

THESAURUS

of

KAREN KNOWLEDGE

COMPRISING
TRADITIONS, LEGENDS OR FABLES, POETRY, CUSTOMS,
SUPERSTITIONS, DEMONOLOGY,
THERAPEUTICS, ETC

ALPHABETICALLY ARRANGED

AND FORMING A COMPLETE

NATIVE KAREN DICTIONARY,

WITH DEFINITIONS AND EXAMPLES, ILLUSTRATING
THE USAGES OF EVERY WORD.

VOL. III

WRITTEN BY SAU KAU-TOO; AND COMPILED
BY J. WADE

လံာ်သံးစီရူး

လံာ်အံၤစီၤကိၤတုၤဒီးသရၣ်ဝံးမၤဝဲလီၤ.

.....

TAVOY:
KAREN MISSION PRESS.

.....

C. BENNETT
1849

ကညီလံာ်လံာ်တံးဆဲးတံးလၢကမံတံာ် ကီၤဘျး-ကီၤဒဝါ

တံးကတိၤလၢညါ

ပုၤကလုာ်တကလုာ်အကုၢ်အဂီၤအကျါကျိၣ်, လံာ်လံာ်မုၢ်ပုၤကလုာ်တကလုာ်အကုၢ်အဂီၤအဂံၢ်ထံးခိၣ်သ့ၣ် ဒီးမုၢ်တံးအ
ကါဒိၣ်နီၤမးလၢပုၤကလုာ်တကလုာ်အတံးအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကတိၤတကတိၤဖဲတံးအိၣ်သးဟ့ၣ်သၢပုၤအဆၢကတိၤ, ပ
ကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်လၢညါတဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဟံးဖျိၣ်, ဝဲကျဲးထုးထီၣ်ကညီလံာ်လံာ်တဖၣ် ဒီးဟ့ၣ်သၢတုၢ်ကလုာ်စၢၤတဖၣ်လၢလံာ်လုာ်
ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်တဖၣ်ဒီးသးပကသ့သ့ၣ်ညါ, မၤလိၤန့ၣ်ပၤ, တံးနီၣ်, စူးကါကုၤပကျိၣ်လၢတံးကတိၤ, တံးကွဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
အကျါ, လံာ်သးစီၤရူး, မုၢ်လံာ်လုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢပဝဲကညီကလုာ်တဖၣ်ကမၤလိၤဒီးယုၤသ့ၣ်ညါကုၤပကညီကျိၣ်ဂံၢ်ထံးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. မုၢ်ကညီကျိၣ်လံာ်သးစီၤရူးတဖၣ်လၢအန့ၣ်ဖျါထီၣ်, ကညီတံးကတိၤ, ကျိၣ်တဖၣ်ဒီးတံးကွဲး, တံးကဒီးကညီလံာ်အဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါ
လၢအပူၤကွဲးအန့ၣ်တကယၤဘျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ်, ဒ်အဆၢကတိၤဒ်ဝဲအသးလံာ်သးစီၤရူးဟံးဖျါထီၣ်ကညီကျိၣ်ထူးတံးဝဲ
ဒ်န့ၣ်ပသမၤအီၤတသ့ဘၣ်. မုၢ်တံးအိၣ်ဖျါဝဲဒ်လၢကညီခိၣ်န့ၣ်လၢညါတဖၣ်ဟံးန့ၣ်မၤလၢပုၤအပုၤကလုာ်မုၢ်ဒီးအိၣ်မုၢ်ဟ့ၣ်သၢတုၢ်ဝဲ
ဖဲလံာ်တဖၣ်လၢကျိၣ်အတံးန့ၣ်သၢလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢပဝဲညီၣ်တံးအလုၢ်အပူၤတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတိၤခဲအံၤ, လံာ်သးစီၤရူးလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢဘၣ်တံးဝဲကျဲးတုၢ်အီၤတဖၣ်မုၢ်လၢတံးပာ်ခိၣ်ကတိၤ အီၤဘၣ်ဂုၢ် ဘၣ်
ဝီသၢပူၤပတထံၣ်န့ၣ်အီၤဒ်လံာ်လၢပပုၤကလုာ်အသးအကျါလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်တံးလီၤသးအုးဒီးတံးမံၤ လၢပပုၤကလုာ်အဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ. တံးဂုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယီၤကီၤဘျးကီၤဒဝါ, ကညီလံာ်လံာ်တံးဆဲးတံးလၢကမံတံာ်, ကူၣ်လီၤ, စံၣ်ညီၣ်တံးဝဲဒ်လၢတံးကယု
ကျဲးကျဲးကုၤလံာ်သးစီၤရူးတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တံးကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤအံၤအဖီခိၣ်, ခိၣ်န့ၣ်, တံးသကိးဒီးပုၤအါဂၤလၢအသးဆူၣ်သးဂဲၤ လၢ
ကညီလံာ်လံာ်တံးအိၣ်ကါအိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်, ဆိၣ်ထွဲပုၤလၢတံးမၤအံၤအမိၢ်လံာ်မိၢ်ပုၤကယုထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံးဟ့ၣ်ဂံၢ်
ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်အံၤအယီၤတံးဂုၢ်ကျဲးစးယုကျဲးသးတံးကဲကျဲးဘၣ်ကုၤလံာ်သးစီၤရူးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တံးမၤအံၤမုၢ်တံးမၤဒီးတံးမံၤဒီးတံးဘၣ်စးထီၣ်မၤကုၤအီၤလၢအခိၣ်ထံး, ဒ်ပမံးတံးအသးတံးဘၣ်ယု ကုၤလံာ်သးစီၤရူး
တဖၣ်လၢအအိၣ်တုၢ်ဒီးဝဲတဖၣ်ဒီးတံးယုန့ၣ်ကုၤဒ်ဝဲလံာ်ဂီၤ(Copy)တဖၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. လံာ်သးစီၤရူးလၢတံးဝဲကျဲးတုၢ်အီၤတဖၣ်
တံးယုထံၣ်န့ၣ်အီၤအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်အကဘျးပတပုၤ, ကျိၣ်ကွဲးတနီၤန့ၣ်လီၤ. တံးမံၤဂုၤတံးမံၤဂုၤလၢခံကတၢ်ဒ်ပတၢ်မုၢ်လံာ်အသးလံာ်သး
စီၤရူးအံၤပဒ်ကုၤ ဒီးခဲအံၤပဝဲကျဲးဒီးထုးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်အီၤဆူပ ပုၤကလုာ်အသးအကျါလံာ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်တံးသးမုၢ်ဒီးတံးသးမံးဒီးတံး
မံၤလၢပဝဲပုၤလၢအမၤသကိးတံးတဖၣ်ပမၤလၢ ပုၤဘၣ်ပပုၤကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်လၢညါတဖၣ်အတံးမုၢ်လံာ်လၢပမၤသ့အသန့ၣ်အယီၤန့ၣ်
လီၤ. တံးမၤအံၤတံးဘၣ်မၤအီၤအိၣ်ဝဲအါပတီၢ်ဒီးဒ်သးကပူၤဖျးဒီးတံးအကမူၤအကမုၢ်အဂီၢ်တံးဘၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးအီၤတဘျးပတီၢ်န့ၣ်
လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ်လံာ်သးစီၤရူးခိၣ်ထံးမိၢ်ပုၤအပူၤဒ်လံာ်အိၣ်ဝဲဒီးတံးကဒီးလံာ်ဖျါကမုၢ်, နီၣ်ဂံၢ်ကမုၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယုပုၤတနီၤ
အတံးဟ့ၣ်ကူၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒ်လၢတံးကြးမၤဘၣ်ကုၤအယီၤပဘျိၣ်ဘၣ်ကုၤလံာ်ဖျါကဒီးတနီၤဒီးနီၣ်ဂံၢ်လၢအကမုၢ်တနီၤန့ၣ်လီၤ.
မုၢ်န့ၣ်သကုၤန့ၣ်, ပအါၣ်လီၤလၢတပူၤဝဲဒ်ဒီးတံးအကမုၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပတၢ်မုၢ်လံာ်အိၣ်ကတၢ်လၢပဝဲကျဲးကုၤလံာ်အံၤမုၢ်ဒ်သးပပုၤကလုာ်တဖၣ်ကထံၣ်သ့ၣ်ညါကုၤဝဲပကညီ ကလုာ်အိၣ်တုၢ်
ဝဲဒီးကျိၣ်, လံာ်လံာ်လၢအထူးတံးဒ်အကြးဝဲဒီးကသ့သ့ၣ်ညါ. ကတိၤ, စူးကါဒီးမၤထီထီၣ်ပကျိၣ်, ပလံာ်ပလံာ်လၢအပတီၢ်ထီၣ်ဘးချူး
ဆၢကတိၤ, ဖိးမံးဒီးပပုၤကလုာ်အကျိၣ်ဂံၢ်ထံးတဖၣ်လၢအသန့ၣ်ဒ်ဝဲဒီးစိၣ်ကဖီ ထီၣ်ကုၤပကညီကလုာ်အသးသ့ၣ်, အ လၢ က ပီၤ
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီလံာ်လံာ်တံးဆဲးတံးလၢကမံတံာ်
ကီၤဘျး-ကီၤဒဝါ
ကညီန့ၣ် ၂၇၄၀န့ၣ်, လၢဆဲးမုၢ်
ခရံၣ်န့ၣ် ၂၀၀၁န့ၣ်, လၢအီးကတိၤဘၣ်

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ

လံာ်သံးစီၤစးအကၢၤလွံၤကၢၤအံၤမ့ၢ်တၢ် အခီပညီအါန့ၣ်ဒီး လံာ်သံးစီၤစးဒီးမၤအသးလီၤကံၤဒ် လံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အလံာ်ဟံးဃာ်တဘျီအသိးလီၤ. ကျိၣ်တၢ်ရၢလီၤလံာ်လဲၣ်တၢ်မၤကၢၤထုးထီၣ်တၢ်မၤလီၤတဘျီညါအံၤ အတၢ်ပညီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်လၢ ကရၢလီၤ မၤအါထီၣ်ဘၣ် လံာ်သံးစီၤစးတဘျီအံၤလၢ အတၢ်ကီၢ်လဲၣ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အံၤဘၣ် တၢ် ဒိကဒါက့ၤဒီး စဲကျဲးရၢလီၤတၢ်အီၤလၢ အပူၤကွံာ်စ့ၤန့ၣ်လၢ ကညီလံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢကမံးတံာ် ကီၢ်ဘျး-ကီၢ်ဒဲၣ် န့ၣ်လီၤ. ပစံးဘျးဘၣ် ကညီလံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢကမံးတံာ်ဒီးအပူၤမၤတၢ်ဖိကိးဂၤလၢ အဟ့ၣ်လီၤပုၤလံာ်လၢ အဒိ တၢ်ဝဲလၢ ပကရၢလီၤအါထီၣ်ဘၣ်အီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. စ့တၢ်မၤဘျီလၢတၢ်မၤန့ၣ်အီၤလၢ တၢ်ဆါလီၤဘၣ်လံာ်အံၤ န့ၣ် တၢ်ကစုးကါအီၤလၢ တၢ်ကထုးထီၣ်ရၢလီၤကဒါအါထီၣ်ဘၣ်လံာ်အံၤလၢ ပုၤကညီအတၢ်အပူၤလဲၣ်လဲၣ်ယဲာ်ယဲာ်န့ၣ် လီၤ. ပစံးဘျးဘၣ်မိၢ်ပာ်သရၣ်သမၤလၢညါတဖၣ်လၢ အဟ့ၣ်လီၤတၢ်လံာ်အသးလၢ လံာ်တဘျီအံၤ ကကဲထီၣ်အဂီၢ် ဒီးပဲသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဒ်ပမူပဒါအိၣ်အသိး ပကယုးမၤလိဒီးစိကဖိထီၣ် ကညီလံာ်လဲၣ်ဒီးရၢလီၤအီၤလၢ ကတုၤ ဆူပုၤဂီၢ်မုၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အစုပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ

လံာ်သံးစီၤစးအိၣ်ဝဲလွံၤကၢၤဒီးကတြၢၤ(၁)ဘၣ်တၢ်စဲကျဲးအီၤဖဲ/၁၈၄၇/ .ကတြၢၤ(၂)/ဖဲ/၁၈၄၈/ .ကတြၢၤ(၃)ဖဲ/ ၁၈၄၉/ဒီးကတြၢၤ(၄)ဖဲ/၁၈၅၀/ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်သံးစီၤစးတဖၣ်အံၤဒ်တၢ်စဲကျဲးက့ၤအီၤခဲ ဘျီတ ဘျီတၢ် ကတိၤဟံးစၢၤ စ့ၤဘီအပူၤဖျါဝဲအသိး “လံာ်သံးစီၤစးတအိၣ်လၢဘၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီးပုၤကညီအပျါအဘီၣ်ဂီၢ်မုၢ်သးလီၤက့ၤဝဲလံာ်သံးစီၤစး အံၤဒီးဖဲဘျါထံခဝုၤရှၢၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါလၢဝုၢ်ပသံၣ်လၢ ၁၉၀၉န့ၣ်စံၣ်ညီၣ်ဝဲလၢလံာ်သံးစီၤစးဂ့ၤဘၣ်တၢ်ပူၣ်နံးကဒီး အသး,ဒီးပုၤကိးဂၤဒီးယုာ်ထီၣ်စုဒီးအါလီၤဝဲလီၤ”.ဒ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်အါလီၤအသိးလံာ်သံးစီၤစးဘၣ်တၢ်စဲကျဲးကဒီးအီၤ ခဲဘျီတဘျီဖဲ၁၉၁၅/ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢထးတဖၣ်အဖိခိၣ်ဒ်သိးတၢ်ကသ့ၣ်ညါတၢ်စဲကျဲးလံာ်သံးစီၤစးအံၤအတၢ်ပညီၣ်ကွၢ်စိအဂ့ၢ်အခးအဂီၢ်ပဟံးဖျါ ထီၣ်ယုာ်တၢ်ကတိၤလၢညါလၢတၢ်စဲကျဲးအီၤတၢ်တဘျီဒီးခဲတဘျီန့ၣ်လီၤ.

PREFACE TO THE SECOND EDITION

In the above preface to the first volume of the first edition of the Thesaurus, reference is made to a Karen and English Dictionary, which the author had in mind to prepare. This dictionary was commenced on a large scale, and if carried on as at first contemplated, would have equaled in size of page and bulk "Webster Unabridged." After the printing of 32+ pages, latter of the alphabet, the magnitude of the task proposed struck the author, and he determined to do as indicated in the preface reprinted above, viz., make two dictionaries, one from Karen into English to be called a Vocabulary (12me, 1024pp) commencing at the point where the large work ended, and a Dictionary wholly Karen to be called the Thesaurus, the original title page of which, after sixty-eight years, is here produced.

Every definition in the Thesaurus was numbered, and these numbers were given in the Vocabulary, and have been found of great use in the further investigation of words. It is to be regretted that in the second edition of the Vocabulary in 1896, these numbers were omitted, probably under the impression, which has proved erroneous, that the Thesaurus would never be reprinted. It is to be hoped that the numbers will be reinserted in any subsequent edition of the Vocabulary.

After being out of print for many years, and in increasing demand, at the Annual Meeting of the Burma Baptist Missionary Convention held in Bassein in 1909, a resolution was passed calling for the reprint as soon as practicable of the Karen Thesaurus. It was taken in hand in 1911. The reading of the proofs was one of the last works of the late and much lamented Mrs. J. H. Vinton. She was spared to see this first volume, consisting of the 324 pages of the Karen and English Dictionary, and the first of the four volumes of the original Thesaurus, stereotyped, though not printed.

D. A. W. Smith

Insein, July, 1915

PREFACE TO THE FIRST EDITION

The matter contained in the following work was at first designed to be used only in preparing a Karen and English Dictionary for the use of Karen Missionaries, the author of that work being fully determined not to insert a single word, or to give any word a single definition, for which he could not show his authority and for that purpose he intended to append them to the English definition, as examples and authorities; but it soon occurred to him that these materials, if published separately, would form a work which would be highly valuable as a Dictionary for the use of the native themselves, and would be equally available as authorities for the definitions given in the Karen and English Dictionary as if comprised in that work on the original plan, while the size of that work would thereby also be reduced to a more convenient form.

This work has been the labor of many years; in the first place, the compiler, with the aid of a Karen, Sau Chetthing, now Chief Native Magistrate of all the Karens in the Maulmain District, took up the Burman Dictionary, and wrote out the corresponding Karen word to each term in that work. These he then arranged in the alphabetical order of the Karen, and the whole was subsequently revised with the aid of Sau Panlah one of the most valuable preachers among the Maulmain Karens.

Next, all the syllables in the compound terms already found were separately placed in their alphabetical order as roots, with references to the compounds or phrases in which they were found used; to the whole was then added all the words which the Rev. Mr. Mason and other Karen Missionaries had collected, in their intercourse and labors among the Karens, and all that the compiler could pick up from letters and other writings of the natives. The words thus collected, were then given to Sau Kau-Too, to be defined; and examples of their use to be added, according to the best of his ability. These examples and definitions brought to light a multitude of roots and compound terms, not before found, which were carefully picked up, and inserted in their proper places, according to alphabetical order.

Such has been the method by which so large a number of Karen words have been collected, a task of no small difficulty, in the absence of written books in the language.

It would be chimerical to suppose, that all the terms in the language have been or could be found by these limited means, but the Compiler feels confident, that if the learner makes himself master this collection, he will find himself quite at home and easy in the language; he will know more of it than any native at present does.

J. WADE.

Tavoy; October, 1847

တၢ်ကတိၤဟံၣ်စၢၤစၢၤ

လံာ်သံးစီၤမ့ၢ်လံာ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကတိၤအိၣ်ပညိၣ်လၢပုၤပုၤတကလုာ်,ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, မ့ၢ်အဟံၣ်ဖျါ ထီၣ်ထဲအိၣ်ပညိၣ်စီၤန့ၣ်တကးဘၣ်.မ့ၢ်အဘၣ်သူတၢ်ကတိၤလၢပကလုာ်ကတိၤတၢ်အကျါဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်အဒိအတဲာ်တဖၣ်လီၤ. လံာ်အံၤကဲထီၣ်လၢသရၣ်ဝံးသးပုၤအစုပူၤဒီးအဝဲဒ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအိၣ်အါမးလၢပုၤကညိတဘျုးဂၤလီၤ.အဆိကတၢ်တဂၤမ့ၢ်စီၤ**Chetthing**လၢအကဲထီၣ်ပဒိၣ်ဖးဒိၣ်လၢကီၢ်မိၣ်လဲၣ်အပုၤကညိခဲလၢအဖီခိၣ်တဂၤ,အဝဲဒ်ဟံးန့ၢ်သရၣ်ယူၤဒ်သၣ်အဘံးဒ်, ဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပံၤယီၤအတၢ်ကတိၤတဖၣ်ခဲ လၢအိၣ်ပညိၣ်လၢပုၤကညိအကျိၣ်,ဝံၤစီၤပုၤလး **Panlah**လၢအကဲသရၣ်ဖးဒိၣ်လၢကီၢ်မိၣ်လဲၣ်အပုၤကညိအကျါတဂၤကွၢ်ကုၤဒီးဘိၣ် ကုၤစီၤ**Chetthing**အတၢ်မၤ,ဝံၤစီၤကီၢ်တုၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကတိၤတဘီၤဒီးတဘီဘၣ်တၢ် သူအိၣ် ဒ်အံၤ ဒ်န့ၢ်အဒိအ တၢ်, ဒီးန့ၣ်အသိး,လံာ်သံးစီၤမ့ၢ်လံာ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒ်တဆိဘၣ်တဆိ, ဒီးဘၣ်တၢ်ပုၤန့ၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဝဲတဝဲလၢ ၁၈၄၇ ဒီးတုၤလီၤ ၁၈၅၀ အတီၢ်ပုၤလီၤ.

တုၤလံာ်သံးစီၤမ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီး,ပုၤကညိအပျါအဘိၣ်ဂီၢ်မုၢ်သးလီၤကုၤဝဲအလံာ်သံးစီၤမ့ၢ်အံၤ,ဒီးဖဲဘျုးထံခဝဲရၢၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါလၢဝဲပသံၣ်လၢ ၁၉၀၉ န့ၣ်စံၣ်ညီၣ်ဝဲလၢလံာ်သံးစီၤမ့ၢ်ဂုၤဘၣ်တၢ်ပုၤန့ၣ်န့ၣ်ကဒီးအသး,ဒီးပုၤကိးဂၤဒီးယုၤထီၣ်စုဒီးအၢၣ်လီၤအီၤလီၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်တၢ်သးခုအလီၤဖးဒိၣ်လၢပုၤကညိဒီးကလုာ်ညါအ ဂီၢ်လၢလံာ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်တဘျုးအံၤကဲထီၣ်ကဒီးအယိလံာ်န့ၣ်လီၤ.

သရၣ်စမံာ်

အံၣ်စံၣ်, ၁၉၁၅

၁. **ဒါ** နှင့် မှန်ပသလည်လီတင်လီအဒီဘုတ်တဖန်ဒီးပစံးလဒါလီလီလီ. နဒါချိုန်တဘုတ်လိာ်မးလဲဉ်. ဒါချိုန်ဘုတ်လိာ်ကဘျုန်လည်တက့. ဒီးပစံးလဒါလီစုာ်ကီးလီလီ. ဒါလီလီ. ဒါချိုန်. မံဒါ. လီာ်မံဒါ. လီာ်ဒါ. ဒါလီလီတက့.

၂. **ဒါ** နှင့် မှန်ပပုာ်လဒါအဆံးကတော်လဒါပမိာ်ဟူးတုာ်ဝဲတက့. နှုန်ပကီးလဒါလီလီ. ဒီးပကီးလဒါပုာ်ဒါစကီးလီလီ. လဲဒီးဝဲဆူဒီးမိာ်ဒါစာ. မဒါလဲဒါဒါထံအိတက့.

၃. **ဒါလီ** နှင့် မှန်ပသလည်လီချိုန်ဒီးပစံးလဒါလီလီချိုန်လီလီ. ထီရီပသလည်လီတင်လီအဒီဘုတ်နှုန်မှန်ဒါလီလီလီ. ဒါလီချိုန်. ဒါလီယုာ်. ဒါလီလီဒါ. ဒါလီသုာ်လည်အူ. ဒါလီဖူးဒါ. တာ်ခဲလဒါနှုန်မှန်ပသလည်လီလီလီ.

၄. **ဒါလီချိုန်** နှင့် မှန်ပသလည်လီချိုန်ဒီးပစံးလဒါလီလီချိုန်လီလီ. ဒါလီချိုန်လဒါတင်ပျီပူ. နှုန်တက့.

၅. **ဒါလီလီာ်မံ** နှင့် မှန်ပသလည်လီလီာ်မံဒီးပစံးလဒါလီလီလီာ်မံလီလီ. ဒါလီနုာ်သရဉ်အလီာ်မံတက့. ဒါလီလီာ်မံတက့စကမံလဒါအပူလီလီ.

၆. **ကဒါ** ကဒံကဒါ. ကဒါထီဉ်, ကဒါယီ, ကဒါကွံာ်, ကဒါအသး, သးကဒါ, ခိဉ်ခံကဒါ, ဟံးနှုန်ကဒါက့, က့ကဒါ, ဟဲကဒါ, အိဉ်ကဒါ, သိဉ်ကဒါ, ယဉ်ကဒါ, ထီကဒါ, ထီကဒါအပူ. လီကဒါ, လဲကဒါ, လွဲကဒါ, ဘိးကဒါ, ဝံဉ်ကဒါ, ကတိာ်ကဒါ, ကဒီ က ဒါ, က ဒါရီ, ကွာ်လဒါကဒါအကျါတက့.

၇. **ကတြါဒါ** နှင့် ကွာ်လဒါကတြါအကျါတက့.

၈. **ကပဒါ** နှင့် ကွာ်လဒါကပဒါအကျါတက့.

၉. **ချိုန်မံဒါ** နှင့် မှန်ချိုန်လဒါပမံလဒါအဖိခိဉ်နှုန်ပကီးလဒါချိုန်မံဒါလီလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလဒါချိုန်မံတင်ချိုန်မံဒါလီလီ.

၁၀. **ဒုဉ်ဒါ** နှင့် မှန်ထီရီပုာ်လဒါပသးဟ့အီမုာ်ဂ့, တာ်နုတင်ယီလဒါသကအုဉ်ပုာ်မုာ်ဂ့, တာ်ကဘဉ်သံပုာ်မုာ်ဂ့, ပစံးလဒါဒုဉ်ဒါလီလီ.

၁၁. **ဒုဉ်ဒါ** နှင့် မှန်ထီရီတင်လဒါကသံနုာ်ပသး, ထီရီတင်လဒါကမသံပုာ်, ထီရီတင်လဒါကအိဉ်ပုာ်, ထီရီပုာ်ကညီလဒါပသးဟ့အီလဒါနှုန်မှန်ဒုဉ်ဒါခဲလဒါလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလဒါဒုဉ်ဒါခဲလဒါလီ. သုဉ်ခိဉ်ဆာဉ်နီစုာ်, သုဉ်ခံထီး, ထံလံာ်ယီဉ်နှုန်မှန်ထဲဒုဉ်ဒါလီလီ. ဒီးတာ်နုတင်ယီဘိဉ်သအိဉ်ထီးတရီဉ်နှုန်မှန်ဒုဉ်ဒါလီလီ.

၁၂. **ဒုဉ်ဒါဒါဒါ** နှင့် မှန်ထီရီဒုဉ်ဒါနုာ် ပကီးဒီးအဆိလဒါဒုဉ်ဒါဒါဒါလီလီ. ဒ်ပသုတပျီဒုဉ်ဒါဒါဒါတဂ့ဒီးပဘဉ်စိာ် ဒီးပစုကဝဲလီလီ.

၁၃. **ပုာ်ဒါ** နှင့် မှန်ပပုာ်သဒါတဖန်နှုန်ပကီးလဒါပုာ်ဒါလီလီ. ပကလဲဆူဒီးပကမာပုာ်ဒါပဟံဉ်လီလီ.

၁၄. **ပိာ်မှန်အဒါ** နှင့် မှန်ပိာ်မှန်တင်ဖံးတာ်မးနှုန်ပစံးလဒါပိာ်မှန်အဒါလီလီ. ပိာ်မှန်အဒါနှုန်မှန်လုဉ်ခိဉ်လီလီ. မုာ်ဂ့, ထံခိဉ်ကွဉ်ခိဉ်မုာ်ဂ့, ပစံးလဒါပိာ်မှန်အဒါခဲလဒါလီလီ.

၁၅. **ပိာ်ခွါအဒါ** နှင့် မှန်ပိာ်ခွါတာ်မးလဒါကုာ်ဒုးဖဲသံဉ်ဒီးမးကလိက့ကါအကလုာ်ကလုာ်လဒါဘဉ်သးဒီးပိာ်ခွါနှုန်ပစံးလဒါပိာ်ခွါအဒါလီလီ. ပိာ်မှန်ခိဉ် အိဉ်ဒီးအဒါ ပိာ်ခွါခိဉ်အိဉ်ဒီးအဒါလီလီ.

၁၆. **ဖုဒါ** နှင့် မှန်ပမးပြီဝဉ်နုာ်ပြီကဒံခိဉ်ဒီးပဒါလီလီဟံဉ်အဖိခိဉ်နှုန်ကီးလဒါဖုဒါလီလီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလဒါဖုကုဖုဒါလီလီ. ဆူဉ်ဖုဒါတက့. ပကဒါလီလီဟံဉ်အဖိခိဉ်လီလီ.

၁၇. **ဖိသဒါ** နှင့် မှန်ပုာ်ကညီဖိတဖန်လဒါအဆံးကတော်တက့. လဒါအမိာ်အဟူးတုာ်ဝဲတက့. နှုန်အမိာ်အဟံးစံးလဒါဖိသဒါလီလီ. ဖိသဒါနှုန်အိဉ်ဖျဉ်လဒါအဝဲတဖန်အလီာ်မံ အစာ်ကတော်နှုန်လီလီ.

၁၈. **မံဒါ** နှင့် မှန်ပပာ်တာ်လဒါပဖိလံာ်တမံမံ ဒီးပမံလဒါအဖိခိဉ်နှုန်ပစံးလဒါမံဒါလီလီ. နမံဒါမနုာ်တမံမံလဲဉ်. စမံဒါ ချိုန်တဘုတ်လီလီ.

၁၉. **လီာ်ဒါ** နှင့် မှန်ပဆးတာ်ကံးညဉ်တိဉ်ပံာ်ကလံာ်ဒီးပမံဒါလဒါအဖိခိဉ်နှုန်ပစံးလဒါလီာ်ဒါလီလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလဒါလီာ်ဖူလီာ်ဒါလီလီ. ဒါလီာ်နုာ်သရဉ်လဒါလီာ်ဒါတက့. ဒီးပစံးဒီးအဆိလဒါလီာ်ဖူလီာ်ဒါလီလီ. ဒီးလီာ်မံလီာ်ဒါလီလီ.

၂၀. **လီာ်မံဒါ** နှင့် ထီရီတင်လဒါပဒါလီလီဒီးပမံလဒါအဖိခိဉ်နှုန်ပစံးလဒါလီာ်မံဒါလီလီ. တာ်ကုတင်သးနှုန်ပမးလဒါလီာ်မံဒါလီလီ. ပလဲတင်လဒါပုာ်ကျါနှုန်ပမးလီာ်မံဒါလဒါသနုာ်လည်လီလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလဒါလီာ်မံဒါလီလီဂဲဒါလီလီ.

၂၁. **သဒါ** နှင့် မှန်ပုာ်လဒါအိဉ်ဖျဉ်လဒါလုာ်လီလီစီ. ဘျဉ်တဖန်နှုန်ပစံးလဒါပုာ်သဒါလီလီ. ဒီးပစံးလဒါအဘျဉ်သဒါစုာ်ကီးလီလီ. ပုာ်သဒါ, ဖိသဒါ, ဖါတံာ်သဒါ, မဂံသဒါ, တာ်ကတိာ်အံးမုာ်ပုာ်သဒါနုာ် အမိာ်အဟံးအဖိခိဉ်စဉ်လံာ်ကီးအီလီလီ.

၂၂. **အဒါ** နှင့် မှန်ပုာ်ကညီတာ်ဖံးတာ်မးမုာ်ဂ့, ပုာ်ကညီတာ်သးဟ့အလီာ်မုာ်ဂ့, ပစံးလဒါအဒါလီလီ.

၁. **ဒး** နှင့် မှန်တာ်အမုာ်လဒါပသုဉ်ပဖူးတကလုာ်နှုန်အသုဉ်ဝါကျိဉ်ကလံာ် ဒီးအသုဉ်နှုန်အကိာ်အိဉ်ဒီးအသလုာ်ဒ်ပလီအသးဒီးပကီးလဒါဒးလီလီ. ဒီးအသုဉ်အိဉ်ခံကလုာ်သကလုာ်လီလီ. ဒးထံတဂံာ်, ဒးပီတြ, ဒးပီအိဉ်ဝဲသကလုာ်လီလီ. ဒးနှုန်အသုဉ်ထဲသပါတဖျဉ်လီလီ. ဒီးပဖိအိဉ်လဒါကသုလီလီ. ဒးခိဉ်တြ, ဒးခိဉ်ဖိခိဉ်, လုာ်ခိဉ်ဖိခိဉ်, ပကီးဒီးအဆိခိဉ်လီလီ.

ကဒေးပျံ-ဒေးဘိယိန်

၂. **ဒေးကပျံ** နှုတ်မုတ်တၢ်စွါသုတကလုာ်နှုတ်ထဲထိးကလံာ် တဘိဒီးတုာ်ထိးကလံာ်တဘိဒီးမၤသးဟ့ကလုာ် ဒီးပစံး လၢဒေးကပျံလီၤ. ဒီးပသးပျံစံးလၢအုာ်ဘၣ်ပုၤ ဒီးပသံ လီၤ.

၃. **ဒေးချီၣ်** နှုတ်မုတ်ဆးကၤအဆိလီၤ. ဒီးမုတ်ပုၤကညီ အပူၤလီၤကျါက့ၤဒီးဒီးဘိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆး ကၤဒေးချီၣ်လီၤ.

၄. **ဒေးတံာ်, ဒေးတံာ်,တတီးတံာ်ညၣ်**လၢထံသနၢ်မုတ် ဂုၤ,လၢထံဝီၤလုၤမုတ်ဂုၤ,ပစံးလၢပဒေးတံာ်ညၣ်အခံလီၤ. ညၣ်မုတ်ထီၤလၢထံဖိလိာ်ဒီးပဒေးတံာ်ညၣ်အခံ လၢသနီၤဒီး မုတ်ညၣ်အိၣ်လၢထံသနၢ်ဒီးပဒေးတံာ်အခံလၢသ့, ညၣ် မုတ်န့ၣ်ဆူတၢ်ပုၤဒီးပဒေးတံာ်အခံလၢပုၤလီၤ. ဒီးထီၤရီၤတၢ် အိၣ်လၢတၢ်ပုၤ ဒီးပမၤတံာ်ဃာ်တၢ်ပုၤခိၣ်ထိးနှုတ်မုတ်ပဒေး တံာ်လီၤ.

၅. **ဒေးတၢ်** နှုတ်မုတ်ဒေးဘိအဆိလီၤ. ဒီးမုတ်တၢ်စွါသုတ ကလုာ်နှုတ်မၤသးဂီၤဆူၣ်ကလံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢဒေး တၢ်ဒေးဘိလီၤ.

၆. **ဒေးထံတၢ်** နှုတ်မုတ်ဒေးတကလုာ်အသၣ်ထီၣ်ထံတၢ် အသိးဒီးပကိးလၢဒေးထံတၢ်လီၤ. ဒေးထံတၢ်ဒေးထံပီၤ နှုတ်အသၣ်ထီၣ်ထံတၢ်ပီၤအသိးလီၤ.

၇. **ဒေးဒီး** နှုတ်မုတ်ဒေးအလၢၣ်စၢ်ဒီးပစံးလၢဒေးဒီးလီၤ. ဒေးဒီး ဒေးလၢၣ်နှုတ်ပဖီအိၣ်လၢကသုလီၤ.

၈. **ဒေးန့ၢ်** နှုတ်မုတ်ပမၤတံာ်န့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်လၢအ ပူၤ ဒီးပစံးလၢပဒေးန့ၢ်လီၤ. သ့ၣ်တဒုပဒေးန့ၢ်အီၤလၢအပူၤဒီး ပန့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးတခီထီၣ်ခိၣ်မုတ်ဂုၤတၢ်ဒိၣ်မုတ်ဂုၤ, ပမုတ် အိၣ်ဝဲတရံးဒီးဟးထီၣ်ဝဲဆူအဂၤတသ့ဘၣ်နှုတ်ပစံးလၢ ပဒေးန့ၢ်လီၤ. ပဒေးန့ၢ်ထီၣ်ခိၣ်တဒုပဒေးသကိးလၢသးန့ၢ်ဒီး သံဝဲလီၤ.

၉. **ဒေးပီၤ** နှုတ်မုတ်ဒေးတကလုာ်အသၣ်ဖးဒိၣ်ပီၤသလီၤ န့ၣ်ပုၤကညီအဟၢဖးအသိးဒီးပစံးလၢဒေးပီၤလီၤ. ဒေးပီၤဒေး ပၤနှုတ်ပအိၣ်လၢကသုလီၤ.

၁၀. **ဒေးပီၤတြၢ** နှုတ်မုတ်ဒေးတကလုာ်အသၣ်ပြီၣ်ကဒံးဒီး အသၣ်နှုတ်အကိာ်စ့ၤဝဲဒီးပကိးလၢဒေးပီၤတြၢလီၤ. ဒေးပီၤ တြၢနှုတ်အသၣ်အကိာ်စ့ၤဝဲတတီးဒီးကဖၤထီၣ်ကဒီးတ တၢ်ဒိၣ်တြၢအခိၣ်အသိးဒီးပကိးလၢဒေးပီၤတြၢလီၤ. ဒီးပ ကိးလၢဒေးဖိစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၁. **ဒေးကျါ** နှုတ်မုတ်လုၢ်ကျါအဆိလီၤ. ဒီးမုတ်ပုၤကညီ မၤသးဒုၣ်ဒီးညၣ်ဒီးလၢသ့ၣ်ဒီးဝုၣ်လၢၣ်, သ့ၣ်ဂံၢ်ဝုၣ်ဘိ န့ၣ်လီၤ.

၁၂. **ဒေးဘိယိန်** နှုတ်မုတ်ဒေးဘိတကလုာ်မုတ်တၢ်စွါသုတပြီ ကဒံးဒီးပစံးလၢဒေးဘိယိန်လီၤ. ဒေးဘိယိန်ထဲမ့ၢ်ထဲထိးဒီး လၢမနုၤန့ၣ်ကပီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒေးဘိတၢ်

ဒေးဘိ-ကိာ်လံာ်ဒေး

ဒေးဘိယိန်လီၤ.

၁၃. **ဒေးဘိ** နှုတ်မုတ်တၢ်စွါသုတကလုာ်ဂီၤဆူၣ်ကလံာ် အိၣ်တထီၤဒီးအုာ်ပုၤဆါဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဒေးဘိလီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢဒေးတၢ်ဒေးဘိလီၤ. ဒေးတၢ်ဒေးဘိန့ၣ်အုာ် ပုၤဆါကၤ. ကပီၤဒေးဘိ(ကွၢ်၂၃).

၁၄. **ဒေးဘိထံ** နှုတ်မုတ်ဒေးဘိတကလုာ်အိၣ်လၢထံခိၣ်ထံ နံၤ,စဃာ်ခိၣ်စဃာ်ကျါ, သ့ၣ်လၢၣ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢၣ်လံာ်ဒီးပ ကိးလၢဒေးဘိထံလီၤ.

၁၅. **ဒေးဘိယံာ်** နှုတ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဒေးဘိယံာ်ယံာ် နှုတ်စတန့ၢ်ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၁၆. **ဒေးရူၤဒေးရူၤ** နှုတ်မုတ်ပမၤဆါထၢတဘိဒီးပဆုၣ်နီၤ က့ၤ,ဒီးပမၤဆါထၢတဘိဒီးပဆုၣ်နီၤက့ၤ. ကဒီးဒီးပစံး လၢပမၤဆါထၢတဘိဒေးရူၤဒေးရူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပမၤကဖီ ထီၣ်ဒေးရူၤဒေးရူၤစကိးလီၤ. ပုၤတကၤန့ၢ်ဟူထွဲၣ်မိၤတၢ်ဒီး အခံကဖီထီၣ်မးဒေးရူၤဒေးရူၤလီၤ.

၁၇. **ဒေးလီၤ** နှုတ်မုတ်ထီၤရီၤပမၤတၢ်အခံကျးနှုတ်ပစံးလၢပ ဒေးလီၤလီၤ. ဒေးလီၤထံဒေးအခံကျးလၢသ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁၈. **ဒေးလီၤ** နှုတ်မုတ်ပလူပဝုဒီးပမၤလီၤနီၣ်ဒေးလၢပဝု အ ဖီခိၣ်နှုတ်ပစံးလၢပဒေးလီၤနီၣ်ဒေးလီၤ. ပုၤကညီဝုဒီးအခိၣ် မိၣ်အပူၤလီၤမုတ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးလူထူၣ်ပၤဝဲလၢထး လူဒီးဒေးလီၤနီၣ်ဒေးလၢအဝုအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၉. **ဒေးသၣ်** နှုတ်မုတ်ဒေးအဖီန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢအဖျါဒီးပ ကိးလၢဒေးသၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒေးသ့ၣ်ဒေးသၣ် လီၤ.

၂၀. **ဒေးအးဒေးအး** ထိးဆိပုၤသီၣ်အးအးတလီၤလီၤဒီး ပစံးလၢဒေးအးဒေးအးလီၤ. ထိးဆိတဒုပုၤသီၣ်မးဒေးအး ဒေးအးလီၤ.

၂၁. **ဒေးမိၤတြၢမိၤ** နှုတ်မုတ်ပကိးဒေးန့ၣ်ဒီးအဆိဒီးပကိး လၢဒေးမိၤတြၢမိၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢဒေးမိၤတြၢမိၤ, ဒေးမိၤဖီ မိၤ, လူၢ်မိၤဒေးမိၤလီၤ.

၂၂. **ကဒေး,ကဒီၣ်ကဒေး,ခိၣ်ကဒေးပျံ,ခံကိာ်ကဒေးပျံ,ဟၤ ကဒေး, ပြးကဒေး,** တၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ် ကွၢ်လၢကဒေးအကျါတ က့ၢ်.

၂၃. **ကပီၤဒေးဘိ** နှုတ်မုတ်တၢ်အၤလၢမူခိၣ်တမံၤန့ၣ်အုာ် လါအုာ်မုတ်တလီၤလီၤဒီးပကိးလၢကပီၤဒေးဘိလီၤ.

၂၄. **ကပုၤဒေး** ကပုၤဒိၣ်ကပုၤဒေးန့ၣ်ကွၢ်လၢကပုၤ အကျါတက့ၢ်.

၂၅. **ကဟၣ်အဒေး** နှုတ်မုတ်ပတီထီၣ်ကဟၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢ ဂုၤလုၢ်ဒီးပကိးလၢကဟၣ်အဒေးလီၤ. ကဟၣ်ဒုန့ၢ်စ့ၤန့ၣ် ပမၤဒီးကဟၣ်အဒေးဒီးပမၤထီၣ်ကဟၣ်ခိၣ်ဒုးလၢအဒေး ဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၆. **ကိာ်လံာ်ဒေး** နှုတ်မုတ်ဝုၣ်လုၢ်လၢပမၤကပီၤကိာ် လံာ်

ခိဉ်န့ၣ်ပစံးလၢကီၢ်လံာ်ဒးလီၤ. ပမၤကဝီၤကီၢ်လံာ်ခိဉ်န့ၣ်
 န့ၣ်လၢကီၢ်လံာ်ဒးလီၤ. ဒီးကီၢ်လံာ်ဒးန့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လုၣ်လီၤ.
 ၂၇. **ခံဒး** ခံခိဉ်ခံဒး,ဟုခံဒး,ဟုဃုာ်ခံဒး,ဖီခံဒး,ထံခံ
 ဒး. တၢ်ခဲလၢန့ၣ်ကွၢ်လၢခံအကျါတက့ၢ်.
 ၂၈. **ခံကီၢ်ကဒးပုၤ** န့ၣ်ကွၢ်လၢခံအကျါတက့ၢ်.
 ၂၉. **ခံကီၢ်ကဒးပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခံကီၢ်ဘျုးန့ၣ်ပစံးလၢပ ခံ
 ကီၢ်ကဒးပုၤလီၤ.
 ၃၀. **ခံပၤကဒး** န့ၣ်ကွၢ်လၢခံအကျါတက့ၢ်.
 ၃၁. **ခိဉ်ဒး,ခိဉ်ဒးနးဒး,ခိဉ်ဒးခံဒး**,ကွၢ်လၢခိဉ်
 အကျါတက့ၢ်.
 ၃၂. **ခိဉ်ကဒးပုၤ** န့ၣ်ကွၢ်လၢခိဉ်အကျါတက့ၢ်.
 ၃၃. **ဂုၤဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဂုၤန့ၣ်ဒီးအဆိလၢဂုၤ, ဒးဒီးန့ၣ်
 လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အစ့ၤသုလၢအ့ၣ်ပုၤအိဉ်ဒီးအစုၣ်န့ၣ်လီၤ.
 ၃၄. **စုၤဒး** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢအခိဉ်စုၣ်ဘျုးဒးန့ၣ်ပစံး
 လၢစုၤဒးလီၤ. ဘီတဘျုးစုၤဒးလီၤ.
 ၃၅. **ဆးဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ကွၢ်လၢဆးအကျါတက့ၢ်.(၁၂)
 ၃၆. **ဆာဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဆာဘၣ်ဒးတဖၣ်န့ၣ်ပစံး
 လၢဆာဒးန့ၣ်လီၤ. ကသုတပၤအံၤသုဆာဒးလီၤ.
 ၃၇. **ဆံၣ်ဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆံၣ်လၢအဆံၣ်ဘၣ်ဒးန့ၣ်ပစံး
 လၢဆံၣ်ဒးလီၤ. တၢ်ဆံၣ်တဖျါစအိဉ်ဆံၣ်ဒးလီၤ.
 ၃၈. **ညိးဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အလီၤလၢတကီၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂုၤ,ပ
 အိဉ်တၢ်အလီၤလၢတကီၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂုၤ,ပစံးလၢညိးဒးလီၤ. န
 မၤဃီတဆိအံၤပထီၣ်ညိးဒးလီၤ. ပအိဉ်ဘျုးဒီးထံနံၤအံၤ
 ပဒးအိဉ်ထံညိးဒးလီၤ.
 ၃၉. **တချုးတဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိဉ်ဒီးပတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပ
 လဲၤတၢ်ဆူဂၤတသုဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတချုးတဒးဘၣ်
 လီၤ. စလဲၤတၢ်တချုးတဒးဘၣ်လီၤ.
 ၄၀. **တဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တချုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တံၢ်မ့ၢ်တံၢ်
 တံၢ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.
 ၄၁. **တဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တဒးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညိလဲၤပ
 စုၢ်က့ၤပစုၢ်တၢ်လီၤ.(ကွၢ်တဒးတဒး)
 ၄၂. **တဒးအမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်တကလုာ်ဒီးအမ့ၢ်အ
 သိး ဒီးပစံးလၢတဒးအမ့ၢ်လီၤ.
 ၄၃. **တဒးသုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တဒးအဖီန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢအ
 ဖျါဒီးပစံးလၢတဒးသုၣ်လီၤ. တဒးသုၣ်န့ၣ်ပုၤကညိ
 အိဉ်ဝဲအချံန့ၣ်ဝံၣ်သိကၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢသဒးစုၢ်
 ကိးလီၤ.
 ၄၄. **တဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တဒးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညိမၤအမါ
 မ့ၢ်ဂုၤ,ထွံၣ်ပာ်ဒီးအမိမ့ၢ်ဂုၤ,ပစံးဒီးအဆိလၢ တဒးတဒး
 လီၤ.
 ၄၅. **တၢ်သဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သဒးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပၢ်လၢ
 ပပၢ်ထီၣ်ယၢ်ဟံၣ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်သဒးတၢ်သဒး

စံးဝဲဒၣ်လီၤ.
 ၄၆. **ထံခံဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံအိဉ်လီၤတၢ်လၢသပၤခံတစံးဖီ
 ဒီးပစံးလၢထံခံဒးလီၤ. ထံခံဒိဉ်ထံခံဒးန့ၣ်ပအိဉ်တသု
 ဘၣ်.
 ၄၇. **ထံလူၤဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒးသုၣ်အကုလၢပဒးအိဉ်ထံလၢ
 အပူၤန့ၣ် ပစံးလၢထံလူၤဒးလီၤ.
 ၄၈. **ထံလူၤဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒးသုၣ်လၢပမၤကွၢ်အချံအပူၤ
 အိဉ်ကအိဉ်န့ၣ် ဒီးပဒးအိဉ်ထံလၢအပူၤန့ၣ်ပစံးလၢထံ
 လူၤဒးလီၤ.
 ၄၉. **ထံၣ်ဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ဘၣ်ဒးဒီးပစံးလၢထံၣ်ဒး
 လီၤ. ယမံၣ်ခံးဒီးယဒီးထီၣ်က့ၤမံၣ်ထံကလၢဒီးစထံၣ်ဒး
 တၢ်လီၤ.
 ၅၀. **ထီၣ်ဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဘုလၢဖီပူၤထီၣ်ဘၣ်ဒးဒီးပစံး
 လၢထီၣ်ဒးလီၤ.ဘုတပူၤစကံၢ်လၢဖီပူၤန့ၣ်ထီၣ်ဒးတုၤယီၢ်
 ဒုလီၤ. ဘုတဖီထီၣ်ဒးတုၤယီၢ်ဒုလီၤ.
 ၅၁. **နီၣ်ဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လုၣ်ကဘျုးတဘျုးနီၣ်မ့ၢ်ခံဘီဒီး
 မၤထူၣ်ဖျါဝဲတြီၢ်ထးလူအခိဉ်န့ၣ်တုၤပုၤကညိဝဲဒီးအ ခိဉ်
 မိဉ်မ့ၢ်တထူၣ်ဖျါဘၣ်န့ၣ် ဒီးဒးလီၤဝၣ်လုၣ်န့ၣ်လၢ ပ ဝဲ
 ဖီခိဉ်ဒီးလူဝဲလၢထးလူဒီးတၢ်လၢဝၣ်လုၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ
 နီၣ်ဒးလီၤ. ပုၤတဂၤညိးဒီးအဖံတပၢ်ဘၣ်. မၤန့ၢ်ယၢ
 လၢနီၣ်ဒးတဘီတက့ၢ်. စကဒးလီၤဒီးစကလူထူၣ်ဖျါ
 လီၤ. တၢ်ဆဲတကလုာ်န့ၣ်ပကိးစုၢ်ကိးလၢနီၣ်ဒးလီၤ.
 ၅၂. **နီၣ်တဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤတၢ်ဆဲတၢ်တကလုာ်
 လၢဝၣ် ဒီးပလီၤဖးဝၣ်န့ၣ်တက့ၢ်ခိးဒီးပအိဉ်ထံဆဲထီၣ်
 ယာ်ဒ်ထုအသိး ဒီးဘၣ်ကျါန့ၢ်ယုၢ်လၢအဆိပူၤန့ၣ်ဒီးပ
 စံးလၢနီၣ်တဒးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနီၣ်သဒးဒီး
 ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနီၣ်တဒးလီၤ. နီၣ်တဒးန့ၣ်ဘၣ်ယုၢ်
 န့ၣ်မ့ၢ်ကျါန့ၢ်ယုၢ်ဒ်ပပဒးယုၢ်အသိး ဒီးပစံးလၢနီၣ်ပဒး
 လီၤ.
 ၅၃. **နီၣ်ပဒး** ဒီး **နီၣ်တဒး** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်
 လၢပဆဲသံယုၢ်တကလုာ်လီၤ. နီၣ်ပဒးနီၣ်ပဒးစံးဝဲဒၣ်.
 ၅၄. **ပဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျါန့ၢ်ယုၢ်လၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်,
 ယုၢ်ပူၤကုပူၤဒီးပစံးလၢပဒးယုၢ်လီၤ.
 ၅၅. **ပဒး** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်န့ၣ်အလုာ်ဖးလဲၢ်ဒီးပ
 ကိးလၢပဒးလီၤ. ဒီးအိဉ်ခံကလုာ်လီၤ. ပဒးဝါတက
 လုာ်ဒီးပဒးနီၣ်တကလုာ်လီၤ. ပဒးန့ၣ်ဂုၤထဲပမၤသုၣ်မ့ၢ်
 တမံၤခိးလီၤ.
 ၅၆. **ပဒးယုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျါန့ၢ်ယုၢ်လၢကုပူၤ ဒီးပစံးလၢ
 ပပဒးယုၢ်လီၤ.
 ၅၇. **ပဒးဝါ** န့ၣ်အလုာ်ဝါဒီးပကိးလၢပဒးဝါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်
 သုၣ်တကလုာ်စုၢ်ကိးလီၤ. ပဒးဝါသုၣ်တကလုာ်လီၤ.
 ၅၈. **ပဝါဒးဘီ** ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢကပီၤဒးဘီ

လီ၊ ဒီးမုတ်အာလာမူခိတ်တကလုာ်အုတ်မုတ်အုတ်လိတ
 လီလီလီ၊ ဒီးပသးပုာ်စံးလာပုာ်လာပုာ်အထွာ်လီ၊
 ၅၉. **ပာကဒး** နှုတ်မုတ်လာအယူဘၣ်လိာ်ဝဲနှုတ်ပစံး
 လာပာကဒးလီ၊ ဟီၣ်ခိတ်လာထီၣ်စိဘၣ်နှုတ်မုတ်ဟီၣ်
 ခိတ်ပာကဒးလီ၊ ဟီၣ်ခိတ်တပူာ်ပာကဒးတထီၣ်စိဘၣ်၊
 ၆၀. **ပာကဒး** နှုတ်ပယီယူသ့ၣ်ခိတ်ဝဲခိတ်ယူဝဲဒီးပစံး
 လာပာကဒးလီ၊ ပုာ်တဂၢယီယူသ့ၣ်တဘိအခိတ်ယူ
 ပာကဒးလီ၊
 ၆၁. **ပာကဒး** နှုတ်မုတ်ထီၣ်ရီၤတလာအခံယူဝဲတဖၣ်နှုတ်
 ပစံးလာအခံပာကဒးလီ၊ တလာအခံပာကဒး၊
 ကသံၣ်ထံအကိၣ်အခံပာကဒးလီ၊
 ၆၂. **ပျါဒးခံ** နှုတ်ပတစံးဘၣ်၊ ပစံးလာပျါဒးခံလီ၊ ဒီး
 မုတ်ပမၤထီၣ်ပျါအခံဒီးသ့ၣ်လုာ်အူလီ၊
 ၆၃. **ဖိဒး** နှုတ်မုတ်ချံလာဖိဘၣ်ဒးတဖၣ်နှုတ်ပစံးလာဖိဒး
 လီ၊ ချံတဘၣ်ဖိဒးပုာ်ကညီသၢဂၢလီ၊ ချံဖိဒးပုာ်ကညီ
 ဆံဆဲၣ်ဂၢလီ၊
 ၆၄. **ဖိခံဒး** နှုတ်မုတ်ဘုအိၣ်လာဖိခံနှုတ်စ့ၤဝဲဒီးပစံးလာဖိခံ
 ဒးလီ၊ ပုာ်ကညီတံၣ်နှုတ်ဖိခံဒးဒီးဆုဝဲဒီးဖိသးလီ၊
 ၆၅. **ဘၣ်ဒး** နှုတ်မုတ်အါဇီၣ်တအါစ့ၤဇီၣ်တစ့ၤနှုတ်ပစံး
 လာဘၣ်ဒးလီ၊ ထံအိၣ်လာသပာ်ပုာ်နှုတ်အါဇီၣ်တအါစ့ၤ
 ဇီၣ်တစ့ၤဘၣ်ဒးဇီၣ်လီ၊ ထီၣ်ရီၤတလာဒီးဇီၣ်တဒီးထီၣ်ဇီၣ်
 တထီၣ်ဒီးဘၣ်ဒး၊ အါဇီၣ်တအါ၊ စ့ၤဇီၣ်တစ့ၤဘၣ်နှုတ်ပစံး
 လာဘၣ် ဒးခဲလၢာ်လီ၊
 ၆၆. **ဘဲဒး** နှုတ်မုတ်ကသူတဖၣ်နှုတ် ပအိၣ်ဝဲဘၣ်ဒးဒီးပ
 စံးလာဘဲဒးလီ၊ စဖိကသူတသပာ်ဘဲဒးလီ၊
 ၆၇. **ဘိာ်ဒး** နှုတ်မုတ်တါဖိတါလံၤလာအဘိာ်ဝဲနှုတ်ပစံး
 လာဘိာ်ဒးလီ၊ ပနံတဒုဘိာ်ဒးလီ၊
 ၆၈. **လရၢ်ခံဒး** နှုတ်မုတ်လရၢ်အခံကတၢာ်နှုတ်ပစံးလာ
 လရၢ်ခံဒးလီ၊ ပုာ်လာတတိတတြၢ်ဘၣ်တဖၣ်နှုတ်က
 လီဘၣ်လာလရၢ်ခံဒးလီ၊ လရၢ်ခံဒ်လရၢ်ခံဒးစံးဝဲ
 ဒ်၊
 ၆၉. **လီဒး** နှုတ်မုတ်လာဆူထံလၢ်နှုတ်ပစံးလာ လီဒး
 လီ၊ လၢာ်တဖျၢၣ်စကွၢ်ဒီးလီဒးဆူထံလၢ်လီ၊ ဒီးပ
 စံးဒီးအဆိလာလီၤဘျၢၣ်လီဒးလီ၊ ပုာ်တဂၢကွၢ်လီၤစု
 ဆူထံကျါဒီးစုလီဒးဝဲလီ၊
 ၇၀. **လီဒး** နှုတ်မုတ်ပုာ်ကညီအသးကနိးလာပျံၤတၢာ်အ
 ဖၢမုတ်နှုတ်တုာ်ကတိတၢာ်တထီၣ်ဖျးဘၣ်ဒီးပစံးလာလီဒး
 လီ၊ ပပျံၤတၢာ်တုာ်ပလီၤဒးနှုတ်ပကတိတၢာ်သုလာၤဇါ၊ ပ
 စံးဒီးအဆိလာလီၤဒးလီၤဝဲလီ၊
 ၇၁. **လီဒး** နှုတ်မုတ်ဂီၢ်ပသးဒီးပပျံၤထီၣ်သူဒီးပစံး
 လာပပျံၤလီၤဒးလီ၊ ပုာ်တဂၢအိၣ်လာတၢာ်စူကျါဒီး
 တၢာ်ဂီၢ်အသးဒီးအပျံၤလီၤဒးမးလီ၊

၇၂. **ဝုဒး** နှုတ်မုတ်ပဝုဒးဒ်ဒီးညိးဝဲဖျၢၣ်ဒ်ဒးသၣ်အ
 သိးဒီးအခိတ်မိတ်တအိၣ်ဘၣ်ဝဲနှုတ်ပစံးလာဝုဒးလီ၊ ဒီး
 ပစံးလာဝုလုာ်ဝုဒးလီ၊ ပုာ်တဂၢအခိတ်ဝုဒီးဟးတသုမး၊
 ၇၃. **သဒး** နှုတ်မုတ်အမုတ်တကလုာ်နှုတ် အသၣ်ဒ်ဒးအ
 သိးဒီးပကိးလာသဒးလီ၊ သဒးနှုတ်အမုတ်ထဲစုမုတ်ခိတ်ခိတ်
 မုတ်ခိတ်ဒီးပစံးလာသဒးလီ၊ ဒီးအလၢ်နီၣ်စုညါတခီလီ၊
 (တၢ်သဒး ၄၅)
 ၇၄. **သဒးသၣ်** နှုတ်မုတ်သဒးအဖိကဲထီၣ်လာအဖျၢၣ်ဒီးပ
 ကိးလာသဒးသၣ်လီ၊ သဒးသၣ်နှုတ်ထဲသပာ်ဒ်ဖိတ
 ဖျၢၣ်ဒီးအချံနှုတ်ပယီအိၣ်ကၢ်အိၣ်ဝဲကၢ်သိကၢ်လီ၊
 ၇၅. **သဒးဘု** နှုတ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်၊ စတနၢ်ဟူဘၣ်နီ
 တစုဘၣ်၊
 ၇၆. **သးလီၤဒး** နှုတ်မုတ်ပပျံၤတၢာ်ဒီးပကနိး ဒီးပသးခုာ်
 လီၤနှုတ်ပစံးလာပသးလီၤဒးလီ၊ ပုာ်တဂၢပျံၤတၢာ်ဒီးအ
 သးလီၤ ဒးမးလီ၊
 ၇၇. **ဟုခံဒး** နှုတ်မုတ်ဟုအိၣ်လာဟုယုာ်ခံဒးစ့ၤဝဲဒီးပစံး
 လာ ဟုခံဒးလီ၊ ဟုအိၣ်လာတၢာ်ပုာ်တၢာ်လီၤမုတ်စ့ၤဝဲဒီးပ
 စံးလာဟုခံဒးလီ၊ ဟုခံဒးအိၣ်ဒီးတစဲးလီ၊
 ၇၈. **ဟုယုာ်ခံဒး** နှုတ်မုတ်ဟုခံဒးအသိးလီ၊ ဒီးမုတ်ဟုအိၣ်
 လာယုာ်ပုာ်စ့ၤဝဲဒီးပစံးလာဟုယုာ်ခံဒးလီ၊
 ၇၉. **ဟီၣ်ခိတ်ဒး** နှုတ်မုတ်ဟီၣ်အဖိခိတ်နှုတ်ပစံးလာဟီၣ်ခိတ်
 ဒးလီ၊ ကယံၤပုာ်လာဟီၣ်ခိတ်ဒးမုတ်ကစၢ်ယွၤကွၢ်လီၤဒ်
 တၢ်လီၤဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလာဟီၣ်ဒးလီ၊
 ၁. **ဒ်ကယၢ်** နှုတ်မုတ်အိၣ်ကဒီးတစိးစံးဝဲဒ်နှုတ်ဒီးပစံး
 လာအိၣ်ဒ်ကယၢ်လီ၊ အိၣ်ဒ်ကယၢ်တစိးစံးဝဲ
 လီ၊ ဒ်ကယၢ်နှုတ်မုတ်ကျိၣ်လီၤတၢ်ကတိၤအနီၣ်စု
 လီ၊ အိၣ်ဒ်ကယၢ်၊လဲၤဒ်ကယၢ်၊ဆူလၢ်ဒ်
 ကယၢ်၊စကမံဒ်ကယၢ်၊စကအိၣ်ဒ်ကယၢ်မုာ်၊ ဒီး
 ပုာ်တနီၣ်နီၣ်စံးလာဒ်ကလိာ်လီ၊
 ၂. **ဒ်ကလိာ်** ဒီး**ဒ်ကယၢ်** နှုတ်ဒ်သိးသိးလီ၊ ဒီး
 မုတ်ပတံာ်တၢ်လာတစိးစံးပမၤပုာ်ကအိၣ်ခိးပုာ်မုာ်ဂုၤ၊ ပစံး
 ဘၣ်ပုာ်ကအတၢာ်မုာ်ဂုၤ၊ပကျိၣ်လီၤတၢ်ကတိၤအနီၣ်စုလာ
 ဒ်ကလိာ်လီ၊ အိၣ်ဒ်ကလိာ်၊ စကလဲၤဒ်ကလိာ်ဆူ
 ခုးတစိးလီ၊ ဒီးပစံးလာဒ်ကလိာ်တစုစုလီ၊
 ၃. **ဒ်တၢ်** နှုတ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤအခိတအိၣ်ဘၣ်၊
 ပုာ်တဂၢတမၤတၢ်နီၣ်တမံၤဒီးအိၣ်ဒ်တၢ်၊ ပုာ်တဂၢမံဒ်
 တၢ်၊ ပုာ်တဂၢလဲၤဒ်တၢ်၊ ပုာ်တဂၢအိၣ်ဒ်တၢ်နှုတ်န
 တီၢ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်၊
 ၄. **ဒ်နဲ** နှုတ်မုတ်ပုာ်ကအဂီၢ်၊ ဘၣ်ယးဒီးပုာ်ကဒီးပစံး
 လာဒ်နဲလီ၊ မးဒ်နဲ၊လဲၤဒ်နဲ၊နတၢ်ဒ်နဲ၊အိၣ်ဒ်
 နဲ၊ အဝဲနှုတ်မုတ်ပစံးတၢ်လာအဘၣ်ယးဒီးပုာ်ကတဂၢယီ
 လီ၊ လဲၤဒ်နဲ၊ အိၣ်ဒ်နဲတဂၢဇါ၊ နတၢ်ဒ်နဲ၊

နပ်

- ၅. **နပ်ယဲ** နှုတ်မုတ်လာဘဉ်ယးဒီးပုၤတဂၤမီးနုၤပံးလၢဒၣ်ယဲလီၤ. စကမၤဒၣ်ယဲ. စတၢ်ဒၣ်ယဲ. စတၢ်ဒၣ်ယဲနုၤစတဟ့ၣ်ဘဉ်သုဘဉ်. စတၢ်ဒၣ်ယဲစံးဝဲလီၤ.
- ၆. **နပ်လံာ်** နှုတ်ဒၣ်ယဲ,ဒၣ်ဝဲအသိးလီၤ. ဒီးမုတ်တၢ်ဘဉ်ယးဒီးပုၤတဂၤမီးမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ဘဉ်ယးဒီးယၤတဂၤမီးမုၢ်ဂုၤ, ပံးလၢဒၣ်လဲာ်လီၤ. ကစၢ်ယုၤဒၣ်လဲာ်မၤလီၤအဖိခွါဆူဟီၣ်ခိၣ်အံၤလီၤ. ပဒိၣ်ဒၣ်လဲာ်နၤဒၣ်လဲာ်. ယၤဒၣ်လဲာ်. ထီၣ်ပံးပုၤတဂၤဂၤ. တၢ်တမံၤမၤဒီးပံးလၢဒၣ်လဲာ်လီၤ.
- ၇. **နပ်လိာ်** နှုတ်ဒၣ်ကယၢ်အသိးလီၤ.စကလဲၤဒၣ်ကလိာ်တတၢ်. ဟ့ၣ်ဒၣ်ကလိာ်အီၤလၢမၤတစံးတက့ၢ်.
- ၈. **နပ်ဝဲ** နှုတ်မုတ်တၢ်လာဘဉ်ယးဒီးပုၤတဂၤမီးနုၤပံးလၢဒၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤကလဲၤဒၣ်ဝဲ, ကအိၣ်ဒၣ်ဝဲ, ကမံၤဒၣ်ဝဲ, ကနံၤဒၣ်ဝဲဒီးပံးလၢဒၣ်အဝဲစကီးလီၤ.
- ၉. **နပ်သး** နှုတ်မုတ်တၢ်မၤထီၣ်အသးတမံၤမၤ ဒီးပံးလၢဒၣ်သးလီၤ. တၢ်မၤဒၣ်အသးတၢ်မၤထီၣ်ဒၣ်အသးနုၤပမၤပဝဲသ့ဧါ. ဒီးပံးလၢဒၣ်အသးလီၤ.
- ၁၀. **နပ်အဝဲ** နှုတ်မုတ်ပဟ့ၣ်ပုၤဂၤအခွဲးလၢကမၤတၢ်တမံၤမၤဒီးပံးလၢကမၤအဝဲလီၤ, ကမံၤဒၣ်အဝဲလီၤ, ကအိၣ်ဒၣ် အဝဲလီၤ.
- ၁၁. **ကနပ်** နှုတ်ပံးလၢမုၢ်ပိုၢ်အကလုာ်လီၤ. ဒီးစိုၤတဖၣ်နုၤစံးပိာ်ထွဲပိုၢ်အခံတစုလီၤ. နစံးတၢ်နုၤမုၢ်ကဒၣ်ယၢ်. မုၢ်ကဒၣ်နစံးအသိးနုၤယၢ်စံးဝဲလီၤ.
- ၁၂. **ကစၢ်ယုၤဒၣ်လဲာ်** နှုတ်မုတ်ကစၢ်ယုၤနီၢ်နီၢ်နုၤပံးလၢကစၢ်ယုၤဒၣ်လဲာ်လီၤ. ကစၢ်ယုၤဒၣ်လဲာ်မၤလီၤအဖိခွါဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤလီၤ.
- ၁၃. **ကတြၢ်ဒၣ်** နှုတ်ကွၢ်လၢကတြၢ်အကျါတက့ၢ်.
- ၁၄. **ကဟ့ၣ်ဒၣ်** နှုတ်မုတ်လၢကဟ့ၣ်ဘဉ်ဒီးတီၣ်ဝဲနုၤပံးလၢကဟ့ၣ်ဒၣ်လီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢကဟ့ၣ်ဒၣ်ကဟ့ၣ်ဒၣ်လီၤ. တၢ်ကဟ့ၣ်လၢတီၣ်ဝဲဖျၢဝဲတဖၣ်နုၤပံးလၢကဟ့ၣ်ဒၣ်လီၤ. ဒီးပံးလၢကတြၢ်ဒၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
- ၁၅. **စံးဝဲဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပုၤဂၤစံးတၢ်ကတိၤတၢ်နုၤပံးလၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပုၤဂၤစံးဝဲဒၣ်နုၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်လၢသါတလဲၤဘဉ်လီၤ.
- ၁၆. **တကလုာ်ဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပုၤလၢအနၢ်တပၢ်ဘဉ်ပကလုာ်ဘဉ်တဂၤလၢလၢ, ပုၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးပုၤလီၤဆိဝဲနုၤပံးလၢပုၤတကလုာ်ဒၣ်လီၤ. ပုၤတကလုာ်ဒၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်သိးဘဉ်. ပနၢ်ဒီးဂီၤဖံးနုၤတမုၢ်ဘဉ်တကလုာ်ယီၤဘဉ်. ဂီၤဖံးတကလုာ်ဒၣ်, ပနၢ်နုၤတကလုာ်ဒၣ်တၢ်လီၤ.
- ၁၇. **တဂၤဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပုၤတဖၣ်နုၤပံးလၢတဂၤဒၣ်

နပ်

- လီၤ. တမုၢ်ဘဉ်ယၤဘဉ်. မုၢ်ပုၤတဂၤဒၣ်လီၤ. ဒီးမုတ်မုၢ်ဘဉ်ပုၤနုၤတဂၤဒီးလၢမုၢ်လၢအဝဲတဂၤ ဒီးပံးလၢတဂၤဒၣ်ကဒီးလီၤ. ပုၤဟ့ၣ်တၢ်တမုၢ်ဘဉ်ပုၤအံၤဘဉ်မုၢ်ပုၤတဂၤဒၣ်လီၤ.
- ၁၉. **တဂၤဒၣ်တဂၤ** စနၢ်တပၢ်ဘဉ်. စတနၢ်ဟူနီတစုဘဉ်.
- ၂၀. **တပူၤဒၣ်** နှုတ်မုတ်အလီၢ်လၢယံၤဒီးပုၤနုၤပံးလၢတၢ်လီၢ်တပူၤဒၣ်လီၤ.လဲၤအိၣ်နဲတပူၤဒၣ်တက့ၢ်. ပုၤတဂၤတအိၣ်ဘဉ်တပူၤယီၤဒီးပုၤဘဉ်. အိၣ်ဒၣ်အတၢ်တပူၤဒၣ်လီၤ.
- ၂၁. **တပူၤဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပုၤလၢအယံၤဒီးပုၤနုၤပံးလၢပုၤတပူၤဒၣ်လီၤ. တမုၢ်ဘဉ်အခွဲၢ်ပုၤဘဉ်.မုၢ်ပုၤတပူၤဒၣ်ဒၣ်လီၤ.
- ၂၂. **တဘိဒၣ်** နှုတ်မုတ်ထီၣ်တၢ်လၢတမုၢ်ဘဉ်တဘိယီၤနုၤပံးလၢတဘိဒၣ်လီၤ. တမုၢ်ဘဉ်ဝၣ်လၢနုၤတဘိဘဉ်. စအိၣ်ဒီးဝၣ်တဘိဒၣ်လီၤ. ဝၣ်ခံကူၢ်အံၤတမုၢ်ဘဉ်တဘိယီၤဘဉ်. အဝဲအံၤတကူၢ်တဘိဒၣ်. ဒီးအဝဲအံၤတကူၢ်မုၢ်တဘိဒၣ်လီၤ.
- ၂၃. **တဘိဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပဘိဒၣ်တဘိဒၣ် ဒီးအဝဲတဘိဒၣ်နုၤပံးလၢတဘိဒၣ်ဒီးအဝဲတဘိဒၣ်နုၤပံးလၢတဘိဒၣ်လီၤ. ဘိၣ်လီၤဆိတဘိဒၣ်ဒၣ်တက့ၢ်.
- ၂၄. **နလဲၤဒၣ်နတၢ်** ပုၤဂၤလဲၤဝဲနုၤပံးလၢနလဲၤဒၣ်နတၢ်လီၤ. နလဲၤဒၣ်နတၢ်. စလဲၤဒၣ်စတၢ်. ပုၤဂၤလဲၤဒၣ်တၢ်.ပုၤဂၤလဲၤဒၣ်တၢ်နမၤဒဲလဲၣ်.
- ၂၅. **နဲဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပုၤဂၤနုၤပကီးလၢနဲဒၣ်လီၤ. နဲဒၣ်တဂၤနုၤနနးကဲၣ်ဆိးလီၤ. နဲဒၣ်နမၤမနုၤတမံၤလဲၣ်.
- ၂၆. **နီၢ်သံဒၣ်** နှုတ်မုတ်နီၣ်ထံးတကလုာ်နုၤမဲထီၣ်လၢသ့ၣ်ကပိာ်ကပၤ ဒီးပကီးလၢနီၣ်သံဒၣ်လီၤ.
- ၂၇. **ပဝဲဒၣ်** နှုတ်မုတ်ပကစၢ်ဒၣ်လဲာ်အံၤပံးလၢပဝဲဒၣ်လီၤ. ပဝဲဒၣ်အံၤပတယီၤသုသိးဘဉ်. ပဝဲဒၣ်ပကလဲၤတၢ်လီၤ. ပဝဲဒၣ်အံၤပမၤတချုးဘဉ်. ဒီးပံးလၢပုၤဝဲဒၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပံးလၢယဲဒၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
- ၂၈. **ဖဲဒၣ်အသး** နှုတ်မုတ်ပုၤကညီလူၤအသးနုၤပံးလၢဖဲဒၣ်အသးလီၤ. ပုၤတဖၣ်နုၤဖဲဒၣ်အသးဒီးမၤဝဲလီၤ. ဖဲဒၣ်နသး. ဖဲဒၣ်စသး. ဖဲဒၣ်စသး. ဖဲဒၣ်ပုၤဂၤအသးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပံးလၢဖဲဒၣ်အသးအလီၤစကီးလီၤ. ဒီးပံးလၢမၤဒၣ်ထဲအသးစကီးလီၤ.
- ၂၉. **မၤဒၣ်အသး** နှုတ်မုတ်ထီၣ်တၢ်မၤထီၣ်အသးတမံၤဒီးပံးလၢမၤဒၣ်အသးလီၤ. တၢ်မၤဒၣ်အသးနုၤမုၢ်ပုၤကညီမၤဝဲဧါ. တၢ်ဆါမၤဒၣ်အသးလၢပုၤကညီအလီၤလီၤ.
- ၃၀. **ယဲဒၣ်** နှုတ်မုတ်စတၢ်မုၢ်အိၣ်တမံၤမၤဒီးစံးလၢယဲ

ဒ်လီၤ. ယဲဒ်စချီၣ်တဘျီၣ်ဂၤသမိး. ဒီးပကစၢ်ဒ်လဲၣ်အံၤပစံးလၢယဲဒ်လီၤ. စဆိကမိၣ်ယဲဒ်တကမၢ်ဒ်န့ၣ်ဧါ. ယဲဒ်အံၤစတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

၃၁. **ယီၤဒ်အတ်** န့ၣ်မၢ်တၢ်ဒ်လီၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢယီၤဒ်တၢ်လီၤ. စမၤတၢ်အံၤယီၤဒ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီၤယီၤဒ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဂၤထီၣ်တသ့ဘၣ်. ယဲၣ်အံၤတပိာ်ဘၣ်. ယီၤဒ်တၢ်န့ၣ်လၢသီလီၤ.

၃၂. **လဲၤဒ်နဲ** န့ၣ်မၢ်ပစံးပုၤဂၤလဲၤဒ်နဲပစံးလၢလဲၤဒ်နဲလီၤ. လဲၤဒ်နဲ. စတလဲၤဘၣ်ယဲဘၣ်.

၃၃. **လဲၤဒ်ယဲ** န့ၣ်မၢ်စလဲၤတၢ်ဖဲဒ်စသးဒီးစစံးလၢစလဲၤဒ်ယဲလီၤ. ပုၤတမၤဘၣ်ယၢနီၣ်တဂၤဘၣ်. စလဲၤဒ်ယဲလီၤ.

၃၄. **ဝဲဒ်** န့ၣ်မၢ်ပုၤဂၤအဂီၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢဝဲဒ်လီၤ. ပုၤတဂၤသံဝဲဒ်. ပုၤတဂၤကွဲၤဝဲဒ်. ပုၤတဂၤဟံးန့ၣ်ဝဲဒ်. ပုၤတဂၤအိၣ်ဝဲဒ်လၢန့ၣ်လီၤ.

၃၅. **သဒ်** န့ၣ်မၢ်ပလီၤဖးလီၢ်ပသးလၢအသယုၢ်အသညီၤဒီးပစံးလၢသဒ်လီၤ. ပုၤတဂၤသံသဒ်အမၤ. ပုၤတဂၤအဖိသံသဒ်အီၤ.ထွဲၣ်တဒုၤဟါမၤသဒ်ယၢလီၤ. ဟးသဒ်န့ၣ်ပတဂၤ. ဟးသဒ်န့ၣ်မတဂၤ. အိၣ်သဒ်စမၤတဂၤ. လဲၤသဒ်စတၢ်တဂၤ. ဟးသဒ်န့ၣ်မတဂၤ.

၃၆. **အဝဲဒ်** န့ၣ်မၢ်ပစံးပုၤဂၤလၢအဝဲဒ်လီၤ. ပုၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢအဝဲဒ်တစုလီၤ.အဝဲဒ်န့ၣ်စံးတၢ်ဒ်လဲၣ်. အဝဲဒ်အံၤတစံးဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. အဝဲန့ၣ်အိၣ်လီၤဒ်အသးလီၤ. အဝဲန့ၣ်အိၣ်ဒ်အတၢ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်အိၣ်ဒ်အမၤတကမၢ်လီၤ.

၁. **နဲ** န့ၣ်မၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢအဖုံဝဲလၢတယၢဘၣ်တဖၣ်ကလံၤစိာ်လၢတၢ်ဖးဖိဒီးပစံးလၢနဲလီၤ. ကလံၤမ့ၢ်ပဲဒီးသ့ၣ်လၢနဲဝဲ. ဘဲန့ၣ်ကလံၤအူဒီးနဲဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၤအူဒီးကလံၤစိာ်လၢတၢ်ကပိာ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ကလံၤအူဒ်ကွဲၣ်ဘဲဝဲဒ်.

၂. **နဲ** န့ၣ်မၢ်တၢ်အမၤတကလုာ်လၢပသ့ၣ်ပဖျးလၢဒုးဒီးပကိးလၢနဲလီၤ. ဒီးအိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. နဲဆံၣ်. နဲခါ, နဲခါဝါ, နဲခါလါ, နဲဆံၣ်ပြဲဇီၤ,နဲဆံၣ်ပိကျိ,နဲဆံၣ်တိာ်လိာ်,နဲလီၤ,နဲကဆိမဲ,နဲမုာ်ဆုၤ, နဲမုာ်ပိာ်ဂီၤ, နဲမုာ်ဝါ,နဲမုာ်သူ,နဲမုာ်ဘီ,နဲမုာ်တိၤကူစံးဝဲလီၤ.ဒီးနဲဆိ,နဲကပျဲာ် နဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလုာ်ဇီၤနဲလီၤ.

၂.၁. **နဲကပျဲာ်** န့ၣ်မၢ်ဒ်တကလုာ်လၢအသၣ်ဆိဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနဲကပျဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနဲကပျဲာ်နဲကပျဲာ်လီၤ. နဲကပျဲာ်န့ၣ်မ့ၢ်တလၢသ့ၣ်ပဖျးဝဲလီၤ. ဒီးအိၣ်ဘၣ်ဆိဝဲအသၣ်လီၤ.

၃. **နဲကး** န့ၣ်မၢ်ဒ်မ့ၢ်စါဝဲလၢစပိာ်ခံစပိာ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢနဲကးလီၤ. နဲတပူၤကးသကုၤတၢ်ပျီပူၤဝဲန့ၣ်လီၤ. နဲမ့ၢ်

ကးလၢစပိာ်ခံစပိာ်လီၤန့ၣ်သလၣ်အသးလဲၣ်ကၢ.

၄. **နဲကံၣ်ထူးမဲာ်** န့ၣ်မၢ်ဒ်ခါသၣ်မဲာ် ဒီးဘီဝဲ ဒီးအဖံးခိၣ်န့ၣ်မၤထီၣ်သးကတူးကတီၢ်နဲကံၣ်ဝဲသး ဒီးပစံးလၢကံၣ်ထူးမဲာ်လီၤ. နဲန့ၣ်တၢ်ကံၣ်ထူးမဲာ်ဒီးအချဲဂၤဝဲလီၤ.

၅. **နဲကီၢ်ဘီ** န့ၣ်မၢ်ဒ်ခါသၣ်မဲာ် ဒီးပစံးလၢနဲကီၢ်ဘီလီၤ. နဲတဖျါကီၢ်ဘီလဲ. တၢ်ကီၢ်ဘီဝဲဒီးကံၣ်ထူးမဲာ်ဝဲလီၤ.

၆. **နဲကျိး** န့ၣ်မၢ်ပဖျးဒ်လီၤဒီးပမၤန့ၣ်သဝီအလီၤလၢပဖျးဒ်န့ၣ်ပစံးလၢနဲကျိးလီၤ. တလၢတဖၣ်မၤန့ၣ်နဲကျိးဒီးဖျးလီၤနဲကပျဲာ်လီၤ.

၇. **နဲကွဲာ်** န့ၣ်မၢ်ကလံၤအူကွဲာ်ဖုမ့ၢ်ဂၤ,ဘဲမ့ၢ်ဂၤ,ဖၣ်ဆါမ့ၢ်ဂၤန့ၣ်ပစံးလၢနဲကွဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနဲကွဲာ်ဒ်ဖျးလီၤ. ကလံၤအူဘဲတပူၤဒီးနဲကွဲာ်ဒ်ဖျးလၢလဲ. ထီရီၤကလံၤအူကွဲာ်တၢ်လၢအဖုံတဖၣ်န့ၣ် ပစံးလၢနဲကွဲာ်ခဲလၢလီၤ.

၉. **နဲခါ** န့ၣ်မၢ်ဒ်လၢအသၣ်ခါဝဲ ဒီးပစံးလၢနဲခါလီၤ. နဲခါတနီၤနီၤပအိၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. နဲခါန့ၣ်ပအိၣ်သ့ဧါ.

၁၀. **နဲချဲ** န့ၣ်မၢ်ဒ်သးန့ၣ်ပကိးလၢနဲချဲလီၤ. လဲၤသ့ၣ်လီၤဖျးလီၤနဲချဲလၢဒုးလၢသံၣ်တက့ၢ်. နဲချဲဒ်ချဲစံးဝဲဒ်.

၁၁. **နဲခါ** န့ၣ်မၢ်ဒ်ဖးဒိၣ်တကလုာ် ဒီးပစံးလၢနဲခါလီၤ. ဒီးအိၣ်တကလုာ်ခဲကလုာ်လီၤ. နဲခါန့ၣ်အသၣ်အိၣ်ဒီးအိၣ်အိၣ်ဒီးအဆံးလီၤ. နဲခါဒ်တြၢပစံးဒီးအဆိနဲန့ၣ်လီၤ.

၁၂. **နဲခါလါ** န့ၣ်မၢ်ဒ်ခါလၢအတဝါဘၣ်ဒီးအဖျိထီၣ်သီန့ၣ်အခံလါဝဲဒီးပကိးလၢနဲခါလါလီၤ. နဲခါလါန့ၣ်ဝါတစဲးစဲးဘၣ်ဆၣ်အခံန့ၣ်လါဝဲ ဒီးပကိးလၢနဲခါလါလီၤ. ဒီးတၢ်မဲာ်ဒီးဘီဝဲဒီးဖျါညါလီၤ. ဒီးပကိးလၢနဲခါလါလီၤ.

၁၄. **နဲခါဝါ** န့ၣ်မၢ်ဒ်ခါတကလုာ်အသၣ်ဝါဒီးဖျါညါဒီးပစံးလၢနဲခါဝါလီၤ. နဲခါဝါန့ၣ်အသၣ်ထဲစုဒ်ခိၣ်ဒုၣ်လီၤ.

၁၅. **နဲခါသူ** န့ၣ်မၢ်ဒ်ခါလါအသးလီၤ. တလီၤဆိဘၣ်နီၣ်တစဲးဘၣ်. ဒီးအသၣ်ဖးဒိၣ်ထဲကံၣ်ဒုၣ်ယၣ်ယၣ်လီၤ. နဲခါသူနဲခါလါန့ၣ်ဒ်သးသးလီၤ.

၁၆. **နဲဆံၣ်** န့ၣ်မၢ်ဒ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်နဲမုာ် ဒီးလီၤကံၤလၢနဲခါန့ၣ်မ့ၢ်မဲာ် ဒီးအသးဆံၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနဲဆံၣ်ခဲလၢလီၤ. ဒီးအသၣ်ပြဲန့ၣ်နဲခါတက့ၢ်လီၤ. နဲဆံၣ်ပိကျိ, နဲဆံၣ်တိာ်လိာ်, နဲဆံၣ်ပြဲဇီၤ. နဲဆံၣ်လီၤစံးဝဲဒ်လီၤ.

၁၇. **နဲဆံၣ်ပိကျိ** န့ၣ်မၢ်ဒ်ဆံၣ်တကလုာ်ထဲစုဒ်စုဒ်ဒီးအသၣ်ပိကျိသၢယိာ်ဒီးပကိးလၢနဲဆံၣ်ပိကျိလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဝဲလၢနဲဆံၣ်ပိကျိလီၤ.

၁၈. **ဒံဆံပြဲဇီ** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်အသုဉ်ဖျာဉ်သလၢာ်ထဲစုာ်ဝံာ်သုဉ်ဇီဒီးပစံးလၢဒံဆံပြဲဇီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဝဲလၢဒံလီၤလီၤ. ဒံဆံပြဲဇီန့ၣ်ပဟ်ပူအသုဉ်လၢလီၤကျါ ဒီးအုဉ်ကီဝဲ, ခိးဝဲဒီးပစံးလၢဒံလီၤလီၤ. ဒီးအမံၤနီၤနီၤမုဒ်ဒံဆံပြဲဇီလီၤ.

၁၉. **ဒံဆာ** နှုတ်မုဒ်ထီၣ်ဒီးလၢတခဉ်ဘဉ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒံဆာလီၤ. ဒံတမုဒ်ဒံဆာလီၤ. တမုဒ်ဘဉ်ဒံခဉ်ဘဉ်.

၂၀. **ဒံတၢ်ကမၤအိၣ်** နှုတ်မုဒ်ဘိၣ်အိၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်လၢလၢာ်မုဒ်ဂ့ၤ, လၢတၢ်စၢၤမုဒ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဒံတၢ်ကမၤအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဒံတၢ်ကမၤအိၣ်လီၤ.

၂၁. **ဒံတးအုးခိၣ်** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်အသုဉ်ဖျာဉ်ဒံတးအုးခိၣ်အသိး ဒီးထဲတးအုးခိၣ်တဖျာဉ် ဒီးပစံးလၢဒံတးအုးခိၣ်လီၤ. ဒံတးအုးခိၣ်န့ၣ်ဖျာဉ်ဘဉ်ဆဉ်အိၣ်ဒီးအဝီၣ်ကျါသၢယိၣ်ညါလီၤ. ဒံတးအုးခိၣ်ဒံတးအုးနီၣ်စံးဝဲဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၂. **ဒံတုာ်စု** နှုတ်စတသုဉ်ညါဘဉ်. စတနၢ်ဟူဘဉ်နီတခိၣ်ဘဉ်.

၂၃. **ဒံထီၣ်** နှုတ်မုဒ်ကလံၤအူထီၣ်တၢ်လၢအဖုံတဖဉ်လၢကဖိထီၣ်ဝဲဆူတၢ်ဖးဖိန့ၣ်ပစံးလၢဒံထီၣ်လီၤ. ဘဲတဖိးန့ၣ်ကလံၤအူဒီးဒံထီၣ်ဆူတၢ်ကပိာ်လီၤလီၤ.

၂၄. **ဒံဒီး** နှုတ်မုဒ်ဒံအစိးစါဇီန့ၣ်ပစံးလၢဒံဒီးလီၤ. ဒံဒီးန့ၣ်ခဉ်ကၤ. ပတအိၣ်ဘဉ်.

၂၅. **ဒံနုာ်** နှုတ်မုဒ်တပိာ်ထီၣ်ဒံတဖဉ်, ဘုဉ်တဖဉ်, ဖဉ်ဆါတဖဉ်,တၢ်ကဘိၣ်ကစဲတဖဉ်န့ၣ် မုဒ်ဒီးလဲၤန့ၣ်ဝဲဆူတၢ်ပူၤတၢ်တုၤ, တၢ်သဝံာ်သဝဲဒီးပစံးလၢဒံန့ၣ်လီၤ. ဘုဉ်ဒံန့ၣ်ဆူဒီးပူၤ. ကလံၤအူဖုဒံန့ၣ်ဆူသပၤပူၤနးကၤ. ကလံၤအူဖုဆါဒံန့ၣ်ဆူတၢ်ပူၤတၢ်လီၤနးကၤ.

၂၆. **ဒံပြဲဇီ** နှုတ်စတထံၣ်ဘဉ်ယဲနီတစုဘဉ်. စနၢ်ဟူလၢပသးပုၤမၤထါ ဒီးစံးဝဲဒံပြဲဇီဝါအသးဆံၣ်ဆၢနီၤဘျဉ်အသးနွံကထၢ. စံးဝဲဒံ.

၂၇. **ဒံဖျိး** နှုတ်မုဒ်ကွံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုဒ်တၢ်လၢအဖုံဒီးကလံၤအူကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၂၈. **ဒံဘိ** နှုတ်မုဒ်ဒံမုဒ်အဆိလီၤ. ဒံမုဒ်ဘိစံးဝဲဒံဒီးမုဒ်ဒံအမိာ်ပုၤလၢကးဝဲန့ၣ်လီၤ.

၂၉. **ဒံမုဒ်ဘိ** နှုတ်မုဒ်ဒံအမိာ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဒံမုဒ်ဘိလီၤ. ဒံမုဒ်န့ၣ်ကးဝဲ ဒီးအလုာ်ထီၣ်အသုဉ်ထီၣ်ဝဲလၢအမုဒ်လီၤန့ၣ်လီၤ.

၃၀. **ဒံမုဒ်** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်န့ၣ်အဒီးတခဉ်ဘဉ် ဒီးအသုဉ်တၢ်ကွၢ် လၢအဝါဒီးပကိးလၢဒံမုဒ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒံမုဒ်ဒံတြၢလီၤ. ဒီးပအိၣ်အသုဉ်မံဆာဝဲလီၤ.

၃၁. **ဒံမုဒ်ဆုာ်** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်အသုဉ်မံတဘီဘဉ်ဒီးအမံၤခိၣ်န့ၣ်လၢအဲးရဲၣ်တစဲးစဲးမၤသးဒံပြုးသိးတစဲး

စဲး ဒီးပကိးလၢဒံမုဒ်ဆုာ်လီၤ. ဒံမုဒ်ဆုာ်န့ၣ်သုပြုးတစဲးစဲးလၢအဲးတစဲးစဲး ဒီးပကိးလၢဒံမုဒ်ဆုာ်လီၤ. ဒံမုဒ်ဆုာ်န့ၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤန့ၣ်တုၤမံဒီးဘိဝဲလီၤ. ဒီးအမံၤခိၣ်တဘီဘဉ်လီၤ.

၃၂. **ဒံမုဒ်ဂီၤဂီၤ** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်တၢ်ကွၢ် ဒီးအသးဘိဒီးဂီၤဝဲတစဲးစဲးန့ၣ်ပစံးလၢဒံမုဒ်ဂီၤဂီၤလီၤ .

၃၃. **ဒံမုဒ်ဘိ** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်အသုဉ်တတိၤကွၢ်ဘဉ်ဒီး အသုဉ်မံဘိဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဒံမုဒ်ဘိလီၤ.

၃၄. **ဒံရဲၣ်** နှုတ်မုဒ်ဒံအမုဒ်သံဝဲန့ၣ် ပစံးလၢဒံရဲၣ်လံတသုဉ်လၢဘဉ်.

၃၅. **ဒံမုဒ်ဝါ** နှုတ်မုဒ်တကလုာ်အသုဉ် ဝါတုၤအမံန့ၣ်တဘီဘဉ်ဝဲဘဉ်ဒီးပကိးလၢဒံမုဒ်ဝါလီၤ. ဒံမုဒ်ဝါန့ၣ်အသုဉ်မံဝါဝဲဒီးအသးကံၢ်ပူၤဂီၤဆူၣ်ကလံာ်လီၤ.

၃၆. **ဒံလီၤ** နှုတ်မုဒ်ဒံဆံပြဲဇီန့ၣ်ပကိးလၢဒံလီၤလီၤ. ဒံလီၤန့ၣ်တုၤအမုဒ်ရဲၣ် ဒီးအသုဉ်မံန့ၣ်ပထၢပူၤဒီးပဟ်လၢလီၤကျါန့ၣ်အုဉ်သံကီဝဲ ဒီးပကိးလၢဒံလီၤလီၤ. ဒံလီၤသုဉ်န့ၣ်ပဟ်ခိးအိၣ်ဒီးပမၤလၢကသုးဒီးတၢ်ကျိးလီၤ.

၃၇. **ဒံလီၤ** နှုတ်မုဒ်သဝီဒံကျိးလၢဟီၣ်ခိၣ်အလီၤမုဒ်ဒီးပကိးလၢဒံလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဒံလီၤတလီၤမုဒ်သမိးဒံဇီၣ်ဂ့ၤနးနးလီၤ.

၃၉. **ဒံအကျိးသဝီ** နှုတ်မုဒ်ဒံအလီၤအကျိးန့ၣ်ပစံးလၢဒံအကျိးသဝီလီၤ.

၄၀. **ဒံအမုဒ်အဘိ** နှုတ်မုဒ်ဒံအမိာ်ပုၤ ဒံအဘိသံန့ၣ်ပစံးလၢဒံအမုဒ်အဘိလီၤ. ဒံသုဉ်န့ၣ်ထိးထီၣ်အသးလၢအမုဒ်အဘိ အလီၤလီၤ.

၄၁. **ဒံအိၣ်** နှုတ်မုဒ်ပစိာ်အိၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်လၢတၢ်စၢၤပူၤဒီးပစံးလၢဒံအိၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဒံအိၣ်ဒီးတၢ်ကမၤအိၣ်လီၤ. ဒံဇီၣ်လူၢ်ဇီၣ်ဇီၣ်, ကွၢ် (၂)

၄၂. **ကဒံ** နှုတ်မုဒ်ဒံအဆိလီၤ. ဒီးမုဒ်တၢ်လၢယဉ်သးဒီးခိၣ်ခံအသးန့ၣ်ပစံးလၢကဒံကဒါလီၤ. ကဒံကပျီၤ,ဖိုကဒံ, ကဲးကဒါ, ပြိကဒံတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဒံအကျါတကွၢ်.

၄၃. **ကတြိဒံ** နှုတ်ကွၢ်လၢကတြိအကျါတကွၢ်.

၄၄. **ကမုဒ်** နှုတ်ကွၢ်လၢကမုဒ်အကျါတကွၢ်.

၄၅. **ကသွံဒံ** နှုတ်ကွၢ်လၢကသွံအကျါတကွၢ်.

၄၅.၁. **ကဲးကဒံ** နှုတ်ကွၢ်လၢကဲးအကျါတကွၢ်.

၄၆. **ကိးကဒံ** နှုတ်ကွၢ်လၢကိးအကျါတကွၢ်.

၄၇. **ကိးဒံကိးဂၤ** နှုတ်ကွၢ်လၢကိးအကျါတကွၢ်.

၄၈. **ခိၣ်ဒံန့ၣ်** နှုတ်ကွၢ်လၢခိၣ်အကျါတကွၢ်.

၄၉. **ချဲဒံကွံာ်** နှုတ်မုဒ်ကလံၤအူချဲဒီးချဲလဲၤကွံာ်ဆူပိာ်လဲၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢချဲဒံကွံာ်လီၤ. ကလံၤမုဒ်လီၤဒီးဘဉ်

ချုံးချုံးကွက်ဆူပိတ်လည်ပူလီ။

၅၀. **သါး** နှုတ်မုတ်ကျိတ်ကျဲယုတ်ဘုချုံးဒီးခံချံလာပက သူဉ်ကဖျးအဂီၢ်ဒီးပစံးလာပသါးလီ။ ပုၤတဖၣ်နှုတ်သါးလာဘုကျိးဒီးသူဉ်လီၤဖျးလီၤယုတ်ဒီးဒီးဘုနှုတ်လီ။

၅၁. **ညဉ်ခံချံ** နှုတ်မုတ်ညဉ်ပီၤဘီဒီးချံနှုတ်ပကးလာညဉ်ခံချံလီ။ ဒီးညဉ်တကလုာ်နှုတ်ပြဲဒီးအကုာ်အဂီၢ်လီၤကံလာခံချံလီ။

၅၂. **ညဉ်သံ** နှုတ်မုတ်ညဉ်အဖံးစကီးပုၤလာအဖီခိတ်တကထာနှုတ်အိတ်တဘုတ်တဘုတ်ဒီးပစံးလာညဉ်သံလီ။

၅၃. **တပီၤထီဒ်** နှုတ်မုတ်တပီၤဘုတ်ဟီၣ်ခိတ်ခုတ်ထီၣ်, ဟီၣ်ခိတ်သဝံထီၣ်ခဲနှုတ်ပစံးလာတပီၤထီဒ်လီ။

၅၄. **နီၤ** နှုတ်မုတ်ခိတ်အဆီလီ။ ဒီးမုၢ်ပုၤလာလဲၤပစုာ်တၢ်ဒီးအခိတ်လီၤဂုၤနီၤလီၤဟီၢ် ဒီးဖျၢၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲတချုးဘုတ်နှုတ်ပစံးလာပစုာ်ဒီးအခိတ်နီၤလီ။

၅၅. **ပြဲကံ** နှုတ်မုတ်ကယံၢ်တၢ်လာအဆံးခဲလၢၢ်နှုတ်ပစံးလာပြဲကံခဲလၢၢ်လီ။ တၢ်လာအဆံးဝဲဖိပဲနဲၤနှုတ်တမံၤလၢၢ်ဒီးပစံးလာပြဲကံလီ။ သဘုတ်ချံကသံၣ်ချံနှုတ်ပြဲကံခဲလၢၢ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပြဲကံဒီးကဒီးလီ။

၅၆. **ပြးခံ** နှုတ်မုတ်ပြးတကလုာ်အဖံးတီၣ်ဖျုကလၢၢ်ဒီးပကီးလာပြးခံလီ။ ပြးခံနှုတ်အကပိၤဆံးဝဲဒီးအဖံးတီၣ်ဝဲလီ။

၅၇. **ပျံၣ်ကွံာ်** နှုတ်မုတ်ပခးတၢ်ပျံၣ်လဲၤတစၢ်ဆၢဘုတ်ဒီးကလံၤအူဒ်ကွံာ်ဝဲနှုတ်ပစံးလာပျံၣ်ကွံာ်လီ။ ပျံၣ်နှုတ်အဒံးခံမုၢ်တအိတ်ဘုတ် ဒီးပခးတၢ်ကွံာ်ဝဲလီ။

၅၈. **ဖုဒ်ဖုပုၤ** နှုတ်ပတစံးဘုတ်. ပစံးလာဖုလံၤဖုပုၤလီ။ ဒီး မုၢ်ပုၤလာအမၤအိတ်ဝဲခဲလၢၢ်နှုတ် ပစံးလာဖုလံၤဖုပုၤလီ။ ဖုဒ်ဖုပုၤပတစံးဘုတ်.

၅၉. **ဖိဒ်ဖိသုာ်** နှုတ်မုတ်ထီၣ်ရီၤပုၤလာအမၤအဝၢတအိတ်ဒီးဘုတ်ခဲလၢၢ်နှုတ်ပစံးလာဖိဒ်ဖိသုာ်လီ။ ဒီးဖိဒ်ဖိသုာ် သုာ်အဆီလီ။

၆၀. **ဖိုကံ** နှုတ်မုတ်ဟုၤလာတကၢ်တုာ်တဘျုးဘုတ်ဝဲနှုတ်ပစံးလာဖိုကံလီ။ ဟုၤတပူၤတကၢ်တုာ်ဘုတ်. မၤသးဖိုကံလီ။

၆၁. **ဖိုကံ** နှုတ်ထီၣ်ရီၤပထံၣ်တၢ်ထီၣ်အါဘီဒီးပစံးလာဖိုကံလီ။ ဝၣ်တပူၤအိတ်မဲထီၣ်မးဖျိကံလီ။ ပုၤတကၢ်အစုမုၢ်ထီၣ်ဖိုကံလီ။

၆၂. **ဘုတ်** နှုတ်လီၤကံအသးလီ။ ဒီးမုၢ်ပုၤရုၢ်ဖိစံးတၢ်လီ။ ခိတ်ဖျၢၣ်တဘုတ်ဘုတ်ခဲစကွၢ်ကဂုၤသးတစံးစံးသးလီ။ ပုၤတကၢ်ဘုတ်ခဲစကထံၣ်တစုစုသးလီ။ ဒီးတနီၤနီၤစံးဝဲလာဘုတ်ဒီးလီ။ ဘုတ်ဒီးစကနီၤဟူနကတၢ်တၢ်ခဲနှုတ်သး လဲၣ်.

၆၃. **မုာ်ခံ** နှုတ်မုတ်ကလံၤအူမုာ်ဖိလဲၤဝဲလာတၢ်ကပိာ်ဖး

ဖိနှုတ်ပစံးလာမုာ်ခံလီ။ ကလံၤအူမုာ်ဒီးမုာ်ခံဖျၢၣ်ဒီးနးကၢ.

၆၄. **လီၤသံ** နှုတ်မုတ်တၢ်လာအဖံးလီၤသဘျုးနှုတ်ပစံးလာလီၤသံလီ။ ပုၤကညီဖိုယိးနှုတ်အဖံးလီၤသံဒီးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာလီၤသံလီၤသကွဲလီ။

၆၅. **သံ** နှုတ်မုတ်ညဉ်မုာ်ဂုၤ, ဂုၢ်မုာ်ဂုၤ, အဖံးစကီးပုၤလာအဖီခိတ်တကထာအိတ်တဘုတ်တဘုတ်နှုတ်ပစံးလာ အသံလီ။ ညဉ်နှုတ်အိတ်ဒီးအသံတနီၤ ဒီးဂုၢ်တဖၣ်နှုတ်အိတ်ဒီးအသံခဲလၢၢ်လီ။ ဒီးမုၢ်အဖံးစကီးပုၤလာအဖီခိတ်တကထာနှုတ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာသံသကွဲ, သံကွဲထီၣ်လီ။

၆၆. **သံ** နှုတ်မုတ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အိတ်ဒီးအသးအကလုာ်ကလုာ်နှုတ်အသုာ်လီၤနှုတ်တၢ်အိတ်တဖျၢၣ်ကလုာ်ကလုာ်ဒီးစဲဘုးဒီးအသုာ်ဒီးပစံးလာသံလီ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာအသးလီ။ ပုၤဟးဂုၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်နှုတ်မုၢ်အသံတကးဘုတ်လီ။ ဒီးပစံးလာအသံလီ။

၆၇. **သးဒီးသံ** နှုတ်သးသးလီ။ တၢ်သံနှုတ်ပသးပုၤလာပျၢၤတနီၤနီၤကီးဝဲလာသးလီ။ပုၤကညီနှုတ်အိတ်ဒီးအသးလီ။ ဒီးပစံးလာအသံစုာ်ကီးလီ။

၁. **နီၤကလၢၢ်** နှုတ်မုတ်သံးနီၤသီၣ်မုာ်ဂုၤ, မျိာ်သီၣ်မုာ်ဂုၤ, ပစံးလာသီၣ်နီၤကလၢၢ်လီ။ ဒီးပစံးလာသီၣ်သံနီၤ ကလၢၢ်စကီးလီ။ ပုၤတကၢ်သးသံးနီၤသီၣ်မးဒ်ကလၢၢ်လီ။ မျိာ်သီၣ်သံနီၤကလၢၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ထီဒ်** နှုတ်မုတ်ထီဒ်အဆီလီ။ ဒီးမုၢ်ပုၤကညီအုာ်လီၢ်ဆိးကုလီၢ်အသး ဒီးမိာ်န့ၢ်ဟ်လီၢ်အသးနှုတ် ပစံးဒီးအဆီလာထီဒ်ထီဒ်လီၢ်အသးနှုတ်လီ။ ထီဒ်ထီဒ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဖုဒ်** မုၢ်ဖုဒ်အဆီလီ။ ဒီးမုၢ်ပဖးဘျုးဝၣ်ဒီးပသလုာ်ထီၣ်နှုတ်ပကီးဒီးအဆီလာဖုဒ်ဖုဒ်လီ။ ဖုဒ်ဖုဒ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဘုတ်** နှုတ်မုတ်ဘုတ်ဒီးအဆီလီ။ ဒီးမုၢ်တၢ်စုၤဝဲမုာ်ဂုၤ, တၢ်တဆူၣ်ဘုတ်ဝဲမုာ်ဂုၤ, တၢ်ဆံးဝဲမုာ်ဂုၤ, ပစံးလာဘုတ်ဒ်ဘုတ်ဒီးအဆီခဲနှုတ်လီ။ တၢ်အိတ်အိတ်ဒီးဘုတ်ဒ်ဘုတ်ဒီးလီ။ မၤန့ၢ်ယၤလာသုာ်ဘုတ်ဒ်ဘုတ်ဒီးတက့ၢ်.

၅. **လီၤဒ်** နှုတ်မုတ်လီၤဒ်အဆီလီ။ ဒီးမုၢ်တၢ်လာတုၤလီၤဘုတ်လီၤဝဲနှုတ်ပစံးဒီးအဆီလာလီၤဒ်လီၤဒ်လီၤ.နစံးစုးတလီၢ်ဒီးနကူာ်သုာ်လီၤဒ်လီၤဒ်ဂုၤကၢ.

၆. **နီၤ** ကလဲဒ်ကလဲဒ် နှုတ်မုတ်တၢ်လာလီၤဘျုးလီၤကနီၤတဖၣ်နှုတ်ပစံးလာဘျုးကလဲဒ်ကလဲဒ်လီ။

၁. **ဒံး** နှုတ်မုတ်ပပာ်တၢ်ကတိၤအခိတ်ထံးတမံၤလီၤ. ဒံးအံၤ, ဒံးယံာ်ဒံးအါ, ဒံးယံာ်ဒံးနး, ဒံးယံာ်ဒံးဘီၣ်, ဒံးယံာ်ဒံးဆါ, ဒံးယံာ်ဒံးဆူၣ်,ဒံးယံာ်ဒံးညီထီၣ်, ဒံးယံာ်ဒံး,

ဒံး

ဒံးယံင်ဒံးဖိုင်, ဒံးယံင်ဒံးအါ,ဒံးယံင်ဒံးဂုၤ, ဒံးယံင်ဒံးထီ, မုၢ်ယဲထီၣ်ဒံးယံင်ဒံးထီစကွၢ်န့ၣ်ဒံးယံင်ဒံးဂုၤ, ပုၤတဂၤဒံးယံင်ဒံးအါန့ၣ်ဒံးကွၢ်,ထီၣ်တဒုဒံးယံင်ဒံးန့ၣ်, ပုၤတဂၤဒံးယံင်ဒံးမၤအါအသး, ပုၤတဂၤမၤတၢ်ဒံးသ့, ဒံးအဲအံၤတမံၤအံၤအါကၤ, ဒီးမုၢ်တၢ်လၢနးထီၣ်တဲတဲတဲတဲန့ၣ်လီၤ.

၁.၁. **ဒံး** န့ၣ်မုၢ်ကျိၣ်လီၤတၢ်ကတိၤအါန့ၣ်လီၤ.ဒီးအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ.နမ့ၤအိၣ်ဒံးစကိးခါ. မ့ၤအိၣ်ဒံးယၢ်. မ့ၤအိၣ်ဒံးဆံးအါလဲၣ်. မ့ၤအိၣ်ဒံးတပူၤညါလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိတအိၣ်ဒံးဘၣ်,တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တအိၣ်ဒံးမးလဲၣ်.မ့ၤအိၣ်ဒံးယၢ်ဒံးယၢ်,ဒီးန့ၣ်သးပစံးလၢလဲၤဒံး, မၤဒံး, မံဒံး, ဆိကမိၣ်ဒံး, ဂုၤဒံးပစံးဒီးန့ၣ်လီၤ.

၂. **ဒံး** န့ၣ်ဒံးယါအသးလီၤ. ဒီးန့ၣ်အသးဒံးန့ၣ်သးစံးဒဲဒီးန့ၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်ကံးန့ၣ်သၢ, မၤသးဒံးန့ၣ်ဒီးပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. နကတိၤယၢ်န့ၣ်ဒံးနကတိၤအါအသးလီၤ.

၃. **ဒံး** န့ၣ်မုၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်ဘၣ်ယုာ်ဘၣ်လံာ် ဒီးပကိးလၢဒံးလီၤ. ဒီးပမၤဒီးအန့ၣ်တခီတဘျီဘၣ်ဒီးပကိးလၢဒံးလီၤ. ဒံးန့ၣ်ပဆဲလၢသ့ၣ်ဖူခိၣ်ဒီးပမၤဒီးအန့ၣ်ဒီးအန့ၣ်န့ၣ်မၤသးဒံးထီၣ်သလုာ်ထီၣ်အဒံးအသး ဒီးပကိးလၢဒံးလီၤ.

၄. **ဒံး** န့ၣ်မုၢ်ပတုၢ်ပနၢ် ဒီးပကိၣ်န့ၣ်တၢ်လၢပတုၢ်ပနၢ်အပူၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢပဒံးတၢ်လီၤ. ဒံးဖိ, ဒံးထူ, ဒံးစု, ဒံးသ့ၣ်ကျိ. ထီၣ်ပဆဲထီၣ်တၢ်လၢပနၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဒံးခဲလၢလီၤ. ပုၤတဂၤဒံးဖိတဖိစံးဒဲဒဲဒဲ.ပုၤတဖၣ်ဒံးသံာ်ဆိးဖိနးသမိး.

၄.၁. **ဒံး** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ခါဆိခါအဆူၣ်ပုၤ လၢအဒိၣ်အသ့ၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒံးလီၤ. ဒီးထီၣ်န့ၣ်ယုၤလဲလၢဒံးန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဒံးန့ၣ်ထီၣ်လဲလၢဒံးဆူလီၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ကလုာ်ကလုာ်ဆိကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဒံးဒံး. ယလၢဒံးခဲလၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒံးဖိလီၤ. ထီၣ်ဒံးထီၣ်ဖိစံးဒဲဒဲ.

၄.၂. **ဒံး** န့ၣ်မုၢ်ညၢ်ကပၤကဘျီထီၣ်တဲတခီတဘျီလၢအကိၣ်အဆၢတခီန့ၣ် ပစံးလၢညၢ်ဒံးလီၤ. ညၢ်ကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဒံးဒံးလီၤ. ညၢ်ဘျီလၢထံလၢန့ၣ်တၢ်ဒီးဒံးလီၤ. ညၢ်ဒံးညၢ်ဖိစံးဒဲဒဲ.

၅. **ဒံးခံ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ်ပခးတလဲၤဘၣ်ဒီးပမၤထီၣ်အခံ ဒီးသ့ၣ်လုာ်ဒီးပစံးလၢပုၤဒံးခံလီၤ. ဒီးပစံးလၢပုၤကဒံးခံစုာ်ကိးလီၤ. ပုၤန့ၣ်အဒံးခံမုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပခးလဲၤတစၢ်ဆၢဘၣ်. ပုၤန့ၣ်အိၣ်ဒံးအဒံးခံလီၤ.

၆. **ဒံးယါ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢနးထီၣ်တဲတဲတဲတဲန့ၣ်ပစံးလၢဒံးယါလီၤ. ပယုာ်တၢ်ပထုးဒံးယံင်ဒံးယါလီၤ. ဒီးဒံးအဲအံၤအါကၤ. ဒံးယံင်ဒံးအါ, ဒံးယံင်ဒံးနး, ဒံးယံင်ဒံး

ဒံး

ယၢ,ဒံးယံင်ဒံးဘိၣ်, ဒံးယံင်ဒံးဆူၣ်, ဒံးယံင်ဒံးသ့, ဒီးတၢ်ခဲလၢန့ၣ်မုၢ်တၢ်နးထီၣ်တဲတဲတဲတဲန့ၣ်လီၤ.

၇. **ဒံးယါ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ယၢနးထီၣ်နးထီၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဒံးယၢဒံးယါလီၤ. ဒံးယံင်ဒံးယၢစံးဒဲဒဲ.

၈. **ဒံးယု** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီယုတၢ်နးထီၣ်နးထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒံးယုလီၤ. ပုၤတဂၤပဒံးဟ့ၣ်အတၢ် ဒီးဒံးယုလီၤ. ပုၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်ဒီးဒံးယုလီၤ. ပုၤတဂၤပဒံးဟ့ၣ်တၢ်ဒီးဒံးယုလီၤ.

၉. **ဒံးယိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဟ့ၣ်တလၢတၢ်လၢနၢ်ယိၣ်ပူၤန့ၣ်ပုၤလံာ်ဆၢတလၢမၤပုၤအူစိးဒံး ဒီးပစံးလၢဒံးယိၣ်လီၤ. တလၢန့ၣ်ပဟ့ၣ်အဘျီဒံးအိၣ်ယိၣ်လီၤ.

၁၀. **ဒံးစၢ** န့ၣ်မုၢ်တလၢစၢပုၤနးထီၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဒံးစၢလီၤ. တလၢန့ၣ်မုၢ်ဟ့ၣ်ပုၤလၢတၢ်ကမၣ်ဒီးပဒံးကတိၤပူၤဖျးပသးဒီးဒံးစၢပုၤလီၤ.

၁၁. **ဒံးဆု** န့ၣ်မုၢ်ဆိတဖၣ်အစုလၢအဒံးထီၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဆိဒံးဆုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဆိဒံးဆံာ်ဆိဒံးဆုလီၤ. ဆိန့ၣ်အဒံးဆုမုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးယုၤတသ့ဘၣ်.

၁၂. **ဒံးဆဲ** န့ၣ်စနၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတနၢ်ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၁၃. **ဒံးဆု** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီတပျီၣ်လိာ်အသးလၢအသးဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထုးဒံးဆုလိာ်အသးလီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးထုးလိာ်မးအသးဒံးဆံာ်ဒံးဆုလီၤ.

၁၄. **ဒံးဆုဖါလၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဆိဒံးဖါလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဆိဒံးဆုအဖိလၢလီၤ. ဆိမိၢ်ပုၤပျီအိၣ်ဖျိအဖိလၢအဒံးဆုအဖိလၢလီၤ.

၁၅. **ဒံးဆုအယံ** န့ၣ်မုၢ်ဆိအစုအယံန့ၣ်ပစံးလၢဆိဒံးဆုအယံလီၤ. ပုၤကညီကၢ်တၢ်လၢဆိဒံးဆုအယံလီၤ.

၁၆. **ဒံးတၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပဆဲထီၣ်ပနၢ်လၢသံာ်လၢဖိ, လၢစုလၢထူလၢတိာ်, ဒီးပစံးလၢပဒံးတၢ်လီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်တုၢ်ထူၣ်ဖျိအနၢ်ဝံၤဒီးဒံးတၢ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်န့ၣ်ဒံးတၢ်ဒီးန့ၣ်စကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးပုၤဒံးတၢ်န့ၣ်ပကွၢ်ဂ့ၤစံးဒဲဒဲ.

၁၇. **ဒံးတၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဒံးပာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်ဘၣ်ပာ်တၢ်ဒံးယံာ်အသး ဒီးပကိးလၢဒံးတၢ်ဒံးပာ်လီၤ. ဒံးတၢ်ဒံးပာ်န့ၣ်ဘၣ်ပာ်တၢ်န့ၣ်မုၢ်ပဆဲလၢဝဲလုာ်လီၤ. ဒီးဝဲလုာ်န့ၣ်ဘၣ်ပာ်တၢ်လီၤ.

၁၈. **ဒံးထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဆဲထီၣ်ပနၢ်လၢသ့ၣ်ဖိဒီးပစံးလၢပဒံးထီၣ်လီၤ. ပမုၢ်ဟံထီၣ်ဆွံထီၣ်ပနၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပဒံးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒံးထီၣ်ဖိတဖိဂုၤကၤ.ဒံးထီၣ်သ့ၣ်ကျိ.

၁၉. **ဒံးထီၣ်နၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီဆါ ဒီးအမဲာ်ခံးသ့ ဒီး

ဒီး

စံးဝဲလၢဘၣ်ပလၢနွဲ ဒီးဟံထီၣ်သ့ၣ်လးလၢအနီၤအိၣ်ပူၤ
ဒီးစံးဝဲလၢဒီးထီၣ်နီၤလီၤ.ပုၤကညီၤဆါဘၣ်ပလၢဝဲန့ၣ်ဒီး
ထီၣ်အနီၤတက့ၢ်.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးထီၣ်ဒီးထီၣ်လီၤ.
၂၀. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၤဖျးအမဲၣ်ဝးချဲဝဲဒီးပစံးလၢဖျး
အမဲၣ်ဒီးဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤဖျးအမဲၣ်ဝးဒီးဒီးစံးဝဲဒၣ်.
၂၁. **ဒီးဒူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလံာ်လုာ်ဘျးတၢ်န့ၣ် ပစံးလၢပဒီးဒူး
လီၤ. ပုၤတဂၤဒီးဒူးသ့ၣ်လုာ်အူတဘျးဘျးမး
ကန့ၣ်ဒူးလီၤ. ဒီးပလံာ်လုာ်တၢ်ကံးညါန့ၣ်ပစံး
လၢပဒီးဒူးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤဆူၣ်
တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးဒူးဝဲလီၤ.
၂၂. **ဒီးဒူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံာ်လံာ်လုာ်တၢ်ကံးညါ ဒီးပစံးလၢပ
ဒီးဒူးလီၤ. နမ့ၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးဒူးကွံာ်တၢ်ကူတၢ်သိးအ
ယံာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးဒူးဒီးဒူးလီၤ.
၂၃. **ဒီးဒွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတြၢ်တၢ်ကမီၤကမီၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဒွါ
လီၤ. ပကွဲးလံာ်အမဲၣ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်လီၤန့ၣ်တုၤမ့ၢ်ကမၣ်
ဒီးပဒီးဒွါကွံာ်လီၤ.
၂၅. **ဒီးဒွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဒူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆံးလံာ်လုာ်
တၢ်ကံးညါန့ၣ်လီၤ.
၂၆. **ဒီးနာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆွဲၣ်န့ၣ်တၢ်မံၤမံၤလၢပနီၤတုၤအသး
အပူၤလီၤန့ၣ် ပစံးလၢပဒီးပနီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဒီးနူၤဒီးနာ်
ဒီးမိသ့ၣ်အသိးလီၤ.
၂၇. **ဒီးနးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါဒီၣ်ထီၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢဒီးနး
ထီၣ်လီၤ. တၢ်ဆါတပူၤဒီးယံာ်ဒီးနးထီၣ်လီၤ.
၂၈. **ဒီးနုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးနုၤအသိးလီၤ. မၤဒီးအံၤမၤဒီးနုၤန့ၣ်
မ့ၢ်ဒ်ပမၤတၢ်ကဘၣ်ကလီၤဒီးပုၤဂၤဒူးန့ၣ်ပုၤ ဒီးစံးဝဲလၢ
မၤဒီးအံၤမၤဒီးနုၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမိၣ်လၢမ့ၢ်မိၣ်အကလုာ်
လီၤ.
၂၉. **ဒီးန့ၣ်** ဒီး **ဒ်န့ၣ်** န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်မၤအ
သးန့ၣ်ပစံးလၢဒီးန့ၣ်လီၤ. မၤဒီးန့ၣ်တဂၤ.တၢ်မၤအသး
ဒီးန့ၣ်ကမ့ၢ်ကံၤန့ၣ်လၢ.
၃၀. **ဒီးပဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်တကလုာ်လၢဝဲလုာ်ဒီးဘၣ်
ပဲာ်တၢ်ဒ်ယံာ်အသိးန့ၣ်ပကိးလၢဒီးပဲာ်လီၤ. ဒီးပဲာ်ဘၣ်
ထီၣ်အကိာ်တၢ်ဒ်ဒီးဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ ဒီးတၢ်ဒီးပဲာ်
လီၤ.
၃၁. **ဒီးပြီၣ်** န့ၣ်စတနီၤပာ်ဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲ
ဘၣ်.
၃၂. **ဒီးပျီၣ်ဒီးခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ပျီၣ်အခံဒီးသ့ၣ်လုာ်အူဒီး
ပစံးလၢဒီးပျီၣ်ဒီးခံလီၤ. ပုၤကညီၤမၤပျီၣ်န့ၣ်ဒီးပျီၣ်ဒီးခံလၢ
သ့ၣ်လုာ်အူလီၤ. ဒီးဒီးစကိးဝဲဒီးခံလၢနးလုာ်လီၤ.
၃၃. **ဒီးဖါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဖါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆွဲၣ်န့ၣ်ဖါလၢပနီၤ
ပုၤလၢပတုၤထူၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ.
၃၄. **ဒီးဖီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆွဲၣ်ထီၣ်ဖီအူပနီၤပုၤလၢပတုၤပနီၤအ

ဒီး

ပုၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဖီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးဖီဒီး
ဖါလီၤ. ပုၤတဂၤဒီးဖီလၢအနီၤလီၤလီၤ.
၃၅. **ဒီးဖီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢတဖၣ်န့ၣ်ပဟ့ၣ်အဆိဒီးဖီၣ်ဝဲ
အါအါကလံာ်ဒီးပစံးလၢဒီးဖီၣ်လီၤ. တလၢတဂၤပဒီး
ဟ့ၣ်အဆိဒီးဖီၣ်ဝဲလီၤ.
၃၆. **ဒီးဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တအိၣ်ဒီး
ဘၣ်.တမံးဘၣ်. တလဲၤဒီးဘၣ်. တသ့ဒီးဘၣ်. တမၤ
ဒီးဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.
၃၇. **ဒီးဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘီထီၣ်ရီၤရီၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဘီ
လီၤ. သကွံာ်တပူၤအိၣ်ဒီးယံာ်ဒီးဘီလီၤ.
၃၈. **ဒီးဘီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘီၣ်ထီၣ်ရီၤရီၤန့ၣ်ပစံးလၢ
ဒီးဘီၣ်ဒီးဘီၣ်လီၤ. နအိၣ်ဘၣ်ဒီးဘီၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးလီၤ.
ပနီၤတဒုဒီးယံာ်ဒီးဘီၣ် ထီၣ်လီၤ.
၃၉. **ဒီးမၤဒီးမၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအခုတဖၣ်န့ၣ်ပုၤဂၤမၤနး
ဒီးပစံးလၢဒီးမၤဒီးမၤလီၤ. ပခုဒီးန့ၣ်မၤဒီးမၤပုၤမ့ၢ်တၢ်
တဘျးဘၣ်ပသးဘၣ်မၤ.
၄၀. **ဒီးယံာ်ဒီးယံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယံာ်ထီၣ်ဝဲတစဲးတစဲးရီၣ်
ရီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီးယံာ်ဒီးယံာ်လီၤ. လဲၤတုၤတၢ်တက့ၢ်. န
အိၣ်ဒီးယံာ်ဒီးယံာ်တၢ်ကရူၤန့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဖျး.
၄၁. **ဒီးယံာ်ဒီးထီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢထီထီၣ်ရီၤရီၤန့ၣ် ပစံး
လၢဒီးယံာ်ဒီးထီလီၤ. မ့ၢ်ဟဲထီၣ်ဒီးယံာ်ဒီးထီထီၣ်ဝဲလီၤ.
ဝဲဘီၣ်တဘီၣ်ဒီးယံာ်ဒီးထီလီၤ. ဒီးယံာ်ဒီးအါစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ.
၄၂. **ဒီးယံာ်ဒီးအါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အါထီၣ်ရီၤရီၤဒီးပစံးလၢ
ဒီးယံာ်ဒီးအါ. ပုၤတဂၤမၤဘုၤန့ၣ်ဒီးယံာ်ဒီးအါလီၤ.
၄၃. **ဒီးလီၤလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒ်လီၤလီၤ ဒီးပစံးလၢဒီးလီၤ
လီၤလီၤ.ထီၣ်ရီၤတၢ်တမၤဘၣ်အသးနီၤတမံၤဒီးတသးဘၣ်
အလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးလီၤလီၤဒ်အတၢ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤ
ဟံလီၤမ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒ်တၢ်ဒ်လီၤလီၤလီၤ. ဆါဒ်တၢ်ဒ်
လီၤလီၤလီၤ.
၄၄. **ဒီးသိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤကလိာ်အသး ဒီးပစံးလၢဒီး
သိးလီၤ. ပုၤခံၤန့ၣ်ဒီးသိးလိာ်သးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လီၤ
ကလိာ်သးန့ၣ်ပစံးလၢဒီးသိးလီၤ. ဒီးသိးန့ၣ်.ဒီးသိးန့ၣ်.
စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤကလိာ်သးခဲလၢန့ၣ်
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးသိးလီၤပလိာ်လီၤ.
၄၅. **ဒီးသိးသိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလီၤကလိာ်အသးနးကဲာ်
ဆိးန့ၣ်ပစံးလၢဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးသိးသိး.ဒီးသိးအံၤ.ဒီး
သိးန့ၣ်. ဒ်ပစံးတၢ်အသိးလီၤကလိာ်လၢဝဲအံၤ. လီၤကလိာ်
အဝဲန့ၣ်ဒ်အဝဲန့ၣ်သိးစံးဝဲလီၤ. ယီၤအံၤသိးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.
၄၆. **ဒီးဟါမၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ယံာ် ဒီးဟါမၤကွံာ်ဝဲန့ၣ်ပ
စံးလၢဒီးဟါမၤလီၤ. လံာ်မဲာ်န့ၣ်ဒီးယံာ်ဒီးဟါမၤပဖးတ
သ့လၢဘၣ်. ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်ယံာ်ဒီးဟါမၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ

ဒံး

ဒံးဟါမာ်လီၤ.

၄၇. **ဒံးဟ့ၣ်ဒံးယု** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ပုၤဂၤအတၢ် ဒံးပုၤဂၤယု နးထီၣ်တခါ ဒံးပစံးလၢဒံးဟ့ၣ်ဒံးယုလီၤ. ပုၤတဂၤယု တၢ်ဒံးပဒံးဟ့ၣ်ဒံးယုဝဲလီၤ.

၄၈. **ဒံးအဒံးသိး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒံးလီၤကံးစံးဝဲလီၤ.တၢ်ခံမံၤအံၤ မၤဒံးအဒံးသိးတက့ၢ်. စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒံးမ့ၢ်ပုၤမိၣ်လၢမ့ၢ် ဖိအကလုာ်လီၤ.ဒံးပုၤတဝဲၣ်ဖိစံးဝဲလၢယီၤအဒံးသိးစံးဝဲ လီၤ.

၄၉. **ဒံးအဂံၢ်ခိၣ်** န့ၣ်ဒံးအဂံၢ်ခိၣ်စံးဝဲလီၤ. မၤဒံးအဂံၢ်ခိၣ် အသိးန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကကဲထီၣ်က့ၤဒံးအဂံၢ်ခိၣ်အ သိးန့ၣ်လီၤ.

၅၀. **ဒံးအံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ယီၤအံၤစံးဝဲလီၤ. မၤဒံးအံၤဒံးန့ၣ်စံး ဝဲဒၣ်.

၅၁. **ဒံးမိၤတြၢမိၤဒံးမိၤဖိမိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဒံးဒံးအဆိ လၢဒံးမိၤတြၢမိၤဒံးမိၤဖိမိၤလီၤ. ပမ့ၢ်ဆဲးဒံးမိၤတြၢမိၤဒံး ဘၣ်လံၣ်မိၤဖိမိၤလီၤ.

၅၂. **ကဒံး ကဒံၣ်ကဒံး**. ကွၢ်လၢကဒံးအကျါတက့ၢ်.

၅၃. **ကဘျးဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျးအကျါတက့ၢ်.

၅၄. **ကဘျးဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျးအကျါတက့ၢ်.

၅၅. **ကရံးဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကရံးအကျါတက့ၢ်.

၅၆. **ကဝံးဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝံးအကျါတက့ၢ်.

၅၇. **ကဒံးသိး** န့ၣ်ကလီၤကံးလိာ်အသးစံးဝဲလီၤ. ပုၤခံ ဂၤကဒံးသိးတုၤလီၤ. လီၤဆုၣ်နီၤခံဖျါၣ်ကဒံးသိးတုၤ လီၤ.

၅၈. **ကဟၣ်ဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟၣ်အကျါတက့ၢ်.

၅၉. **ခိၣ်ဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢခိၣ်အကျါတက့ၢ်. ခိၣ်သူခိၣ်ဒံး စံးဝဲဒၣ်.

၆၀. **ချသးဒံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢချသးအကျါတက့ၢ်.

၆၁. **ဆၢဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဆၢတဟးဂီၤဘၣ်န့ၣ်ပစံး လၢဆၢဒံးလီၤ. အံၤသၣ်န့ၣ်အိၣ်ယံၣ်န့ၣ်သက့ဒံးဆၢဒံးဝဲ လီၤ.

၆၂. **ဆဲးဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဒံးန့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဒံးလီၤ. ပုၤတ ဂၤဆဲးဒံးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအါကၤ.

၆၃. **ဆိၣ်ဒံးဒုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်တၢ်ဆိၣ်ကနီၤတၢ်န့ၣ်ပစံး လၢပဆိၣ်ဒံးဒုးလီၤ. ဆိၣ်ဒံးဒံးဆိၣ်ဒံးဒုးပစံးဒံးအဆိၣ် န့ၣ်လီၤ.

၆၄. **ညၣ်ဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်ကဘျးထီၣ်လၢအကပၤန့ၣ် ပစံးလၢညၣ်ဒံးလီၤ.

၆၅. **ညိးဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤတကီၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢညိး ဒံးလီၤ. တၢ်လၢအညိတဖၣ်န့ၣ်ပမၤညိးဒံး တုၤကီၢ်ဒံးပမၤ တညိဘၣ်.

ဒံး

၆၆. **တဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်တဒၢအဆိလီၤ. ဒံးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ခူသူၣ် လၢလီၤဘၢတဖျါဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၆၇. **တဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်တဒုးအဆိလီၤ. ဒံးမ့ၢ်ပုၤကညိပစုာ်ပ တုၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

၆၈. **တဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်တဒီအဆိလီၤ. ဒံးမ့ၢ်တၢ်လၢတဖျါ ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်လၢအဘၢၣ်စၢၤတမံၤမံၤလၢတဖျါ ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၆၉. **တဒံးတဒး** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်မၤလိာ်အသးချသးဒံးဒံး ပစံးလၢတဒံးဝဲလီၤ. ထံၣ်တဒံးလိာ်အသးဒံးအမိၤ. ထီၣ် ရီၤတၢ်မၤလိာ်အသးန့ၣ် မ့ၢ်တဒံးဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်တဒံး တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပဒံးအမိၤလီၤ.

၇၀. **တအိၣ်ဒံးဘၣ်ဝဲ** န့ၣ်ပစံးလၢတအိၣ်ဒံးဘၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒံးအဝၤအဖိတအိၣ်ဒံးဘၣ်.

၇၁. **တၢ်ဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤသးဒံးပံၤအသိး ဒံးတၢ် ဘူကဘျးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအယုၤဝဲသ့န့ၣ် ပစံးလၢတၢ်ဒံး လီၤ. တၢ်ဒံးန့ၣ်အဒံးထီၣ်ဒံးယုၤဝဲလီၤ.

၇၂. **ထီၣ်ဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်အဆူၣ်ဖးဒီၣ်လၢထီၣ်လၢအဒံး ဆူလီၤန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ဒံးလီၤ.ပုၤကညိကွဲးလံာ်လၢထီၣ် ဒံးလီၤ. ဒံးပကိးဒံးအဆိလၢထီၣ်ဒံးထီၣ်ဖိလီၤ.

၇၃. **ထီၣ်အးထီၣ်အဒံးဆူ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်တြီၤ တြီၤထီၣ်အဒံး ဒံးပစံးလၢထီၣ်အးထီၣ်အဒံးဆူလီၤ. ထီၣ်အးထီၣ်အဒံးဒံးဝဲအဒံးဆူဖါလံာ်လၢချံၣ်လီၤ.

၇၄. **ဒီၣ်ဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတူၢ်ဆိဒံးလၢယဲာ် ဒံးပကစံးလၢ ပဒီၣ်အဒံးလီၤ. ဆိမ့ၢ်ဆါဒံး ဒီၣ်ဒံးတက့ၢ်.

၇၅. **ဒွဲၣ်ပျါဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒွဲၣ်တကလုာ်အဒံးဒံးပျါဒံးခံအသိး ဒံးပကိးလၢဒွဲၣ်ပျါဒံးလီၤ.

၇၆. **နမၤဒံးလဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိသံဂီၢ်လိာ်အတၢ် ဒံးစံး ဝဲလၢနမၤဒံးလဲၣ်လီၤ. ဒံးဒံးသိးသိးဒံးနမၤဒံးလဲၣ်လီၤ.

၇၇. **နါဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိပိာ်စုဒံးဆွဲၣ်ဝဲလၢအနါပူၤ န့ၣ်ပစံးလၢနါဒံးလီၤ. ဒံးထီၣ်ရီၤပုၤကညိဒံးတၢ်န့ၣ်ပကိး လၢနါဒံးလီၤ.

၇၈. **ဟံးဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပဟံးနီၤတနီၤပဟံးလီၤတဲာ်တ နီၤန့ၣ်ပစံးလၢဟံးဒံးလီၤ. နအိၣ်မ့ၢ်တနီၤ. နဟံးဒံးယၢ တနီၤလီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်ဒံးဟံးဒံးဝဲအမိၤလီၤ.

၇၉. **ဟံးတဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံးတဒၢအဆိလီၤ. ဒံးမ့ၢ်ပဟံးခူ သူၣ်တၢ်လၢတအိၣ်ဖျါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၈၀. **ပျါဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်သ့ၣ်လၢအူလၢပျါဒံးခံန့ၣ် ပစံးလၢပျါဒံးတစုစုလီၤ. ဒံးဘၣ်တစုစုပကိးလၢပျါဒံးခံ လီၤ. မၤထီၣ်ပျါအဒံးလၢသ့ၣ်လၢ. လၢနဲးလၢတက့ၢ်.

၈၁. **ပျါဒံးခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ပျါအခံလၢနဲးလၢဒံးပခး ကလဲၤဒံးပကိးလၢပျါဒံးခံလီၤ. ပုၤကညိမၤပျါန့ၣ်မၤဝဲ ဒံးအဒံးခံဒံးခးဝဲလဲၤစၢၤဆါလီၤ.

ဒံး

- ၈၂. **ဘျဉ်ဘျဉ်ဒံး** နှံမ့ၢ်ထီၣ်တကလုာ်အဒံးသကွဲာ်ဒီး ပစံးလာဘျဉ်ဘျဉ်ဒံးလီၤ. ဒီးတၢ်လာလီၤကလိးလီၤသ ကွဲာ်တဖၣ်နှံပစံးလာဘျဉ်ဘျဉ်ဒံးလီၤ. ချံၣ်တဘျဉ်လီၤ ဘျဉ်ဘျဉ်ဒံးမးလီၤ.
- ၈၃. **မးဒံးသိး** နှံမ့ၢ်ပမာတၢ်လီၤကလိာ်အသးဒီးပစံး လာမးဒံးသိးလီၤ. နမးဒံးသိးတၢ်ခံမံးဒံးသိးစကီးဧါ. ပှၤ ခံဂၢမးဒံးသိးအသးနှံမ့ၢ်မာလီၤကလိာ်အသးလီၤ.
- ၈၄. **မံးဒံးအဘျးမံ** နှံမ့ၢ်မံးဒံးအဘျးမံးလီၤ. နမ့ၢ်မံးဒံး မံးဒံးအဘျးမံတက့ၢ်.
- ၈၅. **မဲၢ်ဧါဒံးဧါ** နှံမ့ၢ်တၢ်အမဲၢ်တဖၣ်နှံပစံးဒီးအဆိ လာမဲၢ်ဧါဒံးဧါလီၤ. ထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်နှံအိၣ်ဒီးမဲၢ်ဧါ ဒံးဧါလီၤ.
- ၈၆. **လံာ်ဒံး** နှံမ့ၢ်လံာ်အစုနှံပကိးလာလံာ်ဒံး လီၤ. လံာ်အစုလာအဆူၣ်ဖးဒိၣ်ထီၣ်လာအလီၤနှံပစံး လာလံာ်ဒံးလီၤ. ဒီးလံာ်အဆူၣ်ဖးဒိၣ်နှံပကိးလာလံာ် ဒံးစကီးလီၤ.
- ၈၇. **လံာ်ဒံး** နှံမ့ၢ်လံာ်အဆူၣ်နှံပစံးလာလံာ်ဒံးလီၤ. လံာ်ကတြၢ်အကု, လံာ်ကတြၢ်နှံပမးဒီးအဆူလာအ ဖိခိၣ်နှံပစံးလာလံာ်ဒံးလီၤ. လံာ်ကတြၢ်နှံပမးဒီးအ ဒံးလာအဖိခိၣ်နှံပစံးလာလံာ်ဒံးလီၤ. လံာ်ဒံးလံာ်ဒံးစံး ဝဲဒၣ်.
- ၈၈. **လံာ်ဒံး** နှံမ့ၢ်လံာ်ဒံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံာ်ကတြၢ် အကုလာအဖိခိၣ်တကထာနှံလီၤ. တၢ်ဖံးအံၤပကမာ လံာ်ဒံးလံာ်ဒံးစံးဝဲလီၤ.
- ၈၉. **လဲၤဒံး** နှံမ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ယံၤထီၣ်ယံၤထီၣ်နှံပစံး လာပလဲၤဒံးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်မုာ်ကဟါတၢ်ဒီးလဲၤ ဒံးလဲၤဒံးလီၤ. ဒီးပလဲၤ တၢ်တလီၢ်လီၢ်နှံပစံးလာလဲၤ ဒံးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲကၤဝဲဒံးလဲၤဒံးလီၤ. အဝဲနှံလဲၤ ဒံးဝဲဧါ. လဲၤဒံးဝဲဒံးလီၤ.
- ၉၀. **လီၤဘျဉ်ဘျဉ်ဒံး** နှံမ့ၢ်ပဖၣ်ထီၣ်ချံၣ်ဒီးအဘိ ကုာ်လီၤဝဲလၢဒံးဘျဉ်ဘျဉ်ဒံးအဒံးအသိးဒီးပစံးလာလီၤ ဘျဉ်ဘျဉ်ဒံးလီၤ. ချံၣ်နှံပမ့ၢ်သူထီၣ်ဖၣ်ထီၣ်ဒီးအဘိ လီၤကလိးလာအဖိလံာ်တခါ ဒီးပစံးလာလီၤဘျဉ်ဘျဉ်ဒံး လီၤ. နဖၣ်ထီၣ်ချံၣ်တဘျဉ်လီၤဘျဉ်ဘျဉ်ဒံးမးလီၤ.
- ၉၁. **လီၢ်ဧါဒံးဧါ** နှံမ့ၢ်ပကိးလီၢ်နှံဒီးပကိးဒီးအဆိ လာလီၢ်ဧါဒံးဧါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲလၢဘုဘိလၢပယီၢ်လီၤသြ့ ကွဲာ်အသၢၣ်နှံလီၤ.
- ၉၂. **ဝါဒံး** နှံထီၣ်ယူၤဝဲဒီးတပျုာ်အဒံးနှံပစံးလာဝါ ဒံးလီၤ. ထီၣ်တၢ်ယူၤလၢအဒံးနှံဝါဒံးကိးမံၤလီၤ.ထီၣ် တဘျဉ်ယူၤဒီးဝါဒံးအဒံးချသဒံးလီၤ.
- ၉၃. **ဝါဒံး** နှံမ့ၢ်လီၢ်မ့ၢ်ဖျးတၢ်ဒီးမၤကဝီၤထီၣ်အသးလုာ် လုာ်ဒီးပစံးလာလီၢ်ဝါဒံးလီၤ. လီၢ်ဝါဒံးကဝီၤမးလုာ်လုာ်

ဒံၣ်

- လုာ်လုာ်လီၤ.
- ၉၄. **ဝါဒံၣ်ဝါဒံး** နှံမ့ၢ်ပှၤကညီပျံၤတၢ်ယုာ်ပစံးဝဲဒီးပစံး လာယုာ်ဝါဒံၣ်ဝါဒံးလီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်ပသူဒီးပှၤတဖၣ် ယုာ်မးဝါဒံၣ်ဝါဒံးလီၤ.
- ၉၅. **သဒံး** နှံမ့ၢ်ပကျိာ်လီၤချအနီၤလီၤ. ချသဒံးတၢ် လၢအဆိတဖၣ်နှံပစံးလာချသဒံးလီၤ.
- ၉၆. **သဒံး** နှံဒံးတဒံးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်တၢ်မာ လိာ်အသးဒီးမိာ်ဒီးဖါနှံပစံးလာသဒံးလီၤ. ပှၤကညီသ ဒံးလိာ်အသးဒီးအမါစုာ်ကိးလီၤ.
- ၉၇. **သါဒံး** နှံမ့ၢ်ပှၤလၢဆါဝဲဒီးတသံးဘၣ်ဒီးသါဝဲ နှံပစံးလာသါဒံးလီၤ. အသးတလၢာ်ဒံးဘၣ်. သါဒံးဝဲ ဒံးလီၤ.
- ၉၈. **သူဒံး** နှံမ့ၢ်တၢ်သူလၢပမာတဝါဘၣ်နှံပစံးလာ သူဒံးလီၤ.နဆူၣ်အိကံတဝါဘၣ်. သူဒံးနတထံၣ်ဘၣ် ဧါ.
- ၉၉. **ဟီၣ်ဒံး** နှံမ့ၢ်ပှၤဟီၣ်ဆူၣ်တဖၣ်နှံပတီၢ်နၣ်သကု တဘီၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလာဟီၣ်ဒံးလီၤ.ပှၤတဂၤဘၣ်တီၢ်တ ဘၢးနှံဒီးဟီၣ်ဒံးလီၤ.
- ၁၀၀. **အိၣ်ဒံး** နှံမ့ၢ်တၢ်လၢတသံးဘၣ်.ဒီးတဟါမၢ်ဘၣ် ဝဲနှံပစံးလာအိၣ်ဒံးလီၤ. ပှၤတဂၤတသံးဘၣ်.အိၣ်ဒံး ဒၣ်တၢ်လီၤ.
- ၁၀၁. **အိၣ်ဒံး** နှံမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်မ့ၢ်ဒီးတယံာ်ဒံးဘၣ်နှံ ပစံးလာအိၣ်ဒံးမ့ၢ်ဒံးလီၤ.ပှၤကညီအိၣ်မ့ၢ်တဝဲဒံးဘၣ်. အိၣ်ဒံးမ့ၢ်ဒံးလီၤ. နအိၣ်ဒံးမ့ၢ်ဧါ. စအိၣ်ဒံးမ့ၢ်ဒံးလီၤ.
- ၁. **ဒံၣ်** နှံမ့ၢ်တၢ်အဆိးလိာ်ဖျုာ်အသးဝါကျိာ်ကလၢာ် နှံပစံးလာဒံၣ်လီၤ. ဆိဒံၣ်.ချးဒံၣ်, တခူးဒံၣ်,ထီၣ်ဒံၣ်, ဂုာ်ဒံၣ် ဒံၣ်အဝဲအံၤတကလုာ်တဖၣ်ထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်လၢ အဖိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢအမိာ်တဖၣ်အဒံၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဖိလံာ်ဖိယာ်နှံအဒံၣ်အိၣ်စုာ်ကိးအကလုာ်ကလုာ် လီၤ. ဒီးဒံၣ်အဝဲအံၤတကလုာ်တဖၣ်ထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်လၢအဖိ လီၤ.မ့ၢ်မနုၤဒံၣ်အံၤလဲၣ်. ထီၣ်ဒံၣ်ဒံၣ်လီၤ. မ့ၢ်မနုၤအ ဒံၣ်အံၤလဲၣ်. မ့ၢ်ဆိဒံၣ်လီၤ. ဆိတဘျဉ်ဒံၣ်လီၤတပျုာ် လဲၣ်. ထီၣ်ဒံၣ်အိၣ်ဒီးဒံၣ်လီၤ.
- ၂. **ဒံၣ်** နှံမ့ၢ်တၢ်အဖါတဖၣ်တၢ်လိာ်ဖျုာ်အိၣ်လၢအ ကံၣ်ဆူးနှံလီၤဝဲဒံးတံၣ်ဒီးပစံးလာဒံၣ်လီၤ.ပှၤကညီနှံ အိၣ်ဒီးဒံၣ်စုာ်ကိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိာ်ခွါတဖၣ်ဒံၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.
- ၂.၁. **ဒံၣ်** နှံမ့ၢ်ပဖိဒိၣ်အပိာ်ခွါတဖၣ်နှံပကိးလာဒံၣ် လီၤ. ဒံၣ်ဧါဟဲလၢဖါတၢ်အိၣ်တက့ၢ်.
- ၃. **ဒံၣ်** နှံမ့ၢ်ဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖိပလံာ်နှံပစံးလာပ နံၣ်ပဖိလီၤ.
- ၄. **ကဒံၣ်ကဒံး, ကဒံၣ်ကဒၢ, ကဒံၣ်ဒံၣ်ကဒၢဒၢ, ကွၢ်** လၢကဒံၣ်အကျါတက့ၢ်.

ဒ်

- ၅. **ကဒ်ဘိဉ်** နှ်စတသုဉ်ညါဘဉ်ယဲဘဉ်. စတနာဟူဘဉ်နီတစုဘဉ်.
- ၆. **ကဘဲဒ်** နှ်မုာ်ကဘဲဒ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ဝဲထံသဘဲဒ်ဝဲဝါကျိဉ်ကလဉ်န့ဉ်လီၤ.
- ၇. **ကဘဲဒ်ကဘဲဒ်** ကွာ်လၢကဘဲဒ်အကျါတက့ၢ်.
- ၈. **ဒ်ကွာ်မိဉ်** နှ်မုာ်ပညဉ်စိထီဉ်လၢပကယျါခိဉ်ဖိလဉ်န့ဉ်ပစံးလၢပဒ်ကွာ်ခိဉ်လီၤ. ပုၤကညိဉ်ပိာ်ခါန့ဉ်အဒ်ဆူဉ်ထီဉ်လၢအဒ်ကွာ်ခိဉ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒ်ကွာ်ခိဉ်ဒ်ကွာ်လဉ်လီၤ.
- ၉. **ဒ်ကွာ်** နှ်မုာ်ဆိတဖဉ်ဒ်တနံၤတဒ်ဘဉ်တနံၤဒီးပစံးလၢဆိဒ်ကွာ်လီၤ. ဆိဒ်ကွာ်န့ဉ်မုာ်ဝဲလၢဆိဒ်အဖၢမုာ်န့ဉ်ဒ်တနံၤအိဉ်တနံၤန့ဉ်မုာ်ဒ်ကွာ်လီၤ.
- ၁၀. **ဒ်မိဉ်သုဉ်** နှ်မုာ်တၢ်ဒ်ခိဉ်ထံးအသလုၤန့ဉ်ပစံးလၢဒ်ခိဉ်သုဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒ်ခိဉ်သုဉ်ဒ်ခိဉ်ညါလီၤ.
- ၁၁. **ဒ်မိဉ်ထံး** နှ်မုာ်ပဒ်ခိဉ်သုဉ်, ပဒ်သလုၤန့ဉ်ပစံးလၢပဒ်ခိဉ်ထံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒ်ခိဉ်ခိဉ်ခိဉ်ထံးဒီးအဆိဒ်န့ဉ်လီၤ.
- ၁၂. **ဒ်ချဲ** နှ်မုာ်ဆိဒ်လၢတလိဉ်တကဲဘဉ်ဒီးတဖးထီဉ်ဘဉ်လၢအဖိန့ဉ်ပစံးလၢဒ်ချဲလီၤ. ဆိဒ်ချဲန့ဉ်တကဲထီဉ်ဘဉ်လၢအဖိဘဉ်ဟးဂီၤကွာ်ဝဲလီၤ. ဆိဒ်တဖျါဒ်ချဲကွာ်လံး.
- ၁၃. **ဒ်ချဲကွာ်** နှ်မုာ်ထီဉ်တၢ်ချဲလၢတမဲထီဉ်ဘဉ်ဝဲလၢန့ဉ်ပစံးလၢဒ်ချဲကွာ်လီၤ. တၢ်ချဲဒ်ချဲကွာ်န့ဉ်တမဲထီဉ်ဘဉ်စံးဝဲဒ်.
- ၁၄. **ဒ်ခါ** နှ်မုာ်ဆိဖါမုာ်ဂုၤ,ဂုၤဖါမုာ်ဂုၤ,ချဲဖါမုာ်ဂုၤ,အဒ်အိဉ်လၢအဟာဖါပုၤန့ဉ်ပစံးလၢဒ်ခါလီၤ.
- ၁၅. **ဒ်ဆူဉ်** နှ်မုာ်ပဒ်ကွာ်ခိဉ်ကမိထီဉ်ဒ်ခိဉ်သုအသးန့ဉ်ပစံးလၢပဒ်ဆူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢဒ်ဆူဉ်ဒ်ဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤအိဉ်ဒီးအဒ်ဆူဉ်ဒ်ဒီးလီၤ.
- ၁၆. **ဒ်တိဉ်** နှ်မုာ်ဒ်သုဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပဒ်သကီၤန့ဉ်လီၤ.
- ၁၇. **ဒ်ထီဉ်** နှ်မုာ်အိဉ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. နမၤတၢ်ဝံၤတသုဘဉ်န့ဉ်ကမုာ်ကံၢ်ဒ်ထီဉ်သု. နမၤတၢ်ဝံၤတသုဘဉ်န့ဉ်မၤသးဒ်အဒ်ထီဉ်သးလဲဉ်. ဒ်ဒီး, ဝံၤဒ်ဝံၤဒီး, ကွာ်(ဒီး ၉၄)
- ၁၈. **ဒ်အစဃိဉ်** နှ်မုာ်ပုၤကညိဉ်သံဆူဉ်သံကနီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်ဝံၤတၢ်နီၤအိဉ်သံန့ဉ်ပစံးလၢဒ်အစဃိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဒ်အစဃိဉ်မုာ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒ်အဆံဉ်ဆဲးစုာ်ကိးလီၤ.
- ၁၉. **ဒ်အဆံဉ်ဆဲး** နှ်မုာ်ပစံးဒ်အဆိဒီးပစံးလၢဒ်အဆံဉ်ဆဲးလီၤ. နံၤမိဉ်ဖံဉ်မိဉ်ကစၢ်န့ဉ်အဆံဉ်ဆဲး

ဒ်

- တဆိဉ်လၢစံးဝဲဒ်လီၤ.
- ၂၀. **ဒ်အ** နှ်မုာ်ဝဲဒ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤကညိဉ်အဝဉ်ဖိတကလုဉ်လီၤ.
- ၂၁. **ဒ်ဒ်ဒ်** နှ်မုာ်ပုၤကညိဉ်ကတိၤတၢ်ခံၤသိဉ်ဖိနဲဖိနဲ ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဒ်ဒ်ဒ်လီၤ. ပုၤခံၤကတိၤတၢ်ဒ်ဒ်ဒ်လီၤ.
- ၂၂. **ဒ်ဒ်** နှ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလၢဒ်ဒ်လီၤ. ဒီးမုာ်ပကွာ်ကွာ်ပနီၤအဒ်လီၤ. ဒ်ဒ်န့ဉ်ပတစံးဘဉ်.
- ၂၃. **ဒ်ဒ်** နှ်မုာ်ပုၤကညိဉ်အဒ်လီၤဝဲန့ဉ်ပစံးလၢ ဒ်ဒ်လီၤ. ပုၤကညိဉ်တနီၤနီၤန့ဉ်အဒ်ဒ်ဝဲလီၤ.
- ၂၄. **ဒ်နီၤ** နှ်မုာ်တၢ်ဖိတၢ်လၢအမိတဖဉ်န့ဉ်အိဉ်ဒီးအဒ်အသလီၤန့ဉ်ပစံးလၢဒ်နီၤလီၤ. ချဲန့ဉ်အိဉ်ဒီးအဒ်နီၤလီၤ. ဒီးဆိန့ဉ်အိဉ်ဒီးအဒ်နီၤစကိးလီၤ. ချဲဒ်နီၤန့ဉ်မုာ်ချဲဒ်အသလီၤမၤသးဒ်အပုဉ်အသးန့ဉ် ပစံးလၢဒ်နီၤလီၤ.
- ၂၅. **ဒ်နီၤ** နှ်မုာ်ဆိဒ်လၢအတမုာ်ဘဉ်အဒ်ချဲတဖဉ်န့ဉ်ပစံးလၢဒ်နီၤလီၤ. ဆိဒ်နီၤတဖဉ်န့ဉ်ဖးထီဉ်ဒီးကဲထီဉ်လၢအဖိကိးဖျါဒ်ဒီးလီၤ.
- ၂၆. **ဒ်ပြါ** နှ်မုာ်ပလီၤသံထံးခံပဒ်ဆါဝဲဒီးပစံးလၢပဒ်ပြါလီၤ. ပုၤတဂၤလီၤသံအဒ်ဘဉ်ဒီးဒီးအဒ်ပြါမးလီၤ.
- ၂၇. **ဒ်ဖဲ** နှ်မုာ်ထီဉ်တၢ်ဒ်အကုန့ဉ်ပစံးလၢဒ်ဖဲးဝဲလၢလီၤ. ဆိဒ်ဖဲးန့ဉ်ပစံးလၢဆိဒ်သအိဉ်ဆိဒ်ဖဲးလီၤ.
- ၂၈. **ဒ်ဖဲး** နှ်မုာ်ထီဉ်တၢ်ဒ်အဘုဉ်အကုန့ဉ် ပစံးလၢဒ်ဖဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒ်ဖဲးဒ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒ်ဖဲးဒ်ဘုဉ်စကိးလီၤ.
- ၂၉. **ဒ်ဖိ** နှ်မုာ်ပုၤဆံးန့ဉ်အဒ်ဆံးဝဲဒီးပသးဝံၤဒီးပကိးအမံၤလၢဒ်ဖိလီၤ. ပါဖိခါအဒ်ဖိအိဉ်တဖျါအပါသးခုကၢစံးဝဲဒ်.
- ၃၀. **ဒ်ဖိ** နှ်မုာ်သပၤလၢအဆံးတဖဉ်န့ဉ် ပကိးလၢသပၤဒ်ဖိလီၤ. သပၤဒ်ဖိတၢ်ဝဲအိဉ်ဝဲဒ်. ပုၤတဂၤဖိအိဉ်မုာ်လၢသပၤဒ်ဖိအပူၤလီၤ.
- ၃၁. **ဒ်ဘဉ်** နှ်မုာ်တၢ်လၢအဒ်ပုၤဘုးတုၢ်ဒီးအကဒ်လီၤန့ဉ်ဒီးပစံးလၢအဒ်ဘဉ်လီၤ. ချဲတဘုဉ်အဒ်ဘဉ်ဝဲဒီးထီဉ်ဒ်ဝဲလၢပြီခိဉ်လီၤ.
- ၃၂. **ဒ်ဘုဉ်** နှ်မုာ်ဒ်ဖဲးအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်တၢ်ဒ်အဖဲးအကုလီၤ. ဒ်ဘုဉ်ဒ်ဖဲးစံးဝဲဒ်.
- ၃၃. **ဒ်လုာ်လီၤ** နှ်မုာ်ပုၤအသမူလိာ်လီၤကွာ်အဟူးန့ဉ်ပစံးလၢဒ်လုာ်လီၤလီၤ. အသမူဒ်လုာ်လီၤစံးဝဲဒ်.
- ၃၄. **ဒ်လုာ်လီၤ** နှ်မုာ်အသမူအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤလိာ်လီၤကွာ်အဟူးလီၤ.

အိန္ဒ

တၢ်အဖါတဖၣ်အဟူးလၢ်လီၤစၢ်တဖျၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ
တၢ်ဒံၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်ဒံၣ်န့ၣ်လိာ်ဖျၢၣ်အသး
ဖျၢၣ်သလၢၣ်လီၤ.

၅၀. **တၢ်ဒံၣ်ဒၢစၢယီၣ်** မ့ၢ်ပုၤကညိသံဆူၣ်သံကနီၤလၢ တၢ်ဝံတၢ်နါအိၣ်သံန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒံၣ်ဒၢစၢယီၣ်လီၤ. တၢ် ဒံၣ်ဒၢစၢယီၣ်သံပုၤကညိန့ၣ်အစိၣ်ထီၣ်လုးထီၣ်လၢစံးဝဲ ဒၣ်.

၅၁. **တက်ခံ** နှင့်မုတ်တမိတ်အဆီလီ၊ ဒီးမုတ်ပုကညီ
မၤခူး နှံဇီဖုံဇီန့ၣ်ပစံးလာတက်ခံတက်တမိတ်လီ၊

၅၂။ **တၢ်ဒံင်လှူလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိဒၢသမူဒီးလိာ်လီၤ ကွံာ်အဟုးန့ၣ် ပစံးလာတၢ်ဒံင်လှူလီၤလီၤ။ ဒီးပစံးဒီး အဆိလာတၢ်ဒံင်လှူတၢ်တၢ်ဒံင်လှူလီၤလီၤ။

၅၃. **တင်ဒါလီ** နှင့်မုတ်ချိုးလီအဆီလီ၊ ဒီးမုတ်ပု
ကညီမနုဇ်ဇီယုံဇီတကလုာ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာ
တင်ဒါလီတင်ချိုးလီလီ၊

၅၄. **တူင်နံ** နှံမ့တူင်ဖိအဆိလီ၊ ဒီးမ့ပှာကညိလ၊
အဖိတအိာ်ဘာ်ဝဲန့လီ၊

၅၅. **ထူးဒံအပီဒွါ** နှင့်မာ်ပုကညီအူပီဒီးအူပယုာ်
ဝဲန့ဉ်ပစံးလာထူးဒံအပီဒွါလီ၊ ပုတကထူးဒံအပီ
ဒါပယုာ်ဒူးလီ၊

၅၆. **ထိခံန့်** နှင့်မာ်ညဉ်တဖှ်တၢ်မာ်စူၤလီၤဒီးလဲၤထီဆူ
ထံခံဒီးဒိဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢထီဒိဉ်လီၤ.

၅၇. **ဒုတိယ** နှုတ်မှာပန်းအဖါလားပကူးကွံင်အဒိန်နုပပံး
လားပဒုတိယလီ. ပန်းဒုတိယံးဝဲဒု. ထီရီတံင်အဖါ လာ
ပဘုင်အဒီးပကူးကွံင်အဒိန်နုပပံးလားပဒုတိယလီ. ဒု
တိယဒုတိ (ကွံ ၆၇).

၅၈. **ဒီးဒံဒီးထာ** နှံ့မ့ဆီအိပ်ဒီးအဒံအဖိလာသုး
ပူဒီးပမ်းလာအိပ်ဒီးဒံဒီးထာလီ၊ ဆီအိပ်ဒီးဒံဒီးထာ
နှံ့မ့သံကွာ်တဂ့၊ ဒီးပမ်းလာဒီးဒံဒီးထာစုကီးလီ၊

၅၉. **ဒီးဒံဒီးမိ** နှင့်မိုးပွားကညီအိပ်ဒီးအဖိအလံာ်န့ၣ်ပ
 စံးလာအိပ်ဒီးဒံဒီးမိလီၤ. ပိာ်မုၢ်အိပ်ဒီးဒံဒီးမိန့ၣ်ဖံး
 တၢ်မၤတၢ်တချးဘၣ်.

၆၀. **ပဒိဋ်ပချုံ** နှင့်ပဓိပလံာပစာပသ္မိဋ်နှဉ်ပစံးလာ
ပဒိဋ်ပချုံလီၤ. ပဒိဋ်ပချုံမ့ၢ်တအိဉ်ဘဉ်ဒီးပမ့ၢ်ပှာလာတူၢ်
ဖိလီၤ.

၆၁။ **ပဒိဋ္ဌိပတ္တ** နှင့်မူလပတ်နဉ်ပစံးလာပဒိဋ္ဌိပတ္တ
လီၤ. ပထမပဒိဋ္ဌိပတ္တမူလအဘိဉ်ဘဉ်ဒီးပကမၤဒဲလဲဉ်.
ဖးဒိဉ်CO.0fဖးဒု(ကုၤ၇၃.)

၆၂. **ဖိနပ်** နှုတ်မျက်ဝါးခွါဖိသည့်တဖန်နှုတ်အမိအညှိဦးအ
မိကိးလာဖိနပ်လီ၊ ဖိနပ်စာ၊ လဲအျာအိန့်မိထံတ
ဖျာတကကိ၊

၆၃. **အိပ်အိပ်** နှင့်မှီကီလေသုကူထဲနှင့်ပစံးလာအိပ်

ဒီး အဒါနီစုညါပုၤခံခိညါ ဒီးပကိးလာဒါတယူဖးဒိၣ် လီၤ.

၂၂. **ဒါတအါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအနၢ်ဝုၤလၢအပူၤဒီးတအါ တံာ်တၢၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအနၢ်ဒါတအါဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤအ နၢ်ဒါတအါဒီးတနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဒါတံာ် စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂၃. **ဒါတံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအနၢ်ဝုၤလၢအပူၤဒီးတံာ်တၢၤ ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအနၢ်ဒါတံာ်လီၤ. စနၢ်ဒါတံာ်ဒီးစတနၢ်ဟူ ဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၂၄. **ဒါထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအဟုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢ ဒါထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ယုၢ်ဒီးအဝၤတလၢဒီးဒါထီၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒါထီၣ်ခွဲၣ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤ အိၣ်ယုၢ်ဒီးအဝၤဒီးဒါထီၣ်ဝဲလီၤ.

၂၅. **ဒါထီၣ်သီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုအသၣ်အိၣ်ထီၣ်သီလၢအဆိ ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဘုဒါထီၣ်သီလီၤ. ဘုဒါထီၣ်သီန့ၣ်လၢ တုၣ်အကျါတဂ့ၤ. ဘု ကဘျဲးဘၣ်ဖူး.

၂၆. **ဒါဒံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သၣ်ဘုလၢဒံၣ်လီၤလၢတၢ်အုၣ်ကျါဒီး ပစံးလၢသၣ်ဘုလၢဒါဒံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသဒါဒံၣ်စ့ၢ် ကိး လီၤ.

၂၇. **ဒါဒီမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒါဖးဒိၣ်လၢတလၢပျီၣ်ဝဲတကလုာ် န့ၣ် ပကိးလၢဒါဒီမိၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတပျီၣ် လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒါဒီတၢ်ဒါဒီမိၢ်လီၤ.

၂၈. **ဒါန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်န့ၣ်တၢ်တမံၤမံၤ ဆူတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ် ဒီးပစံးလၢပဟ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ပဟ်န့ၣ်တၢ်ဆူတၢ်ပူၤန့ၣ် ပစံးလၢဒါန့ၣ်လီၤ. ဒါန့ၣ်သိဆူပလီၤပူၤ, ဒါန့ၣ်တၢ်ကူတၢ် သီးဆူတလၢပူၤ. ဒါန့ၣ်က့ၤစုဆူထၢၣ်ပူၤတက့ၢ်. ဒါန့ၣ် က့ၤတၢ်ကူတၢ်သီးဆူယုၢ်လီၢ်ဝဲအပူၤတက့ၢ်. ဒါန့ၣ်တၢ်ဒီး ဆူကုပူၤတဂ့ၤ.

၂၉. **ဒါန့ၣ်ကဖိကဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်န့ၣ်သပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကိမ့ၢ် ဂ့ၤ,ပဟ်န့ၣ်ပဘၣ်ယိၣ်ကသ့ၣ်ဖးဒီးပဟ်လၢန့ၣ်ပူၤန့ၣ်ပ တဆိၣ်တံၤဘၣ်ဒီးပဟ် န့ၣ်ကယိၣ်ဒီးဒီးပစံးလၢပဟ် န့ၣ်ကဖိကဖိလီၤ. ပဟ်န့ၣ်လီၢ်ခိမိဆူကုပူၤကဖိကဖိတ က့ၢ်. ဒီးပစံးလၢဒါန့ၣ်ကဖိလီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. (ကွၢ်လၢက ဖိၣ်ၣ်)

၃၀. **ဒါန့ၣ်မ့ၢ်ဆူပကိာ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဒီးပဟ် န့ၣ်မ့ၢ်ဆူပကိာ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပဒါန့ၣ်မ့ၢ်ဆူပကိာ်ပူၤ လီၤ. ပုၤတဂၤဒါန့ၣ်မ့ၢ်ဆူအကိာ်ပူၤတဘၣ်ဒီးဒီးကၢၣ် ကိာ်လၢသါကန့ၢ်အမါလီၤ.

၃၁. **ဒါန့ၣ်ဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်န့ၣ်ဟ်တၢ်ဆူကုပူၤတမံၤမံၤဒီး ပစံးလၢပဒါန့ၣ်ဟ်လီၤ. ဒါန့ၣ်ဟ်တၢ်ဝဲတၢ်စိာ်လၢကုပူၤ ဒီးခဲဂီၤန့ၣ်ပကဘၣ် လဲၤတၢ်လီၤ.

၃၂. **ဒါန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤစံၣ်တၢ်ပုၤလၢပျါကိး ဝဲအ

မံၤလၢပံၣ်လူလၢန့ၣ်အမိၢ်ဒါယံၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢဒါန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃၃. **ဒါဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်န့ၣ်ဟ်တၢ်လၢတၢ်ပူၤတမံၤမံၤဒီး ပစံးလၢပဒါန့ၣ်ဟ်လီၤ. ဒါဟ်ကသံၣ်လၢပလီၤပူၤဒီးတုၤ မ့ၢ်မၤတကဲဒီးပကအိၣ်ညါလီၤ.

၃၄. **ဒါပူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ပူၤဘုလီၢ်လၢကြီၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢပ ဒါ ပူလီၤ. ပုၤတဂၤဒါပူဘုကဒိၣ်လၢကြီၢ်ပူၤအါကၤ.

၃၅. **ဒါပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိတဝီပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒါပူၤလီၤ. ပုၤကညိလဲၤဘၣ်ယိၣ်ဒါပူၤဒီးယိၣ်ဖိၣ်ဆူဆူပဒိၣ်အဆိၣ် လီၤ. ကဆိယဲက့ၤလၢပုၤကညိဒါပူၤဒီးပုၤကညိခးသံဝဲ လီၤ.

၃၆. **ဒါပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိဒါဘူးဒီးကဆံးစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘု ဒါဘူးဒီးဘုကပျီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဒါပုၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒါ ပုၢ်လဲၤ. ကဆံးစၢ်လီၤ.

၃၇. **ဒါဖံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျီၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကဖိထီၣ်ကြီၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, မ့ၢ်အိၣ်ဒီးအဖံဒီးပစံးလၢဒါဖံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢဒါဖံဒါပျီၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လိၤသးန့ၣ်ဒါဖံစကိးလီၤ.

၃၈. **ဒါဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒါလၢဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးပသ့ၣ်ညါလၢဒါ န့ၣ်ပစံးလၢဒါဖျါလီၤ. ပုၤကညိဒါသမူန့ၣ်တုၤဒါဖျါဝဲဒီး သမၢဝဲတဘၣ်လၢဘၣ်. ပုၤတဂၤဒါဖျါလဲၤ, ကအိၣ်တုၢ် လွံၢ်လၢယံၣ်လၢကၢ်သၢ.

၃၉. **ဒါဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိဒါသမူန့ၣ်ပစံးလၢဒါဘၢ လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်သံၣ်ဝဲဒီးဒါဘၢဝဲလီၤ.

၄၀. **ဒါဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဘုလၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တပူၤပူၤဒီးပ စံးလၢပဒါဘုလီၤ. ဒါဘုန့ၣ်လၢဖိပူၤတက့ၢ်.

၄၁. **ဒါမုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆၣ်တကလုာ်အိၣ်ဖိၣ်တပူၤယိၣ်န့ၣ်ယု ဖျါဒီးပစံးလၢဒါမုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆၣ်ဒါမုၢ်ဆၣ်ဒါ ကၢစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၄၂. **ဒါမိလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိဒါဖျါဒိၣ် ဒီးမၤသးဒိမိလီ အသးကမၤလၢန့ၣ်ပစံးလၢဒါမိလီလီၤ. ပုၤကညိဒါမိလီ န့ၣ်အိၣ်ဖျါဒိၣ်ကၤ.

၄၃. **ဒါရဲၤသံမိၢ်ရဲၤသံ** န့ၣ်တၢ်ကမၤအသးဆူညါ လၢတၢ် ကကၢ်အိၣ်ရဲၤ ဒီးကအိၣ်လီၤတၢ်ထဲထဲ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်မိၢ်န့ၣ် ကမၤထီၣ်အသးလၢဒါအသိၣ်မုၢ်ဝဲ ဒီးပတလူၤဘၣ်ပ အိၣ်တကဲဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒါရဲၤသံလီၤ. ဒီးကယဲၢ်ပုၤ လၢလူၤဒါရဲၤသံန့ၣ် ဒီးကကျိလီၢ်အသးတုၤအသံလၢၢ် လၢရှုၣ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ, ပသးပုၢ်စံးဝဲဒၣ်. (ကွၢ်လၢကလုာ် ၄၀.)

၄၄. **ဒါလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူၢ်လိၣ်အိၣ်လၢပိာ်မုၢ်ကပျါ ခိၣ် အပူၤန့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ကဖုသးဒီးတုၤဒါဒီးဖိသ့ၣ်လိၣ်ထီၣ်လၢ အပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒါလီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖိသ့ၣ်ဒါလီၢ်စ့ၢ် ကိးလီၤ. ဖိသ့ၣ်ဒါလီၢ်အိၣ်ကန့ၢ်ဒီးပိာ်မုၢ်န့ၣ်တဒါဘၣ်.

လီဝဲလောအလီလီန့ၣ်လီၤ. ကွဲၤန့ၣ်မၤသးဝါကျိၣ်ကဘျၣ်လၢၣ်လီၤ.

၆၇. **ရူၣ်ဒါ** န့ၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပသးပှၢ်စံၣ်တၢ်ပှၢ်စံးဝဲဒၣ်မၤသးဒ်ပလီၤအသးသူကတြၢ်ဒၣ် ဒီးထဲခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်ဒီးမၤသးဖျၢၣ်သလၢၣ် ဒီးပကိးလၢလီၤခူၣ်ဒါလီၤ. ဒီးပကိးလၢလီၤခိၣ်ဒါစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပှၢ်လၢပျၢၤထံၣ်န့ၣ်ဝဲတဖျၢၣ်ဒီးကတီၤဝဲလၢပှၢ်ပှၢ် ဒီးလီၤက့ၤလၢအဖိစိးလံၤစိးန့ၣ်ဆဲၣ်တဆိးဘၣ်ဒီးတၢ်လီၤဒီးထံထီၣ်ဝဲတၢ်ထံဆူကၢ်ဟံၣ်ဒီးလီၤထံၣ်ကွဲၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးလီၤခူၣ်ဒါန့ၣ်ဟါမၢ်ကွဲၣ် လီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၆၈. **ရူၣ်ဒါ** န့ၣ်ကွၢ်လၢခူၣ်အကျါတက့ၢ်.

၆၉. **ခိၣ်ဒါ** န့ၣ်ကွၢ်လၢခိၣ်အကျါတက့ၢ်.

၇၀. **ခိၣ်ဒုၣ်ဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပသးပှၢ်လၢပျၢၤစံးဝဲလၢပိၣ်ခွါန့ၣ်ဒါထီၣ်အဖိလၢခိၣ်ဒုၣ်ဒီးပစံးလၢပခိၣ်ဒုၣ်ဒါလီၤ. ပိၣ်ခွါလၢပျၢၤန့ၣ်တပံးန့ၣ်ဘၣ်အမၤလၢပိၣ်မုၢ်ဘၣ်န့ၣ်သက့ဒီးဒါထီၣ်အဖိလၢအခိၣ်ဒုၣ်ဒီးဆံးစၢ်အဖိလၢအခိၣ်မုၢ်တြၢ်ဆူးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပိၣ်မုၢ်န့ၣ်အိၣ်တဝုၢ်. ပိၣ်ခွါန့ၣ်အိၣ်တဝုၢ်လီၤ. ဒီးဒုးလိာ်အသးဒ်ယီၤဒီးပယီၤဒုးလိာ်အသးအသးလီၤ.

*ခိၣ်ဒုၣ်ဒါလၢပျၢၤဂ့ၤလံၤ
တဂ့ၤနီၤဒီးလၢအခံ*

၇၁. **ယဲာ်ဒါကူ** န့ၣ်မုၢ်တလၢအယဲာ်န့ၣ်တတဆဲၣ်ဘၣ်ဒီးမၤသးဒ်ကွၢ်လီၤဆူအကန့ၣ်တခိၣ်အသးဒီးပစံးလၢယဲာ်ဒါကူလီၤ. တလၢပူၤပှၢ်စိာ်ယဲာ်ဒါကူတဘျၣ်.

၇၂. **ဆံၣ်ဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပဆံၣ်အိၣ်လၢပဟာပူၤန့ၣ်အိၣ်လၢအသလီၤပူၤဒီးအသလီၤန့ၣ်ပကိးလၢပဆံၣ်ဒါလီၤ.ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဆံၣ်ဒါလီၤ. ဆံၣ်ဒါဆံၣ်ဖိစံးဝဲဒၣ်.

၇၃. **တဒါ** န့ၣ်မုၢ်ခိၣ်ကွၢ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအဘိးထီၣ်ဒီးပကိးလၢတဒါလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတဒါခိၣ်ကွၢ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ပှၢ်စံးဖိတဖၣ်မၤဝဲလီၤ. ပဒိၣ်တဖၣ်ကုၢ်ဒီးတဒါထူလီၤ.

၇၄. **တဒါမုၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၢမုၢ် ဒီးပစံးလၢတၢ်အၢၣ်တဒါမုၢ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်တဒါမုၢ်ဒီးတၢ်တကီၢ်လီၤဘၣ်.

၇၅. **တရၢဒါ** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ကၢ်မုၢ်ဂ့ၤ,တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤယံၤမုၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢယံၤတရၢဒါလီၤ. သ့ၣ်တထံးစကူၣ်ဒီးကၢ်ဝဲတရၢဒါလီၤ. ပှၢ်တဂၤခးကဆိတဒုဒီးကဆိတဒုယံၤတရၢဒါလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယံၤတ ရၢဒိၣ်တရၢဒါလီၤ.

၇၆. **တၢ်ဒါပူၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပဘျၣ်တမံၤလၢလၢန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒါပူၤလီၤ. တၢ်ဒါပူၤတဖၣ်န့ၣ်မုၢ်လၢ

ပဘျၣ်ဒီးဘျါဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢပဘျၣ်ဝဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒါပူၤလီၤ.

၇၇. **တၢ်ဒါဖဲ** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤပပြုထီၣ်တြၢ်ဒုၣ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဖဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒါဖဲလီၤ. ဒီးပစုပုၢ်ခိၣ်ပုၢ်အိၣ်ဒီးအဖဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒါဖဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒါဖဲတၢ်ဒါပျီၤလီၤ.

၇၈. **တၢ်ဒါလီၤ** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖိအသလီၤအလီၤန့ၣ် ပစံးလၢတၢ်ဒါလီၤလီၤ. တၢ်ဒါလီၤထီၣ်ရီၤတမံၤန့ၣ်အိၣ်လၢအကပျၢၤပူၤန့ၣ်မုၢ်ဒါထီၣ်ဒီးအဖိအိၣ်လၢတၢ်ဒါလီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

၇၉. **တၢ်တဒါ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢတအိၣ်ဖျါဘၣ်ဒီးတဒိလၢတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်တဒါလီၤ. ဟးအိၣ်ခူၣ်လၢတၢ်တဒိၣ်တၢ်တဒါတက့ၢ်.

၈၀. **တၢ်ဒါသ့** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဝဲသ့န့ၣ်ပှၢ်တနီၤနီၤစံးလၢတၢ်ဒါသ့လီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ဝဲဖိတကလုာ်လီၤ. ဒီးပှၢ်တနီၤနီၤကိးလၢတၢ်ဖိၣ်သ့ဖးဒိၣ်. ဒီးပှၢ်တနီၤနီၤကိးလၢတၢ်ဝဲသ့,ဒီးပှၢ်တနီၤနီၤကိးလၢတၢ်ဒါသ့လီၤ.တၢ်ဒါသ့န့ၣ်ဝဲထီၣ်ဖိနဲၤဒီးအိၣ်ဒီးအဖဲ ဒီးဒါဖဲထီၣ်ဝဲလီၤ.

၈၁. **ဒံၣ်ဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပိၤစွါအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပမၤဝဲဖိအါဘိးပအူသိၣ်မုၢ်ဝဲဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒံၣ်ဒါပိၤစွါလီၤ.

၈၂. **ဒိဒါဒိဒါ** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဒါန့ၣ်လၢအမိၢ်ပှၢ်အိၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ဟးဂီၤဝဲဝဲလၢဒီးပစံးလၢဟးဂီၤဒိဒါလီၤ. ပှၢ်ကညီမၤကနဲလၢဒိဒါဒိဒါလီၤ.

၈၃. **နါဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢ်ကညီအနါဝဲလၢအပူၤန့ၣ် ပစံးလၢနါဒါလီၤ. ပှၢ်တဂၤနါဒါဒီးတနါဟူဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၈၄. **ပဒါ** န့ၣ်သ့ၣ်လၢပကူၣ်ဒီးအဖိမဲထီၣ်က့ၤလၢအခိၣ်ဆၢၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ပဒါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဒါထီၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. သ့ၣ်ပဒါလၢအခိၣ်ဆၢၣ်ထံးန့ၣ်အါမးလီၤ. သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပမုၢ်ကူၣ်ဒီးအဖိပဒါထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ. သ့ၣ်သံအိၣ်လီၤတဲာ်ပဒါ. ပှၢ်ကညီသံအိၣ်လီၤတဲာ်အဖိလီၤ.

၈၅. **ပဒါပဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢ်ကညီပျံၤတၢ်ဒီးယုၢ်မ့တဘၣ်ကျဲဘၣ်ကပူၤဒီးပစံးလၢယုၢ်ပဒါပဒါလီၤ. ပှၢ်တဂၤထံၣ်ဘီၣ်သအိၣ်ဒီးယုၢ်ဝဲပဒါပဒါလီၤ.

၈၆. **ပဒါလီၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ကူၢ်လိၣ်အိၣ်လၢပကပျၢၤခိၣ်အိၣ်ပူၤန့ၣ်ဒ်ပကဖုအသးဒီးပစံးလၢပဒါလီၤလီၤ.

၈၇. **ပနါဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပနါလၢပှၢ်ဘျၣ်ဝဲဝဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢပနါဒါလီၤ. ပနါဒါတဖၣ်န့ၣ်ပှၢ်ဘျၣ်ဒါဝဲလၢပထူစံာ်ထူပှၢ်အ ဂီၢ်လီၤ.

၈၈. **ပဒါန့ၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဟံၣ်န့ၣ်တၢ်လၢယုၢ်ခိၣ်ကပူၤတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပဒါန့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးဒ်သိးဒီးဒါန့ၣ်လီၤ.

၈၉. **ပှၢ်ဒါသမူ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢ်လၢအိၣ်သံၣ်တၢ်ဒီးဒါဝဲန့ၣ်ပှၢ်

ကတသျှာညါဘဉ်ဒီးပစံးလာပုဒါသမူလီၤ. ပုဒါသမူ နှံအံၣ်သံၣ်ဝါဒီးသမာဝဲတုၤဒါသမူလီၤ.

၉၀. **ပုဒါသမူ** နှံမုၢ်ဖိသုၣ်လာအမိၢ်အံၣ်သံၣ်ဝါဒီး ပုၤကတသျှာညါဘဉ် ဒီးအမိၢ်ဒါထီၣ်ဝဲနှံတုၤအိၣ်ဖျါ ဒီးပစံးလာပုဒါသမူလီၤ. ပုဒါသမူနှံတနီၤနီၤလုာ် ကွၢ်ဝဲ, လိာ်လီၤကွၢ်ဝဲတဖၣ်နှံ တလုာ်ကွၢ်ဘဉ်ဝဲဘဉ်.

၉၁. **ဂိုၢ်ဒါ** နှံမုၢ်ပမၤသီၣ်ဒါပစုၤညါသးနှံပစံးလာပုၢ် ဒါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမၤပုၢ်ဒါပုၢ်မိၤလီၤ. တလၢတဖၣ် နှံဂိုၢ်ဒါပုၢ်မိၤကဲသမိး. တလၢပုၢ်ဒါသီၣ်နးကၢ.

၉၂. **ဂိုၢ်ဒါဒီၣ်** နှံမုၢ်ပမၤသီၣ်ဒါဖးဒိၣ်တပုၢ်နှံလၢ အစုၤညါသးဒီးပစံးလာပုၢ်ဒါဒီၣ်လီၤ.

၉၃. **ဖိၣ်ဒါနုၤ** နှံမုၢ်ပဖိၣ်ညဉ်မုၢ်ဂုၤ, ဆိမုၢ်ဂုၤ, ပတ်နုၤ လၢကုၤဒီးပစံးလာပဖိၣ်ဒါနုၤလီၤ. ပုၤတဂၤဖိၣ်ဒါနုၤ ညဉ်ဆူကုၤပုၤအါကၢ.

၉၄. **မုၢ်တဒါ** နှံမုၢ်မုၢ်လီၤနုၤတဖျါဘဉ်မုၢ်ဂုၤ, တဒီဒီး သုၣ်မုၢ်ဂုၤပစံးလာမုၢ်တဒါလီၤ.

အိၣ်လၢမဆါတၢ်ကဟီၤ မုၢ်မုၢ်တဒါတၢ်ခံးလီၤ.

၉၅. **မုၢ်ဒါ** နှံမုၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤတကလုာ်လၢပခွဲၣ်က ဝါသီၣ်ပစံးလာမုၢ်ဒါလီၤ. ဒီးပကိးစ့ၢ်ကိးလၢမုၢ်အူ ဒါစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိမၤမုၢ်ဒါဖၣ်ဒါလီၤ. မုၢ် အူဒါဖၣ်အူဒါစံးဝဲဒၣ်.

၉၆. **မဲခိၣ်ထံးဒါ** နှံမုၢ်ပမဲခိၣ်ထံးညးဒီးပစံးလာပမဲခိၣ် ထံးဒါလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲခိၣ်ထံးဒါဒီးကမၤကသံၣ်ဒီး ဘျါဝဲလီၤ. ပုၤမဲခိၣ်ထံးဒါနုၤချိကမၤဆူးကွဲအဖံးနှံ ဘျါစံးဝဲဒၣ်. မဲခိၣ်ထံးမုၢ်ဒါ ဒီးတုာ်သူလၢမုၢ်ပဝံတ ကွၢ်.

၉၇. **လုၣ်ဒါ** နှံမုၢ်လုၣ်အကဝီၤကျိၤနှံပစံးလာလုၣ်ဒါ လီၤ. လုၣ်တဆိနှံအဒါအိၣ်ခံဖျါလီၤ. လုၣ်လဲၤတၢ် နှံလုၣ်ဒါတရံးအသးလီၤ. လုၣ်နှံအဒါတရံးအသး လၢလဲၤတၢ်မၤသးကဝီၤကျိၤနှံလီၤ.

၉၈. **သံမိၢ်ပီၤဒါ** နှံမုၢ်သံမိၢ်ပီၤမၤအလီၤလၢအလုၤနှံ အိၣ်တဖျါဒီးပစံးလာသံမိၢ်ပီၤဒါလီၤ. သံမိၢ်ပီၤဒါနှံ အမိၢ်ပုၢ်အိၣ်လၢအပူၤလီၤ.

၉၉. **သုၣ်ဒါ** နှံမုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်သုၣ်အထံးလၢပသုၣ်နှံပ စံးလာပသုၣ်ဒါလီၤ. သုၣ်တဖၣ်နှံပမုၢ်သုၣ်ဒါဒီးပအိၣ် အသုၣ်လီၤ.

၁၀၀. **သုၣ်ပဒါ** နှံမုၢ်သုၣ်အဖိမဲထီၣ်လၢအခိၣ်ဆၢၣ် အခိၣ်ထံးနှံပစံးလာသုၣ်ပဒါလီၤ. သုၣ်ပဒါမဲထီၣ်လၢ ခုးအါကၢ. ဝဲၣ်ပျီထီၣ်ကွၢ်တကွၢ်. သုၣ်ပဒါထီၣ်အါကၢ စံးဝဲဒၣ်.

၁၀၁. **အဒါ** နှံမုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဒါနှံပစံးလာအဒါလီၤ. ကနဲအဒါနှံမုၢ်ကနဲအဟံၣ်, တၢ်အဒါနှံမုၢ်တၢ်အ

ဟံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိမၤအဒါအကြၢ. အဒါအဖိ ပကိးဒီးအဆိမၤနှံလီၤ.

၁၀၂. **အဒါလီၤ** နှံမုၢ်ပုၤကညီဒါအဖိလၢအဟၢဖၢပူၤ နှံအိၣ်ဒီးအလီၤလၢမၤသးဒ်တၢ်ကဖုအသးနှံပစံးလာ ပုၤကညီအဒါလီၤလီၤ. ပုၤကညီဒါအဖိလၢအဒါလီၤပူၤ နှံလီၤ.

၁၀၃. **အိၣ်တဒါ** နှံမုၢ်ပအိၣ်တဒီပသးလၢတၢ်တဒါလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်တဒါအသးဒီးသုၣ် ဒီးပတထံၣ်ဘဉ်အါ ဘဉ်. အိၣ်တဒါယၢတဂုၤ. ဒီးပအိၣ်တဒီပုၤကနှံပစံး လၢပအိၣ်တဒါစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁. **ဒါးနှံ** မုၢ်ဟံၣ်ပူၤလၢပဏှံ ဒီးအကဆူးနှံပစံးလာ ဒါးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိမၤဒါးခိၣ်ခိၣ်လီၤ. အိၣ်လၢ ပျါစီၢ်တဂုၤ. ကွၢ်ဆူဒါးတကွၢ်.

၂. **ဒါး** နှံမုၢ်ပထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢတၢ်အဖိခိၣ်ထီၣ်ရီၤတမံၤ နှံပစံးလာဒါးလီၤ. ဒါးချံ, ဒါးကသုၣ်, ဒါးထီ, ဒါးပုၤ ကညီစံးဝဲဒ်နှံလီၤ. ပဒိၣ်တဂၤဒါးဒီးကသုၣ်တဒုဒိၣ် ကၢ. တလၢဒါးချံတဘျီတဘျီလီၤ. ပုၤကညီခံၤ ဒါးလီၤအသးစံးဝဲဒၣ်. ပုၤတဂၤဒါးကဆိတဒုဒိၣ်သမိး.

၃. **ဒါး** အဝဲအံၤတဘီမုၢ်ဒီးဒီးအသးလီၤ. လဲၤဒါးယၢ, စ ကလဲၤဒါးနၢ, လဲၤဒါးအါတကွၢ်စံးဝဲဒ်နှံလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤ တနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ.

၄. **ဒါးကဆိ** နှံမုၢ်ပထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢကဆိဖိခိၣ်ဒီးပစံး လၢပဒါးကဆိလီၤ. ပုၤတဂၤဒါးကဆိတဒုမုၢ်သါကလဲၤ ဆူလဲၣ်. ပုၤကညီဒါး ကဆိဒီးဆုၣ်နီၤလၢကဆိအဖိခိၣ် လီၤ.

၅. **ဒါးကသုၣ်** နှံမုၢ်ပထီၣ်ဆုၣ်နီၤဖးတြးကံၣ်လၢက သုၣ်အဖိခိၣ်ဒီးပစံးလာပဒါးကသုၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ဒါးက သုၣ်ဒီးဆုၣ်နီၤဖးတြးကံၣ်လၢကသုၣ်အခိၣ်လီၤ.

၆. **ဒါးကိၣ်လိၣ်** နှံမုၢ်အူဒါခဲကိၢ်လိၣ်နှံပစံးလာဒါးကိၢ် လိၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ. တလၢကွၢ်လိာ် အသးလၢဒါးကိၢ်လိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဒါးကြူ** နှံမုၢ်ပထီၣ်ဆူပုၤကအဖိခိၣ်လၢဒ်ပတ ဟီၣ် ဒီးပစံးလာဒါးကြူလီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ် လၢအဝဲတဂၤအလီၤဒါးဝဲကြူလီၤ. ဒီးပစံးလာဒါးသ ကြူကလၢလီၤ. ထီၣ်ခိၣ်တဒုဘိၣ်သအိၣ်ဒါးကြူဒီး ဘိၣ်သအိၣ်အုၣ်ဝဲလီၤ.

၈. **ဒါးခိၣ်** နှံမုၢ်ဒါးပူၤအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ဟံၣ်ပူၤအက ဆူးလၢအိၣ်ဒီးလီၤမံၤနှံလီၤ.

၉. **ဒါးခိၣ်** နှံမုၢ်လီၤမံၤခိၣ်နှံပစံးလာဒါးခိၣ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိမၤဒါးခိၣ်ဒါးခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဒီး အသးအူဒီးတလုာ်အသးလၢဒါးခိၣ်ပၢ်လၢဒါးခိၣ်လီၤ. ပဖိအိၣ်တဂၤလီၤနှံတလၢဘဉ်ဒါးခိၣ်ဒါးခိၣ်ဘဉ်.

၁၀. **ဒါးခီ** နှုတ်မုၢ်အူးခဲန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဒါးခီလီၤ. ဒီးမုၢ်တလၢနီၤအကလုာ်ဒီးပယီၤအကလုာ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဟီၣ်ထွဲတလၢအခံလၢအူးခဲ ဒီးကိးဟီၣ်ထွဲတလၢနီၤအခံလၢဒါးခီလီၤ. ဒီးမုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဒါးခီဘၣ်လီၤ.
၁၁. **ဒါးချဲဒါးထီ** နှုတ်မုၢ်ပဟ်ချဲလၢထံလိာ်ပူၤဒီးပထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢချဲပူၤန့ၣ် ပစံးလၢပဒါးချဲလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလၢပဒါးချဲလီၤ.
၁၂. **ဒါးဃာ်** နှုတ်မုၢ်ပထီၣ်ဆုၣ်နီၤဆိၣ်တံၢ်တံၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဒါးဃာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒါးဃာ်အဝဲတဂၤဝဲတန့ၢ်ဘၣ်.ဘီၣ်သအိၣ်ဒါးဃာ်ထီၣ်ခိၣ်တဒုဒီးအုၣ်ဝဲလီၤ.
၁၃. **ဒါးတၢ်အာၣ်** နှုတ်မုၢ်လီၤသီၣ်လၢတၢ်အာၣ်ကျိၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဒါးတၢ်အာၣ်လီၤ. လီၤန့ၣ်ဒါးတၢ်အာၣ်ဒီးသီၣ်လၢတၢ်အာၣ်ကျိၤလီၤ.
၁၄. **ဒါးတၢ်ဒါးကနီၤ** နှုတ်မုၢ်ပထီၣ်ဆုၣ်နီၤတံၢ်တံၢ်လၢတၢ်အဖီခိၣ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဒါးတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖီၣ်တၢ်ဘျၣ်ဒီးထီၣ်ဒါးတၢ်ဝဲလီၤ. ဒါးတၢ်တၢ်ဘျၣ်တဂၤန့ၣ်ဒီးဝဲသုတသုတဂၤလီၤ.
၁၅. **ဒါးထီ** နှုတ်မုၢ်ပထီၣ်အိၣ်လၢထီၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပဒါးထီလီၤ. ပုၤတဂၤဒါးဒီးထီတဆိဒီးလီၤဝဲဆူထံထံလၢ်န့ၣ်လီၤ.
၁၆. **ဒါးထီၣ်** နှုတ်မုၢ်ပလဲၤထီၣ်ဆူချဲပူၤမုၢ်ဂ့ၤ, ဆူကသ့ၣ်ခိၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပဒါးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒါးထီၣ်ကသ့ၣ်တဒုဒီးပတီၤဝဲလီၤ.
၁၇. **ဒါးဖွဲ** နှုတ်မုၢ်ဟံၣ်ပူၤလၢပဒုၣ်အကဆူးလၢပမံအလီၤန့ၣ်ပကိးလၢဒါးဖွဲလီၤ. မုၢ်ကနီၤလၢသံၣ်စူးတဖၣ်နှုတ်မုၢ်ထံၣ်လၢဖီသၣ်ခွါဒီးက့ၤန့ၣ်အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢဒါးဖွဲပူၤလီၤ.ဒါးဖွဲပူၤန့ၣ်မုၢ်လၢဒါးပူၤလၢပမံန့ၣ်လီၤ.
၁၈. **ဒါးပနာ်** နှုတ်မုၢ်ပထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢပနာ်အဖီခိၣ် ဒီးပစံးလၢပဒါးပနာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒါးပနာ်တဒုဒီးထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢပနာ်အဖီခိၣ်လီၤ.
၁၉. **ဒါးပူၤ** နှုတ်မုၢ်ဟံၣ်အန့ၣ်ကဆူးန့ၣ်ပစံးလၢဒါးပူၤလီၤ. အိၣ်လၢပျံၣ်စီၢ်တဂ့ၤ. က့ၤန့ၣ်အိၣ်လၢဒါးခိၣ်ဒါးပူၤတက့ၢ်.
၂၀. **ဒါးဘၣ်** နှုတ်မုၢ်ပအိၣ်ဘၣ်လၢချဲပူၤကဘီၣ်ပူၤဒီးပစံးလၢပဒါးဘၣ်လီၤ. ပုၤအဲကလံးဖိဒီးပုၤစံၣ်ဖိတဖၣ်ဒါးဘၣ်ကဘီၣ်သီၣ်လီၤ.
၂၁. **ဒါးလီၤ** နှုတ်မုၢ်တၢ်ဝဲတၢ်စီၢ်ယၢ ဒီးအတယၢၢ်လီၤလၢပချၢန့ၣ်ကျဲၤလီၤပုၤယၢဒီးပစံးလၢဒါးလီၤပုၤလီၤ. တၢ်ဝဲတဝဲဒါးလီၤယၢယၢသမိး.
၂၂. **ဒါးလီၤ** နှုတ်မုၢ်ပယိးသ့ၣ်ယၢကဲၣ်ဆိးဒီးကျဲၤလီၤပုၤ

- ဒီးပစံးလၢဒါးလီၤပုၤလီၤ. စယိးသ့ၣ်တကျိၤဒါးလီၤယၢယၢကၤ.
၂၃. **ဒါးသနၢၣ်** နှုတ်မုၢ်ဟံၣ်အနၢၣ်လၢဒါးပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒါးသနၢၣ်လီၤ. ဟံၣ်ကွံၣ်တလၢလၢဒါးသနၢၣ်တက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒါးသနၢၣ်ဒါးသနၢၣ်လီၤ.
၂၄. **ဒါးဟီၣ်ခိၣ်** စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်. စတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်.
၂၅. **ဒါးအိၣ်** နှုတ်မုၢ်ပမၤအိၣ်ပုၤဂၤအဘျးဒီးပစံးလၢပဒါးအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဝဲသးကၢၣ်ဒီးဒါးအိၣ်ပုၤဂၤတမံၤစီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဒါးအိၣ်အပုၤအဝဲဒီးအိၣ်ဘီၣ်ဒၣ်ဝဲလီၤ.
၂၆. **ကဒါးအိၣ်** နှုတ်ဒီးသိးဒီးဒါးအိၣ်လီၤ. (ကွၢ်ကဒါးအိၣ်တက့ၢ်).
၂၇. **ကလိးဒါးပုၤကညီ** နှုတ်မုၢ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤကွၢ်ပုၤတၢ်ဆါအိၣ် ဒီးထီၣ်ကနိးအသးဒီးယုတၢ်ကလိးလၢကျိၣ်စီၤစုစီၤဒီးသဘျုၣ်ယၢပသးယၢဒီးတၢ်ဝဲဒီးထီၣ်လီၤယံၤအသးန့ၣ် ပစံးလၢကလိးဒါးလီၤ. ကလိးဒါးဝဲတဂၤယုတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်နးကၤ. ဒီးပစံးလၢတဖၣ်ဒီးစုၢ်ကိးလီၤ.
၂၈. **ပဒါး** နှုတ်မုၢ်ပဟ်ထီၣ်တဖၣ်တၢ်လံၤလၢချဲပူၤဒီးပစံးလၢပဒါးလီၤ. ပဒါးထီၣ်ဘုဆူချဲပူၤတက့ၢ်. ပဒါးပဒါးဘၣ်ဒီးစီၤတက့ၢ်. ချဲကလီၤဘျးဘၣ်ဖုး .
၂၉. **လီၤဒါး** နှုတ်မုၢ်ဝဲလီၤကွၢ်တၢ်ဒီးထီၣ်ကနိးအသးဒီးစံးဝဲလၢကလိးလီၤဒါးအိၣ်လီၤ. ကလိးလီၤဒါးဝဲတဂၤလီၤယံၤဒီးကနိးဝဲလီၤ.
၃၀. **အဒါးအလီၤ** နှုတ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤပုၤဟံၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢအဒါးအလီၤလီၤ. ပုၤဂၤအိၣ်ဒၣ်အတၢ်လၢအဒါးအလီၤန့ၣ်လဲၤမၤဘၣ်ဘျးတဂ့ၤ. ဟီၣ်မုၢ်အိၣ်ဒၣ်အတၢ်လၢအဒါးအလီၤန့ၣ် ဘၣ်မနုၤဟီၣ်ခိၣ်လဲၤမၤဘၣ်ဘျးလဲၣ်.
၁. **ဒၢၣ်** နှုတ်မုၢ်ပမၤထီၣ်အိၣ်ထံလၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၤဒီးပစံးလၢပဒါးအိၣ်ထံလီၤ. ထံတအိၣ်ဘၣ်.လဲၤဒၢၣ်ထံတက့ၢ်. ဒၢၣ်ထံဒၢၣ်နီၣ်စံးဝဲဒၣ်.
၂. **ကဒၢၣ်ဧကလဲၣ်** နှုတ်မုၢ်သကွံၣ်ဖိထီၣ်အါထံးဒီးပစံးလၢမဲထီၣ်ကဒၢၣ်ဧကလဲၣ်လီၤ.သကွံၣ်တပူၤမဲထီၣ်မးကဒၢၣ်ဧကလဲၣ်လီၤ.
၃. **ကတီၢ်ဒၢၣ်** နှုတ်မုၢ်ပကတီၢ်လိာ်ပသးကဒဲကဒဲဒီးပစံးလၢပကတီၢ်ဒၢၣ်တၢ်ဒီးပုၤဂၤလီၤ.ဒီးမုၢ်ပုၤတနီၤနီၤကတီၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကတီၢ်ဒၢၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤထံၣ်ယၢဒီးကတီၢ်ဒၢၣ်တၢ်ဒီးယၢလီၤ.
၄. **ယုတၢ်ဒၢၣ်** နှုတ်မုၢ်ပယိးသ့ၣ်ခိၣ်ဝဲခိၣ်ဝဲခိၣ်ပၤကဒဲဒီးပစံးလၢယုတၢ်ဒၢၣ်လီၤ.ယိယုဝဲခိၣ်အခိၣ်န့ၣ်ယုတၢ်ဒၢၣ်တက့ၢ်. ဒီးထီၣ်ရီၤတၢ်ခိၣ်ပၤဘၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢယုတၢ်ဒၢၣ်ဝဲလၢ်လီၤ. သပၤတဖၣ်အခိၣ်န့ၣ်ယုတၢ်ဒၢၣ်လီၤ.

၅. **တအာဠာ** နှင့်မုခ်ပတိတ်တကျိတ်တလံသံကနုမုခ်ဂု၊ လာသုဂ်ကျူးကျိမုခ်ဂု၊ ပစံးလာပတအာဠာလီ၊ ပုတဂါတအာဠာပနံတဒုလာသုဂ်ကျူးကျိ ဇီးပနံတဒုကသံတုလီ၊ ပုတဂါတအာဠာသုဂ်ကစာ်လာယဲဂ်ကနုသိဂ်မးတြါတြါလီ၊ ဇီးပုတနီနီနီစံးလာသအာဠာလီ၊
၆. **တအာဠာထံး** နှင့်မုခ်တဖိတ်တလံလာပဆဲးဘဉ်ခးဘဉ် ဇီးမုခ်တသံဘဉ်နှံပယိတ်ကီခါပလူတကီခါဇီးပစံးလာပယိတ်တအာဠာထံးလီ၊ ပုတဂါခးထီခိဂ်တဒုတသံဘဉ်ဇီးလူတအာဠာထံးဝဲတကီခါလီ၊ ပုခးတဖိတ်ဖုဂ်နှံဆဲးတခးတမုခ်တသံဘဉ် ဇီးယိတ်တအာဠာထံးလူတအာဠာထံးဝဲလီ၊ ဇီးပုတနီနီနီစံးလာသအာဠာထံးလီ၊
၇. **မအာဠာ** နှင့်မုခ်ပုကညီမအီးလိတ်တနုပစံးလာမအာဠာဝဲလီ၊ ပုကမအာဠာပတံဝံဇီးပမအာဠာကွအီနုပစံးလာပမအာဠာလီ၊ ဟဲမအာဠာစတံဝံဇီးစကမအာဠာကွနတသလီ၊
၈. **မအာဠာ** နှင့်မုခ်ပုကညီမအထိကဒဲကဒဲနှံပစံးလာမအာဠာလီ၊ ဇီးမုခ်ပကတိတ်တိထွဲဂ်အံလီ၊ ပုတဂါမအာဠာထီဇီးပုကလီ၊
၉. **လဲသအာဠာ** နှင့်မုခ်ပလဲတသုတနုကျုပတအိဂ်ဘဉ်ဘဉ် ဇီးပစံးလာပလဲသအာဠာလီ၊ ဇီးပစံးလာပလဲသအာဠာထံးစုဂ်ကီးလီ၊ ပုတဂါလဲသအာဠာတံဇီးစလူဇီးတံဘဉ်စသးက၊
၁၀. **သအာဠာထံး** နှင့်မုခ်တအာဠာအသိးလီ၊ ဇီးမုခ်ပလူဆဲးလူခးတကီခါတဖိတ်တလံလာအယုသိသိနှံတုအချူးအခံဇီးပစံးလာပလူသအာဠာထံးလီ၊ ပုတဂါလူသအာဠာထံးကဆိတဒုဇီးချူးဝဲလီ၊
၁၁. **သအာဠာ** နှင့်မုခ်သကျဲအဆိလီ၊ ဇီးမုခ်ပုကညီခံမုခ်ဂု၊ သာဂမုခ်ဂု၊ အိဂ်ဖျိဂ်တနုယိလာတလီယိဇီးပစံးလာသအာဠာသကျဲလီ၊ ပုခံဂါသအာဠာသကျဲဇီးထံသိးလိတ်သးလီ၊ ပုလဲအိဂ်ဖျိဂ်သအာဠာသကျဲနှံထံသိးလိတ်သးလီ၊
၁၂. **အသအာဠာထံး** နှင့်မုခ်တဖိတ်တမလဲအခိဂ်ထံးနှံပစံးလာအသအာဠာထံးလီ၊ ထီရီတဖိတ်တမလဲနှံပမလဲအသအာဠာထံးနှံတုအဝံလီ၊
၁၃. **အိဂ်သအာဠာ** နှင့်မုခ်ပအိဂ်ပစုမုခ်လဲပအိဂ်လီသိတုအဝံဇီးပစံးလာပအိဂ်သအာဠာမုခ်လီ၊
၁. **နု** နှင့်မုခ်ထံလာအိဂ်ကျိဂ်ဇီးဟိဂ်ခိဂ်ကပံ၊ ကပံဘီးဘိနှံပစံးလာထံလီ၊ ဇီးပစံးလာနုစံးနုစံးနုလီ၊ ထံတပူနုစံးပအိတသုဘဉ်၊ ထံနုစံးနှံပကအိဂ်လဲဂ်၊ ထံနုစံးတနုဘဉ်ထံဆုဘဉ်၊ နုစံးဇီးထံဆုလီဇီးထံနုမုခ်ဝဲလီ၊ နုစံး၊ နုစံး၊ နုလီ၊ နုလီ၊ ကဆိဆံဂ်စံးဝဲလီ၊

၂. **နု** နှင့်မုခ်ထီရီတကွဲးလိတ်၊ ဘျးလိတ်အသးလာအကျုဝဲခါဂဲနုပစံးလာနုလိတ်သးလီ၊ ပုကညီမုခ်ဆဲထုမုခ်ဂုဝဲခိမုခ်ဂု၊ ထီရီအဆဲတနုမုခ်ဆဲထီဂဲဇီးနုကျုယံဝဲဇီးတဝံဆုဘဉ်ဝဲလီ၊ ပုကညီဆဲဝဲခိနှံနုကျုဝဲလာနီဂ်လီ၊ ပုတဂါဖုဂ်ထီဂ်ချိဇီးနုယံချိအပျဲလာချိအမဲဂ်ပုလီ၊
၃. **နု** နှင့်မုခ်တဘဉ်ယးဇီးတကီးမံးဇီးမုခ်တကတိအဒိလာပကတိစာဆညီဇီးပစံးလာနုလီ၊ ဇီးတနုနှံအပူဆဲး၊ မုခ်ယံတဒုအပူဒိဂ်က၊ ပုတဂါမအုးတနံအံမုခ်ဘုတနုအါ၊ မုခ်နံသိတနုနုစံး၊ စးခိတဒုတဂုဘဉ်၊ ပကွဲးလိတ်ပြုနုက၊ ဟံဂ်တဒုစမဝံလီ၊ ပုဂ်ကွဲး၊ စမဝံလီ၊ ပုဂ်ကွဲးလီ၊ နမဝံတဒုအနုပြုကဖိတဒုလီအါမးလီ၊ ဆဂ်တနုနုပြုဝဲမုခ်လိတနုနုဒိဂ်ဇီးကပိဂုဝဲလီ၊
၄. **နုယံ** နှင့်မုခ်ထီရီပဆဲသုဂ်လုဂ်ဝဲခိထုဇီးယုဇီးနှံပဆဲထီဂ်ဇီးပမကျုယံနှံပစံးလာပနုလီ၊ နမုခ်ဖုဂ်ထီဂ်ချိဇီးနုယံကျုကျုတကွဲး၊ ပမုခ်ဆဲထီဂ်သုဂ်လုဂ်ဝဲခိထုဇီးယုဇီးပနုယံကျုကျုတကွဲး၊
၅. **နုစံး** နှင့်မုခ်တကပိတဆုဘဉ် ဇီးမလဲကပိဝါဟုဂ်ဖုဂ်နှံပစံးလာတကပိဒုစံးလီ၊ သုဂ်ယးဝဲယးကုဇီးဖုဂ်ဇီးနှံပကွဲးလာမနုနုကပိဒုစံး ဇီးတုပကွဲးလီတံဇီးကပိဟါမကွဲးဝဲနုမုခ်ကပိဒုစံးလီ၊ ကုထီဂ်လာသုဂ်ယးလီ၊ နုနုယုလာမနုကပိဒုစံးလီ၊
၆. **နုစံး** နှင့်မုခ်ပုကညီအသးဒိဂ်ထီဂ်လာအသးကံပု ဇီးတကတိထီဖျဲးဘဉ်တံဇီးအမဲဂ်သပုဂ်တံဇီးပစံးလာပအမဲဂ်နုစံး လီ၊ ပုတဂါအသးဒိဂ်ထီဂ်ဇီးဟဲမးအမဲဂ်နုစံးလီ၊
၇. **နုစံး** နှင့်မုခ်ထံကျိဂ်ကျဲ ဇီးဟိဂ်ခိဂ်ကပံနုနုကလဲတုပတထံဂ်လီဘဉ်ထံလံ ဇီးပစံးလာထံနုစံးလီ၊ ဇီးပစံးလာထံနုစံးစုဂ်ကီးလီ၊
၈. **နုစံး** နှင့်မုခ်နုစံးအသိးလီ၊ ဇီးမုခ်ထံနုနုနုကလဲနှံလီ၊
၉. **နုထီဂ်** နှင့်မုခ်ဟိဂ်ခိဂ်ကပံဟဲထီဂ်လာထံကျိလာပခိထံမုခ်ဂု၊ နုစံးညီဇီးယုမုခ်ဂု၊ သမုခ်ယုဟးလာထံကျိမုခ်ဂု၊ ဟိဂ်ခိဂ်ကလဲလိတ်အသးဇီးထံဇီးပစံးလာထံနုထီဂ်လီ၊ ပနုခိထံဇီးထံနုထီဂ်ဝဲလီ၊ ညုဖးဒိဂ်ယုလာထံကျိဇီးထံနုထီဂ်ဝဲလီ၊
၁၀. **နုလီ** နှင့်မုခ်ထံဒိဂ်လီဇီးဟဲလီဇီးဟိဂ်ခိဂ်ကပံနှံပစံးလာထံနုလီလီ၊ တံဇီးထံနုလီလံ၊ ပအိတသုလာဘဉ်၊
၁၁. **ကစုနု** နှင့်မုခ်လာကစုအကျိတကွဲး၊

၁၂. **ကနေ့**၊ **ကနေ့ဘီ**၊ **ကနေ့သူခိုင်**၊ **ကနေ့ဝါခိုင်**၊ **ကနေ့ကဒါ**၊
ကွဲလဲကနေ့အကျတကွဲ၊
၁၃. **ကနေ့လီတံ**၊ နှုတ်ကွဲလဲကနေ့အကျတကွဲ၊
၁၄. **ကရဲနေ့** နှုတ်ကွဲလဲကရဲအကျတကွဲ၊
၁၅. **ကံနေ့ချူ** နှုတ်မုၢ်ပုၤကညီအမံၢ်သုၣ်လီၤဆၢၣ်ဒီးအ
မံၢ်ခိၣ်ကံၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ပံးလၢအမံၢ်ခိၣ်ဒိၣ် ဒီးအမံၢ်ကံၢ်နေ့
ချူလီၤ၊ ပုၤတဂၤအမံၢ်မၤသးကံၢ်နေ့ချူလီၤ၊
၁၆. **ကိးနေ့** နှုတ်မုၢ်ကိးဂၤအဆိလီၤ၊ဒီးမုၢ်ပဂံၢ်ပုၤကညီသု
တအိၣ်ဘျီနီတဂၤတဂ့ၤဒီးပံးလၢကိးနေ့ကိးဂၤလီၤ၊ထီ
ရီၤပုၤကညီကိးနေ့ကိးဂၤနှုတ်မုၢ်ကစၢ်ယွၤဟံလီၤဝဲလီၤ၊
၁၇. **ကျၢၤကျၢၢ်နေ့** နှုတ်မုၢ်ထီရီၤတၢ်လၢအခၢၣ်ဝဲလၢပထုး
တနီၢ်ဘၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ပံးလၢကျၢၤကျၢၢ်နေ့လီၤ၊ ယုၤယၢ်
တၢ်ကျၢၤကျၢၢ်နေ့တကွဲ၊ တခွဲဘၣ်ကွးယၢ်ကျၢၤကျၢၢ်နေ့ဒီး
စထုးတနီၢ်ဘၣ်၊
၁၈. **ခၢၣ်နေ့** နှုတ်မုၢ်ကျၢၤကျၢၢ်နေ့အသိးလီၤ၊ဒီးမုၢ်တၢ်လၢ
ကျၢၤဝဲလၢပထုးတနီၢ်ဘၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဟံၣ်တဖျါၣ်
အံၤခၢၣ်နေ့ဒီး၊ ပအိၣ်လၢအပူၤကသုၣ်ကံၢ်ခံၣ်သၢၣ်န့ၣ်
သၢ၊
၁၉. **ခုနေ့** နှုတ်မုၢ်ပကိၣ်လီၤကျၢၤအနီၤစၤပကိၣ်လီၤခၢၣ်
အနီၤစၤလီၤ၊ ကျၢၤကျၢၢ်နေ့ခၢၣ်နေ့စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ၊
၂၀. **တနေ့** နှုတ်မုၢ်သုၣ်တကလုာ်လၢပအိၣ်အသုၣ်ဆိၣ်ဝဲ
န့ၣ်ပကိးလၢတနေ့လီၤ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢသနေ့၊ဒီးပုၤ
တနီၤနီၤကိးလၢတနေ့လီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတနေ့တ
တြၢလီၤ၊
၂၁. **တနေ့** နှုတ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကွၢ်အဂီၢ်တဂီၢ်ဒီးပံး
လၢတနေ့လီၤ၊ ပနီၢ်တနေ့၊ ကဆိတနေ့ခံနေ့၊ ပနီၢ်သံလၢၣ်ဒီး
အိၣ်လီၤတၢ်တနေ့တကွၢ် ဇိၤလီၤ၊
၂၂. **တနေ့** အဝဲအံၤတဘီအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ၊ နမၤန
သးတနေ့စကွၢ်နၤတဘၣ်ဘၣ်စမံၢ်ဘၣ်၊ ပုၤတဂၤမၤသး
တနေ့စကွၢ်ယဲတလီၤဘၣ်စမံၢ်ဘၣ်၊ မ့မုၢ်ကစၢ်ယွၤတနေ့
န့ၣ် သုတၢ်လၢၣ်နၤတၢ်ကိးမံၤဒီးလီၤ၊ တၢ်မၤယၤတနေ့စ
တသုၣ်ညါဘၣ်၊ ဘၣ်တစုစုစခိၣ်ဆါ၊ ဘၣ်တစုစုစမံၢ်
ခံးသုတၢ်ဘၣ်ယၤတနေ့အံၤမုၢ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်ဇိၤတမုၢ်ဘၣ်၊ စ
ကွဲးလံာ်တနေ့အမံၢ်ဖျါၣ်တဂ့ၤဘၣ်၊
၂၃. **တၢ်တနေ့** နှုတ်မုၢ်ထီရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပတသုၣ်ညါ
ဘၣ်အမံၤန့ၣ်ပံးလၢတၢ်တနေ့လီၤ၊ တၢ်တနေ့အံၤမုၢ်မနုၤ
တမံၤလဲၣ်၊ တၢ်တနေ့အံၤစတသုၣ်ညါဘၣ်အမံၤဘၣ်၊
၂၄. **တၢ်တနေ့ဧတၢ်တနေ့ဧ** နှုတ်မုၢ်ပုၤကညီဘၣ်ဖီၣ်ဘၣ်
နးဒီးကိးပသူထီၣ်လၢအကလုာ်ဖးဒိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်တၢ်တနေ့
ဧတၢ်တနေ့ဧဒီးန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်တနေ့ဧတၢ်တနေ့ဧမုၢ်ပက
မၤဒ်လီၣ်တၢ်တနေ့ဧမံၤဝဲလီၤ၊
၂၅. **ထံနေ့စံး** နှုတ်မုၢ်ထံကျီၣ်ကွဲးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပံၢ်န့ၣ်ပ

စီးလာထံမှစခမ်းလီ၊ ထံမှစခမ်းနဲ့ပတထံပို့လီဘက်ထဲ
လ်ဘက်၊

၂၅.၁. **ဇံဉ်ဇုဇံဉ်ဇု** (ကွာ် ဇံဉ် ၂၁.)

၂၆. **ဒီဇု** န့ဉ်မ့ဉ်တံဖိတံလံတဒုန့ဉ်လာအခိဉ်ပာ်လာ
အခိဉ်န့ဉ်သုတအိဉ်ဘျဉ်တဂုးဒီးပစံးလာဒီဇုလီ၊ တံ
ဖိတံလံဒီဇုန့ဉ်ပယိးတန့ဉ်ဘဉ်.ကူးလီ၊ဖျဉ်ကါလီ၊ဖျဉ်
ဒီးပကယိးလာအလုဉ်အဒုလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒီဇု
ဒီကျိလီ၊ ဒီးပစံးလာဒီဇုညါစုာ်ကီးလီ၊

၂၇. **နိဉ်ဇု** န့ဉ်မ့ဉ်သုဉ်ဖိလာပဆဲဉ်ခိဒီးပကူးကျါယာ်
ဝဉ်ခိန့ဉ်ပကီးလာနိဉ်ဇုလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာနိဉ်ဇု
နိဉ်ဘျးလီ၊ ပုတကညိဆဲဉ်ခိန့ဉ်မာဲဒီးနိဉ်ဇုနိဉ်ဘျး
လီ၊

၂၈. **မာဒု**န့ဉ်မ့ဉ်ပလိဉ်ဇုထီဉ်ထံဒီးပစံးလာပမာဒုထံလီ၊
မာဒုထံတဂုး၊ ပအိထံတသ့ဘဉ်၊

၂၉. **မဲဉ်ကဒုလ်** န့ဉ်မ့ဉ်ပကွာ်ဟုဉ်ခူညဉ်ပုဂါဒ်ပုဂါ
သုတသုဉ်ညါတဂုး ဒီးပစံးလာပကွာ်လာပမဲဉ်ကဒုလ်
လီ၊

၃၀. **မုာ်ကဒုလါကဒု** န့ဉ်မ့ဉ်မုာ်ဇါလါဇါအိဉ်လာမူခိဉ်
ဒီးဆဲးလီ၊ဘဉ်ထံကျါပကွာ်ဖျါလာထံကျါန့ဉ်ပစံးလာမုာ်
ကဒုလါကဒုလီ၊

၃၁. **အကဒု** န့ဉ်မ့ဉ်ထီဉ်တံအိဉ်တဒီမုာ်မုာ်ဂုး၊တံအိဉ်
တဒီတံကဝါမုာ်ဂုး၊တံအိဉ်တဒီမုဉ်မုာ်ဂုး ဒီးအတံက
ဝါတဒါဒဲန့ဉ်ပစံးလာအကဒုလီ၊ သုဉ်တထံးအိဉ်ဒီးအ
ကဒု၊ ထီဉ်တဘျဉ်ယုးလာမူခိဉ်ဒီးအကဒုဖျါဝဲလာဟီဉ်
ခိဉ်ဝါဝါလီ၊ ပုတဂါလဲတံလာတံကါကျါဒီးအကဒု
အိဉ်ဝဲလာဟီဉ်ခိဉ်အဖိခိဉ်လီ၊

၃၂. **အကဒု** အဝဲအံးမုာ်တံကတိဒီလီ၊ ပုဂါမုာ်အံး
ကွာ်ကွာ်ကွာ်ပု ဒီးပအိဉ်လာအစုပူးန့ဉ်ပစံးလာပအိဉ်
လာပုဂါအကဒုလီ၊ ဒီးပကစါအံးကွာ်ကွာ်ကွာ်ပုဒီး
ပစံးလာပအိဉ်လာပကစါယွးအကဒုလီ၊ပုဒဲလါန့ဉ်
အိဉ်လာကစါယွးအကဒုဒီးန့ဉ်ဘဉ်တံမုဉ်၊ တံအိဉ်တံ
အိလီ၊

ပအိဉ်လာယွးအကဒု
ပတသုဉ်ညါယွးအဘျး

၃၃. **အမဲဉ်ဇုစံး** န့ဉ်မ့ဉ်ပုတညိဟံသပုာ်အသးလာအ
သးဒိဉ်ထီဉ်န့ဉ်ပစံးလာဟ်အမဲဉ်ဇုစံးလီ၊ ပုတဂါ
အသးဒိဉ်ထီဉ်ဒီးဟ်အမဲဉ်ဇုစံးလီ၊ ဒီးပစံးလာအမဲဉ်
ဇုသးစုာ်ကီးလီ၊

၁. **ဇုး** န့ဉ်မ့ဉ်ပဟ်ပနာ်ဂါဖံး၊ထိးဇါဆီဇါလာကရါပူမုာ်
ဂုး၊ ပဟ်ဆီလာသုးပူမုာ်ဂုး၊ပစံးလာပဒုးလီ၊ပုတဂါ
ဒုးပနာ်လာကရါပူ၊ပုတဂါဒုးဆီလာသုးပူ၊ ဒီးပစံး
လာဒုးယာ်စကီးလီ၊

ဇုး

၂. **ဇုး** နှ်မ့ၢ်ပမာပုၤဂၤအခံၣ်မ့ၢ်ဂၤ၊ တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခံၣ်မ့ၢ်ဂၤ၊ ပမာထွံၣ်မိၤတၢ်မ့ၢ်ဂၤပစံးလၢပဒုးလီၤ၊ ဇုးမၤပုၤဂၤအတၢ်၊ ဇုးလဲၤ၊ ဇုးကူဒုးသိး၊ ဇုးတဲး၊ ဇုးစိ၊ ဇုးအိၣ်၊ ဇုးမံး၊ ဇုးမၤ၊ ဇုးကတိၤ၊ စံးဝဲဒၣ်လီၤ၊ ပုၤတဂၤဒုးလဲၤအဖိအတၢ်တဂၤယီၤလီၤ၊ ပဒိၣ်ဒုးကတိၤတၢ်ဘျၢၣ်အတၢ်တဘီၤဒီးတၢ်လီၤဝဲဆူယီၤပူၤလီၤ၊ ပုၤတဂၤဒုးတဲးပနီၢ်ခံဒုးဒီးပနီၢ်ဘျၢၣ်လိာ်အသးလီၤ၊

၃. **ဇုး** နှ်မ့ၢ်ပုၤခံကလုာ်အစီၤပၤကဒဲကဒဲမၤအခူအပုၤလဲၤဝဲလိာ်ကျိာ်လိာ်အသးခး၊ လိာ်အသးလၢမ့ၢ်လၢသးန့ၣ်ဒီးပစံးလၢဒုးလိာ်သးလီၤ၊ ပုၤအဲကလံးအစီၤပၤမၤအပဒိၣ်လဲၤဒုးပယီၤအစီၤပၤအဝဲဒီးန့ၣ်ဝဲလီၤ၊ ဇုးလိာ်ယၤလိာ်၊ ဇုးခူဒုးဝဲ၊ ဇုးသုးဒုးသံၣ်စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဒီးပစံးလၢတုးစကိးလီၤ၊

၄. **ဇုး** နှ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၢၣ်စၢၤဘျးလိာ်အသးမ့ၢ်ဂၤ၊ တၢ်ဖျၢၣ်တြိးမ့ၢ်ဂၤ၊ ပစံးလၢဒုးလီၤ၊ ဇုးစကဲၣ်၊ ဇုးဒုးဒးဒး၊ ဇုးဆံၣ်ဒုးဆိ၊ ဇုးဒုးစၢ်စၢ်၊ ဇုးခိၣ်ဒုး၊ ယီၤဒုးဒုး စံးဝဲဒၣ်လီၤ၊

၅. **ဇုးကတိၤ** နှ်မ့ၢ်ပမာပုၤဂၤကတိၤတၢ် ဒီးပစံးလၢပဒုးကတိၤလီၤ၊ တၢ်ဘျၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပဒိၣ်မ့ၢ်စံၣ်ညိၣ်ဒီးပဒိၣ်ဒုးကတိၤအတၢ်တအါဘၣ်၊ ပဖိလၢအနီၤက့ၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်တီၢ်ဒီးပတဒုးကတိၤဘၣ်အတၢ်ဘၣ်၊

၆. **ဇုးကနူဆိၣ်ကနူ** နှ်မ့ၢ်ပမာပဖိဟံးန့ၣ်ဆူၣ်အမၤလၢပိာ်မုၢ်လၢတဘၣ်ဘၣ်ပဖိအသး ဒီးပမၤလၢအနီၤအခါးန့ၣ်ပစံးလၢပဒုးကနူလီၤ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဒုးတနူ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဒုးသနူလီၤ၊ ပုၤတဂၤဒုးကနူဆိၣ်ကနူအဖိဒီးပိာ်မုၢ်တဂၤဒီးအဖိန့ၣ်ဝဲလီၤ၊

၇. **ဇုးကူဒုးသိး** နှ်မ့ၢ်ပမာပုၤဂၤအတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပမၤအကူအသိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပဒုးကူဒုးသိးလီၤ၊ ပုၤတဂၤအတၢ်ကူတၢ်သိးတအိၣ်ဘၣ်၊ ဇုးကူဒုးသိးအိၣ်တက့ၢ်၊

၈. **ဇုးကွၢ်** နှ်မ့ၢ်ပမာပုၤဂၤကွၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပဒုးကွၢ်လီၤ၊ ဇုးကွၢ်ယၤလၢနမဲၣ်ထံကလၢတဘီၤတက့ၢ်၊

၉. **ဇုးခိၣ်** နှ်မ့ၢ်ပကျၢ်ထီၣ်ပခိၣ်လၢယၢ် ဒီးပစံးလၢပဒုးပခိၣ်လီၤ၊ ပုၤတဂၤအညၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဒီးဒုးခိၣ်ဒုးနီၤနးကၤ၊

၁၀. **ဇုးခိၣ်** နှ်မ့ၢ်ပုၤလၢဘၣ်တၢ်ဒဲးဘးဒီးပဒိၣ်ဒုးလၢထီၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢပဒိၣ်ဒုးခိၣ်အဒၣ်လီၤ၊ ပုၤတၢ်ဘျၢၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ပဒိၣ်ဒုးခိၣ်တၢ်ဖျိၣ်လၢယီၤပူၤန့ၣ်လီၤ၊

၁၁. **ဇုးစကံၣ်** နှ်မ့ၢ်ပုၤကညီအယီၤဒုးဖျၢၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂၤ၊ ပဘၢၣ်ထီၣ်ယီၤသ့ၤအဘၢၣ်စၢၤဘျးလိာ်သးမ့ၢ်ဂၤ၊ ပစံးလၢဒုးစကံၣ်လီၤ၊ ပုၤတဂၤအယီၤဒုးစကံၣ်လီၤ၊ ဘၢၣ်ထီၣ်ယီၤသ့ၤဒုးစကံၣ်စီၤတက့ၢ်၊ ဖိသၣ်ကထီၣ်ညိၣ်ဒီးလီၤ၊

၁၁.၁. **ဇုးစါ** နှ်မ့ၢ်ဒုးစိအဆိလီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်ပမာထွံၣ်မိၤ

ဇုး

တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ၊

၁၂. **ဇုးစိ** နှ်မ့ၢ်ပမာထွံၣ်မိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးပစံးစိစိဒ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢပဒုးစိလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုးစိဒုးစါလီၤ၊ ထွံၣ်မိၤတၢ်န့ၣ်ဒုးစိတက့ၢ်၊

၁၃. **ဇုးဆိ** နှ်မ့ၢ်ဝဲၣ်အကပိာ်တတုၤသိးဘၣ် ဒီးဖျၢၣ်တတၢ်ထီၣ်တတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဝဲၣ်ကပိာ်ဒုးဆိလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢဝဲၣ်ဒုးဆိစကိးလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝဲၣ်ဒုးဆိဝဲၣ်ဒုးဆိလီၤ၊ ဝဲၣ်တဘီၤအကပိာ်တဂ့ၢ်ဘၣ်၊ အကပိာ်ဒုးဆိဒုးဆိနးကၤ၊

၁၄. **ဇုးဆိၣ်** နှ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤဆါမၤသံလိာ်အသးဒီးမၤဝဲလၢနီၤနီၤဖျၢၣ်မၤသံန့ၣ်ပစံးလၢဒုးဆိဝဲလီၤ၊ ပုၤကညီမ့ၢ်သးဟ့ၣ်လိာ်အသးဒီးဒုးဆိၣ်လိာ်အသးဒီးနီၤနီၤဖျၢၣ်မၤလီၤ၊ ပုၤတနီၤနီၤသံဆူၣ်သံကနီၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဂၤဒုးဆိၣ်အိၣ် ဒီးနီၤနီၤဖျၢၣ်မၤ တၢ်အါတၢ်သီလီၤ၊

၁၅. **ဇုးတစါ** နှ်တလၢဒုးတီလိာ်အလံာ်ပျုၤန့ၣ်ပစံးလၢဒုးတစါလီၤ၊ ပုၤကဲလၢသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပုၤဂၤဒုးလၢတစါလီၤ၊ ပုၤမ့ၢ်ကဲသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီးဒုးတစါအိၣ်တက့ၢ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုးတစါဒုးတစါလီၤ၊

၁၆. **ဇုးတၢ်ယၤတၢ်** နှ်မ့ၢ်ပုၤတခူဒီးတခူ တဝဲၣ်ဒီးတဝဲၣ်ဝဲလိာ်ကျိာ်လိာ်အသး ခးလိာ်အသးလၢသးန့ၣ်ဟံာ်ဘိးခးလိာ်အသးလၢမ့ၢ်ဒီးပစံးလၢဒုးတၢ်ယၤတၢ်လီၤ၊ စီၤပၤအပဒိၣ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်ဒီးသုးဖိတဖၣ်နးမးလီၤ၊

၁၇. **ဇုးထီၣ်** နှ်မ့ၢ်ပမာသ့ၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လၢလၢ်ဒီးပစံးလၢပဒုးထီၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လီၤ၊ ပုၤတဂၤဒုးထီၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လၢလၢ်ခဲးလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုးထီၣ်ဒုးလီၤလီၤ၊ ဒုးထီၣ်ဒုးလီၤဟံၣ်ခိၣ်တက့ၢ်၊ တၢ်စူၤလံး၊

၁၈. **ဇုးဒုး** နှ်မ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤတယံၤဘၣ်မ့ၢ်ဂၤ၊ ပကတိၤတၢ်တလီၢ်လီၢ်တလီၢ်လီၢ်မ့ၢ်ဂၤ၊ ပစံးလၢဒုးဒုးလီၤ၊ ပုၤတဂၤအစုအိၣ်လၢစအိၣ်ဒီးယုက့ၤဝဲဒုးဒုးလီၤ၊ ပုၤတဂၤသ့ၣ်တၢ်ဒီးသ့ၣ်ဝဲအဘၢၣ်စၢၤဒုးဒုးလီၤ၊ ပုၤတဂၤသ့ၣ်သက့ၤအဘၢၣ်စၢၤဒုးဒုးဒးကၤ၊ အိၣ်ဒုးဒုး(ကွၢ် ၄၇.)

၁၉. **ဇုးဒုး** နှ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တလီၢ်လီၢ်တလီၢ်လီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပလဲၤတၢ်အဘၢၣ်စၢၤဒုးဒုးလီၤ၊ ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဆူဝဲၣ်ပူၤအဘၢၣ်စၢၤဒုးဒုးလီၤ၊

၂၀. **ဇုးဒုးစၢ်စၢ်** နှ်မ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤယံၤတနီၤဘျးတနီၤဒီးပစံးလၢဒုးဒုးစၢ်စၢ်လီၤ၊ ပုၤတဂၤသ့ၣ်ဘုအဘၢၣ်စၢၤဒုးဒုးစၢ်စၢ်န့ၣ်မဲထီၣ်တဖိးဘၣ်၊ ဒီးထီၣ်ရီၤတၢ်ဘၢၣ်စၢၤယံၤယံၤဘျးဘျးန့ၣ် ပစံးလၢဒုးဒုးစၢ်စၢ်လီၤ၊

၂၁. **ဇုးဒုး** နှ်မ့ၢ်ပအိၣ်ရူလိာ်ပသးဒီးပုၤဂၤဒီးပသ့ၣ်ညါညါနီၤအိၣ်ဒီးပစံးလၢပအိၣ်ဒုးဒုးအိၣ်လီၤ၊ ပိာ်ခါန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒုးဒုးအပိာ်မုၢ် ဒီးဟံးန့ၣ်လိာ်အသးတနီၤနီၤလီၤ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်ဒုးဒုးလီၤ၊

၄:

- ၂၂. **ဒူးနဲ** နှင့် မှီပမာပွားကွက်တံးဒီးပစံးလားဒူးနဲလီၤ. ဒီးပစံးလားဟ့ၣ်ဒူးနဲလီၤ.
- ၂၃. **ဒူးလားယိုပူ** နှင့် မှီပဒိၣ်ဟံးန့ၣ်ပွားတံးဘျဉ်ဖိ, ပွားအာပွားသီလားယိုပူလီၤ. နှင့်ပစံးလားဒူးနဲလားယိုပူလီၤ. တံးဘျဉ်တဖၣ်ပဒိၣ်ဒူးလားယိုပူလီၤ.
- ၂၄. **ဒူးလိာ်ယာလိာ်** နှင့် မှီပွားစီၤပာအပဒိၣ်အခွအပွားကဒဲကဒဲဟံးလိာ်ကျိလိာ်. ခးလိာ်ဆဲးလိာ်အသးနှံပစံးလားလိာ်ယာလိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလားဒူးတံးယာတံး, ဒူးသးဒူးသံၣ်. ပစံးဒီးန့ၣ်လီၤ.
- ၂၅. **ဒူးသကံၣ်** နှင့် ဒီးစကံၣ်အသးလီၤ. ဒီးမှီတံးအဘျဉ်စားဘူးဝဲမှီဂုၤ, တံးအယီၤဒုဖျဉ်ဝဲမှီဂုၤ, ပစံးလားဒူးသကံၣ်လီၤ. ထီၣ်ပသ့ၣ်တံးဖျဉ်တံးနှံပသ့ၣ်အဘျဉ်စားဒူးသကံၣ်လီၤ.
- ၂၆. **ဒူးသံၣ်** နှင့် မှီဒူးသးအဆိလီၤ. ဒီးမှီပွားဟံးလိာ်ကျိလိာ် ဆဲးလိာ်ခးလိာ်အသးနှံပလီၤ.
- ၂၇. **ဒူးသးဒူးသံၣ်** နှင့် မှီဒူးတံးယာတံးအသးလီၤ. ဒီးမှီစီၤလိာ်စီၤပာအပဒိၣ်အခွအပွားလဲၤဆူဂုၤဝုၤဂးဒီးဟံးလိာ်, ဆဲးလိာ်ကျိလိာ်ခးလိာ်အသးနှံပစံးလားဒူးသးဒူးသံၣ်လီၤ. ပယီၤအဒိၣ်နှံဒူးသးလားအခွအပွားအလီၤခဲလီၤ.
- ၂၈. **ဒူးအံၣ်** နှင့် မှီပွားလားဆါဝဲ ဒီးတအံၣ်ဆါဘၣ်တနံၤခဲနံၤသးဒီးပစံးလားဒူးအံၣ်လီၤ. ပွားလားအညၣ်ဂီၢ်ဒီးဒူးအံၣ်ဝဲတဖၣ်နှံဒူးအိၣ်လားကသံၣ်လူတက့ၢ်.
- ၂၉. **ဒူးအိၣ်ယုာ်** နှင့် မှီပဒိၣ်ပဖျိပွားဒီးမိဝးဒီးပစံးလားဒူးအိၣ်ယုာ်လီၤ. ဒူးအိၣ်ယုာ်ပွားကညီဒီးမိဝးခဲကဝံးဒီးကွဲးအိၣ်ယုာ်မံယုာ် ဝဲလီၤ.
- ၃၀. **ကတြာ်ဒူး** နှင့် ကွဲးလားကတြာ်အကျါတက့ၢ်.
- ၃၁. **ခးဒူးခိၣ်** နှင့် ကွဲးလားခးအကျါတက့ၢ်.
- ၃၂. **ခိၣ်ဒူး** နှင့် မှီပစုဖျဉ်ခိၣ်ဖျဉ်ဒီးပစံးလားခိၣ်ဒူးလီၤ. ထီၣ်ပတံးလားအခိၣ်ဖျဉ်ဝဲနှံပစံးလားခိၣ်ဒူးလီၤ. ပွားတနီၤနီၤအခိၣ်ဒူးဝဲလီၤ. ဒီးထိးနှံအစုအခိၣ်ဒူးဝဲလီၤ.
- ၃၃. **စုဒူးခိၣ်ဒူး** နှင့် မှီတံးဖိတံးလံးလားအစုဖျဉ်ခိၣ်ဖျဉ်ဝဲလဲလားနှံ ပစံးလားစုဒူးခိၣ်ဒူးလီၤ. တံးဖိတံးလံးအစုဒူးခိၣ်ဒူးနှံမှီသ့ၣ်ခိၣ်ဒူးခိၣ်ဒူးဝဲလီၤ, ထိးခိၣ်ဆိခိၣ်တဖၣ်နှံလီၤ.
- ၃၄. **စီၤတံးဒူး** နှင့် မှီထီၣ်ပပွားလားပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤနှံပကိးလားစီၤတံးဒူးလီၤ. စီၤတံးဒူးတက့ၢ်နှံမှီအမံၤဒဲလဲၣ်ဒဲလဲၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စီၤတံးဒူးဒဲလဲၣ်ယီၤဆူစအိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလားစီၤနုၤယးစီၤကိးလီၤ.
- ၃၅. **ဆားဒူး** နှင့် မှီတံးအဘျဉ်စားဘူးဝဲနှံပစံးလားဆားဒူးလီၤ. ပွားတက့ၢ်ဆားတံးကွဲးတံးသီးဆားဒူးဝဲလီၤ.
- ၃၆. **တံးနုၤဒူးအိၣ်အဖဲအစိၣ်** နှင့် စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စ

၄:

- တနံၤဟ့ၣ်ဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်.
- ၃၇. **တံးဒူး** နှင့် မှီပကိးတံးအမံၤတဘၣ်ဘၣ်ဒီးပသးပွားနီၣ်အမံၤနှံပစံးလားတံးဒီးပစံးလားတံးဒူးလီၤ. ထီၣ်ပလဲၣ်ခိၣ်. ကွဲးခိၣ်တပုၤတက့ၢ်နှံပသးပွားနီၣ်အမံၤဒီးပစံးလားတံးဒူးလီၤ. ဟ့ၣ်ယီၤယာလားတံးဒူးနှံတက့ၢ်. လဲၤဟံးနှံယာလားတံးဒူးတက့ၢ်. ဒီးပစံးလားမတံးဒူးစကိးလီၤ.
- ၃၈. **တံးဒူးတံးဆိ** နှင့် မှီပွားလားအသံဆူၣ်သံကနီၤဒီးတံးဝဲတံးနီၤအိၣ်သံ, တံးဒဲၣ်ဒဲၣ်အစုအိၣ်သံလီၤဖျဉ်သံနှံပစံးလားတံးဒူးတံးဆိၣ်လီၤ. ပွားလားမသးတတီၤတတြာ်ဘၣ်နှံတံးဒူးတံးဆိၣ်ဆူတံးအာတံးသိ, ခုခိၣ်ထီၣ်ခိၣ်အဆိၣ်ဒီးခွအဆိၣ်လီၤဖျဉ်ဝဲလီၤ.
- ၃၉. **ထံးဒူး** နှင့် မှီထံးအိၣ်လားဝဲအိၣ်ပွားလားတံးခါခါမှီဂုၤ, တံးယီၤခါမှီဂုၤ, ပစံးလားထံးဒူးလီၤ. ပွားတနီၤနီၤဝဲအိၣ်ထံးဒူးလားဝဲအိၣ်ပွားလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လားထံးထံးဒူးလီၤ.
- ၄၀. **ထီၣ်ဒူး** နှင့် မှီတံးအူးတံးသ့ၣ်အိၣ်အဆၣ်ဘျးအိၣ်ဒီးထီၣ်မဲဝဲလားသ့ၣ်ဖးထီၣ်အခဲနှံ ပစံးလားတံးသ့ၣ်ထီၣ်ဒူးလီၤ. တံးသ့ၣ်ထီၣ်ဒူးလားသ့ၣ်ဖးထီၣ်အခဲနှံမှီထီၣ်မဲဝဲလီၤ.
- ၄၁. **ပအူးဒူး** နှင့် မှီထီၣ်ပတံးကပိာ်ဘီၣ်ဝဲဒီးဖျဉ်ဝဲနှံပစံးလားပအူးဒူးလီၤ. ပွားတက့ၢ်ဘီၣ်ဒီးအစုကပိာ်ခိၣ်ကပိာ်မာမးအသးပအူးဒူးလီၤ. ထံးပိာ်အကပိာ်လားအစုဘီၣ်တဖၣ်နှံ ပစံးလားပအူးဒူးလီၤ. ပွားတက့ၢ်အဖိတပုၤဘီၣ်ဝဲဒီးအစုအခိၣ်မာမးအသးပအူးဒူးဒဲၣ်ပအူးဒူးလီၤ.
- ၄၂. **ဖိၣ်ဒူး** နှင့် မှီပပာ်ဒဲၣ်ဆိလားသးပွားမှီဂုၤ, ပဖိၣ်ဒဲၣ်ဒဲၣ်လားကရဲပွားမှီဂုၤ, ပစံးလားဖိၣ်ဒူးလီၤ. ဖိၣ်ဒူးပနံၤလားကရဲပွား, ဖိၣ်ဒူးဆိ လားသးပွားတက့ၢ်.
- ၄၃. **လါးဒူး** နှင့် မှီလါးဘာနှံပစံးလားလါးဒူးလီၤ. ဒီးပွားကညီဒုၣ်ဝဲလီၤ.
- ၄၄. **သ့ၣ်ဒူးသ့ၣ်လိာ်** နှင့် မှီပဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးကနံၤကနံၤ ဒီးပသ့ၣ်လိာ်ဖျဉ်အသးကထီၣ်လားပသ့ၣ်ကုၢ်လိာ်ဒီးပစံးလားပသ့ၣ်ဒူးလီၤ. ဒီးတံးဖိတံးလံးတဖၣ်နှံတဘၣ်ဒီးနုၤသက့ ဒီးအသ့ၣ်ကုၢ်လိာ်အိၣ်လားအဟးပပွားနှံပစံးလားအသ့ၣ်ဒူးစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လားသ့ၣ်ဒူးသ့ၣ်လိာ်လီၤ.
- ၄၅. **ဟူးဒူး** နှင့် မှီပပွားပိာ်မှီလားအဖိအိၣ်ခွဒီးအဖိအိၣ်တက့ၢ်ဘၣ်တက့ၢ်နှံပစံးလားအဟူးဒူးလီၤ. ပွားကညီနှံသးကွဲးပိာ်မှီလားအဟူး ဒူးတဖၣ်လီၤ. ပိာ်မှီနှံအဟူးမှီဒူး ဒီးမှီလိာ်ကွဲးလားအဖိဒီးအဟူးဒူးစကိးလီၤ.
- ၄၆. **ဟ့ၣ်ဒူးနဲ** နှင့် မှီပမာပွားကွက်တံးတမံၤမံၤဒီးပထူးထီၣ်လိာ်ဖျဉ်လားအမဲၣ်ညါ ဒီးပစံးလားဟ့ၣ်ဒူးနဲ

၄၆

လီ၊ ဟုတ်ဒုးနဲယလၢနယဲတဘီတက့ၢ်.

၄၇. **အိၣ်ဒုးဒုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်အဘၢၣ်စၢၤဘူးဘူး တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဒုးဒုးလီၤ. ဟံၣ်အိၣ်ဒုးဒုးန့ၣ်မ့ၢ် ဟံၣ်အဘၢၣ်စၢၤဘူးလီၤ အသးန့ၣ်လီၤ.

၁. **၄၆** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ပလဲတၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပတလဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ထီၣ်တၢ်လၢ တဂ့ၢ်မၤဘၣ်ပၤဒီးပတမၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ထူလီၤ.တၢ်န့ၣ်တမံၤန့ၣ်ပသးပၤမ့ၢ်စံး လၢမၤတဂ့ၢ်ဒီးဒုၣ်အိၣ်တက့ၢ်.မၤတဂ့ၢ်.ထီၣ်သပိၤန့ၣ် ပၤကညီဒုၣ်ဝဲဒီးတလဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်.ဒုၣ်တၢ်ထူတၢ်. ဒုၣ် တၢ်လၢအဆၢ. မၤဒုၣ်မၤထူ. ဒုၣ်လၢဒုး.

၂. **၄၆** န့ၣ်မ့ၢ်ပတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်မိၤထံစိၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်အိ ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဒုၣ်ဝဲလီၤ. ဒုၣ်အိၣ်ဒုၣ်အိၣ်.ဒုၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ထံ. ဒုၣ်သံအသး. ဒုၣ်တၢ်မူသံအသးန့ၣ်အိၣ်တဂ့ၢ်. ပၤတ ဂၤမိၤသံဒီးဒုၣ်အိၣ်ဒုၣ်အိၣ်မ့ၢ်မိၤထံစိၤလီၤ.

၃. **၄၆ကဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီဟံးန့ၢ်အမၤတဆိးဘၣ်ဒီးပ စံးလၢဒုၣ်ကဲးလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ကဲးဒုၣ်လီၤ. ပၤတဖၣ်ဟံးန့ၢ်အမၤဒုၣ်ကဲးဒုၣ်လီၤနးကၤ.

၄. **၄၆နီၣ်ဒုၣ်ယံ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢကံၣ်ဒုၣ်ခိၣ် ကံၣ်ဒုၣ်ယံလီၤ. ပစံးထဲဒုၣ်ခိၣ်ဒုၣ်ယံကလီလီတသ့ ဘၣ်. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်ကပိၣ်အယံလီၤ.

၅. **၄၆တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ကအဲလၢပၤကညီတမၤဘၣ် တၢ်တလဲဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးဟံၣ်လၢ ထီၣ်လွံခၢ်ယူၤကဟံးမ့ၢ်ဂ့ၢ်.တၢ်သံန့ၢ်လၢတဝံးဒီးဘၣ် မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ပၤကညီတအိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအပူၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢ ဒုၣ်တၢ်လီၤ. တၢ်လၢပၤကညီန့ၣ်ဒုၣ်တၢ်သ့ကၤ.

၆. **၄၆တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်ဝဲလၢပပဒုၣ်ဟး ဆဲးန့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်တၢ်လီၤ.ပၤကညီန့ၣ်ဒုၣ်တၢ်လၢအတ ဂ့ၢ်ဘၣ်ခဲလၢန့ၣ်တမၤဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၇. **၄၆တၢ်အဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမၤဒုးစိၤသံခိၤ. ဒီးမၤ ဝဲဒီးနးဒီးပံၣ် ဒီးပၤကတန့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်လၢအပူၤဘၣ်မ့ၢ် ဂ့ၢ်.အကစၢ်ဒုၣ်ဝဲတဒီးအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢ.တၢ် သ့ၣ်တၢ်သၣ်ဘၣ်ဒ်န့ၣ်တစုစု လၢမၤန့ၣ်မၤဖျံၣ်အဆၢအ ကတီၢ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢဒုၣ်တၢ်အဆၢလီၤ. ဒီးဒုၣ်တၢ်အ ဆၢဒ်န့ၣ်တဘျုးမံၤလီၤ.

၈. **၄၆တၢ်ဘျုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီအဖိအိၣ်ဖျၢၣ် ဒီးပတမၤ ဘၣ်ဘၣ်ကလိက့ၢ်ကါဘၣ်တနံၤညါ ဒီးပစံးလၢပဒုၣ်တၢ် ဘျုးလီၤ.မဆါတနံၤပၤကညီအိၣ်ဖျၢၣ်တက့ၢ်ဒီးပဘၣ်ဒုၣ် တၢ်ဘျုးလီၤ.

၉. **၄၆တၢ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမိၤသံ ဒီးတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ် န့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်တၢ်အိၣ်လီၤ. ပၤကညီမိၤသံန့ၣ်ဒုၣ်တၢ် အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်လီၤ.

၄၇

၁၀. **၄၆ခါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢသးဟ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ် ခါလီၤ. ဒီးပစံးအဆိလၢဒုၣ်ခါသးနး

လီၤ. ပၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၢ်.တၢ်ဒုၣ်တၢ်ယီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်.တၢ်တဘၣ်လီၤ ဖိးဒုဘၣ်ဒီးပၤဒီး ပစံးလၢဒုၣ်ခါခဲလၢလီၤ.

၁၁. **၄၆ဒုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ပူၤသီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဒုၣ်ကပၤ သီၣ်ဒုၣ်ဒုၣ်လီၤ. ဒုၣ်လၢပအိၣ်တကလုၢ်န့ၣ်ကပၤသီၣ် ဒုၣ်ဒုၣ်လီၤ.

၁၂. **၄၆ဒုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤအၢပၤကဒီးပၤကဖံးတၢ်မၤ တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတဂ့ၢ်တဝါဘၣ် ဒီးပစံးလၢပဒုၣ်ဒုၣ်လီၤ. ပၤတဂၤပမၤတၢ်ဒီးဟဲဒုၣ်ဒုၣ်ပၤ ဒီးပစံးလၢပမၤတၢ်တ ဂ့ၢ်ဘၣ်. ပၤတဂၤဒုၣ်ဒုၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢပဒုၣ်တၢ်တဂ့ၢ် ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ဒုၣ်ပစုၢ်ကိးလီၤ.ဒုၣ်ဒုၣ်ပ စုၢ်ယၤတဂ့ၢ်. စမၤဒုၣ်စတၢ်န့ၣ်ဘၣ်မနုၤန့ၣ်ဒုၣ်ယၤ လဲၣ်. ပၤကညီဒုၣ်ဒုၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်တ သီၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. စံးဝဲဒုၣ်.

၁၃. **၄၆မ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဒီးပစံးလၢဒုၣ်မ့ၢ်လီၤ. ပၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်လၢအဝါအလီၤ ဒီးဒုၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ထံ မးလီၤ.

၁၄. **၄၆လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီပသ့ၣ်လီၤအသးဒီးတန့ၢ်ဖိ န့ၢ်မၤလီၤဘၣ်အသးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်လီၤဝဲလီၤ. ပၤ နါအစၢၤအသ့ၣ်န့ၣ်ပၤကညီဒုၣ်လီၤဝဲ ဒီးတန့ၢ်မၤလီၤ ဘၣ်အသးဘၣ်.တၢ်လၢပၤနါန့ၣ်ပၤကညီဒုၣ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးတန့ၢ်မၤဘၣ်ဝဲအဖိအလံာ်ဘၣ်.

၁၅. **၄၆လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမၤလီၤစိၤသံးတၢ်ဆူန့ၢ်ခါ ဖျံၣ်ခါအကျိးပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်လီၤသံးတၢ်လီၤ. ပၤက ညီမၤဘျးလၢထိးန့ၣ် ဒုၣ်လီၤသံးတၢ်ဆူန့ၢ်ခါဖျံၣ်ခါအ ကျိးပူၤလီၤ.

၁၆. **၄၆လီၤပိၤကူးအဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပိၤကူးဒီးအတၢ် န့ၣ်လၢသ့ၣ်ခံကျိးပတခူထီၣ်တၢ်တိအသိးဒီးပစံးလၢပ ဒုၣ်လီၤပိၤကူးအဆၢလီၤ. ပမၤပိၤကူးန့ၣ်ပဒုၣ်လီၤဒီးအ ဖၢဒီးပကျိးလီၤပိၤကူးလၢအဖၢဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၇. **၄၆သၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ကပိၣ်အညၣ်သလၢဖျၢၣ်န့ၣ်ပ စံးလၢပခိၣ်ဒုၣ်သၣ်လီၤစလဲတၢ်ဒီးစခိၣ်ဒုၣ်သၣ်သကး ကၤ.

၁၈. **၄၆သံအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်တၢ်အ ဝံၣ်သံဒီးပစံးလၢဒုၣ်သံအသးလီၤ. ပၤတဂၤအဝါသံဒီး အဝဲဒုၣ်ဒုၣ်သံအသးလၢမ့ၢ်လီၤ.

၁၉. **၄၆အဆၢ** ကလီလီဒ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.ပစံးလၢကံၣ် ဒုၣ်အဆၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်ဒုၣ်အကပိၣ်အဘၢၣ်စၢၤထီ ဘျုးလီၤအသးလီၤ.

၂၀. **၄၆အိၣ်ဒုၣ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမိၤသံတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ် ဒီးပစံးလၢဒုၣ်အိၣ်ဒုၣ်အိၣ်လီၤ. ပၤလၢဒုၣ်အိၣ်ဒုၣ်အိၣ်တ

၄၆

ဖုန်နှင့်မိုဘိုဆီကမိပ်ထိုင်ဘူဇီတီတီဒီးသီးကန့်ဘဉ်ဝဲ
ဒီးဒုဉ်အိဉ်ဒုဉ်အိဉ်တီလီ။

၂၁. **ဒုဉ်ဒီးဒါဒါ** နှဉ်ပုကညီတံဖံးတံမနုဉ်ပစံးလၢ
ဒုဉ်ဒီးဒါဒါလီ။ ပုလၢအကၢဉ်သကွဲတဖဉ်နှဉ်တသ့ဉ်
ညါမၤဘဉ်ဒုဉ်ဒီးဒါဒါဘဉ်။ ပုတဂၤဒုဉ်ဒီးဒါ
ဒီးအိဉ်နဉ်သကွဲတမၤဘဉ်ဝဲဘဉ်။ ဒီးတံဒုတံယီၤနှဉ်
ပစံးလၢဒုဉ်ဒီးဒါဒါစကီးလီ။

၂၂. **ကဒုဉ်** နှဉ်ကွၢ်လၢကဒုဉ်တက့ၢ်။

၂၃. **ကံဉ်ဒုဉ်** နှဉ်ကွၢ်လၢကံဉ်အကျါတက့ၢ်။

၂၄. **ခိဉ်ဒုဉ်** နှဉ်ကွၢ်လၢခိဉ်အကျါတက့ၢ်။

၂၅. **စုဒုဉ်** နှဉ်ကွၢ်လၢစုအကျါတက့ၢ်။

၂၆. **တံဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ဂ့ၢ်အစိးစံးမုာ်ဂ့ၢ်၊မိၤပိၤအစိးစံးမုာ်ဂ့ၢ်
ပစံးလၢတံဒုဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတံဒုဉ်တံပျီ
လီ။ ဒီးပစံးစကီးလၢတံဒုဉ်တံလီလီ။ ပုကညီဝဲ
အိဉ်တံဒုဉ်တံပျီဒီးမၤဝဲလၢတံဒီးတံကျိးလီ။

၂၇. **တၢဒုဉ်** နှဉ်ဒိတံဒုဉ်အသီးလီ။ ဒီးမုာ်ဂ့ၢ်အစိးစံး
မိၤနှဉ်ပကီးလၢတၢဒုဉ် ဒီးလဲၤဝဲအိဉ်တၢဒုဉ်တက့ၢ်။ ပ
ကအိဉ်ဒီးမုၤလီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢဒုဉ်တံလီ
လီ။

၂၈. **တၢဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ပတံးတံယံာ်ပစုညါသးနှဉ်ပစံးလၢ
ပတၢဒုဉ်လီ။ ပုတဂၤတၢဒုဉ်အစုဒီးစအိးတန့ၢ်ဘဉ်။
ပုတဂၤတၢဒုဉ်စုတၢဒုဉ်ခိဉ်ဒီးသါကထိပုလီ။

၂၉. **ထီဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ထီဒါအဆိလီ။ ဒီးမုာ်ပုကညီအုဉ်
လိာ်ဆိးကွဲသုဉ်ထီသးဟ့ၤလိာ်အသးနှဉ်လီ။ ပုတဖဉ်
ထီဒုဉ်ထီဒါလိာ်အသးနးကၢ။

၃၀. **နၢဒုဉ်နၢဒါ** နှဉ်မုာ်ပမၤယဉ်တံဒုတံယီၤ၊ ပု
အၢပုသီဒီး ပစံးလၢပနၢဒုဉ်နၢဒါလီ။ ပုတဂၤမုာ်
နၢဒုဉ်နၢဒါဒီးကဲဘဉ်ဝဲလၢသးခိဉ်လီ။

၃၁. **ပဒုဉ်ပဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ထံပိာ်အဒုဉ်စံးနှဉ်ပကီးလၢထံ
ပိာ်ပဒုဉ်လီ။ ထံပိာ်ပဒုဉ်ထီသီစံးဒီးနှဉ်တဆၢဘဉ်။

၃၂. **ပဒုဉ်ထီဉ်** နှဉ်မုာ်သကွဲထံပိာ်ထီသီစံးဝဲဒီးဘိဉ်
ဝဲနှဉ်ပစံးလၢပဒုဉ်ထီဉ်လီ။ သကွဲပဒုဉ်ထီဉ်ဂ့ၢ်ကၢ။ ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢပဒုဉ် ထီဉ်ပဒုဉ်ထီဉ်လီ။

၃၃. **ဘဉ်ဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ထီရီၤတံလၢတဂ့ၢ်အိဉ်ဘဉ်ပုနှဉ်
ပစံးလၢဘဉ်ဒုဉ်လီ။ ဒီးပလဲၤတံတဂ့ၢ်ဘဉ်လၢတံက
အဲကတီၤနှဉ်ပစံးလၢဘဉ်ဒုဉ်လီ။ ပအိဉ်တံတဂ့ၢ်မုာ်
ဘဉ်ဒုဉ်မိၤ။ လါဒုးမုာ်နၢဒုဉ်ပလဲၤတံတဂ့ၢ်ဘဉ်။ ပလဲၤ
တံဘဉ်ဒုဉ်စံးဝဲဒုဉ်။

၃၄. **မၤဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ပမၤဒုးနဉ်မိၤဖုံဉ်ဒီးပဒီးအိဉ်တံဒီး
တံလၢလၢဒုးတဂ့ၢ်ဘဉ်နှဉ်ပစံးလၢပမၤဒုဉ်ဒုးလီ။ ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢမၤ ဒုဉ်မၤထူလီ။

၃၅. **မုၤတၢဒုဉ်** နှဉ်မုာ်မုၤလၢပတံးတံယံာ်ဒီးပံာ်လိာ်

၄၇

အသးဒီးကဲလၢအကူၢ်လိာ်နှဉ်ပကီးလၢမုၤတၢဒုဉ်လီ။
မုၤတၢဒုဉ်မုၤတၢဒုဉ်စံးဝဲဒီးအဆိဒ်နှဉ်

လီ။ ပုတဂၤတၢဒုဉ်အိဉ်နှၢအဖိလၢမုၤတၢဒုဉ်လီ။

၃၆. **မိၤဒုဉ်** နှဉ်မုာ်မိၤအစိးစံးလၢအသးကံာ်ပုနှဉ်ပကီး
လၢမိၤဒုဉ်လီ။ ဒီးမိၤနှဉ်မုာ်တံအထံးတကလုာ်အိဉ်ဒီး
အစိးစံးဒီးပကီးလၢမိၤဒုဉ်လီ။

၃၇. **ယာ်ဒုဉ်** နှဉ်မုာ်သကွဲအထံးစံးဝဲနှဉ်ပစံးလၢယာ်ဒုဉ်
လီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယာ်ဒုဉ်ယာ်လီလီ။ ယာ်ဒုဉ်
နှဉ်ပုကညီမၤဝဲလၢကသူဟီဉ်ဘိဉ်လီ။

၃၈. **လီၤဒုဉ်ဒါသနး** နှဉ်မုာ်ပုကညီမၤအိဉ်ထီဉ်တံ
အုဉ်လိာ်ဆိးကွဲ ဒီးပုကမိဉ်န့ၢ်ဟံးသးအိၤနှဉ်ပစံးလၢ
လီၤဒုဉ်ဒါသနးလီ။ ယဲတဂၤစတလီၤဒုဉ်ဒါသနးဒီးပု
နီတဂၤဘဉ်။ စတဘဉ်ယိဉ်မးတံနီတမံးမးလီ။

၃၉. **သဉ်ဒီးဒုဉ်** နှဉ်မုာ်ကနဲတဖဉ်ယူၤအံဉ်ဆါယူၤဆံဉ်
ဆါ၊ယူၤစံးယူၤအဖိအဒီးဒီးပစံးလၢသဉ်ဒီးဒုဉ်ထီဉ်အဖိ
လီ။ ကနဲအိဉ်လၢအဒါလီၤနှဉ်သဉ်ဒီးဒုဉ်ထီဉ်အဖိလၢ
မုာ်ထူဉ်တစုလၢမုာ်ပတၢဒုဉ်လီ။

၄၀. **အဒုဉ်အဒါ** နှဉ်မုာ်ပုအိဉ်ဒီးအတံသုဉ်ထီဉ်သးဟ့
အိၤအိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢအိဉ်ဒီးအဒုဉ်အဒါလီ။ ပုလၢမၤ
ကမဉ်ပုကနှဉ်အိဉ် ဒီးအဒုဉ်အဒါလၢအတံသးဟ့အိၤ
တဖဉ်နှဉ်လီ။

၄၁. **အဲဉ်ဒုဉ်ကဲး** နှဉ်မုာ်ပုလၢအန့ၢ်အမါတဆိုးဘဉ်နှဉ်
ပစံးလၢအဲဉ်ဒုဉ်ကဲးလီ။ ပုကညီတနီၤနီၤအဲဉ်ဒုဉ်ကဲး
ဒီးပသးပုထုးပုဉ်ဝဲလီ။

၄၂. **အိဉ်ဒုဉ်** နှဉ်ဒိဒုဉ်အိဉ်အသီးလီ။ ဘဉ်ဆဉ်ဒီးမုာ်
လၢတံကတိၤသကွဲကဒါတခီလီ။ ဒီးဘဉ်တစုပစံး
လၢထါအကျိဉ်လီ။

တံအဲဉ်ထီမုာ်ကဆု ပုအိဉ်ဒုဉ်ဖိသုဉ်အိဉ်ဂ့ၢ်

၁. **၄** နှဉ်မုာ်ထီရီၤပုကညီမုာ်ဂ့ၢ်၊ တံဖိတံလံး၊ဆဉ်မိၤ
ကီၢ်မိၤမုာ်ဂ့ၢ်၊ မုာ်တပျံးဘဉ်တံနီတမံးဒီးပစံးလၢဒုဉ်လီ။
ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုဉ်လီ။ ပုတဂၤဒုဉ်သမိး၊ လဲၤတံ
တဂၤမိၤဒီးတပျံးဘဉ်တံဘဉ်။ နူစဲး၊ နူကီၢ်ယိာ်၊ နူ
တူကီၢ်၊ နူလီၤယိာ်၊ ဟံးနူဟံးယိာ်၊စံးဝဲဒုဉ်လီ။

၂. **၄** နှဉ်မုာ်ပုလံာ်ကျါလၢပပနီဉ်လၢပကဲးဒုးအလီၢ်
နှဉ်ပကီးလၢဒုဉ်လီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဒုဉ်သံဉ်မိၤ
လီ။ဒီးဘဉ်တစုပစံးလၢဒုဉ်လီ။ မုာ်တုၤအခါလၢပ
ကဲးဒီးပလဲၤဆုဉ်လီ။ နံဉ်ဘဉ်လၢလုလံး၊လဲၤဆုဉ်လီ
လဲၤဆုဉ်သံဉ်တက့ၢ်။

၃. **၄** နှဉ်မုာ်တဝီအဆိလီ။ ဒီးမုာ်ပုမၤကရၢဟံဉ်အါ
ဖျါဉ်လီ။ ပုအိဉ်လၢဒုဉ်လၢတဝီတဖဉ်နှဉ်မၤဖျါဉ်ဟံဉ်အါ
ဖျါဉ်ဒီးအိဉ်ဝဲအါဂၤလီ။

၄. **၄** နှဉ်မုာ်ဝုာ်နှဉ်ပုတနီၤနီၤကီးလၢဒုဉ်လီ။ ဒီးမုာ်ပုာ်အ

ကလုာ်ဒီးတလၢနီၤအကလုာ်လီၤ. နူတဝဲၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၣ်မိၣ်
လၢမ့ၣ်ခဲးဝဲဒၣ်လီၤ. စကလၢဆူတဝဲၣ်လီၤ.

၅. **နူကဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်လၢမ့ၢ်ယါအကီၢ်န့ၣ် ပစံးလၢနူကဝီ
လီၤ. ဒီးပစံးလၢနူသဝီစ့ၢ်ကီၢ်လီၤ. ပုၤလၢန့ၣ်ဘျီတဖၣ်
န့ၣ်တုၤအသံဒီးက့ၤထီၣ်ဘၣ်ဝဲဆူတဝီလီၤ.

၆. **နူခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ခဲးအလီၢ်လၢပဝဲၣ်လီၤသီတနံၤန့ၣ်ပစံးလၢ
နူခံလီၤ. ဒီးနူခံန့ၣ်မ့ၢ်ခဲးအခီၣ်ထံးလီၤ. ဝဲၣ်လီၤနူခံ. ကြံ
လီၤနူခံ. ဝဲၣ်လီၤခံၣ်နူခံ. စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢနူခံသံၣ်ခံလီၤ.

၇. **နူစလဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. တပျံ
ဘၣ်ပုၤဒီးလူၤအ့ၣ်ပုၤ. စကီၢ်အ့ၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢနူစလဲး
လီၤ. ထွံၣ်တဖၣ်လူၤအ့ၣ်ပုၤနူစလဲးလီၤ. ဒီးပုၤကညီလၢ
တပျံဘၣ်ပုၤဂ့ၤဒီးကတိၤဆူတၢ်ဒီးပုၤဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢ
စလဲးစကီၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤသးနူစလဲးလၢပုၤဂ့ၤအလီၤ
ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနူစလဲးလီၤ.

၈. **နူတဝဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပျီၤအကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပျီၤကိးဝဲၣ်တ
ဝဲၣ်လၢနူတဝဲၣ်လီၤ.

၉. **နူတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤဆူတၢ် ဒီးပုၤဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပ
နူတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤနူတၢ်နးကၤ. ပလဲၤတၢ်မိၢ်တအံၣ်ဘၣ်.
မိၢ်နူတၢ်နးကၤ.

၁၀. **နူတုၤကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢတပျံဘၣ်ဘီၣ်သအိၣ်ထိး
တရီၣ်. ကသ့ၣ်ကဆိ. တပျံဘၣ်ပုၤအၢပုၤသီဒီးပစံးလၢ
နူတုၤကီၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤနူတုၤကီၢ်တုၤတပျံဘၣ်အဒုၣ်
အဒါဘၣ်လီၤ.

၁၁. **နူထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ် လၢသီန့ၣ်ပျံ
တၢ်နၢ်သက့ၤဒီးလၢခံန့ၣ်တပျံဘၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢနူထီၣ်
လီၤ. သမၢ်တဘီၣ်န့ၣ်လၢသီပျံပုၤဒီးခဲကနံၣ်အံၤနူထီၣ်
ဝဲလီၤ.

၁၂. **နူနၢ်ကီၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢဟံးန့ၣ်အဖိအမၤ. အဖိအ
ဝၤလၢအမိၢ်အပၢ်ဒီးတကနၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤန့ၣ်
ကီၢ်သးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤန့ၣ်ကီၢ်သးအသးဒီးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်
အမၤလီၤ.

၁၃. **နူပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးခဲးလၢသ့ၣ်ဖးဒိၣ်အကျါဒီးပစံးလၢ
နူပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနူပုၤသံၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢနူပုၤနူယဲးစကီၢ်လီၤ. ပုၤကညီပစံးခဲးလၢနူပုၤနူ
ယဲးန့ၣ်နီၣ်တခဲဘၣ်.

၁၄. **နူဘီၣ်နူစ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပစံးလၢသ့ၣ်ပြီၣ်ပြီၣ်အ
ကျါလၢသံၣ်စၢ်ဒီးတဖၣ်န့ၣ် ပစံးလၢနူဘီၣ်နူစလီၤ. နူ
ဘီၣ်နူစန့ၣ်ပစံးနီၣ်ခဲကၤ.

၁၅. **နူဘီၣ်တၢ်စ** န့ၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်.

၁၆. **နူလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပစံးခဲးအလီၢ်လၢပုၤလၢကျါဒီး
တကဲထီၣ်ဒီးဘၣ်လၢခဲးန့ၣ်ပစံးလၢနူလၢလီၤ. ပုၤကညီ

လဲၤကူၣ်သ့ၣ်လၢနူလၢပုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ
နူလၢသံၣ်လၢလီၤ.

၁၇. **နူလၢရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်လၢရၢအကီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနူလၢရၢ
လီၤ. ပုၤလၢအကျဲးစးတၢ်တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်က့ၤဘၣ်ဝဲလၢနူ
လၢရၢတခီလီၤ.

နူလၢရၢက့ၤတဂ့ၤစီၢ် က့ၤဆူသဝီတခီစီၢ်

၁၈. **နူလၢခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အချၢဒီးဘျီညါအံၤပစံး
လၢနူလၢခိၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤတုၤလီၤနူလၢခိၣ်အံၤဒီးတု
လီၤဝဲဒီးပုၤကညီလီၤ.

၁၉. **နူသကး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အနုနးကဲၣ်ဆိးတဖၣ်န့ၣ်
ပစံးလၢနူသကးလီၤ. တၢ်နူသကးမ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ်တက
လုၣ်န့ၣ်လီၤ. နူသကးနးကဲၣ်ဆိးဒီးတပျံဘၣ်ပုၤဘၣ်.

၂၀. **နူသတုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတီၣ်သ့ၣ်ဖိအဝဲၣ်လၢသီန့ၣ်အိၣ်
တဝဲၣ်ဒီးပုၤကညီကိးလၢနူသတုၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢပရူၣ်ဝဲ
လၢသ့ၣ်ဖျါဒီးပကိးလၢနူသတုၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ
လၢနူသတုၤနူသမံလီၤ.

၂၁. **နူသဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်လၢညါခီဒီးကိးဝဲလၢနူသဲး
လီၤ. နူသဲးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်တဖျါန့ၣ်ဝဲၣ်လၢညါခီဒီးကိး
ဝဲလၢနူသဲးလီၤ. နူသဲးန့ၣ်ဝဲၣ်လၢဝဲဒီးအိၣ်ဒီးစုးထူ
ဖးကပြါကပြါစံးဝဲဒၣ်. ဒီးဘၣ်တစုစုစံးဝဲလၢနူသမံ
လီၤ.

နူသတုၤဒီးနူသဲး နူသတုၤဒီးနူသမံ

အဆၢမ့ၢ်ထူဖးစုး အဆၢမ့ၢ်စ့ဘျီကဘျိး

၂၂. **နူသမံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်လၢဝဲၣ်လၢညါခီဒီးဘၣ်တစုစု
ကိးဝဲလၢနူသမံ ဒီးဘၣ်တစုစုကိးဝဲလၢနူသမံလီၤ.

၂၃. **နူသဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ယါအကီၢ်မ့ၢ်ယါအဝဲၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ
နူသဝီလီၤ. ပမ့ၢ်န့ၣ်ဘျီဒီးတုၤပသံန့ၣ်ပက့ၤထီၣ်ဘၣ်ဆူ
နူသဝီန့ၣ်မ့ၢ်ကၤ.

၂၄. **နူအၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအၢဒီးတပျံဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံး
လၢနူအၢလီၤ. ဂုၤသီတဖၣ်န့ၣ်နူအၢတုၤတပျံဘၣ်ပုၤ
ဒီးအ့ၣ်ပုၤလီၤ.

၂၅. **နူဇၢတဝီဇၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးလၢဟံၣ်ကရၢ
အကျါဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနူဇၢတဝီဇၢလီၤ. ပုၤကညီ
အိၣ်တၢ်လၢနူဇၢတဝီဇၢန့ၣ်မၤဖျိၣ်ဟံၣ်အါဖျါလီၤ.

၂၆. **နူဇၢသံၣ်ဇၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးခဲးအလီၢ်လၢပုၤကျါန့ၣ်ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢနူဇၢသံၣ်ဇၢလီၤ. ပကကူၣ်ကစဲးဘျးလံ,
လဲၤဆုၣ်နူဇၢသံၣ်ဇၢတက့ၢ်.

၂၇. **ကနူနူ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ဒီးထီၣ်အသးလၢအသရၢ
တခီဒီးပစံးလၢဒီးကနူအသးကနူနူလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တ
ဘျီဒီးထီၣ်အသးလၢအကနူတခီကနူနူလီၤ.

၂၈. **ကနူနူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးပုၤဒီးတက့ၢ်ပ
မဲၣ်ဘၣ်ဒီးဒီးလၢအကပၤဒီးက့ၢ်ပုၤလၢအမဲၣ်တီၣ်ခံန့ၣ်ပ

စံးလာဟ်အသးကနူလီၤ. ပုၤတဂၤသးဟ့ၤပုၤဒီးဟ်အသးကနူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနူဒ်ကနူလီၤ. ပုၤတဖၣ်ဟ်အသးဒီးပုၤကနူဒ်ကနူလီၤ.

၂၉. **ကရဲလီၤန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလီၤခးလၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးအယၢၤစၢ်ဆၢပံၤကလၢ်သုတဒၢက့ၣ်တဂ့ၤ ဒီးပစံးလၢပကရဲလီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီဖဲဒီးန့ၣ်ကရဲလီၤန့ၣ်လၢခးခံလီၤတခါန့ၣ်အယၢၤစၢ်ဆၢပံၤကလၢ်လီၤ. ကရဲလီၤန့ၣ် ကရဲလီၤသံၣ်ခံစံးဝဲဒၣ်.

၃၀. **ကုခိၣ်န့ၣ်** န့ၣ်ပတုၢ်တဆံၣ်လၢကုအခိၣ်န့ၣ်တဘီၣ်ဒီးပစံးလၢကုခိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကုခိၣ်န့ၣ်ဟ်လီၤ. ပုၤကညီမၤကုခိၣ်န့ၣ်လၢပုၤန့ၣ်ပျုၤကူထီၣ်သးလၢကုခိၣ်လီၤန့ၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၁. **ကိးန့ၣ်ကိးတဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်သကုၤခူသကုၤပုၤ, သကုၤဟံၣ်ခါၤရှၢၣ်ခါ ဒီးပစံးလၢပလဲၤတၢ်ကိးန့ၣ်ကိးတဝီလီၤ. ပုၤတၢ်မၤဖိတဖၣ်လဲၤစံၣ်တၢ်တဲလီၤကစၢ်ယွၤအကလုာ်ကိးန့ၣ်ကိးတဝီလီၤ.

၃၂. **ခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ပုၤတၢ်လီၤလၢခိၣ်ပျုၤကူထီၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကဘျၢၣ်ထီၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လိခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဒီးအခိၣ်န့ၣ်, သပၤအိၣ်ဒီးအခိၣ်န့ၣ်.နၢ်အိၣ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်, ကုအိၣ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ် ၄၂.)

၃၃. **တန့** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တဘီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတန့လီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုဝၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတန့လီၤ. ဝၣ်တန့အကဟ်ထီၣ်သမိး.

၃၄. **တန့တန့** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်အိၣ်အါဘီၣ်ဒီးပစံးလၢဝၣ်တန့တန့လီၤ. ဝၣ်တခိၣ်တန့တန့ဒိၣ်သမိး.

၃၅. **တၢ်န့တၢ်ယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပုၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်သ့မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢတၢ်န့တၢ်ယီၤလီၤ. ပုၤဒိၣ်ကနၤအိၣ်ဒီးတၢ်န့တၢ်ယီၤအါကၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢတၢ်န့တၢ်ကီၤလီၤ.

၃၆. **ထီၣ်န့** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တကူၣ်ဒီးပစံးလၢဝၣ်ထီၣ်န့လီၤ. ဝၣ်ထီၣ်န့ဝၣ်ထီၣ်န့စံးဝဲဒၣ်ဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟ်လီၤဝၣ် ထီၣ်န့အါကၤ.

၃၇. **ဒီးန့** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တကူၣ်လၢအနါစ့ၤပၢ်လၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢဝၣ်ဒီးန့လီၤ. ပုၤတဂၤဖိၣ်န့ၣ်စဝၣ်ဒီးန့ညါတဟ်လီၤတဲာ်ဘၣ်ဝဲနီၣ်တကူၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးန့ဒီးကျိၤလီၤ.

၃၈. **နၢ်န့** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအနၢ်က့ၣ်အနၢ်ကီၤဒီးတပျံၤဘၣ်အမိၢ်အပၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနၢ်န့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်န့သးကီၤလီၤ. ပုၤလၢနၢ်န့သးကီၤတဖၣ်န့ၣ်အဲၣ်သံၣ်မါအဲၣ်သံၣ်ဝါနးကၤ.

၃၉. **ပန့** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပုၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ဘၣ်ဒီးဒီးအညၣ်ကန့ၣ်ပစံးလၢပန့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးဝၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်အလုၣ်အခိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝၣ်ဒီးန့ဒီးကျိၤလီၤ. အဆိလၢပန့ပဒါ,ပန့ပစံးလီၤ. တၢ်သ့မ့ၢ်လဲၤတဲာ်ပန့ဒီးအုၣ်သံၣ်ချဲဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်တီၢ်ဒီးပန့မးလီၤ.

၄၀. **ပဲာ်လီၤန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပနီၣ်ခးအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢပဲာ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤပဲာ်လီၤန့ၣ်လၢပုၤလၢကျိၤလီၤ.

၄၁. **လဲၤဆုၣ်န့လၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုၤခးအလီၤလၢပုၤလၢကျိၤလၢပကဖဲးအကီၢ်ဒီးပစံးလၢလဲၤဆုၣ်န့လၢ်လီၤ. ပလဲၤဆုၣ်န့လၢ်လၢပုၤလၢကျိၤလီၤ.

၄၂. **ပုၤခိၣ်န့** န့ၣ်ကွၢ်လၢခိၣ်အကျါတက့ၢ်.

၄၃. **သုၣ်သုၣ်န့န့** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်တစဲးစဲး,ပတပျံၤဘၣ်တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသုၣ်သုၣ်န့န့လီၤ. ပုၤတဂၤစံးလၢဘီၣ်သအိၣ်မံၤန့ၣ်တန့ ဒီးအဝဲတဂၤလဲၤကွၢ်ဝဲသုၣ်သုၣ်န့န့ဒီးတထံၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ပုၤတဂၤသါကလဲၤခးကဆိဒီးလဲၤယီၤဆူကဆိအဂီၢ်ထံးသုၣ်သုၣ်န့န့လီၤ.

၄၄. **အိၣ်န့နၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပမၤဒီးတလဲၤဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်န့နၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ကလီၢ်နၢ်စ့ၤကိးလီၤ. ပုၤတဂၤပမၤဒီးအိၣ်န့နၢ်အိၣ်ကိးသးဝဲလီၤ.

၁. **န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီယုၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒၢသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢသိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒၢဖးဒိၣ်သိၣ်န့ၣ်, ပုၤကညီယုၤသိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးနၢ်ပုၤန့ၣ်ပမၤဘၣ်ဒီး ဒီးသိၣ်ဝဲန့ၣ်ကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်အဝဲတဂၤအသးနၢ်ပုၤသိၣ်မးသန့ၣ်ကလၢ်လီၤ.

၁. **ကညးန့** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အဘျဲးဝဲဒီးကဲထီၣ်လၢအကမူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျဲးကညးန့လီၤ. ပုၤတဂၤတီၢ်ကိၣ်ဘျဲးကညးန့လီၤ.

၂. **ကန့းကန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟ်န့အသးလၢအန့သုၣ်ဒီးပုၤဂၤနၢ်ဟူဟူတနၢ်ဟူဟူန့ၣ် ပစံးလၢကန့းကန့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကန့းကန့ၣ်ကန့းကန့းလီၤ.ပုၤတဂၤကန့းတၢ်ကတူၢ်ကတူၢ်မ့ၢ်အစံးမနုၤလဲၣ်.

၃. **ကယုၣ်န့** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအုၣ်ထီၣ်လၢအသိၣ်ဝဲထီၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ကယုၣ်န့လီၤ. ဒီးပစံးလၢသိၣ်ပယုၣ်န့းစကိးလီၤ.ပုၤတဂၤမၤထီၣ်ကယုၣ်န့း ဒီးအယုၢ်ထီၣ်ကလဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပယုၣ်န့း,ဒီးသယုၣ်န့းလီၤ.

၄. **တန့** န့ၣ်မ့ၢ်တဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီပစုၢ်ပတုၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

၅. **တဖံးတန့** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်ချ့ချ့, ကုၤတၢ်ချ့ချ့ဒီးပစံးလၢတဖံးတန့လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤဆူဝုၤပုၤတဖံး

ရှင်

တနူးဒီးဟဲကွတဒီးတနူးလီၤ. ဒီးပစံးလာသနူးသဒးစွာ် ကီးလီၤ.

၆. **ဖဲးနူး** နှံ့မ့ၢ်ပမဲာ်သးဒီးပမၤကံာ်ရှင်နှံ့ပစံးလာပဒီး နူးပမဲာ်လီၤ. ဒီးပစံာ်လံာ်လုာ်တၢ်နှံ့ပစံးလာပဒီးနူးစွာ် ကီးလီၤ. (ကွာ် ဒီးdef.5. ၂၁.၂)

၇. **ပနူး**နှံ့စတသ့ၣ်ညါဘၣ်.စတနၢ်ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၈. **သညးနူး**နှံ့မ့ၢ်ဖိလၢနၢ်မူမုာ်ဝဲနှံ့ပစံးလာနၢ်မူသညး နူးလီၤ. ဖိတပူၤနၢ်မူမးသညးနူးလီၤ.

၉. **သညးနူး** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီမုာ်ကနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိသၣ်ခါ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟံးအသးကဒုလီၤတၢ်ဟံးအသးသံာ်စူးသံာ်ကျါ ဒီးပစံးလာဟံးအသးသညးနူး

လီၤ. ပၤတဂၤဟံးအသးသညးနူးလီၤ.

၁၀. **သနူးသဒး**နှံ့မ့ၢ်ပလဲၤပစုာ်ကွၢ်ပစုာ်တၢ်ဒီးပစံးလာ ပလဲၤတၢ်သနူးသဒးလီၤ. ပၤတဂၤလဲၤတၢ်သနူးသဒးဒီး ပလူၤတချူးဘၣ်.

၁၁. **သယုာ်နူး** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီမၤထီၤဒီးအုာ်ဝဲအယုာ်ထီ ထီကလဲာ်ဒီးပစံးလာမၤထီကယုာ်နူးလီၤ.

၁၂. **ရှင်** နှံ့မ့ၢ်ပမၤတံာ်ဟံာ်အကပၤလာသ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢချီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာပန့ၣ်လီၤ. နှံ့မ့ၢ် ဟံာ်ဝံၤလံၤခါ. စရှင်ဟံာ်တဝံၤဒီးဘၣ်.

၂၂. **ရှင်** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီဖိအိၣ်ဒီးပုာ်ဝဲအါမ့ၢ်ဂ့ၤ.တၢ်ဖိ တၢ်လံၤဒီးပုာ်ဝဲအါန့ၣ်အါဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ.ပစံးလာန့ၣ်လီၤ. ပၤ ကညီရှင်ထၢနှံ့မ့ၢ်ဒီးပုာ်ဝဲအါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပၤကညီကိးရှင် ဒီးမ့ၢ်ပကိးအသးဒီးကအိၣ်အါအါကလဲာ်လီၤ.

၃. **ရှင်ချၢ** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီဒီးလၢအချၢတခီနှံ့ပစံးလာ န့ၣ်ချၢလီၤ. ပၤတဂၤဆုၣ်နီၤဒီးယၤလၢန့ၣ်ချၢတခီဒီးတ ကွၢ်မးစမဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢန့ၣ်ခိၣ်ရှင်ချၢလီၤ. ပၤတဂၤ ဆုၣ်နီၤန့ၣ်ခိၣ်ဆုၣ်နီၤန့ၣ်ချၢဒီးယၤ ဘၣ်မနုၤ လဲၣ်. (ကွာ်၁၂.ဒီးပုာ်ဝဲရှင်ချၢ. alsoကွၢ် ၃၂အိၣ်ရှင်ချၢ.)

၄. **ရှင်ဂီၤပၤ** နှံ့မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဟံာ်ရှင်ဒီးပစံးလာပန့ၣ်ဂီၤ ပၤလီၤ. စမၤဟံာ်တန့ၣ်ဒီးစရှင်ဂီၤပၤဝံၤတခီလီၤ.

၅. **ရှင်တပီ** နှံ့မ့ၢ်ရှင်တရံးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပမၤထီၣ် ဟံာ်ရှင်ဝးတရံးဟံာ်ရှင်လီၤ.

၆. **ရှင်တရံး** နှံ့မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဟံာ်ရှင်ဝးတရံးဒီးပစံးလာ ပန့ၣ်တရံးလီၤ. ပၤဂၤရှင်တရံးရှင်တပီဟံာ်သးတရံး ဟံာ်အကပၤလီၤ.

၇. **ရှင်တၢ်** နှံ့မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဟံာ်အရှင်ဒီးပစံးလာရှင် တၢ်လီၤ. ပၤတဂၤရှင်တၢ်လၢဖုဒါ, ဒီးအဝဲတဂၤရှင်တၢ် လၢချီၣ်, ဒီးအဝဲတဂၤရှင်တၢ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၈. **ရှင်ထီၣ်**နှံ့မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဟံာ်ရှင်ဒီးပစံးလာပန့ၣ်ထီၣ် လီၤ.ရှင်ထီၣ်ဂီၤပၤတက့ၢ်. ပၤတဂၤရှင်ထီၣ်ဟံာ်ရှင်လၢ ချီၣ်လီၤ.

ရှင်

၉. **ရှင်ရှင်** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီယုာ်သိၣ် ဒီးပစံးလာယုာ်သိၣ် ရှင်ရှင်လီၤ. ပၤကညီယုာ်လာသ့ၣ်ဖူခိၣ်သိၣ်ရှင်ရှင်လီၤ.

၉.၁. **ရှင်ပီၤကူး** နှံ့မ့ၢ်ပဒီပီၤကူးဒီးပစံးလာပန့ၣ်ပီၤကူး လီၤ.ပၤတနီၤနီၤရှင်ပီၤကူးသ့.ဒီးပၤနီၤနီၤရှင်ပီၤကူး တသ့ဘၣ်.

၁၀. **ရှင်လီၤအစၢ** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီကတိၤတၢ်ဒီးအုာ်လီၤ လိာ်အသးနှံ့ပစံးလာရှင်လီၤအစၢလီၤ. ပၤတဂၤအဝဲ တဂၤကတိၤတၢ် ဒီးအဝဲတဂၤရှင်လီၤအစၢဖိးမးစိုာ်စိုာ် လီၤ. စမ့ၢ်ကတိၤတၢ်ဒီးရှင်လီၤကၢ်နဲအစၢနဲ. ဒီးပၤတ နီၤနီၤစံးလာကျိၣ်လီၤလိာ်အသးလီၤ.

၁၁. **ရှင်ဟံာ်ကၣ်ဟံာ်** နှံ့မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဟံာ်ရှင်ဒီးပစံး လၢပန့ၣ်ဟံာ်လီၤ. ပၤတဂၤရှင်ဟံာ်ရှင်ဃီလၢချီၣ်လၢ ဃါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှင်ဟံာ်ကၣ်ဟံာ်လီၤ. ဒီး ပစံးလာရှင်ဟံာ်ရှင်စွာ်ကီးလီၤ. ရှင်ဟံာ်ကၣ်ဟံာ်, ဟံာ် ရှင်ဟံာ်ကၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **ရှင်ဟံာ်ကၣ်** နှံ့မ့ၢ်ရှင်ဟံာ်ရှင်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပ မၤထီၣ်ဟံာ်ရှင်လီၤ.

၁၃. **ကတြၢ်ရှင်** နှံ့မ့ၢ်ပထူးပျံၤတဆၢဘၣ်ဒီးစၢ်လီၤဝဲ နှံ့ပစံးလာကတြၢ်ရှင်လီၤ. ထူးပျံၤကတြၢ်ရှင်တဂ့ၤ. ထူးဆၢတလုာ်တက့ၢ်.ကတြၢ်ရှင်ကတြၢ်ဒၣ်.

၁၄. **ကတြၢ်ရှင်** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီပုာ်ဒီးအဖံးသွံးဝဲန့ၣ်ပ စံးလာအဖံးကတြၢ်ရှင်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကတြၢ် ရှင်ကတြၢ်ဒၣ်လီၤ. ပၤတဂၤပုာ်ဒီးအဖံးမၤအသးက တြၢ်ရှင်ကတြၢ်ဒၣ်လီၤ.

၁၅. **ကိးရှင်ကိးထၢ** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီအဒီပုာ်ဝဲတဖုလၢ လၢကိးကလုာ်ဒီးနှံ့ပစံးလာကိးရှင်ကိးထၢလီၤ.

ကယံာ်ပၤလၢဟံာ်ခိၣ်ချၢ တူၢ်တၢ်ဖှိၣ်ကိးရှင်ကိးထၢ

၁၆. **ဃာ်ရှင်ချၢ** နှံ့မ့ၢ်ပဒီးပချၢဆူပၤကအဆိၣ်ဒီးပစံး လၢဃာ်ရှင်ချၢလီၤ. စကဃာ်ရှင်ချၢစသးဒီးန့ၣ်ဒီးစတ ကွၢ်လၢဘၣ်နမဲာ်ဘၣ်. ပၤတဂၤဃာ်ရှင်ခိၣ်ဃာ်ရှင်ချၢ အသးဒီးပၤဒီးတကွၢ်ဘၣ်ပမဲာ်ဘၣ်.

၁၇. **စၢရှင်ချၢ** နှံ့ မ့ၢ်တလၢၤစၢပၤကညီအစုဆူအချၢယံာ်န့ၣ် ပစံးလာစၢရှင် ချၢလီၤ. တလၢၤစၢရှင်ချၢပၤတဂၤအစုဆူအချၢယံာ်လီၤ.

၁၈. **တရှင်** နှံ့မ့ၢ်ပၤကညီ ဒီးပုာ်ဝဲတဖုဒီးပစံးလာတ ရှင်. ဒီးထီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပုာ်ဝဲတဖုဒီးပစံးလာတ ရှင်လီၤ. ပၤကညီတရှင်အိၣ်တဘျူးဂၤလီၤ. ဆီဖိတရှင် အါသမိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရှင်တထၢလီၤ.

၁၉. **တၢ်ရှင်** နှံ့မ့ၢ်ဟံာ်ရှင်နှံ့ပစံးလာတၢ်ရှင်လီၤ.ဒီး ပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ရှင်တၢ်ကၣ်လီၤ. ပၤတဂၤပျၢထီၣ် ထးတဘိလၢတၢ်ရှင် လီၤလီၤ.

၂၀. **တၢ်ရှင်တၢ်ဃီ** နှံ့ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာတၢ်ရှင်တၢ်

ယီလီ၊ ဒီးမုၢ်ခွဲထီၣ်ခါန့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ဒီပုၢ်ဝဲၣ်ချာ** န့ၣ်မုၢ်ပုၢ်ဝဲၣ်လၢအမိၢ်တမိၢ်လီၤဒီး အပၢ်တဂၤတပၢ်တန့ၣ် ပစံးလၢဒီပုၢ်ဝဲၣ်ချာလီၤ. ပုၤခံ ဂၤန့ၣ်မုၢ်ဒီပုၢ်ဝဲၣ်ချာလီၤ.

၂၂. **ဟံၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ကၢ်** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ဘၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ချီၣ်မုၢ် ဂ့ၤ,ဖုၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ပမုၢ်မၤထီၣ်ဟံၣ်အကပၤဒီးပစံးလၢဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ကၢ်လီၤ. သ့ၣ် ဘၣ်တပူၤအံၤစကမၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၃. **အန့ၣ်** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤဟံၣ်န့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟံၣ်န့ၣ် လီၤ. ဟံၣ်အန့ၣ်အကၢ်တအိၣ်ဒီးဘၣ်.

၂၄. **အန့ၣ်အထၢ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢဒီပုၢ်ဝဲၣ်တဖုတဖုန့ၣ်ပစံး လၢအန့ၣ်အထၢလီၤ. ပုၤကညီအန့ၣ်အထၢအိၣ်ဝဲတ ဘျးန့ၣ်လီၤ.

၂၅. **အိၣ်န့ၣ်ချာ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီအိၣ်ဒီးလၢအချာယံကဒဲ ကဒဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်န့ၣ်ချာလီၤ.

၁. **ဒု** န့ၣ်မုၢ်ပကူးကွၢ်တၢ်နီၤစၢလၢယံၣ်လၢဒီဒီးပစံးလၢ ဒုလီၤ. ဒုကွၢ်, ဒုတံၣ်စံးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒုကွၢ်ဆုၤနီၤစၢ, ဒု တုၤတံၣ်တက့ၢ်, ဒုဘုသၣ်လၢဒီတဂ့ၤ.

၂. **ဒု** န့ၣ်မုၢ်ပခွဲးတနီၤပျံၤလၢပစုမုၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပဒုတ နီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဒုတနီၤဒုသီတြုၤနးကၢ.

၃. **ဒု** န့ၣ်မုၢ်ပဟၢဖၢလီၤဆၢၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံး လၢပဒုလီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်ဒုအိၣ်လၢအဟၢဖၢလီၤ.စဒုပူၤ လီၤဆၢၣ်နီၤစုမုၢ်ခိၣ်ညါလီၤ.ဒုဘီ,ဒုဘီဒုထံးစံးဝဲဒ်.

၄. **ဒု** န့ၣ်မုၢ်ပကီးပပုၤန့ၣ်လၢဒုလီၤ.ဒုကိ,ဒုကိၣ်ကိ, ပုၤ ဒုကိ, လဲၤဒီးဝဲဆုၤခိၣ်ဒုစၢ.

၅. **ဒုကံၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပကူးကံၢ်ယုဝံၣ်ထီၣ်လၢယံၣ်ဒီးပစံး လၢပဒုကံၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုကံၢ်ဒုဂ့ၤလီၤ.ပုၤ တဂၤဒုကံၢ်ဝံၣ်တဘီဒီးဝဲလၢအနီၤလီၤ.

၆. **ဒုကံၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဖျါသီန့ၣ်အဒုလီၤန့ၣ်အိၣ် ဒီးအပံၢ်ဒီးတနီၤနီၤကံၢ်ယုဒီးစံးဝဲလၢအဒုကံၢ်လီၤ.ပုၤ တနီၤနီၤအိၣ်ဖျါသီန့ၣ်ဒုကံၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤဒုကံၢ်န့ၣ်မုၢ်ပုၤ နါစံးဝဲဒ်.

၇. **ဒုကိ** န့ၣ်မုၢ်ပကီးပပုၤလၢဒုကိလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒုကိၣ် ကိစကိးလီၤ. ပုၤဒုကိၣ်ကိစကိးပစံးလီၤ. ပမၤအပုၤပိၣ်ခွါ န့ၣ်ပစံးလၢဒုကိစကိးလီၤ.

၈. **ဒုကိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပစုဒုထံးခိၣ်ဒုထံးန့ၣ်ပစံးလၢပစုဒုကိၣ် ခိၣ်ဒုကိၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤနီၤအစုဒုကိၣ်ဖိနဲစိလီၤ. ဒီးအ ခိၣ်ဒုကိၣ်ဖိနဲစိစကိးလီၤ.

၉. **ဒုကိၣ်ကိ** န့ၣ်မုၢ်ပပုၤအဆံးလၢပအံၤအီၤန့ၣ်ပစံးလၢ ဒုကိၣ်ကိလီၤ. လိၣ်ကွဲယုၤပုၤဒုကိၣ်ကိတက့ၢ်.

၉.၁. **ဒုကိၣ်** (ကွၢ် ၇၃.)

၁၀. **ဒုကိၣ်ဒုကိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပခိၣ်ဆါဒီးပဟးဖုၣ်ထီၣ်ဖုၣ်ထီ

ဒီးပစံးလၢပဟးဒုကိၣ်ဒုကိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဆါဒီး ပဟးဒုကိၣ်ဒုကိၣ်လီၤ.

၁၁. **ဒုကွၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပကူးကွၢ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢအနီၤစၢလၢ ဒီမုၢ်ဂ့ၤ. ပကူးကွၢ်ဆုၤနီၤစၢလၢဒီမုၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဒုကွၢ် လီၤ. ပုၤတဂၤဒုကွၢ်တၢ်ဒီးအနီၤစၢလၢဒီလၢ.

၁၂. **ဒုကွၢ်ချီၣ်ထိး** န့ၣ်မုၢ်ပကူးကွၢ်ဆုၤနီၤစၢလၢချီၣ် လီၤန့ၣ်ပစံးလၢပဒုကွၢ်ချီၣ်ထိးလီၤ. ဒုကွၢ်ချီၣ်ထိးလၢ ချီၣ်လီၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢဒုကွၢ်ဆုၤထိးစကိးလီၤ.

၁၃. **ဒုကွၢ်ဆါထိး** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤပထုတၢ်န့ၣ်ဆုၤနီၤစၢမုၢ် အိၣ်ဘျီၣ်လၢအလီၤဒီးပစံးလၢဒုကွၢ်ဆါထိးန့ၣ်မုၢ်ပကူး ကွၢ်ဆုၤနီၤစၢတရိးထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဒုကွၢ်ဆါထိးလီၤ.

၁၄. **ဒုခံ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအဝဲၣ်ပုၤဝဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုခံလီၤ. ဟံၣ်အနၢၣ်ဝံၣ်ပုၤဝဲၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဟံၣ်အနၢၣ်ဒုခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုခံဒီၣ်ယီၤလီၤ.

၁၅. **ဒုခံ** န့ၣ်မုၢ်ပလီၤချံလီၤထီၣ် ဒီးလီၤတစၢ်ဆၢဘၣ်ဒီး ချံလီၤဒီၣ်တူၢ်လၢအကပၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဒုခံလီၤ. လီၤ ချံကစီဒီတက့ၢ်. လီၤဒုခံဒီၣ်ယီၤတဂ့ၤ.

၁၆. **ဒုစၢ** န့ၣ်မုၢ်ပသးပအူးဒီးတၢ်စၢ်ထီၣ်အသးလၢပ ဟၢဖၢပူၤတဘီဒီးပစံးလၢပဒုစၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢပဒုမုၢ်ဒုစၢလီၤ. ပသးပအူးစၢ်ထီၣ်အသးန့ၣ်မုၢ်ပဒု မုၢ်ဒုစၢလီၤ.

၁၇. **ဒုစၢထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပသးပအူးဒီးပဟၢဖၢပူၤစၢ်ထီၣ် အသးတဘီကိၤဝဲဒီးပဆဲးန့ၣ်ကိၤထီၣ်စကိးဒီးပစံးလၢပ ဒုစၢထီၣ်လီၤ. စသးပအူးဒီးစုစၢထီၣ်ဆါကၢ. ဒုမုၢ် ထီၣ်ဒုစၢထီၣ်စံးဝဲဒ်လီၤ.

၁၈. **ဒုတံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပကူးတံၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုတံၣ်လီၤ.ဒု တံၣ်ပျံၤလၢယံၣ်တဂ့ၤ. ပုၤတဂၤဒုတံၣ်ကွၢ်တၢ်ဒီးအနီၤ စၢလၢဒီလီၤ.

၁၉. **ဒုထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢဘံထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒုထီၣ် လီၤ. ပုၤတဂၤမၤဟံၣ်တဖျါဒီးဒုထီၣ်ဆုၤလီၤမံခိၣ်တခီ လီၤ. ပုၤကညီဆဲးဝံၣ်ခိၣ်ဘံထီၣ်ဒီးပစံးလၢဒုထီၣ်စကိး လီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးဝံၣ်ခိၣ်ဒုထီၣ်ဒုလီၤစံးဝဲဒီးအဆိန့ၣ် လီၤ.

၂၀. **ဒုဒံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပကူးကွၢ်ပနၢ်အဒံၣ်ဂီၤဖံးအဒံၣ် ဒီးပ စံးလၢပနၢ်ဒုဒံၣ်, ဂီၤဖံးဒုဒံၣ်လီၤ. ပနၢ်ဒုဒံၣ်တဖုဘီၣ်ဂ့ၤ ကၢ.

၂၁. **ဒုဒံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဒုဒီအဆိလီၤ.ဒီးမုၢ်ပုၤကညီအသးဟး ဂ့ၤဝီၤ,အသးမၤမုၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤတဂၤမၤအသးဒုဒံၣ်ဒုဒီ. သါကလဲၤတၢ်တစံးစံး, သါကအိၣ်တစံးစံးလီၤ. ဒီး မၤသးဒုဒံၣ်ဒုဒီလီၤ.

၂၁. ၁. **ဒုဒု as** ဝံၣ်ဒုဒု (ကွၢ် ၇၄.)

၂၂. **ဒုဒီ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီအသးထုးဂုၢ်လိၣ်အသးယၢ်ခီ

ယာ်ခိဒီးပစံးလာပုကညီအသးဒုဒီလီၤ. ပုတဂၢကမၤ
ဟံၣ်တစဲးစဲး ကလဲၤတၢ်တစဲးစဲးဒီးအသးဒုဒီလီၤ. ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢအသးဒုဒ်ဒုဒီလီၤ.

၂၃. **ဒုဖး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၤယိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနီၤဖးလိာ်ပ
သးလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်သးပွဲၤသးန့ၣ် ပစံးလၢနီၤယိၣ်ဒု
ဖးလီၤ.

၂၄. **ဒုဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုအဖိလၢန့ၣ်မၤသးဒ်တၢ်စၢ်လီၤအ
သးတဘိန့ၣ်မ့ၢ်ပဒုအခိၣ်သ့ၣ် ဒီးပစံးလၢဒုဘိလီၤ. ပဒု
အခိၣ်သ့ၣ်အိၣ်လီၤဆူပဟၢဖၢပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ပဒုဘိလီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢဒုဘိဒုဖိလီၤ.

၂၅. **ဒုဘိထံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုအခိၣ်အသရူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒုဘိ
ထံးလီၤ. ပုတဂၢကတၢ်ထီၣ်ဘးလၢအဒုဘိထံးလီၤ.

၂၆. **ဒုဘိဆွဲၣ်** န့ၣ်စတသ့ၣ်ညါယဲဘၣ်. ဒီးအိၣ်လၢပိုၢ်
အဘံးဒုၣ်န့ၣ်စံးဝဲလၢပတၢ်ချဲးဖးဒိၣ်လီၤ.

၂၇. **ဒုမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုစၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပအူး. တၢ်
ဆါတကလုာ်လီၤ.

၂၈. **ဒုမ့ၢ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးပအူး ဒီးပဆဲကိၤထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပ
စံးလၢပဒုမ့ၢ်ထီၣ်လီၤ. ပုတဂၢအဒုမ့ၢ်ထီၣ်ဒီးအဆဲကိၤ
ထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုမ့ၢ်ထီၣ်ဒုဘိထီၣ်လီၤ.

၂၉. **ဒုလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လၢအလီၤလံၤတဖၣ်လၢပတအိၣ်
လၢဘၣ်လၢအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢဟံၣ်ဒုလီလီၤ. ဒီးပကိး
ဒီးအဆိလၢဟံၣ်ဒုခိၣ်ဟံၣ်ဒုလီလီၤ.

၃၀. **ဒုသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခွဲးသိၣ်တနၢ်လၢပစုမ့ၢ်ဒီးပစံးလၢပ
ဒုသိၣ်လီၤ. ပုတဂၢဒုသိၣ်တနၢ်သိၣ်တြုၢ်နးကၢ.

၃၁. **ဒုအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးအိၣ်ဘုအသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပဒု
အိၣ်လီၤ. ပုတဂၢအဘုဂီၤဒီးဒုအိၣ်လဲဝဲလဲ.

၃၂. **ကဒု, ကဒိၣ်ကဒု, ကဒိၣ်ဒိၣ်ကဒုဒု, ကဒုကဒိ**
ကွၢ်လၢကဒုအကျါတက့ၢ်.

၃၃. **ကလုဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢကလုအကျါတက့ၢ်. (၈)

၃၄. **ကသ့ၣ်ဒုဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကသ့ၣ်လၢပကူးကွၢ်အဒိၣ်
န့ၣ်ပကိးလၢကသ့ၣ်ဒုဒိၣ်လီၤ.

၃၅. **ကဟၣ်ဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟၣ်အကျါတက့ၢ်. (၃)

၃၆. **ကူးဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢကူးအကျါတက့ၢ်

၃၇. **ကိာ်ဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢကိာ်အကျါတက့ၢ်. ကိာ်ခိၣ်ကိာ်
ဒု. ကွၢ်လၢကိာ်အကျါတက့ၢ်.

၃၈. **ကိာ်လၢ်ဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢကိာ်အကျါတက့ၢ်.၃၉. □
ကိာ်ဒုလီ န့ၣ်ကွၢ်လၢကိာ်အကျါတက့ၢ်.

၄၀. **ခိၣ်ဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢခိၣ်အကျါတက့ၢ်.

၄၁. **စုဒု** န့ၣ်ကွၢ်လၢစုအကျါတက့ၢ်.

၄၂. **စုဒုထံး** န့ၣ်ကွၢ်လၢစုအကျါတက့ၢ်.

၄၃. **တခိၣ်ဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုအိၣ်ကဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်တခိၣ်
လီၤ. ပုတဂၢအဝၤသံးဒီးအိၣ်တခိၣ်ဒုဒီလီၤ.

၄၄. **တခိၣ်ဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ထဲပစုထွဲတခိၣ်ဒီးပစံးလၢပစုတခိၣ်
လီၤ. ပုတဂၢပိာ်တၢ်လၢအစုတခိၣ်ဒုဒီလီၤ.

၄၅. **တဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုမၤတၢ်တကလုာ်ကွၢ်တလီၤဒ်သံၣ်တ
လၢအသိးဒီးပကိးလၢတဒုလီၤ. တဒုတဒါန့ၣ်ပုပိာ်ဝဲ
လၢတၢ်လီၤ. ဒီးပိာ်ဝဲသိၣ်ဒ်နီၣ်တိၣ်ကျိၣ်အသိးလီၤ.

(ကးတဒု ကွၢ် ၅၀.)

၄၆. **တၢ်ဒုတၢ်တြီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်အကဆူးပူၤလီၤကတံာ်
ဒီးပကိးလၢတၢ်ဒုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒုတၢ်
တြီၤလီၤ.

၄၇. **တၢ်ဆူတၢ်ဒု** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဂုၤ.ဝၣ်မ့ၢ်ဂုၤ.ဖးဒုထီၣ်ဝဲ
ဒီးပစံးလၢတၢ်ဆူတၢ်ဒုလီၤ. တၢ်ဆူတၢ်ဒုန့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အ
ထံးဖးဒုဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဆူတၢ်ဒုလီၤ. ဒီးပစံး
လၢတၢ်ဒုတၢ်တြီၤစကိးလီၤ.

၄၈. **တၢ်လီၤဒုကိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ကပိာ်လီၤလၢထံဖိဆဲး
တၢ်ဒီးလီၤကတံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒုကိာ်လီၤ.ကစၢ်လျှာ်
လီၤဝဲန့ၣ်တၢ်တဖိခံခိၣ်ဒီးလီၤပကိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤ
ဒုကိာ်လီၤ.

၄၉. **ထးတဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုကညီကိးတဒုန့ၣ်လၢထးတဒု
တနီၤနီၤလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလၢထးတဒုလီၤ.

၅၀. **ထုပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လုၣ်ဖိလၢပဒုယာ်ထုန့ၣ်ပစံးလၢ
ထုပဒုလီၤ. ထုန့ၣ်ပမ့ၢ်ဆဲထီၣ်ဒီးပဒုလၢထုပဒုလီၤ.

၅၁. **ထီဒု** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ဆံၣ်ဒီးအဒုထီဝဲ
န့ၣ်ပကိးလၢသဖံၣ်ထီဒုလီၤ. သဖံၣ်ထီဒုန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တ
ကလုာ်လီၤ.

၅၂. **ဒုဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒုနၢၤညီနၢၤဒီးပုၤဂၤ ဒီးပစံးလၢပ
အိၣ်ဒုဒုလီၤ. ထီရီၤတၢ်ညီနၢၤဒုနၢၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒုဒု
လီၤ. ပအိၣ်ဒုဒုဒီးတလၢဒီးပကတိၤတလၢသ့ဝဲလီၤ.

၅၃. **ဒိဒုဒီဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဘိကတၢ်လၢထၣ်လၢခံဒီးပ
စံးလၢဒီးဒုလီၤ. ပုတဂၢမၤသ့ၣ်ဒုဒိဒုဒီဖိမ့ၢ်ကၢ်သါ
ကမၤသ့ၣ်မ့ၢ်သါ.

၅၄. **နါဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုကညီအဂီၤတမံၤလၢအသါဝဲလၢအ
ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢနါဒုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနါခိၣ်နါဒု
လီၤ. ပုကညီန့ၣ်သါလၢအနါဒုပူၤလီၤ.

၅၅. **နါဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုကိးတနၢ်န့ၣ်လၢနါဒုလီၤ.

၅၆. **နါဒုနါပီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟူတၢ်ဒ်ပုကညီကတိၤအ
သိးမ့ၢ်ဂုၤ. ဒ်ပုကညီမၤထါအသိးမ့ၢ်ဂုၤ. ပစံးလၢပနၢ်ဒု
လီၤ. နါဒုန့ၣ်ပနၢ်ဟူတၢ်သိၣ်နၢ်သက့ပုၤဂၤတနၢ်ဟူ
ဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤသးဒ်ပနၢ်ဟူတၢ်လၢညါခိၣ်အသိးလီၤ. ဒီး
ပုတနီၤနီၤစံးလၢပနၢ်သိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနါဒု
နါပီၤလီၤ.

၅၇. **နါဟူတၢ်အဒုတစဲးစဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟူတၢ်အပရၢဒိၣ်
ဒိၣ်ဆဲးဆဲး ဒီးပစံးလၢပနၢ်ဟူတၢ်အဒုတစဲးစဲးလီၤ.စနၢ်

ဟူတော့အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လေးနာကလဲသိပ်လိပ်လိပ်၊ စနစ်ဟူ
တော့အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လေးနာကလဲသိပ်လိပ်လိပ်၊ ပသး
ပုဂံစံးဝဲဒင်၊

၅၈. **နီယိန်ဒုဖး** နှုတ်မုၢ်ပနီၤဖးအိၣ်လိာ်ပသးလၢတၢ်
အိၣ်တၢ်အိၣ်မုၢ်ဂၤ၊ ပနီၤဖးတၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်မုၢ်ဂၤ၊ ပစံးလၢ
နီၤယိာ်ဒုဖးလီၤ၊ နီၤယိာ် ဒုဖးကၤလၢအၢ်စုလီၢ်န့ၣ်ဒီး
ဟ့ၣ်လိာ်သုသးပွဲၤသီးသီးလီၤ၊ နီၤယိာ်ဒုဖးအိၣ်လိာ်သု
သးလၢ တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်ပွဲၤသီးသီးတက့ၢ်၊

၅၉. **ပဒု** နှုတ်မုၢ်ထုနီၣ်ဒုန့ၣ်ပစံးလၢထုအပဒုလီၤ၊ ထုပ
ဒုပတြၢမုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပဆဲထီၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ၊ (ထုပ
ဒုကွၢ် ၅၁.)

၆၀. **ပဒုမုၢ်** နှုတ်မုၢ်ပဒုစၢၤအဆိလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢပဒုမုၢ်
ပဒုစၢၤ၊ ပဒုတၢ်ပဒုမုၢ်လီၤ၊ ဒီးမုၢ်ပသးပအူးဆါနးဝဲလီၤ၊
၆၀.၁. **ပဒု** (ကွၢ် ၈၂)

၆၁. **ပုၢ်ဒု** နှုတ်မုၢ်ပမၤအပုၢ်န့ၣ်မုၢ်ဂၤ၊ ပပုၢ်အဝၤအမၤမုၢ်
ဂၤ၊ ပစံးလၢပုၢ်ဒုလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢပုၢ်ဒုကိစကိးလီၤ၊

၆၂. **ပုၢ်ဒုကိ** နှုတ်မုၢ်ပပုၢ်ဆံးမိၤလၢအိၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၣ်ပကိး
လၢပုၢ်ဒုကိလီၤ၊ မိၢ်ဆံးစၢ်န့ၣ်ပပုၢ်ဒုကိတကၤလံစကစိာ်
က့ၤစပုၢ်ဒုကိလီၤ၊

၆၃. **ပုၢ်ဒုနီၣ်** နှုတ်စတနာ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်၊ စနာ်ဟူထဲ
ပုၢ်အိၣ်လီၤယီၤဒီးပုၢ်အိၣ်ဂီၤကျိၣ်နီၣ်လီၤ၊ ပုၢ်တကၤအိၣ်
ဂီၤကျိၣ်ဒီးတနာ်ဘၣ်အမၤဘၣ်၊

၆၄. **ဖးဒု** နှုတ်မုၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးအတြၢန့ၣ်ပစံးလၢဖးဒု
လီၤ၊ သ့ၣ်တထံးဖးဒုခံတြၢ၊ သ့ၣ်တထံးအိၣ်ဒီးအဖးဒု
ဖးတြၢအါဒုလီၤ၊ ကျဲတဘီအိၣ်ဒီးဖးဒုပဟးဖျိးနး
ကၤ၊

၆၅. **ဖိးဒု** နှုတ်မုၢ်ဘၣ်လိာ်အဆိလီၤ၊ ပုၤလၢအိၣ်ယူအိၣ်
ဖိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒုလီၤ၊ အိၣ်စ့ၢ်ဘၣ်လိာ်
ဖိးဒုတက့ၢ်၊

၆၆. **ဘုဒု** နှုတ်မုၢ်ဘုသၣ်စၢၤလၢဘုသၣ်ထီၣ်လၢအလီၤန့ၣ်
ပစံးလၢဘုဒုလီၤ၊ ဘုသၣ်ထီၣ်လၢဘုဒုလီၤလီၤ၊

၆၇. **အဒုအဖိ** နှုတ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤသ့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒုန့ၣ်ပစံးဒီး
အဆိလၢအဒုအဖိလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဒုအတြၢ
စကိးလီၤ၊ သ့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒုအဖိအဒုအတြၢလီၤ၊

၆၈. **အဒုအတြၢ** နှုတ်မုၢ်ပကတိၤဘျိးကတိၤဘျိးတၢ်လၢ
အအါ ဒီးပစံးလၢပကတိၤတၢ် ဒီးအဒုအတြၢလီၤ၊ တၢ်
သိၣ်တၢ်သိမုၢ်ဂၤ၊ တၢ်စံးတၢ်ကတိၤလၢပစံးဘၣ်တၢ်လီၤ
တၢ်မုၢ်ဂၤ၊ အိၣ်ဒီးအဒုအတြၢလီၤ၊ စကတိၤန့ၣ်ဒီးတၢ်
ကတိၤအဒုလီၤ၊ စံးန့ၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအဒုအံၤအူခံ
တခီၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်တၢ်တက့ၢ်၊ နမ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးစကလိးအိၣ်န့ၣ်
လီၤ၊ စကတိၤန့ၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအဒုအံၤန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်မိၤ၊
၆၉. **မူဒု** နှုတ်မုၢ်ပသးပုၢ်စံးဝဲလၢပျၢၤလီၤ၊ ဒီးစံးဝဲတၢ်ဝဲ

လၢပူလီၤ၊ ပုၤလၢပျၢၤတဖၣ်န့ၣ်ဘျိးအိၣ်မူဒုစံးဝဲဒ်န့ၣ်
လီၤ၊ ဒီးပစံးထွဲအခံတုၤခဲကနီၣ်အံၤလီၤ၊ ဒီးမူခိၣ်န့ၣ်အ
ဒုအိၣ်စၢ်တအိၣ်စၢ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါမး၊ ပသးပုၢ်စံးဒီးပုၤ
ကညိဆိကမိၣ်လၢကအိၣ်ဒီးစံးထွဲပသးပုၢ်အခံန့ၣ်လီၤ၊
ဒီးပစံးလၢမူဒုဒ်ဒုတစုစုလီၤ၊ ပသးပုၢ်လၢပျၢၤတဘၣ်ဖံး
ဘၣ်မၤဘၣ်၊ အိၣ်မူဒုဟီၣ်ဒုဒီးအိၣ်ဒုအတၢ်လီၤ၊

၇၀. **မူဒုဒ်ဒု** နှုတ်မုၢ်မူခိၣ်န့ၣ်ပဆိကမိၣ်လၢထီၣ်ဒီးက
အိၣ်ဒီးအဒုဒ်သ့ၣ်ဖးဒုဒ်အသိးဒီးပစံးလၢမူဒုဒ်ဒုလီၤ၊ က
စၢ်ယွၤန့ၣ်ပဆိကမိၣ်လၢကအိၣ်လၢမူဒုဒ်အဒုဖိခိၣ်လၢ
အထိကတၢ်န့ၣ်လီၤ၊ ဒီးပသးဝံၣ်ထီၣ်ကစၢ်ယွၤန့ၣ်ပစံး
လၢစၢ်ယွၤအိၣ်လၢမူဒုဒ်ဒုဟ့ၣ်လီၤက့ၤပုၤဘျိးအဂ့ၢ်၊ ပ
စံးဒ်န့ၣ်လီၤ၊

စၢ်ယွၤအိၣ်လၢမူဒုဒ်ဒု ဟ့ၣ်လီၤက့ၤပုၤဘျိးအဂ့ၢ်

၇၁. **ယီၤဒု** နှုတ်မုၢ်ပကစၢ်အဖးဖိဝဲပဟာဖၢန့ၣ်ပစံးလၢ
ပယီၤဒုလီၤ၊ ပုၤကညိအဖးဖိန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒုပုၤတပုၤဒီး
ကိးဝဲလၢယီၤဒုလီၤ၊ ဒီးအဖးဖိဝဲတရံးအကစၢ်န့ၣ်တ
ယီၤဒီးအဒုန့ၣ်ပကိးလၢယီၤဒုလီၤ၊ ပုၤတကၤအယီၤဒုစ့ၢ်
တလုၤလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီၤခိၣ်ယီၤဒုလီၤ၊

၇၂. **လီၤဒုကိ** နှုတ်မုၢ်ကစၢ်လၢထံဖိတြိဆဲးတူၣ်ဝဲဒီးအိၣ်
ထီၣ်ဒီးတၢ်ဒုန့ၣ်ပစံးလၢကစၢ်လီၤဒုကိလီၤ၊ ကစၢ်တ
ဖျၢၣ်လီၤဒုကိန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ထံဖိလိာ်ဆဲးတူၣ်ဝဲသၢ၊ ဒီး
ပစံးလၢတၢ်လီၤဒုကိစကိးလီၤ၊ ထံဖိခံဆဲးတူၣ်ကစၢ်
အကမိၣ်လီၤမုၢ်ဂၤ၊ တၢ်လုၢ်မုၢ်ဂၤ၊ ဒီးလီၤဒုကိဝဲလီၤ၊

၇၃. **ဝံၣ်ဒုဒု** နှုတ်မုၢ်ပုၤကညိဒုန့ၣ်တၢ်ကွၢ်လၢအစုဒီး
ဘၣ်ယိာ်အစုမုၢ်ကတူၣ် ဒီးဆဲးလီၤအစုမုၢ်ဆူအဒုပုၤဒီး
မၤပုၤအကလုၢ်န့ၣ်စံးဝဲလၢဝံၣ်ဒုဒု ဝံၣ်ဒုဒုလီၤ၊ သုမုၢ်ဒု
န့ၣ်တၢ်ကွၢ်လၢသုစုမုၢ်ဒီးသုမုၢ်တဝံၣ်ဒုဒုက့ၤဘၣ်ဒီးသု
စုမုၢ်ကတူၣ်လီၤ၊ ပသးပုၢ်စံးဝဲဒင်လီၤ၊ ဒီးပစံးလၢစုၢ်ဒုဒု
စကိးလီၤ၊

၇၄. **ဝံၣ်ဒုခံ** နှုတ်မုၢ်ပဘိးဒီးတူၣ်ဒိၣ်ယီၤချံလၢပထုး
န့ၣ်ဒီးပစံးလၢပဝံၣ်ဒုခံလီၤ၊ ချံအိၣ်လၢထံကျိၣ်ကွၢ်ဒီးပ
မၤကွၢ်စကိးချံဆူထံကျိၣ်ကွၢ်ဝဲန့ၣ် ဒီးပစံးလၢပဝံၣ်ဒုခံ
လီၤ၊ ပထုးချံန့ၣ်ချံကျိၣ်မုၢ်ကွၢ်ဒီးပဝံၣ်ဒုခံဆူချံကျိၣ်ကွၢ်
န့ၣ်စကိးလီၤ၊ ချံကျိၣ်မုၢ်ကွၢ်ဒီးပထုးချံကစၢ်ဆါဒီးချံ
ကျိၣ်န့ၣ်ဝံၣ်ဒုခံဝံၣ်ဒုဒိၣ်ယီၤတက့ၢ်၊

၇၅. **သဒု** နှုတ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဟဲအိၣ်ဘုတလီၢ်လီၢ်ဒီး
ပစံးလၢအိၣ်ဘုသဒုလီၤ၊ ထိးတဒုအိၣ်ဘုသဒုသမိး
တၢ်ဖိတၢ်လံၤတုၤအိၣ်ညိနီၣ်ဘု ဒီးတပျံဘၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံး
လၢအိၣ်ဘုသဒုလီၤ၊

၇၆. **သယုၤဒု** နှုတ်မုၢ်ပအိၣ်လီၤယုၣ်လီၤတုၤတကၤယီၤဒီး
တဘူးဘၣ်ဒီးပုၤနီၣ်တကၤဘၣ်ဒီးတၢ်သယုၤပုၤ၊ ပပျံတၢ်
လၢမုၢ်ခုၣ်လီၤ၊ လၢမုၢ်ကဟါအဆါန့ၣ်ပစံးလၢမုၢ်လီၤ

ဒုဉ်

ကညီဒီးတၢ်မၤအသးသယုၤဒုလီၤ.စအိၣ်လၢဒုးတၢ်
လီၤတယုၤဒုစအိၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်.

၇၇. **သးဒုဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ပကလဲၤတၢ်တပူၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပ
ကမၤတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကမၤတစဲးစဲးတၢ်တမိၣ်မၤပ
သးတစဲးစဲး တၢ်မိၣ်လဲၤပသးတစဲးစဲးတၢ်တမိၣ်လဲၤဘၣ်
ပသးတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢပသးဒုဒီလီၤ. စစံးစကလဲၤဆူ
ဝုၣ်ပူၤဒီးပူၤတြီၤကျဲးဒီးသးဒုဒီဒုဒီနးကၤ.

၇၈. **ဟံၣ်ဒုလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လၢပကညီတအိၣ်လၢ
ဘၣ်လၢအပူၤဘၣ် ဒီးပစံးလၢဟံၣ်ဒုလီလီၤ. ဟံၣ်ဒုလီ
န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လီၤလံၤ, ဟံၣ်ဃးလီၤ. ဟံၣ်ဒုဒီဟံၣ်ဒုလီ
န့ၣ်ပကညီတအိၣ်လၢဘၣ်လၢအပူၤဘၣ်.

၇၉. **အဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဖးဒုဖးတြီၤန့ၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်
မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်တၢ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်ထီၣ်ဒီးအမၢ်ကမိၣ်ဒီး
အတြီၤဒီးပစံးလၢအဒုခဲလၢလီၤ. ထီၣ်တၢ်အထံးအိၣ်
ဒီးအဒုအဖီလီၤ.

၈၀. **အဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ကတိၤလၢပူၤဂၤစံၣ်
တဲးန့ၣ်ပနၢ်ဟူအပရၢဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးဒီးပစံးလၢပနၢ်ဟူ
ဘၣ်အဒုလီၤ. သုစံးလၢသုကမၤဒုန့ၣ်စနၢ်ဟူဘၣ်အ
ဒုလီၤ. ပူၤဂၤသဲစကလၢဒီးစနၢ်ဟူဘၣ်အဒုလီၤ. ဒီးပူၤ
တဂၤဟုၣ်တၢ်ဒီးပူၤဂၤထံၣ်န့ၣ်အဒုတဆံးတက့ၢ်လီၤ.

၈၁. **အပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ထုနီၣ်ဒုလၢပဆဲထီၣ်ထုဒီးပမၤကျၢၤ
ထုန့ၣ်ပစံးလၢထုအပဒုလီၤ. ထုပဒုမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပ
ဆဲထီၣ်ကျၢၤတသ့ဘၣ်.

၈၂. **အဒု** န့ၣ်မ့ၢ်အလုၣ်အဆီလီၤ. ထီၣ်လဲၤသ့ၣ်လုၣ်မ့ၢ်
ဂ့ၤ, ဝၣ်လုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆီလၢအလုၣ်အဒုလီၤ.

၈၃. **အိၣ်န့ၣ်အဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပူၤလၢအအိၣ်ဖျါသီတဖၣ်န့ၣ်
လၢအဒုတချုးတၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ဒ်အမိၢ်အိၣ်တၢ်သုတချုး
တဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ဒီးလၢအတဂ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်အမိၢ်အိၣ်ဝဲဒီးပ
စံးလၢအိၣ်န့ၣ်ဝဲအဒုလီၤ. တၢ်အိၣ်လၢချုးပူၤဖိဆံးတဖၣ်
န့ၣ်အိၣ်န့ၣ်အဒုလၢဖိသ့ၣ်အဒုတချုးတၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်တ
ချုးဘၣ်ဖိသ့ၣ်ဘၣ်.

၁. **ဒုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုၢ်ဒုဉ်ဝဲဖိဝဲလၢထံ
ကျါလၢမဲးလၢ ဒီးအိၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်လုၣ်ခိၣ်သ့ၣ်လုၣ်လၢ
လၢထံန့ၣ်ဒီးပကိးလၢဒုဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆီလၢဒုဉ်
ဇီၤကိၣ်ဇီၤလီၤ. ဒုဉ်န့ၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်လုၣ်လၢလၢထံန့ၣ်
ဒီးမ့ၢ်ထံၣ်ပူၤန့ၣ်စံၣ်လီၤဝဲဆူထံကျါလီၤ. ဒုဉ်န့ၣ်ဒုဉ်
လီၤလၢမဲးလၢလၢထံကျါဒီးတၢ်အဒုဉ်လၢမဲးလီၤ.

၂. **ဒုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်လၢထံတစုစု, ခိတစုစုတက
လုၣ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်ပူၤလၢအဒုဉ်ကတၢ်န့ၣ်နီၣ်ညါတခီဒီး
အခံးဒီးအခိၣ်ကတြါဝဲတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲအက
လုၣ်လုၣ်လီၤ. ဒုဉ်န့ၣ်ပူၤသီၣ်ကွးကွးတနီၤကပၤသီၣ်
ဒုဉ်ဒုဉ်တနီၤလီၤ.

ဒုဉ်

၃. **ဒုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်အကမၤအဆီလီၤ. ပလီၢ်ပူၤဂၤအစုဒီးပ
လီၤမ့ၢ်တတူၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒုဉ်ကမၤလီၤ. ပူၤတဂၤ
အိၣ်ဒီးဒုဉ်ကမၤအါကၤ.

၄. **ဒုဉ်ကတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်သါကဒုဉ်လီၤဒီးတၢ်လီၤဆၢၣ်ပြီ
လၢထံဒိၣ်န့ၣ် ဒီးပစံးလၢဒုဉ်ကတ်လီၤ. ဒုဉ်ကတ်လၢပြီ
ခိၣ်လၢထံကျါၣ်ကျဲးဒီးမဲးန့ၣ်ဒီးဒုဉ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆီလၢဒုဉ်ကတ်ဒုဉ်ကတ်ဝဲလီၤ. ဒုဉ်ကတ်ဒုဉ်ကတ်
စံးဝဲဒီးအဆီန့ၣ်စကိးလီၤ.

၅. **ဒုဉ်ကတ်အုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်တကလုၢ်ပူၤသီၣ်ဝဲအုၣ်အုၣ်
ဒီးပကိးလၢဒုဉ်ကတ်အုၣ်လီၤ. ဒီးပူၤတနီၤနီၤကိးလၢဒုဉ်
တူၣ်တီၣ်လီၤ.

၆. **ဒုဉ်ကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်မ့ၢ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒုဉ်နီၢ်နီၢ်လၢပ
အိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တစုစုပကိးလၢဒုဉ်မ့ၢ်ဒုဉ်ကျိလီၤ. ထံတ
လီၢ်ဒုဉ်မ့ၢ်ဒုဉ်ကျိအါသမိး. ဒီးမ့ၢ်ပသးပူၤအကလုၢ်
လီၤ.

၇. **ဒုဉ်ကွး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်တကလုၢ်ပူၤသီၣ်ကွးကွးဒီးပကိး
လၢဒုဉ်ကွးလီၤ. ဒုဉ်ကွးန့ၣ်ပူၤလၢမနုၤသီၣ်ကွးကွးလီၤ.

၈. **ဒုဉ်ကွီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်တကလုၢ်ပူၤသီၣ်ကွီၢ်ကွီၢ်ဒီးပကိး
လၢဒုဉ်ကွီၢ်လီၤ. ဒုဉ်ကွီၢ်န့ၣ်အမၢ်ပူၤဂီၤဆူၣ်လၢလီၤ.
ဒီးအမိၢ်ပူၤနီၣ်စုမုၢ်သၢဘီလီၤ. ဒီးမၤသးလၢအဲးတစဲးစဲး
လီၤ.

၉. **ဒုဉ်ကွီၢ်ပူ** ကွၢ်တခံမိၢ်ဘီ.

၁၀. **ဒုဉ်ဃီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပူၤဂၤလူလီၤန့ၣ်ထံးဟ့ၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံး
လၢဒုဉ်ဃီၤန့ၣ်ပထံလီၤ. ဒုဉ်ဃီၤန့ၣ်ထံးလၢသလၢပူၤဟ့ၣ်
ဃီၤယၢတက့ၢ်.

၁၁. **ဒုဉ်စဲးဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်ဖိတကလုၢ်ဖိးလီၢ်အသးခံဘုၣ်
ခံဘုၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်နီၣ်ပူၤဒီးပကိးလၢဒုဉ်စဲးဘူးလီၤ. ဒုဉ်စဲး
ဘူးဒုဉ်စဲးဘူးန့ၣ်အိၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်နီၣ်ပူၤလီၤ.

၁၂. **ဒုဉ်ညါ** န့ၣ်မ့ၢ်လၢတဘျီအမံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢလၢ
ဘူးဒီးတၢ်ကစူၤလီၤဝဲအကတီၢ်န့ၣ်တဘျီလီၤ. လၢဒုဉ်
ညါန့ၣ်မ့ၢ်တူၤထီၣ်ဝဲဒီးဖိဒုဉ်ညါလၢခိတဖၣ်န့ၣ်ဖိဝဲလီၤ.

၁၃. **ဒုဉ်တၢ်ကူကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်အုၣ်အိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဒုဉ်တၢ်
ကူကူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢတၢ်ကူကူၣ်စကိးလီၤ.

၁၄. **ဒုဉ်နုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒၢ်တၢ်ဆူပကိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ပူၤ
တၢ်လီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပဒုဉ်နုၣ်လီၤ. ပူၤတဂၤဒုဉ်နုၣ်မ့ၢ်
ဆူအကိၣ်ပူၤ ဒီးအဝဲတဂၤဒုဉ်နုၣ်မ့ၢ်ဆူသပၤပူၤဒီးအဝဲ
တဂၤဒုဉ်နုၣ်တၢ်ကူတၢ်သီးဆူယုၤပူၤလီၤ. ဒုဉ်နုၣ်ထံဆူပ
လီၤတက့ၢ်. ဒုဉ်နုၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဆူကုပူၤတက့ၢ်.

၁၅. **ဒုဉ်နီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်လၢပအိၣ်တကလုၢ်န့ၣ်ပကိးလၢ
ဒုဉ်နီၢ်လီၤ. ဒုဉ်နီၢ်န့ၣ်ပအိၣ်ဒီးဒုဉ်နီၢ်ဒုဉ်အကလုၢ်အက
တက့ၢ်ဒီးပစံးလၢဒုဉ်နီၢ်လီၤ.

၁၆. **ဒုဉ်နီၣ်ထံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုဉ်ဖိတကလုၢ်အိၣ်လၢစံၣ်ခိၣ်

ဒုဉ်

ပျိုပျိုနီဉ်ခိဉ်နီဉ်ကျါဒီးပကိးလာဒုဉ်နီဉ်ထံးလီၤ. ဒုဉ်နီဉ်ထံးန့ဉ်အိဉ်လၢနီဉ်ခိဉ်နီဉ်ကျါလီၤ.

၁၇. **ဒုဉ်ပံၤယီၤ** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်အခိဉ်ထီဒီးအယီၤဒုဉ်ပံၤန့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်ပံၤယီၤလီၤ. ဒုဉ်ပံၤယီၤက့ဉ်ပံၤယီၤန့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်ပံၤယီၤလီၤ.

၁၈. **ဒုဉ်ဖို** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်အဖံးပြဲဒီးအိဉ်ဒီးအမဲာ်တူာ်မဲာ်မ့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်ဖိုလီၤ. ဒီးဒုဉ်ဖိုန့ဉ်အိဉ်ခံကလုာ်, အသုတကလုာ်ဒီးအဘိတကလုာ်လီၤ. ဒီးဒုဉ်ဖိုန့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်အိဉ်ခံကလုာ်လီၤ. ဒုဉ်ဖိုန့ဉ်ဖိုန့ဉ်အိဉ်ခံကလုာ်လီၤ.

၁၉. **ဒုဉ်ဖိုဘိ** န့ဉ်အဖံးဘိကလုာ်ဒီးအဖံးတပြဲဘဉ်ဒီးအိဉ်ဒီးအမဲာ်ဆူာ်ဒီးအမဲာ်ဆူာ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

၂၀. **ဒုဉ်ဘာဉ်ဘိ** န့ဉ်မ့ဉ်ဘာဉ်ဘိကလုာ်လီၤ. ဒုဉ်ဘာဉ်ဘိန့ဉ်အစုအခိဉ်အိဉ်ထီဒီးဒုဉ်အသိး ဒီးအမဲာ်အိဉ်ဘာဉ်ဘိအသိးဒီးပကိးလာဒုဉ်ဘာဉ်ဘိလီၤ. ဒီးထဲစုမ့ဉ်ဒုဉ်ခိဉ်လီၤ.

၂၁. **ဒုဉ်ဘု** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်အိဉ်လၢလုခိဉ်လုပူၤဒီးအကိာ်ဘုအိဉ်လၢအခဉ်လၢန့ဉ် ဒီးမၤသးကဖိလိဒီးပကိးလာဒုဉ်ဘုလီၤ. ဒုဉ်ဘုန့ဉ်ဘိဒီးအိဉ်ဒီးအခဉ်ဘုလီၤ. ဒုဉ်ဘုက့ဉ်ဘုအိဉ်လၢလုခိဉ်လုပူၤလီၤ.

၂၂. **ဒုဉ်ဘိ** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တနီၤနီၤဘိဒီး ပကိးလာဒုဉ်ဘိလီၤ. ထီရီၤဒုဉ်န့ဉ်အိဉ်ဒီးအဘိတနီၤဒီးပကိးလာဒုဉ်ဘိလီၤ.

၂၃. **ဒုဉ်ဘိဒုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်အကံဉ်ဒုဉ်ဘိဒီးပကိးလာဒုဉ်ဘိဒုဉ်လီၤ. ဒုဉ်ဘိဒုဉ်န့ဉ်ဒုဉ်ထံးဒီးစုမ့ဉ်ခံဘိလီၤ.

၂၄. **ဒုဉ်မ့ဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်လၢပအိဉ်ဒုဉ်နီဉ်နီဉ်န့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်မ့ဉ်တစုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒုဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်ကျါလီၤ.

၂၅. **ဒုဉ်လု** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်အိဉ်လၢလုကပိာ်လုကပၤဒီးယဲၤဒီးပကိးလာဒုဉ်လုလီၤ. ဒုဉ်လုဒုဉ်လၢန့ဉ်အိဉ်လၢလုကပၤ ဒီးမ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်နီဉ်စုမ့ဉ်ဒုဉ်ခိဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်ခိဉ်လီၤ.

၂၆. **ဒုဉ်သုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်လၢပတအိဉ်ဘဉ်ဒီးအမူၤသံတၢ်န့ဉ်အဖံးမၤသးစယိစယိ ဒီးပစံးလၢဒုဉ်သုဉ်လီၤ. ဒီးအိဉ်ခံကလုာ်ဒီးအဖံးပြဲတကလုာ်ဒီးအဖံးတပြဲဘဉ်တကလုာ်လီၤ. ဒုဉ်သုဉ်က့ဉ်သုဉ်န့ဉ်အိဉ်ဒီးအစုဉ်ပကိးလာဒုဉ်ပစံးလၢဒုဉ်.

၂၇. **ဒုဉ်သုဉ်ဃိဃး** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်သုဉ်တကလုာ်အဖံးပြဲဒီးပကိးလာဒုဉ်သုဉ်ဃိဃးလီၤ. ဒုဉ်သုဉ်ဃိဃးဒုဉ်သုဉ်ဃိဃးစံးလၢဒုဉ်.

ဒုဉ်

၂၈. **ဒုဉ်အုးအိ** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်အဖံးပြဲဒီးပကိးလာဒုဉ်အုးအိလီၤ. ဒီးပူၤဒုဉ်အကလုာ်အုးအိဒီးအနီဉ်စုထီဉ်ဖျးဖးဒုဉ်ဒီးပကိးလာဒုဉ်အုးအိလီၤ. ဒုဉ်အုးအိဒုဉ်အုးအိန့ဉ်ပူၤပအိဉ်တဘျီဘဉ်. ဒီးဘဉ်တစုပကိးလာဒုဉ်အုးအိလီၤ. ဒီးပကိးလာဒုဉ်အိဉ်ခံကလုာ်လီၤ.

၂၉. **ဒုဉ်အဲး** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်တကလုာ်န့ဉ်ထဲစုမ့ဉ်ဒုဉ်ဒီးသုဉ်န့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်အဲးလီၤ. ဒုဉ်အဲးဒုဉ်အဲးန့ဉ်ပူၤသီဉ်အဲးအဲးဒီးပကိးလာဒုဉ်အဲးလီၤ. ဒီးပူၤကညီအိဉ်ခံကလုာ်လီၤ.

ဒုဉ်အဲးအုဉ်သံဂံၢ်သီဘိ ကျိမ့ဉ်ဘဉ်ကပိာ်တံးသီး

၃၁. **ဒုဉ်အိဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်နီဉ်နီဉ်လၢမနုၤဒီးယဲၤလီၤဆူပြဲခိဉ်န့ဉ်အိဉ်အခဉ်အိဉ်တရီၢ် ဒီးပကိးလာဒုဉ်အိဉ်လီၤ. ဒီးဘဉ်တစုပကိးလာဒုဉ်အိဉ်လီၤ. ဒုဉ်လၢအဘျီတဖဉ်န့ဉ်ပမ့ဉ်လုလၢမ့ဉ်ဒီးတစံးဘဉ်. ကျိမ့ဉ်ဒီးအခဉ်အိဉ်အိဉ်တရီၢ်ဒီးဘဉ်တစုပစံးလၢဒုဉ်အိဉ်လီၤ.

၃၂. **ဒုဉ်အိဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ပလူလီၤအိဉ်ထံးလၢသလၢပူၤမ့ဉ်ဂ့ၤ, တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တမံၤမံၤမ့ဉ်ဂ့ၤပစံးလၢဒုဉ်အိဉ်ထံးလီၤ. ဒုဉ်အိဉ်န့ဉ်စတံးတက့ၢ်. ဒုဉ်လီၤဒုဉ်လီၤအိဉ်ထံးလၢသလၢပူၤန့ဉ်တက့ၢ်.

၃၃. **ဒုဉ်အိဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ထီရီၤဒုဉ်လၢပအိဉ်န့ဉ်ပကိးလာဒုဉ်အိဉ်လီၤ. ဒုဉ်အိဉ်ဒုဉ်အိဉ်န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်လၢအဂ့ၤအိဉ်ပူၤကညီတဖဉ်န့ဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်အိဉ်လီၤ. ဒုဉ်တဘျီမ့ဉ်ဒုဉ်အိဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်မူၤသံလဲဉ်. ဒုဉ်အိဉ်န့ဉ်ပသုဉ်ညါညါနီဉ်ဒီးပအိဉ်ညါနီဉ်ဒီးပသုဉ်ညါလၢဒုဉ်အိဉ်လီၤ.

၃၄. **ဒုဉ်ခိဉ်က့ဉ်ခိဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ပကိးဒုဉ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢဒုဉ်ခိဉ်က့ဉ်ခိဉ်လီၤ. ထံးတလီၢ်ဒုဉ်ခိဉ်က့ဉ်ခိဉ်အါကၤ.

၃၅. **ဒုဉ်ခိဉ်ညဉ်ခိဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ပကိးညဉ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလာဒုဉ်ခိဉ်ညဉ်ခိဉ်လီၤ. စအိဉ်မ့ဉ်ဒုဉ်ခိဉ်ညဉ်ခိဉ်လီၤစံးလၢဒုဉ်.

၃၆. **ကဒုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ကဒုဉ်အဆိလီၤ. ပူၤကညီမ့ဉ်ဒုဉ်ပူၤလၢလၢအခူသုဉ်လၢပူၤတနီၤဟူဘဉ်န့ဉ် ဒီးအသးတမ့ဉ်ဘဉ်ပူၤလၢန့ဉ်ပစံးလၢကဒုဉ်ကဒုဉ်လီၤ. ပူၤတဂၤပူၤလၢမၤတၢ်တဘျီဘဉ်အသး ဒီးကဒုဉ်ကဒုဉ်တၢ်လၢပူၤလၢအလီၤနးကၤ. ကိာ်သ့ကဒုဉ် (ကွၢ် ၃၉)

၃၇. **ကတြၢ်ဒုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်တၢ်လၢသုဉ်ဒီးအဲးထီဉ်ဒီးအကပိၤန့ဉ်ပစံးလၢမၤသးကတြၢ်ဒုဉ်လီၤ. ပလီသုဉ်န့ဉ်မၤအသး ကတြၢ်ဒုဉ်လီၤ.

၃၈. **ကလုာ်ဒုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ပဒါလီၤချီဉ်ဒီးပဟံးလီၤလီၤလၢချီဉ်အဖိလၢဘဉ်လီၢ်ပၤယုာ်ကလုာ် ဒီးပစံးလၢကလုာ်ဒုဉ်လီၤ. ကလုာ်လီၤလီၤလၢချီဉ်အဖိလၢဘဉ်လီၢ်ကလုာ်ဒုဉ်တက့ၢ်. ကမ့ဉ်လီၤဘုလၢချီဉ်ပူၤန့ဉ်ဘဉ်လီၢ်ကလုာ်ဒုဉ်န့ဉ်ဘဉ်လီၢ်ပၤယုာ်ကလုာ်လီၤ.

၃၉. **ကိာ်သ့ကဒုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်တၢ်ကိာ်လၢပဟံးတဘျီဘဉ်

နှုတ်ပေးလက်သွက်ကုန်လီ။ ထံချီကိသွက်ကုန်ပဟံးတဘျဉ်ဘဉ်။ ဒီးပုဂံကညီအညဉ်ဂိဒီးအလီကိသွက်ကုန်မုဒ်အိအတဲလီကိလီကိသွက်ကုန်ဒီးပစံးလီကိသွက်ကုန်လီ။

၄၀. **ထိန်ဇုန်** နှုတ်မုဒ်တကလုလီပုဂံဘျဉ်ဒီးအနီတံဘဲ ဒီးအခိန်ကလီအသးဒီးအခိန်မုဒ်အကဆူးတအိန်ဘဲ ဒီးအခိန်လီကိလီကိသွက်ကုန်ပကိလီကိသွက်ကုန်လီ။ ဒီးပကိဒီးအဆိလီကိသွက်ကုန်ထိန်တလီ။

၄၁. **နီဒုဉ်ပု No.65.၆၅.** ပစံးတဲမတဲတကလီပျာတကဒီးနီဒုဉ်လီဒီးဆံးစဲဟဲလီလီကိသွက်ကုန်ဒီးသံသဒုဉ်လီ။ ဒီးဒုဉ်နီဒုဉ်အဖဲလုဖိဉ်ယဲကုဒီးဒီးကဲထိန်ကွဲလဲပုဂံကညီလီ။ ဒီးဒိဉ်ထိန်ဘဲဒီးမုဒ်ကနီထိန်လီ။ ဒီးအဖဲယုအမဲလီနီဒုဉ်လီ။ ဒီးတဲလီနီဒုဉ်နီဒုဉ်ထိန်တဲအကုဘဉ်အဂီဂု၊ အခိန်သူဂု၊ အခိန်လုဂု၊ အမဲတဲထိန်ထံးသူစီမးလီစံးဘဲ။ လဲပုဂံအခိန်ဒီးအခိန်သူနီလီထွံနီကုထံလီ။ အခိန်သူလီထွံနီပသကီအဖိခါတကတဲလီထံထံတခိဒီးထံဘဲလီနီဒုဉ်အခိန်သူဟဲလီထွံနီလီ။ တုနုတပဟဲထိန်ကွဲကွဲဒီးထံဘဲလီနီဒုဉ်အကစဲပုဂံလီ။ ကွဲဂုလီအမဲဒီးသီဘဲဒီးသီအကကိမဲဒီးလီအမဲလီ။ ဒီးနီဒုဉ်စံးအီ။ စတကုဘဉ်ဒီးနုဘဉ်။ စမုကုဒီးနုဒီးပုဂံကမဲအဘဉ်ဖုစံးလီ။ ဒီးပသကီအဖိခါစံးအီဘဉ်ယိတဂု။ ပုဂံမုဒ်မဲအနုဒီးစကစံးညိဉ်ဒုဉ်ယဲလီ။ တုမုဒ်အနုတဖုဒီးနီဒုဉ်နီဒုဉ်တဝဲသုဉ်ကုသးကုဘဉ်ဒီးကုပိပသကီအဖိခါအခဲလီ။ ကုတဲအလီခဲနီပုမဲအနုအဖဲ ဒီးပုဖိဉ်လီထံကိပုဖိဉ်လီထံချီဒီးလီတလီလီမဲထိန်မဲဒီးဂုညါလီ။ နီဒုဉ်နီဒုဉ်ကုအိန်ဒီးအဝဲတယံတမိဘဉ် ဒီးမဲအဝဲဟဲကုကွဲကုယုအီလီအဖဲလီ။ ဟဲကွဲအဖဲဒီးပုဖိဉ်အဖဲလီထံကိထံချီနီလီတလီလီမဲထိန်မဲဒီးဂုညါလီ။ တုနုတပဟဲပသကီအဖိခါဟဲထိန်အသး ဒီးပုဂံပျာအီဒီးပုဂံမဲဘျီကုအဖဲနီတကိခါလီ။ တုမုဒ်အနုတဖုဒီးကုကိမဲကုအဖဲအသး ဒီးအဖဲအိန်မုဒ်အိန်ဂုဘဉ်ကုလဲလီ။ဒီးကတဲဂဲလီ။

၄၂. **ပဒုဉ်** နှုတ်မုဒ်ပုဂံအကျဲဒီးပစံးလီပပဒုဉ်လီ။ ထီရီပပုဂံအကျဲနီပစံးလီပပဒုဉ်လဲလီ။ ပဒုဉ်အလုဉ်ကဟဉ်ဟဲလဲပဒုဉ်အကျဲတကု။ ဂီဖဲမဲလုဉ်နီကဘဉ်ဒီးဘဉ်နု။ ပဒုဉ်ပဒုဉ်ကွဲတကု။ ပစံးဒီးအဆိလီပဒုဉ်ဟးဆူးလီ။

၄၃. **ဖိဉ်ညါ** နှုတ်မုဒ်တကလုလီ။ ဒီးမဲထိန်လီထံ

ကျဲဒီးအလုဉ်ဖးထီ ဒီးအဖိဝဲဒီးပကိလီကိသွက်ကုန်လီ။ ဒီးအိန်ဘဲကလုလီ။ဖိဉ်ညါထံတကလုဒီးဖိဉ်ညါခိတကလုလီ။

၄၄. **သဒုဉ်ယုဉ်** နှုတ်မုဒ်တဲလီကဲပုဂံတဖုနီပတဲသီဉ်ယုဉ်ယုဒီးပစံးလီသီသဒုဉ်ယုဉ်လီ။ ပပုလုးကနီလီထံကျဲနီသီသဒုဉ်ယုဉ်လီ။ ဒီးပစံးလီသီတဒုဉ်ယုဉ်စကိလီ။

၁. **ဒဲ** နှုတ်မုဒ်ပမဲဟံးဖိဒီးပကိလီကိသွက်ကုန်လီ။ ပုဂံကညီလဲမဲဒီးလုဒီးနှုတ်မုဒ်လဲမဲပုဂံလီ။ ဒီးတဲလီလဲမဲဒီးအကလုကလုလီ။ ဒဲကလံ။ ဒဲကိလဲ။ ဒဲထိန်ဖုး။ ဒဲမဲတဲစံးဒဲလီ။ ဒီးဒဲနီအဆိမုဒ်သတိလီ။ ဒဲမဲသတိမဲစံးဒဲလီ။

၂. **ဒဲ** နှုတ်မုဒ်ပတိပုဂံလီပပဒုဉ်သးဒီးပစံးလီပဒဲလီ။ ဒဲယဲတဂု၊ နဲယဲဘဉ်မဲနုလဲ။ ပုဂံတကနီဒဲအဝဲတကအမဲလီအစုညါသးလီ။ ဒဲနီအဆိမုဒ်ပုဂံလီ။ ပုဂံတကဒဲတဲပုဂံတဲဆိသမဲ။ ဒဲပုဂံယဲတဂု၊ ပုဂံတကဒဲပုဂံတကအမဲလီ။

၃. **ဒဲကလံ** နှုတ်မုဒ်လီပမဲလီပဒီးကသုဉ်ပသးလီကလံလီအပုနီ ဒီးပကိလီကိသွက်ကုန်လီ။ ဒဲကလံလီနီပမဲဖးထီဒီးပဒီးကသုဉ်ပသးလီကလံလီအပုနီလီ။ ဒဲကလံဒဲသီဂီနီမုဒ်ပဒိပပုမဲလီ။

၄. **ဒဲကိလဲ** နှုတ်မုဒ်ပမဲဒဲလီနီကျဲခိဒီးပတမဲကစီထိဉ်ဘဉ်ဒီးပစံးလီဒဲကိလဲလီ။ ဒီးမုဒ်ပုမိဉ်လဲမဲဖိစံးလီ။ ဒီးတနီနီစံးလဲလီကုလဲလီ။ ဒဲကိလဲလီနီမုဒ်ပုဂံကညီဒုးထိဉ်ဟိဉ်ခိအဖိခိဒီးယီလီဟိဉ်ခိနီမုဒ်ဒဲကိလဲလီ။

၅. **ဒဲမဲတဲ** နှုတ်မုဒ်ပုဂံကညီပုဂံတဲသုဉ်အလီမဲဒဲလီမဲတဲမိတဲလဲကအိဉ်ဘဉ်ဖုးအတဲနီမဲဒဲလဲလီပုဒီးပစံးလီဒဲမဲတဲလီ။

၆. **ဒဲစု** နှုတ်မုဒ်ပမဲသီပပဒုဉ်သးခိဒီးပစံးလီဒဲစုလီ။ ပုဂံတကဒဲစုခိဘဉ်မဲနုလဲ။ ပုဂံတကဒဲလီအစုညါသးခိဒီးသီတိတိလီ။ ပုဂံတကမဲနုတဲတမဲဒီးအသးမုဒ်ဒဲစုပုဂံစုကု။

၇. **ဒဲထိန်ဖုး** နှုတ်မုဒ်ပမဲထိန်ဖုးကအိဉ်ဘဉ်ပဘုဒီးပမဲလဲဒဲမဲအပု ဒီးတဲလီဖိနီပကိလီကိသွက်ကုန်လီ။ သုမုဒ်လဲလီထိန်ဖုးကအိဉ်ဘဉ်ဘုဒီးမဲဒီးဒဲထိန်ဖုးဒဲထိန်ဖုးတကု။

၈. **ဒဲနု** နှုတ်မုဒ်ညိဉ်နီဒီးပုဂံဒီးပပုလီပသးဒီးပုဂံမုဒ်မဲမုဒ်၊ ဒီးပအိဉ်လီထံမဲကိမဲပအိဉ်ညိဉ်နီဒီးမုဒ်မဲမုဒ်၊ ပစံးလီဒဲနုလီ။ ပုလီပတထိဉ်ဘဉ်နီတခိနီတအိဉ်ဒဲနုဘဉ်ဒီးပုနီပပုတမုဒ်ဘဉ်။ ပုဂံနီပတအိဉ်ဒဲနုဘဉ်ဒီးပအိဉ်တမုဒ်ဘဉ်။ ပုလီအိဉ်ဒဲ

၂၂.၁. ကျိတဒဲ နှံမှ်ပုကညိကတိတၢ်တုလီမၢ်

၁. **ဇး** နှင့် မှီတိအမျှတကလုပ်အလုပ်၌ နှံ့အသိးဒီး
အတံပးထိဘျသလံးဒီးပကိးလားဒီးလီ၊ ဒီးပှာတနီ၊ နီ၊
ကိးလကတံလီ၊ ဇးနှံ့ပအိၣ်အဒီးပဖီအိၣ်အတံ
လကသုလီ၊ ဒီးပကိးလားဒီးစိကတံစိတစုစုလီ၊ ဒီး

ဒဲး

မ့ၢ်အဆိမိၢ်မ့ၢ်စကိး. မ့ၢ်တၢ်အနီၢ်မ့ၢ်စကိးလီၤ.

၂. **ဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပံၤထီၣ်စိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်, လူၢ်သၣ်ဒဲးသၣ်ဒီးပံၤလၢပဒဲးတၢ်ဒီးလီၤ. လဲၤဒဲးသကီၤသၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဖိအိၣ်ကသူတက့ၢ်. ဒဲးထီၣ်လူၢ်ခွဲဒီးန့ၣ်ဟဲက့ၤချီထီၣ်တက့ၢ်.

၃. **ဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံထီၣ်ထံလီၤတကလုာ်န့ၣ်ပုၤကညီကိးပိာ်ထွဲတလၢၤနီၢ်အခံလၢဒဲးလီၤ. ဒီးထံထီၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ပံၤလၢဒဲးကတၢၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢၤနီၢ်အခံလီၤ.

၄. **ဒဲးတံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲးတံၢ်အဆိမိၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတံၢ်တၢ်ပူၤခိၣ်ထိးလၢသ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိးတံၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤလီၤ.

၅. **ဒဲးတူၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲးဘးအဆိမိၢ်လီၤ. ဒီးပုၤလၢတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖှိၣ်လၢလရၢၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢခိမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပံၤလၢဒဲးတူၢ်ဒဲးဘးလီၤ.

၆. **ဒဲးထီ** န့ၣ်မ့ၢ်တြၢ်အနီၤစၢၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၤပျူးထီၣ်ယိၣ်လၢထူန့ၣ်ပံၤလၢတြၢ်ဒဲးထီၣ်လီၤ. တလၢၤတြၢ်ဒဲးထီၣ်ယိၣ်လၢထူလီၤ.

၇. **ဒဲးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီၣ်သ့ၣ်သၣ်လၢပမၤအိၣ်န့ၣ်ပံၤလၢပဒဲးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒဲးထီၣ်တၢ်သၣ်လၢအဖီၣ်ထီၣ်ဝဲထူးတဖၣ်လီၤ.

၈. **ဒဲးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထွဲတဖၣ်အခိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢအခိၣ်ဒုအကပၤန့ၣ်တဘီၤ ဒီးပံၤလၢထွဲခိၣ်ဒဲးထီၣ်လီၤ. ထွဲတနီၤနီၤအခိၣ်ဒဲးထီၣ်လီၤ.

၉. **ဒဲးဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ဝဲးချ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဝဲးဘၣ်ပုၤချ့မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပံၤလၢဝဲးဒဲးဒဲးလီၤ. ပုၤကညီအထူၣ်ဖျိးဝဲးဒဲးဒဲး, ကလံၤအူသ့ၣ်လၢဝဲးဒဲးဒဲး. ပုၤကညီဖျိးအမဲာ်ဝဲးဒဲးဒဲးလီၤ.

၁၀. **ဒဲးဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤအူမ့ၢ်အလၢဝဲးချ့ဝဲးဒဲးဒဲးလၢမ့ၢ်အူကပိၤဝဲးဒဲးဒဲးလီၤ. မ့ၢ်အူတလိၣ်ကဲၤဒီးကပိၤဝဲးဒဲးဒဲးလီၤ.

၁၁. **ဒဲးန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သပၤထံလၢပဝဲၤထီၣ်အိၣ်ထံန့ၣ်ပကိးလၢဒဲးန့ၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဒဲးန့ၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဝဲၤထီၣ်အိၣ်ထံလၢဒဲးန့ၢ်ပူၤလီၤ.

၁၂. **ဒဲးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤအၢၤပုၤသီမၤကမၢ်တၢ်ဒီးတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖှိၣ်တၢ်နးလၢလရၢၣ်မ့ၢ်အူအပူၤန့ၣ်ပံၤလၢဒဲးဘးလီၤ. ပုၤတဂၤတယူးယိၣ်ဘၣ်အမိၢ်အပၢ် ဒီးဒဲးဘးဝဲဒီးတူၢ်ဘၣ်လရၢၣ်လီၤ. ပုၤအိၣ်ဘၣ်လၢလရၢၣ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ဒဲးဘးဒဲးဘးအမိၢ်အပၢ်သၢ. ဒီးပံၤလၢတၢ်ဒဲးဘးစကိးလီၤ.

၁၃. **ဒဲးဘးပတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖှိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလၢမၤကမၢ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးလီၤဘၣ်ယိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,

ဒဲး

တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆူဒိၣ်ဆါအၢၤတၢ်လၢအိၣ်လၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပံၤလၢဒဲးဘးပတ်လီၤ. ပုၤလၢဘၣ်တၢ်ဒဲးဘးပတ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤအၢၤမၤသီပုၤဂၤဒီးတၢ်မၤအၢၤမၤသီက့ၤအီၤလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုပံၤလၢဒဲးဘးနီၢ်ခိၣ်လီၤ. ဒဲးဘးနီၢ်ခိၣ်ဒဲးဘးပတ်န့ၣ်ဒဲးသိးသိးလီၤ.

၁၄. **ဒဲးဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲးဘးအဆိမိၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဘၣ်လရၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲးဘိၣ်ဒဲးဘးလီၤ.

၁၅. **ဒဲးအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝံၤအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒဲးပံၤလၢပဒဲးအိၣ်လီၤ. လဲၤဒဲးအိၣ်ဒဲးသၣ်. လဲၤဒဲးအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၢတက့ၢ်.

၁၆. **ဒဲးမိၤကတၢ်မိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကတၢ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိမိၢ်လၢဒဲးမိၤကတၢ်မိၤလီၤ. ဒဲးမိၤကတၢ်မိၤန့ၣ်ပဖီၣ်အတၢ်လၢကသူလီၤ.

၁၇. **ကဆဲးဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအကလုာ်မ့ၢ်, ပုၤကညီအကလုာ်အိၣ်ဒိးအကတြးဒိးပစံးလၢအကလုာ်ကဆဲးဒဲးလီၤ. ပုၤတဂၤအကလုာ်ကဆဲးဒဲးလီၤ.

၁၈. **ကိးမံၤဒဲး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကိးအကျါတက့ၢ်.

၁၉. **ခိၣ်ဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဒုၣ်အဆံၤလၢအဖးဒုလၢအဆံးတဘီန့ၣ်ပံၤလၢပခိၣ်ဒဲးလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အခိၣ်ဒဲးတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အဆံးဒုလၢအဆံးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၀. **ခိၣ်မ့ၢ်ဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်မ့ၢ်ဆၣ်လၢအစယဲၤ ဒီးပခိၣ်မ့ၢ်ဆၣ်တဘီန့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်မ့ၢ်ဒဲးလီၤပခိၣ်မ့ၢ်ဒဲးန့ၣ်ဘူးဒီးပခိၣ်မ့ၢ်ဆၣ်တဘီလီၤ.

၂၁. **စုဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုမ့ၢ်ဆၣ်အဘၣ်စၢၤ ဒီးပစုမ့ၢ်တိအဘၣ်စၢၤန့ၣ်ပံၤလၢပစုမ့ၢ်ဒဲးလီၤ. ပစုမ့ၢ်ဒဲးန့ၣ်ဘူးဒီးပစုမ့ၢ်ဆၣ်လီၤ. ဒီးပံၤလၢပစုမ့ၢ်ဒဲးပံၤန့ၣ်စကိးလီၤ.

၂၂. **စုဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုမ့ၢ်ဆၣ်အဘၣ်စၢၤ ဒီးပစုမ့ၢ်တိအဘၣ်စၢၤန့ၣ်ပံၤလၢပစုမ့ၢ်ဒဲးလီၤ. ပစုမ့ၢ်အဆံးန့ၣ်ဆဲးဝဲဖိန့ၣ်မိၤလီၤ.

၂၃. **တဒဲး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်မဲထီၣ်လၢသ့ၣ်ဒုလီၤဒီးအလၢၣ်ဆူၣ်စယိာ် ဒီးအလၢၣ်စိးမယဲးန့ၣ်ပံၤလၢတဒဲးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤလၢသဲးလီၤ.

၂၄. **တဒဲးတဆၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလၢအကသိးစၢၤန့ၣ်ပံၤလၢပုၤကညီတဒဲးတဆၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဒဲးတဆၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဆူပဒိၣ်ကပၢ်သမိးခါ.

၂၅. **တၢ်ဒဲးဘးပတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတူၢ်တၢ်ဖှိၣ်တၢ်နးလၢဟီၣ်ခိၣ်အချၢအံၤကဲကဲတကဲ,သံသံတသံ,တံၢ်လုၤအီၤလုၤ,ဖှိၣ်သံယာ်သံဒီးပံၤလၢတၢ်ဒဲးဘးပတ်လီၤ. တၢ်ဒဲးဘးပတ်ဘၣ်ပုၤကညီလၢခိတယၣ်အံၤဖှိၣ်သမိးစံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **တူၢ်တၢ်ဒဲးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢတူၢ်တၢ်ဖှိၣ်တၢ်နးအကလုာ်ကလုာ်လၢလရၢၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢထီပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပံၤလၢတူၢ်တၢ်ဒဲးဘးလီၤ. ပုၤလၢတၢ်

ကျေးဇူးတင်တောင်းဆိုရန်တောင်းဆိုရန်။

၂၇. **ကြမ်းသီး** နှင့်မှိုထိရီပတ်မြို့ဝယ်တိုက်လှေထု
ဒီးပစ်လေကြမ်းသီးလီ။ ပုတကကြမ်းသီးထိလိာအ
ကနုလှေထုလီ။ တလှေကြမ်းသီးထိအခိဉ်စိဉ်
လှေထုလီ။

၂၈. **ကြမ်းသီးတံကတီး** နှင့်မှိုပုလသုစံးသုကတီး
ဒီးကတီးတံကတီးတသုဘဉ်နှံပစ်လေကြမ်းသီး
တံကတီးလီ။ ပုတကကြမ်းသီးတံကတီးတဘီ
ဘဉ်တဘီ၊ တထံဘဉ်တထံကတီးတသုဘဉ်။

၂၉. **ထရီဒီး** နှင့်မှိုပုလသုစံးသုကတီးထံအိထံ လာ
မိာ်ဘိလှေထုလှေပစ်လေထရီဒီးလီ။ ဒီးမှိုပုမိဉ်လ
စွဉ်ဖိစံးလီ။

၃၀. **ဘီဒီး** နှင့်မှိုပုလသုစံးသုကတီးလီလဲဘီဒီးပကီး
လာဘီဒီးလီ။ ဘီဒီးဘီဒီးနှံဆံးနှံဆုတကွာဒီးထိ
က၊ ပတဆံတသု၊ ပယုဃာ်တသုလီ။

၃၁. **မာဒီးဘး** နှင့်မှိုပုလသုစံးသုကတီးမာဒီးသီးကဘဉ်
တံဒီးဘးဒီးပစ်လေမာဒီးဘးတံလီ။ ဒီးမာစကီးပုလ
မာကမာတံဒီးအသီး ဒီးပစ်လေမာဒီးဘးပုလစကီး
လီ။ ပုတကမာဒီးဘးပုလမာအာမာသီတံလီ။

၃၂. **မာတံဒီးဘး** နှင့်ထိရီပုလမာကမာတံနှံတမံ
လံလံဒီးကဒီးဘးပစ်လေမာတံဒီးဘးလီ။ ပု
တကမာတံဒီးဘးလာဟုဉ်တံတမံဒီးအဝဲတကနုမာ
တံဒီးဘးလာမာကမာမုဉ်ကမာမုဉ်တမံလီ။

၃၃. **သဒီး** နှင့်မှိုနီတကလုဉ်မဲထိဉ်လာသုဉ်ဒုခံသုဉ်ဒု
လီ။ ဒီးအလုဉ်နီစုမုဉ်ခံဘီဒီးအလုဉ်တိုဉ်ဝဲဆုဉ်စလီ။ ဒီး
ပကီးလာသဒီးလီ။ သဒီးသဒီးနှံမှိုနီတကလုဉ်မဲ
ထိဉ်လာသုဉ်ဒုခံသုဉ်ဒုလီလီ။ သဒီးထံ (a kind of
tree).

၃၄. **ဟုဉ်တံဒီးဘး** နှင့်မှိုပုလသုစံးသုကတီးအာမာသီအသီးဒီး
မာသြူးမာကမာတံနှံပဉ်မှိုပုလ၊ကစာယွာမှိုပုလ၊စံဉ်
ညီဉ်အီလာအဘဉ်တံနုတံဖိုဉ်လာမိဉ်ပုမုဉ်ပုလ၊ လာ
လရံပုမုဉ်ပုလ၊ ဒီးပစ်လေပဉ်ဟုဉ်အတံဒီးဘးဒီးက
စာယွာဟုဉ်တံဒီးဘးလီ။ တံဘျဉ်တကပုလဲဆိုး
လာပဉ်ဒီးပဉ်ဟုဉ်တံဒီးဘးလီ။

၃၅. **အဒီးအဆဉ်** နှင့်မှိုထိရီတံလာအဆံးအကွေတ
ဖဉ်နှံပစ်လေအဒီးအဆဉ်လီ။ တံဘဉ်ဒဉ်ဘဉ်ဒီး
နှံမှိုအဒီးအဆဉ်လီ။ ဘုဆံးဖးလာအဘီပြီနှံမှိုဘု
အဒီးအဆဉ်လီ။ ပုလအကသီးပိညါစုဝဲတဖဉ်နှံ
မှိုပုကညီအဒီးအဆဉ်လီ။ ပုကညီအဒီးအဆဉ်တ
ဖဉ်နှံတသုစံးသုကတီး၊ တပာ်လိဉ်ပာ်ပာ်ဘဉ်။

၁. **ဒဉ်** နှင့်မှိုပုမိဉ်ခါအမာနှံပကီးလာဒဉ်လီ။ ဒီးပကီး
ဒီးအဆီလာဖိဉ်ဒဉ်လီ။ ဒဉ်တဖဉ်နှံမှိုတနုတုဉ်

ဘဉ်ဒီးတဘဉ်ဘဉ်အမံပုအသးဘဉ်။

၂. **ကဒဉ်ဇာကလံ** နှင့်မှိုတံအထံးမဲထိဉ်အါထံးဒီး
တံဖျါအါဝဲနှံပစ်လေကဒဉ်ဇာကလံလီ။ သကွဲမဲ
ထိဉ်ကဒဉ်ဇာကလံလီ။

၃. **စခွဉ်ဒဉ်** နှင့်မှိုတံကုဉ်ဝဲလာအခိဉ် ဒီးအခံတမျီဝဲ
နှံပစ်လေကုဉ်စခွဉ်ဒဉ်လီ။ ဒီးပစ်လေကုဉ်တခွဉ်စ
ကီးလီ။ ချံနှံကုဉ်တမျီမာအသးစခွဉ်ဒဉ်လီ။

၄. **ဟီဉ်ဒဉ်** နှင့်မှိုဟီဉ်စာအဆီလီ။ ပုလမာမဲဆုး
တံနှံပစ်လေဟီဉ်စာဟီဉ်ဒဉ်အသးလီ။ ပုမာ
ယဲသဲမုဉ်အသးနှံမှိုမာ ဟီဉ်စာဟီဉ်ဒဉ်အသးလီ။

၁. **ဒီး** နှင့်မှိုပတီတံလာယဲဉ်ကနုကွါကနုဒီးပစ်လေ
ဒီးလီ။ ပုတကဒီးအဝဲတကအခိဉ်လာယဲဉ်ကနုလီ။ သ
ရဉ်ဒီးလာလာကွါအ ကနုလီ။

၂. **ဒီး** နှင့်မှိုပစ်ပုလီကလံလာတံမံဒီးပစ်လေဒီး
လီ။ ဒီးတံနှံဒီးဝဲဒီးအံ၊ ပုတကလီကလံလာထွဉ်၊ ပု
တကလီကလံလာတံပျဉ်၊ ပုတကလီကလံလာတံသွဉ်၊
ပုတကလီကလံလာတံအါတံသီ၊ ဒီးတံနှံဒီးဝဲဒီးနှံ
လီ။ ပုတကဒီးယဲလာထွဉ်၊ ပုတကဒီးယဲလာတံပျဉ်
ဒီးစသးဒဉ်ထိဉ်လီ။

၃. **ဒီးကနု** နှင့်မှိုတံသီဉ်တံပုလနှံဒီးပကနုဟူဒီးပဒီး
ပနုဒီးပကနုနှံပစ်လေဒီးကနုလီ။ ဒီးပုတနု နီ
စံးလာဒီးကနုဒီးကနုလီ။ ဒီးကနုဒီးကနုတံသီဉ်
တံပုတကုဉ်၊ သုမံလာပုကျါအံဒီးကနုတံကသီဉ်
ကသဲတမံမံဘဉ်ဖူး။

၄. **ဒီး** နှင့်မှိုလုဉ်တနီနီအဘီယံနှံပစ်လေလုဉ်ဒီးလီ။
သုဉ်တနီနီလုဉ်လီလာအဒီးလီတခီတဘုဉ်ဘုဉ်
လီ။

၅. **ဒီးကနု** နှင့်မှိုဒီးကနုအဆီလီ။ ဒီးမှိုပကနုတံ
သီဉ်တံသဲဒီးပစ်လေဒီးအဆီလာဒီးကနုဒီးကနုလီ။

၆. **ဒီးကလု** နှင့်ကွါလာကလုအကျါတကုဉ်။ ၄.

၇. **ဒီးကလီ** နှင့်ကွါလာကလီအကျါတကုဉ်။ ၇.

၈. **ဒီးကဆီ** နှင့်မှိုလံဉ်တကလုဉ်ထံဉ်တံလာမနု ဒီးပ
ကီးလာဒီးကဆီလီ။ ဒီးထဲဆီမိဉ်ပုတဘုဉ်ဒီးအမဲခံတုဉ်
လာကကဒီးအမဲကံတထီဘဉ်လီ။ ဒီးအိဉ်ခံကလုဉ်ဒီး
ဒီးကဆီပြီဒီးတကလုဉ်စကီးလီ။ ဒီးကဆီဒါကအါနှံ
ပထံဉ်ယူလာမနုဒီးလံအသီးလီ။

၉. **ဒီးကဆီပြီမိ** နှင့်မှိုလံဉ်ပြီဒီးတကလုဉ်ထံဉ်တံလာ
မနုဒီးယူအီဉ်အဆဉ်လာမနုဒီးပကီးလာဒီးကဆီပြီမိ
လီ။ ဒီးကဆီပြီမိနှံယူအီဉ်အဆဉ်လာမနုလီ။

၁၀. **ဒီးကံ** နှင့်မှိုပတီကံတံယံတံကနုလာယဲဉ်က
နုဒီးပစ်လေဒီးကံလီ။ ဒီးကံထီခိဉ်အခိဉ်လိဉ်ယံလာ
ယဲဉ်ကနုလီ။

နဲ့ယံလေနတစ္ဆါအိဉ်န့တက့ၢ်. အဝဲလဲယုတ်တမံ
ဒဉ်. အတၢ်တဟ့ၣ်. အဝဲစံးဘဉ်ဝဲဖါတၢ်ဧတဟ့ၣ်ယၤ
ဘဉ်. ဟ့ၣ်ကဉ်အီၤနဲၣ်. မ့ၢ်အကလၢၢ်ဧါ. အဖိမုဉ်ပျံအ
ပၢ်ဒၤးဟ့ၣ်လီၤအီၤတကျဲလီၤ. အပၢ်က့ၤန့ၣ်ဆူဒၤး
ပူၤအတၢ်ထံဉ်န့ၢ်အီၤ. အတၢ်စံးက့ၤပိဉ်ဖိဉ်ယဲအဒံဒၤး
ဟီဉ်ဒၤးယၤတကျဲလီၤ. က့ၤတုၤလၢဝုၢ်တဝုၢ်ကုၢ်တသ့ၣ်
ညါကစၢ်. ယကစၢ်နဟါက့ၤလံဧါ. စံးဝဲဒ်န့ၣ်ထွဲလီၤကုၢ်
တ ခီဝုၢ်. ပုၤတ ခီဝုၢ် က သ့ၣ်
တခီဝုၢ်ကဆိတခီဝုၢ်ဝံက့ၤက နီးဝဲတုၤကးဝုၢ်တဝုၢ်.စံး
ကနီးဝဲ ကုၢ်တသ့ၣ်ညါကစၢ်. ယကစၢ်နဟါက့ၤလံဧါ.
ဟါက့ၤလံ ယၢ်. ထွဲ လီၤကနီးကုၢ် တခီဝုၢ်.
ပုၤတခီဝုၢ်ကသ့ၣ်တခီဝုၢ်ကဆိတခီဝုၢ်ဝံက့ၤ
ကနီးဝဲတုၤကးတဝုၢ်ဒ်န့ၣ်ဝုၢ်ယုဝုၢ်လၢၢ်စိဖုကလုတုၤလၢ
အကအိဉ်အလီၢ်န့ၣ်အိဉ်ဝဲတကျဲလီၤ. ဝံသ့ၣ်ထီဉ်ဝုၢ်
တဝုၢ်အန့ၢ်ခိဉ်ကပီၤမးမုဉ်မုဉ်တးသါဘဉ်လၢအမံၤပုၢ်အ
န့ၢ်. အမံၤပုၢ်မၤလီၤအကုၢ်တကျဲ. တးဟဲဝဲတုၤကွၢ်ဝဲန့ၢ်
ခိဉ်ကပီၤသမိး. တဲၤက့ၤစံးဘဉ်အကစၢ်. ကစၢ်ဧါ,ကစၢ်
အမၢ်အန့ၢ်ခိဉ်ကပီၤသမိးတဲၤ. အကုၢ်ဘျဉ်အကစၢ်. အ
ဖိလဲၤကွၢ်အဖိလဲၤကွၢ်တကျဲ. တုၤကးလၢအဝဲၢ်အိဉ်ကွၢ်
ဝဲတးအိဉ်သမိးတဲၤလီၤ. က့ၤတဲဘဉ်အပၢ်ပၢ်ဧါ ဝဲန့ၣ်
အန့ၢ်ခိဉ်ကပီၤသမိး.

၁၇။ **ဒီတကျိန်ဒီတကျိန်** နှုတ်မှပတီသိသ်သုင်ကစာမု
ဂုၤ၊ ပတီသိသ်ဝင်ထီတၢ်ဝင်ထီန့မုဂုၤ၊ ပစံးလၢဒီတ
ကျိန်လီၤ၊ ပှၤတကဒီတကျိန်သုင်ကစာသိသ်တြၢ်တြၢ်
လီၤ၊

၁၈. **ဒိဋ္ဌိပရိယာယ်** နှင့်ပရိယာယ်အသွေးကွက်နှစ်ခုနှင့် ပရိယာယ်ဒိဋ္ဌိပရိယာယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးနှစ်ဦးပရိယာယ်၊ တပရိယာယ်၊

၁၉. **ဒီထီဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပဟ်ထီဉ်သဟးဆူလၢၢ်ဆီခိဉ်လၢပချီထီဉ်ထံမ့ၢ်ဂ့ၢ်. လၢပစီထီဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးလၢပဒီထီဉ်လီၤ. ဒီထီဉ်ထံချီတက့ၢ်. ဒီထီဉ်မ့ၢ်တက့ၢ်. ဒီထီဉ်မ့ၢ်ဝံးဒီးဒီထီဉ်က့ၢ်ထံချီတသၢလီၤ.

၂၀. **နိ** နှင့်မာပိတ်မိဖိနှုတ်ပစ်လေ့ရှိပါသည်။ ပုဂံက ညီမာလဲအိတ်ဖိတ်နီး ခိပိလဲသရိတ်ပူလီ၊ ပုဂံကညီလဲ အိတ်ဖိတ်လဲသရိတ်ပူနီးခိပိသိတ်တိတ်လီ၊

၂၁. **ဒီဇင်ဘာ No.80.၈၀.** ဖိတ်သိမ်းပုဂံခံဂါအ
မိအပ်သံသဒေအိ၊ ဦးအိကုလဲလါအဖံအသိးအဖံ
ကွါကုအိအိထိထိထိထိ ဦးမတါဖံးတါဒီးနာဟူလါ
ပုပိမုဂ်တဂါ ပိခါမါဒါဒါအိပိခါမါနါဘဂ်.
ဦးအဝဲကုဂ်လိအသးဒါပုဂံခံဂါနုဂ်တကျလိ၊ ဦး
တဲဘဂ်အဖံတကျ ဦးအဖံတဂါဖံးဆါအလံလံ၈၁၊
ပုအမဲဂ်သူအပျါဂါပုမတနါနဲနမတနါဒ်လဲဂ်.

လဲၤတဂ့ၤခါ၊ ဖံတီၢ်န့ၢ်ပမ့ၤတီၢ်ပံာ်တက့ၢ်၊ နၤတနၤပတမၤကွၢ်ကွၢ်တထံၣ်စးအဖံးန့ၢ်ထၢထၢ အဖံတီၢ်န့ၢ်အမ့ၤတီၢ်ပံာ်တက့ၢ်လီၤ၊ တဂၤတဂၤအဖံတီၢ်န့ၢ်အမ့ၤတီၢ်ပံာ်ခံဘျဉ်ခံဘျဉ်၊ အဝဲဒီပုၤဝဲခံဂၤန့ၢ်လဲၤတက့ၢ်လီၤ၊ ဝံထီၣ်မ့ၤတီၢ်ပံာ်ပံာ်ထီၣ်တဂၤဖျၢၣ်ဖျၢၣ်လဲၤဝဲတုၤလၢချၢၣ်တထူၣ်မၤအိၣ်ချၢၣ်တထူၣ်န့ၢ် ဒီးအလၢၣ်လီၤလၢၣ်စီဖုကလု ဒီးအပုၤတဂၤမၤအိၣ်ကဒီးချၢၣ်တး ချၢၣ်အလၢၣ်ထီၣ်က့ၤလၢၣ်စီဖုကလုကး၊ လဲၤကဒီးတုၤလၢထံပၢ်ထီၣ်တပူၤအဝဲတဂၤစံၣ်လီၤတးမၤအိၣ်ဒီးထံန့ၢ်တး ဒီးထံန့ၢ်လီၤသးကဒီးလၢၣ်စီဖုကလုလီၤ၊ ဒီးအပုၤတဂၤစံၣ်လီၤကဒီးဒီးမၤအိၣ်ကဒီးထံန့ၢ်ထီၣ်က့ၤကဒီးဒီးလီၤလီၤ၊ ဝံလဲၤတက့ၢ်လီၤ၊ လဲၤလဲၤတုၤလၢပိာ်မုၢ်အိၣ်ဒီးမုၢ်ဟါလဲၤထီၣ်မၤထီၣ်တက့ၢ်လီၤ၊ မၤဝဲသၢနံၤသၢနၤ ဒီးပိာ်မုၢ်မၤတနၤလၢပိာ်မုၢ်က့ၤစံၣ်ဆူအဒးအဝဲလူၤပိာ်မုၢ်ပၢ်လၢပိာ်မုၢ်အဒးတက့ၢ်လီၤ၊ ဒီးကတၢၢ်ဝဲလီၤ၊

၂၂. **ဒိဘၣ်** န့ၢ်မုၢ်ပုၤကညီမၤန့ၢ်မိၤဖုံၣ်မိၤန့ၢ်ထုကဖၣ်တၢ်လၢပုၤဆါအဂီၢ်ထံးဒီးပစံးလၢဒိဘၣ်ဝဲလီၤ၊ ပုၤကညီမၤန့ၢ်မိၤဖုံၣ်မိၤန့ၢ်လဲၤဒိဘၣ်ဝဲဒီးပုၤဆါန့ၢ်လီၤ၊ န့ၢ်မိၤဖုံၣ်မိၤအဆၣ်န့ၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ် ဒီးပုၤဆါန့ၢ်ဒီးထုကဖၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဒိဘၣ်ဝဲလီၤ၊

၂၃. **ဒိမိ** န့ၢ်မုၢ်ပုၤဝဲၣ်ကလိးဘျါက့ၤကမိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဒိမိလီၤ၊ ပုၤတဂၤဝဲၣ်ကလိးဒီးအစုအခိၣ်ဒိမိဒိမိနးကၤ၊

၂၄. **ဒိရီၢ်** န့ၢ်မုၢ်ထီၣ်တကလုာ်န့ၢ်ပုၤဒိရီၢ်ဒိရီၢ်ဒီးပကိးလၢဒိရီၢ်လီၤ၊ ဒီးပကိးလၢထီၣ်ဒိရီၢ်စကိးလီၤ၊ ဒိရီၢ်ဒါရီၢ်န့ၢ်မုၢ်ထီၣ်တကလုာ်လီၤ၊

၂၅. **ဒိလီၤ** န့ၢ်မုၢ်ပစံးပုၤဂၤလၢလီၤကံၤလၢပုၤလၢပျၢၤတဖၣ်လၢပစံၣ်တၢ်လၢပူၤဒီးပစံးလၢပဒိလီၤတၢ်လီၤ၊ ဒိလီၤဝဲန့ၢ်ဒ်အံၤ၊ စကဒိလီၤသရၣ်ဒီးစီမိၤရှုၣ်အံၤလီၤ၊ သရၣ်တဖၣ်ကဲလၢအပျၢၤအဘီၣ်အခိၣ်ဒိစီမိၤရှုကဲလၢပုၤအိၣ်စရလးဖိအခိၣ်အသးလီၤ၊ စကဒိလီၤသရၣ်ဒ်န့ၢ်ဒီးအဝဲန့ၢ်မုၢ်ပဒိလီၤတၢ်လီၤ၊ ယဲတဂၤနကဒိလီၤယၤ ဒီးမတၤလဲၣ်၊ စဒိလီၤနတသ့ဘၣ်၊ စဒိလီၤတၢ်လီၤတၢ်တသ့ဘၣ်၊

၂၆. **ဒိလီၤ** န့ၢ်မုၢ်ပစံးပုၤဂၤအသးဒီးပသးဒီးသးသးဒီးပစံးလၢဒိလီၤလီၤ၊ ပုၤတဂၤဒိလီၤယၤလၢအသးဒီးပစံးဝဲလၢစသးလီၤကံၤလၢသါသးလီၤ၊ ဒိလီၤကွၢ်တၢ်လၢနသးတက့ၢ်၊ ပုၤဂၤမုၢ်ကတိၤနၤန့ၢ်ကဘၣ်နသးစကိးခါ၊

၂၇. **ဒိလီၤထံ** န့ၢ်မုၢ်ပတီၢ်လီၤကျၢၣ်လၢလုာ်ကျၢၣ်ဒးဘျါန့ၢ်ပစံးလၢပဒိလီၤထံလီၤ၊ ပမုၢ်မၤသံညၣ်ဒီးပတီၢ်ဘျးသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢဒိပကိးကျိၤလၢထံကျိၤန့ၢ်မုၢ်ပဒိလီၤထံလီၤ၊ ထံန့ၢ်တုၤပဒိလီၤတီၢ်လီၤဒီးညၣ်သံဝဲလီၤ၊

၂၈. **ဒိဝါ** န့ၢ်မုၢ်ကသံၣ်ကသီတကလုာ်လၢကသံၣ်သရၣ်မၤဝဲဒီးဒုးအိၣ်ပုၤဆါတဖၣ်န့ၢ်လီၤ၊ ဒိဝါကမုၢ်န့ၢ်မုၢ်ကသံၣ်လူတူၣ်လီၤ၊

၂၉. **ဒိသနီၣ်** န့ၢ်မုၢ်ထီၣ်တကလုာ်န့ၢ်ပုၤဒိသနီၣ်ဒိသနီၣ်ဒီးပကိးလၢဒိသနီၣ်လီၤ၊ ဒိသနီၣ်ဒိသနီၣ်န့ၢ်မုၢ်ထီၣ်လီၤ၊

၃၀. **ဒိသံ** န့ၢ်မုၢ်ပတီၢ်သံတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢယဲၣ်ကနူၤဒီးပစံးလၢဒိသံလီၤ၊ ပဒိသံတၢ်န့ၢ်ပတီၢ်တၢ်အခိၣ်လၢယဲၣ်ကနူၤဒီးသံဝဲလီၤ၊ ပုၤတဂၤဒိသံထွဲၣ်တဖၣ်လၢယဲၣ်ကနူၤလီၤ၊ တၢ်ဘျဉ်တဖၣ်န့ၢ်ပဘၣ်ယီၣ်လၢကဒိသံဒိဟါမၢ်ဘၣ်ဖုးပုၤလီၤ၊

၃၁. **ဒိသီၣ်ဒိသဲ** န့ၢ်မုၢ်ပတီၢ်သီၣ်သ့ၣ်ကစၢ်မုၢ်ဂ့ၤ၊ ပတီၢ်သီၣ်ဝဲၣ်ထီၣ်မုၢ်ဂ့ၤ၊ ထီၣ်ပတီၢ်တၢ်လၢသီၣ်ဝဲတမံၤလၢလၢန့ၢ်ပစံးလၢဒိသီၣ်လီၤ၊ ဒိသီၣ်ဒိသဲတၢ်တဂ့ၤ၊ ကံၤစနီၤကၤ၊

၃၂. **ဒိဟါမၢ်** န့ၢ်မုၢ်ဒိသံအဆိလီၤ၊ ပတီၢ်သံတၢ်လၢယဲၣ်ကနူၤန့ၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢဒိသံဒိဟါမၢ်လီၤ၊

၃၃. **ဒိအိၣ်** န့ၢ်မုၢ်ပတီၢ်အိၣ်ချိၣ်မိၤကမိၤလၢယဲၣ်ကနူၤဒီးပစံးလၢဒိအိၣ်လီၤ၊ ပုၤတဂၤဒိအိၣ်ကမိၤလၢလၢအလီၤလီၤ၊

၃၄. **ကဒိ** န့ၢ်မုၢ်ညၣ်ထံဘျါတကလုာ်ထံကံၤဒုၣ်ဒီးသုဝဲဒီးအိၣ်ဒီးအသး ဒီးအမၢ်ခံဆဲးကံၤအသးလၢအဂီၢ်ဒီးဝးအသးဒီးပကိးလၢကဒိလီၤ၊ ကဒိကဒိန့ၢ်မုၢ်ညၣ်လီၤ၊ ညၣ်ကဒိစံးဝဲဒုၣ်၊ (လုၤကဒိ ကွၢ် ၅၃.)

၃၅. **ကွၢ်ဒိ** န့ၢ်မုၢ်ကွၢ်လိအဆိလီၤ၊ ပုၤဂၤမၤတၢ်ဒီးပကိးဒီးပတီၢ်န့ၢ်န့ၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢပကွၢ်လိကွၢ်ဒိလီၤ၊

၃၆. **န့ၢ်ဒိ** န့ၢ်မုၢ်န့ၢ်တကလုာ်န့ၢ်အဖါတဖၣ်အခိၣ်ဂီၤဒီးအပျီၢ်တိၤကွၢ်လၢအဝါတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢန့ၢ်ဒိလီၤ၊

၃၇. **ယုဒိ** န့ၢ်မုၢ်ပကွၢ်ပုၤလၢအဂ့ၤတဂၤဒီးပစံးလၢလီၤကံၤလၢပုၤအၢပစံးလၢန့ၢ်တဂၤဝဲလၢန့ၢ်တဂၤ၊ ပစံးဒ်န့ၢ်ဝုၤဝုၤဒီးပစံးလၢပယုဒိလီၤ၊ ထီၣ်မုၢ်ပုၤအၢတဂၤလၢလၢန့ၢ်နယုဒိဒီးယၤဘၣ်မနုၤလဲၣ်၊

၃၈. **တဒိ** န့ၢ်မုၢ်မဲးလိၢ်အဆိလီၤ၊ ဝဲၣ်လၢပမၤဟံၣ်ခိၣ်န့ၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢမဲးလိၢ်တဒိလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢမဲးလိၢ်သဒိစကိးလီၤ၊

၃၉. **တရီၢ်ဒိ** န့ၢ်မုၢ်ပုၤကညီဟံၣ်ဒုၣ်အသးလၢပလီၤဒီးကွၢ်ပမဲၣ်ဆၢတလုာ်ဒီးပစံးလၢကွၢ်ပမဲၣ်တရီၢ်ဒိလီၤ၊

၄၀. **တၢ်ကတိၤအဒိ** န့ၢ်မုၢ်ပသးပုၤကတိၤဒိတၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ကတိၤအဒိလီၤ၊ တၢ်ကတိၤအဒိအိၣ်ဝဲဒ်အံၤလီၤ၊ သုတဟံၣ်လီၤတူၢ်ဘုၣ်ချဲတဂ့ၤ၊ ပသးပုၤသုတဆၢသံစံးဝဲဒ်န့ၢ်လီၤ၊ ဒီးမုၢ်ဒိလီၤပသးပုၤလၢဘုၣ်ချဲဒီးစံးဝဲလၢတၢ်ကတိၤဒိလီၤ၊ သးပုၤမုၢ်တအိၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်အိၣ်တသ့

ဘဉ်. ဘုရဲမုၢ်တအိၣ်ဘဉ်ဒီးပကဝံသံလီၤ.

၄၁. **တၢ်လီၤဒီး** န့ၣ်မုၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤအဆိလီၤ. တၢ်ကိၢ်တၢ်ကၢ်ဒီးပတအိၣ်ဘဉ်အိဘဉ် ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သၣ်ဝံၤ တၢ်လီၤဒီးလီၤ.

၄၂. **ထါဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပကတၢ်ဒီးတၢ်လၢထါအကျိၣ် ဒီးပစံးလၢထါဒီးလီၤ. ထါဒီးန့ၣ်ဒီးဝဲဒ်အံၤ, ပုၤကညိဒ်သီးမုၢ်လၢ်မၤသးဒီးနီၣ်ထံးသီးန့ၣ်. ထါဒီးန့ၣ်ဒီးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

၄၃. **ထီၣ်ဒီးရီၢ်** ထီၣ်တကလုာ်န့ၣ်ပုၤသီၣ်ဒီးရီၢ်ဒီးရီၢ်ဒီးပကိးလၢထီၣ်ဒီးရီၢ်လီၤ. ထီၣ်ဒီးရီၢ်ထီၣ်ဒီးရီၢ်စံးဝဲဒ်လီၤ.

၄၄. **ထီဒီး** န့ၣ်မုၢ်ထီလုာ်အဘိဃံန့ၣ်ပစံးလၢထီဒီးလီၤ. တလၢထီလုာ်လၢထီအဒီးလီၤ.

၄၅. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မုၢ်ယီၤအလုာ်မုၢ်ဂုၤ, တနံးလုာ်မုၢ်ဂုၤအိၣ်ဒီးအဘိလၢပတဝဲလီၤပလုၤလီၤတြၢဘဉ်န့ၣ် ပစံးလၢဒီးဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤဝဲတနံးလုာ်ဒီးဒီးဒီးဒီးဟံးက့ၤဟံးဝဲလီၤ.

၄၆. **နီၣ်ဒီး** န့ၣ်မုၢ်စယုၤအဆိလီၤ. ပမၤတၢ်လၢပအူသီၣ်တကလုာ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢစယုၤနီၣ်ဒီးလီၤ.

၄၇. **ပုၤတၢ်ဒီး, ထါဒီး No. 77. -၇၇** (ကွၢ်တၢ်ဒီး)

၄၈. **ဖိဒီး** န့ၣ်မုၢ်ဖိစၢ်အဘိဃံန့ၣ်ပကိးလၢဖိဒီးလီၤ. ဖိန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒိတနီၤနီၤလီၤ.

၄၉. **ဘဉ်ဒီးဘဉ်ထံး** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ဒီးဝဲဒ်ဝဲဒ်ဘဉ်တၢ်ဘဉ်ဝုၤပုၤမုၢ်ဂုၤ, လၢဒီးလုၤဒီးဘဉ်တြၢဘဉ်တြၢပစုပစိၣ်မုၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢဘဉ်ဒီးလီၤ. ဝဲထီၣ်ဘဉ်ဒီးစခိၣ်ဆါသမိး. စခိၣ်ဘဉ်ဒီးလၢလၢဆါကၤ.

၅၀. **ဘဉ်ဒီးဘဉ်ကၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပရုလိာ်ပသးဒီးပုၤအၢပုၤသီဒီးပလီၤကၢ်လၢပုၤအၢ ဒီးပအၢဒ်ပုၤအၢအသီးဒီးပစံးလၢပုၤအၢပုၤသီဘဉ်ဒီးဘဉ်ကၢ်ပုၤလီၤ. ရုလိာ်နသးဒီးပုၤအၢတဂုၤ. ပုၤအၢပုၤသီကဘဉ်ဒီးဘဉ်ကၢ်ဘဉ်န့ၣ်.

၅၁. **မၤဘဉ်ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပဘဉ်တြၢဘဉ်တြၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပမၤဘဉ်ဒီးလီၤ. မၤဘဉ်ဒီးယၢတဂုၤ, ပုၤတဂၤမၤဘဉ်ဒီးပလီတဖျၢၣ်ဒီးသ့ၣ်ပစံးလီၤ. မၤဘဉ်ဒီးမၤဘဉ်ထံးတၢ်န့ၣ်ထီၣ်ပဟံးဘဉ်ဖိၣ်ဘဉ်တၢ်မုၢ်ဂုၤ, ပဘဉ်တြၢဘဉ်တြၢတၢ်မုၢ်ဂုၤ, ပမၤဝးတၢ်တမံၤမံၤဒီးလီၤလုၤလီၤတၢ်, သ့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ပစံးလၢပမၤဘဉ်ဒီးခဲလၢကၢ်လီၤ.

၅၂. **လုာ်ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤလုာ်အဘိဃံန့ၣ်ပစံးလၢလုာ်ဒီးခဲလၢကၢ်လီၤ. ပုၤကညိဆဲးတနံးလုာ်န့ၣ်လၢလုာ်ဒီးခဲလီၤ.

၅၃. **လုၤကဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပုၤသးပုၤဒီးအခိၣ်သုၤလီၤကွၢ်ဒီးအခိၣ်လဲၤဖျါဝဲကျါမနုၤဒီးပစံးလၢအခိၣ်လုၤကဒီးလီၤ. ပသးပုၤတဂၤအခိၣ်လုၤကဒီးလီၤ. ဒီးပုၤကညိအမဲာ်ဆူၣ်တအိၣ်ဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢလုၤကဒီးစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ

ဆိလၢလုၤကဒ်လုၤကဒ်လီၤ.

၅၄. **လီၤဒီးလီၤယုၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤပသးတုၤပတဟီၣ်တအိၣ်လၢဘဉ်ဒီးပလီၤဘျါဒီးပမဲာ်ခံးသုၤထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပလီၤဒီးလီၤ. ပလဲၤတၢ်တုၤဟုလီၤတူၢ်န့ၣ်ပုၤဒီးတၢ်သၣ်ဝံၤပသးတုၤပလီၤဒီးလီၤ.

၅၅. **လီၤဒီး** န့ၣ်မုၢ်လီၤကၢ်အဆိလီၤ. ပုၤတဂၤလီၤဒီးလီၤကၢ်လၢအဟံးလီၤ.

၅၆. **ဝဲဒ်ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညိပကလီၢ်အသးဒီးဆဲၣ်အခံဆူၤပုၤကအိၣ်ယီၤယီၤဒီးပစံးလၢဝဲဒ်ဒီးတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤပကလီၢ်အသးဒီးဝဲဒ်ဒီးဝဲဒ်ကျူၤတၢ်လီၤ.

၅၇. **သဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပုၤန့ၣ်တူၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသဒီးလီၤ. ပုၤထီၣ်သ့ၣ်သ့, ပီၤထံသ့, ကတိၤတၢ်သ့, တပျံၤဘဉ်တၢ်ဘဉ်, မၤတၢ်န့ၣ်မၤတၢ်သ့ဒီးပစံးလၢပုၤသဒီးလီၤ. ပုၤဆဲဆူၣ်မၤဘၢအဖိတဖျၢၣ်န့ၣ်ထဲပုၤသဒီးကရဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဒီးစကိးလီၤ.

၅၈. **သဒီး** န့ၣ်မုၢ်မဲးလီၢ်အဆိလီၤ. ဝဲလၢပမၤဟံၣ်ခိၣ်ဒီးပဒုးထီၣ်လုာ်ခဲးလၢအလီၢ်န့ၣ် ပစံးလၢမဲးလီၢ်သဒီးန့ၣ်လီၤ.

၅၉. **အဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပမၤဒုးန့ၣ်ပုၤကအတၢ်ဒ်ပုၤကကကွၢ်လီၤဒီးပစံးလၢအဒီးလီၤ. န့ၣ်မုၢ်မၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးဒုးန့ၣ်ပုၤအဒိအတၢ်တက့ၢ်.

၆၀. **အဒိလီၤကၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢဒ်သီးလီၢ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအဒိလီၤကၢ်လီၤ. တၢ်ခံၣ်ခံၣ်ကလုာ်လီၤကၢ်လီၢ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအဒိလီၤကၢ်လီၤ. သအူန့ၣ်အဒိလီၤကၢ်လၢပီၤလီၤ.

၁. **ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတၢ်လၢအဘဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, မၤမုၢ်ဂုၤ, စၢမုၢ်ဂုၤ, ကါမုၢ်ဂုၤ, ဘၢမုၢ်ဂုၤ, တယီၢ်မုၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢဒီးလီၤ. ပဒီးတၢ်န့ၣ်ပလဲၤဟံးလီၤလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျိၣ်ကဘဉ် ဒီးပစံးလၢဒီးလီၤ. ဒီးကါ, ဒီးဘၢ, ဒီးစၢ, ဒီးတယီၢ်, ဒီးမၤ, ဒီးတြၢ, ထီၣ်ရီၤပဟံးလီၤတၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျိၣ်ကဘဉ်န့ၣ် ပစံးလၢဒီးခဲလၢကၢ်လီၤ.

၂. **ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ပဟံးလီၤန့ၣ်ပုၤကအဂီၢ်ဒ်သီးပုၤကကမၤဝဲဒီးပစံးလၢဒီးလီၤ. ပဟံးလီၤန့ၣ်ပုၤကအဂီၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤဒ်သီးပုၤကကမၤဝဲဒီးပစံးလၢဒီးလီၤ. တမၢ်ပိာ်တၢ်ဒီးအဝဲတဂၤတီၢ်ဝဲဒီးအဝဲတဂၤဒီးဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤမၤအမၤဒီးအမၤဒီးဝဲလီၤ. ဒီးထီၣ်, ဒီးလီၤ, ဒီးကနူၤ, ဒီးကပၤစံးဝဲဒ်လီၤ.

၃. **ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ယုၤအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပမၤပုၤကဟ့ၣ်ပတၢ်လီၤ. ယုၤဒီးစံးဝဲဒ်.

၄. **ဒီး** န့ၣ်မုၢ်လုာ်အဆိလီၤ. သ့ၣ်တထံးအိၣ်ဒီးလုာ်ဒီးဒီးလီၤ.

၅. **ဒီးကနူၤ** န့ၣ်မုၢ်ပဟံးသ့ၣ်ဘဉ်ဘဉ်လၢအကနူၤဒီးပ

ဒီး

စံးလၢဒီးကနူလီၤ. ဒီးကနူသ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်. စကပူၣ်
တဲာ်လၢလွဲးလီၤ.

၆. **ဒီးကပၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်လၢအဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လၢအကပၤဒီးပစံးလၢဒီးကပၤလီၤ. တလၢပိာ်ယဲာ်န့ၣ်
ဒီးကပၤလဲလၢအကပၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးကပိာ်
ဒီးကပၤလီၤ. ဒီးကပၤသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ် စကပူၣ်တဲာ်လၢလွဲး
လီၤ.

၇. **ဒီးကန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးကန့ၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကန့ၣ်
တၢ်ဒီးပဒီးပန့ၣ်လီၤ. ဒီးကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သဲတက့ၢ်.

၈. **ဒီးကလဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဂ့ၤကတိၤတၢ်ဒီးပၤအါအါက
လဲာ်ဒီးပတၢ်ဟ်န့ၣ်ဟူဘၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပၤဂၤမၤပၤတက
န့ၣ်ဘၣ်ဒီးပအိၣ်ဒၣ်ပတၢ်ဒ်ပတၢ်ဟ်န့ၣ်ဟူဘၣ်အသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ.
ပစံးလၢပဒီးကလဲၤပန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးကလဲၤစကီး
လီၤ. ပၤတဂၤပမၤဒီးဒီးကလဲၤအနီၤဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်
လီၤ. ပၤတဂၤပကတိၤတၢ်ဒီးဒီးကလဲၤအနီၤဒီးတၢ်ဟ်န့ၣ်
ဟူဘၣ်အသးဘၣ်. စမ့ၢ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်ဒီးကလဲၤဒီးလၢ
န့ၣ်တဂ့ၤ.

၉. **ဒီးကမဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးတဖၣ်န့ၣ်စရဲၤလၢတၢ်ယီၤ
ခါဒီးအလၢာ်လီၤဝဲ ဒီးတုၤတၢ်စုၤဘၣ်န့ၣ်အဒီးအလၢာ်
ထီၣ်က့ၤသီဒီးပစံးလၢဒီးကမဲာ်လီၤ. တၢ်ထံးတၢ်မ့ၢ်တ
ဖၣ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်စုၤဘၣ်ဒီးဒီးကမဲာ်ဒီးကမဲာ်ထီၣ်က့ၤဝဲ လီၤ.

၁၀. **ဒီးကသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ပသးဒီးပအိၣ်လၢကလံၤ
အူဘၣ်ပၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးကသ့ၣ်လီၤ. ဒီးကသ့ၣ်ပသး
လၢကလံၤလီၤ. ဒီးကသ့ၣ်ဒီးကသံးစံးဝဲဒၣ်.

၁၀.၁. **ဒီးကါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤမၤကါဒီးပဟ်လီၤလၢညၣ်အ
ကျိၤလၢသနီၤလီၤဒီးပစံးလၢဒီးကါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ
ဆိလၢဒီးဘၢဒီးကါလီၤ. လဲၤဒီးကါလၢသနီၤလီၤန့ၣ်
ဘၣ်ညၣ်ဂ့ၤကၢ. စကလဲၤဒီးကါလီၤ.

၁၁. **ဒီးကၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်နီၣ်မ့ၢ်လွံာ်ဘိ
ဒီးကဘျၢဒီးထီၣ်တပျၢ်ဘျၢ ဒီးပကိးလၢဒီးကၣ်လီၤ.
ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒီးကၣ်ဒီးကၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲခံက
လုာ်ဒီးကၣ်သံးပျၢတကလုာ်လီၤ. ဒီးကၣ်န့ၣ်ပအိၣ်အ
သၣ်ဒီးပကျိးအိၣ်လီၤ. ဒီးကၣ်သံးပျၢန့ၣ်ပတအိၣ်ဘၣ်
အသၣ်ဘၣ်. အသၣ်မူၤတၢ်လီၤ. ဒီးကၣ်နီၢ်န့ၣ်ပအိၣ်အ
သၣ်လီၤ.

၁၂. **ဒီးကၣ်သံးပျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်အိၣ်
သၢယိၣ် ဒီးပမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်မူၤပၤ ဒီးပပျၢသံးထီၣ်ဝဲဒီးပစံး
လၢဒီးကၣ်သံးပျၢလီၤ. ဒီးကၣ်သံးပျၢန့ၣ်အသၣ်အိၣ်
သၢယိၣ်ဒီးအထီၣ်အိၣ်တပျၢလီၤ.

၁၃. **ဒီးကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးကဲးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလီၤလၢဆူ
တၢ်ပူၤဒီးပလီၤယံၤဒီးပခိၣ်ကၢအသးလၢတၢ်ပူၤခိၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးကၢတစုဒီးကဲးတစုဒီးဒီးကဲး

ဒီး

အဆိတစုစုလီၤ.

၁၄. **ဒီးကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးဝၣ်ဒီးကျဲတဘျၢဘၣ်န့ၣ်ဝၣ်
ကၢအသး ဒီးတၢ်တမံၤမံၤသ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးပစံး
လၢဒီးကၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးကဲးစကီးလီၤ.

၁၅. **ဒီးကဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုလီၤလၢခိၣ်လီၤလၢလၢတၢ်ပူၤဒီး
ကၢအသးန့ၣ်ပစံးလၢဒီးကဲးလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလၢ
ဒီးကၢလီၤ. ပၤတဂၤအခိၣ်လီၤလၢလၢတၢ်ပူၤဒီးအခိၣ်
ဒီးကဲးကၢဝဲလီၤ. ပဘုးတၢ်ပူၤဒီးပစုမ့ၢ်ကၢယၢ်အသး
လၢတၢ်ပူၤဒီးပခိၣ်ဒီးကဲးကၢဝဲလီၤ. ပဘုးတၢ်ပူၤဒီးပစု
မ့ၢ်ကၢယၢ်အသးလၢတၢ်ပူၤခိၣ်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢပစုဒီးကဲး
လီၤ. ပၤတဂၤဘုးလၢပူၤဒီးအစုဒီးကဲးကၢတၢ်တုာ်လီၤ.
ပၤခိၣ်မ့ၢ်လီၤလၢလၢကျဲအကဆူး ဒီးအခိၣ်မ့ၢ်ကၢအ
သးန့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်ဒီးကဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ
ဒီးကဲးဒီးကၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢအခိၣ်သကဲးစကီးလီၤ.ဒီး
ပစံးလၢဒီးကျဲးစကီးလီၤ.

၁၆. **ဒီးကၣ်** မ့ၢ်ဒီးကၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်
အသၣ်ဖးထီၣ်ဒီးကဘျၢဝဲလီၤ.

၁၇. **ဒီးကျဲး** ဒီး**ဒီးကဲး** န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပစုပခိၣ်
လီၤလၢလၢတၢ်ပူၤတၢ်တုာ် ဒီးပလီၤယံၤဒီးပခိၣ်ကၢအ
သးဒီးတၢ်ပူၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ. စလီၤလၢဒီးစခိၣ်ဒီးကျဲးက
ကၢတၢ်တုာ်လီၤ.

၁၈. **ဒီးကွၢ်** ကလီၤလီၤပစံးဘၣ်. ပစံးလၢနီၣ်ဒီးကွၢ်
လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လုာ်ဝၣ်လုာ်လၢပတဲကဆုၣ်ဒီးပခွဲးမ့ၢ်
ခွဲးကသုန့ၣ်လီၤ.

၁၉. **ဒီးကွဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီလိာ်ကွဲးန့ၣ်ပၤမိၣ်လၢမ့ၢ်ဖိစံး
လၢဒီးကွဲးလီၤ. ပၤကညီဖိတဖၣ်ဒီးကွဲးကဲးသမိး.

၂၀. **ဒီးကွဲးအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီဟ်ကလိာ်အသးဒီးကျဲး
မၤအသးဒီးလုပၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးကွဲးအသးလီၤ. ဒီးပ
စံးလၢမၤဒီးကွဲးအသးစကီးလီၤ. ပၤတဂၤဒီးကွဲးအသး
ဒီးဝံာ်ထီၣ်အခၣ်ကျိၣ်ထီၣ်အမဲာ်လၢပၤဂၤအလီၤလီၤ.
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်ပၤမိၣ်ခွဲးဖိစံးဝဲလီၤ.

၂၁. **ဒီးခု** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီတနီၤနီၤ စံးဝဲလၢထီၣ်အိၣ်လၢ
ခုအဖိခိၣ်ဒီးစံးဝဲလၢဒီးခုလီၤ. ပၤလၢဒီးခုတဖၣ်န့ၣ်စိာ်
ဒီးကသံၣ်ခုလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၂. **ဒီးခိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ပျၢသ
ကွၢ်ယံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပျၢစိဒီးခိလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးခိဒီး
ကၢလီၤ. ပထီၣ်လၢကစၢ် ခိၣ်ဒီးပိာ်လဲၣ်ပူၤဒီးခိလီၤ
လီၤ. ပအိၣ်လၢကစၢ်အဝဲတပျၢဒီးကစၢ်အဂၤတဖၣ်
ဒီးခိဒီးပကွၢ်ပျၢလီၤ.

၂၃. **ဒီးကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဆိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပျၢစိပျၢသ
တုၤလၢအယံၤန့ၣ်လီၤ.

၂၄. **ဒီးယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပူၣ်သ့ၣ်ပူၣ်ဝၣ်ဒီးပတြိာ်လၢထးပျၢ

ဒီး

န့ၣ်ဒီးပတ်ထးပျူအကနၣ်ဂၢ်တပၢ်ဒီးပစံးလၢဒီးယၢ်လီၤ. သရၣ်တြိၣ်သ့ၣ်လၢနီၣ်တြိၣ်ဒီးယၢ်ထးပျူတြိကလၢ်လီၤ. နမ့ၢ်တြိၣ်ဘၣ်လိာ်စိၣ်ခိၣ်ဒီးဒီးယၢ်ထးပျူတြိကလၢ်တက့ၢ်.

၂၅. **ဒီးယး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢထီၣ်ယၢ်ထီၣ်ယုးယးယုၢ်ကလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ ဒီးအုးဒီးယးဒီးန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်အံၤထီၣ်ဖိးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးသ့ၣ်လီၤ.

၂၆. **ဒီးယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကနၣ်တၢ်သီၣ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤဂၤကတိၤကသ့ၣ်တၢ်ဒီးပကနၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟ်ဘူးပနၢ်ဒ်ပကနၢ်ဟူဒီးပစံးလၢပဒီးယီၤပနၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤအဝဲတဂၤကတိၤကသ့ၣ်ဒီးအဝဲတဂၤဒီးယီၤအနၢ်လီၤ. စမ့ၢ်ကတိၤကသ့ၣ်ဒီးဒီး ယီၤနနၢ်ဘူးဒီးစထီၣ်ခိၣ်တက့ၢ်.

၂၈. **ဒီးစၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢထီၣ်သီၣ်လၢတပၢ်ဒီးဘၣ် ဒီးပစံးလၢဒီးစၢ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အထံးတၢ်အမ့ၢ်လၢအလၢ်တပၢ်ဒီးဘၣ်လၢအစိးနီၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဒီးစၢ်လၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဒီးစၢ်ဝုၣ်ဒီးစၢ်, လူၢ်ဒီးစၢ်ဒီးစၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးစၢ်ဒီးဘီၣ်လီၤ. စခိးတထံးဒီးစၢ်လံးတုၤဒီးပုၤဒီးကသ့ၣ်လီၤ.

၂၉. **ဒီးစၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤစံၣ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤပဟ်လီၤစၢလၢထံကျိၤန့ၣ်ဒ်သိးကဘၣ်ညၢ် ဒီးမၤထီၣ်စၢပုၤလၢညၢ်အကျိၤဒီးပစံးလၢဒီးစၢလီၤ. တလၢဒီးစၢန့ၣ်ဘၣ်ညၢ်ဂ့ၤကၢ. တလၢတနီၤနီၤဒီးစၢလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျိၤဒီးဘၣ်စကိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ.

၃၀. **ဒီးစုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်န့ၣ်ဘၢအပူၤလၢတၢ်အုၣ်တၢ်ကျၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပလဲၤစုၣ်လီၤလၢထံကျိၤဒီးပစံးလၢပဒီးစုၣ်ဘၢလီၤ. ပဒီးစုၣ်ဘၢန့ၣ်ချံးစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ညၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လဲၤန့ၣ်အိၣ်တၢ်အုၣ်လၢဘၢပူၤန့ၣ် ဒီးဘၣ်ဝဲဒီးပမၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးစုၣ်ဘၢန့ၣ်ဘၣ်ညၢ်ဒီးဘၣ်ချံးစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးစုၣ်ဒီးစုၣ်လီၤ. လဲၤဒီးစုၣ်ဒီးစုၣ်ဘၢလၢထံကျိၤကွံပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၃၁. **ဒီးဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝုၤသ့ၣ်ထုးလၢဘူးတၢ်တဖၣ်ဒီးပတြျၢ်လၢသ့ၣ်ဒုလီၤ ဒီးပလဲၤပဟ်လၢထီၣ်အိၣ်ဘုအလီၤန့ၣ်ဒ်ကဘၣ်ဘူးဝဲဒီးပစံးလၢဒီးဝဲလီၤ. ပုၤကညီဒီးဝဲန့ၣ်ဘၣ်ထီၣ်ကံၣ်လၢအိၣ်ဘုန့ၣ်လီၤ.

၃၂. **ဒီးစိာ်တမံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတသ့ၣ်ညၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးပတကတိၤဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီးစိာ်တမံၤလီၤ. ဒီးစိာ်တမံၤတၢ်ဒ်န့ၣ်စတကတိၤဘၣ်ယဲနီၣ်တစုလဲၣ်. ဒီးစိာ်တမံၤတၢ်လၢဆိၣ်တၢ်ထုန့ၣ်စတဆိၣ်ဘၣ်တၢ်နီၣ်တစုဘၣ်. ဒီးစိာ်တမံၤတၢ်ဒ်န့ၣ်စတသ့ၣ်ညၢ်ဘၣ်. ဒီးစိာ်တမံၤတၢ်ဒ်န့ၣ်စတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တခိၣ်ဘၣ်.

၃၃. **ဒီးစိာ်ကိာ်အံး** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဒီးစိာ်ကိာ်အံးဒီးစလဲၤတၢ်စသးပုၤနီၣ်လၢစကစိာ်ယၢ်လီၤ.ဒီး

ဒီး

စိာ်ကိာ်အံးစသးပုၤနီၣ်လၢစကမၤလိာ်န့ၣ်တၢ်တမံၤ ဒီးနဲဟဲက့ၤလံး. စမၤလိာ်တသ့လၢ. ဒီးစိာ်ကိာ်အံးဒီးစထီၣ်တဒုဘီၣ်သအိၣ်အုၣ်သံလံး.

၃၄. **ဒီးစုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကဝဲၣ်ညၢ် ဒီးပဟ်ဆၢညၢ်သ့လၢလၢကပၤတခီတဘၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးစုၢ်လီၤ. ပုၤခံၣ်ဂၤကဝဲၣ်ဒီးဒီးစုၢ်သ့လၢလၢကပၤ ဒီးညၢ်အိၣ်လၢလၢပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်ထီၣ်ဆူအဝဲတခီဒီးဘၣ်အဝဲတဂၤအသ့ ဒီးမ့ၢ်ယုၢ်ထီၣ်ဆူအဝဲတခီ ဒီးဘၣ်အဝဲတဂၤအသ့လီၤ.

၃၅. **ဒီးစုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ဒါခံၣ်ဂၤပာ်စၢ်ဆၢဘီၣ်ခိၣ်ဆူအဝဲတဂၤအအိၣ် ဒီးအဝဲတဂၤဒီးစၢ်ဆၢဘီၣ်ဆူအဝဲတဂၤအအိၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဒီးစုၢ်ဘီၣ်လီၤ. ယီၤဒီးပယီၤဒုးလိာ်အသးဒီးအဝဲခံၣ်ဂၤ ဒီးစုၢ်ဘီၣ်န့ၣ်အဝဲတဂၤလဲၤဆူအဝဲတဂၤအအိၣ်စီၢ်တဘျီ. အဝဲတဂၤလဲၤယီၤဆူအဝဲတဂၤအအိၣ်စီၢ်တဘျီ ဒီးဂုၤလၢအခံၣ်တခီဒီးဟးဖးဝဲလီၤ.

၃၆. **ဒီးဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်လူၤပုၤတမံၤမံၤ ဒီးပဟ်စၢ်ဆၢဘီၣ်ခိၣ်ဆူအအိၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးဆၢလီၤ. တၢ်သ့မ့ၢ်လူၤပုၤဒီးပဒီးဆၢလၢဘီၣ်လီၤ.

၃၇. **ဒီးဆၢညၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒီးပဟ်အမဲၣ်ညၢဆူပအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီးဆၢညၢလီၤ. ကဆိအိၣ်ဒီးဆၢညၢဒီးပုၤဒီးပခးအခိၣ်လၢသံးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးဆၢညၢဒီးယးဒီးကတိၤတၢ်ဒီးယးလီၤ.

၃၈. **ဒီးဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သးကလးမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဒီးဆူၣ်လီၤ. သ့ၣ်လၢမ့ၢ်အိၣ်ဒီးဒီးဆူၣ်တနီၤနီၤဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ဒီးဆူၣ်တနီၤနီၤလီၤ. သးကလးလၢဒီးဆူၣ်တဖၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်သးကလးဂ့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးဆူၣ်ဒီးဒီးလီၤ.

၃၉. **ဒီးဆုး** န့ၣ်စတစံးဘၣ်. ဒီးအံၤထီၣ်ဒီးသ့ၣ်မိၤဝုၣ်မိၤဟီၣ်ခိၣ်ကပံၤန့ၣ်ပုၤမိၣ်လမ့ၢ်ဖိကစံးဝဲလၢဒီးဆုးသ့ၣ်သ့ၣ်စၢ်စတသ့ၣ်ညၢဘၣ်.

၄၀. **ဒီးတကါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢလၢပူၤတကလုာ်ဒ်ပုၤကညီအသးဒီးဒိၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အိၣ်သံကစဲၣ်ပုၤကညီ ဒီးပကိးလၢဒီးတကါလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးထီၣ်လၢဒီးတကးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒီးတလိာ်ဒီးတကါ, ဒီးတကါဒီးတကါလီၤ.ဒီးပုၤကညီစံၣ်တဲၤလၢပူၤတစုစုလီၤ.

၄၁. **ဒီးတကါအပူ. No.134-၁၃၄.** ပုၤအစံၣ်တဲၤမတၢ်တဂၤအပာ်သံတဒုၣ်အီၤအိၣ်ဒီးအမိၢ်ခံၣ်ဂၤလဲၤဒုၣ်အီၤထံ ဒီးပုၤထီၣ်ထွံကွံာ်အထံတၢ်ဒီးလူၤလူၤက့ၤဝဲဒီးအတၢ်လီၤထွံကတၢ်လၢဒီးတကါအတနီၤဒီးဒီးတကါဟဲကွံာ်အတနီၤထံၣ်မတၢ်တဂၤန့ၣ် စံးဝဲတၢ်ပူၤကစၢၤစကါတဘၣ်ဘၣ်မၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတကါစံးအီၤစကအိၣ်ပူၤကနၢ်တမိၤသၢ. ဒီးစံးဝဲဒုၣ်ဖုစၢမးပုၤမၤအၢယၢပုၤ

ဒီး

ထိုင်ထွဲကွဲစထံတၢ်ဒီးစလူကုလီၤ. ဒီးတကါစံးအီၤ မ့ၢ်ယီၤန့ၣ်ဒီးဂ့ၤလံၤ, က့ၤအိၣ်ဒီးယၤ. ဒီးက့ၤလံၤ. က့ၤ တုၤ ဒီးအမၤတဂၢၢ်စံးဝဲဖိပုၤတဂၢၢ်လဲၤယုအိၣ်တၢ်ဝံၣ်ကၤ လဲၣ်. အဝၤတခီစံးဝဲကတိၤတၢ်ယီၤန့ၣ်တဂ့ၤ. ပလံၤ အကလၢကဟးဘၣ်ဖူး. ဒီးပြုက့ၤအလံၤကလၢဟဲက့ၤ ဟဲက့ၤဒီးမတၢတဂၢၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးဒီးတကါန့ၣ်လီၤ. အိၣ် အိၣ်ဝဲဒီးဒီးတကါသၢကလဲၤဟး ဒီးလဲၤကူးထီၣ်ဘုအ လၢဟဲက့ၤဟၢထီၣ်ဝဲစံးအလံၤလံၤစၢ, ပိးထီၣ်ပိးဟၢ အခိၣ်န့ၣ်တဂ့ၤ. ဒီးအဖဲလဲၤတၢ်လီၤ. အဝဲအိၣ်လၢခံတ ခီယုကွၢ်ယုၤပူၤကုပူၤယုၤအသီတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ထဲပက ညီၤအခိၣ်သၣ်ယံၤစၢလီၤ. ယုၤအလီၤလံၤတဖၣ်န့ၣ်အိၣ် ထဲစုၤစုၤလီၤ. အဖဲဟဲက့ၤဒီးအဖဲပိးထီၣ်ကွၢ်ပိးဟၢ အခိၣ် ဒီးဘုလၢန့ၣ်ဖူးထီၣ်လၢမ့ၢ်လီၤ. ဒီးဖိကသုဒီး အိၣ်ဝဲစံးအဖု ဖုၤစၢ, သုဝဲသုသုကုသးပုၤအိၣ်သုဝဲလၢ ညၣ်ယဲစသးစၢစကအိၣ်ယဲလၢဆွဲၣ်. အိၣ်မ့ၢ်ဝဲဒီးစံး အလံၤလံၤစၢ, တၢ်မိၣ်က့ၤလံၤနသးလံၤစၢ. အလံၤစံးအီၤ တၢ်မိၣ်က့ၤလံၤ. မ့ၢ်ယီၤန့ၣ်ကွၢ်ဒၣ်ကယၢ်ဖဲခိၣ်တဘီမိ လံၤစၢ. အလံၤတဂၢၢ်လဲၤမၤန့ၣ်တဖၣ်သၣ်တဖျၢၣ်ကွၢ်အ ဖဲခိၣ် ဒီးအိၣ်လၢဂုၤသုၣ်ဒးဘီပျဲဝဲ ဒီးကသံတုၤလီၤ. ဟံၤလီၤတဖၣ်သၣ်န့ၣ် ဒီးနိၣ်သီၣ်ဖြးဖြးအဖဲတဂၢၢ်စံးဝဲ ဒၣ်စလံၤနိၣ်စခိၣ်မုၢ်တဘးအံၤစကမံၤမုၢ်မံၤကၢ်ခဲမ န့ၣ်တဘီသၢ. ကွၢ်ဝဲဝဲဒီးအဖဲစံးအီၤလံၤစၢနကန့ၣ်ယုၤ လီၤလံၤယုၤသီလဲၣ်. အလံၤစံးအီၤစကန့ၣ်ယုၤလီၤလံၤ လီၤ. ဖဲသုၣ်ဖုသုၣ်ဝဲအသုၣ်ကုအသးပုၤသုထုတကဲ လၢဘၣ် ဒီးအဖဲဟ့ၣ်အယုၤလီၤလံၤလီၤ. အဖဲစံးအီၤ လံၤစၢ,နက့ၤန့ၣ်တုၤထံသုဒီးပုၤကၢ်နခိၣ်ဒီးထီၣ်ကၢ်ဒီး နမဲန့ၣ်မ့ၢ်တုၤထံဂီၤဒီးထီၣ်ကၢ်နပျုၤန့ၣ်. မ့ၢ်တုၤထံဝဲဒီး လုၣ်ကၢ်န့ၣ်. က့ၤဝဲတုၤထံသုဒီးမၤဝဲယီၤအဖဲစံးအီၤသီး န့ၣ်တုၤထံဂီၤဒီးမၤဝဲယီၤအဖဲစံးအီၤသီးန့ၣ်တုၤထံဝဲဒီး လုၣ်ဝဲယီၤအဖဲစံးအီၤသီးန့ၣ်လီၤ. လုၣ်ထံဝဲဒီးယၢ ထီၣ်အဖဲအိၣ်လၢထံဒိၣ်ကီၤလံၤစံးဝဲဒၣ်လဲၤအိၣ်ဖဲတဟံၤ လၢလဲၣ်. အဖဲတဂၢၢ်စံးဝဲဖိပုၤတဂၢၢ်လဲၤယုထီၣ်ပုၤမုၢ် ကၢ. ယၢထီၣ်အဖဲဝဲဒီးက့ၤလံၤ. က့ၤတုၤလၢဟံၣ် ဒီး ပတပျၢပကညီၤလူၤကွၢ်ကီၤဒီးထွဲၣ်မိၤထီးမိၤ,ထီၣ် မိၤဆီမိၤကွၢ်ကီၤမးလီၤက့ၤထီၣ်ဆူဟံၣ်ဒီးနီၤအဂီၢ်မိၣ်စု န့ၣ်တဂၢၢ်တလီၤခိၣ်တဂၢၢ်တလီၤတုၤလၢအဝဲန့ၣ်တဂၢၢ်တၢ် ပုၤန့ၣ်မိၤစတန့ၣ်တၢ်ယီၤန့ၣ်ပမၤဒီးသုစကီးန့ၣ်. လဲၤ ဒၣ်အီၤထံဒီးထီၣ်ထွဲကွဲအထံတၢ်ဒီးလူၤဝဲတုၤလၢဒီး တကါအတနီၤဒီးဒီးတကါဟဲကွၢ်အတနီၤဒီးထံဝဲဒီးစံး ဝဲဒၣ်. တၢ်မူကၢ်စဘၢတဘၣ်စကါတဘၣ်ဘၣ်မုၢ်ကၢ်နၢ သၢ်စကအိၣ်ပုၤကၢ်နၢသၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဖုၤစၢ, မးပုၤမၤ အၢယၢဒီးပုၤထီၣ်ထွဲကွဲစထံတၢ် ဒီးစလူကုလီၤ.

ဒီး

အိၣ်ယၢတဂ့ၤ. စကလဲၤအိၣ်ဒီးနၢဒီးက့ၤပိၣ်ဒီးတကါ အခဲန့ၣ်လီၤ. က့ၤအိၣ်ဒီးဒီးတကါန့ၣ်ဒီးဒီးတကါသၢက လဲၤဟးဒီးဒီးတကါလဲၤကူးထီၣ်ဘုအလၢန့ၣ်လီၤ. ဟၢ ထီၣ်ဝဲလံၤစၢ,စံးဝဲဒၣ်.ပိးထီၣ်ပိးဟၢအခိၣ်န့ၣ်တဂ့ၤ.ဒီး ဒီးတကါလဲၤတၢ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအ သးဒီးတကါတဖုစံးဝဲဒၣ် ပိးထီၣ်ပိးဟၢအခိၣ်တဂ့ၤမ့ၢ် အဘၣ်မန့ၤလဲၣ်. အဝဲဒၣ်တးဒီးပိးထီၣ်ပိးလီၤဟၢအ ခိၣ်တလီၤလီၤ ဒီးဒီးတကါဟဲက့ၤကွၢ်တကဲထီၣ်ဘၣ်လၢ မ့ၢ်ဒီးဒီးတကါစံးပစံးနပိးထီၣ်တဂ့ၤနပိးထီၣ်. ဒီးဒီးတ ကါန့ၣ်ဖိအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံဝဲဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. မတၢတဂၢၢ်န့ၣ် စံးအီၤဖဲဒီးဖုၤစၢသုဝဲသုမဲဒိၣ်ခိၣ်အိၣ်သုဝဲလၢဆွဲၣ်. ယ စဲပြဲ စကအိၣ်ယဲလၢညၣ်ဒီးတကါခဲဒုအိၣ်ဆွဲၣ်ပိးမး ပြုၣ်ပြုၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဝဲဒီးသံဂီၢ်အလံၤလံၤစၢ,တၢ်မိၣ် က့ၤလံၤနသးလံၤစၢ. တၢ်မိၣ်က့ၤလံၤ. နမ့ၢ်က့ၤန့ၣ်ကွၢ်ဒၣ် ကယၢ်ဖဲအခိၣ်တဘီတဘီတက့ၢ်. အဝဲကွၢ်အဖဲခိၣ်ဒီး အိၣ်လၢဂုၤသုၣ်ဒးဘီဖဲစၢ ဟ့ၣ်ထီၣ်စကါန့ၣ်အဖဲဟ့ၣ် ထီၣ်ထီၣ်အကွၢ် ဒီးစိးအဖဲခိၣ်အဖဲတဂၢၢ်စံးဝဲဒၣ်လံၤစၢ ကွၢ်ပုၤန့ၣ်မိၤလီၤ.ဖဲဒီးတကဲလၢဘၣ်.ဆါကၢ. အဝဲဒၣ် မိၤတယုကွၢ်ယုၤပူၤကုပူၤ ဒီးအဖဲစံးအီၤနကန့ၣ်ယုၤလီၤ လံၤယုၤအသီလဲၣ်. အဝဲတကွၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ် စကန့ၣ်ယုၤအသီလီၤ. သုဝဲသုသုကုသးပုၤန့ၣ်သုဝဲလၢ အလီၤလံၤဒီးအဖဲဟ့ၣ်အီၤလၢယုၤအသီလီၤ. အဖဲမၤ လီၤအီၤနမ့ၢ်က့ၤတုၤထံသုဒီးဒီးထီၣ်နမဲတပျၢကၢ်ဒီးန ခိၣ်န့ၣ်နက့ၤတုၤထံဂီၤဒီးဒီးထီၣ်ကၢ်နပျုၤန့ၣ်. နက့ၤ တုၤထံဝဲ ဒီးလုၣ်ကၢ်န့ၣ်အဝဲဟဲက့ၤတုၤထံသုစံးလီၤ ဖျၢၣ်တုၤထံဂီၤစံးလီၤဖျၢၣ် တုၤထံဝဲစံးလီၤဖျၢၣ်ဒီးယၢ ထီၣ်အဖဲတမုၢ်ဘၣ်ဒီးအဖဲနၢကီၢ်တကျဲလီၤ.က့ၤတုၤလၢ ဟံၣ်ဒီးထွဲၣ်မိၤထီးဟး, ထီၣ်ကပျီၤဆိကပျီၤမး လီၤ. ပိးထီၣ်အကုခိၣ် ဒီးအိၣ်ထဲပကညီၤအခိၣ်ယံ ဧ ၁ လီၤ. မ့ၢ်ဟၢလီၤ ဒီးဒီးတကါဟဲ အိၣ် ကွဲၣ်အီၤလီၤ. ကတၢ်ဝဲလီၤ.

၄၂. **ဒီးတကးဒီးတကါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢလၢအိၣ်ပုၤက ညီၤတကလုၢ်လၢပျၢန့ၣ် ပသးပုၤစံးဝဲတၢ်ဝဲလၢပူၤလၢတ ဖျၢန့ၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးတကးတုၤခဲကန့ၣ်အံၤလီၤ.

၄၃. **ဒီးတကါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးတကးအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢ တၢ်သီတကလုၢ်လီၤ.

၄၄. **ဒီးတယီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံၤလီၤဆဲး လီၤတယီၢ်လၢဆီအ ကျီၤဒီးပစံးလၢပဒီးတယီၢ်လီၤ. ပလဲၤဒီးလီၤတယီၢ်လၢ ဆီမံၤအကျီၤန့ၣ်ဒီးဘၣ်ဆီမံၤလီၤ.

၄၅. **ဒီးတလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးတကါအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢ လၢပျၢတကလုၢ်လီၤကၢ်လၢပုၤကညီၤ ဒီးအိၣ်သံကစဲၣ် တၢ်လီၤ.

ဒီး

၄၆. **ဒီးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထီၣ်ပျၢ်လၢချ့ၣ်သလီၣ်ပူၤဒီးပစံးလၢဒီးထီၣ်လီၤ. ပခးချ့ၣ်ဒီးပဒီးထီၣ်ပျၢ်ဒီးပခးလီၤ. ဒီးထီၣ်ပျၢ်လၢချ့ၣ်သလီၣ်ပူၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးထီၣ်လဲးထီၣ်လီၤ.

၄၇. **ဒီးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်အိၣ်ထီၣ်ခိၣ်တၢ်လၢအပူၤတခါ ဒီးပစံးလၢဒီးထီၣ်လီၤ.

၄၈. **ဒီးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်အိၣ်လၢချ့ပူၤဒီးပစံးလၢပဒီးထီၣ်ချ့လီၤ. ဒီးထီၣ်ချ့မိၤကဘီၤဒီးလဲၤတၢ်လီၤ.

၄၉. **ဒီးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢထီၣ်န့ၣ် ပစံးလၢသ့ၣ်ဒီးထီၣ်လီၤ.

၅၀. **ဒီးန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကန့ၣ်တၢ်ဒီးပဟ် စၢ်ဆၢပန့ၢ်ဆူတၢ်သီၣ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢပဒီးန့ၢ်လီၤ. ကန့ၣ်တၢ်သီၣ်တၢ်ပူၤဒီးဒီးန့ၢ်ဒီးန့ၢ်တက့ၢ်.

၅၁. **ဒီးန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးန့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကန့ၣ်တၢ်ဒီးပဟ်လီၤပန့ၢ်လီၤ.

၅၂. **ဒီးန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်န့ၢ်ဖံးယၢ်တၢ်အကလုာ်ကထိၤ, တၢ်သီၣ်တၢ်သီၣ် ဒီးပစံးလၢဒီးန့ၢ်လီၤ. ဒီးန့ၢ်ဟံးန့ၢ်ကစၢ်ယုၤအတၢ်သီၣ်တၢ်သီၣ်စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅၃. **ဒီးန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဟံးပုၤဒီးပအိၣ်တြိကလံာ်ဒီးပစံးလၢပဒီးဖိၣ်ပသးလီၤ. ပဟ်တၢ်ဖိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တဟူးတၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးဖိၣ်ဝဲလီၤ.

၅၄. **ဒီးဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါလၢပမဲၣ်ညါ ဒီးတသဒၢဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဖျါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးဖျါဒီးဖျါလီၤ. တၢ်ဒီးဖျါန့ၣ်တဒၢတသ့ဘၣ်. တၢ်ဒီးဖျါလၢပမဲၣ်ညါစီၣ်ဝဲၤကဲၤန့ၣ်ပထံၣ်သ့လီၤ.

၅၅. **ဒီးဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်လၢပျၢၤတဂၤဟံးန့ၢ်အမၤလၢပုၤန့ၢ်ဒီးပုၤန့ၢ်လူၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်ဒ်သီးကထူၣ်ဖျါလၢပုၤန့ၢ်အစုပူၤဒီးမၤပူၤအကလုာ်စံးဝဲဒၣ်ဒီးဖျါဒီးဖျါစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅၆. **ဒီးဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဖျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါလၢပမဲၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.

၅၇. **ဒီးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဘးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဝံတၢ်န့ၢ်မၤသီၣ်အကလုာ်လီၤ.

၅၈. **ဒီးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်တပူၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထးလၢပခူၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တပူၤဒီးဘးစံးဝဲဒၣ်.

၅၉. **ဒီးဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဘၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပူၤလီၤဘျါက့ၤဒီးဆးကၤဒီးချီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆၀. **ဒီးဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်မိၤမိၤမိၤမိၤထီၣ် ဒီးလီၤဘၢတၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢဒီးဘၢလီၤ. တၢ်ပူၤတပူၤနီၣ်ဒီးဘၢကွံာ်လဲၤထီၣ်ရီၤနီၣ်ခဲလီၤဘၢန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဘၢလီၤ. ခုးတလီၤနီၣ်ဒီးဘၢကွံာ်လဲၤ.

၆၁. **ဒီးဘးဒီးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤန့ၢ်တဂၤန့ၢ်ပုၤချ့ၣ်လဲၤဟံးန့ၢ်ဒီးလူၤတီၢ်သံအိၣ်ပုၤချ့ၣ် ဒီးမၤပူၤအကလုာ်ဒီးစံး

ဒီး

ဝဲလၢဒီးဘးဒီးဘးလီၤ. ဒ်မၤအိၣ်ဝဲကန့ၢ်ဒီးစံးဝဲလၢဒီးဘးဒီးဘးလီၤ.

၆၂. **ဒီးဘီၣ်ဒီးဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပူၤလီၤဘျါက့ၤဒီးဆးကၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဘီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘျါက့ၤ ဒီးဒီးဘီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးဘီၣ်ကမိၣ်ဒီးဘီၣ်ဒီးဘၣ်လီၤ.

၆၃. **ဒီးဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပူၤထံပျၢ်သးန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဘျါသးလီၤ. ပုၤဒီးဘျါဒီးဘျါအသးလၢထံလီၤ. ပုၤကဲလၢအပျၢ်အဘီၣ်န့ၣ်ဒီးဘျါ အသးလၢထံလီၤ. ကစၢ်ယုၤရှုးအပျၢ်အံၤဒီးဘၣ်ဒီးဘျါအသးလီၤ.

၆၄. **ဒီးမၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲးလီၤမၤဒ်ကဘၣ်ဆိးပုၤဂၤဒီးပစံးလၢဒီးမၤလီၤ. ဒီးမၤဒီးပျၢ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဘျါလီၤ.

၆၅. **ဒီးမုၢ်ဒီးမၤ** န့ၣ်စန့ၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်.

၆၆. **ဒီးယုၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသၣ်ဒီးယုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပဲတၢ်ကူၣ်တၢ်ဒီးပတယၢ်ထီၣ်ပသးလၢပတံးတဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤကူၣ်သ့ၣ်ဒီးသၣ်ဒီးယုၢ်ထီၣ်အသးလီၤ.

၆၇. **ဒီးယီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပုၤဂၤယီၢ်ပုၤ ဒီးပအိၣ်တြိကလံာ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီးယီၢ်ပသးလၢပုၤဂၤလီၤ. ပုၤတဂၤဒီးယီၢ်အသးလၢပုၤဂၤန့ၣ်တဆါဘၣ်ခါ.

၆၈. **ဒီးလတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသဒိၣ်အုၣ် ဒီးပမၤလီၤလတ်လၢသဒိၣ်အကျါန့ၣ်ပစံးလၢဒီးလတ်လီၤ. ဒီးလီၤလတ်လၢသဒိၣ်အကျါန့ၣ်ဘၣ်သဒိၣ်အါဝဲတုၤပမၤသဒိၣ်အုၣ်လီၤ.

၆၉. **ဒီးလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒီးတလၢၤအချ့ဒီးပဟ့ၣ်ဒီးအဘူးအလဲန့ၣ်ပစံးလၢပဒီးလဲချ့လီၤ. ပုၤတဂၤဒီးလဲတလၢၤအချ့တဘျီဒီးဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲအလဲတဘးလီၤ.

၇၀. **ဒီးလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၣ်ခုးဝဲးခုး ဒီးပမၤစၢၤလိာ်ပသးခံဂၤတခီတနံၤန့ၢ် ဒီးပစံးလၢပကူၣ်ဒီးလိာ်ဝဲးဒီးလိာ်လီၤ. ပုၤခံဂၤမၤဒီးလိာ်တၢ်တခီတနံၤန့ၢ်လီၤ. ပုၤခံဂၤကျိၢ်ဒီးလိာ်နီၣ်လီၤ.

၇၁. **ဒီးသံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပုၤကညိတီၢ်ပုၤမ့ၢ်ဂုၤ, ဆဲးပုၤမ့ၢ်ဂုၤ, ပတူၢ်တုၤပသံဒီးပစံးလၢဒီးသံလီၤ. ကစၢ်ယုၤရှုးဒီးသံအသးလၢထူၣ်စုညါလီၤလီၤ.

၇၂. **ဒီးသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်သ့လၢညၣ်အကျါဒီးပစံးလၢဒီးသ့လီၤ. ပုၤတဂၤဒီးသ့ဒီးဘၣ်လံညၣ်လံလီၤ. ဒီးသ့ဒီးကယၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၇၃. **ဒီးအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပုၤလၢပတီၢ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပဖိုၣ်လၢထံမ့ၢ်ဂုၤ, ဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်ဒ်ထံကဘၣ်ဝဲ, ဒ်ပတီၢ်ကဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဒီးအသးလီၤ. ပုၤတဂၤအမိၤတီၢ်ဒီးဒီးအသးတြိကလံာ်လီၤ. ဒီးနသးစကမိၣ်န့ၢ်လၢထံလီၤ. ပုၤတဂၤ

ဒီး

အဝဲတဂါဖိုင်လၢထံ ဒီးအဝဲတဂါဒီးအသးတြိကလံလီၤ.

၇၄. **ဒီးအသးလၢကလံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်လၢကလံၤ ဟဲအကျိၤကလံၤကဘၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးအသးလၢကလံၤလီၤ. ပုၤမ့ၢ်ဒီးအသးလၢကလံၤဒီးကလံၤကသုၣ်ဘၣ်လီၤ.

၇၅. **ဒီးအုး** မ့ၢ်တၢ်လၢထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ယုးထီၣ်ပျုးထီၣ်ဖု, အိၣ်ဒီးအံၣ်အံၣ်, သ့ၣ်ကဘိၣ်ဝၣ်ကဘၣ်, သ့ၣ်ယးဝၣ်ယးတဖၣ်လၢအံၣ်ထီၣ်ဖိးဝဲန့ၣ် ပစံးလၢဒီးအုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးအုးဒီးယးလီၤ. သ့ၣ်ကပၤဒီးအုးဒီးယးန့ၣ်ကမ့ၢ်ကံၢ်အံၣ်ထီၣ်ဖိးဝဲသၢ. သ့ၣ်ယးဝၣ်ယးလၢအံၣ်ဘၣ်အံၣ်ထီၣ်ဖိးန့ၣ်ဒီးအုးဒီးယးနးကၢ.

၇၆. **ဒီးအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝံတၢ်နါ. နၢ်ဇိၤဖုံၣ်ဇိၤယုးအိၣ်အဆၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးအိၣ်ဒီးအိၣ်အဆၣ်လီၤ. ဝံစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သရဲသခးဒီးအိၣ်အဆၣ်လၢမုၢ်သုၣ်မုၢ်ဘိၣ်လီၤ. ဒီးသံယိၣ်မ့ၢ်ယါဒီးအိၣ်အဆၣ်လၢဆီလီၤ.

၇၇. **ကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၢ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လၢပပၢ်ထီၣ်ဟံၣ်လၢဟံၣ်အဖီလၢန့ၣ်ပစံးလၢကဒီး, ဒီးသဒီးလီၤ. ပၢ်ဇိၤကဒီးဇိၤဝဲဒၣ်လီၤ.

၇၈. **ကတိၤတၢ်ယုၤဒီးထံ** န့ၣ်ပုၤလၢကတိၤတၢ်သ့တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်ယုၤဒီးထံလီၤ. ပုၤကညီတဂၢကတိၤတၢ်ယုၤဒီးထံမး လီၤ.

၇၉. **ကတိၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဂၢကတိၤတၢ်ဒီးပတြိအီၤဒီးပစံးလၢပကတိၤဒီးအီၤလီၤ. ပုၤတဂၢတလၢကတိၤတၢ်ဒီးကတိၤဒီးဝဲလီၤ.

၈၀. **ကဲဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကဲထီၣ်လၢသရၣ်တစီၢ် ဒီးပအိၣ်က့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပကဲလၢစရၢလၢပုၣ်တၣ်တစီၢ်ဖိးပအိၣ်က့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးလၢကဲဒီးလီၤ. ပုၤတဂၢကဲဒီးလၢစရၢတစီၢ်ဒီးတကဲလၢဘၣ်ဘၣ်.

၈၁. **ကျိၣ်ဒီးလိာ်** န့ၣ်ပုၤခံၣ်ဂၢဒုၣ်န့ၣ်ကတိၤလိာ်အသးတခီဒုၣ်န့ၣ်တခီဒုၣ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢကျိၣ်ဒီးလိာ်လီၤ. ပုၤခံၣ်ဂၢကျိၣ်ဒီးလိာ်အသးတခီခီကျိၣ်ဒီးလိာ်ဝဲလီၤ.

၈၂. **ကွၢ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ကွၢ်လိာ်အဆီလီၤ. ပုၤဂၢမၤတၢ်ဒီးပကွၢ်ဒီးပတိၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်လိာ်ကွၢ်ဒီးလီၤ.

၈၃. **ကွၢ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ကွၢ်ကိာ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢလီၤဆီလၢပတထံၣ်နီၣ်တခီဘၣ် ဒီးပကွၢ်တၢ်လၢပကွၢ်မုၢ်ကွၢ်ဂ့ၢ်ဒီးပကွၢ်တြုးတြုးပစံးလၢကွၢ်ကိာ်ကွၢ်ဒီးလီၤ.

၈၄. **ချ့ဒီးလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဖျၢၣ်အဆါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢချ့ဒီးလီလီၤ. ဆူၣ်ဒီးခူၣ်ဒီးလီပစံးဒီးအစယၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၢဆူၣ်ဒီးခူၣ်ဒီးလီဝဲဒၣ်.

၈၅. **ယုဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ယုကွၢ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤပုၤဂၢဒုးကွၢ်ပုၤလၢတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုကွၢ်ယုဒီး

ဒီး

လီၤ.

၈၆. **ယုဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုလိာ်ကွဲပုၤဂၢအတၢ်ဒီးပစံးလၢယုဒီးလီၤ. ပုၤတဂၢယုဒီးလိာ်တဘျီဒီးစဟ့ၣ်ဒီးတဟံးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၈၇. **ဆူၣ်ဒီးခူၣ်ဒီးလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဆူၣ်ပုၤချ့တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆူၣ်ဒီးခူၣ်ဒီးလီလီၤ. ပုၤတဂၢဆူၣ်ဒီးခူၣ်ဒီးလီဒီးသံဆူၣ်ဝဲလီၤ.

၈၈. **ဆဲးဒီးပဲဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးဒီးလိာ်ကွဲဘိၣ်ဒီးပဆဲးလိာ်ကွဲသ့ၣ်ဖိးပစံးလၢဆဲးဒီးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပဆဲးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးဒီးပဲဒီး, ဆဲးဒီးခးဒီးလီၤ.

၈၉. **တၢ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, အလၢၣ်လၢစၢ်ဝဲ ဒီးပအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒီးတၢ်လၢလီၤ. ပုၤကညီအိၣ်မုၢ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢလီၤ.

၉၀. **တၢ်တဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢပပၢ်ထီၣ်ဟံၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတၢ်တဒီးလီၤ. တၢ်တဒီးန့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးဟံၣ်ကလီၤပျီၤလီၤ.

၉၁. **တၢ်ဒီးလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတၢ်လိာ်သးတခီတၢ်တခီတၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ဒီးလိာ်လီၤ.

၉၂. **ထါဒီးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးထီၣ်ပုၤဂၢလၢထါကျိၣ်ဒီးပစံးလၢထါဒီးထီၣ်လီၤ. ထါဒီးထီၣ်န့ၣ်မၤဝဲဒ်အံၤ.

ဟဲထီၣ်ချ့ချ့နီၣ်ဒိၣ်ဘိၣ် နီၣ်ဒိၣ်ဘိၣ်ဟဲထီၣ်ရီၤရီၤ
ဟဲထီၣ်မၤဝဲဒ်ကွၢ်ဒီးစီၢ် ဟဲထီၣ်မၤဝဲဒ်ကွၢ်ဒီးယး.

၉၃. **ထူးဝဲဒ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပုၣ်ပုၤဂၢလၢပထူးပျုးဒီးပစံးလၢပထူးဝဲဒ်ဒီးလီၤ. ပုၤတဂၢထူးဝဲဒ်ဒီးယးတဂ့ၢ်. ထီၣ်ရီၤပပုၣ်ဘၣ်တၢ်လၢပထူးပျုးန့ၣ်ပစံးလၢထူးဝဲဒ်ဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထူးဝဲဒ်ဒီးထူးဝဲဒ်ဘၢလီၤ.

၉၄. **ထီၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဂၢအဖီခိၣ်ဒီးပစံးလၢထီၣ်ဒီးလီၤ. ပျီၤမ့ၢ်ထီၣ်ဒီးကစၢ်စံးဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်အိၣ်လၢကစၢ်ခိၣ်လီၤ. တၢ်ကမူၣ်ကစဲထီၣ်ဒီးစီၢ်နီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ခွဲကွဲတက့ၢ်. အံၣ်ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်ကပၤအါကၢ. ဖုၣ်ခိၣ်ဖုၣ်ဆါထီၣ်ဒီးတၢ်ကူတၢ်သီးန့ၣ်ဆူၣ်ကွဲတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထီၣ်ဒီးထီၣ်ဒီးလီၤ.

၉၅. **ထီၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်လိာ်ကွဲသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢထီၣ်ဒီးသ့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၢ်. သုကလီၤတံာ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၉၆. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိဆူၣ်နီၤဖးတြးပကိာ် ဒီးပပၢ်လၢပကိာ်ကျးခံဒီးပစံးလၢပဒီးလီၤ. ပုၤတဂၢဒီးဒီးအဖီလၢအကိာ်ကျးခံလီၤ.

၉၇. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပၢ်တီကထၢသ့ၣ်ဘၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီဒီးပစံးလၢဒီးလီၤ. သုမ့ၢ်ပသ့ၣ်ဘၣ် ဒီးပပၢ်ဒီး

ဒီး

အီတဘျဉ်ဘဉ်တဘျဉ်တကွာ်.

၉၈. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖျဉ်ကထာကုခံဒီးပဝံထီၣ်လၢပချၢ
ဒီးပစံးလၢပဝံဒီးဒီးကုလီၤ. ပုၤတဂၤဝံဒီးဒီးကုခံဒုလီၤ.

၉၉. **နီၣ်ဒီးကွာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲကဆုၣ်သ့ၣ်လုၣ် ဒီးပခွဲး
အိၣ်မ့ၢ်ခွဲးအိၣ်ကသုၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ဒီးကွာ်လီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဒီးဘျဉ်နီၣ်ဒီးကွာ်လီၤ. မၤန့ၣ်ယၤ
လၢနီၣ်ဒီးဘျဉ်နီၣ်ဒီးကွာ်တကွာ်. စကခွဲးအိၣ်မ့ၢ်လီၤ.

၁၀၀. **ပဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်
လီၤ. ပုၤတဂၤမၤဟံၣ်လၢပဒီးပဒီးလီၤ.

၁၀၁. **ပဲၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဲၣ်လိာ်ကွဲးတၢ်လၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢ
ပဲၣ်ဒီးလီၤ. ပဲၣ်ဒီးတၢ်လၢယဲာ်တဂ့ၤ. ယဲာ်ကလုာ်ဘဉ်ဖုး
လီၤ.

၁၀၂. **ပဲၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တဆဲးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစံးယုာ်လိာ်
ကွဲးသ့ၣ်ခါဒီးမ့ၢ်ကနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ပုၤဒီးဖူပုၤမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးပစံး
လၢတဆဲးပဲၣ်ဒီးလီၤ. တဆဲးပဲၣ်ဒီးတၢ်တဂ့ၤ. ပုၤဂၤအသး
ကဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဘဉ်ဖုးလီၤ.

၁၀၃. **ပွၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ပွၤလံာ်ပွၤဒီးပမၤပွၤမၤသီၣ်ပ
ကလုာ်ဒ်ထီၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပွၤဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤပွၤ
ဒီးထီၣ်ဒီးအကလုာ်သီၣ်ဒ်ထီၣ်အသိးလီၤ. တၢ်သယုာ်ပွၤ
ဒီးထီၣ်ဖျံ.

၁၀၄. **ဖံးဒီးကါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးတကးအမုၢ်ပုၤတဂၤလၢပျၢၤ
ပုၤစံာ်တဲၤလၢပူၤန့ၣ်လုာ်ဖိပုၤကညီပိာ်မုၢ်ဖိသ့ၣ်တဂၤ
ဒီးပုၤကညီပိာ်မုၢ်ဖိသ့ၣ်န့ၣ်အတၢ်ကိးအီၤလၢဖံးဒီးတ
ကါလီၤ. ပုၤကညီဖိပိာ်မုၢ်တဂၤဒီးတကးမုၢ်ပုၤ
လုာ်က့ၤဒီးကိးဒီးတကးမုၢ်ပုၤန့ၣ်လၢဖံးဒီးကါလီၤ. ဒီးဒီး
တကးမုၢ်ပုၤတဂၤန့ၣ်ကိးပဲလၢဖူဒီးကါစကိးလီၤ.

၁၀၅. **မၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဂၤမၤတၢ်ထီၣ်ရီၤတမံၤ ဒီးပမၤဒ်အ
သိးန့ၣ်တသ့တဘျဉ်ဒီးပစံးလၢမၤဒီးလီၤ. စမၤတလါ
အံၤနမၤဒီးယၤသ့စကိးဧါ. စမ့ၢ်မၤဒီးန့ၣ်ဒီးသ့ၣ်သၢ.

၁၀၆. **မၤဒီးကွဲးအသး** န့ၣ်ပုၤကညီမၤလိာ်ကွဲးတၢ်ဒီးမၤ
သးဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိး. မၤသးဒ်ထွံၣ်အသိးဒီးဟးပဲ
လၢစုစုခိၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢမၤဒီးကွဲးအသးလီၤ. ပုၤတဂၤ
မၤဒီးကွဲးအသး ဒီးကညီဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးလီၤ. ပုၤ
တဂၤလုၤပုၤဂၤဒီးမၤဒီးကွဲးအသးဒ်ထွံၣ်အသိး ဒီးဟးလၢ
စုလၢခိၣ်လီၤ. ပုၤမၤဒီးကွဲးအသးန့ၣ်ပဲမၤသးသ့တမံၤဒီး
မၤပဲလီၤ.

၁၀၇. **မၤဒီးလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ခံၣ် ဒီးပမၤစၢၤလိာ်
ပသးတခိၣ်တနံၤန့ၣ်ဒီးပစံးလၢမၤဒီးလိာ်လီၤ.

၁၀၈. **ယာ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဖျဉ်န့ၣ်ပစံးလၢယာ်ဒီးလီၤ. ဒီး
မ့ၢ်ပျီၤအကလုာ်လီၤ.

၁၀၉. **ယၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ယၤဘဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပူၤ
ဘဉ်ပုၤကညီအမံၤလၢအမုၢ်လၢအသယုာ်လီၤ. စမၤမ့ၢ်

ဒီး

အိၣ်ဖးဒီးယၤဒီးစယၤဘဉ်ယၤဒီးအီၤတစုစုလီၤ.

၁၁၀. **ယွၤဒီးထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်သ့ ဒီးပစံးလၢပက
တိၤတၢ်ယွၤဒီးထံလီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်ယွၤဒီးထံမး
လီၤ.

၁၁၁. **လီၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤကြိပကိာ် ဒီးပစံးလၢပလီၤဒီး
လီၤ. ပုၤတဂၤလီၤဒ်လီၤဒီးယၤနးသမိး.

၁၁၂. **လီၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤတဲာ်ဘဉ်ပချၢတမံၤမံၤဒီးပ
စံးလၢလီၤဒီးလီၤ. သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤဒီးဘဉ်ယၤဆါကၢ. ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဒီးလီၤဒီးလီၤ.

၁၁၃. **လီၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဒ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကူာ်သ့ၣ်
ကူာ်ဝဲာ် ဒီးကဲာ်တုၤလီၤလၢနီၤကျါခိၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီ
ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤကူာ်ခုးတလီၤအံၤလီၤဒီးလီၤဒ်ဂ့ၤ
သမိး.

၁၁၄. **သကိးဒီး** န့ၣ်စတနၢ်ဟူဘဉ်ပုၤစံးဘဉ်.

၁၁၅. **သဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လၢပပၢ်
ထီၣ်ဟံၣ်လၢဟံၣ်အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

၁၁၆. **သဆိးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်လၢအခိၣ်ဒ်ဒီးအခံဆံး
န့ၣ်ပစံးလၢသဆိးဒီးလီၤ.

၁၁၇. **သံးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသံးထွံၣ်သံးအသိးလၢပုၤဂၤတနူာ်
လီၤယံကွဲာ်ဘဉ်ပစိၣ်ဒီးပစံးလၢသံးထွံၣ်လီၤ. ပုၤက
ညီဘဉ်တၢ်ကိာ်တၢ်ကိာ်ဒီးသံးထွံၣ်သံးထိးလီၤ.

၁၁၈. **သံးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပာ်သံးပသးဒီးပစံးလၢသံးဒီးလီၤ.
ပုၤတဂၤပာ်သံးဒီးအသးတစီၤ ဒီးသံးပဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟံ
သံးဒီးအသးတစီၤဒီးဂဲၤဆါထၢၣ်ပဲလီၤ. ပာ်သံးဒီးနသး
တဂ့ၤ.

၁၁၉. **သုၣ်ဒီးဆါ** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်န့ၣ်နီၤစုၤဒီးသးဆူပအိၣ်ဒီး
ပစံးလၢသုၣ်ဒီးဆါလီၤ. ပမ့ၢ်လဲၤတၢ် ဒီးသုၣ်ဒီးဆါဝဲာ်
ဒီးဆါအိၣ်လၢပမဲာ်ညါ ဒီးပဘဉ်ယိာ်လၢကဘဉ်ဆွံပ
မဲာ်လီၤ.

၁၂၀. **သုၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်လုာ်ထီၣ်သီစါပဲန့ၣ်ပစံးလၢ
သုၣ်ဒီးလီၤ. သုၣ်တထံးအိၣ်ဒီးဒီးအါကၢ.

၁၂၁. **ဟးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟးလိာ်ကွဲးဒီးပစံးလၢဟးဒီးလီၤ.
လဲၤယုာ်ဒီးဟးဒီးဆူတၢ်ပျီခိၣ်ပျီပုၤတကွာ်.

၁၂၂. **ဟီၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟီၣ်ပသးဒီးပစံးလၢဟီၣ်ဒီး
လီၤ. ပုၤတဂၤဟီၣ်ဒီးယၤဒီးဒ်ဖိသ့ၣ်အသိးလဲာ်.

၁၂၃. **အဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတၢ်မုၢ်လၢအစိးစါပဲန့ၣ်ပစံး
လၢအဒီးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အထံးန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒီးလီၤ.

၁၂၄. **အဲၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်န့ၣ်ဘဉ်ပသးလၢတၢ်တမံၤ
မံၤ ဒီးပစံးလၢအဲၣ်ဒီးလီၤ. စအဲၣ်ဒီးယဲာ်ဖိတဘျဉ်ဒီးပိာ်
န့ၣ်ယၤတကွာ်.

၁၂၅. **အိၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒ်လၢ်အသိးတဟူးတဝး
ဘဉ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဒီးလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤပမၤဒီးအိၣ်ဒီး

၂၂. **ဒိဋ္ဌိ** နှင့်မူဒိဋ္ဌိမိအဆီလီ။ ဒီးမူဒိဋ္ဌိကမိဏ်အသီးလီ။ ဒီးမူပုဂ္ဂိုလ်ခိဉ်ချဲးဘျါကမိဏ်ဝဲန့ဉ်လီ။

၂၃. **ဒိဋ္ဌိ** နှင့်မူတင်ဒိဉ်လၢအဖးဖိတလိဉ် ဒီးပစံးလၢဒိဉ်မိလီ။ ဒီးမူတင်ပူလီဆဲးကၢကမိဏ်ဝဲန့ဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢဒိဉ်မိဒိဉ်မိလီ။ ပုတကအပူလီဆဲးကၢကမိဏ်ဒိဉ်မိဒိဉ်မိနးကၢ။

၂၄. **ဒိဋ္ဌိ** နှင့်မူတင်လၢအဒိဉ်န့ဉ်ပစံးလၢဒိဉ်ဝဲလီ။ တင်ဒိဉ်လၢပတထံဉ်ဘဉ်န့ဉ်ပနီဟူအပရၢဒီးပစံးလၢဒိဉ်ဝဲလီ။ ကဆိတဒုအလီထဲအံးဒီးအမိပုဂ္ဂိုလ်ကဒိဉ်ဝဲကံသၢ။ နထံဉ်ဂုဏ်တဘိဒိဉ်ဝဲဒါ။ ဒိဉ်ဝဲဝဲသၢ။

၂၅. **ကမိဏ်** နှင့်မူတင်လၢပယုယုတင်အါဘိန့ဉ်မူပစံးလၢပယုကဒိဉ်လီ။ နံဉ်သိကဒိဉ်န့ဉ်မူပယုယုနံဉ်သိအါဘိလီ။ ဒီးပစံးလၢနံဉ်သိကဒိဉ်လီ။

၂၆. **ကမိဏ်ကဒု** နှင့်မူပနီဟူတင်ဒိဉ်ဒိဉ်ဆဲးဆဲးဒီးပစံးလၢပနီဟူတင်ကဒိဉ်ကဒုလီ။

၂၇. **ကတိဒိဉ်** နှင့်မူပကတိလိဉ်ပသး ဒီးပစံးလၢကတိဒိဉ်လီ။ ပကတိဆၢပုဂ္ဂိုလ်န့ဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မိဉ်လၢမိဉ်ဖိစံးလၢကတိဒိဉ်လီ။ ပုတကကတိတင်ဒီးယၢဒီးစကတိဒိဉ်တင်ဒီးအီလီ။

၂၈. **ကမိဏ်** နှင့်မူပုဂ္ဂိုလ်ထူးပုဂ္ဂိုလ်ပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်တဘဉ်ဖဲးဘဉ်မၤ ဒီးအိဉ်တစီဝဲန့ဉ်ပစံးလၢကဲဒိဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢကဲဒိဉ်ကဲပုဂ္ဂိုလ်။

၂၉. **ဒိဉ်မူဒိဉ်** နှင့်မူပဒိဉ်မူလၢအဒိဉ်ကတၢာ်တဘိန့ဉ်ပကိးလၢဒိဉ်မူဒိဉ်လီ။ စဒိဉ်မူတဘိအံးဒိဉ်န့ဉ်စဒိဉ်မူအဘိအဂတကုာ်လီ။

၃၀. **စုမူဒိဉ်** နှင့်မူပစုမူလၢဒိဉ်န့ဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တဘိန့ဉ်ပစံးလၢစုမူဒိဉ်လီ။ ပုကညီစုမူဒိဉ်န့ဉ်မူပစုမူလၢဒိဉ်ဝဲတဘိန့ဉ်လီ။

၃၁. **တင်ဒိဉ်** နှင့်မူတင်လၢအသွါတဖဉ်ဆဉ်ဖိကိာ်ဖိလၢဒိဉ်ဝဲတဖဉ်ပစံးလၢတင်ဒိဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢတင်ဒိဉ်တင်မူလီ။ တင်ဒိဉ်တင်မူကသုဉ်ကဆီန့ဉ်ပပျံးနးကၢ။

၃၂. **တင်ဒိဉ်ကစၢယု** နှင့်မူတင်သုတင်ပုဂ္ဂိုလ်အိဉ်ဒီးအစီအကမိဏ်တဖဉ်န့ဉ်ပစံးလၢတင်ဒိဉ်ကစၢယုလီ။ တင်ဒိဉ်ကစၢယုန့ဉ်ဘိအီတကုာ်။

၃၃. **တၢဒိဉ်ဒိဉ်** နှင့်မူဆဉ်ဖိကိာ်ဖိတကလုာ်န့ဉ်အဒိဉ်ဒိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢတၢဒိဉ်ဒိဉ်လီ။ တၢဒိဉ်ဒိဉ်န့ဉ်အမိပုဂ္ဂိုလ်ထဲပနီဟူ ဒီးအဒိဉ်ဒိဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢတၢဒိဉ်ဒိဉ်လီ။ ဒီးပကိးလၢစယံတၢဒိဉ်တစုတၢဒိဉ်စုတၢဒိဉ်ဒိဉ်န့ဉ်တစုစုလီ။

၃၄. **ထိဉ်ဒိဉ်** နှင့်မူထိဉ်တကလုာ်လၢအဒိဉ်န့ဉ်ပုဂ္ဂိုလ်န့ဉ်ပစံးလၢထိဉ်ဒိဉ်လီ။ ထိဉ်ဒိဉ်န့ဉ်အဒိဉ်ဂီၤ ဒီးအဒိဉ်

ထိဒီးအဒိဉ်ထိဝဲလီ။

၃၅. **ထိဒိဉ်** နှင့်မူယိဉ်ဒိဉ်န့ဉ်ပစံးလၢထိဒိဉ်လီ။ ထိဒိဉ်တကအဟံဉ်အိဉ်လၢထိပုဂ္ဂိုလ်ဒီးမူပုဂ္ဂိုလ်အကလံးဖိလီ။

၃၆. **ဒီးဒိဉ်ဒီးဆဲး** နှင့်မူတင်ဖိတင်လံးလဲတင်ဒီးဒိဉ်ဒီးသွါဒီးပစံးလၢလဲတင်ဒီးဒိဉ်ဒီးဆဲးလီ။ ပနီဟူတဖုလဲတင်ဒီးဒိဉ်ဒီးဆဲးလီ။

၃၇. **နီဒိဉ်** နှင့်မူပုဂ္ဂိုလ်ဘဉ်ဂီၤပုဂ္ဂိုလ်န့ဉ် ပစံးလၢပုဂ္ဂိုလ်ဒိဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢနီဒိဉ်သအိထီလီ။ ပုဂ္ဂိုလ်ဒိဉ်န့ဉ်ဆူဉ်ကၢ။ ကနီဒီးပမၤတလီၤဘဉ်။ ပုတကအနီဒိဉ်သမိး။

၃၈. **ပဒိဉ်** နှင့်မူပုဂ္ဂိုလ်အိဉ်ဒီးအစီအကမိဏ်ဒီးန့ဉ်ဘဉ်အမံးအသုဉ်လၢစီၤပၤဟ့ဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢပဒိဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်။ ပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်န့ဉ်မူဝဲလၢပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်ဒီးပုဂ္ဂိုလ်မူဖိဉ်ဖိဒီးမူပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်။ ပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်န့ဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဒိဉ်ဘဉ်ပျံးဝဲလီ။

၃၉. **ပဒိဉ်** နှင့်မူပဒိဉ်အဆီလီ။ ဒီးမူပယုယုတင်ကမိဏ်လီဒီးတကျၢတဝံးဘဉ်ဒီးပစံးလၢပယုပဒိဉ်ပဒိဉ်လီ။ ပယုယုတင်ကျၢကျၢတကျၢ ဒီးပစံးလၢပယုပဒိဉ်ပယုပဒိဉ်လီ။

၄၀. **ပုဒိဉ်ဒိဉ်နီဉ်ထီ** နှင့်မူပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်နီဉ်နီဉ်န့ဉ်ပစံးလၢပုဒိဉ်ဒိဉ်နီဉ်ထီလီ။ ပုဒိဉ်ဒိဉ်နီဉ်ထီပဒိဉ်ပပုဂ္ဂိုလ်သကီၤကီၤခွၢးတဖဉ်န့ဉ်ပဘဉ်ပျံးဝဲလီ။

၄၀.၁. **ဖးဒိဉ်** နှင့်မူထီရီၤတင်လၢဒိဉ်တဖဉ်န့ဉ်ပစံးလၢဖးဒိဉ်လီ။ ပဒိဉ်ဟံဉ်တဖျၢဒီးဒိဉ်တဖျၢလီ။ ယံးဖးဒိဉ်တဘဉ်၊ လၢဖးဒိဉ်တဖျၢစံးဝဲလီ။ ဒီးမူကယံတင်ဒိဉ်ဝဲန့ဉ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢဖးဒိဉ်ဖးထီလီ။

၄၁. **ဖးဒိဉ်ဖးထီ** နှင့်မူတင်လၢဒိဉ်ဝဲဒီးထီဝဲန့ဉ်ပစံးလၢဖးဒိဉ်ဖးထီလီ။ သ့တထံးဖးဒိဉ်ဖးထီလီ။

၄၂. **မၤဒိဉ်** နှင့်မူပုဂ္ဂိုလ်ညီမၤတကဲန့ဉ်ဘူး ဒီးကသံတုာ်ဒီးအမဲာ်ကဒါထီဉ်အသးဆူအဒိဉ်တခီဝါဟၢဉ်ကလၢဒီးပစံးလၢမၤဒိဉ်လီ။ ပုမၤတကဲန့ဉ်တုၤမၤဒိဉ်ဒီးသံဝဲလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢမၤဒိဉ်မၤအါလီ။

၄၃. **မၤဒိဉ်အသး** နှင့်မူပုဂ္ဂိုလ်လၢအသးဒိဉ်ဝဲဒီးဝံသးဒိဉ်ထီဘိတဖဉ်န့ဉ်ပစံးလၢမၤဒိဉ်အသးလီ။ ပုတကမၤဒိဉ်အသးနးကၢ။

၄၄. **ယီဒိဉ်ပျံး** နှင့်မူပိဉ်မုဉ်ကျီၤအယီဒုလၢလုဉ်ဒီးတင်လၢလုဉ်န့ဉ်ပကိးလၢယီဒိဉ်ပျံးလီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆီလၢယီဒိဉ်ပျံးယီဒိဉ်ဖိလီ။

၄၅. **လီၤဒိဉ်** နှင့်မူလီၤဒီးအဆီလီ။ ဒီးမူတင်လီၤဆူထံအဖိလၢန့ဉ်လီ။ ယံးလီၤဆူထံကျီၤဒီးလီၤဒိဉ်လီၤဒီးကွံာ်လံး။

၄၆. **သးဒိဉ်** နှင့်မူပသးတမုဉ်ဘဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ဒီးပသးန့ဉ်မၤ

သးဒ်ထီၣ်ဝဲသးဒီးပစံးလာပသးဒ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသ့ၣ်ဒ်သးဒ်လီၤ.

၄၇. **သိၣ်ဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာအကလုာ်ဒ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာသိၣ်ဒ်လီၤ. မ့ၢ်သိၣ်ဒ်ကၢစံးဝဲလီၤ.

၄၈. **အဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလာအဒိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးအဒိၣ်ခံၤဒီးစံၣ်တၢ်တၢ်လီၤ.

၄၉. **အတူၢ်ဒိၣ်အကီၤဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ပပုၤ, ပုၤထူးပုၤတၢ်တဖၣ်အဖိအလံၤန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်အိၣ်ဒီးစုၤလီၤခိၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလာပုၤအတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်လီၤ. ပုၤန့ၣ်တဖၣ်အတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်ပမၤဘၣ်ဘူးပဝဲတဘျီဘၣ်.

၅၀. **အဒိၣ်အယိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပုၤဒိၣ်န့ၣ် ဒီးအဆိလာအဒိၣ်အယိလီၤ. ပုၤကညီအဒိၣ်အယိန့ၣ်မ့ၢ်အဖိအမံၤပုၤန့ၣ်မ့ၢ်အဒိၣ်အယိလီၤ.

၅၁. **အဒိၣ်အဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးအပြီအသွၤဒီးပစံးလာအိၣ် ဒီးအဒိၣ်အဆံးလီၤ. တၢ်သၣ်အိၣ်ဒီးအဒိၣ်အဆံးဒီးထီၣ်တၢ်တမံၤအိၣ်ဒီးအဒိၣ်အဆံးလီၤ.

၅၂. **အိၣ်ဒိၣ်အိၣ်ဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဘၣ်ဒးဒီးပစံးလာအိၣ်ဒိၣ်အိၣ်ဆံးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဘျီက့ၤ သိဒီးအိၣ်ဒိၣ်အိၣ်ဆံးထီၣ်က့ၤလံမုၤလီၤ.

၁. **ဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတကဲတၢ်လာပမဲၣ်ညါဒီးပစံးလာဒီလီၤ. ပလဲၤတၢ် ဒီးပဘၣ်ယိၣ်လာပစီၤထံကဘၣ်ပုၤန့ၣ်ပဒီလာတၢ်ကူတၢ်သးတစုၤ, ပဒီလာသန့တစုၤ, ပဒီလာနီၣ်ထိးဘိတစုၤလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးပစီၤထံလာခိၣ်ကုၣ်လီၤ. ဒီကတိၤ, ဒီစုဒိၣ်, ဒီထီၣ်စံးဝဲဒုၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်လာထးဒ်ယံၣ်ဖိအသး ဒီးအခိၣ်စုဝဲဒီးအကန့ၣ်အုၣ်ဝဲလာပသူးဆီၣ်ဘျီဆုၤန့ၣ်ပကိးလာဒီလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီကိး, ဒီတံၣ်, ဒီသူးဆုၤ, ဒီကံၤချံး, ဒီလူၤခိၣ်စံးဝဲလီၤ. ပုၤကညီသူးဆီၣ်ဘျီဆုၤန့ၣ်သူးဝဲလာဒီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာဒီယံၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ဒီဒီယံၣ်ဒ်တက့ၢ်. ဟ့ၣ်ယီၤဒီယံၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၃. **ဒီကတိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒုးသုးအဖိတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒုးသုးဒီးဘၣ်ယိၣ်သးန့ၣ်အဆၣ်ကဘၣ်ဘၣ်အီၤ ဒီးတက့ၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ဘၣ်လာအမဲၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလာဒီကတိၤလီၤ. ပုၤဒုးသုးဖိတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒုးသုးဒီးဒီကတိၤလာအမဲၣ်ညါလီၤ.

၄. **ဒီကလံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လာအဒိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကလံၤမ့ၢ်ဘၣ် ဒီးဆိၣ်ကဖၢအသးန့ၣ်ပစံးလာ ဒီကလံၤလီၤ. ယၢ်န့ၣ်တုၤကလံၤဘၣ်ဒီးဒီကလံၤဒီးဆိၣ်ကဖၢအသးလီၤ. ထီၣ်ဒီလံၣ်ဒီအဒိၣ်န့ၣ်ဒီကလံၤဒီးကဖိထီၣ်န့ၣ်အမိၢ်ပုၤ ဒီးယူၤဝဲလာတၢ်ကတိၤလီၤ. ကလံၤအူသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢဝဲလၢဝဲဒီကလံၤသိၣ်ဝဲဟ့ၢ်ဟ့ၢ်လီၤ.

၅. **ဒီကံၤချံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီလာပသ့ၣ်ထီၣ်ဒံးန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီလာ

ပလူၤပခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကံၤချံးအသးဒီးပကိးလာဒီကံၤချံးလီၤ. ဒီကံၤချံးဒီကံၤချံးန့ၣ်မ့ၢ်ကီၤလာမၤဝဲလီၤ.

၆. **ဒီကုၤသိ** န့ၣ်စတနၢ်ဟူနီတစုၤလဲၣ်. ဒီကုၤသိဒီစနၢ်တပၢ်ဘၣ်ယဲဘၣ်.

၇. **ဒီကူး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီကျိအဆိလီၤ. သ့ၣ်ကူးလၢဝဲဝဲကူးလၢန့ၣ်ပစံးလာသ့ၣ်ဒီကူးဒီကျိလီၤ. ပုၤတဂၤမၤသ့ၣ်မ့ၢ်ဒီးမၤဝဲလာသ့ၣ်ဒီကူးဒီကျိလီၤ.

၈. **ဒီကိး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီတကလုာ်လာတတဆဲၣ်ဘၣ်ဒီသူးဆုၤဘၣ်အသးဒီးအကန့ၣ်ဘျီဝဲဒ်ဘိအကန့ၣ်အသး ဒီးပကိးလာဒီကိးလီၤ. ဒီးတလာကိးလာဒီမ့ၢ်ဒီးပုၤ ကညီတနီၤနီၤကိးဟံၣ်ထွဲတလာအခံလာဒီတမ့ၢ်စကိးလီၤ. ဒီးပကိးပဝဲလာဒီကိးလီၤ. ဒီကိးန့ၣ်ပမၤဒီးအတြးလာသ့ၣ်လုၣ်ဝဲလုၣ်လီၤ. ဒီကိးဒီကူးန့ၣ်ပုၤတၢ်ဘျီဖိစိၣ်ဝဲ လာကဆဲးပုၤကညီလီၤ.

၉. **ဒီကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကိးခိၣ်သက့ၤဝဲလၢဒီးပစံးလာဒီကီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာဒီကီၢ်ညါစကိးလီၤ. ကီၢ်ပယီၤန့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်ဒီမ့ၢ်ဒီကီၢ်လီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဒီကီၢ်ဒီမ့ၢ်န့ၣ်ပဂံၢ်တလၢဘၣ်.

၁၀. **ဒီကီၢ်ညါ** န့ၣ်မ့ၢ်ကီၢ်ဒီဘျီညါန့ၣ်သက့ၤဝဲ ဒီးပစံးလာဒီကီၢ်ညါလီၤ. ပုၤအဲကလံးအကီၢ်ဒီကီၢ်ညါန့ၣ်ပုၤကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ပဂံၢ်တဘၣ်ဘၣ်.

၁၁. **ဒီခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်အဖိခိၣ်လီၤပၤန့ၣ်ပစံးလာကစၢ်ခိၣ်လီၤ. ကစၢ်ခိၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤပၤမ့ၢ်ကၤ. ကစၢ်ခိၣ်ဒီလၢန့ၣ်လီၤပၤဝဲလာပယၢ်ဒီန့ၣ်လီၤ.

၁၂. **ဒီခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီယၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲမဲထီၣ်တကရၢတၢ်သဘံးဒီးပစံးဒီးအဆိလာဝဲဒီခိၣ်ဒီယၢ်လီၤ.

၁၃. **ဒီခိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလာပလီၤသ့ၣ်ဖးတခီန့ၣ်ပစံးလာဝဲဒီခိလီၤ. မၤန့ၢ်ယၢ်လာဝဲလုၣ်တဂ့ၤ. မၤန့ၢ်ယၢ်လာဝဲဒီခိတက့ၢ်.

၁၄. **ဒီဂၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအကစၢ်ပုၤဒ်လဲၣ်သက့ၤတုၤတအိၣ်ဘျီဘၣ်နီတစဲး ဒီးပစံးလာပုၤကညီဒီဂၤလီၤ. ခုဒီပုၤကညီဒီဂၤန့ၣ်ပကွံၣ်တုၤအီၤတသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလာဒီဂၤညါစကိးလီၤ.

၁၅. **ဒီဂၤညါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတဂၤအတီၢ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလာဒီဂၤညါလီၤ. ပုၤကညီဒီဂၤညါန့ၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်ခါ.

၁၆. **ဒီဃၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲမဲထီၣ်ဖိၣ်တံၢ်သဘံးတကရၢဒီးပစံးလာဝဲဒီဃၤလီၤ. ဝဲဒီခိၣ်ဝဲဒီဃၤန့ၣ်မဲထီၣ်ဖိၣ်တံၢ်သဘံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒီယူဒီဃၤစကိးလီၤ. ဝဲဒီယူဝဲဒီဃၤစံးဝဲဒုၣ်.

၁၇. **ဒီယု** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီယုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲဝဲဒီတယုအါခါဒီးပဆဲးယုကရၢတၢ်စၢ်ယုအသးအဘၣ်စၢ်ယု

ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝၣ်ခိၣ်ယုၣ်ဒီယုၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤနးကၤ.

၁၈. **ဒီစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်ကဘၣ်ဒီပုၤတမံၤမံၤ ဒီးပသလၣ်ထီၣ်ပစုညါသး ဒီးပတကၣ်ထီၣ်ပစု ဒီးပစံးလၢဒီစုလီၤ. ပမိၢ်ပမိၢ်တၢ်ပုၤလၢဂ့ၢ်ဒီးပဒီစုဒီခိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤပုၤဂၤအိၣ်ဘီၣ် ဒီးပသလၣ်ထီၣ်ပစုအဆိၣ်ဒီးပစံးလၢဒီစုစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤပအိၣ်ဘီၣ်ဒီးဒီစုဒီခိၣ်နးကၤ.

၁၉. **ဒီဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢဆံးန့ၣ်ဒီးအညၣ်ချံးအသး ဒီးဘျးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒီဆံးလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်ဒီဆံးပကၤကွၢ်လံၤ. တကဆုၣ်လၢဘၣ်.

၂၀. **ဒီဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲဘၣ်ပုၤတမံၤမံၤတတုၤဒီးဘၣ်ပအိၣ်ဒီးပဆိၣ်လၢပစုညါသးဒီးပစံးလၢဒီဆၢလီၤ. ပုၤတဂၤကွၢ်ယၢလၢလၢဒီးစဒီဆၢလၢစုလီၤ.

၂၁. **ဒီတမ္ဗိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီတကလုၢ်န့ၣ်အကနၣ်ဘျၢဝဲဒ်ဘိအသိးဒီးပကိးလၢဒီတမ္ဗိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးပဝဲလၢဒီးကိးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးပိၣ်ထွဲတလၢအခံလၢတမ္ဗိၣ်လီၤ.

၂၂. **ဒီတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီအတမ့ၢ်တခါ, အမၤကိၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီဘျးဒီးတၢ်လီၤ.

၂၃. **ဒီတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကးတယုၢ်လၢပတံၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအဆၢန့ၣ်ပကိးလၢဒီတၢ်လီၤ. ပုၤကညီဆးအိၣ်ကန့ၣ်တံၢ်ဖိဝါလၢဒီတၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒီတၢ်ဒီတၢ်လီၤ.

၂၄. **ဒီတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီလုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢတကလုၢ်လီၤကလၢန့ၣ် ဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်ထူၣ်လီၤ. လၢကျါလီၤလီၤ. ဒီတၢ်ဒီလုၢ်ပစံးဝဲဒ်.

၂၅. **ဒီတၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဒီတၢ်တၢ်လီၤ.

၂၆. **ဒီတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီထီၣ်ဒီအမၤခံဒီးဝၣ်ဒီးပစံးလၢဒီတၢ်လီၤ. ဒီတၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပမၤတၢ်, ပသးဆုၣ်တသ့ဘၣ်.

၂၇. **ဒီတြး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၢ်ဒီအကနၣ်အဒၢလၢသ့ၣ်လုၢ်ဒီးပဖျိၣ်န့ၣ်ဒီကနၣ် ဒီးပကိးလၢဒီတြးလီၤ. ဖျိၣ်န့ၣ်ဒီကနၣ်လၢဒီတြးပုၤတက့ၢ်.

၂၈. **ဒီတြး** န့ၣ်မ့ၢ်ကၢၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢကၢၣ်မၤတၢ်ဒီးမၤတၢ်အိၣ်ဒီးဝဲဝဲချ့. ဒီးမၤပစုၢ်ဝဲတလီၤတၢ်လီၤဆးန့ၣ်ပစံးလၢကၢၣ်ဒီတြးလီၤ. ပုၤတဂၤကၢၣ်ဒီတြးဒီးမၤတၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆးဘၣ်.

၂၉. **ဒီထၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီန့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖိတဖုမ့ၢ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကရၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်,ပုၤကညီဒီးပုၤဒီးဝဲတဖုမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပစံးလၢဒီန့ၣ်ဒီထၢလီၤ. ပုၤကညီဒီန့ၣ်ဒီထၢအံၤတဝံသးကၢၣ်ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်.

၃၀. **ဒီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်သ့ၣ်ဒုဝၣ်ဒုကလီၤတၢ်

ဘၣ်ပခိၣ်ဒီးပတကၣ်ထီၣ်လၢပစုညါသးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, လၢခိၣ်ကုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢဒီထီၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်သိၣ်စၢ်ဆၢဒီးပခိၣ်သ့ၣ်ယံၣ်န့ၣ်ပဘၣ်ယိၣ်ကဘၣ်ပခိၣ်ဒီးပခိၣ်ထီၣ်လၢပစုလီၤ. ပုၤတဂၤလၢဝဲဒ်လီၤတၢ်စၢ်ဆၢဒီးအခိၣ်ဒီးဒီထီၣ်အစုလီၤ.

၃၁. **ဒီန့ၣ်** မ့ၢ်စယံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ခံဖျၢၣ်စဲဘျးလီၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤကညီဆံးစၢ်အဖိခံဂၤတစုယီမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးဒီးအဆိလၢစယံၣ်ဒီန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီဖိစယံၣ်ဒီန့ၣ်စဲဒ်. သက့ၢ်သ့ၣ်ခံဖျၢၣ်စဲယံၣ်ဒီန့ၣ်စဲဒ်. ဒီးပစံးလၢသယံၣ်ဒီစၢ်စကိးလီၤ.

၃၂. **ဒီန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သက့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နီၣ်မဲထီၣ်ပုၤခးတလီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဆါအိၣ်ပုၤပုၤကညီလီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးဒီးအဆိလၢသက့ၢ်ဒီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါအိၣ်လၢနလီၤသက့ၢ်ဒီန့ၣ်လီၤ.

၃၃. **ဒီဒၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ကနဲအဒၢခဲလၢဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီဒၢလီၤ. ကနဲဒီဒၢန့ၣ်မၤဝဲလၢယိးလီၤ.

၃၄. **ဒီန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖုတၢ်ပုၤပစံးလၢဒီန့ၣ်လီၤ. တလၢတဂၤမၤသံထိးတဖုဒီးဟဲဆါဒီန့ၣ်လီၤ.

၃၅. **ဒီန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖိဒီပုၤဝဲတဖုမ့ၢ်ဂ့ၢ်,တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီပုၤဝဲတဖုမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးလၢဒီန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒီန့ၣ်ဒီထၢန့ၣ်အမဲၣ်လီၤကလိာ်အသးလီၤ.

၃၆. **ဒီဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံၣ်တီကထၢသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤဟံၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးဒီးဝဲတဘျီတဘျီလီၤ.

၃၇. **ဒီဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖျိၣ်ကထၢကတုၢ်တဖုဘၣ်တဖုဒီးပစံးလၢပဒီးကလီၤ. ပုၤတဂၤဝဲကတုၢ်တဖုဒီးဒီးဝဲတဖုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီဒီးပစိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဝဲကတုၢ်ဒီးပစိၣ်လီၤ.

၃၈. **ဒီဒီးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံၣ်ထီၣ်ဖိသ့ၣ်လၢပကိာ်ကျးခံ ဒီးပစံးလၢဒီဒီးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒီဒီးထီၣ်အဖိလၢအကိာ်ကျးခံလီၤ.

၃၉. **ဒီဒီန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲအမၤန့ၣ်အပုၤအဝဲမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပဖိမုၢ်ဖိခါအမံၤပုၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဝဲလၢဒီဒီန့ၣ်ဒီးပုၤလီၤ. ပုၤဒီဒီန့ၣ်န့ၣ်မၤန့ၢ်ဝဲလီၤအသးတဆိးဘၣ်စဲဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပုၤန့ၢ်အမၤလၢဒီဒီန့ၣ်အိၣ်တနီၤလီၤ. ပုၤဒီဒီန့ၣ်ဒီယိလၢမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခါကလိာ်အသးဂ့ၢ်ဘၣ်ဆၣ် ဒီးအမိၢ်အပၢ်တြီအကျဲဒ် သုတန့ၢ်မၤန့ၢ်ဝဲလီၤအသးတဂ့ၢ်လီၤ. ဒီးပုၤဒီဒီန့ၣ်ဒီယိတနီၤနီၤအသးဒီးသိး ဒီးအမိၢ်အပၢ်တြီအီၤတန့ၢ်ဘၣ်.

၄၀. **ဒီဒီ** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤမိၤလီၤ. ဆုဒီဒီဘၣ်န့ၣ်ပုၤကညီမၤကိာ်ယိၣ်လၢမုၢ်အူလီၤ. သ့ၣ်ဒီဒီထံးန့ၣ်ပုၤကညီမၤဆိၣ်ကဲသ့ၣ်မုၢ်ဒီးလၢဂီၢ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်အူတအိၣ်

ဘဉ်ခူးဒီးစယာ်အိဉ်လီၤတၢ်ပုၤခူးဒီးဒီးလီၤလီၤ.

၄၁. **ဒီနံညါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တနံၤအတီၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီနံညါလီၤ. ပုၤတဂၤအိဉ်ဒီနံညါ ဒီးတမၤဘဉ်တၢ်နီတမံၤဘဉ်.

၄၂. **ဒီနံညါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တနံၤအတီၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီနံညါလီၤ. ပုၤတဂၤအိဉ်ဒီနံညါဒီးတဖဲးဘဉ်ခူးဘဉ်ဒီးအိဉ်ကြီကြီဒုဉ်တၢ်လီၤ.

၄၃. **ဒီနာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကလုာ်ကလုာ်လၢထဉ်လၢခံန့ၣ်ပစံးလၢပုၤဒီနာလီၤ. ပုၤကမျၢဒီနာန့ၣ်တပူၤတဖျးဘဉ်ဒီးကစၢ်ယုဉ်ရှုးယုဉ်းအတၢ်စံၣ်ညီဘဉ်. ဒီပာ်(ကွၢ် ဒီပာ်).

၄၄. **ဒီပစိာ်** န့ၣ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလၢထီၣ်တၢ်ပစိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထီၣ်တၢ်ဆိဉ်ခါခါခါ, ပျံၤခါဆိဉ်ခါ, လုဉ်ခါခါခါလီၤ.

၄၅. **ဒီပုၤဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီခံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သၢဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆံဆဲးဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်လၢမိၢ်ဟၢမၤတဖျၢၣ်ယီဒီးပစံးလၢဒီပုၤဝဲလီၤ. ပုၤတန့ၣ်တထၢအံၤဒီပုၤဝဲတဘျးဂၤလီၤ.

၄၆. **ဒီပုၤဝဲခါန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤန့ၣ်အိဉ်သံအဟံပု** No.55.၅၅. ပစံၣ်တၢ်မတၢ်တဂၤပုၤလၢပုၤတဂၤအဖိခါအိဉ်န့ၣ်ဂၤလီၤ. ဒီးပုၤနီတဂၤန့ၣ်အဖိခါအိဉ်စုာ်ကိးန့ၣ်ဂၤလီၤ. ပုၤနီဒီပုၤဝဲန့ၣ်ဂၤန့ၣ်ဟဲလိာ်အိဉ်ပုၤချုဉ်န့ၣ်ဂၤအဟံန့ၣ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးပုၤချုဉ်န့ၣ်ဂၤန့ၣ်အဟံသံဝဲလီၤ. ပုၤချုဉ်န့ၣ်ဂၤန့ၣ်တုၤမ့ၢ်အဟံသံသဒုဉ်အီၤ ဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲလၢအစါဒီးအစါစံးအီၤပျံၤသုဉ်ဒါ. သုပာ်န့ၣ်မးပုၤနီအိဉ်သံလီၤ. တၢ်လၢပုၤနီန့ၣ်သုမ့ၢ်တမၤသံဘဉ် ဒီးကအိဉ်သံသုခဲ လၢာ်လီၤ. ဒီးပုၤန့ၣ်ဂၤန့ၣ်သံကွၢ်အီၤ. ပကမၤသံဒဲလဲၣ်. ဒီးအစါစံးဝဲဒုဉ်အာ်. အအံၤဒီးထုစံးဆဲးခိဉ်တဖျၢၣ်ဒိဉ် ဒိဉ်ကလဲာ်ဒီးမၤအခံဟိကရူဒီးလဲၤဆိးလီၤဘၢကၢ်သုသးလၢသုပာ်အသုဉ်ခိဉ်န့ၣ် ဒီးပုၤဝဲ န့ၣ် ဂၤ လၢာ်န့ၣ်. ပုၤနီ အကဖုမ့ၢ်ဟဲယုၤစီၤလီၤလၢစံးအခံန့ၣ်ဒဲလဲာ်ယးအသိး ဒီးအခိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤစါ ဒီးဖိဉ်ထုးလီၤယာ် ကာ်န့ၣ်. မ့ၢ်တုၤန့ၣ်တစုမၤဝဲဒဲအစါစံးအီၤအသိးန့ၣ် ဒီးမၤန့ၣ်ပုၤနီအကဖုန့ၣ်လီၤ. မၤန့ၣ်ဝဲန့ၣ်မၤန့ၣ်ဝဲဒဲအီၤ. ပုၤနီအကဖုန့ၣ်ဟဲစီၤလီၤလၢစံးအခံန့ၣ်ဒဲလဲာ်ယးအသိးအခိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤစါမးဖိုကဒဲလီၤ. တုၤန့ၣ်တစုဖိဉ်ထုးယာ်ဝဲဒီးပုၤဝဲခါန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤန့ၣ်သုတနၢ်ကျၢၤတဂၤတသါသါတဂၤတသါသါတုၤမ့ၢ်ဆုဉ်ဒီးလံာ်ယးန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢချုဉ်ဘိတဘိလီၤ. ပုၤန့ၣ်ဂၤန့ၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်မးအဟံးယာ်လံာ်ယးအခိဉ်မ့ၢ်န့ၣ် ဒီးတုၤမ့ၢ်ဆုဉ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဟံးယာ်ချုဉ်ဘိလီၤ. ဟဲက့ၤစိာ်ဝဲဒီးပညဲဝဲဒဲအတၢ်ပညဲအဟံလၢသီအသိးန့ၣ် ဒီးတၢ်ချုဉ်ဘိ

န့ၣ်ဒီးချုဘိန့ၣ်အကစၢ်အလီၤသးတကျဲလီၤ. သုဉ်ယုထီၣ်ဝဲဆူသကံၤလၢာ်ဒီးအသးအူလီၤ. စုာ်လီၤအသးဆူထံကျါဒီးတၢ်ဂီၢ်အသးလီၤ. တရံးဝဲဒီးအမဲာ်ခံးသုလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးအဖိတဖုန့ၣ်ဝဲဒုဉ်, ပာ်မၤမ့ၢ်အဘဉ်မနုၤလၢန့ၣ်ဆါတၢ်တနုဒ်အံၤလဲၣ်. ဒီးစံးဘဉ်အဖိ ဖိစၢ, တၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်ပာ်အကဖုလဲၣ်. ပာ်ကသံလီၤဝဲလီၤ. သုကျဲလဲၤဆဲးပုၤက့ၤကွၢ်ပာ်အကဖုလၢပုၤဒီပုၤဝဲခါန့ၣ်ဂၤအစုပူၤန့ၣ်တက့ၢ်ခဲ. ဒီးအဖိသုဉ်တဖုလဲၤဆဲးပုၤချုဉ်ဘိန့ၣ်စံးဝဲဒုဉ်. ခါစီၤ, ဆါန့ၣ်ချုဉ်ဘိန့ၣ်လၢပုၤမိ. ဒီးပုၤအချုဉ်တခီအတၢ်စံးဆါအီၤ, ချုဉ်ဘိအံၤပတဆါဘဉ်အီၤဘဉ်. မ့ၢ်ပာ်အမဲာ်ထံကလၢအိဉ်လီၤတၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဆါကွၢ်ဒီးဒဲသိးမးဒီးပဆါကွၢ်ပာ်လဲၣ်. ဒီးတၢ်က့ၤဒုဉ်အချုဉ်ဘိန့ၣ်ယဲးယဲးယဲးယဲးလီၤ. အကဘိဉ်လီၤန့ၣ်ပုၤနီအဖိခါခါတုၤထၢဒီးဝဲလီၤအဟံဒီးအဟံစံးဝဲဒုဉ်. ဖိသုဉ်ဒါ, သုဝဲလီၤပာ်တဘိအံၤပာ်အိဉ်မုာ်ထီၣ်က့ၤမးဖးဒိဉ်လီၤ. တုၤပုၤချုဉ်အဖိခါန့ၣ်ဂၤန့ၣ်သုဉ်ညါ ဒီးတဟ့ၣ်လၢဘဉ်ချုဉ်ဘိအကဘိဉ်န့ၣ်ဘဉ်. ဖၢန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဆူမ့ၢ်အူပုၤလီၤ. ပုၤနီအဖိခါန့ၣ်ဂၤန့ၣ်ဟဲတၢ်ပုၤချုဉ်ဘိတဘိန့ၣ်ဒီးပုၤဝဲခါန့ၣ်ဂၤန့ၣ်န့ၣ်ဒီးအတၢ်စံးအီၤ, မ့ၢ်ပာ်အမဲာ်ထံကလၢအိဉ်လီၤတၢ်လၢချုဉ်ဘိတဘိအံၤလီၤ. ဒီးသုဟဲတၢ်ပုၤမးတဂၤတသါတဂၤတသါမ့ၢ်အဘဉ်မနုၤလီၤ. စံးဝဲဒဲန့ၣ်ဝဲဒီးဝဲကွၢ်ဝဲဆူးဆူးဒီးဆိဉ်ကဲၤလီၤကွၢ်ဝဲဆူမ့ၢ်အူပုၤဘးန့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တစုဒီးပုၤနီအဟံန့ၣ်သံဝဲဒုဉ်လီၤစံးဝဲဒုဉ်. ဒီးကတၢ်ဝဲလီၤ.

၄၇. **ဒီပုၤဝဲတၢ်တံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤခံၣ်ဂၤသၢဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သၢဂၤလွံၢ်ဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အမိၢ်တမိၢ်ယီအဟံတဟံယီ ဒီးပစံးလၢဒီပုၤဝဲတၢ်တံၤလီၤ. ပုၤဒီပုၤဝဲတၢ်တံၤန့ၣ်အက့ၢ်အဂီၢ် အမဲာ်အနီၤလီၤကလိာ်အသးလီၤ.

၄၈. **ဒီပုၤဝဲစီၤစိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤပာ်အမါအဖိတဖုန့ၣ်ပစံးလၢဒီပုၤဝဲစီၤစိလီၤ. ဒီပုၤဝဲစီၤစိန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤပာ်အမါအဖိ, ဒီးပမိၢ်အတၢ်အဖိလၢတလိာ် ထီၣ်ဘဉ်ဒီးပုၤမ့ၢ်ဟၢမၤတဖျၢၣ်ယီန့ၣ်ပစံးလၢဒီပုၤဝဲစီၤစိလီၤ.

၄၉. **ဒီပုၤဝဲဒုဉ်ချၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤခံၣ်ဂၤအဟံတဟံယီဒီးအမိၢ်တဂၤတမိၢ်မိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီပုၤဝဲဒုဉ်ချၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီပုၤဝဲဒုဉ်ခိဉ်လၢာ်. ပုၤခံၣ်ဂၤအဟံတဟံယီ ဒီးအမိၢ်တဂၤတမိၢ်မိၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒီပုၤဝဲဒုဉ်ခိဉ်လၢာ်. ဒီပုၤဝဲဒုဉ်ချၢလီၤ.

၅၀. **ဒီပုၤမုဉ်န့ၣ်ဂၤပု** No.103.-၁၀၃. တါဒီးပုၤအစံၣ်တၢ်မတၢ်တဂၤလၢပုၤတဂၤအဖိအိဉ်န့ၣ်ဂၤဒီးထဲအပိာ်မုဉ်န့ၣ်ဂၤလီၤလီၤ. ပုၤဒီးပုၤမုဉ်န့ၣ်ဂၤန့ၣ်စံးလိာ်အသးတၢ်လၢသ့အံၤမးအဖဲးအိဉ်န့ၣ်ကထၢစီၤလီၤ. ပကဆုဒီးပုၤမုဉ်န့ၣ်ဂၤအံၤတဂၤန့ၣ်ဘိန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်တဝါဘဉ်အံၤပုၤဒီပုၤမုဉ်န့ၣ်ဂၤအံၤတအိဉ်ဘဉ်ဘဉ်သ့ဘဉ်. ယီၤအစံး

လိာ်အသးသီးန့ၣ်ဆုၣ်ဒီးတဝါဘၣ်လီၤ. မးယီၤန့ၣ်ဒီး တုၤခဲကနံၣ်အံၤ ပုၤလၢအဒိပဲၤမုၢ်န့ၣ်တဖၣ်မုၢ်န့ၣ်တ အိၣ်ဘၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်လီၤ. အဝဲခဲန့ၣ်မုၢ်စကိးအဒိပဲၤန့ၣ် ဂၢဒီးအကၢၣ်အိၣ်တဖၣ်အဆုၣ်တဖၣ်လီၤ.အဆုၣ်တဖၣ် န့ၣ်မၤအကူအသီးဂုၤဂုၤဝါဝါ ကံၣ်ယုၤလၢအသုတနီၤ ကံၣ်ယုၤလၢအဝါတနီၤ တဂၤဂုၤနဲၣ်တဂၤဂုၤကဒီးလီၤ. အိၣ်ဒီးပဲၤန့ၣ်ဒီးမၤဟံၣ်အကယၢကယဲသုတ နံၤသုသုတနံၤလီၤ. အဝဲတဖၣ်န့ၣ်ကၢၣ်ဒီးတမၤဘၣ်တၢ် နီၣ်တမံၤဘၣ်. မံၤတၢ်သုသုတနံၤသုသုတနံၤလီၤ.ဖဲဘု တဆၢၣ်မိၤမိၤ ဒီးဆုၣ်အိၣ်တဝါထီၣ်ဘၣ်လီၤ. ဆုၣ်အိၣ်တဝါ ထီၣ်ဘၣ် ဒီးမၤပဲၤလဲၣ်.အိၣ်လၢဂီၤသဘုအိၣ်တဝါ လၢဟါသဘုအိၣ်တဝါမၤမိၤတသပၤမိၤလီၤ.တယံၣ် တမိၤ ဒီးန့ၣ်ဟူလၢပဒိပဲၤအကရးမၤပူၤတပူၤတထီၣ်လၢလီၤ. ပသးလဲၣ်ပျဲးပျဲး ဒီးအဝဲဒၣ်ဒီးပဲၤမုၢ်န့ၣ်ဂၢန့ၣ် အကူအသီးတအိၣ်ဘၣ်လၢကလဲၤကလဲၤသီးဝဲ ဒီးထီၣ်ပ ဖုၢ်ထီၣ်မးတၢ်သုတဘၣ်ကြးကြး ဒီးလဲၤကလဲၤသီးဝဲ ဒီးပဲၤန့ၣ်ဂၢန့ၣ်လီၤ. မိၤန့ၣ်ဒီးပသးပုၤသိၣ်အဖိအလံၤ စံးဒၣ်ဖိသ့ၣ်မၤ,မၤတၢ်ယီၤဆူၣ်တက့ၢ်. သုတအိၣ်လၢ ဂီၤမိၤအဖိလံၤတဂုၤ. ပုၤဂၤကနံၣ်ဘၣ်ဖၣ်လဲဘၣ်ဖုးသု စံးဒၣ်. ပုၤခဲန့ၣ်သံးဒီးကဲထီၣ်လၢထီၣ်လီၤ. အဝဲတ န့ၣ်န့ၣ်အစၢၤအသ့ၣ်သု ဒီးအဝဲတန့ၣ်န့ၣ်အစၢၤအသ့ၣ် ဝါကံၣ်ယုၤတုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. မတၢ်တဂၤဒိပဲၤန့ၣ်ဂၢ န့ၣ်လဲၤဆူၣ်ပူၤတဒီးသီးလီၤ.ပျီၣ်ဘၣ်ဒီးအဂီၢ်မိၤ ဒီးအပူၤ အိၣ်လီၤတၢ်ဒိဝဲတုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ပဝဲဒၣ်အံၤပမ့ၢ် ကၢၣ်မုၢ်သက့ဒီးပပူၤကအိၣ်လီၤတၢ်ယီၤန့ၣ်သီးလီၤ. ပ သ့ၣ်ကသးပုၤစံးဒၣ်.

၅၁. **ဒီပုၤဒီဟံ** န့ၣ်မုၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပခိၣ်ညါသးဘၣ်တီ ထီၣ်လၢအညၣ်ကန့ၣ်ဒီးဒၢဖဲန့ၣ်ပစံးလၢဒိပုၤလီၤ.

၅၂. **ဒီပိၤ** န့ၣ်မုၢ်ဝဲၣ်တဖၣ်ဒၢကူဝဲ ဒီးပပဲၤလၢအဖိလံၤ တခီမိၤဒီးကံၣ်ပိၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒိပိၤလီၤ. ပုၤကညီကျိဝဲ ခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲကဆဲးဘၣ်အီၤ ဒီးဒိပိၤဝဲလၢအဖိ လံၤတခီဝဲဒီးပဲၤဝဲဘၣ်လၢခဲလီၤ. နမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲက ဆဲးဘၣ်န့ၣ်ဒိပိၤဒိပၤအီၤတက့ၢ်.

၅၃. **ဒီဖါတၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤလၢသကျဲဒီးပပံၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံး လၢဒိဖါတၢ်ဒီးပုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒိဖိခိၣ်ဖါတၢ်စကိး လီၤ. နဲဒၣ်ကမ့ၢ်ကၢၣ်န့ၣ်ဒိဖါတၢ်ဒီးယၢသၢ. ဒီဖါတၢ်ဒိဖိ ခိၣ်စံးဝဲလီၤ.

၅၄. **ဒီမိ** န့ၣ်မုၢ်ဒီလၢဆဲးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒိမိလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢဒိမိဒိဆၣ်လီၤ. ဒီမိဒိဆၣ်တဖၣ်န့ၣ် သုထဲပလူၤပခိၣ်ဒီးပသ့ၣ်ထီၣ်ဒီးန့ၣ်မိလီၤ.

၅၅. **ဒီမိချဲးတီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဒီလၢပသ့ၣ်ထီၣ်ဒီးန့ၣ်ကၢၣ်ချဲးအ သးဒီးပကိးလၢဒိမိချဲးတီၢ်လီၤ. ဒီမိချဲးတီၢ်န့ၣ်မုၢ်ကီၤလၢ

မၤဝဲလီၤ.

၅၆. **ဒီမိမိ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤမုၢ်ဂုၤ, အိၣ်ဝဲအမိၢ်ပုၤ ဒီးအဖိ ဒီးပစံးလၢဒိမိမိလီၤ. ပုၤတဂၤ အိၣ်ဒိမိမိခံၣ်မိၤယီၤဒီးအဝါလဲၤတၢ်ဒီးကွၢ်လၢအဝါအ ကျဲလီၤ. ပုၤခံၣ်ဒိမိမိမိဝဲဘၣ်လၢဒိပုၤဝဲမုၢ်လီၤ. ပ နံၢ်ခဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢၣ်ဒိမိမိသၢ.

၅၇. **ဒီမိပံ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီမိ ဒီးအပံၤန့ၣ်ပစံးလၢဒိမိပံ လီၤ. ပုၤကညီဒိမိပံန့ၣ်အမဲၣ်လီၤကံၣ်လၢအပံၤဒၣ်ဝဲ လီၤ.

၅၈. **ဒီဖျၢၣ်** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်သၣ်န့ၣ်မုၢ်တဖျၢၣ်ဒီးပစံး လၢဒိဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒိဖျၢၣ်ညါစကိးလီၤ. တၢ်သၣ် ဒိဖျၢၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်အလုၣ်အခီဘၣ်.မ့ၢ်အဒိဖျၢၣ်လီၤ.

၅၉. **ဒီဘူး** န့ၣ်မုၢ်ပုၤဒိတခါအဆူၣ်အမ့ၢ်အစၢၤအသ့ၣ် လၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအဖိအလံၤန့ၣ်ပစံးလၢဒိဘူးလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢဒိဘူးဒီးတၢ်လီၤ. ပုၤကညီဒိဘူးဒီးတၢ်န့ၣ် မုၢ်အတမ့ၢ်တခါ. အမၤကၢၣ်အဖါတၢ်ဒၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးလၢသီ န့ၣ်မုၢ်အဖဲအဖုတဂၤယီၤလီၤ.

၆၀. **ဒီဘုၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢထီၣ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီး မုၢ်ပစၢၤထီၣ်ပျံၤန့ၣ်လီၤ.

၆၁. **ဒီဘုၣ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အဘုၣ်တဘုၣ်န့ၣ်မုၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်အ လုၣ်အဒုဒီးပစံးလၢဒိဘုၣ်လီၤ. ပုၤန့ၣ်ယၢလၢသ့ၣ် ဘၣ်ဒိဘုၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. အလုၣ်အဒုတဖၣ်န့ၣ်စတ ဆဲၣ်ဒီးဘၣ်. စအံၣ်ဒီးဒိဘုၣ်တဖၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢဒိဘုၣ်ဒိကုလီၤ. တၢ်ဒိဘုၣ်န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ကဘျၢ် တဘျၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒိဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒိဘုၣ်ညါစ ကိးလီၤ.

၆၂. **ဒီဘျၢၣ်ဆုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဒီလၢပသးဆိၣ်ဘျၢၣ်ဆုၢ်န့ၣ်ပစံး လၢဒိဘျၢၣ်ဆုၢ်လီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်အံၣ်ဒီးဝဲထဲဒိဘျၢၣ်ဆုၢ် န့ၣ်လီၤ. ဒီသးဆိၣ်ဒိဘျၢၣ်ဆုၢ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

၆၃. **ဒီဘျၢၣ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အိၣ်တပူၤစိတရီၤဒီးပစံးလၢဒိ ဘျၢၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲဒိဘျၢၣ်န့ၣ်အိၣ်တပူၤညါလီၤ. လဲၤ တၢ်န့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲဒိဘျၢၣ်န့ၣ် ပကမၤန့ၣ်ဆူၣ်တပူၤပကသ့ၣ် လီၤတၢ်ထံးတမံၤမံၤလီၤ.

၆၄. **ဒီမါဝါ** န့ၣ်မုၢ်ပိၤခါတံးန့ၣ်ပိၤမုၢ်န့ၣ်မၤဝဲလၢအမါ ဒီးပစံးလၢဒိမါဝါလီၤ. ပုၤကညီဒိမါဝါခံၣ်မိၤလိာ်အခံ လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒိမိဝါစကိးလီၤ.

၆၅. **ဒီမိဒိပံ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီလၢတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်အမိၢ် အပံၤမုၢ်တသံသဒၣ်ဒီးဘၣ်အီၤ ဒီးပစံးလၢပုၤဒိမိဒိပံ လီၤ. ယဲစမုၢ်ပုၤဒိမိဒိပံလီၤ. စတမ့ၢ်ဘၣ်ဖိၣ်ယဲဘၣ်.

၆၆. **ဒီမိဖါ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမုၢ်ဂုၤ, ထီၣ်မိလံၣ်မိ မုၢ်ဂုၤ,အိၣ်ဝဲခဲဘၣ်ဒီးအမိၢ်တဘျၢ်အဖါတဘျၢ်မုၢ်ဂုၤ,ဒီး အမိၢ်တဒုဖါတဒုမုၢ်ဂုၤ,ပစံးလၢဒိမိဖါလီၤ.တၢ်ဖိတၢ်လံၤ

မှပိတ်လိက်အခံအမိတ်တခုအမိတ်တခုနီပသုညညါလဒီမိတ်
ဖါလီ။

၆၇. **နီမိ** နှုတ်မှတ်ထိုင်မှတ်တထဲမှတ်ဂု၊ ပယိတ်ကမိ
အိတ်တယါမှတ်ဂု၊ ပစံးလဒီမိလီ။ ပုတဂုတထိုင်မှတ်
တဲမိမိနီအိတ်ဝဲလီ။ ပုတဂုဟုတ်အိတ်အဝဲတဂုအတိတ်
ကမိအိတ်မိညါလီ။

၆၈. **နီမု** နှုတ်မှတ်ပုလုအဲတ်လိက်အသးဒီးကိးလိက်အသး
လုမု၊ ဒီးပစံးလဒီမိမုလိက်အသးလီ။ ပုခံဂုဒီမုဒီး
ကိးလိက်အသးလုမုလီ။

၆၉. **နီယံ** နှုတ်မှတ်ထိုင်ကံအဆိလီ။ ဒီးမှတ်ထိုင်တက
လုလုလါအဲဒီးဘိတစံးစံး ဒီးအိတ်ဘုနုလီ။ ထိုင်
ကံဒီးယံစံးဝဲဒုတ်။

၇၀. **နီယု** နှုတ်မှတ်ပုကညီဆဲဝတ်ခိအဂီၢ်မှတ်အါအါက
လဲာ် ဒီးမတ်ယု ဒီးဆဲးယုတံယံဝဲ ဒီးပစံးလုဝတ်ခိဒီ
ယုလီ။ ပုကညီဆဲဝတ်ခိယု ဒီးယုနုဘုတ်တံဖိတ်
လံအါဒီးပစံးလုဝတ်ခိယုဒီးယုလီ။

၇၁. **နီယု** နှုတ်မှတ်ထိုင်ပုလုပုကညီမဲထိုင်ထိကလဲာ်
နုပစံးလုထိုင်ယုလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလုထိုင်ယု
ဒီးကုလီ။ ထိုင်ယုနုပုကညီမဲထိုင်ထိသတးဒီးလုာ်
တသုဘုတ်။

၇၂. **နီလုခိ** နှုတ်မှတ်ဒီလုပုလုကွံာ်ပခိဘုနုပစံး
လုခိလုခိလီ။ ဒီလုခိနုမှတ်ဒီဖိတ်ကလုာ်လီ။

၇၃. **နီလုခိ** နှုတ်မှတ်ဒီဖိတ်တံလုပုလုပခိဆုတ်
မှတ်ဂု၊ ကိလုလုလုအဆိဆုတ်မှတ်ဂု၊ ပစံးလုခိလုခိ
ဆုတ်လီ။ ကိလုလုလုအဆိကိလုခိနုပမှတ်လုပခိ
ဆုတ်ဒီးပစံးလုခိလုခိဆုတ်၊ ပမှတ်လုပခိဒီးပစံး
လုခိလုခိလီ။

၇၄. **နီလုဂီ** နှုတ်မှတ်မဲထိုင်ကလုဒုးနဲကွဲလုပုက
ဘိဒိတ်ကွဲမှတ်မှတ်ထိုင်၊ မှတ်မှတ်ပသုညညါဝဲနုပစံး
လုခိလုဂီလီ။ ပုကဘိဒိတ်နုလဲတံလုပိတ်လဲာ်
လုကဘိနုမှတ်မှတ်ထိုင်မှတ်တသုညညါဘုတ် ဒီးကွဲဝဲ
လုခိလုဂီနုလီ။ ဒီလုဂီနုယုအခိဒုထဲမှတ်စု
မှတ်ပလီ။ ယုခိဆုတ်မှတ်မှတ်ထိုင်တသုဘုတ်။

၇၅. **နီလု** နှုတ်မှတ်တံဖိတ်ယုတကလုာ် အကွဲအဂီၢ်
မသးဒီးခွဲအသးဒီးပစံးလုခိလုလီ။ ဒီတံလုခိ
နုအိတ်လုဟံတုတ်ခံဟံတုတ်လီဒီးထဲစုဆုတ်မိ လီ။

၇၆. **နီလီ** နှုတ်မှတ်ခုးတလီမှတ်ဂု၊ သဝိတလီမှတ်ဂု၊ ပစံး
လုခိလီလီ။ ဒီးပစံးလုခိလီညါစကိးလီ။ ပုတဂု
ဖဲးခုးကထိုင်ဒီလီဒီလီဒီးခုးတလီယံဘုတ်ဝဲဘုတ်။ ခုးဒီ
လီနုစကုးဘုတဂုနုလီ။

၇၇. **နီဝုညါ** နှုတ်မှတ်ပုကညီအိတ်ဝုတဖျာ်အတိတ်ပုနု
ပစံးလုခိဝုညါလီ။ တလုခိဝုညါနုဒုးကိလုတ

နုကဘုတ်။

၇၈. **နီသကီညါ** နှုတ်မှတ်ကယုပုအိတ်လုသကီတဂု
အစုပုလုခဲလုာ်နုပစံးလုခိသကီညါလီ။ ပုကညီဒီ
သကီညါနုကအိတ်တကယုခိလီ။

၇၉. **နီသုးဆု** နှုတ်မှတ်ဒီလုပမကဆုတ်ဆုတ်နုပစံးလု နီ
သုးဆုလီ။ ဒီသုးဆုဒီသုးဆုနုမှတ်ပသုးကဆုတ်
ဆုလီ။

၈၀. **နီသိတ်** နှုတ်မှတ်ပုကညီအဲတ်လိက်ကွဲလိက်အသးဒီးကိး
လိက်အမဲလုသိတ်ဒီးပစံးနီသိတ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လုခိသိတ်နီမုလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလုခိသိတ်ဒီသိတ်
ကိးလီ။ ပုခံဂုဒီသိတ်ဒီသိတ်ဒီးကိးလိက်အသးလုသိတ်
လီ။

၈၁. **နီသိ** နှုတ်မှတ်ဒီသိတ်အဆိလီ။ ပုခံဂုဒီသိတ်ဒီသိတ်
ဝဲဒုတ်လီ။

၈၂. **နီဟံညါ** နှုတ်မှတ်ဟံတဖျာ်အတိတ်ပုနုသကု
ဆဲးဒီးပစံးလုခိဟံညါလီ။ ဟံဒီဟံညါနုအက
စါအိတ်ပုဂုလဲာ်။ ဟံဒီဟံညါနုပုကညီအိတ်ယံာ်
ဂုလီ။

၈၃. **နီအု** နှုတ်မှတ်ကုတံသိးအခါလဲာ်အယီထိုင်
ဒီးခဲးအသးအါကဘျဲးအါကထာဒီးပစံးလုခိအုလီ။
ပိဝါဒီအု၊ ခိတ်ဖျာ်ဒီအုယုဒီအုစံးဝဲဒုတ်နုလီ။
ပုကညီပုတလုခိဖျာ်ဒီအုဒီးအုယုဘဲးလီ။

၈၄. **ကနီကခါ** နှုတ်ကွဲလုကဒီအကျိတ်တကွဲ။

၈၅. **ကနီအိတ်ညု** နှုတ်ကွဲလုကဒီအကျိတ်တကွဲ။

၈၆. **ကနီ** လုတံပုကနုကွဲလုကဒီအကျိတ်တကွဲ။

၈၇. **ကစီ** နှုတ်မှတ်လုဂုဝဲတဖျာ်နုပစံးလုကစီဒီ
လီ။ ပုတဂုစကွဲကစီဒီမဲးလဲာ်။ ဟံကုလီခိကစီဒီ
တကွဲ။ ထိုင်လုတံဂုနုပစံးလုကစီလီ။ ဒီးပစံးဒီး
အဆိလုကစီဒီကစီလီ။ ခဲးကုတံကုတံသိးကစီ
ဒီကစီဒီးကအိတ်ဒုတ်တကွဲ။

၈၈. **ကဆိုဒီ** နှုတ်မှတ်လုအယံာ်အမုးတအိတ်ဘုဒီး
တဘုတ်အဘုတ်သိဘုတ်နုပစံးလုကဆိုဒီလီ။ ဆုတ်
ကွဲတံကုတံသိးကဆို ဒီတကွဲ။ မအိတ်ဒီးအယံာ်အ
မုးတဂု။ လုထံနုထုးသုလီကဆိုဒီတကွဲ။ သုကွဲာ်
သဘံာ်လီခိကဆိုဒီတကွဲ။ မဘုတ်အတဂု။

၈၉. **ကနီဒီ** နှုတ်မှတ်ထိုင်လုတံလုဘျဲးဝဲတဖျာ်နုပစံး
လုဘျဲးကနီဒီလီ။

၉၀. **ကမျီ** နှုတ်မှတ်ထိုင်လုသုနုနီ၊ ဝတ်နုနီဘိးထိုင်
အသး ဒီးအိတ်ကစီထိုင်လုဟံခိတ်အမိတ်နုက
ကျုဒုဒီးပစံးလုကမျီလီ။ ဒီးပုတနီနီစံးလုကမျီ
ဒီ၊ ဒီးပုတနီနီစံးလုကမျီဒီ ဒီးတမျီလီ။ သုတ်
ကဒီးအဒုတဂုလီဘုတ်ဟံခိတ် ဒီးအဒုအိတ်ဘိးထိုင်

အသးကမျီဒီလီ၊ ကမျီဒီဒီးကမျီဒီနွံဒ်းသိးသိးလီ၊
၉၁. **ကရီဒီ** နွံမ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်အထီၣ်အမဲဖျါထီၣ်ဝဲ
ဒီးပစံးလာကရီဒီလီ၊ ထီရီတၢ်အထီၣ်အမဲ ဒီးအမဲ
အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲနွံပစံးလာကရီဒီလီ၊

၉၂. **ကယီဒီ** နွံမ့ၢ်ပဟံးတၢ်ကဖိလီမီမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပဟံးလီၤ
တၢ်ကဖိလီမီမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပစံးလာကယီဒီလီ၊ မ့ၢ်ဒၢနွံ
ဟံးကယီဒီမီတက့ၢ်၊ ကသ့ၣ်ဖးဘၣ်ဖူး၊ သဘံၣ်လီမီ
တဖၣ်နွံပဟံးလီကယီဒီတက့ၢ်၊ ဟံးလီၤဆူၣ်ဆူၣ်တဂ့ၤ၊

၉၃. **ကံပိဒီ** နွံမ့ၢ်ကံပိသံးအဆီလီ၊ ဒီးမ့ၢ်ဘုမ့ၢ်
ဂ့ၤဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ကံပိ ဒီးအဆာတလီၤဘိၣ်ဘၣ် ဒီးကံပိ
ဝဲနွံပစံးဒီးအဆီလၢကံပိသံးကံပိဒီလီ၊ ကလံၤဟဲ
အူဘၣ်ဝၣ်ဒီးဝၣ်ကံပိသံးကံပိဒီလီ၊

၉၄. **ကၢၣ်ဒီတြး** နွံမ့ၢ်ပုၤလၢဝံသးကၢၣ်ဒီးမၤတၢ်ဒီးတၢ်
ကၢၣ်အသး ဒီးမၤတၢ်သဘျးသဘျၣ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲး
ဘၣ်နွံပစံးလာကၢၣ်ဒီတြးလီ၊ ပုၤတဂၤကၢၣ်ဒီတြး
မၤတၢ်တၢ်ကၢၣ်အသးဒီးမၤတၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်၊

၉၅. **ခိၣ်နီ** နွံမ့ၢ်ပခိၣ်သၣ်ယံလီၤပၤလၢပခိၣ်ကတၢ်
နွံပစံးလာပခိၣ်ဒီလီ၊ ပုၤကညီနွံတထံၣ်လီၤဘၣ်အ
ခိၣ်ဒီဘၣ်၊

၉၆. **ခိၣ်နီ** နွံမ့ၢ်တၢ်အိၣ်စၢ်ဆၢဒီးထံအဖီခိၣ်နွံပကိး
လၢထံခိၣ်ဒီလီ၊ သ့ၣ်တထံးဒၢကူလီၤဆူထံခိၣ်ဒီလီ၊

၉၇. **စရီဒီ** နွံမ့ၢ်ပကူၣ်သ့ၣ်ကံဒီးအဒုဆဲထီၣ်ဆဲ
လီၤအသး ဒီးတတုၤလီၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်နွံပစံးလာမၤသး
စရီဒီလီ၊ သ့ၣ်တထံးကံဒီးအဒုတတုၤလီၤဘၣ်ဟီၣ်
ခိၣ်ဒီးမၤသးစရီဒီလီ၊ ဒီးပစံးလာတရီဒီဒီးသရီဒီစ
ကိးလီ၊

၉၈. **စရီဒီ** နွံမ့ၢ်တၢ်အထီၣ်အမဲတမံၤမံၤ ဒီးပစံးလာ
အထီၣ်အမဲစရီဒီလီ၊ တၢ်သုတဒုအထီၣ်အမဲလၢစ
လီၤစရီဒီလီ၊

၉၉. **တဒီတဒါ** နွံမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဒါပမဲၣ်ညါတမံၤမံၤဒီး
ပစံးလာတဒီလီ၊ သ့ၣ်ခိၣ်ဝဲခိၣ်တဒီစမဲၣ်ဒီးစကွၢ်တၢ်တ
ဖျါဘၣ်၊ ထိးတဒုစကွၢ်တဖျါတဝၢ်ဘၣ်၊ တဒီဒီးသ့ၣ်ပဒါ
လီၤ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာကဒီ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာသ
ဒီလီ၊

၁၀၀. **တၢ်သးဒီ** နွံမ့ၢ်တၢ်ဝုဖးဒိၣ်လၢအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်
ဘၣ်နွံပကိးလာတၢ်သးဒီလီ၊ တၢ်သး ဒီနွံမ့ၢ်ဝုထီၣ်
ဆူပုၤကညီအဟၢဖျါဒီးပုၤကညီသံဝဲလီ၊

၁၀၁. **တၢ်ဒီပုၤ** နွံမ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပခိၣ်ညါသးဘၣ်တီ
ထီၣ်လၢလၢၢ်မီၤလုၤဒီးအညၣ်ကနွံဒီးဒၢဖဲဝဲနွံပစံး
လာတၢ်ဒီပုၤလီ၊ တၢ်ဒီပုၤနွံဆါတုၤပယီၤလီၤဟီၣ်ခိၣ်
တတုၤလီၤဘၣ်လီ၊

၁၀၂. **ထဒီ** နွံပတစံးဘၣ်၊ ပစံးလာတဒီလီ၊ ဒီးမ့ၢ်

တၢ်အိၣ်နိးပမဲၣ်ညါဒီးပကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်နွံလီ၊

၁၀၃. **ထဒီယုၢ်** နွံမ့ၢ်ပဆဲထုလၢတၢ်ဆဲးယုအကဆူး
လၢဟီၣ်ခိၣ်နွံဒီးပဆဲအါအါကလဲၣ်တုၤလဲၤစၢ်တလၢၢ်
ဒီးပစံးလာထုဒီယုၢ်လီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆီလၢထုဒီယုၢ်
ထုဒီယုလီ၊ထုဒီယုၢ်နွံပုၤကညီဆဲဘၣ်ဆီမံၤဂ့ၤသမိး။

၁၀၄. **ဒုဒီ** နွံမ့ၢ်ပုၤကညီဆီကမိၣ်တၢ်ခံၣ်ညါညါဒီးပ
စံးလာအသးဒုဒီလီ၊ ပုၤသးဒုဒီနွံဆီကမိၣ်ဝဲလၢက
လဲၤတၢ်တစဲးစဲး၊ ကအိၣ်တစဲးစဲး ဒီးပစံးလာအသးဒုဒီ
လီ၊ ပုၤတဂၤမၤအသးဒုဒီဒုဒီ ဒီးကလဲၤတၢ်တစဲးစဲး၊
ကအိၣ်တစဲးစဲးလီ၊ ပုၤသးဒုဒီနွံန့ၣ်ကစၢ်ယုၤတစဲးစဲး
မၤန့ၣ်ခိၣ်ဖျါတစဲးစဲးဒီးပစံးလာအသးဒုဒီလီ၊

၁၀၅. **ပဒီ** နွံမ့ၢ်ပလီၢ်အဆီလီ၊ ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီပၢ်အ
သး၊မးအသးဒီးပစံးဒီးအဆီလၢပလီၢ်အသးပဒီအသး
လီ၊ ဒ်နသုတလီၤကမၣ်တဂ့ၤ ဒီးပလီၢ်ပဒီနသးတ
က့ၢ်၊

၁၀၆. **ပဒီ** နွံမ့ၢ်ဒ်တဒီအသိးလီ၊ ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဒါ
ပမဲၣ်တၢ်အိၣ်နိးပမဲၣ် ဒီးပကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်နွံပစံးလာ
ပဒီပမဲၣ်လီ၊ တၢ်ပဒီပမဲၣ်တမံၤမံၤသ့ၣ်ပဒါမ့ၢ်ဂ့ၤသ့ၣ်
ခိၣ်ဆၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ မ့ၢ်ပဒီပမဲၣ်ဒီးပကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်လီ၊

၁၀၇. **ပဒီ** နွံမ့ၢ်ပဒဲအဆီလီ၊ ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတက
လုၣ်မၤအသးဒ်တက့ၢ်ခိၣ်အသိးလီ၊ ပဒဲပဒီစဲးဝဲဒၣ်၊

၁၀၈. **ပဒီကါ** နွံမ့ၢ်ပယုယုတၢ်တက့ၢ်တဝၢ်ဘၣ်ဒီးပ
စံးလာပယုပဒီကါလီ၊ ယုယုဟံၣ်ခၢၣ်တန့ၣ်တက့ၢ်၊
ယုယုဟံၣ်ပဒီကါမီတဂ့ၤ၊

၁၀၉. **ပဒီ** နွံမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ၊ တၢ်နုတၢ်ယီၤ၊ သ့ၣ်ထိး
ဝၣ်နါမၤဘၣ်ဒီးပုၤတသ့ဘၣ် ဒီးပစံးလာတၢ်ပဒီပဒီ
လီ၊ လါဖဲးတဒုဘျၢၣ်ယၤတဘၣ်ဘၣ်၊ ကမ့ၢ်ကံတၢ်ပ
ဒီပဒီသၢ၊ ဒီးပစံးလာတၢ်ပလီၢ်ပဒီစကိးလီ၊ ပါဒီ
(ကွၢ် ၉၃)

၁၁၀ **ပုၤဒီမိဝါခံဂၤ** နွံမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဒီးအမါဒီးအဝါခံဂၤ
နွံပစံးလာပုၤဒီမိဝါခံဂၤလီ၊ ပုၤဒီမိဝါခံဂၤလဲၤတၢ်ဒီး
ပိၣ်လိာ်ဒၣ်အခံလီ၊

၁၁၁. **ပုၤဒီပိၣ်ပူ No.74.-၇၄.** ပုၤဒီမိဝါခံဂၤသတး
ဒီးစံးဝဲဒၣ်သါကလဲၤဆူဒုး ဒီးမၤလိာ်ဟံၣ်အဖီမုၣ်တဂၤ
စံးဝဲဒၣ်၊ဖိမုၣ်စၢ၊တၢ်မ့ၢ်သၣ် ဝံၤနပုၤအသးဒီးချီန့ၣ်အခုၣ်
ခိၣ်နွံတက့ၢ်ဖိမုၣ်စၢ၊ တးဒီးလဲၤတၢ်ဒီးလၢမ့ၢ်ဆါမုၣ်
ကီၤလံၤစံးအီၤ၊ နမိၢ်စံးဝဲဒၣ်ချီအိၣ်နပုၤအခိၣ်နွံမုၣ်
ကီၤလံၤစံးအီၤဒီးအသးတလၢဒီးချီအပုၤအခိၣ်လီ၊ လၢ
မ့ၢ်ဟါအမိၢ်အပုၤဟါက့ၤ ဒီးစံးဝဲဒၣ်၊နချီအိၣ်နပုၤဘၣ်
လဲၣ်၊ မိၤယၤမၤနချီအိၣ်နပုၤစၢ၊ ဘၣ်မတၢ်လၢနမၤသံန
ပုၤဘၣ်လဲၣ်၊တးဒီးစံးဆါအမိၢ်အပုၤမုၣ်ကီၤလံၤစံးယၤ၊
နမိၢ်မၤနချီနပုၤအခိၣ်လီ၊မုၣ်ကီၤလံၤစံးယၤဒီးယချီလီ၊

မိဂ်၊ အမိလဲၤဝဲၣ်န့ၣ်တၢ်ဆူၣ်ဒီးအမိအပၢ်ဖျါအီၤ ဒီး တၢ်ဆူၣ်အိၣ်မးသကုၤအလီၤလီၤ၊ ဒီးပုၤတိၣ်မၤကပုၤဒီး အဝဲလဲၤစ့ၢ်၊ ဒီးပုၤဂၤမၤညၣ်တန့ၣ်ဘၣ်၊ အဝဲမၤန့ၣ်တ ဂၤယီၤ ဒီးမၤပုၤထံးထီၣ်ကွံာ်အတၢ်ဆူၣ်ဒီးဟ့ၣ်လဲၤပုၤလၢ ညၣ်လီၤ၊ ညၣ်တန့ၣ်တၢ်ဆူၣ်တန့ၣ်၊ ညၣ်တသလံး တၢ်ဆူၣ်တသလံးဝံၤဟံၣ်န့ၣ်ဝဲၣ်ဘိၣ်လီၤ၊ ဘၢပလုာ်တဘိၣ်၊ ညၣ်ပီၤဘိၣ်တဘၣ်၊ ဘၣ်အိၣ်ဝဲၣ်လၢကိၣ်ဒီးပျီၣ်ဝဲၣ်မ့ၢ်ဘၣ် ကိးကွၢ်ဝဲၣ်ကိးအညၣ် ဒီးအပုၤတဲဘၣ်အမိဒီးအမိမၤဝဲ အတၢ်လဲၤဆူၣ်အဖဲအအိၣ်ဒီးအညၣ်န့ၣ်အမိမၤသံအတၢ် လၢအလီၤခဲလီၤ၊ အဝဲဟါကွၢ် ဒီးအညၣ်န့ၣ်ပုၤမၤသံအ တၢ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ ဒီးစိးဝဲၣ်ယးတဘၣ်စံးဝဲၣ်အပျီၣ်အိၣ်လၢ သ့ဖီလၢ၊ အပျီၣ်အိၣ်လၢသ့ဖီလၢစံးအိၣ်န့ၣ်ဒီးယုဝဲ ထံၣ်ဝဲဒီးဝဲၣ်န့ၣ်ဝဲအသိလီၤ၊ အတၢ်အိၣ်ဒ်ဘၢပလုာ် တ

အမိမၤသံအညၣ်အတၢ်ဟံၣ်န့ၣ်အီၤအပျီၣ်တခီလီၤ၊
ဘိၣ်န့ၣ်ကိးကွၢ်ဝဲၣ်တန့ၣ်ဘၣ်ယဝဲၣ်ယန့ၣ်ကိၣ်န့ၣ်ဂီၤ
• မ့ၢ်အကိးဝဲၣ်လဲၣ်၊ ယဝဲၣ်န့ၣ်ကိၣ်န့ၣ်ဂီၤ
ဘၢပလုာ်ကံၣ်ယု လဲၤယုဝဲၣ်လၢပျီၣ်လၢပျီၣ်
ညၣ်ပီၤဘိၣ်တဘၣ် ဝဲၣ်လဲၤယုလၢပျီၣ်လၢပျီၣ်
သံကွၢ်ဝဲၣ်သိတန့ၣ်လီၤ
ဟါကွၢ်အိၣ်မ့ၢ်ကိၣ်မ့ၢ်ယု၊ သံကွၢ်ဝဲၣ်ဘိၣ်တန့ၣ်လီၤ၊
မိၢ်မၤသံ ယညၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤယၢမ့ၢ်လၢကျိ
ပီၤဘိၣ် ကျိတပိၣ်ပိၣ်အပူၤဂီၤ
ပၢ်မၤသံ ယညၣ်ကျိခဲပိၣ်ပိၣ်အပူၤဂီၤ
ပီၤဘိၣ် ဂုၤယၢတပိၣ်ယီ
ဟံၣ်န့ၣ်ယၢအသိတခီ ယီအခိၣ်ယီကံၣ်သိမိ
ဟံၣ်န့ၣ်ယၢအပျီၣ်တခီ ယီအခိၣ်ယီကံၣ်သိမိ

လဲၤယုလၢပျီၣ်လၢပျီၣ်
လၢပျီၣ်လဲၤယုလၢပျီၣ်လၢပျီၣ်
ထံၣ်ကွၢ်လၢပျီၣ်ထံတကီၤဖီ
ဆဲးတူၤလၢပျီၣ်ပီၤဝဲၣ်ကျိ
လၢပျီၣ်ထီၣ်ဒီးယံၣ်ဒီးထီ
ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဘးမူခိၣ်ဒီး
သံကွၢ်မ့ၢ်လဲၤကိၣ်လဲၤဂီၤ
သံကွၢ်လၢလဲၤခံးလဲၤသီ
သံကွၢ်ကလီၤအဖီစိ
ဖျါထီၣ်ဖျါလီၤသ့ၣ်လုာ်ဆီဒီးကတၢ်ဝဲလီၤ၊
၁၁၂. **ဖိုဝါဒီဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိုဝါဆံးန့ၣ်ပစံးလၢဖိုဝါဒီဆံး
လီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်ပျီၣ်အကလုာ်လီၤ၊
၁၁၃. **ဖိုဝါဒီအူး** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိုဝါလၢအယီၤထီဒီးပချံးဒီးအ
ကထာအါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိုဝါဒီအူးလီၤ၊ တလၢအါဖိုဝါဒီ

အူးန့ၣ်ပပူၤတကဲဘၣ်လီၤ၊
၁၁၄. **ဘၣ်အဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်စၢ်ဆါ ဒီးမူခိၣ်အဒိန့ၣ်ပ
စံးလၢမ့ၢ်ထူၣ်ဘၣ်အဒိလီၤ၊ မ့ၢ်ထူၣ်ဘၣ်အဒိဒီးပုၤကညီ
ဖီအိၣ်မ့ၢ်လီၤ၊ မ့ၢ်ထူၣ်ဘၣ်အဒိဆါတလုာ်ဒီးတၢ်ကိၣ်နး
ကၢ၊
၁၁၅. **မူအဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်အသးကံၣ်ပုၤလၢပကွၢ်ထီၣ်
ထူၣ်ပံၤကလၢန့ၣ်ပစံးလၢမူအဒိလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢမူခိၣ်
အဒိစကိးလီၤ၊ မူအဒိန့ၣ်စၢ်ဆါထီၣ်ဖဲပခိၣ်သၣ်ယံန့ၣ်
လီၤ၊
၁၁၆. **မဲဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲလၢအသးကံၣ်ပုၤဖဲပခိၣ်စူအဖီလၢ
န့ၣ် ပစံးလၢပမဲဒိလီၤ၊ ပမဲဒိခဲဘၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢပမဲအ
ဂၤတဖၣ်အသးကံၣ်ပုၤလီၤ၊ ပမဲန့ၣ်စိထီၣ်လၢမဲဒိန့ၣ်စိ
တရီၤလီၤ၊ ပုၤတဂၤမဲဒိသရီၤတိၣ်တဂုၤဘၣ်၊
၁၁၇. **ဝဲၣ်ခီဒီယုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲဝဲၣ်ခီဒီအဂီၢ်မ့ၢ်ခါဒီးပ
မၤဒီးတၢ်ယုယံၤယံၤကလဲၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဝဲၣ်ခီဒီယုၢ်လီၤ၊
ပမဲဝဲၣ်ခီဒီယုၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်ခီဒီကိၣ်ခီဒီသံအါကၢ၊ ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢဝဲၣ်ခီဒီယုၢ်ဝဲၣ်ခီဒီယုၢ်လီၤ၊
၁၁၈. **သဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢသဒိလီၤ၊
ပုၤတဂၤဟံၣ်ဘုလၢသဒိပုၤဒီးဆီအိၣ်ဝဲလီၤ၊
၁၁၉. **သဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘုနးကဲၣ်ဆိးဒီးပ
စံးလၢအိၣ်ဘုသဒိလီၤ၊ ထိးတန့ၣ်အိၣ်ဘုသဒိသမိး၊ ဒီး
ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကဒိ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢတဒိလီၤ၊
၁၂၀. **သဒိဃိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤတကလုာ်န့ၣ်ပ
ထုၣ်န့ၣ်အသိး ဒီးပကိးလၢသဒိဃိလီၤ၊ သဒိဃိန့ၣ်မ့ၢ်
န့ၣ်တကလုာ်လီၤ၊ ဒီးပမၤဖျါအခိၣ်န့ၣ်ကုၤအ သိးလီၤ၊
သဒိဃိသဒိဃိန့ၣ်ပပာ်အိၣ်ဟုၤခီၤသနံးခီၤလၢအပူၤ
လီၤ၊
၁၂၁. **သကုၤဒိန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ပဲၤဝဲၣ်တၢ်ပၤဒီးပစံး
လၢသကုၤဒိန့ၣ်လီၤ၊ သ့ၣ်ခီၤဝဲၣ်ခီၤအိၣ်သကုၤဒိန့ၣ်
ဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ၊ ပုၤတဂၤဖိုဒီးအချၢယံၤသကုၤဒိန့ၣ်မး
လီၤ၊
၁၂၂. **သဃာ်ဒိန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်သၣ်ခံၣ်ဖျါမ့ၢ်သၣ်
စဲဘူးလိာ်အသးမ့ၢ်ဂုၤ၊ ပုၤကညီဆံးစၢ်အဖီခဲဂၤတစုယီ
မ့ၢ်ဂုၤပစံးလၢသဃာ်ဒိန့ၣ်လီၤ၊ သကွၢ်သၣ်ခံၣ်ဖျါသဃာ်
ဒိန့ၣ်ဝဲလီၤ၊
၁၂၃. **သတြိဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအစုအခိၣ်ညိးဝဲဖးဒိဒီး
ပစံးလၢညိးသတြိဒိလီၤ၊ ပုၤတဂၤအခိၣ်ဘၣ်သံးဒီးညိး
မးသတြိဒိလီၤ၊
၁၂၄. **သရီၤဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အုထီၣ်အမဲန့ၣ်ပစံးလၢ
အုထီၣ်အမဲသရီၤဒိလီၤ၊ ထွံၣ်အုၣ်လိာ်အသးဒီးအုထီၣ်
အမဲသရီၤဒိလီၤ၊
၁၂၅. **ဟံၣ်ဒိဖျါညါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်တဖျါအတီၢ်ပုၤန့ၣ်ပ

ဒီး

စံးလာဟံင်ဒီဖျာင်ညါလီၤ. ဟံင်ဒီဖျာင်ညါန့ၣ်တၢ်အိၣ်
လာအပူၤပံၤမံၤလဲၣ်.

၁၂၅. ၁. **အဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ခိၣ်လီၤပၤန့ၣ်ပစံးလာက
စၢ်အဒိလီၤ. ဒီးပစံးလာကစၢ်အဒိခိၣ်စကီးလီၤ. က
စၢ်အဒိလီၤပၤန့ၣ်ပလဲၤအိၣ်မုၢ်ကၤ.

၁၂၆. **အဒိခိၣ်အဒိယိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢပဝ်ၣ်အမၤအပုၤဒုစဉ်
လံၤ, အပုၤအဝ်ၣ်န့ၣ်ပစံးလာအဒိခိၣ်အဒိယိဒီးပၤလီၤ.
ပၤဂၤအဝ်ၣ်အမၤအပုၤအဝ်ၣ်န့ၣ်ပစံးလာအဒိခိၣ်အဒိယိ
တကူၣ်သ့ၣ်လီၤ. ပၤတနီၤနီၤန့ၣ်အမၤလၢအဒိခိၣ်အဒိယိ
ဒၣ်ဝဲလီၤ.

၁၂၇. **အဒိတံၤအဒိသကိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဂၤအဂီၢ်မိၣ်မုၢ်အ
ဂီၢ်မိၣ်ခွါလၢရူၤလိာ်တီၢ်လိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလာအဒိတံၤအ
သကိးလီၤ.

၁၂၈. **အဲၣ်ဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ပ
သးလာတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးတၢ်မိၣ်ဟံးန့ၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးလာပ
အဲၣ်ဒိအဲၣ်ဒိလီၤ. အဲၣ်ဒိအဲၣ်ဒိစံးဝဲဒၣ်.

၁၂၉. **အိၣ်ကဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဂၤအိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢပမဲၣ်ညါ
ဒီးတဒၢပမဲၣ်ဒီးပကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာအိၣ်ကဒိ
ပၤလီၤ. အိၣ်ကဒိစမဲၣ်ဖဲန့ၣ်တဂ့ၤ. စကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်.
ဒီးပစံးလာအိၣ်ကဒိစကီးလီၤ.

၁. **ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဆၢအကတိၤန့ၣ်ပကျိၣ်လီၤ
လၢဒီးန့ၣ်လီၤ. လဲၤဒီးယၤ,မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးနဘၣ်ကျဲးစး
တၢ်လီၤ. သမၣ်တဖုန့ၣ်တဘီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ဒိကဒီး, ခိၣ်ဖၢၣ်
တပူၤတဘျီတဘျီတဘျီဒီးလီၤ. ပျံၤတပူၤတဘီၣ်ထီၣ်န့ၣ်
တဘီၣ်ထီၣ်ဒီးလီၤ. တၢ်ဘျီတပူၤန့ၣ်တဂၤန့ၣ်တဂၤဒီး
လီၤ. ပၤတဂၤအိၣ်ဒီးအသီးပိညါလီၤ. ပၤတဂၤအိၣ်ဒီး
ပုၤဒီးဝဲၣ်အါဂၤလီၤ. ပၤတဂၤအိၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီး
သံးန့ၣ်ဟံးတၢ်လီၤ. မ့ၢ်ပပတ်ၣ်ပသးဒီးကစၢ်ယုၢ်ရှုးယုၢ်
လီၤ.

၂. **ဒီးကသိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး ဒီးပစံး
လာအိၣ်ဒီးအကသိးလီၤ. ပၤတဂၤအိၣ်ဒီးအကသိးပိ
ညါလီၤ.

၃. **ဒီးခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အခိၣ်အိၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ် ပစံးလာအိၣ်
ဒီးအခိၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကအ့ၣ်ပၤလီၤ.

၄. **ဒီးစုဒီးခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအစုအခိၣ်အိၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်
ပစံးလာအိၣ်ဒီးစုဒီးခိၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးစုဒီးခိၣ်ကိးမံၤ.
တအိၣ်ဘၣ်ဒီးစုဒီးခိၣ်ထဲချိၣ်ဒီးဂုၢ်ခံမံၤလီၤ.

၅. **ဒီးတုၢ်ဒီးတုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုးလၢလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ခံ
ဘိသၢဘိဒီးသိၣ်ဝဲတုၢ်တုၢ်ဒီးပစံးလာသိၣ်ဒီးတုၢ်ဒီးတုၢ်
လီၤ. ပၤတဂၤစုးလၢလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးတုၢ်ဒီးတုၢ်
မ့ၢ်သါကမၤမနုၤလဲၣ်.

၆. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၣ်သ့ၣ်သိၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလာပကူၣ်သ့ၣ်

ဒီး

သိၣ်ဒီးဒီးလီၤ. ပၤကညီကူၣ်သ့ၣ်လၢကျါသိၣ်ဒီးဒီးဒီးဒီး
လီၤ. ပၤတဂၤထီၣ်အဝဲတဂၤအခိၣ်သိၣ်ဒီးဒီးလီၤ.

၇. **ဒီးနံၤဒီးအု** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီထီၣ်လိာ်အသးကဒဲကဒဲ
ဒီးစံၣ်တဲၤတၢ်ဒီးနံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာမၤဒီးနံၤဒီးအုလီၤ.

၈. **ဒီးရှုးဒီးရှုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီဂံၤဆၢထၢၣ်ဒီးအခံကဖီ
ထီၣ်ဝဲဒီးဆုၣ်နီၤက့ၤဝံၤဒီးဂံၤဆၢထၢၣ်ကဒီး ဒီးအခံက
ဖီထီၣ်တစုခံစုဒီးပစံးလာအခံကဖီထီၣ်ဒီးရှုးဒီးရှုးလီၤ.
ပၤတဂၤနံၤဟူထွံၣ်မိၤထီၣ်ခိၣ်ဒီးဂံၤဆၢထၢၣ်ဒီးအခံကဖီ
ထီၣ်မးဒီးရှုးဒီးရှုးလီၤ.

၉. **ဒီးဟုၢ်ဒီးဟုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်သိၣ်တထံးဘၣ်တထံး
ဒီးပစံးလာသ့ၣ်ကၢ်သိၣ်ဒီးဟုၢ်ဒီးဟုၢ်လီၤ. ပၤတဂၤကူၣ်
သ့ၣ်ကၢ်သိၣ်မးဒီးဟုၢ်ဒီးဟုၢ်လီၤ.

၁၀. **ကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတ်လံၤ, လံာ်စီထီၣ်စီသါက
အိၣ်ဆိဒီးဆိထီၣ်ဒီးဆိကီၣ်ဆိပူၤဒီးပစံးလာဆိကဒီး
လီၤ. ဆိန့ၣ်ထီၣ်လံာ်ဒီးကဒီးဝဲလီၤ. ဆိန့ၣ်တုၤမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီး
ကဒီးဝဲစကီးလီၤ. ဆိမိၢ်ပုၤတဘျီဒိၣ်လီၤဒီးကဒီးကဒီး
ဝဲလီၤ. ဒီးပၤတနီၤနီၤန့ၣ်လၢကဒီးလီၤ.

၁၁. **ကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီသိၣ်လံာ်မိၢ်ပုၤဒီးတၢ်ထီၣ်ခိၣ်ဝဲ
ဒီးပစံးလာကဒီးလံာ်လီၤ. စီၤသိၣ်တဘျီဒီးလံာ်ကိးမုၢ်ဟါ
ဒီးလီၤ.

၁၂. **ကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်လၢပဒၢအိၣ်တၢ်ကမၤ
အိၣ်တကလုာ်တြျါဂီၤဝဲ ဒီးလၢဂီၤဒီးအိၣ်ဒီးအခိၣ်
ဖျါန့ၣ်ပၤတနီၤနီၤကိးလၢကဒီးလီၤ. ဒီးပၤတနီၤနီၤကိး
လၢကဒီး, သဒီးလီၤ. တလၢဆါကဒီးတဖျါန့ၣ်အပူၤ
တဘး, ဒီးအဒိတဖၣ်န့ၣ်ယံာ်ဘးလီၤ.

၁၃. **ကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်ဒီးပကျိၣ်လီၤတၢ်ကတိၤ
အနါစုၤလီၤ. လဲၤကဒီး,အိၣ်ကဒီး,မၤကဒီး,ဒီးပၤတနီၤ
နီၤန့ၣ်လၢကဒီးလီၤ.

၁၄. **ကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်
ဖျါန့ၣ် ဒီးမၤအသးဂီၤဆူၣ်ကလုာ် ဒီးတနီၤနီၤကံၣ်ဝဲဒီးပ
ကိးလၢကဒီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကဒီးတကျါ
လီၤ. တလၢပဲၤဆါကဒီးတကျါန့ၣ်သုတပူၤဘၣ်ခါ. တ
ဒီးန့ၣ်ပၤတနီၤနီၤကိးလၢကဒီး,သဒီးန့ၣ်လီၤ.

၁၅. **ဒီးဒီး** အဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပအဲၣ်နၤပ
အဲၣ်ဒီးဒီး. နတအဲၣ်ဆၢဘၣ်ပၤဘၣ်.

၁၆. **ဒီးဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၣ်သ့ၣ်ကူၣ်ဝၣ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလာ
သိၣ်ဒီးဒီးလီၤ. မ့ၢ်မတၤကူၣ်သ့ၣ်သိၣ်ဒီးဒီးတဂၤန့ၣ်
လဲၣ်. ထီၣ်ရီၤပကူၣ်တၢ်ဝဲတၢ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒိတၢ်သိၣ်ဝဲ
မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာသိၣ်ဒီးဒီးလီၤ. ပၤတဂၤဒီးလၢသိၣ်ဒီးဒီး
စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၇. **ပဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢပယီၤထုကဖၣ်တၢ်သမူဒီးပစံး
လာပဒီးတၢ်သမူလီၤ. တလၢပဒီးတၢ်သမူတယျီထီၣ်ကၤ.

ဒိဋ္ဌိ

ဒီးပုဂံနီၤနီၤစံးလၢကထိတ်သမူလီၤ.

၁၈. **မၤဒီးကသီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဒီးပတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒီးပစံးလၢမၤဒီးကသီးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးအကသီးဒုၣ်လီၤ.

၁၉. **လုၤကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်သုၣ်လီၤဒီးပခိၣ်လဲၣ်ဖျါထီၣ်ပဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးလုၤကဒီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်ကွၢ်နီၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖျါထီၣ်ပဲန့ၣ်ပစံးလၢလုၤကဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤအသးပုၤဒီးအခိၣ်လုၤကဒီးလီၤ. မ့ၢ်အူအိၣ်ကွၢ်နီၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖျါထီၣ်လုၤကဒီးလီၤ.

၂၀. **သဒီး** န့ၣ်ဒ်တဒီးအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်လၢပဒၢအိၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်တကလုၢ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်ဖျါဂီၤအူၣ်ကလၢန့ၣ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဒီးသကျါလီၤ.

၂၁. **သိဒီးမံၣ်တးလဲး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံကလုၢ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ကိးထီၣ်အမံၤဒီးပပာ်အကတီၢ်ပကျိၣ်လီၤအဆိလၢဒီးလီၤ. သိဒီးမံၣ်တးလဲးန့ၣ်ဟံးဝဲ, သုၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်ဟံးဖျိၣ်ဝဲ, တလၢဒီးပုၤကညီစံးဝဲဒုၣ်လီၤ.

၁. **ဒိဋ္ဌိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤအခိၣ်ကျါလၢစ့ဘုၣ်ဘၣ်ဒီးပကိးလၢဒိၣ်လီၤ. ပုၤကညီလၢပျါန့ၣ်လဲၤလၢပူၤပုၤဒီးကယၢထီၣ်အသးဒီးကျါဒိၣ်လၢအခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒိၣ်မၤတြၢမၤလီၤ.

၂. **ဒိဋ္ဌိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်မၤဘျးတၢ်လၢယဲၣ်ဒီးပစံးလၢဒိၣ်လီၤ. ဒိဋ္ဌိယိၣ်,ဒိဋ္ဌိဘျး,ဒိဋ္ဌိတူၣ်,ဒိဋ္ဌိတၢ်,စံးဝဲဒုၣ်လီၤ.ပုၤတဂၤဒိဋ္ဌိဂုၢ်တဘိတ်ခံကူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒိဋ္ဌိတၢ်သိၣ်ကျၢၣ်ကျၢၣ်လီၤ.

၃. **ဒိဋ္ဌိယိၣ်ဒိဋ္ဌိယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘျးတၢ်ညၣ်ကျိၣ်ကျဲးဒီးတၢ်ယံၣ်န့ၣ်လၢယဲၣ်ဒီးပစံးလၢဒိဋ္ဌိယိၣ်လီၤ. ဒိဋ္ဌိယိၣ်တၢ်ညၣ်လၢစဲဘျးဒီးအယံတဖၣ်န့ၣ်စံးဒီးအံၤသုၣ် ဒီးဖိလၢကသုတက့ၢ်.

၄. **ဒိဋ္ဌိယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအထီတခီန့ၣ်ပစံးလၢဒိဋ္ဌိယီၤလီၤ. တၢ်ကူၣ်တၢ်သိးလၢဒိဋ္ဌိယီၤတခီန့ၣ်ထီၣ်ကၢ. သုၣ်ဘၣ်လၢဒိဋ္ဌိယီၤတခီန့ၣ်အပျါအိၣ်ဆံခံပျါလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢဒိဋ္ဌိယီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒိဋ္ဌိတူၣ်အဆိလီၤ. ဒိဋ္ဌိယီၤနီၤနီၤတအိၣ်ဘၣ်စံးဝဲလီၤ.

၅. **ဒိဋ္ဌိယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တစၢ်ဆၢဘၣ် ဒီးဝံၣ်ပြုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒုၣ်ဒိဋ္ဌိယီၤလီၤ. ချဲလဲၤမ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်အကျါဒီးအခိၣ်ဝံၣ်ပြုၤကွၢ်ကွၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ဒိဋ္ဌိယီၤလီၤ.

၆. **ဒိဋ္ဌိစ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံလၢတယိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထံဒိဋ္ဌိစ့ၣ်လီၤ. ထံတယိၣ်ဘၣ်. ထံဒိဋ္ဌိစ့ၣ်မၤလီၤ.

၇. **ဒိဋ္ဌိတူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢအတီၢ်ဖုၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢဒိဋ္ဌိတူၣ်လီၤ. ဖုၣ်ကပူၤန့ၣ်အဒိဋ္ဌိတူၣ်အိၣ်ခံပျါမၤ

ဒိဋ္ဌိ

လီၤ. ဟံၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ကျဲမ့ၢ်ဂုၤ, သုၣ်မ့ၢ်ဂုၤအတီၢ်ဖုၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢဒိဋ္ဌိတူၣ်လီၤ. သုၣ်ကၢ်ဒိဋ္ဌိတူၣ်ကျဲန့ၣ်ပလဲၤဒီးနီးပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒိဋ္ဌိတူၣ်ဒိဋ္ဌိယီၤလီၤ.

၈. **ဒိဋ္ဌိတူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတူၣ်တၢ်လၢယဲၣ်ဒီးပစံးလၢဒိဋ္ဌိတူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒိဋ္ဌိတူၣ်ကွၢ်ထွဲအမၤတူၣ်ဖြးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒိဋ္ဌိတၢ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဒိဋ္ဌိတူၣ်ကွၢ်ပျါတကူၣ်တကူၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်ဝဲလီၤ.

၉. **ဒိဋ္ဌိတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်သုၣ်ဒိဋ္ဌိဝဲဒိဋ္ဌိလၢယဲၣ်ဒီးပစံးလၢဒိဋ္ဌိတၢ်လီၤ. ဒိဋ္ဌိတၢ်ဝဲတဘိတ်ခံကူၣ်ဒီးမၤဆျါတက့ၢ်. မတၢ်ဒိဋ္ဌိတၢ်သုၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်မၤတၢ်တမံၤသၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒိဋ္ဌိတၢ်ဒိဋ္ဌိကျိၣ်လီၤ.

၁၀. **ဒိဋ္ဌိတၢ်ကိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တရူးတကလုၢ်န့ၣ်ပမ့ၢ်မၤန့ၢ်ဒီးပဒိဋ္ဌိကွၢ်အခိၣ်ဖဲအကိၢ်န့ၣ် ဒီးပကိးလၢဒိဋ္ဌိတၢ်ကိၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတရူးပျူၣ်လီၤ. ဒိဋ္ဌိတၢ်ကိၢ်န့ၣ်ပမၤန့ၢ်ဒီးပဘၣ်ယိၣ်အမဲကဘၣ်ဆိးပုၤဒီးပဒိဋ္ဌိကွၢ်အခိၣ်ဒီးပကိးလၢဒိဋ္ဌိတၢ်ကိၢ်လီၤ.

၁၁. **ဒိဋ္ဌိဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢထီတဖၣ်န့ၣ်ပပဲၣ်ဖုၣ်လီၤဒီးပစံးလၢပဒိဋ္ဌိဖုၣ်လီၤ. သုၣ်ထီကဲၣ်ဆိးန့ၣ်ဒိဋ္ဌိဖုၣ်လီၤကွၢ်အီၤတက့ၢ်.

၁၂. **ဒိဋ္ဌိဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဲၣ်ဘျးတၢ်ဖဲတၢ်ညၣ်လၢယဲၣ်ဒီးပစံးလၢပဒိဋ္ဌိဘျးလီၤ. ပုၤကညီဖိတၢ်ညၣ်န့ၣ်ဒိဋ္ဌိဘျးဝဲဝဲဒီးဖိဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒိဋ္ဌိမ့ၢ်ဒိဋ္ဌိဘျးလီၤ. ဒီးဒိဋ္ဌိဘျးဒိဋ္ဌိယိၣ်လီၤ.

၁၃. **ဒိဋ္ဌိမၤတြၢမၤ** န့ၣ်မ့ၢ်စုလၢပုၤကညီပိၣ်ဘုၣ်ဘၣ်ဒီးကျါဝဲလၢအခိၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢ ဒိဋ္ဌိမၤတြၢမၤလီၤ. ဒိဋ္ဌိမၤတြၢမၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကယၢအသး ဒီးကျါထီၣ်ဝဲလၢအခိၣ်လီၤ.

၁၄. **ကဒိဋ္ဌိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢထံကျါတကလုၢ်အခံတခီအိၣ်ထဲအညၣ်မၤဒီးအပံၣ်အိၣ်လၢအခိၣ်အိၣ်မုၢ်ဒီးအံၤဆါလၢအခိၣ်တခီ ဒီးပကိးလၢကဒိဋ္ဌိလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဒိဋ္ဌိ,ဒီးတဒိဋ္ဌိလီၤ. ကဒိဋ္ဌိန့ၣ်အိၣ်ဒီးအတုၤဒီးတၢ်ပုၤလၢအတုၤန့ၣ်ဒ်ဆွဲၣ်အသိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢတဒိဋ္ဌိမၤစကိးလီၤ.

၁၅. **ကဒိဋ္ဌိကဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢအယိၣ်ဒုဖုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးကဒိဋ္ဌိကဒီးလီၤ. ကသံၣ်ထံအကိၢ်န့ၣ်မၤသးကဒိဋ္ဌိကဒီးလီၤ.

၁၆. **တဒိဋ္ဌိ** န့ၣ်ဒ်ကဒိဋ္ဌိဒီးသဒိဋ္ဌိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢထံကျါတကလုၢ်န့ၣ်အါမးလီၤ. ဒီးပုၤကညီအိၣ်ဝဲဒုၣ်ဒီးမၤအိၣ်ဝဲအအုၣ်ဒီးမၤဝဲလၢကသုဒီးတၢ်ရဲၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတဒိဋ္ဌိလီၤ. ပုၤကညီကဝဲၢ်အိၣ်တဒိဋ္ဌိန့ၣ်ဖိအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဒိဋ္ဌိစကိးလီၤ.

၁၇. **တဒိဋ္ဌိယိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်ကျိၣ်ကျဲးဒီးအယံဒီးပဒိဋ္ဌိ

ဘျှင်းဒီးပစံဒီးအံသုဒီးပမာကသူန့ပစံးလာတံဒိုင် ယိတ်လီၤ. တံဒိုင်ယိတ်န့ပစံးအိတ်လာကသူလီၤ. တံဒိုင် ယိတ်တံဒိုင်ယိတ်စံးဝဲဒိုင်န့လီၤ.

၁၈. **ထံဒိုင်** န့မ့ထံတယိတ်ဘုဒီးလီၤဆာ်ဖုတ်န့ပစံး လာထံဒိုင်လီၤ. ထံဒိုင်န့ပစံးတုတ်လီၤ. ဒီးပစံး လာထံဒိုင်စခုတ်စကီးလီၤ. ထံဒိုင်လာစွဲလီၤ. ဒီးထံယိတ်ဝဲ လာကွဲပူလီၤ.

၁၉. **ထိတ်ဒိုင်** န့မ့ထိတ်တကလုတ်လါအဲဒီးအနိတ်ဂီၤဝဲ န့ပကီးလာထိတ်ဒိုင်လီၤ. ဒီးထိတ်ဒိုင်အိတ်ဝဲအကလုတ် ကလုတ်လီၤ. ထိတ်ဒိုင်န့တလာမအဲဒီးဆါဝဲအပူၤ န့ဝဲလီၤ. ဒီးမ့တြူးတဖုတ်န့မာဝဲလီၤ.

၂၀. **နီဒိုင်** န့မ့နီဒိုင်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ပဟံးန့ပမါ လာအမိတ်အဟံးတအိတ်ဘုဒီးပဟံးန့လာအနီအခါး န့ပစံးလာပနီဒိုင်န့လီၤ. ထီရီပဟံးန့တလာ အနီအခါးန့ပစံးလာပနီဒိုင်န့လီၤ. ပဟံးန့တလာ န့အကစာ်မ့တဟုတ်န့ကုဒီးပဟံးန့ဒိုင်န့လီၤ. အီၤလီၤ.

၂၁. **နီဒိုင်** န့မ့နီဒိုင်အဆိလီၤ. ပုၤကတိၤလိတ်အ သးဒီးပကတိၤတနီပုၤအမဲၤညါန့ ပစံးလာပကတိၤန့ တူၤနီဒိုင်အမဲၤညါလီၤ. ပုၤလိတ်ကွီၤဒီးကဲလာဆဲးန့တ ဖုတ်န့ကတိၤန့တူၤနီဒိုင်ပုၤကအမဲၤညါလီၤ.

၂၂. **နီဒိုင်** န့မ့နီဒိုင်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ပုၤလာမာန့ အိတ်ကဲဒီးမာတံသ့, မာတံဆုတ်တဖုတ်န့ ပစံးလာပုၤန့ တူၤနီဒိုင်လီၤ.

၂၃. **သဒိုင်သယံ** န့မ့မ့တံလာထံကျါတမံၤန့အိတ် ဒီး အတုၤဒီးပကီးလာသဒိုင်လီၤ. ဒီးအိတ်ဝဲအကလုတ်က လုတ်လီၤ. ဒီးတနီနီပမာအအုတ်ဒီးပစံးအိတ်ကသူလီၤ.

၂၄. **သဒိုင်ကီ** န့မ့သဒိုင်တကလုတ်ထံခိတ်မ့ဒိုင်ဒီး ဝါဝဲဒီးအဖံးစကီးပုၤကီၤဝဲဒီးပကီးလာသဒိုင်ကီလီၤ. သဒိုင်ကီန့အိတ်ဝဲလာထံဟီကျါန့လီၤ. ဒီးပအိတ်ဝဲ ဝဲလီၤ.

၂၅. **သဒိုင်ယံ** န့မ့အိတ်လာထံဘျါလာထံခံဒီးပကီးလာ သဒိုင်ယံခံလီၤ. ဒီးပုၤကညီကဝဲအိတ်ဝဲလီၤ.

၂၆. **သဒိုင်အုတ်** န့မ့တလာမာသဒိုင်ပြီမီအါအါက လဲၣ်ဒီးလိယုဝဲ ဒီးတံၢ်ဘျးဝဲဒီးမာဝဲလာကသူဒီးတံၢ်ရံၣ်ဒီး နာဝဲန့ပကီးလာသဒိုင်အုတ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာ သဒိုင်အုတ်သဒိုင်ခတ်လီၤ. တလာမာသဒိုင်အုတ်န့ဆါ ဝဲတမာတဘးလီၤ.

၂၇. **အဒိုင်အယိတ်** န့မ့မ့တံကတိၤလာပနီပဟံးအခီအ ပညီကီဝဲန့ပစံးလာတံကတိၤအဒိုင်အယိတ်လီၤ. တံ ကတိၤအဒိုင်အယိတ်န့ပနီပဟံးတလာကတံၢ်.

၁. **ဒွါ** န့မ့ပတြုတ်ကွံတံဘုဒိုင်န့လာပစုမုဒီးပ

စံးလာဒွါလီၤ. ဒီးပစံးလာထွါကွံစကီးလီၤ. ပုၤတက ကွဲးနီၣ်ဂံၢ်ဒီးဒွါဝဲလာအစုမုဒီးလီၤ. ဒီးပုၤတနီနီစံးလာ ထွါစကီးလီၤ. ဒွါကွံတံကမီၤအိတ်ထံလာယိတ်န့တ ကုၢ်.

၂. **ဒွါကနဲ** န့မ့ပမာကနဲဒီးပပုၤကွံကနဲ အမိတ်ပုၤလာ အဒါလီၤန့လာသန့ဒီးပစံးလာပဒွါကနဲလီၤ. ဒီးပစံး လာဒွါကနဲစကီးလီၤ. ဒွါကွံကနဲအမိတ်ပုၤလာအဒါလီၤ န့တကုၢ်.

၃. **ဒွါကွံ** န့မ့ပတြုတ်ကွံပမဲၤထံလာပစုမုဒီး, လာ တံကံးညုၤမုဒီးပတြုတ်ကွံတံဘုဒိုင်မုဒီး, ပစံး လာဒွါကွံလီၤ. ဒွါကွံန့မိ အမဲၤထံလာလာအမဲၤသုတ် လီၤန့တကုၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒွါကွံဒွါကွံလီၤ. ပုၤ တကအနီအံၣ်လီၤဒီးဒွါကွံဝဲလာတံကံးညုၤလီၤ. ဒွါ ကွံန့အံၣ်စံးဝဲဒိုင်လီၤ.

၄. **ကဒွါ** န့မ့ကဒွါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ထံးတဖုတ်တြုတ်ထိတ် ဖုတ်ဟီၣ်ခိတ်လာအနီအံၣ်န့လီၤ. ကဒွါကဒွါစံးဝဲဒိုင်. ထံးကဒွါကဒွါတံလီၤ.

၅. **ကဒွါ** န့မ့ကဒွါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ပမာအိတ်ကနဲစီ လာပစုမုဒီးန့ပစံးလာကဒွါအိတ်ကဒွါအိတ်လီၤ. ပုၤ တကဒွါလီၤကနဲစီလာလီၤခိမုၤ ဒီးကဒွါအိတ်ကဒွါအိတ် ဝဲလီၤ.

၆. **တဒွါ** န့မ့ပမာထုတ်လာပစုမုဒီးန့ပစံးထိတ်တ ဘီဒီးပစံးဒီးအဆိလာတဒွါတဒွါလီၤ. ဒွါန့စုထုတ်လာန စုမုဒီးလီၤတဒွါတကုၢ်. ဒီးပစံးလာတဒွါတဒွါစကီး လီၤ.

၇. **ဒံးဒွါ** န့မ့ဆိမုဒီး,ထိတ်မုဒီး,အနီန့မုဒီးစံးဒီး တံတမံၤမံၤ ဒီးတြုတ်ကွံဝဲန့ ပစံးလာဆိဒံးဒွါအနီ လီၤ. ဆိတဘုၣ်အနီစံးဒီးဟီၣ်ခိတ်ကပံၢ် ဒီးဒံးဒွါဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒံးဒံးဒွါဝဲလီၤ.

၈. **ဒံးဒွါ** န့မ့ပုၤကညီအမဲၤဘုဒိုင်ပုၤမုဒီး, အမဲၤဘု ဒိုင်မုဒီး, မာဝဲထုးဝဲဒိုင်အဖံးဒံးဒံး ဒီးပစံးလာဒံးဒွါဝဲ လီၤ. ပုၤကညီအမဲၤဘုဒိုင် ဒီးထုးဝဲဒိုင်အမဲၤဖံးန့ ဒီးစံး ဝဲဒိုင်. ဒံးဒွါဒံးဒွါကွံထိတ်န့ပခဲထိတ်ဘီလာမုဒီးကွံ လီၤန့မိဘုၣ်ထံးမိပုၤအလံၢ်တကုၢ်. စံးဝဲဒိုင်ဒီးပုၤ လာမဲၤဘုဒိုင်န့ကွံဝဲဒီးအမဲၤဆါဘျါဝဲလီၤ. (ကွံ ဒံး def. 5.၂၄.)

၉. **နီဒိုင်** န့မ့နီဒိုင်တြုတ်န့ပကီးဒီးအဆိလာနီဒိုင်ဒွါ လီၤ. နီဒိုင်တြုတ်လာပတြုတ်ခိတ်ဖံးန့မုဒီးနီဒိုင်တြုတ်နီဒိုင် ဒွါ လီၤ.

၁၀. **နီဒိုင်** န့မ့သပိုၢ်လာပထွါကနဲန့မုဒီး,တံကံး ညုၤလာပတြုတ်ယိတ်ခိတ်မုဒီး,ပစံးလာနီဒိုင်ဒွါလီၤ. မာန့ယ လာနီဒိုင်ဒွါ. စကဒွါလီၤကွံယိတ်ဘုဒိုင်အါလီၤ.

ခွဲ

၁၁. **ပိန္နဲ** နှင့်မုန်ပုကညီအစ်ကိုတစ်ယောက်လုံးပေါ်လာတတ်မိ အဘိဘိသဘာဝဦးအရဲတတ်တတ် ဦးပစ်လေအူ ပိန္နဲလီ၊ ဦးပစ်ဦးအဆိမ္မာအူဒံဒံပိန္နဲလီ၊

၁၂. **ဘဉ်** နှင့်မုန်ပုမာဘဉ်တြုလ်လ်သုလ်မုဂု၊ ပ ကစာဘဉ်တြုလ်လ်သုလ်မုဂု၊ ပစံးလ်ဘဉ် ဌါ လီ၊ သုလ်သုလ်အိဉ်ဦးပစ်ထံ နှင့်ဘဉ်ပုဦးပလ်ဘဉ် စိဉ်လီ၊

၁၃. **ခွဲ** နှင့်မုန်ပုကတံလ်ခိဉ်ဂံမုဂု၊ ပကံတံလ်ခိဉ် ဂံမုဂု၊ ပပကံခိဉ်ဂံမုဂု၊ ပနီဗးနီဉ်ဂံမုဂုပစံးလ် ဌးလီ၊ ပုတဂုဌးနီဉ်ဂံသုက၊ နုဌးကွာစကလဲဟးမ ဆါတနံအံကနီတံတမံမံ၊ စုဌးတံအံနုမုလဲ ဟးဦးကနီထီခိဉ်တုလီ၊

၁၄. **ခွဲကနီ** နှင့်မုန်ပုကတံခိဉ်ဂံမုဂု၊ ပနီဗးနီဉ်ဂံမု ဂု၊ ပစံးလ်ပုဌးကနီလီ၊ ပုတနီဉ်နီဌးကနီတသုဌး ဘဉ်၊ ပုတနီဉ်နီဌးကနီသုလီ၊

၁၅. **ခွဲကွာ** နှင့်မုန်ပုကတံကွာတံလ်ခိဉ်ဂံဦးပစ်လ်ပုဌး ကွာတံလီ၊ ပုဌးကွာတံမဆါတနံအံပလဲဟးအိဉ် ဘဉ်ကနီတံတမံမံ၊ ဦးပစ်ဦးအဆိမ္မာခွဲကွာလဲး ကွာလီ၊

၁၆. **ခွဲတံအဆါ** နှင့်မုန်ပုမာတံခံဂဦးပစ်ဗးအဆါ အဲတဂုအဂီကအိဉ်ဒုဉ်ဦးအဲတဂုအဂီကအိဉ် စုကီးဦးပစ်နုပစံးလ်ပုဌးတံအဆါ၊ ပနီတံအဆါ လီ၊ ပမာဓုတလီဃီဦးပုဌးတံအဆါဦးပဟ်နုဘုခံ ဂုဉ်သီးသီးလီ၊ ပုခံဂမာတံတပူဃီဦးခွဲတံအဆါ လီ၊ ပုဦးပုဉ်နုမုမာတံဦးခွဲတံအဆါတဂု၊ မာဦး သီးသီးဦးပဟ်တပူဃီတကွာ၊

၁၇. **ခွဲနီဉ်** နှင့်မုန်ပုကတံခိဉ်ဂံမုနု၊ နံဉ်ဇါလီဇါဦးပ စံးလ်ဌးနီဉ်လီ၊ တံတပူတယီဉ်နုနုဉ်လ်အိဉ်ပု လ်လဲဉ်၊ စုဉ်လ်အိဉ်တဆံခံလီ၊

၁၈. **ခွဲနီဉ်ဂံ** နှင့်မုန်ပုကတံခိဉ်ဂံမုဂု၊ ပနီဗးနီဉ်ဂံမု ဂု၊ ပစံးလ်ပုဌးနီဉ်ဂံလီ၊ ပုတဂုဌးလ်ခိဉ်ဂံကီးမး ဦးသုလီ၊

၁၉. **ခွဲအဆါ** နှင့်မုန်ခွဲတံအဆါအသီးလီ၊ ဦးမုပမာ တံဦးပနီဗးအဆါခံ ဦးပဟ်နုဉ်သီးသီးနုပစံး လ်ဌးအဆါလီ၊ ပမုမာတံခံဂဦးပုဌးအဆါအက တံလီ၊

၂၀. **ခွဲအိဉ်** နှင့်မုန်ခွဲအိဉ်အဆါလီ၊ ဦးမုပမာထီဉ်အိဉ် ကနီလ်ပုမုခိဉ်နုလီ၊ ခွဲအိဉ်ခွဲအိဉ်ကနီစံးဝဲ ဒုဉ်၊

၂၁. **ကနု** နှင့်မုန်ကနုအဆါလီ၊ ဦးမုပုကညီမာအိဉ် ကနီအကကွာကဘိလ်အစုမုခိဉ်အလီ၊ လ်လီခိဉ်

ခွဲ

လီ၊ ကနီမုဂု၊ တံအမုဂု၊ အကကွာမုအိဉ်လီ၊ တံလ်လီခိဉ်ဗုဦးကနုကနုအိဉ်ကုတကွာ၊

၂၂. **ကနု** နှင့်မုန်ကနုအဆါလီ၊ ဦးမုပစံးထီဉ်တံ လ်ပုမုခိဉ်တံ ဦးပစ်ဦးအဆိမ္မာကနုကနုလီ၊ ခွဲထီဉ်ထုလ်ထုလ်မုပုကနုကနုတကွာ၊

၂၃. **ကနု** နှင့်မုန်တံဖိတံလ်၊ တံဖိတံလ်တြိတံလ် အနီဉ်ဦးပစ်လ်ကနုလီ၊ ဦးပစ်ဦးအဆိမ္မာကနုက ဌါလီ၊ ထိကနုတံလ်အနီဉ်နုလီ၊ ကနုကျိဉ်၊ က နုထီဉ်၊ ကနုအိဉ်စံးဝဲဒုဉ်၊

၂၄. **ကနုကျိဉ်** နှင့်မုန်ထိကနုလီအံတံနုဉ်ပုဉ်လီ၊ သကျိဉ်တံအသီးဦးပစ်လ်ထိကနုကျိဉ်တံလီ၊ ထိ ကနုကျိဉ်ကနုကျိဉ်တံစံးဝဲဒုဉ်လီ၊

၂၅. **ကနုထီဉ်** နှင့်မုန်ပုမုအိဉ်နု ဦးတံထီဉ်အမုပုအ နုလ်အနီဉ်ဦးပစ်လ်ကနုထီဉ်လီ၊ ထိမုမုဂု၊ ပ နုမုမုဂု၊ မုအိဉ်နုဦးကနုထီဉ်အမုပုအနုလီ၊

၂၆. **ကနုအိဉ်** နှင့်မုန်ထိတြိအိဉ်အဆါလ်အနီဉ်ဦးပ စံးလ်ထိကနုအိဉ်အဆါလီ၊ ထိကနုအိဉ်အဆါလ် ဟံဉ်ခိဉ်အမုခိဉ်လီ၊ ထိကနုအိဉ်ကနုအိဉ်အဆါစံးဝဲ ဒုဉ်လီ၊

၂၇. **ကနု** နှင့်မုန်ထိကနုတံနုပုတနီဉ်နီဉ်လ်တနု လီ၊ ထိကနုလီကျိဉ်တံစံးဝဲဒုဉ်လီ၊

၂၈. **တံလီကနုကျိဉ်** နှင့်မုန်ပုမုလ်ပုခိဉ်ဦးပတံလီ ပခိဉ်ဦးပဘိထီဉ်တံနုပစံးလ်တံလီကနုကျိဉ်လီ၊ တံလီကနုကျိဉ်ဦးဘုဉ်ထီဉ်ဘိထီဉ်ကစာယုစံးဝဲဒုဉ် လီ၊

၂၉. **ခွဲ** နှင့်မုန်ပုတြုတံလ်ပုမုခိဉ်ဦးပစံးလ်ဌးလီ၊ ပုတဂုဌးထုလ်လ်အစုမုခိဉ်အလီဦးခွဲထုဟံဉ်ထု လ်လီ၊ ခွဲထုတဂုထုလ်ကလ်ဘဉ်ဖုလီ၊ ဦး ပစ်ဦးအဆိမ္မာခွဲလီ၊ ခွဲထုထုနုဘဉ်ဝါဟံဉ် ထုတဂုဘဉ်၊

၃၀. **ခွဲကွာ** နှင့်မုန်ပုတြုကွာတံကမီအိဉ်အထံလ်ပ စုမုဦးပစ်လ်ပုဌးကွာလီ၊ ကသံဉ်ထံသုမုဂု၊ တံ ကမီအိဉ်အထံဂီမုဂု၊ မုဘဉ်ဃီခိဉ်ဦးပစံးကွာလ် ပစုမုလီ၊ ဦးပစ်ဦးအဆိမ္မာခွဲကွာလီ၊

၃၁. **ခွဲထီဉ်** နှင့်မုန်ပုခွဲထီဉ်ထုအိဉ်လ်ထုမုပုနုပ ခွဲထီဉ်လ်ပစုမုဦးပစ်လ်ဌးထီဉ်လီ၊ ပုတဂုဌး ထီဉ်ထုလ်ထုမုပုဦးခွဲထီဉ်ကုလ်သုဘျုလ် အလီလီ၊ ပုတဂုဟုဉ်အိဉ်ထုဦးခွဲထီဉ်သုလ်က စုလီ၊

၃၂. **ခွဲခွါ** နှင့်ခွဲခွါအသီးလီ၊ ဦးမုထီဉ်ခွါအိဉ်တြု အနီဉ်၊ ဦးပုကညီအမဲဘဉ်ပံဉ်ထုးဝးအမဲနုပစံး လ်ဌးခွါအမဲ၊ ဦးခွဲခွါအနီဉ်လီ၊ ခွဲခွါအနီဉ်၊ ပု

ကညိခွဲဒွါအမဲင်စံးဝဲဒုင်လီၤ.

၅. **ခွဲနီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနီၣ်တၢ်လၢထူၣ်ဒီးပစံးလၢခွဲနီၣ်လီၤ.သ့ၣ်တဘီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖးဖိဖဲလဲၣ်န့ၣ်ဒ်ပကသ့ၣ်ညါလီၤ.တၢ်လီၤဆဲးဒီးခွဲနီၣ်အဖးဖိဒီးထူၣ်တက့ၢ်.

၆. **ခွဲသီတုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုသီတုၢ် ဒီးပမၤတၢ်အပျံၤလၢပစုမ့ၢ်ဒီးပစံးလၢခွဲသီတုၢ်လီၤ.

၇. **ခွဲလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ကသံၣ်လၢပစုမ့ၢ်လီၤဒီးပဝဲလီၤလၢပခိၣ်ပူၤလီၤဒီးပတြုၣ်လီၤလၢပစုမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢခွဲလီၤကသံၣ်လီၤ. ခွဲလီၤနခိၣ်ပူၤလီၤန့ၣ်လၢကသံၣ်ဒီးဘိၣ်ယၢ်တက့ၢ်.

၈. **ခွဲအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်အိၣ်ကနဲစီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တိလဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤထီၣ်အိၣ်လၢပစုမ့ၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢခွဲအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤခွဲအိၣ်ကနဲစီလၢအစုမ့ၢ်လီၤ.

၉. **ကခွဲကခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်တၢ်ဆၢအထံကဘူးကဘီလၢပစုမ့ၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢကခွဲကခွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢကခွဲအိၣ်ကခွဲအိၣ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤကခွဲကခွဲတိလဲကဘူးကဘီဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၀. **တခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခွဲထီၣ်ထူၣ်လၢပစုမ့ၢ်လီၤတစဲးဒီးပစံးလၢတခွဲလီၤ. ခွဲန့ၢ်ယၤလၢထူၣ်တခွဲခံးခွဲတက့ၢ်.

၁၁. **နီၣ်ခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်က့ၤလၢပမၤကဖျၢၣ်အခိၣ် ဒီးပဆဲးလီၤလၢကသံၣ်ထံအပူၤပတြုၣ်ဂီၤတြုၣ်ဘီတလါမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၢ်ဆုၣ်နီၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပ ကိးလၢနီၣ်ခွဲလီၤ. ဆဲးလီၤနီၣ်ခွဲလၢသုထံကျါန့ၣ်ဒီးတြုၣ်သုခိၣ်ကုၣ်တဘျီလီၤ. နီၣ်ခွဲနီၣ်ခွဲန့ၣ်အခိၣ်ကဖျၢၣ်လူၣ်လီၤ.

၁. **ကခွဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုၢ်သ့ၣ်လၢအဂံၢ်လီၤ ဒီးပကိးလၢကခွဲၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသခွဲၣ် ဒီးတခွဲၣ်စကိးလီၤ.

၂. **တခွဲၣ်တမျါ** န့ၣ်မ့ၢ်တခွဲၣ်အဂံၢ်ဝဲလီၤအသးတဘီတဘီဒီးအသ့ၣ်အိၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ပကိးလၢတခွဲၣ်တမျါလီၤ. တခွဲၣ်တမျါန့ၣ်အသ့ၣ်အိၣ်လၢအလီၤလီၤ.

၁. **ခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသုးကဆုၣ်ဆါအကနူၤဒီးပစံးလၢပခွဲဆါအယၤ, ပခွဲဆါအကနူၤလီၤ. ပုၤတဂၤသုးဆါဒီးခွဲကဆုၣ်ဆါအကနူၤလီၤ.

၂. **ခွဲထံတၢ်ကတိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်ဒ်သုတတြုၣ်ကမၣ်တဂ့ၤ ဒီးပကတိၤဒီးအဂ့ၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပခွဲထံတၢ်ကတိၤလီၤ. ပမ့ၢ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်ဒ်သုတတြုၣ်ကမၣ်တဂ့ၤဒီးခွဲထံတၢ်ကတိၤတက့ၢ်.

၃. **ခွဲထီၣ်ဒွါထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအခိၣ်သုလီၤပယၤဒီးတဒိအမဲင်ဒီးပျံၤကဆုၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲဆူအကိၣ်ကျးခံးဒီးပစံးလၢခွဲထီၣ်အခိၣ်လီၤ. တလၢမုၢ်ရံးပုၤလီၤအခိၣ်သုလၢအခိၣ်ကပန့ၣ် မ့ၢ်လီၤပယၤဆူအမဲင်ညါ ဒီးခွဲထီၣ်က့ၤဝဲတလီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခွဲထီၣ်ခွါ

ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံၣ်ဂ့ၤအသး ဒီးခွဲထီၣ်ခိၣ်ခွဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄. **ခွဲဧၤ** ကလဲၣ်န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤနၢၤအဝၢခွဲဧၤကလဲၣ်, ပုၤတဂၤတီၢ်အမၤခွဲဧၤကလဲၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤတီၢ်အပုၤခွဲဧၤကလဲၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်ခွဲဧၤကလဲၣ်. ပုၤဂၤကဖီၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

၅. **ကခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ပုၤဂၤအတၢ်ဒီးပတဟ့ၣ်တကီၢ်ခါဘၣ်အပူၤန့ၣ်ပစံးလၢကခွဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟဲကခွဲအိၣ်စဘုသၢန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံးန့ၢ်ကခွဲစယဲၣ်တဘျီဒီးသါ ကဟ့ၣ်ယၤအပူၤခဲကိၣ်တနံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၢ်စကိးလီၤ. လီၢ်အိၣ်ဒီးကခွဲအိၣ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၆. **ကဲခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးထိးဖဲးတဖျၢၣ်တဖျၢၣ် ဒီးပစံးလၢကဲခွဲလီၤ. ထိးဖဲးလၢအိၣ်ဒီးအသိတဖျၢၣ်န့ၣ်ပုၤကညိတဲကွံၣ်ဒီးထံချီ ဝါကျိၣ်ကလဲၣ်ဒီးကဲခွဲဝဲတလုၢ်တလုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကဲခွဲကဲခွဲလီၤ. ကဲခွဲကဲခွဲထိးအဖဲးစံးဝဲဒုင်လီၤ.

၇. **တခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးဖဲးလၢပကဲခွဲလုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတခွဲလီၤ. တခွဲန့ၣ်မ့ၢ်တလုၢ်လီၤ. ထိးဖဲးတလုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတခွဲလီၤ. တခွဲခံးခွဲစံးဝဲဒုင်လီၤ.

၈. **ဒၢးခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒၢးကတၢၤပူၤလၢပုၤကညိဟံၣ်ကစၢ်အလီၢ်မံဒုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒၢးခွဲလီၤ.ဟံၣ်ကစၢ်မံလၢဒၢးခွဲပူၤဒီးကးတံၢ်ယၢ်အခံလီၤ.

၉. **ဒီးခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်လိပုၤဂၤမၤတၢ် ဒီးပမၤဒ်အသိးန့ၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးခွဲအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒီးခွဲယၤ, စစိးချံးဒီးအဝဲန့ၣ်ဒီးခွဲယၤ ဒီးစိးဝဲစကိးလီၤ. ဖိတဖျၢၣ်ဒီးခွဲက့ၤအမိၢ်အပၢ်လီၤ. ဒီးခွဲဒီးခွဲဝဲသၢ.

၁၀. **ဖဲးခွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးဖဲးလၢပကဲခွဲန့ၣ်ပစံးလၢထိးဖဲးခွဲလီၤ. ကဲခွဲအိၣ်ထိးဖဲးခွဲတဘျီတက့ၢ်.

၁. **ခွဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကဲၤမ့ၢ်လၢဆီလီၤ,လၢမ့ၢ်အူဒၢအလီၤဒီးပစံးလၢခွဲၣ်လီၤ. ခွဲၣ်ကပီၤမ့ၢ်,ခွဲၣ်ထီၣ်မ့ၢ်လၢတွဲလဘီလီၤ. ခွဲၣ်ထီၣ်မ့ၢ်အူစံးဝဲလီၤ.

၂. **ခွဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်လၢနီၣ်ကျါန့ၣ်အိၣ်နီၣ်ဒီးပကိးလၢခွဲၣ်လီၤ. ဒီးခွဲၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲအါကလုၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခွဲၣ်ခိၣ်သကံၤခိၣ်, ခွဲၣ်ခိၣ်တြုၣ်ခိၣ်လီၤ. ခွဲၣ်ကဲ, ခွဲၣ်ယးမဲၣ်,ခွဲၣ်ယီၣ်,ခွဲၣ်စီၤကဲၣ်,ခွဲၣ်ဆီအုၣ်,ခွဲၣ်ဆုၣ်,ခွဲၣ်တီၤ, ခွဲၣ်ထံတၢ်, ခွဲၣ်ပိုၢ်, ခွဲၣ်ဖျၢၣ်,ခွဲၣ်ဖျၢၣ်ကူး,ခွဲၣ်ဖျၢၣ်နီၢ်, ခွဲၣ်ဘံၣ်မဲၣ်,ခွဲၣ်ဘု,ခွဲၣ်ဘီခိၣ်,ခွဲၣ်သဘၣ်,ခွဲၣ်သံၣ်နၢ,ခွဲၣ်သိ,ခွဲၣ်လဲမဲၣ်,ခွဲၣ်လါဖဲး,ခွဲၣ်အိၣ်.

၃. **ခွဲၣ်ကပီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးဒီးပမၤကပီၤထီၣ်မ့ၢ်အူ လၢတွဲလဘီအလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢမ့ၢ်ဒၢလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပစံးလၢခွဲၣ်ကပီၤမ့ၢ်အူလီၤ. တၢ်ခံးကၢခွဲၣ်ကပီၤခွဲၣ်ကပီၤမ့ၢ်

နွဲ့

အူတကူ၊

၄. **နွဲ့ခိန်** နွဲ့မုၢ်ပုၤကညီဆိၣ်မုၢ်အူဒီးဆိၣ်အာမုၢ်အူ နွဲ့စံးဝဲလၢမုၢ်နွဲ့ခိန်လီၤ. နွဲ့ခိန်အိၣ်ယၢဆါကၢ. မုၢ် နွဲ့ခိန်ကိၢ်ယိၣ်ယၢဆါသမိးစံးဝဲနွဲ့ ဒီးပစံးလၢဆိၣ်ဝဲ လီၤ.

၅. **နွဲ့ဂဲၣ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့တကလုာ်ပတထံၣ်ဘၣ်အမိၢ်ပုၢ်ဒီး ပနၢ်ဟူထဲအမံၤစီၤလီၤ. နွဲ့ဂဲၣ်နွဲ့အိၣ်လၢကိၢ်အဲၤကူးပ တူးနွဲ့လီၤ. ပထံၣ်လၢလံာ်ပူၤနွဲ့လီၤ.

၆. **နွဲ့ဂီၢ်မုၢ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့အိၣ်အါအါကလဲာ် ဒီးပစံးလၢ နွဲ့ဂီၢ်မုၢ်လီၤ. နွဲ့ဂီၢ်မုၢ်ယူၤထီၣ်လၢနီၣ်ကျါအါကၢ.

၆.၁. **နွဲ့ဂီၢ်ထီၣ်** နွဲ့မုၢ်လၢထီၣ်သီနွဲ့ပစံးလၢလၢနွဲ့ ဂီၢ်ထီၣ်လီၤ. လၢနွဲ့ဂီၢ်ထီၣ်လံၤသၢသီလံ.

၇. **နွဲ့ဂီၢ်** နွဲ့မုၢ်ပုၤကညီလၢမုၢ်ကိၢ်ယိၣ်အီၤနွဲ့အသး ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဆိၣ်မုၢ်လၢနွဲ့ဂီၢ်လီၤ. မုၢ်နွဲ့ဂီၢ်တဖၣ်ကိၢ် ယိၣ်တၢ်ဆါသမိး. မုၢ်နွဲ့ဂီၢ်ကိၢ်ယိၣ်ကွံာ်ယၢလၢတ ဘၣ်ညါလီၤ.

၇. **နွဲ့ပးမၢ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့တကလုာ်ပတထံၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနွဲ့ ပးမၢ်လီၤ. ဒီးထဲထးချၢ်ဘိတနီၤဒိၣ်နွဲ့ထးချၢ်ဘိတ နီၤလီၤ. နွဲ့ပးမၢ်နွဲ့အိၣ်လၢနွဲ့သီနွဲ့စီၢ်လီၤလၢဟီၣ် ခိၣ်နွဲ့ဆိၣ်အံၣ်အသိးလီၤ. နွဲ့ပးမၢ်နွဲ့ပးမၢ်စံးဝဲနွဲ့ လီၤ.

၈. **နွဲ့ပးတတၢ်အိၣ်** နွဲ့မုၢ်လီၤသီၣ်တၢ်သြးဟူလၢ အယၢနွဲ့ပသးပုၤလၢပုၤနွဲ့စံးဝဲလၢနွဲ့ပးတတၢ်အ ခိၣ်လီၤ. နွဲ့ပးတတၢ်အိၣ်အိၣ်တၢ်ကလူၤလီၤလီၤ.

၉. **နွဲ့ပိၣ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့ဖိတကလုာ်အဒံးယး ဒီးအမၢ်က ပယၢခိၣ်နွဲ့တၢ်ကူတခိတစံးဝဲလၢအဘိဒီးပကိးလၢနွဲ့ ပိၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်တအါဘၣ်. ပထံၣ်တဘၣ်တကူၣ်စီၤ လီၤ.

၁၀. **နွဲ့စီၢ်ကဲၣ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့ဖိတကလုာ်ဝါတစံးဝဲဒီး အဒံးပုၢ်တြးစီၤဒီးပကိးလၢနွဲ့စီၢ်ကဲၣ်လီၤ. နွဲ့စီၢ်ကဲၣ် နွဲ့မၤသးပုၢ်တြးစီၤ ဒီးအဒံးပုၢ်တြးစီၤ ဒီးထဲသိးစၢ်ဘိ နွဲ့စီၤ ဒီးအဟၢဖၢဖၢကလူၤဒီးပကိးလၢနွဲ့စီၢ်ကဲၣ်လီၤ.

၁၁. **နွဲ့ဆိအံၣ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့ဖိတကလုာ်နွဲ့ပးမၢ်ဒီးအ ဒံးဖိလၢဂီၢ်တစံးဝဲ ဒီးအကံၣ်နွဲ့ကံၣ်ယုဒီးပကိးလၢ နွဲ့ဆိအံၣ်လီၤ. နွဲ့ဆိအံၣ်နွဲ့အိၣ်ဆိအံၣ် ဒီးပကိးလၢ နွဲ့ဆိအံၣ်လီၤ. ပသးပုၢ်စံးဝဲနွဲ့. ဒီးဒိၣ်ထဲထးပနၢ်ဖိတ ဘိဒီးထီၣ်ပုၤတဘိလီၤ.

၁၂. **နွဲ့ဆဲး** နွဲ့မုၢ်နွဲ့ဖိတကလုာ်ဝါကဘၣ်ဒီးအိၣ်လၢ ဆဲးခိၣ်ဆဲးကျါ ဒီးပကိးလၢနွဲ့ဆဲးလီၤ. နွဲ့ဆဲးနွဲ့ဖိနွဲ့စီၤ ဒီးဝါကဘၣ်လီၤ.

၁၃. **နွဲ့တီၤ** နွဲ့အခိၣ်ဘျးဒီးမုၢ်တီၤအခိၣ်အသိး ဒီးပ ကိးလၢနွဲ့တီၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်လၢတီၤအ

နွဲ့

လီၤဒီးပကိးလၢနွဲ့တီၤလီၤစံးဝဲနွဲ့. နွဲ့တီၤနွဲ့ယး တစံးဝဲဒီးအဒံးဖိလၢဂီၢ်ဒီးအမိၢ်ပုၢ်ထဲစုဆၣ်လီၤ. ဒီး ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **နွဲ့ထံတၢ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့ဖိတကလုာ်ဖိနွဲ့စီၤဒီး ထီၣ်ဒီးပစံးလၢနွဲ့ထံတၢ်လီၤ. နွဲ့ထံတၢ်နွဲ့အခိၣ် သပုၢ်ဒ်ပ စူၤထံတၢ်အခိၣ်အသိး ဒီးပကိးလၢနွဲ့ ထံတၢ်လီၤ.

၁၅. **နွဲ့ၣ်ထီၣ်** နွဲ့မုၢ်မုၢ်ဒ်ပမၤကဲၤထီၣ်မုၢ် အလၢတၢ်လၢဘိအ လီၤမုၢ်ဂုၤ, လၢမုၢ်ဒ်ပလီၤမုၢ်ဂုၤ, လၢဆီလီၤမုၢ်ဂုၤ, ပစံး လၢနွဲ့ထီၣ်လီၤ. နွဲ့ထီၣ်မုၢ်အူလၢတွဲလဘိလီၤ. နွဲ့ တကူၢ်. ဒီးပစံးလၢနွဲ့ထီၣ်တွဲလဘိလီၤ. နွဲ့ထီၣ် မုၢ်ဒ်ပမၤကဲၤထီၣ်ဆီၣ်နွဲ့လီၤ.

၁၆. **နွဲ့ၣ်ထီၣ်** နွဲ့မုၢ်မုၢ်ဒ်ပမၤကဲၤထီၣ်မုၢ် အလၢတၢ်လၢဘိအ လီၤမုၢ်ဂုၤ, လၢမုၢ်ဒ်ပလီၤမုၢ်ဂုၤ, လၢဆီလီၤမုၢ်ဂုၤ, ပစံး လၢနွဲ့ထီၣ်လီၤ. နွဲ့ထီၣ်မုၢ်အူလၢတွဲလဘိလီၤ. နွဲ့ တကူၢ်. ဒီးပစံးလၢနွဲ့ထီၣ်တွဲလဘိလီၤ. နွဲ့ထီၣ် မုၢ်ဒ်ပမၤကဲၤထီၣ်ဆီၣ်နွဲ့လီၤ.

၁၇. **နွဲ့ၣ်ပိၣ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့တကလုာ်လၢအဲၤရဲၣ်ဒီးအဒိၣ် ကတၢ်နွဲ့ထဲစုမုၢ်ဒိၣ် ဒီးပကိးလၢနွဲ့ၣ်ပိၣ်လီၤ. နွဲ့ၣ်ပိၣ် နွဲ့အဒံးဖိလၢဂီၢ်ဒီးအကံၣ်ပုၤဝဲ နွဲ့ပကိးလၢနွဲ့ ဝဲၣ်လီၤ.

၁၈. **နွဲ့ၣ်ဖၢၣ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့တကလုာ်အဒံးဂီၢ်တစံးဝဲဒီး ယးတစံးဝဲ ဒီးပကိးလၢနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ ဆိလၢနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်နွဲ့ဖၢၣ်စၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢနွဲ့ၣ်ဖၢၣ် နီၢ်စကိးလီၤ. နွဲ့ၣ်ဖၢၣ်နွဲ့အခံအိၣ် ဒီးအမၢ်ဒီးဖိအ သိးတဘၣ်ဖိလီၤနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်ဒီးနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်နီၢ်နွဲ့တမံၤယီ လီၤ.

၁၉. **နွဲ့ၣ်ဖၢၣ်ကူး** နွဲ့မုၢ်ဖုၣ်တြး ဒီးမၤသးကူးဆၢၣ် လၢၣ် ဒီးအဟၢဖၢဖၢကလူၤ ဒီးပကိးလၢနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်ကူး လီၤ. နွဲ့ၣ်ဖၢၣ်ကူးနွဲ့ဝါတစံးဝဲ ဒီးထဲစုဆၣ်နီၢ်စကိး ဒီးဆဲးနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်နီၢ်တကူၢ်လီၤ.

၂၀. **နွဲ့ၣ်ဖၢၣ်ဝါ** နွဲ့မုၢ်နွဲ့တကလုာ်နွဲ့ၣ်ဖၢၣ်အ သိးဒီးအဒံးဝါတစံးဝဲဒီးပကိးလၢနွဲ့ၣ်ဖၢၣ်ဝါလီၤ. နွဲ့ ဖၢၣ်ဝါပုၤလၢမနုၤသီၣ်တြး ဩးလီၤ.

၂၁. **နွဲ့ၣ်ဘၣ်မၢ်** နွဲ့မုၢ်နွဲ့ဖိတကလုာ်အမၢ်ဖိနွဲ့စီၤဒီး ပကိးလၢနွဲ့ဘၣ်မၢ်လီၤ. နွဲ့ဘၣ်မၢ်နွဲ့ဝါတစံးဝဲ ဒီးအမိၢ်ပုၢ်ဖိနွဲ့စီၤလီၤ. နွဲ့ဘၣ်မၢ်နွဲ့ဘၣ်နီၢ်နွဲ့အမိၢ် ပုၢ်ဆဲးကၢ.

၂၂. **နွဲ့ၣ်ဘု** နွဲ့မုၢ်နွဲ့တကလုာ်အဒံးဝါဒီးအိၣ်လၢ ဘုခံဘုလီၤ. ဒီးပကိးလၢနွဲ့ၣ်ဘုလီၤ. နွဲ့ဘုနွဲ့ထဲစၢ် ဘိနွဲ့စီၤဒီးပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ. နွဲ့ဘုနွဲ့ဘိနွဲ့ ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၂၃. **နှံ့ဘိဓိန်** နှံ့မှန်နှံ့တကလုာ်အခိၣ်ဘိဓိးအမိၣ် ပုၣ်ယးဝဲနှံ့ပကိးလာၣ်နှံ့ဘိဓိၣ်လီၤ. နီၤအမိၣ်ပုၣ်ဆံးဝဲလီၤ. နှံ့ဘိဓိၣ်နှံ့ဘိဓိၣ်နံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၄. **နှံ့လံဗဲာ်** နှံ့မှန်နှံ့တကလုာ်အမဲာ်လံဗဲာ်မၤသးဝါဒီး ပကိးလာၣ်လံဗဲာ်လီၤ. နှံ့လံဗဲာ်နှံ့အမဲာ်ပုၣ်လံ နီၤအမဲာ်ပုၣ်ဝါစသးလီၤ. နီၤအမိၣ်ပုၣ်ဝါတစးစးလီၤ. နီၤအမိၣ်ပုၣ်ထဲထီၣ်ဒီးလာပကွဲးလံာ်နှံ့လီၤ.

၂၅. **နှံ့လါဖံး** နှံ့မှန်နှံ့တကလုာ်လါဒီးဘုၣ်ညါဒီး ပကိးလာၣ်လါဖံးလီၤ. နှံ့လါဖံးနှံ့အမိၣ်ပုၣ်ထဲစု ဆၣ် နါစုၤဒီးနီၤယးကလုာ်ဒီးဘုၣ်ညါလီၤ.

၂၆. **နှံ့သဘာ်** နှံ့လါအံး ဒီးအံးဖိလၢဂီၤ ဒီးအိၣ် လၢသဘာ်အကျါဒီးပကိးလာၣ်သဘာ်လီၤ. နှံ့သဘာ်နှံ့ဖိနဲကၣ်ဒီးထဲးချၢ်ဘိဓိၣ်လီၤ.

၂၇. **နှံ့သံဃ်နါ** နှံ့မှန်နှံ့တကလုာ်ဒီးနှံ့ဖၢၣ်အသိး ဒီးဖိနဲဒီးနီၤယးထီၣ်လၢဟံၣ်လၢမနၤလၢမုၢ်ကပိၤန့ၣ်ပကိး လၢနှံ့သံဃ်နါလီၤ. နှံ့သံဃ်နါန့ၣ်ပထီၣ်လၢဟံၣ် တစုစုလီၤ.

၂၈. **နှံ့သိ** နှံ့မှန်နှံ့တကလုာ်အခိၣ်စူၤဩကလုာ်ဒီး အမဲာ်သုာ်ဒီးမၤသးသိကဘဲးဒီးပကိးလာၣ်သိလီၤ. နှံ့သိ နှံ့ပုၣ်ကညီအိၣ်ဝဲသိဂုၤကၤ. နီၤအမိၣ်ပုၣ်ဝါဒီးဆံးဝဲထဲ သိးဒီးထးပနဲဘိတဘိလီၤ.

၂၉. **နှံ့အိၣ်** နှံ့မှန်ထီၣ်ရီၤနှံ့လၢပအိၣ်န့ၣ်ပကိးလာၣ်အိၣ်လီၤ. နှံ့အိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ကိးကလုာ်ဒီးလီၤ.

၃၀. **နှံ့ဇီၤတြၢဇီၤ** နှံ့မှန်နှံ့တဖၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိ လၢနှံ့ဇီၤတြၢဇီၤလီၤ. နှံ့ဇီၤသကံးဇီၤလီၤ. နှံ့ဇီၤတြၢ ဇီၤ,နှံ့ဇီၤသကံးဇီၤန့ၣ်အိၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်နီၣ်ကျါကါကၤ.

၃၁. **ဒၢထီၣ်နှံ့ထီၣ်** နှံ့မှန်ပုၣ်ကညီအဟူးအိၣ်ထီၣ်သိ တလါခံလီၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒၢထီၣ်နှံ့ထီၣ်ဝဲလီၤ. ပုၣ် ကညီပိာ်မုၢ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအဝၤတယံာ်တမိၣ်ဒီးဒၢထီၣ် နှံ့ထီၣ်ဝဲလီၤ.

၃၂. **န့ၣ်ဒုၣ်** နှံ့မှန်ပကတိၤအၢပုၣ်ကၤအမံၤဒီးပစံးလၢ န့ၣ်ဒုၣ်လီၤ. ပတီာ်ယီၤပုၣ်ကၤအမၤတၢ်မုၢ်ဂုၤ, ပတီာ်အၢ ပုၣ်ကၤအမံၤမုၢ်ဂုၤ, ပကတိၤအၢပုၣ်ကၤမုၢ်ဂုၤ,ပတီာ်လီၤပုၣ် ကၤမုၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢန့ၣ်ဒုၣ်လီၤ. ပန့ၣ်ဒုၣ်ပုၣ်ကၤန့ၣ်ပစံး လၢတကိာ်တသိၣ်. တလုာ်တကျိး, တဂုၤတလဲး, ပုၣ်လၢာ် အၢ,ပုၣ်တန့ၣ်တူၢ်ပစံးဒီးန့ၣ်ဒီးပစံးလၢန့ၣ်ဒုၣ်လီၤ. ပုၣ်တ ကစအိၣ်ဒၣ်စတၢ် ဒီးန့ၣ်ဒုၣ်ယၤလီၤ. ပုၣ်အိၣ်လီၤယီတ ဖၣ်န့ၣ်ပုၣ်ကၤန့ၣ်ဒုၣ်ဝဲဒ်အံၤ, ပုၣ်န့ၣ်ကမုၢ်ကၢ်တန့ၣ်တူၢ် ဘၣ် ဒီးအမၤအဝၤတအိၣ်ဘၣ်သၢ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢ န့ၣ်ဒုၣ်တီာ်လီၤ. ဒီးန့ၣ်ဒုၣ်တူၢ်အၢလီၤ.

၁. **စုာ်တၢ်ဒီးတၢ်** နှံ့ပတစံးဘၣ်.ပစံးလၢစုာ်တၢ်ဒီးတၢ် လီၤ. ဒီးမှန်ပကတိၤလၢတၢ်ကံးညၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ

ဆိလၢစုာ်တၢ်ဒီးတၢ်လီၤ.

၁. **နကစၢ်ဒၣ်နဲ** နှံ့မှန်ပစံးပုၣ်ကၤနီၣ်နီၣ်တကၤအတီၢ်ပုၣ် နှံ့ပစံးလၢနကစၢ်ဒၣ်နဲလီၤ. နကစၢ်ဒၣ်နဲန့ၣ်နဘၣ်လၢ ဒီးယၤလီၤ. နကစၢ်ဒၣ်နဲန့ၣ်နဘၣ်ကျဲးစးတၢ်လီၤ. ဒီးပ စံးလၢကစၢ်ပုၣ်ဒၣ်နဲစကိးလီၤ.

၂. **နရၢ်** နှံ့မှန်တၢ်နးတၢ်ဖီၣ်ဖးဒိၣ်လၢပုၣ်ကညီတၢ်ဒီး ဘးဖိကတူၢ်ဘၣ်ဝဲခဲကိာ်တယၢ်န့ၣ်ပုၣ်တနီၤနီၤကိးလၢန ရၢ်လီၤ. နရၢ်တၢ်ဒီးဘးန့ၣ်ပုၣ်တၢ်ဒီးဘးဖိကတူၢ်ဘၣ်ဝဲဖီၣ် ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၃. **နဝဲဒၣ်** နှံ့မှန်ပစံးပုၣ်ကၤတဖၣ်လၢနဝဲဒၣ်လီၤ. ပုၣ် လၢကတိၤလီၤအသးဒီးပုၣ်တကၤန့ၣ်ပကိးလၢနဝဲဒၣ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢနဝဲဒၣ်စကိးလီၤ. နဝဲဒၣ်တကၤန့ၣ်နဟဲ ဆူစအိၣ်ထီၣ်ဘိလီၤ. အိၣ်နဝဲဒၣ်ဒီးယၤတက့ၢ်.

၁. **နါ** နှံ့မှန်ထီၣ်ရီၤတၢ်အၢလၢအိၣ်သံကစၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံး လၢနါလီၤ. ခုယုာ်န့ၣ်နါ,ဘိၣ်သအိၣ်န့ၣ်နါ,ဒီးတကးန့ၣ် နါ, သုၣ်မံၤယီၤန့ၣ်နါ, ပုၣ်ကညီတနီၤနီၤနါစကိးလီၤ. တၢ်အၢတၢ်သိနါဝဲလၢပတထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအါမးဝဲ စံးဝဲဒၣ်.

၂. **နါ** နှံ့မှန်မဲာ်အဆိလီၤ. ပုၣ်ကညီမဲာ်နါစံးဝဲဒၣ်.

၃. **နါကၢ်ကွၢ်** နှံ့မှန်ထီၣ်တကလုာ်လါအံးဒီးအံးဆဲး တပိာ်လၢအဝါလၢဒီးနါစုၤန့ၣ်ပကိးလၢနါကၢ်ကွၢ်လီၤ. နါကၢ်ကွၢ်န့ၣ်ပုၣ်သိၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ် ကွၢ်ကွၢ်ဒီးပကိးလၢ နါ ကၢ်ကွၢ်လီၤ. ဒီးပုၣ်တနီၤနီၤကိးလၢနါကွၢ်ကွၢ်လီၤ. နါ ကၢ်ကွၢ်ဒီးနါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလၢနါကၢ်တၢ်နါကၢ်ကွၢ်လီၤ.

၄. **နါကိာ်ရံ** နှံ့မှန်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ဒ်မုၢ်ကပိၤအသိး လၢမနၤဒီးပကိးလၢနါကိာ်ရံလီၤ.

၅. **နါခါယိာ်** နှံ့မှန်ကိာ်တဘၣ်လၢယုာ်တြၢပုၣ်န့ၣ်တၢ်နါ ဒီးယီၤနါအိၣ်အါဝဲဒီးပကိးလၢနါခါယိာ်လီၤ. နါခါယိာ် န့ၣ်ပုၣ်ချုၢ်အိၣ်တကဲဘၣ်. တၢ်နါအိၣ်ဒီးသံဆူၣ်သံက နါဝဲနးကၢပသးပုၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၆. **နါခိၣ်** နှံ့မှန်နါစုၤအဆိ, နါဒုအဆိလီၤ. သုၣ်နါခိၣ် သုၣ်နါစုၤ, ပုၣ်ကညီနါခိၣ်နါဒုစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **နါခိၣ်** နှံ့မှန်နါပုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမှန်ပုၣ်ကညီမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤမုၢ်ဂုၤ,အဂီၤလၢအမဲာ်ညါတခီန့ၣ်ကဘျၢ်ဝဲ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသးနါခိၣ်သးနါပုၣ်လီၤ. သးနါခိၣ် သးနါပုၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၈. **နါစုၤ** နှံ့မှန်တၢ်ဒီးဘိဓိးထံးအကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနါ စုၤလီၤ. ဘိဓိးစုၤလၢစုၤကတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သုၣ်နါစုၤလၢ အစိာ်ကတၢ်န့ၣ်ဖိနဲဒီးပစံးလၢနါစုၤလီၤ. သုၣ်နါခိၣ် သုၣ်နါစုၤန့ၣ်တဖၣ်ဖိနဲဒီးလီၤ.

၉. **နါစုၤ** နှံ့မှန်ပုၣ်ကညီနါဒုန့ၣ်ပုၣ်မိၣ်လၢမ့ၣ်ဖိကိးလၢ

နာ

နာစွာလီ၊ ပုၤကညိနာဘၣ်တၢ်လၢအနာစွာပူၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **နာစိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိကတိၤကြီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ
နာစိကတိၤတၢ်လီၤ. ဦးပုၤတဂၤနာစိကတိၤကြီၤတၢ်ဒီး
ပုၤကတပျၢ်ဒီးစံးဝဲလၢအပျၢ်, ပုၤကတဟ့ၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲ
လၢဟ့ၣ်တၢ်, နာစိကတိၤကြီၤပုၤဂၤန့ၣ်တဂ့ၤ. ဦးပုၤ
တနီၤနီၤစံးလၢနာစိလီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနးစိ
လီၤ.

၁၁. **နာတရီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နာဒိၣ်အဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်အာတၢ်
သီတကလုာ်အမဲၣ်ကဒါလၢအဝါလီၤ.

၁၂. **နာတြိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဂၤမၤတၢ်ဒီးပမၤဒီးန့ၣ်ပစံးလၢ
နာတြိာ်လီၤ. ဦးပုၤဂၤဆါပုၤလၢနာတြိာ်လီၤ.

၁၃. **နာထံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အာတၢ်သီလၢထံကျိတကလုာ်န့ၣ်
လီၤအိၣ်ပုၤကညိ ဦးမၤဆါပုၤကညိန့ၣ်ပကိးလၢနာထံ
လီၤ. ဝံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢတလီၤနာ
ထံလီၤ. တလီၤနာထံန့ၣ်လီၤအိၣ်ပုၤမၤဆါပုၤန့ၣ်ဒီးဒီး
အိၣ်အဆၣ်လၢဆိဒိၣ် ဒီးသအုသယီလီၤ. ဝံးဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ.

၁၄. **နာထံမိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတပိာ်လၢပဒၢန့ၣ်ဆိဒိၣ်ဒီးသအု
သယီလၢအပူၤဒီးပလုာ်အိၣ်နာထံအဆၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ
နာထံမိလီၤ. ပလုာ်အိၣ်နာထံအဆၣ်န့ၣ်ပကိးလီၤသအု,
သယီ, ဟုၤခါသနံးခါ, ထီၣ်ဒိၣ်ဆိဒိၣ်လၢနာထံမိအပူၤန့ၣ်
ပကိးလီၤဆူထံလီၤပုၤထံကျိန့ၣ်လီၤ. နာထံမိနာထံခွဲးန့ၣ်
မ့ၢ်ပီၤလီၤ.

၁၅. **နာထံး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်နာစွာမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်ရီၤတၢ်နာစွာမ့ၢ်
ဂ့ၤ, ပစံးလၢနာထံးတစုစုလီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘး
လၢသ့ၣ်နာထံးလီၤ. ပုၤကညိဝဲၣ်တၢ်ဝဲၣ်နာထံးအုၣ်ဖဲက
စုာ်ဒ်ယံာ်ကန့ၣ်အသိးလီၤ. ဝဲၣ်နာထံးနာထံးန့ၣ်စူကၢ.
ယီယုာ်ကွဲာ်တက့ၢ်.

၁၆. **နာထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤချုၣ်န့ၣ်ကထီၣ်လၢပုၤနာဒီးပစံး
လၢနာထီၣ်လီၤ. ဦးပစံး ဒီးအဆိလၢဝဲၣ်ထီၣ်နာထီၣ်လီၤ.
ပုၤလၢအိၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ဖိအိၣ်ကၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးပဒုးအိၣ်အီၤ
ဒီးနာထီၣ်ဝဲလီၤ. ဦးတုၤအိၣ်သံကစဲာ်တၢ် ဒီးပစံးလၢဝဲ
ထီၣ်ပၢ်နာထီၣ်ဖျးလီၤ.

၁၇. **နာထီၣ်ဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤနာလၢပသ့ၣ်ညါလီၤအိၣ်တၢ်
လီၤတၢ်လီၤဆဲးနီၢ်နီၢ် ဒီးပစံးလၢနာထီၣ်ဖျးလီၤ. ဦးပစံး
ဒီးအဆိလၢဝဲၣ်ထီၣ်ပၢ်နာထီၣ်ဖျးလီၤ. ပုၤတဂၤဝဲၣ်ထီၣ်ပၢ်
နာထီၣ်ဖျးပအိၣ်ဘူး ဒီးအီၤတဘျီဘၣ်. ကလိာ်အိၣ်
ဘၣ်ပုၤလီၤ.

၁၈. **နာဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးဝဲတိၣ်အကဆူးပူၤန့ၣ်ပျီၣ်ကတိၢ်
ထီၣ်အသးဒီးပစံးလၢနာဒုလီၤ.

၁၈.၁. **နာဒုခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုနာစွာကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနာဒု
ခံလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤနာဒုခံစူကညၢ် ဒီးတနီၤနီၤနာဒု ခံပၤ

နာ

ကဒးလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢနာဒုခံနာဒုခံလီၤ.

၁၉. **နာဒုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နာဒုခံအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပနာဒုက
တၢ်စူဝဲန့ၣ်လီၤ. နာဒုခိၣ်နာဒုခံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၀. **နာဒုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နာဒုပူၤအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပနာဒုအပူၤ
န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနာဒုခိၣ်နာဒုပူၤလီၤ. ပုၤကညိနာဒုခိၣ်
နာဒုပူၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **နာဒုခိၣ်ထံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုကတၢ်ထီၣ်ပစံးဝဲတုာ်ခိၣ်
အဖိလၢန့ၣ်ပစံးလၢနာဒုခိၣ်ထံးလီၤ.

၂၁.၁. **နာဒုဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအနာဒုပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအ
ဆူၣ် ဒီးပစံးလၢနာဒုဆူၣ်လီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢနာဒု
ဆူၣ်နာဒုဒီးလီၤ. ပုၤကညိနာဒုဆူၣ်အိၣ်လၢနာဒုပူၤန့ၣ်
လီၤ.

၂၂. **နာဒုခိၣ်ကဖၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုအကပိာ်လီၤဒိၣ်ဒီးပစံး
လၢနာဒုခိၣ်ကဖၢလီၤ. ပုၤကညိနာဒုခိၣ်ကဖၢလၢအဖး
ဖိန့ၣ်လီၤ.

၂၃. **နာဒုပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုအဖျိခံပူၤလၢပသါထီၣ်သါလီၤ
န့ၣ်ပစံးလၢနာဒုပူၤလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢနာဒုခိၣ်နာဒု
ပူၤလီၤ. ပုၤကညိသါထီၣ်သါလီၤလၢနာဒုပူၤလီၤ. ပုၤက
ညိနာဒုပူၤလၢတဖၣ်န့ၣ်နာဒုပူၤဟံကလီၤလီၤ.

၂၄. **နာဒုဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိဘၣ်တမ့ၢ် ဒီးနာဒုပူၤတံာ်
တၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဒုဘးလီၤ. ပုၤကညိဘၣ်တမ့ၢ်ဒီးအ
နာဒုဘးနးကၢ.

၂၄.၁. **နာဒုသအိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုခံကဖၢထီၣ်အသးကဖၢ
လၢန့ၣ်ပစံးလၢနာဒုသအိးလီၤ. နာဒုသအိးလၢပနာဒုခံန့ၣ်
လီၤ.

၂၅. **နာဒုသအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုအိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံာ်
အနာဒုအိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤအညၢ်မၤသးကသိၣ်ကသ့ၣ်ဒီးပစံး
လၢနာဒုသအိၣ်လီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢနာဒုသအိၣ်နာဒု
သအိၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်နာဒုသအိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်
လိာ်ကသိၣ်ကသ့ၣ်လီၤ.

၂၆. **နာဒုအပျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနာဒုပျီၣ်
လီၤ. ပနာဒုအပျီၣ်ကကနူၤထီၣ်အသးပျီၣ်ကတိၢ်လီၤ.

၂၇. **နာဒုအကဖၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုအကပိာ်လီၤဒိၣ်ဒီးမၤ
သးကဖၢလၢဒီးပစံးလၢနာဒုအကဖၢလီၤ. နာဒုအကဖၢ
န့ၣ်ဒိၣ်ဝဲနာဒုအကပိာ်လီၤန့ၣ်ကဖၢလၢလီၤ.

၂၈. **နာဒုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အာတၢ်သီတကလုာ်အမဲၣ်ကဒါ
လၢအဝါဒီးပကိးလၢနာဒုခိၣ်လီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢနာ
ဒုခိၣ်နာတရီၣ်လီၤ.

၂၉. **နာပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုပူၤန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနာပူၤ
လီၤ. နာပူၤနာတုၤန့ၣ်မ့ၢ်ပနာဒုပူၤလီၤ.

၃၀. **နာပုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကစၢ်ပုၤလၢပစံးညါတခါန့ၣ်ကဘျီ
ဝဲဒီးပစံးလၢနာပုာ်လီၤ. ဦးအနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်သးနာပုာ်လီၤ. ဦးပ

န

စံးဒီးအဆိလၢနါခိၣ်နါပှၢ်လီၤ. ပှၢ်ကညီသးနါခိၣ်နါပှၢ် န့ၣ်အိၣ်ထဲအလံးဒီးအဖံးန့ၣ်အညၣ်တအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၃၁. **နါပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နါအိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၢ်ကညီဘၣ်တ မ့ၢ် ဒီးအနါဒုထံထီၣ်ဘျၢသလံးဘၣ်အဘၣ်သီန့ၣ်လီၤ. နါအိၣ်နါပှၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၂. **နါဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနါဒုပှၢ်တံာ်တၢၤလၢပဘၣ်တမ့ၢ်န့ၣ် ပစံးလၢနါဘံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲပှၢ်အဆိလီၤ.

၃၃. **နါလံ** န့ၣ်မ့ၢ်မဲာ်ဘျီၣ်အဆိလီၤ. ပှၢ်ကညီမဲာ်ပှၢ်ဟး ဂီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်ဘျီၣ်နါလံလီၤ. ပှၢ်ကညီမဲာ် ဘျီၣ်နါလံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၄. **နါလှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢဝါတဖၣ်ဒီးသီဝဲတ ဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်စီၣ်ဒီးယးဝဲထီၣ်အုးထီၣ်ယး ဒီးပစံးလၢနါ လှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘီၣ်အိးစကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနါ လှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနါလှၢ်နါကွၢ်လီၤ. တၢ်ကူ တၢ်သိးဘၣ်စီၣ်ဒီးနါလှၢ်နါကွၢ်လၢာ်လံ.

၃၅. **နါလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိးဟ့ၣ်တၢ်ဆူပှၢ်ဂၤစုပှၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢနါလီၤလီၤ. ပှၢ်တဂၤနါလီၤယဲာ်တဘျီလၢ ပှၢ်ဂၤအစုပှၢ်လီၤ. ပှၢ်တဂၤနါလီၤကွၢ်အခးတလီၤလၢ ပှၢ်ဂၤအစုပှၢ်လီၤ.

၃၆. **နါလီၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဟ့ၣ်လီၤပသးလၢပှၢ်ဂၤ အစုပှၢ်ဒီးပစံးလၢနါလီၤအသးလီၤ. ပှၢ်တဂၤအိၣ်ဒီးအ ကမၢ်ဒီးလိးစုတအိၣ်ဒီးနါလီၤအသးလၢပှၢ်ဂၤအစုပှၢ် လီၤ. ပှၢ်ကုာ်တဂၤအကစၢ်နါလီၤဆူပှၢ်ဂၤအစုပှၢ်လီၤ.

၃၇. **နါဝံ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသလိတ်လီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်ဒိၣ်ဝဲ ဒီးသ့ၣ်လၢဝံၣ်လၢဝံၣ်ဒီးအုးဒီးယးဒီးသ့ၣ် လးကဘီၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပတစံးဘၣ်လၢတနါတ်လီၤ ဘၣ်. ပစံးလၢသလိတ်လီၤလီၤ.

၃၈. **နါဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတရီၤအဖျိန့ၣ်ပစံးလၢနါဟီလီၤ. အနီၢ် နီၢ်မ့ၢ်တၢ်နါဟီ, ကျဲနါဟီလီၤ. ကျဲနါဟီ. (ex. ၄၆)

၃၉. **နါအုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်တမ့ၢ် ဒီးပနါဒုထံထီၣ်ဘျၢသ လံးဘၣ်အဘၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢနါအုၣ်လီၤ. ဒီးပှၢ်တနီၤ နီၤစံး လၢနါအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနါအုၣ်နါပှၢ်, နါအုၣ်နါပှၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. နါအိၣ်ဒီးနါအုၣ်န့ၣ်ဒီးသိးသိး လီၤ. သ့ၣ်နါအိၣ် (ex. ၇၇)

၄၀. **နါစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤအဟံၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢနီၢ် ဇီၤနါစီၤလီၤ. နီၤနါစီၤစံးဝဲဒၣ်.

၄၁. **ကနါ** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမၤနၢ်ဇီၤဖုံၣ်ဇီၤတကလုာ်ဒီးပ စံးလၢတလၢမၤကနါလီၤ. တလၢမၤကနါ ဒီးဝဲၤက လံၣ်ဒီးပှၢ်ဒီးပှၢ်ဒီးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနါကနဲ လီၤ.

၄၂. **ကစၢ်နါဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်တူၢ်လီၤဆူတၢ်ပၤထံးန့ၣ် ပစံးလၢကစၢ်နါဒုလီၤ. ကစၢ်နါဒုလီၤဆူတၢ်ပၤထံး

န

န့ၣ်ပထီၣ်ပဝဲဒီးထီၣ်ဘးလၢကစၢ်အဒိခိၣ်လီၤ.

၄၃. **ကဝီၢ်နါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ကျိးဖးလံးဒီးပစံး လၢကဝီၢ်နါလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤကဝီၢ်နါစကိးလီၤ. ကဆိလိာ်ပျီၣ်တၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂၤတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်လိာ်ပျီၣ်တၢ်ခိၣ်မ့ၢ် ဂၤ, ပျီၣ်ဖးလံးနီၣ်ဟံၣ်လီၤဒီးပစံးလၢလီၤကဝီၢ်နါလီၤ. က ဆိမၤပျီၣ်တၢ်ခိၣ်တပူၤပျီၣ်ဒီးကဝီၢ်နါမးလီၤ.

၄၄. **ကိးနါစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီကိးကြီၤကြီၤတၢ်ဒီးပစံးလၢ ကိးနါစီၤလီၤ. ကိးနါစီၤကြီၤကြီၤတၢ်ဒီးန့ၣ်တဂၤ. ကံာ်စနၢ် ကၢ. (ကွၢ် နါစီၤ).

၄၅. **ကီၢ်နါစုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကီၢ်ဆၢန့ၣ်ပကိးလၢကီၢ်နါစုၤလီၤ. ကီၢ်ယုၢ်တြၢ်ဒီးကီၢ်ပယီၤအဆၢန့ၣ်မ့ၢ်ကီၢ်နါစုၤလီၤ. ကီၢ် ဆၢ ဆူမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂၤ, မ့ၢ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂၤ, ကလံးထံးမ့ၢ်ဂၤ, က လံးစံးမ့ၢ်ဂၤပစံးလၢကီၢ်နါစုၤလီၤ. ပှၢ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကီၢ် နါစုၤန့ၣ်ပျံးယီၤနးကၢ.

၄၆. **ကျဲနါဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတရီၤအဖျိန့ၣ်ပကိးလၢကျဲနါဟီ လီၤ. ဟံၣ်ကျဲနါဟီန့ၣ်ကးတံာ်ယာ်အသးဒီးတြၢ်တဘျီ လီၤ. (ကွၢ် နါဟီ).

၄၇. **ဂၤနါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်လၢနါ ဒီးအိၣ်သံကစၢ်တၢ် ဒီးလိာ် အိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဂၤနါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဂၤဝံ ဂၤနါလီၤ. ဂၤဝံဂၤနါအကဖုလိာ်အိၣ်ပှၢ်ကညီဒီးသံဆူၣ် သံကနီၤဝဲလီၤ.

၄၈. **စံးနါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲၤနါပှၢ်ဂၤ ဒီးပစံးလၢအနါ ဒီးပစံး လၢစံးနါပှၢ်ဂၤလီၤ. စံးနါပှၢ်ဂၤတဂၤ. ပှၢ်ဂၤအသးက ဒိၣ်ထီၣ် ဒီးကလိာ်ဘၣ်ဖုးနၢ်လၢကွီၢ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. စံးနါ ကတိၤနါပှၢ်ဂၤတဂၤ. ကလိာ်ဘၣ်နၢ်လၢကွီၢ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၄၉. **စိးနါ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်နါစုၤန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်စိးနါလီၤ. ထီၣ်တဘျီစိးလီၤလၢသ့ၣ်စိးနါန့ၣ်နထီၣ်စကိးစါ. သ့ၣ် စိးနါလၢသ့ၣ်ခံကတၢ်ထးန့ၣ်လီၤ.

၅၀. **တနါ** န့ၣ်မ့ၢ်တတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖှီၣ်တၢ်နး အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတတၢ်တနါလီၤ.

၅၁. **တနါ** န့ၣ်မ့ၢ်တနါအဆိလီၤ. ပနါဒုပှၢ်ဘံးဒီးပတ နၢ်တနါဘၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထွံၣ်တဖုထီ ခိၣ်အိၣ်နၢ်သက့တနါတနါဘၣ်မးဝဲလီၤ.

၅၂. **တနါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်တူၢ်ပှၢ်ဂၤအမဲာ်ညါ. ပှၢ်ဂၤက တိၤတၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးပကတိၤန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤ တနါ, မၤတနါလီၤ. ပှၢ်မၤတၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ် မၤတနါအ မဲာ်ညါတဂၤ. ကမၤလိဒၣ်ဝဲတက့ၢ်. ပှၢ်ဂၤကတိၤတၢ်မ့ၢ် တသ့ဘၣ်ဒီးပကတိၤတနါအမဲာ်ညါလီၤ.

၅၃. **တနါဝံလီၤ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသလိတ် လီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်ဒိၣ်ဝဲဒီးသ့ၣ်လၢဝံၣ်လၢဝံၣ်ထီၣ်အုး ထီၣ်ယးန့ၣ်ပစံးလၢသလိတ်လီၤလီၤ. တနါဝံလီၤန့ၣ် ပတစံးဘၣ်.

နါ

၅၄. **တန်နါ** နှင့်မှိုထိရီတန်အတတ်သီလာအိပ်သံကစဲ
တန်နီးအိပ်ပျာကညိဝံကလာနုပစံးလာတန်ဝံတန်နါလီ။
တန်နါအိပ်သံပျာနီးပသံဆူဂ်သံကနီလီ။

၅၅. **တန်နါ** နှင့်မှိုထိးနှုတ်ပျာကညိကီးလာတန်နါလီ။
တန်နါအိပ်ဘုလာနုနီးခးလာသံးနတ်ကွာ။ နီးပကီး
နီးအဆီလာတန်ဝံတန်နါစကီးလီ။

၅၆. **တန်နါကထိပျာ** နှင့်မှိုပမံးတက်တက် ပဝံ ပျာ တု၊ ပ
စုလာခိပ်လာပသါတဟ်ဘဉ် နီးပမံမိခိပ်အတတ်နီတတ်
ထိပ်ဒေးပျာတမံမံအသီး နီးပကီးတထိပ်ဟ်ထိပ်ဖျး
ဘဉ်နှုတ်ပစံးလာတန်နါကထိပျာလီ။

၅၇. **တန်နါခိပ်** နှင့်မှိုတန်နါစုအဆီလီ။ နီးမှိုတန်နီ
ဘိအကတက်ဝဲလဲလက်နှုတ်ပကီးလာတန်နါခိပ်တန်နါစု
လီ။ ကျူနါစုနှုတ်ပကီးနီးအဆီလာတန်နါခိပ်တန်နါစု
လီ။

၅၈. **တန်နါစု** နှင့်မှိုသုဉ်မှိုဂု၊ ဝဉ်မှိုဂု၊ ကျူမှိုဂု၊
ထိရီတက်တက် နီးဆံးလီဝဲနှုတ်ပကီးလာတန်နါစုလီ။
နီးပကီးနီးအဆီလာတန်နါခိပ်တန်နါစုလီ။

၅၉. **တန်နါလှပျာ** နှင့်မှိုတန်နါအထူပျာထံကပီဝဲလာမ
နာနီနီကိပ်ရံအသီး နီးပစံးလာတန်နါလှပျာလီ။ တန်နါ
လှပျာနှုတ်ပျာလာဒေးခိပ်ဒေးပျာကပီဝဲနီကိပ်ရံအသီးနှုတ်
လီ။

၆၀. **တန်နါဟီ** နှင့်မှိုဝဲတရီထုဉ်ဖျီနှုတ်ပကီးလာတန်နါ
ဟီလီ။ တန်နါဟီလာဟ်ဝဲတရီနှုတ်ပကီးတတ်လာတြာ
လီ။ နီးပစံးလာတန်နါဟီအဖျီစကီးလီ။

၆၁. **တုာ်သနါ** နှင့်မှိုပဒီးနှုတ်ပျာတန်နီးတန်ဖျိဒီးပ
စံးလာတုာ်သနါလီ။ ကစာ်ယုဉ်ရှူးတုာ်သနါအသးလာပ
ယိနှုတ်မှိုဒီးနှုတ်ပတန်နီးတန်ဖျိ နီးပစံးလာတုာ်သနါပျာ
တန်ဒီးဘးလီ။

ပျာဝဲလက်အတန်ဒီးဘး
ကစာ်ယုဉ်ရှူးတုာ်သနါ

၆၂. **ထးနါ** နှင့်မှိုထးတကလုာ်အုဉ်ထးအဂတဖဉ်ဝဲ
ဘူးစူးစူးဒီးပကီးလာထးနါလီ။ ထးနါနှုတ်ထးအဂ
တဖဉ်အသီး နီးမှိုအုဉ်ထးအဂတဖဉ်နှုတ် နီးပကီးလာ
ထးနါလီ။ နီးပကီးနီးအဆီလာထးဝံထးနါလီ။ ထးနါ

as သုဉ်ထီးနါ၊ ၇၈and ၇၉.

၆၃. **ပနါ** နှင့်ပျာနါနှုတ်ပကီးလာပနါတစုစုလီ။ ပဝံပ
နါနှုတ်လိာ်အိပ်တန်နီးက၊ နီးပစံးလာပျာနါတစုစု၊ ပစံး
လာဂနါတစုစုလီ။ ပဝံပနါနှုတ်အိပ်ဒီးအကဖုလီ။

၆၄. **ဝဲနါ** နှင့်မှိုပစံးပျာလာအနါ နီးပစံးလာဝဲနါ
လီ။ ပျာတဂပအိပ်ဒုတ်ပတန်နီးဝဲဝဲနါပျာနီနှုတ်ဘဉ်
မနုလဲဉ်။

၆၅. **ပျာနါ** No.132.၁၃၂. ပျာအစံဉ်တဲမတတဂ

နါ

အိပ် နီးမိဝဲခံဂမတတဂနှုတ်အဖိအိပ်ခံဂ၊ နီးအဖိသု
ပိာ်အခံလဲအိပ်လာနုးလဲဝဲတုလာသုဉ်တထံးအခိပ်
ထံးနါထိပ် နီးအိပ်အဖိနှုတ်လီ။ အိပ်ဝဲဝဲဒီးအိပ်အိပ်ဝဲ
ဟဲကုာ်ဆူဟ်ဉ်စံးအမါနဖိအိပ်တဂါနီတမုဉ်ဘဉ်မာစ
ဟဲကုာ်အိပ်နုအပုာ်လီ။ အဖိပုာ်တဂါလဲဝဲတုလာသုဉ်ခိပ်
ထံးနှုတ် နီးအိပ်ကဒီးဝဲဖဲအလီာ်နှုတ်လီ။ လဲအိပ်ကဒီးဝဲ
လာနုးဆိကမိပ်ထိပ်ဝဲလာအသး ယုာ်လီကုာ်ကဒီးဆူ
ဟ်ဉ်စံးအမါနဖိအိပ်လာနုးခံဂတမုဉ်ဘဉ်။ သါသး
တ ယုာ်နုကါအမါတခီခီပုာ်သယံးဒီးယုာ်လီလဲပိာ်အ
ဝဲခံလီ။ လဲလဲဝဲတုလာကဒီးလာသုဉ်ခိပ်ထံးနှုတ်အဝဲ
ဟ်လီတက်အီဖဲနှုတ်အဝဲလာယုာ်ပုာ်တုာ်လီ။ တိတ်
တဘိအိပ်လာသုဉ်ခံဆိကမိပ်ထိပ်ဝဲပျာတဂါအံတသုဉ်
ညါမးတန်နီတမံလဲဉ်။ အဝဲကအိပ်အီလီ။ ဆိကမိပ်
ထိပ်ဝဲဒီးကီးထိပ်တိတ်တုာ်တန်ကွဲဒါနုကါအိပ်မးနု
လဲဉ်။ နမုာ်တနုာ်ယာနကွဲာ်လီကုာ်ကျဲဆဲလဲဒ်အိပ်ထဲ
နဖိအခိပ်သုဉ်ယံလီ။ ကွဲာ်လီတန်ဆူကျဲဆဲလဲဒ်ထံဉ်
လာအဖိခိပ်သုဉ်ယံလီ။ နီးမတတဂါပိာ်မုဉ်ပျာတန်နီး
ကီးထိပ်ဖုဒါ၊ မုဉ်ပကမယီလဲဉ်။ တိတ်တခီနမုဉ်ပျာ
ဒီးဟံးထိပ်စမဲအံလီ။ နီးတိတ်တခီလီအမဲဟံးစ
မဲမုဉ်ကျာ၊ ပျာတဂု၊ နီးတိတ်ထူးထိပ်နုအီဆူသုဉ်ခံ
လီ။ နီးအဝဲဟဲကုာ်ဟဲကုာ်ထီးဒီးနီတုာ်တဘိစံးဝဲ
ဒုဉ်ယုာ်ဒါမိာ်ပုာ်တနုာ်လဲအူလဲဉ်။ နီးယုအမါနှုတ်တြူး
တြူးလီ။ အမါတခီအိပ်လာသုဉ်ခံနှုတ်ပျာအဝဲကသံ
တုာ်လီ။ တိတ်တခီဟံးတန်ယီကျာနုကလီတက်ဘဉ်
ဖုး။ အဝဲတခီယုအမါတထံဉ်ဘဉ်ဝဲဒီးအိပ်လီအသး
တကျဲလီ။ ဘျဉ်အိပ်အစုအခိပ်အဖံးအညဉ်နှုတ်လက်
လုာ်တကုာ်လီ။ အိပ်လီတက်လာအဟာ်ဖာတဖျဉ်လီ။
နီးတိတ်ကတိာ်ထိပ်တန်ဒီးအီ၊ နဝဲအိပ်နုတသုလာ
ဘဉ်ပျာလာတဂု၊ ဟံးထိပ်စမဲအံဒီးဟံးထိပ်တိတ်
အမဲဒီးတိတ်တခီလီကုာ်အီလီ။ တးဒီးအဝဲထံဉ်လာ
အီအဝဲစံးအီမုဉ်ပုာ်မုဉ်ပုာ်ယာတကုာ်မိ။ နီးအမါ
ကုာ်ယုာ်လုာ်လုာ်ပုာ်လာအဘူးအတိာ်အိပ်လီ။ ကတက်။

၆၆. **ပျာနါ** နှင့်မှိုပျာကညိကထိလာတန်အတတ်သီဒီး
ပစံးလာပျာနါလီ။ ပျာနါတဖဉ်နှုတ်အိပ်ဒီးအကဖုနှုတ်မှို
လာလံာ်တနီ၊ လာသုဉ်မံယီတနီလီစံးဝဲဒုဉ်။

၆၇. **ပြိခိပ်နါဒု** နှင့်မှိုပြိအတုာ်လီဝဲစုထုထံလိာ်ပျာဒီးပ
စံးလာပြိခိပ်နါဒုလီ။ ပြိတုာ်လီဝဲစုထုထံလိာ်ပျာနှုတ်မာ
သးစုဝဲဒီးပစံးလာပြိနါဒုနီလီ။

၆၈. **လာနါ** နှင့်အိပ်ထဲတက်ကတိာ်လီ။ စစံးစကလဲအူ
ဝုာ်ပျာဆိကမိပ်နီလီ။ မုဉ်လာနါဒုနီဒီးစကလဲအူ
ခါဖဲလဲဉ်ဖဲလဲဉ်နှုတ်စတသုဉ်ညါဘဉ်။ လာနါနှုတ်နီနီသ
ကုအသီးလီ။

၆၉. **ဖိနု** နှင့်မုၢ်ဖိပုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်နီၣ်ထံးတကလုာ်လီၤ. ဖိပုၢ်ဖိနုၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၆၉.၁. **လာ်နါနု** နှင့်မုၢ်လာ်အတုၢ်လီၤဆူထံလီၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလာ်နါနုဒုလီၤ. ချဲလဲၤတြုၤလာ်နါနုန့ၣ်ကဘၣ်တုၢ်လီၤ.

၇၀. **လိာ်နါ** နှင့်မုၢ်ဒံမုၢ်ဂုၤ,လုာ်မုၢ်ဂုၤ,ဒးမုၢ်ဂုၤ, တမုၢ်ယိန့ၣ်သုာ်ထီၣ်တကလုာ်ခံကလုာ်ဒီးပစံးလာ်ဒီးလိာ်နါလီၤ. ဒးပိာ်န့ၣ်သုာ်ထီၣ်လာ်ဒီးပိာ်တြုအသုာ်တနီၤ. ဒီးပစံးလာ်လိာ်နါလီၤ. ဒံခါအမုၢ်န့ၣ်သုာ်ထီၣ်လာ်ဒံဆံၣ်ပိကျိအသုာ်တနီၤ. ဒီးပစံးလာ်လိာ်နါလီၤ. ဒီးပစံးလိာ်နါစကီးလီၤ.

၇၁. **လီၤကတိာ်နါ** နှင့်မုၢ်ပကူာ်သုာ်ကလီၤပိာ်ဖးလံာ်ဒီးပစံး လာ်လီၤကတိာ်နါလီၤ. ပုၤတဂၤကူာ်သုာ်လီၤကတိာ်နါမးလီၤ.

၇၂. **ဝဲနါ** နှင့်မုၢ်သုာ်စိးအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်သုာ်စိးစၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သုာ်စိးဝဲနါစံးဝဲဒၣ်.

၇၃. **သနါခဲ** သုာ်တကလုာ်န့ၣ်တၢ်ကိာ်ပသးဒီးပကူာ်ဖူခုာ်လီၤပသးလာ်အဖံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးအမံၤလာ်သနါခဲလီၤ.

၇၄. **သါကနါ** နှင့်မုၢ်နီၣ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအကပိာ်ဒီးဒီးဆူၣ်ဝဲဒီးပစံးလာ်သါကနါလီၤ. ပုၤကညိအခုးန့ၣ်မဲထီၣ်လာ်သါကနါန့ၣ်တၢ်ခဲကၢ.

၇၅. **သါသနါ** နှင့်တၢ်အလုာ်အလုာ်န့ၣ်ပစံးလာ်သါသနါလီၤ. မုာ်ကီၤလံာ်အသါသနါတအိၣ်လာ်ဘၣ်. ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤထဲကစၢ်ယုၤအသါသနါလီၤ.

၇၆. **သးနါပုၢ်** နှင့်မုၢ်ပုၤကညိအဂီၤလာ်အမဲၣ်ညါတခီကဘျီဝဲ ဒီးကီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာ်သးနါပုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်သးနါပုၢ်သးနါပုၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤစိာ်အဖိလာ်အသးနါပုၢ်အလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလာ်သါနါပုၢ်စကီးလီၤ.

၇၇. **သုာ်နါအံၣ်** နှင့်မုၢ်သုာ်ထံလီၤဝဲဘျီသလံး ဒီးပစံးလာ်သုာ်နါအံၣ်လီၤ. သုာ်တနီၤနီၤန့ၣ်အထံထီၣ်ဘျီဝဲဒီးပကီးလာ်သုာ်နါအံၣ်လီၤ. (ကွၢ်နါအံၣ်)

၇၈. **သုာ်ထိးနါ** နှင့်မုၢ်သုာ်နါစုၤန့ၣ်ပကီးလာ်သုာ်ထိးနါလီၤ. ဒီးမုၢ်ပကီးပိာ်ထွဲပိာ်အခံန့ၣ်လီၤ.

၇၉. **သုာ်ထိးနါ** မုၢ်နီၣ်အမုၢ်တကလုာ်မဲထီၣ်ဒီးဘံထီၣ်သုာ်ခိၣ်ဆၢၣ်ဝဲနါစုၤ. ဒီးပကီးလာ်သုာ်ထိးနါလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာ်ကူၤကူၤလီၤ. သုာ်ထိးနါအဒီးန့ၣ်ပချိကျိးအိၣ်လီၤ.

၈၀. **အနါစုၤ** နှင့်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်တဖျါအကတၢ်န့ၣ်ပစံးလာ်အနါစုၤခဲလၢာ်လီၤ. သုာ်အနါစုၤ,ဝဲအနါစုၤ,ဘိအနါစုၤစံးဝဲဒၣ်.ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်အနါခိၣ်အနါစုၤလီၤ.

၈၁. **အိၣ်နါ** နှင့်မုၢ်အိၣ်နါအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤဆံးဆူ

အိၣ်အနါထံန့ၣ်လီၤ.ပုၤဆံးအိၣ်နါအိၣ်နါစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၈၂. **အိၣ်နါ** နှင့်မုၢ်အိၣ်နါအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်စိၤပပာ်ဘၣ်နီၣ်န့ၣ်ပစံးလာ်အိၣ်နါအိၣ်နါလီၤ. ပုၤအကလံးအစိၤပအိၣ်နါအိၣ်နါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **နာ** နှင့်မုၢ်ပုၤကညိအဂီၤတမံၤလာ်တၢ်သိၣ်တၢ်ပူၤဒီးနာ်ဟူဝဲန့ၣ်ပကီးလာ်နာ်လီၤ. ပုၤကညိနာ်န့ၣ်တၢ်သိၣ်ဒီးနာ်ဟူဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာ်နာ်နာ်လီၤ. နာ်ကု, နာ်ပျဲ, နာ်ပူၤ, နာ်ဒီး,နာ်စဲၤ,နာ်ကါ,နာ်ပိာ်,နာ်ဟူ,နာ်လုာ်စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကညိနာ်န့ၣ်နာ်ဟူတၢ်သိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်အနာ်စကီးလီၤ.

၂. **နာ်ကကၢ** နှင့်မုၢ်ပုၤကညိနာ်ကုချးအသးဒီးအပူၤလီၤကအိၣ်ပစံးလာ်နာ်ကကၢလီၤ. ပုၤကညိနာ်ပုၤကကၢအစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **နာ်ကဘျး** နှင့်မုၢ်ပနာ်ကုသဝဲၣ်အကတၢ်န့ၣ်ပစံးလာ်နာ်ကဘျးလီၤ. ပုၤကညိနာ်အိၣ် ဒီးနာ်ကဘျးကတၢ်လီၤ. ခံၣ်အုၣ်နာ်ကဘျးတဖျါန့ၣ်ပံာ်ကွံာ်တက့ၢ်.

၄. **နာ်ကမၣ်** နှင့်မုၢ်ပုၤကညိနာ်ဟူတၢ်တတီၢ်ဘၣ် ဒီးပစံးလာ်နာ်ကမၣ်လီၤ. ပုၤမုၢ်စံးပုၤကမၣ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပုၤကနာ်ဟူလာ်ပမၣ်အမၣ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလာ်နာ်ကမၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်နာ်ဟူကမၣ်တၢ်စကီးလီၤ. သရၣ်မၣ်စဲၤမၣ်မုၢ်အူစနာ်ကမၣ် ဒီးစနာ်ဟူလာ်သရၣ်မၣ်စဲၤမၣ်မုၢ်ထံလီၤ. သရၣ်မၣ်စဲၤမၣ်မုၢ်န့ၣ်ဒီးစနာ်ကမၣ်ဒီးစနာ်ဟူလာ်သရၣ်မၣ်စဲၤမၣ်မုၢ်တလိာ်လီၤ.

၅. **နာ်ကါ** နှင့်မုၢ်ပုၤကညိပိာ်နာ်ဒီးလာ်စုဒီးမၣ်အသးအခိၣ်သအိးတိာ် ဒီးပကီးလာ်နာ်ကါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာ်ကဲၣ်ရိၣ်နာ်ကါလီၤ. ကဲၣ်ရိၣ်နာ်ကါန့ၣ်ပုၤကညိမၣ်တလာ်ပိာ်နာ်အီၤလာ်စုဒီးဒီးဝဲလီၤ.

၆. **နာ်ကါ** နှင့်မုၢ်သုာ်တကလုာ်လာ်ပသ့ၣ်ဒၣ် ဒီးပအိၣ်အသုာ်န့ၣ်ပကီးလာ်နာ်ကါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာ်နာ်ဘျီနာ်ကါလီၤ. နာ်ဘျီနာ်ကါန့ၣ်ပအိၣ်အသုာ်လီၤ.

၇. **နာ်ကု** နှင့်မုၢ်ပနာ်ဘျီပုၤန့ၣ်ပစံးလာ်နာ်ကုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်နာ်ကုနာ်ကုလီၤ. နာ်ကုဘျီပုၤန့ၣ်မုၢ်ပနာ်ဒီးဘျီန့ၣ်လီၤ.

၈. **နာ်ကုခိၣ်** နှင့်မုၢ်ပနာ်ကုကနုၤခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာ်နာ်ကုခိၣ်လီၤ. နုၤကုခိၣ်နာ်ကုခိၣ်ပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်နာ်ကုခိၣ်နာ်ကုလံာ်စကီးလီၤ.

၉. **နာ်ကုခိၣ်ထံး** နှင့်မုၢ်ပနာ်ကတၢ်လီၤလာ်စဲဘျးတံာ်ဒီးပခိၣ်ကပၤန့ၣ်ပစံးလာ်နာ်ကုခိၣ်ထံးလီၤ. နာ်ကုခိၣ်ထံးလာ်စဲဘျးဒီးပခိၣ်ကပၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်နာ်ကုခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ.

၁၀. **နာ်ကုချာ** နှင့်မုၢ်ပနာ်ကုအဒီးသးဆူခိတခီန့ၣ်ပစံးလာ်နာ်ကုချာလီၤ. နာ်ကုချာန့ၣ်ဒီးအသးဆူခိတခီန့ၣ်မုၢ်

နာကုချာလီ၊ နာကုချာသးသမိး။

၁၁. **နာကုလ်** နှံ့မုာ်နာကုခိာ်အဆိလီ၊ ဇီးမုာ်ပနာကုကနူခိာ်နှံ့ပစံးဇီးအဆိလၢနာကုခိာ်နာကုလ်လီ၊

၁၂. **နာကုာ်** နှံ့မုာ်ပုၤကတိၤတၢ်တၢ်ပတၢ်ဟံာ်ဟံာ်ပသးဇီးပစံးလၢနာကုာ်လီ၊ ပုၤတဂၤပကတိၤတၢ်တၢ်ဇီးနာကုာ်သမိးလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာကုာ်တၢ်တၢ်လီ၊ နူကုာ်နာကုာ် ပစံးဇီးအဆိလၢနာကုာ်စကိးလီ၊

၁၃. **နာကိာ်** နှံ့မုာ်ပုၤကတိၤတၢ်တၢ်ပကနာ်တဘၣ်ဘၣ်ပနာ်ဇီးပစံးလၢနာကိာ်လီ၊ ကတိၤတၢ်တၢ်န့ၣ်တဂ့ၤ စနာ်ကိာ်၊ ပုၤတနီၤနီၤပကိးအမံၤဇီးအနာ်ကိာ်လီ၊ ပုၤတဖၣ်ကတိၤတၢ်တၢ်စကနာ်စနာ်ကိာ်က၊

၁၄. **နာ်ချ** နှံ့မုာ်ပနာ်ပုၤဆါဇီးညိးထီၣ်ဝဲဇီးသလံၤထီၣ်လၢပကိာ်ကပၤန့ၣ်ဇီးပစံးလၢနာ်ချလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာ်ချနာ်ချလီ၊ စနာ်ချနာ်ချဆါသမိးလီ၊

၁၅. **နာ်ဃာ** နှံ့မုာ်ပုၤကတိၤတၢ်တၢ်န့ၣ်ပနာ်ပာ်အခီအပညီကိးဇီးပစံးလၢနာ်ဃာလီ၊ ပုၤတဂၤအနာ်ဃာဇီးအနာ်ပာ်တကိးစကိးလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာ်ဃာလီ၊

၁၆. **နာ်စု** နှံ့မုာ်ခိာ်စုအဆိလီ၊ ထီၣ်တၢ်ခိာ်စုလၢဘၣ်ဆိးပုၤန့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢခိာ်စုနာ်စုလီ၊ ဘိ နှံ့ခိာ်စုနာ်စုစံးဝဲဒၣ်လီ၊

၁၇. **နာ်စါ** နှံ့မုာ်ပတုာ်ခိာ်ပိၤအအံးဇီးဘၣ်န့ၣ်လီ၊ စါဖးထီၣ်ဇီးပစံးပဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနာ်စါလီ၊ ပုၤတဂၤမၤနာ်စါဇီးပစံးလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာ်စါနာ်စါလီ၊

၁၈. **နာ်စါ** နှံ့မုာ်ပကတိၤကြိၣ်တၢ်တၢ်ဇီးပစံးလၢနာ်စါကတိၤတၢ်လီ၊ ပုၤကညိမုာ်တပျါဘၣ်နာ်သကု ဇီးပစံးလၢပျါန့ၣ်မုာ်နာ်စါကတိၤတၢ်လီ၊ နာ်စါကတိၤတၢ်တၢ်န့ၣ်တဂ့ၤ ပုၤကလးအိၣ်ဘၣ်နာ်လီ၊ ဇီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနာ်စါလီ၊ ဇီးတနီၤနီၤစံးလၢနာ်စါလီ၊ ဇီးပစံးလၢနာ်စါစကိးလီ၊

၁၉. **နာ်တအါ** နှံ့မုာ်ပုၤကညိနာ်ပုၤတံာ်တၢ်တၢ်ဇီးတနာ်ဟူဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနာ်တအါလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာ်တအါနာ်တကံာ်လီ၊

၂၀. **နာ်တိာ်** နှံ့မုာ်ပုၤကညိလၢအမိာ်အပာ်ကတိၤတၢ်တၢ်ဇီးတကနာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာ်တိာ်လီ၊ ပုၤတဂၤအနာ်တိာ်သမိး၊ အမိာ်အပာ်ကတိၤတၢ်တၢ်ဇီးတကနာ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်၊

၂၁. **နာ်တိာ်** နှံ့မုာ်ပုၤကညိအနာ်ကုာ်န့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢနာ်ကုာ်တၢ်တၢ်လီ၊ ပုၤတဂၤအနာ်ကုာ်အနာ်တိာ်နးသမိး၊

၂၂. **နာ်ထီၣ်** နှံ့မုာ်ပမၤထီၣ်ကုနာ်န့ၣ်ပစံးလၢနာ်ထီၣ်ကုလီ၊ ကုတဒုအနာ်တအိၣ်ဘၣ်နာ်ထီၣ်ကုအီၤတကုာ်၊

၂၃. **နာ်ထီၣ်** နှံ့မုာ်နီၣ်ထီၣ်အဆိလီ၊ ဇီးမုာ်ပုၤကညိကလးဆဲးန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ထီၣ်နာ်ထီၣ်လီ၊

၂၄. **နာ်ခဲ** နှံ့မုာ်ခိာ်ခဲအဆိလီ၊ ဇီးမုာ်ပယုာ်ဇီးပခိာ်လီ၊ ဂုၤနာ်လီၤလီၤန့ၣ်ပစံး ဇီးအဆိလၢခိာ်ခဲနာ်ခဲလီ၊ ပုၤတဂၤယုာ်ဇီးခိာ်ခဲနာ်ခဲမးလီ၊

၂၅. **နာ်ခဲ** နှံ့မုာ်ပုၤကညိအထူၣ်ဖျိးန့ၣ်ပကိးလၢနာ်ခဲလီ၊ ပုၤကညိမၤတကဲဇီးသရၣ်မုာ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဇီးဟံးကွာ်ဝဲနာ်ခဲလီ၊ တုၤနာ်ခဲတအိၣ်လၢဘၣ်ဇီးသံဝဲလီ၊

၂၆. **နာ်ခဲ** နှံ့မုာ်ထီၣ်ပုၤကညိဆွဲနာ်တၢ်လၢအနာ်တုာ်ဝဲအိၣ်ပုၤန့ၣ်ပကိးလၢနာ်ခဲလီ၊ ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢနာ်ဘၣ်နာ်ခဲလီ၊

၂၇. **နာ်ခဲးဖျါ** နှံ့မုာ်နာ်ကါလၢအဘိဘၣ်လိာ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနာ်ခဲးဖျါလီ၊ ထီၣ်ပခံးတၢ်လၢအဘိတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနာ်ခဲးဖျါလီ၊ ပုၤကညိပိာ်ခွါန့ၣ်ခဲးထဲနာ်ခဲးဖျါခိာ်လီ၊

၂၈. **နာ်ခဲးပသး** နှံ့မုာ်ပုၤကလုာ်အဂၤတဖၣ်ဇီးတၢ်အိၣ်ဇီးအကွါဇ်ပသးအသိးဇီးပကိးလၢနာ်ခဲးပသးလီ၊ ပုၤအကလံးအမုာ်တနီၤနီၤခဲးနာ်ခဲးပသးလီ၊

၂၉. **နာ်ဒါ** နှံ့မုာ်ပုၤကညိအနာ်ပုၤညိးထီၣ်ဝဲထီၣ်ဇီးအဖဲအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာ်ဒါလီ၊ ပုၤတဂၤအနာ်ဒါဇီးအဖဲဖဲလီဝဲလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢ နာ်ဒါနာ်ဒါလီ၊

၃၀. **နာ်ဒု** နှံ့မုာ်ပုၤလၢတကနာ်ဘၣ်အမိာ်အပာ်အကလုာ်ဇီးအနာ်ကုာ်ဇီးဟ့ၣ်တၢ်၊ မၤဂီၤတၢ်ဇီးအိၣ်ပဖိသိးပမၤဒီးပိာ်မုာ်တဖၣ်အိၣ်ဇီးပုၤဂၤတၢ်ဇီးပစံးလၢနာ်ဒုလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာ်ဒုသးကိာ်လီ၊ ပုၤတဂၤအနာ်ဒုဇီးအိၣ်ဇီးပုၤဂၤအဖဲအမၤအဖဲအတပျါဘၣ်ဝဲဘၣ်၊

ကျိာ်တဖျါစုၣ်ပုၤအပုၤ စါနာ်ဒုသးကိာ်
နီၣ်အိၣ်ပတၢ်အနာ်ဒု အိၣ်ပမၤဘျိတၢ်ကတိၤ၊

၃၁. **နာ်ဒု** နှံ့မုာ်ပုၤကညိအိၣ်ဇီးနာ်ဟူကြိၣ်တၢ်တၢ်ဇီးတၢ်ယုာ်၊ ဇီးတၢ်ကိး၊ ဇီးပမၤလုာ်မၤထီၣ်အသိး ဇီးပစံးလၢနာ်ဒုလီ၊ ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနာ်ဒုနာ်ပိာ်လီ၊ နစံးတၢ်သိၣ်ဇီးပုၤကညိယုာ်လၢဟီၣ်ခိာ်ဖိခိာ်သိၣ်အသိးန့ၣ်ကမုာ်ကနာ်ဒုသး၊

၃၂. **နာ်ဒိာ်တခုာ်** နှံ့မုာ်ပမံးဇီးပနာ်လီၤဇီးတၢ်သိၣ်တၢ်သဲပနာ်ဟူလၢပမံးအဖၤမုာ်န့ၣ်ပစံးလၢပနာ်ဒိာ်တခုာ်လီ၊ ပုၤတဂၤအနာ်ဒိာ်တခုာ်ဇီးမံနာ်သကုအဖၤမုာ်န့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်ပုၤဇီးနာ်ဟူဝဲလီ၊

၃၃. **နာ်နာ်တၢ်** နှံ့မုာ်ဖိသုာ်ထုးဘျးလိာ်ဆိၣ်ဇီးထုးဝဲပုာ်လိာ်အသးဇီးစံးဝဲလၢနာ်နာ်တၢ်လီ၊ ဇီးမုာ်ဖိသုာ်လိာ်ကွဲ တၢ်လီ၊ ဖိသုာ်ဘျးလိာ်ဆိၣ်ခံဘုာ်ဇီးထုးပုၤလိာ် ဝဲ ဇီးမၤသိၣ် အကလုာ်စံးဝဲဒၣ်
• နာ်နာ်တၢ်, တၢ်လၢနဲဒၣ်တခီ, ဇီးအဝဲတကစံးစကိး
နာ်နာ်တၢ်, တၢ်တၢ်လၢနဲဒၣ်တခီစံးဝဲ ဇီးတုၤအဆိၣ်
တဲာ် ဝဲ တဂၤဂၤ ဇီးစံးဝဲ လၢနာ်နာ်

နာ

တော် တော်လာနာတခီလံစံးဝဲလီၤ.

၃၄. **နာဟ်နာဘျါ** နှံ့မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဒီးအကသီးပိညါ တဖၣ်နှံ့သ့ၣ်ညါတၢ်အဂ့ၢ်အပီၤ. တၢ်ကတိၤအဒိၣ် အယိၣ်သ့ၣ်ညါဝဲအခီပညီ ဒီးပစံးလၢနာဟ်လီၤ. ဒီးပုၤ ကလုာ်အဂၢၤကတိၤတၢ်နှံ့စံးတၢ်အံၤတၢ်န့ၤပသ့ၣ်ညါဒီး ပစံးလၢနာဟ်လီၤ. ပုၤတဂၤနာဟ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂ့ၢ်အ ပီၤအါန့ၢ်ပုၤတက့ၢ်လီၤ. ပုၤလၢဒၢးချံးဒၢးထီၣ်, ဒၢးကဘီ သီပါအနာဟ်ဝဲတဖၣ်နှံ့တပျံၤဘၣ်တပုၤတဝီၣ်ဘၣ်.

၃၅. **နာပူၤ** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အနာထူၣ်ဖျါန့ၣ်ဆူအခိၣ်အိၣ်ပူၤနှံ့ဒီးနာဟူတၢ်ဒီးပစံးလၢ နာပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာပူၤနာတုၤလီၤ. ပုၤက ညီနာဟူတၢ်လၢနာပူၤလီၤ.

၃၆. **နာပူၤဒၢကုၣ်** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီအနာပူၤတစၢ်ဆၢ ဘၣ်ဒီးကုၣ်ဝဲနှံ့ပစံးလၢနာပူၤဒၢကုၣ်လီၤ. ပုၤကညီနှံ့ နာပူၤတစၢ်ဆၢဘၣ်.နာပူၤဒၢကုၣ်ဝဲလီၤ.

၃၇. **နာပီၤ** နှံ့မ့ၢ်နာဒုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနာဟူကြူးနာ ဟူကြူတၢ်ဒ်တၢ်ယုၢ်တၢ်ကိးတၢ်သီၣ်တၢ်ပူၤအသိး ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢနာဒုနာပီၤလီၤ. ပုၤလၢသးပုၤတဖၣ်နှံ့အနာ ဒုနာပီၤထီၣ်တီၤ.

၃၈. **နာပီၤ** နှံ့မ့ၢ်မဲၣ်ဝီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထံၣ်ကြီကြီ တၢ်ပျံၤပျံၤပျံၤပျံၤပုၤကညီလဲၤတၢ်က့ၢ်တၢ်အသိး ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမဲၣ်ဝီၢ်နာပီၤလီၤ.

၃၉. **နာပီၤ** နှံ့မ့ၢ်ထံခိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံသပၤလၢ ထံအိၣ်လၢအပူၤနှံ့ပကျၢ်လၢအခိၣ် ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢထံခိၣ်နာပီၤလီၤ.

၄၀. **နာပီၤ** နှံ့မ့ၢ်ပခိၣ်ကပၤဖဲဘူးဒီးပနာဒီးပအိၣ်တၢ်ဝး ဝဲနှံ့ပကိးလၢနာပီၤလီၤ. ပုၤကညီခးကဆိဘၣ်ဖဲနာပီၤ နှံ့ဒီးသံဝဲလီၤ. ပုၤကညီအိၣ်မ့ၢ်နှံ့အနာပီၤဝးဝဲလီၤ.

၄၁. **နာပီၤထံး** နှံ့မ့ၢ်ပနာသရူၤထံးဖဲပခိၣ်ကပၤဘူးဒီးပ နာပူၤအသရူၤနှံ့ပစံးလၢနာပီၤထံးလီၤ. ပုၤကညီနာပီၤ ထံးနှံ့တုၤပတီၢ်ဘၣ်တဘီဒီးသံဝဲလီၤ.

၄၂. **နာပူၤ** နှံ့မ့ၢ်နာဟူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သီၣ်တၢ်ပူၤ နှံ့ဟူဘၣ်ပနာပူၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဟူနာပူၤလီၤ. နာ ဟူနာပူၤစံးဝဲဒၣ်.

၄၃. **နာပူၤ** နှံ့မ့ၢ်နာသီၣ်အဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပနာပူၤသီၣ်ဟူၢ် ဟူၢ်ဇုၤ ဒီးသီၣ်ဝဲဒ်ပဆုဘုတီၢ်ဘုသိး ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ နာသီၣ်နာပူၤလီၤ.

၄၄. **နာပျံၤ** နှံ့မ့ၢ်ပတုၢ်ပနာဒီးပယဲၣ်ထီၣ်နှံ့အည့အိၣ် တဘီဒ်ပျံၤအသိး ဒီးပစံးလၢနာပျံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢနာ ပျံၤနာဖိဒ်နှံ့ဒီးအဆိစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤယဲၣ်နာဒီးအနာ ပျံၤအိၣ်ဒီးဖိန့ၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤနာပျံၤတၢ်ဒီးဒီးနာဒီးတ သုလၢဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာပျံၤနာပျံၤလီၤ.

နာ

၄၅. **နာပျံၤ** နှံ့မ့ၢ်ဟံၣ်ခိၣ်အဆိလီၤ. ဟံၣ်ခိၣ်နာပျံၤစံး ဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်ဟံၣ်ဖိခိၣ်လၢပဒုးထီၣ်လၢန့ၣ်လီၤ.

၄၆. **နာဖိ** နှံ့မ့ၢ်ထံဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံလိာ်လၢဆံး တဖၣ်နှံ့ပကိးဒီးအဆိလၢထံဖိနာဖိလီၤ. ထံဖိနာဖိလိာ် စံးဝဲဒၣ်.

၄၇. **နာဖိ** နှံ့မ့ၢ်ခိၣ်ဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျံၤတၢ်ဒီးပသး ခုၣ်လီၤ ဒီးပခိၣ်နှံ့မၤသးဒီးဒိၣ်ထီၣ်အသိး ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢခိၣ်ဖိနာဖိလီၤ. စထံၣ်ဘီၣ်သအိၣ်တဒုၤသါက အ့ၣ်ယၢဒီးစခိၣ်ဖိနာဖိမးလီၤ.

၄၈. **နာဖိ** နှံ့မ့ၢ်နာပျံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနာအည့လၢပ တုၢ်ဒီးပယဲၣ်နာအည့အိၣ်တစံးဖိဒ်ပျံၤအသိးနှံ့ပစံးဒီး အဆိလၢနာပျံၤနာဖိလီၤ.နာပျံၤနာဖိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄၉. **နာဘျုး** နှံ့မ့ၢ်နာကါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နာဒီးစုလၢအ ခိၣ်သဆိးတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နာဘျုးနာကါစံးဝဲဒၣ်. ဒီးနာဒီး အဆိမ့ၢ်နာဘျုးစကိးလီၤ.

၅၀. **နာဘျုး** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီဖိဆံးလၢအိၣ်ဖျါသီနှံ့အ နာဘီၣ်ဝဲဒီးတုၤယံၣ်ဒီးအနာသလၢထီၣ်က့ၢ်အသးနှံ့ပ စံးလၢနာဘျုးလီၤ. ပုၤဆံးနှံ့တနီၤနီၤအိၣ်ဖျါသီနှံ့နာ တဘျုးဒီးဘၣ်. တုၤယံၣ်ဒီးနာဘျုးဝဲလီၤ.

၅၁. **နာဘျုး** နှံ့မ့ၢ်နာဟ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢနာဟ် တၢ်စံးတၢ်ကတိၤအဒိၣ်အယိၣ်, ဒီးအိၣ်ဒီးအကသီးပိညါ နှံ့ပစံးလၢပုၤနာဟ်နာဘျုးနာဘျုးလီၤ.

၅၂. **နာယိာ်** နှံ့မ့ၢ်ပုၤလၢကသီးတအိၣ်ဘၣ်ဝဲဒီးအနူၤ တပၢ်နာတပၢ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤအဒိၣ်အယိၣ်ဘၣ် ဒီးတၢ် အဂ့ၢ်အပီၤနှံ့တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလၢအအါဘၣ် ဒီးပစံး လၢနာယိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤနာယိာ်ကၢ. အနာတပၢ်ဘၣ် တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

၅၃. **နာယိာ်** နှံ့မ့ၢ်ပုၤလၢမံဆူၣ်ဝဲဒီးပကိးတနာဟူ ဘၣ်ဝဲနှံ့ပစံးလၢနာယိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤမံဒီးအနာယိာ် ဒီးပကိးတနာဟူဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ.

၅၄. **နာယုၢ်** နှံ့မ့ၢ်နာက့ၣ်အဆိလီၤ. ပုၤလၢပကတိၤ တၢ်တဟ်နာဟူဘၣ်အသးနှံ့ပစံးလၢနာက့ၣ်နာယုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပုၤနာက့ၣ်နာယုၢ်စကိးလီၤ.

၅၅. **နာလုၢ်** နှံ့မ့ၢ်ပနာပူၤအကတၢ်လၢပူၤအနါစုၤနှံ့ အသၣ်အိၣ်တဖျါကလၢတၢ်ခံၣ်ကုအသိးဒီးဝါဝဲနှံ့ ပကိးလၢနာလုၢ်လီၤ. ပနာလုၢ်နှံ့ထံမိၢ်ကံၤလွံၤသၣ်အချံ တဖျါ ဒီးဝါဝဲ ဒီးအိၣ်လၢပနာပူၤကတၢ်နှံ့ပကိးလၢနာ လုၢ်လီၤ. ပုၤကညီနာလုၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးတ နာဟူဘၣ် တၢ်ဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနာလုၢ်နာလုၢ်လီၤ. ပုၤလၢ နာတအၢတဖၣ်နှံ့မ့ၢ်အနာလုၢ်သ့ၣ်ဖးဒီးနာတအၢတနာ ဟူဘၣ်တၢ်လီၤ.

၅၆. **နာလိာ်သး** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီဂ့ၢ်လိာ်တၢ်နှံ့ပစံးလၢနာ

နာ

လိာ်သးလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဝံသးကၢၣ်မၤတၢ်တမံၤမံၤမၤ
အဝဲတဂၤမၤဒီးအဝဲတဂၤန့ၣ်မၤစကိးအဝဲတဂၤမၤဒီးပ
စံးလၢနာ်လိာ်သးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာ်လိာ်န့ၣ်လိာ်
လီၤ.

၅၇. **နာ်သကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဲးဘူးဒီးပနာ်အပူၤဒီး
ပနာ်ကံၣ်တၢ်အတအာ်တၢ်ဒီးပစံးလၢနာ်သကံၢ်လီၤ. ဖိခံ
ဂၤမၤကဲးလိာ်အသးဒီးစနာ်သကံၢ်ကၤ. ကဲးဘူးဒီးယ
ၤတ ဂ့ၤစနာ်သကံၢ်. သံးနာ်သိၣ်ဘူးဒီးပှၤန့ၣ်
ပနာ်သကံၢ်ဒီးတအာ်မးလီၤ.

၅၈. **နာ်သကံၤထံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်အသၢၤထံးလၢအကုခိၣ်
တခီန့ၣ်ပစံးလၢပနာ်သကံၤထံးလီၤ.ဒီးပစံးလၢနာ်သကံၤ
ထံးစကိးလီၤ. နာ်သကံၤခိၣ်နာ်သကံၤထံးန့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်ကု
ခိၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢနာ်သကံၤထံးလီၤ.

၅၉. **နာ်သကံၤထံး** ဒီးနာ်သကံၤထံးန့ၣ်တပူၤယီၤဒ်သး
သးလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပနာ်ကုခိၣ်အခိၣ်ထံးဖဲပဒီးဖိဒီးပတြၢ်ထီၣ်
ဖိန့ၣ်မၤသးဒ်ပနာ်သကံၤအသး ဒီးစံးလၢနာ်သကံၤထံး
လီၤ. ပှၤဆံးလၢတတုၤဒီးဘၣ်အနာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးလိာ်ကွဲဖိဒီး
တြၢ်ထီၣ်ဝဲလၢနာ်ကုခိၣ်ဒီးတြၢ်ဝဲတုၤလီၤအနာ်သကံၤ
ထံးန့ၣ်လီၤ.

၆၀. **နာ်သဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်သဝဲၣ်အခိၣ်ဖူကဘျးအသး
တစးဒ်အဘျးအသး ဒီးပစံးလၢနာ်သဘျးလီၤ. နာ်သ
ဘျးန့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်အကနူၤကတၢ်လီၤဝဲပနာ်အသဝဲၣ်ခိၣ်ဖူ
န့ၣ်ပစံးလၢနာ်သဘျးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနာ်သဘျးနာ်သဘျး
ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၆၁. **နာ်သဝဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်သဘျးလၢန့ၣ်ပကိးလၢနာ်သ
ဝဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနာ်ဝဲၣ်ပူၤစကိးလီၤ. ခံၣ်တဖၣ်န့ၣ်
အ့ၣ်ပနာ်သဝဲၣ် ဒီးပနာ်သဝဲၣ်ပူၤန့ၣ်ပပံၢ်ခံၣ်ကိမးလီၤ. နာ်
သဝဲၣ်န့ၣ်လီၤဆၢၣ်တြၢ်စုဆၢၣ်ခိၣ်နီၤစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢနာ်သဝဲၣ်နာ်သဝဲၣ်လီၤ.

၆၂. **နာ်သိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်ဒုနာ်ပီၤန့ၣ်ပစံးလၢနာ်သိၣ်လီၤ.
နာ်သိၣ်န့ၣ်ပနာ်ဟူတၢ်သိၣ်ဒ်ပကလုာ်ကတိၤအသး, ပနာ်
ဟူတၢ်သိၣ်ဒ်တၢ်ယုာ်တၢ်ကိးအသးတြၢ်တြၢ် ဒီးပစံးလၢနာ်
သိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာ်သိၣ်နာ်ပူၤလီၤ. နာ်သိၣ်
နာ်ပူၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၆၃. **နာ်ဟူနာ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သီဟူဘၣ်ပနာ်ပူၤဒီးပစံးလၢ
နာ်ဟူလီၤ. မျိာ်သိၣ်နာ်ဟူစကိးခါ. နာ်ဟူဝဲ သၢ. စတနာ်
ဟူနာ်ပူၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. နာ်ဟူသ့ၣ်ညါပစံး ဒီးအ
ဆိန့ၣ်စကိးလီၤ.

၆၄. **နာ်ဟူလၢနာ်ကဘျးလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်ဟူတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်
ဆံးဆံးဒီးပစံးလၢနာ်ဟူလၢနာ်ကဘျးလၢလီၤ. ပနာ်ဟူ
တၢ်မ့ၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆံးဘၣ် ဒီးပနာ်ဟူဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးဒီး
မ့ၢ်ပနာ်ဟူလၢပနာ်ကဘျးလၢလီၤ. ပှၤန့ၣ်စနာ်ဟူအပရၢ

နာ်

လၢစနာ်ကဘျးလၢလီၤ. ပှၤကညီကတိၤကသ့ၣ်လိာ်အ
သးန့ၣ်စနာ်ဟူလၢစနာ်ကဘျးလၢလီၤ.

၆၅. **နာ်အံၣ်သူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်ပူၤကိာ်ယုာ်ကိာ်လၢထီၣ်ယံၣ်
ထီၣ်ယုးကိာ်လိာ်ကိာ်လး ဒီးပစံးလၢနာ်အံၣ်သူလီၤ. ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢနာ်အံၣ်တၢ်နာ်အံၣ်သူ. နာ်အံၣ်သူနာ်အံၣ်
လါလီၤ. ပနာ်အံၣ်သူလၢပနာ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်အံၣ်ဒီးပနာ်တအာ်
လီၤ. ခွဲးထီၣ်ကွဲၣ်နာ်အံၣ်သူတက့ၢ်.

၆၆. **နာ်အိပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနာ်ပူၤလၢပနာ်ဟူတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ
နာ်အိပူၤလီၤ.ဒီးပစံးလၢနာ်ပူၤစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢနာ်အိပူၤနာ်အိတုၤလီၤ. ပှၤတဂၤအနာ်အိပူၤဝုတၢ်
တၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၆၇. **နာ်အိပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတုၤထီၣ်ဖျိအနာ်ဒီးဆွဲန့ၣ်ဝဲ
ဒီးသ့ၣ်ဖိဝဲဖိဒီးအနာ်လၢတုၤထီၣ်ဖျိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာ်အိ
ပူၤလီၤ. ပှၤတဂၤတုၤထီၣ်ဖျိအနာ်ဒီးအိၣ်ထီၣ်ဒီးအနာ်အိ
ပူၤလီၤ.

၆၈. **နာ်ဇါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပနာ်လၢပနာ်ဟူတၢ်န့ၣ် ဒီးအဆိ
လၢနာ်ဇါနာ်ဇါလီၤ. နူၤဇါနာ်ဇါစံးဝဲဒၣ်.

၆၉. **ကဟၣ်နာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကဟၣ်တၢ်ဖိလၢပထီထီၣ်ချၢၣ်
ဘိန့ၣ်ပစံးလၢကဟၣ်နာ်လီၤ.ကဟၣ်နာ်န့ၣ်ပထီထီၣ်ချၢၣ်
ဘိလၢအလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကဟၣ်နူၤကဟၣ်
နာ်လီၤ.

၇၀. **ကလိာ်နာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကုၣ်ပနာ် ဒီးပလဲၤတၢ်ပှၤဂၤမ့ၢ်
တအံၣ်ဘၣ် ဒီးပလဲၤလၢအန့ၢ်ခါး ဒီးပစံးပလဲၤကလိာ်နာ်
လီၤ. ဒီးပှၤဂၤမၤပှၤပတလဲၤဘၣ် ဒီးပအိၣ်နၢၤအိၤန့ၣ်ပ
စံးလၢအိၣ်ကလိာ်နာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်မၤဒီးဝံသး
ကၢၣ်အိၣ်ကလိာ်နာ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်
တအံၣ်ဘၣ်နာ်သက့ဒီးလဲၤကလိာ်နာ်ဝဲလီၤ.

၇၁. **ကုနာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတုၤထီၣ်ကုပျံၤအလီၤလၢဂ့ၢ်လၢကု
အလီၤဒီးပစံးလၢကုနာ်လီၤ.

၇၂. **ကိာ်နာ်ဘျါစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုကိာ်သွးဆါဒီးပဟံးလီၤပနာ်
ကုပမၤသိၣ်ပကလုာ်ကိာ်နာ်ဘျါစုပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ. ကိာ်နာ်
ဘျါစုစံးဝဲဒၣ်ဒီးအစုကိာ်သွးဘျါဒီးအနာ်ကိာ်ကွဲၣ်တသါ
လီၤ.စံးဝဲဒၣ်.

၇၃. **ကိးနာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးထံကိးလိာ်ဒီးဒီးအဆိဒီးပစံး
လၢကိးနာ်ကိးလိာ်လီၤ.စလဲၤခိဘၣ်ထံးကိးနာ်ကိးလိာ်ဒီး
ထံဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်တလိာ်လီၤ.

၇၄. **ကိာ်နာ်ကိာ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသ့ၣ်ကၢ်တသ့သး
လီၤတသ့ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤကိာ်နာ်ကိာ်သးလီၤ.
ပှၤအာ်ပှၤသီန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကိာ်နာ်ကိာ်သးလီၤ.

၇၅. **ခွဲးနာ်အံၣ်သူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ကွဲၣ်နာ်အံၣ်သူလၢနီၣ်
က့ဖိခိၣ်ဒီးပစံးလၢခွဲးနာ်အံၣ်သူလီၤ. ပှၤတဂၤခွဲးနာ်အံၣ်
သူလၢနီၣ်က့ဖိလီၤ.

နာ

၇၆. ညဉ်နာ နှဉ်မုၢ်ညဉ်ခိၣ်အဆိလီၤ. ညဉ်ခိၣ်ညဉ်နာ စံးဝဲဒၣ်.

၇၇. တနာ နှဉ်မုၢ်ပဒုတၢ်တကလုာ်ပမၤအဒၢလၢသ့ၣ်ဒီး ပမၤက့ၣ်အကူၤလၢသ့ၣ်က့ၣ်ကွီၤတဘိ ဒီးပမၤအပျံၤနွံ ဘိဒီးပဒုသိၣ်မုၢ်ဝဲဒီးပကိးလၢတနာလီၤ. ဒီးပကိးလၢသ နာ်စကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတနာသိတူၢ်လီၤ. တ နာ်နှဉ်ပဒုသိၣ်အကလုာ်ပြီၣ်ကဒိးလီၤ. ဒီးပကနာ်မုၢ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပကိးလၢသနာ်စကိးလီၤ.

၇၈. ထံနာ် နှဉ်မုၢ်ထံကျိပူၤနှဉ်ပကိး ဒီးအဆိလၢထံနာ် လီၤ. ထံနာ်ထံကျိစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢထံနာ်ထံတြစကိး လီၤ.

၇၉. ပနာ် နှဉ်မုၢ်ဆဉ်ဇီၤကီၢ်ဇီၤလၢပၤဘျဉ်ဒၢတကလုာ် အိၣ်ဒီးအနၢၤအနာ် ဒီးပထူအိၣ်စံးဇီၤပၤဇီၤနှဉ်ပစံးလၢ ပနာ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ် လီၤ. ပနာ်မံၤတကလုာ်ဒီးပနာ် ဒၢတကလုာ်လီၤ. ဒီးအဆိမုၢ်ပနာ်ပနာ်လီၤ. ပၤတဂၤ ဘျဉ်ဒီးပနာ်ပနာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. သးပနာ်. (ex, 84)

၈၀. ဟံက့ၣ်အနာ် နှဉ်မုၢ်ပၤဂၤမၤပၤတဂၤတနာ်ဘဉ်မုၢ် ဂၤ. ပၤတဂၤတကနာ်ဘဉ်အမိၢ်အပၢ်အကလုာ်မုၢ်ဂၤ. ပ စံးလၢဟံက့ၣ်အနာ်လီၤ. ပၤတဂၤဟံက့ၣ်အနာ်ဒီးတက နာ်ဘဉ်အမိၢ်အပၢ်အကလုာ်ဘဉ်.

၈၁. ဟံလီၤအနာ် နှဉ်မုၢ်ပၤလၢကနာ်အမိၢ်အပၢ်အက လုာ်ဒီးပမၤဒီးဒိကနာ်ဝဲနှဉ်ပစံးလၢဟံလီၤအနာ်လီၤ. ပၤ တဂၤပမၤဒီးဟံလီၤအနာ်ဒီးလဲၤဝဲလီၤ.

၈၂. လီၤနာ် နှဉ်မုၢ်ပၤလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သဲဒီးနာ်ဟူဝဲညီတ ဖဉ်နှဉ်ပစံးအီၤလၢလီၤနာ်လီၤ. ပၤတဂၤနာ်ဟူတၢ်ညီဒီး ပကိးနာ်အမံၤလၢလီၤနာ်လီၤ.

၈၃. သနာ် ဒီးတနာ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်လၢပဒုတ ကလုာ်သိၣ်မုၢ်ဝဲလီၤ.

၈၄. သးပနာ် နှဉ်မုၢ်သးပနာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပၤလၢပ လူၤအသးဒီးဟံထီၣ်ထီၣ်အသးတဖဉ်နှဉ်ပစံးလၢသးပနာ် သးပနာ်လီၤ. ပၤဂၤလူၤအသးဒီးအသးပနာ်သးပနာ်ဒီး ဟံထီၣ်ထီၣ်အသးဒီးယံၣ်ဒီးနးလီၤ.

၈၅. အနာ် နှဉ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢအဂီၢ်တမံၤလၢနာ်ဟူ တၢ်နှဉ်ပစံးလၢအနာ်လီၤ. ပၤကညီအဂီၢ်တမံၤလၢအခိၣ် လီၤအိၣ်ဒီးအပူၤလၢနာ်ဟူတၢ်သိၣ်တၢ်သဲနှဉ်မုၢ်အနာ် လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်တမံၤနှဉ်အိၣ်ဒီးအနာ်လီၤ.

၈၆. အနၢၤက့ၣ်အနာ်တီၣ် နှဉ်မုၢ်ပၤလၢအနာ်က့ၣ်ကဲၣ် ဆိးတၢ်ပကတိၤတၢ်တဒိကနာ်ဘဉ်ပကလုာ်နှဉ်ပစံးလၢ အနၢၤက့ၣ်အနာ်တီၣ်ပစံး ဒီးအဆိဒ်နှဉ်လီၤ. ပၤတဂၤအ နၢၤက့ၣ်အနာ်တီၣ် ဒီးပကတိၤတၢ်တကနာ်ဘဉ်ဝဲဘဉ် လီၤ.

၈၇. အနာ်စူ နှဉ်မုၢ်အခိၣ်စူအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်

နာ

ခိၣ်လၢအဘဉ်ဆိးပၤနာ်ဝဲခဲလၢာ်နှဉ်ပစံး ဒီးအဆိလၢအ ခိၣ်စူအနာ်စူလီၤ. တၢ်လၢဘီၤဇိးဇိးနာ်အခိၣ်စူအနာ်စူ စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၈၈. အိၣ်ကလီၢ်နာ် နှဉ်မုၢ်ပၤဂၤမၤပၤတလဲၤဘဉ်ဒီးပ အိၣ်နာ်အိၣ်ယဉ်အီၤ ဒီးပစံးလၢအိၣ်ကလီၢ်နာ်လီၤ. ပၤ တဂၤပမၤဒီးအိၣ်ကလီၢ်နာ်ဒီးတလဲၤဘဉ်ဝဲဘဉ်. ပဒိၣ်မၤ ပၤနှဉ်ပအိၣ်ကလီၢ်နာ်တဘျဉ်ဘဉ်.

၈၉. အိၣ်ကလီၢ်နာ် နှဉ်မုၢ်ပၤဆါလၢအိၣ်တၢ်တဂၤအိၣ် ဘဉ်ဒီးပတကနာ်ဘဉ်ဝဲ ဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢနာ်အခါးဒီးပ စံးလၢအိၣ်ကလီၢ်နာ်လီၤ. ပၤတဂၤအညဉ်ဂီၢ်ဒီးပစံးအိၣ် ခံသုတဂၤ ဒီးအိၣ်ကလီၢ်နာ်ဝဲ ဒီးအညဉ်ဂီၢ်ထီၣ်ကဒီး လီၤ.

၁. နာ် နှဉ်မုၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တကလုာ်မၤသးကဒိၣ်က ဒးဒီးမုၢ်ပထုလၢဆါနှဉ်ပစံးလၢနာ်လီၤ. ဒီးနာ်နှဉ်အိၣ် ဝဲကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပူၣ်ဇီၤနာ်ဇီၤ လီၤ. နာ်နှဉ်ပယီၣ်ဘုဟံဘုလၢအပူၤလီၤ. နာ်ကမျိ, နာ် သနူ, နာ်ယီၣ်, နာ်ပရဲ, နာ်ယု, နာ်ဖိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. နာ် နှဉ်မုၢ်ပဆိကမိၣ်တၢ်လၢပသးလၢတၢ်နှဉ်တမံၤ မုၢ်တၢ်နီၢ်နီၢ်. တၢ်နှဉ်တမံၤမုၢ်တၢ်ဂၤ, ပၤဂၤစံးတၢ်နှဉ်မုၢ် တၢ်တီ. ဒီးပမုၢ်မၤတၢ်နှဉ်တမံၤကနာ်, ဒီးပမုၢ်မၤတၢ်နှဉ် တမံၤကသု, ပမုၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်နှဉ်ဒီးပစံးလၢပနာ်လီၤ. ဒီး ပနာ်တၢ်နှဉ်အိၣ်အါမံၤလီၤ. စနာ်ယဲလၢကစၢ်ယွၤမၤတၢ် သုကိးမံၤဒီးလီၤ. စနာ်လၢကစၢ်ယွၤအုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်ပၤ လၢလရၢ်ပူၤနှဉ်ကသုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစူၢ်နာ် လီၤ. စူၢ်နာ်ကစၢ်ယွၤတက့ၢ်.

၃. နာ် နှဉ်မုၢ်တၢ်အၢတၢ်သိၣ်တၢ်ဝဲတၢ်နာ်နှဉ်ပစံးလၢနာ် လီၤ. ဒီးမုၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ ဆိလၢနာ်လၢဖုံၣ်လီၤ. ပၤသ့ခိၣ်ဖိမၤနာ်မၤဖုံၣ်စံးဝဲဒၣ် လီၤ.

၄. နာ်ကတိၤ နှဉ်မုၢ်ပၤလၢကတိၤဆါပၤဂၤအသးနှဉ်ပ စံးလၢနာ်ကတိၤဝဲလီၤ. နာ်ကတိၤနှဉ်မုၢ်ပစံးပၤဂၤလၢ ပၤအၢပၤသိပစံးပၤဂၤလၢပၤဝဲပၤနာ်, ပစံးပၤဂၤလၢတၢ် ဟုၣ်တၢ်ဘျဉ်, ပစံးပၤဂၤလၢပၤဂၤမၤကဘျးကဘျဉ်အ သးဒီးပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤ, မုၢ်တၢ်ဇိၣ်ပစံးတမုၢ်တၢ်ဇိၣ်ပစံးဒ် နှဉ် မုၢ်ပၤလၢပသးဟုၣ်အါဒ်နှဉ်ဒီးပစံးလၢနာ်ကတိၤလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢနာ်စံးနာ်ကတိၤလီၤ. ဒီးပဆိကမိၣ်လၢ ပသးဒ်ကမၤဝဲဒ်ပစံးအသိးနှဉ်ဒီးပကတိၤထီၣ်ဒ်ပဆိက မိၣ်အသိးနှဉ် ဒီးပစံးလၢနာ်စံးနာ်ကတိၤလီၤ. နာ်စံးနာ် ကတိၤယၤတဂၤ. ဒ်နာ်စံးအသိးနှဉ်စတမၤဘဉ်ယဲဘဉ်.

၅. နာ်ကနူ နှဉ်မုၢ်နာ်လၢပယီၣ်ဘုလၢနာ်ကနူလီၤ. ပၤ ကညီယီၣ်ဘုလၢနာ်ကနူလီၤ. ဒီးပၤတနီၢ်နီၢ်ကိးလၢနာ် သနူလီၤ. ပၤကညီယီၣ်ဘုလၢနာ်ကနူလီၤ. ဒီးပကိးလၢ

နာ

နာယိဉ်စကီးလီ။

၆. **နာကမာ** နှာမာပာလာတိုနာဖဲးယာတံသိတံသီ လာတတိတလီဘာ်. တာ်ကြီကြီဒီးနာဝဲတဖဉ်နှာမာ ဂု၊ ဝံဘျာ်ကတိကြီအကိာ်ဒီးနာဝဲမာဂု၊ ပစံးလာနာ ကမာတံလီ။ ပုကညီအံနာကမာတံအါမးလီ။ ပုမာကတိတံလာတတိတလီဘာ်နှာနာ်သြူးနာက မာ်တဂု။

၇. **နာကမျီ** နှာမာနာ်ဖိတကလုာ်လာပဒါအိဉ်တံက မာ်အိဉ်လာအပူနာ်ပကီးလာနာ်ကမျီလီ။ ဒီးပကီးဒီး အဆိလာနာ်ကမျီနာ်ကမျီလီ။ ပုကညီအိဉ်တံက မာ်အိဉ်လာနာ်ကမျီအပူလီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာနာ် တာ်နာ်ကမျီစကီးလီ။ နာ်ကံသံ(ကွာ် ၄၃.)

၈. **နာကုာ်** နှာမာ်ပသးဆိကမိဉ်ထီဉ်ကုာ်ကစာ်ယွာ်နှာ် မာ်တံဂုဒီးပစံးလာပနာ်ကုာ်ကစာ်ယွာ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလာကုာ်နာ်ကုာ်လီ။

၉. **နာ်ကျီ** နှာမာ်နာ်နာ်ကခါဉ်ဒီးပတဆံတံယာ်ဝဉ် လုဉ်လာနာ်ခိဉ်အဖိလံာ်တံသဘံဉ်ဒီးပကီးလာနာ်ကျီ လီ။ နာ်ကျီနှာ်မာ်ဝဉ်လုဉ်ဖိလာပသးကဆုဉ်ဒီးပတဆံ ကျီလာနာ်ခိဉ်အဖိလံာ်နှာ်လီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိ လာနာ်ကျီနာ်ကျီလီ။

၁၀. **နာ်ခိဉ်** နှာမာ်ပမာထီဉ်နာ်ခိဉ်လာဂုာ်တဘိလာပ သးကဘျာ်မာ်ဂု၊ ပမာဖျာ်မာ်ဂု၊ ပတဆံယာ်ဒီးပကီး လာနာ်ခိဉ်လီ။ နာ်နှာ်အခိဉ်မာ်တဆိဉ်ဘာ်ဒီး ပဟ်တခိဉ်ဘာ်အခိဉ်ယာ်ချာ်လီ။

၁၁. **နာ်ယု** နှာမာ်နာ်ယိဉ်အဆိလီ။ ဒီးမာ်နာ်လာဖးဒိဉ် လာပယိဉ်ဘုနာ်လီ။ နာ်ယိဉ်နာ်ယုစံးဝဲဒဉ်။

၁၂. **နာ်ယု** နှာမာ်နာ်ဖိတကလုာ်ပထုဒ်ယုအသိးဝံဉ် ထာ်ဆါတဘုဉ်ဆိဉ်လီဆါတဘုဉ် ဒီးပကီးလာနာ်ယု လီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာနာ်ယုနာ်ယာ်လီ။ ပုကညီ ထုနာ်ယုဒီးလံာ်စိဒီးတံဒီးတံလာ်လာဖျါပူနာ်လာ နာ် ယုအပူလီ။

၁၃. **နာ်ယုာ်** နှာ်စတသုဉ်ညါဘာ်. စတနာ်ဟူဘာ်နီတ စုဘာ်. စတစံးဘာ်နီတခိဉ်ဘာ်.

၁၄. **နာ်ယိဉ်** နှာ်မာ်နာ်သနူလာပယိဉ်ဘုနာ်ပကီးလာ နာ်ယိဉ်လီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာနာ်ယိဉ်နာ်ယုလီ။ ပုတဂါယိဉ်ဘုလာနာ်ယိဉ်ဒီးနာ်ဘုအနာ်တကယာ်လီ။

၁၅. **နာ်ယိဉ်ဖိ** နှာ်မာ်နာ်ဖိလာပယိဉ်ဘုတကလုာ်လွာ် နာ်ဒီးပုာ်ထီဉ်နာ်သနူတဖျာ် ဒီးပကီးလာနာ်ယိဉ်ဖိလီ။ ဒီးပုတဂါနီကီးပိာ်ထွာ်လာအံလာစံးတိဉ်လီ။

၁၆. **နာ်စါ** နှာ်မာ်ပုကညီကတိကြီကြီတံ, ကတိမံ အကိာ်ဒီးပစံးလာနာ်စါကတိတံလီ။ ဒီးပစံးလာနာ်စါ စါကီးလီ။ ပုဒီးပုာ်ပိာ်မုဉ်ဒီးပိာ်ခွါပိာ်လိာ်အံဒီးနစံး

နာ

လာဒီးမိဝါနှာ်ကမာ်ကနာ်စါကတိတံလီ။ ထီရီပ ကတိအါ, ကတိဒုဉ်ဒုဉ်တံနှာ်မာ်နာ်စါကတိတံ လီ။ ဒီးပစံးလာနာ်စါစကီးလီ။

၁၇. **နာ်တံ** နှာ်မာ်ထီရီပဆိကမိဉ်တံလာပသးလာတံ နှာ်တံမာ်အဂု, တံနှာ်တံမာ်အတိ. တံနှာ်တံမာ် မာ်အနီပစံးလာပနာ်တံလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစါတံ နာ်တံလီ။ စါအါတြာ်ဟဉ်နှာ်မာ်ပုာ်တံနာ်တံလီ။

၁၈. **နာ်တိာ်** နှာ်မာ်ပုလာကတိတံအဂုအိဉ်စိာ်က တိာ် တဆိဉ်စိာ်ကတိဒီးပစံးလာနာ်တိာ်ကတိတံလီ။

ပုတဂါနာ်တိာ်ကတိတံသုဒီးကတိဝဲလီ။ နာ်တိာ်နှာ် မာ်တံမာ်လံာ် ဒီးပစံးလာနာ်တိာ်လီ။ နာ်တိာ်တံမာ် လံာ်လာနာ်မာ်ကစာ်ယွာ်ဟံလီလီ။ နာ်တိာ်သုဉ်နာ်တိာ် ဝဉ်, နာ်တိာ်လာ်. နာ်တိာ်တံမာ်လာ်နှာ်မာ်ကစာ်ယွာ် ဟံလီဝဲလီ။ နာ်တိာ်နှာ်ထီရီအသိးတစံးဝဲဒဉ်တံမာ် လာ် အသိးတစံးဝဲလီ။ နာ်တိာ်ဆဉ်နှာ်တယုဘာ်ကီးဖျာ် ဖဲးဘာ်. နာ်တိာ်သုဉ်နှာ်ပစိးချံတသုဘာ်ကီးကလုာ်ဒီး ဘာ်. ပုတဂါနာ်တိာ်ကတိတံသုဒီးကတိဝဲလီ။

၁၉. **နာ်ဖဲ** နှာ်စနာ်တဟံဘာ်. စတနာ်ဟူဘာ်နီတစုဘာ်. စတစံးဘာ်နီတခိဉ်ဘာ်.

၂၀. **နာ်ဖိ** နှာ်မာ်ထီရီနာ်လာဆဲးတဖဉ်နှာ်ပကီးလာ နာ်ဖိလီ။ နာ်ဖိနာ်ဆဉ်နှာ်ပဟ်ဘုလာအပူ, ပဟ်တံ ကမာ်အိဉ်လာအပူ, ဖဲပဟ်တံသုတမံဒီးပဟ်လီ။

၂၁. **နာ်မျီ** နှာ်စနာ်တဟံဘာ်. စတနာ်ဟူဘာ်နီတစုဘာ်. စတစံးဘာ်နီတခိဉ်ဘာ်.

၂၂. **နာ်လီ** နှာ်မာ်ပဆိကမိဉ်လီပသးလာပမာ်ပုနာ် တုာ်, ပုတိ, ပုသု, ပုဂု, ပုဆုဉ်ဒီးပစံးလာနာ်လီပ သးလီ။ ပုတဂါနာ်လီအသးဒီးစံးဝဲလာပုဂါမာ်အါ တနာ်ဘာ်လီ။ ထီရီပဆိကမိဉ်လီပသးလာအဂုမာ် လာ်နှာ်ပစံးလာနာ်လီပသးလီ။

၂၃. **နာ်သကု** နှာ်အိဉ်ထဲတံကတိလီ။ မာ်နာ်သကုဒ် နှာ်ဒီးစကသံဂီလာသရဉ်လီ။ စစံးစကလဲတံမဆါ အံလီ။ မာ်နာ်သကုဒ်နှာ်ဒီးစကဆုလာ်ဟူဒဉ်ကယာ် ပုတဂါကုာ်. ဒီးပုတဂါနီနီစံးလာသနာ်ကုလီ။

၂၄. **နာ်သနူ** နှာ်ဒီးသိးဒီးနာ်ယိဉ်လီ။ ဒီးမာ်နာ်ယိဉ်ဖး ဒိဉ်တကလုာ်လာပယိဉ်ဘုစါဟူစါနှာ်လီ။ နာ်သနူနာ် သနာ်နှာ်တဖျာ်တဘးစံးဝဲဒဉ်လီ။

၂၅. **နာ်သနီ** နှာ်စတစံးယဲနီတစုလဲဉ်. စတနာ်ဟူနီတ ခိဉ်ဘာ်. စနာ်တဟံဘာ်မးလဲဉ်.

၂၆. **နာ်စါဖုဉ်စါ** နှာ်မာ်တံဝဲတံနာ်တံအါတံသီလာပု ကညီမာ်ဂု, တလာပယိဉ်မာ်ဂု, လုာ်အိဉ်လုာ်အိဉ်နှာ်ပ ကီးလာနာ်စါဖုဉ်စါလီ။ ပုကညီမာ်နာ်စါဖုဉ်စါနှာ်တ ထံဉ်ဘာ်ဝဲအမိာ်ပုာ်ဘာ်. တုာ်စါနာ်စါ. (ex.၃၂)

န

၂၇. **ကန်နက်ကန်န** နှင့်မှတ်တံတံလံအိတ်အဆတ်
တုအဘျးအိတ် ဦးအဟာဖာဖာလဲလံတံလံလံလံ
လံလံလံ ဦးပစံးလံလံတံကန်နက်ကန်နလီ။ ဦးပ
တနီနီနီစံးလံကနီနီကနီနီလီ။ ထွံတဒ်အိတ်အဆတ်
ဘျးအိတ်ဦးလံမးတံကန်နက်ကန်နလီ။

၂၈. **ကူးနီတြိ** နှင့်မှတ်ပုလံအိတ်ဖုတ်ဦးဘိတ်ဝဲတဖုတ်
နှံပစံးလံကူးနီတြိလီ။ ဦးပတနီနီနီစံးလံကူး
နီသံပ်။ ဦးပတနီနီနီစံးလံကူးဆတ်လံလံလီ။ ပုတ
ဂါအိတ်တံကူးနီတြိ ဖုတ်တြိဧလီ။

၂၉. **ခန့်ကျဲးမှ်** နှင့်စနီတပတ်ဘတ်။ ဘတ်ဆတ်ဦးအိတ်
လံခအကျဲးနှံစံးလံနီပမုတ်လီ။

၃၀. **တကူနီ** နှင့်မှတ်ပယိတ်ဘုဧမုတ်ဧမုတ်ဧမုတ်သနီဦး
ပစံးလံတကူနီလီ။ ဦးပစံးစကီးလံမးဖိနီလီ။ ပု
တဂါဝံဘုနှံတကူနီဧလီ။

၃၁. **တနီ** နှင့်မှတ်ဘုမုတ်ဂု၊ ဟုမုတ်ဂု၊ ထီရီတံလံပ
ယိတ်တံလံနီယိတ်နှံမှ်ပုနီယိတ်တဖျုတ်ဦးပစံးလံ
တနီလီ။ နံသီနှံတနီတဘး။ ဟုနှံတနီတဘး
စံးဝဲလီ။ ပးတနီ။ (EX ၃၅.)

၃၂. **တူနီနီနီ** နှင့်မှတ်ပကီးနီလံပယိတ်ဘုလံအ
ပုနှံဦးအဆိလံတူနီနီနီလီ။ မလံယံလံတူနီ
နီနီနီတကူ။ စကဟ်ဘုလံအပုလီ။ ဦးပစံးလံပု
နီနီနီစကီးလီ။ ဦးပစံးစကီးလံပုနီနီနီလီ။

၃၃. **ပနီ** နှင့်မှတ်တံယံဝဲမုတ်တဖျုတ်ဦးပစံးလံပနီ
လီ။ ဦးပစံးလံတပနီစကီးလီ။ ပုတဂါလဲဒ်
ထံယံလံတံပနီအဖိဟ်လံအလီခံလီ။ ပုတဂါ
လဲတံယံလံပနီဦးဟဲကုဝဲလီ။

၃၄. **ဟ်နီ** နှင့်မှတ်လူခုသတ်ဘံပ်သလင်ဦးပစံးလံ
လူခုဟ်နီလီ။

၃၅. **ဟ်နီ** နှင့်တံပုတံလီလံအယီဒ်ဖုတ်ကံဆိ
ဦးဘံပ်မးဝဲတဖုတ်နှံပစံးလံဟ်တနီလီ။ တလံတ
ဖျုတ်မလံပးတနီစံးဝဲလီ။ ဦးပစံးလံပးစကီး
လီ။ ကံတဖျုတ်ပးစကီးတဂုဘတ်။ ပနီဦးပးတနီ
နှံဦးသီးသီးလီ။ ပးနီ ကွါ (EX ၃၅)

၃၆. **ဖးဖိနီ** နှင့်မှတ်ဘုတပုဘတ်နီဦးထီလံနီ
ယိတ်ပုနှံဖးဖိဦးပစံးလံဖးဖိနီလီ။ ဘုတကူနီနှံ
ပစံးလံဖးဖိနီလီ။ ဘုဖးဖိနီနှံပအိတ်တတူနီတသီ
လဲပ်။

၃၇. **မာနီနီဖုတ်နီ** နှင့်မှတ်ပလုအိတ်လုအိတ်ဝံတံနီ
အဆတ်ဦးပစံးလံမာနီနီနီဖုတ်နီလီ။ ပုသုခိတ်ဖိမာနီ
နီဖုတ်နီစံးဝဲလီ။

၃၈. **လုခုသတ်ဟ်နီ** လုခုတကလုအသတ်ဘံပ်သ
လင်ဦးပစံးလံလုခုဟ်နီလီ။ လုခုဟ်နီနှံအ

နး

သတ်ဘံပ်သလင်လီ။ လုခုဟ်နီလုခုဟ်နီပစံးဦးအ
ဆိနီလီ။

၃၉. **လီနီပု** နှင့်မှတ်ပုလံမုတ်လံပတံဦးပဆိကမိတ်
လံမုတ်တံနီနီဦးပစံးလံအလီနီပုလီ။ ပုတဂါလီ
ပတံဦးလီနီလီဒ်စကီးပုဂုဘတ်စိတ်စကီးလီ။ ဦး
မှ်လံတံကြိကြိဒ်တံလီ။

၄၀. **သနီကု** နှင့်နီသကုအသီးလီ။ ဦးမှ်ပတက
တံတံဘတ်တံကတံဦးပဟ်တံကတံဦးအမဲဦးပစံး
လံသနီကုလီ။ စံးယံစကလဲတံဦးနီယံ။ မှ်
သနီကုနီဦးကွါကံခဲဂါတနီနီခွါစီ။

၄၁. **သနီ** နှင့်မှတ်သုတကလုအထံးဦးဦးအဖိ
ဖိထံအသီးနှံပကီးလံသနီလီ။ သနီနှံမထီလံ
ထံခိတ်ထံနီလီ။ ဦးတအိတ်ဘတ်ကီးပုဒဲးဘတ်။ အိတ်တ
ပုပုလီ။

၄၂. **သးနီ** နှင့်မှတ်ပုကညီအစကဝဲတကလုလံနီ
အနုအဒါဦးခးတံသီဒ်ဝဲဦးပကီးလံသးနီလီ။ ဦး
ပကီးဦးအဆိလံသးနီသးနီကျဲးသးနီဟ်ဘိလီ။ သး
နီနှံပုကညီခးကဆိသံဝဲလီ။ ဦးပုကညီခးအိတ်ဆတ်
နီကံဧလံသးနီလီ။ ပုတနီနီကီးလံကျဲးလီ။

၄၃. **အာနီကံသံ** နှင့်မှတ်ပုလံမာအသးနးကံ
ဆိတုပတုတကဘတ်ဦးပစံးလံအာနီကံသံလီ။ န
မာနသးအာနီကံသံမှ်ကပုနီနီ။ အာနီကံသံနှံ
မှ်တံနးကံဆိနှံလီ။ အိတ်တဆတ်အာနီကံသံတ
ဂု၊ နဟာဆါကဆါဘတ်ဖး။ စခိတ်အံတဆါဘတ်အာနီ
ကံသံဘတ်။ ဆါဘတ်ဒဲးဧလီ။

၄၄. **အိတ်နီစါ** နှင့်မှတ်ပအိတ်ကြိတ်နှံပစံးလံအိတ်နီ
စါလီ။ ပုတဂါတသုညါဘတ်ကုဦးအိတ်နီစါဝဲဦးမု
သံဝဲလီ။

၁. **နး** နှင့်မှတ်မာအသးတုလုကံကဟ်၊ ပမာတ
ပုဘတ်နှံပစံးလံနးလီ။ ပုတဂါဟုတ်တံနးက၊ တံ
ဆါပုနးက၊ ဦးပစံးဦးအဆိလံနးကျဲးနးပံသံ၊ နးဘု
ချုးနီလီ။ တံဆုတ်ဆါနးကျဲးဦးပတုတဘတ်ဘတ်၊
ပုတဂါပုနးပံသံလီ။ ပုခံဂါအုတ်လိတ်ဆိကုနးတု
ချုလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလံနးလံနးလီ။

၂. **နး** နှင့်မှတ်လံပကျိတ်တကလုတမံပိတ်ဝဲလံ
ထးဦးအုတ်ဝဲဦးအခိတ်စုဆွဲကလံဦးပကီးလံနးလီ။
ဦးပကီးဦးအဆိလံနးဧဖိဧလီ။ ဦးအိတ်ခံကလုသံ
ကလုညါလီ။ ပုဒဲးသုးနှံကျိတ်လိတ်အသးလံနးလီ။
နးဆွဲခိတ်၊ နးညတ်ထံမဲ၊ နးယုခိတ်စံးဝဲဒ်။

၃. **နးခိတ်** နှင့်မှတ်နးအဆိလီ။ ဦးမှ်ပုကညီအဂါတ
မံလံသါထီညါလီဝဲလီ။

၄. **နးခိတ်** နှင့်မှတ်နီစုစုဝဲနှံပစံးလံနးခိတ်လီ။ နးခိတ်

နိး

န့ၣ်စူဆွဲကလၢ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနးခိၣ်နးနၢ်လီၤ.

၅. **နးယူခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နးတကလၢ်အခိၣ်တစူဘၣ်အခိၣ်ပၤဒ်ယဲၣ်အခိၣ်အသိးဒီးပကိးလၢနးယူခိၣ်လီၤ.ပိၣ်န့ၣ်ယၤလၢနးယူခိၣ်တဘျီတက့ၢ်.

၆. **နးစီၤကွၢ်ကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤစံၣ်တၢ်စီၤကွၢ်ကီၢ်န့ၣ်ပုၤလၢထံဖိဟ့ၣ်နးတဘျီန့ၣ်ပုၤဝဲဒီးအစုၣ်အဖါမ့ၢ်ဖဲန့ၣ်နးကျိၣ်ဒဲဒီးအကစၢ်တဘျီဘၣ်ဒီးပကိးလၢနးစီၤကွၢ်ကီၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပုၤစံၣ်တၢ်ဝဲလၢပူလီၤ.

၇. **နးဆွဲခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နးတကလၢ်လၢအခိၣ်စူဒီးဆွဲအသးန့ၣ်ပကိးလၢနးဆွဲခိၣ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနးဆွဲခိၣ်နးဆွဲနၢ်လီၤ. ပုၤကညီအသးပုၤတဖၣ်စိၣ်ထဲနးဆွဲခိၣ်လီၤ.

၈. **နးညၣ်ထံမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နးတကလၢ်အခိၣ်ကဘျီဒ်ညၣ်ထံမၢ်အသိးဒီးပကိးလၢနးညၣ်ထံမၢ်လီၤ.ပုၤတနီၤနီၤစိၣ်ဒီးနးညၣ်ထံမၢ်လီၤ.

၉. **နးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပုၤဒ်ထီၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢနးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဆါတဘျီဘၣ်, မ့ၢ်လၢနးထီၣ်တခီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနးထီၣ်ကျဲထီၣ်လီၤ.

၁၀. **နးထီၣ်နးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပုၤဒ်ထီၣ်ဒ်ထီၣ်တနံၤတစးတနၢ်တစးဒီးပစံးလၢနးထီၣ်နးထီၣ်လီၤ.ပုၤတဂၤဆါနးထီၣ်နးထီၣ်ဒီးသံလီၤ.

၁၁. **နးဒုန့ၣ်** မ့ၢ်ပုၤကညီအဂီၢ်တမံၤလၢသါထီၣ်သါလီၤ. န့ၣ်ပကိးလၢနးဒုလီၤ. ဒီးပကိးလၢနးဒုစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနးခိၣ်နးဒုလီၤ.ထီၣ်တၢ်လၢသါသ့ဝဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးနးဒုလၢလီၤ. ကိးနးဒု. ex.၁၇.

၁၂. **နးနးကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပုၤဒ်ဒ်ကလၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ဆါပုၤနးနးကလၢ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်မၤအသးဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနးနးကလၢ်လၢလီၤ. ထံဆူၣ်ဆူၣ်ကလၢ်,ကလံၤဖဲနးနးကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဆါနးနးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဇိၣ်နးနးလီၤ.

၁၃. **နးဘူလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နးယူခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနးဘူလၢ်လီၤ.နးဘူလၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တလၢပိၣ်ဘူသလၢမိၤဒီးပကိးလၢနးဘူလၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနးဘူတၢ်နးဘူလၢ်လီၤ. ပိၣ်န့ၣ်ယၤလၢနးဘူလၢ်တဘျီတက့ၢ်.

၁၄. **နးမး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးစ့ၢ်ကဲဆိးဒီးပစံးလၢနးမးလီၤ. တလၢတဖၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်တၢ်နးမးလီၤ.

၁၅. **နးမိၤဖိမိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးနးဒီးအဆိဒီးပကိးလၢနးမိၤဖိမိၤလီၤ.ပပျံတၢ်န့ၣ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပစိၣ်ဒီးနးမိၤဖိမိၤလီၤ.

၁၆. **ကနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိးလီၤပုၤကအချၢလၢပစုနၢ်ခံလၢ်ဒ်ပတဟီၣ်ဒီးပစံးလၢပကနးလီၤ.ဒီးပစံးလၢတနး,သနးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒ်ထီၣ်အမါ ဒီးကနးအမါလၢအစုနၢ်ခံလီၤ.

နၣ်

၁၇. **ကိးနးဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ကိးအတူၢ်လီၤဆူပိၣ်လဲၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢကိးနးဒုလီၤ.ပမ့ၢ်လဲၤတၢ်လၢချဲဒီးပလဲၤဘူးဒီးယၢ်ယၢ်ဒီးပလဲၤတြုၣ်ကိးနးဒုလီၤ.

၁၈. **ယၢ်ဘီယၢ်နး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပစုကဝဲၤလၢဘီလၢနးဒီးပကိးလၢယၢ်ဘီယၢ်နးလီၤ. ပုၤသးဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးယၢ်ဘီယၢ်နးလီၤ.

၁၉. **ဆူၣ်နး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဆူၣ်ကဲဆိးန့ၣ်ပစံးလၢဆူၣ်နးလီၤ. ကလံၤတပူၤဆူၣ်နးသမိး.

၂၀. **တနးဒီးကနး** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိးပုၤဂၤလၢပစုနၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.ပုၤတဂၤဖိၣ်တနးတၢ်ဘျီတဂၤကသံတၢ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢတနးဒီးသနးလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထီတနးလီၤ. ပုၤခံဂၤထီၣ်တနးလိာ်အသးနးကၢ.

၂၁. **တၢ်နးတၢ်ဖိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တတၢ်တနၢ်အကလၢ်ကလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်နးတၢ်ဖိၣ်လီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆူတၢ်ဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤလၢပဒ်အမူးမ့ၢ်ဂ့ၤ,မ့ၢ်တၢ်နးတၢ်ဖိၣ်ခဲလၢ်လီၤ.

၂၂. **တၢ်တနးကးကိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝံၤတၢ်ကလၢပဒ်အာဝဲ ဒီးဖိၣ်န့ၢ်မၤသံပုၤကညီ ဒီးတၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီးအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်တနးကးကိၢ်လီၤ.တၢ်တနးကးကိၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးပုၤကညီယၢ်ထီၣ်ဝဲဆူပုၤလၢကျိဆူကစၢ်ကလိအကဆူးလီၤ.

၂၃. **ထနး** ဒီး **တနး** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီဆိးလီၤတၢ်လၢအစုနၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသနးစကိးလီၤ. နမၤက့ၣ်နနၢ်စကထနးဘၣ်ပုးနၢ်လီၤ.

၂၄. **ပူမိၤသနးမိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပူမိၤအဆိဒီးပစံးလၢပူမိၤသနးမိၤလီၤ.

၂၅. **ပဲးနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲသ့ၣ်တစၢ်ဆါဘၣ်ဒီးပဝံၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢပဲးနးလီၤ. ပုၤတဂၤတဲသ့ၣ်တကျိတစၢ်ဆါဘၣ်. ပဲးနးပဲးဖိအသးနးကၢ.

၂၆. **ဘၣ်နး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတူၢ်တတၢ်ခိၣ်တနၢ်ဒီးပစံးလၢဘၣ်နးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်နးဘၣ်ဖိၣ်လီၤ. ပုၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဒီးဘးန့ၣ်ဘၣ်နးဘၣ်ဖိၣ်လၢအံၤတယၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ခဲကိာ်တယၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဘၣ်နးဘၣ်ဖိၣ်ဝဲလီၤ.

၂၇. **မၤနး** န့ၣ်ပဘၣ်တၢ်မၤအမၤသီ,တၢ်ဒုၣ်ဒ့ၣ်ပယွဲ,ဒီးပစံးလၢတၢ်မၤနးပုၤလီၤ. ပုၤကဲလၢအပျဲၢ်အဘီၣ်ပုၤသ့ခိၣ်ပဒ်မၤန့ၢ်မၤနးအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤန့ၢ်မၤနးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤန့ၢ်မၤနးစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤန့ၢ်မၤနးလီၤ.

၂၈. **သနးဒီးတနး** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတၢ်ဒ်ပုၤဂၤလၢပစုနၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. ပုၤသးဒ်ထီၣ်ဒီးသနးလိာ်အသးလၢအစုနၢ်ခံလီၤ.ပူမိၤသနးမိၤ ကွၢ် (ex ၂၄.)

၂၉. **အုနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပုၤတဝီၢ်ဒီးဝဲၤကလံၣ်ဒီးနးန့ၣ်

ပစံးလာအုနးလီၤ. ပုၤသုးခိၣ်ဂဲၤကလံၣ်အုဘီအုနးလီၤ. ပယီၤသုးခိၣ်အုနးန့ၣ်အုၣ်အဒါပျံၤဝဲစံးဝဲဒၣ်.

၁. **နၢ်ဟူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သီၣ်ထီၣ်ရီၤတမံၤဒီးအကလုာ်သီၣ် န့ၣ်န့ၣ်ဆူပုၤဒီးပစံးလာန့ၣ်ဟူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လာန့ၣ်ဟူန့ၣ်ပုၤလီၤ. တၢ် သီၣ်န့ၣ်န့ၣ်ဟူစကိးခါ. စနၢ် ဟူဘၣ်လံၤ.

၂. **နၢ်ဟူဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပရၢပစၢ်ဟူဘၣ်ပနၢ်လာပုၤစံၣ် တဲၤတဲၤလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာပနၢ်ဟူဘၣ်လီၤ. စနၢ်ဟူ ဘၣ် လံၤနပရၢလံၤ. စသးခုဒိၣ်မးလီၤ. နၢ်န့ၣ်coria nder seed,နၢ်ရံၣ် a time piece, an hour, နၢ်ပဆိး a weed, Ludwigia parviflora.

၃. **ကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သီၣ်ဒ်ပကနၢ်ဟူဒီးပဒီးပနၢ်န့ၣ်ပ စံးလာကနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကနၢ်ကနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာဒီးကနၢ်စကိးလီၤ. ကနၢ်မ့ၢ်မနုၤသီၣ်လဲၣ်. ဒီးပစံးလာဒီးကနၢ်, ဒီးကနၢ်စကိးလီၤ.

၄. **ကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဘၣ်ဆိးဒီးတၢ်ဆူၣ်ကၢ်ကတၢ်န့ၣ် ပစံးလာကနၢ်လီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ဆိးဒီးကနၢ်အိၣ်လီၤတဲၤ ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလာခိၣ်ကနၢ်လီၤ. စခိၣ်အိၣ်ဒီးအကနၢ် လၢတၢ်ဆူၣ်ဘၣ်ဆိးန့ၣ်လီၤ.

၅. **ခိၣ်ကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဘၣ်ဆိးဒီးတၢ်ဆူၣ်ကၢ်ကတၢ် ဒီးပစံးလာခိၣ်ကနၢ်လီၤ.

၆. **တနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တနီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဆံးတယိး ထီၣ်အသး ဒီးပစံးအဆိလာတနီၣ်အခံတနၢ်အခံလီၤ. ပုၤဆံးတနီၣ်တနၢ်အခံစံးဝဲလီၤ.

၇. **တနၢ်ဟူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သီၣ်လာအယံၤ ဒီးတဟူဘၣ်ဘၣ် ပနၢ်ဒီးပစံးလာတနၢ်ဟူဘၣ်လီၤ.နကိးစတနၢ်ဟူဘၣ်.

၈. **တၢ်ကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်စူလၢဘၣ်တၢ်န့ၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလာတၢ်ကနၢ်လီၤ. ပုၤကညီဆဲးဝၣ်ခိၣ်န့ၣ်မၤဝဲ ဒီးတၢ် ကနၢ်လီၤ. ဒီးစံးလာဝၣ်ခိၣ်ကနၢ်စကိးလီၤ.

၉. **သံကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလာပျံၤဝါလာပတ မၤဘၣ်စုၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤသံဆူၣ်ဝဲဒီးပစံးလာသံက န့ၣ်လီၤ. ပခးတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ဆိးဝဲဒီးသံကနၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤ တၢ်ခးတၢ်သ့ၣ်လာပျံၤတဘျီဒီးစုၣ်တအိၣ်နၢ်သက့ဒီး သံကနၢ်ဝဲလီၤ.

၁၀. **နၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပုၤဂၤန့ၣ်လာနၢ်လီၤ. ဆူလၢ်ဟူယၤစ ကလဲၤစကိးဒီးနၢ်လီၤ. စတကတၢ်တၢ်ဒီးပုၤဂၤဘၣ်. စကတၢ်တၢ်ဒီးနၢ်လီၤ.

၂. **နၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတၢ်မုၢ်တၢ် ဒီးပုၤဂၤ ဒီးပကိးလာနၢ် လီၤ. ဒီးပုၤတနီၣ်နီၤကိးအမၤလာနၢ်လီၤ. ဖိအိၣ်မုၢ်နၢ်စၢ. တၢ်သၣ်ဝံၤလံၤစသးလံၤ. စကလဲၤလီၤနၢ်စၢ. အိၣ်ကစီဒိ တက့ၢ်. ဘၢထုကဖၣ်န့ၣ်စကိၢ်လၢကစၢ်ယွၤစီၢ်နၢ်စၢ.

၃. **နၢ** န့ၣ်မ့ၢ်လၢမုၢ်ခံးဝဲအတီၢ်န့ၣ်ပကိးလာနၢ်လီၤ.

တၢ်လာနၢ်တခီန့ၣ်တၢ်ခံးနးကၢ. တၢ်လာနၢ်တခီန့ၣ်ပတ ထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်. တၢ်ခံးဒီးပကိးလာနၢ်လီၤ. တၢ်လာ နၢန့ၣ်သုလဲၤတၢ်သုထံၣ်လီၤစကိးသုခိၣ်ထံးခါ. ဒီးပစံး လၢတၢ်နၢစကိးလီၤ. ဒီးပစံးလာမုၢ်နၢစကိးလီၤ.

၄. **နၢယၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လာပတသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်ပစံး လာနၢယၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာသံယိၣ်နၢယၤလီၤ. မ့ၢ်မနုၤတမံၤန့ၣ်လဲၣ်. ကမ့ၢ်ကၢ်သံယိၣ်နၢယၤဒၣ်တၢ် သၢ. တၢ်သံယိၣ်နၢယၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်လာပတသ့ၣ် ညါဘၣ်အမံၤ. ဒီးတၢ်စွၢ်သုလၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤ ဒီးပစံးလာတၢ်သံယိၣ်နၢယၤလီၤ. ဒီးတၢ်လာအသးတ အိၣ်ဘၣ်ဒီးပကိးအမံၤတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာနၢယၤဝဲ လၢ်လီၤ. တၢ်နၢယၤဒၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကြိကြိလီၤ.

၅. **နၢစီၢ** န့ၣ်ဒ်နၢ်စီၢအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပုၤကညီကတၢ် ကြိကြိတမီၢ်မီၢ်အကိၢ်ဒီးပစံးလာနၢစီၢကတၢ်တၢ်လီၤ. နၢစီၢကတၢ်ကြိပုၤဂၤ ဒီးစံးပုၤဂၤလာအနီၤတဂ့ၢ်. ပုၤက လိာ်အိၣ်ဘၣ်သု.

၆. **ကၢနၢကၢနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်အဆၣ်ဘျး အိၣ်ဝဲ ဒီးအဟၢဖၢဖၢ ဒီးဟးဝဲလံၣ်လၢၣ်လံၣ်လၢၣ်န့ၣ်ပ စံးလာဟးကၢနၢကၢနၢလီၤ. ပနၢ်တဒုအိၣ်အဆၣ်ဘျး အိၣ်ဒီးဟးမးကၢနၢကၢနၢလီၤ. ထွံၣ်တဒုအိၣ်အဆၣ်ဒီးဟး မၤကၢနၢကၢနၢလီၤ.

၇. **စနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်စနီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတီၤတံၢ်ထံအကျိၤ လၢပမၤအိၣ်ညၣ်န့ၣ်လီၤ. စနီၤစနၢစံးဝဲဒၣ်.

၈. **စံးခိးနၢခိး** န့ၣ်ကွၢ်လၢစံးအကျိၤတက့ၢ်.

၉. **တနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တသီန့ၣ်ပစံးလာတနၢလီၤ. စမံတ နၢယီၤဒီးမုၢ်ဆုၣ်ဝဲလီၤ. တနၢတီၢ်ပုၤအံၤစမံတန့ၢ်ဘၣ်. စပျံၤတၢ်နးကၢ.

၁၀. **တနၢ** မ့ၢ်တနီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတီၤထံလၢပမၤ အိၣ်ညၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလာတနီၤတနၢလီၤ. တနီၤတ နၢစံးဝဲဒၣ်.

တၢ်တနၢ ကွၢ် (၁၁.)

၁၁. **တၢ်တနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်ထူၣ်ဘၣ်အဒိဆၢတလုာ်ဒီးပစံး လၢမုၢ်ထူၣ်ဘၣ်ဒိတၢ်တနၢလီၤ. မုၢ်ထူၣ်ဘၣ်ဒိတၢ်တနၢ န့ၣ်အိၣ်စၢဆၢဒီးမုၢ်ခိၣ်ဒိန့ၣ်ပံၢ်ကလၢ်လီၤ.

၁၂. **တၢ်နၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မုၢ်ခံးဝဲအက တီၢ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလာတၢ်ခံးတၢ်နၢလီၤ. ပအိၣ်လၢ တၢ်ခံးခိၣ်တၢ်နၢကျိမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်တၢ် ဘၣ်.

၁၃. **ထံဖိနၢယၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤထံဖိလိာ်လာပတကိးဘၣ် အမံၤန့ၣ်ပစံးလာထံဖိနၢယၤလီၤ. ထံတလိာ်အံၤပ တသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဘၣ်. ကိးမးလာထံဖိနၢယၤလီၤ.

၁၄. **ဖဲနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒုးဒုညီနီၤဒီးပတံၤပသကိးလာ

ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒဲန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တုၤပအိၣ်ရူလိၣ်ပသးတုၤဒဲန့ၣ်ဒီးပအိၣ်မုၢ်လီၤ. ကီၢ်လၢပတအိၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်န့ၣ်ပအိၣ်သိခိၣ်န့ၣ်တမုၢ်ဘၣ်. ပအိၣ်တုၤယံၣ်ဒီးဒဲန့ၣ်ဒီးပအိၣ်မုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒဲန့ၣ်ဒဲန့ၣ်လီၤ.

၁၅. **နီၣ်ပနၤ** န့ၣ်မုၢ်ဝၣ်လုၣ်ဖိလၢပမၤနီၣ်တီၢ်လၢပတီၢ်ပှၤကညီဖိလၢအနၢ်ကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ပနၤလီၤ. ဖိတဖၣ်အနၢ်ကွၢ်ဒီးပတီၢ်လၢနီၣ်ပနၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ပှၤနီၣ်ပနၤလီၤ.

၁၆. **ပနၤ** န့ၣ်မုၢ်ပတီၢ်တၢ်လၢနီၣ်ပနၤ ဒီးပစံးလၢပနၤလီၤ. ပှၤတဂၤပနၤအဖိလၢနီၣ်ပနၤဒီးပန့ၣ်ထီၣ်မးလီၤ. ပနၤကွၢ်ပှၤတဂၤတဘီတက့ၢ်. အနၢ်ကွၢ်ကၤ.

၁၇. **မနၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢတၢ်ခံးအကတီၢ်န့ၣ်ပကိးလၢမနၤလီၤ. ဒီးပှၤတနီၣ်နီၣ်ကိးလၢမနၤလီၤ. မနၤဒီးမုၢ်နၤန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. စအိၣ်လၢမနၤန့ၣ်တၢ်သိၣ်ဒ်ဘီၣ်သအိၣ်ပုအသိးလီၤ.

၁၈. **မနၤ** န့ၣ်မုၢ်ကျၢအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်လၢဆူၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆူၣ်ကျၢမနၤလီၤ.

၁၉. **မနၤအူၤ** န့ၣ်မုၢ်ပအိၣ်လၢတၢ်ခံးအကတီၢ်န့ၣ်တုၤမုၢ်ဆူၣ်တၢ်ကဝီၤထီၣ်ဒီးပစံးတၢ်ခံးအကတီၢ်လၢမနၤအူၤလီၤ. စမံမနၤအူၤတၢ်သိၣ်ဒ်ယုၢ်အူၣ်တၢ်အသိးလီၤ.

၂၀. **လၢမနၤ** န့ၣ်မုၢ်လၢတၢ်ခံးအကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမနၤလီၤ. ထံထီၣ်လၢမနၤလံၤတၢ်န့ၣ်ပှၤကညီမံလၢချံပူၤဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၂၁. **သနၤ** န့ၣ်မုၢ်သနီၤအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပတီၢ်ထံလၢပမၤအိၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. သနီၤသနၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၂. **သုတနၤကျၢၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ခံးအကတီၢ်ဒီးကတီၢ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢသုတနၤကျၢၤလီၤ. တၢ်ဖဲစူၤသုတနၤကျၢၤမုၢ်ဆူၣ်တီးလီၤ.

၂၃. **သီသီတနၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ခံးအကတီၢ်ကိးကတီၢ်ဒီးဒီးပစံးလၢသီသီတနၤလီၤ. တလိတီၢ်ပူၤန့ၣ်တၢ်စူၤသီသီတနၤလီၤ.

၂၄. **အနီၢ်အနၤ** န့ၣ်မုၢ်ပဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဆါဒီးတဘျါဘၣ်တစုစုဘျါတစုစုဆါဒီးပစံးလၢအနီၢ်အနၤလီၤ. ဒီးကဲထီၣ်လၢတၢ်ဆါလီၤလံၤလီၤ.

၁. **နံ** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အလၢၣ်ပြီကဒီးအလဲကီၤဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနံလီၤ. ဒီးမုၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်လၢတလၢစံးချံတကလုာ်လီၤ. နံန့ၣ်တလၢစံးချံစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ကနံ** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ကျၢၤကျိလၢပထးချံလၢအဖိခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢကနံလီၤ. ဒီးပှၤတနီၣ်နီၣ်ကိးလၢတနံဒီးသနံလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကနံကွၢ်ထီၣ်လီၤ.

၃. **ကနံ** န့ၣ်မုၢ်ဆိအကိာ်ယုၢ်ပူၤအိၣ်ဒီးအထၢၣ်လၢ

ဒၤဘုဒီးကမိာ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆိကနံလီၤ. ဆိန့ၣ်အိၣ်ဘုဒီးဒၤဘုလၢအကနံပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆိကနံကနါလီၤ.

၄. **စယိကနံ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢမၤသးပြုကဆိဒီးသွဲးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစယိကနံလီၤ. သမုၢ်အကိာ်ကျဲးခံစယိကနံလီၤ. ပှၤတဂၤဖိဒီးအချၢယံစယိကနံလီၤ.

၅. **စုဝ်နံ** န့ၣ်စနၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတနၢ်ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်. စတစံးဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်.

၆. **တနံ** န့ၣ်မုၢ်ပဟ်လီၤသ့ၣ်လၢချံကျိဒီးပထးချံလၢအဖိခိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်လၢသ့ၣ်ကျၢၤကျိန့ၣ်ပစံးလၢတနံလီၤ. ပှၤကညီစံးချံဝံဒီးထးချံလၢတနံအဖိခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသနံစကိးလီၤ. ဒီးပကိးအဆိလၢတနံတနါလီၤ.

၇. **တနံ** န့ၣ်မုၢ်ထးဘၣ်စီၣ်ဒီးထီၣ်အူၣ်ယံၣ်ဒီးပစံးလၢတနံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတနံကွၢ်ထီၣ်လီၤ. တနံထီၣ်ဖိးယံၣ်န့ၣ်တြုၣ်ကွၢ်ကျဲကွၢ်တက့ၢ်. ထးမုၢ်ထီၣ်အူၣ်နးနးကလဲၣ်ဒီးပစံးလၢတနံထီၣ်ဖိးယံၣ်လီၤ.

၈. **တနံအိၣ်ယံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ယံၣ်ထီၣ်အူၣ်တုၤအကနၣ်ဟးဂီၤန့ၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢတနံအိၣ်ယံၣ်အိၣ်ထးလီၤ. တနံအိၣ်ယံၣ်အကနၣ်ဟးဂီၤလၢာ်လံ.

၉. **တၢ်နံတၢ်သါ** န့ၣ်မုၢ်သ အူ မိာ်ဂံၢ်ပသၢပကျၢတၢ်သါမူသၢဆိလၢပဖိအိၣ်ကသုန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်နံတၢ်သါလီၤ.

၁၀. **တိနံ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်နီၢ်နီၢ်ဒီးပစံးလၢတိနံလီၤ. စကလဲၤတိနံဒၣ်စတၢ်ဆူၣ်ပူၤလီၤ. နတဘၣ်ကိးဘၣ်ယၤဘၣ်. ပှၤတဂၤန့ၣ်ကမုၢ်တိနံတၢ်ဘျါလီၤ. စပတ်တၢ်လၢဟံၣ်ဖိခိၣ်န့ၣ်နတဘၣ်ယုဘၣ်. နကထံၣ်တိနံလီၤ.

၁၁. **ဒီနံ** န့ၣ်မုၢ်ပကူၢ်ဒီပိၤဝၣ်လၢအဖိလၢတခီမုၢ်ဂ့ၤ, ပကူၢ်ဒီပိၤသ့ၣ်လၢအဖိလၢတခီမုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဒီနံလီၤ. ဒီနံဒီးဒီပိၤန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဝၣ်ဒၤကူၢ်န့ၣ်ကူၢ်ဒီနံလၢအဖိလၢတခီတက့ၢ်.

၁၂. **မနံ** န့ၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စနၢ်ယဲစီၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတစံးဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၁၃. **သနံဒီး တနံ** န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်သ့ၣ်ကျၢၤကျိလၢပထးချံလၢအဖိခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသနံလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသနံကွၢ်ထီၣ်လီၤ. ပှၤကညီထးချံန့ၣ်တိလီၤဝဲဒီးသနံလီၤ.

၁၄. **သနံထီၣ်ဖိး** န့ၣ်မုၢ်ယံၣ်စီၢ်ဒီစီၢ်လၢထီၣ်အူၣ်ထီၣ်ယံၣ်နးနးကလဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသနံထီၣ်ဖိးလီၤ. သနံထီၣ်ဖိးယံၣ်ကနၣ်နးကၤ. တြုၣ်ကွၢ်တက့ၢ်.

၁၅. **သနံအိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ထးထီၣ်အူၣ်တုၤအလီၤဖျိဒီးန့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသနံအိၣ်ထးလီၤ. သနံအိၣ်ထးပျၢအကနၣ်ဟးဂီၤလၢာ်လံမးလဲၣ်. သနံသနါအိၣ်ယံၣ်အကနၣ်ကွၢ်ကနၣ်ဟးဂီၤလၢာ်လံ.

နံး

၁၆. **အနံအသါ** နှုတ်မှပဏိကသူဒီးပဏါလီဒီးတံာ်နာမူ တံာ်နာဆှိဒီးသအူမိက်ပသပကျာဒီးပစံးလာပဏိကသူ ဒီးအနံအသါလီၤ. ပဏိကသူတံာ်ညှဉ်နှုတ်မှတအိတ်ဘဉ် ဒီးအနံအသါဒီးပအိတ်တဝံဉ်ဘဉ်.

၁. **မနံ** နှုတ်မှပုၤကညီနှုတ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလာမနံ လီၤ. ဒီးမုၢ်ကိးပိတ်ထွဲတလာၤနီၤအခံလီၤ. ပုၤမနံလာတ ဝဲဉ်ဒီးယုၢ်တြၢ်နှုတ်ကတိတ်တံးသိးဘဉ်. ပုၤမနံလာ တဝဲဉ်တခီနှုတ်ကတိတ်တံးလာပယီၤအကလုာ်တနီၤ. ပုၤမနံလာယုၢ်တြၢ်တခီနှုတ် ကတိတ်တံးလာဆူယီၤအက လုာ်ဒီးတလာၤနီၤအကလုာ်လီၤ.

၁. **နံနံနံနံ** နှုတ်မှပုၤလာဘိဉ်ဝဲဒီးဖုဉ်ဝဲနှုတ်လဲၤတံာ် တချဘဉ်ဒီးပစံးလာလဲၤတံာ်မၤသးနံနံနံနံလီၤ.

၁.၁. **ကနံ** နှုတ်ကွၢ်လာကနံအကျါတက့ၢ်. ဒီးမုၢ်ဒီး သိးသိးဒီးပနံလီၤ. ဒီးမုၢ်ထီၣ်ခါဆီခါအမဲၢ်ကိခိဉ်ထံး ကမိထီၣ်အိဉ်ဒီးအသိန့ၣ်လီၤ.

၂. **ကပနံ** နှုတ်မှပလဲၤယုၤတံာ်လာလုာ်ဒိဉ်ပုၤဒိဉ်ပ တံာ်ပဆါကွၢ်ဒီးကနံအပရံၤကအါထီၣ် ဒီးပစံးလာကပ နံလီၤ. ပုၤကဘိဉ်လဲၤကပနံဆူကီၢ်မုၢ်န့ၣ်ဒီးဖဲကွၢ် ဆါဝဲလီၤ.

၃. **စံကနံ** နှုတ်မှပုၤကတိတ်တံးဒီးပုၤလီၤကမဉ်ဝဲဒီး ပမၤကျါအကလုာ် ဒီးပလိာ်လာကီၢ် ဒီးပတပျါဘဉ် အါန့ၣ်ပစံးလာပမၤကျါအကလုာ်စံကနံလီၤ. ဒီးပ စံးလာစံသနံစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤကတိတ်တံးဒီးပုၤဂၤ အကလုာ်ကမဉ်ဒီးပုၤဂၤမၤကျါအကလုာ်စံကနံလီၤ.

၄. **တနံ** နှုတ်မှတနံအဆီလီၤ. ဒီးမုၢ်ပပတံာ်ထီၣ်ပသး လာပုၤဂၤ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာတနံတနံလီၤ. ထီၣ်ရီၤပ ဟံတံာ်ပဘဉ်ယိဉ်ကလီၤယံၤ ဒီးပပတံာ်ဒီးတံာ်မံၤမံၤ နှုတ်ပစံးဒီးအဆီလာတနံတနံလီၤ.

၅. **ပနံတံာ်ကၤ** နှုတ်မှထီၣ်ရီၤတံာ်လာလုာ်ဒိဉ်ပုၤဒိဉ်ဝဲဒီး ပစံးလာပနံတံာ်ကၤလီၤ. ပနံတံာ်ကၤနှုတ်မှဆူဂုၤယဉ် ဂုၤ, ထူဇါလွဲဇါ, တံာ်မျါထးသံ, ကသုဉ်မဲကဆီမဲထီၣ်ရီၤ တံာ်လာအပုၤကတဲၤန့ၣ်ပစံးလာပနံတံာ်ကၤလီၤ. ပုၤက ဘိဉ်ဖိတဖဉ်န့ၣ်ယုၤပနံတံာ်ကၤဒီးဆါကွၢ်ဝဲလီၤ.

၆. **ပနံ** နှုတ်မှထီၣ်ခါဆီခါအမဲၢ်ကိခိဉ်ထံးဖဲအခံထူး အဖီခိဉ်န့ၣ်ကမိထီၣ်ခံဖျါအိဉ် ဒီးအသိ ဒီးပကိးလာပ နံလီၤ. ထီၣ်ကိးအပနံန့ၣ်အသိဘိဉ်ကံာ်ကလံာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆီလာပနံပနံလီၤ.

၇. **ပနံပနံ** နှုတ်မှတံာ်ဖိတံာ်လံၤဘိဉ်ဝဲမုၢ်ဂုၤ, ပုၤကညီ ဘိဉ်ဝဲမုၢ်ဂုၤ,မၤသးအညဉ်အပလံၤအိဉ်တလိဉ်တလိဉ် ဒီးပစံးလာမၤသးပနံပနံလီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်ဒီးအစု န့ၣ်ခိဉ်န့ၣ်အညဉ်ကမိထီၣ်တလိဉ်တလိဉ်ဒီးမၤမးအ သးပနံပနံလီၤ.ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာနံနံနံနံလီၤ.

နံး

၈. **သနံသနုၤ** ဒီးတနံတနုၤန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမုၢ် ပပတံာ်ထီၣ်ပသးလာပုၤဂၤမုၢ်ဂုၤ, ပပတံာ်ထီၣ်လုာ်ဇါ ကုဇါလာတံာ်တမံၤမံၤမုၢ်ဂုၤ, ပစံးလာသနံသနုၤလီၤ. ပုၤတဂၤဟံကတုၤ ဒီးဟံသနံသနုၤဝဲ ဒီးသ့ၣ်တထံး လီၤ. ပုၤတဂၤဆုဉ်နီၤ ဒီးသနုၤအသးဒီးပုၤလီၤ. ဒီးပစံး လာသတံာ်သနုၤစကိးလီၤ.

၁. **နံး** နှုတ်မှပဆိဉ်တံာ်တံာ်န့ၣ်ပစံးလာနံးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပ ကိးပိတ်ထွဲတလာၤအခံလီၤ. ဒီးပစံးလာနံးလီၤစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအယီၢ်ဒုဆါ ဒီးမၤစံးလီၤအယီၢ်ဒုလာစုညါ သးလီၤ.

၂. **နံးကွံာ်** နှုတ်မှပဒီးကွံာ်တံာ်ကူတံာ်သိးလာလၢၢ်ခိဉ် ဒီးထံးဒီးပစံးလာနံးကွံာ်လီၤ. တံာ်ကူတံာ်သိးထီၣ်ယဉ်ဒီး လဲၤနံးကွံာ်ဒီးထံးလာလၢၢ်ခိဉ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလာနံးနုး ကွံာ်စကိးလီၤ.

၃. **နံးနုး** နှုတ်မှပစံးဒီးကွံာ်တံာ်ကူတံာ်သိးလာပစုညါသးခံ ခိလၢၢ်ပတဟီၣ်ဒီးအယဉ်ကစီဒီးပစံးဒီးထံးန့ၣ်ပစံးလာ နံးနုးလီၤ. နံးနုးတံာ်ကံးညဉ်ဒီးထံးလာလၢၢ်ခိဉ်န့ၣ်တုၤ အယဉ်စီတက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆီလာနံးနုးနံးလီၤ. ဒီး ပစံးလာနံးနုးကွံာ်စကိးလီၤ. နံးနုးကွံာ်တံာ်ကူတံာ်သိးအ ယဉ်တက့ၢ်.

၄. **နံးလီၤနုးလီၤ** နှုတ်မှပတီၤလီၤတံာ်တံာ်လာပစုန့ၣ်တီၤ ဒီးပစံးလာနံးလီၤလီၤ. နံးလီၤစုချယံၤလာနုစုန့ၣ်တီၤတ ဂုၤ. ပုၤတဂၤအပျါဆါ ဒီးမၤအဝဲတဂၤနံးလီၤလာအစု န့ၣ်တီၤလီၤ.

၅. **ကနံး** နှုတ်မှပုၤကညီဆူဒီးကူးဝဲန့ၣ်ဒီးကဘျါ ဒီးပ မၤပုၤပကလုာ်န့ၣ်ပစံးလာကနံးကနံးန့ၣ်လီၤ. ပုၤက ညီမုၢ်အိဉ်မုၢ်ဆူဒီးပစံးကနံးကနံးလီၤဆူခိဉ်မုၢ်ဒိဉ်တိ ကစၢ်တက့ၢ်. ပစံးန့ၣ်ဒီးဆူဘျါဝဲလီၤ.

၆. **ကနံး** နှုတ်မှတံာ်ထံးတကလုာ်အိဉ်ဒီးအလုာ်ဒီးဖး ထီ ဒီးတလာၤမၤဟံခိဉ်လာအလုာ် ဒီးပကိးလာကနံး လီၤ.ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာတနံးဒီးသနံးလီၤ. ကနံးန့ၣ် တလာၤမၤဟံခိဉ်လာအလုာ် ဒီးဒီးဝဲအသုဉ်အဒိန့ၣ်အ ထံးမၤဝဲလာတက့ၢ်သံတီလဲလီၤ.

၇. **ကနံး** နှုတ်မှပဆိဉ်ကတံာ်လိာ်ပသး ဒီးပစံးလာပက နံးလိာ်ပသးလီၤ. ပုၤအါဂၤအိဉ်ဖျိဉ်လာဖျါပုၤန့ၣ်ကနံး လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလာတနံးလိာ်အသးစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာကနံးလိာ်ကနံးလိာ်အသးလီၤ.

၈. **ခိဉ်လီၤနံး** နှုတ်မှပယီၢ်တံာ်ဒီးပခိဉ်တုၤလီၤဆါဝဲဒီးပ စံးလာခိဉ်လီၤနံးလီၤ. စခိဉ်လီၤနံးဆါဒီးကထီၣ်လာဒီးပုၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာခိဉ်လီၤနံးခိဉ်လီၤနုးလီၤ.

၉. **ဆိဉ်သနံး** နှုတ်မှပဆိဉ်ဖျိဉ်အိဉ်တံာ်အါဂၤဒီးပဆိဉ် တတံာ်လိာ်ပသးလာပကပၤန့ၣ်ပစံးလာပဆိဉ်သနံးလီၤ.

နံ

ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆိၣ်သနံးဆိၣ်သနးလီၤ. ပှၤကညီဆိၣ်တနံးလိာ်အသးန့ၣ်ဆိၣ်ဝဲလၢအတပၤန့ၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲာ်ဒီးပစံးလၢဆိၣ်သနံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိၣ်တနံးစကိးလီၤ. ဆိၣ်သနံးဒီးဆိၣ်တနံးန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၁၀. **တနံး** ဒီး**သနံးဒီးကနံး** န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိၣ်ပှၤဂၤလၢပကပၤန့ၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲာ်ဒီးပစံးလၢတနံးလီၤ. ပှၤတဂၤတနံးပှၤလၢအကပၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံးစကိးလီၤ. ပှၤတဖၣ်အိၣ်ဖျိၣ်အိၣ်တံၤဒီးတနံးလိာ်အသးနးကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတနံးတန့ၣ်လီၤ. တနံးတန့ၣ်ယၢတဂ့ၤ. တၢ်ကိာ်စသးနးကၤ.

၁၁. **ထံဆိၣ်တနံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဆူတၢ်တၢ်ဒီးလၢဒီးလုဒီးသ့ၣ်ဒီးဝဲဒီးပစံးလၢထံဆိၣ်တနံးတၢ်လီၤ. ထံဆိၣ်တနံးတၢ်ဒီးသ့ၣ်ဒီးလၢဆူၣ်ကၤ. ထံဆိၣ်တနံးဆိၣ်တနးချံဒီးလၢဒီးချံကလီၤတက့ၢ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထံဆိၣ်သနံး. ဒီးထံဆိၣ်သနံး, ဒီးထံဆိၣ်ကနံးစကိးလီၤ.

၁၂. **လီၤနံးတဖၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၢ်သ့ၣ်လၢအဖိလၢာ်တခီဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဒီးကလၢပကူၢ်န့ၣ်အ့ၣ်စံာ်လီၤအသးဒီးပစံးလၢလီၤနံးလီၤ. သ့ၣ်ကၢ်လီၤနံးဆူအဖိလၢာ်တခီဒီးအ့ၣ်စံာ်န့ၣ်ကွၢ်တဘျီ ဒီးစထုးကွၢ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးစယုာ်ကွၢ်လီၤ.

၁၃. **လီၤနံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လီၤတံာ်ဝဲ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးတုၤလီၤဝဲယၢမနၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤနံးလီၤ. သ့ၣ်ဖူလီၤနံးတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်တုၤလီၤဂ့ၤကၤ.

၁၄. **သနံးဒီးတနံး** န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိၣ်ပှၤဂၤလၢပကပၤဒီးပစံးလၢသနံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနံးသန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကိာ်စသးကၤ.သနံးသန့ၣ်ယၢတဂ့ၤ.

၁၅. **သနံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပကူၢ်ဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသနံးန့ၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤလၢပကူၢ်ဂ့ၤလၢဘၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢသနံးလီၤ. ပိာ်မုာ်တဂၤတုၤပကူၢ်သနံးန့ၣ်ပှၤဂၤဒီးပမၤတလီၤလဲၤသံဂီၢ်န့ၣ်ပှၤလီၤ. သနံးန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်.

၁၆. **သ့ၣ်ဟုနံး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဖိဒ်ဟုနံးအသိးပြဲကဒ်ဒီးပကိးလၢသ့ၣ်ဟုနံးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဟုပိာ်သ့ၣ်ဟုနံးလီၤ. ဒီးပမၤဟံၣ်ထူၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ.

၁၇. **ဟုနံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုအမဲာ်ထံးပြဲကဒ်လၢဟုလီၤဘျးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟုနံးလီၤ. ဟုနံးန့ၣ်ဘျးနးကၤ.ပဖိအိၣ်လၢမ့ၢ်တသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုပိာ်ဟုနံး, ဟုနံးဟုနံးလီၤ.

၁. **နံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုာ်တၢ်ကူန့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ဧၤတြၢဧၤလီၤ. ပိာ်မုာ်နံၣ်န့ၣ်မၤကံာ်ဝဲဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးစကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ဧၤဆုဧၤစကိးလီၤ.

နံ

၂. **နံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တရုၤ ဒီးတၢ်တယီၤအကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်လီၤ. လၢနံၣ်အံၤပှၤကညီသံပံၤဂၤလဲၣ်. လၢနံၣ်အံၤပှၤကညီမၤဘုန့ၢ်အါကၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ဧၤလီၤဧၤလီၤ.

၃. **နံကံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်လုာ်လၢပှၤကညီပိာ်မုာ်မၤနံၣ်န့ၣ်ဘံကံာ်ဘံဝဲဒီးမၤဂီၤမၤဝါဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနံၣ်ကံာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ကံာ်နံၣ်ကံာ်လီၤ. ပှၤကညီမၤနံၣ်ကံာ်န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်နံၣ်လီၤ.

၄. **နံကျိး** န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်ထီၣ်ဖျးဘၣ်ကဒီးတနံၣ်ဒီးပစံးလၢနံၣ်ကျိးလီၤ. နံၣ်အဝဲတနံၣ်န့ၣ်ကျိးကဒီးတနံၣ်ဒၣ်လီၤ.နံၣ်ကျိးကဒီးလံတနံၣ်ဒၣ်လံ.မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးကဲက့ၤဝဲလၢနံၣ်သီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ကျိးလၢကျိးလီၤ. နံၣ်ကျိးလံဆူနံၣ်သီတနံၣ်ဒၣ် ဒီးတၢ်ယီၤထီၣ်ဝဲလီၤ.

၅. **နံကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကံာ်နံၣ်လၢအဝါတပါတပါဖးလံဒီးပစံးလၢနံၣ်ကျိလီၤ. နံၣ်ကျိန့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်ကံာ်လၢအဝါဒီးဒီးစံးလၢနံၣ်ကျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နံၣ်ကံာ်တုာ်ကံာ်ကျိဒီးပစံးလၢနံၣ်ကျိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ကျိနံၣ်ကျိလီၤ.

၆. **နံတကူာ်** န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်တဘျီဒီးပှၤကညီကိးလၢနံၣ်တကူာ်လီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပိာ်မုာ်တၢ်ကူတၢ်သိးဖျိဝဲဒ်ကူးလၢအသိးဒီးပစံးလၢနံၣ်တကူာ်လီၤ. ပိာ်မုာ်နံၣ်တကူာ်ဖျိဝဲဒီးကူဝဲလၢအယီၤဒု ဒီးလီၤတုၤအခိၣ်ဒုန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၣ်တဘျီစကိးလီၤ. နံၣ်တဘျီဒီးနံၣ်တကူာ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၇. **နံထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တြးလိာ်ကွဲတၢ်တကလုာ်လၢတၢ်လိာ်အသးန့ၣ်မၤသးဒ်ထူၣ်မိအသိးဒီးပကိးလၢနံၣ်ထီၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခံလီၤ. တလၢလိာ်ကွဲနံၣ်ထီၣ်န့ၣ်တၢ်လိာ်အသးလၢလၢအပိာ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢအနံၣ်ထီၣ်စကိးလီၤ.

၈. **နံထီၣ်ဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်ကျိးလၢနံၣ်သီတနံၣ်ဒၣ်ဒီးပကိးလၢနံၣ်ထီၣ်ဖျးလီၤ. တုၤဘုဂီၤတၢ်ယီၤထီၣ်ဒီးနံၣ်ထီၣ်ဖျးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၣ်ထီၣ်ပၢ်နံၣ်ထီၣ်ဖျးလီၤ.

၉. **နံဖးချဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမုာ်အနံၣ်လၢအတဆးဘၣ်ဝဲအတီၤလၢအမဲာ်ညါတခီဒီးသ့ၣ်ဖး ဒီးမၤသးဒ်ယာ်ဝဲအသိးဒီးပကိးလၢနံၣ်ဖးချဲလီၤ. တလၢမုာ်ကူနံၣ်ဖးချဲန့ၣ်မ့ၢ်လဲၤတၢ်ဒီးအိးထီၣ်အသးလၢအမဲာ်ညါတခီလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဖးချဲထီၣ်တုၤအကံာ်ဒုန့ၣ်ဧၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ဖးချဲနံၣ်ဖးချဲလီၤ. နံၣ်ဘး (ကွၢ် ၃၈.)

၁၀. **နံဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖးဖိနံၣ်လၢပှၤကညီကူၢ်ခါဖးခါဒီးပစံးလၢနံၣ်ဘၣ်လီၤ. နံၣ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအကတီၢ်ကတီၢ်

နံ

လီၤ. ပမၤဘုဝံၤန့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပကူၣ်ခါဖဲး ခါန့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်ဘၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပတဲးခးဝံၤန့ၣ်ပစံး လၢနံၣ်ဘၣ်စကီးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်အကတီၢ်န့ၣ်ပစံး လၢနံၣ်ဘၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်အကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၣ် ဘၣ်လီၤ. နံၣ်ဘၣ်လံၤလၢပကူၣ်ပဖဲးအခါလံၤ. နံၣ်ဘၣ် လံၤ လၢပကတဲးခးအခါလံၤ. နံၣ်ဘၣ်ဒီးပုၤသီၣ် လံၤ ငံၤဖိတဖၣ်ကယဲၤသီၣ်လံၤလီၤ. နံၣ်ဘၣ် လံၤလၢပကထီၣ်ခးအခါလံၤ. ဒီးအကတီၢ်ဘၣ် လၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢနံၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢနံၣ်ဘၣ်လီၤလုလီၤ. အကတီၢ်ဘၣ် လၢပမၤဘုဝံၤန့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်ဘၣ်ခးတုၤလီၤ.

၁၁. နံၣ်ဘၣ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဆၢအလီၢ်လၢနံၣ်ကျိးလၢကျိး ဒီးပစံးလၢနံၣ်ဘၣ်လီၤလီၤ. နံၣ်ဘၣ်လီၤဒီးတၢ်ယီၤ ထီၣ်ဝဲ, နံၣ်ဘၣ်လီၤဒီးတၢ်ယီၤထီၣ်ဝဲလီၤ. နံၣ်ဘၣ်လီၤ လံၤ, ကလံၤမ့ၢ်လီၤနးကၤ.

၁၂. နံၣ်သီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးလၢပသ့ၣ်ပဖျးလၢဘုကျါ လၢခးတကလုာ်န့ၣ်အချဲၣ်ပြီၣ်ကဒံၤ ဒီးသ့ဝဲ ဒီးပသံးအသိ ထီၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢနံၣ်သီလီၤ. နံၣ်သီနံၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤက ညီသ့ၣ်ဝဲဖဲးလီၤ.

၁၃. နံၣ်သီထံ န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်သီအသိန့ၣ်ပကီးလၢနံၣ်သီထံ လီၤ. တလၢၤဝဲၣ်နံၣ်သီထံန့ၣ်ဆါဝဲတဖါတပၤလီၤ.

၁၄. နံၣ်သီမိ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီထီၣ်နံၣ်ဒီးမၤကံၣ်ဝဲအခါၣ် ထံးန့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်သီမိလီၤ. နံၣ်သီမိန့ၣ်အခါၣ်ထံးမၤ ကံၣ်ဝဲဒ်ဆုကံၣ်အသိး ဒီးကိးဝဲအမံၤလၢနံၣ်သီမိလီၤ. နံၣ်သီမိန့ၣ်ပုၤမၤဝဲတနီၤနီၤလီၤ.

၁၅. နံၣ်သီဝါ န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်သီတကလုာ်လၢအချဲၣ်ဝဲန့ၣ်ပ စံးလၢနံၣ်သီဝါလီၤ. နံၣ်သီဝါန့ၣ်အချဲၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတနီၤ နီၤန့ၣ်မၤနံၣ်သီဝါလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤန့ၣ်မၤနံၣ်သီသ့လီၤ.

၁၆. နံၣ်သီသူ န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်သီအကလုာ်လၢအချဲၣ်သူတဖၣ် န့ၣ်ပကီးလၢနံၣ်သီသူလီၤ. နံၣ်သီသူန့ၣ်အချဲၣ်သူပုၤက လာ်လီၤ.

၁၇. နံၣ်မိတြၢမိ န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးပိာ်မုာ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီး အဆိလၢနံၣ်မိတြၢမိလီၤ. နံၣ်မိတြၢမိစံးဝဲဒၣ်.

၁၈. နံၣ်မိလါမိ န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးတၢ်တူၤတယီၤအက တီၢ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိ ဒီးပကီးလၢနံၣ်မိလါမိ လီၤ. နံၣ်မိလါမိစံးဝဲဒၣ်.

၁၉. ကနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဆွဲၣ်သးနီၤပုၤကဘျးန့ၣ် ပကီးလၢ ဆွဲၣ်ကနံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢကနံၣ်ကနံၣ်လီၤ. ဆွဲၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအကနံၣ်ကနံၣ်လီၤ.

၂၀. ကနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအကိာ်ကဘျးကတၢၤန့ၣ်ပ ကိးလၢကိာ်ကနံၣ်လီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဒီးလဲၤဆူအကိာ် ကနံၣ်ဒီးဆူဝဲလီၤ.

နံ

၂၁. ကနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်ဘျးလုာ် ဒီးပသကံၤယာ်န့ၣ်ပစံး လၢပကနံၣ်လုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံၣ် ဒီးသနံၣ်စကီး လီၤ. ဒီးအနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်သနံၣ်ဒီးတနံၣ်လီၤ.

၂၂. ကနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဆွဲၣ်အသးနီၤပုၤကဘျးန့ၣ်ပကီး လၢကနံၣ်လီၤ. ဆွဲၣ်န့ၣ်အကနံၣ်အိၣ်လၢအသးနီၤပုၤ န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢကနံၣ်ကနံၣ်လီၤ. ဆွဲၣ်က နံၣ်ကနံၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၃. ကနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်အကတၢၤန့ၣ်လၢပကိာ်ယုၤအ သရူၤန့ၣ်ပစံးလၢပကိာ်အကနံၣ်လီၤ. ပအိၣ်ထံလီၤဆူပ ကိာ်ကနံၣ်န့ၣ်ပဆူၣ်ဒီးပကူးနးကၤ.

၂၄. ကိာ်ကနံၣ် န့ၣ်ကွၢ်လၢကနံၣ်အကျါတက့ၢ်.

၂၅. ကိာ်နံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဘိၣ်ဘၣ်စာယာ်လုာ်တီၤဒ်ပဖိဂီၤဝံၤ ဒီးပထီၣ်ယုၤလီၤကွၢ်ဒီးကအိၣ်ဒီးအကံၣ်ဂီၤတနီၤဝါတ နီၤဒီးပကီးလၢပကိာ်နံၣ်လီၤ. ကိာ်နံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤညီမၤ ကံၣ်လုာ်လၢအထီၣ်န့ၣ်ဒီးပကီးလၢကံၣ်နံၣ်လီၤ. ကိာ် နံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ကံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကံၣ်နံၣ်လီၤ.

၂၆. ကွဲၣ်နံၣ်ကွဲၣ်နၢ န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သၣ်လၢအတဂ့ၤဘၣ်ဒီး မၤသးသီၣ်ဝဲသအံးသမိၤ, ကွဲၣ်ကူၤမာ်ကၢ်, စ့ၤကံၢ်စ့ၤ ကူး ဒီးပစံးလၢကွဲၣ်နံၣ်ကွဲၣ်နၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢကွဲၣ်နံၣ် ကွဲၣ်နီၤစကီးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်သၣ်လၢသအံးသမိၤသီၣ်သံ အံးသးန့ၣ်မ့ၢ်ကွဲၣ်နံၣ်ကွဲၣ်နၢလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်လၢအသၣ် တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်အသၣ်ကွဲၣ်နံၣ်ကွဲၣ်နၢလီၤ.

၂၇. ခဲကနံၣ်အံၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တယံာ်ဘၣ်ဝဲတဖါဖိအက တီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. စအိၣ်မ့ၢ်ဝံၤတယံာ် ဘၣ်. စအိၣ်မ့ၢ်ဝံၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ.

၂၈. ကနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယံာ်ဝဲလၢနံၣ်ထံးတုၤလၢနံၣ်စိးဒီး ပစံးလၢကံၣ်နံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဘုတဖိကံၣ်နံၣ်တလၢာ် ဘၣ်. ပုၤတဖၣ်ဟံးဒ်သၣ်တပူၤကံၣ်နံၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲသ့ဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤကတီၢ်ခုၣ်မိၤန့ၣ်မိၤကံၣ်နံၣ်ကံၣ်လါ ဒီးအိၣ်ဝဲတ လၢာ်ဘၣ်.

၂၉. စွဲၣ်နံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်စွဲၣ်နၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအနၢာ် ဝံာ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်မၤဟံာ်တယူတယီၤဒီးမၤ သးစွဲၣ်နံၣ်စွဲၣ်နၢန့ၣ်ဝဲလီၤ.

၃၀. တနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်လုာ်တံာ်ဒီးပထီၣ်ဘျးဒီးပသကံၤယာ်န့ၣ် ပစံးလၢတနံၣ်လီၤ. လုာ်တံာ်တံာ်လံၤ. တနံၣ်က့ၤတက့ၢ်. ဒီးပကီးလၢသနံၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတနံၣ် တနံၣ်လီၤ.

၃၁. တနံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီပိာ် မုာ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးမၤထီၣ်ထူလၢသ့ၣ်ခံလုာ်တံာ်လီၤအသး န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်ထီၣ်တံာ်စံးဝဲဒၣ်.

၃၂. တနံၣ်ထီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထူထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးအခါၣ်ထံး ဒီးပစံးလၢပတနံၣ်ထီၣ်လီၤ. ပကူတၢ်မ့ၢ်လီၤတုၤလၢပခိာ်

နံၤ

ထံး ဒီးပတနံၤထီၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ် တုၤလၢပခိၣ်လ့ၢ်ခိၣ်လီၤ.

၃၃. **ထီၣ်နံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနံၤဒီးပစံးလၢထီၣ်နံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်ထီၣ်လီၤ. ပိၣ်မုၢ်ထီၣ်နံၤတဘျီသၢနံၤ ဒီးဝံၤဝဲလီၤ.

၃၄. **ပနံၣ်ပလါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးအကတီၢ်ကိးနံၣ်ကိးလၢဒီးပစံးလၢနံၣ်ပလါလီၤ. ပမိၢ်ပပၢ်လုၢ်ပၤပနံၣ်ပလါပအိၣ်တၢ်အနံၣ်ယဲၢ်ဆဲၣ်ညါ ဒီးကသိးပၤတအိၣ်နီတမံၤမးလဲၣ်. ပနံၣ်ပလါမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပကသံလီၤ.

၃၅. **ဖးဖိနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယုလါအတီၢ်ပုၤပုၤထီၣ်ဒီးပစံးလၢဖးဖိနံၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ယီၤလၢကိးဖးဖိနံၣ်လီၤ. တုၤတၢ်စူၤလၢကိးဒီးနံၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ.တုၤမ့ၢ်ဖးဖိနံၣ် ဒီးတၢ်စူၤလီၤဝဲလီၤ.

၃၆. **လီၤနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်ဘၣ် ဒီးပစံးလၢလီၤနံၣ်လီၤ. လီၤနံၣ်ပစံးခူး, လီၤနံၣ်ပစံးခူး, ပမၤတပွဲၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤနံၣ်လီၤလါလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤနံၣ်နံၣ်လီၤလါလါစကိးလီၤ. လီၤနံၣ်နံၣ်ပကူးဘုလီၤလါလါပကူးဘုစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၇. **သနံၣ်** ဒီး **တနံၣ်** န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လုၢ်တဲာ်ဒီးပစၢၤသကံလုၢ်အဆၢန့ၣ်ပစံးလၢသနံၣ်လီၤ. လုၢ်တဲာ်တဘျီန့ၣ်သနံၣ်ကွၢ်တက့ၢ်.

၃၈. **အနံၣ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ကံနံၣ်အသိးလီၤ. ချံးဖိတခူးဖိတဖၣ်ဖးထီၣ်မ့ၢ်ဆၢအလီၢ် ဒီးပစံးလၢအနံၣ်ဘးလီၤ. မ့ၢ်တဆၢဘၣ်အလီၢ်ဒီးပစံးလၢအနံၣ်တဘးဘၣ်လီၤ. တခူးဖိဖးထီၣ်အနံၣ်တဘးဒီးဘၣ်ဒီးဖိသၣ်အိၣ်တဂ့ၢ်ဘၣ်. အနံၣ်မ့ၢ်ဘးဒီးဖိသၣ်အိၣ်ဂ့ၢ်ယၢၢ်.

၁. **နံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးကကံပမဲၣ်မိၣ်မှံ ဒီးပမဲၣ်အုထီၣ်အသးဒီးပစံးလၢပနံၤလီၤ. ပၤတဂၤနံၤဝဲဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပၤတနီၤနီၤနံၤသီၣ်ဒိၣ်, ပၤတနီၤနီၤနံၤဝဲသီၣ်ဆဲးဝဲ. ဒီးပၤတနီၤနီၤနံၤတသီၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၤအုလီၤ. ပၤတဂၤနံၤအုနးကၢ.

၂. **နံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢမဆါခီန့ၣ်ပကိးလၢနံၤလီၤ. တၢ်လၢနံၤဒီးနံၤန့ၣ်ပနီၤဖးအဆၢလၢပသ့ၣ်ညါတၢ်ကဝီၤဒီးတၢ်ခံးလီၤ. မ့ၢ်နံၤဒီးတၢ်ကဝီၤဝဲလီၤ.ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်နံၤစကိးလီၤ.

၃. **နံၤကမ့ၢ်ကမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီနံၤတသီၣ်ဘၣ်ဒီးပထံၣ်ထဲအမဲၣ်အုထီၣ်အသးဒီးပစံးလၢနံၤကမ့ၢ်ကမ့ၢ်လီၤ. ပၤတဂၤကွၢ်စမဲၣ် ဒီးနံၤဝဲကမ့ၢ်ကမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၤကမ့ၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်စကိးလီၤ.

၄. **နံၤကဝဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီနံၤသီၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးပစံးလၢနံၤကဝဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၤကဝဲၣ်ပျီၣ်ကဒီးလီၤ. ပၤတဖၣ်စံၣ်တၢ်တၢ်ဒီးနံၤကဝဲၣ်ပျီၣ်ကဒီးနးကၢ.

နံၤ

၅. **နံၤကအး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီနံၤဝဲယံၣ်ယံၣ်ကလဲၣ်ဒီးသီၣ်ဝဲအးအး ဒီးပစံးလၢနံၤကအးလီၤ. ပၤတဂၤနံၤကအးဒီးသီၣ်မးအးအးလီၤ.

၆. **နံၤကွၢ်ကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီနံၤဝဲဒီးအထီၣ်ခိၣ်အးထီၣ်အသးကွၢ်ကွၢ်ဒီးပစံးလၢနံၤကွၢ်ကွၢ်လီၤ. ပၤတဂၤကွၢ်စမဲၣ်ဒီးနံၤဝဲကွၢ်ကွၢ်လီၤ.

၇. **နံၤကွဲးကွဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဆဲးလၢအထံၣ်ပမဲၣ်ဒီးနံၤဝဲဒီးအထီၣ်ခိၣ်အးထီၣ်အသးဖိနဲဇိန့ၣ်ပစံးလၢနံၤကွဲးကွဲးလီၤ. ပၤဆဲးတဂၤထံၣ်ပမဲၣ်ဒီးနံၤမးကွဲးကွဲးလီၤ.

၈. **နံၤခူသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီနံၤဝဲဒ်ပသုတထံၣ်အထီၣ်ခိၣ်တဂ့ၢ်ဒီးပၤခူသ့ၣ်အထီၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢနံၤခူသ့ၣ်လီၤ. ပၤတဂၤနံၤဒီးဘၣ်ယီၣ်ပကထံၣ်အထီၣ်ခိၣ်ဒီးနံၤခူသ့ၣ်ဝဲလီၤ. ပၤတဂၤနံၤခူသ့ၣ်ဒီးယၣ်ကွၢ်အခိၣ်ဒီးနံၤခူသ့ၣ်ဝဲလီၤ. ပိၣ်မုၢ်လၢဂုၢ်မဲၣ်ဆုးတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နံၤဒီးနံၤခူသ့ၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၤခူသ့ၣ်စကိးလီၤ.

၉. **နံၤဂ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢနံၤ ဒီးပကွၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၤဂ့ၢ်လီၤ. ပၤတဂၤနံၤဂ့ၢ်. ဖျါမးဆဲးကွဲးကလဲၣ်လီၤ.

၁၀. **နံၤလဲးနံၤလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်လိာ်ပသးကဒဲကဒဲဒီးပသ့ၣ်ခသးခဒီးပနံၤန့ၣ်ပစံးလၢနံၤလဲးနံၤလီၤ.

၁၁. **နံၤဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကွၢ်ပမဲၣ်ဒီးနံၤဝဲန့ၣ်ဒီးပဝဲဒၣ်ပနံၤစကိးဒီးပစံးလၢနံၤဆၢလီၤ. မ့ၢ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါန့ၣ်ကွၢ်လိာ်အမဲၣ် ဒီးပိၣ်မုၢ်မ့ၢ်နံၤ ဒီးပိၣ်ခွါနံၤဆၢဝဲလီၤ. ထီရီၤပၤတဂၤန့ၣ်မ့ၢ်နံၤဒီးနံၤဆၢလိာ်အသးလီၤ.

၁၂. **နံၤဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢနံၤကဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၤဆူၣ်လီၤ. ပၤတဂၤနံၤဆူၣ်ကၢ. ကတိၤတၢ်ဒီးနံၤဝဲဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်လီၤ.

၁၃. **နံၤထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနံၤဒီးပထီၣ်ခိၣ်အုထီၣ်အသးဒီးပစံးလၢနံၤထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၤထီၣ်အုထီၣ်လီၤ. ပၤတဂၤကွၢ်စမဲၣ်ဒီးနံၤထီၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **နံၤဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဂၤမၤတၢ်တကိၣ်တသီၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပၤကတိၤတၢ်တကိၣ်တသီၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပထံၣ်ဒီးပနံၤန့ၣ်ပစံးလၢနံၤဘၣ်လီၤ. မၤတၢ်ကစီဒီတက့ၢ်. ပၤဂၤကနံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၤဘၣ်ဖၣ်လဲလီၤ.

၁၅. **နံၤဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပထံၣ်ပၤဂၤလိာ်ယီၣ်လိာ်ကွဲတကိၣ်တသီၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပၤဂၤမၤတၢ်တကိၣ်တသီၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပထံၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်နံၤပသးဒီးပနံၤဒီးပစံးလၢနံၤဘၣ်လီၤ. စမၤတၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်. နံၤဘၣ်ယၢတဂ့ၢ်. ဂုၢ်သီတဘီၣ်ဂၤကလဲၣ် ဒီးယီၤဟီၣ်နံၤဘၣ် ဒီးယီၤဟီၣ်အမဲလီၤသြဲလၢၢ်မးစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **နံၤအု** န့ၣ်မ့ၢ်ပနံၤတၢ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢနံၤအုလီၤ. ပၤတဂၤနံၤအုဝဲဒီးအသ့ၣ်ခအသးခလီၤ. ဒီးပစံးဒီးနံၤဒီးအုစကိးလီၤ.

၁၇. **ကတိနကတိအ** နှင့်မူပုဂံကညိကတိတတ ခိနံဝဲတခိဒီးပစံးလကတိနံကတိအလီ။ ကတိနံ တာနုကတိမုတ်တံ ဒီးနံဝဲနုပစံးလကတိနံလီ။ ဒီးကတိလိာ်ကွဒီးနံဝဲနုပစံးလကတိနံလီ။ ဒီးပ စံးဒီးအဆိလကတိနံကတိအလီ။

၁၈. **ကွါန** နှင့်မူကါခိာ်ထံးလကတိာ်ဖဲထံအသ ရှုနုပစံးလကတိနံလီ။ လီတြျာ်ချလကတိနံကွါ ကွါစံးဝဲဒ်။

၁၉. **တနံ** နှင့်မူမုါဆိခိတကတိာ်နုပစံးလကတိနံ လီ။ မုါခိတကတိာ်ဒီးပစံးလကတိနံလီ။ ပလဲတကတိနံဒီး တုယံယံကလဲာ်လီ။

၂၀. **ထံနံ** နှင့်မူထံသရူနုပကိးလကတိနံလီ။ ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလကတိခိာ်ထံနံလီ။ ထံနံယံခိနုကါ ထိကါ။

၂၁. **ဒီးနံဒီးအ** နှင့်မူပုဂံကညိကတိမုတ်တံဒီးနံဝဲနု ပစံးလကတိနံဒီးအလီ။ ဟ်သုသးအုးသမ္ပတဂု။ မဒီး နံဒီးအုတကါ။

၂၂. **နံနံနံနံ** နှင့်မူမဆါအကတိာ်ဒီးမနုအကတိာ်နံ ကတိာ် ဒီးပစံးလကတိနံနံနံလီ။ တာ်ကွါနံနံနံနံတံ တယံထီာ်တံ။

၂၃. **ဖးနံဖးသီ** နှင့်မူပကလဲတကတိအနံတနံနုပစံး ဟ်လကတိပတချုးလဲဒီးဘုဒီးပစံးလကတိနံဖးသီလီ။ စ ကလဲတကတိအံစကဖးနံဖးသီဟ်လကတိပတချုးလဲဒီး ဘုလီ။ ဒီးစကဖးနံဖးသီလကတိအိာ်ဘုးပုကွါအနံ နုလီ။ စကလဲတကတိအံအနံဝဲလဲာ်ဝဲလဲာ်အံစကဖးနံ ဖးသီတသုဒီးဘု။

၂၄. **ဖးဖိနံ** နှင့်မူမုါထုာ်လကမဆါခိနုပစံးလကတိဖိ နံလီ။ မုါနံဖးဖိလကမဆါခိမုါထုာ်နုပစံးလကတိဖိနံလီ။ တာ်ဖဲစဆိနုပလဲဘုဒီးဖိနံဒီးတုလီ။

၂၅. **ဖဲနံ** နှင့်ပတစံးဘု။ ပစံးလကမဲာ်နံလီ။ ဒီးမုါ တာ်မိာ်နံပသးဒီးပမဲာ်မိာ်မုါနုပစံးလကမဲာ်နံလီ။ ပုတ နီနီကတိတကတိအိာ်ဒီးမဲာ်နံလီ။ တနီနီအမဲာ်နံမဲာ် အုတအိာ်ဘု။ ဟ်အသးခိာ်ယုာ်ကလဲာ်အမဲာ်နံတအိာ် ဘု။

၂၆. **မုါနံ** နှင့်မူမုါလကမုါဆါခိမုါအိာ်ဖျါဝဲဒီးတာ်က ပါဝဲနုပကိးလကမုါနံလီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလကမုါနံ မုါနံလီ။ ပုကညိအိာ်မုါကိးမုါနံလီ။ ဒီးပစံးလကမုါ အနံစကိးလီ။ ပုတကလဲတကတိကိးမုါအနံလီ။

၂၇. **လီနံ** နှင့်မူထီရီပကွါတာ်လကတိမိာ်နံပသး နုပစံးလကလီနံလီ။ ပုတကဟ်ကလီအသးလီနံ လီဖဲသမိးလီ။ နထုကတုတဒုစကွါလီနံလီဖဲနး သမိး။

၂၈. **အနံအသီ** နှင့်မူမုါနံမုါနံနုပစံးလကအနံအ သီလီ။ အနံအသီဘုလဲလကပကလဲတကတိခိာ်လဲ။ က တိသုသးတကွါ။ ဘုအနံလကစကလဲတကတိဒီးစဖိမတ ကဒီးစလဲတချုးဘု။

၁. **နာ** နှင့်မူမုါတာ်အသဝဲအလုာ်အလုာ်ထီရီတမံနု လကပနီဒုပုဒီးပသါနုဘုပစံးလကနာလီ။ တာ်ညုနာ ဘုပုဒီးနာအုာ်အသးလီ။ ထံတပုဒီး ဒီးစအိတနု ဘု။

၂. **နာ** နှင့်မူပထိးထီာ်တာ်တမံမံလကပနီဒုခံဒီးပသါ ဩနုအလုာ်အလုာ်အုပနီဒုပုဒီးပစံးလကနာလီ။ နာ ကွါတသုတဖျာ်ပအိာ်ဘုကဝဲခါ။ နာလကပအိာ် ကဝဲအသးလဲာ်။

၃. **နာကဘာကဘာ** နှင့်မူထီရီတာ်နာဘုပုဒီးခိာ် ဆံးဆံးနုပစံးလကနာကဘာကဘာလီ။ ဖိနာမုဘုယာ ကဘာကဘာနုမုါအထံးအိာ်ဖဲလဲာ်။

၄. **နာကိာ်ယိာ်** နှင့်မူမုါတာ်ကတိသးလကမုါအိာ်ကိာ် ယိာ် ဒီးအလုာ်အလုာ်နာဘုပုဒီးပစံးလကနာကိာ်ယိာ်လီ။ တာ်နာကိာ်ယိာ်လကမုါအိာ်တာ်ကံးညုလီ။

၅. **နာကိာ်သူ** နှင့်မူပဖိမုါဒီးပစိာ်လီဒီးပတယုာ်တြး ဘုဒီးကိာ်ယိာ် ဒီးသူဝဲ ဒီးနာထီာ်ဝဲလကအသဝဲအလုာ်နု ပစံးလကနာကိာ်သူလီ။ နဖိမုါနတယုာ်တြးဘုဒီးမုါ နာကိာ်သူဝဲလီ။ မုါနာကိာ်သူနာကိာ်လဲးနုပအိာ်တဝဲာ် ဘု။ ဒီးပဖိမုါလကပတချုးစိာ်လီဒီးဘုနုကလဲာ်ထီာ် ဒီးသပာ်အမဲာ်ကိာ်ယိာ်ဒီးနာထီာ်ဝဲနု ပစံးလကနာကိာ်သူ စကိးလီ။

၆. **နာကိာ်သူာ်** နှင့်မူနာကိာ်ဟုအဆိလီ။ ဒီးမုါပဖိမုါ ပတယုာ်တြးဘုဒီးမုါနာဝဲဒီးမုါမအသးဘိကိာ်ဟုဒီး ပစံးလကနာကိာ်ဟုလီ။ မုါနာကိာ်ဟုနုသဝဲထီာ်ဝဲဒီးမာ သးဘိကိာ်ဟုလီ။ ဒီးပစံးလကနာကိာ်ဟုနာကိာ်သူာ်လီ။ နာကိာ်သူာ်နုမုါနာကိာ်ဟုအဆိလီ။

၇. **နာကိာ်ဟု** နှင့်မူပဖိမုါပတယုာ်ဘုတလီလီ ဒီး ကိာ်ဘိသဝဲထီာ်ဘိကိာ်ဟုဒီးနာထီာ်ဝဲနုပစံးလကနာကိာ် ဟုလီ။ နဖိမုါနာကိာ်ဟုနာကိာ်သူာ်ပအိာ်တဝဲာ်ဘု။

၈. **နာခါ** နှင့်မူထီရီတာ်လကအခါတဖျာ်နုအသံက စာနာဘုပုဒီးတမုါဘုဒီးပစံးလကနာခါလီ။ ခိခါသုာ် နုနာခါဝဲလီ။

၉. **နာခါ** နှင့်မူနာအုာ်အဆိလီ။ ဒီးမုါတာ်လကသံအုာ် တဖျာ်နုနာဝဲဒီးပစံးလကနာခါလီ။ တာ်နာအုာ်တာ်နာ တာ် နာခါစံးဝဲဒ်။

၁၀. **နာခိာ်ဝဲာ်** နှင့်မူသဒိာ်အုာ်ဟးဂီ။ ဒီးနာဝဲလကတိ အုာ်တာ်ကျာ်ဒီးပစံးလကနာခိာ်ဝဲာ်လီ။ နာခိာ်ဝဲာ်နုမုါ သဒိာ်အုာ်နာလကပခိာ်ဝဲာ်သုာ်အပုလီဒီးပစံးလကနာ

ခိပ်ဝဲင်လီၤ. သဒိင်အုင်နာခိပ်ဝဲင်ပအိင်တနုင်လၢၤဘၣ်

၁၁. **နာယါ** န့ၣ်မ့ၢ်နာယါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးကိၢ်ယိၣ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနာယါနာယါလီၤ. နာယါနာယါစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **နာယး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အုင်လၢလီၤကလဲဝဲဒီးနာအုင်နးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢနာယးလီၤ. တၢ်ညၣ်အုင်နာယးလံ. ပအိင်တသ့လၢၤဘၣ်.

၁၃. **နာယး** န့ၣ်မ့ၢ်နာအုင်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အုင်နာဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနာအုင်နာယးလီၤ. နာအုင်နာယးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၄. **နာယံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီတလုၣ်ဘၣ်ထံဒီးတဆူၣ်ဘၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးအလီၤနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာယံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာယံၣ်နာယးလီၤ. ပၤတဂၤတလုၣ်ထံတလုၣ်နီၣ်နာယံၣ်နာယးနးကၤ. ဒ်တၢ်ကူတၢ်သိးသုတနာယံၣ်နာယးတဂ့ၤဒီးဆူၣ်ကွံာ်တက့ၢ်.

၁၅. **နာယး** န့ၣ်မ့ၢ်နာယံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပၤကညီအယံၣ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာယံၣ်နာယးပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. နာယံၣ်နာယးစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **နာယး** န့ၣ်မ့ၢ်နာယုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖီတၢ်အိၣ်လၢအဝံၣ်ကတၢ်ဒီးနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာယုၣ်နာယးလီၤ. နာယုၣ်နာယးစံးဝဲဒၣ်.

၁၇. **နာယုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီကသုလၢအဝံၣ်ဒီးနာဘၣ်ပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖီတူၢ်ရၢၢ်အကဝီၤလၢအဝံၣ်ဒီးနာဘၣ်ပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢနာယုၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်နာဘၣ်ပၤဒ်ပအိင်ကဝံၣ်အသိးဒီးပစံးလၢနာယုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာယုၣ်နာယးလီၤ. နဖီကသုတသပၤနာယုၣ်နာယးဘၣ်ယၤမ့ၢ်သမိး.

၁၈. **နာယဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်လုၣ်နာဘၣ်ပၤဒီးပစံးလၢနာယဲလီၤ. ဒီးသံးနာဘၣ်ပၤန့ၣ်ပစံးလၢနာယဲလီၤ. တၢ်နာယဲဘၣ်ယၤလၢသံးလဲၣ်. ကသံၣ်လုၣ်နာယဲဘၣ်ယၤဒီးစဆဲးမးလီၤ. ကသံၣ်ကဘီအလုၣ်နာယဲသမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာယဲနာယါစကိးလီၤ.

၁၉. **နာယး** န့ၣ်မ့ၢ်နာယါအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးကိၢ်ယိၣ်ဝဲ ဒီးနာဘၣ်ပၤန့ၣ်ပစံးလၢနာယါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာယါနာယးလီၤ.

၂၀. **နာယါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အဆူၣ်အဒီးလၢမ့ၢ်အိၣ်ကိၢ်ယိၣ်ဝဲဒီးနာဘၣ်ပၤန့ၣ်ပစံးလၢနာယါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာယါနာယါ, နာယါနာယးလီၤ. ဆိဆူၣ်ဆိဒီးကိၢ်ယိၣ်ဒီးနာယါနာယးဘၣ်ယၤလီၤ. တၢ်နာယါနာယါဘၣ်ယၤလၢတၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးကိၢ်ယိၣ်လီၤ.

၂၁. **နာယါ** န့ၣ်မ့ၢ်တခါးတကလုၣ်အသၣ်နာဘၣ်ပၤတမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနာယါလီၤ. စခါးနာယါအသၣ်န့ၣ်နာ

ယီၤဘၣ်ပၤပအိင်တဝံၣ်ဘၣ်. စယီၤတနီၤနီၤအသၣ်နာယီၤစကိးလီၤ. စယီၤနာယီၤန့ၣ်ပအိင်အသၣ်ဒီးအထူးဖိးပကိၢ်ပၤဒီးနာယီၤဝဲလီၤ.

၂၂. **နာဖိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နာဖုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပၤကညီနံၣ်လၢဆုလၢ, အဆိးအသကးနာဝဲ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဖိၢ်နာဖုလီၤ. နာဖိၢ်နာဖုစံးဝဲဒၣ်.

၂၃. **နာဆါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ဘၣ်တၢ်ကူတၢ်သိး ဒီးနာလၢတၢ်ကိၢ်အလုၢ်အလၢဒီးပစံးလၢနာဆါလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်ပမ့ၢ်လီၤဒီးနာဆါဝဲလီၤ.

၂၄. **နာဆါလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နာဒ်မ့ၢ်အသိးလၢတၢ်ယီၤခါန့ၣ်ပစံးလၢနာဆါလုၢ်လီၤ. မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်နၢ်သက့တၢ်နာဆါလုၢ်ဒ်မ့ၢ်နာဘၣ်ပၤအသးလီၤ.

၂၄.၁. **နာဆံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဆံၣ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဆံၣ်လီၤ. စယီၤသၣ်နာဆံၣ်ကၤ.

၂၅. **နာဆံၣ်ဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဆွံကသုအဆွံန့ၣ်ပပာ်တၢ်အယံၣ်ဒီးနာလၢတၢ်ဆံၣ်ဒီးပစံးလၢနာဆံၣ်ဘီလီၤ.ကသုနာဆံၣ်ဘီပအိင်တနုင်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဆံၣ်ဘိးနာဆံၣ်ဘီလီၤ. ကသုနာဆံၣ်ဘိးနာဆံၣ်ဘီပအိင်တဝံၣ်လၢၤဘၣ်. အခိၣ်တလိာ်ပအိင်တသ့လၢၤဘၣ်လီၤ.

၂၆. **နာဆံၣ်ဘီတြး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ပစုၣ်ဆံၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်, ဘီၣ်ဇိၤယာ်ဇိၤအထံနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဆံၣ်ဘီတြးတီးလီၤ. တၢ်ဆံၣ်အအုၣ်န့ၣ်နာဆံၣ်ဘီတြးလီၤ.

၂၇. **နာဆာ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဆာတဖၣ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဆာလီၤ. တကၣ်သံတီလဲ,ကွဲစီကနဲစီန့ၣ်နာဆာဝဲလီၤ.

၂၈. **နာဆာ** န့ၣ်မ့ၢ်နာဝံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢဝံၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်နာဘၣ်ပၤဒီးပစံးလၢနာဝံၣ်နာဆာလီၤ. တၢ်နာဝံၣ်နာဆာလၢမ့ၢ်နာဘၣ်ပၤဒီးတၢ်မိၣ်အိၣ်ပသးလီၤ.

၂၉. **နာဆု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢထံတဖၣ်အလုၣ်သံကစၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနာဆုလီၤ. ညၣ်သံကစၢ်နာဆု, သမ့ၢ်န့ၣ်နာဆုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဆုနာမ့ၢ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်တၢ်ညၣ်သံကစၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနာဆုစကိးလီၤ. ဒီးတၢ်နာဆုနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်ညၣ်အကလုၣ်ကလုၣ် အညၣ်သံကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ညၣ်နာဆုဘၣ်ယၤတၢ်မိၣ်ဘိးစသးကၤ.

၃၀. **နာဆီ** န့ၣ်မ့ၢ်နာမူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖီနာဘၣ်ပၤန့ၣ်ပစံးလၢနာမူနာဆီလီၤ. ဖီနာမူနာဆီစံးဝဲဒၣ်.

၃၁. **နာတပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဖိၣ်လီၢ်နာဝဲတမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနာတပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာတပူၤနာတပူၤလီၤ. ထံဖိၣ်လီၢ်နာတပူၤနာတပူၤတမ့ၢ်ဘၣ်.

၃၂. **နာတတြး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်တၢ်မုၢ်သံစိၣ်ဒီးနာဝဲနးနးကလဲၣ်ဒီးပစံးလၢနာတတြးလီၤ.တၢ်နာအုၣ်နးကဲၣ်ဆိး, အါကဲၣ်ဆိး ဒီးပစံးလၢနာတတြးလီၤ. ကဆိတဒုသံ

အုတ်ဒီးနာတသြးမးလီၤ. ပလဲၤလၢဖျါပူၤန့ၣ်တၢ်နာတသြးထီၣ်မးလၢတလၢညၢ်အုတ်လီၤ.

၃၃. **နာထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးပထိးထီၣ်လၢပနါဒုခံ ဒီးပသါသြးန့ၣ်အလုၢ်အလၢ်ဆူပနါဒုပူၤ ဒီးပစံးလၢနာထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံးထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖျါနာထီၣ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ပထိးထီၣ်တၢ်လၢပနါဒုခံန့ၣ်မ့ၢ်ပနာထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံးထီၣ်ကသံၣ်လၢတၢ်ဒီးနာထီၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ.

၃၄. **နာထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢဒၢးဖိလၢ်ဒီးပအိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးနာဘၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢနာထီၣ်လီၤ. မၢ်တဲးလဲးအိၣ်လၢဒၢးဖိလၢ် ဒီးနာထီၣ်ဘၣ်ပုၤလီၤ. တၢ်စိၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒီးနာထီၣ်ဘၣ်ပုၤလီၤ.

၃၅. **နာနါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢလွၢ်ပုၤဒီးပအိၣ်တဝံၣ်လၢဘၣ် ဒီးနာဘၣ်ပုၤတမ့ၢ်ဘၣ် ဒီးပစံးလၢနာနါလီၤ. တၢ်ဒီးတကလုၢ်န့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်တစုခံစု ဒီးနာနါပုၤ ဒီးပအိၣ်တဝံၣ်လၢဘၣ်. ဒံသၣ်န့ၣ်ပအိၣ်နာနါပုၤတသ့ဘၣ်. တၢ်ဒီးတၢ်လၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်ပအိၣ်အါစု ဒီးနာနါပုၤလီၤ.

၃၆. **နာနးနး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်နာသကးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာနးနးလီၤ. တၢ်နာသကးန့ၣ်နာဝဲနးနးကလဲၣ်လီၤ. တၢ်နာဘၣ်ပုၤအါအါကလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နာနးနးကလဲၣ်လီၤ.

၃၇. **နာနု** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးမၤတၢ်နာလၢအဆိးဒီးပစံးလၢနာနုလီၤ. ထိးပၢ်ဒီးအမိၢ်အခါန့ၣ်နာနုပအိၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. ထိးတၢ်န့ၣ်နာနုနးကၤ.

၃၈. **နာပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဂုၤသီနာဘၣ်ပုၤတမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနာပုၤလီၤ. ဂုၤသီတဘိနာပုၤနာယဲးနးကၤ. ထီၣ်ရီၤဂုၤဒီးတခူးတရုၣ်နာပုၤဝဲလီၤ.

၃၉. **နာပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနါနာဘၣ်ပုၤတမ့ၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပသးပုၤနာဘၣ်ပုၤတမ့ၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢနာပုၤလီၤ. တလၢပူၤပုၤတဂၤနာပုၤသမိး. ပနါနာပုၤဘၣ်ပုၤတမ့ၢ်ဘၣ်.

၄၀. **နာဖု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအနီၣ်လၢ်ဆူလၢ်, အဆိးအသကးနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဖုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိးလၢနာဖိနာဖုလီၤ. လုၢ်ထံလုၢ်နီၣ်ထူးသုခံသုလီၤက့ၢ်. သုနာဖိနာဖုနးကၤ.

၄၁. **နာဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်တုၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလီၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၤဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလုၢ်အလၢ်န့ၣ်န့ၣ်လၢနါအဒုပူၤဒီးယုဝဲအမိၢ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢထွံၣ်နာဘၣ်တၢ်အလီၤလီၤ. ထွံၣ်နာဘၣ်ထီၣ်ခိၣ်လီၤ ဒီးယုဝဲအမိၢ်ပုၤလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အလုၢ်အလၢ်န့ၣ်လၢပနါဒုပူၤ ဒီးပသါန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနာဘၣ်လီၤ. တၢ်နာဘၣ်ယၤလၢမ့ၢ်လီၤ.

၄၂. **နာဘီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်အစၢ်န့ၣ်နာဝဲဒီးပစံးလၢနာဘီၣ်လီၤ. တၢ်နာဘီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်နာလီၤ.

၄၃. **နာဘျါကစဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပချီတၢ်လၢပတဖၤလီၤဘၣ်အံၤသၣ်သဒိးအုၣ်န့ၣ်နာဝဲဒီးတဝံၣ်ဘၣ်အသိး ဒီးပစံးလၢနာဘျါကစဲၣ်လီၤ. ပချီတၢ်ဒီးတၢ်လၢ်, တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးပမ့ၢ်တဖၤလီၤဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤ ဒီးနာဘျါကစဲၣ်လီၤ. ပစုၣ်ချီလၢထံကျါ ဒီးတုၤအဘျါတခၢ်လၢဘၣ် ဒီးနာဘျါကစဲၣ်လီၤ.

၄၄. **နာမူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိနာဘၣ်ပုၤမ့ၢ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢနာမူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိးလၢနာမူနာဆိလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်နာဘၣ်ပုၤမ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာမူလီၤ.

၄၅. **နာမူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီနာအမါအဘိးမ့ၢ်ဂုၤ, အဖိအဘိးမ့ၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢနာမူဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤအဲၣ်အဖိအမါဒီးနာမူနာဆိဝဲလီၤ.

၄၆. **နာမူကဘျီကဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နာမူဘၣ်ပုၤဘၣ်ဒီးမိးဒီးပစံးလၢတၢ်နာမူကဘျီကဘျါလီၤ. ဖိနာမူဘၣ်ပုၤကဘျါကဘျါန့ၣ်အထိးအိၣ်ယံၤဝဲလီၤ.

၄၇. **နာမူလီၤရၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နာမူဘၣ်ပုၤနးနးကလဲၣ်ဒီးပစံးလၢနာမူလီၤရၢ်လီၤ. ဖိတဖိးနာမူမးလီၤရၢ်လီၤရူလီၤ.

၄၈. **နာမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နာဆုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ညၢ်သံကစဲၣ်နာမ့ၢ်ဂုၤ, ညၢ်သံကစဲၣ်နာမ့ၢ်ဂုၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢနာဆုၣ်နာမ့ၢ်လီၤ. နာဆုၣ်နာမ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၉. **နာမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယီၤခါန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ဒီးအလုၢ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာမ့ၢ်လီၤ. တၢ်နာမ့ၢ်နာဖၣ်နးကၤ. မတၤတဲးတၢ်တဂၤလဲၣ်.

၅၀. **နာမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်နာဘၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢနာမ့ၢ်လီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်န့ၣ်နာမ့ၢ်နးကၤထီၣ်ရီၤတၢ်ဟဲန့ၣ်နာမ့ၢ်ကိးမံၤဒီးလီၤ.

၅၁. **နာလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ထီၣ်လီၤအနါဒုဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒီးနာတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထွံၣ်နာလီၤတၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ထိးလီၤနါဒုဆူဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနာလီၤတၢ်လီၤ.

၅၂. **နာဝံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်နာဘၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢနာဝံၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်တုၤပခွဲးလီၤဒီးနာဝံၣ်ဘၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဝံၣ်နာဆါလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢပအိၣ်ဝံၣ်န့ၣ်နာဝံၣ်ဘၣ်ပုၤလီၤ.

၅၃. **နာသကး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နာဘၣ်ပုၤလၢနာအုၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, နာတမ့ၢ်ဘၣ်ထီၣ်ရီၤတမံၤမ့ၢ်ဂုၤ, နာဘၣ်ပုၤနးနးကလဲၣ်တုၤအပဲၤပနါဒုပူၤဒီးပစံးလၢနာသကးလီၤ. တၢ်နာအုၣ်နးကဲၣ်ဆိးနာသကးမးလီၤ.

၅၄. **နာသလုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအတံၢ်လၢ်ပုၤနာယံၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, အကိၢ်နာယံၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢနာသလုၤလီၤ. ပုၤမ့ၢ်တလုၢ်ဘၣ်ထံဒီးအတံၢ်လၢ်ပုၤနာသလုၤဝဲလီၤ.

၅၅. **နာသလုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးယါဒံသၣ်န့ၣ်တုၤပတၢ်ယံၣ်ဒီးနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာသလုၤလီၤ. ပစံးယါဒံသၣ်န့ၣ်ပအိၣ်

တူတလက်ဘဉ်ဒီးအဆွံအစီတဖဉ်နာသလုဝဲလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢနာသလုနာသလၢလီၤ.

၅၆. **နာသဝံ** နှဉ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်သဝံအလုၢ်အလၢ်နာဝဲန့ၣ် ပစံးလၢနာသဝံလီၤ. ထံကီၢ်ထံချီနာသဝံနာသဝါဘဉ် ပှၤစံးဝဲဒၣ်.

၅၇. **နာသအး** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအခဉ်ဝဲဒီးနာဘဉ်ပှၤတူၤပ တူၢ်တကဲဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢနာသအးလီၤ. ကသံၣ်လၢအ ခဉ်တဖဉ်န့ၣ်နာသအးနးကၢနာသအးနှဉ်မ့ၢ်တၢ်နာဘဉ် ပှၤပှၤအိၣ်ပကိၣ်ပူၤနီၤဒုပူၤ ဒီးပစံးလၢနာသအးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာသအးနာသအးလီၤ. နာသအးနာ သအးစံးဝဲဒၣ်.

၅၈. **နာသအံၣ်** နှဉ်မ့ၢ်ကသုဆွံမ့ၢ်ဆွံနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ နာသအံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာသအံၣ်နာဘိးဘီ လီၤ. မ့ၢ်ဆွံကသုဆွံတူၤပဟ်ယံၣ်ယံၣ်ဒီးနာသအံၣ် နာဘိးဘီပအိၣ်တသုလၢဘဉ်.

၆၀. **နာသအး** နှဉ်မ့ၢ်နာသအးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်နာ အုၣ်ဘဉ်ပှၤနးကဲၣ်ဆိးတူၤပသၢတဟ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. နာသ အးနာသအးစံးဝဲဒၣ်.

၆၁. **နာသအး** နှဉ်မ့ၢ်သကီၤသုၣ်လၢသအးတဖဉ်န့ၣ် နာဝဲဒီးပစံးလၢနာသအးလီၤ. သကီၤသုၣ်တနီၤနီၤနာသ အးပအိၣ်တဝံၣ်ဘဉ်. ခဉ်သအးဒီးနာသအးဝဲလီၤ.

၆၂. **နာသံ** နှဉ်မ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ထွံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,နာဘဉ် ပှၤတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢနာသံလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာ သံတီၤဝုၤလီၤ. တၢ်နာသံတီၤဝုၤဘဉ်ယၤလၢဘီၣ်သအိၣ် လဲၣ်.

၆၅. **နာသုၣ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်သုၣ်နာဘဉ်ပှၤတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပစံး လၢနာသုၣ်လီၤ. တၢ်သုၣ်နာသုၣ်နာဟီၢ်တမုၢ်ဘဉ်.

၆၆. **နာသုၣ်** နှဉ်မ့ၢ်ပဆံၣ်န့ၣ်နာတမုၢ်ဘဉ် ဒီးပစံးလၢနာ သုၣ်လီၤ. တၢ်နာသုၣ်နာဟီၢ်လၢပဆံၣ်ပအူနးကၢ.

၆၇. **နာသု** နှဉ်မ့ၢ်နာအုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အုၣ်တၢ် ကျၢ်နာဝဲတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢနာအုၣ်နာသု ဒီးအဆိဒ် န့ၣ်လီၤ.

၆၈. **နာသိ** နှဉ်မ့ၢ်သိအကလုာ်ကလုာ်နာဝဲဒီးပစံးလၢနာ သိလီၤ. ပဖိထီၣ်သိလၢသပၤထးအပူၤန့ၣ်နာသိနး ကၢ. နာသြီၣ် (ကွၢ် ၁၀၁)

၆၉. **နာသ့** နှဉ်မ့ၢ်ကုၤတကလုာ်မၤသးကသိၣ်ကသ့ဟီၢ် ကရုဒီးနာဝဲတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢနာသ့လီၤ. ဒီးကုၤန့ၣ်ပ ကိးလၢကုၤဒီးတကးသ့ဒီးနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာသ့လီၤ. ကုၤဒီးတကးသ့န့ၣ်နာသ့နးကၢ.

၇၀. **နာသ့** နှဉ်မ့ၢ်ကသံၣ်လီၤလံၤလၢတနာယဲလၢၤဘဉ် ဒီးနာဝဲတမုၢ်ဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢနာသ့လီၤ. ကသံၣ်လီၤလံၤ နာသ့တမုၢ်ဘဉ်. ပအိၣ်ပအိၣ်တယဲလၢၤဘဉ်.

၇၁. **နာဟး** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးတကလုာ်နာတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပ အိၣ်ဒီးဟးဝဲန့ၣ်ဒီးနာတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢနာဟးလီၤ. ဟီၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်နာဟးနးကၢ. ထီၣ်တၢ်လၢပအိၣ်ဒီးဟး ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်နာဝဲဒီးပစံးလၢနာဟးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ နာဟးနာဟးလီၤ.

၇၂. **နာဟး** နှဉ်မ့ၢ်နာဟးအဆိလီၤ. နာဟးနာဟးစံးဝဲ ဒၣ်လီၤ.

၇၃. **နာဟ့** နှဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်သဝံနာဝဲဒီးပစံးလၢနာဟ့လီၤ. မ့ၢ် တူၤဘဉ်ယဲၣ်ဘဉ်ထးဒီးတုၢ်စီၣ်ဘီၣ်ကလံာ်ဒီးနာဝဲန့ၣ် ပစံးလၢနာဟ့လီၤ. သူ နှဉ်နာဟ့လၢမ့ၢ်သဝံလီၤ. ဒီးကး တယၣ်စ့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,သူမ့ၢ်ဂ့ၤနာဟ့စ့ၤကိးလီၤ.

၇၄. **နာဟ့ၣ်ဟီၣ်** နှဉ်မ့ၢ်စ့ၤထိးအံၣ်တကလုာ်မ့ၢ်ယူၤဒီး နာဝဲနးနးကလံာ်ဒီးပစံးလၢနာဟ့ၣ်ဟီၣ်လီၤ. ဒီးနီၣ်ဖိတ နီၤနီၤနာတမုၢ်ဘဉ်. ဒီးပစံးလၢနာဟ့ၣ်ဟီၣ်လီၤ.

၇၅. **နာဟ့ၣ်ဟီၣ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ပကိးလၢ သီၣ်န့ၣ်ဒီးနာဝဲနးနးကလံာ် ဒီးပစံးလၢနာဟ့ၣ်ဟီၣ်လီၤ. သီၣ်တဘျီနာဟ့ၣ်ဟီၣ်နးသမိး.

၇၆. **နာဟဲ** နှဉ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသုၣ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဟဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဟဲနာဟီၢ်လီၤ. မိၢ်ဟဲသုၣ်န့ၣ်နာဟဲ နာဟီၢ်ပအိၣ်ဒီးဟဲဝဲလီၤ.

၇၇. **နာဟီ** နှဉ်မ့ၢ်နာဟဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မိၢ်ဟဲသုၣ်နာဝဲ န့ၣ်လီၤ. နာဟဲနာဟီစံးဝဲဒၣ်.

၇၈. **နာဟီ** နှဉ်မ့ၢ်အံၣ်သုၣ်အံၣ်ဘူးနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဟီ လီၤ. အံၣ်သုၣ်နာဟီနးကၢ. တလၢၤယုၣ်အံၣ်သုၣ်န့ၣ်နာဟီ ဘဉ်ပှၤလီၤ.

၇၉. **နာဟီ** နှဉ်မ့ၢ်နာသုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆံၣ်ပအူနာ ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာသုၣ်နာဟီလီၤ.

၈၀. **နာဟီၣ်** နှဉ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်နာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာဟီၣ်လီၤ. တၢ်နာဟီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်စံးဝဲလီၤ. ခီတဖဉ်မၤအပူၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်လၢဒီးနာလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢနာဟီၣ်လီၤ.

၈၁. **နာအံၣ်** နှဉ်မ့ၢ်ပနီၤဒုထံလီၤလၢပဘဉ်တမုၢ်ဒီးပစံး ပနီၤဒုထံန့ၣ်လၢနာအံၣ်န့ၣ်ပြီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ နာအံၣ်န့ၣ်ပြီၤလီၤ. ပှၤကညီဘဉ်တမုၢ်ဒီးအနာအံၣ်န့ၣ် ပြီၤလီၤဘဉ်အၢကၢ. ဒီးပကိးလၢနာအုၣ်စကိးလီၤ.

၈၂. **နာအး** နှဉ်မ့ၢ်ဘုဘဉ်စီၣ်ဒီးနာဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနာအး လီၤ. ဟ့န့ၣ်ဘဉ်စီၣ်ဒီးနာအးစကိးလီၤ. ဟ့န့ၣ်ပဟ်ယံၣ် ဒီးမ့ၢ်တဘျီစီၣ်န့ၣ်သက့ဒီးနာအးဝဲလီၤ.

၈၃. **နာအုၣ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်တၢ်ကျၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အံၣ်မ့ၢ် ဂ့ၤ,နာဝဲတမုၢ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢနာအုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢနာအုၣ်နာသု, နာအုၣ်နာကျၢ်, နာအုၣ်နာခဉ်, နာ အုၣ်နာယးလီၤ.

၈၄. **နာအုၣ်ကဘျၢကဘျၢ** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်နာအုၣ်ဘဉ်ပှၤ

ဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးဒီးပစံးလာနာအုဉ်ကဘျာကဘျာလီၤ. တၢ်နာအုဉ်ကဘျာကဘျာန့ၣ်ကမ့ၢ်ကအိၣ်ယံၤဒီးပၤသၢ. ၈၅. **နာအုဉ်** န့ၣ်ဒ်နာအိၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပၤကညီအနီၤဒုထံလီၤလာဘဉ်တမ့ၢ်န့ၣ်ပကိးလာနာအုဉ်လီၤ. ၈၆. **နာအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်တဖၣ်ယုအိၣ်အဆၣ် ဒီးနာတၢ်န့ၣ်ပစံးလာနာအိၣ်အဆၣ်လီၤ. ထွံၣ်နာအိၣ်အဆၣ်လာမ့ၢ်လၢထံး. ၈၇. **ကနာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၢ်လၢကျါအဆိန့ၣ်ပစံးလာပၢ်မ့ၢ်ကနာလီၤ. ကနာမ့ၢ်ပၢ်လၢကျါအဆိလီၤ. ပၢ်မ့ၢ်ကနာစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ၈၈. **ကနာ** တၢ်ခဲလၢန့ၣ်ကွၢ်လၢကနာအကျါတက့ၢ်. ကိနာ. (ကွၢ် ၁၀၈.) ၈၉. **ကွၢ်နာ** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်သၣ်ဒ်သၣ်တဂ့ၢ်တဘဉ်ဘဉ်ဒီးကွၢ်ကူၤကွၢ်ကျါဒီးပစံးလာကွၢ်နာလီၤ. ထီၣ်တၢ်သၣ်တဂ့ၢ်ဘဉ်န့ၣ်ပစံးလာကွၢ်နာလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကွၢ်နံၣ်ကွၢ်နာလီၤ. ဒ်သၣ်လူၢ်လီၤ ဒီးမၤသးကွၢ်နံၣ်ကွၢ်နာလီၤ. ၉၀. **ခိၣ်နာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလာခိၣ်နာလီၤ. ပခိၣ်နာတတၢ်သိးဘဉ်. ဖုၣ်ထီၣ်နးကၤ. ၉၁. **ခိၣ်နာ** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်ဖးဒုတဘိတဘိန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်နာလီၤ. ချိၣ်နာသံၣ်ဗြဲၤ, ချိၣ်နာသံၣ်ဖးဒိၣ်. **S. Index.** ၉၂. **ယုနာ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤယုအိၣ်အဆၣ်ဒီးထိးလီၤ. အနီၤဒုလာဟီၣ်ခိၣ် ဒီးပစံးလာယုနာအိၣ်အဆၣ်လီၤ. ထွံၣ်ယုနာတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလီၢ်စံးဝဲလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤယုနာအိၣ်အဆၣ်လီၤ. ၉၃. **စုနာ** န့ၣ်မ့ၢ်စုမ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုညါသးဖးဒုထီၣ်တဘိတဘိန့ၣ်လီၤ. စုမ့ၢ်စုနာစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ၉၄. **စုနာ** န့ၣ်မ့ၢ်စုမ့ၢ်န့ၣ်ပကိးလာစုနာတစုစုလီၤ. စုနာဖုၣ်ထီၣ်သ့ၣ်လၢအိၣ်လၢပၤကညီတဂၤ ဒီးတဂၤန့ၣ်ကျဲးစးတၢ်တဂၤတမံၤတဂၤတမံၤ ဒီးပဒီလီၤလာစုနာဖုၣ်ထီၣ်သ့ၣ်လၢအိၣ်လၢလီၤ. ၉၅. **တနာတနာ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢအလုၢ်အလၢတနာဘဉ်ပစံးလာတနာတနာဘဉ်လီၤ. ကသံၣ်တပူၤစုနာကွၢ်တနာတနာလၢတၢ်နီၣ်တမံၤလဲၣ်. ၉၆. **တၢ်နာခံပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုၢ်အခံနာတမ့ၢ်ဘဉ်ဒီးပကိးလာတၢ်နာခံပူၤလီၤ. ဒီးပၤတနီၤနီၤကိးလၢထိးအူလီၤ. တၢ်နာခံပူၤန့ၣ်ပၤကညီဟံးန့ၣ်အခံပူၤန့ၣ် ဒီးသၣ်ယုဝဲ ဒီးစၢၤဝဲလၢတၢ်စၢၤလီၤန့ၣ်တၢ်ဆါမရီၢ်တဘဉ်ဘဉ်အီၤဘဉ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်နာခံပူၤတၢ်နာခံတ့ၤန့ၣ်ပၤကညီမၤမရီၢ်ကသံၣ်လီၤ. ၉၇. **တၢ်နာတၢ်နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသၢ, ပကျၢ, သအ့, ဝဲၣ်ပၢ်လၢ

ပဖိကသူဒီးနာမူဝဲန့ၣ်ပစံးလာတၢ်နာတၢ်နီၤလီၤ. ဒီးပစံးလာတၢ်နံၣ်တၢ်သီၣ်စးလီၤ. ပၤကညီဖိကသူန့ၣ်ဖၤလီၤဝဲဒီးတၢ်နာတၢ်နီၤလီၤ. တၢ်နာတၢ်နီၤဒီးတၢ်နံၣ်တၢ်သီၣ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ၉၈. **တၢ်နာမူ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပသၢ, ပကျၢ, စးစိၤတလီၤစိၤ, သံၣ်စိၤဖိစိၤလာနာမူဝဲလၢန့ၣ်ပကိးလာတၢ်နာမူလီၤ. သုမ့ၢ်ဖိကသူဒီးဖၤလီၤဒီးတၢ်နာမူတၢ်နာဆိတက့ၢ်. ပၤမ့ၢ်ကနီၤဖူထီၣ်အသးဒီးတၢ်နာမူတၢ်နာဆိဒီးနာမူဝဲလီၤ. ၉၉. **တၢ်နာမ့** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢဟဲဝဲလၢန့ၣ်နာမ့ဝဲဒီးပစံးလာတၢ်နာမ့လီၤ. တၢ်နာမ့န့ၣ်ကမ့ၢ်ကိၢ်မိၢ်ဖါယဲသအ့သယီၤသၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာတၢ်နာမ့တၢ်နာမ့လီၤ. ၁၀၀. **တၢ်နာမ့** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံတဖၣ်န့ၣ်ကိးသံးန့ၣ်လာတၢ်နာမ့လီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢန့ၣ်ဖိဖံၣ်စိၤကိးဝဲလီၤ. ဘဉ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်စိၤဖံၣ်စိၤလာတၢ်နာမ့လီၤ. ဝံစံးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ၁၀၁. **တၢ်နာလျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်တကလုၢ်နာဟ့ၣ်ဟီၣ်ဝဲ ဒီးမ့ၢ်နာဘဉ်ပၤန့ၣ်ပစံးလာတၢ်နာလျီၣ်လီၤ. တၢ်နာလျီၣ်ဘဉ်ပၤတမ့ၢ်ဘဉ်. ဒီးပစံးလာတၢ်နာသီၣ်စးလီၤ. ၁၀၂. **ထွံၣ်နာ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်လၢမိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်မ့ၢ်လဲၤတၢ်ဒီးယုနာတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးမိၤဝဲအုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာထွံၣ်နာလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာထွံၣ်နာထွံၣ်မိၤလီၤ. ထွံၣ်လၢတဂီၢ်တသီၣ်ဘဉ်တၢ်န့ၣ်တနာဘဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအလီၢ်ဘဉ်. ထွံၣ်နာထွံၣ်မိၤတဖၣ်န့ၣ်ယုနာတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလီၢ်နးကၤ. ၁၀၃. **ခိၣ်နာ** ကွၢ် (ခိၣ်) ၁၀၄. **ပနာ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကွၢ်တတီၤတတီၤန့ၣ်ပစံးလာပနာလီၤ. ပနာန့ၣ်မ့ၢ်အတီၤလီၤ. သ့ၣ်အိၣ်ဒီးပနာ, ဝၣ်အိၣ်ဒီးပနာလီၤ. ပနာန့ၣ်မ့ၢ်ပမ့ၢ်ပပၢ်အကလုၢ်လီၤ. သ့ၣ်ပနာဝၣ်ပနာန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တီၤဝၣ်တီၤလီၤ. သ့ၣ်ကမိၢ်လၢပနာလီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သ့ၣ်ကမိၢ်လီၤတတီၤဒီးပစံးလာတပနာ, မ့ၢ်ခံတီၤဒီးပစံးလာခံပနာလီၤ. ဝၣ်တဘိကွၢ်ခံပနာဒ်ပစံးတၢ်အသိးကွၢ်ခံတီၤလီၤ. ၁၀၅. **ပနာသူပနာဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတြၢၣ်ဂီၤဘိတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတြၢၣ်ဂီၤဟံၣ်ထုၣ်လၢတၢ်ဂီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတြၢၣ်ဂီၤချံးကဘိစိၤလၢကသံၣ်ထံအထံအဂီၤလီၤ. ပဒိၣ်ချံးန့ၣ်ပနာသူပနာ ဂီၤဝဲလၢကသံၣ်ထံအဂီၤလီၤ. ပဒိၣ်ပနာသူပနာဂီၤတဒၤ ဘိလၢကသံၣ်ထံအဂီၤအသူစကိးလီၤ. တြးတဂၤပနာဂီၤကဘိအခိၣ်အခံလၢကသံၣ်ထံအဂီၤလီၤ. ၁၀၆. **ပနာသူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်တြၢၣ်သူအချံးလၢကသံၣ်ထံအသူဒီးပစံးလာပနာသူဝဲလီၤ. ပဒိၣ်အချံးတဘျီပနာ

၆၇၇

သူဝဲဒီဘုန်ညါလီၤ.

၁၀၇. **ပနာဂီ** နှင့်မှ်ပှာစံင်ဖိတြျှဂီကဘီလကသံင်
ထံအဂီဒီးပစံးလပနာဂီ၁၂လီၤ. ပှာစံင်ဖိပနာဂီကဘီ
လကသံင်ထံအဂီလီၤ.

၁၈၈. **မနာ** နှင့် မှတ်ပုံပေါ်လီသုတ်စီဝန်စီဒ်ကရအသီးဝေးတရားခွဲယာ၊ ဒီးပမ်းလာမနာခွဲယာလီ၊ ပမှ်ဘုတ်ယိတ်ထီး၊ ထီဒိတ်ကအိတ်ဘုလာခွဲဒီးပမနာခွဲယာလီ၊ ဒီးပမ်းလာကီနာစကီးလီ၊ မနာမန္တခွဲယာသံဃာတကွ်၊

၁၀၉. **ဝုနာ** နှင့်မျှပှါကညီဝဲဝဲဒီးအခိၣ်မိၣ်န့ၣ်အပူၤနီး
ဒီးသဘူးသကးဒီးပစံးလာဝုနာလီၤ. ဝုနာနှင့်မျှပဝအဖံ
သကးဒီးပစံးလာဝုနာလီၤ.ပဝနာမျှအိၣ်ဒီးအဖံဟဲထီၣ်
တသ့တၣ်.

၁၁၀. **အနာ** နှင့်မှီချုံးမှီဂူ၊ဆီမှီဂူ၊အိတ်အဖာလီ၊
လာအဟာဖာပူနာနှင့်ပစံးလာအနာလီ။ ဆီနှင့်အိတ်လာအ
ဟာဖာပူနာနှင့်အိတ်လာအနာအိတ်ပူဒီးလီ။

၁. **နာ** နှင့် မှန်နံစံးဝဲလီၤ။ ဒီး မှန်ဖီသၢ်ကတိၤတၢ်တကျါ
ဒီး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ နာ်ဂဲၣ်ဒၣ်နာ်မိၢ်တအဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်။ ယၢ်ဂဲ
ဒၣ်ယၢ်မိၢ်အဲၣ်ယၢ်။ ဒီး ပသးပှ်လာပျါကတိၤတၢ်ဒ်န့ၣ်
တနီၤနီၤလီၤ။ နာ်သါကလဲၤဆူလဲၣ်။

၂. ကနဦး နှစ်ကွက်လကနဦးအကျဉ်းချုပ်

၃. **ကနဦး** နှင့်မူဝါဒတစ်ခုလုံးအားလုံးကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းနှင့်ပတ်သက်သည့်ကနဦး၊ သို့သော်လည်းကမ်းကနဦးအားလုံးပါ။

၄. **စံးနာ်** နှိမ့်အိဉ်ထဲတၢ်ကတိလီၤ. မၤတဂ့ၤစံးနာ်
လဲၤတဂ့ၤစံးနာ်, စံးဝဲဒ်နှိလီၤ.

၅. တနင်္ဂနွေ နေ့မှာ ချဉ်းအဆီလီ၊ ဒီး မှတ်လဲ ပါပစာကျာ
ဝဲ၊ ပမေကျာ ဝဲ နှုတ်ပစံး လာ ချဉ်း တနင်္ဂနွေလီ၊ စာတဲာ် လာ ဂံာ်
ချဉ်း တနင်္ဂနွေ တက့၊ ဒီး ပုၤ တနီၤ နီၤ စံး လာ ချဉ်း သနင်္ဂနွေလီ၊
ချဉ်း သနင်္ဂနွေ ဒီး ချဉ်း တနင်္ဂနွေ နီၤ သီး သီး လီ၊ ဒီး မှတ် ပယု
ယာ် စာယာ်၊ မေစံာ် မေကျာ တါ နှုတ် ကျာ ဝဲ ဒီး ပစံး လာ
ချဉ်း တနင်္ဂနွေလီ၊ ဒီး ပစံး လာ ချဉ်း သနင်္ဂနွေ စကီၤလီ၊

၁. **နာဉ်** နှဉ်မ့တၢ်အတီၢ်အစၢၢ်မၤအသးဒီးချးအသးအသးဒီးပစံးလာနာဉ်လီၤ. ခုးနာဉ်,ဟံဉ်နာဉ်,ယုာ်နာဉ်,ကုနာဉ်စံးဝဲလီၤ. ဟံဉ်တ ဖျၢဉ် အနာဉ်အိဉ်လွံာ်နာဉ်လီၤ. ခုးတလီၢ်န့ဉ်အိဉ်နာဉ်လွံာ်နာဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလာအသနာၢ်စကီးလီၤ.

၂. **နာဉ်** နှဉ်မုၢ်ခးအသရူအတိၢ်မုၢ်ဂုၤ, ဟံဉ်အတိၢ်အသရူမုၢ်ဂုၤပစံးလာနာဉ်လီၤ. ဟံဉ်နာဉ်လွၢ်နာဉ်တုၤသိးသိးလီၤ.

၃. **နာဉ်ခံ** နှဉ်မ့ပခိဉ်ညါသးကတၢ်ဆူပလီၢ်ခံတခီနဉ်ပ
စံးလာခိဉ်နာဉ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဉ်ခိဉ်နာဉ်ခံ

လီ၊. ပခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးနၢၣ်ခိၣ်နၢၣ်ခံလီ၊.

၄. **နာဉ်ခိဉ်** နှဉ်မ့ၢ်နာဉ်ခံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိဉ်ညါသး
ကတၢၢ်အူပလီၢ်ခံတခိဉ်န့ဉ်လီၤ. ခိဉ်နာဉ်ခိဉ်နာဉ်ခံစံးဝဲဒၣ်
လီၤ.

၅. **ခိဉ်နာဉ်ခံ** နှဉ်မွၢ်ပခိဉ်နာဉ်ခံညါသးကတၢၢ်ဆူ လီၤခံတခါန့ဉ်ပစံးလၢခိဉ်နာဉ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ခိဉ်နာဉ်ခံခိဉ်နာဉ်ခံလီၤ. ပှၤတဂၤတကျၢ်တၢ်လၢအခိဉ် နာဉ်ခံလီၤ.

၆. **စံးနာၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်ပတြိယၤဂၤအကျဲလၢတၢ်ကတိၤဒီးပ
စံးလၢစံးနာၣ်လီၤ. မၤတဂ့ၢ်စံးနာၣ်, လဲၤတဂ့ၢ်စံးနာၣ်,
ဟီၣ်တဂ့ၢ်စံးနာၣ်စံးဝဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

၇. **စုနာဂ်ခံ** နှင့်မာ်ပစုချုံးအသးဒီးမးသးစူကညှဉ်ဒီးပစံး လာစုနာဂ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးလာစုနာဂ်ခံစုနာဂ်ခံလီၤ. ပှာတ ဂးတနးတၢ်လာအစုနာဂ်ခံလီၤ.

၈. **တနင်္ဂနွေ** နှင့်မိုးတက်ထိတပျဉ်ဒီးကိတ်တံလင်နှင့်ပစံးလာတနင်္ဂနွေလီၤ. ပမ္မာ်ကံၤခံးပစုတခိဒီးပစုထီၣ်ပစုတခိနှင့်ပစံးလာတနင်္ဂနွေလီၤ. ဟံၣ်န့ၣ်ယာလၢသ့ၣ်တဘိကွၢ်လၢအထီအိၣ်တနင်္ဂနွေတဖၣ်တက့ၢ်. သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တထံးအကပၤဖးလံၤအိၣ်တနင်္ဂနွေသါလီၤ.

၉. **တနင်္ဂနွေ** နှင့်မိုးပွားကညီတကျတော်လှအခိုင်နာခံစီး
ပမ်းလားတနင်္ဂနွေလီ၊ ပွားတကတနင်္ဂပွားလှအခိုင်နာ
ခံလီ၊

၁၀. တနင်္ဂနွေ နေ့မှာတော့ ချီးအသးမရှိ၊ တာအတို အသလူ၊ တာကဆူးကတူ၊ ဒီးပစံးလာတာတနင်္ဂနွေလီ၊ ဒီးပုတနီနီကီးလာသနင်္ဂနွေလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ တာတနင်္ဂနွေလီ၊ ပာ်ကွာတလါဆူတာတနင်္ဂနွေတက့၊ ပာ်နင်္ဂနွေအိဒီးအတနင်္ဂနွေ၊ ခုးနင်္ဂနွေအိဒီးအတ နင်္ဂနွေလီ၊ ဒီးပစံးလာအသနင်္ဂနွေစကီးလီ၊

၁၁. **တၢ်နာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်နာၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကုနာၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ခုးနာၣ်
မ့ၢ်ဂ့ၤလစံးလၢတၢ်နာၣ်လီၤ. ဟံၣ်ကွံာ်ယဲာ်တဘျုးလၢတၢ်
နာၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၁၂. **မု်သနာၣ်** န့ၣ်မု်မု်န့ၣ်, မု်ထီၣ်, မု်စုမု်ပၤအ
ဘၣ်စၢၤလွံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမု်သနာၣ်လီၤ. မု်န့ၣ်သ
နာၣ်,မု်ထီၣ်သနာၣ်,မု်စုသနာၣ်မု်ပၤသနာၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ
မု်သနာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမု်သနာၣ်ဘိသနာၣ်
လီၤ. မု်သနာၣ်ဘိသနာၣ်န့ၣ်မု်မု်ထီၣ်ဒီးမု်ပၤအဘၣ်
စၢၤ. မု်န့ၣ်ဒီးမု်စုအဘၣ်စၢၤန့ၣ်ပကိးတသ့လၢဘၣ်
ဒီးပကိးလၢပကိးလၢမု်သနာၣ်လီၤ. ပၤအိၣ်ဝဲလၢမု်သ
နာၣ်ဘိသနာၣ် န့ၣ်မု်အိၣ်လၢမု်ထီၣ်ဒီးမု်ပၤအဘၣ်စၢၤ
န့ၣ်လီၤ.

၁၃. **သနာ** နှင့် မှီဟံတိုင်းချုံးအသးအကဆူးနှင့်ပစံး
လာဟံသနာလီ. ဟံနှင့်အသနာအိတ်လွှံသနာ

နာ

လီ။ ကရုနာအသနာအိလွှာသနာစကီးလီ။ ဒီးဒုး
န့အသနာအိလွှာသနာစကီးလီ။ ဒီးဒုးန့အ
သနာအိလွှာသနာစကီးလီ။ ဒီးဒုးသနာန့ပစံး
လာယာသနာစကီးလီ။

၁၄. **အနာ** န့မ့တိရီတနာန့ပစံးလာအနာ
လီ။ မထီတလီဒီးအနာလွှာနာစံးဝဲဒ်လီ။ ပုတ
ဂမထီခိကုဒီးအနာလီ။ ပုကညီထုချိဒီးမ
ဝဲလာအနာလီ။

၁၅. **နာ** န့မ့တိရီတနာန့ပစံးလာအနာ
ထီဝဲကိကိစူကုကိကလဒီးပစံးလာနာလီ။
ထီခိနာ, လိဖးနာ, ပနာအိဒီးအနာ ဒီးပကီးဒီးအ
ဆိလာနာဖိလီ။ ပနာတဒုအိဒီးနာဒီးဖိလီ။ ဒီးပစံး
ဒီးအဆိလာခိနာစကီးလီ။ ပစံးဒီးအဆိလာအနာ
အနာစကီးလီ။

၂. **နာ** န့မ့ပမယတနာန့ပစံးလာနာလီ။ ပုတ
ဂမတိနာဝဲလီ။ စမနာတနာဘဉ်, နမနာယာတခိ
လီ။ နာန့အဆိမ့ယလီ။ ယန့အဆိမ့နာစ
ကီးလီ။ မနာမယဉ်, မယဉ်မနာစံးဝဲဒ်လီ။

၃. **တူနာ** န့မ့တူနာယအဆိလီ။ ဒီးမ့ပမယတ
ယဉ်ဘဉ်ဒီးပကုစာပသးန့လီ။ တူနာတူယဉ်စံးဝဲ
ဒ်လီ။ ပုတဂမတိတနာဒီးပမယတနာ
ဘဉ်ဒီးတူနာတူယဉ်အသးလီ။

၄. **ကနာ** န့မ့ပိမ့အပူလာစုဒီးပစံးလာကနာ
လီ။ ပမ့ပးန့ပမာ ဒီးပဟ့အမိအပာလာစု ဒီးပစံး
လာအကနာလီ။ ပိမ့တဂမဟးန့ဒီးပဟ့ဘဉ်
အကနာလာစုသးလီ။

၅. **ကနာ, သးကနာ, ကွာလာကနာ** အကျတကွာ။

၆. **ခိအနာ** န့မ့ပကီးတနာတမံလီလီန့ဒီးအ
ဆိ ဒီးပစံးလာခိအနာလီ။ ထီစီးထီခိအိဒီးနာ
လီ။

၇. **စံးနာ** န့မ့ကတိနာအဆိလီ။ ဒီးပက တိ တ
ပုဂမယတယဉ်ဘဉ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစံးနာ ကတိ
နာလီ။ ပုတဂမတိတနာသု ဒီးစံးနာကတိနာပု
ဂလီ။

၈. **တနာဘဉ်** န့မ့တနာအိလီအသးမ့ဂု, တ
ဘျဉ်လီသးမ့ဂု, တထီလီအသးမ့ဂု, မလီအ
သးတယဉ်ဘဉ်ဒီးပစံးလာတနာဘဉ်လီ။ ပနာတဒု
ဘျဉ်အဝဲတဒုတနာဘဉ်, ပုတဂထီပုဂမတနာ
ဘဉ်, ထံတဒုအိအဂီမိတနာဘဉ်, တနာဘဉ်ဒီး
တယဉ်ဘဉ်န့ဒီးသီးသီးလီ။

၉. **တနာ** န့မ့ထီရီပနာဂီဖးထီစီးထီခိအိအနာန့
ပစံးလာတနာလီ။

နာ

၁၀. **တူနာတူယဉ်** န့မ့ပုလာမယတယဉ်ဘဉ်ဒီး
ကုစာအသးန့ပစံးလာတူနာတူယဉ်အသးလီ။ ပု
တဂမတိတနာမယတယဉ်ဘဉ် ဒီးတူနာတူယဉ်
အသးလီ။

၁၁. **ဒီးနာ** န့မ့ပဒုန့ပုပုဂမအတိ ဒီးပစံးထဲတ
ကတိ ဒီးပစံးလာမဒ်အံဒ်နာလီ။ နမ့ကွဲးလံဒီး
ကွဲးဒီးအံဒ်နာစံးဝဲဒ်လီ။

၁၂. **ဒီးနာ** (ကွာ ဒီး)

၁၃. **ပနာပနာ** န့မ့တိရီတနာန့ပစံးလာ
ဆုပနာပနာလီ။ ချိတဘျဉ်ဆုမအသးပနာပနာ
လီ။ ပုတဂမဆုပနာပနာလီ။ တပနာပနာန့မ
အသးကျမနာလီ။

၁၄. **မနာ** န့မ့ထီရီတနာမယတနာန့ပစံးလာမ
နာလီ။ ပနာဘျဉ်အဝဲတဒုဒီးမနာဝဲလီ။

၁၅. **ယီနာ** န့မ့ဒ်အံအဆိလီ။ ဒီးမ့ပမတိဒီး
ပဒုန့ပုဂမဒီးပစံးမယီအံယီနာလီ။ ဒီးပစံးယီ
အံယီနာစကီးလီ။ မယီအံမယီနာစံးဝဲဒ်လီ။

၁၆. **လာနာလာနာ** န့မ့ပုအိကီးပုဒီးန့ပစံးလာ
အိလာနာလာနာလီ။ ပုအိလာအံလာနာဟဲအိ
ဖိလာကစာယဉ်ရူးအဆိ, ပုအိဝဲလာနာလာနာဒီး
ဟဲလီ။

၁၇. **အနာအနာ** န့မ့ပကီးတနာအကလုကလု
န့ပစံးလာအနာလီ။ တိတိတိလံတနီနီအိဒီး
အနာအနာလီ။

၁၈. **အိနာ** န့မ့ပုလာပမတနာဘဉ်ဝံသးကဉ်ဒီး
အိဒ်အတိန့ပစံးလာအိနာပုလီ။ ပုတဂမမ
တနာဘဉ်, အိနာပုဒီးအိဒ်တိလီ။

၁၉. **အိနာအိနာ** န့မ့တိဆိပုပုအိမ့တနာ
ဘဉ်နာသကွဒီးပအိလာအနာဒီးပစံးလာအိနာ
အိနာလီ။ တိဆိပုန့ပအိမ့မ့တနာနာသကွဒီး
ပအိနာအိနာပုလာအနာအခးလီ။

၁. **န** န့မ့ကလီလီတိကတိတအိဘဉ်, အိထဲကန
ဒီးတနလီ။ သနလီ။

၂. **ကန** န့မ့ပယုယဉ်ဖိသုဖိဒီးအလုအဒီးတက
ဒိဒီးပစံးလာကနလီ။ ဒီးပုတနီနီစံးလာတနလီ။
ပနာယာလာကနတကဒိတကွာ, ထီရီကနန့ပုတ
နီနီစံးလာတနလီ။ ဒီးပုတနီနီစံးလာတနစကီး
လီ။ ဒီးပုတနီနီစံးလာသနလီ။

၃. **တနဒီးကန** န့မ့ဒီးသီးသီးလီ။ ဒီးမ့ပုမတိလာ
အနာအခးန့ပစံးလာမတနအိတနလီ။ ပုတဂမ
တနအိတနပုဂမလီ။

၄. **နာတန** န့မ့နာယိန့ပကီးလာနာတနလီ။ ထု

နီ

နီယာလာနီတနုတဖျာတကွာ်. ဒီးပုတနီနီကိးလာ
နီသနုစကိးလီ. ဒီးအနီနီမုာ်နီသနုလီ.

၅. **သနုဒီးတနု** န့ဒီးသီးသီးလီ. ဒီးမုာ်ပယုယာ်ဖိုာ်
သ့ဒီးအဒီးအလုာ်န့ပစံးလာသနုလီ. မာနီယာလာ
သနုတကဒိာ်တကွာ်.

၆. **သနု** န့မုာ်ပမာ်ဆုာ်ပဖိပလံးဟံးန့ဆုာ်အမါအဝါ
လာတဘာ်ဘာ်အသးန့ပစံးလာပဒုးသနုဆိာ်သနု
လီ. ပုတဂါဒုးသနုဆိာ်သနုအဖိဒီးပိာ်မုာ်တဂါ ဒီးနီ
ဝဲလီ.

၁. **နီ** န့မုာ်ပသးနီပုာ်ကမိာ်ထီာ်တမိတဖျာတဖျာလာ
ပဂါတမံးန့ပစံးလာနီလီ. ဒီးပိာ်မုာ်တဖျာတဖျာအ
ဖိအိာ် ဒီးအိာ်ထီာ်ဒီးနီထံးနီနီ ဒီးဒုးအိာ်အဖိ ဒီးအဖိ
အိာ်နီအနီန့လီ. ပိာ်ခွါတဖျာနီထံးတအိာ်ဘာ်ဝဲ
ဘာ်လီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာအနီအလးလီ. ဒီးနီမီ
နီမီလီ.

၂. **နီကုာ်ထီာ်** န့မုာ်ပုာ်အိာ်ဒီးအဖိဆံးတဖျာတဖျာ
အလံးတကွာ်တကွာ် ဒီးအဖိတအိာ်နီဘာ် ဒီးအနီထံးအါ
ထီာ်ဝဲလာအနီအိာ်န့ ဒီးသကးဆိးကဲးဝဲန့ပစံးလာ
နီကုာ်ထီာ်လီ.ဒီးပုတနီနီစံးလာနီကုာ်ထီာ်လီ. နီ
ကုာ်ထီာ် ဒီးနီကုာ်ထီာ်န့ဒီးသီးသီးလီ. ပုတဂါအိာ်ဒီး
အဖိဆံးဒီးလဲကွာ်ဘုဒီးနီကုာ်ထီာ်ဒီးဟံးကွာ်အိာ်နီကွာ်
အဖိလီ.

၃. **နီခိာ်မိာ်** န့မုာ်ပနီနီစံးလာနီခိာ်မိာ်လီ. ပု
ကညီအိာ်နီအဖိန့အဖိဆုးအနီခိာ်မိာ်လီ. ဒီးပ
စံးဒီး အဆိလာနီခိာ်မိာ်နီခိာ်စံးလီ. ပုတဂါအိာ်န့
အနီခိာ်မိာ်သ့ဝဲဒုာ်လီ. ပုကညီအနီထံးဟံးထီာ်လာ
အနီခိာ်မိာ်အိာ်လီ. ဒီးပစံးလာနီခိာ်စံးလီ. နီ
ခိာ်ဒီးနီခိာ်မိာ်န့ဒီးသီးသီးလီ.

၄. **နီခိာ်ထိး** န့မုာ်ပနီခိာ်မိာ်န့ပုတနီနီစံးလာနီ
ခိာ်ထိးလီ. ပုတဂါနီခိာ်ထိးမာ်သးကမိာ်တြိာ်လီ.

၅. **နီချံ** န့မုာ်ပုကညီပိာ်မုာ်အနီညိးကိာ်ထီာ်ဝဲကိာ်
ကိာ်ကလံာ် ဒီးပစံးလာနီချံလီ. ပုတဂါအနီချံနီချံ
ဒီးစံးဝဲလာဆါနးနးကလံာ်လီ. ပုနီချံန့ညိးဒီးကိာ်ဝဲ
ဒီးအညိးန့လိာ်ဖျာအသးကိာ်ဒ်တါချံအသိး ဒီးပစံး
လာနီချံလီ.

၆. **နီတီး** န့မုာ်ပိာ်မုာ်လာအနီတဒိာ်ဘာ် ဒီးတလီ
တိာ်ဘာ်န့ ပစံးလာအနီတီးလီ.

၇. **နီထံ** န့မုာ်ပိာ်မုာ်အိာ်ဒီးအဖိဆံးတဖျာတဖျာအနီ
အိာ်ဒီးအထံဝဲဒီးပစံးလာနီထံလီ. ထီရီတါအိာ်ဒီး
အဖိဆံးလာတယုာ်ဘာ်လာအဒီး. တခံတယုာ်န့အိာ်
ဒီးနီထံလီ. ပုကညီပိာ်မုာ်န့အဖိအိာ်အနီထံ. ဒီးပ
နီဂါဖံးန့အဖိအိာ်နီအနီထံလီ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ

နီ

လာနီထံမုာ်မီ, နီထံနီနီလီ.

၈. **နီထူးခိာ်** န့မုာ်ပနီအသရူပနီအဖိခိာ်န့ပစံး
လာပနီထူးခိာ်လီ. ပုကညီနီထူးခိာ်န့တုာ်အဘာ်
ဒီးဒီးသံဝဲလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာနီထူးခိာ်နီထူးလံာ်
လီ.

၉. **နီဘး** န့မုာ်ပိာ်မုာ်လာအနီဒိာ်ဒီးထီဝဲ ဒီးလီတိာ်
ဝဲန့ပစံးလာနီဘးလီ.

၁၀. **နီဘဲချံ** န့မုာ်ပုကညီဒိာ်ထီာ်သိဒီးအနီအိာ်
ထီာ်ဒီးမာ်အသးဒ်ညိးထီာ်အသိးဒီးပစံးလာနီဘဲချံ
လီ. ပုကညီဒိာ်ထီာ်သိန့ပိာ်မုာ်မုာ်ပုာ်.ပိာ်ခွါမုာ်ပုာ်.
အနီဘဲချံဝဲလီ. ပုကညီနီဘဲချံန့ဆါဒီးသးဝဲဒီးအ
ထံအိာ်ထီာ်ဘိကံာ်ကလံာ်လီ.

၁၁. **နီအိာ်ပု** န့မုာ်ပနီခိာ်မိာ်ပုန့ပစံးလာနီအိာ်ပု
လီ. ပုကညီနီထီန့ဟံးထီာ်လာနီအိာ်ပုလီ. ပုက
ညီပိာ်မုာ်န့အနီအိာ်ပုအိာ်လာအနီခိာ်မိာ်န့ပိာ်န့ကံာ်
မီလီ. ဒီးအနီကျါန့ပစံးလာနီအိာ်ပုစံးလီ. ပု
ကညီနီအိာ်ပုန့အိာ်ထဲအနီထံလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လာနီအိာ်ခိာ်အိာ်ပုလီ.

၁၂. **နီအိာ်ပု** န့မုာ်ပနီညာ်ကျါလာအိာ်ဒီးအထံန့ပ
စံးလာနီအိာ်ပုလီ. ပုကညီနီအိာ်ခိာ်နီအိာ်ပုန့အိာ်
ဒီးအထံလီ.

၁၃. **နီမီနီမီ** န့မုာ်ပုကညီအနီန့ပကိးဒီးအဆိ
လာနီမီနီမီလီ. ပုကညီအိာ်ဒီးနီမီနီမီလီ.

၁၄. **ကနီကနီ** န့မုာ်တါတဘာ်လိာ်ဘာ် ဒီးကမိာ်ဝဲ
န့ပစံးလာမာ်သးကနီကနီလီ. ဒီးပုတနီနီစံးလာ
ကနီကနီလီ.သ့တထံးကနီကနီဒီးထဲလီ.

၁၅. **ချံနီ** န့မုာ်ပုတနီတြိာ်ဖိအချံန့စံးကမိာ်ဝဲလာ
အပူပဲအခိာ်န့တလိာ်တလိာ်ဒီးပစံးလာချံနီလီ.

၁၆. **ညီနီ** န့မုာ်တါဒဲနီန့ပစံးလာညီနီလီ. ပ
အိာ်ရလိာ်ပသးဒီးပုက တုာ်ပသ့ညါအိာ်တုာ်ပအိာ်မုာ်ဒီး
အိာ်ဒီးပစံးလာပသ့ညါညီနီအိာ်လီ. ပုခံဂါသ့ညါ
ညီနီလိာ်အသးလီ.

၁၇. **ညီနီ** န့မုာ်ပလူပုကအသး ဒီးပုကအသးမုာ်ဝဲ
ဟံးထီာ်ထီအသးန့ပစံးလာညီနီလီ. ဒီးပုတနီနီ
စံးလာညီလီ. ပုတဂါမာ်ညီနီအဖိဒီးအဖိနီကုာ်ဝဲ
လီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာညီနီညီဘဲလီ. ထီရီတါလာ
ဒဲနီ, တါလာဟံးထီာ်ထီအသးန့ပစံးလာညီနီလီ.

၁၈. **တနီ** န့မုာ်ပုကညီအိာ်နီအဖိတစီာ် ဒီးစံးဝဲလာ
အိာ်နီအဖိတနီလီ. စကဒုးအိာ်နီကွာ်စဖိတနီတ
ကွာ်. ပုတဂါဒုးအိာ်နီအဖိတနီခံနီ ဒီးလဲထါကွာ်
ထံလီ.

၁၉. **ထူးပုနီ** န့မုာ်ပုကညီတဒုးအိာ်နီလာဘာ်အ

န

ဖိလာအနီဒီးပမ်းလာထူးဖါနဲဝဲလီ၊ ပုၤကညီဖိဆံးန့ၢ် တုၤအပုၤအိၣ်ဒီးအမိၤထူးဖါနဲဝဲလီ၊ ဒီးပမ်းလာထူးဖါနဲ န့ၢ်စကီးလီ၊ ပုၤတဂၤအပုၤအိၣ် ဒီးအမိၤထူးဖါနဲ အီၤလီ၊

၂၀. **ဒုးအိၣ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟ့ၣ်အိၣ်န့ၢ်အဖိန့ၢ်ပမ်း လာဒုးအိၣ်န့ၢ်အဖိလီ၊ ပုၤတဂၤဒုးအိၣ်န့ၢ်အဖိ ဒီးအဖိ အိၣ်န့ၢ်ဝဲလီ၊ ဒီးပမ်းဒီးအဆိလာဒုးအိၣ်န့ၢ်ဒုးအိၣ်န့ၢ် လီ၊ ဒုးအိၣ်န့ၢ်ဒုးအိၣ်န့ၢ်န့ၢ်ဖိတက့ၢ်၊ ပုၤဒုးအိၣ်န့ၢ်အဖိ စံးဝဲဒၣ်လီ၊

၂၁. **ဒဲန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်သပၤစၢၤကိၣ်လၢပအၢ်အိၣ်န့ၢ်ပကိး လၢသပၤဒဲန့ၢ်လီ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဒဲန့ၢ်လီ၊ ဒီး ပကိးဒီးအဆိလၢဒဲန့ၢ်ဒဲရၣ်၊ ဒဲန့ၢ်ဒဲအိၣ်လီ၊ လဲၤပုၤန့ၢ်ဒဲန့ၢ် တဖျၢၣ်တက့ၢ်၊ ဒဲန့ၢ်ဒဲအိၣ်န့ၢ်တဖျၢၣ်ဒီးပပူၤဘၣ်လၢပုၣ် တဘျီလီ၊ ဒဲန့ၢ်သ့ၣ်

၂၂. **ပန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤဟံၣ်ထီၣ်ထီၣ်အသးန့ၢ်ပမ်းလာအသးပ န့ၢ်လီ၊ ပုၤလၢပလူၤအသးဒီးအသးထီၣ်ထီၣ်န့ၢ်ပမ်း လၢအသးပန့ၢ်လီ၊ ပဖိန့ၢ်ပအဲၣ်ဒီးအသးပန့ၢ်ဝဲလီ၊ဒီး ပမ်းဒီးအဆိလၢအသးပန့ၢ်အသးပန့ၢ်လီ၊

၂၃. **ပန့ၢ်ပလး** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤကညီစံးဒၣ်အန့ၢ်န့ၢ်လၢပန့ၢ်ပ လးလီ၊ ပန့ၢ်ပလးန့ၢ်ပဖိအိၣ်န့ၢ်ဝဲလီ၊

၂၄. **ဖါန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤကညီအဖိဒိၣ်တၢ်ဒီးတအိၣ်န့ၢ်လၢၤ ဘၣ်န့ၢ်ပမ်းလာဖျါန့ၢ်လီ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာဖျါန့ၢ် လီ၊ ဖျါန့ၢ်ဒီးဖါန့ၢ်န့ၢ်ဒီးသိးသိးလီ၊

၂၅. **ဘးန့ၢ်ထံ** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤအကလုာ်လီ၊ ဒီးမ့ၢ်ပဆံးပန့ၢ် န့ၢ်ထံန့ၢ်လီ၊

၂၆. **ဟံးန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤကညီအလုာ်အလုာ်အိၣ်ဝဲလၢအမါ တဖျါန့ၢ်ဖိၣ်လီၤကွဲၣ်အန့ၢ်ဒီးပမ်းလာဟံးန့ၢ်လီ၊ ပုၤ ကညီန့ၢ်တုၤဟံးပိာ်မ့ၢ်အန့ၢ်ဒီးမ့ၢ်အမါလီ၊ မ့ၢ်တမ့ၢ် ဘၣ်အမါဒီးမ့ၢ်အသံၣ်ဖိသံၣ်မါလီ၊

၂၆.၁. **ဟိၣ်ဆိးကိာ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဆူၣ်က ထီၣ်လၢအကမိာ်ဒီးထံးညါ ဒီးပမ်းလာဟိၣ်ဆိးကိာ်အန့ၢ် လီ၊

၂၇. **အန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤမ့ၢ်ပန့ၢ်၊ ပန့ၢ်န့ၢ်န့ၢ်ပမ်းလာအန့ၢ် လီ၊ ပန့ၢ်ဂီၤဖံးတၢ်ဖိတၢ်လံၤ၊ပုၤသပုၤပုၤကညီန့ၢ်အိၣ် ဒီးအန့ၢ်လီ၊ ဒီးပမ်းဒီးအဆိလၢအန့ၢ်အလးအန့ၢ်အန့ၢ် လီ၊

၂၈. **အိၣ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပုၤကညီဖိ မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ဆူးအိၣ်အမိၤအန့ၢ်ထံ ဒီးပမ်းလာအိၣ်န့ၢ်လီ၊ ပ န့ၢ်ဖိအိၣ်န့ၢ်အမိၤပုၤအန့ၢ် ဒီးပုၤကညီဖိအိၣ်န့ၢ်အမိၤအန့ၢ် စကီးလီ၊ ဒီးပမ်းဒီးအဆိလၢအိၣ်န့ၢ်အိၣ်န့ၢ်စကီးလီ၊

၁. **န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဝဲတၢ်ဆဲးတၢ်ခးတၢ်ဒီးယဲာ်ကန့ၢ်ဘိက န့ၢ်ပျါကန့ၢ်အခိၣ်ဆဲးတၢ်ဆူတၢ်ညါအကျါန့ၢ်ပမ်းလာ

န

န့ၢ်လီ၊ န့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်စူတၢ်ကန့ၢ်န့ၢ်ဆူတၢ်ညါ ကျါန့ၢ်ပမ်းလာန့ၢ်လီ၊ ဒီးထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်လၢအခိၣ်စူဆိ ဝဲဆူတၢ်ညါကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ တၢ်ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆူအညါကျါ မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ပမ်းလာန့ၢ်လီ၊ ပပုၤပန့ၢ်တဘိဆူသ့ၣ်ညါကျါ ဒီးန့ၢ်ဝဲလီ၊ ပဝဲတၢ်လၢယဲာ်ဒီးန့ၢ်ဝဲလီ၊ ပဆဲးတၢ်လၢ ဘိဒီးန့ၢ်ဝဲဒၣ်လီ၊ ဒီးထီၣ်ရီၤတၢ်အခိၣ်အကန့ၢ်ဆိးဝဲဆူ တၢ်ညါအကျါန့ၢ်ပမ်းလာန့ၢ်လီ၊ ဒီးပမ်းဒီးအဆိလၢ န့ၢ်န့ၢ်လီ၊စဆဲးတၢ်န့ၢ်ကတၢ်ဘိလီ၊

၂. **န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အခိၣ်ဝဲဝဲဆူတၢ်ပူၤန့ၢ် ပမ်း လၢန့ၢ်လီ၊ တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးအပူၤတဖျါန့ၢ်မ့ၢ်ထံၣ် ပုၤဒီးန့ၢ်ဆူအပူၤလီ၊ သ့ၣ်ဒီးဘါန့ၢ်ထံၣ်ပုၤ ဒီးန့ၢ်လၢ အပူၤန့ၢ်လီ၊

၃. **န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးပယုာ်လီၤဆူပဟာၤဖျါပူၤန့ၢ်ပ စံးလာန့ၢ်လီ၊ ပအိၣ်မ့ၢ်န့ၢ်အါကၢ၊ ပအိၣ်ထံးဒီးန့ၢ်ဝဲအါ မးလီ၊ စညါဂီၤဒီးစအိၣ်မ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်၊ စအိၣ်မ့ၢ်န့ၢ် စၢၤကအိၣ်လီ၊

၄. **န့ၢ်ကတၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်န့ၢ်တုၤလီၤလၢဘိအခိၣ် ထံးဒီးပမ်းလာန့ၢ်ကတၢ်လီ၊ ပုၤတဂၤဆဲးတၢ်လီၤတဖျါ န့ၢ်ကတၢ်ဘိအကန့ၢ်လီ၊

၅. **န့ၢ်ကဝဲဇၢၤကလဲာ်** န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဆိးအပူၤလီၤန့ၢ်ဝဲ အါပုၤဒီးပမ်းလာန့ၢ်ကဝဲဇၢၤကလဲာ်လီ၊ စခိၣ်ဘၣ်ဆိး လၢတၢ်ဆူၣ်ဒီးန့ၢ်မးဝဲဇၢၤကလဲာ်လီ၊

၆. **န့ၢ်ကံာ်** န့ၢ်မ့ၢ်ထံးအိၣ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ထံးအိၣ် လၢသပၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပစိၤလဲၤဒိၣ်လီၤလၢအကျါ ဒီးပစိၤ အဒိၣ်န့ၢ်မၤသးဒိၣ်လၢအသိးတစဲးစဲး မၤသးဒိၣ်ကံာ်အ သိးတစဲးစဲးဒီးပကိးလာန့ၢ်ကံာ်လီ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိး လၢနီၣ်ကံာ်စကီးလီ၊ ထံးအိၣ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤန့ၢ်န့ၢ်ကံာ် အိၣ်လၢအကျါလီ၊

၇. **န့ၢ်စၢၤ** န့ၢ်မ့ၢ်ပုၤန့ၢ်မါလၢစီၤဒီးအဖိအလံၤကဲထီၣ် လၢစီၤန့ၢ်ပမ်းလာစီၤန့ၢ်စၢၤလီ၊ဒီးပုၤမ့ၢ်န့ၢ်အမါလၢစီၤ ဒီးအဖိအလံၤမ့ၢ်စီၤန့ၢ်စၢၤလီ၊ ဒီးစီၤမ့ၢ်န့ၢ်အမါလၢပုၤ အဖိအလံၤမ့ၢ်ကတိၤပုၤ ဒီးပမ်းလာပုၤန့ၢ်စၢၤလီ၊ ပုၤန့ၢ် မါလၢစီၤ၊ စီၤန့ၢ်မါလၢပုၤ ဒီးအဖိအလံၤမ့ၢ်ကတိၤပုၤတ နီၤစီၤတနီၤဒီးအဖိအလံၤန့ၢ်မ့ၢ်ပုၤန့ၢ်စၢၤစီၤန့ၢ်စၢၤလီ၊

၈. **န့ၢ်စၢၤ** န့ၢ်မ့ၢ်ခွတကလုာ် မ့ၢ်ခွမ့ၢ်စီၤတမ့ၢ်မ့ၢ်ခွဘူၤစီၤ တမ့ၢ် ဒီးအက့ၢ်အဂီၤဒိၣ်ခွမ့ၢ်အသိး ဒီးဆဲးန့ၢ်ခွမ့ၢ်တက့ၢ် ဒီးပကိးလာခွန့ၢ်စၢၤလီ၊

၉. **န့ၢ်ဖျါးဖျါး** န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဆိးအပူၤလီၤတပူၤခံပူၤ ဒီးလီၤဆၢၣ်ဝဲန့ၢ်ပမ်းလာန့ၢ်ဖျါးဖျါးလီ၊ ပုၤဆဲးထိး လၢဘိန့ၢ်ဖျါးဖျါးလီ၊

၁၀. **န့ၢ်ယိာ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ခးတၢ်န့ၢ်ဝဲထီၣ်ထီၣ်ကလဲာ်ဒီး ပမ်းလာန့ၢ်ယိာ်လီ၊ ပုၤတဂၤဆဲးထီၣ်ထီၣ်တဖျါန့ၢ်ယိာ်ကၢ၊

နင်

ထိရီတၢ်ဘၣ်ဆိးနၢ်ထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နၢ်ယိၣ်လီၤ.

၁၁. **နင်အနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်ပှၤဂၤကနၣ်မုၢ်လၢအနၢ်ဒီးတၢ်ဝဲန့ၣ် ဒီးဘၣ်လၢအသး ဒီးပစံးလၢနၢ်အနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်အနၢ်ပၢၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤန့ၣ်အဲၣ်ဒီးဝဲလၢပကတိၤတၢ်နၢ်လၢအနၢ် ဒီးကနၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ကတိၤမ့ၢ်နၢ်လၢအနၢ်မ့ၢ်ပၢၢ်လၢအသး ဒီးကနၣ်ဝဲသ့လီၤ.

၁၂. **ကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤန့ၣ်ပှၤတၢ်လၢထီၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤ, တၢ်လၢဒိၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢခီမိၣ်ကနၣ်လီၤ. ယုန့ၣ်စသ့ၣ်လၢခီမိၣ်ကနၣ် ဒိၣ်တဘိတက့ၢ်. ပှၤတဂၤခီမိၣ်ကနၣ်ဂ့ၤန့ၣ်ပှၤဂၤတက့ၢ်လီၤ. ဝၣ်တဘိအံၤခီမိၣ်ကနၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤတက့ၢ်လီၤ.

၁၃. **ကနၢ်** န့ၣ်ဒိကနၣ်အသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘျးဒီးလီၤကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ညၣ်ဘျးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကနၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနၣ်ကန့ၣ်လီၤ. ထွံၣ်အ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအညၣ်မ့ၢ်ဘျးလီၤကလဲၣ်လၢအညၣ်ကျါန့ၣ်ပစံးလၢကနၣ်ကန့ၣ်လီၤ.

၁၄. **ကဘျၢ်နၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးဘုးခွဲးန့ၣ်ထံအပူၤလၢသပၤပူၤန့ၣ်လၢအစုလၢ် ဒီးပစံးလၢကဘျၢ်နၢ်ထံပူၤလီၤ.ဒီးပစံးလၢသဘျၢ်နၢ်ထံပူၤစကီးလီၤ. ကဘျၢ်နၢ်ထံပူၤတဂ့ၤ. ကဘၣ်အဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁၅. **က့ၤနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီက့ၤဆူအဒးပူၤဒီးပစံးလၢက့ၤနၢ်လီၤ. မ့ၢ်ပၤလံၤ,က့ၤနၢ်ဆူဒးပူၤတက့ၢ်. ထီရီၤတၢ်နၢ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီန့ၣ်လၢအဒးပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢက့ၤနၢ်လီၤ.

၁၆. **က့ၤနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်နၢ်အပူၤန့ၣ်ပစံးလၢက့ၤနၢ်ခဲလၢ်လီၤ. ထီၣ်တဘျၢ်က့ၤနၢ်လံၤဆူအပူၤလံၤ. သ့ၣ်က့ၤနၢ်ဆူအပူၤ. ဘၢက့ၤနၢ်ဆူအပူၤလီၤ.

၁၇. **ခုနၢ်စၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ခုတကလုၢ်န့ၣ်ဒိခုမ့ၢ်အသးနၢ်သက့ဒီးတထံသးဘၣ်ဒီးခုမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခုနၢ်စၢၤလီၤ. ခုနၢ်စၢၤအဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ်ထဲထိးတဖုလီၤ.

၁၈. **ခီမိၣ်ကနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဂ့ၤန့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢခီမိၣ်ကနၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤခီမိၣ်ကနၣ်ဂ့ၤန့ၣ်ပှၤဂၤတက့ၢ်လီၤ. ဝၣ်တဘိခီမိၣ်ကနၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤတက့ၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံခီမိၣ်ကနၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤတက့ၢ်လီၤ.

၁၉. **ဆွံနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၢ်တၢ်လၢကတံၣ်ဝဲတဖုန့ၣ်န့ၣ်ဝဲကတံၣ်ကတူၢ် ဒီးပကျဲးစးဒးန့ၣ်တြးတြးန့ၣ်ပစံးလၢဆွံနၢ်လီၤ.ပှၤကညီဆွံနၢ်အနၢ်ပူၤလၢသ့ၣ်ကျိန့ၣ်န့ၣ်စးဒိၣ်ဆွံနၢ်တန့ၣ်န့ၣ်စီၢ်ဆွံနၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤကညီဆွံနၢ်တၢ်ကူတၢ်သးဆူကူပူၤန့ၣ်အါကၣ်ဆိးဒီးန့ၣ်စီၢ်ဆွံနၢ်တၢ်ဆွံနၢ်ဒီးန့ၣ်ဝဲလီၤ.တၢ်လၢပဒၢနၢ်တၢ်လၢကတံၣ်ဝဲန့ၣ်ပမ့ၢ်ဒးန့ၣ်တြး

နင်

တြးဒီးပစံးလၢဆွံနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆွံနၢ်ဆွါန့ၣ်လီၤ.

၂၀. **တနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်လီၤကျါက့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဆုးတနၢ်လီၤ.

၂၁. **တနၢ်တန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်, ဝဲတၢ်, ပျၤတၢ်, တထူၣ်ပၢၢ်ထူၣ်ဖျိဘၣ်ဒီးပစံးလၢတနၢ်ဘၣ်လီၤ. သ့ၣ်တထံစဝဲတနၢ်ဘၣ်. ထိးတဖုစဆဲးတနၢ်ဘၣ်. ထးပျၤတဘျၢ်စပျၤတၢ်တနၢ်ဘၣ်. ထးပန့ၣ်တဘိစပျၤဒီးတနၢ်တန့ၢ်မးလီၤ.

၂၂. **တၢ်နၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢတၢ်နၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒၢနၢ်တၢ်ဆူပလီပူၤလီၤ.

၂၃. **တံးနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂီၢ်မ့ၢ်သးဖိတဖုန့ၣ်လဲၤန့ၣ်ဆူဝဲပူၤအါအါကလဲၣ်ဒီးပစံးလၢတံးနၢ်လီၤ. ပှၤဂီၢ်မ့ၢ်တံးနၢ်ဆူဝဲပူၤအါကၢၤ.

၂၄. **တံးနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၢ်တၢ်ကူတၢ်သးလၢတလါပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ယုၢ်ပူၤကူပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တတြီၢ်ဘၣ်နၢ်သက့အါဘၣ်ဒီးပဆိၣ်တံၤလီၤတြးတြး ဒီးပဒၢနၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတံးနၢ်လီၤ. တံးနၢ်တၢ်ကူတၢ်သးဆူတလါပူၤမ့ၢ်တြီၢ်တအါဘၣ်ဒီးတံၤလီၤန့ၣ်တြးတြးတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတံးနၢ်တၢ်နၢ်လီၤ.

၂၄.၁. **တၢ်နၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၢ်ကသံၣ်ဖျါၣ်လၢပလီပူၤဒီးပစံးလၢတၢ်နၢ်လီၤတၢ်အဖျါၣ်ဖိတဖုန့ၣ်ပမ့ၢ်ဒးနၢ်လၢပလီပူၤဒီးပစံးလၢတၢ်နၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်နၢ်စကီးလီၤ. ကသံၣ်အဖျါၣ်တဖုန့ၣ်တၢ်နၢ်လၢပလီပူၤ ဒီးကအိၣ်ဒၣ်ဝဲတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်နၢ်တၢ်နၢ်လီၤ.

၂၅. **တၢ်လီၤ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးထဲတၢ်နၢ်, ဒီးတၢ်နၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒၢနၢ်တၢ်လၢပလီပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂၆. **တုၣ်နၢ်** ဒီးတၢ်နၢ်န့ၣ်ဒီးသးသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒၢနၢ်တၢ်လၢပလီပူၤလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤထီရီၤပဒၢနၢ်တၢ်ဆူတၢ်ပူၤတၢ်လီၤန့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်နၢ်ခဲလၢ်လီၤ.

၂၇. **ထံနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံလုၢ်ဆူသ့ၣ်အညၣ်ကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံထီၣ်လၢချံပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢထံနၢ်လီၤ. တပီဒိၣ်ဒီးထံနၢ်ဆူချံပူၤလီၤ. ထံနၢ်ဆူသ့ၣ်ညၣ်ကျါဒီးသ့ၣ်စၢထံယၢတံၢ်သးလီၤ. ထံယုၤဆူတၢ်ပူၤတၢ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢထံနၢ်စကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢထံယုၤနၢ်စကီးလီၤ.

၂၈. **ထံနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၢ်တၢ်ဖျါလၢတၢ်ပူၤတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢထံနၢ်လီၤ. စထံနၢ်ထိးတၢ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤတဖုကူၢ်ထီၣ်စမဲၣ်လီၤ. စထံနၢ်ထံအိၣ်လၢထံပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးလၢထံနၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၉. **ထံနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်ပူၤတၢ်လီၤဒီးပပာ်နၢ်ဆူၢ်နီၤစုၤဆူအပူၤတခီဒီးပစံးလၢထုနၢ်လီၤ. ပပာ်ချီၣ်အခိၣ်န့ၣ်

န

နည်ပထုနင်ဆါနါစုဆူချိုအပူတခီလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာထွနင်ထါနင်လီ၊

၃၀. **နံန** နည်မုကလံအူဘူဒီးဘူဒ်ဆူဒီးပူနည်ပစံးလံးနင်လီ၊ ဒီးဖဉ်ဆါတဖဉ်နည်နင်လံးပူဒီးပစံးလံးနင်စကီးလီ၊ ကလံအူဘူဒီးဘူဒ်နင်ဆူဒီးပူလီ၊ ဖဉ်ဆါနင်ဆူသပူလံးစံးဒ်၊ ဒါနင်မုနင်အဆိ၊ နင်ဒါနင်စံးဒ်၊ ဘူဒ်နင်ဒါနင်ဆူဒီးပူ၊

၃၁. **နာန** နည်မုပဟ်နင်တင်လံးကူပူ၊ တင်ပူတင်လီဒီးပစံးလံးဒါနင်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒါနင်လီ၊ ဒါနင်တင်ဒီးတင်လံးကူပူတကွ၊ ဒါနင်ထးလူထးပူလံးတလံးပူတကွ၊ ဒီးပစံးလံးဒါနင်စကီးလီ၊

၃၂. **နုန** နည်မုပလူနင်သိဆူပလီပူမုဂု၊ ထံဆူပလီပူမုဂုပစံးလံးဒါနင်လီ၊ နုနင်သိဆူမုဒါပူတုပတကွ၊ နုနင်သံးဆူပလီပူတကွ၊ (ကွ၊နုန)

၃၃. **ဟ်န** နည်မုတင်ဆိလံးပျံစီ၊ ဒီးပမာနင်ကုဆူဒီးဒီးပစံးလံးဟ်နင်လီ၊ ဟ်နင်ကုတလံးဆူဒီးပူတကွ၊ ဟ်နင်ကုလံးမဆူဒီးပူတကွ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံးဟ်နင်လီ၊

၃၄. **ပှ်န** နည်မုဘဉ်မနုအဆိလီ၊ ဒီးမုဝဉ်ခိဘဉ်တင်ဖိတင်လံးဒီးထုဉ်ပာ်ထုဉ်ဖျိနည်လီ၊

၃၅. **ဖိနစါ** နည်မုပလုကုပုအကုဖိ ဒီးပမာလံးပဖိမုဂု၊ ပမာအဖိလံးအဆိ ဒီးအတဖးဒိဉ်မုဂု၊ ပစံးလံးဖိနစါလီ၊ ဖိနစါနည်တမုဘဉ်ပဖိနီနီဘဉ်၊ မုပမာပုဂုလံးပဖိလီ၊ ဒီးပစံးဒီးပမာနည်မုပဖိနစါစကီးလီ၊

၃၆. **ဖိုးန** နည်မုပကိတင်ပူတင်တုလံးသုဉ်ဖိဝဉ်ဖိဒီးပထုထီဉ်မာနင်ချဲဒီးပစံးလံးဖိုးနင်လီ၊ ပူတကုဖိုးနင်သုဉ်အိပူလံးနီဉ်ဖိုးတဘီဒီးဟဲထီဉ်လံးယုတဒလီ၊ တင်ပူလံးတင်ဖိတင်လံးလဲနင်ပဖိနင်လံးနီဉ်ဖိုးဒီးယုထီဉ်လဲလီ၊ ဖိုးနုဖိုးနင်တင်ပူတင်တုတကွ၊ ဂုကဟဲထီဉ်ဘဉ်ဖိုး၊ ဖိုးနုဖိုးနင်စံးဒ်၊

၃၇. **ဘဉ်န** နည်မုဝဉ်ခိဘဉ်တင်ဖိတင်လံး ဒီးထုဉ်ပာ်ထုဉ်ဖျိနည်ပစံးလံးဘဉ်နင်လီ၊ ဝဉ်ခိဘဉ်နင်ကတင်တင်ကနင်တဘဉ်လီ၊ ဘဉ်နုပှ်နင်စံးဒ်၊ ဝဉ်ခိဘဉ်နင်စကီးခါ၊ ဝဉ်ခိဘဉ်နင်ယာ်၊

၃၈. **မုန** နည်မုမုထံးဆူမုလံးတခီနည်ပစံးလံးမုနင်လီ၊ တင်ဟဲပူဟဲလံးမုနင်တခီနည် ဒီးတင်ဟဲနီဉ်လီ၊ ပူအကလံးအဖိတဖဉ်အိဉ်လံးကီဉ်မုနင်တခီလီ၊ ပသးပှ်စံးဒ်၊ မုလံးနင်ဆူမုနင်တခီနည်လီ၊ မုနင်အဆိမုမုထီဉ်လီ၊

န

၃၉. **မုလံးန** နည်မုမုယုလံးဆူမုထံးတခီ ဒီးမုတုလံးမုထံးနည် ဒီးအခံတဒါဒ် ဒီးပစံးလံးမုလံးနင်လီ၊ ပအိဉ်လံးမုလံးနင် ဒီးတင်ခံးလဲလီ၊ မုနည်လံးနင် ဒီးလံးနည်လံးနင်စကီးလီ၊ ဒီးမုလံးနည်တင်ခံးဒ် ဒီးမုတဒါဒ်ဆူမုထံးနည်လီ၊ မုလံးနည်လံးဘျီဉ်စံးဒ်ဒီးအဆိနည်လီ၊ မုလံးနည်လံးဘျီဉ်၊

၄၀. **လံးန** နည်မုတင်လံးပုဉ်လံးနည်ပစံးလံးလံးနင်လီ၊ ဟီဉ်ခိဉ်ပမာမုတဘဉ်လီဉ်ဘဉ်ဒီးလံးဆာဉ်ဖုဉ်လီ၊ ဒ် ဒီးပစံးလံးလံးနင်လီ၊ ဟီဉ်ခိဉ်ထီဉ်စိလံးနင် ဒီးပဒါလံးချီဉ်တဘဉ်လီဉ်ဘဉ် ဒီးပစံးလံးထီဉ်ကူလံးဆာဉ်စကီးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံးလံးနင်လံးပူလီ၊

၄၁. **လံးန** နည်မုတင်ခိဉ်လံးဆူတင်ပူနည်ပစံးလံးလံးနင်လီ၊ သုဉ်တဘီအခိဉ်လံးနင်ဆူတင်ပူ ဒီးစထုထီဉ်ကုလံးလီ၊ ဟံဉ်ထုဉ်အခိဉ်ထံးလံးနင်ဆူတင်ပူတယီဉ်ဘဉ်ဒီးပဘဉ်ယီဉ်လံးကကံလီ၊

၄၂. **လံးန** နည်မုမုတဒါဆူမုထံးလံးမုလံးတခီနည်ပစံးလံးမုလံးနင်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံးမုလံးနင်မုလံးဘျီဉ်လီ၊ မုလံးနည်လံးဘျီဉ်ဒီးတင်ခံးလဲလီ၊

၄၃. **ဝဉ်န** နည်မုပလဲဆူဒီးဖိလံး ဒီးပစံးလံးဝဉ်နင်ဒီးဖိလံးလီ၊ ဝဉ်နင်ဒီးဖိလံးတကွ၊ ပသးပှ်စံးဒ်ပဝဉ်နင်ဒီးဖိလံးတကွ၊

၄၄. **ဝဉ်န** နည်မုခိတဖဉ်နည်မုအပူဆူဟီဉ်ခိဉ်လံးဒီးလံးနင်လံးအပူနည်ပစံးလံးခိဝဉ်နင်အပူလီ၊ တင်ဖိတင်လံးနင်အပူဆူဟီဉ်ခိဉ်လံးနည်ပစံးလံးဝဉ်နင်အပူလီ၊ သကံဝဉ်နင်အပူဆူဟီဉ်ခိဉ်လံးနည်ပစံးလံးဝဉ်နင်အပူလီ၊ တင်ဖိတင်လံးနင်အပူဆူဟီဉ်ခိဉ်လံးနည်ပစံးလံးဝဉ်နင်အပူလီ၊ သကံဝဉ်နင်အပူဆူဟီဉ်ခိဉ်လံးလီ၊

၄၅. **သံးန** နည်မုချဲတဖဉ်နည်မုနင်ကုအခိဉ်ဆူအဆိပူဒီးပစံးလံးသံးနင်လီ၊ ချဲတဘဉ်သံးနင်ကုအခိဉ်ဆူအကုအိပူလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံးသံးနင်သးနင်လီ၊

၄၆. **အိဉ်န** နည်မုပအိဉ်မုဝဉ်ဒီးပစံးလံးအိဉ်နင်လီ၊ စအိဉ်မုနင်ယာ်၊

၁. **နု** နည်မုနီဉ်နီဉ်တင်ကတိတအိဉ်ဘဉ်၊ အိဉ်ထဲဒ်အံးနု၊ လံးအံးလံးနု၊ တုနုတစု၊ ဒီနု၊ အိဉ်ထဲနုဒီလီ၊

၁.၁. **တုနုတစု** နည်မုစံးတုနုတစုလီ၊ ဒီးမုတင်တုလံးအခုအခါအဆါအကတိတစုဒီးပစံးလံးတုနုတစုလီ၊ ပူကညီမုဘဉ်လရဉ် ဒီးတုနုတစုပူကညီထုဉ်ဖျဲတသုဘဉ်လီ၊ ဒီးပစံးလံးတုနုတစုစကီးလီ၊ ဒီးပစံးလံးတုနုတပဟာစကီးလီ၊ တင်မုကကံ

အိရီဒီးတုနုတုပုကညိသံကလင်လီ။

၂. **ဒီနု** နှုမ့်တံအိတ်သကုဆေးဒီး ဒီးပစံးလဒီနုလီ။ ဟိတ်ခိတ်ဒီနုပုကညိအိတ်တပုထိတ်ဘၣ်။ မူခိတ်ဒီနုဆၣ်အိတ်ပုထိတ်လီ။

၃. **မနု** နှုမ့်တံလၢပတသုညါဘၣ်နှုပစံးလဒီနုလီ။ ဒီးမ့်တံလၢပတသုညါဘၣ်နှုပသံဂီလီ။ မ့မနုတမံလဲၣ်။ နကိးမနုလဲၣ်၊ နအိတ်မနုလဲၣ်၊ နမၤမနုလဲၣ်၊ စံးလဲၣ်။

၄. **ယီနု** နှုမ့်ယီအံအဆိလီ။ ဒီးမ့ပဒုးန့ၣ်တံလိပုဂၤအတံဖံးတံမၤ ဒီးပစံးလၢယီအံယီနုလီ။ မၤယီအံယီနု။ အိတ်ယီအံယီနုစံးလဲၣ်။ ကတံယီအံယီနုစံးလဲၣ်လီ။ ဒီးပစံးလၢယီအံယီနုစံးလီ။ ပုကညိမ့လီၤဘၣ်လရၣ်ပုန့ၣ်ဟိတ်ယီနုဟိတ်ယီနုဟိတ်ထူၣ်ဖျးတသုဘၣ်။ ဟိတ်နသကုဇုယီနုစီတထူၣ်ဖျး။ ဟိတ်နသကုဇုနီယီနုစီတထူၣ်ဖျးထိတ်ဘၣ်စံးလဲၣ်။

၅. **လၢနု** နှုမ့်ပဒုးန့ၣ်တံလၢအယံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအံလၢနုလီ။ ဒီးပစံးလၢန့ၣ်စကိးလီ။ ဒီးပစံးလၢန့ၣ်စကိးလီ။ ပုအိတ်လၢအယံၤန့ၣ်ဟဲလဲလၢအံလၢနုလီ။

၁. **နု** နှုမ့်ပဒီလီၤပုဂၤအသးဒီးပသးဒီးပစံးလၢဒီးသိးဒီးပသးန့ၣ်ပစံးလၢနုလီ။ နုစသးဒီးနသးတဂ့ၤ။ စသးတယီဘၣ်နသးသိးဘၣ်။ ပုတဂၤနုတံလၢအသးဒီးစံးလဲလၢပအာဒ်သိးလီ။ နုတံနါတံလၢနသးဘၣ်မနုလဲၣ်။ နုအဆိမ့နါလီ။

၂. **နု** နှုမ့်အိတ်အတံန့ၣ်ပစံးလၢနုလီ။ ပတိတ်တံဆိတ်တံတုၤအဒိအိတ်ဝဲလၢပုဆါဂံၢ်ဝဲတဂၤန့ၣ်ပစံးလၢနုလီ။ ပုဆါဘုလၢအဂံၢ်တဂၤန့ၣ်နုလီလဲၣ်။ ပကဆါဒီးန့ၣ်သိးလီ။ ဘုနုလီလၢပုဆါဝဲတနုယံၤဘးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနုလီ။ တံနုဖုအိတ်လံဒီးပဘၣ်ဆါဒီးနုအိတ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီ။

၃. **နု** နှုမ့်မ့နုအဆိလီ။ ဒီးမ့ပုဂၤကနုးကဒုတ်တံန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနုနုနါလီ။ သုကနုးကဒုတ်မနုသိတ်နုနုနါနုလိတ်။

၄. **ကနု** နှုမ့်တနုအသိးလီ။ ဒီးမ့ပမၤဆုၣ်တံလၢအနုအခါးန့ၣ်လီ။ ပုတဂၤကနုအိတ်ပုဂၤအတံလၢပုဂၤတဟ့ၣ်ဘၣ်အိတ်န့ၣ်ဟံးနုဆုၣ်ဝဲလီ။ ကနုအိတ်တံန့ၣ်မ့ထဲပဒိဒီးသကီၤဒီးကီၤခူလီ။ လၢပယီအစါန့ၣ်ကနုအိတ်တံန့ၣ်လီ။ ကတံဆုၣ်တံမ့ဂ့ၤ၊ မၤဆုၣ်တံမ့ဂ့ၤ၊ ဟံးနုဆုၣ်တံမ့ဂ့ၤ၊ ပစံးလၢကနုလီ။ ဒီးပစံးလၢသနု၊ ဒီးတနုစကိးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနုကနါလီ။

၅. **ဆိတ်တနု** နှုမ့်ပဒုးန့ၣ်ဆုၣ်ပဖိပလံၤအဖိအမါအဖိ

အဝၤလၢတဘၣ်ဘၣ်အသးန့ၣ်ပဒုးန့ၣ်ဆုၣ် ဒီးပစံးလၢဆိတ်တနုလီ။ ဒီးပစံးလၢဆိတ်သနုစကိးလီ။ ပုတဂၤဒုးတနုဆိတ်တနုအဖိဒီးပိတ်မ့ၣ်တဂၤ ဒီးအတံမၤတသုသးဒီးန့ၣ်ဝဲလီ။

၆. **တနု** နှုမ့်ပမၤဆုၣ်တံလၢအဂ့ၢ်တအိတ်ဘၣ်န့ၣ်ပမၤလၢအနုအခါး ဒီးပစံးလၢတနုလီ။ မၤတနုအိတ်တနုကတံတနုစံးလဲၣ်။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတနုတနါလီ။ ပုစံးသးလၢအခိတ်ဒိတ်နိတ်ထီန့ၣ်မၤတံ ဒီးတနုပုလီ။

၇. **ဒုးတနု** နှုမ့်ဆိတ်တနုအဆိလီ။ ဒီးမ့ပဒုးန့ၣ်ဆုၣ်ပဖိပလံၤအမါအဝၤန့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢဒုးတနုဆိတ်တနုလီ။

၈. **နုသနု** နှုမ့်နုနီယိတ်န့ၣ်ပကိးလၢနုသနုလီ။ နုဖးဒိတ်လၢပယိတ်ဘုန့ၣ်ပစံးလၢနုသနုလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနုသနုနုသနုလီ။ နုသနုန့ၣ်အပူၤတဖျါတဘးလီ။ ဒီးနုသနုနုသနုန့ၣ်ပထုမ့ၢ်တသုဘၣ်ဒီးပဘၣ်ပုလီ။ နုနု နါနါ (ကွၢ် ၃)

၉. **ပနု** နှုမ့်ဒီလီၤတံလၢအသးအသိးလီ။ ပနုယၢဒီးနၢတဂ့ၤ။ စတဒ်ဘၣ်နသိးဘၣ်။ ပနုယၢဒီးပုဂၤတဂ့ၤ။ စတယီဘၣ်ပုဂၤအသိးဘၣ်။ ဒ်ပစံးတံအသိးဒီယၢဒီးပုဂၤတဂ့ၤစံးလဲၣ်။ ပနုန့ၣ်မ့ပဒီတံလီၤဒီယၢဒီးထွံၣ်တဂ့ၤ။ ဒီးဘၣ်တစုစုစံးလဲလၢပနုယၢဒီးထွံၣ်တဂ့ၤလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနုနါလီ။

၁၀. **ပနုလီ** နှုမ့်ဒီလီၤတံန့ၣ်ပစံးလၢပနုလီလီ။ တံတမံၤဒီးအဝဲတမံၤန့ၣ်ပနုလီဝဲဒီးစံးလဲလၢဒီးသိးသိးလီ။ လံၣ်စီဆုၣ်အကလုာ်အကထါန့ၣ်ပနုလီမူခိတ်န့ၣ်မၤသးဒ်တံမ့ၢ်ပလဲလၢအလုာ်ဒိတ်ပုဒ်အသိးန့ၣ်လီ။ ပုတဂၤကတံပနုလီတံသုကၢ။

၁၁. **မၤသနု** နှုမ့်ပမၤဆုၣ်မၤစိးတံန့ၣ်ပစံးလၢမၤသနုလီ။ ပဒိတ်တဖၣ်န့ၣ်မၤသနုတံဒီးမၤပလဲၤဖိတ်ယီလီ။ ဒီးမၤသနုတံန့ၣ်တံပုလၢအန့ၣ်အခါးလီ။

၁၂. **သနုဝဲလံ** နှုမ့်ပယုယံၤဖိတ်သ့ၣ်ဖိ ဒီးအဒီးအလံၣ်တကဒိတ်ဒီးပစံးလၢသနုလီ။ ဝဲနုယၢလၢသနုတကဒိတ်တက့ၢ်။ စကပုၤလီၤပံၤကွံၣ်မ့ၢ်အူတက့ၢ်။ ဒီးပစံးဒီးအဆိသနုဝဲလံလီ။

၁၃. **သနုအိတ်** နှုမ့်ဒ်တနုအသိးလီ။ ဒီးမ့ပုအိတ်န့ၣ်ဆုၣ်ပုဂၤအတံန့ၣ်ပစံးလၢသနုအိတ်ပုဂၤလီ။ ပုတဂၤစံးလီၤအသးလၢပဒိတ်ဒီးသနုအိတ်ပုဂၤအတံလီ။

၁၄. **အနုအဖု** နှုမ့်ဒ်အိတ်အတံအသိးလီ။ ဒီးမ့ပုတံတံဆိတ်တံ ဒီးစံးဂံၢ်ဝဲအပူၤတဂၤန့ၣ် ဒီးပစံးလၢအနုလီ။ နမၤလီၤလံၣ်ဘုအနုလံၣ်။ ပဒိတ်မၤလီၤဘုအနုလၢအနုသၢနုတဘးလီ။ အနုန့ၣ်ဘၣ်တစုစုမ့ၢ်ပဒိတ်

နှိ

မာလီၤဝဲ ဒီးဘဉ်တစုစုမ့ၢ်ပုၤဖှိၣ်ဖိကဒဲကဒဲမာလီၤဝဲလီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအနူအဖု, အနူအထီလီၤ။ အနူန့ၣ် မာသးဒ်အတၢ်အသိး ဒီးမၤစကိးအသးဒ်အသနိအသိး လီၤ။

၁၅. **အနူလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအဒိအတၢ်, လၢအသနိဒီးပစံးလၢအနူလီၤလီၤ။ ထီၣ်တၢ်တမံၤလၢလၢန့ၣ် အနူလီၤဝဲန့ၣ် ဒီးပဘဉ်ပူၤထဲန့ၣ်လီၤ။ ဒီးအနူန့ၣ်ဒီးအဒိ, ဒီးအသနိဒ်သိးလီၤ။

၁၆. **အိၣ်နူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖိဆူးအိၣ်အမိၢ်အန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်နူလီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ။

၁၇. **အိၣ်သနူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤအိၣ်န့ၣ်ဆူၣ်ပုၤဂၤအတၢ် ဒီးပစံးလၢအိၣ်သနူလီၤ။ ပုၤတဂၤအိၣ်သနူပုၤဂၤအတၢ် ဒီးပုၤဂၤအသးဒ်ထီၣ်လၢအလီၤလီၤ။

၁၈. **နှိ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤအဟံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနှိလီၤ။ ဒီးပစံးလၢနီၣ်စကိးလီၤ။ စီၤပၤအိၣ်လၢနှိပုၤဒီးကဲဒ်ဝဲလီၤ။ စီၤပၤန့ၣ်တုၤအသံ ဒီးအဖိထီၣ်အိၣ်က့ၤနှိလၢအဟံၣ်အလီၤလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနှိမိၤစီၤမိၤလီၤ။ ဒီးပစံးလၢနှိထီၣ်ပုၤသးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ။

၂၀. **နှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်အမိၢ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနှိလီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပုၤအကလုာ်လီၤ။ ပုၤဆံးလၢအိၣ်ဖျၢၣ်သိလီၤ။

၂၁. **နှိန့ၣ်နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကဵုကဒုၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကဵုကဒုၣ်တၢ်သိၣ်နှိန့ၣ်နီၤလီၤ။ ပုၤတဂၤအသးဒ်ထီၣ်ပုၤဂၤဒီးကဵုကဒုၣ်တၢ်သိၣ်မးနှိန့ၣ်နီၤလီၤ။

၂၂. **နှိထူ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤအဟံၣ်ထူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနှိထူလီၤ။ စီၤပၤန့ၣ်အိၣ်လၢနှိထူအပူၤန့ၣ်ကဲဒ်ကဲပုၤ ဒီးပုၤဂၤသံကျဲအီၤလီၤ။ ပသးပုၤစံးဝဲဒ်န့ၣ်။

၂၃. **နှိထူးန့ၣ်ထး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၢၣ်ကွဲၣ်နီၣ်ကွဲၣ်နီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သၢၣ်နှိထူးန့ၣ်ထးလီၤ။ တၢ်သၢၣ်တဂ့ၤဘဉ်, တၢ်သၢၣ်မၤသးနှိထူးန့ၣ်ထးလီၤ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနှိထူးန့ၣ်ထးလီၤ။ ဘုၤသၢၣ်နှိထူးန့ၣ်ထးပြီကဒဲမိၤလီၤ။

၂၄. **နှိထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးစီၤပၤအဟံၣ်အမံၤဒီးအယူးအယီၣ်ဒီးပစံးလၢနှိထီပုၤသးလီၤ။ စီၤလိၣ်စီၤပၤတဖၣ်အိၣ်ဘဉ်န့ၣ်ထီၣ်ပုၤသးစံးလီၤ။ ဒီးပစံးလၢနှိထီပုၤသးစကိးလီၤ။

၂၅. **ကနီၤကနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်ကဟံၣ်လၢဖိနဲဖိနဲပကတိၤလူသ့ၣ်အသိး ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ကနီၤကနီၤလီၤ။ ဒီးပုၤကညီကဵုကဒုၣ်တၢ်ဖိနဲမိၤသိၣ်ဝဲကဟံၣ်လၢဒီးပစံးလၢကဵုကနီၤကနီၤလီၤ။ ပုၤခံၤကဵုကနီၤကနီၤမ့ၢ်စံးမနုၤလဲၣ်။ သုကတိၤမနုၤခံၤကနီၤကနီၤလဲၣ်။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနီၤကနီၤလီၤ။

၂၆. **တနီၤ** န့ၣ်ဒ်ကနီၤအသိးလီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤ

နှိ

တၢ်ကဟံၣ်လၢဖိနဲဖိနဲန့ၣ်လီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢကတိၤတၢ်ကကျါဘဉ်န့ၣ်စံးဝဲလၢတနီၤတနီၤလီၤ။ ပုၤခံၤကတိၤတၢ်သိၣ်တနီၤတနီၤလီၤ။

၂၇. **ဒဲန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သပၤထံတကလုာ်အကိၣ်စ့ၤဝဲစ့ၤတလုၤဒီးပကိးလၢဒဲန့ၣ်လီၤ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဒဲန့ၣ်လီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိၣ်ထွဲတလၢနီၤအခဲလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒဲန့ၣ်ဒဲရဲၣ်, ဒဲန့ၣ်ဒဲအီၤလီၤ။ ဒဲန့ၣ် ဒဲးသိးသိးလီၤ။

၂၈. **ဒဲးန့ၣ်ဒီးဒဲန့ၣ်** န့ၣ်ဒဲးသိးသိးလီၤ။ ဒီးမ့ၢ်သပၤထံတကလုာ်လၢပဒၢၣ်အိၣ်ထဲန့ၣ်လီၤ။ ဒဲးန့ၣ်ဒဲးအိၣ်စံးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ။

၂၉. **အနီၤအတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအိၣ်လၢပဟၢဖၤပုၤလၢပဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံး ဒီးရူးထီၣ်နးန့ၣ်ပစံးလၢအနီၤအတၢ်လီၤ။ ဒီးပစံးလၢအနီၤအနီၤစကိးလီၤ။ ပုၤအိၣ်ဒီးအနီၤအတၢ်တဖၣ်န့ၣ်တုၤဝဲတၢ်လၢဒီးအနီၤအတၢ်ရူးထီၣ်နးထီၣ်ဝဲလီၤ။

၃၀. **အိၣ်နှိ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤပဘဉ်နီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်နှိလီၤ။ စီၤပၤထီၣ်အိၣ်နှိလၢနှိပုၤန့ၣ်ကဲဒ်ဝဲလီၤ။ ပယီၤစီၤပၤအိၣ်နှိန့ၣ်စီၤမိၤမိၤဟးဂီၤဝဲလီၤ။ ပသးပုၤစံးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ။

၃၁. **အိၣ်နှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဆံးန့ၣ်ဆူးအမိၢ်အန့ၣ်ထံ ဒီးပစံးလၢအိၣ်နှိလီၤ။ ပုၤဆံးအိၣ်နှိအိၣ်နှိအမိၢ်အန့ၣ်လီၤ။

၃၂. **နှိ** န့ၣ်မ့ၢ်မိၤဝီၤအလုၤန့ၣ်ပမၤန့ၣ်ဒီးပလိယုဝံၤ ဒီးပစံးဘျးယုၣ်ဒီးဆိၣ်တၢ်လုၤအဖၣ်ဆါန့ၣ်ပစံးဘျးကန့ၣ်ဒီးပကိးလၢနှိလီၤ။ ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢနှိမိၤနီၤလီၤ။ ပမၤန့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလၢမ့ၢ်အဆၣ်လၢပထံးမ့ၢ်အူန့ၣ်လီၤ။ န့ၣ်သါကမၤမနုၤလၢနှိလၢန့ၣ်လဲၣ်။ န့ၣ်န့ၣ်အဆိမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။ န့ၣ်န့ၣ်ပကမၤလၢမ့ၢ်အဆၣ်လီၤ။

၃၃. **နှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်အိၣ်ပူၤန့ၣ်အိၣ် ဒီးအကံၢ်အသိဝါကန့ၣ်ဒူး ဒီးပကိးလၢနှိလီၤ။ ဒီးပစံးလၢခိၣ်နှိစကိးလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနှိပျံလီၤ။ ပုၤကညီအခိၣ်အိၣ်ပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးန့ၣ်ပျံလီၤ။

၃၄. **နှိကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယံအိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂုၤ, ဆၣ်မိၤကီၢ်မိၤအယံအိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂုၤ, အိၣ်ဒီးအသိ ဒီးအကံၢ် ဒီးပစံးလၢနှိကံၢ်လီၤ။ န့ၣ်ကံၢ်န့ၢ်မၤသးဒ်တၢ်ခိၣ်နှိအသိးလၢတၢ်ယံအိၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢနှိကံၢ်လီၤ။ န့ၣ်ကံၢ်န့ၢ်ပျံစံးဝဲဒ်န့ၣ်။

၃၅. **နှိကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပယံအိၣ်ပူၤ, ထီၣ်ရီၤတၢ်ယံအိၣ်ပူၤန့ၣ်အိၣ် ဒီးအကံၢ်အသိပခိၣ်နှိခိၣ်ပျံအသိးန့ၣ်ပစံးလၢနှိကံၢ်လီၤ။ ပပျီၤယံအိၣ်ဒီးနှိကံၢ်, ပစုခိၣ်ယံအိၣ်ဒီးနှိကံၢ်လီၤ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနှိကံၢ်လီၤ။

၃၆. **နှိကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစီၤမိၤကဲထီၣ်လၢတၢ်တကလုာ်ဒ်ကံၢ်အသိးတစဲးစဲး ဒီးအိၣ်ဝဲလၢထံအိၣ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤဒီးပစံးလၢနှိကံၢ်လီၤ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနှိကံၢ်လီၤ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနီၣ်ကံၢ်လီၤ။ န့ၣ်ကံၢ်အိၣ်လၢထံ

နှစ်

အအုပ်အကျိန့်ခမ်းမးပြးပြးလီၤ.

၆. **ကနဉ်** နှစ်မှ်ပဘဉ်ဒီဘဉ်ထံးမ့ၤဂ့ၤ, ထွံဉ်အုဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၤဂ့ၤ, ဒီးအညဉ်ဘျးသွံဉ်ဒုးဝဲန့ဉ်ပစံးလၢကနဉ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနဉ်ကန့ၤလီၤ. ထွံဉ်အုဉ်တၢ်န့ဉ်လၢအဖံးခိဉ်တခါန့ဉ်ဘဉ်ဒီးခါန့ဉ်သက့ဒီးအညဉ်ကျိန့်ကနဉ်ကန့ၤဝဲလီၤ.

၇. **ကနဉ်ဒုး** နှစ်မှ်တၢ်လၢပတီၢ်ဘျးဝဲကမ့ဉ်ယုဉ်န့ဉ်ပစံးလၢကနဉ်ဒုးလီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်ကသံဉ်တပူၤဘျးမးကနဉ်ဒုးလီၤ.

၈. **ခိဉ်န့ဉ်ခိဉ်ပူၤ** နှစ်မှ်ပခိဉ်အိပူၤအိဉ်ဒီးအသိ ဒီးအကံၢ်လီၤဘျးလီၤကနဉ် ဒီးပစံးလၢခိဉ်န့ဉ်လီၤ. ပုၤကညီခိဉ်အိပူၤန့ဉ်အိဉ်ဒီးအခိဉ်န့ဉ်ခိဉ်ပူၤလီၤ.

၉. **ကြဇီၤတနဉ်** နှစ်မှ်သ့ဉ်တကလုာ်န့ဉ်အလုာ်အဒီးပြကဒီးဒီးပအိဉ်အဒီးန့ဉ်ပစံးလၢကြဇီၤတနဉ်လီၤ. ဒီးအထံးမၤသးဒီးသမ့ၤဂီၤအသိးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢသမ့ၤဂီၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢကြဇီၤသန့ဉ်စကိးလီၤ. ကြဇီၤသန့ဉ်န့ဉ်မှ်တလၢနီၤအကလုာ်လီၤ. ပုၤကညီကိးပိာ်ထွဲတလၢနီၤအခံလီၤ.

၁၀. **တနဉ်ခးချဉ်** နှစ်မှ်ပသးပုၤအကလုာ်စံးဝဲဒဉ်တုၤအခါပုၤအာပုၤသီတဖဉ်မ့ၤဂ့ၤ, ပုၤတတိတတြၢ်လၢမၤသးကလုာ်ကလိၤန့ဉ်ကညးဂုဉ်လိာ်ပိာ်မုဉ်အဂ့ၤလၢရှုဉ်တကူဉ်တဂၤ ဒီးကဝဲဉ်လိာ်ကျိလိာ်အသးနးနးကလဲာ် ဒီးပုၤကလုာ်ကလုာ်ကဟဲညးဂုဉ်လိာ်စကိးဒီးကကျိလိာ်ဒုးလိာ်အသးတုၤအသံတလၢဂီၤထီဉ်လၢၤဘဉ် ဒီးတနဉ်ကဟဲလီၤခးပုၤချဉ်ဖးဒိဉ် ဒီးသံကလၢဂီၤဝဲ ဒီးကအိဉ်လီၤတၢ်ထဲထံးဒီးဟီဉ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးကတီၢ်ဖဲန့ဉ်မှ်တၢ်ကံာ်အိဉ်လီၤ. ဒီးပုၤတီလီၤတဖဉ်န့ဉ်ကအိဉ်လီၤတၢ်ဝဲပုၤသိးဒီးသိပံးအသုဉ်တနဉ်ခါလီၤ. ဒီးကအိဉ်မှ်ဘဉ်က့ၤဝဲလီၤ. ပသးပုၤစံးဝဲသန့ဉ်ကခးချဉ်တစုန့ဉ်ပုၤတတိတလီၤဘဉ်သံကလၢဂီၤစီကညးလီၤ.

၁၁. **တနဉ်** နှစ်မှ်ပုၤပုၤတကလုာ်လၢအိဉ်ဒီးအစိအကမိၤန့ဉ်မှ်အိဉ်ဝဲလၢမူခိဉ်တခါဒီးပစံးလၢတနဉ်လီၤ. ဒီးမှ်အိဉ်လၢပမ့ၤပပုၤအကလုာ်လီၤ. ပတထံဉ်ဘဉ်နီတစုဘဉ်, မှ်တၢ်ပုၤတၢ်ပုၤလီၤ. ဒီးတၢ်သိဉ်ဒ်မှ်အသိးစုစုန့ဉ်ပစံးလၢတနဉ်ခးလီၤ. ဒီးပစံးလၢထီလီၤစကိးလီၤ. တနဉ်န့ဉ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကနဉ်, ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢသန့ဉ်လီၤ.

၁၂. **တၢ်ပနဉ်** နှစ်မှ်ပထီဉ်တၢ်တၢ်တၢ်လၢနီဉ်က့နီဉ်ကိဉ်န့ဉ်ထီတုၤအံၤတုၤနၢၤဒီးပစံးလၢတၢ်ပနဉ်လီၤ. ပုၤဆဲဝဉ်ခိကစီၤထီဉ်ထီတုၤအံၤတုၤနၢၤန့ဉ်ပထီဉ်လၢနီဉ်က့တဘီဒီးတၢ်လၢနီဉ်က့န့ဉ်ပစံးလၢတၢ်ပနဉ်လီၤ. မၤန့ၤယၢလၢတၢ်ပနဉ်တဘီတက့ၢ်. စကထီဉ်က့ၢ်ဝဉ်ခိကစီၤထီဉ်

နှစ်

ဆံးထီလဲဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ပနဉ်တၢ်ပနဉ်လီၤ.

၁၃. **ပနဉ်** နှစ်မှ်ပုၤကညီက့ၢ်လိာ်အသးန့ဉ်ပစံးလၢဟံးလိာ်ပနဉ်လီၤ. ပုၤကညီမၤအာတၢ်လၢညါတဂၤဒီးလၢခံတဖဉ်န့ဉ်ဟံးအပနဉ် ဒီးမၤထွဲဝဲအခံကိးဂၤဒီးလီၤ. ဒ်ပုၤဂၤဟံးအပနဉ်သုတဘူဉ်တဂ့ၤ ဒီးပဒိဉ်ကစံဉ်ညီဉ်ဒဉ်ဝဲတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနဉ်ပနဉ်လီၤ. ပုၤကညီဟံးလိာ်ပနဉ်ဒီးပမၤက့ၤတနၢၤဘဉ်.

၁၄. **ပျီန့ဉ်ကံာ်** နှစ်မှ်ပပျီယံအိပူၤန့ဉ်အိဉ် ဒီးအကံာ်အသိဒ်ပခိဉ်န့ဉ်အသိး ဒီးပစံးလၢပျီန့ဉ်ကံာ်လီၤ. ထီခိဉ်ပျီန့ဉ်ကံာ်န့ဉ်ပအိဉ်ဝဲသိဝဲလီၤ.

၁၅. **လီၤကနဉ်** နှစ်မှ်တၢ်လၢဘျးဝဲကညးဒုးတဖဉ်န့ဉ်ပစံးလၢလီၤကနဉ်လီၤ. ကသံဉ်လုာ်ယုစိုးဝဲ ဒီးဘျးလီၤကနဉ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကနဉ်လီၤကန့ၤလီၤ.

၁၆. **သနဉ်** ဒီး **တနဉ်** နှစ်မှ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမှ်တၢ်ပုၤတကလုာ်လီၤ. ဒီးပနၢ်ဟူပသးပုၤစံဉ်တၢ်ဝဲလီၤ. သနဉ်န့ဉ်တုၤခးချဉ်ဒီးပုၤကညီသံလၢဂီၤဝဲလီၤစံးဝဲဒဉ်.

၁၇. **အနဉ်** နှစ်မှ်ထီရီၤတၢ်ခိဉ်န့ဉ်န့ဉ်ပစံးလၢအနဉ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိဉ်ဒီးအခိဉ်န့ဉ်ကိးမံၤဒီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအနဉ်အဖိ ဒီးအဆိဒ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအနဉ်အပျဲၤစကိးလီၤ.

၁၈. **နှစ်** နှစ်မှ်ပန့ဉ်န့ဉ်ပစံးလၢနှစ်တစုစုလီၤ. ဒီးမှ်ပစံးလိာ်ကွဲယုၤပဖိဆံးတစုစုလီၤ. နအိဉ်မိၤန့ဉ်ထံဝဲစကိးခါ. လဲၤအိဉ်န့ဉ်ကွဲၤမိၤန့ဉ်တက့ၢ်. မိၤန့ဉ်ထံန့ဉ်ဝဲသိကၢၤ.

၂၀. **နှစ်** နှစ်မှ်နးအဆိလီၤ. ဒီးမှ်တၢ်လၢမၤသးဆုဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢနးလၢနးလီၤ. တၢ်အါဝဲမ့ၤဂ့ၤ, တၢ်ဆုဉ်ဝဲမ့ၤဂ့ၤ, တၢ်အါဝဲမ့ၤဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢနးလၢနးလီၤ. တၢ်ဆါမၤနးမၤနးပုၤကညီ ဒီးပုၤကညီသံဝဲလီၤ. တၢ်ဆါပုၤန့ဉ်အိဉ်ကြိတၢ်တဂ့ၤ. ကန့ဉ်ထီဉ်နးထီဉ်ဘဉ်ဖးလီၤ.

၂၁. **နှစ်** နှစ်မှ်ပဘဉ်တၢ်တမံၤမံၤ. တၢ်ဆါပုၤမ့ၤဂ့ၤ, တၢ်သုဉ်ဝဲပသးမ့ၤဂ့ၤ, တုၤပဝးတကဲဘဉ်ဒီးပစံးလၢနးလီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်မိဉ်မံအသးနးတုၢ် ဒီးပထီဉ်ဂဲၤတဂဲၤလၢၤဘဉ်. ပုၤတဂၤတၢ်သုဉ်ဝဲအသးနးတုၢ် ဒီးအိဉ်မ့ၤတဝဲဉ်လၢၤဘဉ်.

၂၂. **နှစ်နှစ်** နှစ်မှ်ပမၤပုၤဆံးအိဉ်န့ဉ်ဒီးပစံးလၢအိဉ်န့ဉ်န့ဉ်လီၤ. လဲၤအိဉ်န့ဉ်န့ဉ်မိၤန့ဉ်ဒုကိၤခါ. ပုၤဒုကိဉ်ကိလဲၤအိဉ်န့ဉ်န့ဉ်မိမိန့ဉ်တက့ၢ်.

၂၃. **နှစ်ပုၤ** နှစ်မှ်နးအိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပနၢ်အိဉ်န့ဉ်န့ဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢနးအိဉ်န့ဉ်ပုၤလီၤ. ဒီးမှ်ပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ.

၂၄. **နှစ်အိဉ်န့ဉ်ပုၤ** နှစ်မှ်ပနၢ်အိဉ်န့ဉ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢန့ဉ်အိဉ်လီၤ. ပနၢ်ဒုအထံန့ဉ်ဘဉ်မနုၤပကိးလၢန့ဉ်အိဉ်

လဲၣ်. ဒီးမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤကိးဝဲလၢန့ၣ်အိၣ်. ဒီးတနီၤနီၤကိး
ဝဲလၢန့ၣ်အိၣ်. ဒီးတနီၤနီၤကိးဝဲလၢန့ၣ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတ
နီၤနီၤကိးလၢန့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ပံၣ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးဝဲလၢန့ၣ်
အိၣ်န့ၣ်အိၣ်လီၤ.

၇. **ကန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတနီၤတိၣ်ကျိၣ်လၢပဆွဲထီၣ်လၢပန့ၣ်ကိၣ်
လီၤန့ၣ်ပစံးလၢပန့ၣ်ကန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဆွဲထီၣ်ပန့ၣ်က
န့ၣ်လၢပန့ၣ်ကိၣ်လီၤလီၤ. ပန့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအကန့ၣ်လီၤ.
ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကန့ၣ်ကန့ၣ်လီၤ.

၈. **ကန့ၣ်သ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ချိၣ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်ထဲတီအိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်
ဒီးပကိးလၢကန့ၣ်သ့ၤလီၤ. ကန့ၣ်သ့ၤအကန့ၣ်ကဆုၣ်ဒီး
ဝါကယဲၣ်တဲာ်လီၤ. ကန့ၣ်သ့ၤကန့ၣ်သ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၉. **ကန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်လၢပဆွဲထီၣ်လၢကဆိကိၣ်လီၤ
န့ၣ်ပစံးလၢကဆိကန့ၣ်လီၤ. ကဆိန့ၣ်ပဘၣ်ယိၣ်လၢဟး
ဒီးကဟါမၤဘၣ်ဖးန့ၣ်ပဆွဲထီၣ်ဒီးကန့ၣ်လီၤ. ကဆိတဖၣ်
အကစၢ်ဆွဲဒီးအကန့ၣ်လီၤ.

၁၀. **ဆံးန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအသီလၢပမၤဘၣ်ဒီး
အညၣ်ဘျးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ
ဆံးန့ၣ်ပကၤလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးထီၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်အသီတဘၣ်
ဒီးဆံးန့ၣ်ပကၤလၢကိးမးလီၤ.

၁၁. **ဆံးန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပမၤဆုၣ်တဖၣ်ဟ်အသးဒ်ပ
ပျံၤတၢ်အသိးဒီးပစံးလၢဟ်အသးဆံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢဆံးကံးဆံးန့ၣ်. ဆံးနံၢ်ဆံးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတ
ဂၤလဲၣ်ထီၣ်လၢပုၤဂၤအဟံၣ် ဒီးဟ်အသးဆံးန့ၣ်ဆံးန့ၣ်
န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢၤမၤဆုၣ်သ့ၤ. ပုၤတဂၤအမၤဆုၣ်လၢဖိသ့ၣ်
ခါဒီးဟ်အသးဆံးကံးဆံးန့ၣ်လီၤ.

၁၂. **တန့ၣ်တကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အလီၢ်ထီၣ်ရီၤတပူၤ ဒီးပစံး
လၢတန့ၣ်တကီၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢတန့ၣ်တကီၢ်
န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပုၤလၢကျိၣ်အလီၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢ
တန့ၣ်တကီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဘၣ်ကီၢ်တဘျီဒၣ် ဒီးပစံးလၢ
တန့ၣ်တကီၢ်လီၤ. တန့ၣ်တကီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အလီၢ်လီၤ. ပုၤ
သ့ၣ်ညါတန့ၣ်တကီၢ်ဖဲအံၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၤတၢ်တဟးဖျိး
ဘၣ်. တၢ်ဖဲအံၤစတဟဲဘၣ်နီၣ်တခိၣ်ဒီးစတသ့ၣ်ညါဘၣ်
တန့ၣ်တကီၢ်ဘၣ်.

၁၃. **နံးန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးဒီးန့ၣ်တၢ်ကံးညၣ် ဒီးထံဒီးအယံၣ်
လီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနံးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကံးညၣ်ထီၣ်ယံၣ်န့ၣ်နံး
န့ၣ်ကွံာ်ဒီးထံတုၤအယံၣ်စီတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံး
န့ၣ်နံးန့ၣ်လီၤ.

၁၄. **သန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူဆုၣ်သီယၣ်သီ ဒီးလီၢ်လံၤဝဲဘၣ်ဒိၣ်
ဘၣ်ဒး ဒီးပစံးလၢသန့ၣ်လီၤ. နတၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်နကူ
သန့ၣ်လံ. နဆါတန့ၣ်လၢလၢဘၣ်. ယၣ်န့ၣ်ပကူတစုခံစုဒီး
သန့ၣ်လီၤ. ပဆါတန့ၣ်လၢလၢဘၣ်. သန့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူစၢ်လီၤ
ကွံာ်ဝဲဒီးလီၢ်လံၤဝဲတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသန့ၣ်လီၤ.

၁၅. **အိၣ်န့ၣ်န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပုၤဆံးအိၣ်န့ၣ်ဒီးပစံးလိာ်ကွဲ
လၢအိၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဒါဇၢၤအိၣ်န့ၣ်န့ၣ်မိမိတက့ၢ်.

၁. **န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီအဂီၢ်တမံၤ
လၢန့ၣ်ဟူတၢ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤ
န့ၣ်ကွဲန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကၤ.

၂. **န့ၣ်ကူ** န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ကူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤအဘျီပုၤ
န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢန့ၣ်ကူန့ၣ်ကူလီၤ. ထီၣ်ရီၤပုၤကညီတ
ဂၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးန့ၣ်ကူန့ၣ်ကူန့ၣ်လၢကိးလီၤ.

၃. **န့ၣ်ဖဲ** န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဖဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢန့ၣ်ကွဲန့ၣ်
ကွဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢန့ၣ်ဖဲန့ၣ်ဖဲလီၤ. ပုၤတဂၤအန့ၣ်
ဖဲန့ၣ်ဖဲဒီးပကတိၤတၢ်တကန့ၣ်ဘၣ်ပကလုာ်ဘၣ်.

၄. **ကန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယဲာ်အပျီၢ်လၢကန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်တခီန့ၣ်
ပစံးလၢယဲာ်ကန့ၣ်လီၤ. ယဲာ်ကန့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ယဲာ်လၢအ
ပျီၢ်ခိၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်တၢ်လၢယဲာ်ကန့ၣ်လီၤ.

၅. **ကန့ၣ်ကန့ၣ်** သ့ၣ်လၢကန့ၣ်, ခုကန့ၣ်, ခိၣ်ကန့ၣ်, စးခိ
ကန့ၣ်, ဆုကန့ၣ်, ယၣ်ကန့ၣ်, တပုၤကန့ၣ်, ထးပျံၤကန့ၣ်
သ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်ကန့ၣ်, ချိၣ်ကန့ၣ်, လီခိကန့ၣ်, ခိၣ်ကွဲက
န့ၣ်, ကန့ၣ်ထံး, ကၢ်ကန့ၣ်ထံး, ပုၤကညီကပၤန့ၣ်ပစံးလၢ
အကန့ၣ်, ဂံာ်ကန့ၣ်, ဂံာ်ကန့ၣ်ထီၣ်, မံကန့ၣ်, လဲကန့ၣ်က
ပၤ, ဘိးကန့ၣ်, ဝံာ်ကန့ၣ်, ဘျိၣ်ကန့ၣ်, ရွဲကန့ၣ်, တၢ်ခဲလၢ
လၢကန့ၣ်ကွဲလၢကန့ၣ်အကျိၣ်တက့ၢ်.

၆. **ကန့ၣ်န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပကတိၤတၢ်တကန့ၣ်ဘၣ်ပက
လုာ် ဒီးကွဲပုၤလၢအကပၤန့ၣ် ပစံးလၢဟ်အသးကန့ၣ်န့ၣ်
လီၤ. ပုၤတဂၤပကတိၤတၢ်ဒီးတဟ်န့ၣ်ဟူဘၣ်အသးဘၣ်.
ဟ်ဒၣ်အသးကန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၇. **ကန့ၣ်န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်ကန့ၣ်ဒီးထီၣ်အသးလၢ
အယၢၤန့ၣ်ပစံးလၢကန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘျီဒီးထီၣ်
အသးလၢအယၢၤတခီကန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟ်သ့ၣ်ဘၣ်ကန့ၣ်န့ၣ်
ဒ်န့ၣ်တဂၤ. ဟ်လၢအကပၤတခီတက့ၢ်.

၈. **ကန့ၣ်ကပၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်တစၢ်ဆါဘၣ်ဒီး
လဲၤတၢ်တစုတစုန့ၣ်ပစံးလၢကန့ၣ်ကပၤလီၤ. ပုၤတဂၤ
မူၤသံးဒီးလဲၤတၢ်ကန့ၣ်ကပၤလီၤ. ပုၤကညီဖိလဲၤတၢ်တ
ကျိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ကန့ၣ်ကပၤလီၤ.

၉. **ကံာ်ကန့ၣ်** န့ၣ်ကွဲလၢကံာ်အကျိၣ်တက့ၢ်.

၁၀. **ယဲာ်ကန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယဲာ်အပျီၢ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢယဲာ်
ကန့ၣ်လီၤ. ယဲာ်ကန့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ယဲာ်လၢအကန့ၣ်တအိၣ်
ဘၣ်တခီန့ၣ်ပကိးလၢယဲာ်ကန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ
လၢယဲာ်ကန့ၣ်ယဲာ်ကန့ၣ်လီၤ.

၁၁. **တူတန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတူတန့ၣ်လီၤ.
ပုၤတဂၤဒိၣ်တၢ်တူတန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးအသးလၢဖုၣ်
ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတူတန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒိၣ်အိၣ်ဒီးအသး
လၢအဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတူတန့ၣ်လီၤ. သလံၤန့ၣ်သံးဖုၣ်

လီၤအသးဒီးမၤသးတူတူနူၤလီၤ. ဖိသၢ်တဂၢၢ်တၢ်ဂီၢ်အသးဒီးအထွၢ်သးထီၣ်မးတူတူနူၤလီၤ. ကဆိသးထီၣ်အတမျီၤဒီးမၤသးတူတူနူၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢတူသနူၤလီၤ.

၁၂. **ဒိကနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒိကန့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်သီၣ်န့ၣ်ဒ်ပကန့ၢ်ဟူၤ ဒီးပဒီးလၢပနၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဒိကနူၤဒိကန့ၣ်လီၤ. ဒိကနူၤဒိကန့ၣ်တၢ်သီၣ်တၢ်ပူၤတက့ၢ်. ဒိကန့ၣ်တၢ်သီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤသီၣ်တမံၤလဲၣ်.

၁၃. **ပနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆၢ်ဇီၤကီၢ်ဇီၤလၢပဘျဉ်ဒၣ်တကလုာ်လၢပထုၣ်စံာ်မၤပုၤလၢအိၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢပနူၤပနၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပနၢ်ပနူၤစကိးလီၤ. ပုၤတဂၢၢ်ဘျဉ်ပနၢ်ပနူၤအါကၢ. ပုၤတဂၢၢ်အိၣ်ဒီးပနူၤပနၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **ပနူၤထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဘၣ်တၢ်လၢဂ့ၢ် ဒီးအပူၤလီၢ်ပလူၢ်ကူထီၣ်တဘိတဘိဒီးပစံးလၢပနူၤထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၢၢ်အနၢ်က့ၣ်ဒီးအပၢ်တၢ်ဒီးပနူၤထီၣ်မးတဘိတဘိလီၤ. ဒီးပစံးအဆိလၢပနူၤထီၣ်ပနၢ်ထီၣ်လီၤ.

၁၅. **မၤနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မၤနးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်မၤအၢမၤဆူၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢမၤနူၤမၤနးလီၤ. တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဆါမၤနူၤမၤနးပုၤကညီဒီးပုၤကညီသံဝဲလီၤ.

၁၆. **မၤနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကိၣ်ဟဲလီၤလၢမူခိၣ်လၢစီၤမိၤရှုအစါန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢမၤနူၤ, ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢမၤနူၤလီၤ. ပုၤယုၤဒၣ်ဖိကန့ၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်မၤနူၤဘျီကစံာ်န့ၣ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. စံးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၇. **လဲၤကနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်လၢအကပၤဒီးပစံးလၢလဲၤကနူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၢၢ်ဒီးသၢကလဲၤတၢ်န့ၣ်လဲၤကနူၤလဲၤကပၤဝဲလီၤ. ပုၤကညီမူၤသးဒီးလဲၤကနူၤတၢ်လီၤ.

၁၈. **လီၤကနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒီဘျဉ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤလၢအဃၢၤအသရူၤ ဒီးပစံးလၢလီၤကနူၤလီၤ. လီၤခီတဘျဉ်လီၤကနူၤဒီးသ့ၣ်ဖးဝဲလီၤ.

၁၉. **လီၤကနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤကပၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလီၤချံလၢထံအကျါန့ၣ်ချံလီၤတစၢ်ဆၢဘၣ် ဒီးချံလီၤလၢအကပၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကနူၤလီၤကပၤလီၤ. ပုၤတဂၢၢ်ရိၣ်သန့တသ့ဘၣ်ဒီးချံလီၤကနူၤလီၤကပၤဝဲလီၤ.

၂၀. **သနူၤ** န့ၣ်ဒ်တူတူနူၤအသးလီၤ. တၢ်ဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတူသနူၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢတူတူနူၤလီၤ. တူတနူၤဒီးတူသနူၤန့ၣ်ဒီးသးသးလီၤ.

၂၁. **သးပုၤနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သးပုၤနီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤဘၣ်ပလီၢ်ခံလၢပဟ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကတိၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပဟ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤဘၣ်ပလီၢ်ခံဒီးပစံးလၢပသးပုၤနူၤသးပုၤနီၣ်လီၤ.

၂၂. **အနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အနၢ်အဆိလီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးအဂီၢ်တမံၤလၢအနၢ်ဟူၤတၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအနူၤအနၢ်ခဲလၢ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးအနူၤအနၢ်ခဲလၢ်လီၤ.

၁. **န့** န့ၣ်ဒ်န့ၢ်အသးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပန့ၢ်တၢ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနူၤလီၤ. ပုၤတဂၢၢ်စစိၣ်ယဲာ်တဘျဉ်ဒီးန့ဝဲလၢစစလီၤလီၤ. စကန့ၣ်ထွၢ်ဖိတဒုန့ၣ်လီၤ. လဲၤန့စယဲာ်န့ၣ်တက့ၢ်. စဟ့ၣ်န့တၢ်န့ၣ်နတန့ဘၣ်ဇါ. ပဟ်န့တၢ်န့ၣ်ပသးပုၤစံးလၢနူၤလီၤ. ဒီးစံးလၢဟ်းန့စကိးလီၤ.

၂. **န့အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်းန့ၢ်အိၣ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢန့အိၣ်လီၤ. စဟ့ၣ်အိၣ်နတၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်အံၤ ဒီးန့အိၣ်ကိၣ်န့ၣ်. နသၢကန့အိၣ်သးသ့ၣ်တယၢၤဇါ. လဲၤန့အိၣ်ပုၤဂၢၢ်တနၢ်ခံန့ၣ်တက့ၢ်.

၃. **ကန့** န့ၣ်မ့ၢ်ပထိးထီၣ်ချံအလီၢ်န့ၣ် ပကိးလၢကန့လီၤ. ဒီးပစံးလၢသန့ဒီးတန့စကိးလီၤ. ချံအိၣ်လၢကန့ခဲဘျဉ်န့ၣ်ဟ်းန့ၢ်ကိၣ်တဘျဉ်န့ၣ်.

၄. **တန့** န့ၣ်မ့ၢ်ကျိၣ်လီၤဝုအနီၤစ့ၤဒီးစံးဝဲလၢဝုတန့လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီဟၢဖၢဖၢကလူလီၤ.

၅. **ကိၣ်တန့သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိၣ်ယုၤဒၣ်ဖိန့ၣ်ကမိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢကိၣ်တန့သ့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကိၣ်သန့သ့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကိၣ်သန့ကဖၢလီၤ. ပုၤကညီကိၣ်တန့သ့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီး ဒီးအကစၢ်သံဝဲလီၤ. ပသးပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ယုန့** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤယုမၤန့ၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢယုန့လီၤ. လဲၤယုန့စယဲာ်တဘျဉ်တက့ၢ်. လဲၤယုန့စဝံၣ်တဘိတက့ၢ်.

၇. **တန့** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးပကျိးအိၣ်အသ့ၣ်အချံန့ၣ်မၤသးနၢတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုမူၤပုၤလီၤ. တန့သ့ၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးမူၤဝဲလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢသန့လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကန့လီၤ.

၈. **တိၢ်န့** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်သီၣ်တၢ်သီန့ၣ်ပကန့ၢ် ဒီးပဟ်ယာ်လၢပသး ဒီးပမၤဒ်တၢ်သီၣ်ဟဲဝဲအသးန့ၣ်ပစံးလၢတိၢ်န့လီၤ. တိၢ်န့ဖံးယာ်တၢ်သီၣ်တၢ်သီတက့ၢ်.

၉. **ထုကဖၣ်န့** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘါထုကဖၣ်တၢ် ဒီးန့ၢ်ပုၤဂၢၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ် ဒီးပစံးလၢထုကဖၣ်န့လီၤ. နမ့ၢ်ဘါတၢ်ဒီးထုကဖၣ်န့ဒီးစဂီၢ်တက့ၢ်. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢထုကဖၣ်န့လီၤ.

၁၀. **နၢန့** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးတၢ်န့ၣ်နၢဝဲလၢအဆိး ဒီးပစံးလၢနၢန့လီၤ. ထိးန့ၣ်တုၤဟ်ဒီးနၢန့ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢန့နၢနီၤလီၤ. ထိးနၢန့နၢနီၤန့ၣ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.

၁၁. **ပန့** န့ၣ်မ့ၢ်ပလံာ်လုာ်ယိးဒီးပမၤအလဲလၢလုာ်န့ၣ်ဖးထီၣ်တဘိဒီးပကိးလၢပန့လီၤ. ဒီးပကိးလၢပန့စကိး

နီ

လီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပနပန၊ ပနပကါလီ။ ပဒွဲင် ကပီထီင်မုာ်အူလာဒီးပူနနမုာ်ပဒွဲင်ပနလီ။

၁၂. **ပါန** နှ်မုာ်ထိးအပါလာပဟ်ထီဒ်လါပတဒကွာ် ဘဉ်အဒ်နုာ်ပကိးလါထိးပါနလီ။ ထိးပါနနုာ်နာနန ကါ။ ထိးပါနထိးပါနနုာ်မုာ်ပဟ်ထီဒ် ဒီးနာနလါအ ဆိုးဒီးပကိးလါထိးပါနလီ။

၁၃. **ဘဉ်န** နှ်မုာ်ပဆဲတံထီရီတမံဒီးမုာ်ဘဉ်တံတ မံမံဒီးနုာ်ဝဲနုာ်ပစံးလါဘဉ်နလီ။ ဝဉ်ခိဘဉ်နထီခိတ ငှဲစံးဝဲဒင်။

၁၄. **မာန** နှ်မုာ်ပမာတံနုာ်ဝဲတမံမံဒီးပစံးလါမာန လီ။ ပုမာနထီခိတဒင်ကါ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖံး နုမာနလီ။ ဒီးပစံးလါမာနစကိးလီ။

၁၅. **မာန** နှ်မုာ်ပမာပုဂါမာနုာ်ပုဂါလာတံတမံမံဒီး ပစံးလါမာမာနလီ။ မာနုယါလာစဟ်တဖျာ်တကွာ်။ စကဟ့ဉ်နအဘုးအလဲလီ။ ဒီးပစံးလါမာနစကိးလီ။

၁၆. **ရိာ်သန** နှ်မုာ်ပမာစာ်ဆါချံအခိာ် ဒီးပစံးလါရိာ် သနလီ။ ရိာ်သနစာ်ဆါပံာ်ကလံာ်တကွာ်။

၁၇. **ဂုကန** နှ်မုာ်ပုဂါကညီဟါဖါဒ်နုာ်ပစံးလါဟါဖါ မာသးဂုကနလီ။

၁၈. **သန** နှ်မုာ်ပထိးထီခိချံအလီမုာ်ဂု၊ ချံအခံမုာ်ဂု၊ ပကိးလါသနလီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာသနသရီလီ။ ပုတဂါထိးထီခိချံလါသနတဘဉ်ဒ်ကါ။ လဲလီရိာ် သနလါချံခံတခိတကွာ်။ ကဘိသန၊ ချံသနနုာ်မုာ်ပထိး ထီခိချံအလီကဘိအလီလီ။

၁၉. **သန** နှ်မုာ်သ့တကလုာ်လီ။ ဒီးအသုာ်အစာ်ဒီး နုာ်ဘဉ်ဝဲဒ်တလးသနအလုာ်အသိး ဒီးပကိးလါသန လီ။ သနသုာ်နုာ်ပုဂါကညီမုာ်အိာ်ဒီးပုဂါကညီမုာ်ဝဲနုာ်နုာ် ကလံာ်လီ။ ဒီးပုဂါတနီနီအိာ်သနသုာ် ဒီးတမုာ်ဘဉ်ဝဲ ဘဉ်လီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာသနသနါလီ။ သနတ ထးသုာ်သုာ်ကါ။

၂၀. **ဟံန** နှ်မုာ်ပဟံးတံဒီးကဲလါပဝဲဒီးပနုာ်ဘဉ်နုာ် ပစံးလါဟံးနုာ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဟံးနုာ်စိာ်နုာ်လီ။ ပုတဂါစဟ့ဉ်အယံာ်တဘဉ်ဒီးဟံးနုာ်လီ။ ဒီးဘဉ်တ စုစုပစံးလါဟံးနုာ်လီ။ နကဟံးနုာ်စကွါတဘဉ်ခါ။ စတ ဟံးနုာ်ဘဉ်။

၂၁. **ဟိာ်န** နှ်မုာ်ပုဂါဆံးနုာ်တုာ်ယုာ်တံတမံမံပတဟ့ဉ် ဘဉ်ဒီးဟိာ်ဝဲနုာ်ပစံးလါဟိာ်နုာ်လီ။ ပုဆံးတဂါယုာ် အိာ်သကွံမံ ဒီးအမိာ်မုာ်တဟ့ဉ်ဘဉ်နုာ် ဒီးဟိာ်နုာ်လီ။ ပုတဂါဟိာ်နုာ်အိာ်တဖျာ်ဒီးအမိာ်ဟ့ဉ်လီ။ တံမုာ် မိာ်အိာ်နသးလါနနုာ်ဒီးဟိာ်နုာ်မိာ်ဒီးနမိာ်ကအိာ်နုာ်ကွါ ငှဲနုာ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဟိာ်နုာ်ယုာ်နုာ်လီ။

၂၂. **အိာ်န** နှ်မုာ်ပုဂါအိာ်ဖျာ်သီ ဒီးအဒုတတံဒီး

နီ

ဘဉ်နုာ်ကယံာ်တံအိာ်လါအချးတံနုာ်အမိာ်အိာ်လါအ ဒုတချးတံဒီးဘဉ်နုာ်ဒီးပစံးလါအိာ်နုာ်အဒုတံ။ တံ လါအချးဖိသုာ်နုာ်ဖိသုာ်မုာ်အိာ်ဖျာ်ဒီးအိာ်နုာ်အဒုတံမံ တစံးတမံတစံးတကွာ်။ ပမုာ်အိာ်နုာ်အဒု ဒီးတံလါချး တံနုာ်တချးဘဉ်ဖိသုာ်လါပအိာ်နုာ်အဒုတဖျာ်နုာ်ဘဉ်။ တံဒီးတံလုာ်လါချးဖိသုာ်နုာ်ပမုာ်တအိာ်နုာ်ဘဉ်ဖိသုာ် အဒုဒီးကချးဖိသုာ်လီ။

၂၃. **အိာ်န** နှ်မုာ်ပအိာ်လုာ်ကွာ်ပုဂါအတံ ဒီးပဟံး နုာ်ဒီးပအိာ်နုာ်ပစံးလါအိာ်နုာ်လီ။ အိာ်နုာ်စတသုာ်တ ဂု၊ နအိာ်နုာ်စကိာ်ဘဉ်မနုာ်လဲာ်။ ဒီးပစံးလါအိာ်နုာ်စ ကိးလီ။ စိးဝဉ်ယးအိာ်နုာ်စကိးစိးသုာ်လုာ်လံာ်သါ။

၁. **နီ** နှ်မုာ်ပမာတံဒီးတုာ်ဝဲလါပအိာ်တုာ်ဝဲလါပစုပု ဒီးတတုာ်ဖျးကွါဘဉ်နုာ်ပစံးလါနုာ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလာနုာ်လီဒ်နုာ်လီ။ ထီရီပမာတံဒီးတံတုာ်ဝဲလါပ စုပု၊ ဟဲဆုပအိာ်ပုဂါဟ့ဉ်ပုဂါနုာ်ပစံးလါနုာ်ခဲလါာ် လီ။ တံလါပမာဒီးအိာ်ဒီးပုဂါနုာ်မုာ်ပမာဒီးနုာ်ဝဲလီ။ ထီရီတံဘဉ်ယးဒီးပုဂါလါပမာဘဉ်ပဝဲခဲလါာ်နုာ်ပ စံးလါနုာ်ခဲလါာ်လီ။ နုာ်ဘဉ်၊ နုာ်အိာ်၊ နုာ်အပု၊ နုာ်မါ၊ နုာ် ဖိနုာ်စု၊ နုာ်ဘု၊ နုာ်ဟု၊ နုာ်တံကုနုာ်တံသိး၊ တံလါမုာ်ပဝဲ ခဲလါာ်နုာ်မုာ်ပနုာ်ပဝဲလီ။ ပုတဂါနုာ်ထီရီနုာ်တံတမံ ဒီးအသးခဲဝဲလီ။

၂. **နီ** နှ်မုာ်ထီရီတံလါတုာ်ပု၊ ဘဉ်ပု၊ တံဂုမုာ်ဂု၊ တံအါမုာ်ဂု၊ တံအါမုာ်ဂု၊ တံဖျိာ်မုာ်ဂု၊ တံနုာ်မုာ်ဂု၊ မုာ် တုာ်ပု ဒီးပစံးလါနုာ်ခဲလါာ်လီ။ ဖျိာ်နုာ်ယံာ်ကဲ၊ အိာ် ထီခိနုာ်လါတံဆုတံဆါ၊ အိာ်နုာ်လါတံနုာ်တံဖျိာ်၊ မာ နုာ်အမံ၊ နုာ်မံလီသုာ်၊ နုာ်ကိသတုာ်ဆိာ်နုာ်ကျံသံ၊ ဟဲ နုာ်လါတံသံတံပုာ်စံးဝဲလီ။

၃. **နီကိ** နှ်မုာ်ပုဂါမာတံနုာ်ဒီးဟ့ဉ်ကွာ်ပုဂါနုာ်ဒီး လါခံနုာ်မာတံတနုာ်လါဘဉ် ဒီးအိာ်ဖျိာ်ကွါဝဲနုာ်ပစံး လါနုာ်ကိလီ။ ပုမာတံနုာ်ကိးတဖျာ်နုာ်မာတံနုာ်ထဲအ ဝဲကိနုာ်တစုဒီးပစံးလါနုာ်ကိလီ။ လါခံနုာ်နုာ်နာ်သ ကုဒီးတအိာ်ဂါအိာ်ကျါဘဉ်၊ ဟါမုာ်ဟါမုာ်တံအိာ်နုာ် လိာ်နုာ်ဒီးဒ်တနုာ်ဘဉ်အသိးလီ။ သုမာတံလါနုာ်ဂံာ်နုာ် ဟ့ဉ်ပုဂါတဂု၊ သုကနုာ်ကိဘဉ်ဖုး၊ နမုာ်မာနုာ်စတဘး ဒီးကတိလါအဂံာ်ခိာ်တဘးနုာ်တကွာ်။ ပမုာ်ကတိဒီးပ တနုာ်ကိဘဉ်။ ပမုာ်ပုဂါကွာ်တံဒီးပကနုာ်ကိလီ။ ဒီးပ စံးလါနုာ်ကိသတုာ်ဒီးအဆိဒ်နုာ်လီ။ ပုနုာ်ကိနုာ်မာ တံတြုးတြုးနုာ်သကုတနုာ်ဘဉ်ဒီးပစံးလါနုာ်ကိလီ။

၄. **နီကိနုာ်လဲ** နှ်မုာ်မုာ်လါပဖိ ဒီးမံတပာ်ကံာ်ပာ်လဲ ဘဉ်နုာ်ပစံးလါမံတနုာ်ကိတလဲဘဉ်လီ။ မုာ်တဖျာ်စဖိ ဒီးမံတနုာ်ကိနုာ်လဲဒီးဘဉ်။

၅. **နီဂု** နှ်စတသုာ်ညါဘဉ်။ စနုာ်တပာ်ဘဉ်။ စတနုာ်

နီ

ဟူဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်.

၆. **နီစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤဒီးပဆါတၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤန့ၣ်ပၤဂၤဟ့ၣ်ပစုလၢပစုပူၤဒီးပစံးလၢန့ၣ်စုလီၤ. ပဆါတၢ်န့ၣ်အပူၤန့ၣ်စုလီၤ.

၇. **နီပဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်တုၤလၢပစုပူၤ ဒီးမ့ၢ်ပဝဲဒီးပပၤဘၣ်အီၤန့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ပၤဘၣ်လီၤ. ပမိၢ်ပပၤအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပဘၣ်ပဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢန့ၣ်ဘၣ်ပၤစကိးလီၤ.

၈. **နီဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒီးပမၤဒီးပဖိအိၣ်ဝဲဒီးမ့ၢ်ဒုၣ်ပဖိန့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ဖိလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးအမၤ ဒီးန့ၣ်လံဖိတဂၤလံ.

၉. **နီဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢပမၤန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. စန့ၢ်ဘၣ်လံယဲၣ်တဘျီလံ.

၁၀. **နီဘၣ်အပၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပၤတၢ် လၢကဲလၢပဝဲလၢကဲန့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ဘၣ်အပၤလီၤ. ထီၣ်တၢ်လၢကဲလၢပဝဲန့ၣ်ပန့ၢ်ဘၣ်အပၤလဲလၢကဲလီၤ.

၁၁. **နီမၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ် ဒီးပမၤန့ၣ်ပစံးလၢပန့ၣ်မၤလီၤ. ပဖိသ့ၣ်ခွါထီၣ် ဒီးပန့ၣ်မၤပိၣ်မ့ၢ်တဂၤလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်မၤလၢတခွါဒုၣ်ဝဲ, ဒီးတနီၤနီၤန့ၣ်မၤလၢတခွါစီၤစိတဖၣ်လီၤ.

၁၂. **နီအဂ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးကဲထီၣ်လၢပတဟီၣ်ကးယးဒီးပစံးလၢန့ၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်ဒီးန့ၣ်လၢအဂံၢ်အဘါလီၤ. ဒီးပစံးလၢန့ၣ်အဂံၢ်စကိးလီၤ. ပုၤလၢအိၣ်မ့ၢ်ဆူၣ်ဒီးန့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်မၤတၢ်ဆူၣ်ကၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်လၢန့ၣ်အဂ့ၢ်, ဒီးပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်လၢန့ၣ်ဂံၢ်လီၤ.

၁၃. **နီအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤယုၢ်လဲၤဟးယုၢ်အိၣ်ဆုးအိၣ် ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢကအိၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢန့ၣ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်လီၤ. နလဲၤယုၢ်ဒးတၢ်န့ၣ်အိၣ်စကိးတမံၤမံၤခါ. န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ခိၣ်တဒုလီၤ. ပလဲၤယုၢ်အိၣ်အံၤသ့ၣ်သ့ၣ်အိၣ်အုၣ်လၢတလၢအအိၣ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်တပီၢ်ခံပီၢ်ခါလီၤ.

၁၄. **ယုနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤယုၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပထံၣ်ဒီးပဟံးထီၣ်ဒီးပဟံးက့ၤဟ့ၣ်ပုၤဂၤ ဒီးကဲလၢပုၤဂၤအဝဲန့ၣ်ပစံးလၢယုနီလီၤ. ယုနီစလၢၣ်သုတဖျါတက့ၢ်. ယုနီစသ့ၣ်တဘိတက့ၢ်. ယုနီယၤလၢဝၣ်လ့ၣ်တလ့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုနီယုလီၤလီၤ.

၁၅. **ယုနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုပုၤဂၤအတၢ်ဒီးပုၤဂၤဟ့ၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢယုနီလီၤ. ယုနီယၤလၢသရၣ်ထွဲၣ်ဖိတဒုတက့ၢ်. ယုနီယၤလၢသရၣ်အထံၣ်နၢတစဲးတက့ၢ်. ယုနီယၤလၢသရၣ်အလံၣ်တကၤတြျါတက့ၢ်.

၁၆. **ယီကၢ်နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်ယီဒီးယီကၢ်လၢပအိၣ်လၢယီကပိၣ်လီၤအမၤမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢယီကၢ်နီပုၤလီၤ. ပုၤတ

နီ

ဂၤထီၣ်ယီဒီးယီကၢ်နီအီၤလီၤ.

၁၇. **စံးနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်အိၣ်ပသးလၢပုၤဂၤအစုပူၤမ့ၢ်ဂုၤ, တၢ်မိၣ်ဟံးန့ၣ်ပသးလၢပုၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပမၤပုၤလၢယၢ်ယၢ်လဲၤသံကွၢ်လၢပဂီၢ်ဒီးပစံးလၢစံးနီလီၤ. စကသီၣ်လံၣ်လၢသရၣ်အိၣ်န့ၣ်သရၣ်အိၣ်စကိးခါ. နစံးနီကၢ်ယၢ်မိၣ်, စကလဲၤစံးနီန့ၣ်လၢသရၣ်လီၤ. စကဟံးန့ၣ်ပုၤတဂၤအသ့ၣ်တဘိန့ၣ်နစံးနီကၢ်ယၢ်မိၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံးနီကတိၤနီလီၤ.

၁၈. **စံးထီၣ်နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤထီၣ်တြျါတြျါတၢ် ဒီးပစံးလၢပုၤဂၤကတိၤန့ၣ်ပစံးလၢစံးထီၣ်နီလီၤ. တၢ်ဒ်န့ၣ်စတစံးဘၣ်. နစံးထီၣ်နီဒုၣ်နီလီၤ.

၁၉. **ဆါထီၣ်နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်သပုၤ ဒီးတဖံးတၢ်မၤတၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ညးတၢ်ဘၣ်, တၢ်ခိၣ်ဆါနီယံဘၣ်ဒီးအညၣ်ဂီၢ်ခိၣ်ဆါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆါထီၣ်နီလီၤ. ပုၤလၢတပုၤခိၣ်လုၣ်ထံဘၣ်ဒီးဝံသးကၢၣ်တမၤဘၣ်တၢ်ဒီးမံဒုၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်ဆါထီၣ်နီအီၤတမံၤမံၤလီၤ. ဒီးပုၤလၢမၤတၢ်နးကဲၣ်ဆိးလၢတၢ်ကိၢ်ခိၣ်ကိၢ်ကျါန့ၣ်တၢ်ဆါထီၣ်နီစကိးလီၤ.

၂၀. **ဆီၣ်နီကျါသံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပုၤဂၤတက့ၢ်မိၣ်ဘၣ်အီၤဒီးမ့ၢ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲန့ၣ်ပုၤဂၤကတိၤန့ၣ်ပုၤဂၤအီၤဒီးပစံးလၢဆီၣ်နီကျါသံအီၤလီၤ. ပုၤတဂၤမ့ၢ်ပုၤအါဒီးဘၣ်ကိဘၣ်ခဲန့ၣ်ပုၤဂၤဆီၣ်နီကျါသံအီၤလီၤ.

၂၁. **ညးနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၣ်ပုၤဂၤအတၢ် ဒီးပတဟ့ၣ်က့ၤဘၣ်အကစၢ်န့ၣ်ပစံးလၢညးနီလီၤ. ပုၤတဂၤညးနီအဝဲတဂၤအစုလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤညးနီပုၤဂၤအမၤ. တလၢပဒိၣ်တဖၣ်ညးနီအဂီၢ်မိၣ်အမၤလီၤ. ပိၣ်မ့ၢ်လၢအသးတဒ်သီးဘၣ် ဒီးအဝၤန့ၣ်ပုၤဂၤမ့ၢ်ညးနီအီၤ ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. တလၢပတဖၣ်န့ၣ်ညးနီပုၤဂၤအမၤအါမးလီၤ. စံၣ်တလီၢ်န့ၣ်ပုၤကညီထူဝဲဒီးတလၢပစံးလၢသါဟီၣ်ခိၣ်ဒီးတလၢပညးနီဝဲလီၤ.

၂၂. **ညီနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတကိဘၣ်ဝဲတဖၣ်ခဲလၢကဲန့ၣ်ပစံးလၢညီနီတၢ်ဂၤတက့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤခံမံၤမ့ၢ်ကိတမံၤညီတမံၤဒီးလၢညီတမံၤန့ၣ်ပစံးလၢညီနီအဝဲတမံၤလီၤ. ပထူစံၣ်န့ၣ်ညီနီပစံးလၢလီၤ. ဒီးပပူၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်ညီနီဒီးပဆုဘုတက့ၢ်လီၤ.

၂၃. **တနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဒီးတကဲထီၣ်ဘၣ်. ပတအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်, တကဲဘၣ်လၢပဝဲဘၣ်, တတုၤဘၣ်လၢပစုပူၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတနီဘၣ်လီၤ. ပမၤတၢ်တနီတလီၤဘၣ်နီတမံၤဘၣ်. စိးဝၣ်ယးတဘျီစမၤတနီဘၣ်. စမၤအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တနီဘၣ်. စမၤအိၣ်ညၣ်တနီဘၣ်. စဖိၣ်ဆိတနီဘၣ်. ထီၣ်တၢ်ပမၤတၢ်တတုၤဘၣ်ပစုပူၤန့ၣ်ပစံးလၢတနီဘၣ်ခဲလၢကဲလီၤ.

နီ

၂၄. တံခံးနီပုၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢကျဲအဖၢမ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်ဟါဝဲလၢတချုးတုၤဒီးဘၣ်ဟံၣ်န့ၣ်ဒီးတံခံးလၢပလဲၤတၢ်အဖၢမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတံခံးန့ၣ်ပုၤလီၤ. ပလဲၤတၢ်ဒီးပဟဲက့ၤတချုးတုၤဟံၣ်ဒီးတံခံးန့ၣ်ပုၤလီၤ. ပလဲၤတၢ်ဒီးတံခံးန့ၣ်ပုၤလၢကျဲကပိာ်လီၤလီၤ.

၂၅. ထီၣ်နီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်လၢပုၤဂၤတတုၤသီးဘၣ်ဒီးအီၤန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်နီပုၤဂၤလီၤ. သ့ၣ်တထံးထီၣ်နီပုၤဂၤလီၤ. ဝၣ်တဘိထီၣ်နီပုၤဂၤတက့ၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်နီအဂီၢ်မိၣ်တက့ၢ်လီၤ.

၂၆. ထီၣ်နီ န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်မၤအိၣ်တၢ်သၣ်လၢပုၤဂၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထီၣ်မၤဖိလၢပုၤဂၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထီၣ်မၤကွၢ်အဖိလၢပုၤဂၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပထီၣ်နီပုၤဂၤလီၤ. ထီၣ်နီစတၢ်သၣ်တက့ၢ်တက့ၢ်. ထီၣ်နီယၤလၢသ့ၣ်ဖိတဖိးတက့ၢ်.

၂၇. ဒုးနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢကဲစီၤပၤဒီးဒုးပုၤခူပုၤဝဲၤ ဒီးပုၤမၤအီၤတနၢၤတယၣ်ဘၣ် ဒီးပုၤတုၤလၢစုပုၤဒီးပၤဘၣ်ဝဲဒီးပုၤကဲလၢအဆူအပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဒုးနီဝဲလီၤ. ပုၤအဲကလံးအစီၤပၤဒုးနီပယီၤအဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုးနီယီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤအဲကလံးဒုးနီယီၤန့ၣ်လံပုၤပယီၤဖိအဝဲလံ.

၂၈. ဒီးနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်နီဖံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးပစံးလၢဒီးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီးနီဟံးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢဒီးန့ၣ်ဟံးန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်ကန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်အကလုာ်လီၤ.

၂၉. ပါနီ န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်န့ၣ်ပမၤဘၣ်ယးဒီးပုၤဂၤဒီးပစံးလၢပါနီလီၤ. နမၤတၢ်န့ၣ်ပါနီဒီးယၤတဂ့ၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပီနီပါနီလီၤ. ပုၤတဂၤန့ၣ်မ့ၢ်ကတိၤတၢ်ဒီးပါနီဝဲဒီးပုၤဒီးမၤပကဲလၢသးသ့ၣ်လီၤ.

၃၀. ပီနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအမုၢ်ကမဲတဖၣ်န့ၣ်မၤန့ၢ်ဆူၣ်ပုၤဖိသၣ်ခါဒီးပစံးလၢပီနီဝဲလီၤ. ပုၤမုၢ်ပုၤပီနီပုၤဖိသၣ်ခါဒီးမၤဝဲလၢအဝၤ. ဒီးပိာ်မုၢ်လၢစီၤကျိၤန့ၣ်ပီနီဖိသၣ်ခါလၢအသၣ်စူးတဖၣ်လီၤ. ပိာ်မုၢ်န့ၣ်တုၤပကတိၤလိာ်ကွဲတဘိဒီးပီနီပုၤန့ၣ်လီၤ. နပီထီၣ်နီန့ၣ်ခါ.

၃၁. ပီနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပါနီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤဂၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပီနီပါနီလီၤ. နမၤတၢ်န့ၣ်ပါနီပီနီဒီးယၤတဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢပါနီပီနီဖိပစံး. ပစံးလၢပီနီပါနီဖိပစံးလီၤ.

၃၂. ဝဲနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲသ့ၣ်တဘိဒီးပဟ့ၣ်ပုၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဝဲနီလီၤ. စကပဲၣ်နီန့ၣ်သ့ၣ်တဘိလီၤ. ဒီးပဝဲၣ်ပျီကျဲ ဒီးပုၤဂၤလဲၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပဝဲၣ်နီပုၤဂၤအကျဲစကီၤလီၤ. ဝဲနီစကျဲတဘိက့ၢ်. စကလဲၤထီၣ်လဲၤလီၤဆူဒုးလီၤ.

နီ

၃၃. ပုၤနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပပုၤတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးတုၤဝဲလၢပစုပုၤဒီးပစံးလၢပုၤနီစကီၤလီၤ. ပုၤတဂၤပုၤနီခိၣ်ဖၢၣ်တဘၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဝဲလၢအဖိလီၤ. လဲၤပုၤနီစယၣ်တဘၣ်တက့ၢ်. ပုၤနီလီၤနီဖံးဝဲဒၣ်.

၃၄. ဖီနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီမုၤဒီးပုၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဖီနီလီၤ. ဖီနီမုၤဒီးစဂီၢ်တက့ၢ်. ဖီနီစမုၤချ့. တၢ်သၣ်ဝံၤစသးကၤ.

၃၅. ဖိၣ်နီ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်တုၤဝဲလၢပစုပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဖိၣ်နီလီၤ. ပမ့ၢ်ဟံးယၢ်တၢ်ကျၢၤလၢပစုပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဖိၣ်နီလီၤ. ဖိၣ်နီယၤလၢဆိတဘၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးန့ၣ်ဖိၣ်နီလီၤ. ယိၤဖိၣ်နီပယီၤအါ ကၤ.

၃၆. ဘၣ်နီ န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပဆဲးတၢ်န့ၣ်တုၤဘၣ်သံတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးကဲဝဲလၢပတၢ်အိၣ်ဒီးပစံးလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝၣ်ခိဘၣ်နီထီၣ်ခိၣ်တဒု, ထုဘၣ်နီဘါတဒု, တုၤခိဘၣ်နီဆိမံၤတဘၣ်, ဒီးဘၣ်နီလံၣ်တဒု. ဖံးဝဲဒၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်န့ၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

၃၇. မၤနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပုၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤနီလီၤ. မၤနီစတလိတဖျၢၣ်တက့ၢ်. မၤနီစဟံၣ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်. မၤနီစသ့ၣ်တဘိတက့ၢ်. မၤနီယၤလၢသ့ၣ်သတဖျၢၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးန့ၣ်မၤနီလီၤ. တလါနီနမၤနီမတၤလဲၤ.

၃၈. မၤနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဟးဒီးပခးတးအုးတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပမၤနီလီၤ.

၃၉. မံနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢမံမုၢ်ဒီးမံဆူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမံနီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံနီဆိမုၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်တမၤတကဲဘၣ်, မ့ၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိမုၢ်ဒီးပမံနီဆိမုၢ်လီၤ.

၄၀. လဲၤနီခဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢပုၤဂၤအဂီၢ်ဒ်ပုၤဂၤသုတလဲၤဘၣ်တဂ့ၤဒီးပစံးလၢလဲၤနီခဲးလီၤ. နလဲၤတၢ်မ့ၢ်တကဲဘၣ် ဒီးစကလဲၤနီခဲးနမဲၣ်ညါလီၤ. ပုၤဂၤလဲၤတၢ်မ့ၢ်တကဲဘၣ် ဒီးပလဲၤကနီပုၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလဲၤနီခဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲၤတနီစကီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤနီခဲးလဲၤနီခီၣ်လီၤ.

၄၁. လီနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤကဘျးကဘျၣ်တၢ် ဒီးပုၤဂၤန့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီနီလီၤ. မုၢ်ကီၤလံၤလီနီပုၤ ဒီးပန့ၣ်စကီၤလီၤ. ပုၤတဂၤလီနီပိာ်မုၢ်တဂၤ ဒီးသါကဟံးန့ၣ်ဝဲဒီးပိာ်မုၢ်န့ၣ်ဝဲ ဒီးတဟံးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ပိာ်ခါန့ၣ်လီနီပိာ်မုၢ်ဒ်န့ၣ်အါဂၤလီၤ.

၄၂. ဝါနီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝါလၢပုၤဂၤဝါတဒီးသီးဘၣ်ဒီးအီၤန့ၣ်ပစံးလၢဝါနီလီၤ. ပုၤတဂၤဝါနီပုၤဂၤလီၤ. စးခိတဘၣ်ဝါနီစးခိအဂၤတဖၣ်လီၤ. စခိၣ်ဖၢၣ်တဘၣ်ဝါနီန့ၣ်လီၤ.

၄၃. ဟးနီ န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤပုၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစိာ်ပုၤဂၤအ

နံ

တၢ်မ့ၢ်ဂၤ၊ ပတဟ့ၣ်ကၤဘၣ်အိၣ်ဒီးပတၢ်ကွၢ်ဆူထံဂၤ ကီၢ်ဂၤ ဒီးပစံးလၢဟးန့ၢ်လီၤ၊ ပတၢ်ဂၤဟးန့ၢ်ပၤဂၤအစု တပီၢ်လီၤ၊ ပတၢ်ဂၤဟးန့ၢ်ပီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဂၤ ဒီးတစံးဘၣ်ဘၣ် ဝဲအမိၢ်အပၢ်ဘၣ်၊ ပီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟးန့ၢ်ပီၢ်ခွါ ဒီးအမိၢ်အ ပၢ်အသးတၢ်သးဘၣ်ဒီးအိၣ် ဒီးပီၢ်ခွါဟးန့ၢ်အိၣ်လီၤ၊ ယုၢ်န့ၢ်ဟးန့ၢ်စံးဝဲဒၣ်၊

၄၄. **ဟံးန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပၤဟ့ၣ်ပတၢ်ဒီးပတၢ်လိာ်ဟံးဆၢ ဒီးပစံးလၢဟံးန့ၢ်လီၤ၊ ပတၢ်ဂၤဟ့ၣ်စဲယဲာ်တဘျီ ဒီးစ ဟံးန့ၢ်လီၤ၊ ပတၢ်ဂၤဟ့ၣ်အဖီမ့ၢ်လၢပီၢ်ခွါဒီးပီၢ်ခွါဟံး န့ၢ်ဝဲလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးန့ၢ်ပီၢ်န့ၢ်လီၤ၊

၄၅. **ဟ့ၣ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပတၢ်တၢ်ဒီးတၢ်တုၤလၢပစုပူၤန့ၢ်ပ စံးလၢဟ့ၣ်န့ၢ်လီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်န့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤ လီၤ၊ တၢ်ဘျီဟ့ၣ်န့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢာ်လံၤ၊

၄၆. **ဟီဟးကွၢ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤတနၢ်ဘၣ်န့ၢ် မ့ၢ်ဟဲဆူပအိၣ်ဒီးသးကမၤအၢမၤသီပၤ ဒီးပမၤပၤလၢမၤ ဝဲန့ၢ်တဖၣ်န့ၢ်မၤအဟးကွၢ် ဒီးပစံးလၢဟီဟးကွၢ်န့ၢ်ဝဲ လီၤ၊ တလၢအအၢတဖၣ်န့ၢ်မၤသရၣ်ဟီဟးကွၢ်န့ၢ်ပတၢ် ကုၢ်၊ ဟီဟးကွၢ်န့ၢ်ပၤလၢတလၢအအၢတဖၣ်ကုၢ် သရၣ်စၢ၊ ဒီးကစၢ်ယုၢ်ဟီဟးကွၢ်န့ၢ်ပၤလၢမ့ၢ်ကီၢ်လံၤ လီၤ၊

၄၇. **အူန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ကလံၤအူကဘီဒီးကဘီလံၤကွၢ်ဆူပီၢ် လဲၣ်ဒိၣ်မးသမံးအပူၤ ဒီးပစံးလၢကလံၤအူန့ၢ်လီၤ၊ ချဲမ့ၢ် ဂၤ၊ကဘီမ့ၢ်ဂၤ၊ တုၤမ့ၢ်ကလံၤဆူၣ်လၢပီၢ်လဲၣ်ပူၤန့ၢ်ဒီး ကလံၤအူန့ၢ်ဝဲလီၤ၊ ကလံၤအူန့ၢ်ပၤစံးဖိကဘီဆူပီၢ် လဲၣ်ပူၤန့ၢ်လီၤ၊ ကဘီတဘျီကလံၤတဘျီဘၣ်ဒီးလဲၤ တစၢ်ဆၢဘၣ် ဒီးကလံၤအူန့ၢ်ဝဲဆူပီၢ်လဲၣ်ပူၤဆူအဂၤ လီၤ၊

၄၈. **အိးထီၣ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပပိးထီၣ်ဝဲဟံးထီၣ်ဝဲတရီၤလၢပၤ ဂၤအဂီၢ်န့ၢ်ပစံးလၢအိးထီၣ်န့ၢ်လီၤ၊ အိးထီၣ်န့ၢ်ယၢလၢ ဝဲတရီၤတဘီတက့ၢ်၊ ဝဲ တရီၤကးတံာ်အသးဒီးတြၢန့ၢ်အိး ထီၣ်န့ၢ်ယၢတက့ၢ်၊

၄၉. **အိၣ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပမ့ၢ်ပပၢ်အကလုာ်လၢမၤလိာ်ပီၢ် လီၤ ဝဲန့ၢ်အိၣ်လီၤတဲာ်လၢအဖီအလံၤတၢ်န့ၢ်ဖိးယၢဝဲ ဒီးအ ဖီအလံၤဒီးန့ၢ်ဟံးန့ၢ်ဒီးစံးဝဲလၢအိၣ်န့ၢ်လီၤ၊ ပူၤခိၤတနးခိၤ တဖၣ်န့ၢ်မ့ၢ်လၢပမ့ၢ်ပပၢ်အကလုာ်အိၣ်န့ၢ်ဝဲလီၤ၊ တၢ်မၤ လိာ်ပီၢ်လီၤတဖၣ်န့ၢ်အိၣ်န့ၢ်ဝဲလၢပမ့ၢ်ပပၢ်အကလုာ်အ ကထၢလီၤ၊ အိၣ်န့ၢ်ဝဲလၢပမိၢ်ပပၢ်အကလုာ်စံးဝဲဒၣ်၊ တၢ်ကကၢ်အိၣ်ရီၤတဘျီဒီးကအိၣ်လီၤတဲာ်ထံထံဒီးဟီၣ် ခိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်၊ အိၣ်န့ၢ်ဆိးန့ၢ်စံးဝဲဒၣ်၊ ဒီးပလဲၤဟံးန့ၢ်ပ ဖိပမၤပပၢ်ပဝဲပမိၢ်ပပၢ်န့ၢ်ပစံးလၢလဲၤအိၣ်န့ၢ်စကိး လီၤ၊

၅၀. **အိၣ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကွၢ်ပၤဂၤအတၢ်တုၤပၤဂၤတ

နံ

အိၣ်ဘၣ်ကၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢပၤဂၤအိၣ်န့ၢ်ပတၢ်၊ ပအိၣ် န့ၢ်ပၤဂၤအတၢ်လီၤ၊ ပတၢ်ဂၤအိၣ်န့ၢ်စမၤလၢာ်မးလီၤ၊ ပတၢ်ဂၤအိၣ်န့ၢ်စတၢ်သၣ်တဖျါလီၤ၊ ပတၢ်ဂၤအိၣ်န့ၢ် စအံၤသၣ်တဒိၣ်အုၣ်လၢာ်လံၤ၊ အိၣ်န့ၢ်အိၣ်စံးဝဲဒၣ်ဒီးအ ဆိလီၤ၊ ပတၢ်ဂၤဟံးညၣ်တဘျီ ဒီးထံၣ်အိၣ်န့ၢ်အတၢ် လီၤ၊

၁. **န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပၤကညီဒုးန့ၢ်တၢ်ဒီးစံးဝဲလၢန့ၢ်လီၤ၊ လၢန့ၢ်၊ ကွၢ်လၢန့ၢ်တုၤနထံၣ်တက့ၢ်၊ တၢ်အံၤ၊ တၢ်န့ၢ်၊ ဝဲန့ၢ်၊ မၤန့ၢ်၊ အိၣ်န့ၢ်၊ ယီၤန့ၢ်၊ မၤန့ၢ်၊ ထီၣ်ရီၤန့ၢ်န့ၢ် မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ် ဒီးပစံးလၢန့ၢ်လီၤ၊ ထဲန့ၢ်၊တုၤန့ၢ်စံးဝဲဒၣ် န့ၢ်လီၤ၊ တၢ်န့ၢ်မ့ၢ်မနုၤတမံၤလဲၣ်၊ တၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ပန့ၢ်လီၤ၊ ပန့ၢ်တဒုးန့ၢ်မိၢ် နထံၣ်စကိးစၢ၊ ကွၢ်န့ၢ်မိၢ်၊ မၤသးဒ် လိာ်ကွၢ်န့ၢ်မိၢ်၊ မၤသးဒ်လဲၣ်၊ တုၤန့ၢ်ထဲန့ၢ်၊ စံးဝဲလၢ ဒုးန့ၢ်တၢ်ဒိၣ်တၢ်ထီၣ်န့ၢ်လီၤ၊

၂. **န့ၢ်န့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ်လၢအယုၢ်ချ့၊ ယုၢ်ချ့တဖၣ် န့ၢ်ပစံးလၢန့ၢ်န့ၢ်န့ၢ်လီၤ၊ ယုၢ်တဒုးယုၢ်ဝဲန့ၢ်န့ၢ်၊ ညၣ် တဘျီယုၢ်ဝဲန့ၢ်န့ၢ်န့ၢ်န့ၢ်စံးဝဲလီၤ၊

၃. **ကန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ်တစီၢ်ဖိအကတီၢ်န့ၢ်ပစံး လၢခဲကန့ၢ်လီၤ၊ ခဲကန့ၢ်အံၤန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်တယံာ်ဘၣ်ဝဲဒီး ပဒုးန့ၢ်ပစံးလၢခဲကန့ၢ်အံၤလီၤ၊ ခဲကန့ၢ်အံၤန့ၢ်မ့ၢ်တၢ် တယံာ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်ဒီးပဒုးန့ၢ်ပစံးလၢခဲကန့ၢ်အံၤလီၤ၊ဒီး ပစံးလၢကန့ၢ်အံၤစကိးလီၤ၊

လၢသီသီတုၤကန့ၢ်အံၤ
ပတြၢးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်သံ

၄. **ခဲကန့ၢ်အံၤ** ဒီး**ကန့ၢ်အံၤ**န့ၢ်ဒ်သိးသိးလီၤ၊ ဒီးမ့ၢ် ပ ဒုးန့ၢ်တၢ်တယံာ်ဘၣ်၊ တစီၢ်ဖိအကတီၢ်န့ၢ်ပစံးလၢခဲက န့ၢ်အံၤလီၤ၊ သရၣ်လဲၤတၢ်တယံာ်ဘၣ်၊ သရၣ်လဲၤခဲက န့ၢ်အံၤလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢခဲကန့ၢ်အံၤစကိးလီၤ၊

၅. **တုၤန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ်ထီတဖၣ် ဒီးပစံးလၢတုၤ န့ၢ်လီၤ၊ ပျဲၤတုၤန့ၢ်ညါန့ၢ်တထီၣ်ဒီးလိာ်မိၢ်၊ တုၤန့ၢ်မ့ၢ် ပဒုးန့ၢ်တၢ်ထီတဖၣ်န့ၢ်လီၤ၊

၆. **ထဲန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ်ဒိၣ်တဖၣ်ပစံးလၢထဲန့ၢ် လီၤ၊ ပတၢ်ဂၤထဲန့ၢ်တုၤဒီးပၤမၤတသ့ဒီးဘၣ်လီၤ၊

၇. **ယီၤန့ၢ်** န့ၢ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ်မၤအသး ဒီးပစံးလၢယီၤ န့ၢ်လီၤ၊ ပၤဆါတဂၤမၤသးဒ်လဲၣ်၊ မၤဒၣ်သးယီၤန့ၢ် လီၤ၊ စံးဘၣ်နၤတသ့ဘၣ်၊ တၢ်ညၣ်ဂီၢ်န့ၢ်မၤသးဒ်တၢ် ပျဲၤဆါသိးန့ၢ်လီၤ၊ တၢ်ဂီၢ်ပသးယီၤန့ၢ်သိးလီၤ၊

၁ . **ကနုၤ၊ ကနံၣ်ကနုၤ၊ ကနုၤကနုၤ**၊ ကွၢ်လၢကနုၤ အကျါတက့ၢ်၊

၂. **ကနုၤတြၢ** န့ၢ်မ့ၢ်ပအိၣ်မ့ၢ်ဘျးအိၣ် ဒီးပဟၢၤမၤမၤ ပုၤဝဲဒီးပစံးလၢပအိၣ်ဘျးအိၣ်ကနုၤတြၢလီၤ၊ ပတၢ်ဂၤ

နဲ

အိပ်မုၤဘျးအိပ်ကနူၤတြၢ်ဒီးမံလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကကနူၤတြၢ်ကနူၤတြၢ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်အိပ်မုၤဘျးအိပ်ကနူၤတြၢ်ကနူၤတြၢ် ဒီးမံဒၣ်တၢ်ဒီးတမၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၃. **ကနူၤတြၢ်, ကနူၤတြၢ်** ဒီးသိးသိးလီၤ.

၄. **ကနူၤကနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိပ်အဆၣ်ဘျးအိပ်ဒီးအဟၢဖၢဒိၣ်အိပ်ကနီအသးလၢအပၤယၢ်ခိန့ၣ်ပစံးလၢအိပ်ကနီလီၤ. ပနၢ်တဖၣ်အိပ်အဆၣ်ဘျးအိပ်ဒီးအဟၢဖၢမၤမးအသးကနူၤကနီလီၤ. ထွံၣ်တဖၣ်အဟၢဖၢအိပ်ကနီအသးဒီးမၤအသးကနူၤကနီလီၤ. ပနၢ်လၢဒၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်အဟၢဖၢမၤသးကနူၤကနီလီၤ.

၅. **ကျၢမနုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကျၢမနုၤအဆိလီၤ. ဒီးလၢကျၢပူၤန့ၣ်စသးပုၤနီၣ်လံၤ. စတဟ်လီၤဘၣ်ဘၣ်.

၆. **တနူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆၣ်နီၤဒီးပပတၢ်ထီၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢတနူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသတၢ်သနူၤလီၤ. တနူၤထီၣ်ယၢ်တဂ့ၤ. စကလီၤယံၤဘၣ်ပုၤ. ပုၤတဂၤဆၣ်နီၤဒီးတနူၤထီၣ်ဟံၣ်ထူၣ်လီၤ. နပျီၢ်မ့ၢ်ဆါဒီးဆၣ်နီၤတနူၤတၢ်တမံၤမံၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢကနူၤထီၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသနူၤစကီးလီၤ.

၇. **တနူၤမိၢ်တနူၤပၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢဝဲၣ်ကိတဖၣ်န့ၣ်အသးပုၤန့ၢ်အပုၤလၢခံတဖၣ်န့ၣ် ဒီးအကသီးအိၣ်ထီၣ်ဝဲထဲသိးအမိၢ်အပၢ် ဒီးပစံးလၢပုၤတနူၤမိၢ်တနူၤပၢ်လီၤ. ပုၤတနူၤမိၢ်တနူၤပၢ်န့ၣ်အပုၤတဖၣ်ကန့ၣ်အကလုၢ်ဒ်ကန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်အကလုၢ်အသိးလီၤ.

၈. **သနူၤ** ဒီးတနူၤန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပတၢ်ထီၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမ့ၢ်သတၢ်သနူၤအသးဒီးကစၢ်ယုၣ်ရှးယရံး ဒီးမ့ၢ်ကီၤလံၤမၤပုၤတနူၤဘၣ်. မ့ၢ်ကီၤလံၤလီၤပုၤတနူၤဘၣ်. သတၢ်သနူၤက့ၤပသးဒီးကစၢ်ယုၣ်ရှးယရံးတက့ၢ်.

၁. **နဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသကံလုၣ်တကလုၣ်ဒီးပထီၣ်ထီၣ်ဒီးပဘၣ်ထီၣ်လၢထီၣ်လီၤဒီးတဘၣ်တဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနဲလီၤ. ပုၤထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်နဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးအိးထီၣ်အိးလီၤထီၣ်အကဘျးတသ့ဘၣ်လီၤ. နဲန့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်တလုၣ်လီၤ. ဒီးပဘျးထီၣ် ဒီးပဘၣ်ယုၣ်လုၣ်အဂၤတဖၣ် ဒီးနဲန့ၣ်လၢတဘၣ်စိၤအလီၤဒီးပကိးလၢနဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနဲစိၤဖိစိၤလီၤ. နမ့ၢ်ဘျးထီၣ်ဒီးမၤဒီးနဲတက့ၢ်. နမ့ၢ်တမၤဘၣ်နဲဒီးနထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ထီၣ်ကဘျးအိးထီၣ်အိးလီၤအသးတသ့ဘၣ်လီၤ.

၂. **နဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပခွံပခိၣ်တကလုၣ်န့ၣ်လီၤ. သံၣ်စိၤနဲစိၤစံးဝဲဒၣ်.

၃. **နဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပုၤဂၤဒီးပစံးလၢနဲလီၤ. ပုၤဂၤန့ၣ်ပကိးလၢနဲတစုစုလီၤ. နသၢ်ကလဲၤနဲဆူလဲၣ်. နဲဒၣ်တဂၤစ

နဲ

ကွၢ်နၤဂၤကၤ. ဟံးန့ၣ်နဲအဝဲအံၤ. အိၣ်နဲဒၣ်အဝဲအံၤတဖျၢၣ်, ဒီးပစံးလၢနၤစကီးလီၤ. နဲဒီးနၤန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၄. **နဲ** န့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လုၣ်လၢပမၤတၢ်ကတၢ်သိးန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢနဲလီၤ. မၤန့ၢ်ယၢ်လၢလုၣ်စိၤနဲစိၤတက့ၢ်. လုၢ်လုၣ်လုၢ်နဲစံးဝဲဒၣ်.

၅. **နဲကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နဲတကလုၣ်လၢပမၤတၢ်ကံၣ်ဒီးပကိးလၢနဲကံၣ်လီၤ. လုၣ်လၢပဘၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကံၣ်လီၤန့ၣ်ပကိးလၢနဲကံၣ်လီၤ.

၆. **နဲယီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျဲၤစၢတၢ်ယီလၢဂ့ၢ် ဒီးပစံးလၢနဲယီလီၤ. ဟ့ၣ်ယၢ်လၢဂ့ၢ်တကဒိၣ်တက့ၢ်. စကနဲယီလီၤ. ပမၤဟံၣ်န့ၣ်ပနဲယီတုၤဝံၤဒီးပဆၣ်နီၤသ့လီၤ. နဲယီနဲသ့စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **နဲတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်ခူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘၣ်ကူၢ်လိၣ်လုၣ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်န့ၣ်ပကိး ဒီးအဆိလၢလုၣ်ခူၣ်နဲတၢ်လီၤ. မတၤမၤလုၣ်ခူၣ်နဲတၢ်တပူၤအါကၤ. ဒီးပစံးလၢလုၣ်ဘျးနဲတၢ်စကီးလီၤ.

၈. **နဲဒၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးန့ၢ်ပုၤဂၤအဂီၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢနဲဒၣ်လီၤ. ယံၣ်အံၤမ့ၢ်နဲဒၣ်လီၤ. စမၤန့ၢ်တၢ်သ့တဖျၢၣ်ဒီးဟံးန့ၢ်ကံၣ်နဲဒၣ်နဲၣ်. ခိၣ်ဖျၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နဲဒၣ်နဲလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်ယဲဘၣ်.

၉. **နဲ** အဝဲအံၤတဘၣ်ဒ်ထဲအသိးလီၤ. တုၢ်ရှၢ်သ့တဖျၢၣ်အိၣ်နဲအချံလီၤ. အကပိၤတအိၣ်ဘၣ်. ပုၤတဂၤယဲၤအိၣ်နဲအဖံးလီၤ. အညၣ်တအိၣ်ဘၣ်. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်ထဲအဖံး, ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်နဲအဖံးလီၤ.

၁၀. **နဲသးလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီထီၣ်ထီၣ်မၤနဲတကလုၣ်န့ၣ်စၢထီၣ်အသးလၢနဲအဂၤအကျါကူၢ်ဘိကူၢ်ဘိ ဒီးပစံးလၢနဲသးလုၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနဲသးလုၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢနဲဖိၣ်ယဲလီၤ. ပုၤဘျးထီၣ်မၤထီၣ်န့ၣ်ဘျးထီၣ်နဲမ့ၢ်ကမၣ်ဘၣ်ထီၣ်နဲမ့ၢ်ကမၣ် ဒီးစၢထီၣ်က့ၤနဲသးလုၢ်လီၤ.

၁၁. **နဲသးလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တဘၣ်စိၤလၢပကိၢ်လၢနဲပူၤဒီးပယၢ်ထီၣ်ယၢ်လီၤထီၣ် ဒီးပဟံးယၢ်န့ၣ်ပကိးလၢနဲသးလုၢ်လီၤ. နဲသးလုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တဘၣ်စိၤလီၤ. ဒီးပမၤအီၤလၢသ့ဖိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနဲသးလုၢ်နဲသးဖိလီၤ. ပထီၣ်ထီၣ် ဒီးပယၢ်ထီၣ်ယၢ်လီၤထီၣ်န့ၣ်ပဟံးလၢနဲသးလုၢ်လီၤ.

၁၂. **နဲမိၢ်ဖိမိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးနဲဒီးအဆိဒီးပကိးလၢနဲမိၢ်ဖိမိလီၤ. ပထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပမၤဒီးနဲမိၢ်ဖိမိလီၤ.

၁၃. **ကနဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုၣ်အဒၤကဘျၢၣ်လုၣ်အိၣ်ဒီးအစီဆၢဝဲဒီးပကိးလၢကနဲလီၤ. ကနဲန့ၣ်မၤအဒၤလၢသ့ၣ်ဒုလၢလီၤဝဲၤကဘျၢၣ်လုၣ်လီၤ. ကနဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒၤအိၣ်ဒီးအစီလီၤ.

နဲ

၁၃. ကျိနဲ နှုတ်မျှကျိနဲသံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤကျဲးလၢအလီၤလီၤတပူၤနှုတ်ခဲစုဒီးပကျိၣ်ကွံၣ်နီၣ်နှုတ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျိၣ်သံကျိနဲလီၤ. ပုၤလၢကျိၣ်သံကျိနဲနှုတ်မ့ၢ်မၤဒုးတလီၢ်နှုတ်ခဲယၣ်ဒီးပစံးလၢကျိၣ်သံကျိနဲလီၤ.

၁၄. ခဲနဲ နှုတ်မ့ၢ်ပမၤအပုၤအဝဲၤအဝဲၤအဝဲၤလၢခဲနဲလီၤ. ပုၤဒီးခဲနဲနှုတ်မ့ၢ်အမၤဒီးပုၤဝဲၤလီၤ. အဝဲၤကဲးကဲးနဲဒီးခဲနဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခဲခိၣ်ခဲနဲလီၤ.

၁၅. ခဲနဲ နှုတ်မ့ၢ်မံၤပုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤအမိၢ်အပုၤနှုတ်ပစံးလၢမံၤပုၤခဲနဲလီၤ.

၁၆. ဃီနဲ နှုတ်မ့ၢ်ပတံၢ်စၢတံၢ်ယီၤလၢဂ့ၢ်နှုတ်အိၣ်တတီၤတတီၤဒီးပစံးလၢယီၤနဲလီၤ. ဃီနဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးကျဲးတသ့ဘၣ်. ပမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢယီၤကတလံၣ်ဘၣ်ဖုးဒီးမၤဒီးယီၤနဲတက့ၢ်.

၁၇. တနဲသီး နှုတ်မ့ၢ်ဒီးတံၢ်တကလုာ်လၢပတံၢ်အိၣ်သးသၣ်နှုတ်ပကိးလၢတနဲသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢနီၢ်အခဲလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဝဲလၢဒီးတံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတနဲဘၣ်တနဲသီးလီၤ.

၁၈. ပနဲ နှုတ်မ့ၢ်ပလံာ်လုာ်ယိးလၢလုာ်အလီၤလီၤတဘီၤဒီးပဒွဲၣ်ကပိၤတၢ်နှုတ်ပစံးလၢပနဲလီၤ. ပုၤတကလံာ်လုာ်ပနဲလၢယိး ဒီးဒွဲၣ်ကပိၤတၢ်နှုတ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပနဲပကါလီၤ. ဒွဲၣ်ထီၣ်ပနဲပကါတက့ၢ်. တံၢ်ခဲးကၢ.

၁၉. ပနဲတၢ နှုတ်မ့ၢ်ပလံာ်လုာ်ပနဲဒီးတဘီၤထီၣ်မ့ၢ်ဒီးဒီးပကိးလၢကပနဲတၢလီၤ. ပုၤတကလံာ်ထီၣ်ပနဲတၢတဘီၤထီၣ်မ့ၢ်ဒီးကပိၤဝဲဟံၣ်ဒီးပျၢၣ်ညါလီၤ.

၂၀. ဖုၣ်နဲတြဲး နှုတ်မ့ၢ်တၢလၢတထီၣ်ဘၣ်နဲပစံးလၢဖုၣ်နဲတြဲးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢသ့ၣ်တဘီၤဖုၣ်နဲတြဲးမိၤတက့ၢ်. ပျၢၤဖုၣ်နဲတြဲးမိၤန့ၢ်ပစၢတၢတထူးဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဖုၣ်တြဲးစကိးလီၤ. ဝဲတဘီၤဖုၣ်နဲတရံးမိၤလီၤ.

၂၁. ဖိနဲကဲၣ် နှုတ်မ့ၢ်တၢလၢအဆံးကတၢၢ်နှုတ်ပစံးလၢဖိနဲကဲၣ်လီၤ. တၢၢ်ယံၣ်သးနှုတ်ဖိနဲကဲၣ်လီၤ. တၢၢ်ဖိတၢၢ်လၢနှုတ်မ့ၢ်ဆံးကတၢၢ်နှုတ်ပစံးလၢဖိနဲကဲၣ်လီၤ. ပနဲတဖုၣ်ဖိနဲကဲၣ်လီၤ. ဆိဖိတဘၣ်ဖိနဲကဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိနဲကဲၣ်လီၤ.

၂၂. လုၣ်ခိးနဲခိး နှုတ်မ့ၢ်ပကိးလုၣ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလုၣ်ခိးနဲခိးလီၤ. ပုၤတကမၤလုၣ်ခိးနဲခိးနှုတ်မ့ၢ်ကတၢၢ်ကမၤတၢၢ်ကတၢၢ်သးသၢ. ဒီးလုၣ်ခိးနဲခိးနှုတ်မ့ၢ်ပဝံာ်သကံဘဲလၢကဟံၣ် ဒီးကဲထီၣ်တဘီၤတဘီၤနှုတ်ပစံးဒီးအဆိလၢလုၣ်ခိးနဲခိးလီၤ.

၂၃. သံၣ်ခိးနဲခိး နှုတ်မ့ၢ်ပကိးသံၣ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသံၣ်ခိးနဲခိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢၢ်လၢပခွံၣ်ကဆုၣ်ပခိၣ်နှုတ်လီၤ. ဒီးဒုးလီၢ်လၢနှုတ်ပကိးလၢသံၣ်ခိးနဲခိးစကိးလီၤ.

၁. နဲကိာ် နှုတ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. သ့ၣ်တထံးတ

နဲး

သၣ်မးနဲကိာ်. ပုၤတကမၤတန့ၢ်မးနဲကိာ်.

၂. နဲၢ်ရဲၢ် နှုတ်မ့ၢ်ထီမးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပုၤလၢသကီၤအဖိလၢလၢမၤစၢၤသကီၤလၢပဒိၣ်အမူးအကါနှုတ်လီၤ. ဒီးလၢပယီၤအစၢၤနှုတ်မ့ၢ်ခိးထဲသိးအသးဒီးသကီၤ. ဒီးပုၤကညီကိးနဲၢ်ရဲၢ်ထီမးလီၤ. ထီမးမ့ၢ်ပယီၤအကလုာ်လီၤ. ဒီးပုၤကညီကိးပိာ်ထွဲတလၢအခဲ ဒီးကိးထီၣ်န့ၢ်ဝဲဒီးအဆိလၢနဲၢ်ရဲၢ်ထီမးလီၤ. နဲၢ်ရဲၢ်နှုတ်မၤသးဒ်တလၢနီၢ်အကလုာ်တစဲးစးအသိးလီၤ.

၃. တနဲၢ်ကိာ် နှုတ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိတကလုာ်အထံးထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပအိၣ်အဒီးဒီးပမၤကသုလၢအဒီးဒီးပကိးလၢတနဲၢ်ကိာ်လီၤ.

၄. ပနဲၢ် ဒီးဖနဲၢ်နှုတ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စနဲၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတနဲၢ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်.

၅. သနဲၢ် နှုတ်မ့ၢ်တန့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခဲလၢသနဲၢ်လီၤ. တလၢအူသနဲၢ်လၢပူၤနှုတ်သိၣ်ဒိၣ်ကၢ. သနဲၢ်နှုတ်မၤဝဲလၢတၢၢ်ဒီးအခဲစုဒီးအခိၣ်သအိးတၢၢ်ဒီးအူဝဲလၢအခဲစုအကတၢၢ်နှုတ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢကိးဝဲလၢသနဲၢ်ဒီးပုၤကညီကိးပိာ်ထွဲအခဲလီၤ.

၁. နဲၢ် အဝဲအံၤတဘီၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. မၤနဲၢ်, မၤဒီးမၤနဲၢ်မၤ ဒီးမၤတုၤမၤတုၤလၢဘၣ်လီၤ. ပုၤတကမၤဟံၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်နဲၢ်ဒိၣ်ကဒီးလီၤ. ပုၤတကလဲၤဝဲဝဲတဘီၤထီၣ်နဲၢ်တဘီၤထီၣ်ဒီးလီၤ. ပုၤတကသိၣ်လံာ်သ့ၣ်န့ၢ်သ့ဒီးလီၤ. အိၣ်နဲၢ်အိၣ်ဒီးပအိၣ်မ့ၢ်ဘျးအိၣ်လံာ်န့ၢ်ပအိၣ်ဒံး. တဒ်ဘၣ်နှုတ်ဘၣ်ပစံးနဲၢ်. တမ့ၢ်ဘၣ်ယၤဘၣ်ပစံးတၢ်နဲၢ်. တၢ်ကလုာ်ကတီၤနှုတ်မ့ၢ်ကတလၢနဲၢ်.

၂. နဲၢ်ကိာ် ဒီး နဲၢ်ကိာ် နှုတ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးအိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. ပုၤတကမၤတန့ၢ်မးနဲကိာ်.

၃. ကနဲၢ် နှုတ်မ့ၢ်ကနၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်ဝဲ ဒီးမၤသးကမိာ်ကမိာ်နှုတ်ပစံးလၢကနၢ်ကနဲၢ်ဒီးအဆိနဲၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်. မၤသးကနၢ်ကနဲၢ်လီၤ.

၄. ကနဲၢ် နှုတ်ဒ်ကနဲၢ်အသိးလီၤ. လဲၤကနဲၢ်, အိၣ်ကနဲၢ်, မံကနဲၢ်, အိၣ်ကနဲၢ်.

၅. ကနဲၢ် နှုတ်မ့ၢ်ထးပနဲၢ်နှုတ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကနဲၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထးတကလုာ်အခဲစုအိးဒီးအခိၣ်စုဝဲနှုတ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပနဲၢ်, ဒီးဖနဲၢ်,ဒီးကနဲၢ်လီၤ.

၅.၁. ကါနဲၢ် နှုတ်ကွၢ်လၢကါအကျါတက့ၢ်.

၆. ပနဲၢ် နှုတ်မ့ၢ်ထးတကလုာ်လၢပပျၢၣ်တၢ်ယၢ်ဟံၣ်ဖျၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ထီၣ်ပပျၢၣ်တၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးလၢပနဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထးပနဲၢ်စုၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပနဲၢ်ပနဲၢ်စုၢ်ကိးလီၤ. ပနဲၢ်နှုတ်အခိၣ်စုဒီးအခဲသလၣ်ကတီၤကျိၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပနဲၢ်လီၤ.

နံ

၇. **ပနံဃာ** နှုတ်မှပျာစဲယတ်တလံပနံဒီးပစံးလံပနံဃာလီ။ ပပျာစဲတံယတ်တလံထံပနံဃာဂု၊ ပစံးလံပနံဃာလီ။ ပုတဂပနံဃာသံးနံအမုတ်လံထံပကံးလီ။ ပနံဃာပနံဃာစံးဝဲဒင်လီ။

၈. **သနံ** နှုတ်မှအိတ်ထံတံကတံလီ။ နမိတ်အိတ်စကံးဧ၊ အိတ်ဝဲသနံ၊ စလံဝဲသနံ၊ စအိတ်ဝဲသနံ၊ စကမာဝဲသနံ၊ သံဝဲသနံစံးဝဲလီ။

၁. **နး** နှုတ်မှပသုတ်တံထံတကလုတ်အိတ် ဒီးအဆူတ်လံအလုတ်အကနုယံခိဒီးအလုတ်ဒ်သဲးအသိးတစံးဒီးပကံးလံနးလီ။ နးနှုတ်အထံတအိတ်ဘင်၊ အိတ်ထံအခိတ်ဒီးအလုတ် ဒီးအလုတ်တုလီလံအခိတ်ထံလီ။ ဒီးအသုတ်မံဆံတ်ဆာပအိတ်ဝံဂက၊ ဒီးနးလံပုလံကျိနှုတ်မှနးဖးဒိတ်၊ နးဖိတ်ယဲလီ။ ဒီးနးလံပအိတ်အသုတ်နှုတ်မှပသုတ်ဒ်အိတ်လီ။ ဒီးပကံးဒီးအဆိလံနးဧိတ်တြိဧိတ်လီ။

၂. **နးဖးဒိတ်** နှုတ်မှတံထံတကလုတ်ထံကံဒ်ဒီးအလုတ်အကနုနှုတ်အဆူတ်အိတ်ဒ်နးအသိး ဒီးအလုတ်ထိတ်နှုတ်ပကံးလံနးဖးဒိတ်လီ။ ဒီးပုတနီနီကံးလံလုတ်ခွံလီ။ နးဖးဒိတ်အသုတ်နှုတ်ပမာလုတ်ခွံသုတ်လီ။

၃. **နးဖိတ်ယဲ** နှုတ်မှတံအထံတကလုတ်အလုတ်အကနုနှုတ်အဆူတ်ထိတ်ဒ်နးအသိး ဒီးအလုတ်အိတ်ဝဲနီစုမှဒိတ်ဒီးပကံးလံနးဖိတ်ယဲလီ။ နးဖိတ်ယဲနှုတ်မဲထိတ်လံပုလံကျိအါကလီ။

၄. **နးဧိတ်ဖိတ်နးဧိတ်တြိဧိတ်** နှုတ်မှပကံးနးဒီးအဆိဒီးပကံးလံနးဧိတ်တြိဧိတ်နးဧိတ်ဖိတ်လီ။ ပုကညိသုတ်လီနးဧိတ်တြိဧိတ်နးဧိတ်ဖိတ်ဒီး အိတ်ဘင်လံဝဲအသုတ်လံလီ။

၅. **ထိတ်ဒိတ်နး** နှုတ်မှတံထံမဲထိတ်လံတရါကျိတကလုတ်အလုတ်အကနုအိတ်ဒီးအဆူတ်ဒီးပကံးလံထိတ်ဒိတ်နးလီ။ ဒီးပုတနီနီကံးလံချုတ်ဒိတ်နးလီ။ ထိတ်ဒိတ်နှုတ်မဲထိတ်လံပုလံကျိလံကစာ်ကလိတကလုတ်စကံးလီ။ ဒီးအထံဒိတ်တကလုတ်လီ။ ထိတ်ဒိတ်နးအိတ်ခံကလုတ်လံတရါကျိတကလုတ်လံ၊ လံကစာ်လံထံခံကွတ်စံးတကလုတ်လီ။

၁. **နံ** နှုတ်အိတ်ထံတံကတံလီ။ အိတ်မှနံ၊ လဲနံ၊ မာနံ၊ အိတ်တံမှနံ၊ ပျယာနံ၊ လိတ်ကွဲတဂုနံ၊ မာတဂုနံ၊ ငှးသုးနံ၊ မံတဂုနံ၊ စခိတ်ဆါနံ၊ စကမံနံ၊ ဂဲတဂုနံ၊ စံးဝဲဒ်နံလီ။ ထံတအိတ်ဘင်စံးနံ၊ စကလဲနံ။

၂. **နံ** နှုတ်မှပမာပုကညိမာလိတ်ထိရီတမံမံဒီးပမာအမပမာအကွံးဒီးပမာယုအိတ်အတံ ဒီးပစံးလံပတနံလီ။ ဒီးပစံးလံနံလိတ်လိ၊ ငှးနံ၊ ပစံး

နံ

ဒ်နှုတ်စုကံးလီ။ မာလိတ်လံနှုတ်မှတသုတ် ဒီးစကနံနံလီ။ စထုကုတဒုတဘင်ဘင်၊ နံကွံယာမိတ်။

၃. **နံ** နှုတ်မှပတထံဘင်တံဒီးပုကငှးထံပုကနံပစံးလံပုကနံပုလီ။ နလဲနံကွံယာလံနသုတ်တဘိတကံ၊ စတထံဘင်ကျဲဘင်၊ လဲနံစကျဲတဘိတကံ၊ ဒီးပစံးလံဟုတ်နံ ဒီးငှးနံစကံးလီ။

၄. **နံကမုတ်** နှုတ်မှပငှးထံပုကအတံလံတဘင်ဘင်ဒီးပစံးလံနံကမုတ်လီ။ ငှ်ဒါနံကမုတ်ပုကဘိဒိတ်အကျဲဆူစုတခိ ဒီးပုကဘိဒိတ်လဲဝဲ ဒီးကဘိဟးဂီလံပြီခိတ်လံထံဒိတ်နံလီ။ ပုလံသိတ်တစုတ်ပုကနံမှနံကမုတ်ပကျဲလီ။ ပုသိတ်တစုတ်ပုဒီးမာပမာတံတတိတ်လံ ကဘျဲကဘျဲ ဒီးပစံးလံနံကမုတ်ပကျဲလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံနံကမုတ်ပကျဲလီ။ ပုတဂနံကမုတ်ပုကအကျဲဆူတံအါအပူတခိလီ။ ပမာငှးလဲပုကလံကျဲကမုတ်ဒီးမှပနံကမုတ်လီ။

၅. **နံကွံ** နှုတ်မှပငှးထံကွံပုကလံတံတမံမံဒီးပစံးလံနံကွံလီ။ နနံကွံယာလံနတလံတဘိဇံ၊ စကွံကံမာသးဒ်လဲဝဲ။

၆. **နံလိ** နှုတ်မှပငှးမာလိပုကအတံဒီးပမာအကွံဖဲအံဖဲနုဒီးပစံးလံနံလိလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံနံလိတ်လိလီ။ ပမာတံနံပနံလိတ်လိကွံပဖိပလံလီ။ စမာမာတလံဒီးစကနံလိတ်လိနုလီ။

၇. **နံလီ** နှုတ်မှပငှးထံပသးလံပုကတပူပူ ဒီးပစံးလံနံလီလီ။ ပုတဂအစုဘင်ဆိးတပူ ဒီးနံလီဝဲလံယာလီ။ ပုတဂနံလီအသးဒီးကညိဒီးတံဆါတအိတ်ဘင်လံအလံဘင်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံနံလီတ်လီလီ။

၈. **နံလီ** နှုတ်မှတံအိတ်လံဟံဖိတ်လံဒီးပအိတ်လံဟံဖိတ်နံပငှးထံလီပုက ဒီးပစံးလံနံလီလီ။ ယံလီတ်ဝဲလဲဝဲ၊ နနံလီကံယာမိတ်၊ ယံလီတ်ဝဲလီဝဲ၊ နံလီကွံယာမိတ်၊ ဒီးပစံးလံနံလီတ်လီစကံးလီ။ လုတ်ခွံအိတ်လံကံလံဒ်ဝဲလဲဝဲ၊ နံလီကွံယာမိတ်။

၉. **ငှးနံ** နှုတ်မှပုကမာတံတဘင်ဘင်နံဒ်ကဘင်ဝဲဒီးပမာအမာဒ်အံဒ်နုဒီးပစံးလံငှးနံလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံငှးနံတ်လီလီ။ စထုချိတ်တဘင်ဘင်၊ ငှးနံနံကွံယာမိတ်၊ ပမာဒ်လဲဝဲ၊ ဒီးပစံးလံဟုတ်ငှးနံစုကံးလီ။ ထိရီပမာပုကကွံတံ ဒီးပငှးထံပုကတံနံပစံးလံပငှးနံလီ။

၁၀. **ဟုတ်နံ** ဒီးငှးနံနံဒ်သိးသိးလီ။ ဒီးမှပမာပုကကွံတံနံလီ။ ပဟုတ်နံပုကတံနံဒ်ပုကကထံဒီးပယုတ်ပစုမှဆူတံနံအအိတ်လီ။

- ၁. **နဲ** နှုတ်မှပုဆိုးလှာအိတ်နှုတ်မှတဟိတ်ဘဉ် ဦးပစံးလဲနဲလီၤ. ပုဆိုးတဂၢနဲၤဂၢၤကၢ. တဟိတ်ဘဉ်ဘဉ်. ဦးပစံးဦးအဆိလဲနဲၤနဲၤလီၤ. ပုဆိုးလဲနဲၤနဲၤတဖၣ်အံၤပစိတ်တဟိတ်ဘဉ်.
- ၂. **နဲ** နှုတ်မှစုတ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပစၢထီၣ်ယဉ်ဦးအပျံၤ ဦးပထီၣ်ဝးပုဆိုးလဲနဲၤနဲၤလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိလဲနဲၤနဲၤလီၤ. ဦးပစံးလဲနဲၤနဲၤနီၤနီၤ, ဦးအဆိနဲၤနဲၤစကိးလီၤ. ပုဆိုးနဲၤနဲၤစုတ်ထီၣ်နဲၤနဲၤစုတ်နီၤနီၤတက့ၢ်.
- ၃. **နဲ** နှုတ်မှစုတ်ဆိလီၤ. ဦးမုၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လဲနဲၤနဲၤလီၤ. အထူးမုၢ်တၢ်နဲၤနဲၤပစံးလဲနဲၤနဲၤဦးအဆိနဲၤနဲၤလီၤ. ပမုၢ်ထီၣ်စုတ်သံနဲၤသံ ဦးပမၤန့ၢ်အထူးနဲၤပတြုၣ်လဲနဲၤလီၤ. လဲနဲၤနဲၤပခးတၢ်သ့ၣ် ဦးတၢ်သ့ၣ်မုၢ်သံစုတ်ထူးနဲၤထူးနဲၤလီၤ. ဦးပစံးလဲနဲၤနဲၤစုတ်နီၤနီၤစကိးလီၤ.
- ၄. **နဲနဲ** မုၢ်တၢ်လၢတဆါဘဉ်ဦးဘျါဝဲနဲၤနဲၤပစံးလဲနဲၤနဲၤလီၤ. ဦးမုၢ်ပကိးပိာ်ထွဲပိုၢ်အခဲလီၤ. ဆိတဘျဉ်နဲၤဂၢၤကၢ. တဆါဘဉ်.
- ၅. **နဲထီၣ်** နှုတ်မှပုၤကညီဟီၣ်တုၤဘျီၣ် ဦးပစံးလဲဟီၣ်နဲၤထီၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၢဟီၣ်ကွံအမိၢ်ဦးအမိၢ်ဒုးလဲၤအတၢ်ဦးနဲၤထီၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤဆံးဟီၣ်ဦးအမိၢ်ဒုးအိၣ်နဲၤနဲၤထီၣ်ဝဲလီၤ. နဲၤနဲၤ ကွၢ်ဒ်သိးသိး (၁)
- ၆. **ကနဲ** နှုတ်မှကစုတ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်သ့ၣ်ယဉ်ထီၣ်ဘဲသ့ၣ်ဖးဒိၣ်အါအါခဲနဲၤပကိးဦးအဆိလဲနဲၤနဲၤလီၤ. ဦးပုၤနီၤနီၤကိးလဲၤသစုာ်သနဲၤ, ဦးပုၤတနီၤနီၤကိးလဲၤတစုာ်တနဲၤလီၤ.
- ၇. **စကလဲၤနဲ** နှုတ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလဲၤစကလဲၤနဲၤလီၤ. ကွၢ်လဲၤနဲၤအကျါနဲၤလီၤ.
- ၈. **စုတ်နီၤနီၤ** နှုတ်မှပကိးစုတ်သ့ၣ်တကလုာ်ဦးအဆိလဲနဲၤနဲၤစုတ်နီၤနီၤလီၤ. စုတ်နီၤနီၤစံးဝဲဒၣ်.
- ၉. **တနဲ** နှုတ်ဦးကနဲၤအသိးလီၤ. ဦးမုၢ်တစုာ်အဆိလီၤ. တစုာ်တနဲၤနဲၤမုၢ်သ့ၣ်ယဉ်ပိာ်ပုၤလၢသ့ၣ်ဖးဒိၣ်အခဲအုစုၤဒီးပကိးဦးအဆိလဲၤတစုာ်တနဲၤလီၤ. သ့ၣ်တထံးအိၣ်ဦးတစုာ်တနဲၤခဲကၢ. စံးဝဲဒၣ်.
- ၁၀. **တီၢ်နဲ** နှုတ်မှတီၢ်စုတ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပတီၢ် ပုၢ် ထီၣ်စုတ်ထူးမုၢ်ဂၢၤ, ပမၤန့ၢ်စုတ်ထူးမုၢ်ဂၢၤပစံးလဲၤတီၢ်စုတ်တီၢ်နဲၤလီၤ. တီၢ်စုတ်အဆိမုၢ်တီၢ်နဲၤလီၤ.
- ၁၁. **မၤနဲ** နှုတ်မှမၤဘျါအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်တၢ်ဖိတ်လံၤဒ်သုတဆါတဂၢ ဦးပဘျဉ်လီၤအဆၣ်အမိၢ်ဦးပစံးဦးအဆိလဲၤမၤနဲၤမၤဘျါလီၤ. မၤနဲၤမၤဘျါဆိတဘျဉ်တက့ၢ်. မၤနဲၤမၤဘျါပနီၤတဒုးဒီးပဘျဉ်လီၤအဆၣ်လဲၤနီၣ်နီၣ်မၤမၤစိတက့ၢ်.
- ၁၂. **သနဲ** နှုတ်မှသစုာ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်သ့ၣ်ယဉ်ထီၣ်စုးပုၤအသးလဲၤသ့ၣ်ဖးဒိၣ်အခဲလဲၤနဲၤလီၤ. သစုာ်သ

- နဲၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.
- ၁. **နိ** နှုတ်မှပုၤဆံးဆါဝဲဒီးဒိၣ်တန့ၢ်ဂဲၤတကဲ ဦးပစံးလဲနီၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလဲၤနီၤသကံၤလီၤ. ဦးပစံးလဲၤနီၤသဘျဉ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၢနီၤသမိးစံးဝဲဒၣ်. ပုၤတဂၢနီၤသဘျဉ်ထီၣ်တသ့ဘဉ်.
- ၂. **နိ** နှုတ်ဒ်ထဲအသိးလီၤ. ပုၤတဂၢနီၤအိၣ်မုၢ်တမံၤလီၤ. ပုၤတဂၢလဲၤဟံးကွၢ်နီၤအပုၢ်တဂၢမိၤလီၤ. ဦးဟဲကွၢ်ဝဲလီၤ.
- ၃. **နိ** မုၢ်ထံအဆိလီၤ. တၢ်ဘဉ်စိၣ်တၢ်, တၢ်ယူၤဝဲသ့တဖၣ်န့ၢ်ပစံးဦးအဆိလဲၤထံနီၤလီၤ. ထံလိာ်ပုၤအိၣ်ဦးထံဦးနီၤလီၤ. ထံဇိနီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၤသကံၤ, နီၤဘျဉ် ကွၢ်ဒ်သိးသိး (၁)
- ၄. **ကနိ** နှုတ်မှပုၤကညီဟီၣ်ခွါပြုၤလိာ်အကံၤဦးဖိးစိာ်စုးလိာ်အသးတခီဖိးဖိးဦးပစံးလဲၤကနိလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိလဲၤကနိကနိလီၤ. ပုၤခံၤကနိ ဦးမၤလီၤလိာ်အသးတခီတဘီၤလီၤ. ပုၤခံၤကနိကနိဦးမၤလီၤယံၤလိာ်အသးတခီတစုာ်လီၤ.
- ၅. **ကွၢ်နိ** နှုတ်မှဒ်သ့ၣ်တဂၢဘဉ် ဦးမၤသးကွၢ်ကူၤကွၢ်ကူၤန့ၢ်ပစံးလဲၤဒ်သ့ၣ်ကွၢ်နီၤလီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစံးလဲၤကွၢ်နီၤလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်သ့ၣ်တဂၢဘဉ်န့ၢ်ပစံးလဲၤကွၢ်နီၤကွၢ်နီၤခဲလၢကံၤလီၤ.
- ၆. **စုာ်နီၤကျိာ်ထး** နှုတ်မှတၢ်ဖိတ်လံၤလဲၤအတဘီၣ်တသိဘဉ်တဖၣ် ဦးယဲၤဝဲယီၣ်ဒုးစုာ်တလုၤန့ၢ်ပစံးလဲၤစုာ်နီၤလီၤ. ပုၤကညီဖိတ်နီၤနီၤမၤသးစုာ်နီၤကျိာ်ထးလီၤ. ဦးတၢ်ဖိတ်လံၤ, ပနီၤဂီၤဖံး, ထွံၣ်ဖိထိးဖိတ်နီၤနီၤမၤသးစုာ်နီၤကျိာ်ထးစုာ်နီၤစုာ်နီၤလီၤ.
- ၇. **တနိတနိ** နှုတ်မှပဆဲၣ်ဦးတၢ်ချးဦးပစံးလဲၤတနိတနိလီၤ. ဦးပစံးလဲၤသနီၤသနီၤစကိးလီၤ. နုလဲၤတၢ်တနိတနိန့ၢ်ပလဲၤဦးနုၤချးဒီးဇါ. ပုၤတဂၢဟဲထီၣ်တနိတနိဦးကွၢ်လီၤကွၢ်ဝဲလီၤ.
- ၈. **တနိ** နှုတ်မှပဒိၣ်စီၤပၤပၤလီၤတၢ်ပနီၣ်လဲၤပုၤမၤကမၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၢ်ကစံၣ်ညီၣ်ဝဲအဂ့ၢ်အပီၢ်မုၢ်ဂၢၤ, ကကျဲးစးတၢ်အလုာ်အလုာ်မုၢ်ဂၢၤ, ပစံးလဲၤတနိလီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစံးလဲၤသနီၤလီၤ. ပုၤထူတၢ်ယီၢ်တၢ်ဝုၤတၢ်တီၢ်တနီၤအနီၤအိၣ်ဝဲလဲၤဘဉ်လိးတရွဲၤယံၤဘးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ထါခိၣ်တလဲၤန့ၢ်ကနိအိၣ်ဝဲလဲၤဘဉ်လိးသၢရွဲၤလီၤ.
- ၉. **တၢ်နိတၢ်စကံၤ** နှုတ်မှတၢ်မုၢ်တၢ်ချးတၢ်ဆူတၢ်ဆါလဲၤဘဉ်ပုၤဆံးလဲၤဒိၣ်တန့ၢ်ဂဲၤတကဲဘဉ်န့ၢ်ပစံးလဲၤတၢ်နိတၢ်စကံၤလီၤ. တၢ်နိတၢ်စကံၤန့ၢ်ဘဉ်ပုၤဆံးဦးဒိၣ်ထီၣ်တသ့ဘဉ်.
- ၁၀. **တုာ်နိ** နှုတ်မှပုၤလၢဟံးန့ၢ်အမၤအဝၤ ဦးအဖိအလံၤတအိၣ်ဘဉ်ဦးပစံးလဲၤတုာ်နိလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိ

လာတုန်နိယိယဲဉ်လီၤ. ပှၤတုန်နိယိယဲဉ်န့ၣ်အဖိအလံၤ တအိၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ.

၁၁. **သနိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကံၤအဒိအတဲာ်အလုၢ်အလံၤန့ၣ်ပစံး လာသနိလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်မၤသနိတဂၤတမံၤတဂၤတမံၤ လီၤ. အသနိတဂၤတကျၢၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. အပျဲၢ်အဘိၣ်အ သနိအိၣ်လာဘၣ်အိၣ်ကိၣ်အိၣ်စပံးထံလီၤ.

၁၂. **အနိ** န့ၣ်မ့ၢ်အထံအဆိလီၤ. ထီၣ်ရဲၤတၢ်ထံန့ၣ်ပကိး ဦးအဆိလၢအထံအနိလီၤ. ထံပိာ်န့ၣ်အိၣ်ဦးအထံအနိ လီၤ. ဒံသၣ်န့ၣ်အိၣ်ဦးအထံအနိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **နိ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤအဟံၣ်န့ၣ်ပကိးလာနိလီၤ. ဦးပ ကိးဦးအဆိလၢနိဇိဇိဇိလီၤ. စီၤပၤအိၣ်လာနိပူၤန့ၣ် ကဲဒိၣ်ဝဲကမၤလီၤ. စီၤပၤအိၣ်ဘၣ်နိးကဲဒိၣ်လာနိ ပူၤလီၤ. နိဇိဇိဇိဇိန့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤဟံၣ်လီၤ.

၂. **နိစီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘျၢၣ်ပအူးအလၢအိၣ်လာသ့ၣ်လီၤ. အိၣ်လာသ့ၣ်ကပိာ်ကပၤဦးပစံးလာနိစီလီၤ. နိစီဖိး ထီသ့ၣ်ကပၤတလိာ်ဒိၣ်ကၤ.ဦးပကိးဦးအဆိလၢနိတုၣ် နိစီလီၤ.

၃. **နိနု** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါလာဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ဦးဆါဝဲလၢအ သးအိၣ်ပူၤန့ၣ်ဘျၢၣ်ဝံးဦးဆါထီၣ်ဘျၢၣ်ဝံးဦးဆါထီၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလာနိနုလီၤ. ပှၤအိၣ် ဦးနိနုတဖၣ်န့ၣ်ဝံးတဲာ်ဦးဆါ နးထီၣ်လီၤ. တုၤယံာ်ဦးကဲထီၣ်လာတၢ်ဆါလီၤလံၤလီၤ. ဦးပစံးလာအနိအနုစုၤကိးလီၤ.

၄. **နိထူ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤအဟံၣ်န့ၣ်မၤဝဲလၢထူဦးပစံးလာ နိထူလီၤ. စီၤပၤန့ၣ်အိၣ်လာနိထူအပူၤလီၤ. ပသးပှၤ စံးဝဲဒၣ်.

၅. **နိဇိဇိဇိဇိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးနိးဦးအဆိလၢနိဇိဇိဇိဇိလီၤ. ဦးပကိးစကိးဦးအဆိလၢနိဇိဇိဇိဇိလီၤ.

၆. **ကနိ** န့ၣ်မ့ၢ်နိၣ်ကံၤန့ၣ်ပကိးလာကနိလီၤ. ဦးပကိး ဦးအဆိလၢကနိဟီၣ်ရါလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢနိ အခံလီၤ. ပှၤကညီဦးကနိတနိနီၤသ့လဲလီၤ.

၇. **တနိထူ** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမၤဘျၢၣ်ဒီးဘိးထီၣ်လာၣ် လီၤသ့ၣ်ဖးထီတကျိၣ်လာတဲကဆုၣ်ဝဲန့ၣ်ဦးအခိၣ်စိၣ်န့ၣ် မၤဝဲ ဦးထီၣ်ဂီၤတဘျီ ဦးပကိးလာတနိထူလီၤ. တ လၢမၤဘျၢၣ်ဒီးဘိးထီၣ်တနိထူတကျိၣ်ထီကၤလီၤ. ဦး ပကိးလာသနိထူစကိးလီၤ.

၈. **တနိ** ကလိလိတၢ်အိၣ်ဘၣ်နိတမံၤဘၣ်. အိၣ်ထဲတ နိထူလီၤ.

၉. **သနိထူ** ဦးတနိထူန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တ လၢလာၣ်လီၤသ့ၣ်ဖးထီတကျိၣ်လာအမၤဘျၢၣ်န့ၣ်ပစံး လာသနိထူလီၤ. ဦးမၤထီၣ်ဝဲအခိၣ်စိၣ် ဦးထီၣ်ဂီၤတ ဘျီန့ၣ်ဟံးလၢသနိထူခိၣ်စိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀. **သုၣ်သနိ** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်အဖိမၤသးပြီကဒံ

ဦးအလုၢ်ဒ်ပဝံၢ်အလုၢ်သိးလီၤ.

၁၁. **အနိအနု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါလီၤလံၤလာပဘၣ်ဒိဘၣ် ထံးန့ၣ်ပစံးလာအနိအနုလီၤ. ပှၤတဂၤအနိအနုအိၣ် ဦးဆါထီၣ်ထီဘိလီၤ.

၁၂. **အိၣ်နိ** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤဘၣ်ဘိဇိမ့ၢ်ဇိ ဦးအိၣ်ဘၣ် လၢနိပူၤန့ၣ်ပစံးလာစီၤပၤအိၣ်နိလီၤ. စီၤပၤန့ၣ်တုၤ သံးဦးအဖိခွါထီၣ်အိၣ်က့ၤနိလၢအဟံၣ်အလီၤလီၤ.

၁. **နိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂုၤဆိမ့ၢ်ဂုၤ. အထါခိၣ်စုၣ်ဦးကိၤဝဲ ဖးထီဦးပစံးလာနိလီၤ. ထီၣ်န့ၣ်နိၣ်ထီကၤ. ထီၣ်န့ၣ်စိး တၢ်လၢအနိန့ၣ်ဦးန့ၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **နိ** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမၤအိၣ်ညၣ် ဦးမၤကရၢလၢထံကျိ ပူၤန့ၣ်ဦးမၤကရၢအခံစုၣ်လီၤ. ဦးပစံးလာနိလီၤ. တလၢ ဆဲးနိၣ်လာပိာ်လဲၣ်ထံထၣ်န့ၣ်ဘၣ်ညၣ်ဂုၤကၤ. ဦးပကိး ဦးအဆိလၢနိဇိဇိဇိလီၤ. ဦးတလၢကိးလာစံတၣ်. ဦးပကိးဦးအဆိလၢနိဇိဇိဇိလီၤ.

၃. **နိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထါခိၣ်ဖဲစုၣ်ထီၣ်လၢအနုဒ်ခံဖိ လာန့ၣ်ပစံးလာနိလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်တနိနီၤနိၣ်စုၣ်တ နိနီၤနိၣ်တစုၣ်ဘၣ်. ဦးပစံးလာထါခိၣ်နိၣ်စုၣ်စကိးလီၤ.

၄. **နိကံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးဒ်လီၤလာသ့ၣ်အိၣ်ပူၤထံကျိမ့ၢ် ဂုၤ. သပၤပူၤထံကျိမ့ၢ်ဂုၤ. ဦးကဲထီၣ်ဝဲလာတၢ်တမံၤမၤ သးဒ်လာၣ်အသိးဦးပကိးလာနိကံၤလီၤ. ဦးပှၤတနိနီၤ ကိးလာန့ၣ်ကံၤလီၤ. ဦးပှၤတနိနီၤကိးလာန့ၣ်ကံၤလီၤ. နိကံၤအိၣ်လာသ့ၣ်အိၣ်ပူၤထံကျိန့ၣ်ဘၣ်အာကၤဦးပကိး ဦးအဆိလၢနိကံၤနိၣ်တြၢလီၤ.

၅. **နိစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလာပျၢၤတဂၤအိၣ်ကဒုလၢချၢၣ်ခိၣ် ထံး ဦးထီၣ်ဖးဒိၣ်ခံဘၣ်ဟဲအိၣ်ချၢၣ်သၣ်ဦးထံၣ်ဝဲလၢအ ဝဲတဘျီအနိမ့ၢ်လၢစုၣ်ဦးအဝဲတဘျီအနိမ့ၢ်ထူဦးကိး ဝဲအမံၤလာနိစုနိၣ်ထူလီၤ. ပသးပှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. နိစု နိၣ်ထူန့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၤလာပျၢၤထံၣ်ဝဲထီၣ်ခံဘၣ် ဦးအနိ မ့ၢ်စုတဘျီ မ့ၢ်ထူတဘျီဦးပကိးလာနိစုနိၣ်ထူလီၤ. ဦး ပနာ်ဟူပသးပှၤမၤလာထါလီၤ.

နိစုယုးခံဘၣ်နိစု စီၤလီၤပိးပိးယုးထီၣ်က့ၤ
နိစုစီၤခံဘၣ်နိစု နိအညၣ်ဝါစီၤအယု
ယုးထီၣ်ပိးပိးစီၤလီၤက့ၤ မ့ၢ်တဘျီလီၤဖုၣ်ဇုၢ်ချ့.

၆. **နိတြိနုနိတြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဦးကဲထီၣ်ဝဲတ ဂုၤတဘျီဒီးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာမၤသးနိတြိနုနိတြိလီၤ. ပှၤတဂၤမၤလိတၢ်ပူၤတၢ်လီၤဦးကဲထီၣ်ဝဲနိတြိနုနိတြိ လီၤ. ဖိသၣ်ထုလိသီကုန့ၣ်မၤသးနိတြိနုနိတြိလီၤ.

၇. **နိထူ** န့ၣ်ပသးပှၤထီၣ်ဝဲလာထီၣ်နိစုအသိးန့ၣ်ဦး စံၣ်တဲာ်ဝဲလၢပူၤတုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ဦးအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲ လၢအကလုာ်အကထါဦးစံးဝဲလာနိစုနိၣ်ထူလီၤ.

၈. **နိတြိနိတြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိသၣ်ဝဲလီၤကွဲးဦးကုးဦး

နိး

လဲၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဝံကုမၤသးနီၣ်တြိၣ်နီၣ်တြိၣ်လီၤ. ပှၤ
ဖိသၣ်တကလဲၤတၢ်ဝံဒီးကုနီၣ်တြိၣ်နီၣ်တြိၣ်လီၤ. နီၣ်ဒုၣ်
A needle leafed asparagus.

၉. **နီၣ်ဇါတြါဇါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးနီၣ်လၢတလၢမၤညၣ်န့ၣ်
ဒီးပဆိဒီးပစံးလၢနီၣ်ဇါတြါဇါလီၤ.

၁၀. **ဆဲးနီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမၤနီၣ်လၢမၤအိၣ်ညၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢဆဲးနီၣ်လီၤ. တလၢမၤဆဲးနီၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤန့ၣ်ဘၣ်
ညၣ်ဂ့ၤကၢလီၤ.

၁၁. **တနီၣ်တန့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်ဒီးဖုၣ်ဖိစိၣ်လံၤ. ဝံဒီး
ဃုာ်ဒီးကုဒီးပစံးလၢမၤသးတနီၣ်တန့ၢ်လီၤ. ပှၤတကလဲၤ
တၢ်ဝံဒီးကု.ဖုၣ်ဒီးဖိဒီးမၤအသးတနီၣ်တန့ၢ်လီၤ.

၁၂. **တနီၣ်ပှၢ်** ထီၣ်တကလုၣ်န့ၣ်မၤသးစီၢ်လီၤလၢသ့ၣ်
ကပၤ ဒီးမၤသးဒ်ထီၣ်သလုအသိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢတ
နီၣ်ပှၢ်လီၤ. တနီၣ်ပှၢ်န့ၣ်မၤ သးဂီၤကအူဒ်ကီၤကူၣ်
အသိး ဒီးထဲထီၣ်တလုတဘျီလီၤ. ဒီးပကိး
လၢသနီၣ်ပှၢ်စကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတနီၣ်ဘျီ
တနီၣ်ပှၢ်လီၤ.

၁၃. **ထါခိၣ်နီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထါခိၣ်ဖံးစူထီၣ်ဝဲဒ်တၢ်နီၣ်အ
သိးလၢပနါဒုဖိလၢန့ၣ်ပစံးလၢထါခိၣ်နီၣ်လီၤ. ပှၤတနီၣ်
နီၤထါခိၣ်နီၣ်စူဝဲလီၤ.

၁၄. **ပနီၣ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ကသံၣ်သရၣ်န့ၣ်
သ့ကသံၣ်တပနီၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်. စမၤတလၢအံၤဂ့ၤပနီၣ်
ဧါ. ဟံၣ်အံၤခၢၣ်ပနီၣ်တၢ်ဧါ. ပှၤတကၤဆူၣ်တပနီၣ်ဘၣ်.
ဒီးတလၢပစံးဝဲလၢ(သၢမည). ပှၤတကၤမၤတၢ်ဆူၣ်တပ
နီၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနီၣ်ပနီၣ်လီၤ. စမၤ
တလၢအံၤတပနီၣ်ဘၣ်. ပနီၣ်ဒီးတပနီၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဒ်သိး
သိးလီၤ.

၁၅. **လၢကဲၣ်နီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီစံၣ်တၢ်ဝဲလၢပူၤဒီးစံးဝဲ
လၢလၢကဲၣ်နီၣ်န့ၣ်လဲၤယူၤအိၣ်ဖိစူဖိထူကိးမ့ၢ်ဂီၤဒီးဒီး
တၢ်လၢလၢကဲၣ်နီၣ်ပကိးလၢလၢကဲၣ်နီၣ်လီၤ. လၢကဲၣ်နီၣ်
လဲၤယူၤအိၣ်ဖိစူဖိထူ ဒီးပှၤကညီလဲၤဒီးအိၣ် ဒီးတၢ်ကီၢ်
လီၤ. ဒီးပှၤကညီယုသံကွံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအဝဲတကၤကနီၣ်
လၢကဲၣ်နီၣ်အကလုာ်ဒီးတယုသံဘၣ်. အဝဲတကၤယုသံ
ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တကနီၣ်ဘၣ်လၢကဲၣ်နီၣ်အကလုာ် ဒီးယုသံဝဲ
လီၤ.

၁၆. **သနီၣ်ပှၢ်** ဒီး **တနီၣ်ပှၢ်**န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်
တကလုာ်လၢအံၤဂီၤဒ်ထီၣ်သလုအသိးန့ၣ်လီၤ. ဒီး
ပစံးလၢသနီၣ်ပှၢ်ဒီးတနီၣ်ပှၢ်လီၤ. သနီၣ်ပှၢ်န့ၣ်စီၢ်လီၤ
လၢသ့ၣ်ကပၤလီၤ.

၁၇. **သနီၣ်ထူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သနီၣ်ထူၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တ
လၢမၤထူၣ် ဒီးဘိးထီၣ်သ့ၣ်ဖးထီၣ်လၢမၤဝဲအခိၣ်စိၣ်ဒီး
ထီၣ်ဂီၤန့ၣ်ပှၤတနီၣ်နီၤကိးလၢသနီၣ်ထူၣ်လီၤ.

နိး

၁. **နိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၣ်ကတိၣ်ဘၣ်ကွဲးဘၣ်ကွဲးန့ၣ်ပစံး
လၢနိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်တဒီးတဒီးဘၣ်ကွဲးဘၣ်ကွဲး.
ဘၣ်ဘျးဘၣ်ကွဲးန့ၣ်ပစံးလၢနိးလီၤ. စခးထီၣ်ခိၣ်တဒီး
နိးဝဲဒီးသ့ၣ်တထံးဒီးစခးတသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ
ဆိလၢနိးနးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနိးကျူၤစကိးလီၤ. ပလဲၤ
တၢ်နိးဒီးထံလိာ်ပခီတန့ၢ်ဘၣ်.

၂. **နိးကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နိးကၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယိးသ့ၣ်ယိး
ဝၣ်ဖးထီၣ် ဒီးဘၣ်ကၢလၢပလဲၤတၢ်ကျဲက့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ
နိးကံၢ်နိးကၢပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဝၣ်တဘိထီၣ်ကဲၣ်ဆိး
ဒီးစယိးလၢကျဲက့ၣ်န့ၣ်နိးကံၢ်နိးကၢနးကၢ.

၃. **နိးကတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘၣ်ကွဲးပထုးတလဲၤဘၣ်
ဒီးပစံးလၢနိးကတၢ်လီၤ.

၄. **နိးကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲတစၢ်ဆၢဘၣ်ဒီးပယိးသ့ၣ်န့ၣ်ကၢ
အသးဒီးပစံးလၢနိးကၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနိးကံၢ်
နိးကၢ,နိးကဲးနိးကၢလီၤ. ကျဲတဘိတစၢ်ဆၢဘၣ်ဒီးယိး
ဝၣ်နိးကၢနးသမိးလီၤ.

၅. **နိးကဲး** န့ၣ်မ့ၢ်နိးကၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယိးဝၣ်ကၢ
ကတၢ်ယၢ်လၢအဖးဖိန့ၣ်တတီၤလၢအနီၤစ့ၤတတီၤန့ၣ်ပ
စံးလၢနိးကဲးနိးကၢလီၤ.သ့ၣ်တကျိၣ်ထီၣ်ကဲၣ်ဆိးဒီးစယိး
ဒီးနိးကဲးနိးကၢမးလီၤ. နီၣ်ကျူၤ (ကွၢ် ၁.)

၆. **နိးတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ် ဒီးပှၤဂၤဖဲအိၣ်တၢ်တၢ်ပှၤလၢ
ပဂီၤထံး ဒီးပမၤတၢ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်နိးတၢ်
လီၤ. ဟးဖဲန့ၣ်, အိၣ်နိးတၢ်တဂ့ၤ.

၇. **နိးဒီးထံလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးထံအိၣ်တၢ်ပမဲၣ်ညါ
န့ၣ်ပစံးလၢနိးဒီးထံလိာ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်နိးဒီးထံလိာ်ပခီ
တန့ၢ်ဘၣ်.

၈. **နိးဘျး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘၣ်နိးဘၣ်ဘျးလီၤ.
ဒီးဘၣ်နိးမ့ၢ်ဘၣ်ဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တခွဲကတၢ်လၢ
ဘၣ်ကွဲးယၢ်န့ၣ်လီၤ.

၉. **နိးမဲၣ်နီၣ်နီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဒီးပမဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်
နိးမဲၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဃုာ်ဟံၣ်ကုလၢစမဲၣ်ညါနိးမဲၣ်နိးနီၣ်တဂ့ၤ.
အိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢစမဲၣ်ညါနိးမဲၣ်နိးနီၣ်တဂ့ၤ.ပှၤတကၤအိၣ်
ဆၢထၢၣ်လၢစမဲၣ်ညါနိးမဲၣ်နိးနီၣ်လဲၣ်မိၤ.

၁၀. **နိးယၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆၢထၢၣ်ဘျးဒီးပှၤဘၣ်ဒီးပှၤ. ပမၤ
တၢ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးပစံးလၢနိးယၢလီၤ. စမၤတၢ်နိးယၢန့ၣ်.
အိၣ်ဖဲန့ၣ်တဂ့ၤန့ၣ်.

၁၁. **နိးရီၣ်နိးရဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒုဝၣ်ဒု. သ့ၣ်စရူဝၣ်စရူ
အိၣ်လၢပမဲၣ်ညါ ဒီးပလဲၤတၢ်န့ၣ်ဘၣ်တြျီဘၣ်တြျီပှၤ
ဒီးပစံးလၢနိးရီၣ်နိးရဲၤလီၤ. သ့ၣ်ဒုအိၣ်လၢပမဲၣ်ညါနိး
ရီၣ်နိးရဲၤပလဲၤတၢ်တချ့ဘၣ်.

၁၂. **နိးရီၣ်နိးရဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစိၣ်သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိပှၤပစုဒီးယၢ်ဒီး
ကျၢ် ဒီးပလဲၤတၢ်ကီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနိးရီၣ်နိးရဲၤလီၤ. စိာ်

နိဉ်

စၢၤစယဲၣ်တဘျီတက့ၢ်. စစိၣ်တၢ်အါကဲၣ်ဆိးနိးရိၣ်နိးရဲၤနးကၢ.

၁၃. **ကနိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတၢ်ဂီၢ်အသးနးကဲၣ်ဆိးနိးဝးဝဲချ့သးန့ၣ်ပစံးလၢကနိးလီၤ. ဦးပစံးနိးအဆိလၢကနိးကစၣ်လီၤ. ပုၤတကၤအညၣ်ဂီၢ်ထီၣ်နိးတၢ်ဂီၢ်မးအသးကနိးကစၣ်လီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢတနိးလီၤ.

၁၄. **ဆဲးနိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်လိၣ်ဆိးက့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဆဲးနိးလီၤ. ပုၤတဖၣ်အိၣ်တဘျီလိၣ်ဘၣ်. ယုၤထဲတၢ်ဆဲးနိးန့ၣ်တမံၤမံၤလီၤ. သုၣ်န့ၣ်ကဒဲကဒဲန့ၣ်ယုၤထဲတၢ်ဆဲးနိးဆဲးနိးတမံၤလီၤ.

၁၅. **တနိးဒီးကနိး** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်ပုၤကညီအသးဒီးဝးတိၣ်ဝးရဲၤန့ၣ်ပစံးလၢတနိးလီၤ.

၁၆. **တၢ်နိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်လၢပမၤတၢ်အယၢၤဒီးပမၤတၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်လၢတၢ်နိးလီၤ. ဦးပစံးနိးအဆိလၢတၢ်နိးတၢ်ကျဲၤလီၤ.အိၣ်လၢတၢ်နိးတၢ်ကျဲၤတဂ့ၤ. ဦးပစံးနိးအဆိလၢတၢ်နိးတၢ်နးစကိးလီၤ.

၁၇. **ဘၣ်နိး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘျးအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်တခွဲဘၣ်ကွဲးကတၢ်ဃာ်တၢ်န့ၣ်ပစံးနိးအဆိလၢဘၣ်နိးဘၣ်ဘျးလီၤ. တခွဲဘၣ်နိးဘၣ်ဘျးစထုးတန့ၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၈. **မၤနိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တၢ်ပုၤကညီလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢမၤနိးလီၤ. မၤနိးပုၤလၢသ့ၣ်ကူးဝဲၣ်ကျိတဂ့ၤစဲၣ်. ဟဲမၤနိးပုၤလၢသ့ၣ်မၤကုၤစၢၤတဂ့ၤလီၤ. ပမ့ၢ်ဟံးတၢ်ပုၤကညီအမဲၣ်ညါလၢတလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကုမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒီးပစံးလၢမၤနိးလီၤ. မၤနိးစမဲၣ်ညါလၢတၢ်နီတမံၤတဂ့ၤ. စကလဲၤဖဲန့ၣ်လီၤ.

၁၉. **သနိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသနိးလီၤ. ဟံၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအသနိးလၢပမၤအိၣ်အတီၢ်တဆံယဲၣ်ပျၢ်လီၤ. တၢ်တီၢ်လဲၣ်ထဲအံၤထဲန့ၣ်ပစံးလၢသနိးလီၤ. နထီၣ်ကွၢ်ဟံၣ်အသနိးဆံးထီလဲၣ်. စထီၣ်ဟံၣ်သနိးတဆံယဲၣ်ပျၢ်လီၤ. ချဲၣ်န့ၣ်အသနိးမ့ၢ်တဘျီဘၣ်ဒီးပစံးတၢ်တဘျီဘၣ်. အသနိးဒီးအထီၣ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၂၀. **အိၣ်နိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တၢ်ပုၤကလဲၤတၢ်အကျဲ. ပအိၣ်တၢ်ပုၤကမၤတၢ်အလီၢ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်နိးလီၤ. အိၣ်နိးစကျဲတဂ့ၤ. စကလဲၤတဘီတက့ၢ်. အိၣ်နိးစကမၤတၢ်အလီၢ်ဖဲန့ၣ်တဂ့ၤ. ဟးဆူဘးန့ၣ်တက့ၢ်. သုအိၣ်နိးတၢ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်.

၁. **နိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံကမၤကွံၤအိၣ်လၢထံဖိခံကတၢ် ဒီးလီၤဆၢၣ်ယိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢနိၣ်လီၤ. နိၣ်ပုၤန့ၣ်ထံယိၣ်ကၢ, နိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထံဖိခံကတၢ် ဒီးအိၣ်ဒီးကွံၤယိၣ်ဝဲဒီးအခိၣ်အယၢၤပျီလီၤကဝီၤန့ၣ်ပကိးလၢနိၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤ

နိၤ

ကိးလၢကမၤကွံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိၣ်မၤအိၣ်မၤလီၤ. နိၣ်ပုၤန့ၣ်ထံလီၤသံးတသ့ဘၣ်လီၤ. နိၣ်ခိၣ် (ကွၢ် ၅)

၂. **နိၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိးလီၤပစုနၢၣ်ခံတပုၤပုၤဒီးပစံးလၢနိၣ်လီၤလီၤ. ပုၤတကၤကိၣ်လီၤ ဒီးနိၣ်လီၤအစုနၢၣ်ခံလီၤ. နိၣ်လီၤနစုနၢၣ်ခံလၢစၢၤဆါကၢ. ဒီးပဆိးလီၤပခိၣ်နၢၣ်ခံလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနိၣ်လီၤစကိးလီၤ. ပုၤတကၤနိၣ်လီၤအခိၣ်နၢၣ်ခံလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသနိၣ်လီၤစကိးလီၤ.

၃. **နိၣ်သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်သံသ့ၣ်လၢပစုမ့ၢ်ဒီးပစံးလၢနိၣ်သ့ၣ်လီၤ. နိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ပထိးလီၤတၢ်သ့ၣ်လၢပစုမ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်ပနိၣ်သ့ၣ်လီၤ. နိၣ်သ့ၣ်နိၣ်ကျဲဘၣ်အါကၢ. ဟးနိၣ်ဆူဘးန့ၣ်တက့ၢ်.

၄. **နိၣ်မၤအိၣ်မၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးနိၣ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢနိၣ်မၤအိၣ်မၤလီၤ. တၢ်လၢပျီပုၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးနိၣ်မၤအိၣ်မၤလီၤ.

၅. **ယံၤနိၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤယံၤ ဒီးပခိၣ်ဆိးလီၤအသးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢယံၤနိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးနိးအဆိလၢယံၤနိၣ်ခိၣ်နိၣ်နၢၣ်လီၤ. ပုၤတကၤယံၤနိၣ်ခိၣ်အကိၣ်ကကၢ်တၢ်လီၤ.

၆. **တနိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်တၢ်လၢပခိၣ်ဒီးပစံးလၢတနိၣ်လီၤ. ပစံးလၢသနိၣ်စုၢ်ကိးလီၤ. ပုၤဆံးအိၣ်န့ၣ်အမိၢ်ဒီးတနိၣ်အမိၢ်လၢအခိၣ်လီၤ. ပနၢ်ဖိအိၣ်န့ၣ်ဒီးသနီၤအမိၢ်ပုၤအနၢ်လၢအနါဒုလီၤ. နအိၣ်န့ၣ်နတနိၣ်ပုၤဘၣ်မၤနုၤလဲၣ်.

၇. **တနိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်အနၢၤထီၣ်လၢအနါဒုအဖိခိၣ်န့ၣ်တဘီခံဘီအဖုၣ်တဘီအထီတဘီ ဒီးပစံးလၢတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်အတနိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်အသနိၣ်စုၢ်ကိးလီၤ. တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်တဖုၣ်အတနိၣ်ထီအိၣ်တထါညါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတနိၣ်တနၣ်လီၤ.

၈. **တၢ်တနိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်အသနိၣ် ဒီးပစံးလၢတၢ်တနိၣ်လီၤ. တၢ်တနိၣ်တနၣ်န့ၣ်အပူၤဒိၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပစံးလၢတၢ်သနိၣ်စကိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်အနၢၤန့ၣ်လီၤ.

၉. **သနိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးဆိၣ်ဘီလၢတၢ်တမံၤမံၤအလီၤဒီးပဆိၣ်ကြူၤကြူၤန့ၣ်ပစံးလၢပသနိၣ်လီၤ. ဘီၣ်သဆိၣ်ဟဲအုၣ်ပုၤဒီးပသနိၣ်ဆၢလၢဘီဒီးသံဝဲလီၤ. သနိၣ်တၢ်ငူတၢ်ယိၤလၢဘီခိၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဝဲလီၤ.

၁၀. **သနိၣ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဘီအခိၣ်ဒီးပဆဲးတၢ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသနိၣ်လီၤ. သနိၣ်တၢ်ဂုၢ်တဘီအခိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဂုၢ်တဘီသံဝဲလီၤ.

၁၁. **သနိၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးလီၤတၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးပဆိၣ်လီၤကြူၤကြူၤ ဒီးပစံးလၢသနိၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပ

ဆီးလီပုဂံလၢပစုနၢၣ်ခံန့ၣ်ပစံးလၢသနီၣ်လီၤစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤသနီၣ်လီၤသ့ၣ်ဖိတဘိလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးန့ၣ်ဝဲလီၤ. သနီၣ်လီၤယၤလၢနစုနၢၣ်ခံတဂ့ၤ.

၁. **နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကျၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢခၢၣ်ဝဲဒီးလီၤပျီၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျၢၤနီၤလီၤ. ကျၢၤလံၤနီၤလံၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **နီၤဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်န့ၣ်ထဲစုမုၢ်ဆၣ်စုမုၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်ဒီးအမၢ်ကမိၢ်တဆိၣ်ဘၣ် ဒီးဘျၢဝဲဖးထီၣ်ဖှိကဒံးဒီးပကိးလၢနီၤဘိလီၤ. နီၤဘိန့ၣ်အလၢနီၣ်စုညါတခိဒီးလဲန့ၣ်မၤအသးကသိၣ်ကသ့ၣ်ကဘိၣ်သိၣ် ဒီးအကပိၤဘိဝဲန့ၣ်မုၢ်နီၤဘိလီၤ. ဒီးအဖံးခိၣ်သ့ဝဲဒီးအဖံးလၢအကပိၤဘိဝဲလီၤ. ဒီးပုၤကညီထွဲချီၣ်လၢအဖံးအကပိၤတကထၢန့ၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ. နီၤဘိန့ၣ်ပသးကွံာ်အသးဒီးပထုချီၣ်လၢအဖံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၤဘျၢဝဲနီၤဘိလီၤ.

၃. **ကနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်မၤတၢ်လၢန့ၢ်ခး. ပအိၣ်တၢ်လၢန့ၢ်ခးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤဆူၣ်မၤကနီၤ. အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤလီၤ. ပဒိၣ်ပပျီၣ်မၤဆူၣ်မၤကနီၤပုၤ ဒီးတၢ်ပုၤဝုၤမၤပလဲၤဖိၣ်န့ၢ်အိၣ်လၢယီၤလီၤ. ပယီၤပဒိၣ်မၤဆူၣ်မၤကနီၤပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤအညၣ်ဂီၢ်ဒီးအိၣ်မၤတန့ၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤဝဲလီၤ.

၄. **ဂုၢ်သီနီၤဘိ** မ့ၢ်ဂုၢ်တကလုာ်န့ၣ်လၢအဲဒီးဘၣ်လိာ်ဝဲဒ်နီၤဘိအဘိအသိးဒီးပကိးလၢဂုၢ်သီနီၤဘိလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဂုၢ်သီလိာ်ဘိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲလၢဂုၢ်သီတကလုာ်လီၤ.

၅. **တနီၤကဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလၢအမၢ်တပုၤဘၣ် ဒီးအမၢ်အညၣ်တဆိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအမၢ်ယံးဒီးအမၢ်ဖံးန့ၣ်ပစံးလၢအမၢ်မၤသးတနီၤကဒိလီၤ. ဒီးပစံးလၢအမၢ်သနီၤကဒိစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအမၢ်အညၣ်တပုၤဘၣ်ဒီးအမၢ်မၤသးတနီၤကဒိလီၤ.

၆. **သနီၤကဒိ** ဒီး **တနီၤကဒိ** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီအမၢ်ညၣ်တပုၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနီၤကဒိ, သနီၤကဒိန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအမၢ်မၤသးသနီၤကဒိလီၤ.

၇. **သံကနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သံဆူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီသံသတီၢ်အတူၢ်ထီၣ်ဘိၣ်မိလၢစံးဝဲလၢတၢ်နီၤအိၣ်သံလၢလီၤလုာ်သံလီၤဝဲသံ. ဘၣ်သံသးစိၤသံၣ်စိၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဆူၣ်သံကနီၤလီၤ.

၁. **နီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်န့ၣ်မၤသးဒ်နံၣ်သိအသိးတစံးစံးဒီးအချဲန့ၣ်နၢမူဝဲ ဒီးအဒိးအလၢန့ၣ်နၢမူဝဲ ဒီးပကိးလၢနီၤလီၤ. နီၤအချဲန့ၣ်ပဝဲၣ်အိၣ်ဒ်နံၣ်သိအသိးဒီးပအိၣ်ဝံၣ်သိဝဲလီၤ. ဒီးပသးအသိးန့ၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **နီ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်ဆိၣ်ဒီးအထုး ဒီးပကိးလၢနီၤလီၤ. နီၤန့ၣ်ပဝဲဒီးပမၤလၢသ့ၣ်ဘၣ်ဂ့ၤသမိးလီၤ. နီၤန့ၣ်ဂ့ၤလၢပမၤသိၣ်ဘၣ်ဒီးပကိးလံာ်မိၢ်ပုၤလၢအဖိခိၣ်လီၤ.

၃. **နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၣ်တၢ်အဒိဘျၢဝဲတဖၣ်အကွၢ်အဂီၢ် ဒီးပစံးလၢနီၤအံၤနီၤနီၤလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘျီနီၣ်စုညါပုၤခံခိလီၤ. စးခိကဘျီနီၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘျီလီၤ. သ့ၣ်လၢနီၣ်စုမုၢ်ခံဘိလီၤ. ကနဲကဘျီနီၣ်ခိၣ်ကုာ်လီၤ. ပမၤဟံၣ်အတီၢ်လဲၢ်နီၤအံၤနီၤနီၤပဘၣ်ထီၣ်လီၤ. နီၤအံၤနီၤနီၤ. နီၤအံၤနီၤန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **နီ** ဝဲအံၤတဘိအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တၢ်အတအဆိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. စတလဲၤနီၣ်တစုဘၣ်. ပုၤတဂၤစတထီၣ်နီၣ်တခိၣ်ဘၣ်. ပုၤတဂၤတမၤတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. စတလဲၤဘၣ်ဆူၣ်အိၣ်နီၣ်တဘျီ ဘၣ်. နတမၤစၢၤဘၣ်ယၤနီၣ်တစးဘၣ်. ပုၤကညီတဆိၣ်ဘၣ်လၢဟံၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်. ပုၤထီၣ်လိာ်သးတယၣ်ဘၣ်နီၣ်တခိဘၣ်.

၅. **နီကွဲအုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တကၣ်သံန့ၣ်ပျီၣ်ကိးလၢနီၣ်ကွဲအုၣ်လီၤ. ဒီးစိုၢ်ကိးပိာ်ထွဲအခံတစုစုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢယုၣ်တနံးထံကဲထီၣ်လၢအသးဒီးတဲကဘျီဝဲနီၣ်စုမုၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ပကိးပိာ်ထွဲပျီၣ်အခံလၢနီၣ်ကွဲအုၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနီၣ်ကွဲအံၤ. နီၣ်ကွဲအုၣ်န့ၣ်ဆါဝဲလီၤ.

၆. **နီဒိ** န့ၣ်စနၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတနၢ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၇. **နီတပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တခွဲတကလုာ်ပတမၤဘၣ်အဘိဘၣ်. ပမၤထဲအပျံၤစိၤ ဒီးအကန့ၣ်န့ၣ် ဒီးပကိးလၢနီၣ်တပုၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်တပုၤနီၣ်တပုၤလီၤ. နီၣ်တပုၤန့ၣ်ပမၤအပျံၤဖးထီၣ် ဒီးပမၤဒီးအသ့ၣ်န့ၣ်တုၤပတခွဲညၣ်ဒီးပကွံာ်အသ့ၣ်န့ၣ်လဲၤဝဲစၢ်တလၢ် ဒီးမ့ၢ်အုၣ်ညၣ်န့ၣ်ပထုးအပျံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတခွဲကွံာ်လီၤ. ပလဲၤတခွဲလၢပိာ်လဲၣ်ပုၤန့ၣ်ပတခွဲလၢနီၣ်တပုၤလီၤ. ဒီးနီၣ်တပုၤန့ၣ်မ့ၢ်တခွဲကွံာ်ဖးဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတနီၣ်တပုၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၈. **နီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤထီၣ်သ့ၣ်တလဲၤထီၣ်ဘၣ်ဒီးပဆိၣ်ထီၣ်အခံန့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအဖိခိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ခိၣ် ဒီးထီၣ်သ့ၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲအခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ထီၣ်နီၣ်ထီၣ်လီၤ.

၉. **နီသိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဘျီန့ၣ်မ့ၢ်ပပျီၣ်သတြၢ ဒီးမ့ၢ်တအံၣ်လဲၢ်လိာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်သိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနီၣ်သိးသိးစကိးလီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်ခံဘျီနီၣ်သိးသိးလီၤ. ခုးခံလီၢ်နီၣ်သိးလိာ်အသးလီၤ. နီၤဖးနီၣ်သိး(ကွၢ် ၁၇) ဖးနီၣ်သိး (ကွၢ် ၁၉.)

၁၀. **နီနီအံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၣ်တၢ်အဒိဘျၢဝဲလၢပုၤဂၤဒီးပ

စံးလၢနီနီအံၤလီၤ. ပမုၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်အလံၤဒ်ပုၤကၤသ့ၣ်
ညါ ဒီးပစံးဒီးအဒိလၢဒိလီၤန့ၢ်အဒိလၢ တၢ်တမံၤ မံၤ ဒီး
ပစံးလၢနီနီအံၤလီၤ. ကဆိန့ၣ်အနီနီအံၤပစံးဒ်န့ၣ် ဒီး
ပဒုးန့ၣ်အဒိလၢပစုညါသးခံၤလီၤ. ကနဲကဘျၢၣ်နီနီ
အံၤစံးဝဲဒ်လီၤ. ပုၤတဂၤအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်.
မၤသးဒ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤနီနီဒ်တၢ်အသိးလီၤ.

၁၁. **ကနီ** န့ၣ်မုၢ်ပပျါကလၢၣ်ချံးဒီးပၢၢ်သကါလၢသ့ၣ်
ဘၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပကိးလၢချံးကနီလီၤ. ဒီး
ပကိးဒီးအဆိလၢချံးကနီကနီလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢချံးဖိအ
ပူၤန့ၣ်ပဆုၣ်နီၤလၢချံးကနီအဖိခိၣ်လီၤ. မိၢ်ကနီ(ကွၢ်
၂၀)

၁၂. **ကိၣ်နီ** န့ၣ်မုၢ်ဒ်မုၢ်သ့ၣ်မံကဘျၢၣ်ဝဲတုၤလီၤကပုၢ်
ဒီးပစံးလၢလီၤကိၣ်နီလီၤ. ဒ်မုၢ်မံလီၤကိၣ်နီန့ၣ်ပအိၣ်
ဝံၣ်ကၤ.

၁၃. **ခိနီ** န့ၣ်မုၢ်ကိၣ်ထိးကလဲၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢ
ခိနီလီၤ. တလၢမၤဆါခိနီလၢပူၤန့ၣ်အါကၤ.

၁၄. **တနီ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ကဘျၢၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဒီးဘျၢၣ်မုၢ်ဂ့ၤမုၢ်ခံ
ဘျၢၣ်အတီၢ်တထံသိးဘၣ်ဒီးပစံးလၢတနီသိးဘၣ်. ပစံး
လၢတနီဘၣ်လီၤ. နခိၣ်ဖျၢၣ်တနီဘၣ်စခိၣ်ဖျၢၣ်ဘၣ်. န
ခုးတနီဘၣ်စခုးဘၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်တနီဘၣ်ကစၢ်ယွၤအခိၣ်
န့ၣ်ခံဘၣ်စံးဝဲဒ်. ဒီးပုၤကညီမုၢ်သံးဒီးမၤထါစံးဝဲဒ်.

ဟီၣ်ခိၣ်တနီခိၣ်န့ၣ်ခံ ဟီၣ်ခိၣ်တနီခိၣ်ညါသး
ဘၣ်တၢ်သံကိးမုၢ်အနံၤ ဘၣ်တၢ်သံကိးမုၢ်အနံၤ

၁၅. **တနီတိ** န့ၣ်မုၢ်တခွဲးဒ်တကလုၢ်လၢပမၤဒီးအ
ဘိန့ၣ်ပကိးလၢတနီတိလီၤ. ပုၤကညီတခွဲးညါလၢထံ
ထီၣ်ထံလီၤန့ၣ်တခွဲးဝဲလၢတခွဲးဒ်အိၣ်ဒီးအဘိဖးထီ
န့ၣ်ကိးဝဲလၢတနီတိလီၤ.

၁၆. **တနီထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပစုးလီၤတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဆံး
ထီၣ်က့ၤမုၢ်ဂ့ၤ, မုၢ်ပတီၢ်လီၤသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ် ဒီးတထူၣ်
ထီၣ်က့ၤမုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတနီထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတနီ
ထီၣ်စုၢ်ကိးလီၤ. စစုးလီၤလၢလၢလုအဖိခိၣ်ဒီးတနီထီၣ်
ဝဲလီၤ. ပဆဲးထူလီၤသ့ၣ်အခိၣ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ် ဒီးတနီ
ထီၣ်ဝဲလီၤ.

၁၇. **နီၤဖးနီၤသိး** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဒ်ဘျၢၣ်လၢအလံၤန့ၣ်ပနီၤ ဖး
ဒ်သိးသိးခံဘျၢၣ်ဒ်သိးသိးဒီးပစံးလၢနီၤဖးနီၤသိးလီၤ. ခိၣ်
ဖျၢၣ်န့ၣ်နီၤဖးနီၤသိးခံဘျၢၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပုၤခံဂၤတက့ၢ်.

၁၈. **ပနီ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အထံးတကလုၢ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်အမဲ
ဒီးအသ့ၣ်ထဲစုမုၢ်ဒ်ခိၣ်မုၢ်ဒ်ခိၣ်မံဘိကံလၢ ဒီးဆံၣ်ဝဲ
န့ၣ်ပကိးလၢပနီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပနီကျဲလီၤ.
ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပနီပနီလီၤ.

၁၉. **ဖးနီၤသိး** န့ၣ်မုၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးသ့ၣ်လၢယဲၣ်ခံခိထံသိး
ဒီးပစံးလၢဖးနီၤသိးလီၤ. သ့ၣ်တကျိန့ၣ်ဖးနီၤသိးခံခိထံ

က့ၢ်.

၂၀. **မိၢ်ကနီ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမိၢ်လၢအဖိတအိၣ်ဒီး
ဘၣ်နီတစုဒီးတဟံးဒီးဘၣ် ဒီးအဖါနီတခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ
အမိၢ်ကနီလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်အမိၢ်ကနီန့ၣ်အဖိ
တအိၣ်ဒီးဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမိၢ်က
နီမိၢ်ကနီလီၤ. ဆိမိၢ်ကနီဆိမိၢ်ကနီစံးဝဲဒ်လီၤ.

၂၁. **လၢနီ** န့ၣ်မုၢ်လၢတဘျၢၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ယီၤထီၣ်သီ
န့ၣ်ပကိးလၢလၢနီလီၤ. လၢနီန့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ဒီးနီလၢပသ့ၣ်ပ
ဖျးန့ၣ်ဖိဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢလၢနီလီၤ.

၂၂. **လီၤကိၣ်နီ** န့ၣ်မုၢ်ဒ်မုၢ်သ့ၣ်မံကဘျၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ
ဒ်မုၢ်သ့ၣ်မံလီၤကိၣ်နီလီၤ. ဒ်မုၢ်သ့ၣ်မံလီၤကိၣ်နီန့ၣ်ပ
အိၣ်ဆၢသမိးလီၤ.

၂၃. **သနီ** န့ၣ်ဒ်ချ့အသိးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်သနီဂ့ၤ
ကၤ. စမုၢ်မၤနးဒီးမၤစ့ၢ်သနီတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ
သနီသနီလီၤ.

တၢ်သနီမၤစ့ၢ်သနီ
တၢ်အိၣ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်ဂီၤ

၂၄. **သနီကျး** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အသုကယံၣ်ဝဲန့ၣ်တုၤထီၣ်ပြုး
ဒီးပစံးလၢသနီကျးလီၤ. တၢ်သုကယံၣ်န့ၣ်ယံၣ်ယံၣ်ဒီး
အကယံၣ်မုၢ်ဟါမၢ်ကွံၣ်ဒီးပစံးလၢသနီကျးလီၤ. ထီၣ်ရီၤ
တၢ်အိၣ် ဒီးကယံၣ်ကပီၤန့ၣ်တုၤအကယံၣ်ကပီၤမုၢ်ဟါမၢ်
ဒီးမုၢ်သနီကျးကွံၣ်လီၤ. စီၢ်နီၤခိၣ်လၢသရၣ်အိၣ်မုၢ်အ
လီၤသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်မုၢ်ပုၤတထူးဘၣ် ဒီးသနီကျးဝဲလီၤ.
ဒီးအကယံၣ်ကပီၤတဖျါဘၣ်ဝဲလီၤ.

၂၅. **သနီကျး** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်တကလုၢ်န့ၣ်ပကိးလၢသီကရဲ
န့ၣ်တုၤအသ့ၣ်မံဒီးအချံလီၤတကျိၣ်လၢအဖံးကုပူၤန့ၣ်
ပစံးလၢသနီကျးလီၤ. သီကရဲအသ့ၣ်သနီကျးလံ. ပက
မၤအိၣ်အသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနီကျးသ
နီကျးလီၤ. သီကရဲအသ့ၣ်တုၤသနီကျးဒီးတၢ်ကစူၤလီၤ
နီၤလီၤ.

၂၆. **အံၣ်နီ** န့ၣ်မုၢ်ပဟၢဖၢတမုၢ်ဘၣ် ဒီးကလံၤထီၣ်ဝဲဆူ
ပခံတခိဒီးသီၣ်ဝဲပုၢ်ပုၢ်ဒီးပစံးလၢအံၣ်နီလီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢအံၣ်ပုၤအံၣ်နီလီၤ. ပုၤတဂၤအံၣ်ပုၤအံၣ်နီကသ
မိး. အိၣ်ဘူးဒီးယၢတဂ့ၤ.

၁. **နီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပိၢ်မုၢ်န့ၣ်တုၤပကိးအမံၤဒီးပထီၣ်အမံၤခိၣ်
ထံးလၢနီၢ်လီၤ. နီၢ်စၢရဲ, နီၢ်မၤရဲ, နီၢ်ရၤယုလး, ထီ
ရီၤပိၢ်မုၢ်အမံၤန့ၣ်ပကိးလၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်လၢနီၢ်လီၤ.

၂. **နီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပဖိဒ်အပိၢ်မုၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၢ်လီၤ.
နီၢ်စၢ, ဖိအိၣ်န့ၢ်ဖါတၢ်အမုၢ်တဖျါတက့ၢ်. နီၢ်စၢ, ကွၢ်န
ဖိစ့ၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်. နီၢ်စၢဖိအိၣ်ဟံၣ်န့ၢ်န့ၢ်အမုၢ်တက့ၢ်.

၃. **နီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီအဂီၢ်ဒီဂၤညါန့ၣ်ပစံးလၢနီၢ်လီၤ.
ပုၤတဂၤနီၢ်ဆံးကၤ. အဝဲန့ၣ်တဂၤနီၢ်ဒ်ဝဲ, နဟံးတၢ်န

နီ

နီပုံဂလဲၣ်. စဟဲစနီတဂလီၤ. စနီဆံးဒီးစတဟီၣ် တဒိၣ်ဘၣ်. သုနီသဂညါန့ၣ်သုလဲၣ်တဘူၣ်ဘၣ်မ န့ၣ်လဲၣ်. ပုၤကညီလဲၣ်တနီၣ်ယံၣ်ဂလဲၣ်. ဒီးကဘူၣ်ကံ သၢယုၤနီၣ်သဂတဂယီၤလီၤ.

၄. **နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုအဒေၤစာထီၣ်သီဒီးအသၣ်စာမိၤအိၣ်လၢ အိပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဘုနီၣ်လီၤ. ဘုနီၣ်အိၣ်ထီၣ်လံကိးမၤ အသၣ်ပျီၣ်ထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅. **နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဝံၤကိၤ, ပအိၣ်တၢ်လၢကိၤ ဒီးပစံး လၢနီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်တၢ်နီၣ်အိၣ်ဂ့ၤကၤ. အိၣ်တၢ် လၢကိၤတသ့ဘၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်နီၣ်သမိး. မၤတၢ်ဝံၤ ထီၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

၆. **နီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုၣ်အကံၢ်အစၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဒုၣ်နီၣ် လီၤ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်ဒုၣ်တပူၤနီၣ်တအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲ အဖံးလီၤ. တၢ်ဒုၣ်နီၣ်တပူၤအိပူၤန့ၣ်အိၣ်ထဲအဖံးဒီးအ ပုၤန့ၣ်ပအိၣ်သ့ၣ်.

၇. **နီ** အဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. အါနီၣ်, သဲၣ်နီၣ်, ဒိၣ်နီၣ်, စံးဝဲလီၤ. ကစၢ်ယုၤအဘျးဒိၣ်နီၣ်မးလီၤ. ပုၤတၢ် မိတဖၣ်အါနီၣ်မးလီၤ. ညၣ်တပူၤသဲၣ်နီၣ်မးလီၤ.

၈. **နီကပျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလၢလၢပသးပုၤစံၣ်တၢ်ဝဲလၢ ပျီၣ်လၢပလၢဟးဂီၤပုၤကညီတဂၤန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ကပျီၣ် လီၤ. နီၣ်ကပျီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလၢတဂၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လီၤန့ၣ်ပိၣ် မုၢ်န့ၣ်လိၣ်ထီၣ်အသးလၢပိၣ်မုၢ်ဒီးပကိးလၢနီၣ်ကပျီၣ်. ပ ကိးလၢမုၢ်ကိၤလံၤလီၤ. မ့ၢ်လီၤပိၣ်ခွါဒီးမၤကဲထီၣ်က့ၤအ သးလၢပိၣ်ခွါ ဒီးပကိးလၢတၢ်ပလၢလီၤ. ဒီးပလၢဟးဂီၤ တၢ်နးမးလီၤ. ပုၤကညီမ့ၢ်သါကမၤတၢ်ဂ့ၤ ဒီးနီၣ်ကပျီၣ်ပ လၢဟးဂီၤကွၢ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၉. **နီကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကစၢ်ပုၤ, ပမိၢ်ပုၤဒုၣ်လဲၣ်ဒီဂၤညါဒီး ပစံးလၢပနီၣ်ကီၢ်လီၤ. ပုၤကညီနီၣ်ကီၢ်ဒီဂၤညါန့ၣ်ပထံၣ် စိၣ်ဝဲၤကဲၤလီၤ. ပုၤကညီနီၣ်ကီၢ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်, အမဲၣ်, ဒီး စုဒီးခိၣ်ပထံၣ်အီၤနီၣ်ကီၢ်သံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ နီၣ်ကီၢ်အုၣ်သံးလီၤ. နီၣ်ကီၢ်အုၣ်သံးစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **နီကီၢ်ဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုၢ်မၤသးဒ်ထူအသးဘီ ကံၢ်ကလုၢ်ဘူသလါဒီးပစံးလၢနီၣ်ကီၢ်ဘီလီၤ. ဒီးပစံး လၢနီၣ်ကီၢ်ဘီအလုၢ်စုၢ်ကိးလီၤ. နီၣ်ကီၢ်ဘီန့ၣ်တလၢဝဲ ထီၣ်လၢတၢ်ဂီၤအလီၤန့ၣ်ဒ်ထူအသး ဒီးတလၢဘါဝဲ လီၤ.

၁၁. **နီကွဲးတလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤစံၣ်တၢ်ဝဲလၢပူၤလီၤ. စတ သ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်.

၁၂. **နီကျါခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပီ ခိၣ်လၢဟီၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးလၢနီၣ်ကျါခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢနီၣ်ကျါခိၣ်နီၣ် ကျါလၢလီၤ. တၢ်သ့ၣ်အိၣ်လၢ သုၣ်ခဲန့ၣ်စံၣ်လီၤကွၢ်ဆူနီၣ်ကျါခိၣ်လီၤ. ဟံလီၤခိၣ်သဘံၣ်

နီ

လၢနီၣ်ကျါခိၣ်တဂ့ၤ. ဟံထီၣ်က့ၤဆူတၢ်ထီၣ်ထီတက့ၢ်.

၁၃. **နီခိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလၢတသံးဘၣ်ဒီးအိၣ်လၢခိ တယၣ်ဒုၣ်လဲၣ်အံၤပစံးလၢနီၣ်ခိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢနီၣ်ပျီၣ်ခိလီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဒီးအနီၣ်ပျီၣ်ခိလၢ အံၤတယၣ်အံၤတထံၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်လၢညါခိဘၣ်. အ ကလၢထံၣ်တၢ်လၢညါခိလီၤ. ပုၤချၢအံၤမၤနီၣ်ခိတၢ် လီၤ. ပုၤနီၣ်မၤန့ၣ်ပကလၢလီၤ. က့ၤနီၣ်ခိ(ကွၢ် ၃၂), တူၢ်နီၣ်ခိလရၣ်(ကွၢ် ၃၉), ဘၣ်နီၣ်ခိလရၣ်(ကွၢ် ၄၆), အိၣ်နီၣ်ခိ(ကွၢ် ၅၇)

၁၄. **နီကိ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢနီၣ်ကိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် နီၣ်က့ၤအဆိလီၤ. နီၣ်က့ၤနီၣ်ကိစံးဝဲဒၣ်. နီၣ်ကိပတစံး ဘၣ်.

၁၅. **နီယာ်** န့ၣ်ပစံးတသ့ဘၣ်. ပဘၣ်စံးလၢတနီၣ်ယာ် လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတီၤတံၢ်ကွၢ်ကမၤအခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတနီၣ် ယာ်လီၤ.

၁၆. **နီစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်လၢထီၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပိၣ်ခွါအသးဒီး ပိၣ်ထံသ့ၣ်ပိၣ်ခွါအသး ဒီးပကိးထီၣ်န့ၣ်အမံၤလၢနီၣ်စါ လီၤ. နီၣ်စါတဂၤထီၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်မိးလီၤ. နီၣ်စါတဂၤပိၣ်ထံ စါသမိးလီၤ.

၁၇. **နီစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်အကံၢ်အလဲစံးလၢအဆိပူၤန့ၣ် ပစံးလၢနီၣ်စါလီၤ. တၢ်ဒုၣ်အကလုၢ်ကလုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး အနီၣ်စါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်စါနီၣ်စါလီၤ. ဂုၢ်ဒုၣ် န့ၣ်အိၣ်ဒီးနီၣ်စါလီၤ. ဒီးပစံးလၢနီၣ်စါမိၤစကိးလီၤ. သ ကွၢ်ဒုၣ်နီၣ်စါအိၣ်လၢအဆိပူၤစါကဘၣ်ခိလီၤ. ပိနီၣ်စါ (ကွၢ် ၄၅)

၁၈. **နီစါစံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကလုၢ်လၢတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီး ပုၤကအကလုၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်စါစံးလီၤ. ပုၤက ညီနီၣ်စါစံးန့ၣ်တန့ၢ်မၤဘၣ်လၢပယီၤဘၣ်. တလၢနီၣ်စါ စံးန့ၣ်ကတိၤတၢ်တၢ်ပယီၤအသးဘၣ်. ကီၤလၢအဲက လံးနီၣ်စါစံးန့ၣ်ကတိၤတၢ်တၢ်ပယီၤအသးဘၣ်. ပုၤအဲကလံးတနီၣ်နီၤတမ့ၢ်ဘၣ်အဲကလံးနီၣ်စါစံးဘၣ်. မ့ၢ်တရဲၣ်ကံၢ်အဖိလီၤ.

၁၉. **နီဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအက့ၢ်အဂီၤတဒိၣ်ဘၣ်ဝဲဒီးပ စံးလၢနီၣ်ဆံးလီၤ. ပုၤတဂၤအနီၣ်တဒိၣ်ဘၣ်. အနီၣ်ဆံး သမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဆံးသးစါလီၤ.

၂၀. **နီညါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအကလၢအက့ၢ်အဂီၤန့ၣ် ပစံးလၢနီၣ်ညါလီၤ. ပုၤကညီအနီၣ်ညါန့ၣ်မၤသးဒ်အနီၣ် ခိအသးလီၤ. ပုၤကညီမံၤမိၢ်တၢ်လၢအနီၣ်ညါတခိန့ၣ် တလီၤဆိဘၣ်ဒီးအနီၣ်ခိဘၣ်.

၂၁. **နီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကတိၢ်လိၣ်အသးခံၤဒီးအဝဲခံ ၤအဘၣ်စၢၤန့ၣ်အဝဲတဂၤကတိၤထီၣ်စကိးဒီးပစံးလၢ နီၣ်ထီၣ်အသးလီၤ. စကတိၤဒုၣ်စတၢ်ဒီးပုၤဂၤနဲၣ်န့ၣ်

နီပမုဒ်အပူ

ထိုင်နသးဘဉ်မနုလဲဉ်. ပှါခံဂကတိလိာ်အသးဒီးအ
ဝဲတဂနီထိုင်အသးလာတါဘဉ်စါလီၤ.

၂၂. **နီဒိဉ်ဘိ** န့ဉ်မုပှါပိာ်မုဒ်အမုဒ်ကနီခဲလၢာ်န့ဉ်
ဖိသုဉ်ခွါကိးမုဒ်အမံၤလၢထါအကျိာ်ဒီးကိးဝဲလၢနီဒိဉ်
ဘိလီၤ. နီဒိဉ်ဘိန့ဉ်မုဒ်ဖိသုဉ်ခွါကိးမုဒ်ပမုဒ်ကနီအမံၤ
လီၤ.

ပှါလၢစါခိဉ်ခးစု ပှါလၢစါခိဉ်ခဉ်လၢာ်
နီဒိဉ်ဘိထုးထီဉ်ခးစု နီဒိဉ်ဘိထုးထီဉ်န့ဉ်ယၢ

၂၃. **နီနီ** န့ဉ်မုဒ်တၢ်အကုၢ်အဂီၢ်တမံၤမံၤလီၢ်တၢ်လီၤ
ဆဲးဒီးပစံးလၢတၢ်နီနီလီၤ. တၢ်န့ဉ်မုဒ်ပှါကညီနီနီမုဒ်
တလၢလဲဉ်. မုဒ်ပှါကညီနီနီဒီးကတိပှါကညီက
ကျါကၢ်သၢ. မုဒ်ဘိဉ်သအိဉ်နီနီဒီးကအုဉ်ပှါလီၤ.
ထံအံၤမုဒ်ထံနီနီခါ. မုဒ်ထံယဲခါ. စတသုဉ်ညါဘဉ်.
ထံနီနီလီၤ.

၂၄. **နီနီ** အိဉ်ထဲတၢ်ကတိအဝဲအံၤတဘီလီၤ. ဘဉ်
ကမုဒ်နီနီလဲခါ. လဲၤနီနီတၢ်ဒီးတၢ်ဘုးအသးလီၤ. ပှါ
တဂမံၤဒီးမံၤနီနီလီၤ. ပှါတဂမံၤအိဉ်မုဒ်ဒီးအိဉ်နီနီ လီၤ.
ပှါတဂမံၤဟီဉ်ဒီးဟီဉ်နီနီလီၤ.

၂၅. **နီပမုဒ်ပူ**. No.160.၁၆၀. ပအဲကရးလၢပူၤ တ
ဂအံၤအဖိမုဒ်အိဉ်တဂဒီးအဖူဉ်ဒိဉ်ဒီးအမိအပၢ် ဟ်
အီၤလၢနီပူၤန့ဉ်ဒီးတထံဉ်ဘဉ်မုဒ်ခါလီၤ. ဟီဉ်ခိဉ်မု
ခိဉ်ဘဉ်. ဒီးအိဉ်ဝဲလၢနီပူၤန့ဉ်ဒီးဒိဉ်ထီဉ်ဝဲသုဉ်သု
ဟးဝဲ ဒီးစံးအမိအပၢ်တၢ်မိဉ်ထီဉ်ဘဉ်စါသးဒီးမုဒ်
ဟီဉ်ခိဉ်ကၢ. မိသုဉ်ပၢ်သုဉ်ခါ. ဒီးယုဝဲအခွဲးလၢအမိ
အပၢ်န့ဉ်ဒီးအမိအပၢ်စံးအီၤဖိမုဒ်ခါ. တၢ်မုဒ်ထီဉ်န့ဉ်
သးဒီးကွၢ်လီၤကၢ်လၢနီအဖိလၢန့ဉ်န့ဉ်မုဒ်ခါ. မုဒ်
န့ဉ်တၢ်မုဒ်ထီဉ်န့ဉ်သး ဒီးမၤထုဉ်ဖျါထီဉ်နီအခိဉ်န့ဉ်
ဒီးကွၢ်ထီဉ်ကၢ်မုဒ်န့ဉ်န့ဉ်မုဒ်ခါ. မုဒ်ယီၤမိသုဉ်ပၢ်
သုဉ်စံးအသးန့ဉ် ဒီးမုဒ်ဟီဉ်ခိဉ်န့ဉ်ပထံဉ်တသကုၢ်
ဘဉ်. မိသုဉ်ပၢ်သုဉ်ခါ, စံးဝဲဒ်န့ဉ်ဒီးလဲၤထီဉ်ဝဲသုဉ်
န့ဉ်လီၤ. ဒီးထီဉ်ထီဉ်မုဒ်ခါလီၤလၢမုဒ်န့ဉ်ဒီးအသံဂီၢ်
ဝဲလၢအပျါအဘိဉ်န့ဉ်အပျါစံးဝဲမးမုဒ်ဒီးလီၤလီၤကစၢ်
မုဒ်ခါ. ဒီးပအဲကရးအဖိမုဒ်န့ဉ်စံးအပျါအဘိဉ်တဖဉ်
တၢ်လၢမုဒ် ဒီးလၢအံၤမုဒ်ဖူဉ်ဒိဉ်န့ဉ်စါပၢ်ခါ. ဒီးအပျါတ
ဖဉ်စံးဝဲကစၢ်မုဒ်ခါ. တၢ်လၢမုဒ်ဒီးလၢအံၤအဖူဉ်ဒိဉ်န့ဉ်
ပၢ်ယာ်ကစၢ်မုဒ်ခါ. မုဒ်န့ဉ်ဒီးကလဲၤဒိဉ်ဝဲလၢစါဖိခိဉ်
န့ဉ်လီၤ. စံးဝဲဒ်န့ဉ်ဝဲဒီးထီဉ်ထီဉ်လၢထီဉ်ယူၤလၢတၢ်ဖး
ဖိန့ဉ် ဒီးသံဂီၢ်အပျါအဘိဉ်န့ဉ်တၢ်လၢထီဉ်အံၤမုဒ်အဖူဉ်
ဒိဉ်န့ဉ်မိသုဉ်ပၢ်သုဉ်ခါ. ဒီးအပျါစံးဝဲကစၢ်မုဒ်ခါ. တၢ်
လၢထီဉ်အံၤအဖူဉ်တဖဉ်န့ဉ်ဘဉ်ကစၢ်မုဒ်အပၢ်ဘဉ်.
မုဒ်ယီၤန့ဉ်ထီဉ်ခါယူၤလၢယဖိခိဉ်တဂ့ၢ်. စံးဝဲဒ်န့ဉ်ဒီး
ထီဉ်ဖးဒိဉ်ခဲဘဉ်န့ဉ်ဒီးလီၤတဲာ်သံဝဲလီၤ. တးဒီးမုဒ်လၢပ

နီပမုဒ်အပူ

အဲကရးလၢန့ဉ်တဂအထီဉ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးန့ဉ်ယု
က့ၤအထီဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးလၢအဖိမုဒ်စံးထီဉ်
လီၤတဲာ်သံတဂန့ဉ်ဆိမိဉ်ဝဲ. တၢ်အံၤစဖိမုဒ်
အံၤစပၢ်ယီၤအံၤတသုဘဉ်. စါမုဒ်ပၢ်ယီၤအံၤဒီးပှါအ
တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ဉ်သံကလၢလီၤ. ဒီးပှါကဟဲဒုးစုစုဝဲ
ကဟးဂီၢ်လီၤ. ဆိမိဉ်ဝဲဒ်န့ဉ်ဒီးစံးအပျါအဘိဉ်. ပျါသုဉ်
ခါမၤန့ဉ်တလိတဖျါတက့ၢ်. ပျါသုဉ်ခါ. ဒီးအ ပျါ တ
ဖဉ်န့ဉ်မၤန့ဉ်အကစၢ်တလါန့ဉ်လီၤ. အပျါတဖဉ်န့ဉ်မၤ
တလါန့ဉ်ဝဲ ဒီးဒုးန့ဉ်ထီဉ်အကစၢ်ကစၢ်မုဒ်မၤတ
လါဝဲလံကစၢ်ခါ. တးဒီးပအဲကရးန့ဉ်ကိးထီဉ်အပျါ
အဘိဉ်န့ဉ် ဒီးဒၢန့ဉ်အဖိမုဒ်န့ဉ်ဆူတလါပူၤန့ဉ်လီၤ.
ကယဲၢ်အဖိမုဒ်အကူအသိးအကယၢအကယဲန့ဉ်ဒၢန့ဉ်
ဆူ တလါပူၤန့ဉ်ဒီးပံးယာ်ဝဲယါပနၢ်ဒီးလဲၤတိာ်ဆူယီဉ်
စ့ၢ်ကီၤစ့ၢ်န့ဉ်ဒီးတၢ်လီၤဝဲဆူပီဉ်လဲဉ်အသးကံၢ်ပူၤန့ဉ်
လီၤ. ဒီးပအဲကရးလၢန့ဉ်တဂအံၤအဖိမုဒ်အိဉ်တဂအံၤ
အဖူဉ်ဒိဉ်ကဘိဒိဉ်ဒီးအပၢ်ယုန့ဉ်အမိအံၤပိာ်မုဒ်လၢအ
ကြးဒီးအီၤန့ဉ်တအိဉ်ဘဉ်နီတဂဘဉ်. ဒီးပအဲကရး
လၢန့ဉ်တဂအံၤန့ဉ်ဟူဝဲအဖိမုဒ်အိဉ်တဂအံၤအဖူဉ်ဒိဉ်
ကၢ. ဒီးပအဲကရးန့ဉ်ဆူယီၤလံာ်ဆူအဝဲတဂအိဉ်ဒီး
ကလုာ်လိာ်ကတိလိာ်အသးခံၤန့ဉ် ဒီးပအဲကရးခံၤ
န့ဉ်အသးဒ်သိး ဒီးပအဲကရးခံၤန့ဉ်ကဖျါအဖိန့ဉ်လီၤ.
ဒီးပအဲကရးအဖိမုဒ်န့ဉ်ဟဲဝဲဆူပိာ်မုဒ်အိဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးပ
အဲကရးန့ဉ်လဲၤကိးထီဉ်က့ၤအဖိမုဒ်လၢပိာ်လဲဉ်ပူၤန့ဉ်
ဒီးစံးအဖိမုဒ်ဖိမုဒ်ခါ. ပိာ်ခွါလၢအကြးဒီးန့ဉ်အံၤပၢ်ယုန့
န့ဉ်လဲၤဖိမုဒ်ခါ. ဒီးအဖိမုဒ်န့ဉ်သီဂီၢ်အပၢ်ပိာ်ခွါလၢအကြး
ဒီးယၢအံၤမုဒ်အအိဉ်ဝဲလဲဉ်ပၢ်ခါ. ဒီးအပၢ်စံးအီၤပိာ် ခွါ
ဟဲမၤဒီးကသုဉ်န့ဉ်လဲဉ်ဖိမုဒ်ခါ. ဒီးပိာ်မုဒ်န့ဉ်ကွၢ်ယီၤ
ပိာ်ခွါန့ဉ်ဒီးပိာ်ခွါန့ဉ်လီၤတဲာ်သံလၢကသုဉ်ခိဉ်န့ဉ်လီၤ.
ဒီးပိာ်မုဒ်န့ဉ်စံးဝဲစပၢ်ယုန့ဉ်စံးဝဲတၢ်ကတိလိာ်ဘဉ်
မၤအသးဒီးယၢလဲဉ်. ဒီးပိာ်မုဒ်န့ဉ်ဟဲထီဉ်က့ၤပိာ်ခွါအ
စိဉ်န့ဉ်ဆူကသုဉ်ခိဉ်န့ဉ် ဒီးပိာ်မုဒ်န့ဉ်ဒီးထီဉ်ကသုဉ်ဒီး
စံးအပၢ်စကဟးသံကွၢ်စသးလီၤ. ဒီးပတိာ်ဆူပျါကျါ
န့ဉ်ဒီးတုၤလၢပျါကျါ ဒီးဟ်လီၤအဝါန့ဉ် ဒီးဝံၤက့ၤအဝါ
န့ဉ်မုဒ်ထီဉ်က့ၤဒီးယုအီၤထံဒီးအမါဒီးအမါန့ဉ်ယုထံဒီး
ထီဉ်လၢကလိးလိာ်ထီဉ်အသးလၢပိာ်မုဒ်တဂၢ် ဒီးစံးပ
အဲကရးအဖိမုဒ်န့ဉ် ထံအိဉ်ယာ်လၢန့ဉ်တပူၤယာ်. ဒီး
စံးပအဲကရးအဖိမုဒ်န့ဉ်တၢ်လၢထံပူၤန့ဉ်ပလဲၤဒၢန့ဉ်အီၤ
အံၤကယဲၢ်ပကူပသးန့ဉ်ပတကူတသးဘဉ်ဘဉ်. ကယဲၢ်
ကယၢလၢပလဲၤန့ဉ်ပဘဉ်ဘဉ်လီၤကွၢ်လီၤ. ဒီးဘဉ်လီၤ
ကွၢ်အကယၢလၢအလီၤန့ဉ်ဒီးကူထီဉ်ယာ်လၢန့ဉ်ဒီး
လဲၤဒၢန့ဉ်လီၤ. ဒီးကလိးန့ဉ်လိာ်ထီဉ်အသးလၢပ
မုဒ်ကနီ ဒီးကူထီဉ်ပအဲကရးဖိမုဒ်န့ဉ်အကူအသိးန့ဉ်

နီပမုဒ်အပူ

ဒီးဒီးထီၣ်ကသုၣ်လၢပအဲကရးဖိမုၣ်အလီၢ်န့ၣ်ဒီးကိးထီၣ်ပိၣ်ခါန့ၣ်ဆူကသုၣ်ခိၣ်ဒီးပတီၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးအဖိမုၣ်န့ၣ်လဲၤဒၣ်ထံၣ်က့ၤဒီးကွၢ်အကသုၣ်န့ၣ်ဇီၣ်တအိၣ်အဝါဇီၣ်တအိၣ်ဘၣ်လီၤ.ဒီးပအဲကရးဖိမုၣ်န့ၣ်လူၤပိၣ်ကသုၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.လူၤဝဲဒီးတုၤလၢဝုၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးဖိမုၣ်အဝါန့ၣ်အိၣ်လၢဝုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝုၣ်န့ၣ်ဇီၣ်ပအဲကရးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးပဝုၣ်ဖိတဖၣ်မၤဝဲအတၢ်အိၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ် ဒီးကလိးမုၣ်လၢအလိၣ်ထီၣ်အသးလၢပမုၣ်ကနီၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးကလိးန့ၣ်လိၣ်ထီၣ်အသးလၢပမုၣ်ကနီၣ်န့ၣ်ပအဲကရးအဖိမုၣ်န့ၣ်တ သ့ၣ်ညါဘၣ်.ဒီးကလိးမုၣ်န့ၣ်ပဝုၣ်ဖိတဖၣ်လၢပုၤအကူအသိးတအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟ်လၢဝုၣ်ပုၤတဂ့ၤ. ဒီးပဝုၣ်ဖိတဖၣ်ဟီၣ်ထီၣ်ကွၢ်ပုၤအကူအသိးတအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးအဖိမုၣ်တကန့ၣ်ဟးဝဲဒီးထံၣ်လိၣ် အ သးဒီးကီၤလၢဖိတဂၤ ဒီးဝဲဒ်ကီၤလၢဖိမၤပဝဲဒၣ်မၤပုၤ ဂၤဟီၣ်ထီၣ်ကွၢ်ပုၤလီၤ. ပဝဲဒၣ်အံၤကိးလိၣ်မးပသးလၢပုၤလၢဝဲလီၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်ကိးပအဲကရးအဖိမုၣ်န့ၣ်လၢဝဲလီၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်အထဲအိၣ်ဒီးတဘျီဒီးဂီၤန့ၣ်အဝဲန့ၣ်တကွၢ်ဒီးကွၢ်က့ၤဝဲတကွၢ်လီၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤမၤသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်သ့သ့တနံၤဒီးလဲၤဆါအသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်န့ၣ်တယိးဒီးန့ၣ်ကိးမုၣ်န့ၣ်ဒီးမုၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲန့ၣ်စံးအီၤစၢ်ပုၤကီၤလၢဖိမၤ, နၢ်လဲၤမၤသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဟ့ၣ်ကၢ်ယၤဒီးစကလဲၤဆါန့ၣ်န့ၣ်. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤမၤသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်ဒီးဟဲက့ၤဟ့ၣ်အဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲန့ၣ်လဲၤဆါသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ် ဒီးပုၤအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ကိးမုၣ်န့ၣ်ဒီး ဒီးဟဲက့ၤအိၣ်ယုၤအပုၤကီၤလၢဖိန့ၣ်လီၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်စံးဝဲဒ်ဇာတအိၣ်တၢ်အိၣ်အံၤန့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်ဖဲလဲၣ်ဝဲဒ်ဇာ. ဒီးအဝဲန့ၣ်စံးအီၤစၢ်လဲၤဆါသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်ဒီးစၢ်ပုၤအိၣ်လီၤပုၤဇာ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤမၤသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်သ့သ့တနံၤဒီးမၤအ ဝဲလဲၤဆါကိးမုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲန့ၣ်လဲၤဆါသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤအိၣ်ပုၤအိၣ်ပုၤကူပုၤသိးက့ၤဝဲ ဒီးအပုၤကီၤလၢဖိမၤခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤမၤန့ၣ်အဝဲန့ၣ်သ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်ကိးမုၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တနံၤဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်စံးဝဲတၢ်မိၣ်မံၤသးကၢဝဲဇာ. ဒီးအဝဲန့ၣ်စံးအီၤမံၤဒီးတဂ့ၤပုၤဇာ. ဒီးအဝဲန့ၣ်စံးအပုၤကီၤလၢဖိန့ၣ်တၢ်မုၣ်မိၣ်မံၤန့ၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ဒၣ်ကယၢ်စၢ်သ့ၣ်မုၣ်ထူးယုၣ်ထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်ခံၣ်န့ၣ်ပုၤဇာ. ဒီးခုၣ်န့ၣ်ကၢ်စၢ်တၢ်ပုၤထူးယုၣ်ထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်ခံၣ်န့ၣ်ပုၤဇာ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်မၤဝဲယီၤအဝဲန့ၣ်စံးအီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲန့ၣ်စံးန့ၣ်မၤဝဲဒၣ်ဝဲဒ်ကိးမံၤဒီးဒီးစံးဘၣ်အဝဲလီၤ. ဒီးအဝဲန့ၣ်စံးအီၤတၢ်မုၣ်မိၣ်မံၤန့ၣ်သးဒီးမံၤကၢ်န့ၣ်ပုၤဇာ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်တၢ်မိၣ်မံၤအသးဒီးမံၤဝဲလီၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်မံၤသးပုၤဝဲဒီးပုၤဂၤဟဲပုၤသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲန့ၣ်ဆါ

နီပမုဒ်အပူ

သ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်ဒီးန့ၣ်စ့ပုၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ခံၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပအဲကရးဖိမုၣ်န့ၣ်ပုၤကူပုၤသိးက့ၤဝဲဒီးပုၤဝဲဒ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးဖိမုၣ်န့ၣ်ကွၢ်ဝဲလၢပုၤအဖီၣ်ပုၤအယၢ်န့ၣ်ဒီးပုၤန့ၣ်ပုၤယၢ်ဂၤဒီးအဝဲန့ၣ်ပုၤဝဲယၢ်ဂၤစကိးလီၤဒီးအိၣ်ဝဲယၢ်ယံၣ်ဒီးပအဲကရးဖိမုၣ်န့ၣ်စံးအပုၤကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤထီၣ်ခးစါကၢ်ပအဲကရးန့ၣ်န့ၣ်. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤထီၣ်ခးစါပအဲကရးန့ၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲယၢ်ယံၣ်ဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူအဝဲအိၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲန့ၣ်စံးအီၤန့ၣ်လဲၤထီၣ်ခးစါအီၤဒီးမၤကၢ်အလဲၤယုၤဒၣ်န့ၣ်ဆူန့ၣ်ပုၤန့ၣ်န့ၣ်. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်လဲၤထီၣ်ခးစါပအဲကရးန့ၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ကစၢ်ဇာ. နၢ်ဂုၤန့ၣ်ပုၤအံၤန့ၣ်လဲၤဆူၣ်စကိးတစုစုဇာ. ကစၢ်ဇာ.ဒီးပအဲကရးစံးဝဲဒၣ်စတလဲၤဆူၣ်ဘၣ်ကီၤလၢဖိမၤ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်ဆိုးထီၣ်ပအဲကရးန့ၣ်ကစၢ်ဇာ ပကလဲၤဆူၣ်ကၢ်ပုၤအံၤတစုကစၢ်ဇာ. ဒီးပအဲကရးန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်လဲၤကၢ်န့ၣ်ကီၤလၢဖိမၤ. မုၢ်ယီၤန့ၣ်ဒီးကစၢ်ဇာ. ကုၢ်ကက့ၤဆူဟံၣ်ဒီးကုၢ်ဖိကဟဲလၢဂီၤလီၤကစၢ်ဇာ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်က့ၤဝဲဆူအဟံၣ်လီၤ. ဒီးစံးဘၣ်အဝဲန့ၣ်ခံၣ်အံၤပအဲကရးကဆူၣ်ပုၤလီၤဝဲဒ်ဇာ. ဒီးပအဲကရးဖိမုၣ်န့ၣ်ကတီၤန့ၣ်ပုၤကီၤလၢဖိမၤအတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ကိးမံၤဒီးဒီးဒၣ်ဝဲလၢတဒီးအုၣ်ဂီၤအပုၤန့ၣ်လီၤ. လၢမုၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ဂီၤသီၣ်ထီၣ်ဒီးကီၤလၢဖိမၤလဲၤဆူပအဲကရးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးန့ၣ်လဲၤဆူၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. လဲၤမုၢ်ဘၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ကီၤလၢဖိမၤတၢ်သ့ၣ်ဝဲလဲၤပသးလဲၤကီၤလၢဖိမၤ.ဒီးကီၤလၢဖိဆိုးထီၣ်အီၤကစၢ်ဇာ. တၢ်သ့ၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်သးဒီးအိၣ်ကၢ်မုၢ်န့ၣ်. ကစၢ်ဇာ. ဒီးပအဲကရးစံးဝဲကီၤလၢဖိမၤ.မုၢ်တပုၤဘၣ်. ဒီးကီၤလၢဖိဆိုးထီၣ်ကစၢ်ဇာမုၢ်အိၣ်ယၢ်ကစၢ်ဇာ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်မၤန့ၣ်ပအဲကရးအမုၢ်ဒီးတၢ်ဝဲဒ်တၢ်ဆါတမံၤလၢလံၤဒီးခူးစုခူးထူအိၣ်မးကိးအမံၤဒီးလီၤ. ဒီးပအဲကရးန့ၣ်အိၣ်မုၢ်ဝဲဒ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. ကီၤလၢဖိမၤ. မုၢ်နထံၣ်န့ၣ်သလၢစုသလၢထူအံၤဖဲလဲၣ်ကီၤလၢဖိမၤ. ဒီးကီၤလၢဖိဆိုးထီၣ်အီၤကစၢ်ဇာ, သလၢစုသလၢထူန့ၣ်တၢ်ဇါကစၢ်ဇာ. လၢစဝဲၣ်မုၣ်အဟံၣ်န့ၣ်အါနီၣ်မးလီၤ.ကစၢ်ဇာ. ဒီးကီၤလၢဖိန့ၣ်က့ၤကိးပအဲကရးန့ၣ်ဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးအဖိမုၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဒၣ်ပုၤန့ၣ်ဒီးတဟဲထီၣ်ဘၣ်. ဒီးပအဲကရးအဖိမုၣ်န့ၣ်က့ၤကိးပအဲကရးန့ၣ်ဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးအဖိမုၣ်န့ၣ်မၤအပျီၢ်အဘီၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤန့ၣ်ပအဲကရးအမုၢ်အထံတၢ်ဝဲဒ်တၢ်ဆါတမံၤလၢလံၤလၢအကြၢးဒၣ်ဒီးပအဲကရးန့ၣ်လၢသလၢစုသလၢထူတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဘၣ်တမံၤလၢလံၤန့ၣ်အိၣ်မးကိးအမံၤဒီးလီၤ. ဒီးပအဲကရးန့ၣ်သံၣ်ဂီၢ်ကီၤလၢဖိမၤအတၢ်ကီၤလၢဖိမၤပုၤယၢ်ဂၤန့ၣ်မုၢ်န့ၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်ဂၤလဲၣ်. ကီၤလၢဖိမၤဒီးကီၤလၢဖိဆိုးထီၣ်အီၤကစၢ်ဇာပုၤယၢ်ဂၤန့ၣ်မၤ

နီ

စာဂ်အခွအပူလီ။ ကစာ၊ မှ်ယီန့ဒီးကီလၢဖိ
ဧ၊ မၤကၢ်နၢ်ဝဲၤထီၣ်ဆူၣ်ပူၤန့ၣ်ကီလၢဖိဧ၊ ဒီး
ကီလၢဖိန့ၣ်စံးဘၣ်အဝဲၣ်ပအဲကရးစံးဝဲန့ၣ်ထီၣ်ဆူ
ၣ်ပူၤဝဲဧ၊ ဒီးပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲယံၣ်ယံၣ်ဒီး
ဟဲထီၣ်ဝဲလီၤ၊ ဒီးပအဲကရးန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢ
အသးဒီးပိၣ်မုၢ်အံၤလီၤကံၤမၤလၢစၢ်မၤလဲၣ်၊ ဒီးပအဲ
ကရးန့ၣ်ကွၢ်ဆူၣ်ပူၤဒီးမၤပိၣ်မုၢ်န့ၣ်ကွၢ်ဒီးအီၤလီၤ၊ ဒီး
ပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်စံးဝဲပဝဲမုၢ်လၢပူၤအဖီၣ်ပူၤအယၢ်
ဒီးပကွၢ်ဒီးနၢတဘျီဘၣ်၊ ဒီးပအဲကရးကိးဝဲယံၣ်ယံၣ်
ဒီးပအဲကရးဖိမုၢ်န့ၣ်ကွၢ်ပိၣ်အခံၤလီၤ၊ ဒီးပအဲကရးအ
မၤကလိးမုၢ်န့ၣ်ထီၣ်လီၤဝဲလၢပအဲကရးဟဲကွၢ်ဒီးပိၣ်
မုၢ်န့ၣ်လီၤ၊ ဒီးကလိးမုၢ်သၢကအိၣ်ပအဲကရးန့ၣ်ဒီးခိး
လီၤဝဲအကျဲလီၤ၊ ဒီးပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်က
လိးအမဲၣ်ဒီးယုၣ်ဝဲလၢအစုမုၢ်န့ၣ်ဒီးကလိးမုၢ်န့ၣ်လီၤ
ယံၤသံလီၤ၊ ဒီးပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်စံးဝဲပအဲကရးဧ၊
နၢ်ကွၢ်ကံၤနၢ်မၤန့ၣ်န့ၣ်၊ ဒီးပအဲကရးန့ၣ်ကွၢ်ဒီးကဲထီၣ်
လၢကလိးန့ၣ်လီၤ၊ ဒီးပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်တလဲၤထီၣ်
ဘၣ်ဆူၣ်ပူၤန့ၣ်ဘၣ်၊ ဒီးစံးဝဲဒုၣ်ပအဲကရးဧ၊ နၢ်မုၢ်မၤ
နီၢ်အသိးစၢ်ကလဲၤထီၣ်ယၢ်၊ ဒီးပအဲကရးန့ၣ်မၤအခွ
အပူၤန့ၣ်ဒီးအခွအပူၤန့ၣ်မၤနီၢ်ဝဲဒီးပအဲကရးအဖိမုၢ်
န့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်ဝဲဆူၣ်ပူၤလီၤ၊ ဒီးကလုာ်ကတိၤလိာ်အသး
ခံၤန့ၣ်ဒီးအိၣ်ကွၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ၊

၂၆. **နီၢ်ပမုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပဒိၣ်မၤ၊စီၤပၤအမၤ၊စီၤပၤဖိမုၢ်၊ပ
ဒိၣ်အဖိမုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၢ်ပမုၢ်လီၤ၊ နီၢ်ပမုၢ်န့ၣ်တ
ဘၣ်ဖဲးဘၣ်မၤဘၣ်၊ ကဲဒိၣ်ကဲပုၤလၢနီၢ်ပမုၢ်လၢဟံၣ်ပူၤ
လီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၢ်လိၣ်နီၢ်ပမုၢ်လီၤ၊ နီၢ်လိၣ်မုၢ်
နီၢ်ပမုၢ်စံးဝဲဒုၣ်လီၤ၊ ခိၣ်နီၢ်ပမုၢ်၊ (ကွၢ်၃၄)၊

၂၇. **နီၢ်မုၢ်ကီၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အမုၢ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်
ဒီးအသၢ်ထဲစုခိၣ်ဒီးပကိးလၢနီၢ်မုၢ်ကီၢ်လီၤ၊ ဒီးပူၤတ
နီၢ်နီၤကိးလၢနီၢ်မုၢ်ကီၢ်ဒီးပူၤတနီၢ်နီၤကိးလၢနီၢ်မုၢ်ကီၢ်
လီၤ၊ နီၢ်မုၢ်ကီၢ်အမုၢ်အိၣ်လၢပုၤကျိၤန့ၣ်အါကၤ၊

၂၈. **နီၢ်လံာ်တိခါ** န့ၣ်မုၢ်ပူၤကညီလၢပူၤတဂၤန့ၣ်အ
ဝါအိၣ်သၢဆဲညါ ဒီးမၤကလိက့ၤကါဆူၣ်ဆူၣ် ဒီးန့ၣ်ဝါ
အါအါဒီးပူၤသးဟ့ၤအီၤန့ၣ် ဒီး ပူၤကိးအမံၤလၢအဆါဒီး
ကိးဝဲအမံၤလၢနီၢ်လံာ်တိခါလီၤ၊ အဝါအါဒီးပူၤကိးဆူ
ဖျိးထီၣ်အမံၤလၢနီၢ်လံာ်တိခါလီၤ၊ နီၢ်လံာ်တိခါန့ၣ်ဖဲးခွး
ဒီးအဝါသၢဆဲန့ၣ်အဝါသၢဆဲမၤတနၢၤဘၣ်၊ နီၢ်လံာ်တိ
ခါအခွးလံာ်တက့ၢ်လီၤ၊ ပသးပုၤစံးဝဲဒုၣ်၊

၂၉. **နီၢ်လိနီၢ်ပျီ** န့ၣ်မုၢ်ခူၣ်ထုၣ်ယးမိၤအပိၣ်မုၢ်တဖၣ်
န့ၣ်လဲးန့ၣ်ပဝဲပကလၢဒီးပစံးလၢနီၢ်လိနီၢ်ပျီလီၤ၊ နီၢ်လိ
နီၢ်ပျီန့ၣ်လဲးလိပဝဲပကလၢ ဒီးမၤဝဲလၢအတံၤအသကိး
ဒီးပကိးလၢနီၢ်လိနီၢ်ပျီလီၤ၊ ပမံၤလၢမနၢန့ၣ်ပမ့ၢ်မိၢ်ပိၣ်

နီ

မုၢ်ပိၣ်မၤဒီးမုၢ်နီၢ်လိနီၢ်ပျီလီၤ၊

၃၀. **နီၢ်ဝဲ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဝဲတၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢနီၢ်ဝဲလီၤ၊ စ
အိၣ်မုၢ်ဝဲနီၢ်ဝဲဒီးအိၣ်ကွၢ်န့ၣ်တသၢလီၤ၊ သရၣ်လဲၤတၢ်
နီၢ်ဝဲန့ၣ်ဟဲပၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ၊ စမံၤနီၢ်ဝဲန့ၣ်ဟဲထီၣ်န့ၣ်စအိၣ်
လီၤ၊ ဒီးပစံးလၢနီၢ်ဝဲစကိးလီၤ၊

၃၁. **ကနီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပတကီၢ်ယုၣ်တၢ်ခးယၢၤလၢသ့ၣ်ကျိၤဝဲ
ကျိၤဒီးပစံးလၢကနီၢ်လီၤ၊ ထီၣ်ခိၣ်မုၢ်ဟဲန့ၣ်အိၣ်ဘုဒီးကနီၢ်
တၢ်ခးယၢၤတက့ၢ်၊ ဒီးပကိးလၢတနီၢ်စကိးလီၤ၊ ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢကနီၢ်ကနီၢ်လီၤ၊

၃၂. **ကွၢ်နီၢ်ခိဆူပူၤ** န့ၣ်မုၢ်ပူၤတနီၢ်နီၤစံးဝဲတဲၤပူၤ
လၢစီၤဘီယီအစီၤန့ၣ်တသံဘၣ် ဒီးကွၢ်မုၢ်ဒီးဆူပူၤအပူၤ
ဒီးစံးဝဲလၢကွၢ်နီၢ်ခိဆူပူၤအပူၤလီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ်ဒီးကွၢ်နီၢ်
ခိဆူပူၤအပူၤန့ၣ်တသ့ဘၣ်၊ မုၢ်စီၤဘီယီလိာ်တၢ်လီၤ၊

၃၃. **ကွၢ်နီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပကွၢ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢ
ကွၢ်မုၢ်ကွၢ်နီၢ်လီၤ၊ ကဆိန့ၣ်စတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တခိၣ်ဘၣ်၊
စထံၣ်တခိၣ်ယီၤစတကွၢ်မုၢ်ကွၢ်နီၢ်ကံၤတဘီလီၤ၊

၃၄. **ခိၣ်နီၢ်ပမုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပခိၣ်ညါသးသကီၤသးလီၤ
ဆၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်နီၢ်ပမုၢ်လီၤ၊ ဒီးပကိးလၢခိၣ်ညါ
သးနီၢ်ပမုၢ်စကိးလီၤ၊ ခိၣ်နီၢ်ပမုၢ်န့ၣ်ပယီၤတၢ်တတုၤ
လီၤဘၣ်၊

၃၅. **ခွါနီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပိၣ်မုၢ်လၢတြးလၢပတခွါခဲလၢန့ၣ်
ပိၢ်မုၢ်ဂ့ၤ၊စီၤမုၢ်ဂ့ၤ၊ပကိးမုၢ်အမံၤလၢခွါနီၢ်လီၤ၊ ဒီးပိၣ်
မုၢ်ကဲကဲကဲကိးလိာ်အသးလၢခွါနီၢ်၊ ဒီးဘၣ်တစုစုပိၣ်
ခွါကိးစကိးပိၣ်မုၢ်န့ၣ်လၢခွါနီၢ်လီၤ၊

၃၆. **ယၢနီၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်လၢအိၣ်ဒီးအလုာ်
ဒီးအဘီဒီးအတၢ် ဒီးအဘီကသိၣ်ကသိၣ်လၢပသ့ၣ်အအီၤ
န့ၣ်ပကိးလၢယၢနီၢ်လီၤ၊ တမ့ၢ်ဘၣ်ယၢမံၤဘၣ်၊ မ့ၢ်ယၢနီၢ်
လီၤ၊

၃၇. **တနီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပယုၣ်တကီၢ်တံၣ်ယၢၤလၢသ့ၣ်
ကျိၤကျိၤန့ၣ်ပစံးလၢတနီၢ်လီၤ၊ တနီၢ်တံၣ်ခးယၢၤလၢတၢ်
ဖိတၢ်လံၤဟဲအကျိၤန့ၣ်ပတနီၢ်တံၣ်လီၤ၊ တနီၢ်ခးယၢၤ
လၢသ့ၣ်ကျိၤကျိၤန့ၣ်တုၤဝဲတြး ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ခးတ
ပၢ်ဘၣ်၊ ဒီးပစံးလၢသနီၢ်ဒီးကနီၢ်လီၤ၊

၃၈. **တနီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပတီၤတံၣ်ထံကျိၤန့ၣ်ပစံးလၢတနီၢ်
လီၤ၊ တနီၢ်တံၣ်ထံအကျိၤလၢကပံၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ထံယွၤ
တပၢ်ဘၣ်၊

၃၉. **တူၢ်နီၢ်ခိလရၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပဘၣ်ဖီၣ်ဘၣ်နးဘၣ်ဆူဘၣ်
ဆါလၢပတချုးသံဒီးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပတူၢ်နီၢ်ခိလရၢ်
လီၤ၊ ပူၤအပူၤသီတဖၣ်န့ၣ်တူၢ်နီၢ်ခိလရၢ်လီၤ၊

၄၀. **တိတနီၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လီၤထွံကတၢ်ယၢ်လၢထံကျိၤပူၤ
လၢလၢဂံၢ်လၢလီၤဒီးပစံးလၢတိတနီၢ်လီၤ၊ ဝဲၣ်လီၤထွံ
တိတနီၢ်လၢထံသးကံၤပူၤန့ၣ်တဘီဒီးမုၢ်လီၤဒီၣ်တူၢ်ဒီး

နီ

တိတနီအသးလၢအဖးဖိလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢတိတနီတါတနီလီၤ.

၄၁. **တိတ်တနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖံးခိၣ်ဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြုမ့ၢ်ဂ့ၤ ဇီးမၤသးဒ်ပဖံးန့ၣ်တိတ်တနီအသးဇီးပစံးလၢတိတ်တနီလီၤ. ပုၤတဂၤဖိဇီးအဖံးမၤသးတိတ်တနီလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢတိတ်တနီတိတ်တနီလီၤ.

၄၂. **ထံနီနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံလၢတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဇီးတၢ်ဂၤအထံဘၣ်. ဇီးတမ့ၢ်ဘၣ်ထံဃဲထံဟီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထံနီနီလီၤ. ထံနီနီလၢပအိကိးမ့ၢ်ဆုၣ်မ့ၢ်ဟါန့ၣ်လီၤ.

၄၃. **ထွံၣ်နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်လၢပဘျၣ်ဒၢတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢထွံၣ်နီလီၤ. ထွံၣ်နီန့ၣ်ပဘျၣ်ဒၢအီၤဇီးပဒုးတဲး ဇီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ.

၄၄. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကစၢ်ဖုၣ်လီၤတဆိတဆိန့ၣ်ပစံးလၢပနီလီၤ. ကစၢ်ဖုၣ်လီၤအိၣ်ဇီးပနီခံပနီသၢပနီလီၤ.

၄၅. **ဖိနီၤစၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိလၢအလိၣ်ထီၣ်လၢပသ့ၣ်ပညၣ်ဒုၣ်ပစံးန့ၣ်ပစံးလၢဖိနီၤစၢ်လီၤ. ပုၤကညီဖိနီၤစၢ်န့ၣ်အိၣ်ပစံးန့ၣ်ပစံးလၢဖိနီၤစၢ်တဖၣ်လီၤ. ဖိနီၤစၢ်န့ၣ်ပအိၣ်အီၤဂ့ၤကၤ. မ့ၢ်ပသ့ၣ်ပညၣ်ဒုၣ်ပစံးလီၤ.

၄၆. **ဘၣ်နီခိလရၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘၣ်ဖိၣ်လၢအဒိၣ်လၢခိတယၣ်အီၤဇီးပစံးလၢဘၣ်နီခိလရၢ်လီၤ. ပုၤအိၣ်ဘၣ်လၢကုၣ်ပုၤထီၣ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်နီခိလရၢ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဘျၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်နီခိလရၢ်လီၤ.

၄၇. **မၤယံၣ်မၤနီၤတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်တချၢဘၣ်ဝံၤကီၢ်လၢတကျဲးစးဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤယံၣ်မၤနီၤတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤယံၣ်မၤနီၤတၢ်ဇီးဝံၤထီၣ်ကဲထီၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

၄၈. **မၤယံၣ်မၤနီၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပကိးဇီးတဟဲဘၣ်ပစံးလၢယံၣ်မၤနီၤအသးလီၤ. ပုၤတဂၤပကိးဇီးမၤယံၣ်မၤနီၤအသးဇီးအိၣ်ဒုၣ်အတၢ်လီၤ.

၄၉. **ဝဲၣ်နီၤပၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤဘျၣ်လၢပျၢၤဝံတဖၣ်ဘျၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ထံၣ်တၢ်ပုၤပိၣ်မုၢ်ခံၣ်ဇီးသါကဟဲမၤကဲဒိၣ်ပုၤကညီဇီးကိးဝဲအမံၤလၢဝဲၣ်နီၤပၤလီၤ. ဝဲၣ်နီၤပၤန့ၣ်ဆိးဇီးဖိထူလၢအခိၣ်န့ၣ်ဇီးဘျၣ်ခိၣ်ပုၤတဖၣ်ဖိၣ်ဖိစ့ဖိထူလၢဝဲၣ်နီၤပၤအခိၣ်ဇီးဝဲၣ်နီၤပၤက့ၤက့ၤဝဲလီၤစံးဝဲဒုၣ်. ဇီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲဒုၣ်ဝဲၣ်နီၤပၤန့ၣ်မ့ၢ်ဖုၣ်လၢအဖိမုၢ်လီၤ. ဇီးအခါဝဲဝဲၣ်နီၤပၤဟဲဝဲန့ၣ်ပုၤမၤဘျၣ်အါအါကလဲၣ်လီၤ. ဇီးမၤဘျၣ်တၢ်န့ၣ်သံကျဲတံးဝဲဒုၣ်

မၤဘျၣ်ထီၣ်ထွံသဘျၣ်ယါ
ဝဲၣ်နီၤပၤဟဲအခိၣ်ခါ
သဘျၣ်ယါမၤဘျၣ်ထီၣ်ထွံ
ဝဲၣ်နီၤပၤဟဲအခိၣ်ဖု

နီၣ်

၅၀. **သနီၤ ဇီး တနီၤ** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပတကီၣ်တံၣ်ခးယၢၤန့ၣ်ပစံးလၢသနီၤလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘုနးကၤ. သနီၤတံၣ်ခးယၢၤတက့ၢ်.

၅၁. **ဟုနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုထံးအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ဟုလၢတဘျးတကၢ်တုၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးဇီးအဆိလၢဟုနီၤဟုထံးလီၤ. ဟုနီၤဟုထံးန့ၣ်တကၢ်တုၣ်တဘျးဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၅၁.၁. **ဟီၣ်နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ပုၤအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပအူးဆိၣ်ထီၣ်အဝံလၢဟီၣ်ခိၣ်အဂီၢ်တကလုာ် ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢဟီၣ်ပုၤဟီၣ်နီၤလီၤ. ဟီၣ်ပုၤဟီၣ်နီၤစံးဝဲဒုၣ်.

၅၂. **အနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အကုၢ်အဂီၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အကုၢ်စါဇီးဇီးပစံးလၢအနီၤလီၤ. ပုၤကညီအနီၤခံၣ်န့ၣ်ပမၤတဂၤဇိတနၤဘၣ်. ပုၤကညီအနီၤအါဂၤ ဇီးပကိးအါကၤ. ဘုအနီၤအိၣ်လၢအဒုၣ်အိၣ်ပုၤလီၤ. ချီၣ်အနီၤအိၣ်လၢအကုၢ်အိၣ်ပုၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢအနီၤအနီၤလီၤ.

၅၃. **အနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဇီးပစံးလၢအနီၤလီၤ. အဘျးအတၢ်အနီၤတဖၣ်န့ၣ်တၢ်သးကညီအီၤလီၤ. အပုၤလၢအမ့ၢ်အပုၤနီၤန့ၣ်အသးအိၣ်အဝံလီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ကုၤအနီၤအသးတဖၣ်န့ၣ်တမူၤဘၣ်ပုၤဘၣ်. ပုၤကညီအနီၤအသးတဖၣ်န့ၣ်ကတိၤပုၤကညီကျါကၤလီၤ. ထူအနီၤန့ၣ်တကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဇီးတၢ်ဇီးစ့ဘၣ်.

၅၄. **အနီၤတသပျၢၤကလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒၢတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအနီၤတသပျၢၤကလီဘၣ်လီၤ. ပုၤကညီအနီၤတသပျၢၤကလီဘၣ်ဇီးအဝၢဟးသဒုၣ်အီၤတသ့ဘၣ်လီၤ.

၅၅. **အနီၤအနၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒၢန့ၣ်ပစံးလၢအနီၤအနီၤလီၤ. ပိၣ်မုၢ်အိၣ်ဇီးအနီၤအနၤန့ၣ်တအိၣ်ကြီၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်. အနီၤအနၤကဟးဂီၢ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၅၆. **အနီၤနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကလုာ်တိးမ့ၢ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဇီးပစံးလၢအနီၤနီၤလီၤ. ထူနီၤနီၤ, နီၤနီၤ, စ့အနီၤနီၤမ့ၢ်စ့အစီထံထူအနီၤနီၤန့ၣ်မ့ၢ်ထူအစီထံ. ဇီးပစံးလၢအနီၤနီၤလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်နီၤနီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကလုာ်တမံၤတိးဝဲဒုၣ်ပစံးလၢအနီၤနီၤလီၤ.

၅၇. **အိၣ်နီၤခိတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤနီၤအိၣ်မူဒဲးတၢ် ဇီးပစံးလၢအိၣ်နီၤခိတၢ်လီၤ. ပုၤနီၤန့ၣ်လၢပျၢၤအိၣ်နီၤခိတၢ်လီၤ. ပုၤနီၤမ့ၢ်အိၣ်နီၤခိတၢ်ဇီးပကိးကွံာ်ပုၤနီၤလီၤ.

၁. **နီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဇီးထီၣ်လၢတၢ်ထံးအပြီအဖုၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်လီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢနီၣ်ခါမံၤဇီးလီၤ. နီၣ်န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဇီးပကိးဇီးအမံၤတနီၤလီၤ. လၢပကိးအမံၤတဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်အါတုၤပတုၣ်တပၢ်ဘၣ်လီၤ. နီၣ်ကပိၤ, နီၣ်ကသ့ၣ်မံၤ, နီၣ်ကပိၤမံၤ, လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒဲးအါမးလီၤ.

၂. **နီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢမၤတၢ် ပစူးကုစူးကါတၢ်အပိးအလိကရံကရါတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်လီၤ. နီၣ်ကၣ်, နီၣ်

နိဉ်

ကယိာ်, နိဉ်ကဉ်ထး, နိဉ်ကၢ, နိဉ်က့, နိဉ်ကွဲးခံ, နိဉ်ကွဲးဘိ, နိဉ်ခး, နိဉ်ခူ, နိဉ်ခဲးမဲ, နိဉ်ခွဲးသိဉ်, နိဉ်ခွဲး, နိဉ်ခွဲးထး, နိဉ်ကိာ်, နိဉ်ယုယာ်, နိဉ်စ, နိဉ်စိးပိး, နိဉ်ဆူ, နိဉ်ကၢ, နိဉ်ဆဲး, နိဉ်ဆဲးထး, ဧးလၢန့ဉ်အဖိခိဉ်အိဉ်ဒီးအါမးလီၤ. တၢ်လၢန့ဉ်အဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢပမၤတၢ်အပိးအလီၤလၢအပြဲတဖဉ်အံၤအကလုာ်ကလုာ်န့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်လီၤ. ဟ့ၣ်ယၤလၢနိဉ်ခွဲးသိဉ်န့ဉ်စကဲးကွဲးတၢ်တက့ၢ်.

၃. **နိဉ်ကပိ** န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်အလဲတအိဉ်ဘဉ်ဒီးမၤသးကပုၤဆူဉ်စကဲးကဘဉ်ဒီး ဧးပကိးလၢနိဉ်ကပိလီၤ. ဧးအိဉ်ဝဲလွံာ်ကလုာ်ညါလီၤ. နိဉ်ကပိမးဒိဉ်, နိဉ်ကပိပြဲဒီး, နိဉ်ကပိဝါ, နိဉ်ကပိဂီၤစံးဝဲဒဉ်. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ကပိနိဉ်ကပါလီၤ. နိဉ်ကပိန့ဉ်ပုၤကညီချီအိဉ်ဝဲလီၤ.

၄. **နိဉ်ကသ့ဉ်မဲာ်** န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်မဲထီဉ်လၢပျီပူၤဒီးအဖိမၤသးဒ်ကသ့ဉ်မဲာ်အဆူဉ်အသိးဒီးပကိးလၢနိဉ်ကသ့ဉ်မဲာ်လီၤ. နိဉ်ကသ့ဉ်မဲာ်န့ဉ်အလုာ်ဒ်နိဉ်တၢ်မ့ၢ်အသိး ဒီးအဖိလီၤဆိဒ်ကသ့ဉ်မဲာ်ဆူဉ်အသိးန့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်ကသ့ဉ်မဲာ်လီၤ.

၅. **နိဉ်ကယိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပျီသက့ၢ်လၢပစၢထီဉ်ဒီးအဘိဒီးပသက့ၢ်ဆိအကိာ်န့ဉ်ပစံးလၢနိဉ်ကယိာ်လီၤ. ဧးပစံးလၢနိဉ်ကယိာ်စုာ်ကိးလီၤ. မၤနိဉ်ကယိာ်တဘိ. ပကတယိာ်ဆိလီၤ. ဧးပကိးလၢနိဉ်သယိာ်စကိးလီၤ. တၢ်လၢနိဉ်ကယိာ်န့ဉ်ပတယိာ်ဆိစီၢ်န့ဉ်ပတယိာ်တခူး. ပတယိာ်တၢ်သ့ကိးမံၤလီၤ.

၆. **နိဉ်ကဝါမံာ်** န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်အလုာ်ကဝါ ဒီးပကိးလၢနိဉ်ကဝါမံာ်လီၤ. နိဉ်ကဝါမံာ်န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်လၢအိဉ်ဒီးအမ့ၢ် ဒီးအလုာ်ကဝါဝဲန့ဉ် ဒီးပကိးလၢနိဉ်ကဝါမံာ်လီၤ. နိဉ်ကဝါမံာ်န့ဉ်ပအိဉ်အဒီးလီၤ.

၇. **နိဉ်ကဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပလီၤသ့ဉ်ဖးဝဉ်လုာ်လၢပကဉ်ညဉ်ဒီးပတံာ်ယာ်န့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်ကဉ်လီၤ. နိဉ်ကဉ်န့ဉ်ပကဉ်အိဉ်ညဉ်လၢအလီၤလီၤ. မၤန့ဉ်ယၤလၢနိဉ်ကဉ်တဘိတက့ၢ်. စကကဉ်လီၤညဉ်တဘိလီၤ. ဧးပကိးလၢနိဉ်တံာ်စုာ်ကိးလီၤ.

၈. **နိဉ်ကဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်တံာ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ဝဉ်လုာ်လၢပလီၤသ့ဉ်ဖး ဒီးပတံာ်ညဉ်လၢပကဉ်လီၤလၢမ့ၢ်ကသါဘဉ်န့ဉ်ဒီးတၢ်လၢဝဉ်လုာ်န့ဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တံာ်နိဉ်ကဉ်လီၤ. နိဉ်တံာ်နိဉ်ကဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၉. **နိဉ်ကဉ်ထး** န့ဉ်စတသ့ဉ်ညါဘဉ်. စတထံဉ်ဘဉ်ယဲနီတစုဘဉ်.

၁၀. **နိဉ်ကၢ** န့ဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ကျဲးကျဲးလၢပခူဉ်လၢန့ဉ်လုဒီးပကၢဆံးထီဉ်လၢနီၤလုဒီးန့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်ကၢလီၤ. မၤန့ဉ်ယၤလၢနိဉ်ကၢတဘိတက့ၢ်. စကကူဉ်ကၢထီဉ်လၢတ

နိဉ်

ဖျၢာ်တက့ၢ်. သ့ဉ်ကျဲးကျဲးလၢပကၢတလုာ်သ့ဉ်ဖူမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပခူဉ်ကၢထီဉ်လၢနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပကိးလၢနိဉ်ကၢလီၤ. ကၢတလုာ်ကွဲးသ့ဉ်ဖူလၢနိဉ်ကၢတက့ၢ်. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ဆူနိဉ်ကၢလီၤ.

၁၁. **နိဉ်က့** န့ဉ်မ့ၢ်ထီဉ်လၢသ့ဉ်ဖူဝဉ်ဖူဒီးပကိးလၢနိဉ်က့လီၤ. ဧးဝဉ်က့ဝဉ်ဖူလၢအပြဲန့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်က့စကိးလီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်က့နိဉ်ကိာ်လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်က့နိဉ်က့စကိးလီၤ.

၁၂. **နိဉ်ကွဲးခံ** န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်က့လၢပအံဉ်ဆါ ဒီးပထွါကွဲးပတြုာ်ကွဲးပခံန့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်ကွဲးခံလီၤ. နိဉ်ကွဲးခံနိဉ်ကွဲးယိာ်န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်က့လၢပအံဉ်ဆါဒီးပကွဲးကွဲးပအံဉ်လၢပခံန့ဉ်လီၤ. ဧးပစံးလၢနိဉ်အံဉ်ကွဲးခံစကိးလီၤ.

၁၃. **နိဉ်ကွဲးဘိ** န့ဉ်မ့ၢ်တလၢပိာ်လၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤထီဉ်တကိလၢအလီၤဒီးပကွဲးလံာ်န့ဉ်ပစံးလၢနိဉ်ကွဲးဘိလီၤ. နိဉ်ကွဲးဘိန့ဉ်ပမၤလၢဝဉ်ဖူန့ဉ်သ့စကိးလီၤ. နိဉ်ကွဲးဘိန့ဉ်ပထီထီဉ်တကိလၢအလီၤဒီးပကွဲးလံာ်လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ကွဲးဘိနိဉ်ကွဲးဖိလီၤ. တလၢပိာ်န့ဉ်နိဉ်ကွဲးဘိလၢတၢ်လီၤ. ဧးထီထီဉ်တကိလၢအလီၤဒီးပကွဲးလံာ်လီၤ.

၁၄. **နိဉ်ခး** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤသံကွဲးသဉ်ဘုလၢလၢဝဉ်လုာ်ဝဉ်က့ဒီးတၢ်လၢဝဉ်လုာ်န့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်ခးလီၤ. မၤန့ဉ်ယၤလၢနိဉ်ခးတဘိတက့ၢ်. စကခးသံသဉ်ဘုလၢလီၤ. ဧးပကိးလၢနိဉ်ခးပတုၤလီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ခးနိဉ်ခးလီၤ. ပခးသဉ်ဘုလၢလၢနိဉ်ခးန့ဉ်ပမၤတဆဲးနိဉ်ခးဒီးပထီဉ်ဝံဉ်ဆါဆူဉ်ဆူဉ်ကလဲာ်န့ဉ်ပစံးလၢပခးသဉ်ဘုလၢလၢနိဉ်ခးလီၤ.

၁၅. **နိဉ်ခံ** န့ဉ်မ့ၢ်ဟံဉ်တၢ်ဆူပမံအခိဉ်ထံးတခိန့ဉ်ပကိးလၢသ့နိဉ်ခံလီၤ. သ့နိဉ်ခံန့ဉ်မ့ၢ်ဟံဉ်တၢ်ဆူပမံအခိဉ်ထံးတခိန့ဉ်ပကိးလၢသ့နိဉ်ခံလီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်နိဉ်ခိဉ်သ့နိဉ်ခံလီၤ. ပုၤတကၢမၤဟံဉ်ထီဉ်ထီဆူသ့နိဉ်ခံတခိလီၤ. သ့နိဉ်ခံန့ဉ်ပမံဒီးပတဟံဘဉ်ပခိဉ်ဆူသ့နိဉ်ခံတခိဘဉ်.

၁၆. **နိဉ်ခူ** န့ဉ်မ့ၢ်ပတဲသ့ဉ်အကျိအခိဉ်ဘဉ်ဒ်တပုာ်အသိးဒီးပခူဉ်ဟံဉ်ခိဉ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်ခူလီၤ. ဧးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတဖျၢာ်လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ခူနိဉ်ခဉ်လီၤ. မၤန့ဉ်ယၤလၢနိဉ်ခူတကျိတက့ၢ်စကခူဉ်ဟံဉ်ခိဉ်ပူၤလီၤ. ပုၤကညီတပုာ်မ့ၢ်တအိဉ်ဘဉ်လၢကခူဉ်တၢ်ဒီးမၤနိဉ်ခူလီၤ. ပုၤကညီအိဉ်လၢပုၤလၢကျိန့ဉ်တနီၤနီၤအတပုာ်မ့ၢ်တအိဉ်ဘဉ်ဒီးမၤတပုာ်လၢနိဉ်ခူလီၤ.

၁၇. **နိဉ်ခဲးမဲ** န့ဉ်မ့ၢ်နိဉ်က့လၢပမဲကတံာ်ဒီးပမၤထီဉ်ကွဲးပမဲကတံာ်န့ဉ်ပကိးလၢနိဉ်ခဲးမဲလီၤ. ပုၤကညီန့ဉ်ထီဉ်လၢမၤန့ဉ်နိဉ်က့ဖိတဘိဒီးမၤနိဉ်ခဲးမဲသ့လီၤ. တလၢပတ

နိဋ

ဖက်ဟ်ဒိုက်အသး ဒီးမာနီဉ်ခွဲးဝဲလၢစးဒီးမ့ၢ်အိဉ်တၢ်ဒီးအမဲ ကတံာ်န့ဉ်ခဲးဝဲလၢနီဉ်ခဲးမဲစ့န့ဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢနီဉ်ခဲးမဲနီဉ်ခဲးခိလီၤ.

၁၈. **နီဉ်ခွဲးသိဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပမၤကဆိထီဉ်တၢ်က မ့ၢ်န့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ခွဲးသိဉ်လီၤ.

၁၉. **နီဉ်ခွဲး** န့ဉ်မ့ၢ်နီဉ်က့လၢပမၤထီဉ်ကွၢ်ပနၢ်အိဉ်သူ န့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ခွဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ခွဲးနီဉ် ခွဲးလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ဘျဉ်နီဉ်ခွဲးလီၤ.မၤန့ၢ်ယၤ လၢနီဉ်ခွဲးတဘိတက့ၢ်. စကခွဲးစနၢ်အိဉ်သူလီၤ. ဒီးနီဉ် က့လၢပမၤကပီၤထီဉ်တွဲလဘီ ဒီးပမၤကွၢ်တွဲလဘီအ အိဉ်န့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ခွဲးစကိးလီၤ. ထီရီၤနီဉ်က့လၢပခွဲ တၢ်န့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ခွဲးလီၤ.

၂၀. **နီဉ်ခွဲးထး** န့ဉ်မ့ၢ်တမၢ်ပိဉ်တၢ်ဒီးခွဲးကွၢ်မ့ဉ်ကဖး လၢထးတဘိဒီးတၢ်လၢထးတဘိန့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ခွဲးထး လီၤ. တမၢ်မၤနီဉ်ခွဲးထးန့ဉ်ခွဲးကီဉ်မ့ဉ်ကဖးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ခွဲး ဖိဉ်မ့ဉ်ကဖးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ခွဲးဝဲလၢနီဉ်ခွဲးထးလီၤ. တမၢ်နီဉ်ခွဲး ထးန့ဉ်မ့ၢ်ခွဲးဖိဉ်မ့ဉ်ကဖးဒီးခွဲးကွၢ်မ့ဉ်ကဖးလီၤ.

၂၁. **နီဉ်ကိ** န့ဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဖိဝဉ်ဖိလၢပဆဲးန့ဉ်တၢ်ပူၤတၢ် တုၤဒီးပကိးလၢနီဉ်ကိလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီဉ်ကိတဘိ တက့ၢ်. စကကိတၢ်ပူၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ကိ နီဉ်ကိလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီဉ်ကိနီဉ်ကိတဘိ. စကကိ တၢ်ပူၤလီၤ.

၂၂. **နီဉ်ကိ** န့ဉ်မ့ၢ်နီဉ်က့အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်လုဉ်ဖိဝဉ် လုဉ်ဖိ, သ့ဉ်ဖိဝဉ်ဖိန့ဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်က့နီဉ် ကိလီၤ. နီဉ်က့နီဉ်ကိစံးဝဲဒဉ်.

၂၃. **နီဉ်ယု** န့ဉ်မ့ၢ်ဆုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ဉ်ယံဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤလၢပ ကယုယာ်တၢ်အဂီၢ် ဒီးပကိးလၢနီဉ်ယုလီၤ. ဒီးပကိးလၢ နီဉ်ယုယာ်စုၢ်ကိးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီဉ်ယုတဘိတက့ၢ်. စကယုယာ်တၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ယုနီဉ်ဖိ လီၤ.

၂၄. **နီဉ်ယုယာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ဒ်နီဉ်ယုအသိးလီၤ. ဒီးပုၤတ နီၤနီၤကိးလၢနီဉ်ယုယာ်ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနီဉ်ယု လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်ယံဉ်ဝဉ်စၢဆီဉ်မိၤဆုၢ်မိၤလၢပယုယာ် တၢ်န့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ယုယာ်လီၤ. ယုဉ်လီၤကွၢ်နီဉ်ယုယာ် န့ဉ်တက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ယုဘျဉ်နီဉ်ယုယာ် လီၤ.

၂၅. **နီဉ်ယီၢ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုဉ်ထဲစုမ့ၢ်ဒ်ခိဉ်မ့ၢ် ဒ်ဒီးအသုဉ်အချံၤမၤသးဒ်သဘုအသိးဒီးအသုဉ်ဒ်သဘု အသိးန့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ယီၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ် ဘျဉ်နီဉ်ယီၢ်လီၤ. ဒီးပုၤကညီသ့ဉ်ဝဲဖျးဝဲလီၤ. ပုၤကညီ မၤသ့လုဉ်လၢအလုဉ်န့ဉ်လီၤ.

၂၆. **နီဉ်စ** န့ဉ်မ့ၢ်ပမၤသ့ဉ် ဒီးပတဲဘၣ်အခိဉ်ဒ်ထးပျၢအ

နိဋ

သိးဒီးပတဲသ့ဉ်ဖးသ့ဉ်န့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်စလီၤ. ပုၤမ့ၢ်တိ သ့ဉ်ဖးသ့ဉ်ဒီးစလီၤဝဲလၢနီဉ်စဒီးတီၢ်နီဉ်စအခံန့ဉ်ဒီး သ့ဉ်တကျိန့ဉ်သ့ဉ်ဖးဝဲလီၤ. ပမ့ၢ်တိသ့ဉ်ဖးသ့ဉ် ဒီးပတဲ လီၤနီၢ်စန့ဉ်လီၤ.

၂၇. **နီဉ်စးပိး** န့ဉ်မ့ၢ်ပမၤထီဉ်သ့ဉ်ကျူးကျိဒီးအတီၢ်ဒ် ထးတီၢ်အသိးဒီးပကိးလၢနီဉ်စးပိးလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအ ဆိ လၢနီဉ်စးပိးနီဉ်စးပးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီဉ်စးပိးတကျိ တက့ၢ်. စကစးပိးတၢ်ဘျဉ်အခိဉ်လီၤ. နီဉ်စးပိးန့ဉ်ပပျၢ တၢ်ဒီးပတီၢ်ထးပျၢအခံသ့စကိးလီၤ.

၂၈. **နီဉ်ဆူ** န့ဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်တကျိလၢပမၤစူအခိဉ်ဒီးပလၢဉ် လီၤဟီဉ်ခိဉ်ဒီးပကိးလၢနီဉ်ဆူလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီဉ်ဆူ တကျိတက့ၢ်. စကဆူလီၤဒီးစကစၢယာ်ချံၤလၢအလီၤ လီၤ.

၂၉. **နီဉ်ဆူ** န့ဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်လၢပမၤစူအခိဉ်ဒီးပသ့ဉ်ပပျး တၢ်ချံတၢ်သ့ဉ်ဒီးပဆဲးန့ၢ်ဟီဉ်ခိဉ်ပူၤန့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ဆူ လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ဆူနီဉ်ပူၤလီၤ. ဝဲန့ၢ်ယၤ လၢနီဉ်ဆူတဘိထဲခိဉ်မ့ၢ်ဒ်ဒီးစကဆဲးန့ၢ်ဟီဉ်ခိဉ်ပူၤဒီး စကပျးဘုဒုလီၤ. ဒီးပကိးလၢနီဉ်တုၤစကိးလီၤ.

၃၀. **နီဉ်ဆူ** န့ဉ်မ့ၢ်နီဉ်ကၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်ကျူးကျိ လၢပဆဲးကၢသ့ဉ်ဖူဒီးလၢၢ်ဖးဒ်တဖဉ်န့ဉ်ပကိးဒီး အဆိလၢနီဉ်ဆူနီဉ်ကၢလီၤ. နီဉ်ဆူနီဉ်ကၢစံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၃၁. **နီဉ်ဆဲး** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ယံလၢပသ့ဉ်စူအခိဉ် ဒီးပမၤဒီး အဘိလၢဝဉ်လုဉ်န့ဉ်ပမ့ၢ်ထီထုဉ် ဒီးပဆဲးဆၢထီဉ်ထုဉ် အခါန့ဉ်ဒီးပကိးလၢနီဉ်ဆဲးလီၤ. ပုၤကညီထီထုဉ်န့ဉ် မၤဝဲဒီးနီဉ်ဆဲးကိးဂၤဒီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ် ဘျဉ်နီဉ်ဆဲးလီၤ. နီဉ်ဆဲးန့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ယံလၢပသ့ဉ်စူအခိဉ် ဒီးပမၤအဘိလၢပဆဲးလၢထီဉ်ထုဉ်အတီၢ်န့ဉ်လီၤ.

၃၂. **နီဉ်ဆဲး** န့ဉ်မ့ၢ်ထီရီၤဝဉ်လုဉ်လၢပမၤစူအခိဉ်ဒီးပ ဆဲးတၢ်တမံၤမံၤန့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ဆဲးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢ နီဉ်ဆဲးတဘိတက့ၢ်. စကဆဲးကိဉ်ဒီးစကသုဉ်လီၤလၢ မ့ဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ဆဲးနီဉ်ဆဲးလီၤ.

၃၃. **နီဉ်ဆဲးထး** န့ဉ်မ့ၢ်ထးလၢအခိဉ်စူဖးဒုသဘုဒီးပ ဆဲးကိဉ်လၢပသ့ဉ်ဖိးလၢမ့ဉ်ပူၤန့ဉ်ပကိးလၢနီဉ်ဆဲးထး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤအဲကလံးဖိမၤဝဲလၢအဆဲးအိဉ်တၢ်လၢအိဉ် မၤအိဉ်ကိဉ်န့ဉ်လီၤ.

၃၄. **နီဉ်ဆိဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပခွဲပျီဟီဉ်ခိဉ်အဖိခိဉ်ဒီးပထီထီဉ် သ့ဉ်ဘၣ် ဒီးအဘိန့ဉ်ပဆိဉ်ကွၢ်စယီဉ်စယာ် ဒီးပကိးလၢ နီဉ်ဆိဉ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီဉ်ဆိဉ်တဘိတက့ၢ်. စက ဆိဉ်ကွၢ်စယီဉ်စယာ်လီၤ. ဆိဉ်ကွၢ်စယီဉ်စယာ်လၢနီဉ် ဆိဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီဉ်ဆိဉ်နီဉ်ဆိဉ်လီၤ. နီဉ် ဆိဉ်နီဉ်ဆိဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၃၅. **နီဉ်ဆိဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်နီဉ်တၢ်လၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပ

နိဉ်

ဘျုးအိဉ်ကသုနုဉ်လီၤ. နိဉ်တၢၢ်နိဉ်ဆိဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၃၆. **နိဉ်တကဉ်** နုဉ်မ့ၢ်ပဒုထီဉ်ပသးလၢချိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, နီဉ်သုတကိၢ်လီၤဘဉ်ပုၤတဂ့ၤ, နီဉ်ကလံၤသုတအူဘဉ်ပုၤတဂ့ၤဒီးပစံးလၢနိဉ်တကဉ်လီၤ. ပုၤကညိဆိဉ်လၢဒဲပူၤ ဒီးတၢ်မ့ၢ်ကိၢ်လီၤဘဉ်အိၤ ဒီးဒဲအနုဉ်မ့ၢ်တအိဉ်ဘဉ်နုဉ်မၤဝဲ ဒီးနိဉ်တကဉ် ဒီးကဉ်ကဒုထီဉ်အသးလီၤ. ပုၤမ့ၢ်အိဉ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျိဒီးမၤနုၢ်နိဉ်တကဉ်ဒီးကဉ်တဒါအသးလီၤ. နိဉ်တကဉ်နိဉ်တကဉ်စံးဝဲဒီးအဆိဒဲနုဉ်လီၤ.

၃၇. **နိဉ်တလံၢ်ဘိ** နုဉ်ပုၤယီၢ်ဘုလၢပနၢ်ဒီးခွဲးကဖိထီဉ်ဘုလီၢ်လၢသုဉ်ဖိတဘိဒီးတၢ်လၢသုဉ်ဖိနုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တလံၢ်ဘိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တလံၢ်ဘိတဘိတက့ၢ်. စကခွဲးကဖိထီဉ်ဘုလီၢ်လီၤ. ပုၤယီၢ်ဘုလၢပနၢ်နုဉ်ဒဲကခွဲးကဖိထီဉ်လီၤဒီးမၤနုၢ်တလံၢ်ဘိလီၤ.

၃၈. **နိဉ်တဝံၢ်** နုဉ်မ့ၢ်ပမၤသနုဉ်လၢပထုးတြၢဉ်လၢထံကျိလၢပမၤခံးသုညဉ်အမဲၣ်လၢပမၤအိဉ်ညဉ်နုဉ် ဒီးတၢ်လၢသနုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တဝံၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနိဉ်တဝံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တဝံၢ်နိဉ်တဝံၢ်လီၤ.မၤနုၢ်စနိဉ်တဝံၢ်တဘိတက့ၢ်. စကတဝံၢ်ခံး သုညဉ်အမဲၣ်လီၤ.

၃၉. **နိဉ်တၢ်** နုဉ်မ့ၢ်သုဉ်လၢဖးဒုတဖဉ်နုဉ်ပမၤနုၢ်ဒီးပဝဲကွံာ်အဒု ဒီးပဟ်ဒီးပုဉ်တြးစိးဒီးပမၤပၢၢ် ဒီးပကိးလၢနိဉ်တၢ်လီၤ. မၤနုၢ်ယၤလၢနိဉ်တၢ်တဘိတက့ၢ်. စကတၢ်ထီဉ်ဒဲလီၤ. ပုၤကညိမၤဒဲနုဉ်မၤပၢၢ်လၢနိဉ်တၢ်လီၤ. ပမၤနိဉ်တၢ်နုဉ်မ့ၢ်ပပၢၢ်ထီဉ်ဒဲ, ပပၢၢ်ထီဉ်သုဉ်ဂီၤထီဉ်ဒီးပမၤနိဉ်တၢ်လီၤ. သုဉ်ဖးဒုအိဉ်ဒီးအတၢ်ခံးဒုဒီးပမၤပၢၢ်နုဉ်ပစံးလၢနိဉ်တၢ်လီၤ.

၄၀. **နိဉ်တံာ်** နုဉ်မ့ၢ်ပလီၤသုဉ်ဖးဝဲလုဉ်လၢအိဉ်ဒီးအကဆူးလၢတလီၤဖျဉ်ဘဉ်နုဉ်ပတံာ်ညဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ညဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒီးပကိးလၢနိဉ်တံာ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်ကဉ်စကိးလီၤ. မၤနုၢ်ယၤလၢနိဉ်တံာ်တဘိတက့ၢ်. စကတံာ်အိဉ်ညဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တံာ်နိဉ်ကဉ်လီၤ. နိဉ်တံာ်နိဉ်ကဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၁. **နိဉ်တံာ်** နုဉ်မ့ၢ်နိဉ်ကဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲလုဉ်လၢပလီၤဖး ဒီးစဲဘူးဒီးလၢအခံတစဲးနုဉ်အိဉ် ဒီးအကဆူးဒီးပတံာ်ညဉ်ကဉ်ညဉ်နုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တံာ်နိဉ်ကဉ်လီၤ. ဒီးနိဉ်ကဉ်အဆိမ့ၢ်နိဉ်တံာ်, ဒီးနိဉ်တံာ်အဆိမ့ၢ်နိဉ်ကဉ်လီၤ.

၄၂. **နိဉ်တံာ်** နုဉ်မ့ၢ်ထးလၢတမၢ်တံာ်ထးလၢထီဉ်ဂီၤဝဲနုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တံာ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်တံာ်ထးတစုစုလီၤ. တလၢတံာ်ထးလၢနိဉ်တံာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ

နိဉ်

လၢနိဉ်တံာ်နိဉ်တံာ်လီၤ.

၄၃. **နိဉ်တံာ်** နုဉ်ထီဉ်ရီၤပကၢ်ချးဝဲလုဉ်ဒီးအိဉ်ဒီးအကဆူးဒီးပကိးလၢနိဉ်တံာ်လီၤ. ပကၢ်ချးထးအိဉ်ဒီးအကဆူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကၢ်ချးဝဲလုဉ်အိဉ်ဒီးအကဆူးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပကိးလၢနိဉ်တံာ်လီၤ. မၤနုၢ်ယၤလၢနိဉ်တံာ်တဘိစကတံာ်နုဉ်မ့ၢ်ကဖးတလိဉ်တက့ၢ်.

၄၄. **နိဉ်တၢ်** နုဉ်မ့ၢ်နိဉ်ဘျဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထးပူ နိဉ်တဘျဉ်တဘျဉ်နုဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တၢ်နိဉ်ဘျဉ်လီၤ. နိဉ်တၢ်နိဉ်ဘျဉ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄၅. **နိဉ်တၢၤ** နုဉ်မ့ၢ်ပပိဉ်တိၢ်ပိဉ်စုဒီးအလုဉ်ဒီးအဘိလၢအလုဉ်မၤသးကၢၤဒါဒီးပဘျဉ်အိဉ်ကသုနုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တၢၤလီၤ. မၤနုၢ်ယၤလၢနိဉ်တၢၤတဘျဉ်တက့ၢ်. စကဘျဉ်အိဉ်ကသုလီၤ. နိဉ်တၢၤနိဉ်ဆိဉ်နုဉ်မ့ၢ်ပဘျဉ်အိဉ်ကသုလီၤ.

၄၆. **နိဉ်တုၢ်** နုဉ်မ့ၢ်ပသုးကဆုဉ်ဝဲလုဉ်ဖိတဘိဒီးပမၤစုအခိဉ်ဒီးပဆဲးဖျိတၢ်ဖဲးတၢ်ညဉ်. ထီဉ်ညဉ်ဆိညဉ်လၢပသုဉ်လီၤလၢမ့ၢ်အသးနုဉ်ဒီးတၢ်လၢဝဲလုဉ်သုဉ်လုဉ်နုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တုၢ်လီၤ. နိဉ်တုၢ်နုဉ်ပတုၢ်ဖျိတၢ်ညဉ်ဒီးပသုဉ်လီၤလၢမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တုၢ်နိဉ်တုၢ်လီၤ. နိဉ်တုၢ်နိဉ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၇. **နိဉ်ထူးပုဉ်** နုဉ်မ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်လီၤလၢပပုဉ်လီၤပထူးပူၤထံလၢအပူၤနုဉ်ပကိးလၢနိဉ်ထူးပုဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ထူးပုဉ်နိဉ်ထူးပုဉ်လီၤ. မၤနုၢ်စနိဉ်ထူးပုဉ်တဖျဉ်တက့ၢ်. စကပုဉ်လီၤစထူးပူၤထံလၢအပူၤလီၤ. နိဉ်ထူးပုဉ်နုဉ်ပုၤလၢကဲဒိဉ်တဖဉ်မၤဝဲလၢတိၢ်လီၤ. ဒီးပုၤဖိဉ်ဖိမၤဝဲလၢတိၢ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်လီၤတကလုဉ်နုဉ်မၤဝဲလၢတိၢ်ခိဉ်တနီၤ, လၢတိၢ်တနီၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢနိဉ်ထူးပုဉ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ထူးပုဉ်နိဉ်ထူးပုဉ်လီၤ.

၄၈. **နိဉ်တိဉ်ကျိဉ်** နုဉ်မ့ၢ်စိးသီဒိတၢ်ကတလုဉ်တိဉ်ပံၢ်ကလၢ် ဒီးသီဉ်ဒိတဒုအသး ဒီးပကိးလၢနိဉ်တိဉ်ကျိဉ်လီၤ. နိဉ်တိဉ်ကျိဉ်နုဉ်လၢသီပထံဉ်ထံစိးသီအဝဲလီၤ. မ့မ့ၢ်ခဲကနုဉ်အံၤပထံဉ်ဒီးသရဉ်မၤဝဲအိဉ်စုၢ်ကိးလီၤ. နိဉ်တိဉ်ကျိဉ်နုဉ်အခံစ့ၤတလီၤ ဒီးအခိဉ်စဆိးတိၢ် ဒီးအခိဉ်စတိၢ်ပံၢ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တိၢ်စိၢ်တမ့ၢ်, မ့ၢ်ထးစိၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်ဒီးမၤသးယးယုၢ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တိဉ်ကျိဉ်နိဉ်တိဉ်ကျိဉ်လီၤ.

၄၉. **နိဉ်တိဉ်ကျိဉ်** နုဉ်မ့ၢ်ပုၤကညိဆိဉ်ပျံၤသကွီၤတကလုဉ်စၢထီဉ်ဝဲလၢသုဉ်ကျူးကျိအလီၤဒီးလဲၤဒီးလီၤဝဲလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျိၤနုဉ်မၤနုၢ်ဝဲ ဒီးအတၢ်တက့ၢ်ခံကျိဒီးဟ်ဝဲလၢတၢ်အခိဉ်နုဉ်ပဒိကါစိၤ ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်နုဉ်ဘဉ်ပျံၤသကွီၤဒီးလီၤတိၢ်ညိဝဲနုဉ်ပကိးလၢနိဉ်တိဉ်ကျိဉ်

နိဉ်

လီၤ. နိဉ်တိၣ်ကျိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဒီးထီၣ်ခိၣ်ယုၢ်န့ၢ်ဝဲသိၣ်ကျိၣ်ကျိၣ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်တိၣ်ကျိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဒီးနိဉ်တိၣ်ကျိၣ်လၢထီၣ်ခိၣ်ဟဲၣ်အကျိၤန့ၣ်ဒီးထီၣ်ခိၣ်ဟဲၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တိၣ်ဘၣ်နိဉ်တိၣ်ကျိၣ်လီၤ.

၅၀. **နိဉ်တိၣ်ကြိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤသ့ၣ်ဖးဝၣ်ခဲခိၣ်ပစၢထီၣ်ပျံၤလၢအလီၤဒီးပထုးသိၣ်ဝဲကြိၤကြိၤဒီးပကိးလၢနိဉ်တိၣ်ကြိၤလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘုန့ၣ်ပလၢၣ်လီၤနိဉ်တိၣ်ကြိၤလၢအလီၤဒီးပထုးသိၣ်နိဉ်တိၣ်ကြိၤန့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ အိၣ်ဘုတဘျီဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တိၣ်ကြိၤနီၢ် တၢ်ကြိၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်တိၣ်ကြိၤစကိးလီၤ.

၅၁. **နိဉ်တိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်ရီၤတၢ်တမံၤလၢပမၤန့ၢ်လၢပကတီၢ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်တိၣ်လီၤ. ပှၤကညီဖိလၢနီၣ်က့ၣ်န့ၣ်အမိၢ်အပၢ်မၤဒီးနိဉ်တိၣ်တဘျီလီၤ.

၅၂. **နိဉ်တိၣ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တိၣ်မ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်လၢမဲထီၣ်ကိးပျံၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအကပိာ်ဒီးအဘိပြကဒ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တိၣ်မ့ၢ်တိၢ်မ့ၢ်နီၢ်တိၢ်ဘိလီၤ. နိဉ်တိၣ်မ့ၢ်နိဉ်တိၢ်ဘိန့ၣ်မဲထီၣ်တုၤတိၣ်ဝဲဒီးပတုၣ်တပၢ်ဘၣ်လီၤ.

၅၃. **နိဉ်တိၣ်မ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်မဲထီၣ်တိၣ်ဝဲစဖူစပဲအါဝဲ ဒီးအဘိပြဝဲဒီးအဘိန့ၣ်အိၣ် ဒီးအကပိာ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်တိၣ်မ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢနိဉ်တိၣ်မ့ၢ်နိဉ်တိၣ်ဘိလီၤ. နိဉ်တိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်မဲထီၣ်လၢပျံၤမိၢ်မဲထီၣ်ဝဲ မဲထီၣ်လၢပျံၤကျါတပူၤပူၤအါကၢလီၤ. နိဉ်တိၣ်မ့ၢ်တကလုာ်န့ၣ်ခဲစီၢ်နးနးလီၤ.

၅၄. **နိဉ်တိၣ်ကြိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တိၣ်ကြိၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်လၢပလီၤသ့ၣ်ဖးခဲခိၣ် ဒီးအခိၣ်ထံးစဲဘူးလိာ်ဒီးအသးဒီးပဆဲးလၢၣ်ဒီးပစၢထီၣ်ပျံၤလၢအလီၤဒီးပထုးသိၣ်ကြိၤကြိၤဒီးပကိးလၢနိဉ်တိၣ်ကြိၤလီၤ. နိဉ်တိၣ်ကြိၤဒီးနိဉ်တိၣ်ကြိၤန့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. နိဉ်တိၣ်ကြိၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘုဒီးပမၤပျံၤမၤဖုးလၢဝၣ်လုၣ်ဝၣ်ခိၣ်ဒီးပထုးသိၣ်ထုးသဲန့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်တိၣ်ကြိၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တိၣ်ကြိၤနိဉ်တၢ်ကြၢန့ၣ်လီၤ.

၅၅. **နိဉ်တြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဲၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဒီးအဒုအတြိဒီးပခွဲကွဲၣ်စယိာ်စယိာ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်တြိလီၤ. ပမၤနိဉ်တြိန့ၣ်မ့ၢ်ပစၢၢ်ပျံၤဒီးပတြိထီၣ်ပျံၤအဖးဖိဒီးပကိးလၢနိဉ်တြိလီၤ. ပစၢၢ်ပျံၤဒီးပလီၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢပျံၤလီၤ. န့ၣ်ပျံၤလီၤကမၤ ဒီးပတြိထီၣ်ပျံၤဖးဖိလၢနိဉ်တြိလီၤ. နိဉ်တြိန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒီးအဒုအတြိ ဒီးပပဲၣ်န့ၣ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်တြိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တြိနိဉ်တြိလီၤ.

၅၆. **နိဉ်တြိ** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တြိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီ

နိဉ်

မၤကသ့ၣ်ဂီၤလၢဟူထီၣ်က့ၤလိာ်အသးန့ၣ်ကိးဝဲလၢနိဉ်တြိဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တြိနိဉ်တြိလီၤ. နိဉ်တြိန့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၢ်ပျံၤကသ့ၣ်လီၤ.

၅၇. **နိဉ်တြိ** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တြိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိလၢပမၤလီၤတၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်လၢသ့ၣ်ခဲန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တြိနိဉ်တြိလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်တြိနိဉ်တြိတဘျီတက့ၢ်. စကဆဲးတြိလီၤအိၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤ.

၅၈. **နိဉ်တြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံ ဒီးဟူထီၣ်က့ၤလိာ်အသးဒီးမၤန့ၢ်ပျံၤကသ့ၣ်အဂီၢ်လၢသ့ၣ်လုၣ်ဝၣ်လုၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လၢသ့ၣ်လုၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်တြိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တြိနိဉ်တြိလီၤ. နိဉ်တြိနိဉ်တြိတန့ၣ်ပတဲသ့ၣ်လုၣ်လုၣ်လုၣ် ဒီးပမၤကသ့ၣ်အဂၤတဒ် ဒီးပကိးလၢနိဉ်တြိဒီးပတြိလီၤလၢပျံၤကတၢ်တၢ်အပူၤဒီးပကိးလၢနိဉ်တြိလီၤ. ဒီးပတြိထီၣ်လၢသံၣ်ဆိလီၤအပူၤဒီးပစံးလၢနိဉ်တြိလီၤ.

၅၉. **နိဉ်တြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝၣ်ဖိဖးထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ဖိဖးထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဖးဒုအခိၣ်ဒီးပတြိလီၤအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနိဉ်တြိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်တြိနိဉ်တြိလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်တြိတဘျီတက့ၢ်. စကတြိလီၤအိၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤ.

၆၀. **နိဉ်တြိ** န့ၣ်စနီၢ်တပၢ်ဘၣ်. စတနီၢ်ဟူဘၣ်နိတစုဘၣ်. စတစံးဘၣ်နိတစိၣ်ဘၣ်.

၆၁. **နိဉ်ထုးပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢပဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးပှၤလီၤအထူးပျံၤထံလၢအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်ထုးပှၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ထုးပှၢ်နိဉ်ထုးပှၢ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်ထုးပှၢ်တဖျါတက့ၢ်. စကပှၢ်လီၤစထူးပျံၤထံလၢအပူၤလီၤ.

၆၂. **နိဉ်ထီၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံ ဒီးဂဲၤဝဲဒီးသ့ၣ်ညါထီၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢနိဉ်ထီၣ်အသးလီၤ. ပှၤကညီမံသပုၤဒီးတုၤနိဉ်ထီၣ်အသးန့ၣ်ဂဲၤဆုၣ်နီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်အသးစကိးကလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢနိဉ်ထီၣ်အသးလီၤ. ဒီးပှၤလၢသးပှၤနိဉ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါက့ၤဝဲဒီးပစံးလၢနိဉ်ထီၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤသးပှၤနီၤမဲၣ်ဒီးနိဉ်ထီၣ်ဝဲအလီၤတဘျီမး.

၆၃. **နိဉ်ထီၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအုၣ်လိာ်အသးခံၣ်ဂၤအဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်ပှၤလၢယၢ်ယၢ်တဂၤလဲၤကတီၢ်ထီၣ်စကိးဒီးပစံးလၢနိဉ်ထီၣ်အသးလီၤ. စကတီၢ်ဒုတၢ်ဒီးအဝဲအံၤတဂၤန့ၣ်ဘၣ်မနုၤလၢနီၣ်ထီၣ်နသးလဲၣ်. စကတီၢ်တၢ်ဒီးပှၤဂၤန့ၣ်ဟဲနိဉ်ထီၣ်နသးတဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢနီၣ်ထီၣ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနိဉ်ထီၣ်န့ၣ်ထီၣ်လီၤ.

၆၄. **နိဉ်အး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝၣ်လုၣ်လၢပမၤပျံၤလၢထးလူအခိၣ်လၢပလူထူၣ်ပၢ်ပဝုန့ၣ်ပဒးလီၤလၢဝၣ်လုၣ်ဒီးတၢ်

နိဉ်

လၢဝၢ်လၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ဒီးလီၤ. ပလူဖျိဝၢ်လၢၣ်လၢထးလူဝံၤဒီးပကျးလီၤလၢပဝုအဖီခိၣ်န့ၣ်ပဆဲးလီၤထးလူအခိၣ်ဖဲဝၢ်လၢၣ်ထူၣ်ဖျိအပူၤန့ၣ်တၢ်လီၤလၢပဝုန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ပဒီးပဝုဖဲယဲထီၣ်ဒီးတၢ်လၢဝၢ်လၢၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဒီးလီၤ. နီၣ်ဘၣ်နီၣ်ဒီးန့ၣ်မ့ၢ်ဝၢ်လၢၣ်လၢပမၤထူၣ်ဖျိအီၤလီၤ.

၆၅. **နီၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်တပုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒၤဖးဒိၣ်လၢတလၢမၤဝဲ ဒီးကးဝဲခိၣ်အဆိလၢတၢ်ဖဲယဲခိၣ်လီၤန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတပုၤနီၣ်ဒီးလီၤ. တပုၤနီၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. တပုၤနီၣ်ဒီးန့ၣ်တလၢပုၤသီၣ်ဒိၣ်ကၢလီၤ.

၆၆. **နီၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကူးလၢလၢပမၤပစုကဝဲၤထီၣ်ရီၤတကျိၤဖျိတြးဒီးပကိးလၢနီၣ်ဒီးလီၤ. ထံၣ်မ့ၢ်မိၤပုၤဒီးပစိၣ်ဒီးနီၣ်ဒီးလၢပကိးအခိၣ်သ့ၣ်ယဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဒီးနီၣ်ဒီးလီၤ. ဒီးသ့ၣ်ကူးလၢလၢပတီၢ်တကျိၢ်တၢ်ထီၣ်ရီၤတကျိၤဒီးပစံးလၢနီၣ်ဒီးစကိးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ဒီးတဘိတက့ၢ်. စခိတကျိၢ်တၢ်လီၤ.

၆၇. **နီၣ်ဒီးကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢၣ်ဝၢ်လၢၣ်လၢပမၤကဆၣ်ဒီးပခွဲးအိၣ်မၤန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဒီးကွၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဒီးဘျၢၣ်နီၣ်ဒီးကွၢ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ဒီးကွၢ်တဘျီတက့ၢ်. စကွဲးအိၣ်မၤလီၤ.

၆၈. **နီၣ်ဒီးခွဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၢ်လၢၣ်ထီၣ်ရီၤတလၢၣ်ဒီးပခွဲးအိၣ်မၤတစၢ်ဒီးပကိးကွၢ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဒီးခွဲးလီၤ. နီၣ်ဒီးခွဲးန့ၣ်မ့ၢ်ဝၢ်လၢၣ်လၢပမၤနီၣ်ဒီးကွၢ် ဒီးပတကတီၢ်ထီၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနီၣ်ဒီးခွဲးလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢပုၤကျိၤန့ၣ်ပမၤနီၣ်ဒီးခွဲးဒီးပခွဲးဒီးမၤန့ၣ်တစၢ်ဝံၤဒီးပကိးကွၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ဒီးခွဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဒီးခွဲးနီၣ်ဒီးခွဲးလီၤ.

၆၉. **နီၣ်ဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်က့ၤလၢပတီၢ်ကဖျိအခိၣ်ဒီးပဆဲးလီၤဆူကသံၣ်ထံအပူၤဒီးပတြၢၣ်ဂီၤတြၢၣ်ဝါတၢ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဒီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဒီးနီၣ်ဒီးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ဒီးတဘိတက့ၢ်. စကန့ၢ်လီၤကသံၣ်လၢလီၤဆုၣ်နီၤအလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤန့ၢ်လီၤကသံၣ်လၢနီၣ်ဒီးဒီးန့ၢ်လီၤဆူအပူၤလီၤလီၤ.

၇၀. **နီၣ်ပကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကျူးကျိၤလၢပမၤနီၣ်တီၢ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ပကူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤတီၢ်သံၣ်ဂုၤတဘိလၢနီၣ်ပကူၣ်လီၤ. ဂုၤလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပတီၢ်လၢနီၣ်ပကူၣ်နီၣ်ပကးလီၤ.

၇၁. **နီၣ်ပဒၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤခး ဒီးသ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်အဂံၢ်မဲထီၣ်က့ၤန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ပဒၢလီၤ. နီၣ်ပဒၢမဲထီၣ်လၢခးအါကၢလဲၤမၤကွၢ်တက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ပဒၢမံၤပဒၢလီၤ. လဲၤကျိၢ်ကွၢ်နီၣ်ပဒၢမံၤပဒၢလၢခးကျၢၣ်ပူၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပကိးလၢသ့ၣ်ပဒၢစကိးလီၤ.

နိဉ်

၇၂. **နီၣ်ပအိၣ်** န့ၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စနံၤတပၢ်ဘၣ်. စတစံးဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်.

၇၃. **နီၣ်ပ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်ပူၤတၢ်လီၤတကလုၢ်အခံၣ်ဒီးအပူၤသဖၣ်ဝံၤဒီးပကိးလၢနီၣ်ပလီၤ. နီၣ်ပန့ၣ်ပပထီၣ်ကွၢ်ထံလၢချံပူၤဒီးပကိးလၢနီၣ်ပလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ပနီၣ်ပလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဘၣ်နီၣ်ပစုကိးလီၤ. ထုန့ၢ်စနီၣ်ပတဘျီတက့ၢ်. စကပထီၣ်ကွၢ်ထံလၢချံပူၤလီၤ.

၇၄. **နီၣ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တကလုၢ်လၢပမၤလၢဝၢ်လၢၣ်ဒီးပသူးကဆၣ်အပျံၤတဘိ ဒီးမ့ၢ်ပမၤဝၢ်လၢအဆၣ်အပျံၤတဖၣ်န့ၣ် ဒီးပစၢ်ထီၣ်အပျံၤလၢအဘိလီၤန့ၣ်ဒ်ချံၣ်အသိးဆၢတလုၢ် ဒီးပမၤဘျးဘဲလုၤလၢအပျံၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢနီၣ်ပုၤလီၤ. နီၣ်ပုၤန့ၣ်ပမၤဘျးဘဲအဒဲဘဲအလုၤလၢအပျံၤလီၤန့ၣ် ဒီးပထုတပျၢၣ်ထးထး ဒီးဘဲအလုၤဘျးဝဲလီၤ. နီၣ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝၢ်လၢၣ်ဒီးအပျံၤဒ်ချံၣ်အကမၤအသိးဒီးပကိးလၢနီၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ပုၤနီၣ်ပုၤလီၤ.

၇၅. **နီၣ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသန့ဒီးအဒိးအလုၢ်ဒီးပမၤပျီဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးပပုၤကွၢ်စယိၣ်စယိၣ်န့ၣ် ဒီးတၢ်လၢသန့တကဒိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ပုၤလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ပုၤတကဒိၣ်တက့ၢ်. စကပုၤကွၢ်တၢ်ကမူၣ်ကမူၣ်လီၤ. နီၣ်ပုၤနီၣ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်သန့တကဒိၣ်လီၤ.

၇၆. **နီၣ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသံၣ်တၢ်ဝၢ်လၢၣ်တၢ်သဘျီဒီးပမၤအကန့ၣ်အုၣ်ဖဲတစုၢ် ဒီးပပုၤကဆၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ပုၤလီၤ. နီၣ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိၤမၤဝဲလၢဝၢ်လၢၣ်အပျံၤတဖၣ်န့ၣ်အါလုၢ် ဒီးသံၣ်တၢ်ဝဲဒ်သံၣ်ကန့ၣ်အသိးဒီးပုၤကဆၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ပုၤနီၣ်ပုၤလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ပုၤတဘျီတက့ၢ်. စကပုၤကဆၣ်တၢ်လီၤ.

၇၇. **နီၣ်ပုၤ** န့ၣ်ညၢၣ်ဖဲစယိၣ်ကနံၤလၢပမၤဘၣ်လီၤသ့ၣ်ဒ်ထးတြးအသိးန့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ပုၤလၢ. မၤန့ၢ်ယၤလၢညၢၣ်ကးကပါအမဲၢ်တဘိတက့ၢ်. စကမၤနီၣ်ပုၤလီၤ.

၇၈. **နီၣ်ပိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၢ်တဘိလၢပမၤထီၣ်လၢပဘျးထီၣ်ဆုၣ်ယၢၣ်ဒီးလၢအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ပိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢနီၣ်ပိၤဘိ. လၢမဲၤတၢ်ဘိလီၤ. ဟံၣ်န့ၢ်စနီၣ်ပိၤတဘိတက့ၢ်. စကဘျးထီၣ်ဆုၣ်ယၢၣ်ဒီးလၢအလီၤတက့ၢ်.

၇၉. **နီၣ်ပိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤသ့ၣ်တဘိ. ထီၣ်ရီၤဝၢ်တဘိန့ၣ်ပပိၢ်ထီၣ်လၢသ့ၣ်လီၤလၢဟံၣ်လီၤဒီးပစံးလၢနီၣ်ပိၤလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ပိၤတဘိတက့ၢ်. စပကိၢ်ထီၣ်လၢဟံၣ်ဒီးစကထီၣ်လၢအလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤပိၢ်ထီၣ်နီၣ်ပိၤလၢသ့ၣ်လီၤဒီးထီၣ်ဝဲလီၤ.

၈၀. **နီၣ်ပိၤတြး** န့ၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်. စနံၤတ

နိဉ်

ပၢ်ဘၣ်. စတၢ်ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်. နိဉ်ပိာ်တြိာ်နိဉ်ပိာ်
တြိာ်န့ၣ်စတၢ်ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၈၁. **နိဉ်ပျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤစုဝၣ်လုာ်အခိၣ်ဒီးပဆဲးထီၣ်ချဲး
စၢ်အိၣ်လၢအပူၤဒီးပကိးလၢနိဉ်ပျၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ
ဆိလၢနိဉ်ပျၢနိဉ်ပျၢလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်ပျၢတဘိတ
က့ၢ်. စကပျၢချဲးစၢ်အိၣ်လၢအပူၤလီၤ. နိဉ်ပျၢန့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်
လုာ်ခိၣ်စုပမၤဒီးအသက့ၤန့ၣ်ပမ့ၢ်ဆဲးထီၣ်ချဲးစၢ်ဒီးပပျၢ
အခံလၢယဲာ်ကပၤဒီးပကိးဝၣ်လုာ်န့ၣ်လၢနိဉ်ပျၢလီၤ.

၈၂. **နိဉ်ဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ထးစုခိၣ် ဒီးအဘိဒီးပစံးလၢ
နိဉ်ဖျးလီၤ. ထးစုခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးကဘျၢအကန့ၣ်ဒ်တ
ပုၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤပမၤဒီးအဘိဒီးပဖျးဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ
နိဉ်ဖျးလီၤ. ပုၤဘၣ်ယိာ်တဖၣ်န့ၣ်မၤကျဲးဒီးဖျးဟီၣ်ခိၣ်
လၢနိဉ်ဖျးလီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ဘျၢနိဉ်ဖျး, နိဉ်ဖျး
နိဉ်ဖျးလီၤ.

၈၃. **နိဉ်ဖျ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနိဉ်တီၢ်လၢဂ့ၢ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤနိဉ်တီၢ်
လၢဝၣ်လုာ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤလၢပကတီၢ်ပဖိဆဲးလၢအနၢ်
က့ၣ်အဂီၢ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်ဖျလီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်ဆူၣ်စ
ကိးလီၤ. မၤန့ၢ်စနိဉ်ဖျတဘိတက့ၢ်. စကဖျပုၤန့ၢ်က့ၣ်တ
ဖၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ဆူၣ်နိဉ်ဖျလီၤ.

၈၄. **နိဉ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဝၣ်ဖိတဘိအိၣ်ခံပျၢဒီးပ
မၤထီၣ်ဒီးအဒုယၢ်ခိၣ် ဒီးပကိးထီၣ်လုာ်လၢအလီၤန့ၣ်ပ
ကိးလၢနိဉ်ဘးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ဘးနိဉ်ဘး,
နိဉ်ဘးနိဉ်ဘးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်ဘးနိဉ်ဘးတဘိတ
က့ၢ်. စကထီၣ်လုာ်လၢအလီၤလီၤ. နိဉ်ဘးနိဉ်ဘးန့ၣ်
မ့ၢ်ပိာ်မ့ၢ်ဘးထီၣ်လုာ်လၢအလီၤလီၤ.

၈၅. **နိဉ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်ဘးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်ဖိတဘိ
လၢပမၤ ဒီးအဒု ဒီးပကိးထီၣ်လုာ်လၢအလီၤန့ၣ်လီၤ.
နိဉ်ဘးနိဉ်ဘးန့ၣ်ပုၤကညိပိာ်မ့ၢ်မၤလီၤ.

၈၆. **နိဉ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်ဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်လုာ်လၢ
ပမၤထူၣ်ဖျဒီးပဆဲးပၢ်ပဝုလၢအလီၤန့ၣ်လီၤ. နိဉ်ဘုၣ်
နိဉ်ဒီးန့ၣ်ပပျၢထူၣ်ပၢ်ဖိန့ၣ်ဖျထးလုခိၣ် ဒီးပဆဲးပၢ်
ပဝုလၢအပူၤဖိန့ၣ်ပဆဲးလီၤထးလုခိၣ် ဒီးပဆဲးပၢ်လၢပ
ဝုဖိခိၣ်န့ၣ်လၢနိဉ်ဘုၣ်နိဉ်ဒီးလီၤန့ၣ်လီၤ.

၈၇. **နိဉ်ဘိၣ်** မ့ၢ်နိဉ်ဖိထီၣ်သီလၢတဘျီဒီးဘၣ်အိၣ်ဘိၣ်
သလီၤန့ၣ်ပစံးလၢနိဉ်ဘိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်
ဘိၣ်နိဉ်ဖးလီၤ. နိဉ်န့ၣ်တုၤအဘျီဒီးကလၢအဖိလီၤ.

၈၈. **နိဉ်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ကံးညၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,
လၢပကတီၢ်တၢ်အဂီၢ်ဒီးပစံးလၢနိဉ်ဘိၣ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤ
လၢနိဉ်ဘိၣ်တဘျီတက့ၢ်. စကဘိၣ်လံာ်လီၤ. ဒီးပကိး
ဒီးအဆိလၢနိဉ်ဘိၣ်နိဉ်ဘၣ်လီၤ. နိဉ်ဘိၣ်နိဉ်ဘၣ်တ
အိၣ်ဘၣ်လၢစကဘိၣ်တဘၣ်.

၈၉. **နိဉ်ဘိၣ်လၢ** န့ၣ်မ့ၢ်လုာ်လၢပဘိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ

နိဉ်

နိဉ်ဘိၣ်လၢလီၤ. လုာ်လၢပဘိၣ်တၢ်ထီၣ်ရီၤတမံၤန့ၣ်ပ
ဘိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဝံၤဒီးပလုာ်လီၤကွံာ်ဝံၤဒီးပဟံးက့ၤလၢန့ၣ်ပ
ကိးလၢနိဉ်ဘိၣ်လၢလီၤ. ဟံးက့ၤနိဉ်ဘိၣ်လၢန့ၣ်ပက
ဘိၣ်တၢ်ဆူခံလီၤ.

၉၀. **နိဉ်ဘိၣ်လၢ** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်လၢမနၤန့ၣ်အ
လုာ်ဘိၣ်လီၤအသးဒီးပကိးလၢနိဉ်ဘိၣ်လၢလီၤ. နိဉ်
ဘိၣ်လၢန့ၣ်အလုာ်န့ၣ်အလုာ်ဒ်ပံၤစးအသး ဒီးလၢမ
နၤန့ၣ်အလုာ်တသလုာ်ထီၣ်ဘၣ်အသးဒီးအလုာ်ဘိၣ်
လီၤ. အသးန့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်ဘိၣ်လၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီး
အဆိလၢနိဉ်ဘိၣ်လၢနိဉ်ဘိၣ်ဒီးလီၤ.

၉၁. **နိဉ်ဘျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထးပူနိဉ်အထံးန့ၣ်တပူတပူဒီး
တၢ်လၢနိဉ်ပူန့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်ဘျၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ
လၢနိဉ်တၢ်နိဉ်ဘျၢလီၤ. နိဉ်တၢ်နိဉ်ဘျၢန့ၣ်ပုၤကညိ
ဘျၢထီၣ်လၢသ့ၣ်ဖျခိၣ်တပူတပူလီၤ.

၉၂. **နိဉ်ဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖိဖးထီတဘိအိၣ်ဒီးအသ
က့ၤ ဒီးပဘျးလီၤတြိာ်သ့ၣ်တသ့ၣ် ဒီးပကိးလၢနိဉ်
ဘျးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်ဘျးတဘိတက့ၢ်. စကဘျး
လီၤတြိာ်သ့ၣ်လီၤ.

၉၃. **နိဉ်ဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်ဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဝၣ်
လုာ်ဒီးအပျၢလၢပကွံာ်တၢ်တကလုာ်လီၤ.

၉၄. **နိဉ်ဘျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူတၢ်လီၤလၢပမၤထီၣ်အိၣ်ထံ
န့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်ဘျၢလီၤ. နိဉ်ဘျၢန့ၣ်ပမၤလၢယီၤ
သ့ၣ်ကုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဒီးအဘိဒီးပဘျၢထီၣ်အိၣ်
ထံလၢသပၤသ့ၣ်အပူၤဒီးပကိးလၢနိဉ်ဘျၢစကိးလီၤ.ဒီး
ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ဘျၢနိဉ်ဘျၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်
ဒဲဘျၢစကိးလီၤ. မၤန့ၢ်စနိဉ်ဘျၢတဖျၢတက့ၢ်. စက
ဘျၢအိၣ်ထံလီၤ.

၉၅. **နိဉ်ဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝၣ်လုာ် ဒီးအပျၢ ဒီးပကွံာ်
လၢလၢအလီၤဒီးလဲၤဂ့ၤန့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်ဘျးလီၤ. ဒီး
ပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ဘျးနိဉ်ဘျးလီၤ. နိဉ်ဘျးန့ၣ်ပ
မၤဝၣ်လုာ်ကဆုၣ်ဒ်ပစၢထီၣ်ဒီးအပျၢဒီးပမၤတြိာ်ထီၣ်
လၢလၢအပျၢ ဒီးအဘိအခိၣ်ကဆုးန့ၣ်ပဘျး ဒီးလၢ
န့ၣ်လဲၤယံၤန့ၣ်ဒီးပကွံာ်တၢ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနိဉ်ဘျး
တဘိတက့ၢ်. စကဘျးထီၣ်ခါလံာ်ခါလီၤ.

၉၆. **နိဉ်မၤသိ** န့ၣ်မ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်န့ၣ်အလုာ်နီစုမ့ၢ်တ
ဘိဒီးအထံးထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ်န့ၣ် ဒီးအလုာ်လီၤကလၢနံာ်
သိလုာ် ဒီးပကိးလၢနိဉ်မၤသိလီၤ. နိဉ်မၤသိန့ၣ်မဲထီၣ်
လၢသံာ်ခိၣ်လီၤပူၤအါကၤ. နိဉ်မၤသိန့ၣ်ပုၤညၢ်ဂီၢ်န့ၣ်ချီ
လုာ်ဘဲဘျးစံးဝဲဒၣ်.

၉၇. **နိဉ်ယိးဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လုာ်ဝၣ်လုာ်လၢပမၤကဆုၣ်
မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပယိးတၢ်လၢအလီၤ ဒီးပကိးလၢ
နိဉ်ယိးဘိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်ယိးတၢ်နိဉ်ယိး

နိဂ

ဘိလိ။ တလၢန့ၣ်တဘျီၣ်တဘျီၣ်ယိးဘိလၢသ့ၣ်လ့ၣ်
 ဦးမၤကဆၣ်ဝဲဒီးတနီၤနီၤမၤနီၣ်ယိးဘိလၢဝၣ်ထီၣ်လီၤ။
 ၉၈. **နိဂယိၤခၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်တကလုာ်န့ၣ်မၤအသး
 ငိခါအသး ဦးအသးငိခါအသးန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ယိး
 ခၢ်လီၤ။ ဦးပုၤကညိမၤအိၣ်အသးဦးကျိးအိၣ်ဝဲလီၤ။ ဦး
 မ့ၢ်မဲထီၣ်ဒၣ်အတၢ်လၢပတသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ ဦးပကိး
 ဦးအဆိလၢနီၣ်ယိးဘၣ်နီၣ်ယိးခၢ်လီၤ။ မၤအိၣ်နီၣ်ယိး
 ခၢ်အသး။ ပကချီကျိးအိၣ်လီၤ။
 ၉၉. **နိဂရဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်စဲသ့ၣ်အဆိလီၤ။ ဦးမ့ၢ်ဝၣ်လုာ်လၢပ
 ပျီၤသဘျုၣ်, ပပျီၤသ့ၣ်လၢပထီၣ်လၢအလီၤန့ၣ်လီၤ။ မၤ
 န့ၣ်ယၢလၢနီၣ်ရဲၣ်စဲသ့ၣ်တက့ၢ်။ စကပျီၤသ့ၣ်ဒီးစက
 ထီၣ်ယဲလီၤ။
 ၁၀၀. **နိဂလီၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢဆိကမိၣ်လီၤအသး
 န့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်လီၤအသးလီၤ။ ပုၤမ့ၢ်မၤဒီးဘးတၢ်ဒီးဆိ
 ကမိၣ်ဝဲလၢသါတၢ်ဒီးဘးအိၣ်ဒီးပစံးလၢနီၣ်လီၤအသး
 လီၤ။ ဦးပစံးလၢသ့ၣ်နီၣ်လီၤအသးလီၤ။
 ၁၀၁. **နိဂဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲကဘျုၣ်သ့ၣ်လၢပမၤဖျၢၣ်အဘိ
 တကူၣ်ပမၤကဘျုၣ်အနီၤစ့ၤတကူၣ် ဦးပလဲၤတၢ်လၢချဲဒီး
 ပဝံချဲၣ်ထီၣ်ဒီးပကိးအိၣ်လၢနီၣ်ဝံလီၤ။ ဦးပကိးဒီးအဆိ
 လၢနီၣ်ဝံနီၣ်တၢၤ။ သန့နီၣ်ဝံလီၤ။ မၤန့ၣ်ယၢလၢနီၣ်ဝံ
 တဘျီတက့ၢ်။ စကဝံချဲၣ်ထီၣ်လီၤ။ ဦးပကိးဒီးအဆိလၢ
 နီၣ်ဝံနီၣ်ဝံလီၤ။
 ၁၀၂. **နိဂဝံတုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်အကပိာ်အိၣ်ဒ်
 ဝံအသးဒီးပကိးလၢနီၣ်ဝံတုၤလီၤ။ နီၣ်ဝံတုၤန့ၣ်မဲ
 ထီၣ်လၢဒုး, မဲထီၣ်လၢပျီၤလီၤ။ ဦးပကိးဒီးအဆိလၢ
 နီၣ်ဝံဘၣ်နီၣ်ဝံတုၤလီၤ။ နီၣ်ဝံတုၤန့ၣ်အလၢဒ်ဝံ
 အသးတစဲးဒီးအကမဲၣ်အကပိာ်အိၣ်ဒ်ဝံအသး ဦး
 အဘိပြီထဲတဘိလီၤ။
 ၁၀၃. **နိဂဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကံးညၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဒီး
 အဘိဒီးပဝံကသ့ၣ်ပသး ဒီးပမၤအကဘျုၣ်ကဝီၤတ စဲး
 စဲးဒီးပကိးလၢနီၣ်ဝံလီၤ။ ဦးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဝံ
 နီၣ်ဝံလီၤ။ တၢ်မ့ၢ်ကံးပသးဒီးဝံကသ့ၣ်ပသးလၢနီၣ်ဝံ
 လီၤ။ မၤန့ၣ်ယၢလၢနီၣ်ဝံတဘျီတက့ၢ်။ စကဝံကသ့ၣ်
 စသးလီၤ။
 ၁၀၄. **နိဂဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ဝံအဆိလီၤ။ ဦးမ့ၢ်တၢ်လၢ
 လၢပမၤဖျၢၣ်တြးဒီးပဝံချဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဝံနီၣ်
 ဝံလီၤ။
 ၁၀၅. **နိဂဝံထုး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ဝံလၢပထုးကသ့ၣ်ပဒိၣ်စံၣ်
 ညိၣ်ကွီၤလၢကွီၤဘျီၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ဝံထုးလီၤ။ နီၣ်
 ဝံထုးန့ၣ်မ့ၢ်ပထုးကသ့ၣ် ပဒိၣ်လၢပူၤန့ၣ်လီၤ။ ပုၤအဲ
 ကလံးပဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးနီၣ်ဝံထုးကိးဂၤလီၤ။ ဦးပုၤထုး
 ကသ့ၣ်ဝဲလီၤ။

နိဂ

၁၀၆. **နိဂဝံဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်လၢပမၤထီၣ်နီၣ်ဝံလၢ
 အလီၤန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဝံဘိလီၤ။ မၤန့ၣ်ယၢလၢနီၣ်ဝံ
 ဘိတဘိတက့ၢ်။ စကမၤထီၣ်နီၣ်ဝံလၢအလီၤလီၤ။
 နီၣ်ဝံဘိန့ၣ်ပမၤလၢသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ပမၤလၢဝံဒီးသ့ၣ်လီၤ။
 ၁၀၇. **နိဂဝံလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ဝံအဒိဘျီၣ်လၢပမၤလၢလၢ
 မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢချီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢလၢမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးပစံးလၢနီၣ်ဝံလၢ
 လီၤ။ ဦးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဝံလၢနီၣ်ဝံဒီးလီၤ။ ပဒိၣ်
 နီၣ်ဝံထုးန့ၣ်နီၣ်ဝံလၢလဲၤကၤ။
 ၁၀၈. **နိဂဝံကိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်န့ၣ်အဖံးအဂံၢ်
 ဘျုၣ်သလံးဒီးပစံးလၢနီၣ်ဝံကိာ်လီၤ။ နီၣ်ဝံကိာ်န့ၣ်
 အိၣ်ဒီးအမ့ၢ် ဒီးအလၢကဝီၤ ဒီးအလၢနီၣ်ခိၣ်ခွးတဘျီ
 လီၤ။ နီၣ်ဝံကိာ်န့ၣ်အကိာ်သကံးဒီးအကိာ်မၤသးဒ်ပဝံ
 အသးဒီးပကိးလၢနီၣ်ဝံကိာ်လီၤ။
 ၁၀၉. **နိဂဝံခံ** န့ၣ်မ့ၢ်သလးသန့လၢပဝံစၢ်ဆါချဲခိၣ်
 န့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဝံခံလီၤ။ နီၣ်ဝံခံနီၣ်ဝံခံစံးဝဲဒၣ်။
 ၁၁၀. **နိဂဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်သီးန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဝံလီၤ။ ပမ့ၢ်ပိး
 ထီၣ်တလၢဒီးပဝံထီၣ်လၢနီၣ်ဝံလီၤ။ နီၣ်ဝံန့ၣ်မ့ၢ်ထး
 တဘိအိၣ်ဒီးအကမဲၣ်ဒီးအခံကွီၤဒီးပကိးလၢနီၣ်ဝံလီၤ။
 ဒီးပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခံလၢသီးတစုစုလၢသီးတစု
 စုလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဝံနီၣ်ဝံလီၤ။
 ၁၁၁. **နိဂဝံစဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သီးကလးလၢဘျးယာ်တၢ်ကျၢၤဝဲ
 တုၤပပိးထီၣ်တန့ၣ်ဘၣ် ဒီးစဲထီၣ်ယာ်ကျၢၤဝဲလၢတုၤပဝံ
 ထီၣ်လၢနီၣ်ဝံန့ၣ်ဒီးကိးလၢနီၣ်ဝံစဲလီၤ။ နီၣ်ဝံစဲန့ၣ်
 တုၤဘျးယာ်တၢ် ဒီးစဲဘျးစဲထီၣ်တုၤပပိးထီၣ်တလၢတ
 ဘၣ်ဘၣ်ဒီးသီးပပိးထီၣ်တန့ၣ်ဘၣ်လီၤ။ နီၣ်ဝံစဲန့ၣ်စဲ
 ယာ်တၢ်ဒီးစဲထီၣ်ကျၢၤဝဲလီၤ။
 ၁၁၂. **နိဂဝံဒၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သီးဒၢလၢပဝံထီၣ်နီၣ်ဝံစဲလၢ
 အပူၤန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဝံဒၢလီၤ။ နီၣ်ဝံဒၢန့ၣ်ပမၤထီၣ်
 လၢတလၢအလီၤ။ ဒီးဝံကျၢၤတလၢဒီးအိးထီၣ်အသးတ
 န့ၣ်ဘၣ်လီၤ။ နီၣ်ဝံဒၢန့ၣ်တလၢမၤတသ့ဘၣ်။ မ့ၢ်ပုၤ
 ကီၤလၢဖိဖဲဆါလၢကီၤမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။
 ၁၁၃. **နိဂဝံပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သီးဒၢအိၣ်ပူၤလၢပပိးထီၣ်တ လၢ
 ဒီးပပိးန့ၣ်နီၣ်ဝံလၢသီးဒၢပူၤန့ၣ်ပကိးလၢနီၣ်ဝံပူၤ
 လီၤ။ နီၣ်ဝံပူၤန့ၣ်တုၤပပိးထီၣ်တလၢဒီးပဆဲးန့ၣ်နီၣ်ဝံ
 လၢနီၣ်ဝံပူၤဒီးပပိးထီၣ်တလၢန့ၣ်ဝဲလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအ
 ဆိလၢနီၣ်ဝံပူၤနီၣ်ဝံတုၤလီၤ။
 ၁၁၄. **နိဂဝံသိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးသ့ၣ်ခံဒိ ဒီးအဆၢတ
 လီၤဖးဘၣ်န့ၣ် ဒီးပသးန့ၣ်သိလၢအလီၤ။ ဒီးပဝံတုၤတၢ်
 န့ၣ်သိလၢတဘၣ်ခံအပူၤန့ၣ်အသိလီၤဝဲ ဒီးပကိးလၢနီၣ်
 ဝံသိလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဝံသိနီၣ်ဝံသးလီၤ။
 ဒီးပကိးလၢနီၣ်ဝံစကိးလီၤ။ မၤန့ၣ်နီၣ်ဝံသိတဘိ, ပက
 ဝံသိလၢအလီၤလီၤ။

နိဉ်

၁၁၅. **နိဉ်သဒး** နှဉ်မ့ၣ်ပဆဲထုလၢဝၣ်ခိၣ်ခိကျၢၣ်တံၢ်လိာ်အသးဒီးပကိးလၢနိဉ်သဒးလီၤ. နိဉ်သဒးနှဉ်မ့ၣ်ပဆဲသံယုာ်ဒီးဘၣ်ယုာ်နှဉ် ဒီးကျၢၣ်တံၢ်န့ၣ်ယုာ်လၢအပူၤနှဉ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်သဒးလီၤ. နိဉ်သဒးနှဉ်ဘၣ်ယုာ်ဒီးယုာ်အိၣ်လၢအပူၤနှဉ်ယုာ်တသံဘၣ်န့ၣ်သက့ ဒီးယုာ်ဖဲက့ၤထီၣ်တသ့ဘၣ်နှဉ်မၤသး ဒီးပဒးတံၢ်ယာ်အခိၣ်အခံအသီးဒီးပစံးလၢနိဉ်သဒးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်သဒး, နိဉ်သဒး, နိဉ်ဘၣ်နိဉ်သဒးလီၤ. ဆဲနိဉ်သဒးတခါတက့ၢ်. ကဘၣ်ဒၣ်ဝဲယုာ်လီၤ.

၁၁၆. **နိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်** နှဉ်မ့ၣ်နိဉ်တကလုာ်အမုၢ်ကးလၢဟီၣ်ခိၣ် ဒီးကးထီၣ်ဆူသ့ၣ်ခံတနီၤ ဒီးပကိးလၢနိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်နိဉ်ဝၣ်ဘိလီၤ. ပမ့ၢ်ဖဲဒုး ဒီးသ့ၣ်နိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်နိဉ်ဝၣ်ဘိမဲထီၣ်အါကၤ. နိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်နှဉ်မ့ၣ်သ့ၣ်ဃံၣ်ဇီၣ်မ့ၢ်, မ့ၢ်နိဉ်ဇီၣ်မ့ၢ်ဒီးပကိးလၢနိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်ပြဲဇီၣ်လီၤ. နိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်.

၁၁၇. **သ့ၣ်ဃံၣ်ဖးဒိၣ်** နှဉ်မ့ၣ်နိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်တကလုာ်နှဉ်အလၢၣ်ဒီးဆူၣ် ဒီးအမုၢ်အဘိဒိၣ်ဝဲတစဲး ဒီးပကိးလၢနိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ. နိဉ်သ့ၣ်ဃံၣ်ဖးဒိၣ်နှဉ်အိၣ် ဒီးအထူးဝါဝဲလီၤ. ဒီးအဖိမၤသးဘိၣ်သလီၤလီၤ.

၁၁၈. **နိဉ်သိး** နှဉ်မ့ၣ်သ့ၣ်ဖိတဘိအိၣ်တထါဘျုး ဒီးပမၤစံးမၤကျၢၣ်ယာ်ချံၣ်န့ၣ်ပကိးလၢနိဉ်သိးလီၤ. ပုၤတဂၤသိးယာ်ချံးတဘျုးလၢနိဉ်သိးဒီးချံးတဘျုးဂဲၤတသ့ဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိဉ်သိးနိဉ်သးလီၤ.

၁၁၉. **နိဉ်အသး** နှဉ်မ့ၣ်ပသ့ၣ်နိဉ်ပသးနှဉ်ပကိးပိာ်ထွဲပိာ်အခံလၢနိဉ်အသးလီၤ. ပုၤတဂၤနိဉ်အသးဒီးဂဲၤထၢၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤမံးဒီးနိဉ်အသးဒီးဂဲၤထၢၣ်လံ. ပုၤမံသပုၤနှဉ်တနီၣ်အသးဒီးဘၣ်. မံးဒီးဝဲလီၤ.

၁၂၀. **နိဉ်ဇီၣ်မံးဇီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပကိးနိဉ်ဒီးအဆိလီၤ. ဒီးပကိးလၢနိဉ်ဇီၣ်မံးဇီၣ်လီၤ. နိဉ်ဇီၣ်မံးဇီၣ်ထီၣ်အါကၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၂၁. **ကနီၣ်** နှဉ်ဒ်တနီၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဆံးဆဲးထူတယိးအခံလၢပကံၣ်ဖျၢၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပုၤဆံးကနီၣ်အခံလီၤ. ပုၤဆံးကနီၣ်အခံလၢပကံၣ်ဖျၢၣ်ခိၣ်န့ၣ်ဟံးဖျၢၣ်လီၤထီၣ်အသးချသဒးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတနီၣ်စကိးလီၤ.

၁၂၂. **ကတိၤနီၣ်** နှဉ်စနီၣ်တပာ်ဘၣ်. စတစံးဘၣ်ယဲနီၣ်တစုဘၣ်. စတနီၣ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်.

၁၂၃. **ကွၢ်နီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပကွၢ်တံၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးသိးပကသ့ၣ်ညါဆူခံဆူလၢဒီးပစံးလၢကွၢ်နီၣ်လီၤ. ကွၢ်နီၣ်ကျဲးသိးပယဲဆူခံပသုတဟးဖျိးတဂ့ၤ ဒီးကွၢ်နီၣ်ကျဲးတက့ၢ်. ထီၣ်ရီၤတံၢ်တမံၤ, ထီၣ်ရီၤတံၢ်တပူၤပမ့ၢ်လဲၤဘၣ်ပမ့ၢ်ထီၣ်

နိဉ်

ဘၣ်ဒီးဒ်ပကသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်အပိာ်ဒ်ဆူခံ ဆူလၢပကသ့ၣ်ညါဒီးပကွၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပတိၢ်န့ၣ်လၢပသးနှဉ်ပစံးလၢကွၢ်နီၣ်လီၤ. ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါထံကျိးနီၣ်ကျိးပယဲဆူခံပကသ့ၣ်ညါတက့ၢ်.

၁၂၄. **ကွၢ်နီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်တံၢ်ဖဲတံၢ်မၤလၢပမၤတသ့ဒီးဘၣ်ဒီးဒ်ပမၤကသ့ၣ်န့ၣ်ပကွၢ်အဒိအတံၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢကွၢ်နီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢကွၢ်နီၣ်တံၢ်နီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤကွၢ်နီၣ်န့ၣ်ပုၤမၤတံၢ်အဒိအတံၢ် ဒီးမၤလိဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤပထံၣ်တံၢ်တမံၤဒ်ပသုတသးပုၤနီၣ်တဂ့ၤန့ၣ်ပကွၢ်လီၤတံၢ်ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်နီၣ်လီၤ.

၁၂၅. **ဃိၣ်နီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပလီၢ်ပုၤဂၤအဘု ဒီးပယိၣ်တုၤအပုၤတန့ၣ် ဒီးပတိၢ်န့ၣ်ဒ်ပသုတသးပုၤနီၣ်တဂ့ၤ ဒီးပစံးလၢယိၣ်နီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတံၢ်နီၣ်ယိၣ်နီၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လီၢ်ပုၤဂၤဘုဒီးယိၣ်နီၣ်လၢန့ၣ်ယိၣ်တက့ၢ်. သုကသးပုၤနီၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁၂၆. **ဃိၣ်နီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပမၤဘုန့ၣ်ဆဲးအါဆဲးအါဒ်ပကသ့ၣ်ညါ ဒီးပယိၣ်လၢန့ၣ်ယိၣ် ဒီးပကံၢ်ဒီးအန့ၣ်ဒ်ပသုတသးပုၤနီၣ်တဂ့ၤဒီးပစံးလၢယိၣ်နီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယိၣ်နီၣ်ယၤနီၣ်လီၤ. စယိၣ်နီၣ်စဘုန့ၣ်အန့ၣ်တကယၤညါလီၤ.

၁၂၇. **တနီၣ်တန့ၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပစိာ်ဆၢထၢၣ်ဖိသ့ၣ်လၢပကံၣ်လုာ်ခိၣ် ဒီးဖိသ့ၣ်တယိးအခံဒီးပစံးလၢတနီၣ်အခံလီၤ. ပုၤတဂၤအမိာ်စိာ်လၢအကံၣ်ဒုၣ်ဖိခိၣ်ဒီးတယိးအခံန့ၣ်ကၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၣ်နီၤစံးလၢကနီၣ်အခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတနီၣ်တန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသနီၣ်အခံစကိးလီၤ.

၁၂၈. **တနီၣ်ထီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပဆဲးလီၤသ့ၣ်အဘိလၢသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဒီးတထူၣ်ဆဲးထီၣ်က့ၤဝဲ ဒီးပစံးလၢတနီၣ်ထီၣ်လီၤ. ပဆဲးထူသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဒီးတနီၣ်ထီၣ်က့ၤအသးလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်နှဉ်ပဆဲးထူလၢသ့ၣ်ဘိ ဒီးသ့ၣ်ဘိနှဉ်တနီၣ်ထီၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသနီၣ်ထီၣ်စကိးလီၤ.

၁၂၉. **တိၢ်နီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပတိၢ်န့ၣ်နီၣ်ဇီၣ်လီၤတံၢ်တုၤတံၢ်လီၤအဆၢအကတိၢ်ဒီးပစံးလၢတိၢ်နီၣ်လီၤ. တိၢ်နီၣ်လီၤလၢလီၤန့ၣ်တုၤတံၢ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးတိၢ်နီၣ်လၢလီၤနီၣ်ပုၤန့ၣ်တံၢ်ယိၤထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပမ့ၢ်တိၢ်န့ၣ်တံၢ်အဆၢအကတိၢ်ဒ်နှဉ်ပစံးလၢတိၢ်နီၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတိၢ်နီၣ်ဖးနီၣ်လီၤ.

၁၃၀. **တိၢ်နီၣ်** နှဉ်မ့ၣ်ပုၤဂၤဟံးန့ၣ်လီၢ်န့ၣ်ပတံၢ်ပုၤအံၤပုၤန့ၣ်ဒ်ပသုတသးပုၤနီၣ်တဂ့ၤဒီးပတိၢ်လၢပသးနှဉ်ပစံးလၢတိၢ်နီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလီၢ်ပတံၢ်ပုၤအံၤပုၤန့ၣ်တိၢ်နီၣ်ဖးနီၣ်တက့ၢ်. ပကသးပုၤနီၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပတိၢ်နီၣ်တံၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်န့ၣ်တံၢ်အဆၢအကတိၢ်, တံၢ်ပုၤတံၢ်က

နိဉ်

လံၤ. ဦးပစံးလာတိၣ်နိဉ်လီၤ. ပှၤမ့ၢ်လီၢ်ပတၢ်ဒီးတိၣ်နိဉ်ဖးသးဒ်ပသုတသးပှၤနိဉ်တဂ့ၤ.

၁၃၁. **ဒိနိဉ်အဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီၤဖးခူးအဆၢစံာ်ဆၢဒီးပမၤလၢပဆးပနိဉ်တၢ်, ပလၢၣ်တနိဉ်ဒီးပစံးလၢဒိနိဉ်အဆၢလီၤ. ခူးခံလီၢ်န့ၣ်အကစၢ်ခံၣ်ဒီးဖဲသဘျဲးပန့ၣ်မၤသးဒ်တလီၢ်ယိအသိး ဒီးဒိနိဉ်ပဲအဆၢလၢတၢ်ပနိဉ်. ဒိနိဉ်ပဲအဆၢလၢတၢ်နီၣ်လီၤ. စံာ်န့ၣ်ပှၤကညိဒိနိဉ်အဆၢလၢတပိၣ်လီၤ.

၁၃၂. **န့ၣ်နိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တဘၣ်လိခိတဖၣ်န့ၣ်ပဘၣ်ယိၣ်ကကျိၣ်ကျိၣ်ဒီးပှၤကအဝဲဒီးပန့ၣ်ဒီးထူၣ်လၢအခံန့ၣ် ဒီးပစံးလၢန့ၣ်နိဉ်လီၤ. စလိခိတဖၣ်န့ၣ်စန့ၣ်နိဉ် ဒီးထူၣ် ဒီးစကွၢ်စသ့ၣ်ညါဒ်ဖဲယဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆၢလၢန့ၣ်နိဉ်န့ၣ်နိဉ်လီၤ. န့ၣ်နိဉ်န့ၣ်နိဉ်စံးပဲဒ်ဒ်လီၤ.

၁၃၃. **န့ၣ်နိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပနိဉ်သ့ၣ်အကပိၣ်ဖးဖိလၢပကပျူၣ်တၢ်ဒိၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖးဖိဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်ဒ်ပကသ့ၣ်ညါဒီးပန့ၣ်အိၣ်ဖျါလၢထူၣ်ဒီးပစံးလၢန့ၣ်နိဉ်လီၤ. စကန့ၣ်နိဉ်သ့ၣ်ဖးဖိလၢထူၣ်ဒီးပျူၣ်တၢ်ဖဲစန့ၣ်နိဉ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၁၃၄. **ပနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တပူၤဒ်ပကသ့ၣ်ညါလၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤ, ဒ်ပှၤကကသ့ၣ်ညါလၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပဆးလီၤသ့ၣ်တဘိဒီးပပဲၣ်တြိၣ်ထီၣ်တန့ၣ်တဘိဒီးပစံးလၢပပနိဉ်လီၤ. ခူးလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, စံာ်လီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,သ့ၣ်လၢပတြးမၤတၢ်တမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်ကကလၢပတၢ် ဒီးပမၤအိၣ်ထီၣ်ယဲၣ်စိးလီၢ်ကွၢ်စိးလီၢ်, ပဆးလီၤသ့ၣ်ဖိဝဲဒီးပစံးလၢပပနိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤပနိဉ်လူၣ်တလီၢ်ဒီးဆးလီၤပဲသ့ၣ်တဘိဒီးတြိၣ်ထီၣ်သန့တကဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆၢ လၢပနိဉ်ပန့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်န့ၣ်ကနဲတဒီးပနိဉ်ပဲန့ၣ်ပဲၣ်တြိၣ်ထီၣ်သန့လၢကနဲသ့ၣ်လီၤဒီးပှၤကသ့ၣ်ညါလၢမ့ၢ်ပှၤန့ၣ်ကနဲလီၤ.

၁၃၅. **ပနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညိထီၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ခိၣ်အထီတုၤအံၤတုၤန့ၣ် ဒီးမၤအိၣ်ထီၣ်ယဲၣ်စိးလီၢ်ကွၢ်စိးလီၢ်ဒီးပစံးလၢပပနိဉ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤပဆးဒီးသ့ၣ်ထီတုၤအံၤတုၤန့ၣ်. သ့ၣ်ဘၣ်လၢ်တုၤအံၤတုၤန့ၣ်ပမ့ၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ဒီးယဲၣ်လီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပပနိဉ်လီၤ. ပနိဉ်ဟံၣ်ဟံၣ်လီၢ်ဖဲအံၤတဖျါတက့ၢ်. စကမၤဟံၣ်ဖဲအံၤလီၤ.

၁၃၆. **ပနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်အိၣ်ဖဲန့ၣ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကျဲကီၤကပူၤကီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်ပှၤကသ့ၣ်ညါ, ဒ်သိးပှၤကကထံၣ်ကျဲဒီးပဆးလီၤတၢ်တဘိမ့ၢ်ဂ့ၤသ့ၣ်တဘိမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢတၢ်ပနိဉ်လီၤ. ကျဲမ့ၢ်ကီၤန့ၣ်ဒ်ပှၤကလဲၤသုတဟးဖျိးတဂ့ၤဒီးဆးလီၤဒီးတၢ်ပနိဉ်တက့ၢ်. ချဲးဒ်ပြီၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ပဒီးပဆးလီၤတၢ်ပနိဉ်လီၤ.

၁၃၇. **ဖးနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တိၣ်နိဉ်အဆၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတိၣ်နိဉ်နိဉ်ဆၢလါဆၢန့ၣ်ပကိးဒီးအဆၢလၢတိၣ်နိဉ်ဖးနိဉ်လီၤ.

နီၤ

တိၣ်နိဉ်ဖးနိဉ်စံးပဲဒ်ဒ်လီၤ.

၁၃၈. **ဘိနိဉ်ထိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၤမၤဘိတဘျဲးနီၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအိၣ်တထါခိၣ်ဒီးမၤဘိတဘျဲးနီၣ်ထိးဘိအသိးဒီးမ့ၢ်လဲၤတၢ်န့ၣ်ထိးလီၤပဲ ဒီးပကိးလၢဘိနိဉ်ထိးလီၤ. ပသးပှၤလၢပျၢၤတဖၣ်န့ၣ်လဲၤတၢ်ထိးဒီးဘိနိဉ်ထိးလီၤ. မၤန့ၢ်ပသးပှၤတဂၤအဂီၢ်လၢဘိနိဉ်ထိးတဘိတက့ၢ်.

၁၃၉. **မၤနိဉ်** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤပပနိဉ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤနိဉ်လီၤ. ပထီၣ်သ့ၣ်ဒီးပမၤနိဉ်အလီၢ်လၢယဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤနိဉ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပှၤတၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လၢလွဲးဒီးပမၤနိဉ်အလီၢ်လၢထးခိၣ်လီၤ.

၁၄၀. **သနိဉ်** န့ၣ်ဒ်တနိဉ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်တလီၤဆးလၢသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ် ဒီးတထူၣ်ဆးထီၣ်က့ၤန့ၣ်ပစံးလၢသနိဉ်လီၤ. ပဆးထူၣ်လီၤသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်လၢသ့ၣ်တဘိဒီးသနိဉ်ထီၣ်ပဲလီၤ. ဒီးပပျၢၤထးပနဲၣ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်လီၤဒီးသနိဉ်ထီၣ်ပဲဒီးတန့ၣ်ဘၣ်.

၁၄၁. **သနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆးတယိးအခံလၢပကံၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသနိဉ်အခံလီၤ. ပှၤဆးတဂၤစစိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢစကံၣ်ဒုၣ်ဖိခိၣ်ဒီးသနိဉ်အခံန့ၣ်ကၤ.

၁၄၂. **သးပှၤနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံၣ်တၢ်လၢပတဆိကမိၣ်က့ၤဘၣ်. လၢပဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤတဘၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢသးပှၤနိဉ်လီၤ. စသးပှၤနိဉ်ယဲၣ်တဘျဲးဒီးစတသ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆၢလၢသးပှၤန့ၣ်သးပှၤနိဉ်လီၤ. စဟံၣ်တၢ်စသ့ၣ်ပှၤန့ၣ်သးပှၤနိဉ်လၢၣ်လံၤ.စတသ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်က့ၤလၢဘၣ်.

၁၄၃. **သးပှၤနိဉ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒီးပတဆိကမိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးမၤသးဒ်ပမံၤအသိးန့ၣ်ပစံးလၢပသးပှၤနိဉ်ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤသးပှၤနိဉ်အသးမၤအသးကမၤကမၤမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးသပှၤစကိးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ကွၢ်တၢ်တပူၤပူၤဒီးသးပှၤနိဉ်အသးလီၤ. ပှၤကမ့ၢ်မၤပှၤဒီးပအုၣ်လီၤအိၣ်လီၤဝံၤ ဒီးလၢခံန့ၣ်ပမ့ၢ်တဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၤနိဉ်လီၤ. သရၣ်မၤစမၤတၢ်ပဲန့ၣ်စသးပှၤနိဉ်စသးဒီးစတမၤဘၣ်မးလီၤ.

၁၄၄. **သ့ၣ်နိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်လၢပတၢ်ဒ်ပပဲန့ၣ်ဒ်သုတဟါမူၤဟါမံၤ, ဒ်သုတအိၣ်လီၤတူၣ်လီၤတဲာ်တဂ့ၤဒီးပဆိကမိၣ်ထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်နိဉ်လီၤ. သ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်က့ၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢန့ၣ်န့ၣ် ဒီးကတိၤက့ၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်စကိးလီၤ. နကတိၤတၢ်န့ၣ်သ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်က့ၤကိးဘိဒီးတက့ၢ်. နဟံၣ်တၢ်န့ၣ်သ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်က့ၤနလီၢ်ကိးပူၤဒီးတက့ၢ်. သ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်ဒီးသ့ၣ်နိဉ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၁၄၅. **ဟံးနိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်တၢ်တဲာ်တၢ်ထီတုၤအံၤတုၤန့ၣ်န့ၣ်ဒ်ပမၤတဲာ်ဒီးပဟံးယာ်န့ၣ်ပစံးလၢဟံးနိဉ်လီၤ. ပှၤ

တၢ်ဂၤထီၣ်သ့ၣ်ဘၣ်တဘျီၣ် ဦးဟံးနီၣ်ဝဲဒီးမၤတဲာ်ဝဲဖဲဟံး နီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁. **နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ပုၤဂၤအတၢ်ခံၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သၢၤဂၤ အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပဂံၢ်ထီၣ်န့ၣ်ပွဲၤသီးသီးဒီးပစံးလၢနီၤလီၤ. ပုၤ တၢ်ဂၤနီၤသးသ့ၣ်တၢ်ယၢၤလၢပုၤသၢၤဂၤအဂီၢ်ဒီးကိးတၢ် ဂၤန့ၣ်သၢၤဆံးဒီးသၢၤဖျၢၣ်ဒီးသၢၤလုၣ်ဒီးအိၣ်ဘျီၣ်တလုၣ် န့ၣ်နီၤဝဲတသ့လၢတၢ်. ဒီးပုၤလၢနီၤတၢ်တၢ်န့ၣ်ကဟံး န့ၣ်အိၣ်ဝဲတလုၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒ်န့ၣ်ဒီးသးသ့ၣ်တ လုၣ်န့ၣ်ဒီးသၢၤကူၣ်ဒီးနီၤပုၤသၢၤဂၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢနီၤယိၣ်ဒုဖးလီၤ. သုစုမ့ၢ်အိၣ်ဒီးနီၤသုဖိသု လံၤပွဲၤသီးသီးတက့ၢ်. သုမ့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တမံၤ မံၤဒီးနီၤသုဖိသုလံၤပွဲၤသီးသီးတက့ၢ်.

၂. **နီၤယိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးနီၤအဆိလၢနီၤယိၣ်ဒုဖးလီၤ. နီၤ ခိၣ်ဒုဖးလီၤသုသးလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တက့ၢ်. ဒီးနီၤတၢ် န့ၣ်ပစံးလၢနီၤယိၣ်ဒုဖးတစုစုလီၤ. ပစံးထဲနီၤယိၣ်န့ၣ်တ သ့ဘၣ်. ပဘၣ်စံးလၢနီၤယိၣ်ဒုဖးလီၤ.

၃. **နီၤယိၣ်ဒုဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်ထီၣ်န့ၣ်ပုၤခံၣ်တၢ်ပွဲၤသီးသီး မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤအၢၤဂၤအတၢ်ပွဲၤသီးသီးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢနီၤယိၣ်ဒု ဖးလီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤအစုလီၤခိၣ်ခိၣ်အိၣ်ဒီးနီၤယိၣ်ဒုဖးက့ၢ် အဖိအလံၤပွဲၤသီးသီးလီၤ. နီၤယိၣ်ဒုဖးန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢန့ၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

၄. **နီၤဒ်သီးသီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီၤတၢ်ပွဲၤသီးသီးဒီးပစံးလၢနီၤ ဒ်သီးသီးလီၤ. ပုၤခံၣ်ဂၤန့ၣ်နီၤနီၤအီၤလၢသးသ့ၣ်န့ၣ်နီၤဒ် သီးသီးတက့ၢ်.

၅. **နီၤဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်ထီၣ်ပုၤကညိပွဲၤသီးသီး ဒီးပမၤလဲၤ မၤတၢ်ဆူအံၤတနီၤဆူန့ၣ်တနီၤဒီးပစံးလၢနီၤဖးလီၤ. နီၤ ဖးပုၤကညိပွဲၤသီးသီးဒီးမၤလဲၤမၤတၢ်ဆူအံၤတနီၤဆူန့ၣ် တနီၤတက့ၢ်. တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆီမိထီၣ်မိမ့ၢ်ဂ့ၤပ မ့ၢ်ဂံၢ်ထီၣ်ပွဲၤသီးသီး ဒီးပမ့ၢ်ဟ်ဆူအံၤတနီၤဆူန့ၣ်တနီၤ ဒီးပစံးလၢနီၤဖးလီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤအပနီၤအိၣ်တၢ်ယၢၤဒီး နီၤဖးဝဲဒီးဆါကွၢ်ဝဲတနီၤဒီးဘျီၣ်က့ၢ်ဝဲတနီၤလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢနီၤမ့ၢ်နီၤဖးလီၤ.

၆. **နီၤဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်သတြီၤတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အာဒီးပ စံးလၢနီၤဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၤဖးပဲာ်ဖးလီၤ. နီၤ ဖးတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အာအဆါဒီးတၢ်အာန့ၣ်ပဒုၣ်ဟးဆွဲးကွၢ် အီၤဒီးတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်တၢ်န့ၣ်အီၤတက့ၢ်. နီၤဖးပဲာ်ဖးတၢ်ဂ့ၤဒီး တၢ်အာအဆါဒီးတၢ်အာတဖၣ်ကွၢ်တၢ်ကွၢ် ဒီးတၢ်ဂ့ၤန့ၣ် ဟံးန့ၢ်အီၤတက့ၢ်.

၇. **နီၤဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤစံာ်မၤဒုးဒီးပဟံးန့ၢ်ခံၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ် အလီၢ်န့ၣ်နီၤသီးသီးဒီးပစံးလၢနီၤဖးလီၤ. စံာ်လီၢ်တ လီၢ်လံၤကၢ. ပကနီၤဖးခံၣ်ဂၤနီၤသီးသီးလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်အလီၢ် တပူၤန့ၣ်လံၤကၢ. နီၤဖးဒ်နီၤသီးတက့ၢ်. ပကဖဲဒုးလီၤ.

၈. **နီၤဖးအဆါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီၤဟီၣ်ခိၣ်အလီၢ် ဒီးဟ်အဘၢၣ် စၢၤလၢတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢနီၤဖးအဆါလီၤ. စံာ်ခံ လီၢ်န့ၣ်နီၤဖးအဆါဒီးဟ်အဆါလၢတပိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တနီၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤလီၤ. ထီၣ်ပနီၤဖးတၢ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးအဘၢၣ်စၢၤဒီးပစံး လၢနီၤဖးအဆါလီၤ. ခုးခံလီၢ်န့ၣ်နီၤဖးအဆါလၢတၢ်တ မံၤမံၤတက့ၢ်.

၉. **နီၤမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နီၤဖးအဆါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂံၢ်ထီၣ်ပုၤက ညိပွဲၤသီးသီးဒီးပမၤမၤတၢ်ဆူန့ၣ်တနီၤဆူအံၤတနီၤန့ၣ် လီၤ. နီၤမ့ၢ်နီၤဖးပုၤကညိဒီးမၤအမၤဖးတၢ်ခံၣ်ကျိၤတက့ၢ်.

၁၀. **ကနီၤကနုၤ, ကနီၤကနုၤ, ကနီၤထီၣ်တြီၢ် လီၢ်, က နီၤထီၣ်ကနုၤထီၣ်, ကနီၤဒီး, မ့ၢ်ကနီၤ** တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ် ကွၢ်လၢကနီၤအကျိၤတက့ၢ်.

၁၁. **ကုဖးနီၤသီး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢကုဖးနီၤသီး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကုဖးဝဲလုၣ်နီၤသီးသီးလီၤ.

၁၂. **စနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်တၢ်ထံလၢဝဲလုၣ်သ့ၣ်ကျိၤတၢ်ထံ သအၢၣ်ညၣ်လီၤတပၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢစနီၤလီၤ. ဒီးပစံး လၢသနီၤဒီးတနီၤလီၤ. စနီၤန့ၣ်ပမ့ၢ်တီၢ်ဒီးဘၣ်ညၣ် လီၤ. ဒီးပဒီးဘၢဒီးကါလၢအလီၤန့ၣ် ဒီးညၣ်ဘၣ်အါမး လီၤ.

၁၃. **စီၢ်နီၤခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကစီၢ်ထီၣ်တၢ်လီၢ်လၢပကဟ် တၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကဆုၣ်နီၤအလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢစီၢ် နီၤခိၣ်လီၤ. မၤထီၣ်န့ၢ်ယၢၤစီၢ်နီၤခိၣ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်. ပက ဆုၣ်နီၤလၢအပူၤလီၤ. ဒီးထီၣ်ပမၤကစီၢ်ထီၣ်တၢ်အလီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်စီၢ်နီၤခိၣ်လီၤ. ပကွဲးလံာ်အလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစီၢ်နီၤ ခိၣ်လီၤ. ပကွဲးလံာ်အလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစီၢ်နီၤခိၣ်. ဒီးသရၣ် အိၣ်မ့ၢ်အလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစီၢ်နီၤခိၣ်စကိးလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢစီၢ်နီၤခိၣ်စီၢ်နီၤလံာ်လီၤ. စီၢ်နီၤခိၣ်န့ၣ်စတစံး ဘၣ်နီၤတစုဘၣ်.

၁၄. **ဆုၣ်နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလၢာ်လီၤပခံ ဒီးပစံးလၢပဆုၣ်နီၤ လီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤဆုၣ်နီၤလၢစီၢ်နီၤခိၣ်လီၤ. ဆုၣ်နီၤဘူးဒီး ယၢတဂ့ၤ. တၢ်ကိာ်စသးကၢ. ဒီးပစံးအဆိလၢဆုၣ်နီၤ ဆုၣ်လဲးလီၤ.

၁၅. **ညိးပနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖူဘၣ်ပုၤဒီးပြုထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ညိးပနီၤလီၤ. တၢ်ဖူဘၣ်ပုၤညိးပနီၤဒ်တၢ်ညိးထီၣ်အသိး ဒီးပစံးလၢညိးပနီၤလီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤဘၣ်တၢ်ဖူဘၣ်အီၤဒီး ညိးပနီၤတဘျီၣ်တဘျီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢညိးကနီၤစကိး လီၤ.

၁၆. **တနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီၤဖးတၢ်အဆါပွဲၤသီးသီး ဒီးအဝဲတ ဖုပစံးလၢတနီၤ. အဝဲတဖုန့ၣ်ပစံးလၢတနီၤလီၤ. ပုၤခံဖု န့ၣ်ဘၣ်လဲၤတၢ်ဆူန့ၣ်တနီၤ ဆူအံၤတနီၤလီၤ. သးသ့ၣ် န့ၣ်အိၣ်နဲတနီၤစကအိၣ်ယဲတနီၤလီၤ. ထီၣ်ပတၢ်လီၤဖး ခံကျိၤခံဖုန့ၣ်ပစံးလၢဆူအံၤတနီၤဆူန့ၣ်တနီၤလီၤ.

၁၇. **တနီတနာ** နှုတ်မှန်စနီတနီအသိးလီ။ ဒီးမှန်ပတီတံထံလံပအိညှဉ်နှုတ်လီ။ တီတနီတဆိတကွာ်။ ပကဒီးဘာလံအလီမးကဘဉ်ညှဉ်လီ။
၁၈. **တံခံးတနီ** နှုတ်မှန်တံခံးဒီးတံကပီခံမံနုဉ်မာသးဒ်ပနီဖးအဆါအသိး ဒီးတံခံးနှုတ်ပစံးလာတံခံးတနီလီ။ လာမနုဉ်တံခံးတနီ ဒီးစတထံဉ်ဘဉ်တကွာ်။ လာပဆါနှုတ်တံကပီတနီဒီးပထံဉ်တံလီ။
၁၉. **ပနီ** နှုတ်မှန်ပုဆါပြုဒီးအဖံးတိဉ်ထီဉ်ပစံးဒီးပနီလီ။ ပုတဂကပြုဒီးပနီထီဉ်ပစံးဂညါလီ။ ဒီးပစံးလာပနီပစံးဒီးအဆါနုဉ်လီ။ တံဖူနှုတ်ဘဉ်ပုဒီးပနီထီဉ်ပစံးဂညါလီ။ ဒီးဘဉ်တစုစုပစံးလာပနီပနီလီ။ ညိးပနီ (ကွာ် ၁၅)
၂၀. **ပနီ** နှုတ်မှန်ဘုသဉ်ဂု ဒီးဖျါတိဉ်ပစံးထဲအသဉ်နှုတ်ပစံးလာဘုသဉ်ပနီမးလီ။ ဘုတလီအသဉ်ဂုဒီးဖျါပနီမးလီ။ ဘုသဉ်ဂုဖျါပနီတဘးဘးနှုတ်ပမကနှုတ်ကအါဝဲသာ။
၂၁. **မံနီ** နှုတ်မှန်ပထီဉ်ယံပသးဒီးပစူဉ်လီပသးနှုတ်ပစံးလာမံနီလီ။ ဒီးပစံးလာမံလီစကိးလီ။ ပုတဂကတမာတန်တံခံးဒီးမံနီဒ်တံလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆါလာမံနီဂဲနီလီ။ ပုတဂကတံဆါအါဒီးမံနီဝဲလီ။
၂၂. **မံနီ** နှုတ်မှန်ဆိးကုအဆါလီ။ ဒီးမှန်ပုဆါပုဆါတဖဉ်နှုတ်ပစံးလာဆိးကုမံနီလီ။ ပုတဖဉ်တအိဉ်ဆူဉ်ဆိဈဘဉ်။ ထဲပုဆိးကုမံနီလီ။
၂၃. **လံနီ** နှုတ်မှန်လံနီအသိးလီ။ဒီးအိဉ်ထဲတံကတံလီ။ စကွဲးလံတသုဘဉ်။ မှ်လံနီဒ်နှုတ်ဒီးစကွဲးလံလီ။ စမာတံတကဲဘဉ်။ မှ်လံနီဒ်နှုတ်ဒီးစကဘျါကွာ်ကံသးဒီးပစံးလာလံနီစကိးလီ။ မှ်လံနီဒီးမှ်လံနီနှုတ်ဒ်သိးသိးလီ။ ပစံးတံဒီးဘးပုဒ်မးလီ။ မှ်လံနီဒ်နှုတ်ဒီးကစာ်ယွဲသးကညါဒီးပုလီ။ လံနီနှုတ်ဒ်နုဉ်သကုအသိးလီ။
၂၄. **သနီ** နှုတ်မှန်ပတီထံလံပမအိညှဉ်ညှဉ်ပကိးလာသနီလီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆါလာသနီသနီလီ။ လဲတီသနီတဆိဝံဒီးဒီးလီဘာဒီးလီကါလာအလီနှုတ်တကွာ်။ မးကဘဉ်ညှဉ်လီ။
၁. **နှါ** နှုတ်မှန်ပမတံတသုဘဉ်ပမတံတပွဲဘဉ်ဒီးတံကဉ်ပသးလာအနးကတံနုဉ်ပစံးလာတံနှါပသးလီ။ ပုတဂကအူမုဉ်တကဲဘဉ်ဒီးတံနှါအသးလီ။
- ၁.၁. **နှါ** နှုတ်မှန်တံကဉ်ပသးလာအနးကတံဒီးပစံးလာတံနှါသးလီ။ ဒီးပစံးလာနှါဟုးနှါသးလီ။ ပုတဂမာတံကဲသမိး။ တံနှါဟုးနှါသးယာက။ ပတမာဘဉ်ပုနှါဟုးနှါသးဒ်နှုတ်တခိဉ်ခိဉ်ညါဘဉ်။ နှါ co.ofနု and ofနုဉ်။

၂. **ကနှါ** နှုတ်ကွာ်လာကနှါတကွာ်။
၃. **တနှါ** နှုတ်မှန်တနှံအဆါလီ။ ဒီးမှန်ကလံအူနီဉ်မိမံဇါတီမှ်တီဂီ။ ဒီးတံဖိတံလံတုဉ်နီဉ်မိမံဇါဒီးနီဉ်မိမံဇါဒါကူကုဉ်ယံဉ်ထွဲအခံနှုတ်ပကိးဒီးအဆါလာတနှံတနှါလီ။ ဒီးပစံးလာသနှံသနှါစုကိးလီ။
၄. **တံနှါဒီးတံကဉ်** နှုတ်ဒ်သိးသိးလီ။ ဒီးမှန်တံကဉ်ပသးလာအနးကတံနုဉ်ပစံးလာတံနှါပသးလီ။ တံကိတံအံဇါမာတံ ဒီးတံနှါစသးလီ။ တံနှါဟုးနှါသးယာနးသမိးလီ။ တံနု တံနှါ (ကွာ် ၉၇)
၅. **ပိဉ်လဲဉ်နှါ** နှုတ်မှန်ထီဉ်ဖးဒိဉ်တကလုဉ်လီ။ ဒီးပကိးပိဉ်ထွဲတလာအခံလာပိဉ်လဲဉ်နှါလီ။ (ပင်လယ်နှါး)
၆. **သနှါ** နှုတ်မှန်သနှံအဆါလီ။ ဒီးမှန်ကလံအူတီမှ်တီဂီကုဉ်ဒါကူဝဲနှုတ်လီ။ ကလံအူတီမှ်သနှံသနှါစံးဝဲဒ်။
၁. **ကနှံ၊ ကနှံကနှံ၊ ကနှံကျးကျး၊ မံကနှံ၊ ထွဉ်ကနှံ၊ ကနှံကနှံ** တံခဲလံဉ်နှုတ်ကွာ်လာကနှံအကျါတကွာ်။
၂. **တနှံ** ဒီး **ကနှံ** နှုတ်ဒ်သိးသိးလီ။ ဒီးမှန်ပုကညီမာတကဲအသးအူဒီးတလုဉ်ကံးကူးအသးနှုတ်ပစံးလာတနှံအသးလီ။ ပုတဂကံးအသးအူ ဒီးတနှံတနှံအသးဒီးသံဝဲလီ။
၁. **နှံ** နှုတ်မှန်ခိဉ်ဖျါအနုဉ်အိဉ်ဘျဉ်ဒီးခိဉ်သုနုဉ်အိဉ်ဘျဉ်နှုတ်ပစံးလာခိဉ်ဖျါနှံ ခိဉ်ဘိဉ်နှံလီ။ ခိဉ်ဖျါနှံခိဉ်ဘိဉ်နှံ၊ ယဉ်နှံ၊ တံခဲလံဉ်နှုတ်မှန်အနုဉ်အိဉ်ဘျဉ် ဒီးပစံးလာအနှံလီ။ ဒီးပစံးလာနှံလီ။ ပုတဂကခိဉ်ဘိဉ်နှံထီသမိး။ ခိဉ်ဖျါနှုတ်အိဉ်ဒီးအနှံလီ။
၂. **နှံ** နှုတ်မှန်ပဂံတံလာတကိးလိဉ်ဘဉ်ဒီးအိဉ်ဝဲသးဒီးလွံဉ်နှုတ်ပစံးလာနှံလီ။ သးဒီးလွံဉ်နှုတ်ပမုဉ်ပကိးဒီးအိဉ်နှံလီ။ နှံဖျဉ်၊ နှံဆံ၊ နှံကယ၊ နှံကထိ၊ နှံကလး၊ နှံကလီ၊ နှံကကွဲ၊ နှံကဘိစံးဝဲဒ်လီ။
၃. **နှံ** နှုတ်မှန်တံကံလာအဖိလံတခီ ဒီးအဖိခိဉ်တခီနှုတ်တဘဉ်တန်တံဘဉ်နှုတ်ပစံးလာနှံလီ။ ချဉ်ဘိဉ်နှံလာဖိလံတခီနှုတ်အဖိခိဉ်တခီတဘဉ်တန်တံဘဉ်။ သုဉ်တဘိစဘိးဒီးနှံလာအဖိလံတခီလီ။ ဒီးပစံးလာနှံထီဉ်စကိးလီ။ သုဉ်တဘိနှံဒီးပိသံးလာအဖိလံတခီဒီးအဖိခိဉ်တခီနှုတ်တကံဘဉ်လီ။ နှံနှုတ်မှန်တံကံထီဉ်လာအဖိလံလီ။
၄. **နှံ** နှုတ်မှန်ပုကညီဝံတံဒီးအပျိုဆါမှ်ဂု၊ ဆုဉ်နီဒီးအပျိုဆါမှ်ဂု၊ ပစံးလာပျိုနှံလီ။ ပုတဂကံတံယာဒီးအပျိုနှံမးလီ။ ပုကညီတဂဆုဉ်နီယံဒီးအပျိုနှံဝဲလီ။
၅. **နှံဆံ** နှုတ်မှန်ပပကိတံသဆံဒီးလွံဆံနှုတ်ပစံးလာနှံ

နှံး

ဆံလီၤ. သးသုၣ်နှံဆံန့ၣ်နီၤပုၤခံၣ်ၤ ဇီးကိးတၢ်န့ၣ်သၢ ဆံယံၤဖျၢၣ်လီၤ. သးသုၣ်နှံဆံန့ၣ်နီၤပုၤခံၣ်ၤဇီးကိးတၢ် န့ၣ်ဆံၣ်ဆံၣ်လီၤ.

၆. **ကနံၣ် ကနံၣ်ကနီၤ, ကနံၣ်ဇၢ, ကနံၣ်ထီၣ်ကနံၣ်လီၤ, န့ၣ်ကနံၣ်, ဗဲၣ်ကနံၣ်,** တၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကနံၣ်အကျါတက့ၢ်.

၇. **ခိၣ်နှံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆူၣ်ထီၣ်ပခိၣ်ဇီးပခိၣ်သူအနီၤစ့ၤအိၣ် ဘျဲၣ်ပခိၣ်ပစံးလၢခိၣ်နှံၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢခိၣ်ဘိၣ်နှံၣ်စကိး လီၤ. ပုၤတၢ်အခိၣ်နှံၣ်ထီၣ်ကၢ. ဇီးပစံးအဆိလၢခိၣ်နှံၣ်ခိၣ် န့ၣ်လီၤ.

၈. **ခိၣ်နှံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဘိၣ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပဝၣ်ထီၣ်ပ ခိၣ်သူကွၢ်လိၣ်န့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢခိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်နှံၣ်လီၤ. ပုၤ တၢ်အိၣ်ဇီးခိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်နှံၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၉. **ခိၣ်ဖျၢၣ်နှံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤခိၣ်ဖျၢၣ် ဇီးအနီၤစ့ၤအိၣ်ဘျဲၣ်ဇီး ပဖျၢၣ်သကတဘိတဘိန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဖျၢၣ်နှံၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျၢၣ် နှံၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်နှံၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပုၤကညီဖိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်မၤခိၣ်ဖျၢၣ် ဇီးမၤဝဲဒၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်နှံၣ်လီၤ.

၁၀. **တနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲကနံၣ်အသိးလီၤ.ဇီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲအူနီၣ် ဓါမံၤဇၢတီၣ်မ့ၢ်ဆီၣ်ဂီၤဇီးတစ့ၤကူက့ၣ်ပန့ၣ်လီၤ.

၁၁. **လါနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လါလၢတၢ်စ့ၤလီၤသီလါန့ၣ်ပကိးလၢ လါနံၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်လါနံၣ်ထီၣ်ဇီးတၢ်စ့ၤလီၤဝဲလီၤ.

၁၂. **အနံၣ်အဖီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်နှံၣ်န့ၣ်ဇီးအဆိ ဇီးပစံးလၢ အနံၣ်အဖီလီၤ. ခိၣ်ဖျၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ယၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်ဇီးအနံၣ်အဖီ လီၤ.

၁၃. **အံၤတနံၣ်အတီၢ်ပုၤ** န့ၣ်စတသုၣ်ညါဘၣ်စသးဒိၣ် ထီၣ်နီတစ့ဘၣ်.

၁. **ကနံၣ်** မ့ၢ်ကနံၣ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပုၤကညီသးအူတ လုၣ်အသး ဇီးတလုၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢကနံၣ်ကနံၣ်အ သးလီၤ. ထီၣ်ဂီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤထီၣ်ယံၤအသးဇီးတလုၣ် အသးန့ၣ်ပစံးလၢကနံၣ်လီၤ.

၁. **န့ၣ်ကနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုၣ်ပအိၣ်အသုၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီး ပကိးလၢန့ၣ်ကနံၣ်လီၤ. ဇီးပကိးမံၤကနံၣ်စကိးလီၤ. ဇီးပ ကိးလၢကပၢၢ်စကိးလီၤ.

၁. **နှံး** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်လၢပဝဲၣ်တၢ်အခိၣ်ထံး ဇီးအလုၣ်ယု လီၤဘဲန့ၣ်ပစံးလၢအနှံးလီၤ. ဇီးပစံးလၢညးစကိးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနှံးဘဲလီၤ. ထီၣ်ဂီၤတၢ်မုၢ်တၢ်ထံးန့ၣ် တုၤအခိၣ်ထံးတၢ်ဇီးနှံးဝဲလီၤ. သုၣ်တထံးအလုၣ်နှံးန့ၣ် ကမ့ၢ်ကၢ်အခိၣ်ထံးတၢ်သၢ.

၂. **မၤနှံး** န့ၣ်ပမၤတၢ်တၢ်အထံးဇီးဟံးန့ၢ်အဒုအလုၣ် န့ၣ်ပမၤလီၤဘဲ. ပမၤယုဇီးပဟ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပ ဟ်လၢမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပမၤနှံးလီၤ. ကသံၣ်လုၣ် န့ၣ်ပုၤကညီမၤနှံးမၤဘဲဇီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ပသးပုၤလၢပျၢၤ ကသံၣ်လုၣ်န့ၣ်မၤနှံးမၤဘဲ ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲဒီး တၢ်က မၤအိၣ်

နှံၣ်

လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢမၤနှံးမၤဘဲလီၤ. ဇီးပစံးလၢ မၤညးစကိးလီၤ.

၃. **လီၤနှံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်တၢ်ထံးလၢအခိၣ် ထံးတၢ်ဇီးအလုၣ်လီၤဘဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤနှံးလီၤဘဲလီၤ.

၁. **တနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢၤအူတၢ်တကလုၣ်အခံၣ်ဇီးအခိၣ် သအိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတနံၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢသန့စကိးလီၤ. တလၢၤမၤဘျဲၣ်ဇီးအူဇီးတနံၣ်လီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢ ပံၤဇၢတနံၣ်ဇၢလီၤ. တလၢၤမၤဘျဲၣ်ဇီးအူပံၤဇၢတနံၣ်ဇၢန့ၣ် သိၣ်မုၢ်ကၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢတနံၣ်တနံၣ်လီၤ.

၁. **တနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲတၢ်ယိးတၢ်လီၤစ့ၤလီၤစ့ၤကွၢ်လိၣ် ကွၢ်လးဇီးပစံးလၢတနံၣ်တနံၣ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဝဲတၢ်စိၣ်တၢ် တနံၣ်တနံၣ်နးကၢ. နဝံနစိၣ်မနုၤတနံၣ်တနံၣ်န့ၣ်လဲၣ်. စ ဝံအိၣ်လုၢ်သုၣ်ဒံသုၣ်လီၤ.

၂. **ပနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်လၢပသုၣ်ဒၤအီၤတကလုၣ်န့ၣ်သုၣ် လၢအကပိၣ်ဖးဖိအဒုကပိၣ်ခံကပိၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢပနံၣ် လီၤ. ပနံၣ်န့ၣ်သုၣ်တဖျၢၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ထဲကံၣ်ဒုၣ်ဒိၣ်န့ၢ် ကံၣ်ဒုၣ်လီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢပနံၣ်ပနံၣ်လီၤ. ပနံၣ် သုၣ်န့ၣ်အိၣ်ဇီးအဆူၣ်စယိစယိလီၤ.

၁. **နှံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသုၣ်တၢ်အိၣ်ဇီးအမ့ၢ်ဇီးအတၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ် ပကိးလၢနှံၣ်လီၤ. ဇီးနှံၣ်န့ၣ်အိၣ်အကလုၣ်ကလုၣ်လီၤ. န့ၣ်ကဆိခိၣ်လီၤ, န့ၣ်ဂီၤ, န့ၣ်စီၤပၤ, န့ၣ်ဆိၣ်လီၤ, န့ၣ်သ အု, န့ၣ်သုၣ်မံၤယီၤအံၣ်, န့ၣ်ဝါ, န့ၣ်ဟိး, န့ၣ်စုၤ စံးဝဲ ဒၣ်လီၤ. န့ၣ်တၢ်န့ၣ်ပချီအိၣ်ဖိအိၣ်ဝံၣ်ကၢ.ဇီးပကိးဇီးအ ဆိလၢနှံၣ်ဇၢန့ၣ်ဇၢလီၤ. ဇီးပုၤဆံးကိးလၢညးဝဲလီၤ.

၂. **နှံၣ်ကဆိခိၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အတၢ်မၤသးဒဲကဆိခိၣ်ညါ သးအသိးဖးလဲၣ်ဇီးပကိးလၢနှံၣ်ကဆိခိၣ်လီၤလီၤ. န့ၣ် ကဆိခိၣ်လီၤန့ၣ်ပၣ်သလုၣ်ဒဲကဆိခိၣ်လီၤအသိးလီၤ. ဇီးမ့ၢ်နှံၣ်ဝါတကလုၣ်လီၤ. ဇီးပအိၣ်ဝံၣ်ဒဲနှံၣ်ဝါအသိး လီၤ. ဇီးပုၤတနီၤနီၤသုၣ်ဝဲလီၤ.

၃. **နှံၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤနှံၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢနှံၣ်ခိၣ်တ စု စုလီၤ. လဲၤမၤအိၣ်ခုၣ်ခိၣ်နှံၣ်ခိၣ်တက့ၢ်. ပကဖိအိၣ်က သုလီၤ. န့ၣ်ခိၣ်ဇီးနှံၣ်တၢ်န့ၣ်ဒဲသိးသိးလီၤ.

၄. **နှံၣ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်နှံၣ်တကလုၣ်အတၢ်ဂီၤဇီးပစံးလၢနှံၣ် ဂီၤလီၤ. န့ၣ်ဂီၤန့ၣ်အတၢ်မၤသးဂီၤဇီးပအိၣ်ဝံၣ်ဒဲနှံၣ်ဝါ အသိးန့ၣ်လီၤ.

၅. **နှံၣ်စုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်နှံၣ်တကလုၣ်အမ့ၢ်ပြီကဒဲ ဇီးအတၢ် ပြီကဒဲတတဲၣ်ဒဲးဇီးတမ့ၢ်န့ၣ်အတၢ်အိၣ်အါလိၣ် ဇီးပကိး လၢနှံၣ်စုၤလီၤ. န့ၣ်စုၤအတၢ်န့ၣ်ဝါကျိၣ်ကလုၣ်ဒီးဝံၣ် န့ၢ်နှံၣ်အကၢအတၢ်တက့ၢ်လီၤ. ဇီးပုၤကညီချီအိၣ်ဖိအိၣ် ဝဲဒၣ်လီၤ. ဇီးပကိးလၢနှံၣ်တစုစကိးလီၤ.ဇီးပကိးဇီးအ ဆိလၢနှံၣ်စုၤနှံၣ်စုၤလီၤ.

၆. **နှံၣ်စိး** န့ၣ်မ့ၢ်နှံၣ်တကလုၣ်မဲထီၣ်လၢပုၤလၢကျါ ဇီးပ

ကိးလာနှံစီးလီ။

၇. **နှံစီပာ** နှံမှန်နှံတကလုာ်အမှ်ကးလာဟီၣ်ခိၣ် အဖိခိၣ် ဒီးအဂံၢ်စဲၤလီၤအသးလာအမှ်ကဟိၣ်ဖးဖိ ဒီးတံၢ် လီၤဝဲလာအဂံၢ်ကဲထီၣ် လာအတံၢ်နှံပကိးလာနှံစီပာ လီၤ။ ဒီးပကိးလာစုာ်ကလာစကိးလီၤ။ နှံစီပာနှံအိၣ် ဒီးအဂီၢ်တကလုာ်ဒီးအဝါတကလုာ်လီၤ။ ဒီးပုၤကညီ သုၣ်ဝဲဒီးပချီအိၣ်ဖိအိၣ်နှံဝံၣ်ဝဲလီၤ။ နှံစီလိၣ်နှံစီ ပာစံးဝဲဒၣ်။

၈. **နှံဆာ** နှံမှန်နှံဝါတကလုာ်ပအိၣ်အတံၢ်ဆာဝဲဒီး ပကိးလာနှံဆာလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာနှံဆာနှံဆါ လီၤ။ နှံဆာနှံအတံၢ်ထဲသပာၤဖိတဖျါလီၤ။ ဒီးပချီ အိၣ်ဘာအိၣ်ဒီးဆာဝဲလီၤ။

၉. **နှံဆိုင်လီၤ** နှံမှန်နှံတကလုာ်ထီထဲတဖျါဒီးအ တံၢ်ဆဲးလီၤအသးဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢ် ဒီးပကိးလာနှံဆိုင် လီၤလီၤ။ နှံဆိုင်လီၤနှံအတံၢ်ထီအိၣ်တဖျါတဖျါ ဘျဲၣ် ဒီးအတံၢ်ထဲခိၣ်ဒုၣ်ဒီးအဖံးလၢ်ဂီၤဒီးအသးကံၢ်ပူၤ ဝါဝဲဒီးအတံၢ်ဆဲးလီၤအသးဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢ်နှံယိၣ်ဝဲ ဒီး ပကိးလာနှံဆိုင်လီၤလီၤ။ နှံဆိုင်ဘုၣ်နှံဆိုင်လီၤ လီၤ။

၁၀. **နှံစုဒီးနှံတရ** နှံဒ်သိးသိးလီၤ။ ဒီးမှန်နှံတ ကလုာ်လာအမှ်ပြဲဒီးအတံၢ်ပြဲဝဲနှံမှန်နှံတရလီၤ။ နှံ တရနှံတခါစံးဝဲဒၣ်။

၁၁. **နှံတံၢ်** နှံမှန်နှံခိၣ်ကူၢ်လိၣ်နှံပကိးလာနှံတံၢ် လီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာနှံတံၢ်နှံဘိလီၤ။ နှံအက လုာ်လုာ်နှံအိၣ်ဒီးအတံၢ်အဘိခဲလၢ်လီၤ။

၁၂. **နှံထူၣ်** နှံမှန်နှံဝါလာပဆဲးတၢ်သုၣ်လာနှံမှ် ဘဲထီၣ်ဝဲနှံပကိးလာနှံထူၣ်လီၤ။ ဒီးပကိးလာနှံဝါ စကိးလီၤ။ ဆဲးတၢ်နှံနှံအထူၣ်တထူၣ်တက့ၢ်.ပကုး ဘဲထီၣ်နှံလီၤ။ နှံထူၣ်နှံထူၣ်စံးဝဲဒၣ်။

၁၃. **နှံမှ်** နှံမှန်နှံဘိလာအိၣ်ဒီးအဒီးအလၢ်နှံပကိး လာနှံမှ်လီၤ။ နှံတမှ်အိၣ်ဒီးအဒီးအလၢ်စံးဝဲ ဒၣ်။ ဒီး ပကိးဒီးအဆိလာနှံမှ်နှံဘိလီၤ။

၁၄. **နှံမှ်ပုၤ** နှံမှန်နှံတကလုာ်အတံၢ်ဝါဒီးအတံၢ် နှံပဖိဒီးမၤသးဒ်တမံဘၣ်အသိး ဒီးပကိးလာနှံမှ်ပုၤ လီၤ။ ဒီးမှန်နှံဝါတကလုာ်နှံမၤသးဒ်နှံခိၣ်သုၣ်အ သိးကိၤတစံးစံးဒီးပဖိပချီနှံမံတကပုၣ်ဘၣ်လီၤ။

၁၅. **နှံလိၣ်** နှံမှန်သုၣ်ယံၣ်တကလုာ်မၤသးကဆုၣ် ဒၣ်ဒ်ဂုၢ်အသိးဒီးပကိးလာနှံလိၣ်လီၤ။

၁၆. **နှံဝါ** နှံမှန်နှံတကလုာ်အတံၢ်ဝါဝဲဒီးပကိးလာ နှံဝါလီၤ။ နှံဝါနှံအတံၢ်ဝါဝဲလီၤ။ ဒီးပချီအိၣ်ဖိအိၣ် ဝံၣ်ဝဲလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာနှံဘုၣ်နှံဝါလီၤ။

၁၇. **နှံသအ** နှံမှန်နှံတကလုာ်အတံၢ်ဒ်သအသိး

ဒီးပကိးလာနှံသအလီၤ။ ဒီးမှန်နှံဝါတကလုာ်စကိး လီၤ။ နှံသအနှံအတံၢ်အိၣ်စဲဘူးလိၣ်အသးဒ်တအူအ သိးဒီးပကိးလာနှံသအလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာနှံ သအနှံသအါလီၤ။ ဒီးပအိၣ်ဝံၣ်စကိးလီၤ။

၁၈. **နှံသုၣ်မံၤယီၤအံၣ်** နှံမှန်နှံတကလုာ်အိၣ်ထဲ အတံၢ်ပုၤ ဒီးကိၤဝဲဒီးအတံၢ်ပုၤနှံဒိၣ်ဝဲထဲလၢ်ဆိဒီးအ တံၢ်စၢ်နှံစဲဘူးထီၣ်လာအတံၢ်ပုၤလီၤနှံထဲစုခိၣ်ထဲဆိ နံၣ်ဒီးပအိၣ်သုထဲအတံၢ်စၢ်နှံ ဒီးအတံၢ်ပုၤနှံပကွံၣ် တုၢ်ကြိကြိ ဒီးပကိးလာနှံသုၣ်မံၤယီၤအံၣ်လီၤ။ ဒီးပုၤ တနီၤနီၤကိးလာနှံအိးအုၣ်လီၤ။ နှံသုၣ်မံၤယီၤအံၣ် နှံအတံၢ်ပုၤအိၣ်တလိၣ် ဒီးအတံၢ်ပြဲဒီးကမိၣ်ထီၣ်လာ အတံၢ်ပုၤလီၤနှံထဲသုၣ်မံၤယီၤအံၣ်ကူၢ်လိၣ်တနီၤ.ထဲစု မှ်ဒိၣ်တနီၤ.ထဲခိၣ်မှ်ဒိၣ်တနီၤ.ထဲစုခိၣ်တနီၤ.ဒီးမၤသး စဆိးစအုၣ် ဒီးပကိးလာနှံသုၣ်မံၤယီၤအံၣ် ဒီးနှံအိး အံၣ်လီၤ။

၁၉. **နှံသုၣ်** နှံမှန်နှံတကလုာ်အိၣ်ဒီးအထံးဒီးပ ကိးလာနှံသုၣ်လီၤ။ဒီးအတံၢ်ထီဝဲဒ်သုၣ်ဂံၢ်အသိးလီၤ။

၂၀. **နှံဟိး** နှံမှန်နှံတကလုာ်နှံအတံၢ်အိၣ်တဘိတ ဘိဒီးကုၣ်ဒ်ဟိးအသိးဒီးပကိးလာနှံဟိးလီၤ။ ဒီးပကိး ဒီးအဆိလာနှံဟိးနှံဟးလီၤ။ ဒီးအတံၢ်ဝါဝဲလီၤ။ ဒီးပ အိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ။

၁. **ပ** နှံမှန်ပကတိၤတၢ်နှံပမှ်စံးလီၤဒၣ်သးဒီးပစံး လာပသဘျူအံၤလီၤ။ဒီးမှ်အိၣ်လာတၢ်ကတိၤအကျါလီၤ။ ပကစၢ်ယွၤနှံပဘါပဝဲလီၤ။ ပစံးလီၤပသးလာကစၢ်ယွၤ အဖိအလံၤလီၤ။ ပဝဲဒၣ်အံၤပမှ်ပုၤကညီလီၤ။ ပဝဲဒၣ်ပ မှ်ပုၤတၢ်ဒီးဘးဖိဒီးပကစၢ်တူၢ်သံအသးလာပယိၣ်လီၤ။ ပ ဝဲဒၣ်ပနီၤအါဂၤလီၤ။ ဒီးဘၣ်တစုစုပနှံဘၣ်ယးဒီးပုၤ အါဂၤလီၤ။ ပဒီးပုၤနှံဒ်သိးသိးလီၤ။ ပကစၢ်နှံမှ်ပုၤခဲ လၢ်အကစၢ်ဒီးပစံးလာပကစၢ်လီၤ။

၁. **ပကါ** နှံမှန်ပနဲအဆိလီၤ။ ဒီးမှ်ပလံာ်လုာ်ယိးတဘိ တဘိလာလုာ်အလိၤဒီးပခွဲၣ်ကဝီၤတၢ်နှံလီၤ။ ပနဲပကါ စံးဝဲဒၣ်။

၂. **ပကါရံ** နှံမှန်ထံတလိာ်အမံၤနှံပကိးလာပကါရံ လီၤ။ ဒီးပကါရံအနီၢ်နီၢ်ဆူဂၤတအိၣ်ဘၣ်။

၃. **ပကါ** နှံမှန်ပကိးအဆိလီၤ။ ဒီးမှ်တလာၤတကလုာ် လီၤ။ ပကိပကါစံးဝဲဒၣ်။ ပကိပကါနှံအိၣ်ဒီးစိးလိၣ်စိး ပာလီၤ။

၁. **ပကါ** နှံမှန်ပကိးအဆိလီၤ။ ဒီးမှ်ပသံဂီၢ်နှံပုၤပိာ် ခွါအမါလာပုၤပိာ်ခွါမၤတလိာ်လာပိာ်မှ်နှံလီၤ။ ဒီးပိာ် မှ်တဂၤစလဲၤပကိၢ်ပကါနှံနီၤဒီးအံၣ်လဲၤနီၤလဲၤ။

၂. **ပကါ** နှံမှန်ပကိးအဆိလီၤ။ ဒီးမှ်တၢ်ဘဲထီၣ်လီၤ ပာၤလာအကပိာ်လီၤနှံလီၤ။ ထီၣ်ကစၢ်ထီၣ်ဘးလာ

တပ်မတော်ပုဂ္ဂိုလ်များအားအိတ်တပ်မတော်

၁. **ပုဂ္ဂိုလ်** နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်အဆီလီ၊ ဦးမိုးချစ်ကဘဉ်ဦးလား ဦးပတရုံးကွိုင်ချ်အခိုင်နှုန်းလုပ်တပ်မတော်လီ၊ ပ ကပ်ပကပ်ကွိုင်ချ်အခိုင်တကွိုင်၊ ချ်ကဘဉ်ဦးလားဘဉ်ဖူး လီ၊ ပကပ်ပကပ်စံးဝဲဒဉ်၊

၁. **ပကး** နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်အဆီလီ၊ ဦးမိုးတပ်ကွိုင်လုပ်ပံး အသးနှုန်းပံး ဦးအဆီလုပ်ကပ်ပကးလီ၊ ကွိုင်ပကး ကွိုင်ပကးစံးဝဲဒဉ်လီ၊

၂. **ပကး** နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်အဆီလီ၊ ဦးမိုးပတရုံးချ်သွပ်ယံင် ဝဉ်စာ၊ ဂုဏ်ဦးချ်လီ၊ နှင့်ပံးလုပ်ကပ်ပကးလီ၊ ဝံပ ကပ်ပကးသွပ်ယံင်တဘိတကွိုင်၊ ပကစာတလီ၊

၁. **ပကပ်** နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်အဆီလီ၊ ဦးမိုးပတရုံးချ်အခိုင် လာကဘဉ်ဦးလားနှုန်းပံး ဦးအဆီလုပ်ကပ်ပကပ်လီ၊ ချ်ကဘဉ်ဦးလားနှုန်းပကပ်ပကပ်ကွိုင်တကွိုင်၊

၁. **ပကပ်** နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ပိပျံ၊ သွပ်ယံင်ဝဉ်စာ၊ ဂုဏ်ဦးချ်ဦး ပံးလုပ်ကပ်လီ၊ ဦးပံးဦးအဆီလုပ်ကပ်ပကးလီ၊ ဦးပံးလုပ်ကပ်စကီးလီ၊ ပုတကပကပ်ပကပ်တဘိ နှင့်မိုးသိကမမနုလည်၊ ပကပ်ပကပ်ဂုဏ်တဂု၊ မိုးစ ဂုလီ၊

၂. **ပကပ်** နှင့်မိုးတပ်လုပ်ပကပ်အသးတဖဉ်နှုန်းပံး လုပ်ကပ်လီ၊ ဦးပံးလုပ်ကပ်ပကပ်စကီးလီ၊ သွပ်တ ဘိကွိုင်ပကပ်အသးပတတစာဆာဘဉ် ဦးပံးဦးအဆီ လာကွိုင်ပကပ်ကွိုင်ပကးလီ၊

၃. **ပကပ်ပကပ်** နှင့်မိုးဂုဏ်တကွိုင်ကွိုင်ကွိုင်ကွိုင်နှုန်းပံး လာမသးပကပ်ပကပ်လီ၊ ဂုဏ်တဘိစာမသးပကပ်ပ ကပ်စပျံက၊ ဦးပံးလုပ်ကပ်ပကပ်ပကပ်လီ၊ ဂုဏ်တ ဘိစာမသးပကပ်ပကပ်စပျံက၊ ဦးပံးလုပ်ကပ်ပ ကပ်စကီးလီ၊

၄. **ပကပ်ပကပ်** နှင့်မိုးသွပ်ယံင်ဝဉ်စာဘံလိာ်အသးဦး ပံးလုပ်ကပ်ပကပ်ပကပ်လီ၊ သွပ်ယံင်ဘံလိာ်အသး မသးပကပ်ပကပ်လီ၊

၅. **ပကပ်ပကပ်ပကပ်** နှင့်မိုးပုတကညီဂဲကလံဉ်ဦးပကပ် အသးစိုးစိုး ဦးပံးလုပ်ကပ်ပကပ်ပကပ်ပကပ်လီ၊ ပုတကဂဲကလံဉ်မးကပ်ပကပ်ပကပ်လီ၊

၆. **ပကပ်ထီဉ်အသး** နှင့်မိုးတပ်ထံးဂုဏ်ဦးဦးထီဉ်ဝဲအ ဦးဂုဏ်လုပ်ကပ်အဘိဂုဏ် ဦးပံးလုပ်ကပ်ထီဉ်အသး လီ၊ ဘုတလီဂုဏ်ဦးပကပ်ထီဉ်မးအသးလုးလုးလီ လီလီ၊

၇. **ပကပ်ထီဉ်** နှင့်မိုးပမထီဉ်ကွိုင်ထံးပကပ်လားနာ အလီ၊ နှင့်ပကပ်ထီဉ်စိုးစိုးလားပျံအခိုင် ဦးပံးလုပ် ကပ်ထီဉ်လီ၊ ပတကလီလားနာနှုန်းပကပ်ထီဉ်ကွိုင် ထံးပကပ်လီ၊ ဦးပံးဦးအဆီလုပ်ကပ်ထီဉ်ပကပ်ထီဉ်

လီ၊

၈. **ပကပ်ထီဉ်** နှင့်မိုးပကပ်သွပ်ပပကပ်ထီဉ်ပသးဦးပံး လုပ်ကပ်ထီဉ်ပသးလီ၊ ပုတကကွိုင်သွပ်ဦးပကပ်ထီဉ် အသးနးက၊

၉. **ထံးပကပ်** နှင့်မိုးထံးလုပ်နုဉ်ယံင်သံးနာအမိုးနှုန်းပ ကီးလားထံးပကပ်လီ၊

၁၀. **ပကပ်** နှင့်မိုးဂုဏ်မိုးဂု၊ သွပ်ယံင်မိုးဂု၊ ပကပ်ပလုံ ပိသံးဦးပံးလုပ်ပကပ်လီ၊ ပကပ်ပကပ်ဂုလုပ်စာ တပ်မံးမံးနှုန်းပံးလုပ်ပကပ်လီ၊ ပုတကပကပ်ပ ကပ်ဂုတဘိဦးစာမသးတလီ၊ ဦးပကပ်ဦးအဆီလုပ်ပ ကပ်ပကပ်လီ၊

၁. **ပကပ်ပကပ်** နှင့်မိုးဂုဏ်မးအသးကွိုင်ကွိုင်ကွိုင် ဦးပံးလုပ်မးအသးပကပ်ပကပ်လီ၊ ဂုလားဦးတဖဉ် နှင့်မိုးဦးမးအသးပကပ်ပကပ်လီ၊ ဂုဦးဦးတဘိစာမ မးအသးပကပ်ပကပ်စတီတဘဉ်ဘဉ်၊

၂. **ပကပ်** နှင့်စနုဉ်တပကပ်ဘဉ်၊ စတနုဉ်စတနုဉ်တစုဘဉ်၊ မိုးကနုဉ်နီဉ်အိဉ်လားကတိအကျလီ၊ ပကပ်တပက နှင့်မိုးကနီဉ်လီ၊ ဦးမိုးအိဉ်လားကတိအကျလီ၊

၁. **ပကပ်** နှင့်မိုးအိဉ်မးကွိုင်ကွိုင်ပကပ်ဦးအမိုးအသး ဦးပံးလုပ်အိဉ်ဘဉ်စီပကပ်လီ၊ ဦးပံးဦးအဆီလုပ် စီပကပ်စီပကပ်လီ၊ အိဉ်စီပကပ်နှုန်းမိုးအိဉ်မးကွိုင်ကွိုင် ပကပ်အသးခံဘဉ်ဦးမိုးစီပကပ်လီ၊ အိဉ်ခံဘဉ်စီပကပ် နှင့်မးသံကွိုင်တကွိုင်၊

၂. **ပကပ်** နှင့်ပုတကညီနုဉ်မးအသးဘဉ်ဦးနုဉ်အမိုးလားအ ဖိဉ်အမိုးနှုန်းပံးလုပ်အိဉ်ပကပ်လီ၊ ဦးပံးဦးအ ဆီလုပ်အိဉ်ပကပ်အိဉ်လီ၊ အိဉ်ပကပ်အိဉ်လီ လီ၊ ပုကညီအိဉ်ပကပ်အိဉ်လီလီလီလီလီလီလီလီလီလီ

၁. **ပကပ်** နှင့်အိဉ်လားကတိအကျလီ၊ ဦးမိုးကု နီဉ်လီ၊ ပကပ်နီဉ်တအိဉ်ဘဉ်၊

၁. **ပကပ်** နှင့်မိုးပကပ်အဆီလီ၊ ဦးမိုးဂုဏ်ကပ်ကပ် ကပ်နှုန်းပံးလုပ်ဂုဏ်ပကပ်ပကပ်လီ၊ ဂုဏ်ပကပ်ပကပ် စံးဝဲဒဉ်လီ၊ ပကပ်ပကပ်နှုန်းကွိုင်လုပ်ကပ်တကွိုင်၊

၁. **ပကပ်** နှင့်မိုးအကလုဉ်အသးလီ၊ ပုကညီကလုဉ် ကစာနှုန်းပုတနီဉ်နီဉ်လုပ်ပုကညီပကပ်လီ၊ ပုက ညီပကပ်ပကပ်အိဉ်လားဟိဉ်ခိဉ်ချာအံးအံးလီ၊ ဟိဉ်ခိဉ် ချာအံးပုကညီအိဉ်ပကပ်ပကပ်လီ၊

၂. **ပကပ်** နှင့်မိုးပုကညီအဆီလီ၊ ကယံပကပ်ပကပ် အံးမိုးကစာယံအဖိဉ်လားလီ၊ တပ်မတော်လံးဦးပက ဦးပကညီနှုန်းမိုးကစာယံလီလီလီလီလီလီလီ

၃. **ထွဉ်ပကပ်** နှင့်မိုးထွဉ်တကလုဉ်လားကတိ ဦးပြီက

ဒီဒီးအဆူဂ္ဂါဝဲတပုဂ္ဂိုလ်န့ၣ်ပကိးလာထွံၣ်ပကူလီၤ။ ထွံၣ်ပကူန့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်လာပုၤစံၣ်ဖိဘုၣ်ဝဲလီၤ။ ဒီးပကိး ဒီးအဆိလာထွံၣ်ပကူထွံၣ်ပကါလီၤ။

၄. **ဝဲပကူ** န့ၣ်စတုနဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်. စနတပာ် ဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၁. **ပကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်ဘျီးပသးဆိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလာ ပသးပကူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်မိၣ်ဘျီးအသးဒီးအသးပ ကူၣ်ဝဲလီၤ. စသးပကူၣ်တၢ်မိၣ်ဘျီးစသးနးကၤ. စသးပ ကူၣ်ပကးတၢ်မိၣ်ဘျီးမိၣ်အ့ၣ်စသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ပကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤအိၣ်လာပဟာပူၤဒီးပပံၣ်ပကံး အသးကူၢ်လိၣ်တလိၣ်တလိၣ် ဒီးပစံးလာပဟာပကူၣ် လီၤ. ပအိၣ်တၢ်မ့ၢ်တဘၣ်လိၣ်ဘၣ်ဒီးပဟာပကူၣ်စ ကိးလီၤ.

၃. **ပကူၣ်ထီၣ်** န့ၣ်ကွၢ်လာကူၣ်အကျါတက့ၢ်. ပကူၣ် ထီၣ်ပကၣ်ထီၣ်.

၄. **ပကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်တၢ်လာသ့ၣ်ကျူးကျီဖးဒိၣ်ထဲစု န့ၣ်ဒီးပတီၢ်တၢ်လာဒ်ပတဟီၣ်န့ၣ်ပစံးလာပကူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤပကူၣ်ပနံၣ်တဒုလာနီၣ်ပကူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤပ ကူၣ်အမါလာနီၣ်ပကူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာနီၣ်ပ ကူၣ်ပကးလီၤ. ပုၤတဂၤပကူၣ်ထွံၣ်တဒုတံးတံးဒီးထွံၣ် တဒုသံသလူၤလီၤ. တၢ်ဘျီၣ်မ့ၢ်ဟဲဟ့ၣ်န့ၣ်သုတၢ်ဒီးပကူၣ် လာနီၣ်ပကူၣ်တက့ၢ်.

၅. **နီၣ်ပကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကျီထဲစုန့ၣ်လာပကတီၢ်တၢ် အဂီၢ်ဒီးပကိးလာနီၣ်ပကူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာ နီၣ်ပကူၣ်နီၣ်ပကးလီၤ. လဲၤတၢ်န့ၣ်လဲၤယိးဒီးနီၣ်ပကူၣ် တက့ၢ်. တၢ်ဘျီၣ်ကဖီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆. **ပကူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတၢ်ဒုၣ်အစုဒီးတီၢ်တၢ်လာအစု ဆၣ်တခါဒီးပစံးလာသီပကူၤတၢ်လီၤ.

၁. **ပကဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတရံးချဲခိၣ်ဒ်သုတဘၣ်ဒီးဒီးလာတဂ့ၤ ဒီး ပ စ ဝ် လ ဝဲ ဝဲ လ ဝဲ ဝဲ ဒီး ပ စ ဝ် ဒီး အ ဆ ဝ် လ ဝဲ ပ က ဝ် ပ က ဝ် ဒီး ပ က ဝ် ပ က ဝ် လီၤ. ပကဲၣ်ကွံၣ်ချဲခိၣ်ဒ်သုတဘၣ် ဒီးလာတ ဂ့ၤလီၤ.

၂. **ပကဲၣ်ပဝး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပာ်အသးအဂ့ၢ်အပီၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤ. ကတီၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖံးတၢ်မၤတၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာပကဲၣ်ပဝးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာတ ကဲၣ်ပဝးလီၤ. ပုၤတဂၤစကွၢ်တကဲၣ်ပဝးလီၤကလံၤလာက ဟ့ၣ်တၢ်ခါလီၤ. ပုၤတဂၤတကဲၣ်ပဝးလီၤကလံၤလာပုၤအါ အခါးသီးလဲၣ်. ပုၤန့ၣ်ပကဲၣ်ပဝးစကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်. မၤ အါအသးနးကၤ. ပုၤလာပကဲၣ်ပဝးဂ့ၤန့ၣ်မၤထဲတၢ်ဂ့ၤ လီၤ. ပုၤတဂၤန့ၣ်ကွၢ်ပကဲၣ်ပဝးတက့ၢ်. အပကဲၣ်ပဝး မၤသးဒ်လဲၣ်.

၃. **ပကဲၣ်ပကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံတီၤကွၢ်ဝဲကွၢ်ကံၣ်ကွၢ်ကူ. ကွၢ်ကံၣ်ကွၢ်ကီၢ် ဒီးပစံးလာကွၢ်ပကဲၣ်ပကီၢ်လီၤ. ထံ တလိၣ်ကွၢ်ပကဲၣ်ပကီၢ်နးကၤ.

၁. **ပကီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပရီၢ်ဖိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလာပကီလီၤ. ပမ့ၢ်ရီၢ် ဖိၣ်တၢ်ခံကလုာ်သၢကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤအါကလုာ်န့ၣ်ပပာ်ဖိၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာပကီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပရီၢ်ပကီ လီၤ. ပကီယုၣ်ကသံၣ်အါမံၤလီၤ. ကသံၣ်သရၣ်ပကီပ ရီၢ်ကသံၣ်အါကလုာ်ဒီးမၤဘျီတၢ်အါလီၤ.

၂. **ပကီ** န့ၣ်မ့ၢ်လာၢ်ဝါတကလုာ်လာပုၤကွဲးလံာ်မိၢ်ပုၤလာ တီၣ်ဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးလာပကီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိး လာတကီလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤကိးဝဲလာတီပကီလီၤ. ပုၤပယီၤ ဖိသီၣ်လံာ်မိၢ်ပုၤဒီးကွဲးလံာ်လာပကီလီၤ.

၃. **ပကီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤခံဖုကျိၣ်ကျဲလိာ်အသးဒီးပစံးလာပကီ လိာ်အသးလီၤ. ပုၤခံဖုပကီလိာ်အသးလာကျဲအါထီၣ်ဝဲ အါဂၤလီၤ. ပုၤအါဂၤပကီဖိၣ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလာပကီပရီၢ်ပကီပရီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကီပရီၢ်စံးဝဲ ဒၣ်. ဒီးအဝဲတဂၤစံးဝဲဒၣ်လာပရီၢ်လီၤ. ပုၤကညီပကီပ ရီၢ်လိာ်အသးအါထီၣ်ဝဲအါဂၤလီၤ.

၁. **ပကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိတလာဖးဒိၣ်န့ၣ်ပုၤကညီကိးလာဆိ ပကီၢ်လီၤ. တလာဘျီဆိဖါပကီၢ်န့ၣ်တဘျီတဘျီဒိၣ် ကၤ. ဒီးဆိဖးဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤန့ၣ်ဝဲလာဝဲပကီၢ်ဒီးပကိးလာ ဆိပကီၢ်လီၤ.

၂. **ပကီၢ်** န့ၣ်ကွၢ်လာကီၢ်အကျါတက့ၢ်.

၁. **ပကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပိာ်တၢ်တီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပပိာ်ထီၣ်ဝဲၣ် လာအဝဲတဒုအဖီခိၣ် ဒီးပစံးလာပပကီၢ်လီၤ. ပကီၢ်ဝဲၣ် လာအဝဲတဒုအဖီခိၣ်တဂ့ၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဝဲၣ်ခံဘိ အိၣ်ပကဲၣ်ပကီၢ်လီၤ.

၂. **ပကီၢ်ကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်ထဲသီးတၢ်, ပဖိၣ်သတြီၤတၢ်, ဟံးဒီးသီးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကီၢ်ကွၢ်သ့ၣ်ခံကျိထဲသီးစကိး ဧါ. ပကီၢ်ကွၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ခံ ဘျီနီၣ်သီးသီးဒီး မၤတလါလီၤ.

၃. **ပကီၢ်ဃီၤ** န့ၣ်ဒ်ပညိၣ်အသီးလီၤ. ပကီၢ်ဃီၤသးန့ၣ် ခိၣ်စၢ်အါပံၣ်ကလံာ်ဝံးဒီးခး. ပုၤတဂၤပကီၢ်ဃီၤသးန့ၣ် ဆူကဆိတဒုအကပၤဒီးခးဝဲလီၤ.

၄. **ပကီၢ်ထီၣ်** န့ၣ်ခိၣ်လာစခိၣ်ဖိခိၣ်တဂ့ၤ. ပကီၢ်ထီၣ်န့ၣ် ဒ်ပိာ်ထီၣ်အသီးလီၤ. ပုၤတဂၤပကီၢ်ထီၣ်သးန့ၣ်လာ သ့ၣ်ဖူဖိခိၣ်ဒီးခးဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤပကီၢ်ထီၣ်အခိၣ် လာအဝဲတဂၤအဖီခိၣ်လီၤ.

၄.၁. **ပကီၢ်လီၤ** န့ၣ်ဒ်ပပာ်လီၤဒီးလီၤအသီးလီၤ. ပကီၢ် လီၤနစုဖဲအံၤစကဒိၣ်တၢ်ကွံၣ်. ပကီၢ်လီၤပကဲၣ်လီၤစံးဝဲ ဒၣ်.

၅. **ဃုပကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီထီၣ်သ့ၣ်ခံဘိဒီးပဃုဃာ်အနါ

ပက္ခသိက္ခာ

လီၤ. ထးလူတဘိအခိၣ်စူဒီးအခိၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ဆဲးဘၣ်ဒီး
လၢၢ်န့ၣ်လီၤပအိၣ်ဝဲသမၢ်ပကျဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမၢ်
မကျဲးစကီးလီၤ.

၁. ပကျာ နှုတ်မှတ်အထုံးလာပသျှင်တကလုာ်မာသးဒ် ပသာအသိးဒီးပကိးလာပကျာလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လာပသာပကျာလီၤ. ပကျာပကျာလီၤ. ပကျာန့ၣ်အခိၣ် ဒ်ပသာအသိး ဒီးအလုာ်ဒ်ပသာလုာ်အသိးန့ၣ်နာမူဒ်ပ သာအသိးလီၤ. ဒီးပှာကညိဖီအိၣ်ကသူလာအခိၣ်ဒီးကျိး အိၣ်ဝဲအလုာ်န့ၣ်လီၤ. ပကျာပတြါန့ၣ်ပအိၣ်နာမူကၢ.

၁. **ပက္ခာ** နှင့် မှီထိုင်တကလုပ်မသးဒ်ထိုင်လျှိုအသး
ဒီးဘိတဲးဝဲးန့ဉ်ပကီးလာပက္ခာလီ၊ ဒီးပုတနီနီကီး
လာပက္ခာချာဉ်လီ၊ ပက္ခာန့ဉ်ပုကညီခးအိဉ်ဝဲဉ်ကာ၊
ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပက္ခာပက္ခာလီ၊

၂. **နိပက္ခာဘိဝံသ** No.34 ၃၄. ပစံဘိဝံသဘိ
ဘုနုဉ်သဘိပက္ခာဒီးပျဲတလိလၢဘျါကံနါတဘုဉ်နုဉ်
လီၤ. ဘျါကံနါနုဉ်လဲၤဒီးဒီလီၤဒ်အသးလီၤ. ဒီလီၤအ
သးနုဉ်စံးဝဲဒ်နီဉ်ပက္ခာၤစၢ နသါကအံဉ်စ့ကိးဘိဘု
နုဉ်စါ. ဘိဘုမၤစတဲတလိန့ၢ်အီၤလၢနၢလီၤ.အအံးဒီး
သလိာ်နကအံဉ်ဘိဘုနုဉ်အံဉ်မးယၢလီၤ. ဘိဘုနုဉ်
အစုဒ်စစုသိး, အခိဉ်စစိဉ်သိး, အခိဉ်စစိဉ်သိး, အ
နါဒ်စနါသိး, အထးခိဉ်စစထးခိဉ်သိး, အကိာ်ပူၤဒ်စ
ကိာ်ပူၤသိး, အပူၤဒ်စပူၤသိး, အမဲာ်စစမဲာ်သိးလီၤ. ဒ်
သိးဒ်ဒီးယၢလၢထံဉ်ခဲလီၤ. သလိာ်နကအံဉ်အီၤနုဉ်
အံဉ်မးယၢလီၤနီဉ်ပက္ခာၤစၢ. ဘျါကံနါနုဉ်လဲၤတစုဒ်လီၤ
အသး. လဲၤခဲစုဒ်လီၤအသးကိးမ့ၢ်ဟါ. ကိးမ့ၢ်ဟါ. ယံာ်
ယံာ်အါဟါအါဟါဒီးနီဉ်ပက္ခာၤအံဉ်အီၤလီၤ. တုၤမ့ၢ်အနုဉ်
တစုဒ်ဘျါကံနါက့ၢ်စံးဘိဘိဘုနုဉ်လီၤ. စံးဝဲဒ်
ဘိဘုစၢ.နီဉ်ပက္ခာၤတအံဉ်ဘိဘုနုဉ်လီၤ.အံဉ်ဝဲဒ်ထဲယၢ
တဂၤစီၤလီၤ. တုၤနုၤတပဟာဒီးဘိဘုအကစၢ်ပုၤစကၢ
ထီဉ်အသးလဲၤဒ်ဝဲလီၤ. လဲၤဝဲဒီးဘိဘုနီဉ်ပက္ခာၤထီ
ထံဉ်ဒီးနီဉ်ပက္ခာၤဆုးလီၤတံာ်ဒ်အခိဉ်ဒီးထံဉ်နုဉ်လီၤ. နီဉ်
ပက္ခာၤအပုၤတဂၤကွၢ်ဘိဘုနုဉ်ဂုၤဒီးစံးအဘိနီဉ်ပက္ခာၤ
နုဉ်ဝဲၤစၢ, ဘိဘုဂုၤသမိး, နကျၢကွၢ်ကီကွၢ်အီၤတဘီ
မိဉ်ဝဲၤစၢ. ဝံဉ်ထီဉ်အဘိနုဉ်ကြူးကြူး ဒီးကတိၤတၢ်ဒ်
နုဉ်သတြၢၤစၢကလံာ်လီၤ.နီဉ်ပက္ခာၤနုဉ်အပုၤဝံဉ်ထီဉ်ဝံဉ်
ထီဉ်အခိဉ်ယံာ်ယံာ်အမဲာ်ကျၢနုဉ်ဘိဘုလၢဘိဘုယူၤ
က့ၢ်နုဉ်ဒီးဖျါမးကပြုၤကပြုၤလီၤ. တုၤနုၤတပဟာအသး
ဒိဉ်ထီဉ်လၢဘျါကံနါပဲလိအတၢ်နုဉ်ဒီးဟီဉ်ဆိဉ်မးဘျါ
ကံနါနုဉ်တံးတံးလီၤ.ဟီဉ်ဆိဉ်ဘျါကံနါနုဉ်စံးဝဲဒ်.

ဘိဉ်ဘုပက္ခမ္မာတဘူ၊ ဘိဉ်ဘုပက္ခမ္မာတစံ
ဘျုက်နါစစာလီတူင် ဘျုက်နါစစာလီတူင်ဝဲ
ဘျုက်နါတဒိအသးတအးဘင်၊ အသးခက်ဒါတဒိဒိး

တြုထိုင်အသးစံးဆာဝဲ

သုတဆိုသံဘျက်နါ ဘျက်နါသုတဆိုအီ၊
ဘျက်နါအစာအါအါ ဘျက်နါအစာအါထိုင်

ဘျက်နါသုတဆိုသံ ဘျက်နါသုတဆိုအါ
ဘျက်နါအစာပုဟ်ဟ် ဘျက်နါအစာကတော၊

တုနတပဟ်နီၣ်ပကွၢ်န့ၣ်မၤကွၢ်ဘၣ်ဘုတန့ၣ်
လၢဘၣ်ဒီးအိၣ်ယုၣ်ဝဲဒီးဘျက်နါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဘုတ
ကဒီးလၢယုၣ်ကွၢ်အမၤလၢပဒိၣ်အဖိမုၣ်နီၣ်ဘိသယိန့ၣ်
လီၤ. နီၣ်ပကွၢ်န့ၣ်သံဒီးကတၢထိုင်ကွၢ်ဝဲလၢထိုင်ပကွၢ်
န့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤခဲကန့ၣ်အံၤမ့ၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထိုင်ဘၣ်ဘု
န့ၣ်ယၢထိုင်ထီၣ်ဘၣ်ဘုန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပုၤမၤ
လီၤတၢ်ကွၢ်လၢထီၣ်ဒီးပုၤမၤတုၤခဲကန့ၣ်အံၤစံးဝဲဒၣ်.

ဘၣ်ဘုယုၣ်ကွၢ်တက့ၣ်ထံ
ဘၣ်ဘုယုၣ်ကွၢ်ဆူၣ်ကလၢ်
ပကွၢ်ဟီၣ်ဆဲးထုအခံ
ပကွၢ်ဟီၣ်ဆဲးထုအသး

မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပသုၣ်ကွၢ်သးပုၤစံးဝဲဒၣ်. တၢ်လၢပဖိသုၣ်
ခါသကိးပဖိသုၣ်ခါသုတမၤတလီၢ်လိာ်အသးတဂ့ၤ.
တၢ်လၢပဖိသုၣ်ခါသကိးပဖိသုၣ်ခါအံၤမ့ၢ်ကဲလၢတ
လီၢ်ဒီးမၤသးဒ်ဘျက်နါအသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးကတၢဝဲဒၣ်
လီၤ.

၁. **ပကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢထံဟီၣ်ကျိတကလုာ်အကု
မၤသးဂီၤကွၢ်ဒ်ခဲးအသးဒီးအမၤအိၣ်တဘီၣ်ဩကလၢ်
အိၣ်တထီၣ်ဒီးအဆူၣ်ထိုင်လၢအကုကန့ၣ်ဝဲတရံးဒီး
အကုဘူဝဲဒီးပကိးလၢပကွၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢ
ကွၢ်လီၤ. ပကွၢ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးမိၢ်ဖါခဲဘၣ်ဒီးဖိလိာ်အသး
လၢထံကျိန့ၣ်လီၤ.

၂. **ပကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်လၢအကလီၤတဆံန့ၣ်ပစံးလၢ
ပကွၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကကွၢ်စကိးလီၤ. တကထိ,တက
လး,တကလီၤ,တပကွၢ်,တကဘီၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ပခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်တၢ်အကျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်
ခိၣ်နီၣ်နီၣ်လီၤ. ပခိၣ်. ဒီးတၢ်လီၤပခိၣ်နီၣ်နီၣ်တအိၣ်ဘၣ်.

၁. **ပချး** န့ၣ်မ့ၢ်ပချးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပထုတၢ်တကလုာ်
အခိၣ်ဖျိၣ်အိၣ်ဒ်တဒီးအသးလီၤ. ပချးပချးန့ၣ်ပဒါ
တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအပူၤလီၤ.

၁. **ပချး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢအိၣ်ဒီးအခိၣ်ဖျိၣ်ဒ်တ
ဒီးအသးဒီးပကိးလၢပချးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပ
ချးပချးလီၤ. ထုန့ၣ်ယၢလၢပချးတဖျါတက့ၢ်. စက
ဟ့ၣ်နၢအပူၤတသးလီၤ.

၁. **ပခွံ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်န့ၣ်ပမၤကဟၣ်ဒ်ကွံၤသ့
ဝဲဒီးပကိးလၢပခွံလီၤ. ပခွံန့ၣ်အထံးထဲကံၣ်ဒုၣ်ကံၣ်ဖံ

လီၤ. ပခွံပခွံစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ပခွံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအမၤဘံၣ်ယံၤတစဲးစဲးဒီးဂ့ၤတစဲး
စဲးဒီးပစံးလၢအမၤမၤသးပခွံလီၤ. ပုၤတကၢအမၤပခွံ
ဒ်ဂ့ၤဘၣ်စဲးလီၤ. ပုၤကညီအမၤဘံၣ်ယံၤန့ၣ်အမၤမၤသး
ပခွံလီၤ.

၁. **ပခွံပခွံ** န့ၣ်ကွၢ်လၢခွၢ်အကျိတက့ၢ်.

၁. **ပဂံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤစီဆုံထံလၢဖိဝါပူၤ ဒီးပစံးလၢပဂံၢ်
အိၣ်ထံလီၤ. စီၤသီတဖၣ်န့ၣ်ပဂံၢ်အိၣ်ထံလၢဖိဝါပူၤလီၤ.
ဒီးပစံးလၢပဂံၢ်စကိးလီၤ.

၂. **ပဂံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးထိုင်သိလၢမ့ၢ် ဒီးပပာ်လၢသပာ်
ထးအပူၤန့ၣ် ဒီးတုၤကိာ်ထိုင်န့ၣ်အထံထိုင်ဝဲသိၣ်ဟၢ
ဟၢဒီးပစံးလၢသိပဂံၢ်လီၤ. မၤပဂံၢ်ထိုင်သိလၢသပာ်ပူၤ
ဒီးဒီထိုင်လၢမ့ၢ်ဖိခိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢပဂံၢ်ထိုင်စကိး
လီၤ. မၤပဂံၢ်ထိုင်သိလၢမ့ၢ်အူခိၣ်လီၤ. တၢ်ကူၢ်လိၣ်လၢ
ဘၣ်မ့ၢ်ဒီးပုၤဝဲကဲထိုင်လၢအထံန့ၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်ဒီးကဲလၢအ
ထံလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဂံၢ်စကိးလီၤ.

၁. **ပဂီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိဘၣ်ဘၣ်ဖးလဲၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဂီၢ်
လီၤ. ထိးသိလၢအပုၣ်ကျိတဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်နီၣ်စုခိၣ်စု
ညါန့ၣ်ပကိးလၢသိပဂီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပဂီၢ်စကိးလီၤ.
ထိးတဒုအသိအပဂီၢ်အါကၢ.

၁. **ပဃာ်** န့ၣ်ခိၣ်စနီၣ်တပာ်ဘၣ်. စတနာ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစု
ဘၣ်.

၁. **ပဃး** ဒီးကိးပဃးန့ၣ်စနီၣ်တပာ်ဘၣ်.

၁. **ပဃာ်ပဃာ်** န့ၣ်ခိၣ်စနီၣ်တပာ်ဘၣ်. စတနာ်ဟူဘၣ်
နီၣ်တစုဘၣ်.

၁. **ပဃာ်** န့ၣ်ခိၣ်စနီၣ်တပာ်ဘၣ်. စတနာ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစု
ဘၣ်.

၁. **ပဃဲ** န့ၣ်စနီၣ်တပာ်ဘၣ်. စတနာ်ဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်.

၂. **ပဃဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျဲယဲၣ်ဒီးမ့ၢ်ယဲၣ်အုၣ်ဇာ်တအုၣ်ဇာ်န့ၣ်
ပတြုၣ်ကွၢ်ပစုမုၢ်ဒ်န့ၣ် လၢယဲၣ်ကန့ၣ်အနါစုၤ ဒီးပစံး
လၢပဃဲလီၤ. စကျဲယဲၣ်တဘၣ်စပဃဲကွၢ်အုၣ်ဂ့ၤသမိး.
ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပဲလီၤ.

၁. **ပစါပဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကြီၢ်ကြီၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အ
မံၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ပစါပဝါလီၤ. တၢ်လၢဖိးသ့ၣ်ကပိာ်က
ပၤမၤသးဝါစပံာ်ဝါစဃာ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပစါပဝါလီၤ.

၂. **ပစါပဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ် ဒီးပ
စံးလၢပစါပဝါခဲလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်ပစါပဝါန့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါ
ဘၣ်အမံၤဘၣ်. ပုၤကညီလၢအတမ့ၢ်ဘၣ်အရံၢ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်
ပုၤပစါပဝါတဘၣ်ဃးဘၣ်ဒီးပုၤဘၣ်.

၃. **ပစါခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်တတုၤလီၤဖိယိာ်ဘၣ်ဒီးမၤ
တၢ်လၢအသးတကထၢဇီၤန့ၣ်ဒီးပစံးလၢမၤတၢ်ပစါခဲ
လီၤ. ပုၤတကၢမၤတၢ်ပစါခဲဒီးတကဲထိုင်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပစါခံပစါခဲလီၤ. ပှၤတဖၣ်မၤတၢ်ပစါခံပစါခဲဒီးတကိၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၄. **ပစါ** မ့ၢ်ပရူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဒီးကန့ၢ်ကန့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

၅. **ပစံပစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ပတန့ၢ်ဟူဘၣ်အသၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သိၣ်ပစံပစါလီၤ. ဖိသၣ်ခံၣ်ကတိၤလိာ်အသးသိၣ်ပစံပစါစတန့ၢ်ဟူဘၣ်အသၣ်ထီၣ်ဖျးဘၣ်.

၁. **ပစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၤထူဖျၢၣ်ပှၤလၢကွဲးတၢ်တမူလၢအပူၤန့ၣ်မၤဝဲဒီးအပျံၤဒီးပစံးဒီးအဆိလာပစိာ်ပစါလီၤ. ပစိာ်ပစါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအုၣ်ကွၢ်တၢ်လၢပမဲနါစ့ၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာပစံးပစါလီၤ. ပစံးပစါကွၢ်တၢ်သၣ်တဖျၢၣ်လၢမဲနါစ့ၤန့ၣ်မ့ၢ်ခၢ်မ့ၢ်ဆၢလဲၣ်. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဒီးန့ၣ်ဒ်ပကသ့ၣ်ညါမ့ၢ်ဆၢမ့ၢ်ခၢ် ဒီးပအုၣ်ကွၢ်တစဲးဖိလၢပမဲနါစ့ၤ ဒီးပစံး ဒီးအဆိလာပစံးပစါလီၤ. ထီၣ်ရီၤပစံးန့ၣ်အဆိမ့ၢ်ပစါလီၤ.

၁. **ပစးပစး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မ့ၢ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ပစးပစးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်တမံၤမံၤအိၣ်တၢ်သိၣ်ဝဲပစးပစးလီၤ.

၁. **ပစၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီပတၢ်တခါအသးဒီးပှၤဒီးပစံးလၢပလွဲၣ်ပစၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမလွဲၣ်မစၣ်စကိးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်တကွၢ်ကွၢ်ဘၣ်အဖိအမၤအဖိအဝၤ ဒီးမ့ၢ်ပတၢ်အသးဒ်ပှၤပတၢ်ကနီၤဖိသၣ်ခါအသးန့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်သးပလွဲၣ်ပစၣ်လီၤ. နဟံးနသး ဒီးယၢပလွဲၣ်ပစၣ်မ့ၢ်နသၢကန့ၢ်နမၤသီခါ.

၁. **ပစၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ခၢ်လီၤလၢမနၢ ဒီးထံးအိၣ်ထီၣ်လၢသ့ၣ်လၢသ့ၣ်လၢဝဲလၢနီၣ်နီၣ်မံၤမံၤအလီၤန့ၣ်ပကိးလၢပစိာ်ပစါလီၤ.

၁. **ပစံပစါ** ကွၢ် ပစါ ကွၢ် (၅)

၁. **ပစါ** မ့ၢ်ဒုၣ်ဒုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတူၢ်အၢပှၤဂၤဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒုၣ်ဒုၣ်ပစါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒုၣ်ဒုၣ်ပစါဒီးဒုၣ်ဒုၣ်ပစါစကိးလီၤ.

၁. **ပစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပရၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနၢဟူတၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ်တမံၤလၢလၢန့ၣ်ပစံးလၢပနၢဟူတၢ်ပရၢပစါလီၤ.

၁. **ပစၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်ပီၢ်အသးဒီးပစံးလၢပစၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၤစံးဝဲလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်. ပစၢန့ၣ်အိၣ်သၢကလုာ်လီၤ. ပစၢဘၣ်ဘု, ပစၢထီၣ်ချူၣ်, ပစၢလီၤဆဲးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ပစု** န့ၣ်နီၢ်နီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်မ့ၢ်စုလီၤ. အစု, အခိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ပစုနီၢ်နီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲစုဒီးကစုလီၤ.

၁. **ပစုပတူၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပအဲၣ်ဒီးအချးဒီးပလဲၤ

ကြူးကြူးဒီးပစံးလၢပစုပတူၢ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်ပစုပသးပအဲၣ်ဒီးတူၢ်ချးဒီးပစံးလၢပစုလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ပစုပတူၢ်ပလူၤတချးဘၣ်.

၂. **ပစုပစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ပအဲၣ်ဒီးအဝံၤချး ဒီးပစံးလၢပစုပစု. ပစုပတူၢ်လီၤ. သုမၤတၢ်န့ၣ်ပစုပစုတကွၢ်. မၤဝံၤကချဲဝဲလီၤ. ပပစုပစုကဲခါ. တၢ်ဘုးစသးကၢ. ပစုရၢရၢချးတကွၢ်.

၃. **ပစုကစုကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘိကွၢ်ပှၤဆါလၢအိၣ်ဘုးန့ၣ်ဒီးပစံးလၢပစုကစုကွၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်စံးဝဲလၢအိၣ်ဘုးဒီးဘုးကစုကန့ၢ်ဟူ ဒီးကလိာ်အိၣ်ဘၣ်ဖုးအီၤ ဒီးစံးဝဲလၢပစုကစုကွၢ်လီၤ. နမၤမၤတကဲန့ၣ်ပစုကစုကွၢ်အီၤတကွၢ်.

၁. **ပစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်ပှၤဂၤအမၤ ဒီးပစံးလၢပစုလီၤ. ပီၢ်ခါတဂၤန့ၣ်လဲၤပစုးယီၤ ဒီးပီၢ်မုၢ်လၢန့ၣ်တဂၤလီၤ. ပစုးယီၤပှၤတဂၤဒီးအမၤဒီးအိၣ်ယုာ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤပပစုးဒီးပီၢ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်တအဲၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၂. **ပစုကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပကိာ်ကွၢ်သ့ၣ်ခံလုၣ်နီၣ်သိးခါ. တနီၣ်သိးခါဒီးပစံးလၢပစုကွၢ်လီၤ. ပစုကွၢ်သ့ၣ်ခံလုၣ်န့ၣ်နီၣ်သိးစကိးခါ. သ့ၣ်ခံလုၣ်စပစုကွၢ်တနီၣ်သိးဘၣ်.

၃. **ပစု** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ဟံးဖိအသးလီၤ. သုတဖိတၢ်လံၤအိၣ်တမံၤလၢလၢဟံးပစုထီၣ်ဝဲစဟံးပှၤအံၤလီၤ.

၄. **ပစုးယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပတၢ်ဖိၣ်ယီၤတၢ်ဆူအဂီၢ်မိၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပစုးယီၤလီၤ. ဟံးပစုးယီၤယံာ်တဖၣ်ဆူရူၤပှၤတကွၢ်. တမံၤပီၢ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပစုးပစးလီၤ.

၁. **ပစု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်စုၤဝဲဒီးအခံကတြၢန့ၣ်ပစံးလၢပစုလီၤ. ပှၤသိးဆုကတြၢဒၢန့ၣ်ပစုထီၣ်အသးဆူအခိၣ်ပစုန့ၣ်တလုာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိးဒီးဆုကၢဒီးယၢတူၢ်လီၤလၢအခိၣ်ထံးပစုန့ၣ်လီၤ.

၁. **ပစု** ကွၢ် ပစံး .

၁. **ပစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ဒုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤတူၢ်အၢပှၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာဒုၣ်ဒုၣ်ပစါလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်ပမၤတၢ်ဒီးဒုၣ်ဒုၣ်ပစါပှၤနးကၢ.

၁. **ပစံကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအုၣ်ကွၢ်တၢ်လၢပမဲနါစ့ၤဒီးပစံးလၢပစံကွၢ်လီၤ. တၢ်ဒီးတဘိမ့ၢ်ခၢ်မ့ၢ်ဆၢလဲၣ်. နပစံကွၢ်ခဲ. တၢ်ဒီးတဘိပစံကွၢ်ဒီးမ့ၢ်လၢဆၢဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပစံကွၢ်ပစံကွၢ်လီၤ.

၂. **ပစံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယံာ်ဘျးဒီးဘျးတၢ်ညၣ်လၢခူခိၣ်လၢယံာ်ဒီးပစံးလၢပစံလီၤ. ပှၤတဂၤပစံတၢ်ညၣ်လၢယံာ်ဒီးတၢ်ညၣ်ဘျးဝဲကန့ၢ်ဒီးဖိအိၣ်ဝဲလီၤ. ယံာ်ပစံတၢ်ညၣ်လၢခူခိၣ်တူၢ်ဘျးဒီးဖိအိၣ်တကွၢ်.

၃. **ပစံကွၢ်လုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဂီၢ်လုၣ်လၢပတဖိဒီးဘၣ်

ဒီးပစံးဒီးထဲသိဇါချါဒါန့ၣ် မ့ၣ်ဂီၤတဂီၤတဂီၤန့ၣ်ပစံးကွၢ်
ဒီးထူၣ်ဒီးပစံးလၢပစံးကွၢ်လီၤ. နပစံးကွၢ်လုၣ်လၢထူၣ်
န့ၣ်ဂီၤလံၤခါ. မ့ၣ်ဂီၤဒီးပကဖိဒီးယိးလီၤ.

၄. **ကျိပစံး** န့ၣ်မ့ၣ်ပဝဲၣ်ဘျးသံတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကျိပစံး
လီၤ. ကျိပစံးကျိပစံးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပစိၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်ပထီၣ်ထီၣ်ဆုၣ်လၢပထုတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပ
စိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပစိၣ်ပစိၣ်လီၤ. ပထုလၢတၢ်
ဆုၣ်မ့ၣ်တထီၣ်ဘျးပစိၣ်ပစိၣ်အိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢထီပ
စိၣ်စကိးလီၤ. ပထုချိၣ်န့ၣ်ဆုၣ်မ့ၣ်တထီၣ်ဘျးဒီးပပစိၣ်
လီၤချိၣ်လၢဆုၣ်ထီတဖၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထီဘျးထီပ
စိၣ်,အပစိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၣ်ပမၤထီထီၣ်ဆုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပစံးလၢ
ထီပစိၣ်စကိးလီၤ.

၂. **ပစိၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်ဒီးဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ပပတီၢ်တထီၣ်
န့ၣ်ပစံးလၢဒီးဒီးပစိၣ်လီၤ. ဟ်ဒီးဒီးပစိၣ်သ့ၣ်ဘၣ်တက့ၢ်.

၃. **ပစိၣ်ပစံး** န့ၣ်စနၢ်တပၢ်ဘၣ်, စတနၢ်ဟူဘၣ်နီတစု
ဘၣ်.

၃-၁. **ဒီပစိၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်ဖုၣ်လၢပမၤထီထီၣ်ဒီးပထီဘျး
န့ၣ်လီၤ.

၄. **လီၢ်ပစိၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်ထီၣ်ထီၣ်လၢပဆုၣ်နီၤအလီၢ်န့ၣ်ပ
စံးလၢလီၢ်ပစိၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်လီၢ်လၢထီထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံး
လၢလီၢ်ပစိၣ်ခဲလၢကိလီၤ. တၢ်လီၢ်လၢအထီၣ်ထီၣ်လၢပ
ဆုၣ်နီၤသ့ၣ်န့ၣ်မ့ၣ်လီၢ်ပစိၣ်လီၤ. သ့ၣ်တမျီၤခိၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢလီၢ်ပစိၣ်, ဆၢခိၣ်န့ၣ်မ့ၣ်လီၢ်ပစိၣ်စကိး, ဒီးလီၢ်
ဆုၣ်နီၤအခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၢ်ပစိၣ်လီၤ. ပုၤတက့ၢ်ဆုၣ်နီၤ
အိၣ်ဒီးလီၢ်ပစိၣ်ထီၣ်ပုၤဂၤလီၤ. ပစိၣ်ခးန့ၣ်ပတနၢ်ဟူ
နီတစုလဲၣ်, ပနၣ်ဟူခဲကနံၣ်အံၤလၢလီၢ်ပစိၣ်ခးလီၤ.
လၢသီန့ၣ်ပနၢ်ဟူထဲလီၢ်ပစိၣ်လီၤ.

၁. **ပစိး** န့ၣ်မ့ၣ်ပဖူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ပတီၢ်တၢ်ဒီးကန့ၣ်က
န့ၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဂ့ၤပဖူတီၢ်ပစိးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပစိၣ်ပစု** န့ၣ်မ့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်မ့ၣ်တဝဲၣ်ဘျးဒီးအိၣ်မ့ၣ်
တမိခံဒီးပစံးလၢအိၣ်မ့ၣ်ပစိၣ်ပစုလီၤ. ပုၤမၤတကဲ
အိၣ်မ့ၣ်တန့ၣ်ဘၣ်,အိၣ်မ့ၣ်ပစိၣ်ပစုလီၤ.

၁. **ပစိး** န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုၣ်အုၣ်တၢ်သးဝဲဒီးပ
ကိးလၢပစိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပစိးတၢ်ယၢ်လီၤ.
ပစိးန့ၣ်အိၣ်ဒီးအနီၣ် ဒီးမ့ၣ်အုၣ်တၢ်န့ၣ်စိးပုၤလၢအနီၣ်
န့ၣ်ဒီးစုၢ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်ပုၤထဲဟုပိၢ်ဟုနးလီၤ.
ဒီးအိၣ်ခဲကလုၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးပစိးနီၢ်ဒီးပစိးထီခိၣ်လီၤ.

၁. **ပစိကွၢ်ပလဲးကွၢ်** န့ၣ်မ့ၣ်ပကျဲမၤပုၤဂၤဒီးပစံးလၢပပ
စိကွၢ်လီၤ. ပစိကွၢ်ပုၤတကမ့ၣ်အသးဒိၣ်မ့ၣ်အသးစုၢ်
လဲၣ်, ပစိကွၢ်န့ၣ်မ့ၣ်ပကျဲမၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတကမ့ၣ်အ
သးစုၢ်တစုၢ်တစုၢ်န့ၣ်ဒိပကသ့ၣ်ညါ,မ့ၣ်အသးဂ့ၢ်တဂ့ၢ်
န့ၣ်ဒိပကသ့ၣ်ညါ, ဒိပန့ၣ်အသးကပၢ်ဒီးပကတၢ်ဝဲ

ပကတၢ်သ့,ပမၤအမၤတၢ်လၢအကိပမၤဝဲပမၤသ့ဒီးပစံး
လၢပစိကွၢ်လီၤ. ပုၤလၢပုၤတကပစိကွၢ်အမၤ ဒီးမၤအ
လဲၤကွၢ်သ့ၣ် ဒီးဟ့ၣ်ဝဲအကွၢ်လၢအကန့ၣ်ပိၣ်တဘျးဒီး
အမၤလဲၤတုၤလၢလုၣ်လၢန့ၣ်ဟံးန့ၣ်လၢထီသ့ၣ်တဖျၢၣ်
ကျဲကျဲန့ၣ်တုၤအကန့ၣ်န့ၣ်အုၣ်ထီၣ်က့ၢ် ဒီးကွၢ်သ့ၣ်က
ဒိပုၤဂၤအသိးလီၤ. ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမၤန့ၣ်မ့ၣ်ပုၤန့ၣ်
တုၤဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤကညီလၢပုၤဂၤန့ၣ်ပစိကွၢ်တၢ်သ့
ကၢ, ပစိကွၢ်အမၤ, ပစိကွၢ်အမၤ, ပစိကွၢ်အမၤဒိၣ်လီၤ. ပုၤ
လၢပန့ၣ်အသးတပၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစိကွၢ်တက့ၢ်.

၂. **ပစိကွၢ်** န့ၣ်မ့ၣ်ပန့ၣ်ကွၢ်ပုၤဂၤအသးလီၤ. ပုၤလၢပုၤဂၤ
တကပစိကွၢ်အမၤဒိၣ်ခဲလၢလီၤ. မ့ၣ်အမၤဒိၣ်လီၤတၢ်တၢ်တၢ်
တၢ်တၢ်န့ၣ်ပစိကွၢ်ဝဲ ဒီးဘိၣ်ထီၣ် ဒီးအအိၣ်တဘျးထဲသိး
ဒီးတီအိၣ်သ့ၣ်ဒီးလဲၤဟံးဝဲလၢဆၢၣ်ပုၤဒီးမၤအမၤဒိၣ်ဂဲၤဆု
အိၣ်ဘုၤလၢမနးဒီးအမၤဒိၣ်လၢအမၤဒိၣ်ကိၢ်အမၤတကန့ၣ်ဂဲၤ
ဆၢထၢၣ် ဒီးလဲၤလုၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်ပုၤဒီးထံၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဘိၣ်
န့ၣ်ဒီးဟံးထီၣ်ဟံးကွၢ်ဝဲကစိဒီး ဒီးဆုဘုၤဝဲဒီးဟံးက့ၢ်တၢ်
အိၣ်ဘိၣ်န့ၣ်ဝဲအလီၢ်ဆၢၣ်ပုၤန့ၣ်ဝဲ ဒီးက့ၢ်မံက့ၢ်ဝဲဒီးအ
ဝဲလၢအလီၢ်မံပုၤလီၤ. ဒီးအမၤဒိၣ်လၢအမၤဒိၣ်ခဲလၢတက
န့ၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဆုကဒီးဘုတသါ ဒီးတလုၣ်ကွၢ်ဘၣ်ဆၢၣ်
ပုၤဘၣ်ဒီးဆုဘၣ်ယုၣ်ဘုဒီးအမၤပုၤအိၣ်ဘိၣ်တုၤန့ၣ်ထီၣ်
ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်အုၣ်အိၣ်လၢဆၢၣ်ပုၤ ဒီးကဒုးက
ဒုၣ်တၢ်ဒီးအမၤပုၤသ့ၣ်ညါလၢတမ့ၣ်ဘၣ်ပုၤလီၤတၢ်ဘၣ်
ဒီးဟံးမၤကွၢ်ဝဲလီၤ.

၃. **ပစိကွၢ်** န့ၣ်မ့ၣ်ပုၤမံၣ်တဲၤပုၤတကပစိကွၢ်အမၤဒီးလဲၤ
ထီၣ်ဘၣ်စးအသးလၢတၢ်ဝဲၣ်ကလိးန့ၣ်ဒိၣ်ဂၤညါ ဒီးအိၣ်
ဒီးအမၤန့ၣ်သၢန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လုၣ်ထံၣ်မၤအမၤဒုးလုၣ်
အီၤ, အံၣ်ဆါမၤအမၤလဲၤမိၢ်ကွၢ်, ဂဲၤထၢၣ်မိၢ်မၤ
အမၤဝဲၣ်ဆၢထၢၣ်အီၤ,အိၣ်မ့ၣ်မိၢ်မၤအမၤဒုးတုၤအပုၤ
ထီၣ်သၢန့ၣ် ဒီးအမၤန့ၣ်တကဒုးကဒုၣ်ဘၣ်တၢ်နီတဘီ
ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမၤအသးစုၢ် ဒီးမၤအိၣ်ဆုၣ်အိၣ်ချ့
ထီၣ်က့ၢ်အသးဒီးအိၣ်ဝဲကွၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပ
စိပစိဝဲလီၤ.

၄. **ပစိ** မ့ၣ်ပအံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ဘုတကလုၣ်လီၤ. ပအံ
ပစိစံးဝဲဒၣ်ဒီးပစံးလၢပအံၣ်ပညီစကိးလီၤ.

၅. **လုပစိ** န့ၣ်မ့ၣ်ပုၤဂၤဟဲကတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ပသးမ့ၣ်ဂ့ၢ်,ဟဲ
မၤဟးဂီၤပတၢ်မ့ၣ်ဂ့ၢ်, ဟဲဟံးဆုၣ်ဖိၣ်ဆုၣ်ပုၤမ့ၣ်ဂ့ၢ်, ဒီးပ
စံးလၢလုပစိပုၤလီၤ. ပုၤတကပစိအိၣ်စးဒိၣ်တၢ် ဒီးလုပ
စိယၢ်ဘၣ်မန့ၣ်လဲၣ်, ပုၤဂၤမ့ၣ်မၤတၢ်တၢ်ပုၤတမံၤမံၤလၢ
အသးက့ၢ်ပုၤဒီးပစံးလၢလုပစိပုၤလီၤ.

၆. **လုပစိ** န့ၣ်မ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သးဒိၣ်ထီၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲမ့ၣ်
ဂ့ၢ်, တၢ်လီၤကမၣ်လီၤအိၣ်ဝဲမ့ၣ်ဂ့ၢ်, ပစံးလၢတၢ်လုပစိ
ပုၤလီၤ. တၢ်လုပစိမ့ၣ်ဘၣ်ပုၤဒိပဆိၣ်လီၤပသးကကဲဒီး

ကျေးဇူးတင်ကွန်.

၇. သည်ပစီ နှင့်ကွန်လစ်အကျိုးတက်.

၁. ပစီ OR ပစီပစီ နှင့်မူတလေးမာပွန်ဘူသလိဒီး ကွေးလီတံသမူလအပူ ဒီးထူဖျာပဲ ဒီးတုဝဲဒီးအပျံ နှင့်ပကီးလပစီလီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလပစီလံာ်ဖွဲ လီ. ပုလအဆါတဖဉ်ဒီးအဖိတအိဉ်ဘဉ်နှံတလေး မနုပစီတဘိဒီးကံဝဲလအစုဒလီ. ဒီးအဖိတအိဉ် ဘဉ်စကီးဘဉ်.လက်ကြံကြံအပူလီ.

၂. ပစီထီဉ် နှင့်မူပုယူးထီဉ်ယီဉ်ထီဉ်တအာတ်သီ တံဝဲတံနါ ဒီးမာဝဲဒီးအဆဉ်အမီ, ဒီးပနဲပကါ, သ ဘျုဉ်ယါပသးယါဒီးပစံးလပစီထီဉ်နဉ်မီဖွံဉ်မီလီ. ပစီပဘးထီဉ်နဉ်မီဖွံဉ်မီဒီးမာဝဲ ဒီးတံကလီးလီ. ဝဲ တဖဉ်လီကွတ် ဒီးပစီထီဉ်အဘးထီဉ်တအာတ်သီ ဒီးစံးဝဲလသါကစံး,စံးဝဲလသါထီဉ်သုဉ်လီ.

၁. ပစီပစါ နှင့်လမနုနှင့်တံခုဉ်လီဒီးထံအိဉ်ထီဉ် လသုဉ်ခံ, သုဉ်လုဉ်လီ, နီဉ်ခိဉ်မံကျါဒီးပစံးလပစီ လီ. ဒီးပကီးလပစီထံစကီးလီ. ပစီနှင့်လမနု အိဉ်ထီဉ်ဝဲလဟီဉ်ခိဉ်ဒီးဘဉ်ညါလီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လပစီပစါ, ပစီထံပစါနီဉ်လီ. ပစါအိဉ်ခံက လုဉ်တံဟဲစုထံနုဉ်ဘဉ်စီဉ်သုဉ်လုဉ် ဒီးပစံးလပစီစ ကီးလီ.

၂. ပစီထံ နှင့်မူတံစုဒီးတံဘဉ်စီဉ်လအီဉ်ခံနီဉ် လီ, သုဉ်လုဉ်ခံသုဉ်လီနှင့်အပပျံဒီးပကီးလပစီ ထံလီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလပစီထံပစါနီဉ်လီ.တံစုပ စီထံစီဉ်အစပျံပလဲတံတမုဉ်ဘဉ်.

၃. ပစါဖးဒီဉ် နှင့်မူတံဂီခါ ဒီးပစါလီဒ်တံဟဲစု အသီးလမနုနှင့်ဒီးပကီးလပစါဖးဒီဉ်လီ.လပုကျါ နှင့်ပစါဖးဒီဉ်လီဒ်ကတုလီ.

၄. ပစါပ နှင့်မူပဆဲကရးနှင့်ပစံးလပစါပလီ. ဒီး မူပုအိဉ်နီဉ်ထီဉ်သး,ပုပဘီဉ်မီမုဉ်လီ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလပစါမူပစါပ, ပစါလီဉ်စီပလီ. ပစါမူပ စါပတဖဉ်နှင့်မူပုပဘီဉ်မီမုဉ် ဒီးကဲဝဲလအိဉ်က တံလဟီဉ်ခိဉ်ချာအံ ဒီးပဘဉ်ပုဂလပုဂအဖိ ခိဉ်ဒီးမူဝဲလပစါမူပစါပလီ. ပစါပအဝုဉ်နှင့်မူ ပုလအအိဉ်ကတံလီ.

၅. ပစါ နှင့်မူဖိတကလုဉ်အဖိအိဉ်လအဘိယံအနါ စု ဒီးပကီးလပစါပလီ. ပစါနှင့်အလုဉ်အိဉ်လအ ခိဉ်ထံးဒီးအဖိအိဉ်လအဘိယံနါစုနှင့်လီ.

၁. ပဆဉ် နှင့်မူတံလီမူလီဖးလီဖုဉ်လီယံဒီးပ ဆဉ်ပဆဉ်လီ. ပုကညီအုဉ်လိဉ်ဆိးကု ဒီးလီမူလီ ဖးကွဉ်ပဆဉ်ပဆဉ်, တကတပူခံဂါပူလီ. တံအိဉ် ပြဲဝဲနှင့်ပစံးလပဆဉ်ပဆဉ်စကီးလီ. ပုတဖဉ်ဟံ

သုဉ်လုဉ်ဝဉ်လုဉ်ပဆဉ်ပဆဉ်ဒီးတဟံဖိဉ်ဘဉ်ဝဲဘဉ်.

၁. ပဆဲ နှင့်မူတရီးအဆိလီ. ဒီးမူပုကညီအခိဉ်တ ရီးထီဉ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလတရီးပဆဲလီ. ပုတကတခွံ ခိဉ်ခွံနီဉ်ဒီးအခိဉ်မသးတရီးပဆဲလီ. ထီဉ်တံအုဉ်ဆဲ ထီဉ်အသးနှင့်ပစံးလတရီးပဆဲလီ.

၂. ပဆဲ နှင့်မူတရီးအဆိလီ. ဒီးမူတံအုဉ်တံဒီးခိဉ် သုနုသုတရီးထီဉ်နှင့်လီ. ဒီးပုကနီဉ်နီဉ်စံးလတရီးပ ဆဲလီ. ဒီးပုကနီဉ်နီဉ်စံးလတရီးမဆဲလီ.

၁. ပညါ နှင့်မူပညါအဆိလီ. ဒီးမူကစါအဒီနှင့်ပ ကီးဒီးအဆိလပညါပညါလီ. ကသုဉ်ကဆိအိဉ်လ ပညါပညါနှင့်ပုလဲခဲဝဲလီ.

၁. ပညဉ် နှင့်မူတံဆါပုလပစံးလုဉ်ညဉ်လုဉ်ကကံ ပဝဲအသီး ဒီးပဟံးပဖိဉ် ဒီးပတသုဉ်ညါဘဉ်လအဘဉ် ပုဘဉ်ဒီးပစံးလပညဉ်လီ. စကံဉ်ဒုဉ်ပညဉ် ဒီးစဟံး လီကွတ်စတသုဉ်ညါမးလအဘဉ်လီ. စယီဒုပညဉ် ဒီးစဟံးလီကွတ်စတသုဉ်ညါဘဉ်. ဒီးပစံးလပညဉ်ပ ညဉ်လီ. ပစံးတံလပညဉ်နှင့်မူတံဆါပုလပစံး လုဉ် ဒီးပစံးလီဖိဉ်လီလပစံးခိဉ်နှင့်တဘဉ်ဘဉ်တံ ဆါနှင့်ဒီးပစံးလပညဉ်လီ. စဆုဉ်နီဉ်ဒီးစယီဒုပညဉ် လအညဉ်ကျါနှင့်စစံးတဘဉ်ဘဉ်.

၁. ပညါ နှင့်မူတံလုလကစါအဒီခိဉ်လီပကွတ် ကွတ်လထုဉ်လအံနှင့်ပစံးလပညါလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လပညါပညါလီ. ပလဲလပညါအဒီနှင့်ပကွတ်လီ တံဆုတံပလဲထံးမုဉ်က. ဒီးပစံးလကယစကီးလီ.

၂. ဘုပညါ နှင့်မူပမထီဉ်ယီဖးထီ ဒီးပမထီဉ်ဖဲဖဲလ ပီခိဉ်စီဉ်နှင့် ဒီးပမဒီးပကီးခံဘီနှင့်ပကီးလဘုပညါ လီ. ဒီးပုကနီဉ်နီဉ်ကီးလဘုပညါလီ. ဘုပညါနှင့်မူ ပမထီဘုအသိဉ်လဘုပညါအလီနှင့်ပကီးလဘုလအ ဖဲအဖိခိဉ်နှင့်ဒီးဘုလီဆုကံဉ်ဒုလချီဉ်ပူဒီးအသိဉ် တဖဉ်ကလဲအကွံဝဲလီ.

၁. ပညဉ် ပညဉ် အဆိ.

၁. ပညိဉ် နှင့်မူပမစါဆါပစုမုဉ်ခိဉ် ဒီးတံတမံမံမူ ဂု,ပမစါဆါမျိဉ်ခါသံးနဉ်မီ,ချဉ်ခါပျါခါအခိဉ်ဒီး တံတမံမံမူဂု, ပစံးလပညိဉ်လီ. ပညိဉ်သံးနဉ်ခိဉ် စါဆါဒီးထီခိဉ်ကပဒီးခဲတကွတ်. ပညိဉ်နစုဒီးဒုးနဲဉ်ပု ဂါအတံတကွတ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလပညိဉ်ပညဉ်လီ. ပ ဟုဉ်နဲဉ်ပုဂါအတံနှင့်ပပညိဉ်ဒီးပစုလီ.

၁.၁. ပညိဉ်န နှင့်မူတံဖိတံလံနှင့်အပူဒီးဟံစါ ဆါအခိဉ်ဆုတံပူနှင့်ပစံးလပညိဉ်နအခိဉ်လီ. ဂု တဘိပညိဉ်နအခိဉ်ဆုတံပူဒီးနုဉ်ဝဲလီ. ထီဉ်တံ ဟံစါဆါအခိဉ်ဒီးတံပူနှင့်ပစံးလပညိဉ်နလီ.

၂. ပညိဉ်နအံ နှင့်မူတံဖိတံယံနုအပူလအံ

ဒီးဟ်စါဆါအခံဒီးတၢ်ပူၤဒီးပစံးလာ်ပညိၣ်န့ၣ်အခံလီၤ.
ဂုၢ်မ့ၢ်ဂုၤဒးဘိမ့ၢ်ဂုၤတနီၤနီၤမ့ၢ်က့ၤန့ၣ်အပူၤ ဒီးပညိၣ်န့ၣ်
အခံလီၤ.

၃. **ပညိၣ်ထီၣ်** န့ၣ်ပခးချံၣ်ဒီးပမၤစါဆါချံၣ်ခိၣ်ဆူသ့ၣ်
ခံန့ၣ်ပစံးလာ်ပညိၣ်ထီၣ်လီၤ.

၄. **ထွံၣ်ပညိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်အာထွံၣ်သီလာ်ပျၢ်ကျိၣ်န့ၣ်အိၣ်
ပျၢ်ကညိၣ်ဖိလာ်ပျၢ်ဒ်တၢ်ဝံတၢ်နါအသိး ဒီးပစံးလာ်ထွံၣ်ပ
ညိၣ်လီၤ. ပသးပျၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်ဒ်ထွံၣ်မံၤအသိးဒီးတ
ပျၢ်ဘၣ်ပျၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပျၢ်တနီၤနီၤလီၤဖိသ့ၣ်စံးဝဲ
ဒၣ်ဟးတဂ့ၤ. ထွံၣ်ပညိၣ်ကအိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.
ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တခိၣ်ဘၣ်. ဒီးပျၢ်စံးဝဲတဖိသ့ၣ်လာ်
ပျၢ်တဂၤန့ၣ်ထွံၣ်ပညိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပျၢ်တနီၤစံးလာ်
ထွံၣ်သညိၣ်လီၤ.

၅. **ထွံၣ်ပညိၣ်ပူ** ပျၢ်စံးဝဲတဖိသ့ၣ်လာ်ပျၢ် ဒီးပဝဲၣ်ခံဂၤ
လီၢ်ကွဲးဒီးအဝဲၣ်ကွဲးထီၣ်ဆူဟံၣ် ဒီးထွံၣ်ပညိၣ်ဟဲပူၤသီၣ်
ဒ်ပညိၣ်သိးကွဲး. ဒီးအဝဲၣ်တဂၤဝဲဘၣ်ဝဲလာ်အဝဲၣ်ပညိၣ်
ဒီးလဲၤကွဲးဝဲဒီးထွံၣ်ပညိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအဝဲၣ်န့ၢ်ဟူအ
ကိးဒီးလဲၤကွဲးဝဲဒီးအမိၢ် ဒီးထံၣ်ဝဲလာ်ထွံၣ်ပညိၣ်အိၣ်
ကွဲးအိၣ်ဒီးလူၤဝဲၣ်လူၤကျိၣ်ထွံၣ်ပညိၣ်န့ၣ် ဒီးထွံၣ်ပညိၣ်
န့ၣ်ဟါမၢ်ကြိၣ်ကြိၣ်လာ်ပျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **ပညိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုတကလုာ်လာ်အ
မ့ၢ်ဟံၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလာ်ပအံၤပညိလီၤ.

၂. **ပညိ** န့ၣ်မ့ၢ်အခိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလာ်အ
သ့ၣ်ယိာ်ဝဲန့ၣ်ပန့ၢ်တဟံၣ်ဘၣ် ဒီးပစံးလာ်အခိၣ်ပညိလီၤ.
တၢ်ကတိၤအခိၣ်ယိာ်ဝဲတုၤပန့ၢ်တဟံၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်
ကတိၤအိၣ်ဒီးအခိၣ်ပညိပန့ၢ်ဟံၣ်ကသ့ၣ်လဲၣ်. ဒီးပျၢ်တနီၤ
နီၤစံးလာ်အခိၣ်ပယိလီၤ.

၁. **ပညဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနးမၤဖျိၣ်ပျၢ်ဂၤ, ပမၤအာမၤသီပျၢ်ဂၤ
ဒီးပစံးလာ်ပပညဲလီၤ. ဒီးပျၢ်တနီၤနီၤစံးလာ်ပယဲလီၤ. ပ
မ့ၢ်ပညဲတၢ်ဘျၢၣ်န့ၣ်ပဆွဲခိၣ်လီၤလၢ် ဒီးပစၢ်အစုဆူအ
ချၢဒီးပစံးလာ်ပပညဲလီၤ. ပမ့ၢ်ဖိၣ်န့ၢ်တၢ်ဘျၢၣ်ဒီးပပညဲအီၤ
တုၤအတုၤဝဲသ့ၣ်တုၤတဂ့ၤဒီးတၢ်အသးလာ်ခံလီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလာ်ပပညဲတရးလီၤ. ထီၣ်ပျၢ်လာ်ပသးဟ့အီၤ
န့ၣ်ပျၢ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပျၢ်အာမ့ၢ်ဂုၤ, တၢ်မိၣ်ပညဲတရးပသးလီၤ.

၁. **ပတရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအူးထီၣ်ပျၢ်ဂၤ ဒီးပစံးလာ်ပတရၢ
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်စံးထီၣ်ပတရၢလီၤ. ပျၢ်တဂၤ
မၤတၢ်ဆူၣ်ဒီးပပတရၢအီၤလီၤ. ပျၢ်မ့ၢ်မၤတၢ်သ့ဒီးပစံး
ထီၣ်ပတရၢအီၤလီၤ.

၂. **ပတဝဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပျၢ်ညိအိၣ်လၢဝဲၣ်တဝဲၣ်အတဝီၤပူၤလာ်
ထၣ်လာ်ခံ, မ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးကလံၤစံးပျၢ်အိၣ်ဝဲခဲ
လာ်န့ၣ်ပကိးလာ်ပတဝဲၣ်လီၤ. ဒီးပျၢ်လာ်တအိၣ်ဘၣ်
ဘးန့ၣ်ပစံးလာ်ပတဝဲၣ်စကိးလီၤ. ပျၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်လာ်တ

ဝဲၣ်ကိၢ်အံၤဒီးမ့ၢ်လဲၤဆူယုၤတြၢ်န့ၣ်ဒီးပျၢ်ယုၤတြၢ်ဖိစံး
လာ်ပတဝဲၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပတဝဲၣ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပျၢ်လာ်အိၣ်ဘး
န့ၣ်လီၤ. ပသးပျၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်နါတကလုာ်မၤသးကလၢၣ်ကလုးဒ်
ပျၢ်ပျၢ်အထံၣ်သိးဝါကယဲၣ်ဝဲဒီးပကိးလာ်ပတၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်
ပကိးပိာ်ထွံတလာ်အခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာ်ပတၢ်
ပတြၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကဲထီၣ်ဒ်လဲၣ်, အိၣ်ထီၣ်ဒ်လဲၣ်, အိၣ်
ထီၣ်အခိၣ်ထံးဒ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါလီၤ.

၁. **ပတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ခါအခါစ့ၤလီၤ. ပထွံကဟံၣ်သ့ၣ်ပူၤန့ၣ်ပ
စံးလာ်ခါပတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်ခါကဟံၣ်စကိးလီၤ.
သ့ၣ်ပူၤအိၣ်လာ်ကျဲးဒီးပခါပတၢ်အီၤလီၤ. ထီၣ်ပထွံက
ဟံၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလာ်ခါပတၢ်လီၤ.

၁. **ခါပတၢ်** န့ၣ်ကွၢ်လာ်ခါအကျါတက့ၢ်.

၂. **လုၣ်သ့ၣ်ခါပတၢ်** န့ၣ်ကွၢ်လာ်ခါအကျါတက့ၢ်.

၁. **ပတး** မ့ၢ်ပတူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပျၢ်မၤသးပစုာ်ပတုၤ
ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ပတူပတးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ပတၢ** မ့ၢ်ပတီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသ့ၣ်ယုာ်တကျဲၣ်ဝဲ
န့ၣ်ပစံးလာ်ကသ့ၣ်ပတီၤပတၢ်လီၤ. ပတီၤပတၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပတံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတီၤထီၣ်ဆိုးထီၣ်ပဒိၣ်ဒီးပစံးလာ်ပ
တံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ပတံကညးလီၤ. တၢ်အမူမ့ၢ်
အိၣ်ဒီးပလဲၤပတံထီၣ်လာ်ပဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်
ပတံပရးစကိးလီၤ.

၂. **ဃုပတံ** န့ၣ်ကွၢ်လာ်ဃုအကျါတက့ၢ်.

၁. **ပတု** န့ၣ်ပဘၣ်ကတီၤဒီးအဆိလီၤ. ပလုပတုန့ၣ်မ့ၢ်
ပျၢ်ကညိၣ်ဟ်ချၢအသးပစုာ်ပတုၤ ဒီးပစံးလာ်မၤသးပလုပ
တုလီၤ. ဒီးပျၢ်တနီၤနီၤစံးလာ်မလုမတုလီၤ. ပျၢ်တဂၤပစုာ်
မးပလုပတုလီၤ. မၤနသးပလုပတုတဂ့ၤ. နကလီၤယံၤ
ဘၣ်ဖး.

၁. **ပတုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ကတီၤချဲန့ၣ်ပစံးလာ်ပပတုၣ်
ချဲလီၤ. ပတုၣ်ချဲလာ်ထံးကံၢ်ပူၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအ
ဆိလာ်ပတုၣ်ပတီၤလီၤ. ပတုၣ်ချဲဝံၤဒီးတုၢ်လီၤတြီၢ်တမိး
တက့ၢ်. ပမၤအိၣ်ကတီၤလုၣ်ကဟံၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ချဲမ့ၢ်ဂုၤပစံး
လာ်ပပတုၣ်ခဲလာ်လီၤ. ပတုၣ်ချဲ, ပတုၣ်ကဘီ, ပတုၣ်
လုၣ်, စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ပတုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပျၢ်ကညိဘၣ်တုၣ်ဘၣ်ဆိးသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ
တုၤအါ ဒီးဘျါတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပျၢ်သမုဝဲဒ်သ့တသ့ၣ်ထီၣ်
လာ်တဂ့ၤ ဒီးပစံးလာ်ပတုၣ်အသ့ၣ်လီၤ. ပျၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လာ်
ဘၣ်တုၣ်ပူၤလီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တဘျါဘၣ် ဒီးပတုၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံး
ဒီးအဆိလာ်ပတုၣ်ပတၢ်လီၤ.

၃. **ဒဲပတုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဒဲလာ်ပလဲၤတၢ်မ့ၢ်ဟါန့ၢ်ပျၢ်လာ်
ကျဲး ဒီးပမၤဒဲလာ်ပတုၣ်မံတုၣ်ဝဲၤအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလာ်ဒဲပ
တုၣ်လီၤ. ပအိၣ်ဘးလာ်ကျဲးအလီၢ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပမံလာ်ကျဲးအ

၂. **ပတ္တနာ** နှင့်မူဝါဒအဆီလီ၊ ပုဂံညီမချစ်အသားနှင့်
ပစုံးလာပတ်ပတ္တာ၊ ပစုံးဒီးအဆီနှင့်လီ၊ ပတ်ပတ္တာစမ်းဝဲ
ဖွင့်။

၃. ပတိန် နှင့် မှန်ပတုန်အဆိလီ၊ ဒီး မှန်ပမအိဉ်ကတိန်

ချုံ့မှီဂူ၊ ကဘီမှီဂူ၊ ကဆီမှီဂူ၊ လှုပ်ကဟန်မှီဂူ၊ ပစံး
ဒီးအဆိလၢပတုၣ်ပတီၢ်လီၤ. ပတုၣ်ပတီၢ်ချုံ့ဒီးအိၣ်ဘျံး
တက့ၢ်.

၄. **ပတီၢ်သ့ၣ်** န့ၣ်မှီပပံၣ်သ့ၣ်တုၤအိၣ်ထီၣ်ဒီးအကမံၣ်
ပယီၢ်သ့ဒီးပစံးလၢပတီၢ်သ့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံး
လၢပံၣ်ပတီၢ်သ့ၣ်. ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢပံၣ်တီၢ်ကီၢ်သ့ၣ်လီၤ.
ပုၤကညီထီၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ပတီၢ်ဝဲ ဒီးယီၢ်ဝဲလၢအပတီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ဒီးထီၣ်ဝဲသ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပတီၢ်ပတၢ်
လီၤ.

၅. **ပတီၢ်** န့ၣ်မှီပထုၣ်ကျိၤန့ၣ်ပစံးလၢပထုၣ်ပတီၢ်လီၤ.
ပုၤကညီထုၣ်န့ၣ်အပတီၢ်အိၣ်လၢအခိၣ်အဆၢန့ၣ်ပလူၢ်
ထီၣ်အသးဝးတရံးတုၤလၢထုၣ်ခၢ်ကဒီးလၢန့ၣ်လီၤ.

၆. **ကဟုပတီၢ်** စနီၤတပၢ်ဘၣ်. စတစံးဘၣ်နီၤတစုဘၣ်.
စတနီၤဟူဘၣ်နီၤတခိၣ်ဘၣ်.

၆.၁. **ဆၢအပတီၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢအဆၢအက
တီၢ်လီၤ. ကွၢ်လၢကတီၢ်အကျိၤတက့ၢ်.

၇. **လီၤပတီၢ်** န့ၣ်မှီပဆၢထၢၣ်ဒီးပခိၣ်ကစၢ်လၢဘၣ်ဒီး
ဒီးပခိၣ်ဆၢချံးလီၤအသး ဒီးပဖျၢၣ်လီၤသယီၢ်ကလၢဒီးပ
စံးလၢပခိၣ်လီၤပတီၢ်လီၤ. စဆၢထၢၣ်ဒီးစခိၣ်ကစၢ်
လၢဘၣ်ဒီးစခိၣ်လီၤပတီၢ်မးသယီၢ်ကလၢလီၤ. ဒီးပ
စံးလၢလီၤကတီၢ်စကိးလီၤ. စဝံတၢ်ဃၢဒီးစခိၣ်လီၤပ
တီၢ်ဒီးစယံၤဆ့ၣ်နီၤလီၤ.

၈. **လီၤပတီၢ်** န့ၣ်မှီကစၢ်လီၤပၤလၢအကပိၣ်လီၤန့ၣ်
လီၤပတီၢ်တတီၤတတီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤပတီၢ်လီၤပ
တၢ်ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ကစၢ်ဖးဒိၣ်လီၤပတီၢ်လၢအ
ပိၣ်လီၤန့ၣ်သၢတီၤလီၤ.

၁. **ပတီၢ်** န့ၣ်မှီကသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တယိးအသးဖိးဖိး
ဒီးပစံးလၢပတီၢ်လီၤ. ကသ့ၣ်န့ၣ်တုၤပဒိၣ်ဒီးပတီၢ်ဝဲ
ချုံ့မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပတီၢ်ပတီၢ်ပတၢ်လီၤ. က
သ့ၣ်ပတီၢ်ကသ့ၣ်ပတၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ပတီၢ်ကသ့ၣ်** န့ၣ်မှီပဒိၣ်တဖၣ်ဒီးကသ့ၣ် ဒီးကသ့ၣ်
ပတီၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢပဒိၣ်ပတီၢ်ကသ့ၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ပတီၢ်က
သ့ၣ်လၢကျဲမှီန့ၣ်ပကွၢ်ကီၢ်မုၢ်ကၤ. ပဒိၣ်ပတီၢ်ကသ့ၣ်န့ၣ်
စတထံၣ်ဘၣ်နီၤတစုဘၣ်. အဝဲအံၤတစုစကကွၢ်ကီၢ်ပဒိၣ်
ပတီၢ်ကသ့ၣ်လီၤ.

၁. **ပတြၢ** န့ၣ်မှီပသံးအဆိလီၤ. ဒီးမှီတလၢပိၣ်န့ၣ်ပုၤ
လၢတီၢ်ကွၢ်စကီၤဒီးပဖျိၣ်ပစုမှီန့ၣ်လီၤ.

၂. **ပတြၢ** န့ၣ်မှီပအူးထီၣ်ပုၤဂၤဒီးပစံးလၢပတြၢလီၤ.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပစံးထီၣ်ပတြၢလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံး
လၢတယီၢ်လီၤ. ပုၤကညီလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒီးစံး
သုကတိၤသ့ မၤတၢ်ဆူၣ်ဒီးခုဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးထီၣ်ပတြၢ
အိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤန့ၣ်ပုၤဂၤပတြၢလၢအမၤတၢ်ဆူၣ်လီၤ.

ဒီးအဝဲတဂၤန့ၣ်ပုၤဂၤပတြၢလၢအမၤတၢ်ဆူၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤန့ၣ်
ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိဒီးဘျီညါဒီးကဘၣ်စံးထီၣ်ပတြၢယွၤန့ၣ်
လီၤ. ပတြၢထီၣ်ပတြၢထီၣ်စံးဝဲဒၣ်ဒီးအဆိန့ၣ်စကိး
လီၤ.

၁. **ပတွံၤပယဲၤ** န့ၣ်မှီဘုလၢၣ်စၢ်ဝဲ ဒီးထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤ
သးပတွံၤပယဲၤလီၤ. ဘုဂၤဒီးအလၢၣ်မၤသးပတွံၤပယဲၤ
လီၤ.

၂. **ပတွံၤပယဲၤ** န့ၣ်မှီပုၤကညီပံၣ်ဂၤအသး ဒီးဘိးစၢ်အ
သးန့ၣ်ပစံးလၢပံၣ်အသးပတွံၤပယဲၤလီၤ. ပုၤတဂၤပံၣ်ဂၤ
အသးဒီးပံၣ်စၢ်မးအသးပတွံၤပယဲၤလီၤ.

၁. **ပထါ** န့ၣ်မှီပမၤကွၢ်ဆါအသး ဒီးပစံးလၢပထါဆါ
လီၤ. ဝဲၣ်လုၣ်အိၣ်ဒီးအသးန့ၣ်ပမၤကွၢ်လၢယဲၣ်လၢ
ဒီးပစံးလၢပထါဆါလီၤ. ပထါကွၢ်ဆါသးတက့ၢ်.
ဟံးန့ၣ်ထဲအကဘျးဒီးလီၤ.

၂. **ပထါကွၢ်** န့ၣ်မှီပအိးကွၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖံးလၢပ
ဘျီကွၢ်လၢယဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပထါကွၢ်တၢ်ဖိးလီၤ. ပုၤ
တဂၤမၤသံထီၣ်ခိၣ်တဒုဒီးပထါကွၢ်ဝဲအဖံးလီၤ.

၃. **ပထါစိုၢ်** န့ၣ်မှီထံလၢထံဟီၤ ဒီးထံဘျီအကတီၢ်တ
ဘျီနီၤနီၤဘၣ်ဝဲဒီးမၤသးဒီးဟီၤလၢအံၤသ့ၣ်အသးတစံးစံး
ဒီးပစံးလၢပထါစိုၢ်လီၤ. ထံပထါစိုၢ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဒီးပ
စံးလၢပထါစိုၢ်စကိးလီၤ.

၄. **ပထါတၢ်** န့ၣ်မှီတလၢထုကဖၣ်တၢ်သမူဒီးပစံးလၢ
တလၢပထါတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကထါတၢ်စကိးလီၤ.
တလၢပထါတၢ်သမူစံးဝဲဒၣ်. တလၢမဲလၢမနုၤန့ၣ်ဂဲၤ
ထၢၣ်ပထါတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပထါပထါလီၤ.

၁. **ပထိး** န့ၣ်မှီပသ့ၣ်ပဖျးတၢ်အမုၢ်တကလုၢ်အသၣ်
ဖးထီၣ်ဒီးပကိးအမံၤလၢပထိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ
ပထိးပထိးလီၤ. ဒီးပထိးန့ၣ်အိၣ်သၢကလုၢ်လုၢ်လုၢ်လီၤ.
ပထိးသိၣ်ဘိ, ပထိးလုး, ပထိးဆိ, ပထိးနီၣ်ကုစံးဝဲလီၤ.
ပထိးန့ၣ်အသၣ်ပဖိအိၣ်ချီအိၣ်ဝံၣ်ကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢပထိးဘိဘၣ်လီၤ. သ့ၣ်လီၤဖျးလီၤပထိးဘိဘၣ်တ
က့ၢ်.

၂. **ပထိးကၤရိၣ်** န့ၣ်စတထံၣ်ဘၣ်နီၤတစုဘၣ်. ပနီၤဟူ
ထဲအမံၤလီၤ.

၃. **ပထိးချူၣ်လီၤ** န့ၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီၤတစုဘၣ်. ပနီၤဟူ
ထဲအမံၤလီၤ.

၄. **ပထိးချုံ** န့ၣ်မှီပထိးသးန့ၣ်ပစံးလၢပထိးချုံလီၤ. ပထိး
ချုံအိၣ်လၢအဖံးအိၣ်ပုၤလီၤ.

၅. **ပထိးဆိ** န့ၣ်မှီပထိးတကလုၢ်န့ၣ်သၣ်ဆိန့ၣ်ပထိးအ
ကတက့ၢ်ဒီးပစံးလၢပထိးဆိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပ
ထိးတၢ်ပထိးဆိလီၤ.

၆. **ပထိးနီၣ်ကု** န့ၣ်မှီပထိးတကလုၢ်အသၣ်ကိၤဒီးနီၣ်

ကုအသီးဒီးပကီးလာပထီးနီၣ်ကုလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ
လာပထီးနီၣ်ဘုၣ်ပထီးနီၣ်ကုလီၤ. ပထီးနီၣ်ကုန့ၣ်ပချီ
တုၤကဘူးဒီးပကီးအိၣ်ဝံၣ်လီၤ.

၇. **ပထီးဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီးတကလုာ်န့ၣ်သုၣ်သကျဲ ဒီးဘု
ဒီးပကီးလာပထီးဘုလီၤ. ဒီးပုၤကညီဖျးဝဲလာခူးလီၤ.
ဒီးပထီးဘုန့ၣ်ပုၤကညီဖျးဝဲလာခူးခိၣ်ခူးယၤလီၤ. ပထီး
ဘုပထီးဘါစံးဝဲဒုၣ်ဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၈. **ပထီးဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီးသုၣ်အဖံးန့ၣ်ပကီးလာပထီး
ဘုၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ. ပထီးဘုၣ်လာအချံ
အိၣ်လာအပူၤန့ၣ်တုၤပုၤအိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပကီးဒီးအ
ဆိလာပထီးဘုၣ်ပထီးကုလီၤ.

၉. **ပထီးဘီဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ပထီးန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလာ
ပထီးဘီဘၣ်လီၤ. သူၣ်လီၤပထီးဘီဘၣ်တက့ၢ်. ပထီးဘီ
ဘၣ်တဖၣ်ပသ့ၣ်ဒီးပအိၣ်ဘၣ်အသုၣ်လာဘုခါန့ၣ်လီၤ.

၁၀. **ပထီးလူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီးတကလုာ်အသုၣ်လူးဝဲဒီး
ပကီးလာပထီးလူးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပထီးလူးပ
ထီးလါလီၤ. ပထီးလူးန့ၣ်ပအိၣ်အသုၣ်ဝံၣ်ကၤ. ဒီးပုၤ
တနီၤနီၤကီးလာပထီးသူလီၤ.

၁၁. **ပထီးသုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီးဖိကဲထီၣ်လာအဖျၢၣ်အဘိ
ဒီးပကီးလာပထီးသုၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပထီး
သုၣ်ပထီးဖိလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤဒီးအိၣ်ပထီးသုၣ်လာခူး
ကျၢၣ်ပူၤလီၤ.

၁၂. **ပထီးသူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီးတကလုာ်လာအသုၣ်လူးဒီးသူ
တစံးစံးန့ၣ်ပကီးလာပထီးသူလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကီးလာ
ပထီးလူးလီၤ. ပထီးသူန့ၣ်ပုၤကညီဖျးဝဲလာခူးလီၤ. ဒီးပ
ကီးဒီးအဆိလာပထီးသူပထီးတြၤလီၤ.

၁၃. **ပထီးသုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်အသုၣ်ထီၣ်ပထီး
အသီးဖိကဲဒီးပကီးလာပထီးသုၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအ
ဆိလာပထီးတၢ်ပထီးသုၣ်လီၤ. ပထီးတၢ်ပထီးသုၣ်န့ၣ်
ပုၤကညီချီကျိးအိၣ်အသုၣ်လီၤ.

၁၄. **ပထီးဟီၣ်ခိၣ်** န့ၣ်စတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်. စနီစ
ဟူထဲအမံၤလီၤ.

၁. **ပထီ** ကွၢ် ပထါ (၄).

၁. **ပထြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်အသုၣ်ပြီကဲ ဒီးမ့ၢ်အ
သုၣ်မံန့ၣ်တဲၤဖးထီၣ်ဝဲ ဒီးပအိၣ်အသုၣ်ဆံၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံး
လာပထြဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပထြဲပထြဲလီၤ.
ပထြဲန့ၣ်ပအိၣ်အသုၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ပထြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထြဲအဆိလီၤ. ပစံးပနီၤထီၣ်လာပစိာ်
တဆါပံာ်တဆါန့ၣ်ပစံးလာပထြဲပထြဲလီၤ.

၃. **ပထီပထြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပညၣ်ဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါတမံ
မံၤဒီးမံၤအသးတိၣ်တနီၤပနီၤထီၣ်ဝဲ ဒီးပပံာ်တဆါဘၣ်
န့ၣ်ပစံးလာမံၤသးပထြဲပထြဲလီၤ. ပုၤကညီဘၣ်တၢ်

ဆါအါန့ၣ်လာသီန့ၣ်မံၤသးပထြဲပထြဲစံးဝဲဒုၣ်.

၁. **ပဒး** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်အလုာ်ကစီၤဖးလံာ် ဒီးပ
ကီးလာပဒးလီၤ. ပဒးန့ၣ်ဂုၤလာပမာသုၣ်မုၢ်သုၣ်ကွၢ်
လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပဒးပဒးလီၤ. ပဒးန့ၣ်ပဘိၣ်
တၢ်လာအလုာ်ဂုၤကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ ပဒးပဒးစ
ကီးလီၤ.

၂. **ပဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီယုာ်ပစုာ်ပ
တုၤန့ၣ်ပစံးလာယုာ်ပဒးပဒးလီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်
သီၣ်န့ၢ်ဟူဝဲဒီးယုာ်မးပဒးပဒးလီၤ.

၃. **ပဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဟ်ထီၣ်တၢ်ဆူချံ
ပူၤန့ၣ်ပစံးလာပဒးထီၣ်ပဒးထီၣ်လီၤ. ပဒးပဒးထီၣ်
တၢ်ဆူချံပူၤတက့ၢ်.

၄. **နီၣ်ပဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်လာဝံၣ်ခိၣ်ခိၣ် ဒီးဝံၣ်
လီၤ. ဒီးကျၢၢ်လိာ်သးန့ၣ်ပကီးလာနီၣ်ပဒးလီၤ. နီၣ်ပဒး
န့ၣ်ဘၣ်ယုာ် ဒီးယုာ်ဟဲက့ၤယုာ်ထီၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးပ
ကီးဒီးအဆိလာနီၣ်တၢ်နီၣ်ပဒးလီၤ.

၁. **ပဒါ** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်ခိၣ်ဆါအဖိမဲထီၣ်ဝဲတရံးအခိၣ်
ဆါဒီးပစံးလာသုၣ်ပဒါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလာသုၣ်ပဒါ
ဝံၣ်ပဒါလီၤ. ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်ပုၤသံ ဒီးအဂံၢ်မဲထီၣ်က့ၤဝဲန့ၣ်ပ
စံးလာပဒါလီၤ. သုၣ်ပဒါဝံၣ်ပဒါ နီၣ်ပဒါစံးဝဲလီၤ. သုၣ်
တုၤသံဒီးအပဒါမဲထီၣ်က့ၤလီၤ.

၂. **ပဒါ co. of ပဒး** (ကွၢ် ၂)

၁. **ပဒါ** န့ၣ်ပဟ်တၢ်လာချံပူၤဒီးပစံးလာပဒါလီၤ. ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလာပဒါပဒါလီၤ. ထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်န့ၣ်ပ
ဒါးပုၤချံန့ၣ် ဒီးလဲၤတၢ်လံာ်ဆူဝံၣ်ပူၤ ဒီးဆါကွၢ်တက့ၢ်.
ပုၤတဂၤပဒါးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်ပုၤချံတဘျီညါလီၤ. ဒီးပစံး
လာပဒါးထီၣ်စကီးလီၤ. ပဒါးထီၣ်တၢ်လာချံပူၤတက့ၢ်
စံးဝဲလီၤ. ပဒါးတၢ်လာကဆိအခိၣ်စကီးလီၤ. ပဒါးတၢ်
လာချံလာကဘီလာကဆိစံးဝဲဒုၣ်.

၂. **တၢ်ပဒါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လာပကဟ်ထီၣ်လာချံ
ပူၤအဂီၢ်ထီၣ်တမံၤ ဒီးပစံးလာတၢ်ပဒါလီၤ. နချံတ
ဘျီန့ၣ်တၢ်ပဒါးအိၣ်ဆံးအါလဲၣ်. တၢ်ပဒါးအိၣ်စ့ၤကိာ်
လီၤ.

၁. **ပဒုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံပိာ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပိာ်မ့ၢ်ဂုၤ, သကွံမ့ၢ်ဂုၤ အဖိ
စါလာမဲထီၣ်တပျီမ့ၢ်ဂုၤခံပျီမ့ၢ်ဂုၤ ဒီးဘိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာ
ပဒုၣ်လီၤ. ထံပိာ်ပဒုၣ်န့ၣ်စါဝဲဒီးဘိၣ်ဝဲလီၤ. သကွံထံ
ပိာ်ဒီးပိာ်မိၤယာ်မိၤန့ၣ်အပဒုၣ်ဘိၣ်ဂုၤကၤ. ထံပိာ်ပဒုၣ်
ထီၣ်သီကပုၤဆူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပဒုၣ်ပဒုၣ်
လီၤ.

၁. **ပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံး ဒီးပညၣ်ဘျးလာပစံးလာ
န့ၣ်သ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်လိာ် ဒီးပစံးလာပဒုလီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်
တၢ်ပဒုပစါမးလီၤ. ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးကန့ၣ်ကန့ၣ်ပစံး

လာပဏ္ဍပစါလီ၊ ဦးပစံးလာပဏ္ဍပစံးစကီးလီ၊ စဘဉ်တီၢ် ဦးစပဏ္ဍမးဒီဂါညါလီ၊ တၢ်သၢ်န့ၣ်တုၤဘဉ်ဒီဒီးကဘုး ဝဲန့ၣ်ပစံးလာပဏ္ဍစကီးလီ၊ ပန့ၣ်သၢ်လီၤတံၢ်ဒီးပဏ္ဍလၢ် လံ၊

၂. **ဝုၤပဏ္ဍ** တီၢ်စံးန့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်ပုၤကညီတုၤအညဉ်ကန့ၣ် ကန့ၣ်ဒီးပစံးလာဝုၤပဏ္ဍတီၢ်ပစံးလီ၊ ပုၤတၢ်ကုၢ်တဂၤအ ကစၢ်မၤဒီးအကစၢ်ဝုၤပဏ္ဍတီၢ်ပစံးအီၤလီ၊

၁. **ပဏ္ဍ** န့ၣ်ပတစံးဘဉ်၊ ပစံးလာပတူးလီ၊ ဦးမ့ၢ်သ့ၣ် တကလုာ်လီ၊

၁. **ပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ထုနီၣ်ဒုလၢဒုကျၢၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလာထုပဒု လီ၊ ထုန့ၣ်ဒ်ပဆဲထီၣ်ကကျၢၤ ဒီးပဒုဃာ်တၢ်လာအပဒု န့ၣ်ဒီးပဆဲထီၣ်ကျၢၤဝဲလီ၊ ထုန့ၣ်အိၣ်ဒီးအပဒု၊ ကြး န့ၣ်အိၣ်ဒီးအပဒုစကီးလီ၊

၂. **ထးပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤထးလၢဒုဃာ်ခွဲးဃာ်တၢ်န့ၣ်ပ ကိးလာထးပဒုလီ၊ ထီရီၤထးလၢမၤသးဒ်ထုပဒုအသိး ဒီးပကိးလာထးပဒုလီ၊ ထးလၢဘဉ်ဝဲဒီးအခိၣ်စုဝဲန့ၣ် ပကိးလာထးပဒုလီ၊ ဒီးမ့ၢ်တဒိၣ်ဘဉ်ဒီးဆံးဝဲလီ၊

၃. **ထးပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်သံးန့ၣ်တီၢ်ထးလၢပတီၢ်လီၤသံးန့ၣ် အဆၣ်န့ၣ်ပကိးလာထးပဒုလီ၊ ပုၤကညီတီၢ်လီၤသံးန့ၣ် အဆၣ်လၢထးပဒုန့ၣ်လီ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးပိာ်ထွဲတ လၢအခံလၢထီၣ်တၢ်လီ၊

၁. **ပဒု** န့ၣ်မ့ၢ်ပပုၤတၢ်အကျဲဒီးပစံးလာပဒုလီ၊ ပမ့ၢ် ဘဉ်စုဒီးကသ့ၣ်ကဆီလုၣ်ဇီၤလီၤဇီၤလဲၤတၢ်ဒီးပပဒု အကျဲလီ၊ ပဒုကသ့ၣ်အကျဲ၊ ကသ့ၣ်ကသဘျိုးဘဉ်သု လီ၊ ပဒိၣ်ဟဲလၢကျဲမ့ၢ်န့ၣ်ပုၤကညီပဒုဝဲအကျဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢပဒုပဒိၣ်၊ ပဒုပဒိး၊ ပဒုဟးဆွဲး လီ၊

၁. **ပဒဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်မၤသးဒ်တကျၢ်ခိၣ် အသိး ဒီးအမိၢ်ပုၤထဲခိၣ်ဒုၣ်ဒီးပကိးလာပဒဲလီ၊ ဒီးပ ကိးဒီးအဆီလၢပဒဲပဒိၣ်လီ၊ ပဒဲတဒုန့ၣ်ဒ်တကျၢ်ခိၣ်အ သိးဒီးဖိနဲဇီၤလီ၊ ပဒဲပဒိန့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ကၤ၊

၂. **ပဒဲလီန့ၣ်သမဉ်ပု** No.88.၈၈. ပစံၣ်တဲၤသမဉ်လၢ ပျၢၤတဘိပဒဲလီအီၤစံးဝဲဒုၣ်၊ သမဉ်ဇၢ၊ ကွဲးအိၣ်လၢတၢ်ဒီ ခိၣ်တကွဲးအံၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်သဲၣ်ကၤ၊ ဒီးမုၢ်မုၢ်ဒိၣ် ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်မးလီ၊ မုၢ်န့ၣ်အိၣ်တမံၤနတအိၣ်ဝံၣ်ဘဉ်န ဆၣ်ဘဉ်၊ သမဉ်နာ်အီၤ ဒီးသမဉ်လဲၤထီၣ်ဆူကစၢ်အ ဒီခိၣ်ဒီးအီၤလီ၊ တထံၣ်ထံတထံၣ်နီၣ် ဒီးကသံတုၤစုၢ်ကိး လီ၊ သမဉ်သံကွၢ်အီၤထံအိၣ်ဖဲလဲၣ်၊ ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤ၊ အိၣ်လၢညါ၊ ယိာ်ယိာ်ဒီးပၢ်လၢတၢ်ကလိာ် ဒီးသမဉ်စုၣ် လီၤအသးတဘၢထီၣ်ဘဉ် ဒီးအိၣ်တစိာ်ဟဲကုၤသလုာ် လီၤကွၢ်အသးလီၤတုၤလီၤကွၢ်လၢထံနံၤဒီးအိၣ်မုၢ်အိၣ် ဘဉ်ကုၤဝဲလီ၊ ဒီးပဒဲန့ၣ်လဲၤဟးဒီးကွၢ်လၢထံနံၤန့ၣ်

လီ၊ သမဉ်ထီၣ်လိအသးန့ၣ်ဝဲၤဘဉ်ဝဲလၢသ့ၣ်ပူၤ ဒီးလဲၤ ထီၣ်ကဲဝဲဒုၣ်လီ၊ တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးသမဉ်အိၣ်န့ၣ်အီၤ လီ၊

၁. **ပဒဲး** မ့ၢ်ပဒးအဆီလီ၊ ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အလုာ် ဖးလဲၤလီ၊

၁. **ပဒိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒးအဆီလီ၊ ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢ အလုာ်ဖးလဲၤ ဒီးပမၤအထံးန့ၣ်လၢသ့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ကွၢ် လီ၊

၁. **ပဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဒီးအစီအကမီၤဒီးပၤဘဉ်အ ခုအပုၤဒီးစံၣ်ညီၣ်ဘဉ်ခူဇီၤဝုၤဇီၤန့ၣ်ပစံးလာပဒိၣ်လီ၊ ဒီးဝုၤပဒိၣ်တဂၤန့ၣ်ပပုၤဝုၤဖိတဖၣ်လီ၊ ပဒိၣ်ပပုၤ၊ ကီၢ် ချးသကီၤထီမာ်နဲၢ်ရံၢ်၊ ကီၢ်မူကရိၣ်ဆိၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝုၤ ပဒိၣ်ဟဲလီၤဒီးပစံးလာပဒိၣ်စကီးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီ လၢပဒိၣ်ပပုၤလီ၊ ဒီးပစံးလာပဒိၣ်ပမ့ၢ်စကီးလီ၊ ပဒိၣ် အပျဲၢ်န့ၣ်ဘဉ်ယုးယိာ်ပဒိၣ်လီ၊ ပုၤတဂၤကဲလၢပဒိၣ်ဒီး တပးလုာ်ဘဉ်ပုၤဘဉ်၊

၂. **ပဒိၣ်ပဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်ဒုတၢ်ယီၤ၊ သ့ၣ်ထိးဝဲၣ်နါ ဘဉ်ပုၤတချးဘဉ် ဒီးလဲၤတြုၣ်ပုၤကဘဉ်ဘဉ်ကထူး ထူး၊ တၢ်ဒုတၢ်ယီၤအုၣ်ပုၤန့ၣ်ကဘဉ်ဘဉ် ဒီးပုၤဖျးပုၤ တခိၣ်တဆိးန့ၣ်ပစံးလာတၢ်ပဒိၣ်ပဒိလီ၊ ဒီးပစံးလာ တၢ် ပလီၤပဒိစကီးလီ၊ စလဲၤတၢ်မဆါတနံၤသ့ၣ်ဒုဖးဒိၣ်တ ဒုလီၤတံၢ်ကဘဉ်တုၤယၤ၊ ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပဒိၣ်ပဒိဒီးတဘဉ် ဘဉ်ယၤလီၤ၊ တၢ်သုတဒုလုၤအုၣ်ယၤဒီးအုၣ်ယၤတဘဉ် ဘဉ်၊ ကမ့ၢ်ကတၢ်ပဒိၣ်ပဒိတမံၤမံၤသၤ၊

၃. **ပဒိၣ် co. of** ပဒုၣ်၊

၄. **ပဒိၣ်ဖးဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်လၢပၤဘဉ်ပဒိၣ်အဂၤတဖၣ် ဒီးအိၣ်ဘဉ်လၢပဒိၣ်အဂၤခဲလၢာ်အဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပ ဒိၣ်ဖးဒိၣ်လီ၊

၅. **ပဒိၣ်ဖိခွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်အစၢၤအသ့ၣ်လၢပိာ်ခွါတဖၣ် န့ၣ်ပစံးလာပဒိၣ်ဖိခွါလီ၊ ပဒိၣ်ဖိခွါန့ၣ်တုၤအပၢ်သံးဒီး ကဲထီၣ်ကွၢ်ပဒိၣ်လၢအပၢ်အလီၤလီ၊

၆. **ပဒိၣ်ဖိခွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကွၢ်ထီၣ်ဆၣ်တဖျၢၣ်လၢ ဆၣ်ကဲၤကျိၣ်န့ၣ်ဆၣ်ပံးလုၤအိၣ်တြးဝးတြး ဒီးစံးဝဲလၢပ ဒိၣ်ဖိခွါလီ၊ ဒီးဆၣ်ဖိခံၤဖျၢၣ်အိၣ်စယဲၤဘူး ဒီးဆၣ်ကဲၤ ကျိၣ်န့ၣ်ဒီးစံးဝဲလၢပဒိၣ်ဖိခွါဒုးတဲးဆီ ဒီးဆၣ်ပံးလုၤဖိခံၤ ဖျၢၣ်န့ၣ်ကိးဝဲလၢဆီဖိစံၣ်စံးဒီးဆၣ်ကဲၤကျိၣ်တဖျၢၣ်ကိး ဝဲလၢပဒိၣ်ဖိခွါလီ၊ ဆၣ်ပဒိၣ်ဖိခွါစံးဝဲဒုၣ်၊

၇. **ပဒိၣ်အစု** န့ၣ်မ့ၢ်စုၣ်ပိာ်ဖိၣ်လၢရူပူၤန့ၣ်ပစံးလာပဒိၣ် အစုလီ၊ ပဒိၣ်အစုအပုၤန့ၣ်ဟံးန့ၣ်အဘူးအလဲလၢပဒိၣ် အစုလီ၊

၈. **ပဒိၣ်အပျဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကယံၢ်ပုၤလၢအပိာ်ပဒိၣ်အခံန့ၣ်ပ စံးလာပဒိၣ်အပျဲၢ်လီ၊ ဒီးတနီၤနီၤစံးလာပဒိၣ်အပုၤဒီး

ဖိတ်ခံကွပ်ကဲမှု

တနီနီနီနီလံးလံးပိတ်အပွဲလီၤ. ပိတ်အပွဲန့ၣ်ပိတ်ပိတ်အခံလီၤ.

၁. **ပဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်မၤပူၤဖျဲးပူၤလာတၢ်ဆူတၢ်ဆါတၢ်တူတၢ်ဟံၤ. သ့ၣ်ထိးဝၣ်နီၣ်န့ၣ်ပစံးလာတၢ်ပလီၢ်ပဒီလီၤ. တၢ်ပလီၢ်ပဒီစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ပဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤပူၤဖျဲးပူၤလာတၢ်နးတၢ်ဖိုင် ဒီးပစံးလာတၢ်ပဒီပဒီလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ပဒီပဒီပူၤ ဒီးပပူၤဖျဲးတၢ်ကိတ်ခဲလီၤ. လါမံးဘျုးယၢၤကဘၣ်တၢ်ဒီးတဘၣ်လာဘၣ်. ကမ့ၢ်ကတၢ်ပဒီပဒီပသး. ဒီးပစံးလာတၢ်ပလီၢ်ပဒီတၢ်စကိးလီၤ.

၃. **ပဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပူၤပူၤဂၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. ပဒုၣ်ပဒီပူၤဂၤအကျဲတက့ၢ်. ဒီးမ့ၢ်စုၢ်ကိးပဒီအဆိလီၤ.

၄. **ပဒီကါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုယာ်တၢ်ကျၢၤကျၢၤတကျၢၤဒီးပစံးလာပယုယာ်တၢ်ပဒီကါလီၤ. ပူၤတဂၤယုယာ်ဝၣ်တဘိပဒီကါနီၣ်န့ၣ်ပယီၢ်ကကျၢၤစကိးခါ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပဒီဘၣ်ပဒီကါလီၤ.

၅. **ယုပဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုယာ်တၢ်ကဖိလိခါဒီးပစံးလာပယုပဒီတၢ်လီၤ. ယုဝၣ်န့ၣ်ယုပဒီတဂ့ၢ်. ယုကျၢၤတက့ၢ်.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ဒါဆၣ်ခါကိတ်ခါတကလုာ် ဒီးပမၤထူစံာ်ထူပွဲၤဒီးပကိးလာပနီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပီၤခါပနီခါ, ဒီးပနီပနီလီၤ. ပနီန့ၣ်ပမၤထူစံာ်ဒီးပဘၣ်ဒါအါအါကလဲာ်လီၤ. ပနီန့ၣ်အိၣ်ဒီးအနၢၤဒီးဘျုးတၢ်လီၤ.

၂. **ပနီ** မ့ၢ်ပနီအဆိလီၤ. သးပနီသးပနီစံးဝဲဒၣ်.

၃. **ပနီကဟံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီလာအတဒိၣ်ဘၣ် ဒီးပြဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာပနီကဟံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနီတကလုာ်လီၤ. ပနီကဟံန့ၣ်တဒိၣ်ဘၣ်ထဲဂီၤမံးမိၢ်ပုၤတဒု ဒီးပစံးလာပနီကဟံလီၤ. ပနီကဟံန့ၣ်ပဘၣ်ဒီးအါထီၣ်ချဲမးလီၤ.

၄. **ပနီပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီကိးန့ၣ်ပစံးလာပနီပူၤလီၤ. ပနီဖိန့ၣ်ပူၤဝဲလီၤ. ဒီးပူၤတနီၣ်နီၣ်န့ၣ်ပစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပနီပူၤသီၣ်အုဇာ်အုဇာ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ပနီဘျုးတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီခဲတၢ်လာအနၢၤန့ၣ်ဒီးပစံးလာပနီဘျုးတၢ်လီၤ. ပနီန့ၣ်ဘျုးတၢ်လာအနၢၤန့ၣ်န့ၣ်ဂ့ၢ်ကၢ.

၆. **ပနီမံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီတကလုာ်လာပုၤကျါန့ၣ်ဆါဝဲဒ်တၢ်ဖိတၢ်လံးအဂၤအသိးဒီးပကိးလာပနီမံးလီၤ. ပနီမံးန့ၣ်အိၣ်လာမံးလံာ်ကျါန့ၣ်တဒုတဒုဒိၣ်ထဲသိး ဒီးပနီဒါလီၤ. ဒီးပကိးလာပနီမံး ဒီးအိၣ်လာမံးလံာ်ကျါ ဒီးပကိးလာပနီမံးလီၤ. ပနီမံးန့ၣ်ထီၣ်ပူၤဒီးယုၢ်ဝဲဒ်ထီၣ်အသိးလီၤ.

ဖိတ်ခံကွပ်ကဲမှု

၇. **ပနီမုၢ်စံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီလာပူၤဘၣ်ဒါ ဒီးဒိၣ်ဝဲဘိၣ်ဝဲဒီးပကိးလာပနီမုၢ်စံးလီၤ. ပနီမုၢ်စံးန့ၣ်တဒုတဒုဒိၣ်ဝဲဒီးပကိးလာပနီမုၢ်စံးလီၤ. တလာၤဘၣ်ပနီန့ၣ်ပနီမုၢ်စံးဒီးပနီကဟံကျိၣ်ကျဲလိာ်အသးလီၤ.

၈. **ပနီဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနီလာတသူဘၣ် ဒီးဂီၤတစဲးစဲးဝါတစဲးစဲးဒီးပစံးလာပနီဝါလီၤ. ပနီဝါန့ၣ်အတဟီၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒ်ပနီသူအသိးဘၣ်.ဒီးပုၤချဲဝဲလီၤ.

၉. **ပနီသူ** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤပနီလာအတဝါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာပနီသူဝဲလၢာ်လီၤ. တလာၤဘၣ်ပနီန့ၣ်တနီၣ်နီၣ်အိၣ်ဒီးဝဲထဲပနီသူလီၤ. ပနီသူန့ၣ်တဝါဘၣ်. သူဝဲလီၤ.

၁၀. **ပုၤခါပနီခါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပနီဒီးအဆိဒီးပစံးလာပုၤခါပနီခါလီၤ. တလာၤဘၣ်ဒီးပုၤခါပနီခါအါကၢ. ဒီးပူၤတနီၣ်နီၣ်စုးလာပီၤခါပနီခါလီၤ.

၁၁. **ဖိတ်ခံကွပ်ကဲမှု** No.128.၁၂၈. ပူၤအစံာ်တၢ်ဖိတ်ခံကွပ်ကဲမှုပနီတက့ၢ်ဘၣ်တသိးဘၣ်. မၤညၣ်အုၣ်တ ကိ ထံ န် လၢ ပ က ဘီ ဟဲ တ ဘၣ် . သံ ဂီၢ် ဝဲ သု က လဲၤ အု လဲ န် , ပ က ဘီ ဖိ စံး ဆါအီၤပကလဲၤကၢလဲၤကရးအဝံးလီၤ. ဖိတ်ခံကွပ်ကဲမှုအီၤလဲၤစိၣ်ဒီးစညၣ်အုၣ်တကိဖိစိ. လဲၤဆါ နီၤယၢၤနီၣ်ကံးထဲဖိတဘၣ်ဘၣ်ဒါ. ဒီးပကဘီဖိလဲၤစိၣ် အညၣ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤဝဲတုၤလာဝဲ ကရးအဝံးဒီးဝဲကရးအမါဆါစံးဝဲဒၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ညၣ်ကိၣ်အုၣ်အံၤကဘျါက့ၢ်လီၤ. သံဂီၢ်ပကဘီဖိန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်သုဟဲတၢ်အံၤသုဟဲစိၣ်စကိးညၣ်အုၣ်တစဲးစဲးခါ. ပကဘီဖိစံးအီၤဖိတ်ခံယုၢ်ယုၢ်ညၣ်ကိၣ်အုၣ်တကိဖိယၢ်စံးဝဲဒၣ်. ပဟဲဆါန့ၣ်အီၤနီၣ်ကံးထဲဖိတဘၣ်ဘၣ်ဒါ. စံးဝဲဒၣ်ဒီးပအဲကရးန့ၣ်ညၣ်ကိၣ်အုၣ်န့ၣ်ဝဲကရးမၤလိာ်အီၤ. သုမ့ၢ်ဟဲက့ၢ်ဟဲက့ၢ်ဟံးက့ၢ်ကံးန့ၣ်. ဒီးဝဲကရးက့ၢ်ဒုးအိၣ်အမါဒီးအမါဘျါက့ၢ်လီၤ. ဒီးဝဲကရးဒါန့ၣ်ဖိတ်ခံအစုလာအသရံၤပူၤန့ၣ်စုတက့ၢ်ထူတက့ၢ်ပူၤကဘီဖိတဖၣ်ဟဲက့ၢ် ဒီးဟဲက့ၢ်ထီၣ်အုၣ်ဝဲကရးအိၣ်ဒီးဝဲကရးကလုာ်လီၤ. ထူဒီးစုန့ၣ်ကလုာ်လီၤဝဲအခိၣ်လာညၣ်အုၣ်လီၤ. ဒီးဟ့ၣ်လီၤက့ၢ်ပကဘီဖိလီၤ. စံးဝဲဒၣ်ပကမၤမုၢ်လာန့ၣ်အုၣ်န့ၣ်လဲၣ်. ဒီးပကဘီဖိက့ၢ်ယိးလီၤက့ၢ်ဝဲလီၤ. က့ၢ်တုၤလာဖိတ်ခံအိၣ်န့ၣ်ဒီးစံးဖိတ်ခံပလဲၤဆါန့ၣ်ညၣ်ကိၣ်အုၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. ဒီးဖိတ်ခံယိးထီၣ်က့ၢ်အညၣ်အုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအသိၣ်တက့ၢ်အိၣ်တကိးအီၤစံးဝဲဒၣ်သိၣ်ဒါ. မ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဘၣ်တၢ်တမံးမံးခါန့ၣ်. အသိၣ်စံးအီၤစတအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံးဘၣ်. ညၣ်ကိၣ်အုၣ်အိၣ်ယၢ်တကိယၢ်က့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ကံးန့ၣ်. သိၣ်ဒါ, ဒီးအတၢ်ဘုးအိၣ်လီၤ. ဘုးဝဲဘၣ်လာစုန့ၣ် ဒီးဘုးထီၣ်ဝဲပုၤယၢ်စိးလိးတဘၣ် ဒီးက့ၢ်ဝဲလီၤ. မၤကဒီးတနီၣ်အသိၣ်န့ၣ်ဟဲဒီး ဒီးကဆိတဒုစံးဝဲ

ဒပ်သိုဇာနညှင်ကိပ်အုဉ်န့ဉ်ဝံဉ်သမိးလဲ ခီးသိုဉ်ကဆိ
အံၤမိ. အသိုဉ်စံးအံၤသိုဉ်ဇာ. ပကွၢ်ခီးပနၢ်ခီးကဆိသု
ဇာ. အသိုဉ်စံးအံၤပနၢ်န့ဉ်ပကွၢ်လၢကဆိခိဉ်မုာ်ကၢ. ခီး
အသိုဉ်န့ကဆိန့ဉ်လီၤ. ခီးလူၤပနၢ်လၢကဆိခိဉ်န့ဉ်ခီး
ကဆိယိုာ်ဘၣ်ပုၤဘု ခီးပုၤတီၤဝဲယၢ်ဖျၢ်ယၢ်ဖျၢ်မးလီၤ.
ထံဉ်ကခီးလၢပကဘီၣ်တဘျီသံကွၢ်ဝဲဒၣ်သုကလဲၤ
ဆူ လဲဉ်. ပကဘီၣ်ဖိစံးအံၤပကလဲၤကလၢဝဲကရး
အဝုၢ်လီၤ. ခီးဖိဉ်ယဲစံးအံၤလဲၤဖိဉ်ခီးစကဆိတဒု ခီး
ဆါန့ယၤန့ၢ်ကၢ် ထဲ ဖိ တဘျီ ဘျီ ဘျီ ဇာ. ခီး
ပကဘီၣ်ဖိလဲၤဖိလီၤ. လဲၤတုၤ လၢဝဲကရးအဝုၢ်ခီး
ဝဲကရးအဝုၢ်န့ဉ်သုးကဟဲဒုးလီၤစံးဝဲ ဒၣ်. ပုဉ်နၢ်
ဟီကွၢ်. ကဆိမုာ်အိဉ်ခီးသုးကလူၤလီၤ. ခီးဝဲကရးန့ဉ်
သံဂီၢ်ပကဘီၣ်ဖိသုဟဲတၢ်အံၤသုဟဲစိာ်စကဆိ ဆိတဒု
ဇာ. ခီးစံးဝဲဒၣ်ဖိဉ်ယဲမၤယၢ်ပဟဲစိာ်အကဆိ တဒုယ
ၢ်စံးဝဲဟဲဆါန့အံၤန့ၢ်ကၢ်ထဲဖိတဘျီဘျီဇာ. ခီး
ဝဲကရးန့န့ဉ်ကဆိန့ဉ်လီၤ. က့ၤထီဉ်သါတးခီးသုးဟါ
မၢ်ကွၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဝဲကရးန့ဉ်ဆိကမိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢအ
သးပုၤတဂၤအံၤမုာ်ကၢ်ယုစဖိမုဉ်သၢ ခီးမၤန့ၢ်တဖျၢ်
ဒၢနၢ်အဖိမုဉ်န့ဉ်ခီးအခုအပုၤလၢကုၢ်ပုၤန့ဉ်လၢာ်တခိဉ်
ခီးပကဘီၣ်ဖိလဲၤထီဉ် ခီးစံးဝဲဒၣ်က့ၤယံးန့ကၢ်အကုာ်တ
ဖျၢ်န့ဉ်န့ဉ်ခီးပကဘီၣ်ဖိဟဲက့ၤ ခီးဟဲထီဉ်ဝဲလၢကဘီၣ်ပုၤ
န့ဉ်ခီးကဘီၣ်ပံးမးလီၤ. စံးလိာ်အသးပကဘီၣ်ကလီၤ
ဘျီဘျီဘျီဖုး. ခီးကွၢ်တုာ်ကုာ်ဖဲန့ဉ်လီၤ. ဟဲက့ၤဝဲတးခီး
ကလံၤသိုဉ်ဂီၢ်တပုၤမုာ်တပုၤထီဉ်သါတးခီးက့ၤဝဲတပာ်
ဘၣ်သါတးခီးပကဘီၣ်ခိဉ်တဂၤစံးဝဲဒၣ်မုာ်ပကွၢ်တုာ်ဝဲ
ကရးအကုာ်န့ဉ်သၢ ခီးလဲၤဟံးက့ၤဝဲကရးအကုာ်န့ဉ်သၢ
ခီးလဲၤဟံးက့ၤဝဲကရးအကုာ်န့ဉ်လီၤ. ဟဲက့ၤက့ၤဝဲခီးက
လံၤတအိဉ်သိုဉ်ဂီၢ်တအိဉ်လၢၤဘၣ်. ဟဲက့ၤဝဲတုၤလၢ
ဖိဉ်ယဲအတန့န့ဉ်လီၤ. ကိးထီဉ်ဖိဉ်ယဲစံးဝဲပလဲၤဆါန့က
ဆိတန့ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဝဲကရးဟ့ဉ်န့ကုာ်တဖျၢ်
စံးဝဲဒၣ်န့အိဉ်တဂၤခိဉ်န့တမုာ်ဘၣ်. တယုာ်တညီပိာ်
လီၢ်ကွၢ်တၢ်တစုတစုန့ဉ်. ခီးဖိဉ်ယဲန့က့ၤထိးထီဉ်ဝဲဟဲ
လၢပနၢ်အကရၢယၤန့ဉ် ဟီထီဉ်ပနၢ်တစုပိာ်ဝဲသၢဘီ.
ဟီန့က့ၤပနၢ်တစုပိာ်ဝဲသၢဘီ. မုာ်ဆုဉ်ခီးလဲၤကခီးတၢ်
ဝဲကရးဖိမုဉ်တခိဉ်တးခီးဆိကမိဉ်ဝဲလၢအသးပုၤအံၤက
သိးတအိဉ်ဘၣ်. ဟဲထီဉ်ဝဲဆုခိဉ်မၤဟံဉ်မၤယီဝံၤခီးဖိ
မုာ်ဖိထံခွဲးလီၤဝဲလၢတၢ်လီၢ်ပုၤဟံလီၤဝဲလၢယီနီစုၤ
လီၤ. မုာ်ဟါခီးဖိဉ်ယဲန့ဉ်ဟဲက့ၤ ခီးထံဉ်လၢဟံဉ်ခီးဆိ
မိဉ်ဝဲဟံဉ်အံၤတအိဉ်မးတခိဉ်တခဲဉ်လဲဉ်. မုာ်မတၢ်ဟဲ
မၤဟံဉ်လၢစကရၢယၤအံၤလဲဉ်. ခီးထံဉ်လၢမုာ်န့ဉ်အိဉ်
လၢယီနီစုၤန့ဉ်လဲၤကစီၤဝဲခီးစီၤထီဉ်ဝဲတစီၤ ခီးက့ၤ
ယုာ်ဝဲဆုတၢ်ပျီပုၤတးန့ဉ်တၢ်တသိဉ်တသဲနီတပူၤဘၣ်.

စီပနံကးပူ

ဆိကမိဉ်ဝဲမုာ်ကၢ်အကစၢ်တအိဉ်ဘၣ်သၢ. လဲၤထီဉ်ဝဲခီး
ဆုဉ်နီၤအိဉ်ဝဲခီးပုၤဖိဉ်အံၤစံးဝဲဒၣ်ကစၢ်ဇာ. မၤသံယၤ
တဂ့ၤ. ခီးဝဲကရးဖိမုဉ်တခိဉ်ကိးထီဉ်ဒုးလုဉ်အထံဒုးကူ
ဒုးသိးက့ၤအဆုအယၢ်တက့ၢ်. ခီးဒုးကူဒုးသိးထီဉ်က့ၤ
ဝဲလီၤ.ခီးဝဲကရးဖိမုဉ်ကိးန့က့ၤအံၤလီၤ. အန့ဉ်တစုခီး
ကဲဒိဉ်ကဲပုၤက့ၤလီၤ.

၁. **ပနၢ်** န့ဉ်မုာ်တၢ်ယံာ်ဝဲတန့ဉ်ရံဉ်ခီးပစံးလၢပနၢ်လီၤ.
ခီးပစံးလၢဖိဉ်ပနၢ်ခီးအဆိခိဉ်န့ဉ်လီၤ. စလဲၤတၢ်တယံာ်
ဘၣ်. စလဲၤတၢ်ယံာ်လၢဖိဉ်ပနၢ်လီၤ. ခီးပစံးလၢတပနၢ်စ
ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤကူးဘုလၢဖိဉ်ပနၢ် ခီးဟဲက့ၤအိဉ်
န့က့ၤအဖိလီၤ. စလဲၤဆူဖျါပုၤယံာ်တပနၢ်ခိဉ်လီၤ.

၂. **ပနံဉ်ပနၢ်** န့ဉ်မုာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဘီဉ်ဝဲ ခီးအဖဲးအ
ညှိဉ်ပုၤဝဲန့ဉ်ပစံးလၢဘီဉ်ဝဲပနံဉ်ပနၢ်လီၤ. ခီးပစံးလၢမ
နံဉ်မနၢ်စကိးလီၤ. ပနၢ်တဒုဘီဉ်မးပနံဉ်ပနၢ်လီၤ. ခီးပုၤ
တနီၤနီၤစံးလၢဘီဉ်န့ဉ်ပနံဉ်လီၤ.

၁. **ပနၢၤ** န့ဉ်မုာ်ပတီၢ်ဖိသၣ်လၢတၢ်တီၢ်လၢပကိးလၢနီဉ်ပ
နၢၤခီးပစံးလၢပပနၢၤအံၤလီၤ. ပုၤနၢ်ကုဉ်န့ဉ်ပနၢၤလၢနီဉ်
ပနၢၤလီၤ.

၂. **ပနၢၤ** န့ဉ်မုာ်ပနၢၤအဆိလီၤ.ခီးမုာ်တၢ်ဘၣ်ဒးမိမုာ်ဂ့ၤ,
တၢ်တဆူဘၣ်မုာ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတဆူဘၣ်ပနၢၤပနၢၤ
ဘၣ်လီၤ. ထံတယီာ်ဘၣ်ပနၢၤပနၢၤဘၣ်. ပုၤတဂၤတ
ဆူဘၣ်ပနၢၤပနၢၤဘၣ်. ခီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢဆူဉ်ပ
နၢၤပနၢၤစကိးလီၤ. ခီးတၢ်ကတိၤတဘီအံၤပုၤတနီၤနီၤ
န့ဉ်ပၢ်လၢတၢ်ဆူဉ်ပနၢၤပနၢၤ, ခီးပုၤတနီၤနီၤန့ဉ်ပၢ်လၢ
တဆူဉ်ဘၣ်ပနၢၤပနၢၤလီၤ.ခီးပဆိကမိဉ်လၢဆူဉ်ဝဲကျၢၤ
မနၢၤလီၤ.

၃. **ကျၢပနၢၤ** န့ဉ်ခိကျၢမနၢၤအသိးလီၤ. ခီးမုာ်တၢ်ဆူဉ်ဝဲ
န့ဉ်လီၤ. ဆူဉ်ကျၢပနၢၤစံးဝဲဒၣ်. ခီးပစံးခီးအဆိလၢကျၢ
ပနၢၤကျၢပနၢၤလီၤ.

၄. **ယါပနၢၤ** န့ဉ်မုာ်ပမၤစံာ်မၤကျၢၤတၢ်စံာ်ယါဝဲခီးပစံး
လၢယါပနၢၤလီၤ. ယုဃာ်စၢယာ်တၢ်ယါပနၢၤတက့ၢ်. က
လီၤယုဉ်ထူဉ်ဖျးဘၣ်ဖုး.ခီးပစံးလၢယါမနၢၤစကိးလီၤ.
ခီးပစံးခီးအဆိလၢယါပနံဉ်ယါပနၢၤလီၤ.

၅. **နီဉ်ပနၢၤ** န့ဉ်မုာ်ပသုးဝုဉ်လုဉ်ဖိခိဉ်ဂ့ၢ်အသိးလၢပက
တီၢ်ပဖိလၢအနၢ်ကုဉ်တဖုဉ်န့ဉ်အဂီၢ်ခီးပကိးလၢနီဉ်ပနၢၤ
လီၤ. ခီးပကိးခီးအဆိလၢနီဉ်ပိးနီဉ်ပနၢၤလီၤ. ပုၤကညီ
ဖိနၢ်ကုဉ်န့ဉ်ပနၢၤလၢနီဉ်ပနၢၤတက့ၢ်.

၁. **ပနံဉ်** န့ဉ်မုာ်ယါပနၢၤအဆိလီၤ. ခီးမုာ်ပမၤစံာ်မၤကျၢၤ
တၢ်လၢပယုဃာ်စၢယာ်တၢ်န့ဉ်ပစံးလၢယါပနံဉ်ယါပနၢၤ
လီၤ.

၁. **ပနံဉ်** န့ဉ်မုာ်ထီဉ်ရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပဆါအိဉ်ပုၤအိဉ်
ခဲလၢာ်န့ဉ်ပစံးလၢပနံဉ်လီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢပနံဉ်တၢ်

စီပန်ကးပူ

ကလီ၊ ပုတနီနီမပန်လသဘျု၊ ဒီးတနီနီမပန်လတကူတသီးတဒေခိင်ကုလီ၊ လန့ဉ်ဖိခိင်အိင်ဒီးအါမးလီ၊

၂. ပန် န့ဉ်မုာ်ထီဉ်မုာ်ဂု၊ ဆီမုာ်ဂုအခံထူးလီန့ဉ်အိင်ဒီးအကမိာ်ထီဉ်ခံဖျုဒီးသိဝဲန့ဉ်ပစံးလပန်လီ၊ ထီဉ်ကိးပန်န့ဉ်အိင်လအမိာ်ကိခိင်ထံးလအခံထူးလီန့ဉ်ခံဖျုလီ၊ ဒီးပုတနီနီခံးဝဲဒုထီဉ်ကိးစာဉ်သံအသးန့ဉ်ပမန့ဉ်အပန်န့ဉ်ပမကသံဉ် ဒီးပစိာ်လပလီန့ဉ်ပမပန်တကူန့ဉ်ဂုကလီ၊

၃. ပန်ပန် န့ဉ်မုာ်တဖိတလံာ်ဘိဝဲဒီးအဖံးအညဉ်ပုမုာ်ဂု၊ ပုကညီဘိဝဲတုအစုပလံာ်ခိင်ပလံာ်အလဉ်ပုမုာ်ဂု၊ ပစံးလမသးပန်ပန်လီ၊ ပန်တဒုဘိဝဲမးပန်ပန်လီ၊ ပုတကုဘိဝဲဒီးမးမးအသးပန်ပန်စံးဝဲဒုလီ၊

၄. ပန်ဖိ န့ဉ်မုာ်ပုတုတခါတ၊ ပုကတုဖိန့ဉ်ပစံးလပုပန်ဖိလီ၊ ပုပန်ဖိတဖုန့ဉ်ယုထဲပန်တကုဒီးပုဝဲဆါဝဲလီ .

၅. စီပန်ကးပူ. No.58-၅၈. ပစံဉ်တဲမတတကလပုဒီးမိဝဲခါအဖိတအိင်အလံာ်တအိင်ဘဉ်ဒီးအသးပုသယံးတုလီ၊ အဝဲတကန့ဉ်မဲလမနု ဒီးမိမိလတုပုတုပုတုဖိခိင်အိင်အိင်ခါတနံလဲဟးကန့ဉ်န့ဉ်. နမတကန့ဉ်မအဟးလီလဟံဉ်ပုတဂု၊ စကဟ့ဉ်လီန့ဉ်ခါတကလီ၊ မုဆုဉ်ထီဉ်ဒီးဒိတမလိာ်အိင်အသးန့ဉ် ဒီးလဲဟးဝဲဒုလီ၊ လဲဟးန့ဉ်မလိာ်ဖိအမိခံးဝဲဒု မုဉ်ပုတဟးလီလဟံဉ်ပုအံတဂု၊ စကလဲယုန့ဉ်န့ဉ်ခါတကလံးဝဲဒု. အမန့ဉ်တုအဝဲကလုဒီးတဟးလီဘဉ်လဟံဉ်ပုန့ဉ်ဘဉ် ဒီးထီဒုအထဉ်လအဘျီဉ်ပုန့ဉ်ကြိကြိလီ၊ ထီထီထီန့ဉ်ထီဉ်တဘုဉ်ဟဲကုယုဟ့ဉ်ဟ့ဉ် ဒီးတုလီထံမိတါအသုတဖျုလအထဉ်ဖိခိင်န့ဉ်သမိးကလံာ် ဒီးဟးထီဉ်ဝဲ ဒီးအိးကွံဉ်ဝဲအဖံးဝဲဒုဒီးတုလီဝဲဆုဒီးဖိလံာ် ဒီးအကသုဉ်မိပုတဒုအိင်ထံမိတါသုအဖံးန့ဉ်လီ၊ အဝဲအိင်ဝဲအသးလီခံးဝဲဒု. ဒီးကသုဉ်မိပုတဒုန့ဉ်လအလပုတဒုဘဉ်နီတခိင်ဘဉ်စံးဝဲဒု. တုမုာ်အန့ဉ်တစုဒီးမတတကပိဉ်မုာ် ဒီးကသုဉ်မိပုန့ဉ်ဒေထီဉ်ဝဲတစုယီလီ၊ မုအလါဘဉ်ဒီးဆံးစာ်န့ဉ်အဖိပိဉ်ခါလီ၊ ဒီးကသုဉ်မိပုတဒုန့ဉ်ဆံးစာ်န့ဉ်အဖိလအမလီ၊ တုအနီ ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးကိးလိာ်အသး ဒီးကသုဉ်ခံးန့ဉ်လပုလါဝဲလီ၊ စံးဝဲဒု. ကသုဉ်တဒုန့ဉ်ကလအဝဲဒီးကိးဝဲအ မဲလပန်ကးလီ၊ ပုကညီတကန့ဉ်မုာ်လအပုဒီးကိးဝဲအမဲလသီထွဉ်ကိမလီ၊ ပုခံဂန့ဉ်ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးအဝဲကသုဉ်စီပန်ကးတကန့ဉ်

စီပန်ကးပူ

ကလဲဝဲသုလီယံဉ်
ယံဉ်ဒီးသါကလဲယုအမါ ဒီးသံကွဲဝဲလအမိအပါလီ၊ အမိအပါတခါမုာ်အဖိအိင်တကယီ ဒီးပုဝဲဆုကိယံတဘုဉ်ဘဉ်ဒီးသါကဒုန့ဉ်ဝဲအမါလပကိပုဖိလီ၊ သီထွဉ်ကိမါတခါတဘဉ်ဘဉ်အသးလပိဉ်မုာ်လအမိအပါစံးန့ဉ်ဘဉ်. တအိင်ဒီးဘဉ်ဝဲဘဉ်ဒီးကုဝဲလအကဟးန့ဉ်လအမနုလီ၊ ဟးန့ဉ်အခိင်ဘဉ်တါလအမိခိင်မုာ်ဒိဉ်န့ဉ်သါစံးကလံာ် ဒီးဘါထီဉ်ကုအမိန့ဉ်န့ဉ်ဒီးလဲဒီးထီဉ်အကသုဉ်လီ၊ အကသုဉ်န့ဉ်ကလဲကလဲထီဉ်ဘးလမုဖးဖိဒီးထီဉ်လီလအနီတဖျုဒီးလဲလီဝဲဒုလီ၊ တါလအနီပုန့ဉ်စီပုအကရးဖိမုာ်တကအမဲမုာ်လအနီသံးလါပီးဖျုလီ၊ ဒီးန့ဉ်ဝဲလအမါလီ၊ အိဉ်ယုဝဲပုန့ဉ်ပုသီဝဲဒီးစံးအမါ. ပိဉ်မုာ်စာပကကုအိဉ်သကိးမိသုဉ်ပုသုဉ်တဘီမိစံးဝဲဒု. အမါနီသံးလါပီးဖျုတခါဒီးစံးဝဲ. စကကုစာ်ကိးဒီးနုလီ၊ ဒီးစံးဆါအမါန့ဉ်ဒီးယာတသုဒီးဘဉ်. နမုာ်ကုဒီးယာအံန့ဉ်တပုဉ်မုာ်န့ဉ်တပုဉ်မုာ်လတဖိန့ဉ် ဒီးနကသံလီနဲလီ၊ နဲဒုအံန့ဉ်ထီဉ်လါနီပုဒီးနတထံဉ်ဒီးဘဉ်တပုဉ်မုာ်တပုဉ်မုာ်နီတခါဘဉ်. ဒီးအမါစံးဆါအံစကလဲဒီးစကလဲဒုတါလီ၊ စတသံဘဉ်. အဝဲမတသုဘဉ်ဒီးအဝဲကုကိးအီလီ၊ တုမုာ်အန့ဉ်တစုဒီးဒီးထီဉ်ကသုဉ်န့ဉ်ဒီးမိဝဲခါဝဲ ဒီးကသုဉ်ကလဲထီဉ်ဆုမုဖးဖိထးန့ဉ်လီ၊ ဘဉ်တပုဉ်မုာ်တပုဉ်မုာ်ဒီးအမါနီသံလါပီးဖျုန့ဉ်တါဂါအသးဒီးကနိးဝဲတကျဲလီ၊ ဒီးအဝဲသးကညီအီဒီးအဝဲမတသုဘဉ်လီ၊ ထီဉ်လီလသရိလါပျီပုတဖျု ဒီးအမါစံး အီလဲလါအိဉ်ယုယုလသရိပုန့ဉ်တဘီဒီးအဝဲစံးအီတါန့ဉ်မုာ်ကလိးအသရိလီ၊ ပမုာ်လဲအိဉ်ဒီးကလိးကဟဲကုအိဉ်ပုလီ၊ ဒီးအမါစံးကဒီးအီနမုာ်တလဲလီယုဘဉ်ယုဒီးစကသံလီယဲလီ၊ အဝဲသးကညီအီဒီးအဝဲလဲလီယုအီလီ၊ လဲလီတုဒီးဆိဉ်ကထီဉ်မုာ်အုဖဉ်ဆါဒီးအမါန့ဉ်ဆုးမုာ်အုတါလါထီဉ်အီဒီးမံသပုဝဲလီ၊ မုဟါလီဖးဖိမုာ်ဒီးကလိးဟဲကုလဲလီ၊ ကလိးကုယီသရိပုမုာ်အုကဲဂါဒီးကလိးသံကုယီအီ မတမဲလသရိပုန့ဉ်လဲ. ဒီးသီထွဉ်ကိမါစံးဆါအီယာလဲမတကမဲလသရိပုအံလဲ. ကလိးဟဲကုကိးန့ဉ်ပုထီဉ်ယုဒီးတါမိဉ်မံထီဉ်အသးတကျဲလီ၊ ဒီးထီဉ်ဂါထီဉ်အမါဒီးစံးဝဲဒု. ဂါဆါထာဉ်ဆိးသီတဘီပိဉ်မုာ်စာ. တါမိဉ်မံစသးက၊ အအံနုအံကလိးမုာ်ဟဲကုကိးထီဉ်. မတမဲလသရိပုန့ဉ်လဲ ဒီးစံးဆါကါအီ၊ ယာလဲ. မတကမဲလသရိပုန့ဉ်လဲ ဒီးစံးဆါကါအီ. နန့ဉ်တကုန့ဉ်. စံးအမါန့ဉ်ဝဲဒီး

စီပန်ကးပူ

မံသပုၤဝဲဒၣ်အနီၤလီၤထွံၣ်ယိၣ်ကလဲၣ်ဒီးကလိး
 အဖါတူၢ်မၤလၢအသရိၣ်ဒၣ်ဝဲ
 ဟဲက့ၤလၢခံကတၢၢ်တဖၣ်ကိးထီၣ်လံၤလီၤ. ကိးထီၣ်
 န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. မတၢမံလၢစသရိၣ်ပူၤန့ၣ်လဲၣ်. ဘီၣ်
 . မတၢမံလၢစသရိၣ်ပူၤန့ၣ်လဲၣ်. ဘီၣ်.
 မတၢမံလၢစသရိၣ်ပူၤန့ၣ်လဲၣ်. ဘီၣ်.မတၢမံလၢစသရိၣ်
 ပူၤန့ၣ်လဲၣ်. ဒီးနီၣ်သံလိပီးဖျၢၣ်ကိးဆၢအီၤ. မးယၤလီၤ
 န့ၣ်.တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးကလိးကန့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်အက
 လုၢ်ဒီးလဲၤလီၤဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤထံၣ်လိာ်အသးဒီးစီပန်
 ကးလၢယိတၢၢ်ထံးန့ၣ်ဒီးစီပန်ကးအုၣ်အီၤကြူၤကြူၤ
 လီၤစံးဝဲဒၣ်.ယံၣ်ယံၣ်ဒီးစီပန်သီထွာ်ကိမၤန့ၣ်အနီၣ်ပိၣ်
 ထီၣ်လၢခိဒီးစံးအဝဲစီပန်ကးန့ၣ်.ဝဲၤစၢ.မၤစ့ၢ်သ့တ
 က့ၢ်. ကဖီၣ်ဘၣ်ဖုးန့ၣ်ဒီၣ်လၢနနီၣ်န့ၣ်ဝဲၤစၢ. တုၤမ့ၢ်
 အန့ၣ်တစုဒီးကလိးန့ၣ်န့ၢ်ဟူန့ၣ်အကလုၢ်ဒီးကလိးဖီၣ်
 မးကသ့ၣ်အသ့ၣ်ဒီၣ်လၢအနီၣ်န့ၣ်ဒီးကလိးက့ၤမိၤ
 အီၤဆူအဝဲၣ်လီၤ. ဒီးကလိးက့ၤဒုးယံၣ်မးအီၤလၢကပိၤ
 ထးအပူၤကျၢၤကျၢၤကလဲၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.ကလိးန့ၣ်မ့ၢ်
 လၢအဒီၣ်ဒီးစီပၤဒီးမၤအဆူအပူၤဘုၣ်လီၤကသ့ၣ်န့ၣ်
 အဆၣ်လီၤ. ကသ့ၣ်န့ၣ်သးတယုၢ်အပူၢ်သီထွာ်ကိမၤန့ၣ်
 ဒီးတအီၣ်ဘၣ်အဆၣ်အမိၤဘၣ်. အုၣ်ကပိၤထးန့ၣ်သ့
 သ့တန့ၢ်မ့ၢ်ဟါ. သ့သ့တန့ၢ်မ့ၢ်ဟါဒီးယံၣ်လဲၣ်ဝဲဒီးသီးဒီး
 စီးဘၣ်ခွံၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.သီထွာ်ကိမၤန့ၣ်မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဒီးဟး
 ဝဲဒၣ်တသ့လၢဘၣ်နီၣ်တပူၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. တသ့ဘၣ်န့ၣ်
 မ့ၢ်အတသ့ဘၣ်ဝဲဒၣ်လဲၣ်. တၢ်ဖဲန့ၣ်မ့ၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်အခၢၣ်
 သးကိးအဖီခိၣ်ထံအိၣ်တရံးဝးဝးဒီးဟးဝဲဒၣ်တသ့ဘၣ်
 နီၣ်တပူၤဘၣ်လီၤ. အိၣ်အိၣ်လၢကိးတကိးအဖီခိၣ်န့ၣ်
 ယံၣ်ယံၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. တၢ်တခိၣ်အံၤပကသံလီၤ. တုၤမ့ၢ်
 အန့ၣ်တစုဒီးတၢ်စုၤဒီးအီၤတကျဲလီၤ. ကဘီတဘုၣ်လဲၤ
 တၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤန့ၣ်ဘၣ်တမုၢ်တပိၣ်ပုၤလဲၤဝဲတဘုၣ်
 ဘၣ်ဒီးဟဲထံးထီၣ်ဝဲလၢကိးအတရၢလီၤ.ဒီးမတၢတဂၤ
 ပုၤကဘီဖိတဂၤစံးကဘီဒီၣ်န့ၣ်. ကစၢၤ. ကိးတကိးအ
 ဖီခိၣ်အံၤအိၣ်လၢပုၤကညီခံၤဒီးသရိၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်စၢ.
 တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးကဘီဒီၣ်လဲၤထီၣ်ကွၢ်တကျဲလီၤ.
 သီထွာ်ကိမၤဒီးအမိဝဲခံၤန့ၣ်ထံၣ်လၢကဘီဒီၣ်ကီၤ
 လၢဝါန့ၣ် ဒီးကီၤလၢဝါန့ၣ်မ့ၢ်လၢအဒီၣ်ဒီးနီၣ်သံလိ
 ပီးဖျၢၣ်အပၢ်ဒီးသ့ၣ်ညါနီၣ်သံလိပီးဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးကဘီ
 ဒီၣ်ကီၤလၢဝါန့ၣ်သံကွၢ်နီၣ်သံလိပီးဖျၢၣ်အတၢ်ဖိစၢ.နဟဲ
 မၤမနုၤလၢအံၤလဲၣ်. ဒီးအတၢ်စံးဘၣ်လီၤအသးဒီးအံၤဒ်
 န့ၣ်ဝဲဒီးကီၤလၢဝါကဘီဒီၣ်တဂၤန့ၣ်သးကညီဘၣ်အ
 သီၣ်ဖိမုၢ်ဒီးမိၣ်မးတၢ်မ့ၢ်လီၤ. ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး
 တၢ်အံၤစသီၣ်ဖိမုၢ်လီၤ. စမ့ၢ်တပဒးထီၣ်က့ၤဘၣ်အီၤ
 ဘၣ်ဒီးဒီးသီးဒီးစကွၢ်တုၢ်ကွၢ်စဖိဒၣ်ယဲလီၤ. စမ့ၢ်ပဒး

စီပန်ကးပူ

ထီၣ်က့ၤအီၤဒီးမ့ၢ်ထူၣ်ဒီးကဘီကသ့ၣ်ဖးလီၤ. အၣ်ဇၢ်.
 သံမ့ၢ်သံ.ဟးစီမ့ၢ်ဟးဂီၤ. စကပဒးထီၣ်က့ၤအီၤလီၤ.
 တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးပဒးထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ. ပဒးထီၣ်က့ၤ
 ဝဲဝဲကိးထီၣ်ကလံၤ. စၢ်ထီၣ်ယၢ်ဒီးခိပစုၢ်မးပိၣ်လဲၣ်န့ၣ်
 ကြူၤကြူၤလီၤ. ဒီးတုၤဝဲလၢပိၣ်လဲၣ်အသးထီၣ်လီၤ.မ့ၢ်
 ထူၣ်စၢ်ဒီးတပုၤမ့ၢ်ဟဲထီၣ်မးခံးခံးလီၤ.တုၤမ့ၢ်ထူၣ်ပုၤ
 ဘၣ်အဒီၣ်တနုၤလၢတလုၢ်ဒီးကဘီသ့ၣ်ဖးသပုၤခံလုၣ်
 သကွးကလဲၣ်ဒီးကီၤဘုၣ်ကီၤလၢတဖၣ်လီၤအုးသံတနီၤ
 လီၤအုး. ပီၤက့ၤဝဲတနီၤပီၤ. ကဲက့ၤလၢခိတဖၣ်စီၢ်ကဲ.
 တကဲဘၣ်တဖၣ်စီၢ်သံဝဲလၢအအါလီၤ. အဝဲဒၣ်ဒီးမိဝဲ
 ခံၤန့ၣ်ဟံးန့ၣ်က့ၤဘၣ်လၢကဘီအလုၣ်တဂၤတလုၣ်
 လုၣ်ဒီးလီၤထွံးဝဲခံၤန့ၣ်တဂၤတကျဲၤကျဲၤလီၤ. လီၤ
 ထွံးဝဲဆူထံခံတဂၤဆူထံထံတဂၤဒီးကိးလိာ်အသးစံးဝဲ
 ဒၣ်. နဲတဂၤစၢ. နဘူၣ်မ့ၢ်ဂုၤနသးမ့ၢ်ထီၣ်. နမ့ၢ်ကဲလၢမိၢ်
 စၢၤပၢ်စၢၤ. နမ့ၢ်ထီၣ်ဘၣ်နသးလၢဝဲတဖျၢၣ်ဖျၢၣ်ဒီး
 ဒ်နကထံၣ်က့ၤယၤန့ၣ်ယုက့ၤယၤတက့ၢ်. ဒီးအဝဲတခီ
 အတၢ်ကိးဆၢအီၤဒီးဝဲဒၣ်. နဲတဂၤစၢ. ဘၣ်ယိၣ်တဂ့ၤ.
 နဘူၣ်မ့ၢ်ဂုၤနသးမ့ၢ်ထီၣ်.နမ့ၢ်ကဲလၢမိၢ်စၢၤပၢ်စၢၤနမ့ၢ်ထီၣ်
 ထီၣ်ဘၣ်နသးလၢဝဲတဖျၢၣ်ဖျၢၣ်ဒီးဒ်နကထံၣ်က့ၤယၤ
 န့ၣ်ယုက့ၤစုၢ်ကိးယၤတက့ၢ်. ကတိၤလိာ်အသးတခီတ
 ဘီဘီဝဲဒီးကပီထီၣ်ဒီးကွၢ်လိာ်အသးတဖျၢၣ်. ကိးလိာ်အ
 သးတဟူလၢဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်တန့ၢ်ယီၤန့ၣ်အမၤတဂၤလီၤ
 ထွံတီလၢပမုၢ်ကမဲအထံဆၣ်ပူၤဒီးအဝဲတဂၤလီၤထွံ
 တီဝဲလၢကလိးအထံဆၣ်ပူၤလီၤ. အမၤတဂၤန့ၣ်သီးပ
 သံးတဘီပအပူၤကြးဒီးတနီၣ်ဒီးမၤပမုၢ်ကမဲအတၢ်လဲၤ
 ဆါန့ၣ်အီၤလီၤ. ဆါဝဲအပူၤန့ၣ်လဲၤမၤသရိၣ်ထူတဖျၢၣ်
 လၢကျဲမ့ၢ်ပျီဖးလဲၤအသးကံၢ်ပူၤ ဒီးမၤအကုၢ်ပၤသၢဂၤ
 လွံၢ်ဂၤလီၤ. ဒီးမၤလိာ်ဟံးအကုၢ်သၢဂၤန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. အ
 အံၤစီ. ကယဲၢ်မ့ၢ်ပုၤဟဲတပူၤလၢလုၢ်အိၣ်အီၤကိးဂၤ
 ဒဲးတက့ၢ်. ဒီးကွဲးဟံးဒီးလိာ်တဘုၣ်လီၤ. ဒီးမၤလိာ်အ
 ကုၢ်န့ၣ်. ကယဲၢ်ပုၤလၢအဟဲဒီးသုလုၢ်အိၣ်အီၤန့ၣ်တုၤအ
 အိၣ်မ့ၢ်အီၤထံဝဲဒီးဒါလီၤန့ၣ်အချီၣ်. ဟံးလီၤန့ၣ်အခိၣ်တ
 ခၢၣ်ဝဲ ဒီးဒုးဖးကဲအလံာ်အံၤကိးဂၤဒဲးန့ၣ်. ပုၤလၢအ
 ကွၢ်လံာ်အံၤအမဲၣ်ထံမ့ၢ်လီၤတဂၤန့ၣ်ဒီးဟဲက့ၤယုၢ်စံး
 ဘၣ်ယၤစ့ၢ်ချတက့ၢ်. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးက့ၤအိၣ်က့ၤဝဲ
 ဒၣ်လၢဟံၣ်လီၤ. အဝဲတဂၤန့ၣ်လီၤထွံတီဝဲလၢကလိး
 အထံဆၣ်ပူၤ ဒီးန့ၣ်အမၤလၢကလိးအဖီမုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီး
 ကလိးအဖီမုၢ်အိၣ်အီၤဂုၤမးလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးတၢ်လၢက
 လိးအဖီမုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢကလိး အစီပၤအဲကရးလၢအဟဲ
 က့ၤဖီၣ်န့ၣ်သီထွာ်ကိမၤအဝဲစီပန်ကးလၢသရိၣ်ပူၤလၢ
 သီန့ၣ်အဖီမုၢ်လီၤ. သီထွာ်ကိမၤန့ၣ်အိၣ်အိၣ်ဒီးဆိက
 မိၣ်ထီၣ်က့ၤအမၤနီၣ်သံလိပီးဖျၢၣ်န့ၣ်ဒီးဟီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအ

စီပန်ကေးပူ

မၢကလိးအဖိမုၢ်န့ၣ်သံကွၢ်အီၤ. ဘၣ်မနုၤနဟီၣ်လဲၣ်. ဇီးစံးဆၢဝဲ. ပအိၣ်လၢခံပအိၣ်လၢပျၢၤပဒီးဘၣ်မးက သ့ၣ်ဇၢဇၢၣ်. တၢ်တခိၣ်အံၤပတဒီးဘၣ်ကသ့ၣ်လဲၣ်. ဇီး အမၢစံးဆၢအီၤ. ပဝဲဒၣ်ပထံပကီၢ်အံၤကသ့ၣ်တအိၣ် ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပၢ်အကသ့ၣ်အိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဇၢ. ကသ့ၣ် န့ၣ်ပၢ်ဟဲက့ၤဖီၣ်န့ၣ်ဒီးမၢစီၤဇၢလီၤ. ပမၤဘၣ်ဘူးပဝဲတ ဘူၣ်ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. ကသ့ၣ်န့ၣ်မုၢ်ပၢ်ဟဲက့ၤဖီၣ်န့ၣ်ဖဲ လဲၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. အ့ၣ်ပၢ်လီၤဖီၣ်လီၤဖီမးဒီးဂၤညါ လီၤ.တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးသီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ အသး. အိၣ်, တၢ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်မုၢ်ကၢ်စၢၣ်စီပန်ကေးန့ၣ် သၢၣ်. ဇီးအသ့ၣ်ခုအသးခုထီၣ်ဝဲတကျဲလီၤ. လဲၤကွၢ်ဝဲ သတးဒီးမုၢ်လၢအဝဲလီၤ. အဝဲထံၣ်အီၤဒီးအဝဲအသး ခုဒီးဝံးမးအမၢဆွဲးဆွဲးလီၤ. ဇီးကဟဲးထီၣ်ကဟိးထီၣ် မးဝဲလီၤ. ဇီးကတိၤကသ့ၣ်ကဟိးလိာ်အသးဒီးပုၢ်ဝဲခံဂၤ န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးမိၤထီၣ်က့ၤအကသ့ၣ်ဒီး ဟဲက့ၤဝဲလီၤ. ဘၣ်လီၤက့ၤအကသ့ၣ်အဆၣ်န့ၣ်ဘျး အိၣ်အီၤဘျးအိၣ်အီၤ. ဇီးအတၢ်ဘီၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲပျၢၣ် ကလၢ်လီၤလီၤဒီးမၤအမၤယါန့ၣ်အတၢ်ကမၤအိၣ်. ဇီး ကလၢ်လီၤကွဲးကိးမုၢ်ဆၣ်ကိးမုၢ်ဟါလီၤ.ဇီး သီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်သံကွၢ်အဝဲစီပန်ကေးန့ၣ်. ဝဲ ဇၢ. နတလဲကဲက့ၤလံၣ်န့ၣ်လီၤလၢသီအသးန့ၣ်လံၣ်. ဇီး အဝဲစံးဆၢအီၤ. ဝဲတဟီၣ်တဆူၣ်ထီၣ်က့ၤဒီး ဘၣ်ဒ်အလီၤဘၣ်. ဝဲကလဲတကဲက့ၤဒီး ဘၣ်ဒ်အလီၤဘၣ်.ယံၣ်ယံၣ်ဒီးအဝဲစံးဆၢ. ကိဇၢ. မ့ မ့ၢ်အအံၤတစုအံၤဝဲတဟီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤလံၣ်လီၤလီၤ လံ. ဝဲကလဲကဲက့ၤလံၣ်အလီၤလၢပျၢၤအသးန့ၣ်လံ. တုၤန့ၣ်တစုသီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်အိၣ်အိၣ်ဒီးကၢၣ်လၢအက ဟးက့ၤဒီးဟီၣ်ကဒီးဝဲလီၤ. ဇီးအမၢကလိးအဖိမုၢ်သံ ကွၢ်ကဒီးအီၤ. ဘၣ်မနုၤလၢနဟီၣ်လဲၣ်. ဇီးစံးဆၢကဒီး ဝဲ. ပအိၣ်လၢခံပအိၣ်လၢပျၢၤပအိၣ်ဘၣ်မးသးန့ၣ်. တၢ်တ ခိၣ်အံၤပတအိၣ်ဘၣ်လၢမးသးလဲၣ်. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစု ဒီးကလိးအဖိမုၢ်န့ၣ်ဆိခုဆိခုပုၤဖိသးတကျဲလီၤ.အခု အပုၤဖိသးဝံးဒီးအခုအပုၤဟဲစိၣ်ဟ့ၣ်အီၤဒီးအိၣ်ဒီးမိဝဲ ခံဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဒၣ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးဒီးဒီးအိၣ်တပျၢၣ်အ မၢန့ၣ်လၢသးယံးယံး. ဇီးအမၢခိတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဒီး အိၣ်စၢ်ကိးဝဲကွဲးကွဲးလီၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၢကလိး အဖိမုၢ်န့ၣ်မုၢ်သးတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်ဒီး သီထွၢ်ကိးမၢန့ၣ်ဒီးထီၣ်အကသ့ၣ်ဒီးကလဲပစုၢ်မးဝဲ ☐ ကျဲးကျဲးလီၤ. ဇီးတၢ်လၢကလိးအဖိမုၢ် အပၢ်စီပၤအဲကရဲန့ၣ်အထိးမိၢ်ဝဲကလဲသ့အိၣ်စၢ်ကိး တဖၣ်လီၤ. ကလိးအဖိမုၢ်န့ၣ်အပၢ်ထံၣ်လၢအဝဲက ☐ လဲၤက့ၤ. ဇီးလူၤဝဲလၢထိးမိၢ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်အဖိမိၣ်လီၤ.

ပနၢ

လူၤလူၤဝဲကချးချးကချးချးတၢ်ဒီးစီပန်ကေး တၢ်လီၤအသးဆူဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်ဒီးကဲထီၣ်လၢလၢ်တဖျၢၣ် လီၤ. ကလိးအ့ၣ်အ့ၣ်တန့ၢ်.ထိးအ့ၣ်အ့ၣ်တန့ၢ်ဒီး ဂဲၤဆၢထၢၣ်ကဒါထီၣ်အခိၣ်ဒီးကလဲကဒါက့ၤဝဲဆူအ လီၢ်ခံလီၤ. ဇီးစီပန်ကေးဂဲၤဆၢထၢၣ်ကလဲထီၣ်က့ၤက ဒီးဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်ထဲထီၣ်ဘီဇၢတဘျီဇၢလီၤ. ကလိးစကၢ ထီၣ်အသးလူၤကဒီးအံၤကျဲးကျဲးကချးချးဒီးတၢ် လီၤအသးဒီးကဲထီၣ်လၢလၢ်လီၤ. ကလိးအ့ၣ်ဒီးအ့ၣ်ဝဲ တန့ၢ်တလီၤ. တန့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်နီတပူၤဘၣ်ဒီးက့ၤကဒါ က့ၤကဒီးဆူအလီၢ်ခံလီၤ.လူၤဝဲပဲၤထီၣ်သၢဘျီဒီးမၤဝဲတ ပဲၤလၢဘၣ်ဒီးက့ၤကဒါက့ၤနီၢ်နီၢ်ဒီးတလူၤလၢဘၣ်ဝဲ ဘၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးသီထွၢ်ကိမၢဒီးစီပန် ကးဒီးပုၢ်ဝဲခံဂၤန့ၣ်ကလဲဝဲလၢမုၢ်ဖိန့ၣ်ဒီးကွၢ်ယုလီၤ တၢ်သ့သ့တန့ၢ်လီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးထံၣ်လီၤလၢသရိၣ်ထူ တဖျၢၣ်အိၣ်လၢပျီမုၢ်ပူၤဒီးဖျၢၣ်ကပီၤမးမုၢ်မုၢ်လီၤ. ဇီးစံးဝဲ ဒၣ်. ဝဲဇၢ, သရိၣ်တဖျၢၣ်လီၤလးကလဲၣ်. လဲၤလီၤကွၢ် မၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၢဒီးအဝဲန့ၣ်ကလဲဖုၣ်လီၤဖုၣ်လီၤဒီး တုၤလီၤလၢသရိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တုၤန့ၣ်တစုပုၤပၤသရိၣ် သၢဂၤလွၢ်ဂၤန့ၣ်ဖိမုၢ်ဖိထံဝံးဒီးခွဲးလီၤဘါလီၤဝဲဒီးဟ့ၣ် ဒုးအိၣ်ဝဲလီၤ. အိၣ်မုၢ်ဝံးဒီးဒါလီၤန့ၣ်ဝဲအချိၣ်အယါ,အ ခိၣ်တခၢၣ်ပီၤတၢ်မိၤဝံးဒီးဟံလီၤအိၣ်န့ၣ်ဝဲအတၢ်ကမၤ အိၣ်ကမၤအီၤမိၢ်ဇၢဒီးဇၢလီၤ.ဝံးဒီးဟ့ၣ်ယီၤလံၣ်လၢအ ကစၢ်မုၢ်ကွဲးဟံန့ၣ်လီၤ. သီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်ကွၢ်လံၣ်န့ၣ်ဘျး ဘျးဒီးအမဲၣ်ထံလီၤဝဲလီၤ.ဒီးပုၤပၤသရိၣ်န့ၣ်က့ၤယုၢ်စံး ဘၣ်အကစၢ်မုၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. ကစၢ်မုၢ်ဇၢ. နီနမၤလီၢ်ပုၤ အသးန့ၣ်ပလုၢ်အိၣ်ပုၤဟဲလၢထံခံ. လၢထံထၣ်ဒီးပဒုး ကွၢ်အီၤလၢနလံၣ်န့ၣ်ဖးဝဲဒီးအမဲၣ်ထံတလီၤဘၣ်နီတဂၤ ဘၣ်. အအံၤတစုအံၤပုၤပုၤတဂၤဟဲဒီးဒီးကသ့ၣ် ကလဲတဖၣ်ဒီးပလုၢ်အိၣ်လုၢ်အီၤဝံးဒီးပဟ့ၣ်လီၤအ လံၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲဘျးဘျးဒီးအမဲၣ်ထံလီၤတကီၢ်ခါဒီးဖးဝဲတ ချးဘၣ်.မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပဟဲက့ၤယုၢ်စံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤ န့ၣ်တစုနီၢ်သါလီၤပီးဖျၢၣ်လဲၤကွၢ်ဒီးမုၢ်လၢအဝဲလီၤ.ဒီးအ သ့ၣ်ခုအသးခုထီၣ်က့ၤဝဲဒီးမိဝဲခံဂၤလၢကဒီးန့ၣ်မုၢ်ဆူ ထီၣ်လိာ်က့ၤအသးလီၤ. ဇီးတုၤအထံၣ်လိာ်က့ၤအသး ဒီးမံန့ၣ်အိၣ်မုၢ်ထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ.သီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်စံးဘၣ်နီၢ် သံလီၤပီးဖျၢၣ်လၢအန့ၣ်အမၤလၢကလိးအဖိမုၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ် အပီၢ်. ဇီးနီၢ်သံလီၤပီးဖျၢၣ်န့ၣ်သ့ကသံတၢ်နါ. ဇီးမၤအဝဲ လဲၤမၤချ့ၣ်ထီၣ်က့ၤကလိးန့ၣ်ဒီးဝဲညါလီၤ. ဇီးမၤအဝဲ ပံးက့ၤကဒီးကလိးအဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစု ဒီးသီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်အမၤအိၣ်ဝဲခံဂၤလီၤ.တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တ စုဒီးအက့ၢ်တဖၣ်ဒီးသရိၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ကွၢ်ပမုၢ်ကမဲန့ၣ်ဒီး က့ၤယုၢ်က့ၤဝဲဒီးအဝဲလီၤ.သီထွၢ်ကိမၢန့ၣ်က့ၤတုၤက့ၤ

ပနဲ

လာအမိအပါအဟံဒီးဟံးန့ၣ်ကွၢ်ကဒီးဟံးမုၢ်လာအမိ
အပါစံးကွၢ်ဒီးအီၤလာသီတကၢ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးအမိအိၣ်ထီၣ်
သာဂၤလီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအိၣ်မုၢ်အိၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်
ဝဲလီၤ .

တၢ်လာသီထွၢ်ကိမါန့ၣ်မးအခိၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒီးအမိ
ခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တတၢ်တနီၤန့ၣ်လီၤ. မးသးဒ်
န့ၣ် ဒီးပုၤလာအတဒိကန့ၣ်ဘၣ်အမိအပါအကလုာ်တ
ဖၣ်အံၤပသ့ၣ်ကွၢ်သးပုၤစံးဝဲဒၣ် ကွၢ်ဆိကမိၣ်လာသီထွၢ်
ကိမါန့ၣ်လီၤ.စံးဝဲဒၣ်.

၆. **ဖိးပနံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤမၤအါထီၣ်အစုလၢယုပုၤတၢ်ဆါ
တၢ်ဒီးန့ၣ်ကွၢ်အစုတအုၣ်ဒီးအါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိးပနံၣ်
လီၤ. ပုၤတဂၤဖိးပနံၣ်တနံၣ်ဒီးန့ၣ်စုတကယၤလီၤ. ပုၤ
တဂၤဖိးပနံၣ်န့ၣ်စုတကၢ်. ဒီးပစံးလၢမၤပနံၣ်စကိးလီၤ.
ဖိးပနံၣ်ဒီးမၤပနံၣ်န့ၣ်ဒီးသးသးလီၤ.

၁. **ပနၢ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်တီၤတဖၣ်န့ၣ်ပသးပုၤစံးလၢပနၢလီၤ.
သ့ၣ်အိၣ်ဒီးပနၢဝၣ်အိၣ်ဒီးပနၢ. ကျဲၤအိၣ်ဒီးပနၢ. ဂုၢ်အိၣ်
ဒီးပနၢလီၤ. ပျုၤတဲာ်သ့ၣ်ဖဲအပနၢန့ၣ်ဒိၣ်တဲာ်ဝဲဝံၤဒီး
ပျုၤကိးဝဲတပနၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနၢပနၢ. ပ
နၢပနၢလီၤ. သ့ၣ်တထံးပနၢပနၢကွၢ်သမိးလီၤ. သ့ၣ်တ
ထံးကွၢ်တပနၢကွၢ်ခံပနၢဒ်ပစံးတၢ်အသိးကွၢ်တတီၤ
ကွၢ်ခံတီၤလီၤ.

၂. **ပနၢဂီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပတြၢၣ်ဂီၤတၢ်လၢကသံၣ်ထံဂီၤ ဒီးပ
စံးလၢပနၢဂီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနၢသုပနၢဂီၤ
လီၤ. ပုၤစံးဖိတဖၣ်ပနၢသုပနၢဂီၤဟံၣ်ထူၣ်လၢကသံၣ်
ထံဂီၤန့ၣ်ပကွၢ်ဂ့ၢ်ကၢ.

၃. **ပနၢသု** န့ၣ်မုၢ်ပမၤသုတြၢၣ်သုတၢ်လၢကသံၣ်ထံအ
သုဒီးပစံးလၢပနၢသုလီၤ. ပဒိၣ်တဂၤပနၢသုအချၢလၢက
သံၣ်ထံအသုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနၢသုပနၢဂီၤစ
ကိးလီၤ.

၁. **ကွၢ်ဆဲးပနၢ** န့ၣ်ကွၢ်လၢကွၢ်အကျါတကွၢ်.ဒီးမုၢ်တၢ်
ကွၢ်ချဲးချူးဆဲးကွၢ်အတီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘိးထးတ
ဘိးကွၢ်ဆဲးပနၢမးလီၤ.

၁. **ပနၢ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်မုၢ်န့ၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢပသးပနၢလီၤ. ပ
မၤတၢ်တမံၤမၤတုၤညီန့ၣ်ဒီးမုၢ်န့ၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢပသးပ
နၢလီၤ. ပုၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်ဒီးအသးပနၢဝဲလီၤ. ဒီးပုၤတ
နီၤနီၤစံးလၢညီန့ၣ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးပနၢသးပ
နၢလီၤ.

၁. **ပနူ** န့ၣ်မုၢ်ပဒိတၢ်ဒီးပစံးလၢပနူလီၤ.ပဒိပုၤဂၤလၢပုၤ
အမုၢ်ဂ့ၢ်,လၢထွၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢပနူလီၤ. ပနူယၤဒီး
ထွၢ်တဂ့ၢ်. ပနူယၤဒီးပုၤအာတဂၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ
ပပနူပနၢလီၤ.

၁. **ပနူၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပထီၣ်တၢ်လၢပဆဲဝဲခိၣ်န့ၣ်ကစီၤထီၣ်တုၤ

ပနီၢ်

အံၤတုၤန့ၣ်ဒီးပစံးတၢ်ထီၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ပနူၣ်လီၤ. ဝဲခိၣ်န့ၣ်
အိၣ်ဒီးပနူၣ်လီၤ. န့ၣ်န့ၣ်မုၢ်အထီၣ်အတၢ်လီၤဒီးနီၣ်ထီၣ်
န့ၣ်ပစံးလၢပနူၣ်လီၤ.ထိးတီၢ်န့ၣ်အပနူၣ်ဖုၣ်ဝဲ,ထီခိၣ်
တီၢ်န့ၣ်အပနူၣ်ထီဝဲလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤကစီၤထီၣ်ဖုၣ်ဒီး
အပနူၣ်ဖုၣ်ဝဲ, ကစီၤထီၣ်ထီဒီးအပနူၣ်ထီဝဲလီၤ.

၂. **ဖံးပနူၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပကွၢ်လိပုၤဂၤ ဒီးပစံးလၢပဖံးပုၤဂၤ
အပနူၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖံးပုၤဂၤအပနူၣ်ဒီးမၤတၢ်ဒ်ပုၤဂၤ
မၤအသိးလီၤ. အပျဲၤအဘိၣ်ဖံးသရၣ်အပနူၣ် ဒီးဟီတ
ရၢဒ်သရၣ်အသိးလီၤ. ပုၤတဂၤဖံးအပါအပနူၣ် ဒီးကျဲး
စးတၢ်ဒ်အပါအသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးပနူၣ်
ထီပနူၣ်လီၤ.

၁. **ပနူၤ** န့ၣ်မုၢ်ပတီၢ်ပုၤအပူၤလီၢ်ပလူၢ်ကူထီၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢပနူၤထီၣ်လီၤ.ပုၤတဂၤပနူၤထီၣ်မးတဘိတဘိန့ၣ်က
မုၢ်ကၢ်ဘၣ်တီၤသၢ. ပုၤတဂၤဘၣ်တီၤအလီၢ်ပနူၤထီၣ်မး
လီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်တီၤပနူၤထီၣ်ပနူၤထီၣ်မးလီၤ. ပနၢပ
နူၤ (ကွၢ် ပနၢ).

၁. **ပနူ** န့ၣ်မုၢ်ပနၢအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်သ့ၣ်တီၤဝဲတီၤန့ၣ်ပ
စံးလၢသ့ၣ်ပနူလီၤ.

၁. **ကျဲၤပနူၤ** န့ၣ်ကွၢ်လၢကျဲၤအကျါတကွၢ်.

၁. **ပနဲပကါ** န့ၣ်မုၢ်ပမၤပုၤလိးဝံၤဒီးတုၤစၢ်လီၤဝဲန့ၣ်ပ
လံာ်လုၢ်လၢလုၢ်အလီၤဒီးအိၣ်တဘိတဘိဒီးပစံးလၢပ
နဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနဲပကါလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢ
ပနဲတဘိတကွၢ်. စကၢၣ်ကပီၤစးပုၤလီၤ. ပနဲသကး
ဒ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပနဲပကးဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ပနဲပုၣ်** န့ၣ်မုၢ်လုၢ်လၢပနဲအိၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပနဲပုၣ်
လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပနဲအလဲလီၤ. ယံၤန့ၢ်ယၤလၢ
လုၢ်တဘိတကွၢ်. စကၢၣ်မၤပနဲပုၣ်လီၤ.

၃. **ပနဲတၢ** န့ၣ်မုၢ်ပမၤပနဲဖးဒိၣ်ထီခိၣ်မုၢ်ဒိၣ် ဒီးပစံးလၢ
ပနဲတၢလီၤ. ပုၤတဂၤမၤပနဲတၢတဘိထီခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်လီၤ.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနဲတၢပနဲတၢလီၤ.

၄. **ပနဲအခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤမၤဝဲလၢတီၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်,ပုၤမုၢ်ဂ့ၢ်,ယွၢ်
ခဲစံးမုၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်ထံးလီၤရၢဒီးအဘိအိၣ်ထီဝဲဒီးအပူၤ
န့ၣ်ပစံးလၢပနဲအခိၣ်လီၤ. ပနဲအခိၣ်န့ၣ်ပဆဲးလီၤပနဲခံ
လၢအိၣ်ပုၤဒီးပနဲတလီၤယံၤဘၣ်လီၤ.

၅. **ပနဲပျၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပဆိၣ်ကဲၤပနဲဒီးပနဲပျၢ်ဒီးအထံလီၤဝဲ
န့ၣ်ပစံးလၢပနဲပျၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးပနဲပျၢ်ထံပျၢ်
လီၤ. ပုၤဆါတဖၣ်န့ၣ်တုၤပကလိးထီၣ်တၢ်ပနဲထီၣ်ပနဲ
ဒီးပနဲပျၢ်ဝဲန့ၣ်ပုၤဆါတဂၤန့ၣ်တကဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်ပသး
ပုၤစံးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **ပနဲၣ်** န့ၣ်မုၢ်ထးလၢပပျၢ်တၢ်စဲတၢ်တၢ်လၢအခံသလုၢ်
ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢပနဲၣ်လီၤ.ဒီးပကိးလၢထးပနဲၣ်စကိးလီၤ.
ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပနဲၣ်ပနၢလီၤ. ထးပနဲၣ်,ပနဲၣ်စဲ,ပ

ပဘူး

နင်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. ပနဲာ်ယာ်ယီၤတၢ်လၢထး
ပနဲာ်လီၤ.ဒီးပကိးပိာ်ထွဲဒ်ပိုၣ်ခံလၢပနဲာ်စကိးလီၤ.

၂. **ပနဲာ်စ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဖျၢၣ်သ့ၣ်ဖိ ဒီးပပျံၣ်ဖျိစဲယာ်ယတၢ်
ဒ်ထးပနဲာ်အသိး ဒီးတၢ်လၢသ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပနဲာ်စလီၤ.
ပနဲာ်ယာ်ယာ်ထူၣ်ခိၣ်ထံးလၢပနဲာ်စတက့ၢ်. ယၢ်ထူၣ်က
လီၤယၢ်ဘၣ်ဖူး.

၃. **ပနဲာ်ယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစဲယာ်တၢ်လၢထးမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢသ့ၣ်မ့ၢ်
ဂ့ၤ, ဒီးပစံးလၢပနဲာ်ယာ်တၢ်လီၤ. ပမၤလီၤဆၣ်နီၤန့ၣ်ဒ်
သုတဖျါထီၣ်တဂ့ၤဒီးပနဲာ်ယာ်လၢသ့ၣ်တဘိတက့ၢ်.

၄. **ထးပနဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထးသလုာ်ခံလၢပပျၢၣ်စဲတၢ်တၢ်န့ၣ်ပ
စံးလၢထးပနဲာ်လီၤ. ဒီးထးပနဲာ်န့ၣ်အခိၣ်စူဒီးအခံသ
လုာ်စဲဒီးအိၣ်ဒီးဒ်ဒီးဆဲးဒီးပြီဒီးသ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တမာ်ပိာ်ဝဲ
လီၤ. ထးပနဲာ်လၢပြီန့ၣ်တပိာ်တပၤစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ဘျုးန့ၣ်ပိုၣ်ကိးလၢပနီလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်
ဒီးစတစံးယဲနီတစုဘၣ်. စတနၢ်ဟူနီတခိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်ပိုၣ်
အကလုာ်လီၤ. ပနီက့ၤ, ပနီပျံၣ်, ပနီဘိစံးဝဲလီၤ.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ် ဒီးအဆူၣ် ဒီးအ
သ့ၣ်ထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒ်ဒီးမံာ်ကံာ်ကလုာ်ဒီးအသ့ၣ်ဆၣ်ဝဲဒီးပ
ကိးလၢပနီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပနီက့ၤလီၤ. ပနီ
သ့ၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤမၤဝဲလၢတၢ်ရံၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲဝဲမးလီၤ.
ပနီပနီစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလုာ်ကူထီၣ်အသးတတိၤတတိၤဒီးပ
စံးလၢပနီလီၤ. တပိန့ၣ်အိၣ်ဒီးပနီလီၤ. တပိဟဲထီၣ်
တပနီတပနီဒ်ကၤ.ဒီးပစံးလၢလီၤနီၤစကိးလီၤ.

၂. **တပနီတပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်တလုာ်တလုာ် ဒီးပ
စံးလၢအိၣ်တပနီတပနီလီၤ. တပိလုာ်အိၣ်ထီၣ်တပနီ
တပနီလီၤ. ပနီန့ၣ်ထီၣ်ဘိစံးအိၣ်တပနီတပနီ
လီၤ. ဒီးကစၢ်လၢပၤလၢကပိာ်လီၤတတိၤတတိၤ ဒီးပစံး
လၢလီၤပနီတပနီတပနီစကိးလီၤ. ကစၢ်ဖးဒ်တ
ဖျၢၣ်ဒီးအိၣ်မးတပနီတပနီလီၤ.

၃. **လီၤပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်လီၤပၤလၢကပိာ်လီၤ ဒီးပစံး
လၢလီၤပနီလီၤ.ဒီးပစံးလၢလီၤကတိၤစကိးလီၤ. ကစၢ်
လီၤပနီလၢအကလုာ်လီၤန့ၣ်ပထီၣ်ဒီးတုၤဝဲလၢလီၤပ
နီန့ၣ်ဒီးပအိၣ်ဘုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပနီလီၤ
ပနီလီၤ.ကစၢ်ကပိာ်လီၤလီၤပနီလီၤပနီစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်နီၣ်ကီၢ်ယံၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံး
ထီၣ်ကတိၤထီၣ်ဒီးပပာ်လီၤနီၣ် ဒီးအဒိအတဲာ်လၢတၢ်တ
မံၤမံၤ ဒ်ပုၤကၤသ့ၣ်ညါလၢပဝဲ ဒီးပစံးလၢပပနီလီၤ.
ပုၤတကၤပဲာ်ပနီကနဲတဒၤ, ပုၤတကၤပနီပိာ်မုာ်တကၤ,
ပုၤတကၤပနီပုၤလုာ်တလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပုၤပနီပုၤလုာ်လၢ
သန့လီၤ. ပုၤတကၤပနီယာ်ပိာ်မုာ်တကၤ ဒီးပနီဝဲလၢ
ဟ့ၣ်ဝဲပသးတဘိ, အဝဲတကၤန့ၣ်ပဲာ်ပနီကနဲတဒၤ ဒီး

ပယာ

ပဲာ်တြိာ်ထီၣ်သန့လၢကနဲသ့ၣ်လီၤလီၤ. အဝဲတကၤန့ၣ်ပ
နီဟံၣ်လီၤဒီးပဲာ်ပျီဝဲလီၤ.

၂. **ပဲာ်ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်သ့ၣ်စီၤဝဲဒၣ်, ကနဲစီၤဒီးပပဲာ်
အခိၣ်ထံးဒ်ပုၤကၤသ့ၣ်ညါလၢပတၢ် ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲသုတ
ဘျုးတဂ့ၤဒီးပစံးလၢပဲာ်ပနီလီၤ.သ့ၣ်လၢစပဲာ်ပနီန့ၣ်
မ့ၢ်စသ့ၣ်လီၤ.သ့ၣ်တထံးပဲာ်ပနီလံအသးလံ.ကမ့ၢ်ကၢ်
ပုၤတကၤသၢကဟံးန့ၣ်ဒီးပဲာ်ပနီဝဲသ့ၣ်.

၃. **လုာ်ပနီဒ်ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုာ်လၢပိာ်မုာ်ပနီဝဲန့ၣ်ပုၤ
ကၤကတိၤဒ်လၢလုာ်ပနီဒ်ပနီလီၤ.ပိာ်မုာ်လၢဘၣ်အိၣ်
တိမိးယံးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပုၤကၤလုာ်ပနီဒ်ပနီလီၤ.
ပုၤကၤလုာ်ပနီဒ်ပနီန့ၣ်ပိာ်မုာ်လၢအကၤဟံးန့ၣ်တဘျုး
ဘၣ်.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပြုထီၣ်တိာ်ကဲာ်ဆိးဒီးပစံးလၢပနီ
ထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနီပနီလီၤ. ပုၤတကၤပြု
ထီၣ်မးပနီပနီလီၤ. ပပျၢၣ်မ့ၢ်ပြုထီၣ်ကဲာ်ဆိး ဒီးပစံး
လၢပပျၢၣ်ပနီထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနီပနီစ
ကိးလီၤ.

၁. **ပနီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပသ့ၣ်ဒီးအသ့ၣ်ဖးဒ်ပြု
ကဆိဒီးအဆူၣ်န့ၣ်သ့ၣ်လၢကပိာ်လီၤဒီးပကိးလၢပနီ
လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပနီစခိးလီၤ. ပနီသ့ၣ်န့ၣ်ပ
အိၣ်ဆၢကၤ.

၁. **ပမီ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢကမီလီၤ. (ကွၢ် ကမီ)

၁. **ပဘး** န့ၣ် CO. OF ပစီ

၁. **ပဘူးပတံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတမ့ၢ်တခါ, ဖိဒိၣ်စၣ်လံၤ, မဂၢ်ဖါ
တံာ်န့ၣ်ပစံးလၢပဘူးပတံာ်လီၤ. ပဘူးပတံာ်တဖၣ်န့ၣ်ပ
မ့ၢ်ဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါဒီးအံးက့ၢ်က့ၢ်ပုၤလီၤ.

၂. **ပဘူးနီစါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိဒိၣ်နီနီတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဘူး
နီစါလီၤ. ပတခါနီနီ, ပဖိဒိၣ်နီနီန့ၣ်မ့ၢ်ပဘူးနီစါ
လီၤ. ပဘူးနီစါန့ၣ်က့ၢ်ပုၤဒ်ပဖိသိးလီၤ.

၁. **ပမုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤပၤပုၤန့ၣ်ပ
ကိးဒီးအဆိလၢပဒိၣ်ပမုာ်လီၤ.

၁. **ပမုာ်ကနီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုာ်လၢကူထီၣ်န့ၣ်ဒီးအဝၤတ
အိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမုာ်ကနီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ
ဆိလၢပမုာ်ကနီဖိသ့ၣ်ခါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပ
မုာ်ခိၣ်ပမုာ်ကနီလီၤ.

၁. **ပယါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယါအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကစၢ်ဒိခိၣ်ဒိလုာ်
လီၤပၤဝဲန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢပယါပယါလီၤ. ပယါ
ပယါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သမူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီအူ
သ့ၣ်ထုကဖၣ်တၢ်ဆူတၢ်ဆါလၢတလၢအကလုာ်န့ၣ်ပ
ကိးဒီးအဆိလၢတၢ်သန့ပယာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သမူ
တၢ်ပယာ်စကိးလီၤ. တၢ်သမူပယာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

ပယံ

၁. ပယံ နှင့်ပယံအဆီလီ၊ ဦးမုပသးတမုာ်ဘဉ် ပုဂါဒီးပကဒူးကဒုာ်တံာ်န့ဉ်လီ၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံသီဝီတံာ်ဒီးပစံးလာပယံတံာ်လီ၊ ယုပယံတံာ်စံးဒုာ်၊ ဦးပစံးဒီးအဆီလာပယံပယံ လီ၊ ပုတဂါလဲတံာ်ဒီးယုပယံတံာ်ဆူကျဲခိာ်ကျဲယံ လီ၊ ဦးမုယုပယံအိာ်တံာ်ဒီးတံာ်လဉ်၊ ဒုာ်ဒီးညဉ်ဒီး လီ၊ ယုပယံပယံအိာ်တံာ်ဒီးတံာ်လဉ်လီ၊ သးဖိတဖဉ် ခံာ်သးဒီးယုပယံအိာ်တံာ်ဆူပုဂါကညိကျဲတနီလီ၊ ပု တဂါလဲတံာ်ဒီးပယုပယံအသးတံာ်ဆူကျဲခိာ်ဆူကျဲ ယံ၊
၂. ပယံ နှင့်ပယံအဆီလီ၊ ဦးမုတံာ်လာပတထံာ် ဘဉ်အမိာ်ပု ဦးပနာ်ဟူထဲအမံ၊ ဦးပသးပုစံးဝဲလီကံ လာဂုဒီးအိာ်ဒီးအခိာ်သ့ဉ်န့ဉ်ပကီး ဦးအဆီလာပယံ ပယံလီ၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံတမုာ်ဘဉ်ပုဂါလာမကမုာ်ပု တမံမံ၊ ဦးပကဒူးကဒုာ်တံာ်လာအလီန့ဉ်ပစံးလာပ ပယံအိာ်လီ၊ ဦးမုပသးဟုအိာ်န့ဉ်ပစံးလာပယံ အိာ်လီ၊ ပုတဂါစံးဝဲလာစလီသီဒီးပယံယံလီ၊ ပု တဂါစလီလာကိာ် ဒီးပယံယံတုာ်အသံလီ၊ ဦးပစံး ဒီးအဆီလာပယံပယံလီ၊ ဦးတလာစံးဝဲလာစါနံ လီ၊ ပမုာ်ဆါမုာ်သံန့ဉ်ပယံယံယံတဂု၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံတံာ်လုာ်ဖးဒိာ်ကစါဒီးခိာ်န့ဉ်ပစံးလာ ပယံလီ၊ ဦးပစံးဒီးအဆီလာပယံပယံလီ၊ ပလဲ လာပယံဒီးခိာ်န့ဉ်ပလဲမုာ်က၊ ပယံဒီးခိာ်လီပမုာ် မုာ်က၊
၂. ပယံအတုာ် နှင့်ပယံကစါအလုာ်လဲထီထီက လဲာ်၊ ယံယံကလဲာ်ဒီးပစံးလာပယံတုာ်လီ၊ ပယံတုာ် နှင့်ပယံတံာ်လုာ်လာထဉ်လာခံန့ဉ်ပစံးလာပယံတုာ်လီ၊ က ဆီပိာ်ပယံအတုာ်လာယဉ်လာခံန့ဉ်အကျဲလီ၊ စုာ်ကျဲ အသီးလီ၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံဒုးနဲာ်ပုဂါအကျဲဆူပုဂါအဟံာ်ဒီးပ စံးလာပယံလီ၊ ပုတဖဉ်ဟဲဆူစအိာ်ဒီးစပယံယံဆူ ပုဂါအဆီလီ၊ ပုတမုာ်မုာ်ဟဲဒီးစပယံယံဆူသရဉ် ကြိာ်အိာ်လီ၊ ပယံယံပိာ်ခွါတဂါဆူပိာ်မုာ်အိာ်တက့၊ ဒ်ပစံးတံာ်သီးဒုးနဲာ်ပိာ်ခွါလာပိာ်မုာ်န့ဉ်လီ၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံမုာ်မုာ်မုာ်ဂု၊ ပကီးမုာ်ဂု၊ ပတြးမုာ် ဂု၊ ပမုာ်သီပကလုာ်ဖးထီဒီးပစံးလာပယံလီ၊ ဦးပ စံးလာပယံဒုးပစံးဒီးအဆီန့ဉ်လီ၊ ပုတဂါအုာ်တံာ် ပယံသမီးလီ၊ ပုတဂါတြးပယံတဘးန့ဉ်ဘဉ်မနု လဲာ်၊ ပုတဂါမုာ်ထီပယံက၊ ပုတဂါသံကျဲတံာ်ပယံ ဒုးလီ၊
၂. ပယံပယံ နှင့်ပယံပကတံာ်တံာ်မုာ်ဂု၊ ပဘိထုကဖဉ်

ပယံဒုးလီာ်သးဒီးပသီသံဉ်

- တံာ်မုာ်ဂု၊ ပဟံာ်ပကလုာ်ဒီးပစံးလာပကတံာ်တံာ်ပယံ ပယံ၊ ပဘိထုကဖဉ်တံာ်ပထုာ်ပယံလီ၊ ဘိထီာ်ယု ပယံပယံန့ဉ်မုာ်ပဘိထုကဖဉ်တံာ်ဒီးပဟံာ်ပကလုာ်၊ ဒီးပမုာ်ပကလုာ်ထီထီဒီးပစံးလာပဘိထီာ်ယုပယံပ ယံလီ၊ ပုတဂါကတံာ်တံာ်ပယံပယံဒီးစကန့ဉ်ဒီး စသ့ဉ်ကံာ်သးလီမးလီ၊ ပုတဂါကတံာ်တံာ်ပယံပ ယံဒီးအကလုာ်စါမးလီ၊
၃. ပယံပယံ နှင့်ပယံသုာ်ထုးလာလီစီဝဲလာအဆါ တတံာ်ဘဉ်န့ဉ်ပစံးလာမုာ်သးပယံပလဲလီ၊ ထီရီတံာ် ထံလာအပံာ်လာအလီစီအဆါတတံာ်ဘဉ်န့ဉ်ပစံး လာပယံပယံလီ၊ ပုကညိထီထီယုပယံပယံစံး ဝဲဒုာ်၊ ပနါအံာ်လီစီပယံပယံစကီးလီ၊
၄. ပယံပယံ နှင့်ပယံခိာ်သ့ဉ်ခိာ်ဒီးန့ဉ်မုာ်ဂု၊ လုာ်မုာ်ဂု၊ ပြဲဝဲဒီးပစံးလာမုာ်သးပယံပယံလီ၊ ပုတဂါခိာ်သ့ လီစီပယံပယံစံးဝဲဒုာ်၊
၅. တပယံဃီ နှင့်ပယံထီထီအသီးလီ၊ ပမုာ်ဘိထု ကဖဉ်တံာ်တလီလီ၊ ဒီးပစံးလာပဘိထုကဖဉ်တံာ် တပယံဃီလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာတပယံ ဃီထီထီလီ၊ ဒီးပုလာဆါတဘျါဘဉ်န့ဉ်ပစံး လာဆါတပယံဃီလီ၊ ဘိထုကဖဉ်ကစါယုတပယံ ဃီတက့၊ ပုတဂါဆါ တပယံဃီဒီးဘျါတသ့ဘဉ်၊ ဒီးပစံးလာတဘိယုဃီစကီးလီ၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံအဆီလီ၊ ဦးမုပယံအိာ်ဆုး အိာ်တံာ်အိာ်တံာ်အိာ်တံာ်ဒီးတံာ်လဉ်၊ ဒုာ်ဒီးညဉ်ဒီးဆူကျဲ ခိာ်ကျဲယံပုခိာ်ဂိာ်ကျဲန့ဉ်လီ၊
၁. ပယံ နှင့်ပယံသမုာ်အဆီလီ၊ ဦးမုတံာ်လာပတထံာ် ဘဉ်ဒီးပသးပုစံးဝဲလာဝဲလာလီလာဂုန့ဉ်လီ၊
၂. ပယံ နှင့်ပယံတကလုာ်န့ဉ်အိာ်လာထံကျဲ၊ ဒီးမု အသးဒုာ်အသီးဒီးအိာ်ဒီးအခိာ်သ့ဉ်ဒီးပကီးလာပယံ လီ၊ ဒီးပယံန့ဉ်လီထီထီအသးလာပုကညိဒီးသုလီ၊ ဒီးပသးပုစံးဝဲလာန့ဉ်အိာ် ဒီးအထံအကိာ်အဘိအမုာ် လီ၊ ဒီးပတထံာ်ဘဉ်နီတခိာ်ဘဉ်၊ ပနာ်ဟူထဲအမံလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆီလာပယံပယံလီ၊ ဒီးတံာ်စုာ်န့ဉ်မုာ်ပ ယံအထီထီထံလာပိာ်လဲာ်ပု၊ ဒီးထံလာထီထီဆူမုခိာ်ဒီး ဟဲကုာ်ကဒါကုာ်လီ၊ ပသးပုစံးဝဲလီ၊
၃. ပယံကံာ်တံာ် နှင့်ပယံတံာ်စုာ်ဒီးကစါလံာ်န့ဉ်ပစံး လာပယံကံာ်တံာ်လီ၊ တံာ်စုာ်တုာ်ဒီးကံာ်လံာ်မုာ်ဂု၊ ကစါလံာ်မုာ်ပစံးလာပယံကံာ်ပယံကံာ်ကစါ လီ၊ ပယံကံာ်ကစါလီသလံာ်မးဂါဆူဉ် ကလံာ်လာကစါလီလီ၊
၄. ပယံဒုးလီာ်အသးဒီးပသီသံဉ်ဖိ. No.95.-၉၅- ပုအစံာ်ဝဲလာပတဂါလာပုကတံာ်ထံာ်လာပထံဖိ

ပယိအပူ

လဲၤထီၣ်ဒုးလိာ်အသးဒီးပသီသံၣ်ဖိန့ၣ်ဒီးလဲၤဟီၣ်ထွဲဝဲ
အခံလီၤ. ဒုးလိာ်အသးန့ၣ်ပထံဖိမၤနၤပသီသံၣ်ဖိအ
ဝှံတဝှံဒီးလဲၤထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဝဲအကျိၣ်အစုလီၤ. မတၤတ
ဂၤန့ၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးပထံဖိထၢန့ၣ်မးပသီသံၣ်ဖိအဆံၣ်အဆံၣ်
န့ၣ်လီၤ. ပထံဖိန့ၣ်ထၢန့ၣ်တၢ်ဝံဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဝဲ
လီၤ. ဟဲက့ၤတုၤဒီးပထံဖိနီၤလၢစုန့ၣ်ဒီးအဝဲဒၣ်က့ၤနီၤ
က့ၤအဂီၢ်မိၣ်တဂၤတလီၤခိတဂၤတလီၤခိလီၤ. အဝဲတ
ဂၤသကၢထီၣ်အသးဒီးစံးဝဲဒၣ်. တၢ်တလီၤခိဖိမိန့ၣ်ပက
ဟံးန့ၣ်မၤမနုၤလုၣ်. ပလဲၤမၤဒၣ်ပဝဲတဂ့ၤဘၣ်ခါ. မၤက
ဒီးတန့ၣ်ဒီးပထံဖိလဲၤထီၣ်ဒုးလိာ်ကဒီးအသးဒီးပသီ
သံၣ်ဖိလီၤ. ဒီးအဝဲဒၣ်လဲၤဟီၣ်က့ၤဝဲအခံတသါလီၤ. လဲၤ
တုၤဒီးပသီသံၣ်ဖိစံးအီၤအိၣ်ဟဲဒၣ်ကလိာ်နဲဖဲအံၤတ
က့ၤ. လဲၤထီၣ်ဒီးနဲတဂ့ၤ. ပဒုးလိာ်ပသးကဘၣ်သံဘၣ်မုး
န့ၤ. အဝဲန့ၣ်တဒိကန့ၣ်ဘၣ်ပထံဖိအကလုာ်ဘၣ်ဒီးလဲၤ
ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်လီၤ. ပထံဖိဒုးလိာ်အသးဒီးပသီသံၣ်ဖိ
သတးဒီးသံသလုၤဝဲဒၣ်လီၤ. ပထံဖိဒုးပသီသံၣ်ဖိအဝှံ
လုၤတဖျၢၣ်ဒီးအတၢ်မၤဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤအီၤလီၤ. မတၤ
တဂၤန့ၣ်လဲၤဒီးကွၢ်ပသီသံၣ်ဖိအဆံၣ်အဆံၣ်န့ၣ်ထၢမး
ဝဲကြူၤကြူၤလီၤ. ပထံဖိစံးအီၤထၢတဂ့ၤ. ဒီးအတၢ်တ
ကန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဟဲက့ၤတုၤအကီၢ်ဒီးကွၢ်ဝဲမ့ၢ်လၢတၢ်
အံၤတၢ်ဆံၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၢဒီးအနီၤက့ၣ်န့ၣ်တန့ၣ်
ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်လီၤ. ဒီးအမဲာ်ဆုးဝဲလီၤ. တၢ်လၢပ
ထံဖိဒီးပသီသံၣ်ဖိအံၤဒုးလိာ်ဒၣ်အသးတဂၤတသါသါ
တဂၤတသါသါလီၤ. တၢ်ယီၤခါန့ၣ်မ့ၢ်ပသီသံၣ်ဖိမၤယၣ်
ပထံလီၤ. ဒီးတၢ်စုၤခါန့ၣ်မ့ၢ်ပထံဖိမၤယၣ်ပသီသံၣ်ဖိ
လီၤ. ကလးလၢပျၢၤန့ၣ်တုၤကလံၤထီၣ်ခါဒီးပုၤကညီတုၢ်
လီၤချီၣ်ခါယါခါ. ယုၢ်ယာ်ကုယာ်လီၤ. တုၤတၢ်ယီၤထီၣ်
ကလံၤလီၤက့ၤဒီးချီၣ်ခါယါခါ. ယုၢ်ယာ်ကုယာ်န့ၣ်က
လံၤဟဲက့ၤဟဲက့ၤဖဲအလီၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးချီၣ်ခါယါခါ.
ယုၢ်ယာ်ကုယာ်အလီၤန့ၣ်အိၣ်မးလၢညၣ်ထီၣ်ပြုၤဟၢၣ်
ကလံၤလီၤ. ဒီးအထးခိၣ်အုၣ်ယာ်ဒီးညၣ်ပျၢၤဒီးတဘျီ
တဘျီစုၤလီၤ. တၢ်လၢညၣ်ထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပသီသံၣ်ဖိအ
ပျၢၤလီၤ. ညၣ်ပျၢၤဒီးန့ၣ်မ့ၢ်ပသီသံၣ်ဖိအပျၢၤဒီးခံလီၤ. က
လံၤလဲၤစိာ်ချီၣ်ခါယါခါ. ယုၢ်ယာ်ကုယာ်န့ၣ်မ့ၢ်ပသီသံၣ်
ဖိခးအီၤဒီးတဒိအသးလီၤ. တုၤခဲကန့ၣ်အံၤန့ၣ်သက့ပ
သီသံၣ်ဖိဒီးပထံဖိန့ၣ်ဘၣ်လိာ်လိာ်အသးတသ့ဘၣ်စံးဝဲ
ဒၣ်. ဒီးကတၢ်ဝဲလီၤ.

၅. ပယိပူ No.140.-၁၄၀ ပုၤအစံၣ်တၢ်ပတၢ်တဂၤ
အိၣ်ဒီးမိဝဲခံၣ်ဂၤသါကလဲၤပုၤအခိၣ်ထံၣ်န့ၣ်လၢပယိအ
ဒံၣ်တဖျၢၣ်ဟဲက့ၤစိာ်ဟဲလၢဘဲဘျီအပူၤလီၤ. အိၣ်
အိၣ်ဒီးဖးထီၣ်ဝဲမၤအဖုမၤန့ၣ်အချီၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဟူလၢထီၣ်
ဒိၣ်အိၣ်တုၢ်ပကညီတဝှံလဲၤဝဲဒီးလဲၤအိၣ်လၢသရိၣ်အ

ပယုာ်

ပူၤထံၣ်လၢဝဲကရးဟဲဆးအဖိလၢထီၣ်ဒိၣ်အဆၣ်န့ၣ်ဂၤ
လီၤ. မတၤတဂၤန့ၣ်သံၣ်ဂီၢ်ဝဲဝဲကရးအတၢ်သုလဲၤဆူလဲၣ်.
ဝဲကရးတခီပဟဲဆးထီၣ်ထီၣ်ဒိၣ်အဆၣ်လီၤ. သံၣ်ဂီၢ်ဝဲ
ထီၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဆးယံာ်ကဟဲဝဲလဲၣ်. မ့ၢ်ဟဲထီၣ်ယီာ်ကိာ်က
ဟဲဝဲလီၤ. ဒီးပၤဝဲလၢသရိၣ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဟဲထီၣ်တုၤဝဲကရး
ဖိမ့ၢ်စံးအီၤန့ၣ်ဒီးထီၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဟဲဝဲတကျဲလီၤ. မတၤတ
ဂၤဖိသၣ်န့ၣ်သံၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဒိၣ်အတၢ်ထီၣ်ဒိၣ်ခါ. နကလဲၤဆူ
လဲၣ်. ထီၣ်ဒိၣ်တခီစံးဆၢအီၤမ့ၢ်တစဲးကတိၤထီၣ်တၢ်
ဒီးယၢန့ၣ်လဲၣ်. ဒီးသၢကခးသံထီၣ်ဒိၣ်ခးထီၣ်ပျၢၤတဘျီ
ဆူအပၢ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်စံးအပၢ်မ့ၢ်ခါ. စကမၤသံလီၤထီၣ်ဒိၣ်
လီၤ. ဒီးအပၢ်မ့ၢ်န့ၣ်စံးအီၤမၤသံကၢ်န့ၣ်. ဒီးခးသံထီၣ်ဒိၣ်
န့ၣ်လီၤ. ဒီးဝဲကရးဖိမ့ၢ်န့ၣ်န့ၣ်အသးခုထီၣ်က့ၤလီၤ.
ဒီးက့ၤစံးဘၣ်အပၢ်မ့ၢ်ခါ. မတၤတဂၤဖိသၣ်တဂၤဟဲမၤ
သံထီၣ်ဒိၣ်ဟဲအိၣ်လၢသရိၣ်ပူၤန့ၣ်ဒီးအပၢ်ဟဲက့ၤမတၤ
တဂၤဖိသၣ်န့ၣ်သံၣ်ဂီၢ်ဝဲအတၢ်ဖိဒိၣ်စီခါ. နမၤသံထီၣ်ဒိၣ်
န့ၣ်နကန့ၣ်လၢမၤတမံၤလဲၣ်. စံးဆၢဝဲကရးန့ၣ်စတန့ၣ်ဘၣ်
တၢ်နီတမံၤဘၣ်စကန့ၣ်ကိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဝဲကရးမၤပုၤက့ၤ
မၤန့ၣ်ကိၣ်လီၤ. ပုၤက့ၤမၤန့ၣ်ကိၣ်ဝံဒီးပုၤဟဲက့ၤဒီးဝဲက
ရးဟ့ၣ်အကိၣ်န့ၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. အိၣ်ဝဲဝံဒီးကိးထီၣ်အ
သးအူဒီးကဲထီၣ်လၢပယိတဘျီဒီးက့ၤဝဲဆူအမိၢ်ပယိ
အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅. ပယိတၢ်သူ န့ၣ်မ့ၢ်ပမ့ၢ်တးခးဒီးမ့ၢ်အိၣ်တၢ်ပိာ်သီၣ်
သ့တုၤသ့တုၤဒီးပစံးလၢပယိတၢ်သူကိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး
ပတထံၣ်ဘၣ်အမိၢ်ပုၤဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလၢပသးပုၤ
စံးဝဲလီၤ. ပထီၤတၢ်သူလိာ်မ့ၢ်အူလၢပတးခးန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်
အူအိၣ်န့ၣ်ဒီးကိးမးသ့တုၤသ့တုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢထိးထံစ
ကိးလီၤ.

၆. ပယိပြီထီၣ်ထံ န့ၣ်မ့ၢ်ထံထီၣ်ပၢ်လၢတၢ်ပူၤတၢ်တုၤ
ဒံထံချီကလံၤထီၣ်အသး ဒီးပစံးလၢပယိပြီထီၣ်ထံ
လီၤ. ပယိပြီထီၣ်ထံဒီးထံဟဲထီၣ်လၢတၢ်ပူၤန့ၣ်ထိးထိး
ဒံကလံၤထီၣ်သိးလီၤ.

၁. ပယိ န့ၣ်မ့ၢ်အခီအဆိလီၤ. တၢ်ကတိၤအသၣ်န့ၣ်ပ
စံးလၢတၢ်ကတိၤအခီပယိလီၤ. တၢ်ကတိၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအ
ခီပယိလီၤ. သီၣ်က့ၤလံာ်စီဆုံအခီပယိတက့ၤ. ဒီးပစံး
လၢအခီပညီစကိးလီၤ.

၁. ပယိကူၢ်ပယိသဲပူ No.42.၄၂ ပစံၣ်တၢ်မတၤတ
ဂၤလဲၤအိၣ်လၢခးဟံၣ်ဖိပူၤ ဒီးလၢမ့ၢ်မၤတၢ်ဟဲသီၣ်ပယိ
ကူၢ်ကူၢ်ပယိသဲ. ပလီၢ်ကူၢ်ကူၢ်ပယိသဲသဲ ဒီးယုာ်ဝဲဒၣ်
လီၤ. က့ၤစံးဘၣ်အဂီၢ်မိၣ်ခါဒီးအဂီၢ်မိၣ်ခါဟဲမံသကိး
ဒီးအီၤလီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးဟဲပုၤကဒီးဒံလီၢ်လီၢ်လီၤ. တုၤ
န့ၣ်တပဟၢပတၢ်တဂၤစံးသိးဆၢအီၤစံးဝဲဒၣ်. နဝဲန့ၣ်
မိၢ်နဟဲပူၤန့ၣ်ပယိကူၢ်ကူၢ်ပယိသဲသဲမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤ

ပရိုက်

လိပ်.ကံာ်နူကံာ်နကကလိပ်. တုမုအန့တစု ဒီး
တၢ် လၢအပူၤန့ၣ်ဟဲ ဃီမးခံးခံးလၢလၢလီၤ.
ဟဲယီၤတုၢ်ဒီးကနီၣ် ဒီးမတၢတကၤန့ၣ်ကြူးကြူးဘၣ်သ့ၣ်
သ့ၣ်တုၢ်, ဘၣ်ဝၣ်ဝၣ်တုၢ်, ဘၣ်ကစၢ်ကစၢ်လၢ, ဘၣ်
ကလိကလိ လၢ,ယံာ်ယံာ်ဒီးပယီၤကူၢ်ပယီၤသဲန့ၣ်
လီၤယံၤဝဲဒၣ်လီၤ. လီၤယံၤဒီးကထီၣ်လၢသ့ၣ်ဖူယး
တဖူလီၤ. ဒီးဖးဆိၣ်ကဲၤဝဲလီၤ. သ့ၣ်ဖူယးန့ၣ်ဒီး
အဆိပူၤန့ၣ်အိၣ်လၢကံာ်ယု ဖးဒိၣ်တဖျါၣ်လီၤ. ဟံး
ထီၣ်ဝဲဒီးက့ၤကၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အိၣ်တၢ်န့ၣ်ဝဲဒီး
တၢ်ကံာ်တၢ်ဘျၢထီၣ်အိၣ်ဒီးသံဝဲဒၣ်လီၤ. ၁. ပယီၤ န့ၣ်
မုၢ်ပၤတကလုာ်ဒီးအိၣ် ဒီးအခုအဝုၢ်ပဒိၣ်ပဖျါဒီးပကိး
လၢပယီၤလီၤ. ဒီးပၤအကလံးဒုးန့ၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိး
လၢပယီၤစကိးလီၤ.

၂. ပယီ၊ နှံအိၣ်လၢကီၢ်ပယီဒီးဝံအါတ်. ဝံတကူၣ်, ဝံတဝဲၣ်, ဝံဘျးဝံမိၣ်လမ့ၣ်, ဝံပကီၢ်, ဝံမိၣ်တမံၣ်နှံ လီၤ. ဒီးပုပယီဖိတဖၣ်နှံအာဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ဒီးဘါတၢ် ဂူၣ်တၢ်ဂီၤလီၤ. ပယီ၊နှံမ့ၢ်တလၢတကလုာ် ဒီးကတိၤ တၢ်လီၤဆိဝဲလၢအကလုာ်ပံၤ, အကလုာ်ယဲ ဒီးလီၤဆိဒီး တလၢၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကးလၢပယီလီၤ. ဒီးပုတနီၤနီၤ ကိးလၢပကီလီၤ. ပယီ၊နှံမးဒီးချံဒီးထီလီၤ. ထီတထီ န့ၣ်ကမ့ၢ်ကပယီထီသၢ.

၁. ပယွဲ နှဉ်မ့ၢ်ပုၤမၤအာမၤသီပုၤဒီးပစံးလာပယွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာယွဲပရးလီၤ. ထီရီၤပုၤမၤအာပုၤနှဉ်ပစံးလာပယွဲလီၤ. ပမၤအာတၢ်ဖိတၢ်လံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤအာပုၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာပယွဲခဲလၢာ်လီၤ. တလၢပယွဲပုၤနှဉ်စၢပစုဆူပချၢတခါနှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒုၣ်ဒွဲၣ်ပယွဲစကိးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာပယွဲစကိးလီၤ. ကစၢ်ယုၣ်ရှုးဘၣ်တၢ်ဒုၣ်ဒွဲၣ်ပယွဲလာထူၣ်စုညါအလီၤလီၤ.

၁. ပယွှ် နှ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်ပျၢ်လီၤတဘိတဘိ ဒီးပစံးလၢ ပယွှ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကံၣ်တပယွှ်တပယွှ်စကိးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်ကံၣ်ပယွှ်လၢအကပၤယၢ်ခီၣ်န့ၣ်တဘိတဘိ လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်တဖုကံၣ်မးတပယွှ်တပယွှ်လီၤ. ခိၣ်ဖျၢၣ်ကံၣ်တပယွှ်ပတယွှ်န့ၣ်ကံၣ်တဘိတဘိဒီးကံၣ်လၢ သူ, ကံၣ်လၢဘိ, ကံၣ်လၢဂီၤ ဒီးမ့ၢ်ကံၣ်တပယွှ်တပယွှ် လီၤ.

[illegible]

ပရူး

၁. ပရီ နှင့် မှိုင်ဝံအဆီလီး၊ ဒီး မှိုင်ပဘဉ်ပုဆိန်နှင့် ပစံးလာဝံ ပရီအူပစါ၊ ဝံတပ်အူတရါဝံတပါအူပရီ၊ ဝံပစံအူပရီအူပရီပစံးဒ်န့ဉ်လီး။ ကသံဉ်သရဉ်လဲာဝံတပ်အူပရီပုဆိန်တကဘျါဝဲလီး။

၂. ပရို နှင့်မိုးတိလအဆုံးသလုပ်နှင့်ပစံးလာပရို လီ၊ ဒီးပစံးလာပြိုစကီးလီ၊ တံချံလီဆံဒီးပရိုဝဲ လာ်မးလီ၊ဒီးပုကညီဆိုင်ဖိုင်ဝံဒီးဟးတဂ၊တပူန့ ပစံးလာပရိုစကီးလီ၊ ပုတဖိုင်ဆိုင်ဖိုင် ဒီးလိုကွတ် န့ပသးပုဒ်အလီဒီးပရိုဝဲလီ၊

၃. ပရီဆိုင်ပရီဆဲ နှုတ်မှတ်ပတ်တတ်တလှိုင်တပူတဖျာၣ် တပူတဘၣ်တပူ ဦးပစံးလာပတ်တပ်ပရီဆိုင်ပရီဆဲ လီၤ. ဦးပစံးလာပြီဆိုင်ပြီဆဲစကီးလီၤ. ဟ်သုၣ်လှိုင်ဝၣ် လှိုင်ပရီဆိုင်ပရီဆဲတဂ့ၤ, ဟ်တပူယီတက့ၢ်.

၁. ပရး နှံ့မှိုပယွဲအဆိလီ၊ ဒီးမှိုပှာမာအာမာသီတံ၊
နှံ့လီ၊ ပယွဲပရးစံးဝဲဒှ်၊ ဒီးမှိုပတံအဆိလီ၊ ပတံပ
ရးစံးဝဲဒှ်.

၁. ပရံ နှင့် မှုဝ်အဆိလီ၊ ဒီးသရ်ဘိပှာဆါလာက သံင်လီ၊ဝ်ပရံအတပံစံးဝဲဒင်၊ ဝ်တပံအပရံစံးဝဲဒင်၊

၁. ပရိုဘဲဘူရှ် နှိုဗ်တံသဘံဘူရှ်လိာ်သးနှိုဗ်ပစံး လာမးသးပရိုဘဲဘူလိာ်. လုဉ်သဘံဘူရှ်ဒီးမးသးပရိုဘဲဘူနးကး. ထီရိုဗ်တံသဘံဘူရှ်နှိုဗ်မးသးပရိုဘဲဘူလိာ်.

၁. ပရံ နှင့် မှီပါဝင်တတ်လာကပံ့မှီဂူ၊ ကိုယ်ပေးမှီဂူ၊ ပစ်ပေးပရံလီ၊ ပရံတံကာဘီလာကိုယ်ပေးနှင့် ထံနှင့် တပာ်ဘဉ်၊ ပရံတံချံစေးလာကပံ့နှင့် ထံနှင့်တသ့ဘဉ်၊ ဒီးပစ်ပေးလာပြီစကိုလီ၊

၂. ပရံာ်ပရံာ်ပရံာ်ပရံာ် နှံာ်မ့ာ်ပလဲာ်ဒီကပံာ်ကျါသီာ်ဝဲ
ဒီးပစံးလာသီာ်ပရံာ်ပရံာ်လီာ်. ပှာတကလဲာ်ဒီကပံာ်ဒီး
သီာ်မးပရံာ်ပရံာ်ပရံာ်ပရံာ်လီာ်. ဒီးပစံးလာသီာ်ပြံာ်ပြံာ်
ပြံာ်ပြံာ်စကီးလီာ်.

၃. ပရိုပရို နှင့်မိုးပွားကညီလာတော်လီ၊သံတလီ၊လီ၊
ဒီးပစံးလာသံပရိုပရိုလီ၊ ပွားတကလဲ၊တလံးပရို
ပရိုဘာမနာလဲဒ်၊ ဒီးပစံးလာပြိုပြိုစကီးလီ၊

၁. **ပရုံး** နှင့်မှီပေါ်တိုက်နုသဘုံးဝဲသို ခီးပစံးလ၊
သိုသပရုံးကလ်လီ၊ ပှတဂါနိုတိုကုတဒသို
သရုံးကလ်လီ၊

၂. **ပရုံးပရုံး** နှင့်မှီထိုင်ဖွံ့ဖြိုးနေသည့်ပစ္စည်းလမ်းသို့ပရုံးပရုံး
လီ၊ ထိုင်ဖွံ့ဖြိုးသည့်ပရုံးပရုံးလီလဲလှည့်။

၃. ပရုံး နှင့်မှီတက်အဆီလီ၊ တာဖျပ်ပဲနှင့်ပစံးဒီးအဆီလီတက်ပရုံးလီ၊ ဒီးပစံးလာသကံးမရံးစကီးလီ၊ ပုတဂါဒိတ်တာဖျပ်တက်ပရုံးလီ၊

၄. ပရံး နှိုမှ်တလၢအတၢ်သမူဖးထီၣ်ပကိးလၢပရံး

လီ၊ ဦးမှတ်တလားအကလုာ်လီ၊ တလားယံးပရဲတယှာ် ထီကါ၊

၁. **ပရါ** နှ်မှ်ပရ်ဟူတံအကစီဟူထီသီလီ၊ ဦးပစံး လာပရ်ဟူတံပရါလီ၊ ဦးပစံးဦးအဆိလာပရါပစာ် လီ၊ ပုတကပရ်ဟူပရါလာသံလံလီ၊ ပုတကပရ် ဟူပရါလာအမါအိဉ်လံ၊ စမိတကနနီဟူဘဉ်ကီးအပ ရါပစာ်ခါ၊ တနီဟူဘဉ်ပရါပစာ်လာတံနီတမံဘဉ်၊

၁. **ပရား** နှ်မှ်တံထံးတကလုာ်အိဉ်ဦးအဆူဉ် ဦးအ သဉ်ထဲစုခိဉ် ဦးအသဉ်မံဘိဉ်နှ်ပအိဉ်ဆဉ်ဉ် ဦးပကီး လာပရားလီ၊ ဦးပကီးဦးအဆိလာပရားပရားလီ၊ ပရား အသဉ်နှ်ပုတနီနီအိဉ်ဝဲဝဲမးလီ၊

၂. **လာ်ပရား** နှ်မှ်လားခါးအဆိလီ၊ ဦးမှ်ပမာတံ တုပမာသုလာဘဉ် ဦးပစံးလာပမာတံလားခါးလားပ ရားလီ၊ စမာတံအံလားခါးလားပရားလံ၊ လာအံမဲဉ် ညါစမာတသုလာဘဉ်၊ လားခါးလားပရားလံ၊

၁. **ပရု** နှ်မှ်ပကိအဆိလီ၊ ကွာ်လာပကိတကွာ်၊

၁. **ပရုဉ်** နှ်မှ်ပလာဉ်လီသံဉ်တံသုဉ်တံသုဉ် ဦးပ စံးလာပရုဉ်လီ၊ တလားမကရါလာသုဉ်လာကရါရုဉ် နှ်လာဉ်ပရုဉ်တံသုဉ်လီ၊ ဦးပစံးလာမရုဉ်စကီးလီ၊ လာဉ်ပရုဉ်တံသုဉ်တံသုဉ်တကွာ်၊

၂. **ပရုဉ်** မှ်ပကိတံဦးပဘီးဆါနှ် ဦးတံလာဆါနှ်ပ စံးလာပရုဉ်လီ၊ ပကိတံပဘီးပနီဉ်ဆါနှ်ပစံးလာပရုဉ် လီ၊ ပမှ်ပကိတံလာဆါနှ်ဦးပဘဉ်ကံဦးပရုဉ်လီ၊ ဦး ပုတနီနီစံးလာမရုဉ်လီ၊

၁. **ပရူး** နှ်မှ်ထီရီတံလာဝါဝဲတဂုဘဉ် ဦးမာသးဒ် အိဉ် ဦးအကမူဉ်အသီးနှ်ပစံးလာပရူးလီ၊ ဝဲပရူး၊ လုာ်ပရူး၊ လံပရူး၊ ထုဉ်ပရူး၊ စံးလီ၊ ဦးပစံးဦးအဆိ လာပရူးဟာဉ်ကလံလီ၊ ပုတကအဝဲပရူးဟာဉ်ကလံ လီ၊ လူတဖျာဉ်ပရူးဟာဉ်ကလံနထံဉ်စကီးခါ၊

၂. **ပရူး** နှ်မှ်ကသံဉ်ကမူဉ်တကလုာ်နာလာဖီပုလဉ် ဦးဝါတစံးစံးနှ်ပကီးလာပရူးလီ၊ ဦးပရူးနှ်ပုမာဝဲ လာကသံဉ်ခိဉ်ဆါလီ၊ တံလာပရူးနှ်အပုဒ်ဉ်ကါ၊ တပီဉ်အပုယံရံလီ၊ ဦးပစံးဦးအဆိလာပရူးခါပ ရးခါလီ၊

၃. **ပရူးပရူး** နှ်မှ်ပုကညီမာတံအါဂါကြူးကြူးဦး ပစံးလာမာတံပရူးပရူးလီ၊

၁. **ပရု** နှ်မှ်ပုကညီတကလုာ်လာတအိဉ်ဘဉ်ဘူးလာ ဆိတဖဉ်နှ်ပကီးလာပရုလီ၊ ပရုဖိတဖဉ်တအိဉ်ဘဉ် ဆိဘဉ်စံးလီ၊ ဦးပကီးဦးအဆိလာပရုလီ၊

၁. **ပရဲ** နှ်မှ်ပတံအဆိလီ၊ ဦးမှ်ပတံအဆိလီ၊ ဦး မှ်ပသတံသနုပသးလာတံတမံမံ ဦးပစံးလာပတံပ ရဲလီ၊ ပတံပရဲထီဉ်ပသးလာယှာ်နှ်လီ၊

၁. **ပရဲ** နှ်မှ်ပုယံဖိမာတံကတံသီးတကလုာ်ဘူသ လါဦးအိဉ်ဦးအသး ဦးဂါဦးမှ်ဝဲလာသတံတနီပအိတ နီဦးပကီးလာပရဲလီ၊ ပရဲသုပရဲဂါ၊ ပရဲကံဉ်စံးဝဲ လီ၊ ဦးအိဉ်ဝဲသကလုာ်လီ၊ ပရဲနှ်အပုဒ်ဉ်လီ၊ တဘဉ်ယုဘးတဘဉ်တရဲလီ၊

၂. **ပရဲကံဉ်** နှ်မှ်သီသီအဆိလီ၊ ဦးမှ်တံကတံသီး သတံလာလုဝဲ ဦးဘျာကဆုဉ်ဝဲဘဉ်စီဉ်အသီးနှ်ပကီး ဦးအဆိလာပရဲကံဉ်သီသီလီ၊ ဦးမှ်ပုစံဉ်ဖိကဘိအ ခိဉ်တဖဉ်ကတံလီ၊

၃. **ပရဲကံဉ်** နှ်ပုယံဖိမာတံကတံသီးလာသုဝဲဦး အိဉ်ဦးအလံအကွီဦးပစံးလာပရဲကံဉ်လီ၊ ပရဲကံဉ် နှ်မှ်အကွီအိဉ်ထီဝဲလာအလီဦးပကီးလာပရဲကံဉ် လီ၊ ပုတကကုပရဲတဘဉ်နှ်မးပရဲကံဉ်လီ၊

၄. **တဲပရဲ** နှ်မှ်ပုသံဆုဉ်သံကနီအခိဉ်ယံနှ်ပဟံး နှ်တလုဉ်ဖိဦးပကတံနှ်ကထီဉ်လာပုစယဉ်ဦးပကီး လာတဲပရဲလီ၊ ဦးပုလာပသးဟုအီဦးပမာတဲပရဲမာ သံလီ၊ ဦးပမာလာတံသမူအကုဉ်လီ၊ တဲပရဲနှ်ပု အာပုသီစီဝဲကတံဝဲလာကမာသံပုအဂီလီ၊

၁. **ပရိ** နှ်မှ်ပကီးအဆိလီ၊ ဦးမှ်တံအိဉ်ယုဉ်ဟံ ယုဉ်အသးနှ်ပစံးဦးအဆိလာပကိပရိလီ၊ ကသံဉ် သရဉ်ပကိပရိကသံဉ်အါမိအါကလုာ် ဦးဘျာတံဆု တံဆါလီ၊

၁. **ပရဲ** နှ်မှ်ပတံအဆိလီ၊ ဦးမှ်ပသတံတနုပသး လာတံတမံမံဦးပစံးဦးအဆိလာပတံပရဲလီ၊

၂. **ပရဲ** နှ်မှ်ပမာပနံဉ်ဦးစုအအံဉ်အါထီဝဲနှ်ပစံး လာပရဲလီ၊ ပုတကဆါပနံဉ်တံကါ ဦးနှ်ဘဉ်ဝဲအပရဲ လီ၊

၁. **ပလါ** နှ်မှ်ပလီအဆိလီ၊ ဦးမှ်တံပုတံလီတက လုာ်လာပုမာဝဲလာယှာ်ခဉ်စံးဦးအကိဉ်ထီဝဲနှ်လီ၊ ဒါ သီဒါဘဲးလာပလီပလါပုတကွာ်၊

၁. **ပလာ** နှ်မှ်ပမာချဉ်အဆဉ်လာဝဉ်လုဉ်သူးဖျာဉ်အ သးလာပမာစုအခိဉ်နှ်ပစံးလာပလာလီ၊ ဦးပကီးလာ ပျာစကီးလီ၊ ဦးပကီးဦးအဆိလာပျာစါစါလီ၊ ပျာ နှ်မှ်ချဉ်အဆဉ်လီ၊

၂. **ပလာ** နှ်မှ်ပမာထုဉ်ဖျးတံ ဦးပစံးလာပလာလီ၊ ပ လာကွာ်ဆိတဘဉ်နှ်တကွာ်၊ ပနာဘဉ်စာယာ်အသးနှ် ပလာအီတကွာ်၊ ပလာလီဆိဆူကိဉ်လံဉ်ဒုတကွာ်၊ ပ လာကွာ်ပုဂီုမုဉ်လံလီ၊

၃. **ပလာလီအကလုာ်** နှ်မှ်ပုလာအိဉ် ဦးအစိအက မါလာပဖီခိဉ် ဦးအကလုာ်အကထါမှ်အိဉ်လာစံးတံတ မံမံ ဦးပစံးလာပလာလီအကလုာ်လီ၊ စီပပလာ လီအကလုာ်လာအခုအပုကဘဉ်လဲရံဉ်သုးလီ၊ ပ

ပလံး

ဒိပ်ပလံးလီၤအကလုာ်လၢပဘၣ်ဟ့ၣ်အခါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဘၣ်ဟ့ၣ်အခါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျံၤလီၤအကလုာ်စကိးလီၤ.

၁. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲၣ်ထံလီၤလၢပမဲၣ်သၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢပမဲၣ်ထံပလံးလီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ်ဒီးအမဲၣ်ထံပလံးလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအမဲၣ်ထံပျံၤစကိးလီၤ.

၂. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆးထီၣ်သးကလးလၢဆ့ဖဲဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပလံးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤပလံးဆ့ဖဲဘၣ်ခိၣ်လၢသးကလးလီၤ.

၃. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆးန့ၣ်ထးလၢသ့ၣ်လီၤဝဲလီၤလၢပမၤထူၣ်ဖျါန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပလံးလီၤ. သ့ၣ်တလုၣ်စပလံးတန့ၣ်စပလံးတန့ၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢပျံၤစကိးလီၤ.

၄. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတလုၣ်ကံးကူးပသးန့ၣ်ပစံးလၢပလံးပလံးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တီၢ်ဒီးပလံးပလံးအသးနးကၤ. တၢ်ဒုမ့ၢ်အ့ၣ်ပှၤဒီးပပလံးပလံးပသးနးကၤ. ဒီးပစံးလၢပျံၤစကိးလီၤ.

၅. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်တၢ်လၢထးပလၢ ဒီးပတီၢ်ထးပလၢအခံန့ၣ်ပစံးလၢပပလၢသ့ၣ်လီၤ. ပလၢထူၣ်ဖျါသ့ၣ်တထးလၢထးပလၢတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢပျံၤစကိးလီၤ.

၆. **ညၣ်ပလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢထံဘျါဒီးအဆံးတဖၣ်န့ၣ်အသးဘိဝဲတစဲးစဲး ဒီးပကိးလၢညၣ်ပလၢလီၤ. ညၣ်ပလၢန့ၣ်ထဲစုၣ်ခိၣ်ဒုၣ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤအိၣ်လၢထံခံပှၤမ့ၢ်ကနးမူၤတၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ပလၢညၣ်ပလၢလီၤ.

၇. **ဘၣ်ပလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤကညီလၢအခိၣ်တယူၤအမဲၣ်ခံးသ့န့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်ပလၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အမိၢ်အပၢလၢအသံန့ၣ်န့ၣ်မိၢ်ခိၣ်အံးတီၢ်ကွၢ်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢဘၣ်ပလၢလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲၣ်ခံးသ့န့ၣ်ကမ့ၢ်ကံးအမိၢ်အပၢဘၣ်ပလၢသၢ.

၈. **ယၢ်ပလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သက့တကလုၣ်မဲထီၣ်ကြံၤလၢပှၤကျါဒီးအထံးဒိၣ်ဝဲဒီးမၤသးပြုးသတိၢ်ဒီးပကိးလၢယၢ်ပလၢလီၤ. ဒီးအသၣ်န့ၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်.မၤသးသအံးသမိၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယၢ်ပလၢယၢ်ပလၢလီၤ.

၉. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်တၢ်လၢထးလူထးပျံၤဒီးပစံးလၢပပလံးလီၤ. ပလံးထူၣ်ဖျါသ့ၣ်လၢထးလူတက့ၢ်. သ့ၣ်တလုၣ်စပလံးစပလံးတန့ၣ်ဘၣ်. ပလံးဖျါသ့ၣ်တဘိးဝဲဒၣ်.

၁၀. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပကံးပသး ဒီးပစံးလၢပပလံးပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလံးကံးကူး. ပလံးပလံးလီၤ. ပှၤကညီတလုၣ်ကန့ၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဝံးပကံးအ

ပလံး

သးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပလံးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးပအူး ဒီးပလံးကံးကူးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တီၢ် ဒီးပလံးပလံးအသးလီၤ.

၁. **ပလံးပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘိၣ်ဝဲဖျါမ့ၢ်ကလံးလၢအဖဲးပဲၤညၣ်ပဲၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘိၣ်ပလံးပလံးလီၤ. ပန့ၢ်တန့ၢ်ဘိၣ်မးပလံးပလံးလီၤ. ဒီးစံးလၢဘိၣ်မလံးမလံးစကိးလီၤ.

၂. **ပလံးပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ယူးဘၣ်အဘၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးပလံးပလံးလီၤ. လုၣ်ထံလုၣ်နီတက့ၢ်. မၤနသးပလံးပလံးန့ၣ်တဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢမူးပလံးမူးပလံးစကိးလီၤ.

၃. **ထးပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤထူၣ်ပၢ်ထူၣ်ဖျါသ့ၣ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်ထးလူန့ၣ်ပမၤအခိၣ်ဘၣ်ဒီးထးပျါအသး ဒီးပကိးလၢထးပလံးလီၤ. ဒီးတပူၤန့ၣ်ပကိးလၢထးပလံးစကိးလီၤ. ထးပလံးန့ၣ်ပမၤထူၣ်ဖျါကွၢ်အပူၤလီၤ. ပမၤကွၢ်လၢတၢ်ယီၤန့ၣ်အပူၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးပပလံးထူၣ်ဖျါလၢထးပလံးလီၤ. ဒီးပကိးလၢထးပျံၤစကိးလီၤ.

၄. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘံးယုၤဒီးပစံးလၢပပလံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘံးပလံးစကိးလီၤ. ပဝံးယုၤန့ၣ်တုၤပလံးလီၤအသးဒီးပပျံၤအသး ဒီးအထံးလီၤစီဝဲလီၤ. ယုၤဘၣ်စီၣ်န့ၣ်ဝံးပလံးတုၤအထံးလီၤစီကညးတက့ၢ်.

၅. **ပလံးမိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျဲလုၣ်ကျဲပစီတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပလံးမိလီၤ. နစံးလၢနတၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးနဖဲယုၤစတၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကံးပလံးမိယၢ်သၢ.

၆. **ဘံးပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်ဘံးလီၤအသးဒီးပပျံၤအသးဒီးပစံးလၢဘံးပလံးလီၤ. သ့ၣ်ယံၣ်ခံဘံးဘံးပလံးလီၤအသးဒီးပပျံၤအသးလီၤ.

၇. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ဖုးသးဖုးတၢ် ဒီးပစံးလၢပပလံးတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်တဂၤဒီးပလံးတၢ်နးကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလံးဖုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ပလံးသးဖုးစကိးလီၤ. နတပလံးဘၣ်ပဒိၣ်ခါ.စတပလံးဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်. စပလံးယဲကစၢ်ယုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျံၤစကိးလီၤ.

၈. **ပလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံၤအိၣ်န့ၣ်ပလံးလီၤအသးကဲထီၣ်တဘိတဘိ ဒီးပစံးလၢပလံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျံၤစကိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပပျံၤတၢ်ကဲထီၣ်တဘိတဘိဒီးပစံးလၢပလံးလဲၤလဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလံးခါအိၣ်ခါလီၤ.

၉. **ဘုပလံး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘုပလံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထူၣ်ဖျါတၢ်သၣ်ခိၣ်မိၣ်လီၤ.

၁၀. **ပလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပးဂီၤပှၤကအတၢ် ဒီးပစံးလၢပပလၢလီၤ. ပှၤတဂၤစမၤဒုးတလီၢ်ဒီးဖဲပလၢဝဲဒီးတဲး

ပလ္လံ

- ဂီဝဲလၢမ့ၢ်အူလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤပလၢပုၤဒီးအိၣ်ဂီၤ
ပဘုလၢ်လံၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလၢပလဲးလီၤ.
၃. **တၢ်ပလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပုၤတဂၤလၢအသ့ၣ်က့ၣ်သး
က့ၣ် ဒီးမၤဟးဂီၤပုၤတဂၤအတၢ်န့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ပလၢ
လီၤ. ဒီးမၤကိၤလံၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ပလၢဖးဒိၣ်လီၤ.
တၢ်ပလၢတၢ်ပလဲးတဖၣ်န့ၣ်ထဲကပလၢပုၤတမံၤစီၤ
လီၤ.
၁. **ပလၢးပမိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ
ပလၢးပမိၣ်လီၤ. ပမၤတၢ်အပလၢးန့ၣ်နတသ့ၣ်ညါ
ဘၣ်နဲဘၣ်. ပုၤတဂၤတသ့ၣ်ညါတၢ်ပလၢးပမိၣ်ဒီး
အိၣ်ဒၣ်တၢ်လီၤ.
၁. **ပလုပတု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပၤလၢအသးဒီးတချၢဘၣ်ဒီး
ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလီၤလံၤတခူးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးပ
လုပကုလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပလုပတုလီၤ. ပုၤ
တဂၤမၤသးပလုပတုလီၤလံၤတခူးဘၣ်မနုၤ
လဲၣ်.
၁. **ပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢၤဒုးလုၣ်ပုၤကညီထံသမူဒီးစံးဝဲ
လၢပလုၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤလၢမၤတကဲဆါဘျဲးဆါတီၤန့ၣ်
မၤတလၢပလုၣ်ဒီးသမူထံန့ၣ်ဒုးလုၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံး
ဒီးအဆိလၢပလုၣ်ပလၢ်လီၤ. ဒီးပိၣ်စံးလၢပျၢၣ်ဒီး
ပလုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလုၣ်ဖျၢလဲးလီၤ.
၂. **ပလုၣ်** အဆိ ပလၢ်.
၃. **ပလုၣ်အသးယူၤထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပၤစုၤက့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်က
စၢ်ယုၣ်ရှုးသရံးပဒီးဘျၢပသးလၢထံ ဒီးပစံးလၢပလုၣ်အ
သးယူၤထံလီၤ. ပုၤကဲလၢအပျဲၢ်အဘိၣ် ဒီးပပျၢၣ်အသး
ဒီးယူၤထံလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢထံပလုၣ်ဆိၣ်လီၤ
လီၤ.
၄. **ထံပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံသမူလၢတလၢၤဒုးလုၣ်ပုၤကညီ
န့ၣ်ပကိးလၢထံပလုၣ်လီၤ. တလၢၤသမူထံပလုၣ် ဒီးဒုး
လုၣ်ပုၤဆါန့ၣ်ဒုးလုၣ်ဝဲလၢတၢ်ပျဲၣ်ခိၣ်ပျဲၣ်ပုၤလီၤ.
၂. **ပလုၣ်ပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ပုၤလီၤအထံယွၤန့ၣ်ပစံး
လၢယွၤပလုၣ်ပလုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအပူၤလီၤတပူၤဒီးအ
ထံယွၤပလုၣ်ပလုၣ်လီၤ.
၆. **ပလုၣ်ပလုၣ်ပလီၤပလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးတၢ်လုၣ်ထီၣ်ဝဲ
အါအါကလဲၣ် ဒီးပစံးလၢပလုၣ်ပလုၣ်ပလီၤပလီၤလီၤ.
တၢ်စူၤဘၣ်တၢ်လုၣ် ဒီးဒီးထီၣ်မးပလုၣ်ပလုၣ်ပလီၤပလီၤ
လီၤ. ဒီးပစံးလၢပျၢၣ်ပျၢၣ်ပျီၤပျီၤစကိးလီၤ.
၁. **ပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်တၢ်အပူၤလီၤပနုၤထီၣ်ဖးထီၣ်ဒီးပ
စံးလၢပလုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်တၢ်အပူၤလီၤပလုၣ်ထီၣ်
မးလီၤ. ကျဲတဘိၣ်လီၤစူၤပလုၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပလုၣ်
ကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပျၢၣ်စကိးလီၤ.
၂. **ပလုၣ်ကူထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢထီၣ်စိတတဲၣ်ဒီးန့ၣ်ပစံး

ပလီၤ

- လၢပလုၣ်ကူထီၣ်လီၤ. ပဒါလီၤချီၣ်လၢသ့ၣ်တကျိအဖီ
ခိၣ်ဒီးချီၣ်ပလုၣ်ကူထီၣ်အသးလီၤ. ပုၤဘၣ်တၢ်အပူၤလီၤ
န့ၣ်ပလုၣ်ကူထီၣ်အသးစကိးလီၤ. နဒါလီၤချီၣ်ဘၣ်သ့ၣ်
တဘိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးပလုၣ်ကူထီၣ်အသးနတထံၣ်ဘၣ်ခါ.
၃. **ပလုၣ်ခၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုၣ်န့ၣ်အထါခိၣ်စအိးဒီး
ပကိးလၢပလုၣ်ခၢ်လီၤ. ညၣ်ပလုၣ်ခၢ်န့ၣ်ထဲစုဒုးဒီးအသ
ဒိဝါဝဲလီၤ. ပလုၣ်ဘျၢပလုၣ်ခၢ်စံးဝဲဒၣ်.
၁. **ပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်ဒိၣ်တူၢ်တတီၤတတီၤန့ၣ်ပစံး
လၢပလုၣ်အသးလီၤ. တခူးပလုၣ်န့ၣ်ကံၣ်တပလုၣ်တပ
လုၣ်လီၤ. ပလုၣ်အသးတတီၤတတီၤလၢအဒိၣ်တူၢ်လီၤ.
ဒီးပစံးလၢပျၢၣ်အသးစကိးလီၤ.
၂. **ပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်တဲၣ်သ့ၣ်ဖုဖးဒိၣ်လၢယဲၣ်လၢကွါဒီး
ပစံးလၢပလုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပျၢၣ်စကိးလီၤ. ပလုၣ်တဲၣ်
ကွံၣ်သ့ၣ်ဖုတဖုတက့ၢ်. ပကမၤသ့ၣ်မုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢပလုၣ်ပလၢ်လီၤ.
၃. **ပလုၣ်ဖျိၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတဒီးလၢဝၣ်ဒီးပမၤတဲၣ်ဒီး
ပဖျိၣ်လီၤဒိတဒီးအသိးဒီးပစံးလၢပလုၣ်ဖျိၣ်လီၤလီၤ. ပ
မၤတဒီးလၢဝၣ်ဒီးပလုၣ်ဝဲၤ ဒီးဖျိၣ်လီၤဒီးကဲထီၣ်လၢတ
ဒီးလီၤ.
၄. **ဘၢပလုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုၣ်န့ၣ်အပျိၣ်ကံၣ်ဒိၣ်တူၢ်
တစဲးဖိတစဲးဖိဒီးပစံးလၢဘၢပလုၣ်လီၤ. ဘၢပလုၣ်န့ၣ်
ထဲစုဆၣ်ဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၢပလုၣ်ဘၢပလၢ်
လီၤ. ဘၢပလုၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဝဲၣ်ကၢ.
၁. **ပလုတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျဲၤမၤဖုးပုၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢပလု
ပုၤဂၤလီၤ. ဒီးအနီၢ်နီၢ်မုၢ်လုလီၤ. ဒိပုၤဂၤကပျဲၤပုၤဒီးပ
လုပျဲၤအိၣ်လီၤ.
၁. **ပလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီၣ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢပလုၢ်လီၤ. ပုၤ
တဂၤပလုၢ်အဝဲတဂၤအခိၣ်ဒီးတနးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢ
ပျၢၣ်စကိးလီၤ. ပလုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီၣ်ဆူၣ်တၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပပ
လုၢ်လီၤ.
၂. **ပလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဆးပုၢ် ဒီးပခူၣ်ထီၣ်လုၣ်လၢ
အလီၤန့ၣ်ပမၤလၢဝၣ်လုၣ် ဒီးပကိးလၢပလုၢ်လီၤ. ပုၤက
ညီဆးပုၢ်လၢပလုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လုၣ်လၢသုးဖးဒုးန့ၣ်လီၤ.
ဒီးပကိးလၢပျၢၣ်စကိးလီၤ. ပလုၢ်န့ၣ်မၤစူၣ်အခိၣ်ဒီးမၤဖး
ဒုးအသးကံၣ်ပူၤန့ၣ် ဒီးအပျၢၣ်အိၣ်ဒိစယုၤဝၣ်ခိၣ်အသိး
န့ၣ်ဒီးပကိးလၢပလုၢ်လီၤ.
၃. **ပလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆုၣ်အဆိလီၤ. ထံမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးအ
ယံၣ်အမူးတၢ်ကမံၤကမိၢ် ဒီးပစံးလၢထံဆုၣ်ပလုၢ်လီၤ.
တၢ်ဝါလၢအယံၣ်အမူးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဆုၣ်ပလုၢ်လီၤ.
၁. **ပလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်မိၣ်တူၢ်ဖျဲးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤပ
လုၢ်လီၤ. လီၤပလုၢ်ဘုပလုၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သၣ်ခိၣ်
မိၣ်လီၤဖျိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပလ္လံ

ဆူးလားအင်္ဂါလီးဒီးပစံးလာထီသိလီပလိာ်, ပစံးဒီးအဆိန်န့ဉ်လီၤ. ပှၤလၢမၤအၢမၤသီအသးန့ဉ်အလၢအကပီၤတအံဉ်ဘဉ်. တထီသိးလီၤပလိာ်ဘဉ်ဒီးပှၤဂၤဘဉ်.

၁. ပလီ၊ နှိုမှ်ပကွ်ဂီဒီဂညါနှင့်ပစံးလာပလီလီ၊
တၢ်လီသးဘဉ်ပှၤပလီသးနးကၤ၊

၂. ပလီ၊ နှိုမှ်ပသးအဆိလီ၊ ဒီးမှ်ပဂူ၊ဒှ်ပသးဒီး ပစံးလာပမာဖဲပသးပလီလီ၊ ပမာကစၢ်ယွါတၢ်မ၊နှို သုတမာဖဲပသးပလီတဂူ၊ မာဖဲဘၣ်ကစၢ်ယွါအသး တက့ၢ်၊

၃. ပလ္လိ နှင့် မှန်ပဒိပ်ထွဉ်ပလ္လိပခံန့ဉ်ပစံးလာပလ္လိ လ္လိ. ကတိတံာ်န့ဉ်သုတကိးထီဉ်ပခံပလ္လိအမံတဂု၊ ပကစာ်အမဲဉ်ကဆုးဘဉ်ဖူး.ဒီးပစံးလာအခံအလိစုာ်ကိး လ္လိ.

၁. ပလီ နှင့်မှီတာပူတာလီတကလုာ်လာပုာ်မာဲလာ
ယှာ်ခဉ်စီးအသူမှီဂုာ် ယှာ်ခဉ်စီးအဝါမှီဂုာ်ပစံးလာပလီ
လီာ်. ပလီနှင့်အိဉ်ဒီးအသူဒီးအဝါလီာ်. ဒီးအိဉ်ဒီးအပြ
ဒီးအသွါလီာ်. ပလီဒိဉ်နှင့်ထဲစုဉ်စုဒုအပြုနှင့်ထဲစုမှီစု
ဆဉ်လီာ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပလီပလါလီာ်. ပလီနှင့်
ပဒာ်ဒါဘဲးလာအပူာ် ဒီးပဒါကသိဉ်ကသိလာအပူာ်
လီာ်. ဒုဉ်နှင့်သိလာပလီပူာ်တက့ာ်. ပလီသူပလီဝါနှင့်ပ
မှီဟ်သတြီာ်ဒီးဂုာ်လာဝါတကလုာ်လီာ်.

၂. ပလီအီထိန်းနှင့်စတသုဉ်ညါဘဉ်.ပတအီဘဉ်ထံလၢအ
ပူၤနီတစုဘဉ်.

၁. ပလ္လီ နှင့်မုာ်ပကီအဆိလီ၊ ဒီးမုာ်ပယီ၊နှုာ်ပကီးဒီး
အဆိလာပကီပလ္လီလီ၊ ပယီ၊နှုာ်ပကီးဒီးအဆိလာပ
ကီပလ္လီလီ၊

၂. ပလ္လီ နှင့်မုံပဒီအဆီလီ၊ ဒီးမုံပလီဘဉ်တၢ်ဖှိဉ် တၢ်နးအကျိဒီးတၢ်ဖှိဉ်တၢ်နးပူၤဖျးဒီးပုၤ ဒီးပစံးလာတၢ် ပလ္လီပဒီပုၤလီၤ၊

၃. ပလီဝီ နှင့်မုတ်အာတ်သီတကလုာ်လိာ်ထီာ်အသး
လာပုာ်ကညီ ဦးလိာ်ပုာ်ကညီ ဦးပုာ်မုတ်ပိာ်အခဲန့ာ်ဟါမံ
ကွာ် ဦးပကီးလာပလီဝီလီာ်. ပုာ်တဂလာပုာ်လဲာ်လိာ်
ဘုဦးပလီဝီလဲာ်လိာ်န့ာ်ခဲးဝဲဒ်ခွါဧာ်. လဲာ်မအိာ်တံာ်
သုာ်. သုာ်ကွါတံာ်အသုာ်မဲဝဲန့ာ်တထးအါကါ. ပက
လဲာ်တစီာ်လီာ်. ခဲးဝဲဒ်ဒ်န့ာ် ဦးပုာ်လာလဲာ်လိာ်ဘုလာ
လီာ်ပုာ်န့ာ်လဲာ်ဦးပလီဝီန့ာ်ဦးပလီဝီဟါမံသဒ်ဝဲလီာ်. ဦး
အဝဲန့ာ်ဟါမံလာလဲာ် ဦးပလီဝီန့ာ်ပုာ်ယုာ်အီာ်သီညါ
ဦးပုာ်ထံာ်က့ာ်အီာ်လီာ်. ဦးဆိကမိာ်ဝဲလာလဲာ်တံာ်န့ာ်
တစီာ်ဧါလီာ်. ဦးပုာ်အိာ်လာအလီာ်ခဲယံာ်သီညါလီာ်.
ဦးပုာ်တနီာ်နီာ်ကိးလာပလီဝီဦးတနီာ်နီာ်ကိးလာပုာ်လီာ်.

ပလီပလီယူထွေပလီအခံ
ယူထွေပလီခံအိတ်ဝံသံ

၁၅၅ / 155

ပတ်

၄. ပလီသီး နှင့်မှီပျက်ညီကီအသီးသုတမကမဉ် တန်နီတမံတဂူ၊ ဦးပစံးလာပလီသီးလီ၊ ပလီသုသီး တကွ၊ နီသုတဘဉ်ဒီဘဉ်ထံးဒီးပလီသုသီးတကွ၊ ပ မှီကီပသီး၊ ပမုထာဉ်ပသီးဒီးပစံးလာပလီအသီး လီ၊ ယီးတံးယာပလီသုသီးတကွ၊ သုကလီယံးဘဉ် ဖူးလီ၊

၅. ပလီ နှင့်မှီပလဲတံးဒီးပစိဒီးဟုလီ၊ ဒီးမှီပတ နာဘဉ်ပုဂံဒီးပစိဒီးဟုနုပစံးလာစိပလီလီ၊ လဲ တံးစိပလီဒီးဟုတကွ၊ ဘဉ်လာပုဂံတဟုဒုးအိဉ် ဘဉ်သုမုဘဉ်ဖူးလီ၊

၁. ပလီ နှင့်မှီတံးကံးမအသီးလာကွီတတီးတတီး နှုပစံးလာပလီလီ၊ ဘိဉ်သအိဉ်အမံကံးပလီအ သီးနှုတတီးတတီးလာအမံလီလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလာပလီပလာလီ၊ ဘိဉ်သအိဉ်အမံပလီပလာစံး ဝဲဒု၊ တံးကံးတုဉ်လာအဘိနှုတတီးတတီး ဒီးပစံး လာကံးပလီလီ၊

၂. ပလီ နှင့်မှီတံးဆုအဆိလီ၊ ဒီးမှီတံးလာတဘျီ ဘဉ်ဝဲဒီးပစိတနုဘဉ်နှုပစံးလာဆုပလီလီ၊ ဆိတ ဘျီဆုပလီစဖိတနုဘဉ်၊

၃. ပလီမံ နှင့်မှီတံးဖိတံးလာတကလုကံးဒီးအ သီးဒီးအမံကံးတုဉ်လာအဝါတတီးတတီး ဒီးပစံးလာပ လီမံလီ၊ ဒီးပစံးလာပျီမံစကီးလီ၊ ဒီးပုတနီနီ ကီးလာထီးပအာဉ်လီ၊ ပလီမံနှုအိဉ်ထိဉ်အိဉ်ဆိ အိဉ်ယုဒီးသုဉ်မံယီးအသီးလီ၊ ဒီးအမံပုထံးထွဉ်တ ဖုလီ၊ ဒီးပကီးလာတံးပလီမံစကီးလီ၊

၁. ပလွါ CO. OF ပလွံ

၁. ပလွံ နှင့်မှီပလွံအဆိလီ၊ ဒီးမှီပစုဒုအညဉ်သ လာပျဉ်နှုလီ၊ ဒီးပကပအညဉ်သလာပျဉ်နှုပကီး ဒီးအဆိလာပလွံပလွံစကီးလီ၊

၁. ပလွံ နှင့်မှီပဝံးပျံးမံဆိဉ်မံ ဒီးပစံးလာပလွံလီ၊ ဒီးပစံးလာဝံးပလွံစကီးလီ၊ ဂုနှုပမုစတံးဒီးပပလွံ အီလီ၊ ပလွံတဘိဉ်နှုတကျါဘဉ်ဒီးပလွံယုဉ်ခံဘိ သဘိတကွ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပလွံပလွံလီ၊ ပလွံ ဂုနှုဒီးစတံးတကွ၊

၂. ပလွံလီသီး နှင့်မှီပုညီအသီးဒီးပစံးလာပလွံ လီသီးလီ၊ ပုခံဂပလွံလီသီး ဒီးမနုအဝဲတဂူ လီ၊ ပုဒီးစုပလွံလီသီးဒီးမနုတလီယီလီ၊ ဒီးပ စံးဒီးအဆိလာပလွံလီပလွံလီသီးလီ၊

၁. ပလွံ နှင့်မှီပစုဒုအညဉ်သလာပျဉ်မှီဂု၊ ပကပ အညဉ်သလာပျဉ်မှီဂုပစံးလာပလွံလီ၊ စုဒုပလွံ ပကပပလွံစံးဝဲဒု၊ ပုတဂပလွံကီတဘာနှုက ဆုဉ်ကံးသ၊ ပုတဂပလွံဆုဉ်အသီးဒီးအပလွံထီဉ်ပ

ပဝံ

လွါထီဉ်မးလီ၊ ပုတဂဘိဉ်ဒီးပလွံပလွံခဉ်မးလီ၊

၂. လီပလွံ နှင့်မှီပုဘဉ်ဆုဘဉ်ဆါသံအါမုဂု၊ ပကုဉ်သုဉ်ကုဉ်ဝံးကံးအါထံးအါဘိမုဂုပစံးလာလီပ လွံမးလီ၊ ပုတဖုဉ်ဘဉ်ဆုဘဉ်ဆါဒီးသံလီပလွံမး လီ၊ ပုတဂကုဉ်သုဉ်ကံးလီပလွံမးလီ၊ လီပလွံ လီပလွံစံးဝဲဒု၊ ဒီးပစံးလာလီပလွံလီပလွံစကီး လီ၊

၁. ပလွံပစု (ကွါ ပစု.)

၁. ပဝါ နှင့်မှီပစါအဆိလီ၊ ဒီးမှီတံးလာပတသုဉ် ညါဘဉ်အမံနှုပစံးလာတံးပစါပဝါလီ၊ တံးစါသုမု ဂု၊ တံးဖိတံးယာမုဂု၊ တံးထီဉ်အုးထီဉ်ယးမုဂု၊ ပ မုတသုဉ်ညါဘဉ်အမံဒီးပစံးလာတံးပစါပဝါလီ၊ တံး ပစါပဝါနှုပတသုဉ်ညါ၊

၂. ပဝါ နှင့်မှီပဝံအဆိလီ၊ ဒီးမှီပခိဉ်ဟးဝဲပုကွးကွး ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပဝံပဝါလီ၊

၁. ပဝံ နှင့်မှီသုဉ်တကလုဉ်အလဲဂုဒီးပကီးလာပဝံ လီ၊ ဒီးအိဉ်ဝဲသုကလုဉ်လီ၊ ပဝံအလဲနှုပမးချဉ် ဘိဂုက၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပဝံပဝံလီ၊

၂. ပဝံကစါ နှင့်မှီပဝံတကလုဉ်မဲထီဉ်လာကစါ လီဒီးပကီးလာပဝံကစါလီ၊ ပဝံကစါနှုအလဲဂု ဒီးပမးချဉ်ဒီးဆုဉ်ဝဲလီ၊

၃. ပဝံထံ နှုမဲထီဉ်လာထံခိဉ်ထံနံ၊ ဒီးပကီးလာပဝံ ထံလီ၊ ပဝံထံပဝံနီစံးဝဲဒု၊ ပဝံထံအလဲနှုပမးချဉ် ဘိတဂုဘဉ်၊ စံကံးဆိဒီးပခးတံးတနုဘဉ်၊

၄. ပဝံဒီး နှုမှီပဝံတကလုဉ်လာအလုဉ်လဲဝဲဒီးသး ထံအလုဉ်အသီး ဒီးပကီးလာပဝံဒီးလီ၊ ဒီးပမးချဉ်ဂု ဘဉ်ဒီးမံလီ၊

၁. ပဝံ နှုမှီတံးဖိဉ်တံးနးလာဟီဉ်ခိဉ်ချုအံးတမံ လာလာနှုပစံးလာပဝံလီ၊ တံးဆုတံးဆါမုဂုတံးဒုဉ် နှုပယုမုဂု၊ ပမုဘဉ် ဒီးပစံးလာပတုဉ်ပဝံလီ၊ ပမု မကမဉ်တံးတမံမံ ဒီးပတုဉ်ဘဉ်ပဝံလာဟီဉ်ခိဉ်ချု အံးလီ၊ ဒီးပစံးလာဒီးဘးပဝံစကီးလီ၊

၂. ပဝံမိပဝံဟံ နှုပတစံးဘဉ်၊ ပစံးလာဒီးဘးမိဒီး ဘးဟံလီ၊ ဒီးမှီပုလာမးအာမးသီအမိအပံ ဒီးလီ ဘဉ်လရဉ်ဖးခိဉ်အပူနှုလီ၊

၃. ပဝံ နှုမှီပဝံအဆိလီ၊ ဒီးမှီတံးကုဉ်ပကံးအ သးနှုပစံးလာကုဉ်ပဝံကုဉ်ပဝံလီ၊

၄. ခိဉ်ပဝံ နှုမှီပတုဉ်ဘဉ်တံးဖိဉ်တံးနးလာဟီဉ်ခိဉ် ချုအံးအကလုဉ်ကလုဉ်နှုပစံးလာပခိဉ်ပဝံလီ၊ နှု ကုကစါယုတကွ၊ သုခိဉ်ပဝံလာဟီဉ်ခိဉ်ချုအံးတ ဘျးခိဉ်ဒီးဘဉ်သုဘဉ်မံ၊ သုမှီနုကုကစါယု ဒီးသု တခိဉ်ဘဉ်လာဘဉ်ပဝံဘဉ်၊

ပတ်

၅. အကပ်ပတ် နှင့်ပတ်စံးဘဉ်. ပတ်းလာတကပ်ပဝး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီအဂ့ၢ်အပီၤလီၤ.
၁. ပဝး နှင့်မ့ၢ်ပုၤကညီအဂ့ၢ်အပီၤအခါးအတနီၣ်န့ၣ်ပတ်း လာပဝးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤအသးတဘဉ်ဘဉ်ပဝးဘဉ်. န မၤနသးတဘဉ်ဘဉ်ပဝးဒီးနကဘဉ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်လီၤ.
၂. ပဝး နှင့်မ့ၢ်တနၢ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလာမၤတနၢ် အိၣ်တကဲဒီးအိၣ်ထုအိၣ်ယးဝဲ ဒီးမံဆူၣ်အိၣ်ယးန့ၣ်ပတ်း လာလီၤတနၢ်ပဝးလီၤ.ဒီးပုၤတနီၣ်နီၣ်စံးလာလီၤလူၢ်ဆံၣ် ဘာလီၤ. ဒီးဖိလၢ်န့ၣ်တဂ့ၤဘဉ်. ပနၢ်ဒီးပလီၤတ နၢ်ပဝးလီၤ.
၃. ပဝး နှင့်မ့ၢ်ပကပ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီအဂ့ၢ်အ ပီၤမၤတၢ်ဖံးတၢ်ပိၣ်ဟ်အသး. ကျဲးစးတၢ်န့ၣ်ပတ်းလာပ ကပ်ပဝးလီၤ. နကွၢ်ကွၢ်ပုၤတဂၤအပကပ်ပဝးမၤသးဒ် လဲၣ်. စကွၢ်ပကပ်ပဝးကစီဒီးယၢ်.
၄. ပတ်ပဝး နှင့်ပတ်စံးဘဉ်. ပတ်းလာပကပ်ပဝးလီၤ.
၁. ပဝၣ် နှင့်မ့ၢ်ထံဆူလၢ်လၢထံလၢ် ဒီးထံဖံးခိၣ်ပလူၢ် ကူထီၣ်အသး ဒီးပတ်းလာထံဆိၣ်ပဝၣ်ထီၣ်လီၤ. လၢ် လၢထံလၢ်မ့ၢ်အိၣ် ဒီးထံဆူဝဲန့ၣ် ဒီးထံဆိၣ်ပဝၣ်ထီၣ်အ သးအိၣ်ဒီးတပီ, အိၣ်ဒီးထံသဝံးလီၤ. ထံဆိၣ်ပဝၣ်ထီၣ် တၢ်ဖဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်လၢ်အိၣ်လၢထံလၢ်သၢ.
၂. ပဝၣ် နှင့်မ့ၢ်ခိၣ်ဖၢၣ်သတိၢ်ဘီန့ၣ်ပကိးလာပဝၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိၣ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်ပဝၣ်န့ၣ်ကံၣ် လၢအဘီအဂီၤလီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်ပဝၣ်န့ၣ်ပပုၤဘဉ်တဘဉ် တဘးလီၤ.
၃. ဆိၣ်ပဝၣ် နှင့်မ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်အပူၤ ဒီးခိဆိၣ်ထီၣ်အဝံလၢအ ပူၤန့ၣ်ပတ်းလာဆိၣ်ပဝၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံလီၤ. ခိတန့ၣ် အပူၤဒီးဆိၣ်ပဝၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံလၢအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ် လီၤ. ဒီးပတ်းဒီးအဆီလၢဆိၣ်ပဝၣ်ဆိၣ်ပဝၣ်လီၤ.
၁. ပဝံ နှင့်မ့ၢ်ပခိၣ်ဟးပတြီပတြျၢ် ပံၢ်ဟၤဟၤ ဒီးပတ်း လာပခိၣ်ပဝံလီၤ. ပဆုၣ်နီၣ်မ့ၢ်ယံၣ်ဒီးပခိၣ်ပဝံလီၤ. ဒီး ပတ်းဒီးအဆီလာပဝံပဝါလီၤ. စဆုၣ်နီၣ်ယံၣ်ဒီးစခိၣ်ပဝံ ပဝါနးကၤ.
၂. ပဝံ နှင့်မ့ၢ်တကံအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျီၢ်ဆါလၢအယံ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစုပခိၣ်ဆါလၢအယံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတ်းလာတၢ်တ ကံပ ဝံပုၤလီၤ.
၃. ပဝံ နှင့်မ့ၢ်ကဆုၣ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတဲသ့ၣ်ကဆုၣ် ဘျဲန့ၣ်ပတ်းဒီးအဆီလၢကဆုၣ်ပဝံလီၤ. ပုၤတဂၤတဲက ဆုၣ်သ့ၣ်တဘီမၤမးအသးကဆုၣ်ပဝံလီၤ.
၄. ထီၣ်ပဝံ နှင့်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုၢ်ထဲဆီဖိတဘျီ ဒီးဟး လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒ်ဆီဖိအသးဒီးပကိးလာထီၣ်ပဝံ လီၤ. ထီၣ် ပဝံန့ၣ်အိၣ်လၢခးလၢဘုကျါ ဒီးမၤအသ့ၣ်လၢဘုအသဘူး ဒီးပုၤတနီၣ်နီၣ်စံးဝဲလၢဖံၣ်ဘီအဆီလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢပ

ပသၢ

- အိၣ်တဂ့ၤဘဉ်. ပမ့ၢ်အိၣ်ဒီးပမၤဘုတနၢ်ဘဉ်စံးဝဲဒၣ် လီၤ.
  ၁. ပတ် နှင့်မ့ၢ်တၢ်လာပကံးအသးန့ၣ်ပတ်းလာပတ်လီၤ. ဒီးပတ်းလာပတ်ပတ်, ပတ်းန့ၣ်ချၢပတ်းဒီးအဆီန့ၣ်လီၤ. ပတဲသ့ၣ်မ့ၢ်တစၢ်ဆါဘဉ် ဒီးပတ်းလာမၤသးပတ်းန့ၣ်ချၢ လီၤ. က့ၣ်ပတ်, ပတ်ပတ်, ပတ်ထီၣ်အသး. တၢ်ခဲလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကံးအသးလီၤ.
  ၂. ပတ် နှင့်မ့ၢ်တၢ်ပကံးအသးဒ်တပူၤအကနၢ်အသးန့ၣ် ပတ်းလာပတ်အသးခဲလၢ်လီၤ. ပကံးဒီးပတ်န့ၣ်ဒ်သး သးလီၤ. သ့ၣ်က့ၣ်ပတ်, ပုၤကညီပတ်အသး, တပူၤက နၢ်ပတ်အသး, တၢ်ခဲလၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပကံးအသးလီၤ. သ့ၣ် တဘီက့ၣ်ပတ်နးကၤ. ပုၤတဂၤတၢ်ကံၣ်အီၤ ဒီးအညၣ်ဂီၢ် ထီၣ်ဒီးပတ်အသးလီၤ. ပုၤတဂၤကူၢ်သ့ၣ်ဒီးပတ်ထီၣ် အသးလီၤ.
  ၃. ပတ်စုၣ်လိး နှင့်မ့ၢ်တၢ်သၣ်သ့ၣ်တၢ်အလၢ်တဖျါ ဘဉ် ဒီးအသၣ်အါဝဲန့ၣ်ပတ်းလာသၣ်ပတ်စုၣ်လိးမးလီၤ. သ့ၣ်တထံးသၣ်သတး ဒီးပတ်စုၣ်လိးမးလီၤ. ဒီးပတ်းလာ ပတ်လိာ်အသးစကိးလီၤ.
- ချၢၣ်ဒိၣ်သ့ၣ်ပတ်လၢလု ထီၣ်ကိးအိၣ်မီးမီးယူၤက့ၤ
ဃီဒိၣ်သ့ၣ်ပတ်လၢလု တၢ်တယူၤက့ၤမ့ၢ်ဘဉ်ဘု
ထီၣ်သ့ၣ်အိၣ်မီးမီးယူၤက့ၤအိၣ်ချၢၣ်သ့ၣ်ယဲၤချၢၣ်အဒု
၄. ပတ် နှင့်မ့ၢ်ယူအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယီပၤတၢ်အခိၣ် န့ၣ်ပတ်းလာယူပတ်လီၤ. ဃီယူသ့ၣ်တဘီအခိၣ်ယူပတ် တက့ၢ်.
  ၅. ပတ် နှင့်မ့ၢ်ဘီဘဉ်တကလုၢ်အသၣ်ပတ်အသးဒီး ပကိးလာဘီဘဉ်ပတ်လီၤ. ဘီဘဉ်ပတ်န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ပ ဖျးတၢ်တကလုၢ်အမုၢ်ဒ်ပထိးအသးဒီးအသၣ်ပတ်အ သးဒီးအသၣ်ဘဉ်ဝဲတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးအသၣ်နီၣ်စုမုၢ်တဘီ ဒီးအိၣ်တဖံးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆီလၢဘီဘဉ်ပတ်ဘီ ဘဉ်ပတ်လီၤ. ဘီဘဉ်ပတ်န့ၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဝံၣ်မးလီၤ.
  ၁. ပဝဲ နှင့်မ့ၢ်ပတ်းလာဒ်ပသးလာပဝဲလီၤ. ပဝဲအံၤပမ့ၢ် ပုၤတၢ်ဒီးဘးဖိလီၤ.ဒီးပတ်းလာပဝဲအံၤပဝဲဒ်စကိးလီၤ.
  ၁. ပသကိး နှင့်မ့ၢ်ပဂီၤမိၣ်လၢပိၣ်ပခံးဒီးပတ်းလာပသကိး လီၤ.
  ၁. ပဝဲၣ် ပဝၣ်အဆီ.
  ၁. ပသး နှင့်မ့ၢ်ပသးအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပိၣ်တိၢ်ကွီၤစုကွီၤ ဒီးပဖျီၣ်ထီၣ်လၢပစုမုၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ.
  ၂. ပသး နှင့်မ့ၢ်ပတ်းလာဒ်ပကစၢ်အံၤလာပသးလီၤ. ပ မၤဒ်ဖဲပသးပလီၤလီၤ. ပပသးပမၤတသ့ဘဉ်. ပကွၢ် လီၤပသးတသက့ၤဘဉ်.ပသးသဘျီန့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တမုၢ် ဘဉ်ပသးအတဟီၣ်တအိၣ်ဘဉ်လီၤ.

ပသုထံမအာပအဲကရးအဖိခါပူ

၁. ပသုသ် နှုဉ်မုာ်ပသိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပသုအိထံးလာ အပူၤနှုဉ်တၢ်ကုာ်လိဉ်အိဉ်ဒ်ပသုဉ်အသိး ဒီးပစံးလာပပ သိဉ်ပသုဉ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိဉ်ဒ်ပသိဉ်ပသုဉ်ကိးမံး ဇးလီၤ.

၁. ပသံး နှုဉ်မုာ်ပပိာ်တၢ်ကွၢ်စုကွၢ်လၢပဖျိဉ်ထီဉ်လၢပစု မုာ်လီၤမုာ်ဂုၤ, ဂုၤကွၢ်လၢပဖျိဉ်လၢကဆိခိဉ်လီၤမုာ်ဂုၤ, ပ စံးလာပသံးလီၤ. မၤနှုဉ်ပသံးတဘိတက့ၢ်. စကပူၤယဲ လီၤ. ကဆိခိဉ်ပသံးနှုဉ်ပသံးယာ်လၢကဆိခိဉ်လီၤနှုဉ် ကဆိဟးတချၢဘဉ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပသံးပသး, ပ သံးပတြၢလီၤ. ပသံးစုပသံးထူပသံးတၢ်စံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၂. ပသးယာ် နှုဉ်မုာ်ပမၤစံးမၤကျၢၤကဆိ ဒီးပဖျိဉ်ယာ် ကဆိအခိဉ်လၢဂုၤကွၢ်လီၤ. ပသးယာ်နှုဉ်မုာ်ထွဉ်လၢအုဉ် ပုၤဂၤဒီးပဖျိဉ်ယာ်အထီခိဉ်လၢဂုၤကွၢ်လီၤနှုဉ်ပစံးလာပသံး ယာ်ထွဉ်ထီခိဉ်လီၤ. ထွဉ်အုဉ်ပုၤကညီဉ်ပသံးယာ်ထီ ခိဉ်လီၤ.

၃. ခိဉ်ပသး နှုဉ်မုာ်ကဆိအခိဉ်နှုဉ်ပကျိၤလၢဂုၤကွၢ်လီၤဒီး တၢ်လၢဂုၤကွၢ်လီၤနှုဉ်ပစံးလာကဆိခိဉ်ပသးလီၤ. ဒီးပုၤတ နီၤနီၤကိးလၢကဆိကမဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာခိဉ်ပ သးခိဉ်ပသးလီၤ. ပသးယာ်ကဆိခိဉ်လၢကဆိခိဉ်ပသး တက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာစုပသးခိဉ်ပသးစကိးလီၤ.

၄. ကိးပသး နှုဉ်မုာ်ပကိးဖးဒိဉ်လၢာ်ဒဉ်ပတဟီဉ်ဒီးပစံး လၢပကိးပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကိးပသးကိးပ သီလီၤ. နကိးပသးကိးပသီတဘးနှုဉ်ဘဉ်မနုၤလဲဉ်.

၅. ခးပသး နှုဉ်မုာ်ပခးတၢ်လၢပဘဉ်ယိဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ တသံဘဉ် ဒီးပတၢ်လီၤသးနာ်အဆဉ် ဒီးအံကသံအါအါ ကလဲာ် ဒီးပခးသိဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ် ဒီးပစံးလာပခးပသး လီၤ. ပုၤတဂၤခးပသးကဆိတဖုဒီးကဆိသံဝဲလီၤ.

၁. ပသံဉ် နှုဉ်မုာ်ကိၤလၢသုတကလုာ်နှုဉ်ပကိးလာပ သံဉ်လီၤ. ဒီးမုာ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢအဆိလီၤ. ပုၤပသံဉ် ဖိနှုဉ်တအိဉ်ဘဉ်ထိးဘဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. ပသၢ နှုဉ်မုာ်ပသုဉ်တၢ်တကလုာ်အလုာ်ဖျါဉ်ဝဲ ဒီးစၢ် ဝဲနှုဉ်ဒီးအခိဉ်နာမူဝဲ ဒီးပကိးလာပသၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလာပသၢပကျၢလီၤ. ဒီးအိဉ်ဒီးဂီၤဒီးဝါလီၤ. ပသၢ ဂီၤပသၢဝါစံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၁. ပသု နှုဉ်မုာ်ဘိဉ်သအိဉ်ကိးဒီးပစံးလာပသုလီၤ. ဘိဉ် သအိဉ်မုာ်ကိးဖးဒိဉ် ဒီးပစံးလာပသုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလာပသုကညီလီၤ. ဒီးပစံးလာပသုပသီပစံးဒီးအ ဆိခိဉ်စကိးလီၤ. ဘိဉ်သအိဉ်ပသုသိဉ်မးဟူၤဟူၤ လီၤ.

၂. ပသု နှုဉ်မုာ်ပကဲးဖးဒိဉ်မုာ်ဂုၤ, ပကိးဖးဒိဉ်မုာ်ဂုၤ, ပ စံးလာပကိးပသုကဲးပသုလီၤ. ပုၤတဂၤဘဉ်တၢ်ဒီးကိး ပသုဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤထံဉ်ဘိဉ်သအိဉ်ဒီးကိးပသုဝဲလီၤ.

၃. ပသုခိဉ် နှုဉ်မုာ်ပုၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိဝဲလၢာ်လၢတကဲဘဉ်က

ပသုထံမအာပအဲကရးအဖိခါပူ

စၢ်ယုဉ်ရှုးအပျါအဘိဉ်ဘဉ်နှုဉ်ပစံးလာပသုခိဉ်လီၤ. ဒီး ပကိးဒီးအဆိလာပသုခိဉ်ပဝါမဲာ်လီၤ. ပသုခိဉ်နှုဉ်ပုၤက ညီကလုာ်ကလုာ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ချၢအံၤထဲပသုခိဉ်ဝဲလၢာ် လီၤ.

၁. ပသုထံ နှုဉ်မုာ်ပုၤထူးပုၤတၢ်လၢအိဉ် ဒီးအစုလီၤခိဉ် ခိဉ်အကျိဉ်အစုတဖုဉ်နှုဉ်ပစံးလာပသုထံလီၤ. ဒီးပစံး လၢပသုထံစကိးလီၤ. ပသုထံအိဉ်ဒီးအဟံဉ်ဖးဒိဉ်ဒီးအ စုလီၤခိဉ်ခိဉ်အါမးလီၤ. ပသုဘုဉ်ပသုထံစံးဝဲဒဉ်.

၂. ပသုထံမအာပအဲကရးအဖိခါပူ. No.124. ၁၂၄. ဝဲ ကရးတဂၤအမါအိဉ်ခံၤအမါဖးဒိဉ်တဂၤအဖိအိဉ်ခံၤ အမါဖိသဉ်တဂၤအဖိတဂၤမုာ်အပိာ်ခါ, အမါဖးဒိဉ်တဂၤ အပိာ်ခါခံၤလိာ်လီၤ. အမါဖးဒိဉ်တဂၤအဖိဝဲကိတ ဂၤအမံၤမုာ်သံလးပိာ်ကးအပုၤတဂၤအမံၤအေရဝီၤသးအ ဝဲတဂၤနှုဉ်စိးဒီးတနၢ်တဆိ အပုၤတဂၤစိးဒီးသီတူၢ်တ ဆိအမါဖိသဉ်တဂၤအဖိနှုဉ်ကဲလၢထီမူအဝဲခံၤန့ဉ် ထီဉ်သံကျဲဒဉ်အပၢ်ကိးမုာ်ဟါလီၤ. အမါဖိသဉ် တ ဂ ၁ သးကါအဖိဝဲဒဉ် ပလာဝဲလဲၤကွၢ်ဝဲလၢကျဲစၢၤ. အတၢ်လဲၤဖိဉ် ထူးဝဲဆူအဆိဉ်စံးကဒါဝဲလၢတၢ်ဖိးအီၤ လဲၤထီဉ်ဆိးဝဲ လၢအဝါ, နဖိခံၤတမုာ်ဘဉ်ပုၤအဂ့ၢ်ဘဉ်. ဖိးမးလာယၤ လီၤ. အပၢ်တခီဒီးတသုဉ်ညါဘဉ်ဝဲဘဉ်. ဒီးနာ်အမါဖိ သဉ်ဒီးအသးဒိဉ်ထီဉ်အဖိစံးဝဲဒဉ်အံၤ, လဲၤဟ့ဉ်ထီမူမၤထီ မူကျိကွၢ်တၢ်တက့ၢ်. ဒီးအမါဖိသဉ်အသုဉ်အသးအသး လဲၤဟ့ဉ်ထီမူလီၤ. အမိာ်တခီအသးအိဉ်အဖိခံၤန့ဉ်ထီ ထီဉ်စုတနာ်ထူတနာ်စံးဝဲယီၤအံၤ ထီမူဧပျါကွၢ်စုဖိအံၤ စကဟ့ဉ်နၢၤလၢထူတနာ်အံၤလီၤ. ထီမူတခီန့ဉ်ဟံးန့ဉ် ထူဟံးန့ဉ်စုန့ဉ်လီၤ. ဒီးပျါကွၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤခံၤဂၤန့ဉ်အမိာ် စံးအီၤဟးသုဝဲထံတခီကိာ်တဘုဉ်လီၤ. အမိာ်ဟ့ဉ်အီၤပ နံဉ်တဖျါဉ်, သဇးတဘုဉ်. ပနံဉ်တဖျါဉ်အံၤတုၤမုာ်တၢ် သဉ်ဝံၤထီဉ်သုသး ဒီးကမၤထီဉ်တၢ်တဂၤတစုတဂၤတ စုန့ဉ်. ဒီးဘျးအိဉ်လၢသုလီၤ. ပနံဉ်တဖျါဉ်အံၤမုာ်ကမၤ ထီဉ်ဝဲမုာ်ကတိၤတၢ်အံၤဟဲလီၤလၢစု. ပနံၤထီဉ်အံၤဟဲ လီၤလၢထူ. ပနံဉ်န့ဉ်ဟံးမုာ်ဆဉ်ဒီးကဲၤထီဉ်လၢမုာ်အူ. အမိာ်မၤလိာ်အီၤဝံၤဒီးဟးဝဲလီၤ. ဟးဟးဝဲတုၤလၢဝုာ်တ ဝုာ်န့ဉ်ဘဉ်လၢဝဲကရးသံ. ပဝုာ်ဖိတခီကွၢ်ဝဲဒဉ်လၢသရဉ် သမၢ်ပဝုာ်ဖိအံၤအိဉ်နီၤတကဲဘဉ်. မုာ်ပကိာ်ယံၤအိဉ် ကဲယာ်. ထံဉ်လၢပုၤခံၤမဲာ်လၢသရဉ်ပုၤခံၤလဲၤဟ့ဉ်န့ဉ် ဝဲအပုၤတဂၤဟံးထီဉ်ဝဲလၢဝဲကရးအလီၤလီၤ. အဝဲတဂၤ ဖုသံနီဉ်ယုအပုၤဒီးဟီဉ်ဝဲလီၤ. စီၤသီတဂၤဟဲဒီးစံးဝဲ. တကဉ်ဧဘဉ်မနုၤနဟီဉ်လဲဉ်. ဒီးစံးဝဲဒဉ်. စပုၤတဂၤ ဟါမၢ်လံ, စီၤသီစံးအီၤဘဉ်ယိဉ်တဂ့ၢ်. ဟးနဲဆူဝုာ်န့ဉ် လီၤ. ယီၤစီၤသီစံးဘဉ်အီၤအသးန့ဉ်ဒီးလဲၤဝဲလီၤ. လဲၤ

ဝဲဖျါယီ၊ ဒီးပသုထံအဟံဉ်မုာ်ဟါန့ၣ်အီၤ ဒီးလဲၤယုမ့ၣ်အူ
 ဒီးပသုထံတခါစံးအခုအပူၤ ပုၤလၢအဟဲယုမ့ၣ်အူန့ၣ်
 ဟ့ၣ်တဂ့ၤဒီးက့ၤဝဲ ဒီးတံးမ့ၣ်ဘူးဆၣ်အူထိးအပန်ၣ်ကီၢ်
 လိာ်န့ၣ်ဒီးကဲၤထီၣ်လၢမ့ၣ်အူလီၤ၊ ဒီးဆူးဝဲဒၣ်လီၤ၊ ပ
 သုထံထံဉ်ယီၤ ဒီးပုၤဟဲယုမ့ၣ်အူတဂၤန့ၣ်သုဟ့ၣ်ဧါ၊
 အခုအပူၤတခါပတဟ့ၣ်ဘၣ်၊ မုာ်ယီၤန့ၣ်လဲၤကိးန့ၣ်ဒီး
 လဲၤကိးဝဲလီၤ၊ ဒီးအတၢ်ဟဲဝဲလီၤ၊ ဘၣ်မုၤလၢနဟ့ၣ်ပ
 မ့ၣ်အူလဲၣ်၊ အဲတခါစံးဆာဝဲစတဟ့ၣ်ဘၣ်၊ မုာ်ယီၤ
 န့ၣ်ဒီးနထံဉ်ဖဲလဲၣ်၊ မးစအူကဲၤထီၣ်စပန်ၣ်လီၤ၊ သံဂီၢ် ဝဲ
 ဒၣ်နပန်ၣ်အံၤမုာ်အဂ့ၤမနုၤလဲၣ်၊ အဲတခါဒီးစပန်ၣ်အံၤ
 ပမ့ၢ်ဘၣ်သနးကးကီၢ် ဒီးပကမၤထီၣ်တံၤသၣ်ဝံၤပသး
 ဘျါလီၤ၊ပျူးဝဲလၢတၢ်ကမၣ်လီၤ၊ စံးအဖိအလံၤက့ၤကွၢ်
 ကံၢ်စပန်ၣ်ခဲၤအိၣ်ဒီးကိးဧါ၊အဖိအလံၤတခါစံးဝဲတအိၣ်
 ဘၣ်၊ နဲနဟ့ၣ်စပန်ၣ်လီၤ၊ အးဝဲဒၣ်လၢထီၣ်မူစုပူၤလီၤ၊
 မၤထီၣ်မူလဲၤကျိသံကွၢ်လီၤ၊ ဝုၢ်တဖျါန့ၣ်လၢနးအံၤတ
 ကျိဘၣ်တၢ်ဘၣ်၊ လဲၤဒုးအိၣ်တၢ်လၢဒီးတကါလီၤ၊ ဒီး
 လဲၤဆုာ်ဝဲလီၤ၊ ဒီးပဒိၣ်အဖိမုၢ်တဂၤထံဉ်လီၤ ဒီးစံးဝဲ
 ဒၣ်၊ ထီမူသ့ၣ်ဧါသုမုၤပုၤတဂၤန့ၣ်မၤအဟဲထီၣ်ဒၣ်
 ကယၢ်ဆူစအိၣ်တက့ၢ်၊ ဒီးထီမူပျါထီၣ်အီၤလီၤ၊
 လဲၤထီၣ်ဝဲ ဒီးပဒိၣ်ဖိမုၢ်တဂၤယါန့ၣ်ဝဲအတၢ်ကမိးအိၣ်
 လၢသးဒီးတၢ်ပူၤတဖျါ၊ အအံၤနၢၤအံၤနမ့ၢ်တသံဘၣ်
 န့ၣ်သးပုၤနီၣ်ယၢတဂ့ၤ၊ ဒီးပိာ်ခွါတခါစံးဆာအီၤပလဲၤ
 ဒုးအိၣ်ပုၤလၢဒီးတကါဒီးပသံဝဲသၢ၊ လဲၤကဒီးဝဲတုၤလၢ
 ပဒိၣ်ဖိဒီးန့ၣ်တဂၤအဖိမုၢ်ထံဉ်လီၤကဒီးလီၤ၊ ထီမူ
 သ့ၣ်ဧါ၊ သုလဲၤဆုာ်ပုၤတဂၤန့ၣ်မၤအဟဲထီၣ်ဆူစအိၣ်
 တက့ၢ်၊ ဒီးထီမူဒုးလဲၤထီၣ်အီၤလီၤ၊ ဒီးပိာ်မုၢ်ယါန့ၣ်အ
 တၢ်ကမၤအိၣ်လၢတဒီးစုတဖျါ ဒီးပိာ်မုၢ်မၤလိာ်အီၤန
 မ့ၢ်တသံဘၣ်န့ၣ်သးပုၤနီၣ်ယၢတဂ့ၤ၊ အတၢ်စံးဆာအီၤပ
 လဲၤဒုးအိၣ်ပုၤလၢဒီးတကးနဲၣ်ပသံဝဲသၢ၊ ဒီးလဲၤဝဲလီၤ၊
 လဲၤဝဲတုၤလၢဝဲကရးဖိမုၢ်တဒါအိၣ်ဝဲကရးအဖိမုၢ်တ
 ဒါထံဉ်လီၤဒီးထီမူဧါ၊ သုလဲၤဆုာ်ပုၤတဂၤန့ၣ်မၤအဟဲ
 ထီၣ်ဒၣ်ကယၢ်ဆူစအိၣ်ဒၣ်ကယၢ်၊ ထီမူတခါစံးဒီးစံး
 ဆာဝဲပသုထံမၤပလဲၤဒုးအိၣ်လၢဒီးတကးပလဲၤတချူး
 လၢဘၣ်၊ ဝဲကရးဖိမုၢ်တခါစံးလီၤ၊ သုကစၢ်ပသုထံန့ၣ်
 မုာ်ဒိၣ်န့ၣ်ယၢပၢဧါ၊ ထီမူပျါဒီးမၤဝဲအတၢ်လဲၤထီၣ်လီၤ၊ပိာ်
 မုၢ်တခါဒီးယါန့ၣ်အတၢ်ကမိးအိၣ်လၢသးဒီးထူပူၤမၤလိာ်
 ဝဲအတၢ်နမ့ၢ်တသံဘၣ်န့ၣ်သးပုၤနီၣ်ယၢတဂ့ၤ၊ မၤ
 လိာ်ဝဲဝံၤဒီးပိာ်ခွါအအံၤနၢၤအံၤစံးဝဲဒၣ်ဟဲကနၣ်ယူဟဲ
 ကနၣ်ယီၤဒီးပဒိၣ်ပပုၢ်ဝဲကရး ဒီးပိာ်မုၢ်ပိာ်ခွါခဲလၢာ်တ
 က့ၢ်၊ အအံၤနၢၤအံၤစမ့ၢ်ဟ့ၣ်ပသုထံအပန်ၣ်ဒီးတကး
 န့ၣ်ဟဲအိၣ်ယၢတဒီးစယံသုတအိၣ်လီၤတံာ်တဂ့ၤ၊ စမ့ၢ်
 တဟ့ၣ်ဘၣ်ပသုထံအပန်ၣ်န့ၣ်ဒီးတကးန့ၣ်ဟဲယီၤ ဒီးစ

ကွၢ်လၢစသးအံၤမးအဘၣ်အကီၢ်ဆိးပူၤဖျါထီၣ်လၢအ
 ခံပူၤမးအသံမးလီၤ၊ လဲၤဝဲဆူပျါပူၤဒီးဒီးတကးဟဲယီၤ
 ဒီးကွၢ်ဝဲလၢအနးဘုလၢန့ၣ် ဒီးဘၣ်ဒီးသံလီၤ၊ ယုာ်ခူ
 သ့ၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ၊ လဲၤအိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲလၢပမ့ၣ်ကမဲအဟံဉ်
 လီၤ၊ ဝဲကရးတခါစံးဒီးမၤအခုအပူၤယုပုၤတဂၤ န့ၣ်ယု
 ဝဲသက့ၤဟံဉ်သက့ၤယီၤ ဒီးထံဉ်ဝဲလၢပမ့ၣ်ကမဲအဟံဉ်
 လီၤ၊စံးဝဲဝဲကရးကိးနၢၤလဲၤအိၣ်အီၤ၊ စလဲၤတဘျီဘၣ်
 စမၤသံဝဲကရးအဒီးတကးန့ၣ်စဘၣ်ယိာ်လၢဝဲကရးကျိ
 သံကွၢ်ဘၣ်ယၢ ဒီးစလဲၤတဘျီဘၣ်၊ ပျါတဂ့ၤလဲၤလဲၤ
 ဒီးလဲၤကစၢ်၊ ဒီးလဲၤဝဲလီၤ၊လဲၤဝဲတုၤလၢဝဲကရးအိၣ်ဒီး
 ဝဲကရးစံးအီၤဘၣ်မုၤနပျါယၢလဲၣ်၊ကစၢ်ဧါစမၤသံဘၣ်
 ကစၢ်အဒီးတကး ဒီးစဘၣ်ယိာ်ကစၢ်ကမၤသံဘၣ်ယၢ
 လီၤ၊ ဒီးဝဲကရးစံးဆာအီၤဒီးတကးပမၤသံတသံထီၣ်
 ဘၣ်၊ နမၤသံန့ၣ်သါတဒီးပသးခုဒိၣ်နီၢ်မးလီၤ၊ နၢအံၤ
 ဧါစကမၤနၢၤလၢစမၤလီၤ၊ ဟ့ၣ်ဝဲအယၢ်ထူတဘျီ၊ အီ
 ကံထူတဘျီ၊ ခိာ်ဖျါထူတဘျီဒီးကိးပဒိၣ်ပပုၢ်စဖိမုၢ်
 အံၤစကမၤဖျါအီၤလီၤ၊နံၣ်နံၣ်နံၣ်နံၣ်ဒီးအိၣ်ယုာ်ဝဲလီၤ၊ အိၣ်
 အိၣ်မိာ်တၢ်ယုာ်ယုာ်အမၤသံဂီၢ်အီၤမုာ်နဘၣ်မုၤလဲၣ်၊ မုာ်
 မိာ်န့ၣ်ဒီးနသးလၢနမၤတဂၤဧါ၊ ဒီးစံးဆာဝဲမိာ်န့ၣ်တမံၤ
 တမိာ် န့ၣ်လၢဘၣ်၊ ဒုးနဲၣ်ထီၣ်ဝဲအသးဒီးစုတဖျါနက့ၢ်
 အံၤခဲ၊ ကွၢ်ဝဲဒီးမၤအဝၤလဲၤ အိၣ်က့ၤ၊ အန့ၣ်တစု အမၤ
 အိၣ်ခဲၤ၊ဆိမိာ်ထီၣ်ဒီးအမၤဝဲတဂၤ၊ အမၤခဲၤမၤအဝၤ
 လဲၤအိၣ်က့ၤကဒီးအန့ၣ်တစုအမၤအိၣ်သၢဂၤလီၤ၊ ဒီး
 ကိးပသုထံန့ၣ်ရုာ်ဝဲအတၢ်လၢာ်ခဲလၢာ်လီၤ၊ အိၣ်ဒီးဆိ
 ကမိာ်ထီၣ်ကဒီးတၢ်လီၤ၊ အမၤသၢဂၤန့ၣ်သံဂီၢ်ကဒီးအီၤ
 မုာ်နဘၣ်မုၤလဲၣ်၊ စဟဲလၢသီတုၤလၢဝဲန့ၣ်စပုၢ်ဟါမၤတ
 ဂၤန့ၣ်အခုအပူၤမုာ်တအိၣ်ဘၣ်ဧါ၊ မိာ်လဲၤဒုးစသးလီၤ၊
 ခီထီၣ်ခုခီထီၣ်ပုၤဒီးလဲၤဝဲလီၤ၊လဲၤဝဲတုၤဒီးဒုးဝဲလီၤ၊ ဒုး
 လိာ်အသးဒီးပုၢ်ဝဲခွါခဲၤဂၤအပုၢ်တခါအသဝီၤအသးနတ
 သ့ၣ်ညါဘၣ်ဧါ၊ အဝဲၤတခါသံလးပိာ်ကး၊ နတသ့ၣ်ညါ
 ဘၣ်ဧါ၊အဝဲၤစံးအီၤ၊ပုၢ်ဧါ၊မုာ်နၢၤဧါ၊ အပုၢ်တခါဝဲဧါမုာ်
 နၢၤဧါ၊တုၤအသ့ၣ်ညါလိာ်က့ၤအသးဒီးအိၣ်တကိးဝဲလီၤ၊
 လဲၤဒုးအပုၢ်ဝဲဝဲသၢထၢလဲၤန့ၣ်ဝဲဆူပုၢ်ဟံးထီၣ်တ
 နံၣ်တဆိသီတုၤတဆိလဲၤဒုးဝဲလၢအပၢ်အိၣ်၊ အပၢ်န့ၣ်ဟူ
 လီၤကံလၢအဖိခွါသံလးပိာ်ကးအသဝီၤသးဒုတနံၣ်သီ
 တုၤလဲၣ်၊ ယၢသၢပၢ်ဧါ၊ကျိနၢၤဧါပၢ်အဲးဧါ၊ ကျိဒီးတဂ့ၤ
 ဖိခွါဧါ၊ ဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲဆူအမိာ်အိၣ်လီၤ၊ အပၢ်လဲၤ
 ကိးအီၤတဟဲဘၣ်ဆူအပၢ်အိၣ်ဘၣ်၊ အပၢ်လဲၤလၢအ
 အိၣ်တခါလီၤ၊ စံးအမၤဖးဒိၣ်န့ၣ်ကညးက့ၤစၢၤယၢတ
 က့ၢ်၊ အမိာ်စံးဖိဧါတၢ်ဒိၣ်မိာ်ဒိၣ်ပၢ်ကျိလၢတဂ့ၤ၊ အဖိ
 ခွါတခါနမၤဖိသၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ယၢတက့ၢ်၊ ဒီးအပၢ်ဟ့ၣ်အီၤ
 ခူၣ်လီၤဝဲလၢတၢ်ပူၤဟံးဖျါထီၣ်ထဲအခိာ်တဖျါလီၤ၊ အ

ပအံ

ဟ်စံးအီၤအိၣ်ကွၢ်နီၤလၢစလီၤ. ပတအိၣ်ဘၣ်ပဝ်အိၣ်လံ. ဒီးကွၢ်ဘဲတုၤလၢအဝ်ဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ပသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢတဘၣ်ဘၣ်ပသးဒီးပတန့ၢ်မၤဘၣ်အဖိအလံၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသ့ၣ်ကွၢ်အီၤလီၤ. ပုၤနီၤန့ၣ်ပသ့ၣ်ကွၢ်အီၤ ဒီးပတန့ၢ်မၤဘၣ်အဖိအလံၤဘၣ်. ဒီးသနီၤလုၢ်လၢတဘၣ်ဘၣ်ပသးန့ၣ်ပမ့ၢ်တဟံးန့ၢ်ဘၣ်. ပမ့ၢ်တမၤဘၣ် ဒီးပစံးလၢပသ့ၣ်စကိးလီၤ. ပုၤနီၤန့ၣ်ပသ့ၣ်အီၤတက့ၢ်. ပုၤတနီၤနီၤပသ့ၣ်ကွၢ်ကစၢ်ယုၣ်ဂ္ၤသရံးအလုၢ်အလၢလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလၢပဒုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်ဟးဆွဲးလီၤ.

၁. **ပသဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတကလုၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢပယီၤဖးဒိၣ်အကီၢ်န့ၣ်ပကိးလၢပသဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢကသဲစကိးလီၤ. ဒီးအက့ၢ်အဂီၢ်မၤသးဒ်ပယီၤအသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပသဲပတြၢလီၤ.

၂. **ပသဲထံ** ဒ်သိးသိးဒီးပသ့ထံကွၢ် ပသ့.

၁. **ပသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသ့ၣ်အတကလုၢ်မၤအသးကိၣ်လိၣ်ကသ့ၣ် ဒီးအိၣ်လၢအသအိထံးလၢအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢပသိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပသိၣ်ပသၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသိၣ်န့ၣ်ပဖိအိၣ်ဝံၣ်ကၢ.

၁. **ပသီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတန့ၢ်ပုၤဂၤဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ် ဒီးပစံးလၢပသီလီၤ. ပသီတၢ်ပုၤဂၤဒီးဟံၣ်ဒုၣ်တဂ့ၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသီပသါလီၤ. ပတန့ၢ်ပုၤဂၤဒီးပုၤဂၤမ့ၢ်ဂဲၤန့ၣ်ပမ့ၢ်ဟံၣ်ဆူၣ်ပကိးပသးဒီးပစံးလၢပသီလီၤ.

၂. **ပသီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျိၤတူၢ်ပယီၤဒုဒီးပျံၤ ဒီးပဟ်ဒိၣ်ထီၣ်ပဟၢဖၢတုၤပျံၤတၢ်ဒီးပစံးလၢပသီလီၤ. စကျိၤတူၢ်စယီၤဒုဒီးပျံၤတၢ်ဒီးစပသီဒီးပျံၤတၢ်ဝဲလီၤ. စကျိၤသ့ၣ်ယံၣ်တဘိလၢစယီၤဒုဒီးစပသီတၢ်ဝဲလီၤ.

၃. **ပသီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘုၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ပသီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးပဟၢဖၢဖၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပဟၢဖၢပသီလီၤ. ပမ့ၢ်အိၣ်ကမၣ်တၢ် ဒီးပမံလၢမနၤန့ၣ်ပဟၢဖၢဖၢ, ဖၢထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢပဟၢဖၢပသီလီၤ. စဟၢဖၢတမ့ၢ်ဘၣ်ပသီနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသီပသါလီၤ.

၅. **ပသီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်လၢပဖိမ့ၢ်ဂုၤ, ဟုလၢပစုၣ်လီၤလၢထံမ့ၢ်ဂုၤ, ပဟ်လၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၤဒီးအါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသီထီၣ်လီၤ. ဟုကဘုၣ်ဒ်အါထီၣ်အသိးမ့ၢ်ဂုၤ, မုၢ်ထီၣ်ပိၤပုၤဒ်အါထီၣ်အသိးဂုၤ, ပစံးလၢပသီထီၣ်လီၤ. ဟုတပူၤစုၣ်လီၤလၢသီန့ၣ်တပျဲၤဘၣ်သပၤဘၣ်. တုၤကဘုၣ်ဒီးပသီထီၣ်အသးဒီးပုၤသပၤလီၤ.

၆. **ပသီ** န့ၣ်မ့ၢ်ကးအဆိဒီးကိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကးဖးဒိၣ်လၢပကလုၢ်ဖးဒိၣ် ဒီးပကိးလၢပကလုၢ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ပစံး

ပအါး

ဒီးအဆိလၢကးပသ့ကးပသီ. ကိးပသ့ကိးပသီလီၤ.

၁. **ပဟံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုၢ်လၢအဆိဝဲလၢဂုၤဝဲလၢပမၤကဘိ, ပမၤတလၢ, ပမၤလီၤဆုၣ်နီၤ, ပမၤအိၣ်မုၢ်အလီၤဒီးပကိးလၢပဟံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပဟံၣ်ပဟံၣ်လီၤ. ပဟံၣ်န့ၣ်ပမၤကဘိမိးဂုၤကၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ပဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်အဆိအဆိးအသိးလီၤ. ဒီးဒ်အကအါအသိးလီၤ. သ့ၣ်တထံးန့ၣ်သ့ၣ်ပုၤပဟၢလဲၣ်. သ့ၣ်သ့ၣ်ပဟၢပဂံၢ်တဘၣ်ဘၣ်. သက့ၢ်န့ၣ်သ့ၣ်တပဟၢဒီးသံဝဲလီၤ. ပုၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တပဟၢဒီးသံစကိးလီၤ.

၁. **ပဟိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးတကလုၢ်အလၢဒ်ဝံၣ်လၢအသိးဒီးပကိးလၢပဟိၣ်လီၤ. ပဟိၣ်န့ၣ်အလၢအကန့ၢ်အုၣ်ဝဲဒီးဘၣ်တူၢ်ပုၤန့ၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအဘိထဲစုဆၣ်ဒီးမဲထီၣ်ဝဲတခိၣ်တခိၣ်န့ၣ်အါဘိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပဟိၣ်ပဟိၣ်လီၤ.

၁. **ပအံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုၢ်န့ၣ်အမ့ၢ်ပံၣ် ဒီးမဲးဘူးတၢ်န့ၣ်ပကိးလၢပအံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပအံပညီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဒီးအဆိလၢပအံပညီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဒီးအဆိလၢပအံပစိလီၤ. ဒီးပအံန့ၣ်အိၣ်အကလုၢ်ကလုၢ်လီၤ, ပအံကီထီ, ပအံတကျၢ်ခိၣ်, ပအံပနၢ်နၢၤ, ပအံနၢ်မူ, ပအံဖးဒိၣ်, ပအံဘု, ပအံဘိ, ပအံမဲရဲ, ပအံယီဖးမဲး, ပအံသူသး.

၂. **ပအံကီထီ** န့ၣ်အသၣ်ထီတစဲးမဲး ဒီးပကိးလၢပအံကီထီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပအံကီထီပအံကီထီလီၤ.

၃. **ပအံတကျၢ်ခိၣ်** န့ၣ်အသၣ်ဂီၢ်ယုဒီးပကိးလၢပအံတကျၢ်ခိၣ်လီၤ. ပအံတကျၢ်ခိၣ်န့ၣ်အသၣ်ဂီၢ်ယုဒ်တကျၢ်ခိၣ်အဆူၣ်သိးစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ပအံပနၢ်နၢၤ** န့ၣ်အသၣ်ထီဒီးကုၣ်ဝဲတစဲးမဲး ဒီးပကိးလၢပအံပနၢ်နၢၤလီၤ. ဒီးအဘုၣ်တဂီၢ်ဘၣ်. အဘုၣ်သူဝဲလီၤ.

၅. **ပအံနၢ်မူ** န့ၣ်အသၣ်နၢ်မူဝဲဒီးပကိးလၢပအံနၢ်မူလီၤ. ပအံနၢ်မူန့ၣ်အမ့ၢ်နၢ်မူဝဲလီၤ.

၆. **ပအံဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပအံတကလုၢ်လၢအမ့ၢ်တပံၣ်တဝ်ဘၣ်ဒီးပကိးလၢပအံဘုလီၤ. ပအံဘုန့ၣ်အမ့ၢ်တစဲးဘူးတဝ်ဘၣ်ဒီးမၤသးဒ်မ့ၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

၇. **ပအံဖးဒိၣ်** န့ၣ်အသၣ်သ့ၣ်ဝဲ ဒီးပကိးလၢပအံဖးဒိၣ်လီၤ. ပအံဖးဒိၣ်န့ၣ်အသၣ်သ့ၣ်တဖိလီၤ. ပအံဖးဒိၣ်ပအံဖးကျိၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၈. **ပအံဘိ** န့ၣ်အဘုၣ်ဘိကံၢ်ကလၢ် ဒီးပကိးလၢပအံဘိလီၤ. ပအံတၢ်ပအံဘိစံးဝဲဒၣ်.

၉. **ပအံမဲရဲ** န့ၣ်အသၣ်ပြီကဒ် ဒီးထီဝဲစုဒုတစဲးမဲးဒီးပကိးလၢပအံမဲရဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပအံမဲတၢ်ပ

အိမဲရဲလီၤ.

၁၀. **ပအံ့ဃီပးမဲ** န့ၣ်စတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. တလၢမၤလၢစံာ်ပူၤပူၤတနီၤနီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **ပအံ့သူသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအံတကလုာ်လၢအသးသူဝဲန့ၣ်ပကိးလၢပအံသူသးလီၤ. ပအံသူဘၣ်ပအံသူသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်ဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးတနီၤလီၤ.

၁. **ပအာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတံာ်တၢ်ပူၤလၢပစုညါသး ဒီးပစံးလၢပအာလီၤ. ပအာပအာပီၤပူၤလၢနစုညါသးတက့ၢ်. ယုာ်ယုာ်န့ၣ်ပူၤန့ၣ်ပအာတံာ်အခိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢပအာတံာ်. ပအာယၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. ထီရီၤပမၤတံာ်တၢ်ပူၤလၢပစုညါသးန့ၣ်ပစံးလၢပအာလီၤ. ပုၤတဂၤဟီၣ်န့ၣ်ပအာတံာ်အကိၣ်ပူၤတက့ၢ်.

၁. **ပအာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်စုလီၤပသးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပအာၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပအာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤပအာၣ်စကိးလီၤ. ဒီးခိၣ်ဘၣ်ဒီးလၢဒီးပအာၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ခိၣ်စုတဘိအခိၣ်လီၤပအာၣ်ကွၢ် ဒီးပဆးထီခိၣ်တန့ၣ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအာၣ်ပအာၣ်လီၤ.

၂. **ထိးပအာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢကံၣ်ဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးန့ၣ်ပကိးလၢထိးပအာၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပလီၤမဲၤစကိးလီၤ. ထိးပအာၣ်န့ၣ်အမိၢ်ပုၤထဲထွဲၣ် ဒီးတနီၤနီၤဆးန့ၣ်ထွဲၣ်တန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢထိးပအာၣ်ထိးပအာၣ်လီၤ.

၁. **ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဆးလၢမံဆူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမံပအုးလီၤ. ပုၤဆးတဂၤမံဒၣ်တၢ်ပအုးပအုးလီၤ.

၂. **ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘိၣ်ဝဲလၢအစုအခိၣ်ဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပအုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပအုးဒုးစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဘိၣ်မးပအုးဒုးလီၤ. ပုၤတဂၤဘိၣ်ပအုးမးလီၤ. ပုၤတဂၤဘိၣ်မးပအုးပအုးလီၤ. ဒီးတၢ်လၢမၤသးကမ့ၢ်ဆူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးပအုးဒုးလီၤ. ထံပိာ်ဒုၣ်တကျိကပုၤဆူၣ်ပအုးဒုးလီၤ. ပိာ်မုၢ်တဂၤဘိၣ်မးပအုးဒုးပုၤမးလီၤ.

၃. **ကီၤပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတသါဘၣ်ပကိးယၢ်ပသါဒီးပစံးလၢကီၤပအုးလီၤ. ပုၤတဂၤကီၤပအုးတပန့ၣ်ဒီးသါထီၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကီၤပအုးကီၤပအုးလီၤ.

၄. **ဟံပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံပဖိပမါလၢဟံၣ် ဒီးပတဒုးမၤဘၣ်တၢ်ယၢ်တံာ်စံာ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟံပအုးလီၤ. ပုၤတဂၤဟံပအုးအမါလၢဟံၣ်ဒီးတဒုးမၤဘၣ်ဝဲအတၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံပအုးဟံပအုးလီၤ.

၁. **ပအုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဆးအိၣ်အနီၤထံန့ၣ်ဘိၣ်ကိာ် ဒီးဘိးထီၣ်ကွၢ်နီၤထံန့ၣ်ပစံးလၢပအုၣ်လီၤ. ပုၤဆးပအုၣ်ထီၣ်လၢအနီၤထံစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအုၣ်ပအုၣ်လီၤ.

၁. **ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ဆိၣ်ထီၣ်အဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်

ဒီးအဝဲကဲထီၣ်လၢဘျၢၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပအုးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပအုးပအုးလီၤ. ဒီးပအုးန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ယံၣ်ပအုးလီၤ.

၂. **ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟၢၤဖၢပံာ်ဒီးဆဲးတီၢ်ထူးထူး ဒီးပစံးလၢပသးပအုးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်ပအုးပသးပညီလီၤ. ပုၤတဂၤသးပအုးနးကၢ. ကဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်လူလီၤ. ပုၤတဂၤအသ့ၣ်ပအုးအသးပညီနးကၢ.

၃. **ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမဲၤသၣ်ဆါလၢအပုၤပူၤ ဒီးပစံးလၢပမဲၤပအုးလီၤ. စမဲၤဘၣ်ဒီးပအုးဆါကၢ. စမဲၤသၣ်ပအုးပအုးန့ၣ်စက့ၢ်တၢ်တဖျါတၢ်ဘၣ်. ပုၤတဂၤအမဲၤဆါဒီးအမဲၤပအုးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဘိၣ်သအိၣ်ပအုး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘိၣ်သအိၣ်ကအုးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ကိးပသ့လီၤ.

၁. **ပအိး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်ပုၤအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပအိးလီၤ. ပုၤအိၣ်ပအိးဒီးစံးဝဲဒၣ်. ဘုၤပုၤကုပအိးမးလီၤ. ကသံၣ်ပုၤပလီပအိးဒီးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်စုခိၣ်ဖျါလီၤပသးလီၤပၤဝဲ ဒီးပစံးလၢပအိၣ်လီၤ. ထးလူခိၣ်ပအိၣ်ဒီးစလုာ်တန့ၣ်လၢဘၣ်. ထီရီၤတၢ်ခိၣ်စုလီၤပၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤပအိၣ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိၣ်ပအိၣ်စကိးလီၤ.

၂. **ပအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ်အမုၢ်ထဲစုဒုၣ်ခိၣ်ဒုၣ်ဒီးပကိးလၢပအိၣ်အမုၢ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဒီးအမုၢ်သူတကလုာ်အဝါတကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပအိၣ်ဝါတကလုာ်. ပအိၣ်သူတကလုာ်လီၤ. ပအိၣ်ဝါအမုၢ်န့ၣ်ပမၤကဟၣ်ဒါလီၤ.

၁. **ပအိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးတလုာ်ဒ်ကျိၣ်ဘုၣ်အသိးတစဲးစဲး ဒီးအဖံးန့ၣ်ပမၤစၢလၢတလၢပျဲန့ၣ်ပကိးလၢပအိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပအိပအိလီၤ. ပအိန့ၣ်အဖံးအိၣ်ဒီးအလုၤဒီးတလၢပျဲဒီးဆးဝဲလၢစၢလီၤ.

၂. **ပအိလုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိအဖံးန့ၣ်ပုၤဟံးန့ၣ်ဝဲအကဘျးဒီးပစံးလၢပအိလုၤလီၤ. ပအိလုၤန့ၣ်ပုၤဟံးန့ၣ်ဝဲဒီးမၤဝဲလၢပျဲလီၤ. ဒီးဆးဝဲလၢစၢလီၤ. လၢန့ၣ်ဖိခိၣ်မၤတၢ်သုဒီးလီၤ.

၃. **ပအိထုးပအိထံ** န့ၣ်မ့ၢ်အိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကတိၤပူၤလီၤ.

၁. **ပအိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်လီၤတၢ်လၢပုၤဂၤအစုပူၤ ဒီးပစံးလၢပအိးလီၤ. ပအိးယုာ်, ပအိးဟ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပအိးဟ့ၣ်တၢ်ဘျၢၣ်လၢပဒိၣ်စုပူၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိးပရးလီၤ.

၂. **ပအိးယုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးယုာ်ပိာ်မုၢ်ဒီးပိာ်ခွါန့ၣ်ပစံးလၢ

ဟ်ယာ်

ပအီးယုာ်လီၤ. ပအီးယုာ်ပိာ်မုာ် ဦးပပိာ်ခွါန့ၣ်ပစံးလာ် ပိာ်မုာ်န့ၣ်မုာ်ပိာ်ခွါအဝဲန့ၣ်အမါလီၤ. ပစံးဒ်န့ၣ်ဒီးပစံး လာ်ပအီးယုာ်လီၤ. တမ့ၢ်န့ၣ်သက့အမါဒီးပစံးလာ်အမါ န့ၣ်မုာ်ပပအီးယုာ်အီၤလီၤ. ပုၤတဂၤပအီးယုာ်ယၤဒီးအ မါ. ပုၤတဂၤပအီးယုာ်ယၤဒီးစမိာ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပအီးယုာ် တၢ်န့ၣ်မုာ်ပစံးသီးယုာ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ပအီး ပအးလီၤ

၁. ပါ န့ၣ်မုာ်ပုၤဆံးကိးအဟံၣ်န့ၣ်တကျါဘၣ်ဒီးကိးဝဲလာ် ပါလီၤ. ပါလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤလံၤ. ပါဟဲက့ၤမိာ်မနုၤလဲၣ်. ပါ ဟဲက့ၤမိာ်န့ၣ်ယၤညာ်အါကၤ.

၂. ပါ န့ၣ်မုာ်ပုၤဂၤမၤတၢ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤ ဒီးပစံးလာ်ပါန့ၣ် ဒီးပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤလိာ်ကွီၢ်တဆိဒီးပါန့ၣ်ဒီးယၤလီၤ. မၤစကဲလၢသးသ့ၣ်ဒီးပါန့ၣ်ဒီးယၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤစုး တလီၢ်ဒီးပါန့ၣ်ဒီးယၤဒီးမၤစကိးစမၤဒီးအီၤလီၤ.

၃. ပါကလံာ် န့ၣ်မုာ်တၢ်ကြိၣ်ကြိၣ်န့ၣ်ပစံးလာ်ပါကလံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်သပါကလံာ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤကိးကြိၣ်ကြိၣ် ယၤပါကလံာ် ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤလဲၣ်. နဟဲဆူၣ်ပုၤ ဒီးနတက့ၤမိာ်တၢ်နီၣ်တမံၤန့ၣ်နဟဲမၤမနုၤသပါကလံာ် လဲၣ်.

၄. ပါရမံ န့ၣ်မုာ်တၢ်အံၣ်တၢ်ကွံၣ်န့ၣ်ပကိးလာ်ပါရမံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ခူၣ်သပါရမံလီၤ. ပုၤလာ်ပါရမံအိၣ် ဝဲန့ၣ်မုာ်အိၣ်ဒီးတၢ်အံၣ်တၢ်ကွံၣ်လီၤ. ပါရမံအါထီၣ်ဝဲန့ၣ် မုာ်တၢ်အံၣ်အါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၅. ကပါ န့ၣ်မုာ်ကပူအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ထးပျံာ်လၢအက န့ၣ်ပကိးပဝံာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ကပူကပါစံးဝဲဒၣ်.

၆. စပါ န့ၣ်မုာ်စပိအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤလၢကတိၤတၢ်အ ကလုာ်တမုာ်ဘၣ် ဒီးကတိၤတၢ်ဒ်ပုၤသးဒိၣ်ထီၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်စပိစပါစံးဝဲဒၣ်.

၇. ပပါ န့ၣ်မုာ်စပိအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤဒၣ်တၢ်ကူတၢ်သိး န့ၣ်ပတချံးဘၣ်တစီဒီလီၤ. ဒၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဆူတလါ ပုၤစပိစပါတဂ့ၤ.

၈. စဲပါ န့ၣ်မုာ်ပုၤလၢခံဝဲဆါ ဒီးလဲၤတၢ်အခံဝံာ်ဝဲယၢ် ခိယာ်ခိန့ၣ် ဒီးပစံးလာ်လဲၤတၢ်စဲပါစဲပါလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလာ်စဲပါစဲပါလီၤ. ပုၤတဂၤအခံဝဲဆါဒီးလဲၤတၢ်စဲ ပါစဲပါလီၤ.

၉. တပါ န့ၣ်မုာ်တရီအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤမၤအၢပုၤမုာ်ဂ့ၤ, ပုၤကတိၤအၢပုၤမုာ်ဂ့ၤ, ပစံးလာ်မၤပုၤတရီတပါလီၤ. ပုၤ တဂၤအမါမၤတရီတပါအံၣ်ဘးအံၣ်ဘၢအီၤလီၤ. ပုၤတဂၤအမါတအံးတကွီၢ်အီၤကစီဒီ ဒီးအမါမၤတရီတ ပါဒီးအမါမၤလဲၤခွဲဒၣ်ဖိခိၣ်ဖိလဲၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤ န့ၣ်မၤတရီတပါအဝါ ဒီးပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်မၤအမါတရီတ ပါလီၤ. ဒီးကတိၤဝဲတရီတပါစကိးလီၤ. ကတိၤဝဲတရီ

ဟ်

တပါန့ၣ်ဒိဝဲဒီးထွံၣ်ဒီးထိး ဒီးဒုးအိၣ်ဝဲလာ်တလံာ်တခံ လီၤ. ပစံးလာ်သရီသပါစကိးလီၤ.

၁၀. တပါ န့ၣ်မုာ်တဆါအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်တၢ်လၢတကြါး တယီၤဘၣ် ဒီးပုၤန့ၣ်ပစံးလာ်တဆါတပါဒီးပုၤလီၤ. တၢ် မုာ်ထးသံန့ၣ်တဆါတပါဘၣ် ဒီးပုၤဖိၣ်ဖိဘၣ်. ပဒိၣ်အ ပိးအလီန့ၣ်တဆါတပါဘၣ်ဒီးပုၤဖိၣ်ဖိနီၣ်တမံၤဘၣ်.

၁၁. တပါ န့ၣ်မုာ်တမုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်တမုာ်ပိာ်တၢ်အ ပိးအလီခဲလာ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလာ်တမုာ်တပါလီၤ .

၁. ဟ် န့ၣ်မုာ်ပုၤလၢမၤလိာ်ထီၣ်ပုၤန့ၣ်ပကိးလာ်ပါလီၤ. ဟ်အသ့ၣ်အထံကဲထီၣ်လၢပုၤလီၤ .

၂. ဟ်ကစါ န့ၣ်မုာ်ကစါယွၤန့ၣ်ပကိးလာ်ပါကစါလီၤ. ဒီး ပမုာ်ဘါကစါယွၤ ဒီးပကိးထီၣ်ကစါယွၤအမံၤန့ၣ်ပစံး လာ်ပါကစါဖိကစါသးစီဆုံကစါစံးဝဲလီၤ.

၃. ဟ်ကဝုၤ န့ၣ်မုာ်ဂဲၤကလံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပချံးပစုဒီး ပဟ်စါပသးန့ၣ်လီၤ. ဂဲၤကလံာ်ဟ်ကဝုၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးပ စံးလာ်တဂ့ၤစကိးလီၤ.

၄. ဟ်ကလုၤ ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာ်ဂဲၤကလံာ်ဟ်ကဝုၤ လီၤ.

၅. ဟ်စါသး န့ၣ်မုာ်ပိာ်တကလုာ်အဖိဒ်ဖိဒုၣ်ညါအသိး ဒီးပစံးလာ်ဟ်စါသးလီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်ဒီးအလုာ်ဖုၣ် တကလုာ်အလုာ်ထီတကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်ဟ်စါသး အမုာ်တကလုာ်ဟ်စါသးအခါတကလုာ်လီၤ.

၆. ဟ်ပိာ် န့ၣ်မုာ်ကသံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်တၢ်လၢပမၤ ဘျါတၢ်ဆူတၢ်ဆါသ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲဘိန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဟ်ပိာ်စံး ဝဲဒၣ်.

၇. ဟ်မူ န့ၣ်မုာ်ကသံၣ်လၢပအိၣ်ပသံတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပကိး လာ်ပါမူလီၤ. ဒီးပနံၤဟူထဲအမံၤ ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တ ခိၣ်ဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာ်သံၣ်ပမူလီၤ.

ဟ်မူအချံးအိၣ်ဒီးဘိးဂဲၤက့ၤပုၤလၢအသံ

၈. ဟ်ယာ် န့ၣ်မုာ်ပမိာ်အဝါဖိသ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလာ်ပါယာ် လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာ်ဟ်ယာ်ဟ်ယာ်လီၤ. ပဟ်နီၤနီၤ မုာ်သံဒီးပမိာ်န့ၣ်အဝါဖိသ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလာ်ပါယာ်လီၤ. ဒီးပ ကိးလာ်ဖါတၢ်စကိးလီၤ.

၉. ဟ်ယီၢ် မုာ်ဟ်ယာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပမိာ်အဝါဖိသ့ၣ်န့ၣ် လီၤ. ဟ်ယီၢ်ဟ်ယာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၀. ဟ်သဃုၤ န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာ်ဟ်သဃုၤဒီးမုာ် ပုၤကညိအမံၤလၢပစံၣ်တၢ်ပူဂံၢ်ခိၣ်အူန့ၣ်လီၤ.

၁၁. ဟ်သံ န့ၣ်မုာ်ဟ်မူအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ကသံၣ်အထးလၢ ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဟ်သံနီၤနီၤအိၣ်စကိးလီၤ. ပသးပုၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးခဲကနံၣ်အံၤအိၣ်လၢလံာ်ပုၤလၢပစံး ဝဲလာ်ပါသံသ့ၣ်ပစိလီၤ. ဒီးဟ်သံန့ၣ်အိၣ်ဒီးအထးလီၤ.

၁၂. ကဟ် န့ၣ်မုာ်ကသံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤလၢဝါတၢ်

ဆါ ဒီးမာသုဂ်ဂံဝ်ဘိအကမုဂ်ကမ္မိအကလုာ်ကလုာ် နှံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကသံဉ်ကဟ်. ဒီးတသံဉ်တ ဟ်လီၤ.

၁၃. **ကဟ်** နှံမုာ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်တစုတစုဒီးပစံးလၢ လဲၤတၢ်ကဝ်ကဟ်လီၤ. ပုၤဆံးလၢလဲၤတၢ်တသုဒီးဘဉ် ကစီဒီးဘဉ်နှံလဲၤတၢ်ကဟ်လီၤ. ဒီးပုၤမူၤသးလဲၤ တၢ်ကဟ်ကဟ်စကီးလီၤ.

၁၄. **ကဟ်ကလု** နှံမုာ်ပသုဉ်တၢ်ထံး ဒီးဝဲထီၣ်အဂံၢ်တ ကျၢဘဉ် ဒီးယံၤဝဲယံၤခီၣ်နှံပစံးလၢမၤသးကဟ်က လုလီၤ. ဘုအဂံၢ်မုာ်တကျၢဘဉ် ဒီးမၤသးကဟ်ကလု လီၤ. ဒီးထီၣ်တၢ်ခိၣ်တကျၢဘဉ် ဒီးဝဲလဲၣ်လီၤနှံပစံး လၢကဟ်ကလုလီၤ.

၁၅. **ကဟ်ကဟ်** ကဟ်ကလုကဟ်ကဟ်လီၤကဟ်ကဟ်လၢ ကဟ်အကျိတက့ၢ်.

၁၆. **ကဟ်ဘိၣ်ဘိ** နှံမုာ်ပလဲၤတၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤလၢချံ ပူၤဒီးပတသုဉ်ညါဘဉ်မုာ်မုာ်ထီၣ်နှံပစံးလၢမၤသး ကဟ်ဘိၣ်ဘိလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤတပဟးဖျိး ဒီးပကွၢ်တၢ်မၤအသးကဟ်ဘိၣ်ဘိမုာ်ဆူလဲၣ်ခိဆူလဲၣ်ခိ ပတသုဉ်ညါဘဉ်.

၁၇. **ဟ်** နှံမုာ်ပဟံးထီၣ်တၢ် ဒီးပဒုးအိၣ်လၢအလီၢ်တပူၤ ပူၤဒီးပစံးလၢဟ်လီၤ. ဟံးထီၣ်ယံၤဒီးဟ်ဖဲအလီၢ်နှံတ က့ၢ်. ဟ်က့ၢ်ကသံဉ်ပလီၤလၢအလီၢ်. ဟ်ထီၣ်က့ၢ်သပၤ လၢအလီၢ်လၢရံခိၣ်နှံတက့ၢ်. ဟ်ကွံာ်တလၢနှံဆူအ ဂၤတက့ၢ်. ဟ်ခူသုဉ်ကွံာ်ဒီးနှံတက့ၢ်. ပုၤဆံးကလိာ် ဘဉ်ဖုးလီၤ. ဟ်တဒၤမ့ၢ်လၢကတက့ၢ်. မ့ၢ်ကိာ်တံၢ်ယၤ နးကၤ. ဟ်စုလၢတလၢပူၤ.

၁၈. **ဟ်** နှံမုာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထီၣ်တမံၤမုာ်စီအမိာ်ဒီးပစံး လၢဟ်လီၤ. ထွံၣ်ဟ်ဒီးအမိာ်, ဆိဟ်ဒီးအမိာ်, ကသုဉ်က ဆိပိၣ်စီပနီၤမၤနှံဟ်ဒီးအမိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ပိာ်လၢဟ်လီၤ. ထွံၣ်ဟ်ထွံၣ်ဟ်ဒီးဒီးအမိာ်စးဝဲဒၣ်.

၁၉. **ဟ်** နှံမုာ်ပမၤအိၣ်ထီၣ်ပတကဲာ်ပဝးထီၣ်တမံၤ ဒီး ပစံးလၢပဟ်ပသးလီၤ. ဟ်ဂုၤသး, ဟ်ကမိာ်သး, ဟ်နု သး, ဟ်ပျါသး, ဟ်ရဲဟ်ရီသး, ဟ်မဲာ်နၢကညါ, ဟ်ဆူဉ် သး, ဟ်ဆါသး, ဟ်ဒိၣ်သး, ဟ်တၢ်ကမၢ်, တၢ်လၢပုၤက ညီနှံထုးထီၣ်ဖျါအတကဲာ်ပဝးတဂၤတမံၤတဂၤတမံၤ ဒီးပစံးလၢဟ်အသးလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤနှံဟ်ဂုၤအသး, တနီၤနီၤနှံဟ်ကမိာ်အသး, တနီၤနီၤနှံဟ်နုအသး, တနီၤနီၤနှံဟ်ပျါအသး, တနီၤနီၤနှံဟ်ရဲဟ်ရီအသး, တနီၤနီၤနှံဟ်သးကၢၣ် ဒီးနီၤတနီၤနှံဟ်အမဲာ်နၢက ညါ, တနီၤနီၤနှံဟ်ဆူဉ်အသး ဒီးတနီၤနီၤနှံဟ်ဆါအ သးဒီးတနီၤနီၤနှံဟ်ဒိၣ်အသးဒီးတနီၤနီၤနှံဟ်တၢ်မုာ်

လၢပုၤကအလီၤလီၤ. ဒီးလၢနှံဖိခိၣ်ဟ်အသးအါဒီး လီၤ.

၂၀. **ဟ်ကတီၢ်** နှံကွၢ်လၢကတီၢ်အကျိတက့ၢ်.

၂၁. **ဟ်ကမီ** နှံမုာ်ပဟ်တၢ်ပဘဉ်ယိၣ်ကသုဉ်ဖးဒီးပ ဟ်ကယီၤဒီးခါနှံပစံးလၢဟ်ကမီလီၤ. ပဒၤန့ၢ်သပၤလၢ ကုပူၤနှံပဟ်ကမီဒီးပတဆိၣ်တၢ်ဘဉ်လီၤ. ဟ်ကမီမ့ၢ် အူဒၤလၢစီၤနီၤခိၣ်ကမီလီၤသရိၣ်ကလံာ်စးတက့ၢ်. ဟ် ဆူဉ်ဆူဉ်တဂ့ၢ်. ဟ်ကမီထီၣ်သးနှံပဟ်ဆါထၢၣ်ဒ်ပခံ သုတတုၤလီၤယိၣ်ခိၣ်တဂ့ၢ်. ဒီးပစံးလၢပဟ်မီထီၣ်ပသး လီၤ. ပမုာ်ဆူဉ်နီၤတၢ်ဘဉ်တတမံၤမံၤ ဒီးပုၤဂၤမုာ်ထုးဒီး ဟ်ကမီထီၣ်ပခံလီၤ. နဆူဉ်နီၤတၢ်ဘဉ်ယဉ်စထုးတန့ၢ် ဘဉ်. ဟ်ကမီထီၣ်နခံတက့ၢ်.

၂၂. **ဟ်ကမိာ်အသး** နှံမုာ်ပုၤအိၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်မုာ် ဂုၤ, ပုၤအိၣ်ဒီးအဖိအလံၤအါမုာ်ဂုၤ, ဟ်ထီၣ်ထီအသးဒီး ပစံးလၢဟ်ကမိာ်အသးလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ် ခိၣ်ဒီးဟ်အသးကမိာ်တြိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးအဖိတံာ် လံၤခါဒီးဟ်ကမိာ်အသး ဒီးကတိၤဒုဉ်ဒုဉ်ပုၤဂၤလီၤ. ပုၤလၢဟ်ကမိာ်အသးနှံ ကတိၤဒုဉ်ဒုဉ်ပုၤဂၤတပးကဲ ပုၤဂၤလၢတၢ်နီၤတမံၤဘဉ်. အူထီၣ်အသးနှံပစံးလၢဟ် ကမိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ကမိာ်ဟ်ကမိာ် အသးလီၤ.

၂၃. **ဟ်ကပီ** နှံမုာ်ပထီၣ်ဒုးဒီးပဟ်လီၤပျီတၢ်ပျီပူၤလၢ ခုးကျၢ်ပူၤနှံပတထီၣ်လီၤဘဉ်ဘုဒီးပစံးလၢပဟ်ကပီ လီၤ. သုမုာ်ထီၣ်ဒုး ဒီးဟ်ကပီဟ်လီၤလၢခုးကျၢ်ပူၤ တကဝီတက့ၢ်. ဟ်ကဝီဟ်ခိၣ်လၢခုးကျၢ်ပူၤနှံတြိာ် ဟ်လီၤတဖျါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ကပီဟ်က ပီလီၤ.

၂၄. **ဟ်ကီၤ** နှံမုာ်ပဟ်ပုၤဂၤလၢပတၢ်တမံၤမံၤတ စီဒီးပစံးလၢဟ်ကီၤလီၤ. ပမုာ်ဟ်ပတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပုၤ ဂၤအိၣ်တစီဒီးမုာ်ပဟ်ကီၤယာ်လီၤ. စကဟ်ကီၤယာ်တ လါတဖျါလၢနစုပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ကီၤ ဟ်ကီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်တၢ်ဟ်ကီၤစကီး လီၤ.

၂၅. **ဟ်ကွံာ်** နှံမုာ်တၢ်လၢပတဆိၣ်ဒီးဘဉ် ဒီးပဟ်ဆူ အဂၤနှံပစံးလၢဟ်ကွံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ် ကွံာ်ဟ်ဖျိးလီၤ. နာ်တဖျါအိၣ်နိးတၢ်နးကၤ. ဟ်ကွံာ်တ က့ၢ်. ဟ်ကွံာ်နတလၢဆူအဂၤတက့ၢ်. ဟ်ဖဲအံၤနိးယၤနး ကၤ.

၂၆. **ဟ်ကူ** နှံမုာ်မုးပလံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤကညီဘဉ် မုးလၢမ့ၢ်ပျါဖဉ်ဆါနှံလီၤ. ပုၤကညီဂီၢ်မုးပလံာ်ဟ် ကူလီၤ.

၂၇. **ဟ်ခိးသုဉ်** နှံမုာ်ပဟ်တၢ်ဒ်ပုၤဂၤသုတထံဉ်တဂ့ၢ်

လၢအလီၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ခိးသ့ၣ်လီၤ. နီၤပစံးလၢဟ်ခူသ့ၣ်စကိးလီၤ. နီၤပစံးနီၤအဆိလၢဟ်ခိးသ့ၣ်ဟ်ခိးလံာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ခိးသ့ၣ်ဟ်ခိးလံာ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်နီၤပယုတထံၣ်ဘၣ်. ဟ်ခိးသ့ၣ်စယၢ်တဂ့ၤ.စယုတထံၣ်ဘၣ်.

၁၃. **ဟ်ခိးလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ခိးသ့ၣ်အဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဟ်တၢ်လၢအတၢ်အိၣ်တၢ်တမံၤမံၤလၢအဘၣ်န့ၣ်ပစံးနီၤအဆိလၢဟ်ခိးသ့ၣ်ဟ်ခိးလံာ်လီၤ.

၁၄. **ဟ်ခိးအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပကအိၣ်လၢအယၢ်န့ၣ်အဂီၢ် နီၤပစံးလၢဟ်ခိးအိၣ်လီၤ. စကဟ်ခိးအိၣ်တၢ်ညၣ်ပုၤအံၤစကအိၣ်လၢအယၢ်လီၤ.

၁၅. **ဟ်ဂုၤသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိကယၢ်ထီၣ်အသး နီၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢအသိးနီၤထီၣ်အခိၣ်နီၤလဲၤတၢ်ထွၣ်အသး န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဂုၤအသးပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဟ်ဂုၤဟ်ဝါအသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၆. **ဟ်စၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမါတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်သက့ နီၤပကူၢ်နီၣ်ပိာ်မုၢ်တဂၤလၢပကဟံးန့ၣ်လၢပမါ နီၤပစံးလၢပမါအိၣ်ဟ်စၢၤလီၤ. ပုၤတဂၤဖိသၣ်ခါန့ၣ်သက့နီၤအမါအိၣ်ဟ်စၢၤလဲၤလီၤ. ပုၤတဂၤမုၢ်ကနီၤန့ၣ်သက့ နီၤအဝါအိၣ်ဟ်စၢၤလဲၤလီၤ.

၁၇. **ဟ်စၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ပတုးလဲၤဘၣ်န့ၣ်သက့နီၤလဲၤဂံၢ်ဝဲလၢပမဲၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤဟ်စၢၤလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ပတုးလဲၤဘၣ်အီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲ နီၤလဲၤဟ်စၢၤလဲၤလၢပမဲၣ်ညါလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ပတုးအိၣ်ဘၣ်နီၤလဲၤဟ်စၢၤလဲၤလီၤ. စလဲၤတၢ်နမ့ၢ်တုးလဲၤဘၣ်ယၢ်နီၤစကလဲၤဟ်စၢၤလီၤ.

၁၈. **ဟ်စုညါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်တုၤသိးပစုညါသးအတီၢ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်စုညါလီၤ. နီၤပစံးလၢဟ်စုညါတခါစကိးလီၤ. နီၤတီၢ်န့ၣ်ပမၤဟ်စုညါတခါနီၤထီၣ်လီၤ.

၁၉. **ဟ်စုနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်တုၤသိးပစုနၢအတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်စုနၢလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပထီၣ်တၢ်တဲာ်တၢ်လီၤ. ထးပန့ၣ်တနီၤနီၤထီၣ်ဟ်စုနၢဟ်စုနၢလီၤ.

၂၀. **ဟ်ဆါအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိကၢၣ်မၤတၢ် နီၤစံးဝဲလၢသါဆါ နီၤကအုကစွါဝဲဒၣ်ပုၤကကနၣ်အီၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဆါသးလီၤ. ပုၤတဂၤဝံသးကၢၣ်မၤတၢ်နီၤဟ်ဆူးဟ်ဆါအသးနီၤစံးဝဲလၢသါမၤတကဲဘၣ်လီၤ.

၂၁. **ဟ်ဆူၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢမၤတၢ်တံးတဟီၣ်လၢပုၤကအမဲၣ်ညါ နီၤပစံးလၢဟ်ဆူၣ်အသးလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ဆူၣ်အသးလၢပုၤကအမဲၣ်ညါ နီၤတုၤပုၤကလဲၤပုၤဝဲန့ၣ်နီၤဒ်ပုၤကအသိးလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ဆူၣ်အသးလၢအမံၤပုၤမဲၣ်ညါ နီၤတနီၤနီၤန့ၣ်ဟ်ဆူၣ်အသးလၢပိာ်မုၢ်အမဲၣ်ညါ, နီၤတနီၤနီၤန့ၣ်ဟ်ဆူၣ်အသးလၢဖိသၣ်ခါအမဲၣ်

ညါလီၤ. ပုၤကညိတနီၤနီၤန့ၣ်ဒ်ပုၤကကစံးထီၣ်ပတြၢအီၤဒီးဟ်ဆူၣ်ဟ်ဆူၣ်အသးလၢပုၤကမဲၣ်ညါလီၤ.

၂၂. **ဟ်တံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်တၢ်အဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဟ်ခူသ့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ချၢခိၣ်ချၢယံတပုၤပုၤလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဟ်တၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟ်တံးဟ်တၢ်အဆိဝဲဒၣ်.

၂၃. **ဟ်တၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ခူသ့ၣ်တၢ်လၢတအိၣ်ဖျါဘၣ်ဝဲဒီးတၢၤဝဲဒီးတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်တၢၤလီၤ. ဟ်တၢၤလီၤခိလၢတလါအချၢယံ. ဟ်တၢၤသပၤလၢဟ်တၢၤထွၣ်ချၢယံ. ဟ်တၢၤတၢၤသၣ်လၢသရံၢ်အချၢယံ. ဟ်တၢၤနသးဒီးယၢ်တဂ့ၤ. ထီၣ်ပဟ်ခူသ့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ချၢခိၣ်ချၢယံဒ်ကဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်တၢၤခဲလၢာ်လီၤ. နီၤပစံးဒီးအဆိလၢဟ်တံးဟ်တၢၤလီၤ. နီၤပစံးဒီးအဆိလၢဟ်တံးဟ်တၢၤလီၤ.

၂၄. **ဟ်တနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်လီၢ်လၢအယၢ်ဒုဖုၣ်ဝဲဒီးမၤသးဒ်အဘၣ်တစံးစံးအသိး နီၤပစံးလၢဟ်တနၢလီၤ. နီၤပစံးလၢဟ်သနၢစကိးလီၤ. နီၤပစံးဒီးအဆိလၢဟ်တနၢဟ်တနၢစကိးလီၤ. နီၤပစံးလၢဟ်နၢစကိးလီၤ. ကသံၣ်ထံအကိန့ၣ်မၤသးဟ်တနၢ. နီၤလူၢ်ခူသၣ်တနီၤနီၤမၤသးဟ်တနၢစကိးလီၤ.

၂၅. **ဟ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ကီၤအဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဟ်တၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပုၤကတမံၤမံၤလီၤ. ဟ်တၢ်ဟ်ကီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **ဟ်တြး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ပျုၢ်အဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပုၤလၢမၤသးဒ်တၢ်ပျုၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဟ်ပျုၢ်ဟ်တြးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၇. **ဟ်တွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မဲာ်ဘၣ်ဆုးဒီးယုအမိၢ် နီၤဟ်ဒုအသးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်တွါလီၤ. ထွံၣ်ဟ်တွါအခါန့ၣ်ဒုကၢ. ထွံၣ်ဟ်တွါန့ၣ်တပျံၤဘၣ်ဘီၣ်သအိၣ်ဘၣ်. ဖိသၣ်ခါမ့ၢ်ယုအမိၢ် နီၤလဲၤအိၣ်သကိးပိာ်မုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်တွါတစုစုလီၤ. ပုၤကညိတုၤဟ်တွါဒီးတပျံၤဘၣ်အမိၢ်ဘၣ်. တုၤတွါအမဲာ်ဘၣ်ပိာ်မုၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်တြးတန့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂၈. **ဟ်ထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤခုး နီၤပတကူၢ်ဘၣ်သ့ၣ်လၢခုးန့ၣ်အိၣ်လီၤတၢ်တထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ.ခံထံးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟ်ထီလီၤ. ပုၤတဂၤမၤခုးဒီးဟ်ထီသ့ၣ်လၢခုးကျၢ်ပုၤတထံးလီၤ.

၂၉. **ဟ်ထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ယုၢ်အဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဟ်စုမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထီၣ်ပတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကတဲာ်ကတီၤယံဝဲ နီၤပစံးလၢဟ်ယုၢ်ဟ်ထီလီၤ.

၃၀. **ဟ်ထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတလူၤကွံာ်ဘၣ်ပခိၣ် နီၤပဟ်တုၤပခိၣ်သ့ၣ်ထီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ထီပခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ထီအခိၣ်ဒီးအခိၣ်သ့ၣ်ထီဝဲလီၤ.

၃၁. **ဟ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအလီၢ်ဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပဟ်ထီၣ် ဒီးပဒုးအိၣ်လၢအလီၢ်ထီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ထီၣ်လီၤ. ဟ်ထီၣ်က့ၤလီၤခိဆူၣ်ခိၣ်တက့ၢ်. ဟ်ထီၣ်တလါဆူၣ်စီၤနီၤ

ခိတ်တကွာ် .ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိတ်ထီၣ်ဟ်ထီၣ်လီၤ.

၃၂. **ဟ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်မၤပုၤကညိကထီၣ်လၢကီၢ်ခူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကဲထီၣ်လၢစဲးကဲမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးပစံးလၢပဒိၣ်ဟ်ထီၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ဟ်ထီၣ်ပုၤတဂၤလၢကီၢ်ခူၤ. ပဒိၣ်ဟ်ထီၣ်တလၢတဂၤလၢစဲးကဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢပိတ်ထီၣ်ဟ်ထီၣ်ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၃၃. **ဟ်ဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဟံးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တုၤအလၢာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတမၤဂီၤဘၣ်တၢ်တုၤအလၢာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,အိၣ်ဘျဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဒံးလီၤ. ဝဲကွံာ်သကွံာ်တုၤလၢာ်တဂ့ၤ. ဟ်ဒံးတနီၤ,နမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်ဟ့ၤဒီးဟ်ဒံးတနီၤတက့ၢ်. ကစၢ်ယွၤဟ်ဒံးပုၤဒံး. တမၤဟးဂီၤဒံးဘၣ်ပုၤဘၣ်.

၃၄. **ဟ်ဒိၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢမၤသးဒ်ပဒိၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဒိၣ်အသးလီၤ. ပုၤလၢဟ်ဒိၣ်အသးန့ၣ်ကူထီၣ်ယၣ်သတီၢ် ဒီးမၤအတကဲၣ်ပဝးဒ်ပဒိၣ်အသးဒီးပစံးလၢဟ်ဒိၣ်အသးလီၤ. ပုၤဟ်ဒိၣ်အသးန့ၣ်တမၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤ ဒီးဆုၣ်နီၤဟ်သးဒ်ပဒိၣ်အသး ဒီးကူဂ့ၤသးဂ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်ဒိၣ်ဟ်ပုၤအသးပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ဒိၣ်ဟ်ထီၣ်အသးစကိးလီၤ.

၃၅. **ဟ်ဒိၣ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်တၢ်လၢအသၣ်အိၣ်ဝဲ ဒီးပတဒဲးအိၣ်ဘၣ် ဒီးပကွၢ်တုၤဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဒိၣ်ထီၣ်လီၤ.ဟ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒ်သၣ်န့ၣ်ပကအိၣ်လၢဒိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

၃၆. **ဟ်န့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လုၢ်ခွတကလုာ်အသၣ်တထီၣ်ဘၣ်ဒီးမၤသးဒ်ဘၣ်သးတစဲးန့ၣ် ပစံးလၢလုၢ်ခွဟ်န့ၣ်လီၤ. လုၢ်ခွဟ်န့ၣ်န့ၣ် အသၣ်မၤသးကဒိၣ်ကဒးဟ်သန့ဒီးအယီၢ်ဒုဖုၣ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢအယီၢ်ဒုဖုၣ်ဝဲတၢ်ပုၤတၢ်လီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်သၣ်တၢ်ဖျါလၢမၤဘးဒ်ဘၣ်ဝဲသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢဟ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်တန့ၣ်စကိးလီၤ.

၃၇. **ဟ်နံၤဟ်သီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဟံးန့ၢ်ဆိဘၣ်တၢ်ပစံးလၢပကဟံးန့ၢ်ဆူခံဆူညါန့ၣ်ပစံးလၢဟ်နံၤ ဟ်သီလီၤ. ထီၣ်ရီၤပတမၤဆိဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတဟံးန့ၢ်ဆိဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢဟ်နံၤဟ်သီလီၤ. နမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်စတလိတဖျါဒီးဟံးန့ၢ်ချ့,ဟ်နံၤဟ်သီတဂ့ၤ,နမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်ပိာ် မုၣ်န့ၣ်ဒီးဟံးန့ၢ်ချ့, ဟ်နံၤဟ်သီတဂ့ၤ.

၃၈. **ဟ်ပယိၤမၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၢ်ခိၤပံၣ်ခိၤ လၢထံခိၣ်ထံနံၤဒီးပမၤလၢပယိၤဂဲၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်ဒီးသံးတပလီၤ ဒီးဆိတဘျဲၣ် ဒီးပစံးလၢဟ်ပယိၤမၤလီၤ. ပုၤဆါအုၣ်လီၤသလဲးန့ၣ်စံးဝဲလၢဘၣ်ပယိၤအမၤ ဒီးဒ်ကဘျါက့ၤန့ၣ်ဟ်ပယိၤမၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်ဟ်ပယိၤမၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မၤတၢ်န့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်ဟ်ပယိၤမၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးဝဲလၢဟ်ပယိၤမၤလီၤ. ဟ်ပယိၤမၤန့ၣ်မၤဝဲဒီးဟ်ပိာ်ဖိစီၢ်လီၤ.

၄၀. **ဟ်ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပဖိပမၤတမၤဘၣ်တၢ်ဃာတၢ်စံးဒီးပဟ်လၢဟ်ဒိၣ် ဒီးပစံးလၢပဟ်ပအုးလီၤ. ပုၤတဂၤ

ဟ်ပအုးအမၤလၢဟ်ပုၤ ဒီးတမၤဘၣ်ဝဲမၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ပအုးဟ်ပအုးလီၤ.

၄၁. **ဟ်ပအုးသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပကတိၤတၢ်ဒီးတကတိၤဆၢဘၣ်ပုၤဒီးမိၣ်န့ၢ်ဟ်သးပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ပအုးအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်ပအုးစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ပအုးအသးဒီးပကတိၤတၢ်န့ၣ်တကတိၤဆၢဘၣ်ပုၤဘၣ်.

၄၁.၁. **ဟ်ဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တမံၤမံၤအဖၤမ့ၢ်န့ၣ်ပုၤဂၤမ့ၢ်မၤပလဲၤတၢ်တပုၤပုၤ ဒီးပဟ်ကတိၤကွံာ်ပတၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီးပစံးလၢဟ်ဟ်လီၤ. နတၢ်ဖဲတၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးဟ်ဟ်ကွံာ်ဒ်ကယၢ်တစီၢ်ဒီးလဲၤဒီးယၢတက့ၢ်.

၄၁.၂. **ဟ်ဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤတဲာ်ပတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပုၤဂၤအိၣ်တစီၢ် ဒီးပစံးလၢဟ်ဟ်လီၤ. စကဟ်ဟ်စယဲာ်လၢနအိၣ်တစီၢ်ဒီးစက ဟံးက့ၤလၢခံလီၤ.

၄၂. **ဟ်ပျါအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢတပျါန့ၣ်သက့ ဒီးဟ်သးဒ်တၢ်ပျါအသးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ပျါအသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ပျါဟ်တြိးအသးလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ပျါအသးဒီးမၤသးဒ်တၢ်ပျါအသး ဒီးကတိၤတၢ်တဘၣ်ကျဲဘၣ်ကပုၤဒီးဆုဖျါဆုပျါအကိာ်လီၤ.

၄၃. **ဟ်ပျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးစၢသရၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပဟ်ပျါလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ပျါသရၣ်ယံာ်တၢ်ကၤ.

၄၃.၁. **ဟ်ပျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ခိၣ်ခိၣ်အကဝီၤလၢပတသ့ၣ်လီၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤန့ၣ်ပျါဝဲဒီးပစံးလၢဟ်ပျါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်ပျါဟ်ပျါပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဟ်တဝီပုၤန့ၣ်ပဟ်ပျါလၢပကလီၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ပဟ်ပျါအီၤတကဝီၤလီၤ.

၄၄. **ဟ်ဖိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ယုာ်တၢ်တပုၤယီတဖိၣ်ဒိၣ် ဒီးပစံးလၢဟ်ဖိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ဖိၣ်ဟ်တံၤလီၤ. ဟ်ဖိၣ်က့ၤသ့ၣ်လုၣ်ဝဲလုၣ်တပုၤယီတက့ၢ်.

၄၅. **ဟ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဟ်ဒိၣ်ဒီးပဖုၣ်ဝဲတရံး ဒီးပမၤကျဲစၢပဲတရံးအိၣ်ဒီးအဖျါဒီးပတန့ၣ်တံာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဖျါလီၤ. သရၣ်မၤဟ်ဒိၣ်ဒီးဟ်ဖျါပဲတရံးတရံးဟ်န့ၣ်တဖျါတဖျါလီၤ. နမၤဟ်န့ၣ်ဟ်ဖျါကျဲစၢပဲတဖျါတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢဟ်ဟ်စကိးလီၤ.

၄၆. **ဟ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ကွံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဟ်ကွံာ်တၢ်ဆူအဂၤကစီၢ်ဒီးပုၤန့ၣ်လီၤ.

၄၇. **ဟ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလၢဟ်ပဖိလၢဒဲပုၤတဂၤယီၤ ဒီးပစံးလၢဟ်ဖျါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်မံၤဟ်ဖျါလီၤ. ပမ့ၢ်မၤပဖိလၢအိၣ်လၢဒဲလၢဒဲဒဲသးကလူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘျဲၣ် ဒီးလဲၤခိးခိးဒဲသံးနီၤန့ၣ်ပစံးလၢပလဲၤဟ်ဖျါလီၤ. ဒီးပမၤပဖိလၢအိၣ်လၢကွံာ်လၢတလၢအကျါတဂၤယီၤလၢလဲၤမၤလီၤလံာ်လၢစီၢ်သီအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပလဲၤဟ်ဖျါလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤဟ်ဖျါအဖိလၢတလၢအကျါလီၤ.

၄၈. **ဟ်မၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်တၢ်ကွံာ်ပမၤ ဒီးပစံးလၢပဟ်မၤ

လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဟ်မၤဟ်မူၤလီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲ
လၢအမၤအါဦးဟ်မၤကွၢ်အမၤန့ၣ်လီၤ.

၄၉. **ဟ်ယုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်တၢ်လၢတၢ်ပှၤတၢ်
လီၤယံၣ်ယံၣ်ဦးပစံးလၢဟ်ယုၣ်လီၤ. ဦးပစံးလၢဟ်ယုၣ်
ဟ်ထီပစံးဦးအဆိန့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ယုၣ်စုၤလၢယုၢ်
ပှၤအါမးလီၤ. ဟ်ယုၣ်စုၤလၢတလၢပှၤန့ၣ်အါအါကလဲၣ်
လီၤ. ထီရီၤပကတိၤတၢ်ယံၣ်ယံၣ်လၢပစုၤလၢပအိၣ်
န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ယုၣ်ဟ်ထီလီၤ. ဦးပစံးလၢဟ်ယုၣ်ဟ်ကတိၤ
ဟ်စကိးလီၤ.

၅၀. **ဟ်ရဲဟ်ရီ** န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်ကနီၤဖိသုၣ်ခွါလၢအိၣ်ဆူၣ်
အိၣ်ချးဦးအသုၣ်ဖုံသးညီဦးဟ်ဂ့ၤအသး ဦးဟ်ဖျၢၣ်ဟ်ချ
အသးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ရဲဟ်ရီအသးလီၤ. ဖိသုၣ်ခွါတဖၣ်
ဟ်ရဲဟ်ရီအသးဦးပကတိၤဂ့ၤလီၤ.

၅၁. **ဟ်လီၤသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်ဇိၤဖုံၣ်ဇိၤလၢလီၤဖျးတၢ်အ
လီၤဦးသးဦးဆိ ဦးပစံးလၢဟ်လီၤသးလီၤ. ဦးပစံးလၢ
တၢ်ဟ်လီၤသးစကိးလီၤ. ပှၤတဂၤအါဦးမၤပှၤဂၤလဲၣ်ဟ်
လီၤသးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဟ်လီၤသိၣ်လီၤသးလီၤ.

၅၂. **ဟ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအလီၤထီဝဲ ဦးပဟ်းထီၣ်
ဦးပဟ်လၢအလီၤဖျၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်လီၤလီၤ. သပၤ
အိၣ်လၢရဲခိၣ်န့ၣ်ဟ်လီၤက့ၤဆူၤယိခိၣ်တက့ၢ်. ဟ်လီၤတၢ်
ဝဲတၢ်ယံးဆူၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခိၣ်တက့ၢ်. ဟ်လီၤသပၤကယိဦး
ဇိၤတက့ၢ်, ကသ့ၣ်ဖးဘၣ်ဖးပဟ်းပစိၣ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၤဦး
ပဘၣ်ယံၣ်ကသ့ၣ်ဖးန့ၣ်ပဟ်လီၤကယိလီၤ. ဦးပစံးဦး
အဆိလၢဟ်လီၤဟ်လီၤလီၤ. ထီရီၤပဒုးအိၣ်တၢ်လၢအ
လီၤဖျၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်လီၤလီၤ.

၅၃. **ဟ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်ဇိၤဖုံၣ်ဇိၤလၢသ့ၣ်လး ဦးဟု
ဦးဖျၢၣ်အါဦးပစံးလၢဟ်လီၤတၢ်လီၤ. ဦးပစံးလၢတၢ်ဟ်
လီၤ. ဦးတၢ်ဖျၢၣ်တၢ်ဟ်စကိးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဦးအ
ဝဲတဂၤဟ်လီၤဝဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဟ်လီၤဟ်လီၤ
လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲန့ၣ်ဖျၢၣ်လီၤဟ်လီၤတက့ၢ်. ဦးပ
စံးဦးအဆိလၢတၢ်ဖျၢၣ်လီၤတၢ်ဟ်လီၤစကိးလီၤ.

၅၄. **ဟ်လီၤကလုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်လၢအိၣ်ဦးသး
သ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်လီၤအကလုာ်လီၤ. ပကတိၤကီၢ်နီၣ်
ကီၢ်ယံၣ်တၢ်လၢအိၣ် ဦးသးသ့ၣ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤပ
ကလုာ်လီၤ. ပဒိၣ်ဟ်လီၤအကလုာ်လၢကစံၣ်ညီၣ်တၢ်အ
မူးတမံၤမံၤဦးအိၣ်ဦးသးသ့ၣ်တၢ်ခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်လီၤ
အကလုာ်လၢသၢကဟ်းန့ၣ်ပိၣ်မုၢ်တဂၤဦးအိၣ်စကိးသး
သ့ၣ်လီၤ.

၅၅. **ဟ်လီၤဘၣ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်သ့ၣ်ဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်
အဖိခိၣ်ဦးပဟ်လၢကဘျၢၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢဟ်လီၤဘၣ်
ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်လီၤ.

၅၆. **ဟ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢထုးထီၣ်တကဲၣ်ပဝးလၢကမၤ

တၢ်တမံၤမံၤ, ကလဲၤတၢ်တပှၤပှၤဦးပစံးလၢဟ်သးလီၤ.

ပှၤတဂၤဟ်သးလၢကဖဲးဒုး, ပှၤတဂၤဟ်သးလၢကလဲၤ
တၢ်တပှၤပှၤ ဦးတလဲၤဘၣ်ဝဲ ဦးပစံးလၢဟ်လီၤသးစကိး
လီၤ. ယဟ်လီၤသးလၢယကလဲၤတၢ်အံၤယံၣ်တၢ်ကၤ.

၅၇. **ဟ်သးလီၤသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကမၢ်လီၤအသး
ဦးသးဟုလီၤအသးလၢအသးကံၢ်ပှၤဘျၢၣ်တသ့ဘၣ် ဦး
ပစံးဟ်သးလီၤအသးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢမိၣ်န့ၣ်ဟ်
သးလီၤ. ပှၤခံၤဟ်သးလီၤအသး ဦးတထီၣ်လီၤဘၣ်အ
ဟံၣ်ဘၣ်. ဦးပစံးလၢဟ်ဝဲၣ်စကိးလီၤ.

၅၈. **ဟ်သးပှၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသုၣ်မၤသးဒ်ပသးပှၤအ
သးဦးပစံးလၢဟ်သးပှၤသးလီၤ.

၅၉. **ဟ်သးပှၤနီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အါတၢ်သီတၢ်တြုး
တၢ်ကမၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကတိၤအါကတိၤသီတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတဆိ
ကမိၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ် ဦးပစံးလၢဟ်သးပှၤနီၣ်သးလီၤ.
ထီရီၤပမၤတၢ်လၢပတဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်ပလီၤခံၣ်န့ၣ်
ပစံးလၢပဟ်သးပှၤနီၣ်သးလီၤ. ထီရီၤပမၤတၢ်လၢပတ
ဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်ပလီၤခံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟ်သးပှၤနီၣ်
ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤအိၣ်စဘုတန့ၣ် ဦးဟ်သးပှၤနီၣ်
သးလီၤ.

၆၀. **ဟ်ဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဖျၢၣ်တရီၤအဖျိ ဦးပစံးလၢဟ်ဟ်
လီၤ. ဟ်ဟ်တရီၤအဖျိန့ၣ်ပကလဲၤထီၣ်က့ၤလီၤ. ပက
ကွၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဟ်ဟ်ဟ်လီၤ.

၆၁. **ဟ်ဝဲ** ကွၢ် ၅၈.

၆၂. **ဟ်အနါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်အမဲၣ်အဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပှၤကညီ
မၤအမဲၣ်အတကဲၣ်ပဝးတမံၤမံၤ ဦးပစံးဦးအဆိလၢဟ်
အမဲၣ်ဟ်အနါလီၤ.

၆၃. **ဟ်အမဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအိၣ်ထီၣ်အမဲၣ်အတ
ကဲၣ်ပဝးဒ်ကနံၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်ကဟီၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်အ
မဲၣ်လီၤသပှၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟ်အမဲၣ်လီၤ. ဦးပ
စံးဦးအဆိလၢဟ်အမဲၣ်ဟ်အနါလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အမဲၣ်
ဒ်အကနံၤအသးတမံၤမံၤ. ဘၣ်တစုစုဟ်အမဲၣ်ဒ်အက
ဟီၣ်အသးတမံၤမံၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်မဲၣ်န့ၣ်ကညါလီၤ.

၆၄. **ဟ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအိၣ်ထီၣ်အကွၢ်အဂီၢ်
အတကဲၣ်ပဝးဦးပစံးလၢဟ်အသးလီၤ. ဦးပစံးဦးအ
ဆိလၢဟ်သးဟ်သးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဟ်အသးဒ်ပဒိၣ်အ
သး. ဦးတနီၤနီၤဟ်အသးဒ်ပှၤဖျိၣ်အသးလီၤ. ဟ်သး
လဲးသးစံးဝဲဒ်.

၆၅. **ဟ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်လၢပကအိၣ်တၢ်အဂီၢ်
တမံၤမံၤဦးပစံးလၢဟ်အိၣ်လီၤ. ဟ်အိၣ်က့ၤသးသ့ၣ်သ
ဘျၢၣ်လၢတက့ၢ်. ဟ်အိၣ်က့ၤတၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်တက့ၢ်. ပှၤ
တဂၤဟ်အိၣ်သကွံမံၤလၢပှၤခိၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိ
လၢဟ်အိၣ်ဟ်အိၣ်လီၤ.

၆၆. **ကဟ်** နှ်မ့ၢ်ပထွဲတၢ်ပူၤကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပကွၢ်တၢ်ပူၤကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤတၢ်ပူၤကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကဟ်လီၤ. ပုၤတဂၤကွၢ်ကဟ်ထံ, ပုၤတဂၤခါကဟ်သ့ၣ်ဖူ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးလဲၤကဟ်စဟ်လီၤ. သ့ၣ်ဖူမ့ၢ်အိၣ်လၢကျဲဒီးပခါကဟ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခါကဟ်စဟ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခါပတၢ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခါကဟ်ခါကဟ်လီၤ. ပုၤတဂၤကွၢ်ကဟ်ဟံၣ်ခိၣ်. ပုၤတဂၤလဲၤကဟ်ယၤ.

၆၇. **ကဟ်** နှ်မ့ၢ်ကဖူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံစခူၣ်စဲန့ၣ်လီၤ. ထိးကဒွဲဟီၣ်ခိၣ်ကဖူၣ်ကဟ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢထီၣ်ဖူၣ်ထီၣ်ဟ်စကိးလီၤ.

၆၈. **ကတိဟ်** နှ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပအဲၣ်တီတၢ် ဒီးပကတိထီၣ်အဂီၢ်အပီၢ်န့ၣ် ဒီးပစံးလၢပကဟ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိဟ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤသါကဟ်န့ၣ်စဲချဲတဘျီ ဒီးကတိဟ်ဝဲဒီးယၤလီၤ. ဒီးဆူခဲန့ၣ်စတမၤလၢဘၣ်နတၢ်မၤဘၣ်. ပမ့ၢ်စံးန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်ပကတိဟ်လီၤ. စတမၤလၢဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်. စကတိဟ်န့ၣ်လၢခဲကန့ၣ်အံၤလီၤ. နတၢ်န့ၣ်စကဟ်န့ၣ်ဒီးစကတိဟ်န့ၣ်လဲၤလဲၤ. ဒီးပစံးလၢစံးဟ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံးဟ်ကတိဟ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကလုာ်ဟ်ကတိဟ်စကိးလီၤ.

၆၉. **ခါဟ်** နှ်မ့ၢ်ဒ်ခါကဟ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထွဲကဟ်သ့ၣ်ဖူလီၤ. သ့ၣ်ဖူအိၣ်လၢကျဲန့ၣ်ခါဟ်ကွၢ်တက့ၢ်. ခါဟ်သ့ၣ်ဖူသဆွးကလၢစံးဝဲဒၣ်.

၇၀. **ခိၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတဆံတၢ်ဂ့ၢ်လၢကုၢ်ခိၣ်န့ၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်န့ၣ်ဟ်လီၤ.

၇၁. **ခိၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ကုၢ်ခိၣ်န့ၣ်ဒီးပမၤစယံၣ်အဒိၣ်တဘျီအဆံးတဘျီ ဒီးအဆံးတဘျီန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဟ်ဒီးအဒိၣ်တဘျီန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်လဲၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်ဒီးခိၣ်ဟ်လီၤ.

၇၂. **စံးဟ်** နှ်ဒ်ကတိဟ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကဟ်န့ၣ်ပုၤဂၤအတၢ်တမံၤဒီးပမၤလိာ်အိၣ်လီၤ. စကဟ်န့ၣ်နတလါန့ၣ်စံးဟ်န့ၣ်လၢခဲကန့ၣ်အံၤလီၤ. စတမၤလၢဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်. စံးဟ်န့ၣ်လီၤ.

၇၃. **စံၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပစံၣ်ပူၤကွၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစံၣ်ဟ်လီၤ. စံၣ်ဟ်သ့ၣ်ဖူစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံၣ်ဟ်စံၣ်ဟ်လီၤ.

၇၅. **စံၣ်ညီၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ကစံၣ်ညီၣ်တၢ်ဆူခဲဆူညါအဂီၢ်ဒီးစံးဟ်ကတိဟ်ဝဲလီၤ. စူၣ်ဟ်ညီၣ်ဟ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပညီၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခးတၢ်ဒီးပယုၢ်ချံၣ်ခိၣ်ပျံၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပညီၣ်ဟ်လီၤ.

၇၆. **တၢ်ဟ်သ့ၣ်ခိၣ်ထံး** နှ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤန့ၣ်ဒီးဖုံၣ်ဒီးလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံး ဒီးသံး ဒီးဆိ ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟ်သ့ၣ်ခိၣ်

ထံးလီၤ. ပုၤတဂၤဆါ ဒီးကိးအမဲၣ်ခံးသ့ၣ် ဒီးဝံကွၢ်ဒီးစံးလၢသ့ၣ်ကစၢ်လိာ်အိၣ်ဒီးဘၣ်မၤတၢ်ဟ်သ့ၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ. ၇၇. **တၢ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်တၢ်လုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီမၤန့ၣ်ဒီးဖုံၣ်ဒီးလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံး ဒီးသံး ဒီးဆိ ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟ်သ့ၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ. ပုၤတဂၤဆါ ဒီးကိးအမဲၣ်ခံးသ့ၣ်ဒီးဝံကွၢ်ဒီးဝံစံးလၢသ့ၣ်ကစၢ်လိာ်အိၣ် ဒီးဘၣ်မၤတၢ်ဟ်သ့ၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ.

၇၈. **ထီၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ထီၣ်ဖူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံမၤသးစခူၣ်စဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူတၢ်သိး, ပျံၤစါဆိုင်စါလီၤလံၤအဆူၣ်ထီၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢထီၣ်ဖူၣ်ထီၣ်ဟ်ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ထိးကဒွဲတၢ်ထီၣ်ဖူၣ်ထီၣ်ဟ်, တၢ်ကူတၢ်သိးယၢ်ဒီးအပူၤလီၤထီၣ်ဖူၣ်ထီၣ်ဟ်စံးဝဲဒၣ်.

၇၉. **ဘၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပုၤကညီတၢ်ကံၢ်အိၣ်ကိးအခိၣ်ဆါဒီးစံးဝဲလၢဘၣ်ဟ်လီၤ. ပုၤကညီဘၣ်ဖျိဘၣ်ဟ်န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်သလုာ်လိာ်အိၣ် ဒီးဘၣ်ဖျိဘၣ်ဟ်န့ၣ်ဟ်လီၤတက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်အခိၣ်ဆါန့ၣ်စံးဝဲလၢဘၣ်ဟ်လီၤ.

၈၀. **မၤလိာ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပမၤပုၤဂၤဟဲဆူပအိၣ်ဆူခဲဆူလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤပုၤဂၤမၤန့ၢ်ပုၤလၢတၢ်တမံၤမံၤလၢပကဟ်န့ၣ်ဆူခဲအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, စံးလၢမၤလိာ်ဟ်လီၤ. မၤလိာ်ဟ်ကူၣ်လံၣ်ဖိဒ်သိးကဟဲခဲဂီၤလၢဂီၤသိၣ်ထၢတက့ၢ်. မၤလိာ်ဟ်ပုၤဂၤဒ်ကမၤန့ၢ်ယၤလၢသ့ၣ်တဘျီတက့ၢ်. မၤလိာ်ဟ်န့ၣ်မၤန့ၢ်ယၤလၢဆိတဆံဘၣ်တက့ၢ်.

၈၁. **ယုာ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပကတိဟ်တၢ်တမံၤမံၤယံၣ်ယံၣ် ဒီးပစံးလၢယုာ်ဟ်လီၤ. ပုၤတဂၤယုာ်ဟ်စုတပီၢ် ဒီးစံးဝဲလၢသါကမၤဘျီအဂီၢ်န့ၣ်ယုာ်ဟ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုာ်ဟ်ကတိဟ်လီၤ. ယုာ်ဟ်ကတိဟ်ယံၣ်လၢပကဆါအဂီၢ်အါဘၣ်လီၤ.

၈၂. **လၢဟ်ခိၣ်** နှ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးဘၣ်ညါအံၤပစံးလၢလၢဟ်ခိၣ်လီၤ. လၢဟ်ခိၣ်အံၤမ့ၢ်ကစၢ်ယုၤတုၤလီၤလီၤ.

၈၃. **လဲၤဟ်** နှ်မ့ၢ်ပုၤဂၤတချုးလဲၤတၢ် ဒီးပလဲၤဆိလၢပုၤဂၤမဲၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤဟ်လီၤ. လဲၤဟ်န့ၣ်, စကလဲၤယဲလၢခဲလီၤ. စကလဲၤဟ်ယဲဒီးလဲၤန့ၣ်လၢခဲတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢက့ၢ်ဟ်လဲၤဟ်လီၤ.

၈၄. **လဲၤဟ်စၢၤ** နှ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပုၤဂၤတအဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်သက့ဒီးပလဲၤဆိန့ၢ်ပုၤလၢအတုးလဲၤဘၣ်ပုၤတဖၣ်ဒီးပစံးလၢလဲၤဟ်စၢၤလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ပတုးလဲၤဘၣ်န့ၣ်သက့ဒီးလဲၤဟ်စၢၤလၢပုၤဂၤမဲၣ်ညါလီၤ.

၈၅. **အိၣ်ဟ်** နှ်မ့ၢ်ပဆူလၢဟူပုၤဂၤဒီးပုၤဂၤလဲၤဝဲ ဒီးပအိၣ်လီၤတၢ်ဆူလၢဟူပုၤဂၤဒီးပစံးလၢအိၣ်ဟ်လီၤ. အိၣ်ဟ်န့ၣ်, စကလဲၤဆူဘးန့ၣ်တစီၢ်လီၤ. အိၣ်ဟ်ဖဲအံၤ, စကလဲၤတၢ်ဒီးစကဟဲက့ၢ်အိၣ်က့ၢ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **ပး** နှင့်မူပာဘျာထိုင်ထံလာနိုင်ပးဒီးပစံးလာပပးထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပးထံဝဲထံလီၤ. ထံအါကၢ. ပးထံလာချုံပူၤနှံ့တက့ၢ်.ပမ့ၢ်ပးဒီးထံကလာ်လီၤ.

၂. **ပးကရိး** နှင့်မူထီရီၤတံတမံၤမံၤနှံ့ပုၤဂၢၤယံၣ်မူၢ်ဂ့ၤ, ပုၤဂၢၤတံၢ်မူၢ်ဂ့ၤ, ပတၢ်မူၢ်ဂ့ၤပစံးလာတံၢ်ဂ့ၤ ဒီးပကံၢ်သၣ်ကတီၤနှံ့ပစံးလာပပးကရိးလီၤ.ထီရီၤပုၤလာပယူးပယီၣ်မူၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဒ်ပပုၢ်ပဝဲၢ်အသီးမူၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာပးကရိးလီၤ. ပသးပုၢ်ဒီးပမိၢ်ပပုၢ်နှံ့ပးကရိးအီၤတက့ၢ်. ပမ့ၢ်ကန့ၣ်ပမိၢ်ပပုၢ်အကလုာ်,ပမ့ၢ်ကန့ၣ်ပသးပုၢ်အကလုာ်ဒီးပစံးလာပးကရိးဝဲလီၤ. ပုၤလာတပးကရိးဘၣ်အမိၢ်အပၢ်လာတၢ်နီၣ်တမံၤဒီးလဲၤကျဲတဘၣ်ဘၣ်. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာပးကလီၤ. ထီရီၤတၢ်လာပတစံးဘၣ်လာတၢ်နီၣ်တမံၤနှံ့ပစံးလာပတပးကရိးဘၣ်လီၤ. ထီရီၤတၢ်လာပစံးလာဂ့ၤဝဲနှံ့မူၢ်ပပးကရိးလီၤ. တဘးယံၣ်ဖိဒီဖိန့ၣ်စတပးကရိးဘၣ်. စမၤန့ၢ်သီသီတနံၤလီၤ.

၃. **ပးကါ** နှံ့ဒ်ပးကရိးအသီးလီၤ. ဒီးမူၢ်တၢ်ထီရီၤတမံၤနှံ့ပစံးလာတံၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဘၣ်ပသး ဒီးပစံးလာပးကါလီၤ. ပမ့ၢ်ယူးယီၣ်ပုၤဂၢၤဒီးပစံးလာပးကါလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာပးကရိး. ဒီးတနီၤနီၤနှံ့စံးလာပးလုာ်, ဒီးတနီၤနီၤစံးလာပးကလီၤ. ပုၤလာပးကါအမိၢ်အပၢ်တဖၣ်နှံ့ကန့ၣ်ဝဲအကလုာ်လီၤ. ပုၤလာပးကါယံၣ်ဖိဒီဖိသ့ၣ်လုာ်ဝဲခိတဖၣ်နှံ့ကတံၢ်ကတီၤက့ၤဝဲလီၤ. လုာ်ဇီၤကုဇီၤပုၢ်ဇီၤန့ၣ်ဇီၤန့ၣ်သုမ့ၢ်ပးကါဒီးကတီၤက့ၤအီၤတက့ၢ်. စတပးကါဘၣ်ယဲလာတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. ထီရီၤတၢ်တမံၤပမ့ၢ်စံးလာပဂီၢ် ဒီးပမ့ၢ်အဲၣ်ပမ့ၢ်ကွံၤနှံ့ပစံးလာပပးကါလီၤ. နဲတကၢနတပးကါဘၣ်ယဲလာပုၤကညီမ့ၢ်နဲဝဲဘၣ်ယဲလာထွံၣ်ဇါ. ပုၤတဂၢပးကါအံၤသၣ်သဒိၣ်အုၣ်လာတၢ်အိၣ်အဝံၣ်ကတၢ်လီၤ.

၄. **ပးကူၢ်** နှံ့မူၢ်ပုၤလာတအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဒီးပမၤစၢၤလုာ်အိၣ်လုာ်အိၣ်အီၤနှံ့ပစံးလာပးကူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပးကူၢ်ပးတနၢ်လီၤ. ပုၤဖှိၣ်တဖၣ်နှံ့ပးကူၢ်အီၤတက့ၢ်. ဒီးသရၣ်တဖၣ်နှံ့စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤကစၢ်ယွၢ်အကလုာ်အကထါနှံ့မူၢ်တအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ် ဒီးအတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မူၢ်လီၤတူၢ်ဝဲနှံ့ပးကူၢ်အီၤတက့ၢ်. ဒ်ပစံးတၢ်သီးလုာ်အိၣ်လုာ်အိၣ်လီၤ. ထီရီၤပမၤစၢၤလာတၢ်ကူၢ်တၢ်သီးမူၢ်ဂ့ၤ, ပမၤစၢၤလာတၢ်ဖဲးတၢ်မၤမူၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာပးကူၢ်စကီးလီၤ.

၅. **ပးကဲ** နှံ့မူၢ်ပစံးတၢ်လာပယူးပယီၣ်တၢ်ပအဲၣ်ပကွံတၢ်. ပမၤဂ့ၤတၢ်, ပကတီၤတၢ်, ထီရီၤပလူၤတၢ်သးနှံ့ပစံးလာပးကလီၤ. ပုၤတဂၢနှံ့စပးကဲလာစမိၢ်စပၢ် ဒီးတပးကဲဘၣ်ယဲလာအဖိဘၣ်. ပုၤတဂၢပးကဲပုၤဂၢၤလာအသကိးဒီးပိၣ်ဝဲအဆိလီၤ. ပးကဲဒီးပပၢ်တၢ်လာပသးနှံ့

ဒ်သီးသီးလီၤ. ပမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လာပုၤနှံ့တဂၢအဂ့ၢ်အဝီၢ်ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်ပစံးလာပးကဲလီၤ. ပးကဲနှံ့ဘၣ်သးဒီးပသးလီၤ. တနီၤနီၤနှံ့ပးကဲတၢ်လာဂ့ၤ, တနီၤနီၤနှံ့ပးကဲတၢ်လာအါလီၤ. အဝဲတဂၢနှံ့ပးကဲလာအပျီၤအဘီၣ်. အဝဲတဂၢနှံ့ပးကဲလာဒုၣ်ဒါလီၤ. အဝဲတဂၢနှံ့ပးကဲလာသရၣ်လီၤ.

၆. **ပးစး** နှံ့မူၢ်ပံးစံးအဆိလီၤ. ဒီးမူၢ်ပုၤမဲၣ်ဘၣ်ပံၤလာဘၣ်ဝဲတစံးစံးစီၣ်ထီၣ်ဝဲတစံးစံးနှံ့ပစံးလာမၤသးပံးစံးပးစးလီၤ. ပုၤတဂၢအမဲၣ်ဘၣ်ပံၤ ဒီးပံးမးအမဲၣ်ပံးစံးပးစးလီၤ.

၇. **ပးစး** နှံ့မူၢ်ပံးစံးအဆိလီၤ. ဒီးမူၢ်ပုၤကညီတုၤအိၣ်ဖိအိၣ်မူၢ်လာတၢ်ခဲးခိၣ်ခဲးကျါ ဒီးဖိဒီးလံၤအါဂၢနှံ့ပစံးလာဖိအိၣ်မူၢ်ပံးစံးပးစးလီၤ. ပုၤကညီတုၤထီၣ်တၢ်လီၤဒီးလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ဒီးဖိဒီးလံၤ ဒီးတုၤအိၣ်ဖိအိၣ်လာမူၢ်ခဲးမူၢ်ဟါ ဒီးပစံးလာမၤသးပံးစံးပးစးစံးဝဲဒုၣ်. ပုၤလဲၤသီၣ်လံၤတဖၣ်ဟဲလီၤဆူၣ်ပုၤဒီးဖိဒီးလံၤပံးစံးပးစးစံးဝဲဒုၣ်.

၈. **ပးတရံး** နှံ့မူၢ်ပစၢၤကွီၤပျံၤဝးတရံးသ့ၣ် ဒီးပစံးလာပးတပရံးလီၤ. ပုၤတဝီသ့ၣ်ဒီးပးတရံးဝဲဝးတရံးလီၤ.

၉. **ပးတလး** နှံ့မူၢ်ပုၤတလးအဆိလီၤ. ဒီးမူၢ်ဂ့ၤပူၤတီၢ်ပစိးတၢ်နှံ့ပစံးလာပတီၢ်တၢ်ပုၤတလးပးတလးလီၤ. ပုၤတဂၢတီၢ်မးအဖိပုၤတလးပးတလးလီၤ.

၁၀. **ပးတနၢ်** နှံ့မူၢ်ပးကူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမူၢ်ပမၤစၢၤပုၤဂၢၤလာတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မူၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူၢ်တၢ်သီးမူၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖဲးတၢ်မၤမူၢ်ဂ့ၤဒီးပစံးဒီးအဆိလာပးကူၢ်ပူၤတနၢ်လီၤ.

၁၁. **ပးတူၢ်** နှံ့မူၢ်ပဆဲးကရၢသပၢၤတဖျါၣ်လာဆုၢ်ဒီးပပၢ်ဒီးထံၣ်အပူၤလာပုၤကညီအသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနှံ့ ဒီးတၢ်လာပဆဲးကရၢသပၢၤနှံ့ပကိးလာပးတူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပးတူၢ်ပးတီၤလီၤ. ပးတူၢ်နှံ့မူၢ်ပပၢ်ထံလာသပၢၤပူၤတုၤပုၤသပၢၤ ဒီးပဆဲးကရၢလာဆုၢ်ဝးတရံးပပၢ်ဖျါလွံၢ်ဖျါ ဒီးပမၤန့ၢ်နးဂီၤလာဝဲၣ်လုာ်နှံ့ ဒီးပဆဲးလီၤလာကရၢဖျါတဖျါတဖျါနှံ့ပဆဲးလီၤနးဂီၤလွံၢ်ဘၣ် ဒီးပကိးလာပးတူၢ်လီၤ. ဒီးအိးလာညါခိၣ်လာပျီၤအဝဲၣ်စံးဝဲဒုၣ်ဆဲးပးတူၢ်လာပုၤကညီသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနှံ့ အိးလာပျီၤပုၢ်လီၤ.

၁၁.၁. **ပးတနၢ်** နှံ့မူၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလာအယီၤဒုဖုၣ် ဒီးမုၢ်သရၣ်ဝဲ ဒီးမၤသးကဒိၣ်ကဒးနှံ့ပစံးလာပးတနၢ်လီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစပစံးလာပးသနၢ်စကီးလီၤ. ကသံၣ်ထံအကိတဖျါၣ်မၤသးပးတနၢ်စံးဝဲဒုၣ်.

၁၂. **ပးတူၢ်** နှံ့မူၢ်တၢ်ပနီၣ်လာပပနီၣ်ကျဲလာသ့ၣ်တဘီၣ်နှံ့ပဆဲးတၢ်ထုၣ်ကလၢ် ဒီးပုၤလာလဲၤဝဲနှံ့သ့ၣ်ညါဝဲလာကျဲအိၣ်ဖဲတၢ်ပနီၣ်နှံ့ ဒီးပကိးလာပးတူၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပနီၣ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပဆဲးတၢ်သ့ၣ်တဘီၣ်နှံ့ ဒီးတၢ်

လာသွန်နုပကီးလာပတူလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပတူပတီးလီ၊ ပုတကဆဲးပတူဖဲနုကမ္မာကကျဲလဲ၊ ဆူပတူခိင်ထံးသ၊ ပုတကပနီင်ပြီဒီးဆဲးပတူလာပြီခိင်လီ၊

၁၃. **ပးထံ** နုမ္မာပသးကွံင်ထံလဲ၊ ချံပူလာနီင်သးထံဒီးပစံးလာပထံလီ၊ ထံအိင်လာချံပူလာအါက၊ ပးထံတကွံ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပထံးထံးလီ၊

၁၄. **ပးထီင်** နုမ္မာပုကညီသးထီင်ထံလဲ၊ ချံပူ ဒီးပစံးလာပထီင်လီ၊ ပးထီင်ထံလဲ၊ ချံပူနုတကွံ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပထီင်ထံလီ၊

၁၅. **ပးထီင်** နုမ္မာပကူယုဒီးပဘျးထီင်ယုဒ်နီစု၊ ဆူပချာယံ ဒီးပစံးပးထီင်လီ၊ ဒီးပစံးလာပထီင်စကီးလီ၊ ပုကူယုဒီးပးထီင်ယုဒ်နီစု၊ ဆူချာလီ၊ ပုတကပထီင်ယုဒ်ဆူအဖဲဘင်ခိင်စံးလီ၊

၁၆. **ပးဒိင်အသး** နုပတစံးဘင်၊ ပစံးလာပဒိင်အသးလီ၊ ဒီးမ္မာပပသးဒ်ပဒိင်အသးနုလီ၊

၁၇. **ပးနု** နုမ္မာမ္မာခုတကလုာ်အသးဘင်ဒီးပကီးလာလုာ်ခုပနီလီ၊ ဒီးပစံးလာလုာ်ခုပနီစကီးလီ၊ ဒီးပကီး ဒီးအဆိလာလုာ်ခုပနီလီ၊ လုာ်ခုပနီနုအသးပသးလီ၊

၁၈. **ပးနု** နုမ္မာမ္မာတလာအယီဒ်ဖုင်ဘဲအသးဒီးပစံးလာပနီလီ၊ တာပူတလာလီလာမသးပနီသံင်အိင်တနီလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပနီသံင်လီ၊ ကသံင်ထံကီးမသးပနီသံင်စံးလီ၊

၁၉. **ပးပး** နုမ္မာပဒ်ပစုသိင်နုပစံးလာသိင်ပးပးလီ၊ ပုတကဒ်အစုသိင်ပီးပးပးစံးလီ၊

၂၀. **ပးပျံ** နုမ္မာမ္မာပကလာသရင်အကညီမ္မာမ္မာ၊ ပဒိင်အပုမ္မာမ္မာ၊ ပစံးလာပးပျံလီ၊ ဒီးပစံးလာပျံစကီးလီ၊ ပုတကဒ်စါပဒိင်ဒီးပးပျံပိင်အဆဲလီ၊ ပုလာပးပျံသရင်တဖင်နုအနီပာ်လံင်ခိပယီလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပးပျံပးဘိင်လီ၊

၂၁. **ပးဘိင်** နုမ္မာမ္မာပးပျံအဆဲလီ၊ ဒီးမ္မာပဒ်စါပဒိင်မ္မာမ္မာ၊ သရင်မ္မာမ္မာ၊ ပစံးလာပးပျံပးဘိင်ပစံးဒီးအဆဲနုလီ၊ ဒီးပစံးလာပျံပးဘိင်စကီးလီ၊

၂၂. **ပးမဲ** နုမ္မာစတနီဟူဘင်နီတစုဘင်၊ စတနီတဟံဘင်၊ ဘုပးမဲနုစတနီဟူဘင်အမဲနီတစု ဒီးစတထံင်နီတခိင်ဘင်၊

၂၃. **ပးလုာ်** နုမ္မာမ္မာတလာပစံးလာအဂ္ဂမ္မာမ္မာ၊ ပစံးလာအခိင်အဒိင်ဒီးပယုးပယီင်မ္မာမ္မာ၊ တာလာပဆဲင်ဒီးနုနုကလံင်ဒီးပကတီ၊ မ္မာမ္မာ၊ တာလာအဒိင်အနုဒီးနုလဲလာပပျံအီ၊ မ္မာမ္မာ၊ ပပလီပသးလာအယီ ဒီးပစံးလာပးလုာ်လီ၊ ကဆိတနုက၊ ပးလုာ်တကွံ၊ သုအိင်အသးသ

ဒိင်အုင်သုတပးလုာ်ဘင်မနုလဲ၊ အံသးသဒိင်အုင်အပူကက၊ ပးလုာ်တကွံ၊ ပးလုာ်နုဒ်ပလီအသးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပးလုာ်ပးခါလီ၊ မ္မာအုတပူစတပးလုာ်ဘင်ဒီးဟဲအိင်တလာလီ၊

၂၄. **ပးသတံး** နုမ္မာမ္မာပပလီပသးဒီးပစံးလာပးသတံးလီ၊ ပးသတံးလီသုသးတကွံ၊ လဲတလာချံပူနုပးသတံးတကွံ၊ ချံကဘင်ဒီးလာဘင်ပးထီ၊ ထီရီပပလီပသးလာတတမံမံ၊ ဒီးပစံးလာပးသတံးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပးသတံးပးပလီလီ၊ ဘိင်သအိင်နုနုသုမ္မာလဲတလာဒီးပးသတံးတကွံ၊

၂၅. **ပးသနု** နုမ္မာမ္မာတလာမသးကဒိင်ကဒီးမုင်သရုင်တဖင်နု တာပူတလာလီမ္မာမ္မာ၊ တာသုတလာဖျံမ္မာမ္မာ၊ ပစံးလာမသးပးသနုလီ၊ နုတဖျံအယီဒ်ဖုင် ဒီးမသးပးသနုလီ၊ သပာနုတနီမ္မာမသးပးသနုလီ၊ လုာ်ခုသုတနီမ္မာမသးပးသနုစကီးလီ၊

၂၆. **ကပး** နုမ္မာမ္မာတကလုာ်ထဲခိင်မ္မာမ္မာ၊ ထဲယံတီကွါတီဒီးအကပိင်ထီပကီးလာကပးလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာကပးကပးလီ၊ ဒီးပကီးလာသပးစကီးလီ၊ ကပးနုအကပိင်ထီဒီးပထုတလာက၊ ဒီးပစံးလာသပး၊ ဒီးကပး၊ ဒီးစပးလီ .

၂၇. **ကပး** နုမ္မာမ္မာကပူအဆဲလီ၊ ဒီးမ္မာပုကညီဒါနုတလာကတသးဆူတာပူတလာလီ ဒီးတချံးဘင်နုပစံးလာဒါနုကပူကပးလီ၊ ဒီးတပူတပးစကီးလီ၊

၂၈. **စပး** နုမ္မာမ္မာပူအဆဲလီ၊ ဒီးမ္မာပုလာအိင်ပစုာ်မ္မာနုပစံးလာအိင်မ္မာပူစပးလီ၊

၂၉. **စပး** နုမ္မာမ္မာပူအဆဲလီ၊ ဒီးမ္မာပဒါနုတလာကတသးလာတလာလီနုပတချံးဘင်မ္မာမ္မာ၊ ပပတလာကတသးလာလီမံမံခိင်ပြါဆဲပြါဆဲမ္မာမ္မာ၊ ပစံးလာစပးပးလီ၊ ဟံဆူဟံယုဒ်စပးစပးနုတဂ္ဂ၊ ပုတကဒါနုတလာကတသးဆူယုပူစပးစပးက၊ ဒီးပစံးလာတပူတပးစကီးလီ၊

၃၀. **စပး** နုမ္မာမ္မာတကလုာ်လာအနုဆဲးနုတဂါဒီးအကပိင်ထီပနုမ္မာမ္မာစပးလီ၊

၃၁. **တပး** နုမ္မာဒ်ကပးအသးလီ၊ ဒီးမ္မာတကလုာ်လာအကပိင်ထီပနုလီ၊ ဒီးပကီးလာသပးစကီးလီ၊ ဒီးပုတနီမ္မာကီးလာစပးလီ၊

၃၂. **ထီပး** နုမ္မာမ္မာတလာနုထံအသိနုပကီးလာထီပးလီ၊ ဒီးမ္မာပကီးပိင်ထဲတလာအဆဲလီ၊ သရင်အိင်ကိင်ဒီးထီပးစံးလီ၊ ထီဘုထီပးနုအပူဒ်က၊ အိင်ထဲပုလုာ်ထုးခိင်လီတလာလီ၊

၃၃. **နီပး** နုမ္မာမ္မာပထုတလာတလာလီတကလုာ်နုအဆဲစုဒီးအခိင်သလဲထီအသးတဖင်တ ဒီးအနုအိင်သ

ဝိတ်တံပုဒ်အါမးလီၤ. ဦးပစံးလာတံပုဒ်လီၤစကိးလီၤ.

၁၃. **တူပု** နှံ့မုၢ်ဒ်ဂီၤပုဒ်အသိးလီၤ. ဦးမုၢ်ဟံၣ်တူပုဒ်အကပုဒ်ပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာတူပုဒ်လီၤ. ဦးပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာဂီၤပုဒ်လီၤ. တူပုဒ်တူပုဒ်စံးဒ်.

၁၄. **တံတံတံ** နှံ့မုၢ်တံတံတံသကုဒ်ဆးဒးကစၢ်ကလိ ဦးပစံးလာအိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. သုၣ်အိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. ဝုၣ်အိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. လၢ်အိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. ပုဒ်ကညီအိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. ဦးအဒိအတံတံကဒိးပလာပုဒ်ကညီအိၣ်ကိးပုဒ်ဒီးနှံ့ပစံးလာအိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. ပုဒ်ကညီအိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ. နှံ့မုၢ်အိၣ်အလီၢ်ကိးပုဒ်ဒီးစံးဒ်ဒီးလီၤဝဲလာအိၣ်တံတံတံပုဒ်လီၤ.

တံတံတံပုဒ်ကစၢ်ကစၢ်
ကစၢ်အိၣ်သကုဒ်လၢ်

၁၅. **နီၢ်ပုဒ်** နှံ့မုၢ်စီၤပုဒ်အဖိမုၢ်, စီၤပုဒ်အမိ, ပဒိၣ်ဖိမုၢ်, ပဒိၣ်မိတဖၣ်ပကိးလာနီၢ်ပုဒ်လီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလာနီၢ်လိၣ်နီၢ်ပုဒ်လီၤ. နီၢ်ပုဒ်အိၣ်လၢနီၢ်ပုဒ်တဘၣ်ဖဲးဘၣ်မးဘၣ်.

၁၆. **ဖါပု** နှံ့မုၢ်ဖါပုဒ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ကဆိအဖါတူၢ်ထီၣ်လၢအမဲတကုဒ်ဒီးဘၣ် ဦးအမဲဘျးဒ်ပုဒ်အသိးဒီးပကိးလာကဆိဖါပုဒ်လီၤ.

၁၇. **ဘိးပု** နှံ့မုၢ်ပဘိးကပုဒ်ကဘျးနှံ့ပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာဘိးပု, ဦးတူနီၤနီၤစံးလာဘိးကပုဒ်လီၤ. ပဘိးပုဒ်မုၢ်ပခၣ်ကပုဒ်ပစံးလာဘိးပုဒ်လီၤ. ဦးပစံးလာဘိးပုထံးစကိးလီၤ.

၁၈. **မုၢ်ပု** နှံ့မုၢ်မုၢ်ပုဒ်ကလံးထံးကလံးစံးနှံ့ပစံးလာမုၢ်ပုဒ်လီၤ. မုၢ်ပုဒ်ကလံးထံးမုၢ်ပုဒ်ကလံးစံးဒ်လီၤ. ဦးမုၢ်မုၢ်နုာ်မုၢ်ထီၣ်အကပုဒ်ယံၢ်ခိစၢ်ဆၢ ဦးမုၢ်ကပုဒ်ပစံးလာမုၢ်ပုဒ်လီၤ. မုၢ်ပုဒ်ယံၢ်ခိစၢ်မုၢ်တထီၣ်တလီၤဘၣ်ဝဲနှံ့မုၢ်မုၢ်ပုဒ်လီၤ.

၁၉. **မုၢ်ပု** နှံ့ပနီၤဖးလံးထံးဒီးကလံးစံးနှံ့ ဦးတံလၢကလံးစံးတခီနှံ့ပစံးလာမုၢ်ပုဒ်လီၤ. ကလံးထံးတခီစံးလာမုၢ်ပုဒ်လီၤ. မုၢ်နုာ်မုၢ်ထီၣ်မုၢ်ပုဒ်ပစံးဒ်.

၂၀. **မူပု** နှံ့မုၢ်မူခိၣ်လီၤဆးဝးတရံး ဦးမူခိၣ်ဘံလီၤဝဲဝးတရံးနှံ့ပစံးလာမူပုဒ်လီၤ.

တံကပြုၣ်လၢမူပု
ကစၢ်ယုၤလဲၤယုၤလဲၤဟး

၂၁. **လီၤပုဒ်** နှံ့မုၢ်ခိၣ်သုလီၤဝဲလာပခိၣ်ကပုဒ်ပစံးလာပခိၣ်သုလီၤပုဒ်လီၤ. ခိၣ်သုလီၤပုဒ်ဘၣ်စမဲတမုၢ်ဘၣ်. ဦးပစံးဒီးအဆိလာလီၤပုဒ်ယံၢ်လီၤပုဒ်လီၤ.

၂၂. **လွံၢ်ပု** နှံ့မုၢ်ပဒိၣ်လွံၢ်ဂၤဒီးပစံးလာလွံၢ်ပုဒ်လီၤ. သရၣ်မုၢ်လွံၢ်ဂၤ ဒီးပစံးလာလွံၢ်ပုဒ်စကိးလီၤ. သရၣ်ဟဲလွံၢ်

ပစံးဒ်.

၁. **ပံ** နှံ့မုၢ်တံလၢပအူတကလုာ်နှံ့ပမၤလၢဝုၣ်ဖိအိၣ်တပုၢ် ဒီးပမၤဒီးအပူၤနှံ့ပကိးလာပံလီၤ. ပံနှံ့ပအူသီၣ်ပံပံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပံမၤတြၢၤလီၤ. ပံနှံ့မုၢ်တလၢမၤဝဲလီၤ.

၂. **ပံ** နှံ့မုၢ်ဆိဖိပုဒ်နှံ့ပစံးလာဆိဖိပံလီၤ. ဆိဖိပံနှံ့သီၣ်ပံပံစံးဒ်. ဒီးပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာသီၣ်ပံစီၤပံစီၤလီၤ. ဆိဖိတပုဒ်အမိၢ်ပုဒ်အိၣ်ဒီးပံနးကၤ.

၃. **ပံကရၣ်ခံ** နှံ့မုၢ်တနွဲနှံ့ပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာပံကရၣ်ခံလီၤ. ပံကရၣ်ခံနှံ့အခံကရၣ်ဒ် ဒီးအခိၣ်စူဒ်ဒီးပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာပံကရၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးပဝဲလာတနွဲလီၤ.

၄. **ပံကျီၤ** နှံ့မုၢ်တၢ်သ့ၣ်တကလုာ်ပုဒ်သီၣ်ပံကျီၤပံကျီၤ ဒီးပကိးလာပံကျီၤလီၤ. ဒီးပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာတၢ်တြၢၤလီၤ.

၅. **ပံတၢ်** နှံ့မုၢ်ပံမးအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ကွၢ်တလၢလၢတလၢစံးချဲနှံ့လီၤ. ပံတၢ်ပံမးစံးဒ်.

၆. **ပံပံ** နှံ့မုၢ်ဆိဖိပံသီၣ်ပံနှံ့ပစံးလာသီၣ်ပံပံလီၤ. ဒီးပုဒ်ကညီအူပံသီၣ်နှံ့ပစံးလာသီၣ်ပံပံစကိးလီၤ.

၇. **ပံမး** နှံ့မုၢ်ကွၢ်တကလုာ်လၢတလၢစံးချဲနှံ့ပကိးလာကွၢ်ပံမး. ဒီးပကိးလာပံမးဒ်နှံ့လီၤ. တလၢစံးချဲလာပံမးစံးဒ်. ပံမးနှံ့အကဘျးပုဒ်တအိၣ်ဘၣ်. အမဲအိၣ်စူကညီလီၤ. ပံတၢ်ပံမးစံးဒ်လီၤ.

၈. **ပံလူလီၤ** နှံ့မုၢ်ပုဒ်တံလၢပုဒ်လၢပုဒ်တကၤနှံ့အမိၢ်အနွံနီၣ်နွံလီၤ ဒီးပကိးလာပံလူလီၤလီၤ. ဒီးပုဒ်တူနီၤနီၤစံးလာပံလူလီၤလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုဒ်လၢပုဒ်တကၤအမံလီၤ.

၉. **ပံစီၤ** နှံ့မုၢ်ဆိဖိပုဒ်သီၣ် ဒီးပစံးလာသီၣ်ပံစီၤပံစီၤလီၤ. ဆိဖိပုဒ်သီၣ်ပံစီၤပံစီၤစံးဒ်.

၁၀. **စပံစပီ** နှံ့မုၢ်ပဒၢနုာ်တံကူတံသီးဆူတလၢပုဒ်မုၢ်ဂုၤ, ဃုာ်ပုဒ်ကုပုဒ်မုၢ်ဂုၤ, ပမုၢ်တချဲးဘၣ်ကစီဒီးပစံးလာပဒၢနုာ်စပံစပီလီၤ. ဒၢနုာ်တံကူတံသီးနှံ့ချဲးကစီဒီတက့ၢ်. ဒၢနုာ်စပံစပီတဂ့ၤ.

၁၁. **တပံတဆး** နှံ့မုၢ်ပုဒ်လၢဟးဂုၤဟးဂီၤ ဒီးမၤသးကလိကလိၣ်ဒ်ပတသုၣ်ညါဘၣ်ပသးအသိး ဒီးပစံးလာပုဒ်တပံတဆးဘၣ်လီၤ. ပုဒ်တပံတဆးဘၣ်နှံ့ပမၤတသုဘၣ်အခိၣ်တလိၣ်ဆူဖျိးဆူပုၤအကီၢ် ဒီးအမဲတဆးဘၣ်. ကူတံယံၢ်ပြီၤယံၢ်ပြီၤနုာ်သကုဒ်အမဲတဆးဘၣ်.

၁၂. **နံၢ်နံၢ်ယုာ်** ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာနံၢ်နံၢ်ယုာ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ပုဒ်လၢနံၢ်ကွၢ်ဒီးတကနုာ်ဘၣ်ပကလုာ်နှံ့လီၤ.

၁၃. **အူပံ** နှံ့မုၢ်ပမၤသီၣ်ပံလၢပထီၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလာအူပံလီၤ. တလၢအူပံသီၣ်ပံပံလီၤ.

၁. **ပံ** နှံ့မုၢ်တံဖိတံယံၢ်တကလုာ်နှံ့မုၢ်ပအူကဲထီၣ်

ဝဲဒီးပကီးလာပံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပံၤနီၤယုဇီၤ လီၤ. ပံယုထီၣ်လာဘျၢၣ်ပူၤအါကာ. တုၤတၢ်စူၤလီၤသီ န့ၣ်ပံယုထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပံန့ၣ်အိၣ်ကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ပံထီၣ်မံၤ, ပံဖးဒိၣ်, ပံဆီအုၣ်, စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလာပံၤနီၤတြၢၤနီၤလီၤ.

၂. ပံ န့ၣ်မ့ၢ်ပပဒးချံယာဝဲဒီးပစံးလာချံပံလီၤ. ပုၤတ ဂၤပဒးတၢ်ပဒးပံချံတဘျၢၣ်လီၤ. ချံပံလံ. စဒးယဲတ ဖီလာဘၣ်. ချံပံထီၣ်ပံစံးဝဲဒၣ်.

၃. ပံ န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်တၢ်လာပစုမ့ၢ်ခိၣ်ခံဘိ ဒီးပစံးလာပံ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပံၤစီၤလီၤ. ပုၤတဂၤပံတၢ်ဆါ သမီးပံယၤတဂ့ၤ. ဆါကာ. ပံချံးချံးစံးဝဲဒၣ်. ဒ်ပစံး တၢ်သီးပံတၢ်တြၢၤတြၢၤစံးဝဲလီၤ.

၄. ပံ န့ၣ်မ့ၢ်ဘျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ယုၤလာအဒံးတ ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဒ်ယုၤအသီး ဒီးစီၤလီၤဆွဲခိၣ်လီၤလၢ အသးလာအခိၣ်တခီန့ၣ် ပကီးဒီးအဆိလာပံၤနီၤဘျါနီၤ လီၤ. ပံနီၤဘျါနီၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. ပံကဒး နီၣ်တကလုာ် န့ၣ်စနုာ်ဟူထဲအမံၤလီၤ. စ တထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တစုာ်.

၆. ပံကဒးပူ No.102.၁၀၂. ပစံၣ်တၢ်မတၢ်တဂၤ လၢပျၢၤတဂၤကိးဝဲအမံၤလာပံၤကဒးလီၤ. ဘၣ်လၢတၢ် ဂီၢ်ခါသလၢဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်ဂီၢ်န့ၣ်ပုၤလဲၤဂီၢ်တၢ်တဘျီ ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ပံကဒးတဂၤဟံၣ်ထီၣ်အသးဒ်ပိာ်မ့ၢ် ကအိၣ်ဘၣ်အီၤ. ဒ်ပုၤကအူးထီၣ်ဘၣ်အီၤဒီးလဲၤလုာ်ထံ လၢဂီၢ်သီၣ်ထၢလီၤ. လဲၤအူးဒီးကွဲၤရီၣ်ရီၣ်ဒီးတၢ်ဂီၢ်လီၤ ယံၤသံဝဲလၢကျဲလီၤ. ဒီးအဂီၢ်မိၣ်လဲၤဟံးက့ၤအီၤဒီးအ ဂီၢ်မိၣ်သၣ်ထံးက့ၤအီၤလၢမ့ၢ်အူန့ၣ်အတၢ်လဲၤအီၤလၢ မ့ၢ်အူးဒီးအဒံၣ်ဆူၣ်အဒံၣ်ဒံးလုၤမးလီၤ. အဂီၢ်မိၣ်မၢၤန့ၣ်ကလးကိာ်မူဒံးထီၣ်က့ၤလီၤ. မၢၤန့ၣ်ဒီးပုၤမၤထါစံး ဝဲဒၣ်.

ပံကဒးအူကွဲၤရှၢၣ်ရှၢၣ် ပံကဒးအူကွဲၤရှၢၣ်ရှၢၣ်
ပံကဒးအဒံၣ်ဆူၣ်လုၤ ပံကဒးအဒံၣ်ဆူၣ်လုၤ

၇. ပံကလၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်ဒီးပပညိၣ်န့ၣ်စၢ်ဆါဝဲဒီးပ စံးလာစၢ်ဆါပံၤကလၢလီၤ. နမ့ၢ်ခးတၢ်ဒီးပညိၣ်စၢ်ဆါ ပံၤကလၢလီၤ.

၈. ပံကလၢ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာတက့ၣ်ဘၣ် ဒီးဘျၢဝဲန့ၣ်ပ စံးလာပံၤကလၢလီၤ. သ့ၣ်တဘိဘျၢမးပံၤကလၢလီၤ.

၉. ပံတလီ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်မဲထီၣ်လၢထံခိၣ်ထံ နံၤ ဒီးအဖီအလုၤအိၣ်ဒဲးဘဲအသီးန့ၣ် ပစံးလာပံၤတလီ လီၤ. ဒီးပကီးပံသလီစကီးလီၤ.

၁၀. ပံချ. န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ပုၤပိာ်ဝဲကွီၤတလီၤဒ် သံၣ်တလၢအသီးဒီးပကီးလာပံၤချလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤ ကိးလာဆုလုလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပံၤချပံၤမိလီၤ.

ပံချ.န့ၣ်ပပိာ်သီၣ်မုာ်ကာ.

၁၁. ပံချ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တကလုာ်ဆိၣ်ထီၣ်အဝံ လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ ဒီးအပူၤန့ၣ်မၤသးကဆုၣ်ဒၣ် ဒီးပကီး လၢပံၤချလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပံၤဘျၢပံၤချလီၤ. ဒီး ပုၤတနီၤနီၤကိးလာပံၤချလီၤ. ပံချပံၤချစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. ပံစီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ကလီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမၤသးအ လံးဘိသ့ၤန့ၣ်ပစံးလာကလီၢ်ပံၤစီၣ်လီၤ.

၁၄. ပံဆီအိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပံၤတၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်န့ၣ်ပြဲကဒံ ဒီးယုၤထီၣ်လာဘျၢၣ်ဆီအံၣ်အပူၤဒီးပကီးလာပံၤဆီအုၣ် လီၤ. ဒီးပံဆီအိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပအူးလာဘျၢၣ်ဆီအံၣ်အပူၤန့ၣ် ပြဲကဒံဒီးကဲထီၣ်လာပံၤဆီအိၣ်လီၤ.

၁၅. ပံထီမံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပံၤတကလုာ်န့ၣ်အမံၤထီ ဒီးအမိၢ်ပုၤ ဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကီးလာပံၤထီမံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအူးလာသ့ၣ်ဖူ ယးအလီၤန့ၣ်ကဲထီၣ်လာတၢ်ဖိယၢ် ဒီးအိၣ် ဒီးအမံၤတစံး ဖိတစံးဖိဒီးပကီးလာပံၤထီမံၤလီၤ. ပံထီဘျၢပံၤထီမံၤစံး ဝဲဒၣ်.

၁၆. ပံထီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအဒုခိၣ်ထံးအဖံးကကၢၤ ထီၣ်ဒီးပစံးလာဒုပံၤထီၣ်လီၤ. ပုၤကညီဒုပံၤထီၣ်န့ၣ်မၤ ဘုနုာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၇. ပံဖးဒိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပံၤတကလုာ်လာပအူးကဲထီၣ်လာ ဘျၢၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်ပစံးလာပံၤဖးဒိၣ်လီၤ. ပံဖးဒိၣ်န့ၣ် ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ. ပံဖးဒိၣ်န့ၣ်ပဝဲအိၣ်သီၣ်ဂ့ၤကာ.

၁၈. ပံလၢာ် န့ၣ်မ့ၢ်ကံာ်တကလုာ်အိၣ်သ့ၣ်ဖူယးလာတ ဂါကျါန့ၣ်မၤသးဒ်ထံးကလဲာ်အသီးတစံးစး မၤသးဒ်တၢ် ပံာ်အသီးတစံးစးဒီးပစံးလာပံၤလၢာ်လီၤ. ပံဘျၢပံၤလၢာ် န့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၉. ပံလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအဒုခိၣ်ထံးအဖံးကကၢၤ လီၤန့ၣ်စံးလာဒုပံၤလီၤလီၤ.

၂၀. ပံသခး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လာအလုာ်အိၣ်တဒိ တဒိန့ၣ်ပကီးလာပံၤသခးလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲကလုာ်ကလုာ် လီၤ. ပံသခးမံၤ, ပံသခးဒၢ, ပံသခးဖးဒိၣ်, ပံသခးဘိ ကလုာ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပံသခးန့ၣ်တနီၤနီၤပအိၣ်အဒီးလီၤ. ပံသခးဒ်သီးသီးဒီးပံကဒး.

၂၁. ပံသလီ န့ၣ်မ့ၢ်ပံၤကလီၢ်အသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တ ကလုာ်အဖီအိၣ် ဒီးအလုၤဒဲးဘဲအသီးန့ၣ်ပကီးလာပံၤသ လီၤလီၤ. ပံသလီပံၤသလါစံးဝဲဒၣ်. ပံသလီန့ၣ်ပမၤသး နုာ်ဒၢဂ့ၤကာစံးဝဲဒၣ်. (Maul.ပံသလီ)

၂၂. ပံသီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ကလီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလာမၤသး အလံးဘိသ့ၤကလီၢ်ကလုၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာကလီၢ်ပံၤ သီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤသးကလီၢ်ပံၤသီၣ်ဆါစဲမံၤ.

၂ ၃ .
ကပံကပံ, ကပံကပံ, ကပံကပံ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်

ပံ့လူလိအပူ

မုၤတိၢ်ပံာ်မုၢ်တိၢ်ဟံးစံးဝဲဒၣ်.

၁၈. **နီကပံ** နှင့်မ္ဗုပမာတင်ဝံကီ ဒီးပစံးလာပမာတင်
နီကပံလီ၊ ပုတဂမာတင်နီကပံဝံထီၣ်တသ့ဘၣ်.

၂၉. **ယီပိတ်တဲမဲ** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီမံလၢမနးဒီးမံဃီပျုၤ
ဇိၣ်ဃၢၤဇိၣ်. တၢ်ဝံတၢ်နါ ဒီးဖုသံနီၣ်သလိာ်ကယုၢ်လီၤဆူ
ကိာ်ဒု ဒီးလၢယီၢ်တၢ်ဖၣ်ကပူၤန့ဉ်ပစံးလၢယီၢ်ပိာ်တၢ်မဲာ်
လီၤ. ပုၤကညီမ့ၢ်မံဃီတၢ် ဒီးဝဲၤဆၢထၢၣ်ယီၢ်ပိာ်တၢ်မဲာ်
လၢဖၣ်ကပူၤန့ဉ်လီၤ. ဒီးထုကဖၣ်ပစံးဝဲဒၣ်. ယီၢ်ပိာ်တၢ်
မဲာ်ယီၢ်ပိာ်တၢ်နါ. မးမဲာ်ဘျီၣ်မးနါလံတက့ၢ်. စံးဝဲဒ်န့ဉ်
ဝဲဒီးလၢဘၣ်ဝဲဆူကိာ်ခိၣ်ကိာ်ဒုလီၤ.

၂၀. လီပင် နှင့်မိုးမိုင်အူတဖင်သံဝဲဒီးပစံးလၢမိုင်လီ၊ ပံင်လီ၊ စမိုင်တအိုင်လၢ၊ဘၣ်၊ စမိုင်လီ၊ပံင်လံ၊ ဟဲဟ့ၣ် စမိုင်တလိုင်တက့ၢ်၊ မိုင်ပံင်ဖျိုင်ပံင်လံစံးဝဲဒ်န့ၣ်တစု လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်ဒီးမိုင်အူလီ၊ပံင်န့ၣ်ပစံးအါတက့ၢ်လီ၊

၂၁. သုဂံဟံ နှုတ်မှသုဂံလကကံကိဝဒိးကံအဆာတလီ၊
ဘိဂံဘဂံနှုတ်ပစံးလသုဂံဟံလီ၊ သုဂံဟံတုလကဆာ
တလီ၊ဘိဂံဘဂံလီ၊

၂၂. **ဟိန်ခိန်ပံ** နှင့်မူဟိန်ခိန်လၢစဲဘူးပခိန်နှင့်ပစံး
လၢဟိန်ခိန်ပံလီၤ. ဟိန်ခိန်တပူၤပံးဒီးစဲဘူးစခိန်နး
ကၤ.

၁. ပံး နှဉ်မ့ၢ်ပမာတၢ်တၢ်ပူၤတၢ်တၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပ
စံးလၢပံးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပမာတၢ်တၢ်ပူၤ. ပမာတၢ်တၢ်ဖျိ. ပ
မာတၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်ပစံးလၢပံးလီၤ. ပံးထံကျိၤ, ပံးဃာ်ဝဲ
တရီၣ်ဖျိ, ပံးဃာ်တၢ်ပူၤလၢလၢတဖျၢၣ်, ပံးဃာ်ဝီၤပူၤလၢ
ပစုညၤသး. ပံးဃာ်ပလီၤဖိအပူၤလၢပစုမ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်
ပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခံလီၤ. ပံးတၢ်ထံကျိၤလၢလမုၢ်.
ပံးတၢ်ထံကျိၤလၢသနီၤ.

၂. ပံး နှိုဉ်မ့ၢ်ဆိဖိပူၤသိၣ်ပံးပံးလီၤ. ဆိဖိတဘျဉ်ပူၤသိၣ်
ပံးပံးလီၤ. ဒီးပစံးလာသိၣ်ပံးစီပံးစီစကိးလီၤ. ဆိဖိတ
ဘျဉ်ပံးသိၣ်ပံးပံးစံးဝဲဒၣ်.မာပံးဆိဖိတဂၤကံာ်စနၢ်ကာ.

၃. ပံးစးပးစး နှင့် မှ်ပှကညီအမဲာ်ဆါဒီးဖျးပဲစံးစံးဒီးပဲ
စံးလာမာသးပံးစံးပးစးလီာ်. ပှကညီအမဲာ်ဆါပံးစံးပး
စးနှံမာဘာ်ဘူးတဂု.ကဘာ်စးဘာ်ပှ.

၄. **ပံးစံးပးစး** နှင့် မှီပှာကညိတာထိုင်တာလီလောကလံ၊ တတပူ၊မူဗုဒ္ဓဖိစိင်လံ၊ ဒီးတုအိဉ်ဖိအိဉ်လာတံးခံးတံ၊ နကျါဒီးပံးစံးလာမသးပံးစံးပးစးလီ၊ ပှာတဖဉ်ဟဲ လီလိုင်လံဒီးဖိဒီးလံပံးစံးပးစးလီ.

၅. ပံးတံာ် ကွၢ် ပံာ်တံာ်.

၆. **ပံးပး** နှင့်မှီပတ်ပြုဆဲတဲာ်ကူတဲာ်သီးဒီးပစံးလာပ
ဟံပံးပးတဲာ်ကူတဲာ်သီးလီၤ. ဟံပံးပးတဲာ်ကံးညှိဒ်န့ၣ်တ
၇. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပံးပံးပးလီၤ.

၇. ပံးလုပံးလု နှိမ့်မှ်မ့ဉ်ကၢလီၤပံာ်ကၢလီၤပံာ် ဒီးက

ပီဒိန်ဒိန်ဆုံးဆုံးနဲ့ပစ်လေ့ကပ်လုပ်လေ့လို့၊ မှန်ကပ်လုပ်လေ့နဲ့ကပ်တစ်ခဲတစ်ခဲလို့၊ ဒီးပစ်လေ့ကပ်လုပ်လေ့၊ မှန်ကပ်လုပ်လေ့လို့၊ ကပ်လုပ်လေ့ဒီးကပ်လုပ်လေ့လို့၊

၈. ပံးစီပံးစီ နှိုမှ်ဆီဖိပံးနှိုပစံးလာဆီဖိပံးသိၼ်ပံး
စီပံးစီလါ. ဆီဖိပံးသိၼ်ပံးစီပံးစီစံးဝဲဒၼ်.

၉. စပံး, စပံးစပး,စပံးစပူး,စပံးထံ,စပံးမုၼ်,စပံးသၼ်,
တၼ်ခဲလၢၼ်န့ၼ်ကွၢ်လၢစပံးအကျါတက့ၢ်.

၁၀. **တပ်**း နှံ့မှ်စီသီလီခီတကလုာ်မာသးဒ်တံခိာ်
ဖျီာ်အသီးဒီးပကီးလာတပ်းလီ၊ ဒီးပကီးလာသပ်းစကီး
လီ၊ စီသီလဲာ်ကြီအိာ်မုာ် ဒီးဒါန့ပ်လောတပ်းအပူ
လီ၊ သပ်းဒီးတပ်းန့ဒ်သီးသီးလီ၊

၁၁. **ပျိုပုံးပျိုပူး** နှင့်မှန်ပမိတ်တံတံ၊ ဒီးဟိတ်ခိတ်ဒီးပစံး
လာပျိုပုံးပျိုပူးလီ၊ ပှာတဂအမိအနာ်ကုတ်ဒီးပှာပုံးပျို
ပူးဝဲအစုလီ၊

[illegible]

၁. ပံ့ နှင့် မှီ ပိုက် ကိမ်း သဖုံ နှင့် ထိဒု နှင့် လာ နှင့် လီ၊ ဒီး စို၊ အ က လှို လာ ပံ့ နှင့် တ အိ နှ် ဘ နှ် နီ တ မံ ဘ နှ်.

၂. ပံင်လူလါပူ.No.4.-၄. ပစံင်တံးပံင်လူလါလါ ပျါ. အမိဒါအိန္ဒနံင်နံင်လါ ဒီးအပိတဂနံင်စံးဝဲဒင်. နဒါ တံးအံးယံင်တုာ်လါစံးဝဲဒင်. မှါနကသံဇ်. မှါနကအိဉ်ဇ်. မှါပတသုဉ်ညါဘဉ်. ဘဉ်လါနကသံဘဉ်ဖူး မှါသုဒီးစကလဲးစီးန့ဟ်နစစုာ်တကုာ်လါ. စံးဝဲဒင်ဒီးလဲးဝဲဒင်လါ. လဲးတံးအလီၢ်ခံ ဒီးအမါဆံးစါအဖိန့ဉ်လါအဝါလီၢ်ခံလါစံးဝဲဒင်. ဆံးစါအဖိန့ဉ်လါဒီးချုံးတဘုဉ်. ပျါတလါနးတဘုဉ်ဒီးအဖိန့ဉ်ဆံးစါန့ဉ်ဝဲန့ဉ်အတံးဟးသုတကီၢ်ခါးမလါ. ကတိာ်တံးဒိၣ်သုတကီၢ်ခါးမလါ. အ ဖိန့ဉ်သံ ကွၢ်အမိၣ်တံးန့ဉ် စံးဝဲဒင်မိၣ်ဇာ. ပါလဲးအူလဲဉ်. အမိၣ်စံးဆါအိန္ဒနံင်နံင်လါစံးဝဲဒင် စဒါနုအံးယံင်တုာ်လါ. ဘဉ်လါစကသံဘဉ်ဖူး ဒီးသါကလဲးစီးဟ်စုာ်လါစံးဝဲ

ဒဂုံ၊ မှာဒ်န့ဉ်ဒီးစကလဲာ်စိပ်ပါလီာ်စံးဝဲဒဂုံ၊ ဒီးလဲာ်ဒဂုံ
လီာ်၊ လဲာ်တုာ်လၢအပာ်အိဉ်ဒီးပာ်စၢ၊ နမၤမနုၤတမံ၊
လဲဉ်ပာ်စၢ၊ ပာ်ဆိကမိဉ်နမိာ်ဒၢအံၤယံာ်တုာ်လီာ်၊ ဘဉ်
လၢကသံဘဉ်ဖူး ဒီးစကစိးန့ဉ်အစုာ်လီာ်စံးဝဲဒဂုံ၊ ဖိ
စၢ၊ ပာ်ကူာ်သ့ဉ်ကံာ်တုာ်လီာ်၊ ဟးဖဲန့ဉ်တက့ၢ်၊ သ့ဉ်က
ကံာ်လီာ်ဖိခါစၢ၊ စံးဝဲဒဂုံအိဉ်လၢသ့ဉ်ဖိလတ်တဂ့ၢ်၊ သ့ဉ်

ဒိုင်ဇာကလံလီစံးဝဲဒင်. ပုသယျာတအိတ်ပုကညိတ
အိတ်ဘဉ်.ယုတဝ်ယိတ်ဒီးတထိတ်ဘဉ်တနီတမံဘဉ်.
ထံင်လာတနာ်တဆိ ဒီးဒုဝဲကြုတ်ကြုတ် ဒီးသံးဖိဒုမုတ်အုတ်
ထိတ်အခံဒီးကွာ်လီဝဲဒင် ဒီးထံလာသံးဖိဒုမုတ်တဂသ
တးဒီးနီထိတ်မး အမတ်တွာ်စိညးညးမးလီစံးဝဲဒင်. သံ
ကွာ်ဝဲအတုပုကညိအကမျာ်လဲအလုလံးဝဲဒင်. သံး
ဖိဒုမုတ်စံးဆာအီကလီအိတ်တုလံလံစံးဝဲဒင်. ပုံလူ
လိသံဂီအီကလီနုတ်မုတ်ထိတ်ဆံးထိတ်လဲဝဲဒင်.
သံးဖိဒုမုတ်စံးဆာအီမုတ်ထိတ်ယိတ်ဘိကိတ်ပု ဒီးဟဲလီစံး
ဝဲဒင်. မုမုတ်ဒီးဖိအိတ်နုတ်ပမုတ်တကွာ်စံးဝဲဒင်. ဒီးသံး
ဖိဒုမုတ်နုတ်ဖိမုတ်ပုချိတ်မုတ်နွံဘဉ်ဝံဒီးပုံလူလိနုတ်အိတ်
မုတ်အိတ်ဝံ ဒီးဆုတ်နီလဲလီတြာ်ဆုတ်လီစံးဝဲဒင်.
သံးဖိဒုမုတ်နုတ်လိတ်ထိတ်ကုအသးလဲသံးဖိဒုဒီးအိတ်နုတ်
သုတ်ကုလဲလီဖိလံလီစံးဝဲဒင်. မုတ်ထိတ်ဘိကိတ်ပုဒီး
ကလီဟဲလံရုဒီးကလီနုတ်စံးဝဲဒင်. တနာ်ပုသီ
သုတ်ကုစံးဝဲဒင်. တတဘူးထးတံ. တတတံထးခိ
လဲဝဲဒင်. ပုံလူလိစံးဆာအီတနာ်စုကိးပုသီ
သုတ်ကလဲ. တတနာ်စုကိးဘုလုလဲဝဲဒင်. ပုံ
လူလိစံးဆာအီမုတ်ဒီးယိတ်ထိတ်နုတ်ကလီစံးဝဲ
ဒင်. ကလီယိတ်ထိတ်အကိတ်ဒီးကျိဝဲဒင်လီ. ကလီဟဲ
ကဒီးတဘိဒိုင်နုတ်အလီတကွာ်လီစံးဝဲဒင်. ဟဲတုဒီးစံး
ဝဲဒင်. တနာ်ပုသီသုတ်ကု. တတဘူးထးတံ. တတ
တံထးခိလဲဝဲဒင်.ပုံလူလိစံးဆာအီ. တနာ်ပုသီ
သုတ်ကု. တတနာ်စုကိးဘုလုလဲဝဲဒင်. မုမုတ်
နုတ် ဒီးယိတ်ထိတ်နုတ်တကွာ်စံးဝဲဒင်. ကလီယိတ်ထိတ်အ
ကိတ်ဒီးကျိဝဲဒင်လီ. စံးဝဲဒင်. ကလီဟဲကဒီးတဘိဒိုင်
နုတ်အလီနုတ်ဟဲတုဒီးစံးဝဲဒင်တနာ်ပုသီသုတ်ကလဲ.
တတဘူးထးတံ. တတဘူးထးခိလဲဝဲဒင်.ပုံလူ
လိတခိစံးဆာအီ. တနာ်စုကိးပုသီသုတ်ကလဲ. စံး
ဝဲဒင်. ပုံလူလိတခိစံးဆာအီ. တနာ်စုကိးပုသီ
သုတ်ကလဲ. တတနာ်စုကိးဘုလုလဲ. ယိတ်ထိတ်နုတ်
တကွာ်စံးဝဲဒင်. ကလီယိတ်ထိတ်အကိတ်ဒီးကျိသဲ
ဒင်လီစံးဝဲဒင်. ပုးပုးကလီအဟဲဝံဒီးထုးထိတ်ကု
ပုကညိအယံနုတ်ဝံဒီးဆုတ်လီချိတ်ပုနုတ်ဝံဒီးဖျဲတး
ဒီးဂဲဆာထာ်သမုတ်ထိတ်ကုလဲလီစံးဝဲဒင်. တဂ
ကုအိတ်ကုဒင်လဲအဟံတဂကုအိတ်ကုဒင်လဲအ
ဟံဝံ ဒီးပုံလူလိစံးဝဲဒင်လဲနုတ်တဂအံဒုးအိတ်ယုတ်
ဒီးသံးဖိဒုမုတ်နုတ်လီစံးဝဲဒင်. သံးဖိဒုမုတ်တခိအံစံးဝဲ
ဒင်. လဲနုတ်အနုတ်လဲအနုတ်လဲကစတအိတ်ဘဉ်စံးဝဲ
ဒင်. သုမုတ်တအိတ်ဘဉ်လဲနုတ်နုတ် ဒီးစကမာ်လဲဆာထာ်
ကုကလီနုတ်လီစံးဝဲဒင်. ဆုတ်လီအချိတ်ပု ဒီးက
လီအစိတ်နုတ်ဝဲထိတ်မးရုတ်လီစံးဝဲဒင်. ဒီးပုကညိ

အကမျာ်ဒီးနုတ်ယုတ်လီကညးစာမးသံးဖိဒုမုတ်နုတ်ကြုး
ကြုးလီစံးဝဲဒင်. နမုတ်တအိတ်ဘဉ်လဲနုတ် ဒီးပဲဒင်အံ
ပသံ ကလံလီစံးဝဲဒင်. ဒီးသံးဖိဒုမုတ်တဂနုတ်မာတ
သုတဘဉ်လာဘဉ် ဒီးအိတ်လဲနုတ်လီစံးဝဲဒင်. အိတ်
ယုတ် ဝံဒီးပုံလူလိနုတ်သုတ်လီပံသံတခိ ဒီးပုမုတ်
ခိတ်ဝံ ဒီးမာလိတ်ဝဲဒင်ပံသံပုမုတ်မုတ်မုတ်လဲ
စိတ်ယုတ်ခါတကွာ်နုတ်. စံးဝဲဒင်နုတ်ဝံ ဒီးလဲတံ
လီ.လဲဝဲဒင်တုလာပုကညိအရုတ်တရုတ် ဒီးပုသယျာ
ပု ကညိတအိတ်ဘဉ်. လီလီဘုနုတ်အိတ်မးကဒိုင်ဇာက
လံလီ. တထိတ်ဘဉ်တနီတမံဘဉ်စံးဝဲဒင်. ယုတ်
ထံင်လာတနာ်တဆိ ဒီးဒုဝဲဒင်တြာ်တြာ် ဒီးသံးဖိဒုမုတ်ဆဲး
ထိတ်အခံနုတ်အိတ်ထိတ်လီ ဒီးကွာ်လီဝဲဒင်ထံင်လာသံးဖိ
ဒုမုတ်တဂနုတ်ထိတ်မးအမတ်တွာ်စိညးညးမးလီ စံးဝဲ
ဒင်ပုံလူလိသံကွာ်အီ ပုကညိလဲအလုလံးခိလဲဝဲဒင်.
သံးဖိဒုမုတ်စံးဆာအီခုယုတ်အိတ်တုလံလံစံးဝဲဒင်.
ပုံလူလိသံကွာ်အီခုယုတ်နုတ်မုတ်ထိတ်ဆံးထိတ်လဲ.
သံးဖိ ဒုမုတ်စံးဆာအီ. မုတ်ထိတ်ယိတ်ဘိကိတ်ပုဒီးဟဲဝဲဒင်
လီ.စံးဆာပုံလူလိနုတ်လီစံးဝဲဒင်. ပုံလူလိစံး
ဆာအီမုတ်ဒီးဖိနုတ်စုမုတ်တကွာ်စံးဝဲဒင်. သံးဖိဒုမုတ်
နုတ်ဖိမးမုတ်နုတ်ကြုးကြုးဝံ ဒီးပုံလူလိအိတ်မုတ်ဝံဒီး
ဆုတ်နီလဲလီတြာ်ဆုတ် ဒီးမုတ်ထိတ်ယိတ်ဘိကိတ်ပု ဒီးခုယုတ်
နုတ်ဟဲလံရုဒီးခုယုတ်နုတ်စံးဝဲတနာ်ပုသီသုတ်ကု.
တတဘူးထးတံတတတံထးခိလဲဝဲဒင်. ပုံ
လူလိစံးဆာ စုကိးအီတနာ်ပုသီသုတ်ကလဲ. တတ
နာ်ဘဉ်စုကိးဘုလုဘဉ်စံးဝဲဒင်. ပုံလူလိစံးဆာအီနုတ်
အဟိတ်ခါဒီးဟဲထိတ်ခုယုတ်စံးဆာပုံလူလိနုတ် နမုတ်အဟိတ်
ခါ ဒီးဟဲလီပုံလူလိလဲလီ ဒီးခုယုတ် နုတ်ပုတဘဉ်
ဘဉ်. ကျိဝဲသဖြးအတုလီယံပုဒီးသဲဝဲဒင်လီ. စံးဝဲ
ဒင်. ဟဲကဒီးတဒုဒိုင်နုတ်အလီနုတ်ပုပုံလူလိ နုတ်တး
တဘဉ်. ပုံလူလိကျိတးတံခံကွာ်ဒီးသဲဝဲဒင်လီ. ဟဲ
ကဒီးတဒုဒိုင်နုတ်အလီ နုတ်မုတ်မုတ်လီကဒုမးလီ
စံးဝဲဒင်. ပုပုံလူလိနုတ်တးတဘဉ်. ပုံလူလိကျိတး
တဘဉ်. ပုပုံလူလိ တးတဘဉ်ပုံလူလိကျိတးအက
ပုလီပုလံလံတခိနုတ်မုတ်နွံဘဉ် ဒီးပုံလူလိအနုတ်ဖျဲ
ကွာ် ဒီးကျိတုအနုတ်တအိတ်လာဘဉ် ဒီးလိတ်ထိတ်အသး
လာဒွဲသိတဘဉ် ဒီးနုတ်ဆုတ်သကံတုအအိတ်ပု ဒီးခု
ယုတ်နုတ်ယုတ်ပုံလူလိနုတ်နုတ်ဘဉ်လဲသကံတုအအိတ်
ပုဒီးခုယုတ်နုတ်ယုတ်မးသကံတုအနုတ်လီစံးဝဲဒင်. ထီစု
တဂု. လဲနုတ်တဂု နုတ်အိတ်လဲအခိဒီး ကွာ်ပံသံပုမုတ်
လဲလီဘဲ ဒီးစံးဝဲဒင်ပုံလူလိအံကမုတ်ကအဘဉ်
တံတမံမံသုတ်စံးဝဲဒင်ပုကလဲစိတ်ကုပုံလူလိလီ.
စံးဝဲဒင်ဝံ ဒီးလဲဝဲဒင်နုတ်တုလာပုံလူလိအလီဒီး

တထံတံတံနီတမံဘဉ်. ထံတံလၢတနၢတဆိဒီးဒုဝဲခြါ
 ခြါဒီးသံးဖိဒုမုၢ်န့ၣ်ဆဲးထီၣ်အခံ ဒီးကွၢ်လီၤဝဲဒၣ်ဒီး
 ထံတံလၢသံးဖိဒုမုၢ်တဂၤ ဒီးန့ၣ်ထီၣ်မးအမဲၣ်တွံၣ်စီသံ
 ညံးညးမးလီၤစံးဝဲဒၣ်. သံကွၢ်ဝဲအတံပံၣ်လူလၢတဂၤ
 အံၤ လဲၤဆူလဲၣ်ခီလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. သံးဖိဒုမုၢ်စံးဆၢအီၤ,
 ပံၣ်လူလၢအံၤကျိၣ်ဒုယုၢ် ဒီးအနးဖျူကွံာ် ဒီးခုယုၢ်ယုၢ်လံ
 အီၤလံစံးဝဲဒၣ်. ခုယုၢ်န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ဆဲးထီၣ်ဟဲလဲၣ်. မုၢ်
 ထီၣ်ယီၤဘိကီၢ်ပုၤ ဒီးဟဲဝဲဒၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.မုၢ်ဒီးန့ၣ်ဒီး
 ဖိန့ၣ်ပမုၢ်တကွၢ်စံးဝဲဒၣ်. နးဖျူဆူလဲၣ်.နးဖျူလၢန့ၣ်စံးဝဲ
 ဒၣ်.ထီၣ်စုဒီးလံၤန့ၣ်လဲၤခူၣ်ကွၢ်နးန့ၣ်ဝံၤ ဒီးအိၣ်မုၢ်အီၤ
 ထံဝံၤ ဒီးဆုၣ်နီၤဝဲဒၣ်လၢယီၤတြၢ်ဆူးန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.
 ခုယုၢ်ဟဲလံအက ပၤလီၤလဲးလဲး လီၤလဲးလဲးလံ. ခုယုၢ်
 န့ၣ်စံးဝဲဒၣ် တၢ်န့ၣ်ပၤသီသဲၣ်ကလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထီၣ်စုစံး
 ဆၢအီၤတၢ်န့ၣ်ပၤသီသဲၣ်ကလဲၣ်တၢ်တ နၤဘဉ်စနးဘူ
 လဲၣ်ဘဉ်စံးဝဲဒၣ်.နမုၢ်အပိာ်ခွါဟဲထီၣ် ခုယုၢ်စံးဆၢအီၤ
 နမုၢ်အပိာ်ခွါဟဲလီၤ. ဒီးထီၣ်စုန့ၣ်လဲၤလီၤဒီးခုယုၢ်ပိာ်တး
 တ ဘဉ်. ကျိၣ်ခုယုၢ်တးတံာ်ခံကွၢ်ဒီးသံဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲးဖုး
 ဝဲဒၣ်အဟၢဖၢန့ၣ်ဝံၤဒီးလီၤသ့ၣ်ဖးသကံၤတၢ်န့ၣ်ခံဒီး
 ပံၣ်လူလၢစံးထီၣ်ကွၢ်သဆွါကလၢ် ဒီးစမံသပုၤမးလီၤ
 စံးဝဲဒၣ်. ထုးထီၣ်ကွၢ်ပၤကညီအယံန့ၣ်ဝံၤ ဒီးဆုၣ်လီၤ
 ချံၣ်ပျံၤန့ၣ်ဝံၤ ဒီးဖျူဝဲတးတး ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်သမုၢ်ထီၣ်
 ကွၢ်ခဲလၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီးပံၣ်လူလၢန့ၣ်သၢက
 အိၣ်ယုာ်ဒီးသံးဖိဒုမုၢ်န့ၣ် ဒီးသံးဖိဒုမုၢ်န့ၣ် ဒီးသံးဖိဒုမုၢ်
 န့ၣ်သၢကအိၣ်ဘဉ်စံးဝဲဒၣ်. ပံၣ်လူလၢစံးအီၤသုမုၢ်တ
 အိၣ်ဘဉ်ပံၣ်လူလၢအံၤစကမၤဂဲၤဆၢထၢၣ်ကွၢ်ခုယုၢ်
 လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဆုၣ်လီၤချံၣ်ပျံၤန့ၣ်ဒီးခုယုၢ်အစိၣ်ဝဲထီၣ်
 မးလုၤလုၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပုၤကညီအကမျၢ်ဒီးနၤကညး
 စၢမးသံးဖိဒုမုၢ်န့ၣ် ကြူးကြူးလီၤစံးဝဲဒၣ်. နမုၢ်တ
 အိၣ်ဘဉ်ပံၣ်လူ လၢန့ၣ်ပဝဲဒၣ်အံၤပသံလၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.
 သံးဖိဒုမုၢ်န့ၣ်မၤတသုတဘဉ်လၢဘဉ် ဒီးအိၣ်ပံၣ်လူ
 လၢန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. အိၣ်ယုာ်ဝဲဝံၤဒီးပံၣ်လူလၢန့ၣ်ကွၢ်
 ဆူအဟံၣ်လီၤ. ကွၢ်ဝဲတုၤအမိၢ်အပိာ်စံးအီၤပံၣ်လူလၢဟဲ
 ကွၢ်လံ. အိၣ်အဆုၣ်ဆုၣ်ဆုၣ်လးလးပဖိန့ၣ်အ မုၢ်တ ကဲ
 ဘဉ်. ဖိန့ၣ်ဝဲအမုၢ်ပျဲၤချီၣ်မုၢ်န့ၣ်ဘဉ်ဝံၤ ဒီးအတၢ်အိၣ်တ
 လၢ်လၢဘဉ်စံးဝဲဒၣ်. အိၣ်မုၢ်လၢ်ဒ်ပသံးသီးလီၤစံး
 ဝဲဒၣ်.

၁. **ပံၤယီၤ** န့ၣ်မုၢ်တလၢတကလုာ်လၢအါတ်ပူၤန့ၣ်ပ
 ကိးလၢပံၤယီၤလီၤ.ဒီးပကိးလၢပယီၤ. ဒီးပကိးလၢပကီ
 စကိးလီၤ. ပံၤယီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးစီၤပၤလီၤ. ဒီးအိၣ်ဒီးနီၢ်ဒီး
 စီၤလၢအါတ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂. **ကပံၤ, တပံၤ, သပံၤ** ကွၢ်လၢကပံၤအကျါတက့ၢ်.

၃. **တပံၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအသရူၤန့ၣ်ပစံးလၢတပံၤ

လီၤ. ဒီးပစံးလၢကပံၤဒီးသပံၤစုၢ်ကိးလီၤ. ပမုၢ်ဆဲးတၢ်
 ကူတၢ်သိး ဒီးပထုးအတပံၤဆၢတလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီး
 အဆိလၢတပံၤတပၤလီၤ.

၄. **သပံၤဒီးတပံၤ** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ကူတၢ်သိး
 အကနူၤအသရူၤန့ၣ်လီၤ.

၁. **ဟ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်အိၣ်လၢပစုပူၤကဲလၢပဝဲန့ၣ်ဒီးပမၤနၤ
 ခဲလၢ် ဒီးပအိၣ်လၢအဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပပၤအီၤလီၤ.
 ပုၤအဲကလံးပဒိၣ်ပၤဘဉ်တလၢ ဒီးတလၢကဲဝဲလၢအ
 ခုအပူၤလီၤ. ဒီးမၤနၤဝဲလီၤ. တၢ်လၢပမၤနၤဒီးကဲလၢ
 ပတၢ်န့ၣ်မုၢ်ပပၤခဲလၢ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢကဲလၢပဝဲဒၣ်
 ဒီးပစံးညီၣ်ဘဉ်န့ၣ်မုၢ်ပပၤခဲလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
 လၢပၤပြးလီၤ. ပဒိၣ်လၢပၤပြးပုၤတဖၣ်န့ၣ်ပဘဉ်ဒိကန့ၣ်
 အကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပတၢ်စကိးလီၤ. ပုၤပၤဘဉ်
 တၢ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ပုၤအိၣ်ဒီးအစိအကမိၤလီၤ. ဝုၢ်ပဒိၣ်ပၤ
 ဘဉ်ဝုၢ်ဒီးပုၤဝုၢ်ဖိခဲလၢ် ဒီးပုၤတဝီလၢအအိၣ်ဝဲတရံးဝုၢ်
 န့ၣ်ပၤဘဉ်ဝဲလီၤ.ပၤဘဉ်တၢ်ဘဉ်ပၤဘဉ်ပြးဘဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ပၤလီၤ** န့ၣ်မုၢ်ကစၢ်ယုၤအိၣ်လၢမုၢ်ခိၣ်ကယဲၢ်တၢ်အိၣ်
 လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်မုၢ်ပကစၢ်အတၢ်ခဲလၢ်ဒီးပကစၢ်
 နၤဝဲ ဒီးပကစၢ်စံးညီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကစၢ်ယုၤပၤလီၤဝဲ
 လီၤ. ကယဲၢ်တၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတမံၤလၢ်လၢန့ၣ်က
 စၢ်ယုၤပၤလီၤဝဲလီၤ.

၁. **ဟံ** န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်လၢပမၤကျၢၤမၤခၢၣ်ဟံၣ်ဒ်သုတကံ
 တလီၤပိုၢ်တဂ့ၢ် ဒီးပကိးလၢပၤလီၤ. ပမၤဟံၣ်န့ၣ်ပ
 ဟံၣ်ထီၣ်လၢအဖိလၢ်တကျိတကျိဒီးဟံၣ်ခၢၣ်ဝဲလီၤ. ဟံၣ်
 န့ၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. ဟံၣ်စယၢ်, ဟံၣ်တူၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီး
 ပကိး ဒီးအဆိလၢပၤဖိခိၣ်ဒီးခိၣ်လီၤ. ဟံၣ်န့ၣ်ဟံၣ်မုၢ်တ
 အိၣ်ဘဉ်ဒီးကလီၤပိုၢ်လီၤ.

၂. **ဟံ** န့ၣ်မုၢ်ပလဲၤတၢ်တုၤပကွၢ်တၢ်ဖျါ ဒီးပစံးလၢပၤစ
 ကိးလီၤ. ကစၢ်ယုၤကွၢ်တၢ်ဖျါဟံၣ်လၢပသးလီၤ. နလဲၤ
 တၢ်ဟံၣ်ဆဲးယံၤလဲၣ်. စလဲၤတၢ်ဟံၣ်လၢဝုၢ်မံၣ်တၢ်ဝုၢ်လီၤ.
 ထံဒိၣ်ဒီးစလဲၤဆူန့ၣ်အိၣ်တဟံၣ်ဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ
 ပၤဖျါလီၤ.

၃. **ဟံ** န့ၣ်မုၢ်ရုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤကညီအကွၢ်အဂီၢ်
 န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢရုၢ်ဟံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤရုၢ်ဟံၣ်တလီၤ
 ကံဘဉ်လၢပုၤကညီဘဉ်. ရုၢ်ဟံၣ်လီၤကံလၢတလၢ
 လီၤ. ဒီးပစံးလၢအရုၢ်အဟံၣ်စကိးလီၤ.

၄. **ဟံ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢထူၣ်ဖျါန့ၣ်ပစံးလၢပၤစကိးလီၤ.
 ပစံးလၢထူၣ်ဟံၣ်စကိးလီၤ. မုၢ်မနုၤအုၣ်ဟံၣ်တလီၤအံၤ
 ကမုၢ်ကံယုၢ်သၢ. တၢ်အုၣ်ဟံၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်ကမုၢ်ကံသံမိာ်
 ပီၤသၢ. ဝုၢ်ဟံၣ်. သပၤဘဉ်ဒိဟံၣ်လဲတပူၤလံ.

၅. **ဟံၣ်ကံၤကီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပမၤဒီးဒီးပဟံၣ်သကါလၢသ့ၣ်တမီ
 တဘိဘိဒီးပစံးလၢပဟံၣ်ကံၤကီၤလီၤ. ဒဲတဖၣ်န့ၣ်ပမုၢ်

٥٦

မဒီးပေါက်ကံကီယာလာသ့တခိတဘိဘိ ဒီးကျာဝဲ
လီၤ.

၆. **ပေါ်စယ်** နှင့်မိုးပမာဟံဒ်ဒ်ကကျူးဒီးပဆဲကကျူး
ပေါ်အခိုင်ထုံးနှင့် ဒီးပစံးလာပေါ်စယ်လီ၊ ပေါ်စယ်
နှင့်ပမိုးပေါ်ဟံဒ်ဒီးပဆဲးဘ်အခိုင်လီ၊ ဒီးတံလောပေါ်လာ
ပဆဲးဖးဆဲးဘ်အခိုင်နှင့်ပကီးလာပေါ်စယ်လီ၊ ဒီးပ
ကီးဒီးအဆိလာပေါ်တံပေါ်စယ်လီ၊

၇. **ပာ်ဆါ** နှံ့မ့ၣ်ပစၢ်ပျံၤဒီးပထူးဆၢပျံၤနှံ့ဆါတုၣ်ဒီးပစံးလာပပာ်ဆါလီၤ.

၈. **ဗဟိဒ္ဓာ** နှုတ်တတ်ဟူသောအိပ်တမ်းမံ၊ ဒီးပဆိပ်ဆာ
လာသွဉ်တဘိအခိဉ်လၢာ်ပတဟိဉ်မွဲဂု၊ ပစံးလၢပဟိ
ဆာလီ၊ တၢသုလူၤအုဉ်ယၤ ဒီးစဟိဆာလၢဘိခိဉ်လၢာ်
ဒုဉ်စတဟိဉ်ဒီးန့ဉ်လီ၊ ပှၤတဂၤသါကတဲတီၤယၤဒီးစ
ဟိဆာလၢနီဉ်ထိးဘိလီ၊

၉. **ပျံဆာ** နှင့်မှီဝဲခီအကလုာ်နှံ့ပဆဲ ခီးပထူးဆာအ
ပဝံဆာတလှို၊ ခီးပစံးလာတ်ပျံဆာလီ၊ တံပျံဆာနှံ့
မှီဝဲခီတကလုာ်လာပဆဲတကျာ်ခီနှံ့လီ၊

၁၀. **ဟင်္ဂတီ** နှင့်မိုးပသးဒိုင်ထိုင်ဒီးပအူဝ်တံပဗျူန့ပ်ပ
စံးလာဟင်္ဂတီလီၤ. ပှာတကအသးဒိုင်ထိုင်လအမါအ
လီၤဒီးဒီးဟင်္ဂတီအခၣ်လီၤ.

၁၁. **ပါးတူ** နှစ်မျိုးတူသီးထိုင်လာဟန်အဖီလင်လာဟန်သီးကံပူနှစ်ပစံးလာပါးတူလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆီလာသီးပါးတူလီ၊ ဟံင်ပါးတူနှစ်ပါးထိုင်လာအသီးကံပူတကွ၊

၁၂. **ပါကတူ** နှင့် မှ်ပသံကျိယာ်ပုကညိအယိဒဖးဖိ
ချး နီးပကျိယာ်လာပစုလကဒ်ပတဟိန်န့ပ်စံးလာ
သံပါကတူလိ၊ ပုတဂ၊ မူသးဂဲဒီးအဲတဂသံ
ပါကတူအယိဒနီးဂဲတန့ဘိလိ၊

၁၃. **ပာ်ထံက်ကီၢ်** န့ၣ်ဗျဲၣ်ပုၤလၢလဲၤတုၤပုၤထံၣ်ပုၤကီၢ်တုၤ
ပုၤလၢလံၤန့ၣ်ပံးလၢပာ်ထံက်ကီၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤ
တၢ်ပာ်ထံက်ကီၢ်နးကၤ.

၁၄. **ပာ်ထီၣ်ဖျိထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဝဲၤကလိးဘျါက့ၤ ဒီးတုၤ အိၣ်ဘၣ်တၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်လၢအပူၤလိာ်ဖး လဲၢ်ဒီးပစံးလၢပာ်ထီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပာ်ထီၣ်ဒီးကသံၣ် သရၣ်ဒုးအိကသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပာ်ထီၣ်ဖျိ ထီၣ်,ရူၣ်ထီၣ်ပာ်ထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ပာ်ထီၣ်စကိး လီၤ.

၁၅. **ပက်ထီနီ** နှင့်မှီပူးလာတော့လေပဟံၣ်အတဝီပူဒီး ပစံးလာတက်ပက်ထီနီလီ၊ ဒီးပစံးလာဟဲပက်ထီနီစကီး လီ၊ တံးမဆါတနံးစကွာ်လၢနကျဲဒီးနပက်ထီနီစကီး လီ၊ တနံးပက်ထီနီမဆါတဖု ဒီးစလှိုအိၣ်လှိုအိၣ်အိၣ်ဒီး ကျဲလီ၊ ပုတဖၣ်စကွာ်လၢအကျဲ ဒီးတပက်ထီနီတဖု

ထိပ်နှိတ်ကလေးတစ်ခုလေးပါ။

၁၆. **ပာ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲဖျိထီၣ်လၢဒုးယၢၤသံၣ်ယၢၤန့ၣ် ပစံးလၢကျဲပာ်ထီၣ်လီၤ. တလၢၤမ့ၢ်ဟဲဒီးပထံၣ်လၢဟဲ လၢကျဲပာ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆူကျဲပာ်ထီၣ်န့ၣ် တက့ၢ်. ဘၣ်လၢတလၢၤအၢသီကဟဲပကယုၢ်လီၤ. ကွၢ် ဟ့ၣ်တၢ်ဆူကျဲပာ်ထီၣ်န့ၣ်စဲပာ်ကလၢ်တက့ၢ်.ဘၣ်လၢ ယီၤကဟဲဘၣ်ဖးစံးဝဲဒၣ်.

၁၇. **ဟင်္ဂသး** နှံ့မွှ်ပတ်ဂါတ်ကျာပသးဒီးပစံးလာဟင်္ဂ ပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဟင်္ဂသးမးသးလီၤ. ပုၤတ ဂၢၤသးနှံ့ဒီးဘဉ်ယိဉ်သးနှံ့ကထူယံၤအီၤဒီးဟင်္ဂသးစ ယံၤမနှံ့လီၤ. ဟင်္ဂနသးနကလီၤယံၤဘဉ်ဖူး.

၁၈. **ဟ်သး** နှိမ့်ကျဲအသးကံပူၤနှိမ့်ပစံးလာကျဲဟ်သးလီၤ. ဒီးပစံးလာကျဲပူၤသးစကီးလီၤ.

၁၉. **ဟင်္သာသံ** နှိုက်မှီပုခံင်ဘျီၣ်လၢအမဲင်ချံတအိၣ်လၢ၊
ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအမဲင်ဟင်္သာသံးလီၤ။ ပုၤတဂၤအမဲင်ဟင်္သာသံးဒီးအမဲင်ချံသဘံးဝဲ ဒီးအမဲင်ဘျီၣ်ဟင်္သာသံးဝဲလီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟင်္သာသံးဟံၤပုၤလီၤ။

၂၀. ပာဂီသဒီးခါပာဂီထွါခါ နှိမ့်ပကီးပာလာပ
ပာထိဉ်ဟံဉ်နှဉ်ဒီးအဆိလီၤ. ပာဂီသဒီးခါ. ပာဂီ
ထွါခါစံးဝဲဒဉ်.

၂၁. ကဟ်ကဟ်, ကဟ်တရိ.ကဟ်လာ တၢ်ခဲလၢ်န့ၣ်
ကွၢ်လၢကဟ်ကျိတက့ၢ်.

၂၂. တပင်တဖျို, တပင်ထံကံကီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှာလၢလဲၤတၢ် တတုၤတတီၤဘၣ်တၢ်နီၣ်တပူၤ ဒီးပံးလၢလဲၤတၢ်တပၢ် ဘၣ်. လဲၤတၢ်တပၢ်ထံတကံကီၢ်ဘၣ်လီၤ. ထံဒိၣ်ဒီးစ လဲၤတၢ်တပၢ်ဘၣ်.

၂၃. ထိန်ဟ် နှံဉ်မ့ၢ်ထံဖျိးထီၣ်လၢတၢ်ပူၤလၢထံဖီခံၣ်ကတၢၢ်ဒီးပစံးလၢထံထီၣ်ဟ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤထံဟံထီၣ်လၢတၢ်ပူၤလၢတၢ်စူၤခါနှံဉ်ပစံးလၢထံထီၣ်ဟ်လီၤ. ထံထီၣ်ဟ်လၢတၢ်ပူၤနှံဉ်ဖျိးထီၣ်ထီးထီး နီၣ်ကလၢၣ်ထီၣ်လၢမိကီၢ်ပူၤအသိးနှံဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံထီၣ်ဟ်ထီၣ်ဖျိလီၤ.

၂၇. **နာ်ပါနာ်ဘျါ** နှုဉ်မ့ၣ်ပသ့ၣ်ညါတၢ်စံးတၢ်ကတိၤအခီအပယီၤဒီးပစံးလၢနာ်ပါနာ်လီၤ. ပှၤလၢနာ်ပါနာ်တၢ်ကတိၤအခီအပယီၤန့ၣ်စံၣ်တၢ်တၢ်လီၤဝဲသ့လီၤ. လံာ်စီဆ့ၣ်အခီအပယီၤန့ၣ်စၢ်နာ်ပါနာ်တလၢာ်ဘၣ်.

၂၇. **နဂါး** နှိုင်းမှီပုတကလုံကတိတ် ဦးပသုည၊
တကတိအသုညလစံးဝင်းအိန္ဒနနပစံးလာ ပနဂါ
လီ၊ ပုတဂယိကတိတ်ဦးအနဂါပဲလီ၊ ပုတ
နှိုင်းအနဂါလာတလာကတိတ်လီ၊

၂၆. ဟိဆံဉ်ဟံ နှံဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤဒဲးသညာ် ဒီးဟဲက့ၤ
လၢက့ၤအဖၢမ့ၢ်နှံဉ်ပာ်န့ၢ်သ့ၣ်ဖိသၢဘိ ထဲစ့ဆဉ် ဒီးအ

ထိန်းအိတ်တထိဘျှင် ဦးကုသုတ်ဖးဝဲအခိၣ်လွံၣ်ယိၣ်သာ ဘိလိၣ် ဦးတြိၣ်ထီၣ်သညၣ်လၢသုၣ်ဖိခိၣ်သုၣ်ဖးပူၤ န့ၣ် ဦးထူးဝဲၣ်တဂၤတဘိတဂၤတဘိဦးထုကဖၣ်ဝဲဝံၤ ဦးဟံလီၤဝဲလၢကျဲပၢ်သးန့ၣ်စံးဝဲလၢပိၣ်ဆံၣ်ပၢ်တၢ် လီၤ. ဦးထုကဖၣ်ဝဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ပိၣ်ဆံၣ်ပၢ်တၢ်မဲၣ်ပိၣ် ဆံၣ်ပၢ်သဗျီၤတၢ်မဲၣ်. စးသညၣ်စကၢ်သယံၤမၤသုတ ဝံၤတဘၢတဂ့ၤ စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၇. လုၤပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်နးဦးပခိၣ်ညါသးလုၤဦး တုၤန့ၣ်လၢအသွံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလုၤပၢ်လီၤ

၁. ပၢ်ကလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်ကူၢ်လိၣ်မၤသးကပုၣ်ဒး ဦးပစံးလၢမၤသးပၢ်ကလၢ်လီၤ. ထီၣ်ခိၣ်တဒုသံအုၣ်သ ပၢ်ကလၢ်လီၤ. သဒိၣ်အုၣ်ကူၢ်လိၣ်သပၢ်ကလၢ်န့ၣ်ပ အိၣ်ဦးပစံးလၢဝံၣ်လီၤ.

၂. ပၢ်သအး န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢဒိၣ်ဝဲ ဦးဖုၣ်ဝဲန့ၣ်မၤသးပၢ် သအးလီၤ. ပၤတဂၤဒိၣ်တၢ်ပၢ်သအးပကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပၢ်သအံၣ်ပၢ်သအးလီၤ.

၃. ပၢ်ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီလဲၤတၢ် ဦးယံၤဝဲတလီၢ်လီၢ် န့ၣ်ပစံးလၢယံၤပၢ်ပၢ်လီၤ. ပၤတဂၤလဲၤတၢ်ဦးယံၤ ပၢ်ပၢ်န့ၣ်နယံၤတအိၣ်ဘၣ်ဧါ.

၁. ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဆါလီၤကွံၣ်ပတၢ်တစီၢ် ဦးပပူၤက့ၤန့ၣ်ပ စံးလၢပးက့ၤလီၤ. ဦးပၤကထံၣ်န့ၣ်ပတၢ်ဟါမၤဦးပပူၤ န့ၣ်က့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပးက့ၤလီၤ. ပၤထံၣ်က့ၤစချီၣ်ဟါမၤ ဦးစကပးက့ၤလီၤ. စဆါကွံၣ်စချီၣ်တဘျီစကလဲၤပး က့ၤတ့ၢ်လီၤ. တလၢတဂၤဆါစံၣ်လၢယၤသန့ၣ်ဦးပး က့ၤဝဲလီၤ.

၂. ပးကလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအပွဲၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပွဲၣ်ပး ကလၢ်လီၤ. နဖီမ့ၢ်ပွဲၣ်သပးကလၢ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ပကျိၣ်ကျဲၣ်ကမူၣ်ဦးထံန့ၣ်မၤသးသပးကလၢ်လီၤ.

၃. ပးသလး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သံစိၣ်ထီၣ်သလၢလၢအဖံးဆါ အညၣ်ဆါအညၣ်ဒ်အညါးအသီးန့ၣ် ပစံးလၢမၤသးပး သလးလီၤ. ဦးပၤကညီဆါညါးန့ၣ်မၤသးပးသလးစ ကီးလီၤ. ပၤတဂၤဆါညါးပးသလးလီၤ. ထီၣ်ခိၣ်တဒု သံဦးထီၣ်ပးသလးလီၤ. ဦးပစံးလၢပးတလးဦးပး ကလးစကီးလီၤ.

၄. ကပးကပး န့ၣ်မ့ၢ်လၢကပးအကျါတက့ၢ်.

၅. တပး န့ၣ်မ့ၢ်သးအဖိးဘျီန့ၣ်ပကီးလၢသးတပး လီၤ. ဦးပကီးလၢသးထပးဦးကပးဦးသပးစကီးလီၤ. ဦးပစံးလၢသးတပးဖံးစကီးလီၤ. မၤန့ၣ်ယၤလၢတပး တဘျီတက့ၢ်. စကဘိၣ်တၢ်လီၤ. တပးတပးစံးဝဲဦးအ ဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၆. သပးကလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သိလီၤသကၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပနၢ်န့ၣ်ထံ လီၤတကၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးသပးကလၢ်လီၤ. ပနၢ်

န့ၣ်ထံလီၤတကၢ်သပးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. ပၢ် န့ၣ်ပဘၣ်စံးဦးအဆိလီၤ. ပၢ်နီၣ်နီၣ်တအိၣ် ဘၣ်. ပၢ်သလၢၣ်, ပၢ်လၢၣ်, ပၢ်လၢၣ်စံးဝဲလီၤ. ဦးမ့ၢ်ဖိ သၣ်လၢဘိၣ်ဝဲဦးဖုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၂. ပၢ်တရၢၣ်ပၢ်တရၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီသီးဆုတုၤလီၤ လၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢသီးဆုပၢ်တရၢၣ်လီၤ.

၃. ပၢ်သလၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢဆံးဦးဘိၣ်ဝဲ ဦးဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပ စံးလၢမၤသးပၢ်သလၢၣ်လီၤ. ပိၣ်မုၢ်တဂၤဒိၣ်တၢ်ပၢ် သလၢၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပၢ်သလံၣ်ပၢ်သ လၢၣ်လီၤ.

၄. ပၢ်သလၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဖျါဝဲတိၣ်လိၣ်ကူၤန့ၣ်ပ စံးလၢပၢ်သလၢၣ်လီၤ. တၢ်သၣ်န့ၣ်တနီၤနီၤမၤသးပၢ် သလၢၣ်လီၤ. တီၢ်အိၣ်သၣ်န့ၣ်မၤသးပၢ်သလၢၣ်လီၤ. ဦး ပစံးလၢဖျါသလၢၣ်စကီးလီၤ. ဦးပစံးလၢပၢ်တလၢၣ် စကီးလီၤ.

၅. ပၢ်လၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖျါဘၣ်လိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ပၢ်လၢၣ်လီၤ. ဦးပစံးလၢပၢ်လၢၣ်ကၢၣ်စကီးလီၤ. ထံလူၤသၣ်တနီၤနီၤပၢ်လၢၣ်ဝဲလီၤ. ဦးသကီၤသၣ်န့ၣ် မၤသးပၢ်လၢၣ်ဝဲတနီၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပၢ် လၢၣ်ကၢၣ်လီၤ. ပရးသၣ်တဖျါမၤသးပၢ်လၢၣ်ကၢၣ် လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပၢ်လံၣ်ပၢ်လၢၣ်စကီးလီၤ.

၆. ပၢ်လၢၣ်ပၢ်လၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဆံးလၢဘိၣ်ဝဲ ဦးဖုၣ်ဝဲ န့ၣ်လဲၤတၢ် ဦးပစံးလၢလဲၤတၢ်မၤသးပၢ်လၢၣ်ပၢ်လၢၣ် လီၤ. ပၤဆံးတဂၤလဲၤတၢ်ပၢ်လၢၣ်ပၢ်လၢၣ်လီၤ. ဦးပ စံးဦးအဆိလၢလဲၤတၢ်ပၢ်လံၣ်ပၢ်လၢၣ်လီၤ.

၇. မိၢ်ပၢ်ပၢ်ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဆံးလိၣ်ကွဲးသးဝံၣ်တၢ် လီၤ.

၁. ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်လိၣ်လၢထီၣ်ထီၣ်စိတ အိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပၢ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢ ပၢ်ယုၢ်ကလၢ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်တကဝီၤပၢ်မးယုၢ်ကလၢ် လီၤ. ဦးပစံးလၢတၢ်ပၢ်ခိၣ်ပၢ်လၢ်စကီးလီၤ.

၂. ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၤယုၢ်ဝံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ယုၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ပၢ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပၢ်ကဒးလီၤ. ယီၤယုၢ် န့ၣ်ယၤလၢပီၤခိၣ်ပၢ်ကဒးတက့ၢ်. ယီၤပၢ်န့ၣ်ယၤလၢသ့ၣ် တဘိအခိၣ်တက့ၢ်.

၃. ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပခိးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပၢ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအ ဆိလၢပၢ်အိၣ်လီၤ. ပၤတဂၤခးဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဒုဦးပၢ် ဝဲလီၤ. ပၢ်ယံၣ်ယံၣ်ဦးတၢ်သ့ၣ်လီၤတံၣ်ဝဲလီၤ. လဲၤပၢ် စဟံၣ်တက့ၢ်. စကလဲၤပးတဘိလီၤ. ပၤတဂၤဟဲယု အိၣ်ဘု ဦးပၢ်ယၤသ့တနီၤကျါလီၤ. စလဲၤပၢ်ခးတ လီၤဦးစတထံဘၣ်တၢ်ဟဲနီၣ်တမံၤဘၣ်.

၄. ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုၢ်အလုၢ်ကဝီၤလဲၤဝဲ ဦးပ

ကိးလာပာလီ၊ ပာနွံတလာစိးချဲဂုးစံးဒ်ဒ်လီ၊
 ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပာစိးတြုစိးလီ၊

၅. **ပာခိပ်ပာလ်** နွံမုာ်ဟိပ်ခိပ်ဘဉ်လိပ်နွံပကိး
 လာပာခိပ်ပာလ်လီ၊ ပစံးလာတပာခိပ်ပာလ်စကိး
 လီ၊ ဒီးပာတနီၤနီၤစံးလာပာမုာ်ပာထံးလီ၊ ပာခိပ်
 ပာလ်နွံမုာ်ပာကညိအိပ်လာကစၢ်ကလိအကဆူးတ
 ဖဉ်နွံကွၢ်လီၤတၢ်ဆူဟိပ်ခိပ်ပာဘဉ်လိပ်လာပာပုာ်ဖိပုာ်
 တဝီဖိအိပ်နွံ ဒီးစံးလာအိပ်လာပာခိပ်ပာလ်လီ၊
 ပာအိပ်လာပာခိပ်ပာလ်ပာမုာ်ပာထံးတဖဉ်နွံမာစု
 နွံဂုၤက၊ ဒီးပစံးလာတပာတၢ်လုာ်စကိးလီ၊ ဝဲးဒုးဒီး
 ယုလတၢ်ပာတၢ်လုာ်တက့ၢ်၊

၆. **ပာဆံး** နွံမုာ်ပအုဉ်အိပ်သဝံးတၢ်ထံနွံ ဒီးပခါလီၤ
 ကွံာ်အသံးတဖဉ်နွံပစံးလာပာဆံးလီ၊ ပအိပ်ထံပိာ်
 နွံပပာဆံးအိပ်ထံအထံဒီးပခါလီၤကွံာ်အသံးနွံလီ၊
 ပာဆံးအိပ်ထံပိာ်အထံစံးဒ်ဒ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပာ
 ဆံးပာဆးလီ၊

၇. **ပာဆံးပာဒီ** နွံမုာ်ဘုမုာ်ဂုၤ၊ ဝဉ်မုာ်ဂုၤ၊ သုဉ်မုာ်ဂုၤ၊
 ကံာ်ပိာ်လာအဆာတလီၤဘိဉ်ဘဉ်နွံပစံးလာကံာ်ပာ
 ဆံးပာဒီလီ၊ သုဉ်မုာ်ဝဉ်မုာ်တပူၤကလံာ်အူ ဒီးကံာ်ပာ
 ဆံးပာဒီနးက၊ တၢ်ဖိတၢ်လံာ်မာဘျးဘု ဒီးဘုဘျးပာ
 ဆံးပာပျးနးက၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပာဆံးပာပျးပာ
 ဆံးပာဒီလီ၊ ဒီးပာတနီၤနီၤစံးလာပိာ်ပြဲး ဒီးပာတနီၤ
 နီၤစံးလာတၢ်ဆံးစကိးလီ၊

၈. **ပာထံး** နွံမုာ်ကစၢ်ခိပ်ထံးလီၤပာနွံပစံးလာပာ
 ထံးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပာမုာ်ပာထံးလီ၊ ဒီးပစံး
 လာတၢ်ပာထံးစကိးလီ၊ စတလုဉ်လီၤလၢကတဖဉ်လီၤ
 တလုဉ်တုၤလီၤလာပာထံးနွံလီ၊ ကဆိအိပ်လာပာ
 ထံးတဒုလာကစၢ်လီၤတဒုလီ၊ ဒီးဟိပ်ခိပ်ပာဒီမုာ်ဒီ
 ကိာ်နွံပစံးလာပာထံးစကိးလီ၊ ပာပာထံးဖိတဖဉ်နွံ
 တူၢ်ကါလာပဒိပ်အစုပူၤလီ၊

၉. **ပာသူ** နွံမုာ်ပမာသူလုဉ်လာသညဉ်ထံ ဒီးပစံးလာ
 ပာသူလုဉ်လီ၊

၁၀. **ကပာကဝါ၊ ကပာထီဉ်၊ ကပာထီဉ်ခုဉ်ညဉ်က**
ပာ၊ ကပာလီၤဒး၊ ကပာသူထီဉ်၊ ကပာကပ၊ က
ပာကပ၊ တၢ်ခဲလၢနွံကွၢ်လာကပာအကျါတက့ၢ်၊

၁၁. **ကီၢ်ပာ** နွံကွၢ်လာကီၢ်အကျါတက့ၢ်၊

၁၂. **ကီၢ်ပာ** နွံမုာ်တၢ်လီၤမုာ်လဲလၢဟိပ်ခိပ်ဘဉ်လိပ်ဒီး
 ပမာဘုဂုၤ၊ ပမာတၢ်နွံဒီးပဒိပ်ပပုာ်တကီၢ်တဂီၤဘဉ်
 ကီၢ်တဖဉ်နွံပစံးလာထံမုာ်ကီၢ်ပာလီၤလာပုၤအကလံး
 ပဒိပ်အိပ်ပုာ်အစါအံၤကီၢ်တဝဲာ်မုာ်လဲလၢထံမုာ်ကီၢ်ပာဒီး
 ပုၤလၢကီၢ်ယုာ်ဖိတဖဉ်နွံဟဲက့ၤဆူကီၢ်တဝဲာ်အါမး
 လီ၊

၁၃. **ခဉ်ပာ** နွံကွၢ်လာခဉ်အကျါတက့ၢ်၊

၁၄. **ခိပ်ပာ** နွံမုာ်ပုၤအါဂၢဆုဉ်နီၤတပူၤလီၤ ဒီးအခိပ်
 ယုာ်ဒီးပစံးလာခိပ်ပာလီၤ၊ ပုၤဂီၢ်မုာ်ဆုဉ်နီၤအခိပ်ပာ
 သါမးလီ၊

၁၅. **ဃီပာ** နွံကွၢ်လာဃီအကျါတက့ၢ်၊

၁၆. **စုဉ်ပာ** နွံကွၢ်လာစုဉ်အကျါတက့ၢ်၊

၁၇. **စုပာ** နွံမုာ်စုတခိဘးနွံပစံးလာစုပာလီၤ၊ စုခံ
 သံးနွံမုာ်စုပာလီ၊

၁၈. **ဆုးခိပ်ပာ** နွံမုာ်ပုၤအါဂၢဘါတၢ် ဒီးတီၤလီၤကွံာ်
 ကျိာ်ဒီးဆုးလီၤခိပ်ယုာ်ဘဉ်လိပ်တုၤသိးဝဲဒီးပစံးလာဆုး
 ခိပ်ပာလီၤ၊ ပုၤဘါကစၢ်ယုာ်ဒီးဆုးခိပ်ပာမးလီ၊
ဘါထီဉ်ယုာ်ဆုးပခိပ်ပာ
ကနုဉ်ယုာ်ကလုာ်မုာ်ကျါ

၁၉. **တပာ** နွံမုာ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလာပဖိအိပ်မုာ်လာပူၤ
 နွံပစံးလာတပာလီၤ၊ ဒီးပစံးလာသပာစကိးလီ၊ ဒီး
 ပကိး ဒီးအဆိလာတၢ်ခါတပာစိးလီ၊ လဲၤပူၤတပာ
 လၢဖျါပူၤနွံတဖျါတခိပုာ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာတ
 ပာတတြုစကိးလီ၊

၂၀. **တပာရၢ** နွံမုာ်ပုၤပုာ်ဝဲတုၤအမဲပိာ်လၢကိးဒီးအထါ
 ခိပ်အဖံးလီၤနုာ်ဆူအကီၢ်ပူၤဒီးပစံးလာအခဉ်တပာရၢ
 လီၤ၊ ဒီးပစံးလာအခဉ်တပာစကိးလီ၊ ပုၤတဂၢအမဲ
 ပိာ်တပာရၢလီၤ၊ ဒီးပစံးလာသပာရၢစကိးလီ၊

၂၁. **လုာ်ပာ** နွံထီဉ်ရီၤတၢ်ပူၤခိပ်ထိးလာအမိာ်ပုၤလုာ်လီၤ
 လီၤစုၤလီၤဒီးနွံပစံးလာလုာ်ပာလီၤ၊ တၢ်ပူၤတပူၤအမိာ်
 ပုၤလုာ်လီၤဒီးလုာ်ပာမးလီ၊ သုဉ်တဒုအပူၤခိပ်ထိးလုာ်
 ပာမးလီ၊ ချဲးပူၤခိပ်ထိးလုာ်ပာမးလီ၊

၂၂. **သပာ** နွံမုာ်ဒိတပာအသိးလီၤ၊ ဒီးမုာ်တၢ်ပူၤတၢ်
 လီၤတကလုာ်လာတလၢမၤလာဟိပ်ခိပ် ဒီးပဖိမုာ်ဖိက
 သုလၢအပူၤနွံပကိးလာသပာလီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိ
 လာတၢ်ခါသပာစိးလီ၊

၂၃. **ဟူပာ** နွံမုာ်ပလဲၤခိးခးလၢထိးအိပ်ပဘုနွံ ဒီးပ
 စံးလာဟူပာမးလီၤ၊ ထိးအိပ်ဘုနးက၊ လဲၤဟူပာမး
 တက့ၢ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဟူပာဟူအိပ်လီ၊

၂၄. **အိပ်ပာ** နွံမုာ်ပခိးကွၢ်ဟံဉ် ဒီးပအိပ်လာဟံဉ်ပူၤဒီး
 ပစံးလာအိပ်ပာလီၤ၊ အိပ်ပာဟံဉ်တက့ၢ်၊ စကလဲၤတၢ်
 လီ၊

၂၅. **အိပ်မုာ်အိပ်ပာ** နွံမုာ်ပအိပ်ဆုဉ်အိပ်ချဲ၊ ပမံးခုဉ်
 ပညဉ်မုာ် ဒီးပမာနုာ်အိပ်ကနွံပစံးလာပအိပ်မုာ်အိပ်ပာ
 လီၤ၊ ဒီးပစံးလာပအိပ်မုာ်ဆိးပာစကိးလီ၊ သုအိပ်လာ
 မံာ်တၢ်ပုၤနွံသုအိပ်မုာ်အိပ်ပာစကိးလီ၊ ပအိပ်မုာ်အိပ်
 ပာယၢာ်၊ ဒီးပမုာ်ထီဉ်ဘးလာကစၢ်ယုာ်အအိပ်နွံပက
 အိပ်မုာ်အိပ်ပာစကိးလီ၊

၁. ပုန့်မှ်ဘိဉ်သအိဉ်ပုန့်ပစံးလာဘိဉ်သအိဉ်ပုလီ၊ ဘိဉ်သအိဉ်မာသိဉ်အကလုာ်မုာ်ဂု၊ ထီခိဉ်မာသိဉ်အကလုာ်မုာ်ဂု၊ ပစံးလာဘိဉ်သအိဉ်ပု၊ ထီခိဉ်ပုလီ၊ ဘိဉ်သအိဉ်ပုသိဉ်ပုပု၊ ထီခိဉ်ပုန့်သိဉ်ပုပုလီ၊ ဒီးပစံးလာတၢ်ပစကိးလီ၊ တၢ်ပန့်ကမုာ်ကၢ်ဘိဉ်သအိဉ်ပုသ၊

၁. ပုန့်မှ်ပုလၢအိဉ်ဖျဉ်တန့ဉ်ယီဒီးပု၊ ဒီးအိဉ်ဖျဉ်ပဲလၢပဖိလၢန့ဉ်ပစံးလာပပုခဲလၢလီ၊ ဒီးပကိးလာပုဒကိတနီ၊ ပကိးလာပုစိတနီပကိးလာပုနီတနီလီ၊ လဲဒီးဝဲဆူဒးမိပုစိစ၊ ပုနီစၢလဲဒၢအိဉ်ခဲဝဲထံတဖျဉ်တက့၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပုဒစဉ်လံလီ၊

၂. ပုစဉ်လံ၊ န့ဉ်မှ်ပုလၢအိဉ်ခိဉ်မာဘူဉ်တၢ်ဒီးကိးပုကလုာ်အကတဖဉ်၊ တြးမုာ်ဂု၊ ကီလၢမုာ်ဂု၊ စံးဝဲလၢပုစဉ်လံလီ၊ လၢပုမုာ်တမိဉ်ယီတဖဉ်ဒီးပုဒီးစံးဝဲမုာ်ပုစဉ်လံလီ၊

ပုစဉ်လံဟဲလၢကဘီ
ဟဲဒီးတၢ်လီဒီးတၢ်တီ

၃. ပုစိ န့ဉ်မှ်ပုပုပုဝိဉ်ခါတဖဉ်န့ဉ်ပကိးလာပုစိလီ၊ ဒီးပပုအဝါန့ဉ်ပကိးလာပုစိလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပုစိဝဲခါလီ၊ ပုလၢအိဉ်ဒီးအပုစိဝဲခါတဖဉ်န့ဉ်လဲတၢ်မၤတၢ်အသကိးအိဉ်ဝဲလီ၊ ပုစိစၢလဲတၢ်ဒီးဝဲတက့၊

၄. ပုဒါ န့ဉ်မှ်ပုပုလၢကတၢ်တဂၤန့ဉ်ပကိးလာပုဒါလီ၊ ပကိးလာပုသဒါစကိးလီ၊

၅. ပုဒကိ န့ဉ်မှ်ပုပုလၢအဆံးဒီးတဖဉ်န့ဉ်ပကိးလာပုဒကိလီ၊ ဝဲပုဒကိအနီဆံးဒီးဒီးဝဲကစိက့ဝဲလီ၊

၆. ပုဒ န့ဉ်ပပုအမါမုာ်ဂု၊ ပပုအဝါမုာ်ဂု၊ ပမါပုမုာ်ဂု၊ ပဝါပုမုာ်ဂု၊ ပစံးလာပုဒလီ၊ ဒီးပစံးလာဒကိစကိးလီ၊ စကလဲအိဉ်သကိးပုဒတဘီတက့၊ စတထံဉ်ဒီးဘဉ်ပုဒနီတစုဘဉ်၊ စကလဲအိဉ်သကိးပုဒတဘီလီ၊

၇. ပုဒမုာ် န့ဉ်မှ်ပမါပုပုပုမုာ်မုာ်ဂု၊ ပပုအမါမုာ်ဂု၊ ပကိးလာပုဒမုာ်လီ၊ ပုဒမုာ်လဲတၢ်ဒီးအဝါဆူဒးလီ၊ ပုဒမုာ်စၢအိဉ်ဒီးနဝါလၢဟံဉ်တက့၊ စကလဲတၢ်လီ၊

၈. ပုဒစဉ်လံ၊ န့ဉ်မှ်ပကိးပပုလၢပဖိလၢန့ဉ်ဒီးအဆိလၢပုဒစဉ်လံလီ၊ ပုဒစဉ်လံသ့ဉ်စၢကျဲးစးမၤတၢ်တက့၊ သုတဝံသးကၢဉ်တဂ့၊

၉. ပုပိဉ်ခါ န့ဉ်မှ်ပပုလၢဒီပဝဲ ဒီးပုန့ဉ်အပိဉ်ခါတဖဉ်ဒီးပစံးလာပုပိဉ်ခါလီ၊ ပုတဂၤပုပိဉ်ခါအိဉ်တဘျးဂၤလီ၊

၁၀. ပုပိဉ်မုာ် န့ဉ်မှ်ပပုလၢဒီပဝဲဒီးပုအပိဉ်မုာ်တဖဉ်န့ဉ်ပစံးလာပုပိဉ်မုာ်လီ၊ ပုတန့ဉ်န့ဉ်ထဲအပိဉ်ခါဒီးအပုပိဉ်မုာ်အိဉ်တဂၤ လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပုမုာ်

ဝဲနီလီ၊

၁၁. ပုပိဉ်ဖိ န့ဉ်မှ်ပဘူးပတံ၊ ပတမုာ်တခါမုာ်ဂု၊ ပတမုာ်တခါအဖိအလံမုာ်ဂု၊ ပဘူးပတံအဖိအလံမုာ်ဂု၊ ပကိးလာပုပိဉ်ဖိလီ၊ ဒီးပစံးလာတမုာ်ဖိတခါဖိစကိးလီ၊ မၤတၢ်စုဆူတက့၊ ဘဉ်လၢပုပိဉ်ဖိကဟဲက့တၢ်အိဉ်ပုတနီနီကအိဉ်ဘဉ်အိဘဉ်ဝဲလီ၊

၁၂. ပုမုာ်ဝဲနီ န့ဉ်မှ်ပကိးပပုပိဉ်မုာ် ဒီးအဆိလၢပုမုာ်ဝဲနီလီ၊ ပုမုာ်ဝဲနီပုစိဝဲခါစံးဝဲဒဉ်၊

၁၃. ပုသဒါ န့ဉ်မှ်ပပုလၢအကတၢ်တဂၤန့ဉ်ပကိးလာပုသဒါလီ၊ ဒီးပကိးလာပုဒါစကိးလီ၊ ဒီးပကိးလာဒါစကိးလီ၊ စပုသဒါအနီဒိဉ်ထီဉ် ဒီးကွၢ်က့မိလီ၊ မိန့ဉ်တၢ်အပုဒီးပုသဒါကွၢ်က့ဝဲလီ၊

၁၄. ပုသး န့ဉ်မှ်ကျဲးသးကံပုန့ဉ်ပစံးလာကျဲးသးလီ၊ ဒီးပုတနီနီစံးလာကျဲးသးလီ၊ ဒီးပုတနီနီစံးပာ်သးလီ၊ ပုတဘီအိဉ်လၢကျဲးသးစံးဝဲဒဉ်၊ ပုတဂၤဆၢထၢဉ်လၢကျဲးသးထူဉ်ကလံလီ၊

၁၅. ကပုကဟ်၊ ကပုဆူဉ်၊ ဘိဉ်ကပုဆူဉ်၊ တၢ်ခဲလၢန့ဉ်ကွၢ်လၢကပုအကျါတက့၊

၁၆. ကိပု န့ဉ်ကွၢ်လၢကိအကျါတက့၊

၁၇. ဆၢအပုဟဲ န့ဉ်ကွၢ်လၢဆၢအကျါတက့၊

၁၈. ဆၢအပုဟဲ န့ဉ်မှ်ပပုပိဉ်ခါတသ့ဉ်တၢ်ဆၢက့အလီလၢအကတဖဉ်သဉ်ထီဉ်က ဒီးတကတီဒီးပစံးလာဆၢအပုဟဲလီ၊ ပုတဂၤပပုဒံသဉ်ဆၢအပုဟဲဒီးတဟးဂီဘဉ်၊ သဲးသဉ်န့ဉ်ပပုပိဉ်ခါအပုဟဲ ဒီးတဟးဂီဘဉ်၊

၁၉. တပု န့ဉ်မှ်ဒါဒီးဒိဉ်လၢကးတံအခိဉ်အခံန့ဉ်ပစံးလာတပုလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတပုနီဒိဉ်လီ၊ တလၢပုတပုဒီးဒိဉ်သိဉ် ပုပုစံးဝဲဒဉ်၊ ဒီးပစံးလာထပုစကိးလီ၊

၂၀. တပု န့ဉ်မှ်ညဉ်မိတကလုာ်ဒိဉ်ဝဲထဲကံဉ်ဒုဒီးလၢယုာ်ကညဉ် ဒီးအပျုးဘိဉ်ကပုဆူဉ်ဒီးပကိးလာညဉ်မိတပု၊ ညဉ်မိတပုန့ဉ်ပ အိဉ်ဝဲဉ်က၊

၂၁. ဒီပုဝဲ န့ဉ်မှ်ပုလၢအိဉ်ဖျဉ်မိဉ်ဟၢတဖျဉ်ယီန့ဉ်ခဲဂၤမုာ်ဂု၊ သၢဂၤမုာ်ဂု၊ ဆဲဆဲဉ်ဂၤမုာ်ဂု၊ ပစံးလာဒီပုဝဲလီ၊ ဒီးပစံးလာဒီပဝဲစကိးလီ၊ ပုဒီပုဝဲတန့ဉ်ယီန့ဉ်အမဲဉ်လီကံလိာ်အသးလီ၊ ဒီးပစံးလာဒီပုဒီဝဲစကိးလီ၊

၁. ပု န့ဉ်မှ်ပပုလၢပစုစုခိဉ်ခိဉ် ဒီးပစံးလာပုလီ၊ ဖိသဉ်ဆဲးန့ဉ်ပုလၢပစုစုခိဉ်ခိဉ်လီ၊ ပုဆဲးဟးမုာ်တသ့ဘဉ် ဒီးပုဝဲလၢအစုစုခိဉ်ခိဉ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပုလဲးလီ၊

၂. ပု န့ဉ်မှ်တၢ်သ့ဉ်မုာ်ဂု၊ ကဆုမုာ်ဂု၊ ဟးလၢအစုဒီး

၇၄

အခိုင်ဒီးပစံးလာပုဂ္ဂလိက၊ တၢ်သ္တိုင်ပုဂ္ဂလိကအဆၢလၢ
သ့ၣ်ခံစံးဝဲဒၣ်.ကဆၢန့ၣ်လၢတၢ်ဒီးပုဂ္ဂလိကယိကယိလိက.

မိတ်ဆီၣ်စီသးလာပအံၣ်ပုၣ်ဒီးကဆုလာသ့ၣ်ခံ

၃. **ပုဂံ** နှင့်မိုးကသူကလံာ်ထီၣ်ဒီးလုာ်ထီၣ်ဆူသပးခိၣ်
 နူန့ၣ်ပစံးလာပုၣ်လီၤ. ကသူတသပးပုၣ်နးသမိးနဆိၣ်
 ကဲးမ့ၢ်လၢသပးဖီလံာ်ဒိၣ်ကံာ်ဆိးဒီးပုၣ်ဝဲလီၤ.ပချီထံချီ
 ကလံာ်ထီၣ်လုာ်ကွၢ်ဝဲထီၣ်ဘးလၢသပးခိၣ်နူန့ၣ်ပစံး
 လၢထံချီပုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပုၣ်ထီၣ်ယွၤလီၤ
 လီၤ.

၄. **ပုဂံကလေး** နှင့်ဗိုလ်လဲတော်လှန်ခံကျိုး ဦးပတထံ၌တော်ကျွန်ုပ်တို့ပဌာဝီပဓုလှပမည်ညါဦးပစံးလှပုဂံကလေးလီ၊ ပုတကလဲတော်လှန်ခံကျိုးဦးပုဂံကလေးတော်လီ၊ ပုလှအမည်ခံတဖန်နှုလဲတော်ဦးပုဂံကလေးတော်လီ၊ ဦးပစံးဦးအဆိမ္မာပုဂံကလေးပုဂံခွဲခွဲလီ၊

၅. **ပုဂံ** နှင့်မိုးပျာကညီအစ်မနှစ်ယောက်အိပ်ရာတစ်ခုတည်း
 နေထိုင်နေသည့်အခါ နေ့လယ်အခါတွင် နှစ်ယောက်လုံး
 ပုဂံလူမျိုး၊ ပုဂံလူမျိုးအိပ်ရာလုံး ခံစားရသည်။ နေ့လယ်
 အခါတွင် နှစ်ယောက်လုံး ခံစားရသည်။ နေ့လယ်အခါတွင်
 နှစ်ယောက်လုံး ခံစားရသည်။

၆. **ပုဂံကွက်** နှင့်မုပမကွက်တကာမံကမိုင်လသနမံဂုလ
 လာတကံးညာမံဂုပမပျီမကဆိုတံးဒီးပတီတြုဒ်
 ကွက်တကာမံလသန ဒီးတကံးညာနှုပမံးပုဂံကွ
 လီ၊ ပုဂံကွက်တကာမုကမုလသချီပုလနတကံး ပု
 ကွက်ဟီဒ်ခိကမုလသတပျီပုလတကံး ဒီးပမံးဒီးအဆိ
 လပုဂံကွက်ဟံကွက်လီ၊ဟံခဲးတကံး ခး(ကုာ် ၄)

၇. **ပုဂံ** နှင့်မိုးပုဂံအဆီလီ၊ ဒီးမိုးပုဂံအဆီလီဖိသုတ်
ဆံးလာဇာပုဂံမိုးပုဂံ၊ လာဇာကံးညဉ်မိုးပုဂံပုဂံဆံးဒီးအ
ဆီလာပုဂံမိုးပုဂံလီ၊

၈. ပုဂံစိုက်ခင်း နှစ်ပတ်လည်မကုန်သေးသေးဘဲ ဦးကံ
သုဉ်းလှအောင်အခိုင်အမာတည်ဆောက်ပေးပေးသောဦးပ
စံးလှပိုင်စိုက်ခင်းလှ။ ပုဂံတော်မူကုန်သောဦးပိုင်စိုက်ခင်းလှ
သုဉ်းလှပိုင်စိုက်ခင်းလှ။ ဦးပိုင်စိုက်ခင်းအဆီလှပိုင်စိုက်ခင်း
လှ။

၉. ပုဂံ၌ နှစ်မှူးဖိသည့်ဟားလားအသားနီပျံးအစုအစဉ်
ဒီးစွါတစ်စီးတစ်စီးပုဂံတစ်စီးတစ်စီးဖိလားပုဂံ၌လီလီ၊ ပုဂံ
ဆံးလားဟားတသင်းတသင်းပုဂံ၌လီလီ။

၁၀. **ပုဂံထိပ်** နှင့် မွှားပျံဆံးမီးထိပ်ပျားဒီးပစံးလာပုဂံထိပ် ဆူပလိလီ၊ ပျံဆံးတဂါထိပ်အဟံဆွဲနီဒီးပုဂံထိပ် ဆူအဟံအလိလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပုဂံထိပ်ဟိင်ကွဲ လီ၊

၁၁. **ပုဂံထိပ်ဟီၣ်ကွံ** နှၣ်မ့ၢ်ပုၤဆံးတဖၣ်နှၣ်မၤအမိၢ်အ
ပၢ်စိၣ်က့ၤအီၤဒီးပုဂံထိပ်ဆူအမိၢ်အပၢ်အလီၤ ဒီးဟီၣ်ဝဲ
နှၣ်ပစံးလာပုဂံထိပ်ဟီၣ်ကွံအမိၢ်အပၢ်လီၤ. နဖိဆံးပုၤ

၆၄

ထိပ်ဟိပ်ကွံနုနုစိန်ကုအိတကွံ.

၁၂. **ပုဂံထိပ်တီၢ်ကွံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပကယူၤဒီးလရံၣ်တၢ်ဒီးဘး
န့ၣ်ပဘၢထုကဖၣ်ကစၢ်ယွၤဒ်ကအုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ် ဒီးပက
တုၤက့ၢ်လၢမူခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပပုဂံထိပ်တီၢ်ကွံၣ်လီၤ. ပ
ပုဂံထိပ်တီၢ်ကွံပကစၢ်ယွၤ ဒီးမၤပူၤမၤဖျးပုၤလၢလရံၣ်
တၢ်ဒီးဘးတက့ၢ်.

၁၃. **ပုဂံထိပ်ယွှားလီလီ** နှင့်မုတ်တော်လေးပမီပချီဝဲဒီးကလော်ထိပ်လုာ်ကွံာ်ဝဲန့ဉ်ပဝံးလေးပုဂံထိပ်ယွှားလီလီလီ။ ပချီတော်ထံအါကဉ်ဆိးပုဂံထိပ်ယွှားလီလီဝဲသး။ ပုဂံထိပ်ယွှားလီလီကွါး(၃)

၁၄. **ပုဂံ** နှင့်မိုးပတီးလီပံမိုးအူလားသနူ ဒီးပစံးလား ပုဂံပံးလီ။ မိုးအိဉ်တားနားကား၊ ပုဂံပံးတကွာ၊ ဒီးပစံးဒီး အဆိလားပုဂံပံးပုဂံဘျီလီ။

၁၅. **ပုဂံ**၊ နှင့်မိုးနီမဲထိုင်လာတဲ့မျိုးဝါးသုတယဉ်အ
ကံပြုအိပ်ဖိုလ်လာတဲ့ကျာတူတူပုဒ်ဝါး၊ ပစ်ခတ်လာပုဂံ
လီး၊ ညှင်အိပ်ခွေသုတယဉ်လာပုဂံကျာနှင့်ပတ်ဝန်းနှံ့ဝါးကား၊
ဒီးပက်ဒီးအဆီလာပုဂံဘုတ်ပုဂံလီး၊

၁၈. **ပုဂံမင်း** နှင့်ပုဂံပြည်လမ်းပေါ် ဦးပထဝီကလေးနှင့် ကု ဦးသုဉ်းညါဝန်သကုတ်မိအသား ဦးပစံးလားပုဂံမိအသားလို့၊ ပုဂံတကလေးပထဝီကလေး ဦးပုဂံမိပုဂံမိအသားလို့၊ ပုဂံမိပုဂံမိအသားစံးဝဲဒုဉ်း

၁၆. **ပုဂံ** နှင့်မော်ပမားဘျားဘဲလုလင်နီပုဂံ ဒီးပစံးလင်
ပုဂံလီၤ. ပုဂံညီပုဂံနီပုဂံဘျားဂုၤကၢၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလင်ပုဂံဘဲလုလင်လီၤ.

၁၇. **ပုဂံ** နှင့်မုံပတံပုဆံးလာစဉ်မူမုဂံ၊ လာတံ၊ ကံးညဉ်ဖီခိဉ်မုံဂုပစံးလာပုဂံလီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပုဂံမုဂံဂဲလီၤ။ ဒီးပစံးလာမုဂံမိလံးစကီးလီၤ။ ပုဂံစမိလံးလာစဉ်မူတက့ၢ်၊ ပုတက့ၢ်အဖီဆံးတဘားန့ဉ် ဒီးပုဂံဝဲလာယီခိဉ်လီၤ။

၁၈. **ပုဂံမိတ်** နှင့်မိုးပျာကညီဟင်္မအဖိလာဟံဉ် ဒီးအမိ
လဲၤတၢ်တပူၤပူၤန့ဉ်ပစံးလာပုဂံမိတ်အဖိလီၤ. ပျာတဂၤ
ပုဂံမိတ်အဖိလာဟံဉ်ဒီးလဲၤဒၢၣ်အိထံလီၤ.

၁၉. **ပုဂံမင်းပုဂံနာ** နှိုင်းမုဂံပလဲတံးဒီးသုဂံလုဂံဝံဒီးနီဂံ
မိမံမိမိဘုဂံနီပုမံပုနာ ဒီးပမံးလုပုမံပုနာလီ၊ ပု
လံကျါ နှိုင်းဘုဂံပုပုပုမံပုပလဲတံး ဒီးနီဂံမိမံမိ
ကဟံကမိပုမံပုနာလီ၊ (ကု - ပုလဲး)

၂၀. **ပုဂံလိာ်** န့ဉ်မုၢ်သုၣ်အိၣ်ဘျးလိာ်အသး ဒီးအဒုအ
လကဒဲကဒဲဘၣ်လိာ်သး ဒီးပံးလၢပုဂံလိာ်သးလီၤ.
သုၣ်အိၣ်ဘျးလိာ်သးန့ဉ်အဒုအလပုဂံလိာ်အသးလီၤ.
ဒီးပံးဒီးအဆိလၢပုဂံလိာ်ဟံလိာ်လီၤ.

၂၁. ပုဂံလိာ် နှံၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တဖၣ်အခိၣ်မဲထီၣ်စလံာ် ဒီးပစံး
လၢဝၣ်အခိၣ်ပုဂံလိာ်လိာ်. ကလၢဇိၤအခိၣ်ပုဂံလိာ်သး

တံသမိး

၂၂. ပုသုစွါသု နှံမုာ်ပုဆံးလာဟးလာစုဒီးခိာ်မုာ်သု
ဒီးပစံးလာပုသုစွါသုလီၤ. ပုဆံးနှံတုာ်ပုလာစုစုခိာ်
ခိာ်သုဒီးပစံးလာပုသုစွါသုလီၤ. ပုကညီဖိတုာ်ပုသု
စွါသုဒီးကိးမးဟးသုလီၤ. (ကွာ်၁)

၂၃. ကပုာ်ကဟ်, ကပုာ်ကဟီ, ကပုာ်လုး, သိာ်ကပုာ်
လုး, ကပုာ်ကပုာ်, စးကပုာ်, တံခဲလၢာ်နှံကွာ်လၢက
ပုာ်အကျါတက့ၢ်.

၂၄. ချံာ်နီာ်ပုာ် နှံကွာ်လၢချံာ်အကျါတက့ၢ်.

၂၅. စုပုာ် နှံမုာ်ပုာ်သုာ်မုာ်ဂုၤ, ဝဲာ်မုာ်ဂုၤ, လၢတံၤက
ပၤယံာ်ခိလၢပမၤပစုဖံးလီၤနှံပစံးလာတံၤစုပုာ်လီၤ. ဒီး
ပုာ်သုာ်လၢယံာ်ခိလၢပမၤယံာ်ခိလၢပစုပုာ်လီၤ. ဒီး
တံၤမုာ်တအိာ်ဘၣ်ဒီးအစုပုာ်ဒီးပကံာ်တပျီၤစုတဘျီာ်ဘၣ်
ပကလီၤတံာ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၂၆. တပုာ် နှံမုာ်တပိအဆိလီၤ.ဒီးမုာ်ပိာ်လဲာ်ထံစံာ်ပိာ်

ပုးပလူာ်ထီာ်အသးတလူာ်တလူာ်နှံလီၤ.တပုာ်ပိစံးဝဲဒၣ်
.

၂၇. တပုာ်တဝဲၤ နှံမုာ်တံာ်ဆူာ်ထီ ဒီးကဆုာ်ဝဲနှံပစံး
လၢတပုာ်တဝဲၤလီၤ. ထံာ်ပကူအဆူာ်မၤသးတပုာ်တဝဲၤ
လီၤ.

၂၈. ဒီပုာ် နှံမုာ်ပလဲၤတံာ်ပခိာ်တုၤလီၤ ဒီးအညါသး
ကနူၤဒီးအဖံအိာ်ဝဲနှံပစံးလာပခိာ်ဒီပုာ်လီၤ. ဒီးပစံး
ဒီးအဆိလၢဒီပုာ်ဒီပုာ်လီၤ. စခိာ်ညါသးဒီပုာ်ဆါကၢ.

၂၉. နီာ်ပုာ် နှံမုာ်ပမၤတံာ်လၢပမၤဘျးဘဲအလုၤတက
လုာ်ဒ်ချံာ်ဘိအသိးတစံးစံး ဒီးပစံးလာနီာ်ပုာ်လီၤ. နီာ်
ပုာ်နှံပမၤအဘိဒ်ချံာ်ဘိသိးတစံးစံးဒီးပမၤအပျါဒ်ချံာ်
ပျါအသိးဒီးပစၢထီာ်အပျါဆါတလုာ် ဒီးပမၤဘျးဘဲအ
လုၤနှံပစံးလာနီာ်ပုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီာ်ပုာ်
နီာ်ကျါလီၤ. မၤနှံယၤလၢနီာ်ပုာ်တဘျီာ်တက့ၢ်. စက
ပုာ်ဘဲလီၤ.

LIST OF POOS, ALPHABETICALLY ARRANGED.

၁၀၀ ကပုာ်. ကပုာ်လီၤလိး
၁၃၃ ကၢာ်. စီၤကၢာ်
၅၄ ကဖုဒုာ်. ပုၤနီၤကဖုဒုာ်
၂၄ ကၢာ်ဝဲာ်
၁ ကယုၤဖုာ်
၁၂၇ ကိာ်ကျါခံ. ပမုာ်ပုာ်အုာ်အမၤကိာ်ကျါခံ
၁၆ ကလၢ. ပုၤကလၢက့ၤလၢပျါ
၅၁ ကျဲာ်ကျါ. သၢာ်ကျဲာ်ကျါ
၉၅ ကလံၤ. ကလံၤဒုးလီာ်သးဒီးပသီသံာ်
၁၁၆ ကလီၤ
၁၂၁ ကာ်. တံာ်ကာ်အိာ်ရီၤ
၉၉ ကာ်. တံာ်ကာ်အိာ်ရီၤပုၤနီၤမၤလၢပမံၤ
၈၅ ကၢ. ပုၤလၢပျါလဲၤကၢပနံာ်
၂၃ ကံာ်ဒုာ်နီၤဖိး. ပုၤကံာ်ဒုာ်နီၤဖိး
၃၆ ကျဲး. နီာ်ကျဲးသလီ
၇၁ ခံာ်စီၤ
၄၁ ခုာ်မျိာ်သၢာ်မျိာ်
၂ ခုာ်လီၤလု
၉၆ ခုယုာ်ဘၣ်တြး
၅၇ ချါ. ထီာ်ချါ
၃၃ ချါကၢ. စီၤယံးယံးဒီးနီၤချါကၢ
၁၄၁ ခံာ်
၆၄ ဂၤမုာ်
၃၉ ဂံာ်ခိာ်အု
၁၅၅ ဂံာ်ခိာ်အု

၁၆၂ ဂံာ်ထံးယဲၤလၢာ်
၁၂၃ ဂဲၤဆါထၢာ်.ပအဲကရးဖိခါသံဂဲၤဆါထၢာ်
က့ၤ
၁၅၃ ဂဲၤဆါထၢာ်က့ၤ. ပုၤကညီသံဂဲၤဆါထၢာ်က့ၤ
၂၇ ဂီၤ
၅၅ ဒီပုာ်ဝဲာ်. ပုၤဒီပုာ်ဝဲာ်ခါနီၤဂၤပုၤနီၤအိာ်သံအပာ်
၁၅၄ ယာ်ဖးဒိာ်
၁၂၂ ယဲ. ဖိာ်ယဲာ်ပိာ်မုာ်
၁၈ စခိ. စီၤစခိ
၂၀ စလူၤ. မုာ်စလူၤ
၂၂ စံစီစါ
၁၄၆ စီၤ. စီၤကတၢာ်
၁၀၁ စီၤမိ. စီၤမိဒိာ်ကွၢ
၆၆ စိုာ်. မုာ်စိုာ်သဲ
၂၉ ဆၢာ်ပံာ်လု
၃၀ ဆၢာ်ယံးမၤ
၉၈ ဆိဆု, ဆိဆုသိးဒုာ်ဖၢာ်
၃၈ ဆိဒိာ်. နီာ်ဆိဒိာ်
၁၉၄ ဆိ. နီာ်ဆိဒိာ်
၁၂၂ ဆိမိာ်သုအိအိဒိာ်
၉၀ ဆို, ပဒဲမၤသံမၤဆို
၁၀၄ ညၢာ်. ညၢာ်လူၤခိာ်
၉၄ တကျါခိာ်. ဘီာ်သအိာ်ဒီးတကျါခိာ်
၉၇ တယၢာ်. တံာ်တယၢာ်ပျါယံး
၁၃၀ တနီၤ. စီၤတနီၤ

- ၁၅၀ တနင်္ဂနွေ၊ ရွှေတကူတနင်္ဂနွေ
- ၁၄၉ တာကကတ်
- ၇၅ တာကတိ၊ တာကတိပူလီ၊
- ၇၇ တာဒီး၊ တာဒီးပူလီ၊
- ၁၀၈ တာ၊ တာပုဂံလီလောတာဒူပူ
- ၈၉ တာ၊ ခုဒီးကဆိတာလိာအသး
- ၁၁၃ တာ၊ ပအဲကရးတာလိာအသးဒီမိဝါ
- ၃၀ တံတုဝါ၊
- ၁၀၉ တီခါ၊ နီလံတီခါ
- ၂၈ တီခဲး
- ၄၉ ထာ
- ၄၀ ထီးဝါ
- ၉ ထိပ်၊ ထိပ်ကံဘီ
- ၆၈ ထိပ်၊ ထိပ်ဆပ်
- ၁၁၇ ထိပ်၊ ထိပ်လဲ
- ၉၃ ထီခိပ်မိ၊ ခုဒီးထီခိပ်မိ
- ၁၂ ထီပျီဘီ
- ၁၀၅ ထွံပ်၊ ထွံပ်ဒီးထီး
- ၅၉ ထွံပ်မိ၊ ပုကစာခိပ်မိဒီးထွံပ်မိ၊ အဂု
- ၁၅၉ ထါ၊ ထါမိသပ်
- ၃၂ ထံမိယဲ၊ ထံမိယဲဒီးမုဂ်လကါ
- ၁၁၈ ထွံပ်၊ ထွံပ်မိ၊ ပျီ
- ၁၀၆ ထွံပ်၊ ထွံပ်မိ၊ ပျီ
- ၁၃ နှုပ်ကွီ၊ နှုပ်ကွီဒီးတခံမိဘီ
- ၆၅ နှုပ်၊ နီနု
- ၁၆၄ ဒီး၊ တာကတိဒီး
- ၈၀ ဒီမိပ်ယဲပူ
- ၁၃၄ ဒီးတကါ
- ၈၁ ဒီး၊ ပုဒီးပစီပမိမုဂ်ပူ
- ၁၃၄ ဒီးတကါ
- ၅၅ ဒီပုဂံ၊ ပုဒီးပုဂံခွါနွံဂုပုဒါအိပ်သံအဟ်
- ၁၀၃ ဒီပုဂံ၊ ပုဒီးပုဂံမုဂ်နွံဂု
- ၁၃၂ နါ၊ ပုဒါ
- ၁၆၀ နီ၊ နီပမုဂ်
- ၃၄ ပကွါ၊ နီပကွါဒီးဘံဘု
- ၈၈ ပဒဲ၊ ပဒဲလီနုသမပ်
- ၁၂၈ ပနာ၊ မိပ်ယဲကွပ်ပနာ
- ၅၈ ပနာကး၊ စီပနာကး
- ၁၄၀ ပယိ
- ၄၂ ပယိကုဂ်ပယိသဲ
- ၁၂၄ ပသု၊ ပသုထံမာအာပအဲကရးအမိခွါ၊
- ၁၁၅ ပအဲကရးမိခွါ

- ၁၀၂ ပံက်ကဒဲး
- ၁၂၉ ဟ်၊ မတတကါအမာသံ၊
- ၄ ပံက်လူလါ
- ၂၁ ပုဂံ၊ နီပုဂံဒီးစီပုဂံဂါ
- ၅၆ ပဲ၊ နါ၊ ပုပဲ၊ နါနီဒိပ်ခိပ်သပ်
- ၆၂ ပိးကျး
- ၇၄ ပု၊ ပုဒီးပိပ်အပူ
- ၁၆၁ ပို၊ ပို၊ တာပို၊ ပို
- ၁၃၆ ပို၊ ပသးပို
- ၁၃၉ ပို၊ မိပ်ယဲပို
- ၆၇ ပျီစီပျီဘီ
- ၂၆ ဖုမိပ်တီ
- ၁၅ ဖဲ၊ မိ၊ မုဂ်ဖဲ၊ မိ
- ၁၂၆ ဖိ၊ ပုအမိအိပ်ခံဂါ
- ၁၁၁ ဖိး၊ မတတကါဖိးကုအမိမုဂ်
- ၁၁၉ မိပ်ယဲ
- ၁၄၃ မိပ်ယဲ
- ၈၂ မိပ်ယဲနွံဂုအပူ
- ၈၃ မိပ်ယဲအပူ
- ၉၆ မိစု၊ လာယုအိပ်မိစုမိထု
- ၁၃၇ မိထိပ်၊ နီမိထိပ်ကံ
- ၈ မိးပနာ၊ ပုလုပျါမိးပနာ
- ၄၅ ဘာ်ထးနါ၊ စီဘာ်ထးနါ
- ၁၅၂ ဘာပလုဂ်
- ၁၄၄ ဘူး၊ ကစာဘူး
- ၅၀ ဘိပလုဂ်၊ ဘိပလုဂ်ဒီးထးကံသု
- ၁၃၅ ဘိပ်သအိပ်
- ၁၂၉ မာ်၊ မတတကါအမာသံ၊
- ၁၅၁ မာလိာ်၊ ပမံပပုဂံမာလိာ်တံ
- ၁၄၇ မာလိာ်၊ ပမံပပုဂံမာလိာ်တံ
- ၁၅၄ မာအိပ်၊ ထါမာအိပ်မုဂ်ယါမိ
- ၉၁ မုဂ်ခိပ်ခံ၊ ပဒဲစံးပုကညီလောတာမုဂ်ခိပ်ခံ၊
- ၈၄ မုဂ်ကနီ၊ ပုမုဂ်ကနီလုပျါခံဂါအပူ
- ၃၅ မုဂ်ကု၊ နီမုဂ်ကု
- ၁၀ မုဂ်အု၊ နီမုဂ်အု
- ၁၄၅ မဲာ်ထံပ်၊ ပုမဲာ်ထံပ်ဝံ၊
- ၄၃ မိထွံပ်ဖါနွံဒု
- ၂၅ မိတီ
- ၆ မိပျီ
- ၃ မိလိာ်ကွံ
- ၁၃၈ မိပ်၊ မိပ်ပျီ
- ၅၂ ယုဂါပနါကျိပ်

၇၆. ယိုးစီးယိုးယိုးပူလီ၊
 ၇၇. ယိုးခဉ်နီယိုးခဉ်
 ၁၁. ယိုးကံ၊
 ၁၄၇. ယွာ၊ ကစာယွာ၊
 ၇၀. ရုံး. နီရုံးတိပိ၊
 ၇၃. လမိဉ်နီလမိဉ်.
 ၄၇. လံာ်စိကံ၊ နီလံာ်စိကံ
 ၁၁၄. လံာ်. ပုၤနွံဂၤလဲၤသီၣ်လံာ်လၢပသ့၊
 ၁၂၅. လံာ်ဘဲသ့တဲဂီၤလံာ်စ့လံာ်ထူ
 ၁၄၂. လၢာ်.လၢာ်ကံၣ်နီၣ်
 ၁၉. လုၤစီးလုၤ
 ၆၉. လုၤဒုၣ်, စီးလုၤဒုၣ်
 ၄၈. လိကိ, နီလိကိ
 ၁၄. လိနီၣ်ဒိကွၢ်,
 ၆၁. လိဒိဒိ,
 ၆၄. သကံၣ်ပူၤ
 ၆၀. သကံၣ်ပူၤ,ပသကံၣ်ပူၤ,

၂. ပူ နှင့်မုာ်ပတ်ဖှိတ်ထီရီတမံ၊ ဒီးစိထိတ်ဝဲစိတရါဒီးပ
စံးလာပူလီ၊ ပူကုတစိဒိတကုာ်.ဒီးပစံးလာတ်ပူ.စိာ်ပူ,
ပူထီာ်,ဆိာ်ပူလီ၊ ပူကုတပူခံပူတကုာ်. ဟ်ပူကုာ်လုာ်
သုာ်ဒိသုာ်, မတ၊မာဝတ်တပူန့ာ်လဲာ်. သုာ်ပူတပူန့ာ်ပ
ကမ၊သုာ်မုာ်လီ၊

၃. ပူ နှံ့မှ်ပှါတထိင်တလီၤသါကဒုးစီၤပၤမှ်ဂ့ၤ၊ ဝှံ
ပဒိင်မှ်ဂ့ၤ၊ ဒီးပစံးလာပူဝဲလီၤ။ ပဒိင်တကၢအဒုးအပှါပူ
ကဒါက့ၤအီၤဒီးအတၢပူအီၤတန့ၢ်ဘၣ်လီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအ
ဆိလာပူလီလီၤ။ ဒီးပစံးလာပူထိင်လီထိင်၊ ပစံးပူကါစ
ကီးလီၤ။ ပှါပူဖိလိမိန့ၣ်ပူက့ၤစီၤပၤလီၤ။ ဒီးပစံးလာပူ
ထိင်လီထိင်လီၤ။

၄- **ပူတရုံး** နှင့် မွှ်ပဟ်ဖွိုင်ဟိုင်ခိုင်လၢတၢ်ထံးတဖၣ်အ
 ခိုင်ထံးဝးတရုံး ဒီး ပစံးလၢပူတရုံးလီၤ၊ ပူတရုံးဟိုင်ခိုင်
 လၢဖီခိုင်ထံးန့ၣ်ဒီဖီထံးကဍုၣ်လီၤ၊ သုတသံတဂ့ၢ်လီၤ၊
 ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပူတရုံးပူတရုံးလီၤ၊

၅. ပုဘာကပ် နှင့် ကွန်လာကပ်အကျိတ်ကွန်.

၆. **ပူထိပ်ပါထိပ်** နှင့် မှော်ပတ်မှိုက်ထိပ်တော်အါအါတုေထိပ်
စိစးထိ ဇီးပစံးလာပူထိပ်လီေ. ပှတကပူထိပ်ဘုပူတပူ
ထိကာ.

၇. **ပုန့်ရီမုဒ်အ** နှံ့မုဒ်ပုလားပျားတကင်းဝဲအမံလါ
 နီမုဒ်အ ဒီးအဝဲလဲကါနှံ့ကလီဟဲဘဲအီလါအဝဲ
 အလီခဲဒီးကလီကွဲစိန်ဆူအပူဒီးပုစံတဲဝဲတုခဲ
 ကနှံ့အံဒီးပမံလါပုန့်ရီမုဒ်အလီ.

၈. **ပုဂ္ဂိုလ်** နှင့် မှတ်တမ်းတင်ထိရောက်မှုတို့ကို ကန့်သတ်သည့်
 ဝတ်တမ်းတင်မှု အစီအစဉ်များကို လေ့လာဆန်းစစ်ရန်။ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏

၁၄၆. သက်ကံ
၁၅၆. သးပှာသးဒ်သိး
၉၂. သုဉ်မစီ၊ သုဉ်မစီဟ၊ မှာဟ၊
၄၆. သံနီလ၊ နီသံနီလ၊
၅၃. သံဉ်ပှာပှာ၊
၆၄. သုဉ်ဟီ၊ စီသုဉ်ဟီ
၁၁၀. သူထီဉ်လ၊ အပူ
၇၂. သုဉ်ခဉ်၊ သုဉ်ခဉ်ပီလီ၊
၁၄၈. သုဉ်ခဉ်၊ သုဉ်ခဉ်စီလီ၊
၁၂၀. သီကတွဉ်
၁၅. အံမ၊ နီအံဉ်မ၊
၁၃၁. အဲပိဉ်စီ
၇. အဲပိဉ်စီ
၄၄. အဲပိဉ်စီ
၅. အဲလးလံ
၈၇. အဲသံနီ

အါအါဒီးပစံးလာပူဖိုင်လီ၊ ပူဖိုင်လူသ်ဒးကျတက့၊
ပူဖိုင်န့ၣ်အတံာ်တပူဃီတက့၊

၉. **ပူဇိတနုဇိ** နှင့်မျှပကီးပူဇီးအဆီအတိ ဦးပစံးလာ
ပူဇိတနုဇိလီ၊ သားပြာစံင်တဲပူဇိတနုဇိလီ၊
အိမးလီ၊

၁၀. ကမ္မကပါ၊ ကမ္မကဝါ၊ ကမ္မကဝါစ၊ ကမ္မကဝါတံ
သိင်္ဂိတံသီ၊ ကမ္မကဝါလုင်ဒီထီဒီ၊ ကမ္မကဝါတံသ
မ္မ-ကမ္မကဝါတံသု၊ တာဝဲလင်န့ၣ်ကွာ်လာအပူအကျါတ
ကံ၊

၁၁. **စပူစပ** နှင့် မှန်ပဒေနှင့် တာဆူတက်ပူတက်လီ၊ ဒီးပတကျဲဘဉ်ကစီဒီဘဉ်မှ်ဂု၊ ပဒေနှင့် တာကူတက်သီးဆူတက်ပူတက်လီ၊ ဒီးပတချုံးဘဉ်ကစီဒီမှ်ဂု၊ ပစံးလာစပူစပလီ၊ ပစံးလာတပူတပးစကီးလီ၊ ဒေနှင့် တာစပူစပးတဂု၊ ဒီးပစံးလာစပူစပးစကီးလီ၊ ပှာတဂဒေနှင့် တာကူတက်သီးဆူတလီပူစပူစပးနှင့် နှ်တအါဘဉ်။

၁၃. တပူ နှင့် မှီထီးပျို လာအက နှင်ပဝံင်အသး နှင်ပ ကိးလာတပူလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆီလာတပူတပါလီ၊ ဒီး ပစံးလာကပူစကိးလီ၊ မးနှံ့ယာလာတပူတဘိတကွံ၊ စကပူယဲလီ၊

၁၄. **တပူတပး** နှင့် မှိုင်စပူတပးအသီးလီး၊ ဒီး မှပ်ပဒါနှင့် တာ်ကူတာ်သီး လာပတချုံးဘဉ်နှဉ်ပစံးလာပဒါနှင့်တပူတပးလီး၊ ဒါနှင့်တာ်ဖိတာ်လံာ်သဘံဉ်လီခီလာန်ပူ၊ နှဉ်တပူတပးတဂုဒါနှင့်တစီဒီတကုာ်၊

၁၅. **တပူတဝါ** နှင့်မှူးပျာလှေထွာကူးသွန်လှိုင်ဝတ်
လှိုင် ဒီးမာဝဲကဲထီၣ်လာတၢ်တမံမံ၊ ဒီးပစံးလာတပူတ

ဝါဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤယုတပူတဝါကွၤပုၤဂၤအသ့ၣ်လုၣ်
ဝၣ်လုၣ်ဒီးကတဲၣ်ကတိၤဝဲန့ၣ်တုၤအဲၣ်ဒီးဝဲလၢကမၤတၢ်
တမံၤမံၤ ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲညိမးလီၤ. ဒီးပိၣ်မုၢ်တဖၣ်န့ၣ်တပူ
တဝါပုၤဂၤအတၢ်ကူတၢ်သိးအလုၣ်အဒုၤ ဒီးဆးဝဲကဲထီၣ်
လၢအဒိဘၣ်ဖးလဲၣ်လီၤ.

၁၆. **တပူတဝါ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤလၢကတိၤတၢ်သ့တဖၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢယုတပူတဝါကတိၤတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤယုတပူတဝါက
တိၤတၢ်သ့သမိး.

၁၇. **တိပူ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအိၣ်မံၤအိၣ်ဖျိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတိ
ပူလီၤ. ပနၢ်တိပူလီၤ. ပနၢ်တိပူပုၤဂၤညိန့ၣ်တိပူလီၤ.

၁. **ပုၢ်** န့ၣ်ပပူလီၤလဲၣ်ထီၣ် ဒီးပစံးလၢပပူလီၤပုၢ်လီၤ.
ပုၤတဂၤအပူလီၤပုၢ် ဒီးလဲၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢပုၢ်ယဲၣ်လီၤ.

၂. **ပုၢ်ထီၣ်ယဲၣ်ထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညိစံၣ်တဲၤတၢ်အပရၢ
အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်တဂၤတဘီၣ်ခံၣ်ဘီၣ် ဒီးတၢ်ပရၢဟူထီၣ်သါ
လီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပုၢ်ထီၣ်ယဲၣ်ထီၣ်လီၤ. စကစံၣ်တဲၤန့ၣ်
လၢပုၤတဂၤအဂ့ၢ်အဝီၢ်အံၤသုတဟူထီၣ်သါလီၤပုၢ်ထီၣ်
ယဲၣ်ထီၣ်တဂ့ၤ. သုတစံၣ်တဲၤပုၤနီၣ်တဂၤတဂ့ၤ. ကပုၢ်ထီၣ်
ယဲၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဖးလီၤ.

၃. **ပုၢ်ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤလၢအကလုၢ်ဒိၣ် ဒီးအကလုၢ်ကပၢ်
လၢတဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ကတိၤတၢ်အါဘီၣ် ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်
သိၣ်ပုၢ်ပုၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်သိၣ်ပုၢ်ပုၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒါ
ဖးဒိၣ်သိၣ်ပုၢ်ပုၢ်စကီးလီၤ.

၄. **ပုၢ်သး** န့ၣ်မုၢ်ကျဲသးကံၢ်ပုၤန့ၣ်ပကိးလၢကျဲပုၢ်သး
လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကျဲပုၢ်သးလီၤ. တၢ်ဆူၣ်အိၣ်
လၢကျဲပုၢ်သး ဒီးစယီၢ်ဘၣ်အီၤလီၤ. ဆၢထၢၣ်လၢကျဲပုၢ်
သးတဂ့ၤ. နိးယၢကၢၤ.

၅. **ထီၣ်ပိၤပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပစုၣ်လီၤဟုၤဒီးကဘျဲဝဲန့ၣ်အဖျၢၣ်
ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၤ, ပျံၤဘၣ်စီၣ်ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒီးထီၣ်ဖျၢၣ်ဝဲ
မုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢထီၣ်ပိၤပုၢ်လီၤ. ကိၣ်တလိၣ်ဘၣ်စီၣ်ဒီး
ထီၣ်ပိၤပုၢ်ကပုၢ်ဒးလီၤ. ပျံၤတဘီၣ်ဘၣ်စီၣ်ဒီးထီၣ်ပိၤပုၢ်မး
တပျံၤလိကဖျၢၣ်လုၣ်လီၤ. ဟုတပူၤစုၣ်လီၤ ဒီးထီၣ်ပိၤ
ပုၢ်ဝဲပုၤသပၤတဖျၢၣ်လီၤ.

၁. **ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပထးကံၢ်ဂုၢ်တၢ်လၢလွးမုၢ်ဂ့ၤ, ပဆိၣ်ကံၢ်ဂုၢ်
ဘုလၢဆၢၣ်ပုၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢပုၢ်ဟံးလီၤ. ပုၢ်သ့ၣ်ပုၢ်ဝၣ်, ပုၢ်ဘုပုၢ်ဟုၤစံးဝဲဒၣ်. ပုၤ
တဂၤပုၢ်သ့ၣ်လၢလွး, ပုၤပုၢ်ဘုဆူၣ်ကၢၤ. ထီၣ်ရီၤပထးဆိၣ်
ကံၢ်ဂုၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပုၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤပုၢ်သ့ၣ်လၢနီၣ်
ပုၢ်လီၤ. ပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်ပစံးဒီးန့ၣ်စကီးလီၤ.

၂. **ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပလဲၤတၢ်ပပလီၢ်ပသးမုၢ်ဂ့ၤ, ပမၤတၢ်ပပ
လီၢ်ပသးမုၢ်ဂ့ၤ, ပဆိၣ်တၢ်ပပလီၢ်ပသးမုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပုၢ်
လီၤ. လဲၤပုၢ်တၢ်ကယီၤကယီၤ. နကလီၤယံၤဘၣ်ဖး. မၤ

ပုၢ်တၢ်တက့ၢ်. ကဟးဂီၤဘၣ်ဖး. ထီၣ်ပုၢ်သ့ၣ်နကလီၤ
တၢ်ဘၣ်ဖး. အိၣ်ပုၢ်မုၢ်, သုဟၢဖၢကဖၢဘၣ်ဖး. အိၣ်ပုၢ်
ထံ, ထံကလၢၢ်ဘၣ်ဖး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤပုၢ်မၤဝဲ
လီၤ. အိၣ်ပုၢ်အိၣ်ဝဲ, လဲၤပုၢ်လဲၤဝဲတၢ်တက့ၢ်သုကလီၤ
ယံၤဘၣ်ဖး. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်လၢပုၢ်တဘီၣ်အံၤမၤသးဒိပ
လီၢ်သးတစဲးစဲး. လီၤတၢ်လီၤဆဲးတစဲးစဲး. ကယီၤကယ
တစဲးစဲးသိးလီၤ.

၃. **ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲ. ပဆိၣ်တၢ်လၢ
ပသးလီၤတၢ်လီၤဆဲး ပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလၢတုၤ
ကျၢၤထီၣ်ပသး ဒီးပစံးလၢပုၢ်လီၤ. စကခးပုၢ်ခးသမုၢ်
ကွၢ်ထီၣ်ခိၣ်တဖုတုၤသံကံၢ်မဲၣ်လီၤ. စကတိၤပုၢ်တိၤသမုၢ်
ထွဲၣ်တဖုတုၤသံကံၢ်ခါလီၤ. တုၤစကွၢ်ဘၣ်စသးလီၤ
တၢ်လီၤဆဲးလီၤ. စကအိၣ်ပုၢ်အိၣ်သမုၢ်မၤတထံၣ်တုၤ
အဘျးအိၣ်ယၢလီၤ.

၄. **ပုၢ်ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပတစဲးဘၣ်. ပစံးလၢပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်လီၤ. ဒီး
မုၢ်ပပုၢ်ဘုပုၢ်ဟုၤ. ပုၢ်သ့ၣ်ပုၢ်ဝၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမုၢ်ပုၢ်တၢ်ဒီး
ပစံးလၢပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်လီၤ. ပုၢ်ဘု. ပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်လွးစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပကူးပျူၣ်တၢ်လၢယဲၣ်တန့ၣ်ဘၣ် ဒီး
ပထးဆိၣ်တၢ်ကြူးကြူးဒီးပစံးလၢပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်လီၤ. ပုၤတ
ဂၤကူးပျူၣ်ညၣ်တဘျီဒီးပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်ဝဲလီၤ. ညၣ်တဘျီ
စကူးပုၢ်ကံၢ်ဂုၢ်န့ၣ်သက့တန့ၣ်ဘၣ်.

၆. **ပုၢ်တၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပထးတၢ်သ့ၣ်လၢလွး ဒီးပစံးလၢပုၢ်
တၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤပုၢ်တၢ်သ့ၣ်လၢလွးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ
ဆိလၢပုၢ်တၢ်ဟံးတၢ်လီၤ.

၇. **ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်န့ၣ်ဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ပုၤတၢ်လီၢ်လၢပဒၢဘု
မိၤဟုမိၤလီၤ. ပုၢ်မိၤန့ၣ်မိၤစံးဝဲဒၣ်.

၈. **ပုၢ်ဘု** န့ၣ်မုၢ်ပမၤဝါဘုလၢဆၢၣ်ပုၢ် ဒီးပထးကံၢ်ဂုၢ်ဝဲ
န့ၣ်ပစံးလၢပုၢ်ဘုလီၤ. ပုၤတဂၤပုၢ်ဘုလၢဆၢၣ်ပုၢ်လီၤ.

၉. **ကပုၢ်ကဟံး. ကပုၢ်ခိၣ်လုၢ်လီၤ.** တၢ်ခဲလၢၢ်န့ၣ်ကွၢ်
လၢကပုၢ်အကျါတက့ၢ်.

၁၀. **ကွဲးပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပကွဲးလံၢ် ဒီးပဘၣ်ယိၣ်ကကမၢ်ဒီး
ပကွဲးကယီၤကယီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး ဒီးပစံးလၢပကွဲးပုၢ်
လီၤ. ကွဲးပုၢ်လံၢ်ကယီၤကယီၤတက့ၢ်. ကကမၢ်ဘၣ်ဖး
လီၤ.

၁၁. **ဆၢၣ်ပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဆၢၣ်တကလုၢ်လၢပမၤခံဆိ ဒီးပ
ကံၢ်ဂုၢ်ဝါဘုန့ၣ်ပစံးလၢဆၢၣ်ပုၢ်လီၤ. ဆၢၣ်ပုၢ်န့ၣ်ပပုၢ်
ဝါဘုဂၤကၢၤ. ဆၢၣ်ပုၢ်ဆၢၣ်ဟံးစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **တပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတလၢမၤန့ၣ်ပုၤလၢထးတကလုၢ်
အကန့ၣ်ဒိထးပျၢသိးဘၣ်ဆၣ် ဒီးအကန့ၣ်တအ့ၣ်ဘၣ်
ဒီးတဒဲတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးအကဘျၢၣ် ဒီးပစံးလၢတ
ပုၢ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ထးလၢပခူၣ်တၢ်တကလုၢ်န့ၣ်ပမၤ ဒီးအ
တိၢ် ဒီးပခူၣ်တၢ်တကလုၢ်န့ၣ်ပမၤဒီးအတိၢ် ဒီးပခူၣ်ဟီၣ်

ပူး

ခိဉ်. ပနုဉ်တၢ်ပူၤ, ပထိဉ်စူး, ဒီးပကိးလာတပူၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာတပူၤတကျါလီၤ.

၁၃. **နိဉ်ပုဉ်** နုဉ်ပနဲဝဉ်လုဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၢ်လုဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပနဲတၢ်သဘဉ်ဒ်သံဉ်ကနဉ်အသိး ဒီးပပူၤကဆုဉ်သုဉ်ဇိၤဝဉ်ဇိၤ နုဉ်ပကိးလာနိဉ်ပုဉ်လီၤ. နိဉ်ပုဉ်နုဉ်နီစုမ့ၢ်သၢဘိဇိၤလီၤ. ဒီးပပူၤဘျုးပူၤကဆုဉ်သုဉ်ကဆုဉ်ဂ့ၤကၢ. နိဉ်ပုဉ်နိဉ်ဟံးစံးဝဲဒဉ်.

၁၄. **ဘဉ်ပုဉ်** နုဉ်မ့ၢ်သုဉ်ဘဉ်တြုဉ်လိာ်သး ဒီးပစံးလာဘဉ်ပုဉ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်ဘဉ်တြုဉ်လိာ်အသးနုဉ်ပစံးလာဘဉ်ပုဉ်လိာ်သးလီၤ. ပစံးခိဉ်ဘဉ်ပုဉ်လိာ်သးလုၤဝဲလီၤ. ကဆိမဲဘဉ်ပုဉ်ဒီးလၢဒီးအခိဉ်လုၤဝဲလီၤ. သုဉ်ဃာဉ်ယံးဘဉ်ပုဉ်လိာ်သးလုၤဝဲလီၤ. ဘဉ်ပုဉ်ဘဉ်ဟံးစံးဝဲဒဉ်.

၁၅. **မၤပုဉ်** နုဉ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးကယီၤ နုဉ်ပစံးလာမၤပုဉ်မၤဝဲလီၤ. ပမၤတၢ်နုဉ်ပဘဉ်မၤပုဉ်မၤဝဲကယီၤကယီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးလီၤ.

၁. **ပူး** နုဉ်မ့ၢ်ပတီၢ်တၢ်တဘိသတးကလၢာ် ဒီးပစံးလာပတီၢ်တၢ်ပူးကလၢာ်လီၤ. ပုၤတဂၤတီၢ်အမၤပူးလၢာ် ဒီးဟီဉ်ဝဲလီၤ. ပအိဉ်မၤတမိ ဒီးပစံးလာအိဉ်မၤပူးကလၢာ်လီၤ. ပုၤတဂၤမိဉ်ထီဉ်မၤတမိပူးကလၢာ်လီၤ.

၂. **ပူးတလူး** နုဉ်မ့ၢ်ပုၤဒိဉ်တၢ်ဖုဉ် ဒီးဘိဉ်ဝဲနုဉ်ပစံးလာမၤသးပူးတလူးလီၤ. ဒီးပစံးလာပူးသလူးစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဒိဉ်တၢ်ပူးတလူးဖုဉ်တြးဇိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပူးတလူးပးတလးလီၤ.

၃. **ပူးတလူးပးတလး** နုဉ်မ့ၢ်ပဝုၤပဒူတီၢ်ပစိးတၢ် ဒီးပစံးလာတီၢ်ပူးတလူးပးတလးလီၤ. ပုၤတဂၤတီၢ်ထွဉ်တဒုပူးတလူးပးတလးလီၤ. ပုၤခံၣ်တီၢ်လိာ်သးပူးတလူးပးတလးလီၤ. ပုၤခံၣ်တီၢ်လိာ်သးပူးတလူးပးတလးလီၤ. ပူးထီဉ် (ကွၢ် ၁၁.)

၄. **ပူးတၢ်** နုဉ်စနုဉ်တပၢ်ဘဉ်. မ့ၢ်တလၢၤဘၢထုကဖဉ်တၢ်လီၤ.

၅. **ပူးပံးပူး** နုဉ်မ့ၢ်ပဟံးတၢ်ကံးညဉ်တဘျုးတပူၤတဘျုးတပူၤ ဒီးတွံၣ်လဲာ်အသးလာဃီခိဉ်ယီလၢာ်ပြါဆံးပြါဆဲးနုဉ်ပစံးလာမၤသးပူးပံးပူးလီၤ.

၆. **ပူးပူး** နုဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်မၤတြုဉ်တြုဉ် ဒီးပစံးလာအိဉ်မၤပူးပူးလီၤ. အိဉ်မၤပူးပူးတုၤအဘျးအိဉ်နၢတက့ၢ်.

၇. **ပူးသလူး** နုဉ်မ့ၢ်ပူးသလူးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဒိဉ်တၢ်ဖုဉ်ဝဲဒီးဘိဉ်ဝဲနုဉ်ပစံးလာမၤသးပူးသလူးလီၤ. ပုၤတဂၤပူးသလူးတထီဘဉ်.

၈. **စပူးစပူး** နုဉ်မ့ၢ်ပဟံးတၢ်ကူတၢ်သိးလာပတချံးဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပအုဉ်တၢ်ကူတၢ်သိးဆူတလၢပူၤ ဒီးပတချံးဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာစပူးစပူးလီၤ. ဟံးတၢ်ကူတၢ်သိးစပူးစပူးဒ်နုဉ်တဂ့ၤ, ဟံးချံးကစီဒီတက့ၢ်. ဒၤနုဉ်တၢ်ကူတၢ်သိးဆူတ

ပုဉ်

လၢပူၤကစီဒီတက့ၢ်. ဒၤနုဉ်စပူးစပူးတဂ့ၤ. ဒီးပစံးလာစပူးစပူးစကိးလီၤ.

၉. **စပူးစပူး** နုဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိဉ်ပစုဉ်မ့ၢ် ဒီးပစံးလာအိဉ်မ့ၢ်စပူးစပူးလီၤ. ပုၤတဂၤ ဒီးသၢကအိဉ်မ့ၢ်နုဉ်အိဉ်ဝဲစပူးစပူးဒီးဟးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလာတပူးတပးစုဉ်ကိးလီၤ.

၁၀. **တပူးတပူး** နုဉ်မ့ၢ်ဒ်သိးဒီးစပူးစပူးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအုဉ်တၢ်ကူတၢ်သိးဆူတၢ်ပူၤတၢ်လီၤလာပတချံးဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟံးတၢ်ကူတၢ်သိးလာပတချံးဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာတပူးတပးလီၤ. ဟံးဆုဉ်ဇိၤယဉ်ဇိၤတပူးတပးဒ်နုဉ်တဂ့ၤ. ချံးကစီဒီတက့ၢ်.

၁၁. **ထီဉ်ပူး** နုဉ်မ့ၢ်တၢ်သံစိဉ်လၢအုဉ်ဘဉ်ဒီးမၤနုဉ်ပစံးလာထီဉ်ပူးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာပူးထီဉ်လီၤ. ထီဉ်တဒုသ် ဒီးထီဉ်ပူးလံတအုဉ်နီၤနီၤဒီးဘဉ်. ထီဉ်ပူးဒီးမၤလီၤပူးထီဉ် ဒီးထီဉ်ပူးနုဉ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ထီဉ်ပူးထီဉ်ပးစံးဝဲဒဉ်.

၁၂. **ပုဉ်ပူး** နုဉ်မ့ၢ်ပဖိဉ်တၢ်တၢ်ဒီးဟီဉ်ခိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒဲပုၤဂၤလာပစုညါသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာပုဉ်ပူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပုဉ်ပူးပုဉ်ပူးလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိဟီဉ်ဒီးပုဉ်ပူးပုဉ်ပူးလီၤ. ယုာ်တဒုယုာ်လာနီဉ်ကျါဒီးစပုဉ်ပူးဒီးနုဉ်ဝဲလီၤ.

၁၃. **အံဉ်ပူး** နုဉ်မ့ၢ်အံဉ်နီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၤထီဉ်ဝဲဆူပုၤကညီခံတခီနုဉ်ပစံးလာအံဉ်နီအံဉ်ပူးလီၤ. အံဉ်နီအံဉ်ပူးစံးဝဲဒဉ်.

၁. **ပုဉ်တလူဉ်** နုဉ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးကဖၢလၢဖၢကထီဒီးပစံးလာပုဉ်တလူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလာပုဉ်သလူဉ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအဟၢဖၢဒိဉ်ပုဉ်တလူဉ်လီၤ. သရံၤနုဉ်အိဉ်ဒီးကဖၢဒီးပကွၢ်မၤသးပုဉ်တလူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလာပုဉ်သလူဉ်စကိးလီၤ.

၃. **ပုဉ်ပုဉ်** နုဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီပုဉ်ဒၤနုဉ်ပစံးလာပုဉ်ဒၤသီဉ်ပုဉ်ပုဉ်လီၤ. ပုၤတဂၤပုဉ်ဒၤသီဉ်ပုဉ်ပုဉ်လီၤ. ဒီးပတီၢ်ချီဉ်အချၢသီဉ်ပုဉ်ပုဉ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပုဉ်ပုဉ်ပီဉ်ပီဉ်လီၤ.

၄. **ပုဉ်လံဉ်ပုဉ်လူ** နုဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီအဟၢဖၢဖၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံလူၤလီၤထံလူၤထံဖိခိဉ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာမၤသးပုဉ်လံဉ်ပုဉ်လူလီၤ. ထံလူၤထီဉ်ဖိလၢထံဖိခိဉ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤလံဉ်ပုဉ်လူလီၤ.

၅. **ပုဉ်တလူ** နုဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟၢဖၢဒိဉ်ဝဲအဖံးဆၢတလုာ်ဒီးပစံးလာပုဉ်တလူလီၤ. ပုၤတဂၤအဟၢဖၢပုဉ်တလူလီၤ.

၆. **ပုဉ်လံဉ်ပုဉ်လူဉ်** နုဉ်မ့ၢ်ဝဉ်ထီဉ်ထီဉ်ဖိလၢထံဖိခိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သုတၢ်သုဉ်ထီဉ်ဖိလၢထံဖိခိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာထီဉ်ဖိပုဉ်လံဉ်ပုဉ်လူဉ်လီၤ. ဝဉ်ထီဉ်ထီဉ်ဖိလၢထံဖိခိဉ်ပုဉ်လူဉ်ပုဉ်လူဉ်လီၤ. ဃီၤသုဉ်ထီဉ်ဖိပုဉ်လူဉ်ပုဉ်လူဉ်စံး

ဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလာထီၣ်ဖီပုၣ်လူပုၣ်လူစကီးလီၤ. ပုၣ်သလူကွၢ်

၁. **ပု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာတလာကဟံၣ်န့ၣ်ပစံးလာပုၣ်လီၤ. ပုၣ်ကွၢ်, လဲၤပုၣ်, က့ၤပုၣ်, လီၤခံၣ်ပုၣ်စံးဝဲလီၤ. ပုၣ်တဂၤလဲၤတၢ်ပုၣ်ကွၢ်ယၤ ဒီးတထံၣ်ဘၣ်ယၤဘၣ်. နလဲၤတၢ်ပုၣ်ထံၣ်ပုၣ်လီၤလဲၣ်. စလဲၤတၢ်ပုၣ်ထံၣ်သၢလီၤလီၤ. စလဲၤတၢ်စလီၤခံၣ်ပုၣ်တစီၤ ဒီးအဝဲတဂၤဟဲလၢစလီၤခံၣ်လီၤ. စခးတၢ်ဒီးပုၢ်တဘျီလဲၤပုၣ်ကွၢ်သ့ၣ်ခံၣ်လီၤ.

၂. **ပု** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အသးကျိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ခၢၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကပီၤလီၤပျီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကအိဝဲအထုၣ်ပျီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်တြိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံကျိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပရံၣ်ကအိဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာပုၣ်လီၤ.စံၣ်ပုၣ်ပျီပုၣ်,ခးကျိပုၣ်,ဟံၣ်ပုၣ်,တၢ်တြိပုၣ်,သ့ၣ်အိပုၣ်,ဝုၢ်ပုၣ်,တၢ်ပုၣ်,ဒးပုၣ်,ဟံၣ်ပုၣ်,ထံပုၣ်,သးကံၢ်ပုၣ်, ဟာဖုပုၣ်, လံာ်ပုၣ်, တဝီပုၣ်စံးဝဲလီၤ. တၢ်လၢပုၣ်န့ၣ်အါဝဲလီၤ. ပုၣ်တဂၤလဲၤဟးလၢပျီပုၣ် ဒီးသံးန့ၣ်တအိလီၤ. မၤဟံၣ်လၢတဝီပုၣ်တက့ၢ်. ထံပုၣ်တပုၣ်ယီၤသမိး. ဖဲဟာဖုပုၣ်အိၣ်ဒီးပုၣ်လီၤ.

၃. **ပု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တစံးဖိစိန့ၣ်ပစံးလာပုၣ်လီၤ. လၢထီၣ်ပုၣ်ပသ့ၣ်ညါစိလီၤ. ကဘီအိၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပုၣ်ပျီပုၣ်ပထံၣ်စိလီၤ.

၄. **ပု** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၣ်ကညိကိးအသံၣ်မၤသံၣ်တၢ်လၢပုၣ်လီၤ. ပုၣ်အိၣ်ဒီးပုၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထဲပုၣ်တနီၤနီၤလီၤ. ပုၣ်ကညိန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးပုၣ်ဖိလၢအါဘၣ်.ပုၣ်ကညိအိၣ်ဒီးပုၣ်ဖိစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ပုကွၢ်** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်တလာကွၢ်န့ၣ်ပစံးလာပုၣ်ကွၢ်လီၤ. ကသ့ၣ်ပတီၤပုၣ်ကွၢ်ပုၣ်လီၤ. ချဲလဲၤပုၣ်ကွၢ်ပုၣ်ခံဘျီညါတၢ်လီၤ.

ပုပု(ကွၢ် ၃၃.၄၄)

၆. **ပုဝဲ** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပုၣ်ဝဲမၤနကပုၣ်အိၣ်စတၢ်လဲၤ. စကဟ့ၣ်အိၣ်ကလိမးန့ၣ်လီၤ. ပုၣ်ဝဲနကမၤယၤဒီးအလဲလဲၣ်. စကမၤန့ၣ်ကလိန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၇. **ပုဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုၣ်ဖျးထီၣ်လၢတၢ်နးန့ၣ်ဖီၣ်အပုၣ်. လၢတလာပံၤယီၤအစုပုၣ် ဒီးပစံးလာပုၣ်ဖျးလီၤ. ပမ့ၢ်ဟးထီၣ်လၢပဒုၣ်ပဒါအစုပုၣ်န့ၣ်ပစံးလာပုၣ်ဖျးလီၤ. ပုၣ်ကညိတဖၣ်ပုၣ်ဖျး ဒီးတလာအစုပုၣ်လၢပုၣ်အဲကလံးပဒိၣ်အစိအိၣ်လီၤ. ပုၣ်ဖျးန့ၣ်မၤသးဒိပဟးတလာကွၢ်တၢ်နးတၢ်ဖီၣ်ဒီးပစံးလာပုၣ်ဖျးလီၤ.

၈. **ပုလုၢ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပုၢ်အကလုၢ်လၢပုၣ်န့ၣ်ပပနၢသုပနၢဂီၤတၢ်န့ၣ်စံးဝဲလၢပုၣ်လုၢ်ဂီၤလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးလာပုၣ်လဲၣ်ဂီၤလီၤ. စီၤသီတနီၤနီၤပုၣ်လုၢ်ဂီၤဟံၣ်ထုၣ်လီၤ.ဒီးပုၣ်ခဲကနံၣ်အံၤစံးဝဲလၢပနၢဂီၤလီၤ.

ဟံၣ်ထုၣ်တဘျီပုၣ်လုၢ်ဂီၤ ဂဲတပီၤအလီၤလီၤဒီ

ဟံၣ်ထုၣ်ခံဘျီပုၣ်လုၢ်ဂီၤ ဖိန့ၣ်ပုၣ်အဆိဖါဂီၤ. ဆုၣ်တပီၤအလီၤလီၤဒီ အိၣ်အိၣ်ကလိမ့ၢ်ဆုၣ်ညီ

၉. **ပုလဲၣ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပုၣ်လဲၣ်နပံၤကတီၢ်နၢန့ၣ်နမၤဘၣ်နပံၤမနုၤတမံၤလဲၣ်. ပုၣ်တဂၤသးသယုၢ်ဘၣ်အမၤပုၣ်လဲၣ်အိၣ်မ့ၢ်တန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပကမၤဒီလီၣ်. နမၤတၢ်ပုၣ်လဲၣ်နအိၣ်မ့ၢ်တချးဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ကစၢ်ယွၤဟံၣ်ဟံၣ်လီၤတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤပုၣ်လဲၣ်ပကံၢ်တဘျီဘၣ်လီၤ. ပုၣ်တဂၤန့ၣ်ပုၣ်လဲၣ်တပျီဘၣ်ခ့ဘၣ်လီၤ.

၁၀. **ပုလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပုၣ်လီၤသလဲးအလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤဆၢၣ်အလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာပုၣ်လီၤလီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ဆိးပုၣ်လီၤဆါကၤ. ဝဲကလိးပုၣ်လီၤ. ခိၣ်တီၢ်တီၢ်ပုၣ်လီၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပုၣ်လီၤပုၣ်တၢ်လီၤ. ပုၣ်လီၤပုၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **ကပု** န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလုၢ်လီၤဟီၣ်ခိၣ်လီၤစ့ၤလီၤဒီန့ၣ်ပစံးလာကျဲကပုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာကျဲစိကပုၣ်စိစကီးလီၤ.

၁၂. **ကိာ်ပု** န့ၣ်မ့ၢ်ပထါခိၣ်ပုၣ်န့ၣ်ပစံးလာကိာ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထါခိၣ်ကိာ်ပုၣ်လီၤ. ပုၣ်တဂၤအိၣ်ထီၣ်ကိာ်ပုၣ်ဖးလဲၤ ဒီးအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးအကိာ်ပုၣ်ကိးမံၤဒီးလီၤ.

၁၃. **ကိာ်ပု** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်အလီၤတကဝီၤ ဒီးခူဒီးဝုၢ်ဒီးခူဒီးတဝီၤ ဒီးပစံးလာကိာ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံလီၤကိာ်ပုၣ်လီၤ.ပအိၣ်တၢ်ဖဲကိာ်ပုၣ်အံၤပုၣ်ကညိကဲလၢကိာ်ခူၤတဂၤလီၤ. ပမ့ၢ်အိၣ်ထဲတလိာ်ဟီၣ်ခိၣ်တကဝီၤဒီးပစံးလာကိာ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်ထံဖဲဘၣ်. မ့ၢ်ထံဖးခိၣ်တလိာ်. ဟီၣ်ခိၣ်ဖးလဲၤတကဝီၤ ဒီးပစံးလာကိာ်ပုၣ်လီၤ. ပအိၣ်လၢကိာ်ပုၣ်လၢတဝဲၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **ခံပု** န့ၣ်မ့ၢ်ပခံအဖျိလၢပအံၣ်လီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာခံပုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခံပုၣ်ခံတၢ်လီၤ. ပုၣ်အံၣ်ဆါဟဲလီၤလၢအခံပုၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၅. **ဃံၤပု** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤဃံၤသပြုၤကလၢ် ဒီးပစံးလာဃံၤပုၣ်ကလၢ်လီၤ. ပုၣ်တဂၤအခိၣ်ဘၣ်တီၢ် ဒီးဃံၤပုၣ်လီၤ. ပုၣ်ဆဲးခူယုၢ်ဒီးခူယုၢ်ဃံၤပုၣ်ဒီးသံဝဲလီၤ.ဒီးပစံးလာဃံၤသပုၣ်ကလၢ်လီၤ.

၁၆. **စုပု** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုညါသးသကီၤသးန့ၣ်ပစံးလာစုပုၣ်လီၤ. စဟ့ၣ်တၢ်လၢပုၣ်တဂၤအစုပုၣ်ဒီးဟးဆါဝဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢစုပုၣ်ခိၣ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်လၢပခိၣ်ဟဘၣ်ပုၣ်အလီၤန့ၣ်ပစံးလာပအိၣ်လၢပခိၣ်အစုပုၣ်လီၤ.

၁၇. **ဆဲးအပု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သက့ၤတၢ်ပုၣ် ဒီးပစံးလာဆဲးအပုၣ်လီၤ. ခုးတလီၤဘုအိၣ်ဆဲးအပုၣ်လီၤ. သပၤတဖျါထံအိၣ်ဆဲးအပုၣ်လီၤ.

- ၁၈. **တပူၤဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ပဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်တပူၤဃီလီၤ. ပုၤတဖၣ်န့ၣ်တအိၣ်လီၤဖးဘၣ်. အိၣ်တပူၤဃီလီၤ. ဟံၣ်ဖိၣ်ပဲၣ်န့ၣ်တပူၤဃီအိၣ်လီၤ.
- ၁၉. **တပူၤဒၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအယံၤ ဒီးပုၤအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်တပူၤဒၣ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်တအိၣ်ဘၣ်တပူၤဃီဘၣ်. အိၣ်တပူၤဒၣ်လီၤ.
- ၂၀. **တပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပုၤကညီတပူၤလီၤ. ပုၤကညီတပူၤအိၣ်ဆဲၣ်ဂၤလီၤ.
- ၂၁. **တပူၤလၢလံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ကိးပုၤဒဲး ဒီးပစံးလၢတပူၤလၢလံၤလီၤ. ပုၤအိၣ်တပူၤလၢလံၤန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတပူၤလၢလံၤလီၤ. ပုၤအိၣ်တပူၤလၢလံၤန့ၣ်ပစံးလၢတပူၤလၢလံၤလီၤ.
- ၂၂. **တၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤဟံၣ်ခိၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ပူၤတၢ်တၢ်လီၤ. စခိၣ်လီၤလၢဆူတၢ်ပူၤစံးပဲၣ်န့ၣ်. တၢ်ပူၤတပူၤအိၣ်ကိးမ့ၢ်ကၢ်သ့ၣ်ပုၤသၢ.
- ၂၃. **တၢ်ပူၤတၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ် ဒီးအပူၤလၢပဒၢတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၤလီၤ. လီၤခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကုၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ, တလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကိမ့ၢ်ဂ့ၤပကိးလၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၤခဲလၢလီၤ. ဟံၣ်ဘုဆူတၢ်ပူၤတၢ်လီၤတပူၤတက့ၢ်.
- ၂၄. **တီၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢတီၢ်ပူၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်မံၤအိၣ်ဖျိးပဲၣ်လၢပဘၣ်ဒၣ်န့ၣ်အိၣ်မံၤအိၣ်ဖျိးန့ၣ်ပစံးလၢတီၢ်ပူၤလီၤ. တီၢ်ပူၤန့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပန့ၣ်တဖၣ်တီၢ်ပူၤဆူပုၤလၢကျါလီၤ. ပတစံးဘၣ်လၢတီၢ်ပူၤဘၣ်.
- ၂၅. **တီၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အခၢၣ်သးဆဲးအကနူၤဒီးပစံးလၢတီၢ်ပူၤလီၤ. ဟံၣ်တဖျါတီၢ်ပူၤအိၣ်အပျါတဆဲးလီၤ. ခုးတီၢ်ပူၤအိၣ်ယဲၤစိၤပျါစံးပဲၣ်န့ၣ်. ထီၣ်ရီၤတၢ်ခၢၣ်သးဆဲးကနူၤန့ၣ်ပစံးလၢတီၢ်ပူၤလီၤ.
- ၂၆. **ထုၣ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုၣ်ခိၣ်ထုၣ်ဖျါလၢပဆဲၣ်ဆါဟဲထီၣ်အလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထုၣ်ပူၤလီၤ. ပုၤကညီဆဲၣ်ဆါဟဲထီၣ်လၢထုၣ်ပူၤလီၤ. ထုၣ်ပူၤထုၣ်တၢ်စံးပဲၣ်န့ၣ်.
- ၂၇. **ထီၣ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤအိၣ်လီၤဖိလီၤ, အိၣ်လီၤလၢသ့ၣ်ကအိၣ်ပူၤ ဒီးပစံးလၢထီၣ်ပူၤလီၤ. ထီၣ်ပူၤအိၣ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤလီၤ. ထီၣ်ပူၤအိၣ်လၢဟံၣ်ခိၣ်ပုၤတနီၤလီၤ.
- ၂၈. **န့ၣ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပန့ၣ်အဖျါလၢပန့ၣ်ပူၤလၢပန့ၣ်ဟူတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ပူၤလီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်ဟူတၢ်လၢအန့ၣ်ပူၤလီၤ.
- ၂၉. **န့ၣ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒါလီၤချီၣ်အကနူၤဆဲးလၢ ဒီးပစံးလၢန့ၣ်ပူၤလီၤသးလီၤ. န့ၣ်ပူၤလီၤချီၣ်ခဲဘၣ်ဒီးန့ၣ်ပူၤ

- လီၤသးထီၣ်ကဲၣ်ဆိးလီၤ. မၤန့ၣ်ပူၤလီၤသးဘၣ်ဒီးမိၤတက့ၢ်. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဆဲးလၢန့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ပူၤလီၤ.
- ၃၀. **နီၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်စိၤပၤဟံၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢနီၢ်ပူၤလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢနီၢ်ပူၤစိၤပူၤလီၤ. စိၤလီၤစိၤပၤအိၣ်လၢနီၢ်ပူၤစိၤပူၤစံးပဲၣ်န့ၣ်.
- ၃၁. **နီၢ်တပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်ပဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတအိၣ်ဘၣ်နီၢ်တပူၤလီၤ. ပုၤတဂၤဟးဒီးစလုစတထံၣ်ဘၣ်နီၢ်တပူၤဘၣ်. ယဲၤတဘၣ်ဟါမၤဒီးစလုတအိၣ်မးနီၢ်တပူၤလီၤ. ကိၤလၢအူၤန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်လၢကိၤအံၤနီၢ်တပူၤဘၣ်.
- ၃၂. **နီၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပျါကိးအမၤလၢနီၢ်ပူၤနီၢ်ဖိလီၤ.
- ၃၃. **ပူၤပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တလၢတစံးဖိန့ၣ်ပစံးလၢပူၤပူၤလီၤ. စလဲၤတၢ်ပူၤပူၤဒီးပုၤဟဲလၢစလီၤခဲလီၤ. ထံတလီၤဖိန့ၣ်ဒီးစစံၣ်ပူၤပူၤလီၤ.
- ၃၄. **ပူၤပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤမဲၤန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ပူၤပူၤလီၤ. တၢ်ပူၤပူၤန့ၣ်ပူၤသီၣ်ပူၤပူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢထိးဟံၣ်စကိးလီၤ.
- ၃၅. **ဖၣ်ကပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ကဲၣ်မ့ၢ်အူၤအလီၢ်, ပဖိအိၣ်မ့ၢ်အလီၢ်ဒီးပစံးလၢဖၣ်ကပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖၣ်ကပူၤဖၣ်ကတၢ်လီၤ. ဖိအိၣ်မ့ၢ်လၢဖၣ်ကပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ၃၆. **မၤပူၤ** န့ၣ်ပမၤတၢ်ဒိကဖျိးန့ၣ်ပူၤ ဒီးပကတိၤဂ့ၢ်လီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဂဲၤပျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤပူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤပူၤမၤဖျိးလီၤ. တလၢမၤပူၤသိကစၢပုၤတဂၤ ဒီးစလဲၤကတိၤကူၤအိၣ်မ့ၢ်စမၤပူၤမၤဖျိးအိၣ်လီၤ. လဲၤမၤပူၤမၤဖျိးပုၤတဂၤလၢတလၢစုပူၤတက့ၢ်. ဒီးကစၢပုၤရူးဟဲအုၣ်ကူၤခိၣ်ကူၤပုၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤပူၤမၤဖျိးပုၤစကိးလီၤ.
- ၃၇. **လီၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၤဘုအလီၢ်, ပယုဘုအလီၢ်ဒီးဘုဘိလၢအသးတအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ပဲၣ်န့ၣ် ဒီးပစံးလၢလီၤပူၤလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢလီၤပူၤလီၤကျါလီၤ. လီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤအိၣ်အါပဲၣ်န့ၣ် ဒီးပကိးလၢလီၤပူၤလီၤ.
- ၃၈. **လီၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလီၤတၢ်သတူၤကလၢ ဒီးပစံးလၢလီၤပူၤလီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်သ့ၣ်ဒီးအစုထုၣ်ဖျိးဒီးလီၤပူၤလီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်ယီၤ ဒီးလီၤပူၤကလၢလီၤ.
- ၃၉. **တၢ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမၤအပူၤလၢဟံၣ်ခိၣ်လၢန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ပူၤလီၤ. သ့ၣ်တၢ်ပူၤ, ဘါတၢ်ပူၤလၢဟံၣ်ခိၣ်လၢလီၤ.သပူၤကွၢ်(၁၅)
- ၄၀. **သံပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံပဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသံပူၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဒီးသံပူၤလီၤ. ဒီး

ပစံးလာသပူကလံာ်စကီးလီၤ.

၄၁. **အပူၤ** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလာအပူၤလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်အပူၤ, ထီၣ်အပူၤ, ဘါအပူၤ, ခီအပူၤ. အပူၤအတုၤပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **ပု** န့ၣ်မ့ၢ်မိၣ်လာပထူလၢန့ၣ်ပကိးပုလီၤ. ပမ့ၢ်ထူမိၣ်လာပမၤညါသူးန့ၣ်ပကိးလာပုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လာမိၣ်ဇီၤပုဇီၤလီၤ. ထူန့ၣ်ယၤလာပုတဖျၢၣ်တက့ၢ်. စကအီၤလီၤ.

၂. **ပုပု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီညိၣ်ပုၤန့ၣ်သီၣ် ဒီးပစံးလာသီၣ်ပုပုလီၤ. ပုၤတကၤညီၣ်သီၣ်ပုပုစံးဝဲဒၣ်. ထီၣ်ရီၤပအူတၢ်သီၣ်ဒ်ပညိၣ်သီး ဒီးပစံးလာသီၣ်ပုပုလီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်အူအစုမ့ၢ်သီၣ်ပုပုလီၤ.

၃. **ပုလု** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်အဆိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်လာတလံာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးအိၣ်ပုလုလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘျီအိၣ်ပုလုတလံာ်ဘၣ်. ဒီးတၢ်ပူၤတလံာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာအိၣ်ပုလုလီၤ. တၢ်ပူၤအိၣ်ပုလုန့ၣ်ပဘုးတကြီၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ပုဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလာတအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ် ဒီးယုအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဖီၣ်သံယၢ်ကိၢ်န့ၣ်ပစံးလာပုဝါလီၤ. ပုၤတကၤအဝၤသံဒီးပုဝါဝဲဖီၣ်သံယၢ်ကိၢ်န့ၣ်ကၤ.

၅. **ပုဝု** န့ၣ်မ့ၢ်ဆါအဆိၣ်လီၤ. တၢ်လာပအိၣ်ဆါဝဲန့ၣ်ပစံးလာဆါပုဝုလီၤ. သကံၤသၣ်မံဆါပုဝုလီၤ. အံသၣ်ဆါန့ၣ်ပအိၣ်မၤသးဆါပုဝုစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာဆါပုဝုစကီးလီၤ.

၆. **ပုဝု** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်သဘၣ်ပူၤသီၣ်ဒီးပစံးလာထီၣ်သဘၣ်ပုဝုလီၤ. ထီၣ်သဘၣ်တဘျီပူၤသီၣ်ပုဝုပုဝုစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **ကပု** န့ၣ်မ့ၢ်တပီၤထံန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလာကပုလီၤ. ကပုန့ၣ်အိၣ် ဒီးအဘိၣ်တြိတကလုာ်အဘိၣ်သွါတကလုာ်လီၤ. ကပုန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်အဒုၣ်စၢ်န့ၣ်မၤဝဲလာတၢ်ကျိးလီၤ. ဒီးပစံးလာတပုစကီးလီၤ.

၈. **ကပုဇီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီထုချိၣ်ဖိနီၤလီၤခိတဘျီဒီးအိၣ်မုၢ်လာအပူၤန့ၣ်ပကိးလာကပုဇီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လာကပုဘျီကပုဇီၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာတပုဇီၤလီၤ.

၉. **စံာ်ပု** န့ၣ်မ့ၢ်စံာ်ဆါအဆိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစံးတၢ်ညၣ်ဒီးအံသၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိၣ်လာစံာ်ဆါပုလီၤ. စံာ်ဆါစံာ်ပုတၢ်ညၣ်ဒီးအံသၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **ဆါပုကလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါလာဆါဂုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာဆါပုကလံာ်လီၤ. ကနဲစီန့ၣ်ဆါပုကလံာ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဆါလာအကၤတဖျၢၣ်န့ၣ်တဆါတပုဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်ဆါလာအဆါဂုၤတဖျၢၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဒီးဆါပုကလံာ်လီၤ.

၁၁. **တပုဒီးကပု** န့ၣ်ဒ်သီးသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးတပီၤထံ

လာတပုလီၤ. တပုတပါ. ပကိးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၂. **တပုဇီၤဒီးကပုဇီၤ** န့ၣ်ဒ်သီးသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထုချိၣ်ဖိလာပအိၣ်မုၢ်လာအပူၤန့ၣ်လီၤ. ထူန့ၣ်ယၤလာတပုဇီၤတဘျီတက့ၢ်. စကအိၣ်မုၢ်လာအပူၤလီၤ. ပုၤကညီလဲၤတၢ်လာကျဲန့ၣ်အိၣ်မုၢ်လာတပုဘျီတပုဇီၤအပူၤလီၤ.

၁၃. **တီးပု** န့ၣ်မ့ၢ်ကဆိအခၣ်စုလီၤဝဲအနီၤစုၤန့ၣ်ပစံးလာကဆိခၣ်တီးပုလီၤ. ကဆိတဒုခၣ်တီးပုစုသမီး. ကမ့ၢ်ကၢ်ကဆိမၤသၤ. ဒီးပစံးလာခၣ်တီးဘျီခၣ်တိပုပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ .

၁၄. **အိၣ်ပုလု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဘၣ်လာတလံာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာအိၣ်ပုလုလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘျီအိၣ်ပုလုဇီၤန့ၣ်ပကမၤမနုၤလဲၣ်.

၁၅. **ပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာပီၤသီၣ်ဝဲတြိကဒ်န့ၣ်ပစံးလာပုၢ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ပုၢ်တြိး, တၢ်ချဲလာတြိန့ၣ်ပစံးလာလီၤဆူမ့ၢ်ပုၢ်ဒီးပုၢ်သီၣ်တြိးတြိးလီၤ.

၂၀. **ပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ချဲလာပဝဲဝဲပီၤဖးဝဲန့ၣ်ပစံးလာပုၢ်လီၤ. ဘုခုဒီးဘုနီၤန့ၣ်ပဝဲဝဲ ဒီးပုၢ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ချဲန့ၣ်ပဝဲဝဲပုၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒီးပုၢ်စကီးလီၤ. တုၤပုၢ်ဒီးသီၣ်ဝဲတြိးတြိးလီၤ. ဘုပုၢ်ဒီးဘုခုဒီးန့ၣ်ပအိၣ်ဝဲဝဲကၤ.

၃၀. **ပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်ဖိမ့ၢ်ဂုၤ, သဒိၣ်ဖိမ့ၢ်ဂုၤယုၤလာထံဖးခိၣ်တြိးတြိးဒီးပစံးလာညၣ်ပုၢ်စကီးလီၤ. ညၣ်ဖးဒိၣ်လူၤအိၣ်ညၣ်ဖိဒီးညၣ်ဖိပုၢ်ဝဲတြိးတြိးလီၤ.

၄၀. **ပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးလာပသ့ၣ်ပဖျးဝဲ ဒီးအလၢဒ်ဘုခုလၢအသီးန့ၣ်ပစံးလာပုၢ်လီၤ. ဒီးပုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၅၀. **ပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဒုၣ်ပုၤကျဲဒီးပစံးလာပုၢ်ကျဲလီၤ. ပဒိၣ်ဟဲလံ, ပဒုၣ်ပဒိၣ်အကျဲတက့ၢ်. ပဒုၣ်ပသးပုၢ်အကျဲတက့ၢ်. အိၣ်လာအမဲၣ်ညါတဂုၤ.

၆၀. **ပုၢ်ကဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၢ်တကလုာ်အသၣ်ဖျၢၣ် ဒီးဝါကျိၣ်ကလံာ် ဒီးအသၣ်ထဲဘုခုချဲတဖျၢၣ် ဒီးပကိးလာပုၢ်ကဘျီလီၤ. တုၤပဝဲဝဲဒီးပုၢ်ဝဲဝါကျိၣ်ကလံာ် ဒီးမၤသးဝါကဘျီဒီးပကိးလာပုၢ်ကဘျီလီၤ. ပုၢ်ကဘျီပုၢ်ကဘျီစံးဝဲဒၣ်.

၇၀. **ပုၢ်ချိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်န့ၣ်မၤအပူၤလာဟီၣ်ခိၣ်လၢ ဒီးအိၣ်ထီၣ်အဝံဖျၢၣ်သလၢၣ် ဒီးအပူၤန့ၣ်မၤသးကဆုၣ်ဒၣ် ဒီးအမိၢ်ပုၢ်ထဲစုမုၢ်ဒိၣ်ဒီးအမဲၣ်ပုၤမၤသးဖျိးစိရီၤန့ၣ်ပကိးလာပုၢ်ချိလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာပုၢ်ချိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လာပုၢ်ချိပုၢ်ချိလီၤ. ပုၢ်ချိန့ၣ်ပယိအိၣ်သိဝဲလီၤ.

၈၀. **ပုၢ်ပီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟူထီၣ်က့ၤလီၤသး ဒီးဝဲဘုပုၢ်န့ၣ်ဒီးတုၤဝဲလာနီၣ်က့ၤလီၤန့ၣ် ဒီးပံးန့ၣ်ဝဲဆူသၣ်ဆီလီၤပုၤန့ၣ်ပစံးလာပုၢ်ပီၤလီၤ. ပုၤကညီဝဲပုၢ်ပီၤန့ၣ်ဒီးတုၤဝဲ ဒီးစံးဝဲလာပုၢ်ပီၤန့ၣ်ပျုးစံးလာစုးထူဖးလီၤစံးဝဲဒၣ်.

နိပုဒ်သုဒ္ဓါးစီပုဂံအပူ

ပုဂံ

ပုဂံပိလိတတုဂ်ဘုဂ်တဖၣ်န့ၣ်ဟံၣ်လၢကီၢ်လံၣ်ပူၤ ဒီးစိုၤ
ဝဲလၢအချၢတခါ ဒီးစံးဝဲလၢစိုၤသက့ပုဂံပိလိၤ. ဒီးဖဲဝဲ
လၢသံၣ်ဆိလီၤအခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

ပုဂံပိလိတပုဂံသက့ ပုဂံပိလိတပုဂံကအါ
အိးလၢညါစုထံထုထံ အိးလၢညါစုဖးထုဖး

၉. ပုဂံပိလိ န့ၣ်မုၢ်သအိးအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပထုတၢ်လၢအ
ခိၣ်သဖၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသအိးပုဂံပိလိၤ. ပုၤတဂၤ
ထုကုတဖၣ်အခိၣ်မၤသးသအိးပုဂံပိလိၤ.

၁၀. ပုဂံပိလိ န့ၣ်မုၢ်ပဆးတၢ်န့ၣ်တၢ်ကၢ်လၢတၢ်ကူတၢ်
သိးဒီးပကိးလၢပုဂံပိလိၤ. ပုဂံပိလိန့ၣ်ပဆးဒီးအယၤန့ၣ်
သးဝးတြးဒီးအခိၣ်ကးအသးန့ၣ်ပကိးလၢပုဂံပိလိၤ. ဒီး
ပကိးဒီးအဆိလၢပုဂံပိလိၤ. ပုဂံပိလိန့ၣ်ပမံလၢအ
ပူၤဒီးပစါန့ၣ်အုၣ်ပုၤတဂၤဘၣ်လီၤ.

၁၁. ပုဂံပိလိ န့ၣ်မုၢ်သိသိအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ကူတၢ်သိး
လၢသုဝဲကယၢ်ဒီးဘျၢသိကဆုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ
ဆိလၢပုဂံပိလိသိသိလီၤ. ပုၤသးနါ S.Index.

၁၂. ပုၤသမၣ် န့ၣ်မုၢ်ပုၤတကလုၢ်အထံးဒိၣ်အထံးထီဒီး
အသၣ်ပြီကဒံ ဒီးအကူၤကူၤလိၣ်အသးထဲစုခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်
ဒီးပစံးလၢပုၤသမၣ်လီၤ. ပုၤသမၣ်န့ၣ်ပဆုဖိအိၣ်ဒီးမၤအ
သိးဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၁၃. ပုၤသု န့ၣ်မုၢ်ပုၤတကလုၢ်အသၣ်ထဲဘုခုသၣ်အချံ
ဒီးသုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပုၤသုလီၤ. ပုၤသုန့ၣ်ပဝဲၣ်အိၣ်အပုၤ
န့ၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပုၤတၢ်ပုၤသုလီၤ.

၁၄. ကပုၤရၢ န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီဟီၣ် ဒီးအထါခိၣ်ဝံၣ်ဝဲန့ၣ်
ပစံးလၢမၤသးကပုၤရၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢထုးကပုၤအထါ
ခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟီၣ် ဒီးထုးကပုၤအထါခိၣ်ကပုၤရၢ
လီၤ.

၁၅. ကပုၤ, ကပုၤပုၤ, ကပုၤစၢ, တၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢ
ကပုၤအကျါတက့ၢ်.

၁၆. ခုၣ်ပုၤ န့ၣ်မုၢ်ခုၣ်တကလုၢ်အဘိးထီ ဒီးပကိးလၢ
ခုၣ်ပုၤလီၤ. ခုၣ်ပုၤန့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပုၤကညီ
သုၣ်ဝဲလီၤ. ခုၣ်ပုၤခုၣ်ပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၇. စိးပုၤ န့ၣ်မုၢ်ဆိဒိၣ်န့ၣ်ဘူး ဒီးအဖိကဖးထီဒီးအ
ဒိၣ်ထူၣ်ဖျါတစးဖိ ဒီးပစံးလၢစိးပုၤလီၤ. ဆိဒိၣ်စိးပုၤလံ.
ကဖးထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစိးပုၤစိးပုၤလီၤ.

၁၈. တပုၤ ဒီး ကပုၤန့ၣ်ဒိးသိးသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤကညီ
ဟီၣ် ဒီးအထါခိၣ်ဝံၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထါခိၣ်မၤသး
တပုၤရၢလီၤ. ပုၤတဂၤဟီၣ်ဒီးအထါခိၣ်တပုၤရၢလီၤ. ဒီး
ပစံးလၢသပုၤစကိးလီၤ.

၁၉. နိပုဒ်သုဒ္ဓါးစီပုဂံဂီၤ No.21.၂၁. ပစံၣ်တဲၤမ
တၢ်တဂၤမုၢ်ပုၤလၢပုၤခံၣ်အဖိအလံၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီး
အသးပုၤသယဲးတုၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမံခံၣ်န့ၣ်မံခိၣ်လၢ

တၢ်ဟဲစံးဘၣ်အိၤ. သုဝဲဒၣ်ခံၣ်အံၤစကဟ့ၣ်သုဖိလီၤ.
သုကဒိကန့ၣ်စကလုၢ်မၤ. ဒီးစံးဆၢဝဲဒၣ်. ပကဒိက
န့ၣ်ယၢ်. စံးဝဲဒီးဖုသံနီၣ်ထီၣ်ဆုခိလီၤ. အအံၤစီသုဖိ
မုၢ်အိၣ် ဒီးကအိၣ်လၢအပိၣ်မုၢ်တဂၤ, အပိၣ်ခွါတဂၤ
လီၤ. မုၢ်အိၣ်ဒီးန့ၣ် ဒီးဒုးအိၣ်ယုၣ်ကၢ်န့ၣ်. အဝဲခံၣ်န့ၣ်
အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤဝဲဝဲ ဒီးအထီၣ်ဝဲတလါယံလီၤ. ဆဲးစၢ်
န့ၣ်ဝဲဒိၣ်ထီၣ်ရီၣ်ရီၣ် ဒီးသါဘၣ်လိၣ်အသးတကျဲလီၤ. စီ
ပုၤဂီၤအမိၢ်တခါတအိၣ်ဘၣ်နီၣ်ပုၤသုဘၣ်နီၣ်ပုၤသုအမိၢ်တ
ခါအိၣ်ယၢ်စီပုၤဂီၤယၢ်. တုၤမုၢ်အန့ၣ်စုဒီးတၢ်ဘိး
ဘၣ်သုၣ်ညါအီၤတကျဲလီၤ. စီပုၤဂီၤန့ၣ်မၤတကဲဘၣ်ဒီး
ဆါယုၣ်ယုၣ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်အမိၢ်လဲၤကိးန့ၣ်အီၤလၢအတ
ခွါန့ၣ်ဒီးတဂ့ၤဘၣ်. တသါဘၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤတကဲဘၣ်
န့ၣ်အမိၢ်မၤမတၢ်တဂၤပိၣ်မုၢ်န့ၣ်ချိးလီၤအီၤဒီးတဒီးချိး
လီၤဘၣ်အသးဘၣ်. ဒီးထူလီၤတၢ်ကွၢ်ဝဲဆုကိးလံၣ်ဒု
လီၤစံးဝဲဒၣ်မၤနီၣ်ပုၤသုဟဲချိးလီၤအီၤဒီးနီၣ်ပုၤသုစံးဝဲဒၣ်.
နမၤအိၣ်မးလဲၣ်. မၤအချိးလီၤန့ၣ်. ဒီးစီပုၤဂီၤစံးဆၢ
အီၤ. နီၣ်ပုၤသုစၢ, နမုၢ်တချိးလီၤယၢ် ဒီးစကအိၣ်သံစသး
လီၤ. မတၢ်တဂၤအပျါန့ၣ်ချိးလီၤယၢ်စတဒီးဘၣ်. စ
ကအိၣ်သံစသးလီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးနီၣ်ပုၤသုချိးလီၤအီၤလီၤ.
နီၣ်ပုၤသုချိးလီၤအီၤ ဒီးကိညၢ်ကတစးလီၤစံးဝဲဒၣ်. မၤ
ကဒီးတစုဘၣ်ကွၢ်ကတလၢ ဒီးအမိၢ်မၤဒီးမတၢ်တ
ဂၤန့ၣ်ကွၢ်ကတဒီးလီၤ. တဒီးကွၢ်ကတဘၣ်အသး ဒီးထူ
လီၤတၢ်ကွၢ်က ဒီးမတၢ်န့ၣ်ဆုကိၢ်လံၣ်ဒုန့ၣ်လီၤ. မၤက
ဒီးနီၣ်ပုၤသုကွၢ်ကတလၢ ဒီးနီၣ်ပုၤသုစံးကဒီးအီၤ, န
ဒၣ်နမၤအိၣ်လဲၣ်မးလဲၣ်. မၤအကွၢ်ကတနကလၢစၣ်. ဒီးစီ
ပုၤဂီၤစံးအီၤ, နီၣ်ပုၤသုစၢ, နမုၢ်တကွၢ်ကတဘၣ်စကလၢဒီး
စကအိၣ်သံစသးလီၤ. မတၢ်တဂၤကွၢ်ကတလၢန့ၣ်စ
တဒီးဘၣ်. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးနီၣ်ပုၤသုကွၢ်ကတလၢလီၤ.
တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစု ဒီးတၢ်ဆါနးထီၣ်အီၤဒီးသံဝဲလီၤ. တ
ယံၣ်တမိၢ်နီၣ်ပုၤသုဆါထီၣ်သတံၣ်သတံၣ်ဒီးသံက့ၤဝဲတ
သါလီၤ. တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစုဒီးမတၢ်တဂၤမုၢ်ပုၤခံၣ်န့ၣ်
အိၣ်ဖျါကတဒီးဝဲလီၤ.

၂၀. မုၢ်အုပုၤ န့ၣ်မုၢ်မုၢ်အုပုၤဖးပုၤသိၣ်ပြးပြး ဒီးပစံး
လၢမုၢ်အုပုၤလီၤ. မုၢ်အုပုၤသိၣ်ပြးပြးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၁. ဝဲၣ်ပုၤပိလိ န့ၣ်မုၢ်ပဝဲၣ်ပုၤဘုလၢပုၤကညီဟူထီၣ်က့ၤ
လိၣ်အသး ဒီးပဖဲလၢသံၣ်ဆိလီၤအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢပ
ဝဲၣ်ပုၤပိလိၤ. ပုၤကညီဝဲၣ်ပုၤပိလိန့ၣ်ဖဲဝဲလၢသံၣ်ဆိလီၤအ
ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

၂၂. သပုၤ န့ၣ်မုၢ်ဘုသၣ်ဖဲးတအိးကွၢ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢ
သပုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘုစကိးလီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤပဆု
ဒီးသပုၤဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤတဆုၣ်ဘၣ် ဒီးဆုဘုတသပုၤ
ဘၣ်အါဖျါဘၣ်.

- ၂၃. **သပှ်ရျ်** နှ်မုာ်ပုၤကညိဟ်ဒီးအထီၣ်ခိၣ်ဝံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသပှ်ရျ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ဒီးဟ်အထီၣ်ခိၣ်သပှ်ရျ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှ်ရျ်သပှ်ရျ်လီၤ.
- ၁. **ပှ်** နှ်မုာ်ထီၣ်မံၤထီၣ်လၢပှ်လၢကျါန့ၣ်ပကိးလၢပှ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပှ်လၢကျါန့ၣ်ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢထီၣ်မံၤလီၤ. ပှ်န့ၣ်မံၤထီၣ်လၢပှ်လၢကျါန့ၣ်အထံးဒီးထီၣ်အသိးဒီးပကိးလၢပှ်လီၤ. ပှ်န့ၣ်ပဒုးထီၣ်ဟ်ခိၣ်လၢအလၢလီၤ. ပှ်ဂ့ၢ် (ကွၢ်၁)
- ၂. **ပှ်လၢ** နှ်မုာ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ကဘျၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှ်လၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှ်လၢလီၤ. ပှ်ပှ်လၢလီၤ. တၢ်လၢပှ်ပှ်လၢလီၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ထဲတၢ်လၢကဘျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃. **ပှ်ပှ်လၢ** နှ်မုာ်လၢတၢ်ကဘျၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှ်ပှ်လၢလီၤ. သ့ၣ်လၢန့ၣ်မၤသးပှ်ပှ်လၢလီၤ.
- ၁. **ကပှ်** နှ်မုာ်သ့ၣ်တကလုာ်အလၢၣ်ဒ်မဲၤကအသိး ဒီးပစံးလၢကပှ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲခံၣ်ကလုာ်လီၤ. ကပှ်ဆၣ်တကလုာ်, ကပှ်ဆၢတကလုာ်လီၤ. ကပှ်န့ၣ်ပအိၣ်အသၢလီၤ.
- ၂. **ကပှ်ပှ်** နှ်မုာ်ဝဲခံၣ်မုာ်ဂ့ၢ်, ဘုမုာ်ဂ့ၢ်, ကံၤဝဲဒီးအဆၢမုာ်တလီၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကပှ်ပှ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကပှ်ပှ်လီၤ. ဘုတပှ်ကပှ်ပှ်လီၤန့ၣ်သမိး.
- ၃. **စိးကပှ်** နှ်မုာ်တၢ်ဖိဃာ်တကလုာ်အိၣ် ဒီးအဘိးဒီးအဝါအိၣ်ဒီးအသုး ဒီးပစံးလၢစိးကပှ်လီၤ. စိးကပှ်န့ၣ်မုာ်အဒံးဘၣ်ဝဲခံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်အသိးလီၤ. ဒီးအဒံးဆဲးထီၣ်အသးဒ်ဆိခိၣ်သ့ၣ်အသိးလီၤ. စိးဘျၢၣ်စိးကပှ်ပှ်လီၤ.
- ၄. **ညၢ်ပှ်** နှ်မုာ်ညၢ်တကလုာ်မၤသးဒ်ညၢ်ပှ်အသိးဒီးပကိးလၢညၢ်ပှ်လီၤ. ညၢ်ပှ်န့ၣ်ဒ်ထဲကံၣ်ဒုၣ်လီၤ.
- ၅. **တပှ်နီၣ်** နှ်မုာ်ပတၢ်အိၣ်လီၤတၢ်လၢပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပတပှ်နီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးပှ်နီၣ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပှ်နီၣ်တပှ်နီၣ်စကိးလီၤ. စတပှ်နီၣ်စယဲၣ်တဘျၢၣ်ဒီးဟါမၤသလုာ်လီၤ.
- ၆. **တပှ်သး** နှ်မုာ်ပအိၣ်တၢ်ယံၣ် ဒီးပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်တၢ်ဆူပလီၤခံၣ်တဒ် ဒီးပစံးလၢတပှ်သးလီၤ. စအိၣ်တၢ်တပှ်သးတၢ်ဒီး တၢ်လၢစမၤဂံၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်စတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤလၢဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပှ်သးစကိးလီၤ. သပှ်သ့ၣ်သပှ်သးစံးဒ်.
- ၇. **တပှ်သး** နှ်မုာ်ထံလၢပျၢၤတဒ်န့ၣ် တပှ်ကညိအကလၢက့ၤအိၣ်ဘၣ် ဒီးတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤလၢဘၣ်အဖိအလံၤ, အဖိအမၤဘၣ်. တသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်ကီၢ်လၢခိၣ်ဘၣ်ဒီးပကိးလၢထံတပှ်သးလီၤ. ပုၤလၢသံတဖၣ်န့ၣ်က့ၤအိၣ်ဘၣ်ထံတပှ်သးဒီးတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤလၢဘၣ်

- ကီၢ်လၢခိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထံသပှ်သးစကိးလီၤ.
- နဆိဘၣ်ထံသပှ်သး ထံသပှ်သးလၢနီၣ်အိၣ်*
န့ၣ်ထုၣ်နီၣ်ဒီးလၢအတၢ် *န့ၣ်ထုၣ်နီၣ်ဒီးလၢအဖိ*
- ၈. **မံသပှ်** နှ်မုာ်ပမံၤလၢပနၢ်တုၤလီၤယံၣ်ဝဲအဖၢမုာ်န့ၣ်ပစံးလၢမံသပှ်လီၤ. ပုၤတဂၤမံသပှ်ဝဲ ဒီးတုၤသ့ၣ်ညါဘၣ်အသးဘၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမံသပှ်ဝဲသပှ်လီၤ.
- ၉. **လီၤပှ်ပှ်** နှ်မုာ်ဘုမုာ်ဂ့ၢ်, တပှ်မုာ်ဂ့ၢ်, ဝဲမုာ်ဂ့ၢ်, ကံၤဝဲလီၤဝဲ ဒီးပစံးလၢလီၤပှ်ပှ်လီၤ. ဝဲကံၤဒီးလီၤပှ်ပှ်လၢကျါန့ၣ်တၢ်ခဲကၢ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပှ်ပှ်လီၤ.
- ၁၀. **သးပှ်နီၣ်** နှ်မုာ်ဒ်တပှ်နီၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမုာ်ပတၢ်အိၣ်လီၤတၢ်တမံၤမံၤ လၢပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတပှ်နီၣ် ဒီးသးပှ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ. စသးပှ်နီၣ်စဆုအိၣ်လီၤတၢ်လၢကျဲတဘျၢၣ်လီၤ. သပှ်န့ၣ်သပှ်နီၣ်စံးဒ်. သးပှ်နီၣ်ကွၢ် (၁၂)
- ၁၁. **သးသပှ်** နှ်မုာ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပသးန့ၣ်အစံးလၢပသးသပှ်လီၤ. တၢ်ဘျၢၣ်တဂၤကွၢ်ဝဲလၢပသးသပှ်ဒီးဟံးန့ၣ်ပတၢ်လီၤ.
- ၁၂. **သၢ်ပှ်နီၣ်** နှ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသပှ်နီၣ်ဒီးသးပှ်နီၣ်လီၤ. ဒီးမုာ်ပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃. **သံသပှ်** နှ်မုာ်တၢ်သံတယုာ်တစိၣ်ဖိ ဒီးပစံးလၢသံသပှ်လီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်ထံၣ်တဖၣ် ဒီးထံၣ်တဖၣ်န့ၣ်သံသပှ်ဝဲတစိၣ်ဒီးဂံၢ်က့ၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံတယုာ်သံတပှ်လီၤ.
- ၁၄. **အိၣ်သပှ်သး** နှ်မုာ်ပအိၣ်တၢ်ယံၣ်တုၤပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်တၢ်ဆူပလီၤခံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပအိၣ်သပှ်သးလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်သပှ်သးဟဲဆူစအိၣ်တဖၣ်, အိၣ်သပှ်သးဟဲဆူစအိၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ဘျၢၣ်အဖိတဖၣ်အိၣ်သပှ်သး ဒီးဟဲဆူပုၤဂၤအဟံၣ် ဒီးဟ့ၣ်န့ၣ်ပုၤဂၤအတၢ်လီၤ.
- ၁၅. **အိၣ်ပှ်** နှ်မုာ်အိၣ်နၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်တၢ်ဆါပှ်ပအိၣ်မုၤတန့ၣ်ဘၣ်ဒီးပအိၣ်လၢအနီၣ်ခါးပအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပအိၣ်နၢၤအိၣ်ပှ်လီၤ. တၢ်ဆါပှ်ပအိၣ်မုၤတန့ၣ်ဘၣ် ဒီးပအိၣ်နၢၤအိၣ်ပှ်လၢနီၣ်ခါးလီၤ.
- ၁. **ဝဲ** နှ်ပကွံၣ်တၢ်လၢကပံၣ်ဒီးပစံးလၢဝဲလီၤ. ဝဲလီၤသုးလၢကပံၣ်တဂ့ၤဘၣ်အၢကၢ. ဝဲကပံၣ်ပါကပံၣ်စံးဒ်.
- ၂. **ဝဲ** နှ်မုာ်ထိးဘျၢၣ်တၢ်လၢအမဲ ဒီးပစံးလၢထိးဝဲတၢ်လၢအမဲလီၤ. ထိးဝဲယံၣ်အခိၣ်ထံးဒီးယံၣ်ကံၤဝဲလီၤ. ထိးဝဲထံၣ်ဒီးထံၣ်သံဝဲလီၤ.

ပအဲကရးအဖိခွါပူ

၃. ၁ နှစ်ပတ်လုံးထိုင်တတ်လာအပွင့်တဖန်လာပစုလည်နာ
စွာဒီးပတ်တပူတပူနှစ်ပတ်လုံးလဲလီ။ ပဲထိုင်တတ်ရံအု
လီခိပူ။ ပဲသဒိုင်အုအုသရံပူ။

၄. **ဝဲကရးအဖိခွါပူ No.115-၁၁၅.** ဝဲကရးတဂါ
နှင်အဖိခွါအိခံဂါသုင်လီဖိစုတထံဖိထူတထံလီ။
တံအိခံအစီးတုင်တုင်လီ။ မါအဖိခွါအဝဲတဂါလဲပာ
ဝဲအဖိခွါအဝဲတဂါနှင်ပဲထိုင်သုသီဒီးအဟံလဲအု
ကွဲဝဲ ဒီးတံအိခံဒုတံအလီလီ။ ဟဲကွဲကံးကွဲအ
ဖိခွါတုလဟံလီ။ မါကွဲအဖိခွါအပုတဂါ ဒီးအဖိ
ခွါအပုတဂါလဲလီ။ လဲဝဲတုဒီးတမံဘင်ဘင်
ကသုင်ဖါသုတဒုဟဲလီတံလဲလီမူခိဒ် ဒီးအိခံဖိခွါလီ။
ဝဲကရးအဖိခွါအပုတဂါနှင်စံထိုင်တဲလဲကသုင်ဖိ
ခိခံကသုင်နှင်ကလဲနီအိခံအုတဖ်ဖိ စံထိုင်ကသုင်က
သုင်စ၊ ဆုလီကွဲယာအုဟံခိခိ။ ကသုင်တခိတဆု
လီကွဲဘင်။ ထုထိုင်အနးတြုဝဲလဲကသုင်ကံက
သုင် ပျဲဒီးဟဲဆုလီကွဲတုကွဲတဲလဲအလီကသုင်
နှင်ကတိတံဒီးအိခံမုဘင်တံနးတံဖိခွါယာထိုင်
ကံယာနဲ။ ကသုင်တခိဟုင်အဂုတံတံဂါအံပစံတံ
တံဒီးတံလီ။ ကသုင်တဒုကွဲထိုင်လီ။ ကွဲဝဲဒီး
ကသုင်ဖါဝါတဒုဟဲလီအိခံဒီးဖိလဲအလီလီလီလီ
လီ။ စံထိုင်ကဒီးဝဲအုအဖိခိခိလီ။ ကသုင်နှင်ကလဲ
ထိုင်ကဒီးအုအလီလီလီ။ ပကညီနှင်မါကဒီးကသုင်
နှင်ဟဲဆုလီကွဲအိခံကသုင်တဟဲဆုလီကွဲအိခံဘင်
ထုထိုင်ကဒီးအနးတြုဝဲလဲကသုင်အကံကသုင်
နှင်ဟဲဆုလီကွဲအိခံနှင်ကတိထိုင်ကဒီးတံ ဟုင်
အပျဲ တဘိပျဲနှင်ပစံစတံဒီးစလီ။ ကသုင်နှင်
ကွဲထိုင်ကွဲလီ။ ဟဲလီ ဒီးကသုင်ဖါဂါတဒုဟဲအိခံ
ကဒီးဖိလဲ အလီလီစံထိုင်ကဒီးဝဲအုအဖိခိခိကသုင်
ကလဲ ထိုင်နီကဒီးအိခံအုအလီ၊ မါကသုင်
ဟဲဆုလီကွဲအိခံက သုင်နှင်ခိတဟဲဆုကွဲဘင်။
အသးဒိုင်ထိုင်ထုထိုင်အ နးမုနကသုပတံဒီးယာ
ခါ။ ကသုင်ပျဲဒီးကသုင်ဟဲ ဆုလီကွဲဒီးလီ။ ကသုင်
မလိအိခံနမုဘင်တတံ တနီယာထိုင်ကံယာနဲ။
ဟုင်လီတံက ဒီးအနးတ ဘုင်။ ပဲထိုင်သုသီ ဒီး
ဝဲကရးဟဲကွဲကဒီးဖိစုဖိထူနှင် ဒီးထိုင်ကွဲခံယ
ဂဲကလဲလီ။ ကွဲကံးကွဲအဖိခွါပာ လဟံလီ။
အဖိခွါနှင်ကံးတဲလဲခိခိခိခိစဖိခွါအံစ ကအးဒီးနီဒီး
စီလီ။ ချင်နီခိခိနီအံလီအိခံလီဝဲ လီ။
အဖိခွါအဝဲတဂါနှင်အသးဒိုင်ထိုင်ဝဲဒိုင်လီ။ စံဘင်
အဟံစကဟးယဲဒိုင်လီ။ အပုတဂါစံဝဲ၊ ဝဲမုဟး ဒီး
စကဟးစကံးလီ။ အဝဲဟးဒီးပိအဝဲအံလီ။
လဲပာလာပတဝဲ ဒီးလဲထိုင်အိခံဝဲလဲပမုကဲမဲအ

ပအဲကရးအဖိခွါပူ

ဟံအဝဲတဂါမးအပုလာအကုလီ။ ဝဲကရးနှင်တ
ဝဲ။ ယုနှင်အဖိမုအဝဲကတိတဲကသုင်မုချနှင်အ
ဂါမိခွါအံစကဟးနှင်လဲစလီ။ ဝဲကရးအကလု
အိခံနှင်ဝဲနှင်စံတဲကံးခွဲကံးဝဲ။ စံတဲအသးလာပ
ဒိုင်ဖိပုဖိဟဲကံးဝဲဒီးလီ။ မုယုလီဖးဖိဒီးလီကွဲ
ကသုင်လီ။ ဝဲကရးအဖိခွါခံဂါနှင်အဝဲမလိအ
တံ။ သံဂါအဝဲနကလဲအုလဲ။ စကလဲလီကွဲက
သုင်လီ။ အဝဲစံဝဲဖိအိခံပံကံနဲ။ ဒီးအဝဲလဲဝဲ
လီ။ အပုတဂါနှင်စံပမုကဲမဲစ၊ ဖိအိခံစမုတ
ဖျင်တကွဲ။ ပမုကဲမဲတခိဖိတကဲဘင်။ ဒီးငါပမုကဲမဲ
နှင်လီ။ ဒိုင်နှင်အထံဖုံထူတကွဲ ဒီးပမုကဲမဲသံဂါ
အတံနကလဲအုလဲ။ စကလဲကွဲပုကတိကသုင်
လီ။ လဲကွဲဝဲအဝဲတဂါနှင်အကသုင်မုလီလီအဂါ
မိခွါ ဒီးဆိကမိခိထိုင်ဝဲလဲအသးဝဲအံတနီဘင်ဘင်
ဝဲကရးအဖိမုဘင်။ ဒီးကွဲယာအုယာယာ ဒီးယာ
ထိုင်အကသုင်ဖါသုကသုင်စ၊ စမုဘင်တတံစဘင်
တနီ ဒီးနကဟဲလီအိခံယာမုအုလဲ။ ဒီးကသုင်ဖါ
သုတဒုဒီးဟဲလီတကံခါလီ။ စံထိုင်ဝဲအုအဖိခိခိက
ပျဲကံကွဲမးလီ။ တးဒီးကတိကသုင်နှင်ကသုင်က
တိတရံနီနှင်ဝဲခံခံဝဲပုဂါမုတဖ်နှင်တဝဲဒီးတ
ဝဲဒီးဘင်။ ပုတဂါနှင်ကွဲကွဲအုယာယာ ဒီးကသုင်
ဖါသုနှင်ကွဲထိုင်ကွဲဝဲအုမူခိခိလီ။ ကွဲအုလဲဟုအ
ဝဲလာပမုကဲမဲအဟံနှင်လီ။ ဒီးအဝဲဟဲကွဲ တု
လီတး ဒီးအဝဲမါအခွဲလီအိခံမုအဝဲတခိကံကံ
တံပတံအံဖိဟဲလီကွဲကသုင်ချသမိ။ အစံတဲ
ပမုကဲမဲနှင်အပုတဂါဒီးနံထိုင်ဝဲအဝဲဒီးအမဲ ဒီးယံ
လာအချာလီ။ အပုဂါဆာထိုင်ဒီးမဲထဲမဲနီလီ။ ဒီး
စံအပုမုနသုညါမုလဲ။ ဒီးအိခံမုလီ။ အိခံမု
ဝဲဒီးမါအပုလဲဒိုင်ထိုင်နီလီ။ ဒီးမုဟါမဲဝဲလီ။ မဲ
ဝဲမုဆုဒီးအိခံဝဲအိခံဒီးအဝဲမါလဲမါသုင်မုဝဲဒီး
မုယုလီဖးဖိလီဒီးအဝဲမလိအတံယုတဂါဟး
တဂါ။ ဖိအိခံကစံမုဒီး အဝဲစံဝဲဒီးအဝဲလဲလီကွဲ
ကသုင်လီ။ အပုတဂါနှင်စံပမုကဲမဲစ၊ ဖိအိခံ
စမုတသပာတကွဲမိခိ။ ဟုင်ကဒီးဝဲအထံဖုံထူတ
ကွဲလီ။ လဲကဒီးအုအလီယာထိုင်တဲအကသုင်ဖါ
ဝါနှင်လီ။ ဒီးကသုင်ဖါဝါဟဲလီစံထိုင်အကသုင်အ
ဖိခိခိကသုင်ဖါဝါနှင်ကတိကဒီးဝဲလီ။ တးဒီးပကွဲတ
ချးဘင်ဝဲတဲခံခံနီဒီးကသုင်နှင်ကွဲကွဲအုအလီ
ဒီးပုတဂါနှင်ကွဲကဒီးအုပမုကဲမဲအဟံလီ။
ကယံမုပဒိုင်ပပုဖိတဖ်ကတိလိအသးပသမံအံဖိ
ဟဲလီလီကွဲကသုင်ဂုတမိ။ ပကွဲတချးဘင်။ ဒီးက
နှံဘင်ဝဲကရးအဖိမုလီ။ ပစံမါဝဲဒိုင်ညါလီ။ ဒီးဝဲ

ကရးအဖိခွါနုၣ်ကွၢ်ပုၣ်မုၢ်ကမဲအဟံၣ်နုၣ်လီၤ. ဦးမၤအပုၣ်ခွဲးအိၣ်မုၢ်လီၤ. ဝဲကရးအဖိခွါနုၣ်စံးပမုၢ်ကမဲဖဲဧပသမံအဖိလိာ်ကွၢ်သုၣ်ဂ့ၤသမိး အပုၣ်တခီ ဦးမၤသးဒ်လဲၣ်ဝဲၣ်ဧၤ. သံဂီၢ်အဝဲၣ်တၢ်နုၣ်ဒီးန့ၣ်ထီၣ်ဝဲၣ်ဒၣ် ဦးအဝဲၣ်ဒဲကဒီးအမဲၣ်ယံၤလၢအချၢယံၤလီၤ. ဦးဝဲၤဆၢထၢၣ်ဝဲဒီးမဲၣ်ထံမဲၣ်နီၣ် အဝဲၣ်ဒုအလီၤအဝဲၣ်စံးဝဲနမဲၣ်လီၤကံၤလၢပကုၢ်နုၣ်နသံဂီၢ်စကိးနကမၤမုၢ်လဲၣ်. တၢ်အိၣ်မုၢ်ဖိအိၣ်မုၢ်ဝံၤဒီးအိၣ်ဝဲဝံၤ ဒီးလဲၤလီၢ်ကွၢ်သုၣ်လီၤ. အဝဲၣ်ယုၢ်လီၤပူၤ ဒီးအဝဲၣ်မၤလိာ်ဟံၣ်ပမုၢ်ကမဲအတၢ် ဖဲဧဖိနုၣ်ဟံၣ်ကံၤဝဲၣ်အမၤတသပၤန့ၣ်. ယဲအံၤစတဟဲကွၢ်လၢၤဘၣ်. ဒီးယၢၤထီၣ်အကသုၣ်ဖါဂီၤလီၤ. ဒီးကသုၣ်ဖါဂီၤဟဲပၢ်ထီၣ်တကီၢ်ခါလီၤ. စံၣ်ထီၣ်တၢ်ဆူကသုၣ်ဖါဂီၤအဖိခိၣ်ဒီးလဲၤန့ၣ်ဆူဝဲၣ်ပူၤလီၤ. ကတီၢ်တၢ်ကသုၣ်န့ၣ်လၢနီၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်ပတီၤတၢ်ကသုၣ်အဝီသၢဆဲးဝဲကရးအဖိမုၢ်ခါလီၤန့ၣ်တၢ်ကမိးအိၣ်အသးဒီးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. တးဒီးဝဲကရးအဖိမုၢ်ဟံးထီၣ်အစုဒုဒီးကွၢ်န့ၣ်ဆူဝဲၣ်ပူၤလီၤ. ကသုၣ်န့ၣ် ဒီးစၢဝဲဖဲနီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲၣ်တကၢန့ၣ်ကွၢ်ဆူပမုၢ်ကမဲအဟံၣ်လီၤ. သံဂီၢ်ပမုၢ်ကမဲစပုၢ်တကၢမုၢ်လဲၤဆူလဲၣ်. ပမုၢ်ကမဲတခီတးစတသုၣ်ညါဘၣ်. မၤလိာ်ဝဲဒၣ်ဖိနုၣ်န့ၣ်မုၢ်ဇီၤလီၤ. စတဟဲကွၢ်လၢၤဘၣ်. တးဒီးဝဲကရးဖိခွါနုၣ်လဲၤဆူအလီၤလီၤ. ကွၢ်ဝဲတးဒီးစံးဝဲသၢပုၢ်ပလၢအီၤခိၣ်မးသုးဇီၤသံၣ်ဇီၤကိးအဝဲၣ်ဒဲးလီၤ. ပီၤတၢ်အပုၢ်ဝဲၣ်ဝဲသၢကထာဝဲကရးန့ၣ်စံးအဖိမုၢ်ဖိမုၢ်ဇီၤ. သုးအံၤပီၤပဝဲၣ်ဝဲသၢကထာလံ. ဝဲကရးဖိမုၢ်န့ၣ်စံးဘၣ်အဝဲၣ်သုးအံၤဟဲတုၢ်နးကၢ. သံဂီၢ်အမၤသုးဆဲးအါလဲၣ်. သုးအံၤပီၤစံးဝဲဝီၤဝဲၣ်ဝဲသၢကထာလံ. ကွဲးလံာ်တဘျီစုးစုး ဒီးကွဲးလံာ်န့ၣ်ဝံၤမၤပကညီၤလဲၤဟ့ၣ် ဒီးပကညီၤလဲၤဟ့ၣ်လီၤ. ဝဲၤသုၣ်ဇီၤ. ဒုးလိာ်ပသးတဂ့ၤဝဲၤသုၣ်ဇီၤ. အဝဲၣ်တခီ ဒီးမၤလိာ်ဆၢဝဲနပလၢယၢ ဒီးနပလၢဖဲလိာ်လီၤ. အပုၣ်တခီအခွၢ်အပုၣ်သံလၢကတုၢ်မးတတၢ်ညါလီၤ. ဝဲကရးတခီတးဒီးဖိမုၢ်ဇီၤ. စံးဘၣ်နဝဲတက့ၢ်. အဖိမုၢ်တခီတး ဒီးစံးဘၣ်အဝဲၣ်လီၤ. အဝဲၣ်တခီသံဂီၢ်ဆၢအီၤမုၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. အမၤတခီ တးဒီးပံးစံးဝဲဒၣ်. ပုၢ်ကဟးဂီၤလီၤ. ပကညီၤသံတုၢ်တခီဝဲၣ်လံ. စံးဆၢအမၤလဲၤဒုၣ်န့ၣ်စတတက့ၢ်. ဒီးအမၤလဲၤဒုၣ်န့ၣ်အထံလီၤ. အမၤဒုၣ်န့ၣ်အထံဒီးပုၢ်အမဲၣ်လီၤ. ပုၢ်အမဲၣ်ဝံၤဒီးခွဲးအခိၣ်လီၤ. ခွဲးအခိၣ်ဝံၤ ဒီးမၤအမၤယါန့ၣ်အတၢ်ကမိးအိၣ်တမိအမၤယါဝံၤ ဒီးအိၣ်ဝဲဝံၤလဲၤထီၣ်ဆူခိၣ်နီၢ်ပျံၤစီၤကတီၢ်ထီၣ်တၢ်တဘျီ ဒီးမၤလိာ်အမၤစကလဲၤတစီၤဇီၤလီၤ. ဒီးထီၣ်ကသုၣ်ဒီးလဲၤဝဲလီၤ. လဲၤတၢ်ပုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အကျါပျံၤဇီၤစတက့ၢ်. ကယံၤမုၢ်ပုၢ်ဝီၤဝဲၣ်သၢကထာန့ၣ်ပျံၤန့ၣ်စကိးဂၤဒဲးလီၤ. မၤဂုၢ်တီၢ်ဂုၢ်တီၢ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ. မၤနးပဲၣ်နးပဲၣ်

ကွံာ်ကိးဂၤဒဲးအဝဲၣ်တကၢန့ၣ်ဟဲကွၢ်စီၤမူဒဲးဝဲဟဲကွၢ် စၢဝဲလၢနီၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးသံဂီၢ်အမၤတၢ်နုၣ်အိၣ်စကိးအခွၢ်အပုၣ်ဇီၤ. အမၤန့ၣ်လဲၤသံဂီၢ်အပၢ်တၢ်အပၢ်တခီတးဒီးပအံၣ်ဝဲသၢအပၢ်စံးဝဲယီၤန့ၣ် ဒီးဟဲကွၢ်စံးဘၣ်အဝဲၣ်နပံးစံးဝဲယီၤလဲၣ်. ပခပပုၢ်ပအံၣ်ဝဲသၢ. အမၤတခီလဲၤထီၣ်ဆူခိၣ်ကယံၤပုၢ်သံန့ၣ်တီၢ်ဝဲလၢအဝဲၣ်ဝဲၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်ကွၢ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ. ဒီးဟဲကွၢ်န့ၣ်ဆူဝဲၣ်ပူၤလီၤ. စံးအမၤမၤနပုၢ်ကွၢ်ကွၢ်အကညီၤတက့ၢ်. ဒီးပံးလဲၤဝဲကယံၤအခွၢ်အပုၣ်ခဲလၢန့ၣ်ဘါထီၣ်ဝဲကရးကိးဂၤဒဲးလီၤ. ကစံၣ်ညီၣ်တၢ်အဝဲၣ်န့ၣ်အမၤတခီဇီၤတအံၣ်ဘၣ် ဒီးပုၢ်ကွၢ်အဝဲၣ်အဝဲၣ်ကွၢ်ကွၢ်လီၤ. ကယံၤမုၢ်ပုၢ်ကလၢမၤမုၢ်မုၢ်ခိၣ်, ပုၢ်ဂ့ၤပုၢ်ဘၣ်ပကီၢ်လိာ်တၢ်အသးခဲဝဲသၢဝဲၣ် ဒီးကၢၣ်ဝဲဒၣ်ကလဲၤဒုးအပုၢ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤဝဲလၢတၢ်ဖးဖိတနီၤလဲၤဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်တနီၤ ယုဝီၤကဒီးပဝဲၣ်န့ၣ်ကထာဟဲတၢ်ဝဲလၢတၢ်ဖးဖိတနီၤဝဲကရးန့ၣ်စံးအဖိမုၢ်သုးတစုပဒုးတသုလၢၤဘၣ်. သုးဟဲဝဲလၢတၢ်ဖးဖိလီၤ. ကွၢ်စံးဘၣ်နဝဲတက့ၢ်. ကွၢ်ဒီးစံးဘၣ်အဝဲၣ်လီၤ. အဝဲၣ်တခီဒီးသုးမုၢ်အဟဲယီၤလဲၣ်. သုးအံၤတစုဟဲလၢတၢ်ဖးဖိလီၤ. ဒုၣ်န့ၣ်စတၢ်အမၤတခီဒီးဒုၣ်န့ၣ်အဝဲၣ်ထံးဒီးပုၢ်အမဲၣ်လီၤ. ခွဲးထီၣ်အခိၣ်ဝံၤ ဒီးအမၤဟ့ၣ်အတၢ်ကမိးအိၣ်လီၤ. အိၣ်တၢ်ကမိးအိၣ်ဒီးထွးထီၣ်ဆူခိၣ်ပျံၤစီၤလီၤ. စံးအမၤကယံၤဝဲၣ်ပုၢ်အံၤဒါလီၤချီၣ်တုၢ်အသကုၢ်တက့ၢ်လီၤ. ကယံၤပဝဲၣ်ဖဲခဲလၢကါလီၤဝဲတုၢ်အသကုၢ်လီၤ. မၤလိာ်အကလုာ်မုၢ်လီၤတၢ်လၢအစုအခိၣ်ထၢကွၢ်တက့ၢ်. မၤလိာ်ဝဲဝံၤဒီးစံၣ်ထီၣ်ဆူကသုၣ်ခိၣ်လီၤ. မၤလိာ်တၢ်အပျံၤပျံၤဇီၤ, စၢဇုၢ်ချ့, နးဇုၢ်ခိၣ်ချ့ကွံာ်ထီၣ်တၢ်ပျံၤန့ၣ် ဒီးနးန့ၣ်ပျံၤစၢလၢညါနးပဲၣ်လၢခံကယံၤပုၢ်ဒုးသုးဖိန့ၣ်ပျံၤစၢနးပဲၣ် ဒီးသံဝဲကဆီဒီလီၤ. ကယံၤအလီၤတၢ်လၢအလုၢ်အစုကူးလၢခိၣ်ကူးလၢဒီးဟဲကွၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ကယံၤမုၢ်ပုၢ်သံခဲလၢန့ၣ်တီၢ်ဝဲလၢဂုၢ် ဒီးမူဒဲးထီၣ်ကွၢ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ. ကယံၤပုၢ်မူဒဲးထီၣ်ကွၢ်ခဲလၢန့ၣ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်ဝဲတီၢ်ဝဲဝဲကရးဖိမုၢ်တကၢန့ၣ်စံးအဝဲၣ်တီၢ်တုၢ်န့ၣ်ပုၢ်န့ၣ်ဇီၤလီၤ. အဝဲၣ်တခီစံးအဝဲၣ်ဒဲအံၤတမုၢ်ဘၣ်ပုၢ်အဂ့ၤဘၣ်. ဒီးမၤသံကွံာ်ဝဲလီၤ. မၤသံဝဲဝံၤဒီးတီၢ်မူဒဲးထီၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ပုၢ်န့ၣ်ဇီၤဒီးကဲဝဲလၢဝဲကရးအကညီၤလီၤ. ပုၢ်န့ၣ်ဇီၤပုၢ်ထီၣ်ကွၢ်အကညီၤလီၤ. ပုၢ်န့ၣ်ဇီၤပုၢ်ထီၣ်ကွၢ်အကသုၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅. **ဝဲတၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဝဲတြိအဆီလီၤ. ဒီးမုၢ်ကျဲၤဖျိန့ၣ်ပကိးဒီးအဆီလၢဝဲတၢ်ဝဲတြိလီၤ. ဝဲတၢ်ဝဲတြိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၆. **ဝဲတြိ** န့ၣ်မုၢ်ကျဲၤဖျိန့ၣ်ပကိးလၢဝဲတြိလီၤ. ဒီးပကိးလၢဝဲတရီၤစကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆီလၢဝဲတၢ်ဝဲတြိလီၤ. ကးတံၣ်ဝဲတြိလၢတြိတက့ၢ်. သရၣ်ဟံၣ်န့ၣ်အိၣ်

ဒီးပဲကြီးဒီးဒီးပဲကြီးလီၤ.

၇. **ပဲထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအပုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပဘူးထီၣ်ဟံးထီၣ်လၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၤဒီးပစံးလၢပဲထီၣ်လီၤ. ပဲထီၣ်ကွၢ်ကပံာ်လၢချံၤတက့ၢ်. ပုၤတဂၤပဲထီၣ်သဒိၣ်အုၣ်လၢသရံၤပူၤလီၤ.

၈. **ပဲလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတြၢၣ်လီၤပခိၣ်ပူၤလီၤလၢကသံၣ်ပုၣ်ပဲန့ၣ်ပစံးလၢပဲလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤပဲလီၤအခိၣ်ပူၤလီၤလၢကသံၣ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်လီၤပဲလီၤလီၤ.

၉. **ပဲစီၤပဲစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိကိးသီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသီၣ်ပဲစီၤပဲစီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသီၣ်ပဲစီၤပဲစီၤစကိးလီၤ. ဆိတဘျီစဖီၣ်ဒီးကိးပဲစီၤပဲစီၤလီၤ.

၁၀. **တပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးထီၣ်ကပံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်တၢ်ပုၣ်ပဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟံးထီၣ်ပုၤပစုၤညါသးတခီ ဒီးပစံးလၢတပဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးထီၣ်ကပံာ်တပဲဒီးပဲစုၤပုၤဂၤအလီၤလီၤ. ဟ့ၣ်အိၣ်ယၤလၢကသုတပဲတက့ၢ်. ဒီးပစံးတၢ်အသိးကသုပုၤပစုၤညါသးတခီလီၤ.

၁၁. **တပဲတပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်အိၣ်ဒီးအဖိဆံးဒီးလဲၤတၢ်အနီၤဝးယၢ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတပဲတပီလီၤ. ထွံၣ်တဖုၤလဲၤတၢ်အနီၤဝးတပဲတပီလီၤ.

၁၂. **တပဲတပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢလဲၤတၢ် ဒီးအနီၣ်ပုၣ်ဆုပုၣ်အသးလၢအခိၣ်ထံးအကပၤယၢ်ခိၣ် ဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်တပဲတပီလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢတဘဲတဘီလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်တပဲတပီ. တက့ၢ်လီၤဘၣ်အခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ထံးဘၣ်.

၁၃. **ပးပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူယၣ် ဒီးပဘျးထီၣ်ယၣ်နီၤစုၤဆုပံၤဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပးပဲလီၤ. ပုၤတဂၤကူယၣ် ဒီးပးပဲထီၣ်ယၣ်နီၤစုၤဆုအံၤဘၣ်ခိၣ်လီၤ.

၁. **ပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဒုၣ်ကွၢ်ပသုၣ်ကွၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲကွၢ်လီၤ. ပုၤလၢနီၤတဖၣ်န့ၣ်ပဲကွၢ်အိၣ် ဒီးပတနီၤမါဘၣ်. စံးပဲဒၣ်. ဒီးပတကးကွၢ်ပကဲၣ်ကွၢ်ချံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲကွၢ်စကိးလီၤ. ပဲကွၢ်ချံၣ်, ကဘၣ်ဒီးဒီးလၢဘၣ်ဖုးလီၤ.

၂. **ပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပရိၣ်သန့လၢချံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲချံၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤစံးပဲလီၤ. ပဲချံၣ်စုၤဆၢတက့ၢ်စံးပဲဒၣ်.

၃. **တပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်စုတဘျီန့ၣ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခံလၢတပဲလီၤ.

၄. **သံၣ်ပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤစံၣ်ဖိတဖၣ်ပိၤအခိၣ်သူ ဒီးပစံးလၢသံၣ်ပဲအခိၣ်သူလီၤ. ပုၤစံၣ်ဖိန့ၣ်သံၣ်ပဲအခိၣ်သူလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤသံၣ်ပဲအခိၣ်န့ၣ်ပးတရံးပဲလၢအခိၣ်ဝးတရံးလီၤ. သံၣ်ပဲသံၣ်ပဲစံးပဲဒၣ်.

၅. **သုၣ်ပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျိကွၢ်ပုၤကညီ ဒီးအစၢၤအသ့ၣ်တုၤ အလၢဒီးအဘူးအတၢ်တဂၤမိၤတအိၣ်ဘျီဘၣ် ဒီး

ပစံးလၢသုၣ်ပဲလီၤ. ပုၤလၢပူၤထီၣ်စီၤပၤန့ၣ်စီၤပၤသုၣ်ပဲၤကွၢ် တုၤအလၢဒီးအဆုၣ်အမ့ၢ်အဘူးအတၢ်အစၢၤအသ့ၣ်ခဲ လၢဒီးလီၤ. သုၣ်ပဲသုၣ်ပဲစံးပဲဒၣ်.

၁. **ပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်တၢ်လၢယဲာ် ဒီးပစံးလၢပဲလီၤ. ပုၤတဂၤပဲတၢ်လၢယဲာ်လီၤ. ပုၤတဂၤပဲသုၣ်ပဲဝဲၣ်မ့ၢ်သါကမၤမနုၤတမံၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဲစံးလီၤ. နပဲနစံးမနုၤတမံၤလဲၣ်.

၂. **ပဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအနီၣ်ဝဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲလီၤ. နမၤဟံၣ်အနီၣ်တယုဘၣ် ဒီးပဲလီၤ. ဒီးပစံးတၢ်အသိးဝဲၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဲစံးလီၤ.

၃. **ပဲကယု** န့ၣ်မ့ၢ်ဆဲးတလံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤလုအကိာ်လၢထံၣ်တဖီနဲ ဒီးစံးပဲလၢဒိၣ်လၢအါန့ၣ်လီၤ. ဆဲးတလံပဲကယုစံးပဲဒၣ်. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဆဲးတလံပဲကယုလီၤ.

၄. **ပဲကံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကံသုၣ်လၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢပဲကံလီၤ. ပုၤတဂၤပဲကံသုၣ်တဘီလၢယဲာ်လီၤ. ပဲကံစံးကံစံးပဲဒၣ်.

၅. **ပဲကံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပဲသုၣ်တခီမိၤ ဒီးတပဲဘၣ်ပဲတုၤအကံန့ၣ်ပစံးလၢပဲကံလီၤ. ပုၤတဂၤပဲကံသုၣ်ကပၤတခီဒီးဟးပဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢပဲကံပဲကံလီၤ.

၆. **ပဲကံပဲကံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟးပုၣ်ထီၣ်ထီၣ် ဒီးပစံးလၢဟးပဲကံပဲကံလီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဆါဒီးဟးပဲကံပဲကံစံးပဲဒၣ်လီၤ.

၇. **ပဲကံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ဘျး ဒီးမၤနီၤမိၤဖုၣ်မိၤလၢဂီၤဖံး ဒီးပဲကံဂီၤဖံးကိာ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲကံလီၤ. ပုၤလၢပဲကံကျိတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးပဲလၢပုၤတဟီၣ်ဆုၣ် ဒီးပဲကံဖံးအကိာ်န့ၣ်တဘီ ဒီးတဲာ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢပဲကံလီၤ. ပုၤတဟီၣ်မ့ၢ်တဆုၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပဲကံကျိကိာ်တတဲာ်ဘၣ် ဒီးစံးပဲလၢတဂ့ၤဘၣ်လီၤ. ပဲကံကျိကိာ်တဘီမ့ၢ်တဲာ်ဒီးဂ့ၤစံးပဲဒၣ်လီၤ.

၈. **ပဲဂီၤ** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤပမၤဂီၤတၢ်လၢယဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲဂီၤလီၤ. စီၤအံၤဖိသးဒိၣ်ထီၣ်အမါဒီးပဲဂီၤအတလါလီၤ. ပဲဂီၤပဲဂီၤစံးပဲဒၣ်. ပုၤတဂၤပဲဂီၤကွၢ်သကွဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ကံဘၣ်ယိၣ်ပုၤဂၤကအိၣ်ဘၣ်ဖုးသၢ.

၉. **ပဲပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျီတၢ်လၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢပဲပိလီၤ. ပဲပိသးအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပျီတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဲပိပဲပိဆဲးလီၤ. ဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ယၤန့ၣ်တၢ်ခဲကၢ. ပဲပိတက့ၢ်. ပဲပိပျီဟံၣ်ယၤစံးပဲဒၣ်. ပဲပိပဲပိစံးစံးပဲဒၣ်.

၁၀. **ပဲစကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဲသုၣ်ဒီးသုၣ်လၢကလီၤတဲာ်

တၢ်လၢအခဲတဖၣ်န့ၣ်ဒ်ကပျီၤ ဦးပစံးလၢပၣ်ပျီၤလီၤ. ဦးပမၤလၢပၣ်ပျီၤအဆိစကီးလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢပၣ်ပျီၤပၣ်လှၢစကီးလီၤ. ဗၣ်ပျီၤပၣ်လှၢဟံၣ်ဂီၤထံးတက့ၢ်. တၢ်ခဲကၤ.

၃၃. **ဗၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲၣ် ဦးပစံးလၢပၣ်ပျီၤလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢပၣ်ပျီၤပၣ်လှၢစကီးလီၤ. ဗၣ်ဖးဒ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်ခံၣ်တက့ၢ်. ဗၣ်ဖးသ့ၣ်န့ၣ်ခံၣ် ဦးဟဲက့ၤဟ့ၣ်ယၤတက့ၢ်.

၃၄. **ဗၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၤဖးအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပဆိကမိၣ်တယးကတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အဆိအဆၢန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ်န့ၣ်နီၤဖးဗၣ်ဖးတၢ်ဂ့ၤ ဒီးတၢ်အဆိအဆၢဘၣ်တဲးတဲးလီၤ. ထီၣ်ပုၤနီၤဖးတၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပၣ်ပျီၤလီၤ.

တၢ်ခဲလၢၣ်ယၤသ့ၣ်ညါဝဲ
ဗၣ်ဖးအဆၢဘၣ်တဲးတဲး

၃၅. **ဗၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အတီၢ်လွၢ်န့ၣ်အံၣ်ဝဲခံၣ်လၢဝဲခံၣ်ဒီးလၢလၢဝဲခံၣ်န့ၣ်အတီၢ်က့ၣ်ဝဲတန့ၣ်ဘျၢဝဲတန့ၣ်ဒီးပစံးလၢပၣ်ပျီၤလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢပၣ်ပျီၤသ့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤပဲးစးတလီၢ်ဒီးမၤသးဗၣ်ဖးသ့ၣ်လီၤ.

၃၆. **ဗၣ်ဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပုၤကညီသ့ၣ်ထံၣ်ကျဲအခိၣ်ထံးတဂ့ၤ ဒီးပစံးန့ၣ်သန့ဝဲလၢဒီးမၤတံၣ်ခဲယုၢ်ကလၢန့ၣ်ပစံးလၢပၣ်ဘၢကျဲလီၤ. ပုၤပုၤလၢကျဲန့ၣ်မ့ၢ်ပျံၤတၢ် ဒီးဗၣ်ဘၢအကျဲခိၣ်ထံးလီၤ. ပုၤမ့ၢ်ပျံၤတလၢကမိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးဗၣ်ဘၢကျဲခိၣ်ထံးန့ၣ်တလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ် ဒီးတလၢတလဲၤဘၣ်လီၤ. ဗၣ်ဘၢဗၣ်ဘၢစံးဝဲဒၣ်.

၃၇. **ဗၣ်ဘၢယၤအကျဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤဒီးလီၤတၢ်လၢပုၤကညီသၢကစၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤကစၢ်ယၤ ဒီးပုၤကလၢအပျီၤအဘီၣ်မၤတြုးမၤကမၣ်တၢ် ဒီးပုၤကလၢအသးဟးဂီၤဝဲလၢအယီၤန့ၣ် ပစံးလၢပၣ်ဘၢကစၢ်ယၤအကျဲလီၤ. ပုၤလၢပၣ်ဘၢကစၢ်ယၤအကျဲန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒီးဘးဒိၣ်မးလီၤ.

၃၈. **ဗၣ်မ့ၢ်လုၢ်ဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤခးမၤသံၣ်, မၤဘုမၤဟု, မၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ကလိက့ၤကလၢဘၣ်ယးဒီးခးန့ၣ်ပစံးလၢပၣ်မ့ၢ်လုၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤကညီတုၤဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဗၣ်မ့ၢ်လုၢ်ဝဲလီၤကိးဂၤဒီးလီၤ.

၃၉. **ဗၣ်လိၣ်ယၢ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤအါဂၤလဲၤတၢ်လၢကျဲဒီးလဲၤတနီၤဟဲက့ၤတနီၤ, ဟဲက့ၤတနီၤလဲၤတနီၤ ဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်ဗၣ်လိၣ်ယၢ်လိၣ်လီၤ. ပုၤကညီလဲၤတၢ်လၢကျဲဗၣ်လိၣ်ယၢ်လိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကျဲနီၣ်တမံၤဘၣ်. တၢ်န့ၣ်တၢ်ယီၤအိၣ်လၢကျဲန့ၣ်တဘျီဘၣ်. အိၣ်ထဲပုၤကညီလဲၤတၢ်ဗၣ်လိၣ်ယၢ်လိၣ်လီၤ.

၄၀. **ဗၣ်လိၣ်ကျိၤလိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒုးသုး ဒီးမၤတၢ်လိၣ်အကိၣ်လၢနးန့ၣ်ပစံးလၢပၣ်လိၣ်သးလီၤ. ပုၤကညီမ့ၢ်မၤ

တၢ်လိၣ်အသးလၢယဲၣ်လၢနးဒီးပစံးလၢပၣ်လိၣ်သးလီၤ. ပုၤခံၣ်ဂၤဗၣ်လိၣ်သးလၢယဲၣ်ဒီးပစံးန့ၣ်ညီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပၣ်လိၣ်ဒိၣ်လိၣ်ဗၣ်လိၣ်ကျိၤလိၣ်လီၤ.

၄၁. **တၢ်ဗၣ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘၣ်စုလိၣ်သးလၢကျဲကပိၣ်လိၤဒီးပစံးလၢဘၣ်တၢ်ဗၣ်လိၣ်သးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ. စလဲၤတၢ်ဒီးစဘၣ်တၢ်ဗၣ်လိၣ်ပုၤတဖုလၢကျဲဒီးစအိၣ်သကိးဒီးအိၣ်လီၤ.

၄၂. **ထီၣ်ဗၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်လၢပတဲဘျီတဲကဆုၣ်ဒီးပမၤတၢ်တၢ်ကူၣ်သးန့ၣ်ပကိးလၢထီၣ်ဗၣ်လီၤ. ဒီးပကိးထီၣ်ကျိၤပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဗၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီထီၣ်ထီၣ်ဒီးပကိးလၢထီၣ်ဗၣ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢထီၣ်ဗၣ်တဘျီတက့ၢ်. စကထီၣ်ထီၣ်လီၤ.

၄၃. **ဗၣ်ဗၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတၢ်အကလုၢ်အါ ဒီးပစံးလၢန့ၣ်တၢ်ဗၣ်ဗၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကလၢဝဲဗၣ်ဗၣ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိအလံၤအနီၤက့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဗၣ်ဗၣ်ပိၣ်ပိၣ်လီၤ.

၁. **ဝဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ဟံၣ်ပုၤကအစု ဒီးပကပုၤအတံၤတမံၤမံၤဆူခံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲးလီၤ. ဝဲးန့ၣ်သိအပူၤလၢစု, ဝဲးသက့အပူၤ, စဝဲးဟံၣ် န့ၣ်သိအပူၤလၢပုၤတဂၤအစုပုၤတရွဲၤ, ပုၤတဂၤပဲးဟံၣ်အံၣ်သ့ၣ်အပူၤလၢအဝဲတဂၤခံၣ်ရွဲၤ, အဝဲတဂၤန့ၣ်ဝဲးယိးအပူၤလၢစုသၢရွဲၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဲးစုစကိးလီၤ. ဝဲးကျိၣ်ဝဲးစု, ဝဲးတၢ်ပုၤတၢ်ကလံၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ဝဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိပလံၤ, ပဖိဒိၣ်စၣ်လံၤအဖိမုၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပဲးလီၤ. လဲၤဒၢၣ်အိၣ်န့ၣ်စထံတဖျၢၣ်ဝဲးစၢ. မၤဝဲးဖိအိၣ်မ့ၢ်တက့ၢ်.

၃. **ဝဲးစး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဗၣ်ပြိတၢ်ပြိကဒံၤ ဒီးအလုၢ်အဒုလီၤကမ့ၢ်ဝဲးန့ၣ်ပစံးလၢပဲးစးလီၤ. ပုၤကညီဝဲးစးခုၣ်ဒီးဖိအိၣ်ဝဲလၢကသုလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဲးစးစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဲးစံးဝဲးစးလီၤ. ဝဲးန့ၣ်ဒ်သိးသိးဗၣ်စုၣ်. a bird. ဝဲးဝဲ(ကွၢ် ဝဲ ၁၃)

၄. **ဝဲးစီၤဝဲးစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိကိးန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ဝဲးစီၤဝဲးစီၤလီၤ. ဆိတဘျီကိးသိၣ်ဝဲးစီၤဝဲးစီၤလီၤ.

၅. **တဝဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတဝဲးလီၤ. စလဲၤတၢ်ဒီးစတဝဲးတဂၤပိၣ်စခံၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢတဝဲးတပးလီၤ.

၁. **ဝဲၣ်** န့ၣ်ပပဒုၣ်ကွၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲၣ်ကွၢ်လီၤ. တၢ်လၢပတအိၣ်ဒီးဘၣ် ဒီးပပဒုၣ်ကွၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဲၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိၣ်ထွဲတလၢအခံၣ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်ဝဲၣ်ထီၣ်ဝဲၣ်လီၤန့ၣ်သၢကလဲၤဆူလဲၣ်. အိၣ်ကစၢ်တြိကလၢဝဲၣ်ထီၣ်ဝဲၣ်လီၤတဂ့ၤ.

၁. **ဝဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဖးနီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဖးဘုန့ၣ်ဂ့ၤ, ပဝံၣ်လၢပစုယၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢဝဲၤလီၤ. နီၣ်ခဲန့ၣ်ပတုၣ်မ့ၢ်

တပင်တင်ဒီးပဝါဟီဝါပျီ ဒီးပတင်ပင်ဝါလီ၊ သုမာလဲ၊ တာလဲတကျါဒီးပဝါဟီဝါပျီ ဒီးလဲတကျါ၊ တုင် သဘျးတဂုတကဘျးဘင်ဖုးလီ၊

၂. **ဝါ** နှုမာပကွာ်သုင်လဲခိင်သုကျါနှုပမာဟီမာပျီ ထိုင်ခိင်သုလဲပစုမာ်ခိင်ယာ်ခိ ဒီးပစံးလဲဝါလီ၊ ပုတ ကကျါ သုင်လဲပုဂံအခိင်ဒီးပခိင်သုလီ၊ ဒီးပစံးလဲ ဝါခိင်စကီးလီ၊

၃. **ဝါ** နှုမာပကညီစံးတလဲအသး၊ ဆိကမိင်တလဲ အသးဒီးပစံးလဲဝါလီ၊ဝါဝံဝါနီ၊ဝါဟုင်ဝါဘျှင်၊ ဝါဘင်ပုဂံလဲအပုလီ၊ တာခဲလဲခိင်ဆိကမိင်ဝဲ လဲအသးဒီးအထီခိင်ထိုင်ဖျးနှုပစံးလဲဝါလီ၊

၄. **ဝါကမာ်** နှုမာဆိကမိင်ကမာ်တလဲဒီးစံးဝဲလဲဝါက မာ်တလီ၊ ဝါကမာ်တလဲဒီးအံပုဒီပဝါဟီလိာ်အခံ ဒီးအပိင်မုင်တကအပိင်ခွါတက ဒီးပဆိကမိင်လဲဒီမိဝါ နှုမာပဝါကမာ်တလီ၊ဒီးပစံးဒီးအဆိလဲဝါသြူးဝါ ကမာ်လီ၊ ပုတကကျါပုဒီပဝါ ဒီးဝါကမာ်ဝဲလဲဒီမိ ဝါလီ၊

၅. **ဝါခိင်** နှုမာပဝါဖးခိင်သုအခိင်ကပယာ်ခိဒီး ပစံးလဲဝါခိင်လီ၊ ပုတကဝါဝဲအဝဲတကအခိင်လီ၊ ပု ကျါသုင်ဒီးဝါလိာ်အခိင်လီ၊

၆. **ဝါထီ** နှုမာပကွာ်လီစပျီ ဒီးပဝါကမိထိုင် ကွာ်ဒီးပစံးလဲဝါထီလီ၊ ဘုကလီစပျီနှုဝါထီ ကွာ်ကယီကယီတကွာ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလဲဝါထီပု လီလီ၊

၇. **ဝါနီ**နှုမာပစံးပုဂံလဲခါ ဒီးပစံးလဲဝါနီလီ၊ ဝါနီယာတဂု၊

၈. **ဝါဘင်** နှုမာပဆိကမိင်တလဲဒီးပပးကဲတလဲပ စံးလဲဝါဘင်လီ၊ စဝဲဘင်နုလဲတလဲလီ၊ စဝဲ ဘင်နုလဲပု ဒီးနုမာ်လဲခါလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလဲဝါ ဘင်ပျိုင်ဘင်လီ၊ မာ်နုဝဲဘင်ယာ်လဲမတလဲ၊ နတ ထိုင်ဒီးဘင်နီတခိင်ခါ၊ နတကနုစကလုာ်မာ်နုဝဲ ဘင်ယာ်လဲထိုင်ခါ၊

၉. **ဝါဘျှင်** နှုမာပဆိကမိင်ပုဂံ လဲတလဲဒီးပစံး အီလဲတလဲဒီးပစံးလဲဝါဘျှင်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိ လဲဝါဟုင်ဝါဘျှင်လီ၊ ပုတကစတမာ်တလဲဒီးပဝါ ဘျှင်ယာ်လီ၊ နမာ်ဝဲဟုင်ဝါဘျှင်ယာ် ဒီးစလိာ်နုလဲ ကျါလီ၊

၁၀. **တဝါ** နှုမာပတပင်အဆိလီ၊ ဒီးမာ်တဆိုင်တဒီး လဲထီဝဲကဆိုင်ဒီးပစံးလဲမာ်သးတပင်တလဲလီ၊ က သုင်မာ်ဆိုင်မာ်သးတ ပင် တဝါ၊ ထိုင်ပကူအဆိုင်မာ်သး တပင်တလဲလီ၊ ထီရဲတဆိုင်ထီဒီးကဆိုင်ဝဲနှုပစံး လဲတပင်တလဲလီ၊ တပင်တဝါစံးဝဲဒင်၊ ပုဝဲလဲကွာ်

ပုဂံ၊

၁၁. **ပုဂံနိဒါန်း** No.56-၅၆. ပစံင် တဲ၊မတဲတကလဲပုဂံတကအဝဲသံသဒ်အီ၊ ဒီးအိုင် နုစံးဝဲလဲပုဂံအသီးလီ၊ဒီးအဖိအလဲတဖုနှုပြီတ ခံးစံးကီးဂဲဒီးလီ၊အပင်ကွိုင်တုအီ၊ဒီးအမိအိုင်ယု အီ၊ လဲပုဂံအခိင်အကျါအကဆူးကတုာ်နုလီ၊ မ တဲတကပိုင်မုင်နှုအဘူးအတံတအိုင်ဘင်ဖဲကီပု လဲအအိုင်ဝဲနှုနီတကဘင်၊ အိုင်ထဲအဝဲအဘူးအတံ တခိစံးလီ၊ အဝဲတအိုင်လဲဘင်ဒီးအဝဲအဘူးအ တံတဖုနှုတကွာ်ကွဲလဲဘင်အီဘင်၊ မာ်သးဒီးနှု ဒီးတအိုင်ဘင်ဘင်ကသုဟိုင်ဘိုင်ဘင် ဒီးလဲပိုင်အိုင် ယုအဖိအလဲခိင်ခိင်သုနှု အံးဝဲထဲအလဲစံးဒီးစံး ယုအဖိလဲတခိင်နှု ဒီးအဖိတဖုနှုတသုညါဘင် တခိတမံဘင် ဒီးညးဂုင်လိာ်ဝဲကလဲဆိုင်ဆိုင်လီ၊ တုာ်နုတဖုပုဂံ လဲယာ်ယာ်နုဟုဒီးပုဂံဝဲနီ အီတ ကျဲလီ၊ ပုဂံ ဝဲနီအိုင်နှုစံးဝဲဒင် ပုတနုနှုမာ်ပု အနီလီ၊ မာ်ဆိုင်ဆိုင်တခိင်နှုမာ်ဟါဟါတခိင်နှု၊ မာ်ကဲအလဲ၊ မာ်အိုင်ပုဂံအခိင်နှုသု၊ ပဝဲဒင်ပ တအိုင်ဘင်တုာ် မးတခိင်နှုတဘးတဘးနှုစ၊ အဝဲ သုင်တဖုအပင်တအိုင်နု ဒီးမာ်အထိုင်နုတခိင်နှု တ ဘးနှုတခိင်ညါဖဲလဲ၊ ယံယံဒီးပုဂံသါကကျိ ကွိုင်အီ၊ ဒီးပုဂံဘးဘင်သုညါအဖါတံလီ၊ အဖါ တံတခိဘင်ဖဲအတုးဒီးဘင်အခါဒီးမာ်လိာ်ယီထဲအ ကလုာ်စံးလီ၊ မာ်လိာ်ယီအကလုာ်နှုစံးဝဲဒင်၊ သုမာ် ကျိသံစဖိဒီးဟံးဒီးယာ်တကတကွာ်၊ တုာ်စုး ဒီး စကလဲအိုင်ကွဲဒင်အီလီ၊ တုာ်အမာ်ချးထိုင်ကွဲ ဒီး လဲအိုင်ကွဲဝဲဒင်လီ၊ဟဲကွဲတုာ်ဒီးလဲမာ်ထိုင်တလဲ ခိင်ဒီးဟဲကွဲသံကွဲဝဲ၊ နမာ်အိုင်ယုနုတခိင်နှုမာ်အံ ဧ၊ ဒီးအတံစံးဆါအီ၊တမာ်ဘင်၊ ယဲဒင်စမာ်အိုင်ယု စတခိင်နှုနှုဂီဆိုင် ကလဲဖါတံစ၊ အဆိုင်တအိုင် ဘင်ဒ်အံသီးဘင်၊ ဒီးအဖါတံလဲမာ်ကသုခိင်ကဆိ ခိင်၊ တသုခိင်၊တဖးခိင်၊ ထီးခိင်၊ လဲဖးခိင်၊ တဟီ ခိင်၊ ပဲခိင်၊ သုခိင်၊ဘါခိင်၊ဝဲခိင်၊ ခိခိင်၊လံခိင်၊ ယဲခိင်၊ ယုခိင်၊ ထိုင်ခိင်ဆိခိင်၊ဂုခိင်၊ဒးခိင်၊ နှုခိင်၊ ညှိုင်ခိင်၊ တဖိတံလဲအခိင်တမံလဲလဲနှုဒုးနဲဝဲ ကီးမံဒီးဒီးအတံစံးအီ၊ဖါတံစ၊ စမာ်အိုင်ယုစတံ ခိင်နှုနှုတဒ်ဘင်အံဘင်၊

ယံယံဒီးဆုနုတမာ်ဆုနုတမာ်ဒီးဆိကမိင်ဝဲဒင်တံ အံမာ်ကဲပုဂံအနီသမီးသု၊ တခိင်နှုအကတအိုင် လဲမးလဲတံအံစ၊ ဒီးပျဲထိုင်စုကီးဝဲတကျဲလီ၊ ဆိကမိင်ထိုင်ဝဲလဲအိုင်ဒီးထဲပုဂံအခိင်တမံစါ လီ၊ ဒီးအသးအိုင်ထိုင်လဲသါကမာ်သံကွိုင်စုကီး

လီ။ တုမ္မာအနုတစုဒ္ဓိလံပကဒိလီ။ လံပကဒ္ဓိသု
တနံကျာတနုအိဘိဘိတနိတမံဘိ နိပကဒ္ဓိဘိ
အိလံဒိခိသုတပျာဉ်ခံပျာဉ်လီ။ နိခိသုတနု
ပကဒ္ဓိဘိဒိပကဒ္ဓိဘိအိပျာဉ်ဂီလီ။ အိဒိ
ထံလီသကူလံဘိဒိဘိဒိဘိဒိဘိဒိဘိဒိဘိ
အိနုလံစတိခိနုလံ။ စကအိယဒ်တကဒိလီ။
စတဟုဒ်ဒိဘိဘိပုနိတကဒိဘိ။ အသးဒိဘိ
မးလီ။ ဒိဘိအိတိပကဒ္ဓိဘိ၊ မိအိယုပကဒ္ဓိဘိ
နုမးအိလီ။ ဒိယုတကဒိဘိသပကဒ္ဓိဘိ
ရလီ။ တုမ္မာအနုတစုဒ္ဓိမတတကဒိဘိလံ
လံအမသံအပုတပုနုလံကူဒိလီ။ ဒိလံ
လီ။ ဒိပုတပုနုကကူလံမကူလံလံလီ။ စံ
ဒိဘိ။

၁၂. **ပဟုမာပ** နုမ္မာပမာတိလံပပလီပသး ဒိပမာ
ကယိကယိနုပမာမာပမာပလီ။ ပံသဘိလံ
ဒိဒိမာပမာပမာတကူဒိ။ ကသုဒ်ဒိဘိ
ဒိဒိမာပမာပမာတကူဒိ။

၁. **၈** နုမ္မာတိလံပပလီသိဘိတကလုဒ်နုပမာ
လံတိအိ ဒိအံကမိနုပကဒိလံလီ။ ဒိပုတ
နုနီကိလံလီ။ ပိနုပပလီသိဘိကက။ တုပသိ
ဒိပလံဘိကကမိယုလံသရိပလီ။ ဒိပမာ
လံပမာပမာလီ။

၂. **၈လီ** နုမ္မာသုတကလုဒ်အသုထုမာဒိ ဒိပျာဉ်
ပနုဒိမာသးကမိလံအံတအိဘိ ဒိပကဒိလံ
လီ။ ပိလံသုတနုအံတအိဘိအိထံအံကမိ
လီ။

၃. **၈အိ** နုမ္မာပုမိအိကိကမုဒ် ဒိကနုဒိပမာ
လံပလီလီ။ ဒိပမာလံပလီအိကိကမုဒ်။ ပိ
ကိကမုဒ် ဒိကနုဒိပမာအိကက။ ဒိပမာ
လံပလီအိပလီလီ။ ဒိပမာလံပလီအိကိကမု
ဒ်လီ။

၄. **၈မိပါ** နုမ္မာပကဒိ ဒိအိအိပကဒိလံပမာ
မိလီ။ ပိမိပါမိလံလီ။

၅. **ကမိ** နုမ္မာပိအိအသးလီ။ ဒိမာပမိပုကိက
မုဒ်ဒိကနုဒိပမာလံပလီ။ ပိအိကနုဒိကိ
ကမုဒ်လံလီ။ ဒိပမာလံပလီအိကိကမု
ဒ်လီ။

၆. **မံပလီ** နုမ္မာထံပုထိ ဒိအသဘုဟံထိလံ
ထံလံနုပမာထံပုထိထိလီ။ သမုဒ်ကံလီ
အသးလံထံလံ ဒိထံပုထိထိလီ။ ဒိပမာ
ထံပုထိထိလံလီ။ ထံပုထိထိနုကမုဒ်သမု
ဒ်လီ။

၇. **ကမိ** နုမ္မာပိအသးလီ။ ဒိမာပမိပုကိက
မုဒ်ဒိကနုဒိပမာလံပလီ။ တပိအိကိက
မုဒ်ဒိကနုဒိပမာလံပလီ။ ဒိပမာလံပလီ
အိကိကမုဒ်လံလီ။

ပိအိကိကမုဒ်လံလီ။ တပိအိကိကမုဒ်လံ
ပိအိကိကမုဒ်လံလီ။

၈. **ထိပလီ** နုမ္မာပမုဒ်လံတသုလံသရိပု ဒိက
ဘုထိ ဒိထိပမုဒ်လံထံပုထိနုပမာလံပလီ
လီ။ တလံပမုဒ်လံသုဒ်ဒိထိပမုဒ်လံသရိ
လံထံပုထိလီ။ ထိပမုဒ်လံထံပုထိလံလီ။

၉. **ပံပလီ** နုမ္မာပမာတိလံပပလီပသး ဒိပမာ
ကယိကယိနုပမာမာပမာပလီ။ ပံသဘိလံ
ဒိဒိမာပမာပမာတကူဒိ။ ကသုဒ်ဒိဘိ
ဒိဒိမာပမာပမာတကူဒိ။

၁. **၈** နုမ္မာတိလံပပလီသိဘိတကလုဒ်နုပမာ
လံတိအိ ဒိအံကမိနုပကဒိလံလီ။ ဒိပုတ
နုနီကိလံလီ။ ပိနုပပလီသိဘိကက။ တုပသိ
ဒိပလံဘိကကမိယုလံသရိပလီ။ ဒိပမာ
လံပမာပမာလီ။

၂. **၈တိ** နုမ္မာတိမိယုတကလုဒ်အသုထုမာဒိ ဒိပျာဉ်
ပနုဒိမာသးကမိလံအံတအိဘိ ဒိပကဒိလံ
လီ။ ပိလံသုတနုအံတအိဘိအိထံအံကမိ
လီ။

၃. **၈တိ** နုမ္မာပုမိအိကိကမုဒ် ဒိကနုဒိပမာ
လံပလီလီ။ ဒိပမာလံပလီအိကိကမုဒ်။ ပိ
ကိကမုဒ် ဒိကနုဒိပမာအိကက။ ဒိပမာ
လံပလီအိပလီလီ။

၄. **၈ပု** နုမ္မာပုကိကမုဒ် ဒိအိအိပကဒိလံပမာ
မိလီ။ ပိပုကိကမုဒ်လံလီ။

၅. **၈ပု** နုမ္မာထံပုထိ ဒိအသဘုဟံထိလံ
ထံလံနုပမာထံပုထိထိလီ။ သမုဒ်ကံလီ
အသးလံထံလံ ဒိထံပုထိထိလီ။ ဒိပမာ
ထံပုထိထိလံလီ။ ထံပုထိထိနုကမုဒ်သမု
ဒ်လီ။

၆. **၈ပု** နုမ္မာတိလံပပလီသိဘိတကလုဒ်နုပမာ
လံတိအိ ဒိအံကမိနုပကဒိလံလီ။ ဒိပုတ
နုနီကိလံလီ။ ပိနုပပလီသိဘိကက။ တုပသိ
ဒိပလံဘိကကမိယုလံသရိပလီ။ ဒိပမာ
လံပမာပမာလီ။

၇. **၈ပု** နုမ္မာပုမိအိကိကမုဒ် ဒိကနုဒိပမာ
လံပလီလီ။ ဒိပမာလံပလီအိကိကမုဒ်။ ပိ
ကိကမုဒ် ဒိကနုဒိပမာအိကက။ ဒိပမာ
လံပလီအိပလီလီ။

၈. **မံပလီ** နုမ္မာထံပုထိ ဒိအသဘုဟံထိလံ
ထံလံနုပမာထံပုထိထိလီ။ သမုဒ်ကံလီ
အသးလံထံလံ ဒိထံပုထိထိလီ။ ဒိပမာ
ထံပုထိထိလံလီ။ ထံပုထိထိနုကမုဒ်သမု
ဒ်လီ။

၉. **စံပြဝိသိ** နှင့်မှည့်ထိပ်ပတုလသံဖံးခိန်နှင့်ပ
စံးလာညှပ်စံပြဝိသိလီ၊ ညှပ်ဘဉ်ကျွန်ဘူးဒီးအက
သံဒီးစံပြဝိသိဆူထံဖံးခိန်လီ၊ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစံပြ
ဝိသိစံပြလီ၊

၁၀. **တပိတမါ** နှင့်မှတ်တံးတကလုာ်အိဉ်တခိဉ်တ
ခိဉ်ဒီးအလုာ်ဒ်ဘုဒ်အသီးဒီးပကီးလာတပိလီ၊ဒီးတ
လာတပိနှင့်အိဉ်ကလုာ်ကလုာ်လီ၊ တပိထံဖံးဒိဉ်၊တ
ပိထံပြီဒီး၊ တပိမဲၤဖွဲ၊ တပိနီၤစံးဒ်ဒ်၊ ဒီးပတနီၤနီၤ
ကီးလာတပိလီ၊

၁၁. **တပိခိဉ်လုာ်လီ** နှင့်မှတ်တံးတကလုာ်မဲထီဉ်လာ
လာခိဉ်လာကျါ၊ ကပျါးခိဉ်ကပျါးပူၤမဲယ
ၤကလုာ်အါအါကလုာ် ဒီးပကီးလာတပိခိဉ်
လုာ်လီလီ၊ ဒီးပတနီၤနီၤကီးလာတပိခိဉ်
လုာ်လီလီ၊ တပိခိဉ်လုာ်လီအ
ကျါမဲက၊ ပလဲၤတကဲဘဉ်၊ လီတပိ၊(ကွါ ၁၈.)

၁၂. **တံသိဉ်ပိဖး** နှင့်မှတ်တံးအိဉ်လာသပာ်ပူၤ ဒီးပစုး
သုဉ်ဖးသဖျါကလုာ် ဒီးသိဉ်ပဲနှင့်ပစံးလာတံသိဉ်ပိဖး
လီ၊ တံသိဉ်ပိဖးသဖျါကလုာ်ကမုာ်ကံသပာ်ပိဖး
သ၊

၁၃. **ထံပိ** နှင့်မှတ်တံးအိဉ်အဆိလီ၊ဒီးပချီကိဉ်ထံနှင့်ပကီး
ဒီးအဆိလာထံပိထံချီလီ၊ ဒီးပစံးလာထံကိဉ်ထံချီစုာ်
ကီးလီ၊

၁၄. **ထံပိဖး** နှင့်မှတ်တံးတကလုာ်အသုဉ်မုာ်မဲဒီးပိ
ဖးပဲနှင့်ပကီးလာထံပိဖးလီ၊ ဒီးအသးနှင့်သုဉ်လီ၊ဒီး
ပအိဉ်ဆာတစဲးစဲးလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာထံပိပံထံ
ပိဖးလီ၊

၁၅. **ပုာ်ပိ** နှင့်မှတ်ပဝဲဉ်ပုာ်ဘု ဒီးပဖံးလာသံဉ်ဆိလီအခိဉ်
ထံးနှင့်ပကီးလာပုာ်ပိလီ၊ ပုာ်ညီသံ ဒီးမၤဘူဉ်ထီဉ်
ကုာ်လီအသး ဒီးပပုာ်ပိနှင့်တုာ်လဲလာဆါလီ၊ ဒီးပဝဲ
လာသံဉ်ဆိလီအပူၤတနီၤ၊ပုာ်လာသံဉ်ဆိလီအခိဉ်ထံး
တနီၤဒီးကီးလဲလာပုာ်ပိလီ၊ ဒီးပုာ်ပိနှင့်မှတ်ဘုလာဝဲဉ်ပုာ်
ဝဲဖးဝါကျိဉ်ကလုာ်လီ၊ ပုာ်ပိပုာ်တြါစံးဒ်ဒ်၊

၁၆. **မၤပိ** နှင့်မှတ်ပဘိးပစုးသိဉ်ပြီးပြီး ဒီးပစံးလာမၤပိ
လီ၊ ပုာ်တဂၤမၤပိအစုးသိဉ်ပြီးပြီးစံးဒ်ဒ်၊ ပုာ်တဂၤမၤ
ပိမၤသဲအစုးသိဉ်မးပြီးပြီးလီ၊

၁၇. **လီပိလီသဲ** နှင့်မှတ်သုဉ်ပိလီဖျးလာလီသိဉ်ဖးဒိဉ်
တးဒီးပစံးကလံးမုာ်ဖးဒိဉ်နှင့်ပစံးလာလီပိလီသဲလီ၊
ဒီးပစံးလာသုဉ်ပိလီဖျးစကီးလီ၊ လီပိလီသဲနးတဘား
အံးမုာ်တံးလီကံသ၊

၁၈. **လီတပိ** နှင့်မှတ်ပတြါဉ်သုတံးမုာ်ဂုၤ၊ပတြါဉ်ဂီၤ
တံးမုာ်ဂုၤ၊ တုၤအိဉ်ယံဉ်ဒီးလီဝါကွံာ် ဒီးတစဲဘူးလာ
ဘဉ် ဒီးပစံးလာလီတပိလီ၊ တဒီးတဖျါဉ်လာသီနှင့်

ဂီၤဝဲ၊ တုၤယံဉ် ဒီးအဂီၤဝဲနှင့်လီတပိကွံာ်ဝဲလီ၊ ဒီးပ
စံးလာလီတပိစကီးလီ၊ လီတပိလီတပိစံးဝဲဒ်၊

၁၉. **ဝုဉ်ပိ** နှင့်မှတ်ဆါတံးဘဉ်ဝုဉ်သုဉ်ဖးသိဉ်ဝဲသတုဉ်က
လုာ်ဒီးပစံးလာဝုဉ်ပိလီ၊ ဝုဉ်တဘိးသိဉ်မးသတုဉ်က
လုာ်လီ၊

၂၀. **သပိ** နှင့်ဒ်တပိအသီးလီ၊ ဒီးမှတ်တံးလာ အ
လုာ်လီကံလာထံပိနှင့်ပကီးလာသပိ ဒီးပတနီၤနီၤ
ကီးလာတပိလီ၊ သပိသမါစံးဝဲလီ၊

၂၁. **သးပိ** နှင့်မှတ်ပသးဒ် ဒီးပသးကနီးနှင့်ပစံးလာပသး
ပိလီ၊ ပသးပိနှင့်ပသးမှတ်ခုထီဉ် ဒီးပသးနှင့်ဝးဆဲးတံး
လာပနီၤထူးခိဉ်နှင့်ဝးဒဲးဒဲး ဒီးပစံးလာပသးပိလီ၊ ပုာ်
တဂၤခးနီၤကဆိတဒ် ဒီးအသးပိဝဲလီ၊ ပုာ်တဂၤထံဉ်နီၤ
ထုတလိဉ်ဒီးအသးပိဝဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသုဉ်ပိ
သးဝးလီ၊ ပုာ်တဂၤစဟုဉ်အယဲဉ်တဘဉ် ဒီးအသုဉ်ပိ
သးဝးမးဝဲလီ၊

၂၂. **သုဉ်ပိလီဖျး** နှင့်မှတ်လီဖျးတံး ဒီးကလံးမုာ်ဟဲနးနး
ကလုာ်နှင့်ပစံးလာသုဉ်ပိလီဖျးလီ၊ သုဉ်ပိလီဖျးက
လံးမုာ်ထံးသိဉ်ဂီၤမုာ်ဟဲနးက၊ သုဉ်ကကံဘဉ်သုခိဉ်
စီ၊ ၂၃. **ဟုပိ** နှင့်မှတ်ဟုနးအဆိလီ၊ ဒီးမှတ်
ဟုလာဘျးဝဲလာ ပြကဒ်နှင့်ပစံးဒီးအဆိလာဟုပိဟုနး
လီ၊ ဘုမံထံးနှင့်ပမှတ်ဆုဒီးကလာဟုပိဟုနးလီ၊ ဒီး
ဟုမုာ်ကံတုဉ်ပြကဒ်ဒီးကဲဝဲလာဟုပိဟုနးလီ၊

၁. **ပိ** မှတ်ပူၤလီအခိဉ်သဝးနာ်သဝး ဒီးပစံးလာပိ
လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကံပိလီ၊ ကံကွံာ်ပိကွံာ်
စံးဝဲဒ်၊ သပါခိဉ်ပိကွံာ်လံ၊ ပစီအိဉ်မုာ်တသုလာ
ဘဉ်၊ သရံတဖျါဉ်ပိလီအခိဉ်တခိလီ၊

၂. **ပိ** နှင့်မှတ်ပသးပုာ် ဒီးပမဲလီ၊တြါထီဉ်ကွံာ်ဝဲနှင့်ပ
စံးလာပမဲပိလီ၊ ဒီးပစံး ဒီးအဆိလာမဲပိခဉ်သပါ
လီ၊ ပုာ်တဂၤအသးပုာ်ဘဉ်ဒီးအမဲပိဝဲလီ၊ ပုာ်တ
ဂၤမဲပိခဉ်သပါရါလီ၊

၃. **ပိ** နှင့်မှတ်တံးတံးလံးလဲတံး ဒီးပလဲၤယုကွါအ
လီလာအလဲတံးအလီခံနှင့်ပစံးလာပိလီ၊ ပုာ်တဂၤ
သါကခးကဆိတဒ် ဒီးပဝဲလဲအလီလီ၊ ပဝးထီခိဉ်မှတ်
သံဘဉ်တကီၤခါဒီးပပိကုာ်အလီနှင့်လီ၊

၄. **ပိ** နှင့်မှတ်တံးတုယဲဉ်တုကွါ၊ မၤဘိမၤနးနှင့်ပစံး
လာပိဝဲလီ၊ တလာတမံးပိယဲဉ်ပိကွါဒီးပိဝဲဒီးဘိ
ဒီးနးဒီးပိတံးအကလုာ်ကလုာ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ
ပိတံးစိတံးတံးလီ၊တမံးပိတံးစိတံးအါကံစံးဝဲဒ်၊

၅. **ပိ** နှင့်မှတ်ပဟံးထီဉ်တံးလာအခံတခိ ဒီးအခိဉ်တခိ
နှင့်ပတီတံးအကတဖျါနှင့်ပစံးလာပိလီ၊ ပုာ်တဂၤ
ဟံးထီဉ်ဘုကဒိဉ်လာအခံတခိဒီးပိဝဲလာအသုဉ်အိဉ်တ
ခိနှင့်ပိဝဲလာပိအလီနှင့်ပပးလီ၊ ဒီးပစံးလာပိဖျးစ

လိာ်ဆိးကုလိာ်အသးလီၤမုၢ်လီၤဖးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆံၣ်
ခၢ်ပိာ်ယုလီၤ. ပှၤတဖၣ်အိၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်လီၤ
မုၢ်လီၤဖးဆံၣ်ခၢ်ပိာ်ယုလီၤ.

၂၄. **ပိာ်စု** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတမၢ်ထီၣ်မၤန့ၣ်ပှၤလၢထံဖျံၣ်ခိၣ်ကျိ
နၢ်ကၢနၢ်ဒီးလၢစုဒီးပစံးလၢတမၢ်ပိာ်စုလီၤ. တမၢ်တက
ပိာ်စုသုစံးဝဲဒၣ်.

၂၅. **ပိာ်စိ** န့ၣ်မုၢ်ပလူၤတၢ်လၢအလီၢ်ခံ ဒီးပစံးလၢပိာ်
စိလီၤ. ပှၤတကၤအပၢ်လဲၤတၢ်ဒီးလဲၤပိာ်စိက့ၤအပၢ်လီၤ.
လဲၤပိာ်စိက့ၤနဟံတက့ၢ်. နဟံလဲၤလံဆူခူးလံ.

၂၆. **ပိာ်ဆံၣ်ပာ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၤကညီဆါဒီးအမဲာ်ခံးသူန့ၣ်ဒီး
လဲၤ ဟံထီၣ်သ့ၣ်ဖိန့ၣ်ဒီးအိၣ်တပျၢ် ဒီးကုသ့ၣ်ဖးဝဲအ
ခိၣ်လွံၢ်ယိာ်ဒီးထိးဝဲ ဒီးဖၣ်ဆါန့ၣ် ဒီးပိာ်ဝဲလၢပှၤဆါအ
လီၤန့ၣ်ပ စံးလၢပိာ်ဆံၣ်ပာ်လီၤ. ပှၤတကၤမၤတကဲအမဲာ်
ခံးသူန့ၣ်ကမုၢ်ကၢ်ဘၣ်ပိာ်ဆံၣ်ပာ်သၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢပိာ်ဆံၣ်ပာ်ပိာ်ဆံၣ်အူလီၤ.

၂၇. **ပိာ်ဆံၣ်ပာ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၤကညီလဲၤဒဲးသညာ် ဒီးမၤန့ၣ်
သ့ၣ်ဖိသၢဘီ ဒီးကုသ့ၣ်ဖးဝဲအခိၣ်လွံၢ်ယိာ် ဒီးတြိာ်န့ၣ်ဝဲ
အခိၣ်သ့ၣ်ဖးအပူၤန့ၣ်ဒီးသညာ်လၢဒီးထူးဝဲၣ်ထုကဖၣ်
ဝဲဒီးပ စံးလၢပိာ်ဆံၣ်ပာ်လီၤ. ပှၤတကၤလဲၤဒဲးသညာ် ဒီး
ပိာ်ဆံၣ်ပာ်တၢ်လီၤ.

၂၈. **ပိာ်ဆၢထၢၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဆၢထၢၣ်ပိာ်တန့ၤပသးလၢ
ဟံၣ်ထုၣ်ဒီးပစံးလၢပိာ်ဆၢထၢၣ်ပသးလီၤ.

၂၉. **ပိာ်ဆိကူး** န့ၣ်မုၢ်ပိာ်တကလုာ်မဲထီၣ်လၢပှၤလၢကျါ
န့ၣ်အါန့ၣ်ပိာ်အဂၤတက့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပိာ်ဆိကူးလီၤ. ဒီး
အိၣ်သၢကလုာ်လီၤ. ပိာ်ဆိကူးသူ. ပိာ်ဆိကူးဘီ. ပိာ်ဆိ
ကူးဝါစံးဝဲဒၣ်. ပိာ်ဆိကူးသူန့ၣ်ပအိၣ်ပကူးဘျါဝဲလီၤစံး
ဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပိာ်ဆိတၢ်ပိာ်ဆိကူးလီၤ.

၃၀. **ပိာ်တစု** န့ၣ်မုၢ်ပပိာ်ထၢၣ်ဒၢကူတၢ်တစုဝဲန့ၣ်ပစံး
လၢပိာ်တစုလီၤ. ဟံထီၣ်ထုၣ်ကုတဂ့ၢ်. ပိာ်တစုအီၤတ
က့ၢ်. ပိာ်တစုဒီးပိာ်ထၢၣ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ. ပိာ်တစုပိာ်
တယျၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃၁. **ပိာ်တစုၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပပိာ်တၢ်လၢပစုစုၣ်တခီ ဒီးပစံးလၢ
ပိာ်တစုၣ်လီၤ. ပှၤတကၤပိာ်တစုၣ်တၢ်လၢအစုစုၣ်တခီ
လီၤ.

*ပိာ်တစုၣ်ယျၢ်အနၢ်ဒီး ပိာ်တစုၣ်ယျၢ်အနၢ်ကါ
စံးကၢ်ဝဲယျၢ်ကစၢ်သံ စံးကၢ်ဝဲယျၢ်တသ့ၣ်ညါ*

၃၂. **ပိာ်တစုၣ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ကတိၤဒီးလီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤဝဲ
လၢထါလီၤ. ပှၤလၢသံဝဲန့ၣ်ပမၤဂူၣ်မၤဂီၤအတၢ်ဖိတၢ်
လံၤ, အယၢၤအယိာ်ဒီးပကတိၤဒီးလီၤလၢပိာ်တစုၣ်လီၤ.
ပိာ်တစုၣ်န့ၣ်ဒီးသိၣ်တစုၣ်အသိးလီၤ. တၢ်လၢတၢ်တစုၣ်
န့ၣ်မုၢ်တၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်လီၤ.

၃၃. **ပိာ်တၢ်** or **ပိာ်တၢ်မိးတၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပမၤယဲာ်မၤကျၢ်

မၤဘီမၤနး ဒီးပစံးလၢပိာ်တၢ်လီၤ. တမၢ်ပိာ်တၢ်နးကၢ.
တမၢ်ပိာ်တၢ်လၢရှၢ်ပှၤစံးဝဲဒၣ်.

၃၄. **ပိာ်တၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပိာ်ခွါအဆိလီၤ. ပိာ်တၢ်ပိာ်ခွါန့ၣ်ဆူၣ်
အခိၣ်ဘိၣ်လၢအမဲာ်ညါတခီလီၤ.

၃၅. **ပိာ်တၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပိာ်နၢအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပိာ်တကလုာ်
လၢနၢမူဝဲတစဲးစဲးဒီးပအိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်ဒီးမုၢ်ဒီးပကိးဒီးအ
ဆိလၢပိာ်တၢ်ပိာ်နၢလီၤ. ပိာ်တၢ်ပိာ်နၢစံးဝဲဒၣ်.

၃၆. **ပိာ်တၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပိာ်လီၤတဲလီၤ လီၤ.
ဒီးမုၢ်ပစံးတၢ်တိာ်တဲတၢ်လီၤ.

၃၇. **ပိာ်တၢ်တီၤ** န့ၣ်ဒ်ပိာ်ကၢ်ကီၤအသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပဟံ
ဒိၣ်တူၣ်ဝၣ်တနီၤ ပဟံဒိၣ်ဃီဝၣ်တနီၤလၢတနူ ဒီးတနူ
အဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပိာ်တၢ်တီၤလီၤ. ဟံဝၣ်ဖိးဖိးတက့ၢ်.
ပိာ်တၢ်တၢ်တၢ်တီၤတဂ့ၢ်.

၃၈. **ပိာ်တၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတၢ်ဒီးပစံးလၢပိာ်တၢ်လီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢလုၣ်တၢ်ပိာ်ဃီ ဒီးပိာ်တၢ်လုၣ်ဃီလီၤ.
ထံဒိၣ်ပခီတန့ၢ်ဘၣ်. ပိာ်တၢ်လုၣ်ဃီတက့ၢ် .

၃၉. **ပိာ်ထးခီ** န့ၣ်မုၢ်ပိာ်တကလုာ်အဘီဒိၣ်န့ၣ်ပိာ်အဂၤဝဲ
လၢဒီးသၢလၢအဂံၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပိာ်ထးခီလီၤ. ပိာ်ထးခီ
န့ၣ်အဘီထဲယဲာ်တၢ်ကွါတၢ် ဒီးအဖိဂီၤဝဲလီၤ. ဒီးပအိၣ်
အသၢဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပိာ်ထးဘုၣ်ပိာ်
ထးခီလီၤ. ပိာ်ထးဘုၣ်ပိာ်ထးခီစံးဝဲဒၣ်.

၄၀. **ပိာ်ထၢၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဟံတန့ၤထီၣ်တၢ်လၢတၢ်အဂၤအ
လီၤတမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢပိာ်ထၢၣ်လီၤ. ပှၤတကၤပိာ်ထၢၣ်
သ့ၣ်တဘီလၢသ့ၣ်အဝဲတထံးအလီၤလီၤ. ထီၣ်ရီၤပဟံတ
န့ၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပိာ်ထၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပိာ်ဆၢထၢၣ်
စကိးလီၤ. ပိာ်ဆၢထၢၣ်ဒီးပိာ်ထၢၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၄၁. **ပိာ်ထၢၣ်ယုာ်ခိၣ်ကုခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဆဲးထီၣ်ဂ့ၢ်လၢယုာ်
နၢၣ်လွံၢ်နၢၣ် ဒီးပစံးလၢပိာ်ထၢၣ်ယုာ်ခိၣ်လီၤ. ဒ်ယုာ်ခိၣ်ကု
ခိၣ်ကုခိၣ်ဒီးပပိာ်ထၢၣ်ယုာ်ခိၣ်လၢဂ့ၢ်လီၤ.

၄၂. **ပိာ်ထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဟံအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပဟံထီၣ်က့ၤတၢ်
ဆူအလီၢ်ထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢပိာ်ထီၣ်ဟံထီၣ်
လီၤ. ပိာ်ထီၣ်ဟံထီၣ်က့ၤသဘံၣ်လီၤခီဆူရဲခိၣ်တက့ၢ်စံး
ဝဲဒၣ်.

၄၃. **ပိာ်ထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပမံလီၤ ဒီးပဟံထီၣ်ပခိၣ်ဆူပှၤဂၤ
အဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပိာ်ထီၣ်လီၤ. ပှၤတကၤမံလီၤ ဒီးပိာ်
ထီၣ်အခိၣ်ဆူအမၤအလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိာ်
ထီၣ်ပိာ်လီၤလီၤ. ပိာ်ထီၣ်ပိာ်လီၤန့ၣ်ဆူစလီၤတဂ့ၢ်.

၄၄. **ပိာ်ဒီး** န့ၣ်မုၢ်ဆူလၢအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပခိးပှၤဂၤလဲၤ
တၢ်အကျဲလီၤ. ပှၤတကၤလဲၤဒီးစဆူလၢပိာ်ဒီးတကဲလၢ
ဘၣ်. လဲၤတၢ်ယံာ်ကၢ. သံဂီၢ်အဆိမုၢ်ပိာ်ဒီးလီၤ. သံဂီၢ်
ပိာ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်.

၄၅. **ပိာ်နၢ** န့ၣ်မုၢ်ပိာ်တကလုာ်နၢမူတစဲးစဲး ဒီးပမၤလၢ

တံးဒီး ဒီးပကျီးအိၣ်န့ၣ်ပကိးလာပိာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလာပိာ်တံးပိာ်န့ၣ်. ပိာ်န့ၣ်ပိာ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်န့ၣ်အဘိ ထဲစုဆၣ်ဒီးအတံးဘိဝဲလီၤ.

၄၆. **ပိာ်ပယိာ်** န့ၣ်မုာ်ပိာ်တကလုာ်အဘိသ့ၣ်ပိာ်ထးခိ အသိးဒီးအိၣ်တခိၣ်တခိၣ်ဒီးပကိးလာပိာ်ပယိာ်လီၤ. ပိာ် ပယိာ်အဘိထဲခိၣ်မုာ်ဒိၣ်ဒီးအဘိသ့ၣ်ယုာ်ကလုာ်န့ၣ် ဒီးအ သၣ်အိၣ်လာအဂံၢ်လီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပိာ်တံး ပိာ်ပယိာ်လီၤ. ပိာ်ဖျါအဆိမုာ်ပိာ်ဖျါ (ကွၢ်ၤ.)

၄၇. **ပိာ်ဘု** န့ၣ်မုာ်ပဟံးထီၣ်ဘုကဒိၣ်အခံးဒီးပတီၢ်လီၤ. ဩအသၣ်လာပိာ်လီၤန့ၣ်ပစံးလာပိာ်ဘုလီၤ. ပုၤက ညီမၤဘုန့ၣ်တယီၤဘၣ်ဝဲလၢပနၢ်ဒ်တလၢအသိးဘၣ်. ပိာ်လီၤဩဝဲအသၣ်လာပိာ်လီၤ ဒီးပစံးလာပိာ်ဘုလီၤ. ပုၤတဂၤပိာ်ဘုတန့ၣ်လီၤဩပုၤချီၣ်တဘျီလီၤ.

၄၈. **ပိာ်မၤ** န့ၣ်မုာ်ပိာ်မုာ်အဆိလီၤ.ဒီးမုာ်ပုၤကညီအမုာ် အမၤန့ၣ်ပကိး ဒီးအဆိလာပိာ်မုာ်ပိာ်မၤလီၤ. ပိာ်မုာ် ပိာ်မၤစံးဝဲဒၣ်.

၄၉. **ပိာ်မုာ်** န့ၣ်မုာ်ပုၤကညီလာအမုာ်အမၤဒီးကူန့ၣ်သိး ဆုဘျီ, သိးဆုသိးစူၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာပိာ်မုာ်လီၤ. ဒီး ပကိးဒီးအဆိလာပိာ် မုာ်ပိာ်မၤလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိအိၣ် လၢအပိာ်မုာ်စံးဝဲဒၣ်.

၅၀. **ပိာ်မုာ်ကမဲ** န့ၣ်မုာ်ပိာ်မုာ်လာအဝၢသံသဒၣ်အီၤဒီး အိၣ်ကလီၤက့ၤန့ၣ်ပစံးလာပိာ်မုာ်ကမဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလာပိာ်မုာ်ကမဲစံးဝဲလီၤ. ပိာ်မုာ်ကမဲတဂၤအဝၢ သံသဒၣ်အီၤလီၤ.

၅၁. **ပိာ်မုာ်ပုၤ** န့ၣ်မုာ်ပိာ်မုာ်လာအိၣ် ဒီးအဝၢတဖၣ်န့ၣ် ပစံးလာပိာ်မုာ်ပုၤလီၤ. ဒီးပိာ်မုာ်လာသးပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာ ပိာ်မုာ်ပုၤစကိး ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးအမၤလာပိာ်မုာ်ပုၤ စ ကိးလီၤ.

၅၂. **ပိာ်မုာ်အခိၣ်** န့ၣ်မုာ်လာပုၤကညီအကျါအံၤမုာ်ဝဲ လၢဘုးခိၣ်ပိာ်မုာ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာပိာ်မုာ်အခိၣ်လီၤ. ဒီးလာန့ၣ်အမဲၣ်ညါတအိၣ်ဘၣ်. ပိာ်မုာ်အခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဂံၢ် ဘုးလာညါဒီးပစံးလာပိာ်မုာ်အခိၣ်လီၤ. ဒီးမုာ်ဘုးခိၣ်အ ဖိမုာ်ဝဲကိာ်အပၢသံ ဒီးကဲလၢဘုးခိၣ်ဖဲအပၢအလီၤန့ၣ်မုာ် ပိာ်မုာ်ခိၣ်လီၤ. ကဲလၢအခိၣ်ဖဲအိၣ်ဘုးအခါန့ၣ်လီၤ.

၅၃. **ပိာ်မုာ်လိာ်ဘိ** န့ၣ်မုာ်ပိာ်မုာ်လာဒိၣ်ထီၣ်သီ, မုာ်က နီၤထီၣ်သီလၢတဘျီဘုးဒီးဘၣ် ဒီးပိာ်ခွါနီၤတစုနီၤတဂၤ န့ၣ်ပစံးလာပိာ်မုာ်လိာ်ဘိလီၤ. ပိာ်မုာ်တဂၤလိာ်ဘိထီၣ် လံ, ကိးမးဒီးအတၢအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံးန့ၣ်အမၤဒီး ကွၢ်ဝဲလာပိာ်မုာ်လိာ်ဘိတဖၣ်လီၤ.

၅၄. **ပိာ်မဲ** န့ၣ်မုာ်ပုၤလာမဲလီၤဩဒီးအမဲတအိၣ်လာ ဘၣ် ဒီးအသးပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာပိာ်မဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလာပိာ်မဲမဲဆဲလီၤ. ပုၤတဂၤပိာ်မဲဆဲလီၤ ဒီးအုၣ်အိၣ်တံး

တန့ၣ်လာဘၣ်.

၅၅. **ပိာ်မဲ** န့ၣ်မုာ်ထီၣ်တကလုာ်လဲၤတံး ဒီးတီၢ်လီၤအမဲၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်ဝဲဒီးဒီး ဒီးပကိးလာထီၣ်ပိာ်မဲလီၤ. ထီၣ် ပိာ်မဲန့ၣ်အသးနီၤပုၤဘိ ဒီးအမဲၣ်ဝါတစဲးစဲး ဒီးမုာ်စီၢ်လီၤ န့ၣ်ပိာ်မဲမဲဒီးဒီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာထီၣ်ပိာ်မဲ ထီၣ်ပိာ်မဲလီၤ.

၅၆. **ပိာ်မဲ** န့ၣ်မုာ်ပတီၢ်သီၣ်မိၤန့ၣ်ပစံးလာပိာ်မဲလီၤ. ပုၤတဂၤပိာ်မဲသီၣ်တုၣ်တုၣ်လီၤ.

၅၇. **ပိာ်ယိာ်ပိာ်ယိာ်** န့ၣ်မုာ်ပုၤကညီလာတံးတချၢဘၣ် ဒီးကွၢ်အလွၤယိာ်ထီၣ်အကိာ် ဒီးပစံးလာလဲၤတံးပိာ်ယိာ် ပိာ်ယိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤလာတံးပိာ်ယိာ်ပိာ်ယိာ် ဒီးတုၤတ သ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသ့ၣ်ယိာ်ပိာ်ယိာ်လီၤ. ပုၤတ ဂၤလာတံးပိာ်ယိာ်ပိာ်ယိာ်တချၢဘၣ်. ပိာ်ယိာ်ပိာ်ယိာ်ဒီး သ့ၣ်သီၣ်ပိာ်ယိာ်န့ၣ်ဒီးသိးသိးလီၤ.

၅၈. **ပိာ်လိာ်ခံ** န့ၣ်မုာ်ပုၤလာတံးခံဂၤ ဒီးလဲၤလာညါတ ဂၤလာလၢခံတဂၤ ဒီးပစံးလာပိာ်လိာ်ခံလီၤ. ပုၤခံဂၤပိာ် လိာ်ခံစံးဝဲဒၣ်.

၅၉. **ပိာ်လိာ်** န့ၣ်မုာ်မၤလိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပမၤပုၤက ဟဲဟ့ၣ်ပတံးတမံၤမၤန့ၣ်ပစံးလာမၤလိာ်ပိာ်လိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤလိာ်ပိာ်လိာ်လာဟဲဟံးန့ၣ်ယၤလာသ့ၣ်တဘိ လီၤ. ဒီးပစံးလာမၤလိာ်ပိာ်လိာ်စကိးလီၤ. မၤလိာ်ပိာ် လိာ်စံးဝဲဒၣ်.

၆၀. **ပိာ်လိာ်** န့ၣ်မုာ်ပလူၤတံးဖိတံးလံၤလာအလီၤခံတခိၣ်ဒီး ပကွၢ်ယုၤ ဒီးအလီၤန့ၣ်ပစံးလာပိာ်လိာ်လီၤ. ပမုာ်ခးတံး ဖိတံးလံၤဒီးပပိာ်လိာ်ဒီးပထံၣ်အမိၢ်ပုၤလီၤ.

၆၁. **ပိာ်လိာ်** န့ၣ်မုာ်မၤလိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပမိၢ်ပပၢ သီၣ်ယီၣ်စံးဘၣ်ပတံးလၢပကကျဲးစးတံးအဂ့ၢ်အပီၤ ဒီး ပစံးလာမၤလိာ်ပိာ်လိာ်ပုၤလီၤ. မၤလိာ်ပိာ်လိာ်စံးဝဲဒၣ်.

၆၂. **ပိာ်လိာ်** န့ၣ်မုာ်ပပၢလီၤတီၢ်တံးလာအိၣ်ထီၣ်ထူၣ်ဝဲ န့ၣ်ပစံးလာပိာ်လိာ်လီၤ. ပိာ်လိာ်ကွၢ်ဝဲတဘိလာပိာ်ဆၢ ထၢၣ်အသးန့ၣ်တက့ၢ်. ဝဲၣ်မုာ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်အသး ဒီးပိာ် လိာ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပိာ်လိာ်ပၢလီၤ လီၤ. ဒီးပစံးလာပိာ်လိာ်တီၢ်စကိးလီၤ.

၆၃. **ပိာ်လိာ်ချီၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မုာ်ပမၤချီၣ်အနၢၣ်,ပထုချီၣ်အ နၢၣ်လာအခိၣ်တခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပိာ်လိာ်ချီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပုၤ တနီၤနီၤစံးလာပိာ်လိာ်ချီၣ်အခိၣ်လီၤ. ပိာ်လိာ်ချီၣ်ခိၣ်လာ အနၢၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၆၄. **ပိာ်လိာ်ဘုခံ** န့ၣ်မုာ်ပပိာ်ဘုလာအဂံၢ်ခိၣ်တနီၤန့ၣ် သၢကဒိၣ်ခါ ဒီးပမၤဒီးနီၤနီၤဖျံၣ်ခါလာပသးထီၣ်ဘုန့ၣ် ပစံးလာပိာ်လိာ်ဘုခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပိာ်လိာ်ဘု ခံပိာ်လိာ်ဟ့ၣ်ခံလီၤ. ပုၤကညီတနီၤနီၤပိာ်လိာ်ဘုခံဒီးမၤဝဲ ဒီးနီၤနီၤဖျံၣ်ခါလီၤ.

၆၅. **ပိလိမာန်** နှင့်မူပတ်သပွဲပသး ဒီးပမာန်န့ပတ် ဘံဉ်လီၤဘဉ်ဒး ဒီးပစံးလာပိလိမာန်လီၤ. ပဘါကစၢ် ယွၤန့တုၤပဆးလီၤပခိဉ် ဒီးပပိလိမာန်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဆးလီၤခိဉ်ပိလိမာန်လီၤ.

၆၆. **ပိသန့** နှင့်မူပတ်တစုတၢ် ဒီးပပတ်တၢ်ထီဉ်ဒီး တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလာပိသန့လီၤ. ပိသန့ထီဉ်ကု ဒီးသ့ဉ်န့တက့ၢ်. ဒီးပုၤကညီမူပိသန့ထီဉ်အသးဒီး ဟံဉ်ထူဉ်မူဂ့ၤ, ဒီးသ့ဉ်မူဂ့ၤ ဒီးပစံးလာပိသန့စကိး လီၤ. ပုၤတဂၤဆၢထီဉ် ဒီးပိသန့အသးလာသ့ဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိသန့ပိသန့လီၤ. ပိသပၤ (ကွၢ် ၂)

၆၇. **ပိသယီ** နှင့်မူပိတကလုာ်အလုာ်လီၤကလၢ သယီဒီးပကိးလာပိသယီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပိ တၢ်ပိသယီလီၤ. ပိသယီန့အတၢ်နၢမူဝဲလီၤ. ဒီးဖိဝဲ သဉ်ဝဲလၢအဂံၢ်လီၤ.

၆၈. **ပိအံ** နှင့်မူပုၤကညီဟးလၢပဟံဉ်ကဲဒီးပစံးလာ ပိအံလီၤ. ပုၤတဂၤပိအံလၢပုၤကအဟံဉ်ကဲသမိး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိအံပိအံယီလီၤ.

၆၉. **ပိအိဉ်** နှင့်မူပိတကလုာ်လၢပအိဉ်အသုဉ်ဆံဉ် ဆၢဝဲန့ပကိးလာပိအိဉ်လီၤ. ပိအိဉ်န့သဉ်ဝဲလၢအ ဂံၢ်ဒီးအချံဉ်မံးအံးအသိးလီၤ. ဒီးပအိဉ်အသုဉ်မံဆံဉ် ဆၢဝဲဒီးပမၤအိဉ်အသုဉ်န့လၢတၢ်ဒီးလီၤ. ဒီးပကျိးအိဉ် ကပိအိဉ်အသုဉ်န့လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပိအိဉ်ပိ အိဉ်လီၤ. ပိအိဉ်မံး (ကွၢ် ၆)

၇၀. **ပိမိယာ်မိ** နှင့်မူပကိးပိဒီးအဆိလၢပိမိယာ် မိလီၤ. ပိမိယာ်မိစံးဝဲဒဉ်.

၇၁. **ကပိ** နှင့်မူတၢ်ကမဲာ်ဘဉ်စၢၤန့ပစံးလာကပိ လီၤ. ဝဉ်န့အိဉ်ဒီးကပိ, ထံပိန့အိဉ်ဒီးကပိလီၤ. ဝဉ်အကလုာ်ကလုာ်န့အိဉ်ဒီးကပိလီၤ. ဝဉ်န့တနီၤ နီၤကပိထီ. တနီၤနီၤကပိဖုဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢကပိကဟံလီၤ.

၇၂. **ကပိလီ** နှင့်မူသ့ဉ်အဖးဖိဝဲဒီးလီၤအိဉ်ဆၢ ထၢဝဲန့ပစံးလာသ့ဉ်ကပိလီလီၤ. လံဉ်တဒုအိဉ်လၢ သ့ဉ်ကပိလီလီၤ. တၢ်အုးတၢ်သ့ဉ်စံဉ်လၢသ့ဉ်ကပိခံ ကပိလီလီၤ. လံဉ်စံဉ်လၢဝဉ်ကပိလီစကိးလီၤ.

၇၃. **ကပိလီ** နှင့်မူတၢ်ဖးဖိန့ပစံးလာတၢ်ကပိလီ လီၤ. ထီဉ်ယူၤလၢတၢ်ကပိလီစံးဝဲဒဉ်. ဒီးပစံးလာတၢ် ကပိခံတၢ်ကပိလီစကိးလီၤ. တၢ်ထီဉ်ထီဉ်ဒီးသ့ဉ် ကပိလီန့ပစံးလာတၢ်ကပိလီလီၤ. ထီဉ်မိလံဉ် မိယူၤလၢတၢ်ပိလီန့လီၤ.

၇၄. **ကပိကသူ** နှင့်မူပဖိအိဉ်ကသူဒီးကိဉ်ကမူဒီး ပစံးလာကပိအိဉ်ကသူလီၤ. ကပိကသူဒီးကိဉ်ကမူ

လီၤ. ပမူဖိကျိဉ်ကျဲတၢ်ညဉ်ဒီးအံသဉ် ဒီးသဒိဉ်အုဉ်ဒီး မိၤဟဲသဉ် ဒီးကိဉ်ကမူဒီးမူပကပိကသူလီၤ. ဒီးပစံး လၢကသူကပိစကိးလီၤ.

၇၅. **ကပိပိ** နှင့်မူကၢ်သဝးကွံာ် ဒီးပစံးလာကၢ်ပိ လီၤ. ပယိၤကဲာ်ကၢ်ပိတလိဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၇၆. **ကပိကွံာ်ပိကွံာ်** နှင့်မူတၢ်လၢသဝးကွံာ်ဝဲန့ပစံး ဒီးအဆိလၢကၢ်ကွံာ်ပိကွံာ်လီၤ. သပၤတဖျၢဉ်ဘဉ်ဒီး ဒီးအခိဉ်ကၢ်ကွံာ်ပိကွံာ်ဝဲလီၤ.

၇၇. **ကျိဉ်ပိ** နှင့်မူစုဝါအဆိလီၤ. ဒီးထီဉ်စုန့ပကိး ဒီးအဆိလၢကျိဉ်ပိစုဝါလီၤ. ကျိဉ်ပိစုဝါစံးဝဲဒဉ်. ပုၤ တဂၤမၤကျိဉ်ပိစုဝါတန့ဘဉ်.

၇၈. **ကျိဉ်ပိ** နှင့်မူတၢ်လၢပုၤကညီပိဝဲတကလုာ်သိဉ် ဒီးနီဉ်တိဉ်ကျိဉ်အသိးဒီးပုၤကညီစံးလာကျိဉ်ပိလီၤ. ဒီး တနီၤနီၤစံးလာကျိဉ်လီၤ. ကျိဉ်ပိန့လီၤကလၢဒၢတ စံးစံးဒီးအယီၤဒုဖုဉ်န့ဒၢတက့ၢ် ဒီးမူဝဲလၢတၢ်ဒီးဖျၢဉ်ညါ လီၤ. ဒီးပသးပုၤလၢပျၢၤကိးလၢကျိဉ်ပိလီၤ.

တၢ်တနီၤစုမုာ်ခံး လီၤမၤကျိဉ်ပိလၢအမုာ်

၇၉. **ခံပိသဘျီ** နှင့်မူပမၤတၢ်ဝဲ ဒီးဟးဂီၤကွံာ်ဒီးပမၤ ကဒီးတစုန့ပစံးလာခံပိသဘျီလီၤ. ဒီးပုၤကမဲန့မါ န့ၤဝဲခံဆိန့ပစံးလာမုာ်ခံပိသဘျီစကိးလီၤ. စမၤ တၢ်တုၤဝဲဒီးဟးဂီၤဝဲန့စမၤက့ၤခံသဘျီတသ့ဘဉ်. စကွံာ် တုၤကွံာ်လီၤ.တၢ်လၢပန့ပမၤခံပိသဘျီန့တဘဉ်လၢ ဘဉ်ပသးဒီးတဘျီယီတဂၤယီအသိးန့ဘဉ်.

၈၀. **ဂုဉ်ပိ** နှင့်မူဂုဉ်ပၤအဆိလီၤ. ဒီးမူတလၢကပၤန့ဉ် ပစံး ဒီးအဆိလၢဂုဉ်ပိဂုဉ်ပၤလီၤ. နက့ၢ်ကၢ်ဂုဉ်ပိဂုဉ် ပၤန့သ့ဉ်ဖးဝဲထီဉ်စကိးတပူၤပူၤမၤ.

၈၁. **ညဉ်ပိ** နှင့်မူပညဉ်သဝးန့ပစံးလာညဉ်ပိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးကၢ်ညဉ်ပိလီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်သ အိဉ်အုဉ်ဒီးအဖဲးကၢ်ညဉ်ပိမးဝဲလီၤ.

၈၂. **တပိ** နှင့်မူပန့ဂီၤဖဲးအကိဉ်ဘုန့ပုၤတနီၤနီၤစံး လၢတပိလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာတပိလီၤ. ပန့တဒု ဘိဉ်ဝဲဒီးတပိဒိဉ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပိတဟံ လီၤ.

၈၃. **တပိ** နှင့်မူပိတဘိန့ပစံးလာပိတပိလီၤ. မၤ န့ၤယၤလၢပိတပိတက့ၢ်.

၈၄. **တၢ်ပိ** နှင့်မူဝဉ်ဖိတဘိထဲခိဉ်မုာ်ဒိဉ်မုာ်ဂ့ၤ, ထဲစု မုာ်ဒိဉ်မုာ်ဂ့ၤ အိဉ်တချံ ဒီးပဘျးသူထီဉ်ဆုမိယာ်မိလၢ အလီၤလၢသကံးခိဉ်အဖိလၢလၢဖုဉ်ကပူၤအသးလၢန့ဉ် ပစံးလာတပိလီၤ. ပိမုဉ်မုာ်ဆဲးစၢ် ဒီးဆူဉ်အနီဉ်န့ဉ် ဘျးသူထီဉ်ဝဲလၢတၢ်ပိအလီၤန့လီၤ. ဒီးပစံးလာတၢ် ပိဘိဒီးမဲးတၢ်ဘိစကိးလီၤ. ဘျးသူထီဉ်ဖိသ့သ့လၢ တၢ်ပိလီတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ပိတၢ်တြၢ

လီ။

၈၅. **တံဖိ** နှုတ်မုတ်ဘူဝံလံပတိလီမဲးလိဝံလံအဖိ ခိန်နှုတ်ပစံးလံပတိလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံတံပတိ တံပတိလီ။ ပမာဟံခိန်နှုတ်ပတိလီမဲးလိလံတံပတိအဖိ ခိန်နှုတ်လီ။

၈၆. **တံတံဖိ** နှုတ်မုတ်တံတံပတိအဆိလီ။ ဒီးမုတ်တံ အိန်အါဝဲသကုဆေးဒေးနှုတ်လီ။ လံအိန်တံတံပတိတံ တံပတိသုတ်အိန်တံတံပတိတံပတိသကုဆေးဒေးလီ။ ပုကညိတဖှ်အါဝဲဒီးအိန်ဝဲတံတံပတိတံတံပတိလီ။

၈၇. **ထံဖိ** နှုတ်မုတ်ထံးတကလုတ်အလုတ်ဒ်တပိအ သံးဒီးအဘိနှုတ်အထံဆာဝဲ ဒီးပကိးလံထံပတိလီ။ ထံ ပိန်နှုတ်အိန်ဒီးအကပိန် ဒီးအကမိန်ဒီးအထံအိန်လံအ ညုတ်ကျိလီ။ ထံပိန်ထံသဲးနှုတ်ပုကညိသုတ်ဝဲလီ။

၈၈. **ထိန်ဖိ** နှုတ်မုတ်ထိန်တကလုတ်ထံခိန်မုတ်ဒ် ဒီးမုတ် စိန်လီဒီးမာဝးအမိန်ဒီးပကိးလံထိန်ပိန်မိန်လီ။ ထိန် ပိန်မိန်နှုတ်အသးခါပုကဘိဝဲလီ။

၈၉. **ဟံဖိ** နှုတ်မုတ်ကသံပတိအဆိလီ။ ဒီးမုတ်သုတ်ဂံဝံစာ လံပမာဘျါတံဆုတ်ဆါနှုတ်လီ။ ကသံပဟံပိန်စံးဝဲဒ်။

၉၀. **မာဖိ** နှုတ်မုတ်ပမာသဝးပမာကံသပာအခိန်ဒီးပစံး လံမာပိန်လီ။ ပုတကမာပိန်သပာခိန်လီ။ ဒီးပစံး လံမာပိန်ကွံစကိးလီ။

၉၁. **မုတ်ဖိ** နှုတ်မုတ်မုတ်ပတိအဆိလီ။ ဒီးမုတ်မုတ်အကပတိဆု ဆုကဆိတခိန်နှုတ်လီ။ ဆုကဆိအိန်လံမုတ်ပိန်မုတ်ပတိ တခိန်လီ။

၉၂. **မိန်ဖိ** နှုတ်မုတ်ပုကညိဟံသပာအသးလံပျံ တံနှုတ်ပစံးလံမိန်ပိန်လီသးလီ။ ပုတကပျံအပာဒီး အမိန်လံသးလီ။ ပုအပာမုတ်အလီ ဒီးအမိန်ပိန်လီ အသးဝဲအပာမိန်ညါနှုတ်လီ။ ဒီးပစံးလံမိန်ပိန်အ သးစကိးလီ။

၉၃. **လီဖိ** နှုတ်မုတ်ပိန်လီပမိန်နှုတ်ပစံးလံပမိန်လီပိန် လီ။ ဒီးမုတ်ပဟံသပာပသးဒီးပဘိန်လီပမိန်တစံးစံးနှုတ် ပစံးလံမိန်လီပိန်လီ။ ဒီးပစံးလံပမိန်လီပိန်လီအ သးစကိးလီ။ ပုလံအနုတဖှ်နှုတ်မုတ်ဘုတ်ကိတ်ခဲ နှုတ်သကုအမိန်တလီပိန်မး။

၁. **ပိုး** နှုတ်မုတ်ပတိပုကအခိန်လံခိန်တံဒီးပစံးလံပိုး လီ။ ပုတကပိုးပုကအခိန်လံခိန်တံလီ။ ပိုးခိန်လံ ခိန်ထံးဘိလီ။

၂. **ပိုးလီ** နှုတ်မုတ်ပုကလီပပျံလံကသံပ ဒီးပစံးလံ ပိုးလီပပျံလီ။ ပပျံမုတ်ဆါဒီးပိုးလီလံကလီသ ခဲဒီးသုတ်ဂံလီ။

၃. **ပိုးပန်** နှုတ်မုတ်ပတိပန်နှုတ်မုတ်ပစံးလံပိုးပန်လီ။ ပုတကလံပိုးကုပန်လံပုကမိန်တံစံးဝဲဒ်။ ဟံပိုးလီ

ကုပန်ဆုတ်ပုလီ။

၄. **မိုးပိုး** နှုတ်မုတ်ပုဆံးမာဟံမာဘျးအသးဒီးပစံးလံမိုး ပိုးလီ။ ပုတကမိုးပိုးနးသမီး ဒီးပစံးဒီးအဆိလံမိုးပိုး စးပးလီ။

၅. **မိုးပိုး** နှုတ်မုတ်ပတိတံနှုတ်လံခိန်မိုးပိုးဒီးပစံးလံမိုးပိုး လီ။ ပုတကမိုးပိုးတံလံခိန်မိုးပိုးလီ။

၆. **တပိုး** နှုတ်မုတ်တသုတ်အကုနှုတ်ပစံးလံတသုတ်တပိုး လီ။ တသုတ်အကုမုတ်အိန်တကုဒီးပစံးလံတပိုးလီ။ တပိုးခံပိုးစံးဝဲဒ်လီ။ သဲးသုတ်တပိုးစံးဝဲဒ်။

၇. **တပိုးဒီး** နှုတ်မုတ်ပဟံဖိတံတပုလံတဖှ်ဒ်ဒီးပစံး လံတပိုးဒီးလီ။ ဟံဖိကုမာမိန်မိန်မိန်တပိုးဒီးတ ကု။ ပုတဖှ်ဆုတ်နီအိန်ဖိတပိုးဒီးစံးဝဲဒ်။ ထီရီ တံအိန်ဖိနှုတ်ပစံးလံအိန်ဖိတပိုးဒီးလီ။ ဒီးပစံးဒီး အဆိလံတပိုးဒ်တပိုးဒီးလီ။ ဒီးပုတနီနီစံးလံသ ပိုးဒီးလီ။

၈. **တလးပိုး** နှုတ်မုတ်လံလံပကံတံတကလုတ်နှုတ်ပကိး လံတလးပိုးလီ။ ဒီးပုတနီနီကိးလံလံဆိသံလီ။ ဒီးပကိးလံတလးပိုးစကိးလီ။ တလးမုတ်မာပန်တံ ကဒီးဆဲးဝဲဒီးတလးပိုးလီ။

စီဟဲဆဲးတလးပိုး

သိကစာစံးဝဲဒ်လိာ်

၉. **တလးပိုး** နှုတ်မုတ်ဆုတ်နီနှုတ်မာသးဒ်ဖျာဝဲသးဒီး ပစံးလံမာသးတလးပိုးလီ။ တသုတ်ဆုတ်နီတလးပိုး လံသုတ်ခဲ။ ပုတကဆုတ်နီတလးပိုးလံသုတ်ဖူခိန်လီ။ ပုကညိမုတ်ဂု၊ တံဖိတံလံမုတ်ဂု၊ မုတ်ဆုတ်နီတစံးခိန် ဒီးဘိန်လံအသးနှုတ်ပစံးလံတလးပိုးလီ။ ပုတဖှ် သါကကျိန် နှုတ်မုတ်ဂိအသးနှုတ်ဆုတ်နီဝဲတလးပိုးတ လးပိုးတလးပိုးလီ။

၁၀. **တိန်ပိုး** နှုတ်မုတ်ထိန်စိလံတံပတိခိန်နှုတ်ပစံးလံ တိန်ပိုးလီ။ ဟိန်ခိန်မုတ်ထိန်စိဒီးပကိးလံတိန်ပိုးလီ။ ဒီးပစံးလံတံတိန်ပိုးစကိးလီ။ ဒီးပကိးလံခိန်လံတိ ခါအနီဘုတ်စကိးလီ။ ပုတကလံလံဆုတ်နီလံတံ တိန်ပိုးခိန်လီ။ တိန်ပိုးနှုတ်မုတ်ထိန်စိဖိဘျာဝဲအသး လီ။ သုတ်တိန်ပိုး (ကွံ ၁၂)

၁၁. **လီပိုး** နှုတ်မုတ်သုတ်ခါဝံခါလီတံနှုတ်ပုတနီနီ စံးလံလီပိုးလီ။ ပယုယာ်ကျိမုတ်တကျါဘျာ ဒီးလီ ပိုးဝဲလီ။ ပယုထိန်တံတံမုတ်တကျါဘျာ ဒီးလီပိုးဝဲစ ကိးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလံလီပိုးလီပးလီ။

၁၂. **သုတ်တိန်ပိုး** နှုတ်မုတ်သုတ်ထိန်ထိန်တကရံလံပျံသး ကံပု ဒီးပစံးလံသုတ်တိန်ပိုးလီ။ ပု တကလံ တံ တံကံအသး ဒီးလံအိန်ကဒုလံသုတ်တိန်ပိုးအကျိ လီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလံသုတ်တိန်ပိုးသုတ်တိန်ပိုးလီ။

သမီးဒီး (ကွာ် ၇)

၁၃. **အပီး** နှုတ်မုၢ်ပုၤကညိကယၢကယဲ, အယၢအယီၢ်
နှုတ်ပစံးလၢအပီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအပီးအလီ
လီၤ. ပုၤကညိတုၤအိၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ်ပုၤတဂၤ ဒီးအပီးဒ်
ဝဲန့ၣ်ပုၤကတမၤန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်. အကစၢ်မၤဒ်ဝဲလီၤ.
တုၤပအိၣ်ဒီးပမၤဒီးအပီးဒ်ပဝဲန့ၣ်ပမၤဒ်ပဝဲလီၤ. ပမၤ
ပဟံၣ်တမၤန့ၣ်လၢဘၣ်ပုၤဘၣ်လီၤ. အပီးဒ်ပဝဲန့ၣ်ထီ
ရီၤတၢ်လၢပစုးကုစုးကါ, ပကူပသီး, ပယဲၣ်ပက့ၣ်, ပတၢ်
လၢပမၤဒ်ပဝဲထီရီၤတမံၤဒီးမုၢ်အပီးဒ်ပဝဲလီၤ.

၁၄. **ပီးထီၣ်** နှုတ်မုၢ်ပအိးထီၣ်တရီၤ ဒီးပစံးလၢပီးထီၣ်
လီၤ. ဒီးပအိးထီၣ်တလီၤခိၣ်မုၢ်ဂုၤ, ပအိးထီၣ်တရီၤမုၢ်
ဂုၤ, ပစံးလၢပီးထီၣ်လီၤ. ပီးထီၣ်န့ၣ်ယၢလၢတရီၤတက့ၢ်.

၁၅. **ပီး** နှုတ်မုၢ်ပုၤအထၢၣ်လၢပဟၢဘၣ်ညၣ်လၢအသၣ်
ကျါန့ၣ်ပစံးလၢပုၤပိၣ်လီၤ. ပုၤကညိစၢထီၣ်ပုၤပိၣ်န့ၣ်မုၢ်
မၤပုၤထၢၣ် ဒီးပစံးလၢစၢထီၣ်ပုၤပိၣ်လီၤ. ပုၤပိၣ်မုၢ်တ
အိၣ်ဘၣ် ဒီးပုၤဘၣ်ညၣ်ပထုးထီၣ် ဒီးညၣ်ယုၢ်ထီၣ်ကွံာ်
လၢပုၤပုၤလီၤ.

၁၆. **ပိၣ်တၢ်တဲတၢ်** နှုတ်မုၢ်ပစံးတဲတဲလီၤတၢ် ဒီးပုၤတနီၤ
နီၤစံးလၢပိၣ်တၢ်တဲတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤအတၢ်ပိၣ်တၢ်တဲ
န့ၣ်စန့ၣ်ယဲလီၤ.

၁၇. **ပိၣ်တု** နှုတ်မုၢ်တြးအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤကညိအသးခု
ဒီးတြးဝဲလၢအကလုာ်ယဲကအးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤကူာ်
သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တထံးကံးဒီး တြးပိၣ်တုမးဝဲလီၤ.

၁၈. **ပိၣ်လကိၣ်** နှုတ်မုၢ်တၢ်အၢလၢပုၤတကလုာ်န့ၣ်အ
က့ၢ်အဂီၢ်လီၤကံးလၢပုၤကညိ ဒီးအမဲာ်အိၣ်လၢအခိၣ်စၢၢ်
ဆၢအနီၤဒုန့ၣ်တတိၣ်စီၤဒီးပစံးလၢပိၣ်လကိၣ်လီၤ. ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢပိၣ်လကိၣ်ပုၤလကိၣ်လီၤ.

၁၉. **ပိၣ်လံၣ်ပိၣ်လံၣ်** နှုတ်မုၢ်တၢ်သၣ်ဖျၢၣ်ဝဲဒီးထီၣ်ဖိ
လၢထံအဖိခိၣ် ဒီးဝးယၢ်ခိၣ်ယၢ်ခိၣ် ဒီးပစံးလၢမၤသးပိၣ်
လံၣ်ပိၣ်လံၣ်လီၤ. ယီၤသၣ်ထီၣ်ဖိလၢထံဖဲခိၣ်ပိၣ်လံၣ်
ပိၣ်လံၣ်လီၤ.

၂၀. **ပိၣ်လီၤတဲလီၤ** နှုတ်မုၢ်ပစံးတဲတဲလီၤကစၢ်ယုၤအ
ကလုာ်အကထါန့ၣ်ပစံးလၢပိၣ်လီၤတဲလီၤလီၤ. ဒီးပုၤ
တနီၤနီၤစံးလၢပိၣ်လီၤတဲလီၤလီၤ. ကစၢ်ယုၤအကလုာ်
အကထါန့ၣ်အိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤန့ၣ်ပိၣ်လီၤတဲလီၤ
ပုၤလၢတနီၤဟူဒီးဘၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၂၁. **ကနဲပိၣ်** ဒီးကးဒိၣ်ပိၣ်န့ၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စတနံၢ်
ဟူဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၂၂. **ခုစံၣ်ပိၣ်** နှုတ်မုၢ်ခုတကလုာ်န့ၣ်ကံးဆဲးတပိၣ်အသး
လၢအဘိတဖျၢၣ်တဖျၢၣ် ဒီးပကိးလၢခုစံၣ်ပိၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်
ခုန့ၣ်စၢတကလုာ်လီၤ. စံၣ်ပိၣ်လီၤ ကွၢ်.

၂၃. **စံၣ်ပိၣ်** နှုတ်မုၢ်ခိၣ်ဖျၢၣ်ကံးတဖျၢၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီး

ပစံးလၢစံၣ်ပိၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပုၤဆါဝဲန့ၣ်အိၣ်
ဒီးစံၣ်ပိၣ်တနီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစံၣ်ပိၣ်စံၣ်ဟ့
လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးတပိၣ်စကိးလီၤ.

၂၄. **စံၣ်ပိၣ်လီ** နှုတ်မုၢ်ထံသပျံာ်ထီၣ်လၢအဖျၢၣ်ဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ပ
စံးလၢထံစံၣ်ပိၣ်လီထီၣ်လီၤ. ထံစံၣ်ပိၣ်လီထီၣ်လၢထံ
လၢဒီးမၤသးဒ်ကလၢထီၣ်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢထံ
စံၣ်ပိၣ်လီလီၤ.

၂၅. **ဆဲးတပိၣ်** နှုတ်မုၢ်ခဲစံၣ်ပိၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ကံး
ယုၤလၢအဖျၢၣ်ဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆဲးတပိၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျၢၣ်
ကံးဆဲးတပိၣ်အသးတဖျၢၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျၢၣ်ကံး
ဆဲးတပိၣ်ဆဲးတပိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **ဆီဒိၣ်ပိၣ်လီ** နှုတ်မုၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဖျၢၣ်တြးဒ်နီၣ်
သိး ဒီးအသၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢအသၣ်ဖဲဒ်အိၣ်ပုၤဖျၢၣ်သလၢၣ်
ဒီးပကိးလၢဆီဒိၣ်ပိၣ်လီလီၤ. ဆီဒိၣ်ပိၣ်လီန့ၣ်အသၣ်
ဖဲဒ်မၤသးကဖိလီၤ ဒီးအသၣ်အဖဲဒ်ကဖိလီၤအဆိပုၤန့ၣ်အ
သၣ်အိၣ်ဒီးတဖျၢၣ်ဖျၢၣ်တလၢၣ်ထဲစုဆၣ်နီၣ်စုၤ ဒီးအချံ
လၢအသၣ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်အိၣ်ပုၤန့ၣ်မၤသးဒ်သကီၤချံသိး
ဒီးပကိးလၢဆီဒိၣ်ပိၣ်လီလီၤ. ဆီဒိၣ်ပိၣ်လီသၣ်န့ၣ်ပ
အိၣ်ဆၣ်ဆါဝဲလီၤ. ဆီဒိၣ်ပိၣ်တၢ်ဆီဒိၣ်ပိၣ်လီစံးဝဲဒၣ်.

၂၇. **တပိၣ်** နှုတ်မုၢ်ပမၤတၢ်ထံခိၣ်လၢကပံာ် ဒီးပစံးလၢ
တပိၣ်လီၤ. တပိၣ်တၢ်ထံကျါလၢတပိၣ်ဒီးထံယုၤတသ့
ဘၣ် ဒီးထံသအၢၣ်ဝဲကဲထီၣ်လၢကွံာ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤစံး
လၢကပိၣ်လီၤ. တပိၣ်တပိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢသပိၣ်
စကိးလီၤ. ဆဲးတပိၣ် (ကွၢ် ၁၁)

၂၈. **တၢ်ပိၣ်တၢ်တဲ** နှုတ်မုၢ်တၢ်စံၣ်တဲတဲလီၤကစၢ်ယုၤအ
ကလုာ်အကထါလီၤ. ပုၤကညိတၢ်ပိၣ်တၢ်တဲလၢတဲလီၤ
ကစၢ်ယုၤအကလုာ်အကထါန့ၣ်လီၤ.

၂၉. **သပိၣ်ထံ** နှုတ်မုၢ်ပတီၤတၢ်ထံခိၣ်လၢကပံာ် ဒီးသ့ၣ်
လၢပတီၤသအၢၣ်ထံန့ၣ်ပစံးလၢသပိၣ်ထံလီၤ. ဒီးပုၤတ
နီၤနီၤစံးလၢတပိၣ်ထံ. ဒီးကပိၣ်ထံလီၤ. ပမုၢ်အဲၣ်ဒီးထံ
ကဲထီၣ်လၢကွံာ်ဒီးပသပိၣ်တၢ်ထံအကျါလီၤ.

၃၀. **အိပိၣ်** နှုတ်မုၢ်ဆုခိယၣ်ခိယၣ်လၢပကူလၢပဖဲတၢ်မၤတၢ်
န့ၣ် ပစံးလၢအိပိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအိပိၣ်အိ
ပိၣ်လီၤ. အိပိၣ်န့ၣ်မုၢ်ဆုလီၢ်လံာ်ယၢ်လီၢ်လံာ်အလုၢ်အ
ခိလၢပုၤကူကလံာ်အသးလၢဖဲတၢ်မၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအိ
ပိၣ်လီၤ. အိပိၣ်အိထဲစံးဝဲဒၣ်

၃၁. **ပိၤ** နှုတ်မုၢ်ဝဲမုၢ်ဂုၤ, ဘုမုၢ်ဂုၤ, ထီရီၤတၢ်ထံးလၢက
အိဝဲ ဒီးကံးအဆၢတလီၤဘီၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပိၣ်လီၤ.
ဒီးပစံးလၢကံးပိၤစကိးလီၤ. ဝဲတဘိကလံာ်အူ ဒီးပိၤဝဲ
လီၤ. ဘုန့ၣ်ပမုၢ်တုၣ်ဒီးပိၤဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်ထံးလၢပိၣ်ဝဲန့ၣ်
ကံးအဆၢမုၢ်တလီၤဘီၣ်ဘၣ်ဒီးပိၤဝဲစကိးလီၤ.

၃၂. **ပိၤ** နှုတ်မုၢ်ပဝံာ်သကံးဆီၣ်မုၢ်ဂုၤ, ဂုၢ်မုၢ်ဂုၤ, ဒ်ပမၤကကဲ

ပိကျး

ထိုင်လာပျံးဒီးပစံးလာပိလီ။ ပိပျံးပိဆိုင်၊ ပိဂုဂိ ပျံးပကမပျံးတကွ၊ နပိဂုဂိတဘိနသါမနုလဲ၊ စ ပိဂုဂိတဘိအံမုစကမပျံးလီ၊ နပိသကံဆိုင်နနကမပျံး၊ စပိဆိုင်တဘိမုစကပိတုကထိုင်လာ ပျံးလီ၊ ပုတဂပိပျံးတဘိထီသမိ၊ ပိနနအဆိမုပလီ၊ ပုတဂပိပျံးပျံးစံးဝဲဒင်၊ ပိနနပမဒီး“က”ဒီး“တ”ဒီး“သ”လီ၊ ကပိ၊ တပိ၊ သပိ စံးဝဲ ဒင်၊

၂.ပိကျး နှုမုပုနါလပျံးတကမုပိလအပိမုဒီး သူဝဲဒ်စံးဝဲပသးအသိး ဒီးပကိးလာပိကျးလီ၊ ဒီးသ ဘျူးကွံပုဂါအဖံးသုဒီးသိးထိုင်ဝဲဒီးအဖံးနနသဘျူး လီဝဲ ဒီးဒုးသိးထိုင်ပုဂါလအဖံးလီ၊ ပိကျးနနအ ဖံးသူ ဒီးကွံပုဂါလအဖံးတဖုနနသဘျူးနနဝဲအ ဖံး ဒီးသိးထိုင်ဝဲဒီးအဖံးနနဘုလီဝဲ ဒီးဒုးသိးထိုင်ပု ဂါလီ၊ ဒီးပုလကကဒီးယုကပုဂါတကတသိးနန ပဒိလီလာပိကျးအုဂုနုပုဂါအဖံးဒီးသိးထိုင်ဝဲလီစံး ဝဲဒင်၊ ဒီးထိုင်စံးဝဲပသးနန ပစံးလာပိကျးကဖုကထိုင် လာစံးဝဲပသးလီ၊ ပသးပုစံးဝဲဒင်၊

၃. ပိကျးပူ.No.62.၆၂. ပစံးတဲမတတဂါလပျံး တဂါအတံဆိုင်ကအိုင်လဒီးအိုင်ဒီးအကုအပုလီ၊ ဒီးမုလအဖိုင်သုဒ်ခါဒီးလီ၊ လဲဟဒီးထိုင်နနဒီးတ ကးလုပုပုကညီအမုကနီတဂါလီ၊ ဒီးတလပိ မုနနဒိုင်တံအကုအဂါဂုမးလီ၊ အဝဲဒင်နနဒိုင်တံ အကုအဂါဂုမးစုကိးလီ၊ သါဘင်ပိမုနန ဒီးဂါ ပျံးဝဲလာသါကအိုင်ယု ဒီးပိမုနနကြူးကြူးနန လီ၊ ဒီးတလဒီးတကါအလံပမုကနီတဂါနနမု အသုဝဲ ဒီးဒီးတကါသုတအိုင်ကွံပိခါနနတဂါအံ မာဝဲသုလီ၊ ပိခါဂါလီဒီးအါနနသါဘင်ဆာဝဲဒီးအိုင် ပိခါနနလီ၊ အိုင်ပိခါနနဝဲဒီးဘူးထိုင်ဒီးအဖံအဖုဒီး တကါနနကဟဲကုဒီးသမုလံလုလံသမုလံလံပိခါ နနဒီးကထိုင်လာချးပိတဘုလီ၊ ဒီးဝဲတြိုင်ဘာယာ ဝဲလာအခိုင်ဘိုင်လံလီ၊ အဖံဒီးအဖုဒီးတကါနနဟဲ ကုတုဒီးစံးဝဲဒင်၊ လံဇာ၊ တနုပသီသိုင်ကလဲ၊ မု ပသီဟဲမဆါတဖုဖုဒီးအလံစံးဆာအါ၊ ပုတဟဲဘင် နီတပုဘင်ဖံးဖုဒီး၊ ယံယံဒီးချးပိလအခိုင်နန လီတံသကုကလံဒီးအဖံဟဲထိုင်အဖံယုကျီးဒီး လီတံကုလအဖံခပု၊ အဖုဟဲထိုင်အဖုယုကျီးဒီး လီတံကုလအခပုယုယံယံယံယံဒီးအ လံစံးအါဖံဒီးဖုဒီး၊ မးစဝါလီ၊ သုယုတံနနဘင်အါ ဘင်သီ၊ နသလုနကွဲထါလံလံ၊ ပုတံနနဒီးတ ကါလီ၊ တုနုတပဟာ ဒီးအဖံ ဒီးအဖုဒီးတကါနန တယုလာဘင်လီ၊ တုမုအနနတဖုဒီးချးပိနနက

ပိ

ထိုင်ကုလပုကညီလီ၊ အိုင်ဝဲတယံတမိဘင်ဒီးဟဲ ကုယုအမါနနလီ၊ အမါနနအဖံမလီအါ၊ လံဇာ၊ နကုအိုင်လပုအသိးနနမုဘင်တံတကါဘင်တ နါဒီးယါထိုင်ကံဖံဒီးဖုအမံနန၊ ဖံဒီးဖုကလဲအိုင်ကွံ ဒင်အါတကု၊ မတတဂါပိမုနနအဝါကုကိးအါ ဒီးကုပိအဝါအခံလီ၊ ကုတုထံဆင်ပုဒီးအဝါဟ် လီတံအါလီ၊ အဝါဟ်လီတံအါနနအဝါဟ်ထိုင် အါလထံဆင်ပုအခိုင်ဒီးသမိးတထံးအခံလီ၊ အဝါမ လီဟ်အါအိုင်ဟဲအါတကု၊ စကမနကုဟဲအိုင် ကုဒင်နလီ၊ အဝါမလီအါနနဝဲဒီးအဝါကု ထိုင်ဆုဟ်လီ၊ အိုင်အိုင်ဝဲလာသမိးခံထံဆင်ပုအ ခိုင်ဒီးနနဒီးအဝါအကုပိမုပိကျးတဂါနနဟဲဒင် အိထံတကျလီ၊ ဟဲလီဒင်အိထံနနအကစါမလီ အါပိကျးဇာ၊ ဟဲကုကိးထိုင်ကုဒီးနကစါမုနနအိုင် လာ ထံဆင်ပုနနတကု၊ တံလအတတဂါအကုပိမုပိ ကျးတဂါနနတဂါဘင်၊ မအသးမုးပျံးပျံးဒီးအန ကွံမးလီ၊ ဒီးတနုတနုနနအကစါတံအါသစုသ စုလီ၊ လဲဒင်အိထံနနကွံလီထံတံပုဒီးထိုင်လီ လအကစါအမါဒီးတကါအလံအကဒုအိုင်ပျံလထံ တံပုနနဒီးဆိကမိဝဲဒင်၊ စဂုတဲဒ်အံနနဒီးပု စံးယါလအတဂါဘင်မုအဘင်မနုလဲ၊ ဆိကမိတံ နနဒီးကွံလီတံကဒုလထံတံပုနနလီတံလီ ဆဲးဒီးဝဲဘင်ဝဲလာအကဒုဒင်ဝဲဒီးမလီထိုင်အထါ ခိုင်ဒီးမထါတယုစံးဝဲဒင်၊

စံးမုကံပိကျးတဂါ ပိကျးကပိလီလအစ
စံးမုကံပိကျးတဝါပိကျးကပိလအထံလံ
တုကုကုကု

စံးဝဲဒင်ဒီးဆဲးထုထံတံပိအခံဒီးထံတံပိအ ခံလီသပိကွံဝဲလီ၊ မာဝဲနနယံယံဒီးထံတံဆင် ပိလကဲဝဲလီ၊ တုမုအနနတဖုဒီးအကစါမနုအါ လထံတံတံဖံးတသါလီ၊ တုနုတပဟာဆဲးထုဝဲဒီး အတံတလီသပိလအဘင်၊ ဆဲးထုဝဲယံယံဒီးဒီးတ ကါအလံအကစါအမါနနအိုင်လာသမိးအခံကွံလီဝဲ တံမိနနထိုင်အသး ဒီးနနထိုင်ဝဲတကျလီ၊ ဒီးအက ဒုနုနုပိကျးထိုင်လီလာထံလံဒီးပိကျးဆိကမိ ဝဲလီအသးတကျလီ၊ ဆိကမိဝဲစုစုတံအံကိစ တနုမးနဲစကဒုနုဘင်မနုလဲ၊ တံအံတမုမးစ ကဒုလဲ၊ မုမနုအကဒုတမံလဲ၊ ဆိကမိတံလာ အသးနနဒီးကွံထိုင်တံဆုအခိုင်ထးဒီးထိုင်ထိုင်လာ အကစါအမါဒီးတကါအလံနနလီ၊ တုမုအနနတဖု ဒီးသုဒ်နီထိုင်ကုအသးလာအကစါမလီအါဟဲကု ကိးထိုင်ကုဒီးနကစါမုနနတကုနနလီ၊

ပိကျး

ဒီးကိးထီၣ်ဝဲဒၣ် ခွါနီၣ်ဧ၊ ကွံၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်စသးခိး သၣ်တဖျၢၣ်မိ၊ ဒီးအတၢ်ကွံၣ်လီၤအိၣ်န့ၣ်အိၣ်လီၤ၊ အိၣ် ဝဲထဲးထဲးဝဲဒၣ်ခိးစံးဝဲဒၣ် ခွါနီၣ်ဧ၊ နကွံၣ်လီၤန့ၣ်ပဉ္စတဝ် ဘၣ်ဆံၣ်က၊ စာထီၣ်လၢနခိၣ်သူန့ၣ်ဒီးစဲးလီၤအိၣ်န့ၣ် ယၢတက့ၢ်၊ အတၢ်စဲးလီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်ဒီး ထုးလီၤတၢ်မးအကစၢ်အမၤဒီးတကါအလံၤန့ၣ်ဆူကီၢ် လၢ်ဒုလီၤတုၤန့ၣ်တစုပိကျးန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဒီးတကါအလံၤ အကစၢ်အမၤန့ၣ်ဝံ၊ ဒီးသိးထီၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအလံၤ လီၤ၊ အဖံးဒၣ်န့ၣ်ဘၣ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးသိးထီၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢဒီးတကါလံၤအကစၢ်အမၤန့ၣ်အလံၤလီၤ၊ ဒီးမၤဝဲအ တၢ်ဝံထီၣ်ထံတၢ်ဆၣ်ပိလၢအလံၤန့ၣ် ဒီးအဝဲဒၣ်က့ၢ် ဟံၣ်ဒိၣ်အသးကဖၢဖၢ၊ ကဖၢဖၢလီၤ၊ က့ၢ်ထီၣ်ဆူဟံၣ်ဒီး မၤတီၢ်မၤတီၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ၊ဒီးတကါအလံၤန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဒီး ဘၣ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤဒီးမၤအိၣ်တၢ်န့ၣ်သံကွၢ်ဝဲ၊ မ့ၢ်သုဟံ အလီၤဖဲလဲၣ်၊ မ့ၢ်သံကွၢ်တၢ်န့ၣ်တမံၤမံၤဒီးအဝဲ၊ ဒီးပိ ကျးန့ၣ်အတၢ်စံးအိၣ်၊ မ့ၢ်နမ့ၢ်ပိကျးလီၤလံၤပိကျးသီ လဲၣ်၊ ဒီးအတၢ်တီၢ်အိၣ်လီၤ၊ မ့ၢ်အဂ့ၢ်လဲၣ်၊တၢ်လၢမ တၢတဂၤန့ၣ်အကုၢ်ပိကျးဘၣ်န့ၣ်အမၤဒီးတကါအလံၤ န့ၣ်အဖံးဒီးဝဲဘၣ်က့ၢ်အကုၢ်ပိကျးန့ၣ်လၢဒီးတကါအ လံၤန့ၣ်ဒီးအိၣ်ယုၣ်ဝဲဒီးအကုၢ်ပိကျးန့ၣ်လီၤ၊ ဒီးမၤအၢ အမၤဒီးတကါအလံၤန့ၣ်လီၤ၊ အန့ၣ်တစုဘုဆိခါပဟူ ထီၣ်ဒီးမၤဝဲအလဲၤဟူထီၣ်လီၤ၊ ဒီးတကါအလံၤန့ၣ်လဲၤ အိၣ်လၢခုးဒီးထီၣ်ဖိလဲၣ်ဖိထီၣ်လွံၣ်ထီၣ်ဖုးဟဲအိၣ်သကိး ဒၣ်အိၣ်သ့သ့တနံၤလီၤ၊မၤလိာ်ထီၣ်ဖုးဒီးထီၣ်ဖုးတအိၣ် ဘၣ်အဘုဘၣ်၊ ဒီးတဘၣ်လူၤဘၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ် အတၢ်လၢကြီၢ်ပူၤန့ၣ်သ့သ့တနံၤလီၤ၊အိၣ်အိၣ်ဒီးမၤထီၣ် လွံၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်အသိထံညီထံ လၢအဖံးဒီးတကါအအိၣ် န့ၣ်ဒီးထီၣ်လွံၣ်န့ၣ်လဲၤဝဲလီၤ၊ ထီၣ်လွံၣ်န့ၣ်လဲၤတုၤဒီးဒီး တကါသါကဟဲဒီးအိၣ်လီၤ၊ ဒီးတကါဘၣ်ယိၣ်လၢအ ကယုၤက့ၢ်ခူသ့ၣ်ဘၣ်ဖုး ဒီးဒီးတကါထဲးကွံၣ်အစံးဆု လီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်တုၤအစံးဆုထီၣ်က့ၢ် ဒီးဟံးထီၣ်သိထံညီ ထံအပိလၢဒီးတကါမၤဟံးန့ၣ်ဒီးဟဲယုၤခူသ့ၣ်က့ၢ်ဝဲဆူ အကစၢ်မုၢ် အအိၣ်သလံးကလၢ်လၢဒီးတကါအမဲာ်တ ဧန့ၣ်လီၤ၊ ထီၣ်လွံၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၢ်တုၤဒီးဟ့ၣ်အကစၢ်မုၢ် လၢသိထံညီထံအပိလၢန့ၣ်လီၤ၊ဒီးပကစၢ်မုၢ်သါကစဲထီၣ် အနီၣ်လၢထူဒီးစံးအၢအကစၢ်မုၢ်၊ ကစၢ်ဧ၊တၢ်သၣ်ဝံ၊ စသးန့ၣ်က၊ စထီၣ်လၢလၢထူတဂ့ၢ်၊ စထီၣ်တုၤမးလၢ စသန့ၣ်အံၤလီၤ၊ ဒီးအကစၢ်မုၢ်စထီၣ်အနီၣ်လၢစသန့ၣ် လီၤ၊ ဒီးထီၣ်လွံၣ်အနီၣ်မၤသးဒဲးစသန့ၣ်သသိးလၢယုၢ်က လၢ်တုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ၊တုၤန့ၣ်တစုဒီးတကါအလံၤန့ၣ် လုၣ်က့ၢ်သိထံညီထံလၢထီၣ်လွံၣ်ဟဲက့ၢ်ဟံးန့ၣ်လီၤ၊ ထီၣ်ပိကျးတဘၣ်ဒီးထီၣ်ဆိအသးဒီးတဂ့ၢ်ဘၣ်၊ ပြူး

ပိကျး

လၢ်ခၢ်ဝဲတုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ၊ ထီၣ်လၢအဂ့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ် အဒီးထီၣ်ဘၣ်က့ၢ်အသးလၢခံကတၢ်လီၤ၊ ဒီးဒီးတကါ အလံၤန့ၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၢ်ဒီးအလီၤလၢသိအသးန့ၣ်လီၤ၊ အ ခိၣ်တလိာ်ဂ့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်ကဒီးအလီၤန့ၣ်တစဲးလီၤ၊ အိၣ်လၢ ခုးန့ၣ်ဒီးဘၣ်လီၤ၊ ဘုအခိၣ်ထံးလၢဖုန့ၣ်တီၣ်မးလီၤ၊မ့ၢ် နၢ်သက့ၢ်န့ၣ်ဒီးဘုအသၣ်န့ၣ်ထီၣ်လွံၣ်ထီၣ်ဖုးတအိၣ် ဘၣ်နီတဖျၢၣ်ဘၣ်၊ဒီးဘုယုၢ်လီၤမးပၤအူၣ်ကလၢ်လီၤ၊ တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးပိကျးဟဲကွၢ်ခုးတကျဲလီၤ၊ ဟဲတုၤ ကျဲဟံၣ်ထီၣ် ဒီးကွၢ်ဘု ဒီးဘုဘၣ်လီၤမးလၢယုၢ်ကလၢ် လီၤ၊ တက့ၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်ဘုဘၣ်ဧ၊ မ့ၢ်ဖုးန့ၣ်လီၤ တံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးကဒါအခိၣ်က့ၢ်ခဲဝဲလၢအဝဲလီၤ၊ က့ၢ်ခဲဝဲလၢအဝဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်၊နလဲၤကွၢ်ကွၢ်ပိကျးဟူ ထီၣ်ခဲၣ်၊ ဘုသၣ်တဖျၢၣ်ဧီၢ်တအိၣ်လၢဘုခိၣ်ထံးနဲဘု ဘၣ်၊ အိၣ်ဘၣ်ကလၢ်တယါထီၣ်တယါလံၣ်၊ဒီးမ့ၢ်အ လဲၤဆူလဲၣ်ဆူလဲၣ်န့ၣ်စတထီၣ်ဘၣ်၊ တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစု ဒီးအဝဲတခိကတိၤထီၣ်စံးဝဲဒၣ်၊ ပိကျးအံၤစမၤအလူၤ ထီၣ်တနံၣ်နံၣ်ဒုးအိၣ်ကွံၣ်ထီၣ်အဘု၊ ခံနံၣ်နံၣ်ဒုးအိၣ် ကွံၣ်ထီၣ်အဘု၊ မ့ၢ်အအံၤတစုအံၤစကလဲၤတီၢ်သံကွံၣ် တုၤလီၤန့ၣ်၊ ဟံးထီၣ်ဒီးနီၣ်လဲၣ်တဘိဒီးဟဲကွၢ်က့ၢ်ဝဲတ သါလီၤ၊ ဟဲကွၢ်ဝဲဒီးထီၣ်ဝဲလၢဘုသၣ်အိၣ်ဒၣ်တကစီဒီး ဒီးဘုခိၣ်ထံးအိၣ်လၢဖုတီၣ်ပံၤကလၢ်လီၤ၊လဲၤလဲၤဝဲတုၤ လၢကြီၢ်ပူၤဒီးထံၣ်က့ၢ်ကဒီးအမၤန့ၣ်လီၤ၊ ဒီးကွံၣ်တံၢ်ပံၤ ကွံၣ်မးနီၣ်လဲၣ်လၢအဟံးဝဲလၢအစုန့ၣ်လီၤ၊ ဒီးအမၤစံး အီၤနဟဲက့ၢ်ကိးယၢ ဒီးနမၤအၢယၢတဘးအံၤမ့ၢ်အ ဘၣ်မနုၤလဲၣ်၊စဖဲစဖုမၤလိာ်ယၢလၢသိန့ၣ်နတသ့ၣ်ညါ ဘၣ်ဧ၊ပိကျးဘၣ်န့ၣ်စဖဲဒီးနစံးမးလၢနမၤ၊ ယဲဒၣ်တ ဂၤ ဒီးနမၤအၢမးယၢ၊ နမၤပိကျးန့ၣ်တမ့ၢ်အနီၤမနုၤ လၢ်၊ နကျဲကွၢ်ကွၢ်အပူၤန့ၣ်ဒဲးစုၢ်ကိးပပူၤအသိးဧ၊တ မ့ၢ်အပူၤသုမနုၤလၢ်၊ဒီးမတၢတဂၤန့ၣ်က့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဆူ ပိကျးအအိၣ်ဒီးမၤနံၤဝဲကြူး ကြူးလီၤ၊ ပိကျးန့ၣ်မ့ၢ် နံၤဒီးဘၣ်ယိၣ်အပူၤကအိၣ်ဖျါဘၣ်ဖုးဒီးပအာယာ်အ ထးခိၣ်လၢအစုဒီးစံးဒီးစံးလီၤ၊ ယံာ်ယံာ်ဒီးအဝဲစံးအီၤ ပနံၤနဲၣ်ပပအာပကီၢ်ပူၤ၊အဝဲဒဲးအမဲာ်ဒီးဟီၣ်ကအးန့ၣ် အပူၤဖျါမးသုယုၢ်ကလၢ်လီၤ၊ဒီးအဝဲဟံးထီၣ်နးဒီးအ ဝဲကျိသံကွံၣ်အီၤလီၤ၊မတၢတဂၤန့ၣ်အိၣ်ယုၣ်ဒီးပိကျး န့ၣ်ပိကျးဒီးလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်၊ တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးဂဲၤလိာ်ဝဲ လၢသါကအိၣ်ယုၣ်က့ၢ်ဒီးအမၤန့ၣ်လီၤ၊ ဒီးအမၤစံးအီၤ နဘၣ်အာလဲၤလၢပိကျးလဲၤ၊စတအိၣ်က့ၢ်လၢဘၣ်န့ၣ် ဘၣ်၊ တၢ်မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်ယုၣ်က့ၢ်နသးဒီးယၢဒီးစုၢ်ကွံၣ်ဒၣ် ကလိာ်နသးလၢထံန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်တက့ၢ်၊ဒီးစကအိၣ်က့ၢ်န့ၣ် လီၤ၊ ဒီးမတၢတဂၤန့ၣ်စုၢ်စုၢ်ကိးအသးလၢထံးအမၤစံး အီၤအသးန့ၣ်ပဲၤထီၣ်တနံၤတနၢ် ဒီးတၢ်ဂီၢ်အသးကသံ

နွှံအပျူလီဒီးအမဲင်ထီၣ်လါ ဒီးကတိတၢ်တကသုၣ်ထီၣ်လါဘၣ်ဒီးအမါသးကညါကွၢ်အီၤဒီးအမါစံးအီၤဟဲကွၢ်ထီၣ်ကွၢ်ကံၤန့ၣ်. ဒီးဟဲကွၢ်ထီၣ်မးဝဲကနီၣ်ကစုၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၢ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်မနုၤလၢအမါမၤအစုၣ်အသးလၢထံၣ်န့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်အမၤအါအမါန့ၣ်အမါမၤအါဆၢကွၢ်အီၤလီၤ. မတၢတဂၤပိၣ်မုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အဆဲၣ်အဝါ, သါဘၣ်အဝါန့ၣ်ဒိၣ်ကဲၣ်ဆိးဒီးတယၢၤထီၣ်ဘၣ်အဖဲအဖုဒီးတကါဟဲအိၣ်ကွၢ်အတၢ်ဘၣ်. ဟဲကွၢ်ထီၣ်လၢထံကျါန့ၣ်ဒီးအမါဒုးဆူးကွၢ်အမ့ၢ်အူဖၣ်ဆါလီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအမါဆဲၣ်ကွၢ်အီၤ, အိၣ်ယုၣ်ကွၢ်ဝဲအန့ၣ်တစုဝဲဒီးအိၣ်မုၢ်အိၣ်ဂ့ၢ်ကွၢ်ဝဲလီၤ.

၅. **ပိခိၣ်သူ** န့ၣ်မ့ၢ်တြးတဖၣ်န့ၣ်သံၣ်ပဲၣ်အခိၣ်သူဒီးမၤသးလီၤစၢၤပျံၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢပိခိၣ်သူလီၤ. ပုၤစံၣ်ဖိပိၤအခိၣ်သူန့ၣ်ဘိတရံးထီၣ်ဝဲအခိၣ်လီၤန့ၣ်ဝးဆွဲးလီၤ.

၆. **ပိဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်သကွံမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ထံပိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ကံၤပိၤဝဲဒီးအဆၢတလီၤဘီၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဒီးအထံလီၤဝဲဒ်ပဆံးကနဲစီအထံလီၤဝဲအသိးဒီးပစံးလၢပိဆံးပိၤပျံၤလီၤ. သကွံတထံးပိဆံးဒီးအထံလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢပိဆံးပိၤပျံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိဆံးပိၤပျံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပိသးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၇. **ပိခီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိသးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်လၢပိဆူၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၈. **ပိပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုၢ်အဆူၣ်အဒံးလါအဲးကတြၢ်ဒ်ထီၣ်ပုၢ်အသိးဒီးပကိးလၢပိပုၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢထီၣ်ပုၢ်ပုၢ်လီၤ. ပိပုၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢပုၢ်ဒိၣ်ကနၤလၢထံခဲကွၢ်စိး, ကစၢၢ်ကဆူးကလိကဆူးလီၤ. ပိဘုၣ်ပိပုၢ်စံးဝဲဒ်.

၉. **ပိပျံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျံၤ ဒီးပဝံၣ်သကံၤဆိၣ်န့ၣ်ပပလူယုၣ်ခဲဘိမ့ၢ်ဂ့ၢ်, သၢဘိမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဒီးပစံးလၢပိပျံၤလီၤ. ဒီးပစံးအဆိလၢပိပျံၤပပျံၤ, ပိပျံၤပိဆိၣ်လီၤ.

၁၁၀. **ပိလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝံၣ်လီၤချီၣ်အနၢၣ်လၢအခိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢပိလီၤချီၣ်အခိၣ်လီၤ. ပိလီၤချီၣ်အခိၣ်န့ၣ်ပမၤချီၣ်အနၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထုချီၣ်အနၢၣ်လၢချီၣ်ခိၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. ဒီးဘၣ်တစုပစံးလၢပိလီၤ, ဒီးဘၣ်တစုပစံးလၢပိဝဲလီၤ, ဒီးဘၣ်တစုပစံးလၢပိလီၤလီၤ.

၂၁၁. **ပိသး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, သကွံထံပိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ကံၤပိဝဲအဆၢတလီၤဘီၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပိသးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢပိဆံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိသးပိခီလီၤ. ဝၣ်တပူၤကလံၤအူဒီးကံၤပိသးပိခီလီၤ.

၃၁၂. **ကပိကပၤ, တရံးတပိ, အိၣ်ကပိ, ကွၢ်ကပိ, ဂဲကပိ, နီၣ်ကပိ, နီၣ်ကပိဒီးဆူၣ်, နီၣ်ကပိဖးဒိၣ်,**

နီၣ်ကပိပြဲမိ, နီၣ်ကပိဝါ. တၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကပိအကျါတက့ၢ်.

၁၃. **ကံၤပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤအူဝၣ်ဒီးကံၤဆူၣ်ဝဲလၢအဆၢတလီၤဘီၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကံၤပိလီၤ. ကလံၤအူဘၣ်ဝၣ်ဒီးကံၤပိဝဲအါဘိမးလီၤ. ကံၤပိကံၤပိစံးဝဲဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၁၄. **ဂဲကပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတရံးသုၢ်ဆိလီၤဝးတရံးဒီးပစံးလၢဂဲကပိလီၤ. ပုၤကညါဟူထီၣ်ကွၢ်လီၢ်အသးန့ၣ်မၤထါဒီးလဲၤတရံးသံၣ်ဆိလီၤန့ၣ်သီတနၤကျါမ့ၢ်ဆူၣ်ဒီးပစံးလၢဂဲကပိဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆူၣ်တပိဂဲကပိ, ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဂဲကပိအဆိန့ၣ်မ့ၢ်ဆူၣ်တပိ, ဆူၣ်တပိအဆိန့ၣ်မ့ၢ်ဂဲကပိလီၤ. ဒီးဂဲကပိဒီးဆူၣ်တပိန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတရံးတၢ်ဝးတရံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဂဲကပိဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဆူၣ်တပိလီၤ.

၁၅. **ဆူၣ်တပိ** ဒီးဂဲကပိန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတရံးတၢ်ဝးတရံးတဝီခံဝီမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဆဲဆဲၣ်ဝီမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပစံးလၢဆူၣ်တပိလီၤ. ဆူၣ်တပိဂဲကပိပစံးစ့ၢ်ကိးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ပုၤတကၤယုထၢအိၣ်တၢ်သုၣ်ဒီးဆူၣ်တပိသုၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ.

၁၆. **တပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝီတၢ်ဝးတြးဒီးပစံးလၢတပိလီၤ. ပုၤတဖၣ်တပိတၢ်အစိၣ်ဝးတတြးလီၤ. ကဆိတဖုသံဝဲဒီးပုၤအါဂၤတပိအစိၣ်ဝးတြးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆၢထၢၣ်တပိဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဖၣ်တပိကဆိအစိၣ်လၢသါကကါအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်တပိ, ဆၢထၢၣ်တပိဒ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသပိစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၇. **တပိ** မ့ၢ်တရံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယုၣ်ပသးဝးတရံးချဲဝဲဒီးပစံးလၢတရံးတပိလီၤ. ဒီးပမဲၣ်ခဲးသူန့ၣ်ပစံးလၢပမဲၣ်ခဲးသူတရံးတပိစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဖိသုၣ်လီၢ်ကွဲတရံးအသးတပိစံးဝဲဒ်.

၁၈. **တရံးတပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညါအမဲၣ်ခဲးသူ ဒီးလဲၤတၢ်တရံးအသးကနူၤကပၤဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်တရံးတပိလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်တရံးတပိန့ၣ်ကမ့ၢ်ကံၤမုၢ်သးသၢ. ဒီးပုၤလၢပမၤမၤတၢ်တမံမံၤ ဒီးယုတၢ်တရံးအသးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတရံးတပိလီၤ. ပုၤတဂၤပမၤလဲၤဟံးန့ၣ်ယဲၣ်ဒီးယုတၢ်တရံးတပိလီၤ.

၁၉. **တရံးတပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတရံးသုၣ်ခိၣ်ထံးဝးတရံးဒီးပစံးလၢပလဲၤတရံးတပိသုၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ. ပုၤတကၤယုအိၣ်သုၣ်သုၣ်ဒီးလဲၤတရံးတပိသုၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ.

၂၀. **တီၢ်ပိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်မဲးလီၢ်လၢသဒိစိန့ၣ်ဒီးပမၤလီၤတီၢ်ဆူၣ်စံးလီၤန့ၣ်ပစံးလၢတီၢ်ပိလီၤမဲးလီၢ်လီၤ. ပုၤကညါဟံၣ်န့ၣ်တီၢ်ပိလီၤမဲးလီၢ်လီၤ. တတုၢ်ဘၣ်မဲးလီၢ်

အခါပျံ့နှံ့ဘက်. ဟ်ပိလီဝန်လောသဒီစီနုအဖိခိန်
ဒီးပစံးလာတီပိလီဝဲလီ. တီလီဝဲလီလောသဒီစီ
နုတက့. တီပိတီပံးဝဲဒ်.

၂၁. **တီပိ** နုမုပဆဲဝန်ဒီးပမာထိုင်ဒီးအထူအတီ
နုပစံးလာတီပိလီ. ပုတကတီပိဝန်ခိတနံဝဲ
သခါညါလီ. လဲတီပိလီဝန်ခိလောသဒီစီနုတခါ
တက့. ဒီးဝန်ခိအတီနုပကီးလာတီပိလီ. ဒီးပ
မာထိုင်နုပစံးလာတီပိလီ.

၂၂. **ထိုင်ပိပု** ထိုင်တကလုဒ်ထိုင်ပုအသီးနုအဒီး
လါဆဲးကတြိုင်နုပစံးလာထိုင်ပိပုလီ. ဒီးအမိပု
ထဲဆိတဘုဒ်လီ.

၂၃. **ထိုင်ပိပု** နုမုတလကဘုဒ်ဒီးပသိထိုင်နုပ
စံးလာထိုင်ပိပုလီ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလာထိုင်ပိပုထိုင်
ပိလီ. ကိကုလိုင်ဘုဒ်ဒီးထိုင်ပိပုဝဲလီ. ဟု
ကဘုဒ်ဒီးထိုင်ပိပုလောပစုလီလောထံကျါနုလီ.

၂၄. **ဒီပိ** နုမုပဝဲဝန်လောအဖိလတ်တဒီ ဒီးကပိဝဲနု
ပစံးလာဒီပိလီ. စဒီပိဝန်တဘုဒ်ဒီးကပိဝဲလီ.

၂၅. **နိကပိ** နုကွာလကပိအကျါတက့.

၂၆. **ဘီးပိ** နုမုပဘီးကတလောအဆိတလီဘိုင်
ဘုဒ်နုပစံးလာဘီးပိလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဘီးပိ
ဘီးပိလီ. ပုတကဘီးပိဝန်တဘုဒ်ဒီးပိဝဲလီ.

၂၇. **ဝးတပိ** နုမုပဆိုင်တရံးတဝးတရံးဒီးပစံးလာ
ဝးတပိလီ. ပုတဖုဟဲအိုင်လောစဂီထံးဝးတပိလီ.
ဝးတပိနုဒ်ဝးတရံးအသီးလီ.

၂၈. **ဝံင်ထိုင်ပိ** နုမုပကညီသံဒီးကုလီလိာအသး
လာမုအဖိခိန် ဒီးဘီးထိုင်ဘီးလီသုတဘိလာပုသံ
အဖိခိန်နု ဒီးပစံးလာဝံင်ထိုင်ပိလီ. ပုကညီဝံင်
ထိုင်ပိနုမုပုဒီးအကလုဒ်ပအုတ်အသီးနုလီ.

၂၉. **သပိဒီးတပိ** နုဒ်သီးသီးလီ. ဒီးမုပကညီအိုင်
တရံးတမုဂု, လဲတရံးတမုဂု, ပစံးလာသပိဝဲလီ
သုသပိမနုတမံလဲ. ပုတဖုကွာဆီဖျးလိာအသး
ဒီးသပိဝဲလီ.

၃၀. **လီပိ** နုမုဝန်ပိဒီးကလီဝဲနုပစံးလာလီပိ
လီ. ဝန်လီပိလောကျဲပတုတ်တပိဘု. လီပိလီပံး
စံးဝဲဒ်.

၁. **ပိ** နုမုပမာကွာတအစီအစီ, အကမုအကမို
ဒီးပစံးလာပိလီ. ပယီဘုဒီးဘုလုဘုဘိလီကလဲ
ဘျးဝဲလာဘုသုကျါနုမုပပိကွာလီ. ပိဘုစီကဆီဒီ
တက့.

၂. **ပိ** နုမုပသုကွာတရံလောထံမုဂု, ပစုလီတရံ
လောထံကျါမုဂု, အသိုင်အဖုတကမုကမိုလောထိုင်ဖိ
လောအဖိခိန်နုပမာကွာပစီကွာလောပစု ဒီးပစံးလာပိ

လီ. ဒီးပစံးလာပိကွာစကီးလီ. ပုတကစုလီဟုဒီး
ဖုမုထိုင်ဖိလောထံဖိခိန်နုပိကွာဝဲလီ.

၃. **ပိ** နုမုဒီး “က” မုဒီး “သ” မုဒီး “လ” မု
ဒီး “စ” မုဒီး “တ” လီ. ကပိ, လပိ, စပိ, တပိ, သပိ စံး
ဝဲဒ်.

၄. **ပိကျီ** နုမုတကဘျိုင်အိုင်လောအကပုလွာနုဒီး
အကဘျိုင်ကဆူးနုအယိုင်ကနုထိုင်အသးလွာ
ယိုင် ဒီးပစံးလာပိကျီလီ. တလောဒီဘိနုပမုတဲအိုင်
ထိုင်အနုလွာနုမုဂု, ယိးနုမုဂု, ပစံးလာပိကျီ
လီ. ဟံင်ထိုင်နုပစံးပိကျီလွာပိကျီဒီးတနုနုပစံးပိ
ကျီယိးပိကျီလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပိကျီပိကျီလီ.
စိးပိကျီစိးပိကျီစံးဝဲဒ်. ပစံးသုမုအိုင်လွာနုလွာ
ယိုင်ဒီးပစံးလာပိကျီလီ. လွာပိကျီ. ယိးပိကျီစံးဝဲဒ်.

၅. **ပိချီ** နုမုထံတလိာဟိုင်ခိန်တကဝီအမံ ဒီးပ
ကီးလာပိချီလီ. ဝုမံတါအိုင်လောပိချီနုလီစံးဝဲဒ်.

၆. **ပိဆး** နုမုဆိုင်ဆိုင်အဆိလီ. ဒီးမုပကတလော
အပုထိုင်ယိးမံခဲနုလီ. ပုကညီဟဲသိုင်လံလော
သရိုင်အိုင်နုအါနုမုတနုဆိုင်ဆိုင်ပိဆးလီ.

၇. **ပိညါ** နုမုမုရံသံအဆိလီ. ဒီးမုတသုလာပမာ
ဂုပသးလာပိမုကွာပုဂုနုပစံး ဒီးအဆိလာရံသံပိ
ညါလီ. ရံသံပိညါစံးဝဲဒ်. ပုတကသုရံသံပိညါနု
သမိ.

၈. **ပိညါ** နုမုမုကသီးအဆိလီ. ဒီးမုတကတလော
လောအိုင်ထိုင်လောပသးလာပကတါတဖးတနုပစံးဒီးအ
ဆိလာကသီးပိညါလီ. ပုတကအိုင် ဒီးကသီးပိညါဒီး
ကတါတသုဝဲလီ.

၉. **ပိညါ** နုမုတလးအဆိလီ. ဒီးမုပိခါလောအိုင် ဒီး
တကတါတဆးနုပစံးလာပိဖိခါတလးပိညါ လီ. မိ
ဖိမုတလးသဲစးပိဖိခါတလးပိညါ ဒီးဖျးဒ်အဂီပု
နုတဘုယိုင်ဘုဝဲဘု.

၁၀. **ပိညီပိညီ** နုမုမုတဖိတလံဟးကယိကယိဒီးအ
ခိုင်ဆုးလီမိထိုင်ဆုးလီမိထိုင်ဝဲ ဒီးပစံးလာပိညီ
ပိညီလီ. ထိးဆိတဖုဟးမးပိညီပိညီလီ. ဘိုင်သအိုင်
နုတနုနုဟးပိညီပိညီလီ.

၁၁. **ပိညီ** နုမုမုစိုင်ညီအဆိလီ. ဒီးမုပကတါတ
လာပနီပးပဲဒ်တလောအဆါအကတီလာပစံးနုကတီ
နုပုဂုအဂီနုပစံးဒီးအဆိလာစိုင်ညီပိညီလီ. စိုင်
ညီပိညီစံးဝဲဒ်.

၁၂. **ပိတု** နုမုမုဒ်ပိညီအသီးလီ. ဒီးမုစိုင်ညီအဆိ
လီ. စိုင်ညီပိတုစံးဝဲဒ်.

၁၃. **ပိနု** နုမုပုကညီမုပုဟံးနုဆုဒ်မုသုခါဒီးပ
စံးလာပိနုဝဲလီ. ဒီးမုကနုမုဟံးနုဆုဒ်မုသုခါ ဒီးဘု

တစုစုပစ်လေ့ရှိသောကြောင့်လည်း ဦးပိန့်နီနီမုခ်လှာမုခ်ပျာ
တဖန်လှာလိမ့်။ ဦးမုခ်လှာလိမ့်နီနီမုခ်လှာလိမ့်။ ဦးမုခ်လှာလိမ့်
နီနီမုခ်လှာလိမ့်။

၁၄. **ပိလီ** နှစ်မုခ်ပိတ်တကလုတ်အသင်အိပ်လှာအင်္ဂါလိ
ဒ်သအူအသိးဒီးပကိးလှာပိလီလိ။ ပိလီသင်နှစ်ပချီ
ကျိုးအိပ်ဒီးမုခ်ဒီးတင်ရင်လိ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလှာပိလီ
ပါလိလိ။ ပိလီနီနီမုခ်ပချီစကိးလိ။

၁၅. **ပိလီ** နှစ်မုခ်ဝါအဆိလိ။ ဒီးမုခ်ပုလှာအညှပ်ဝါ
ဘဉ်ဒီးခါတဖန်နှစ်ပစ်လှာဝါပိလီလိ။ ပုလှာညီတနီ
နီဒ်တင်ဝါပိလီလိ။ ပုလှာညီနှစ်မုခ်ဝါတကလုတ်ဒီးဝါတ
ဂုဘဉ်ဒ်ကိလှာဝါအသိးဘဉ်။ မုခ်သးဝါပိလီလိ။

၁၆. **ကဝီ** နှစ်မုခ်လှာပိလိလိ။ ပုလှာညီတနီ
နီဒ်တင်ဝါပိလီလိ။ ပုလှာညီနှစ်မုခ်ဝါတကလုတ်ဒီးဝါတ
ဂုဘဉ်ဒ်ကိလှာဝါအသိးဘဉ်။ မုခ်သးဝါပိလီလိ။

၁၇. **မီးပိကျီ** နှစ်မုခ်ပစ်ဒီးဘဉ်လိလိ။ လှာမုခ်ပုလှာ၊
လိလိလိ။ မုခ်လှာမုခ်ပိကျီသုလိ။ ပုလှာတကလုတ်ဒီးဝါတ
ဂုဘဉ်ဒ်ကိလှာဝါအသိးဘဉ်။ မုခ်သးဝါပိလီလိ။

၁၈. **ဆူးပိငါ** သုလိတကလုတ်အဖိနုမုခ်ဒီးပကိးလှာဆူးပိ
ငါလိ။ ဆူးပိငါနှစ်တလှာသုလိ။ ဒီးအဖိနုမုခ်တလှာဆါ
လှာပုလှာလိ။ ဒီးမုခ်ပကိးပိကျီတလှာနီအခံလိ။ ဒီး
ပုလှာညီကိးလှာသုပဒါလိ။

၁၉. **တပီ** နှစ်မုခ်ထံဝးစံပိပုဒီးပစ်လှာတပီလိ။ ထံ
ဝးလှာလိ။ ထံဝးစံပိပုဒီးပစ်လှာတပီလိ။ ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလှာတပီတမျှလိ။

၂၀. **တပီထီ** နှစ်မုခ်ပုလှာညီကလိလိ။ ထီဘုအစိလှာဘု
သုလိကျီနှစ်ပစ်လှာတပီထီဘုစိလိ။ ဘုစိလိလှာဘု
လှာဘုသုလိလိ။ ထီဘုအစိလှာဘုသုလိလိ။

၂၁. **ထံစံပိပု** နှစ်မုခ်ထံဝးလှာလိလိ။ ဒီးကဲလှာတပီနှစ်ပ
စ်လှာထံစံပိပုလိ။ ဒီးပစ်လှာထံစံပိပုစကိးလိ။
ထံစံပိပုကျိ ကျိချိနုသမိး

၂၂. **ဒံဆံပိကျီ** နှစ်မုခ်ဒံတကလုတ်အသင်အိပ်ဒီးအလှာ
သုလိလိ။ ဒီးပကိးလှာဒံဆံပိကျီလိ။ ဒံဆံပိကျီနှစ်ပု
လှာညီသုလိလိ။

၂၃. **ယွာခပ်မီးပိကျီ** နှစ်မုခ်ယွာခပ်မီးလှာသရင်နီဖးတင်
ကပိအဆါနှစ်အိပ်လှာလှာ ဒီးပိကျီအသးသုပိကျီဒီး
ပကိးလှာယွာခပ်မီးပိကျီလိ။ ယွာခပ်မီးပိကျီနှစ်သရင်
နီဖးတင်ကပိအဆါဒီးတင်ကပိလှာပိလိ။ ဒီးအဘိဒီး
အဂီဒီးအကတြိဒီးလိလိ။

၂၄. **လပီ** နှစ်မုခ်တပီအသိးလိ။ ဒီးမုခ်ထံဝးကျိကျိ
ထံစံပိပုလိလိ။

၂၅. **သပီ** နှစ်မုခ်လပီအသိးလိ။ ဒီးမုခ်ထံဝးလှာလိလိ။

စံပိပုဒီးပစ်လှာသပီလိ။ သပီသပိစံပိပုဒ်။

၁. **ပိ** နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ သပိသပိစံပိပုဒ်။
ပစ်လှာပိလိ။ ဒီးပစ်လှာပိလိ။ ထံဒ်တပီပ
ခိတနီဘဉ်ဒီးပပိလိ။ ထံဒ်ဒီးပုလှာတပီပစ်လိ။ ဒီး
ပစ်ဒီးအဆိလှာပိလိလိ။

၂. **ပိ** နှစ်မုခ်ပုလှာဆဲးလှာတတိတသုကိတဖန်နှစ်ပစ်
လှာတတိတသုကိ ဒီးပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာဆဲးတက
တတိတသုပိလိလိ။

၃. **ပိ** နှစ်ပမုခ်ဒီး“က”ဒီး“တ”ဒီး“သ”လိ။ ကပိ၊
တပိ၊ သပိ၊ တပိ။

၄. **ပိကတိတ** နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ဒီးပစ်လှာပိ
ကတိတလိ။ ပိကတိတလိလိ။ ပိကတိတလိလိ။
ခံကိတတ နှစ်ဘဉ်ခါတဘဉ်ခါတကလိ။ ပလိသုသးလှာဘု
ဒီးပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကတိတလိလိ။
ခံကိတတ နှစ်ဘဉ်ခါတဘဉ်ခါတကလိ။ ပလိသုသးလှာဘု
ဒီးပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကတိတလိလိ။

၅. **ပိကမု** နှစ်မုခ်ပုလှာညီမုခ်လှာဆဲးထီပစ်လှာလိ
မံခိလှာပုလှာပိလိလိ။ နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။
ဒီးမုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။
ဒီးပစ်လှာပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။
ဒီးပစ်လှာပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။

၆. **ပိကမုဒီးပိကမု** နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ဒီးမုခ်ပစ်လှာသပိလိ။
ပုလှာတကပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။

၇. **ပိကမု** နှစ်မုခ်ပုလှာညီမုခ်လှာဆဲးထီပစ်လှာလိ
မံခိလှာပုလှာပိလိလိ။ နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။
ဒီးမုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။
ဒီးပစ်လှာပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။

၈. **ပိကမု** နှစ်မုခ်ပုလှာညီမုခ်လှာဆဲးထီပစ်လှာလိ
မံခိလှာပုလှာပိလိလိ။ နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။
ဒီးမုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။
ဒီးပစ်လှာပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။

၉. **ပိကမု** နှစ်မုခ်ပုလှာညီမုခ်လှာဆဲးထီပစ်လှာလိ
မံခိလှာပုလှာပိလိလိ။ နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။
ဒီးမုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။
ဒီးပစ်လှာပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။

၁၀. **ပိကမု** နှစ်မုခ်ပုလှာညီမုခ်လှာဆဲးထီပစ်လှာလိ
မံခိလှာပုလှာပိလိလိ။ နှစ်မုခ်ပစ်လှာသပိလိ။
ဒီးမုခ်ပစ်လှာသပိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။
ဒီးပစ်လှာပိကမုလိလိ။ ပုလှာတကပိကမုလိလိ။

ဒီးပကိးလာလံာ်ပီတုလီၤ. လံာ်ပီတုန့ၣ်ပူၤသီၣ်တုတု
ဒီးပကိးလာလံာ်ပီတုလီၤ. လံာ်ပီတုတဘျီအိၣ်ဆီဖိနး
သမီးလီၤ.

၁၀. **ပီထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယာ်ထံလၢထံဖဲခိၣ် ဒီးပသဘျီဒီးပ
ဝါထံလၢပစုန့ၣ်ပစံးလၢပပီထံလီၤ. ပီထံပီနီစံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **ပီထူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယံလီၤချီၣ်ကုလၢမ့ၢ်ကျါ ဒီးကဲထီၣ်
လၢဖၣ်ဆါဝါဝဲကျီၣ်ကလၢာ် ဒီးပစံးလၢပပီထူၣ်လီၤ.
ပီထူၣ်န့ၣ်ပမၤထီၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တပူဒီးပပံာ်ချီၣ်ကုလၢသ့ၣ်
မ့ၢ်ကျါန့ၣ်ဒီးပတဲးထီၣ်လၢမ့ၢ်ဒီးပကိးပပီထူၣ်လီၤ. ဒီး
မ့ၢ်အိၣ်ချီၣ်ကုကဲထီၣ်လၢဖၣ်ဆါဝါဝဲဒီးပမၤကဲလၢထူၣ်
လီၤ. ပီထူၣ်ပီယံဝဲစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပတနီၤနီၤစံးလၢပီ
ထူၣ်ယာ်ထူၣ်လီၤ.

၁၂. **ပီထီၣ်ထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပီထံလၢကျဲခိၣ်အဖိခိၣ်တခိၣ်ဒီးပ
စံးလၢပီထီၣ်ထီလီၤ. ထံလၢဆူၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပပီထီၣ်ထီ
ဒီးပလီၤထွံတုလၢကျဲခိၣ်န့ၣ်ဒီးကဲဝဲကျဲခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်
ပီထံ ဒီးပီထီၣ်ထီလၢကျဲခိၣ်အဖိခိၣ်တခိၣ် ဒီးနကလီၤထွံ
ကတုၤကျဲခိၣ်န့ၣ်ဒီးကကဲဝဲလီၤ.

၁၃. **ပီပနံၢ်** န့ၣ်တလၢမ့ၢ်လူၤအခိၣ်ဒီးစီၤသီအသီးဒီး
ကူတၢ်ဝါန့ၣ်ပကိးလၢပီပနံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပီပနံၢ်.
ဒီးပီမံၤစကိးလီၤ. ပီပုၣ် S.In dex.

၁၄. **ပီပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤဖးဒိၣ်တၢ်လၢအကလုာ်
ကပာ်လၢ ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သီၣ်ပီပီလီၤ. ပုၤတဂၤ
အကလုာ်ဒိၣ်ဒီးကတိၤတၢ်သီၣ်ပီပီလီၤ.

၁၅. **ပီဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးယုကွံာ်တၢ်ကမံၤလၢဘဲလုၤကျါ
မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထုးယုကွံာ်ဘဲသအံးသမီၤလၢဘဲလုၤကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ
ပစံးလၢပီဘဲလီၤ. ပီမ့ၢ်ပီဘဲန့ၣ်ထုးယုကွံာ်တၢ်ကမံၤ
လၢဘဲလုၤကျါန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤပီဘဲတနီၤလၢာ်တမၤ
စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပီလုၣ်ပီဘဲလီၤ.

၁၆. **ပီမနံၢ်** ဒီး ပီပနံၢ်န့ၣ်ဒီးသီးသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢ
မ့ၢ်လူၤအခိၣ်ဒီးကူတၢ်ဝါန့ၣ်ပကိးလၢပီမနံၢ်လီၤ. ပီမ
နံၢ်ယုအိၣ်တၢ်လၢအဂီၢ်မိၣ်အကျါလီၤ. ဒီးပတနီၤနီၤ
ကိးလၢပီမံၤလီၤ. ပီဘျီပီမနံၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၇. **ပီမံၤ** (ကွၢ် ၁၃)

၁၈. **ပီယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၢ်တၢ်ဝံၤ ဒီးလၢခံကျၢန့ၣ်ပဆိ
ကမိၣ်လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်တကြးဘၣ်. ပမၤပသးဒီးပသးအုး
ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပီယာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပီယာ်လီၤပသးစ
ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤကမၢ်တၢ်ဝံၤဒီးပီယာ်လီၤက့ၤအ
သးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်နီၣ်ပီယာ်စကိးလီၤ. နမၤက
မၢ်တၢ်န့ၣ်ကြးလၢနပီယာ်လီၤက့ၤနသးလီၤ. ဒီးပစံး
လၢပီယာ်အသးစကိးလီၤ.

၁၉. **ပီယာ်ပီယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်လီၤထွံလၢထံဖဲခိၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢမၤသးပီယာ်ပီယာ်လီၤ. ထီၣ်တဘျီလီၤထွံလၢထံ

ဖဲခိၣ်ပီယာ်ပီယာ်လီၤ.

၂၀. **ပီလီပီလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအကလုာ်ဒိၣ်ဒီးကတိၤတၢ်
တကျါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်သီၣ်ပီလီပီလီလီၤ.
တလၢတဂၤကတိၤပုၤကညီပီလီပီလီစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢပီလံာ်ပီလီလီၤ.

၂၁. **ပီလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ကဲလီၤမ့ၢ်အုးဒီးပမၤသ့ၣ်မ့ၢ်
အပူဖးဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပီလီမ့ၢ်အုးလီၤ. ပုၤတဂၤပီ
လီၤမ့ၢ်အုးတပူကဲလီၤဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပီလီ
ပံာ်လီၤလီၤ.

၂၂. **ပီလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲလီၤကသံၣ်လၢတၢ်ညးဖိခိၣ်တီၣ်ဖျါ
ကလၢအါအါကလဲၣ်ဒီးပစံးလၢပီလီလီၤ. ပုၤတဂၤအ
ခိၣ်ညးဒီးကူၣ်သ့ၣ်ကံၢ် ဒီးပီလီဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲာ်ခံး
သုးဒီးတံၢ်ခဲၤသလီၣ်န့ၣ်ဒီးပီလီဝဲလၢအခိၣ်လီၤ.

၂၃. **ပီသမ့း** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးပီတမ့းအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမၤ
ဘျီတကလုာ်လၢပျီၣ်စီၤလီၤမံၤခိၣ် ဒီးမၤထီၣ်ဝဲဒီးဟံၣ်ဖိ
စီၤဒီးမၤဝဲ ဒီးသဘျီယံပသးယံ ဒီးပအံၤပညီ ဒီးသကွံာ်
ထံပီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပီသမ့းလီၤ.

၂၄. **ပီသလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးသလၢ်တၢ်ကူတၢ်သီးလၢချး
အသးန့ၣ်ပသလၢ်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢပီသလၢ်လီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢပီသလံာ်ပီသလၢ်လီၤ. ပချးတၢ်ကူတၢ်
သီးကစီဒီးန့ၣ်ပသလၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်မနုၤလီၤ.

၂၅. **ပီသလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤဟူထီၣ်သီၣ်တၢ်အပရၢ
အါအါကလဲၣ် ဒီးပစံးလၢပီသလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤမ့ၢ်နံၢ်
ဟူတၢ်အပရၢဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံး ဒီးပီသလၢ်ဝဲဟူထီၣ်သီ
လီၤယံကၢ.

၂၆. **ပီသလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဟၢမၤမၤသးတဲၤတူၣ်လူ
ဒီးပစံးလၢအဟၢမၤပီသလီလီၤ. ပုၤတဂၤဒီးအဟၢ
မၤမၤသးပီသလီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပီသလံာ်ပီ
သလီလီၤ.

၂၇. **ကပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ကပုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢကဘုးဝဲ
ဒီးစၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအဖံးအညၣ်စၢ် ဒီးစဟံးကွၢ်မၤ
သးကပုၣ်ကပီလီၤ. သိဆူၣ်န့ၣ်မၤသးကပုၣ်ကပီစကိး
လီၤ.

၂၈. **စီၤပီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢပခံတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစီၤပီ
လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစီၤပီစီၤလီၤ. စီၤပီန့ၣ်ပ
ခံအံၤသ့ၣ်, သဒိၣ်အုၣ်ကျီၣ်ခါစုခါန့ၣ်လီၤ. ဒီးစီၤပီန့ၣ်
အိၣ်ဒီးအဒိၣ်အိၣ်ဒီးအဆံးလီၤ.

၂၉. **ညၣ်ပီဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်ဘီတစဲးစဲးဒီးပကိး
လၢညၣ်ပီဘီလီၤ.

၃၀. **တပီတပံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်ကဲဒီးပစံးလၢ
ကတိၤတၢ်တပီတပံာ်လီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်တပီတ
ပံာ်န့ၣ်အဖိအမါအိၣ်ဒီးအီၤတမုာ်ဘၣ်.

၃၁. **တဖီ** နှုတ်မှပခံတံလၢအပွဲထီၣ်အခွဲတဆံးဒီးပစံးလၢတပီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပီၤတခွဲလီၤ. စလဲၤမၤအိၣ်သဒိၣ်အုၣ်န့ၣ်တအါဘၣ်. န့ၣ်တပီၤတခွဲဇီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအစုအိၣ်တပီၤဒီးပစံးအသးကဖၤလၢလီၤ.

၃၂. **တဖီ** နှုတ်မှညၣ်တကလုာ်အမၢ်ခံယူ ဒီးပကိးလၢတပီၤလီၤ. ဒီးမှပကိးပိာ်ထွဲတလၢအခံလီၤ. ပှၤကညိကိးလၢညၣ်ယူမၢ်လီၤ. ညၣ်တဖီန့ၣ်တလၢစံးဆါဒီးဆါဝဲလၢပှၤအါကၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတပီၤတပၢ်လီၤ.ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢညၣ်ထပီၤစကိးလီၤ.

၃၃. **တဖီတကတိၤ** န့ၣ်ဒ်တယးကတိၤတၢ်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတပီၤတကတိၤလီၤ. တပီၤတကတိၤစမ့ၢ်မၤသံနပနာ်တဒုန့ၣ်နကလိးအိၣ်ယၤဆံးဒိၣ်လဲၣ်. တပီၤတကတိၤ, တၢ်ဘျၣ်မှပဟ့ၣ်နတၢ်ဘၣ်နကကျိစကိးခါ. တပီၤတကတိၤန့ၣ်မၤသးဒ်အိၣ်ထဲတကတိၤအသိးတစဲးစဲး. မၤသးဒ်ပတယးကတိၤတၢ်အသိးလီၤ. တပီၤတကတိၤ, တၢ်မှပကိးခံန့ၣ်အံၤပကမၤပဝဲဒ်လဲၣ်.

၃၄. **ထဖီ** န့ၣ်ဒ်တပီၤအသိးလီၤ. ဒီးမှညၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢညၣ်တပီၤဒီးတနီၤနီၤကိးလၢညၣ်ထပီၤလီၤ.

၃၅. **လံာ်ဖီတု** နှုတ်မှလံာ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးကွၢ်လၢပီၤတုအကျါတက့ၢ်.

၃၆. **လီၤဖီ** နှုတ်မှပကူၣ်သ့ၣ် ဒီးတၢ်လီၤပျီလၢသ့ၣ်ကျါန့ၣ်ပစံးလၢလီၤပီၤလီၤ. နကူၣ်သ့ၣ်လီၤပီၤတၢ်ဆံးလံာ်လဲၣ်. လီၤပီၤလံာ်တန့ၣ်ချဲလဲ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပီၤလီၤဟံလီၤ.

၃၇. **ဝါဖီ** နှုတ်မှတၢ်ပှၤတၢ်လီၤလၢပအိၣ်မၤလၢအပှၤန့ၣ်ဝါဝဲ ဒီးပကိးလၢဝါပီၤလီၤ. ဒီးမှပလီၤခိတကလုာ်လၢဝါဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤခိဝါပီၤစုာ်ကိးလီၤ. ဝါဘျၣ်ဝါပီၤစံးဝဲဒၣ်.

၃၈. **သ့ၣ်ဝါဖီ** နှုတ်မှသ့ၣ်တကလုာ်အဖံးဝါဒီးပကိးလၢသ့ၣ်ဝါပီၤလီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ကံးဝဲတစဲးစဲးဆံၣ်ဝဲတစဲးစဲးလီၤ.

၃၉. **သိၣ်ဖီဖီ** နှုတ်ကွၢ်လၢပီၤပီၤအကျါတက့ၢ်.

၄၀. **အဖီ** နှုတ်မှတၢ်တပီၤန့ၣ်ပစံးလၢအပီၤတစုစုလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၢ်တၢ် ဒီးလၢာ်စုလၢအပီၤလီၤ. ဒီးအပီၤန့ၣ်မှစကိးအဂီၢ်အဆိလီၤ.

၁. **ဖီကွံာ်** နှုတ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပီၤကွံာ်လီၤ. ဒီးမှတၢ်အညၣ်သဝးကွံာ်ကၢ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ဖီ** နှုတ်ပမၤဒီး“က”ဒီး“သ”ဒီး“တ”လီၤ. ကပီၤ, တပီၤ, သပီၤ စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဖီသအိး** နှုတ်မှပှၤကညိဘိၣ်ဒီးအသအိၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ဒီးအနီၢ်ဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးပီၤတအိးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤ

သးပီၤသအိးစကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပီၤတအိၣ်ပီၤတအိးလီၤ.

၄. **ဖီဖီ** နှုတ်မှပှၤတၢ်သိၣ်ဒိၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သိၣ်ပီၤပီၤလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်သိၣ်ပီၤပီၤမှပအုၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

၅. **တဖီ** နှုတ်မှပနာ်ကိာ်ဘုလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢတပီၤဒီးသပီၤလီၤ.

၆. **တဖီ** နှုတ်မှပနာ်ဂီၤဖံးအကိာ်ဘုလၢအကိာ်ကျးခံန့ၣ်ဒိၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢတပီၤလီၤ. ပနာ်အဖါတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအတပီၤဒိၣ်ဒီးဘိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကပီၤဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသပီၤလီၤ.

၇. **သဖီ** နှုတ်ဒ်တပီၤအသိးလီၤ. ဒီးမှပနာ်ဂီၤဖံးအကိာ်ဘုန့ၣ်ပစံးလၢသပီၤလီၤ. ဂီၤဖံးတဒုအိၣ်ဒီးသပီၤလီၤ.

၁. **ပီး** နှုတ်မှပဝဲၣ်ဖးတအိးကွံာ်သးသ့ၣ်ဖံးဒီးပစံးလၢပီးသးသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပီးသးသ့ၣ်တနံၤလၢာ်တကထီလီၤ. သးသ့ၣ်လၢာ်ဘၣ်ဒးန့ၣ်တလၢပီးကွံာ်အဖံး ဒီးလိယုဝဲအသးန့ၣ်ဒီးကမၤအိၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ပီး** နှုတ်မှပှၤလၢအတပလီၢ်ဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢပီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ပီးသမီး.

၃. **ပီး** နှုတ်ပမၤဒီး“သ”ဒီး“က”ဒီး“တ”ဒီး“စ”လီၤ. ကပီး,စပီး,တပီး,သပီးစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ပီးထီၣ်** နှုတ်မှပအိးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ကးမှပှၤ, ပအိးထီၣ်တြၢမှပှၤ,ပစံးလၢပီးထီၣ်လီၤ. ပီးထီၣ်ဝဲတရီတဘီတက့ၢ်. စကလဲၤန့ၣ်အုၣ်ဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤပီးထီၣ်တလါအခိၣ်ဒီးတကျၢ်တၢ်က့ၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပီးထီၣ်အိးထီၣ်လီၤ.

၅. **ပီးပီး** နှုတ်မှပှၤကညိဒီးစုသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ပီးပီးလီၤ. ပှၤတဂၤဒီးစုသိၣ်ပီးပီးစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ပီးသလိး** နှုတ်မှတၢ်ဝဲတယၢဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပီးသလိးလီၤ. တယၢဘၣ်. ပီးသလိးလီၤ.

၇. **ပီးပီး** နှုတ်မှပှၤညိထီၣ်သ့ၣ်စုးစုးဒီးပစံးလၢထီၣ်သ့ၣ်ပီးပီးလီၤ. ပှၤတဂၤထီၣ်သ့ၣ်ပီးပီးလီၤ .

၈. **ကပီး** နှုတ်မှထိးမၤသိၣ်အထါခိၣ်သိၣ်ပီးပီး ဒီးပစံးလၢထိးကပီးအထါခိၣ်လီၤ. ထိးတဒုကပီးအထါခိၣ်သိၣ်ပီးပီးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢတပီး. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသပီးလီၤ.

၉. **ကလးပီး** နှုတ်ကွၢ်လၢကလးအကျါတက့ၢ်. ကွၢ်လၢတလးအကျါစကိးလီၤ.

၁၀. **စဲးပီး** နှုတ်မှထံလၢသပၤပှၤန့ၣ်သပၤမှပှၤဒီးထံန့ၣ်ဝးပဲဝဲအသးန့ၣ်ပစံးလၢထံစဲးပီးလီၤ. ထံမှပှၤသပၤဒီးပစိာ်သပၤန့ၣ်ဒီးထံစဲးပီးန့ၣ်လီၤဆံၣ်ဘၣ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဲးပီးစဲးပီးလီၤ.

၁၁. **တပီး** နှုတ်မှထိးမၤသိၣ်အထါခိၣ်သိၣ်ပီးပီးဒီးပစံး

လာထီးတပီးအထိခိုက်လီ။ ဒီးပစံးလာထီးတပီးအထိခိုက်၊ ပစံးဒီးအဆိမ့်န့ဉ်လီ။ ထီးမၤန့ဉ်အသးတပီးအထိခိုက်သိဉ်ပီးပီးစံးဝဲဒၣ်။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာသပီးအထိခိုက်လီ။

၁၂. **တပီး** န့ဉ်မ့ၢ်ပမၤကိဉ် ဒီးပစံးလီၤကိဉ်လာတၢ်ကံးညၢ်လာပဆးထီဉ် ဒီးတၢ်ဘၣ်ဘၣ်န့ဉ်ကဝီၤကျိၤနီၣ်စုမ့ၢ်သၢဘိဒီးပမၤတုၣ်ဖျါဖြဲကဒ် ဒီးပစံးလီၤမူးလာအပူၤလီၤ။ ကိဉ်ထီးကလဲၣ်န့ဉ်မၤသးတဘိတဘိန့ဉ်မ့ၢ်စံးလီၤဝဲလာမူးတပီးအပူၤ ဒီးမၤသးတဘိတဘိလီၤ။ မူးတပီးန့ဉ်မ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလာၤအခံလီၤ။

၁၃. **တလးပီး** န့ဉ်မ့ၢ်လံာ်ဆိယံလာတလာၤကၢ်တၢ်န့ဉ်ပကိးလာတလးပီးလီၤ။ တလာၤမ့ၢ်လဲၤကၢၤ ဒီးမ့ၢ်န့ဉ်တနီၤနီၤဆဲးကွၢ်ဝဲလာတလးပီးလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိမ့်လာတလးတၢ်တလးပီးလီၤ။

၁၄. **ထီဉ်ပီးပီး** န့ဉ်ကွၢ်လာပီးပီးတက့ၢ်။

၁၅. **ဒဲးန့ဉ်ပီးပီး** ကွၢ်လာပီးပီးအကျါတက့ၢ်။

၁. **ပိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထီဉ်တၢ်လာအဖျါထီဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလာပိာ်လီၤ။ ထံလီၤကွၢ်လာဒီးပိာ်ပိာ်ဝဲလီၤ။ ဒီးပစံးလာပိာ်ထီဉ်စကိးလီၤ။ ကဆိတဖုအမဲပိာ်တထါဒီးဒီးလီၤ။ ပုၤတဂၤယုၤထံ ဒီးအခိဉ်ပိာ်ထီဉ်ဝဲလာထံသးကံးပူၤလီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလာၤအခံလီၤ။ အယံပိာ်ဒ်ပစံးတၢ်အသီးအယံဖျါထီဉ်လီၤ။

၂. **ပိာ်ကါ** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖီသံး ဒီးဒီးန့ဉ်သံးအသဝံန့ဉ်ဝဲ ဒီးမ့ၢ်သံးအိဉ်လီၤတၢ်လာသပၤပူၤန့ဉ်ပကိးလာပိာ်ကါလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိမ့်လာပိာ်ဘၣ်ပိာ်ကါလီၤ။ ဒီးပကိးလာပိာ်ကါဆံးစကိးလီၤ။ ပိာ်ကါန့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖီသံး ဒီးဒီးန့ဉ်အသဝံန့ဉ်မ့ၢ်သံးအိဉ်လီၤတၢ်လာမိလီၤပူၤန့ဉ်ပကိးလာပိာ်ကါလီၤ။ ပိာ်ကါန့ဉ်ပုၤကညီဖီအိဉ်လာကသူလီၤ။

၃. **ပိာ်တုာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီဆိဉ်ဒုဉ်န့ဉ်စံးဝဲလာဒုဉ်ပိာ်တုာ်လီၤ။ ဒုဉ်ပိာ်တုာ်တပူၤဆုၤသမိး။ စလဲၤလုအိဉ်တနီၤဘၣ်။ ပုၤကညီလဲၤလုဒုဉ်မ့ၢ်တနီၤဘၣ် ဒီးအသးဒိဉ်ထီဉ်န့ဉ်ဆိဉ်ဒုဉ်လာဒုဉ်ပိာ်တုာ်လီၤ။

၄. **ပိာ်တုာ်** န့ဉ်မ့ၢ်လံာ်ဖိတကလုာ်ထဲထီဉ်လွံၤဒီးပုၤသိဉ်တုာ်ဒီးပကိးလာလံာ်ပိာ်တုာ်လီၤ။ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာလံာ်ပိာ်တုာ်လီၤ။ လံာ်ပိာ်တုာ်န့ဉ်အိဉ်ဆိမိနးကၢၤ။

၅. **ပိာ်တြီ** န့ဉ်မ့ၢ်ပိာ်လဲၣ်အဆိမ့်လီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ထံမးသမးဖးဒိဉ်န့ဉ်ပကိးဒီးအဆိမ့်လာပိာ်လဲၣ်ပိာ်တြီလီၤ။

၆. **ပိာ်ထီဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်လာဖျါထီဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလာပိာ်ထီဉ်လီၤ။ ပြီပိာ်ထီဉ်လာပိာ်လဲၣ်သးကံးပူၤတပြီလီၤ။ ပုၤတဂၤယုၤ ဒီးအဂုၢ်ယံပိာ်ထီဉ်ဘၣ်ကလံာ်လီၤ။ ဒီးပစံးလာပိာ်စကိးလီၤ။ တၢ်လာဖျါထီဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလာပိာ်ထီဉ်ခဲ

လာဉ်လီၤ။

၇. **ပိာ်ပိာ်တပိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖျါထီဉ်တစဲးဝဲလီၤဘၢတစဲးဝဲန့ဉ်ပစံးလာပိာ်ပိာ်တပိာ်လီၤ။ လၢအိဉ်လာထံလံာ်ပိာ်ပိာ်တပိာ်န့ဉ်ဘၣ်ချဲနးကၢၤ။ ကွၢ်ဒီးလီၤတၢ်တက့ၢ်။ ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလာၤအခံလီၤ။

၈. **ပိာ်ပိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤပုၤအဆိမ့်လီၤ။ ဒီးမ့ၢ်ပပိာ်ဒၢသိဉ်မ့ၢ်ဂုၤ၊ ပပိာ်ချီဉ်ချါသိဉ်မ့ၢ်ဂုၤ၊ ပစံးလာသိဉ်ပုၤပုၤပိာ်ပိာ်လီၤ။ ပုၤပုၤပိာ်ပိာ်စံးဝဲဒၣ်။

၉. **ပိာ်မ့ၢ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပိာ်လဲၣ်အဆိမ့်လီၤ။ ဒီးမ့ၢ်မးသမးထံဖးဒိဉ်န့ဉ်ပကိးလာပိာ်မ့ၢ်ပိာ်လဲၣ်လီၤ။ ပိာ်မ့ၢ်ပိာ်လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်။

၁၀. **ပိာ်လဲၣ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထံဘျါဟီဉ်ခိဉ်ချါလာအဒိဉ်ဝဲလာကိးဘၣ်စၢၤန့ဉ်ပစံးလာပိာ်လဲၣ်လီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိမ့်လာပိာ်မ့ၢ်ပိာ်လဲၣ်။ ပိာ်လဲၣ်ပိာ်တြီလီၤ။ ပိာ်လဲၣ်ပိာ်တြီပုၤကဘိဖိ ဒီးပုၤကဘိကဘိဒိဉ်န့ဉ်ခိဉ်ဝဲလာကဘိသၢလါဘျီဒီးကံးဝဲ။ ယုၤလါကျဲဒီးကံးဝဲလီၤ။

၁၁. **ပိာ်လဲၣ်န့ဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထီဉ်ဖးဒိဉ်လာပိာ်လဲၣ်ပုၤတကလုာ်န့ဉ်မၤသးယးယုၤကလံာ် ဒီးပကိးလာပိာ်လဲၣ်န့ဉ်လီၤ။ ပိာ်လဲၣ်န့ဉ်န့ဉ်ယုၤအိဉ်ညၢ်လာထံခိဉ်ထံန့ဉ်လာပိာ်လဲၣ်န့ဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဂုၤ၊ လၢတရါကျါထံတြီမ့ၢ်ဂုၤ၊ ပိာ်လဲၣ်န့ဉ်အိဉ်ဝဲလီၤ။

၁၂. **စံးပိာ်ပုး** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖီလီာ်ကွၢ်ထံလာထံကျါဒီးစံးပိာ်ကွၢ်လာထံဖးဒိဉ်န့ဉ်ပစံးလာစံးပိာ်ပုးလီၤ။ ပုၤတဖုဉ်စံးပိာ်ပုးလာထံကျါလီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ့်လာစံးပိာ်ပုးစံးအိဉ်ပိာ်လီၤ။

၁၃. **တပိာ်ပိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထီဉ်ဖးဒိဉ်ယုၤသိဉ်ဒီးပစံးလာယုၤသိဉ်တပုၤပုၤတပိာ်ပိာ်လီၤ။ ထီဉ်ပုၤယုၤသိဉ်မးတပုၤပုၤတပိာ်ပိာ်လီၤ။ ဒီးစီၤဂံၢ်ခိဉ်အကဲထီဉ်လာထီဉ်ပုၤဒီးယုၤသိဉ်တပုၤပုၤတပိာ်ပိာ်လီၤ။ ပသးပုၤစံးဝဲဒီးမၤဝဲလာထါဒ်အံၤ

တပိာ်ပိာ်စီၤဂံၢ်ခိဉ်အကဲ ယုၤထီဉ်ဝဲလာတၢ်န့ဉ်

၁၄. **လံာ်ပိာ်တုာ်** န့ဉ်ကွၢ်လာပိာ်တုာ်တက့ၢ်။

၁. **ပိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ဝဲလာပယီယုၤအခိဉ်ဒီးပဒၢတၢ်လာအပူၤဒီးပစံးလာပိာ်လီၤ။ မၤန့ဉ်ယုၤလာပိာ်တပိာ်တက့ၢ်။ စကၢၤဒၢဉ်အိဉ်ထံလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိမ့်လာတၢ်မၤပိာ်စီၤလီၤ။

၂. **ပိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပကျးထီဉ်ထုမ့ၢ်ဂုၤ၊ တၢ်မ့ၢ်ဂုၤလာပတၢ်လီၤတမံၤမၤဒီးပစံးလာပိာ်လီၤ။ ပဒိဉ်ပိာ်နးတၢ်လာထူၤ။ ဒီးပစံးလာပိာ်ထီဉ်စကိးလီၤ။

၃. **ပိာ်** န့ဉ်မၤဒီး“က” မၤဒီး“တ” မၤဒီး“စ” မၤဒီး“သ” လီၤ။ ကပိာ်။ သပိာ်။ တပိာ်။ စပိာ်စံးဝဲဒၣ်။

၄. **ပိာ်ကလုာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထံအိဉ်လာဘၣ်ပြီဒိဉ်ဝဲဒီးပြီဖျါထီဉ်တစဲးဝဲန့ဉ်ပစံးလာထံပိာ်ကလုာ်မးလီၤ။ ထံတယီာ်ဘၣ်။ ထံပိာ်ကလုာ်မးဘၣ်ဒီးစီၤ။ ဒီးမးဖျါထီဉ်ဝဲန့ဉ်တစဲးဝဲတ

ဖျါထိုင်တစဲးစဲးန့ၣ်ပစံးလာထံပီကလုာ်မဲးလီၤ.

၅. **ပီကူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိတၢ်တကလုာ်ပမၤလာဝၣ်ဖိထဲခိၣ်မ့ၢ်
 နီၣ် နီၣ်အိၣ်တပျၢ်ဒီးပကျူလီၤလာသ့ၣ်ကျူးကျါခိၣ်ဆဲး
 ဆဲးဘိ ဒီးပဒိဝဲသိၣ်ဒ်ပဒုတၢ်အသိးန့ၣ်ပစံးလာပီကူး
 လီၤ. ပီကူးန့ၣ်ပဒိသိၣ်မုၢ်ကၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပီ
 တၢ်ပီကူးလီၤ. ဒီးပတနီၤနီၤကိးလာပီကူးလီၤ.

၆. **ပီကူးဆိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ကူးလၢ်အိၣ်တပျၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တထါ
 မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးလာပီကူးဆိလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလာပီကူးဆိ
 တပိာ်တက့ၢ်. စကဒၢတၢ် ချဲလာအပူၤလီၤ. ပီကူးဘျုး
 ပီကူးဆိစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလာပီကူးလၢ်စကိးလီၤ.

၇. **ပီကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံတၢ်ပီဖးထီၣ်တချဲဘျုးတချဲဒီးပ
 ကိးလာပီကူးလီၤ. ဒီးပကိးလာထံတၢ်ပီကွၢ်စကိး
 လီၤ. ပုၤတဖၣ်ဒၢၣ်အိၣ်ထံလာပီကွၢ်ပူၤလီၤ. ပုၤအိၣ်
 လၢပုၤ လၢကျါန့ၣ်သပၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးဒၢၣ်
 အိၣ်ထံလာပီကွၢ်ပူၤလီၤ. ပီဘျုးပီကွၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၈. **ပီကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒိပိကျိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစံးဘၣ်လိာ်
 သ့ၣ်လွံၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သၢန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဃိးန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံး
 လၢပီကျိလီၤ. ပီကျိဒီးပိကျိန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးပုၤ
 တနီၤနီၤစံးလာပီကျိဒီးတနီၤနီၤစံးလာပီကျိလီၤ.

၉. **ပီတၢ်မိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သကံးခိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤ
 ထီၣ်စီၤနီၤခိၣ်လၢဖၣ်ကပူၤဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာသ
 ကံးခိၣ်ပီတၢ်မိၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာခိၣ်တခၢၣ်
 အဆိမ့ၢ်ပီတၢ်မိၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာပီတၢ်မိၤ
 လီၤ.

၁၀. **ပီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဲၣ်သံၣ်မၤ ဒီးပိာ်မုၢ်ဒၢဝဲဒီး
 ပိာ်မုၢ်ဖိၣ်လၢသၢကဟံးန့ၣ်ပစံးလာပိာ်မုၢ်ပီထီၣ်
 အီၤလီၤ. ပုၤတဂၤအဲၣ်သံၣ်မၤဒီးအမၤဒၢဝဲ ဒီးအမၤပီ
 ထီၣ်န့ၣ်အီၤန့ၣ်အိၣ်ယုာ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ
 ပီထီၣ်ပၤထီၣ်လီၤ. ပိာ်မုၢ်တုၤပိာ်မုၢ်မၤကမၢ်တမံးမံး
 ဒီးဖိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပီထီၣ်လီၤ.

၁၁. **ပီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျးထီၣ်ထူဘျုးဘၣ်. စ့ဘျုးဘၣ်.
 တိာ်ဘျုးဘၣ်လၢတၢ်လိာ်တမံးမံးဒီးပစံးလာပီထီၣ်လီၤ.
 တလၢပီထီၣ်ယိၣ်လၢနီၤကိာ်ဘိအလုၤလီၤ. ပဒိၣ်ပီ
 ထီၣ်နးတိာ်လၢထူလီၤ.

၁၂. **ပီပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒိၣ်ပပုၤ
 လဲၤတၢ်ဒီးအခူအပုၤဒီးအကယၢကယဲ, ဒီးခိၣ်ဖၢၣ်သုခိၣ်
 ဖၢၣ်ဂီၤ, ဒီးနးတိာ်ထူဒီးသးကလးဒီးပစံးလာမၤသးဆူၣ်
 ဆူၣ်ပီပီလီၤ. ပဒိၣ်ထွဲထီၣ်ဒီးခူဒီးပုၤဆူၣ်ဆူၣ်ပီပီ
 လီၤ. ပဒိၣ်ထွဲထီၣ်ထွဲလီၤမၤမးအသးဆူၣ်ဆူၣ်ပီပီ
 လီၤ.

၁၃. **ပီသအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအကိာ်ပူၤန့ၣ်ပဒိလီၤလာ
 ပီပူၤဒီးပစံးလာပီသအိၣ်လီၤ. ဒီးပုၤလၢအိၣ်ဆၣ်ဆူၣ်

န့ၣ်ပဒိလီၤအကိာ်ပူၤလာပီပူၤ ဒီးပဆိၣ်အီၤဒီးပစံးလာ
 အကိာ်ပူၤန့ၣ်လာပီသအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်အဆၣ်
 ဆူၣ်ဝဲဒီးဒၢန့ၣ်ဆူၣ်ပီသအိၣ်ပုၤတံးတံးလီၤ. ပီသအိၣ်
 ပီသအိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **ပီဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပီလၢပမၤထူၣ်ဖျါအခံ ဒီးပဟၢပအံ
 လၢအပူၤန့ၣ်ပကိးလာပီဟၢလီၤ. ပီဟၢန့ၣ်ပမၤဝၣ်
 တကပိာ်အိၣ်တထါဘျုး ဒီးပမၤလာဝၣ်ခိၣ်ထဲကံၣ်စုၤဒီး
 ပမၤထူၣ်ဖျါအခံပြီကဒ် ဒီးပစုၣ်လီၤပအံအသးန့ၣ်တုၤ
 ကဘျုးဝဲဒီးပဒၢန့ၣ်လာပီဟၢအပူၤ ဒီးတၢ်လာဝၣ်န့ၣ်ပ
 ကိးလာပီဟၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ ဒီးပီတၢ်ပီဟၢ
 လီၤ.

၁၅. **ပီဟိ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာပီထီၣ်ဝံၣ်ဟိလီၤ.
 ဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလာပီဟိဝံၣ်ဟိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိးထီၣ်
 ဝဲတြီလီၤ. ပီထီၣ်ဝံၣ်ဟိ. ပီဟိဝံၣ်ဟိစံးဝဲဒၣ်. ပီဟိ
 ဝံၣ်ဟိန့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁၆. **ကပီ** န့ၣ်ကွၢ်လၢကပီအကျါတက့ၢ်.

၁၇. **ခၢ်ပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခၢ်ကပၤအဆူၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒီးပကိးလာ
 ခၢ်ပီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာခၢ်ဆူၣ်ခၢ်ပီလီၤ. ဒီး
 ပစံးလာခၢ်ပီလီၤစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအခၢ်ပီအါသမိး
 လီၤ.

၁၈. **ခၢ်ပီလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခၢ်ဆူၣ်လီၤ. လၢပခၢ်ကပၤန့ၣ်
 ပစံးလာခၢ်ပီလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤခၢ်ပီလီၤလၢအခၢ်
 ကပၤန့ၣ်လီၤ.

၁၉. **ခူၣ်ပီကူး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်ပစံးလာန့ၣ်ပီကူးလီၤ.
 ဒီးမ့ၢ်ပဒိပီကူးန့ၣ်ပစံးလာန့ၣ်ပီကူးလီၤ. ခူၣ်ပီကူးပ
 တစံးဘၣ်.

၂၀. **ခိၣ်ပီတြၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယာ်တကလုာ်အဒံးကတြၢ်
 ဝဲ ဒီးပကိးလာခိၣ်ပီတြၢ်လီၤ. ခိၣ်ပီတြၢ်အဒံးန့ၣ်ပုၤ
 ကညိမၤဝဲလၢန့ၣ်ဝဲလီၤ. ခိၣ်ပီတြၢ်ခိၣ်ပီတြၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **ခိၣ်ပီအု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယာ်ခိၣ်ပီတြၢ်အသိးန့ၣ်
 ဒီးအဒံးလၢအဲးဝဲန့ၣ်ပကိးလာခိၣ်ပီအုလီၤ. ဒီးပသးပုၤ
 လၢပုၤကိးဝဲလၢကျူး လီၤ. ခိၣ်ပီအုန့ၣ်အဒံးတဂ့ၤတ
 ဝါဘၣ်ခိၣ်ပီတြၢ်အသိးဘၣ်. ဒီးအဒံးဂ့ၤဝဲဘၣ်ဒးစီ
 လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ခိၣ်ပီတြၢ်တကလုာ်လီၤ.

၂၂. **ဆဲးပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပိာ်ထီၣ်ယုာ်စီၤကုစီၤအခိၣ် ဒီးပ
 တုၤဂုၤလၢယုာ်အခံန့ၣ်ဒ်ယုာ်စီၤကုစီၤကခၢၣ် ဒီးပစံးလာ
 ဆဲးပီလီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးပီယုာ်အနၢၣ်လၢဂုၤခၢၣ်ဂ့ၤကၤ.
 ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဆဲးဘျုးဆဲးပီလီၤ.

၂၃. **ဆျၢ်ဆျၢ်ပီပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ပပုၤထွဲထီၣ်ထွဲလီၤဒီး
 အကျဲအပုၤအါဂၤဒီးခိၣ်ဒၢစုခိၣ်ဒၢထူ ဒီးအယၢအယိာ်
 အကယၢကယဲ. ဒီးကလး ဒီးခိၣ်ဖၢၣ်ဂီၤ ဒီးပစံးလာမၤ
 သးဆျၢ်ဆျၢ်ပီပီလီၤ. ပဒိၣ်လဲၤတၢ်ဆျၢ်ဆျၢ်ပီပီ

ပှ်

ပကွၢ်ဒီးပပျံးနးကၢ.

၂၄. **တပီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤတြၢ်ကလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတပီၤလီၤ. တၢ်မၤအသးတပီၤဟ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်စူၤတြၢ်ထီၣ်ဒီးတၢ်မၤအသးတပီၤဟ့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပီးထီၣ်ဝဲတရီၤဒီးဒးပူၤမၤအသးတပီၤဟ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတပီၤဟ့ၣ်ဒီးသပီၤဟ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပီၤမိစကီးလီၤ.

၂၅. **တီၢ်ပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတလၢၤပိၣ်န့ၢ်ပၤလၢတီၢ်ကွီၤစ့ကွီၤန့ၣ်ပဖျိၣ်ထီၣ်လၢပစုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံၣ်တီၢ်ပီၤလီၤ.ထံၣ်တီၢ်ပီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **ဒံဆံၣ်ပီၤကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒံတကလၢ်အသၣ်အိၣ်သၢယိၣ်ဒီးပကိးလၢဒံဆံၣ်ပီၤကျိလီၤ.

၂၇. **နီၤပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်သရူၤဆူပမဲၣ်ဆၢတမီၤန့ၣ်ပစံးလၢနီၤပီလီၤ. နီၤပီန့ၣ်ပမ့ၢ်အိၣ်တၢ် ဒီးပနီၤပီဝးဒဲးဒီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢနီၤပီထံးလီၤ. ဘူးဒီးပနီၤအဂီၢ်ထံးဒီးပကိးလၢနီၤပီထံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနီၤပီထံးန့ၣ်အါတက့ၢ်လီၤ.

၂၈. **နီၤပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သပၤလၢထံအိၣ်လၢအပူၤတဖၣ်န့ၣ် ဒီးသပၤခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢထံၣ်နီၤပီလီၤ.ကျၢၢ်ကွၢ်ထံၣ်နီၤပီတက့ၢ်.တၢ်ကမ့ၢ်ကလီၤတြၢ်ဘၣ်ထံပူၤလီၤ.

၂၉. **ပှ်ပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆးတၢ်ကတၢ်သိးဒ်တၢ်န့ၣ်သိးဝးတရံးဒီးအခိၣ်န့ၣ်ပဆးကးတၢ်ဒ်တၢ်န့ၣ်အသိးန့ၣ်ပကိးလၢပှ်ပီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပှ်ပီသိသိလီၤ. ပှ်ပီန့ၣ်ပမံၤလၢအပူၤန့ၣ်ပစံးအ့ၣ်တၢ်တပၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှ်ဘုၣ်ပှ်ပီစကီးလီၤ.

၃၀. **မါပီ** န့ၣ်မ့ၢ်ကဆိမါတလီၤဖိလၢတူၢ်ထီၣ်ဘီၣ်မိန့ၣ်အမဲတက့ၢ်ဒီးဘၣ် ဒီးအမဲဘျုးပီၤအသိးဒီးပစံးလၢကဆိမါပီလီၤ. ကဆိမါပီန့ၣ်အမဲထီၣ်တပျၢ်အမဲထီၣ်တထါဒ်န့ၣ်လီၤ.

၃၁. **သပီမိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆးထီၣ်ဝဲတရီၤဟံကလီၤ. ဒီးပစံးလၢသပီမိလီၤ. ဝဲတရီၤအိးထီၣ်အသးသပီမိဟံကလီၤလီၤ.

၃၂. **သပီဟ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤထီၣ်ဒ်တၢ်သဝဲၤထီၣ်အသိး ဒီးပစံးလၢမၤသးသပီဟ့ၣ်လီၤ. တၢ်ခံးလီၤဝံးဒီးတၢ်သဝဲၤထီၣ်သပီဟ့ၣ်လီၤ.

၃၃. **သံမိပီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်စ့ၤသုတကလၢ်ထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်အဒံးအိၣ်ဒီးတရုဒ်ဒီးပကိးလၢသံမိပီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသံမိတၢ်သံမိပီလီၤ. သံမိပီန့ၣ်ဘၣ်သံးပခိၣ်ဆါကၢ. သံမိပီဘၣ်သံးပခိၣ်ညးထီၣ်ဒ်တၢ်ဝုသိးလီၤ.

၁. **ပှ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီအိၣ်အစၢထီၣ်ဒီးခိၣ်ဝါန့ၢ်ဝါမဲပိၣ်

ပှ်

ခိၣ်ပှ် ဒီးသွံးလီၤယဲၤလီၤ. ဒီးလီၤစကူးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှ်လီၤ. ပၤကညီတုၤပှ်ဒီးကိးမးသံလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးပှ်စကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပှ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှ်ယဲးစကိးလီၤ. ပှ်ပှ်ပှ်ပှ်စံးဝဲဒၣ်. ပှ်ပှ်ပှ်ယဲးစံးဝဲဒ်န့ၣ်စကိးလီၤ.

၂. **ပှ်** န့ၣ်မ့ၢ်မံၤလၢ်ကျိန့ၣ်ပစံးလၢပှ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှ်လၢ်ကျိစကိးလီၤ. ထီၣ်ပှ်ပၤကညီတက့ၢ်တဖဲးဘၣ်ဝဲအလီၢ်လၢအိၣ်ဒီးသ့ၣ်အါအါန့ၣ်ပကိးလၢပှ်လီၤ. ပှ်အိလၢ်, ပှ်မုၢ်ကနၢ, ပှ်ခိၣ်လၢ်စံးဝဲလီၤ.

၃. **ပှ်** န့ၣ်မၤဒီး“က” မၤဒီး“စ” မၤဒီး“တ” မၤဒီး“သ” လီၤ. ကပှ်, စပှ်, တပှ်, သပှ် စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ပှ်ကတီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢ်ကျိအသရူၤလၢပျီယၢ်ခးယၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှ်ကတီၢ်လီၤ. ခးယၢ်လၢပှ်ကတီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ခးဒီးပှ်ကျိအယၢ်သ ဘျးလိၣ်သးန့ၣ်ပစံးလၢပှ်ကတီၢ်လီၤ. လဲၤဆုၣ်ခးယၢ်လၢပှ်ကတီၢ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ထိးကဟဲအိၣ်ဘၣ်နဘုဘၣ်ဖုးလီၤ.

၅. **ပှ်ကသ့ၣ်မဲပှ်ကဆိမဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢအိၣ်ဒီးကသိးပိညါ ဒီးသ့ၣ်ညါပမ့ၢ်ပှ်တၢ်ကတီၢ်တၢ်မၤလိၣ်ပိၣ်လီၤ. န့ၣ်ပစံးလၢပှ်ကသ့ၣ်မဲပှ်ကဆိမဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒီးလီၤပိၣ်ခွါသးပှ်တဖၣ်န့ၣ်လၢပှ်ကသ့ၣ်မဲပှ်ကဆိမဲလီၤ. ပှ်ကသ့ၣ်မဲပှ်ကဆိမဲန့ၣ်ပသးပှ်လၢသ့ၣ်ညါတၢ်စံးဆၢတၢ်ကတီၢ်, တၢ်မၤလိၣ်ပိၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးန့ၣ်လီၤ. ပှ်လၢပှ်ကသ့ၣ်မဲကဆိမဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ်အါမးလီၤ.

၆. **ပှ်ကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤမံၤလၢ်ကျိတပူၤ ဒီးပစံးလၢပှ်လၢ်ကျိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှ်ခိၣ်ပှ်ကျိလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှ်လၢ်ကျိစကိးလီၤ. ဒီးပှ်တနီၤနီၤစံးလၢပှ်လၢ်ကျိလီၤ.

၇. **ပှ်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှ်ကျိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မံၤလၢ်သိၣ်ကျိထီၣ်ရီၤတပူၤ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှ်ခိၣ်ပှ်ကျိလီၤ. ပှ်ခိၣ်ပှ်ကျိစံးဝဲဒၣ်.

၈. **ပှ်ယဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှ်သံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှ်လၢသးပှ်နးဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှ်သံပှ်ယဲးလီၤ. ပှ်တဂၤပှ်သံပှ်ယဲးဒီးမၤတၢ်တကဲလၢဘၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

၉. **ပှ်စယဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢပှ်ဝဲယဲးစယဲးန့ၣ်ပစံးလၢပှ်စယဲးလီၤ. ပှ်တဂၤပှ်စယဲးဒီးမၤတၢ်ကဲဒီးခိၣ်ခိၣ်ဆဲးဆဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးပှ်စယဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှ်စယဲးပှ်စယဲးလီၤ.

၁၀. **ပှ်တီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢသးပှ် ဒီးဖဲးတၢ်တကဲမၤတၢ်တကဲဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှ်တီၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပှ်တၢ်တကဲဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှ်တီၢ်လီၤ. ပှ်ကညီတုၤအမ့ၢ်တၢ်တီၢ် ဒီးမၤတၢ်တကဲလၢဘၣ်.

၁၁. **ပှ်ထီၣ်** နှံၣ်မုၢ်သကွံသၣ်နှံၣ်တုၤအသၣ်ဒိၣ်တုၣ်ဒီး ပစံးလၢအသၣ်ပှ်ထီၣ်လီၤ. သကွံသၣ်တုၤပှ်ထီၣ် ဒီးပှ် ကညီၣ်ပှ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှ်ထီၣ်ယးထီၣ် လီၤ.

၁၂. **ပှ်ဒိၣ်လၢ** နှံၣ်မုၢ်ပှ်လၢကျါလၢအယီၣ်လၢပှ်က ညီတက့ၢ်ဒုးဖဲသံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ် ဒီးပစံးလၢပှ်ဒိၣ်လၢ လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှ်ဒိၣ်ကနၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှ်ဒိၣ်တီး ထၢစကိးလီၤ. ပှ်ဒိၣ်တီးထၢဒီးပှ်ဒိၣ်လၢနှံၣ်ဒီးသီးသီး လီၤ.

၁၃. **ပှ်မုၢ်** နှံၣ်မုၢ်ထံထၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ထံတြီလီၤဆဲး လၢပိၣ်လဲၣ်နှံၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢထံထၣ်ပှ်မုၢ်လီၤ. ပှ် အိၣ်ဝဲလၢထံထၣ်ပှ်မုၢ်တဖၣ်နှံၣ်ဘူးဒီးပိၣ်လဲၣ်လီၤ.

၁၄. **ပှ်မုၢ်ကနၢ** နှံၣ်မုၢ်ပှ်ဒိၣ်လၢအစၢ်အယီၣ်ဝဲလၢ ပှ်ကညီတအိၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်နီတစု ဒီးအိၣ်ထဲတၢ်န့တၢ် ယိးခူစီထီစီ, ကသ့ၣ်ကဆိဒီးပစံးလၢပှ်မုၢ်ကနၢလီၤ. ပှ်မုၢ်ကနၢနှံၣ်ပလဲၤတဂၢၢ်တဘျီဘၣ်. ဘီၣ်သအိၣ် ကအိၣ်ပှ်လီၤ.

၁၅. **ပှ်မုၢ်တီးထၢ** နှံၣ်ပှ်မုၢ်ကနၢအသီးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပှ် ဒိၣ်လၢလၢအစၢ်အယီၣ်နှံၣ်လီၤ. ပှ်မုၢ်တီးထၢပစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **ပှ်လၢကျါ** ဒီး **ပှ်ကျါ** နှံၣ်ဒီးသီးသီးလီၤ. ဒီးမုၢ်မံၤ လၢသိၣ်ကျါထီၣ်ရီၤတပူၤနှံၣ်ပစံးလၢပှ်လၢကျါလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢပှ်လၢဒိၣ်ပှ်လၢကျါလီၤ. ဒီးပှ်တနီၤနီၤ စံးလၢပှ်လၢကျါလီၤ. ပှ်သံပှ်ယး old, ready to die.

၁၇. **ပှ်သ့ၣ်ပှ်ဝဲ** နှံၣ်မုၢ်ပှ်မုၢ်တဖၣ်ပှ်ဝဲဒီးတအိၣ် ဘၣ်ဒီးတၢ်ကုၣ်တၢ်ဆးဘၣ် ဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်ပမံၤပ ပှ် တၢ်မၤလိာ်ပိၣ်လီၤဘၣ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်သ့ၣ်ပှ်ဝဲလီၤ. ပှ်လၢပှ်သ့ၣ်ပှ်ဝဲနှံၣ် မုၢ်ပစိလီၤပိၣ်မုၢ်ပှ်လၢတသ့ၣ် ညါဘၣ်တၢ်နီတမံၤနှံၣ်လီၤ.

၁၈. **ပှ်အိထီ** နှံၣ်ပှ်ပှ်လၢသးပှ် ဒီးအမဲၢ်မၤသးတိတ လိၣ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်အိထီလီၤ. ပှ်တဂၢၢ်မၤသးပှ်အိထီတုၢ် ဒီးဆူၣ်ဒီးကၢ.

၁၉. **ပှ်အိလၢ** နှံၣ်မုၢ်ပှ်လၢကျါလၢပစံးဝဲ ဒီးသ့ၣ်ဒိၣ် ထီၣ်က့ၤဒ်ပှ်ကျါလၢသ့ၣ်ဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲအသီးနှံၣ်ပစံးလၢ ပှ်အိလၢလီၤ. ပှ်အိလၢနှံၣ်မုၢ်သံၣ်ပူၤကဲထီၣ်လၢပှ်လၢ ကျါဖးဒိၣ်လီၤ.

၂၀. **ပှ်အိၣ်** နှံၣ်မုၢ်ပစိးသ့ၣ်ဖးအိၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံး လၢပှ်အိၣ်လီၤ. ပှ်အိၣ်ကိၣ်ကုၣ်လိာ်ခံဒီးဟ့ၣ်နပှ်တခိ ဒီးအိၣ်နဲတခိတက့ၢ်. သကွံတသံၣ်နှံၣ်ပှ်အိၣ်ခံၣ် တ ဂၢတခိခိတက့ၢ်.

၂၁. **ကပှ်** နှံၣ်ကွၢ်လၢကပှ်တက့ၢ်. ကပှ်လီၤလိးထုနှံၣ် ကွၢ်လၢကပှ်အကျါတက့ၢ်.

၂၂. **ကစၢ်ပှ်** နှံၣ်မုၢ်ပက့ၢ်ပဂီၤဒ်ပဝဲမုၢ်ဂ့ၤ, ပှ်ကညီအ

ကွၢ်အဂီၤဒ်ပဝဲမုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပကစၢ်ပှ်လီၤ. စသိၣ်က့ၤ သီက့ၤတၢ်ယဲပှ်ဂၤစီၤတမ့ၢ်ဘၣ်. စကစၢ်ပှ်ဒ်လဲၣ်အံၤ စသိၣ်လီၤက့ၤစသးလီၤ. ပှ်တနီၤနီၤသိၣ်က့ၤသီက့ၤတၢ် နၢ်သက့အကစၢ်ပှ်ဒ်လဲၣ်တကျဲးစးဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၂၃. **ကဒးပှ်** နှံၣ်မုၢ်ပခိၣ်ဒီးလီၤပၤနှံၣ်ပစံးလၢခိၣ်ကဒး ပှ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခိၣ်သ့ၣ်ယံကဒးပှ်စကိးလီၤ. ပှ်တ ဂၢအခိၣ်သ့ၣ်ယံကဒးပှ်လုၤကဒီးလီၤ.

၂၄. **က့ၤဘျီပှ်** နှံၣ်မုၢ်က့ၤတကလုာ်ဖးလဲၣ်ဒီးကိၤဝဲဒီး လဲၣ်ဝဲနီၣ်ညါတခိနီၣ်ညါခံဒီးပကိးလၢက့ၤဘျီပှ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအဆိလၢက့ၤဘျီပှ်က့ၤဘျီပှ်က့ၤလီၤက့ၤ ဘျီ ပှ်နှံၣ်ပတအိၣ်ဘၣ်. ကိၤဒီးပအိၣ်တသ့ ဘၣ်ဒီးက မူၤသံပှ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤဝါဒီးတနီၤနီၤသူလီၤ. က့ၤဘျီ ယိၢ်က့ၤဘျီပှ်ပစံးဒီးအဆိခဲနှံၣ်စကိးလီၤ.

၂၅. **ကိာ်ပှ်** နှံၣ်မုၢ်ကိာ်ပှ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ကိာ်နးနး ကလဲၣ်နှံၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ကိာ်ပှ်တၢ်ကိးပှ်လီၤ.

၂၆. **ဂီၤပှ်** နှံၣ်မုၢ်ဘုၤလၢဂီၤဝဲတုၤဘူးဒီးကယုတုၤဝဲနှံၣ်ပ စံးလၢဘုၤဂီၤပှ်လီၤ. ဘုၤဂီၤပှ်လံၤ. မၤဘုၤကူးဘုၤတြးတြး တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဂီၤဂီၤပှ်လံၤလီၤ.

၂၇. **စယိးပှ်** နှံၣ်မုၢ်သ့ၣ်ဖးလၢအဖီခိၣ်တကထၢနှံၣ်ပှ် ဝဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖးစယိးပှ်လီၤ. သ့ၣ်ဖးစယိးပှ်လီၤလီၤ တအိးလၢအဖီခိၣ်တကထၢနှံၣ်ပှ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢစယိးပှ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစယိးဘျီစယိးပှ်လီၤ.

၂၈. **စပှ်ညၣ်** နှံၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢစပှ်ညၣ်လီၤ.ဒီး မုၢ်ဂီၤဖဲခဲဘုၤလီၤဝဲလၢခၢ်လၢဝဲဝဲကဘျးကဘျး နှံၣ်ပ စံးလၢစပှ်ညၣ်လီၤ.

၂၉. **စပှ်** နှံၣ်မုၢ်သ့ၣ်ဖးဒုးခဲနှံၣ်ကၢ်အိးဖးအသးဒီးပစံး လၢစပှ်လီၤ. ဒီးသ့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ဖးခဲခိၣ်ဒီးပစံးလၢစပှ်စကိး လီၤ. သ့ၣ်ဖးဒုးစပှ်ကွံာ် ဒီးလီၤတၢ်ဝဲဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံး လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အိးဖးအသးနှံၣ်ပစံးလၢစပှ်လီၤ. ဒီးပ စံးလၢသပှ်စကိးလီၤ. သ့ၣ်တဘိစဖးလၢကွါဒီးစပှ်ဝဲခံ ခိလီၤ. ဒီးပစံးလၢတပှ်စကိးလီၤ.

၃၀. **စပှ်** နှံၣ်မုၢ်ပပှ်ပသးတုၤပမဲၢ်အနံၤသုတအိၣ်တ ဂ့ၤဒီးပစံးလၢပပှ်စပှ်လီၤ. ပှ်တဂၢၢ်ပပှ်စပှ်အသးတနံၤ ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢပပှ်အသးစပှ်တၢ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံး လၢသပှ်တၢ်စကိးလီၤ.

၃၁. **စပှ်** နှံၣ်မုၢ်စပှ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ဒိဘျီလၢစၢ် ဝဲဒီးမၤသးကဘျးကဘျးနှံၣ်ပစံးလၢစပှ်စပှ်လီၤ. ခိၣ် ကုၣ်စံၣ်နှံၣ်မၤသးစၢ်ကဘျီစီစပှ်စပှ်လီၤ.

၃၂. **စပှ်တၢ်** နှံၣ်မုၢ်ပှ်ကညီပှ်သးသုတနံၤနီတစဲးတ ဂ့ၤဒီးပစံးလၢစပှ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပှ်တၢ်စကိး လီၤ. ပှ်တဂၢၢ်အိၣ်ဒ်စပှ်တၢ်ဒီးတနံၤတအ့ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ပှ်တဂၢၢ်ပပှ်အသးစပှ်စပှ်လီၤ.

ပှ်

၃၃. စပှ် နှ်မ့ၢ်စပှ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပထုချိၣ်လၢအ
နၢၣ်တယုတဖိးဘၣ် ဧးဝံၣ်ဝဲ ဧးပစံးလၢမၤသးစပှ်စပှ်
လီၤ.

၃၄. စပှ် နှ်မ့ၢ်စပှ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပမုၣ်ပှ်လၢဒိၣ်ဒီး
ဘိၣ်ဒီးဖျၢၣ်ဝဲန့ၣ်သိး ဧးဆုယၢ်မ့ၢ်တဘျီန့ၣ်ပစံးလၢမၤ
သးစပှ်စပှ်လီၤ.

၃၅. ဆါပှ်ခိၣ် နှ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်လၢနးကတၢ်လၢသ့ကီ
ပှ်န့ၣ်ပစံးလၢဆါပှ်ခိၣ်လီၤ. ပှ်ကညီတဲးခးလၢဆါပှ်
ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အူအိၣ်ခးဂ့ၤကၢ. ဧးပစံးဒီးအဆိလၢဆါပှ်
ခိၣ်ဆါပှ်လၢလီၤ.

၃၆. တပှ် နှ်မ့ၢ်စပှ်အသိးလီၤ. ဧးမ့ၢ်တၢ်လၢသ့ၣ်ဖးဝဲ
ခံခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတပှ်လီၤ. သ့ၣ်တကျိၣ်စဖးလၢကျါ ဧးတ
ပှ်ခံခိၣ်စးလီၤ. ဧးပစံးသပှ်စကိးလီၤ.

၃၇. တပှ်တၢ် နှ်မ့ၢ်ပှ်ကညီပှ်သးတနံၤတအ့ဘၣ်
ဒီးပစံးလၢပှ်သးတပှ်တၢ်လီၤ. ပှ်တဂၤပှ်သးတပှ်
တၢ်ဒီးတနံၤဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၃၈. တၢ်ပှ်ကျါ နှ်မ့ၢ်တၢ်မံၤလၢအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်တၢ်ဖိ
တၢ်လံၤ ဆၣ်ခိၣ်ကိၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်မံၤလၢ
တၢ်ပှ်ကျါလီၤ.

၃၉. တၢ်ပှ်ကျါ နှ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်လၢန့ၣ်နးနးကလဲၣ်
ဒီးအိၣ်ပှ်ကညီ ဧးတပျံၤဘၣ်ပှ်ကညီန့ၣ်ပှ်သးပှ်ကိး
လၢတၢ်ပှ်ကျါလီၤ. ကိးဝဲအမံၤတဘျီဘၣ် ဒီးကိးဝဲလၢ
တၢ်ပှ်ကျါလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်တုၤအိၣ်ပှ်ကညီဒီးပှ်ကညီ
မၤမ့ၢ်တသံဘၣ်, ဧးမ့ၢ်သ့ၣ်ညါသ့ၣ်ယံၣ်ဝဲခိၣ်န့ၣ် ဒီးပှ်
ကညီကိးမံၤလၢဘိၣ်သအိၣ်လၢတဘျီလၢဘၣ်. ကိး
ဝဲလၢတၢ်ပှ်ကျါလီၤ. ပသးပှ်စံးဝဲဒၣ်. ပကိးအမံၤန့ၣ်အ
နၢ်ကိၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၀. တၢ်ပှ် နှ်မ့ၢ်တၢ်သံအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပှ်ကညီလၢ
အမဲၣ်ဘၣ်ခိၣ်ထွဲဆူပျံၤတခိၣ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢတၢ်သံ
တၢ်ပှ်လီၤ. ပှ်ကညီဘၣ်တၢ်သံတၢ်ပှ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၁. ထီၣ်ပှ် နှ်မ့ၢ်ပှ်ကညီတုၤအိၣ် ဒီးအဖိအမၤအဖိအ
ဝၤဒီးပစံးလၢထီၣ်ပှ်လီၤ. ဧးပစံးဒီးအဆိလၢထီၣ်ပှ်လီၤ
ဖးလီၤ. စဖိတန့ၣ်ထီၣ်ပှ်လီၤဖးလၢလံၤ.

၄၂. ထီၣ်ပှ် နှ်မ့ၢ်ကဆိမဲန့ၣ်တုၤယံၣ် ဒီးဂီၤဝဲန့ၣ်ပစံး
လၢထီၣ်ပှ်လီၤ. ကဆိမဲန့ၣ်လၢသီဝါန့ၣ်သက့ ဒီးတုၤ
ထီၣ်ပှ်ဒီးဂီၤဝဲလီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢထီၣ်ပှ်ထီၣ်
ယဲးလီၤ.

၄၃. ဒၢပှ် နှ်မ့ၢ်ပှ်ဒၢန့ၣ်ဘူးထီၣ် ဒီးအမၤအလၢဒီးပ
စံးလၢဒၢပှ်လီၤ. ပှ်တဂၤဒၢပှ်ဒီးကိးမးဆဲးစၢ်ဝဲလီၤ.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒၢပှ်ဒၢယဲးလီၤ.

၄၄. န့ၣ်ပှ် နှ်မ့ၢ်ပှ်လၢကျါလၢပစံးလၢသ့ၣ်ဖးဒိၣ်ကျါ
န့ၣ်ပစံးလၢန့ၣ်ပှ်လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢန့ၣ်ပှ်လီၤ.

ပှ်

သုမ့ၢ်ဖဲးခးဒီးကွၢ်လၢန့ၣ်ပှ်လဲးတဖၣ်န့ၣ်ဘုဂ့ၤဝဲလီၤ.

န့ၣ်တမ့ၢ်န့ၣ်ပှ်လဲး န့ၣ်တမ့ၢ်န့ၣ်ပှ်ဝဲလီၤ
န့ၣ်ဝဲလီၤဖိၣ်ကဲး န့ၣ်ဝဲလီၤဖိၣ်ကဲး

၄၅. နါပှ် နှ်မ့ၢ်ပှ်ကညီအဂီၤကဘျီဝဲလၢအမဲၣ်ညါ
လၢအစုခံခိၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်ပစံးလၢသးနါပှ်လီၤ. သးနါ
ပှ်န့ၣ်မ့ၢ်အယံၣ်တီၣ်ဒီးကိၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသးနါပှ်လီၤ. ဧး
ပစံးလၢသးနါခိၣ်သးနါပှ်ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၄၆. နါပှ် နှ်မ့ၢ်ပသးပှ်အလၢအလၢနါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ
နါပှ်လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိန့ၣ်နါဝဲတမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢ
နါပှ်စကိးလီၤ. ဧးပစံးဒီးအဆိလၢနါပှ်နါယဲးလီၤ. တ
လၢပှ်တဂၤနါပှ်နါယဲးနးကၢ.

၄၇. ပပှ် နှ်မ့ၢ်ပသးပှ်လၢပျံၤတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပပှ်
လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢပပှ်ပပှ်လီၤ. ပပှ်လၢပျံၤတ
ဖၣ်အကလုာ်အကထိပတသ့ၣ်ညါက့ၤဘၣ်ဝဲလၢဘၣ်.

ပပှ်လၢပျံၤပပှ်လၢ ပပှ်လၢပျံၤအသးဂ့ၤ

ယုာ်အသးဒီးချိၣ်နီၤထူ ယုာ်အသးဒီးချိၣ်နီၤစု

၄၈. ပသးပှ် နှ်မ့ၢ်ပှ်ကဲသကီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကီၤခူးမ့ၢ်ဂ့ၤပ
စံးလၢပသးပှ်လီၤ. ဧးပမၤဖါတၢ်လၢအသးပှ်န့ၣ်ပှ်ဒီး
ပစံးလၢပသးပှ်စကိးလီၤ. ပသးပှ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်သ့ဘၣ်
ကန့ၣ်အကလုာ်လီၤ. ဧးပစံးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်က့ၤသးပှ်
လီၤ.

၄၉. ဟံၣ်သပှ် နှ်မ့ၢ်ပတနံၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢပဟံၣ်သ
ပှ်ပသးလီၤ. ပှ်တဂၤဟံၣ်သပှ်အသးဒီးတနံၤဘၣ်.

ပှ်လၢဟံၣ်သပှ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်ကီၤတၢ်နံၤဒီးပစံး
လၢဟံၣ်သပှ်အသးလီၤ. ပှ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်နံၤအသး
နံၤသက့ဒီးနံၤတဘျီဘၣ်. ကီၤတၢ်နံၤတြုးတြုးဒီး
ပစံးလၢဟံၣ်သပှ်အသးလီၤ. စလဲၤပျၢၣ်လံာ်လၢသရၣ်
အိၣ် ဒီးပှ်ပျၢၣ်လံာ်တဘျီဘၣ်တၢ်မိၣ်နံၤစသး ဒီး
စဟံၣ်သပှ်စသးတြုးတြုးလီၤ.

၅၀. ပှ်ပှ် နှ်မ့ၢ်လၢထီၣ်ဝဲပှ်ထီၣ်တဆဲးယံၣ်သီ ဒီးက
ပီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလၢပှ်လီၤ. လၢတဘျီပှ်ဒီးကပီၤ
ဂ့ၤကၢ. လၢပှ်ပှ်န့ၣ်မ့ၢ်ကပီၤဝဲန့ၣ်အကီၤ ဒီးပစံးလၢပှ်
ပှ်လီၤ.

၅၁. ဖပှ် နှ်မ့ၢ်ထီၣ်ပှ်ပှ်အိၣ် ဒီးအမၤန့ၣ်ပစံးလၢဖပှ်
လီၤ. ပှ်တဂၤစဝဲဘၣ်လၢဖိသ့ၣ်ခွါဒီးဖပှ်လံာ်လီၤ. ဧးပ
စံးဒီးအဆိလၢဖလံာ်ဖပှ်လီၤ. ဧးပစံးလၢဖပှ်စကိးလီၤ.

၅၂. ဖိပှ် နှ်မ့ၢ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဖပှ်လီၤ. ဧးမ့ၢ်ပှ်
လၢအိၣ်ဒီးအမၤန့ၣ်လီၤ.

၅၃. ဖိပှ် နှ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိတကလုာ်အလၢနါကညါ ဒီးဝဲ
ထီၣ်လၢသံၣ်ခိၣ်လီၤပှ်အါအါကလဲၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဖိပှ်
လီၤ. ဧးပကိးဒီးအဆိလၢဖိပှ်ဖိနါလီၤ. ဖိပှ်န့ၣ်ပမဲၣ်ခံး
သုပသ့ၣ်ထီၣ်ဒီးပနၢအလၢ ဒီးပကုာ်အလၢန့ၣ်ပဟံၣ်လၢ

မှ်

ပခိၣ်ဖိခိၣ်န့ၣ်ဘျဲလီၤ. ဖိပုၣ်ဖိနီၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅၄. **ဘုၣ်မှ်** န့ၣ်မှ်တၢ်ဒီးဘုၣ်လၢပုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘုၣ်ပုၣ်လီၤ. ကုၤဘုၣ်ပုၣ်. ချၢယံဘုၣ်ပုၣ်. သုၣ်ဘုၣ်ပုၣ်စံးဝဲဒၣ်. သုၣ်ဖံးစကိးပုၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသုၣ်ဘုၣ်ပုၣ်တစုစုလီၤ. ပချၢယံကဘျၢန့ၣ်ပစံးလၢပချၢယံဘုၣ်ပုၣ်လီၤ. ကုၤဖးလံာ်မၤသးဆူၣ်စယိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကုၤဘုၣ်ပုၣ်လီၤ. ဘုၣ်သုၣ်အဖံးန့ၣ်ပစံးလၢဖုဘုၣ်ပုၣ်လီၤ. ပခံကိၢ်ကဘျၢန့ၣ်ပစံးလၢပခံဘုၣ်ပုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဆိၣ်ကဲလၢဖုဘုၣ်ပုၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢဘုၣ်ခိၣ်ဘုၣ်ပုၣ်လီၤ. သုၣ်ဖံးဘုၣ်ပုၣ်န့ၣ်မၤသးကဆိးကဆူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုၣ်ပုၣ်ဘုၣ်ကုစကိးလီၤ.

၅၅. **ဘိပုၣ်** န့ၣ်မှ်ပဘျးထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢမုၢ်အဖိခိၣ်ဒီးကိၢ်လူး ဒီးဘိထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘိပုၣ်လီၤ. မၤသုထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢမုၢ်ဖိခိၣ်န့ၣ်မၤကိၢ်ဘိပုၣ်တဂ့ၤ. ကဒါယၢ်ခိယၢ်ခိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဘုၣ်ဘိပုၣ်လီၤ.

၅၆. **မံၤပုၣ်** န့ၣ်မှ်ပမၤအမိၢ်အပၢ်, ပဝၤအမိၢ်အပၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမံၤပုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမံၤပုၣ်ခဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢခုတဖၣ်န့ၣ်အမံၤပုၣ်အဲၣ်ဝဲန့ၣ်ကၤ.

၅၇. **မုၢ်ထူၣ်ပုၣ်** န့ၣ်မှ်မုၢ်ထူၣ်ဘၣ်မုၢ်ခိၣ်အဒိ ဒီးပစံးလၢမုၢ်ထူၣ်ပုၣ်လီၤ. မုၢ်ထီၣ်ထူၣ်ဘၣ်မုၢ်ခိၣ်အဒိန့ၣ်ပစံးလၢမုၢ်ထူၣ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ.

၅၈. **မုၢ်ပုၣ်** န့ၣ်မှ်ပုၣ်မုၢ်လၢအဝၤအိၣ်ဝဲခဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢမုၢ်ပုၣ်လီၤ. မုၢ်ပုၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဝၤကိးဂၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမုၢ်ပုၣ်လံၤမုၢ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမုၢ်ပုၣ်လံၤပုၣ်စကိးလီၤ.

၅၉. **လီၤစပုၣ်** န့ၣ်မှ်သုၣ်ဒုသဝး ဒီးလီၤတံာ်ဆူအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤစပုၣ်လီၤ. သုၣ်ဒုလီၤစပုၣ်တဒုန့ၣ်ပကမၤသုၣ်မုၢ်လီၤ.

၆၀. **သပုၣ်** န့ၣ်ဒ်စပုၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်သုၣ်ဖးဝဲခဲဒိဒီးပစံးလၢသပုၣ်လီၤ. တၢ်လၢသုၣ်ဖးဆူၣ်ဝဲတုၤအဆၢတစဲဘျးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသပုၣ်လီၤ. သုၣ်တကျိသပုၣ်ခဲခိစ့လီၤ.

၆၁. **သပုၣ်တၢ်** န့ၣ်မှ်ပတနီၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသပုၣ်တၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံးမးအသးသပုၣ်တၢ်လီၤ.

၆၂. **ဟီၣ်ခိၣ်ပုၣ်** န့ၣ်မှ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢပုၤကညိတဖဲးဘၣ်နီတစုဒီးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်ပုၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ပုၣ်န့ၣ်သုၣ်ဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးတကဲဒီးဘၣ်လၢသံၣ်ပုၤနီၤတစုဘၣ်.

၆၃. **အိၣ်ပုၣ်သံ** န့ၣ်မှ်ပုၤကညိလၢတနီၤဖိန့ၣ်မၤနီၤဖိန့ၣ်ဝၤဘၣ် ဒီးအိၣ်ဝဲတုၤအသံန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ပုၣ်သံအသးလီၤ. ပုၤတဂၤအမၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ပုၣ်သံအသးလီၤ.

မှ်

၁. **မှ်** န့ၣ်မှ်ခဲမၢ်ဒိၣ်လၢတလၢမၤဝဲ ဒီးကဲထီၣ်လၢအဒိဘုၣ်ဒီးဖျၢၣ်ဒိဘိဒိကျိ ဒီးဝါဒ်စုအသိးန့ၣ်ပကိးလၢပုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပုၣ်ခိၣ်စၢခိၣ်လီၤ. ပုၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ ဒီးဘၣ်တပုၤပုၤအိၣ်လၢထံလၢ ဒီးမဲးလၢဒီးတလၢမၤဝဲ ဒီးကဲထီၣ်လၢအဒိဖျၢၣ်ဒိဘုၣ်လီၤ. ပုၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢစၢလီၤ.

၂. **မှ်** န့ၣ်မှ်ပဆးတၢ်တကလုာ်အမဲာ်ဟီ ဒီးပဆးလၢလုၣ်န့ၣ်ဖးလံာ်ဖးထီၣ်ဒီးပစၢထီၣ်အနီၤစၢလၢပုၣ် ဒီးပကိးလၢပုၣ်လီၤ. ပုၣ်န့ၣ်ပုၤကညိဟၢအိၣ်ညၣ်န့ၣ်ဂ့ၤကၤ.

၃. **မှ်** န့ၣ်ပမၤဒီး “က” ပမၤဒီး “စ” မၤဒီး “တ” ဒီး “သ” လီၤ. ကပုၣ်. စပုၣ်. တပုၣ်. သပုၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ပုၣ်ဝါ** မုၢ်ပုၣ်တကလုာ်ကိၤတက့ၢ်ဒီးဝါဝဲ ဒီးပစံးလၢပုၣ်ဝါလီၤ. ပုၣ်ဝါန့ၣ်ပတိၤစးခိတသုဘၣ် ဒီးပစးတၢ်န့ၣ်ဂ့ၤဒီးပကိးလၢပုၣ်ဝါလီၤ.

၅. **ပုၣ်သု** န့ၣ်တကိၤတဝၢ်ဘၣ်ဒီးစၢဝဲ ဒီးထီၣ်ယံၣ်သုယုာ်ကလၢဒီးပတိၤစးခိန့ၣ်သုဝဲဒီးပကိးလၢပုၣ်သုလီၤ. ဒီးပမုၢ်သ့ၣ်ကွၢ်ဒီးဝါစကိးလီၤ. ပုၣ်သုန့ၣ်တကိၤဘၣ်စၢကဘၣ်လီၤ.

၆. **ပုၣ်ခိၣ်စၢခိၣ်** န့ၣ်မှ်ပကိးပုၣ်ဒီးအဆိလၢပုၣ်ခိၣ်စၢခိၣ်လီၤ.

၇. **ကပုၣ်** န့ၣ်မှ်ပဖိမုၢ်မံကဖိလီ ဒီးပစံးလၢမံကပုၣ်ဒးလီၤ. ခုၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, န့ၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, မုၢ်မုၢ်ဂ့ၤပချီပဖိတုၤမံကဖိလီ ဒီးပစံးလၢမံကပုၣ်ဒးလီၤ. ချီန့ၣ်မံကပုၣ်ဒးတက့ၢ်.

၈. **ခၢ်ပုၣ်** န့ၣ်မှ်တၢ်အခၢ်လၢန့ၣ်အဖံးလီၤစၢကဘျၢဝဲဒီးပစံးလၢခၢ်ပုၣ်လီၤ. ဆီဖါန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခၢ်ပုၣ်လီၤ. ဂီၤဖံးန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခၢ်ပုၣ်လီၤ. ဆီဖါအခၢ်ပုၣ်လီၤစၢလၢအခၢ်ဖိလၢစပုၣ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခၢ်ဘုခၢ်ပုၣ်လီၤ.

၉. **စုာ်ပုၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢစုာ်ပုၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ပဟာပုၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀. **စုာ်ပုၣ်** န့ၣ်မှ်ပမၤညၣ်လၢပုၣ် ဒီးပကွံာ်သလုာ်ပုၣ်န့ၣ်ပစံးလၢစုာ်ပုၣ်လီၤ. လဲၤစုာ်ပုၣ်လၢထံကျိဒီးန့ၣ်ညၣ်အါမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုာ်ပုၣ်စၢလီၤ.

၁၁. **ဆးပုၣ်** န့ၣ်မှ်ပမၤပုၣ်ဒီးပတုၤလၢပျၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဆးပုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဆးပုၣ်တဆိသၢနီၤတဝံၤဘၣ်.

၁၂. **တပုၣ်** န့ၣ်မှ်တပုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ကပံာ်ခိၣ်ကပံာ်ကျိန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတပုၣ်တပုၣ်လီၤ.

၁၃. **တပုၣ်ညၣ်** န့ၣ်မှ်တၢ်ခၢ်ပုၣ်လီၤစၢကဘျၢဒီးပစံးလၢတပုၣ်ညၣ်လီၤ. ဂီၤဖံးအခၢ်ဘုလီၤစၢတပုၣ်ညၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢကဘျၢဝဲ ဒီးစၢဝဲန့ၣ်မှ်လီၤစၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတပုၣ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပုၣ်ညၣ်စကိးလီၤ. ဆီခၢ်ပုၣ်လီၤစၢတပုၣ်ညၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်လီၤစၢ

တပှ်ညှ်စံးဝဲဒှ်.

၁၄. **ထီၣ်ပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုာ်အဒီးလၢအဲးကတြၢ်
ဝဲဒီးပကိးလၢထီၣ်ပှ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်
လီၤ. ထီၣ်ပှ်နှံၣ်အမဲၢ်ကိထီၣ် ဒီးအကိာ်ထီၣ်စကိးလီၤ.
ထီၣ်ပှ်နှံၣ်ပဖိအိၣ်ဝံၣ်ကၢ.

၁၅. **နါပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်နါအံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘၣ်တမ့ၢ်
ဒီးပနါဒုထံလီၤသကၢဝဲဒီးဘျဲဝဲကးထူးကးယဲၢ်နှံၣ်
လီၤ. နါအံၣ်နါပှ်စံးဝဲဒှ်.

၁၆. **ဘီထီၣ်ပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ဂုၢ်တကလုာ်နှံၣ်ကံၣ်ပလုာ်လၢ
ဘီတတီးတတီး ဒီးပကိးလၢဘီထီၣ်ပှ်လီၤ. ဘီထီၣ်ပှ်
နှံၣ်အုၣ်ဘၣ်ပှ်ဒီးပသံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဂုၢ်အာတကလုာ်လီၤ.
ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်စံးဝဲဒှ်လီၤ.

၁၇. **ဘီထီၣ်ပှ်သူ** နှံၣ်မ့ၢ်ဂုၢ်အာတကလုာ်နှံၣ်ကံၣ်ပ
လုာ်လၢအဝါတတီးတတီး ဒီးပစံးလၢဘီထီၣ်ပှ်သူလီၤ.
ဂုၢ်ဘီထီၣ်ပှ်သူနှံၣ်အုၣ်ပှ်ပသံစံးဝဲဒှ်.

၁၈. **ယုၣ်ပှ်သံၣ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢဒဲပူၤတဂၤယီၤလၢပှ်
လၢကျါနှံၣ်မ့ၢ်မၤဟါလီၤ. ဒီးတၢ်လီၤကညီၣ်ဝဲလၢပပျံၤတၢ်
နှံၣ်ပစံးလၢတၢ်မၤအသးယုၣ်ပှ်သံၣ်လီၤ. စအိၣ်တဂၤ
စါနှံၣ်တၢ်မၤအသးယုၣ်ပှ်သံၣ်စအိၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်.

၁၉. **လီၤသပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ဒ်သပှ်ညှ်အသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်
ခၢ်ပှ်လီၤစါဝဲနှံၣ်ပစံးလၢလီၤသပှ်လီၤ. တၢ်ကဘျၢ်
လီၤစါစါဝဲနှံၣ်ပစံးလၢလီၤသပှ်လီၤ. ဒီးပှ်ပှ်ဝဲလၢအ
ဖံးလီၤကတြၢ်ဝဲ ဒီးအဖံးလီၤသွံးဝဲနှံၣ်ပစံးလၢအဖံးလီၤ
သပှ်စကိးလီၤ.

၂၀. **သပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ဒ်စပှ်အသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢက
ဘျၢ်လီၤစါဝဲစါကဘၣ်နှံၣ်ပစံးလၢသပှ်လီၤ. ဒီးပစံး
လၢသပှ်ညှ်, လီၤသပှ်စံးဒ်နှံၣ်လီၤ. ဂီၤဖံးခၢ်ဘုလီၤ
စါသပှ်ညှ်စံးဝဲဒှ်လီၤ. ဒီးဆိခၢ်ပှ်လီၤစါသပှ်ညှ်
စံးဝဲဒှ်.

၂၁. **ဟၢပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်သလၢ်ပှ်လၢထံကျါဒ်ကန့ၢ်
ညှ် ဒီးပစံးလၢပဟၢပှ်လီၤ. ဒီးပှ်တနီၤနီၤစံးလၢဟူး
ပှ်ဒီးပှ်တနီၤနီၤစံးလၢစုးပှ်လီၤ. လဲၤဟၢပှ်လၢထံ
ကျါနှံၣ်ညှ်အါကၢ.

၂၂. **ဟူးပှ်** ဒီး **ဟၢပှ်** နှံၣ်ဒ်သိးသိးဒီးမ့ၢ်ပှ်ကညီၣ်ကွံာ်
သလၢ်ပှ်လၢမၤအိၣ်ညှ်ညှ်လီၤ. ဟၢပှ်ဒီးဟူးပှ်ဒ်
သိးသိးလီၤ. လဲၤဟူးအိၣ်ပှ်လၢထံလိာ်ပှ် ဒီးန့ၢ်ညှ်
လီၤ.

၂၃. **ပှ်ကလၢ်** နှံၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှ်ဝဲနှံၣ်ပစံးလၢမၤသးသပှ်
ကလၢ်လီၤ. ကပံာ်ကျါနှံၣ်မၤသးသပှ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးပ
စံးလၢမၤသးကပှ်ကပှ်, စပှ်စပှ်, သပှ်သပှ်လီၤ.
တပှ်တပှ်ဒ်နှံၣ်စကိးလီၤ. စယီၢ်ဘၣ်ကပံာ်ကျါမၤသး
သပှ်ကလၢ်လီၤ.

၁. **ကပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ကပှ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယီၢ်ကပံာ်ခိၣ်
ကပံာ်ကျါပှ်ဝဲဒီးပစံးလၢကပှ်ကပှ်လီၤ. ပှ်တဂၤယီၢ်
ကပံာ်ခိၣ်ကပံာ်ကျါကပှ်ကပှ်နှံၣ်ဘၣ်အါကၢ.

၂. **ပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအသး ဒီးတၢ်ကုၢ်တၢ်ဆးဒီး
အိၣ်ဒီးအခိၣ်အခိၣ် ဒီးဟးလၢအခိၣ်ခံဒိ ဒီးအိၣ်ဒီးအခု
အဝုၢ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်လီၤ. တၢ်လၢပှ်နှံၣ်အိၣ်ဝဲအါကလုာ်
လီၤ. ပှ်ပယီၢ်တကလုာ်, ပှ်ကညီၣ်တကလုာ်, ပှ်စံာ်ဖိ
တကလုာ်, ပှ်ယီၤဖိတကလုာ်, ပှ်ကီၤလၢတကလုာ်
လီၤ. လၢနှံၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးအါမးလီၤ.

၁. **ပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပှ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်တၢ်ဒီးဟီၣ်
ခိၣ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်လၢပှ်လီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်ပှ်တၢ်ပှ်တၢ်
စံးဝဲဒှ်.

၂. **ပှ်** နှံၣ်မၤဒီး“က”မၤဒီး“စ”မၤဒီး“တ”မၤဒီး
သ”လီၤ. ကပှ်, တပှ်, သပှ်, စပှ်စံးဝဲဒှ်.

၃. **ပှ်ကညီ** နှံၣ်မ့ၢ်ပှ်တကလုာ်အိၣ်လၢပှ်ခိၣ်ပှ်ကျါ
ဒီးကုၢ်အိၣ်ဖးအိၣ်ခးစါသံၣ်စါ ဒီးပကိးလၢပှ်ကညီ
လီၤ. ပှ်ကညီနှံၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးစါလိာ်စါပၤဘၣ်. မ့ၢ်
ပှ်ပှ်လၢကျါအဖိလီၤ. ဒီးတၢ်ကုၢ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်
ဒ်ပှ်ကလုာ်ဂၤအသးဘၣ်. ဒီးမၤတၢ်တသ့ဘၣ်နီတ မံ
ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ဒီးသရၣ်ကီၤလၢဝါသိာ်က့ၤသိက့ၤလၢ
ကစၢ်ယုၤအကလုာ်အကထါ ဒီးစုၢ်က့ၤန့ၢ်က့ၤက စၢ်ယုၣ်
ရှုးယရံးတနီၤနီၤဒီးမၤလိာ်လၢသရၣ်အိၣ်တနီၤနီၤဒီး
ကဲလၢအပျံၤအဘီၣ်လီၤ.

၄. **ပှ်ကတၢ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢကွၢ်တယးတၢ်လၢအါအဂ့ၢ်
အပီၢ်သ့မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ကွၢ်တယးတၢ်လၢဆိယံအဂ့ၢ်အပီၢ်သ့မ့ၢ်
ဂ့ၢ်ပစံးလၢပှ်ကတၢ်လီၤ. ပှ်ကတၢ်နှံၣ်ဖးအါသဖံးဒီး
အူသ့ၣ်ထုကဖၣ်ဝဲ ဒီးဘိးကၢ်အါနှံၣ်ဒီးကွၢ်တယးဝဲ ဒီး
စံးဝဲလၢတၢ်ကမၤအသးဒ်အံၤဒ်န့ၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢအါ
အပူၤနှံၣ်လီၤစံးဝဲဒှ်. ပှ်ကတၢ်နှံၣ်ကတၢ်လၢအါဒီး
ဆိယံလီၤ.

၅. **ပှ်ကသပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢမၤသပှ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်
ကသပှ်လီၤ. ပှ်ကသပှ်နှံၣ်ကကိာ်လိာ်ဟီၣ်ခိၣ်တ
လိာ်တလိာ် ဒီးမၤဝဲလၢသပှ် ဒီးတၢ်လၢပှ်မၤသပှ်တ
ဖၣ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်ကသပှ်လီၤ. ပှ်ကသပှ်တဖၣ်
နှံၣ်ဘၣ်သပှ်အပူၤလီၤ.

၆. **ပှ်ကီၢ်ပှ်ဂီၢ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးအီၤတကျါ
ဘၣ်နီတမံၤ, ဒီးန့ၢ်မါတဂၤသံခံဂၤသံသၢဂၤသံဝဲနှံၣ်ပစံး
လၢပှ်ကီၢ်လီၤ. ပှ်ကီၢ်နှံၣ်ဖိအိၣ်တကျါမၤအိၣ်တကျါ
ဒီးပစံးလၢပှ်ကီၢ်လီၤ. ပှ်လၢန့ၢ်ဖိခံဆိန့ၢ်မါခံဆိန့ၢ်မ့ၢ်
ပှ်ကီၢ်ပှ်ဂီၢ်လီၤ.

၇. **ပှ်ကျါမ့ၢ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပှ်လၢအိၣ် ဒီးတၢ်ကုၢ်တၢ်ဆးအိၣ်
ဒီးအယံအလၢအစိအကမီၤတဖၣ်နှံၣ်ပစံးလၢပှ်ကျါ

မုၢ်လီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢပှၢကျၢ်မုၢ်ကျၢ်တူလီၤ. ပှၢ
ကျၢ်မုၢ်ကျၢ်တူတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်က့ၣ်တၢ်ဆး
လီၤ.

၈. **ပှၢကွဲးတၢ်ဂီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢပှၢအဲကလံးဖိတဖၣ်န့ၣ်
ထီၣ်ရီၤတၢ်အရၢၣ်တမံၤ ဒီးကွဲးပတူးဝဲ ဒီးအိၣ်အဘူးအလဲ
လၢအကွဲးတၢ်န့ၣ်အရၢၣ်ဒီးပစံးလၢပှၢကွဲးတၢ်ဂီၤလီၤ. ဒီး
ပတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအပရၢလီၤ.

၉. **ပှၢခးချံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢခးအိၣ်ဆၣ်ခါကီၢ်ခါလၢချံၣ်
ဒီးတၢ်အိၣ်ဆၣ်အိၣ်ဝဲအညၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢခးချံၣ်လီၤ.ဒီး
ပစံးလၢပှၢခးတၢ်သ့. ပှၢခးတၢ်ဖိစကိးလီၤ. ပှၢခးချံၣ်
ဖိန့ၣ်ခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢချံၣ်ဒီးမၤပျၢ်န့ၣ်ဒီးစုၣ်ပၤ. စုၣ်
ကဒးအိၣ်န့ၣ်ခးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသံချူကၤ. ဒီးမုၢ်ပှၢခး
တၢ်ဖိတကလုၣ်လီၤ.

၁၀. **ပှၢခးတၢ်သ့** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢခးတၢ်ဘၣ်. ခးတၢ်အစု
တီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢခးတၢ်သ့လီၤ. ပှၢခးတၢ်သ့န့ၣ်မုၢ်ပှၢ
စုတီဒီးခးတၢ်န့ၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢပှၢခးတၢ်သ့လီၤ. ပှၢတဂၤ
ခးတၢ်သ့ကၤ. ခးတၢ်တဘီ ဒီးဘၣ်ဝဲခးတၢ်ခံဘီဒီးဘၣ်ဝဲ
လီၤ.

၁၁. **ပှၢခးတၢ်ဖိ** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤပှၢလၢဟံလီၤအသးလၢ
ကခးဆါအိၣ်တၢ်ဖိတၢ်ညၣ်ကသ့ၣ်မဲကဆိမဲန့ၣ်ပစံးလၢ
ပှၢခးတၢ်ဖိလီၤ. ပှၢခးတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်တမၤတၢ်နီၣ်တမံၤဒီး
ယုခးထဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၢဆဲးတၢ်
ဖိပှၢခးတၢ်ဖိလီၤ.

၁၂. **ပှၢခံတူၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢဆူးဒိၣ်ဆါအၤ ဒီးအစုတူၣ်
ခိၣ်တူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢခံတူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၢခံတူၣ်
ဆါအၤစကိးလီၤ. ပှၢခိၣ်တူၣ်တဂၤဆါလၢလီၤမံပူၤန့ၣ်ဂဲၤ
ထၢၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢပှၢခံတူၣ်ယိစကိးလီၤ.

၁၃. **ပှၢခိၣ်ကီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢစံၣ်ညိၣ်ကီၢ် ဒီးအနူၤပၢၢ်နၢ်
ပၢၢ်တၢ်ကတိၤအဂီၢ်အပီၢ် လၢပဒိၣ်ဟံလီၤဝဲလၢစံၣ်ညိၣ်
တၢ်.စံၣ်ညိၣ်ကီၢ်ခါထွဲခါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢခိၣ်ကီၢ်လီၤ.
ဒီးတလၢကိးဝဲလၢ(၂၈၆၄) စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီး
အဆိလၢပှၢခိၣ်ဘၢခိၣ်ကီၢ်လီၤ.

၁၄. **ပှၢခိၣ်စုသ့** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢသ့ၣ်ညါစုဂ့ၤဒီးစုတဂ့ၤဘၣ်
န့ၣ်ကွၢ်ဝဲအညၣ် ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢခိၣ်စုသ့ လီၤ.
ပှၢခိၣ်စုသ့န့ၣ်တြုၣ်ကွၢ်စု ဒီးလၢၢ်ကျူတဘီဒီးသ့ၣ်
ညါစုဂ့ၤဒီးစုတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢခိၣ်စုသ့လီၤ.

၁၅. **ပှၢခိၣ်ဘၢ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢခိၣ်ကီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပှၢလၢအ
နူၤပၢၢ်နၢ်ပၢၢ်ကီၢ်ခါထွဲခါအဂီၢ်အပီၢ် ဒီးစံၣ်ညိၣ်ကီၢ်ဘၣ်
ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပှၢခိၣ်ဘၢခိၣ်ကီၢ်လီၤ.

၁၆. **ပှၢခိၣ်သံ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢအခိၣ်တဂ့ၤဘၣ် ဒီးဟးတ
သ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢခိၣ်သံလီၤ. ပှၢတနီၤနီၤအခိၣ်သံ
တခိၣ်ခါဒီးတနီၤနီၤန့ၣ်အခိၣ်သံခိၣ်လီၤ. ပှၢခိၣ်သံ

န့ၣ်အခိၣ်ဖိနဲဒီးအကစၢ်ဒိၣ်ဝဲ ဒီးဟးတသ့ဘၣ်လီၤ. ပှၢ
စုသံခိၣ်သံပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၁၇. **ပှၢချံဖိ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢလဲၤပနီၣ်တၢ်ကလၢချံပှၢမုၢ်
ဂ့ၤ. ထီၣ်ရီၤလဲၤတၢ်တပူၤပှၢလၢချံမုၢ်ဂ့ၤ. ကယံၢ်ပှၢအိၣ်
လၢချံပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၢချံဖိလီၤ. ပှၢချံဖိတဖၣ်န့ၣ်ကွၢ်ချံ
ကစီဒိတက့ၢ်.

၁၈. **ပှၢဂၤ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢတမ့ၢ်ဘၣ်ပဖိပမၤပမီၢ်ပပၢ်ပပုၢ်
ပဝံၢ်ပဘူးပတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢဂၤလီၤ. ပှၢဂၤလၢယၢ်ယၢ်
န့ၣ်ပဘၣ်အိၣ်အီၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်. စတမ့ၢ်ဘၣ်ပှၢဂၤဘၣ်.
မုၢ်စဒိတခါဒီးန့ၣ်လီၤ. နဝဲဘၣ်ယၢ်လၢပှၢဂၤခါ. နပၢ်
ဒီးစပၢ်ဒိပုၢ်ဝဲလီၤ.

၁၉. **ပှၢဂဲၤကလံၣ်သ့** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢထီၣ်စၢ်အသး ဒီးချံး
စုတၢ်ခိၣ်လၢပူၤခိၣ်ပူၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဒီးအဘူးအလဲန့ၣ်ပစံး
လၢပှၢဂဲၤကလံၣ်သ့လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢပှၢဂဲၤက
လံၣ်သ့ဂဲၤကပံၣ်သ့လီၤ.

၂၀. **ပှၢဂီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢကီၢ်အဆိလီၤ.ဒီးမုၢ်ပှၢလၢဘၣ်က့ၣ်
ဘၣ်လုၤလၢအိၣ်ဖိၣ်အိၣ်ယၢ် အိၣ်ကမဲစဲၤဂီၤန့ၣ်လီၤ.
ပှၢကီၢ်ပှၢဂီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **ပှၢဂီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢတကလုၣ်အိၣ်လၢပှၢပယီၤဖးဒိၣ်
ကီၢ်န့ၣ်တဂၤတဂၤဒိၣ်ဝဲဒီးအဖဲးအညၣ်ဂီၤဝဲဒီးပကိးလၢ
ပှၢဂီၤလီၤ. ဒီးပယီၤကိးလၢ(ကရၢၣ်နီၢ်)လီၤ. ဒီးပကိးလၢ
ပှၢကညီၤဂီၤစကိးလီၤ.

၂၂. **ပှၢဃာ်ဃာ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢပှၢအသးလီၤ. ပှၢဃာ်ဃာ
န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢတဒိဘူးဒိတၢ်ဘၣ် ဒီးပှၢန့ၣ်ပစံးလၢပှၢဃာ်
ဃာ်လီၤ. ပှၢလၢဃာ်ဃာန့ၣ်တၢ်မုၢ်မိၣ်ကဲအသးလၢပ
ဘူးပတၢ်ဒီးဟံးန့ၣ်ပဖိမုၢ်ဖိမၤဒီးန့ၣ်ဝဲလၢအမၤလီၤ.

၂၃. **ပှၢယုအခိ** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢပဒိၣ်ဟံလီၤလၢအယုစုလၢ
ဟံးန့ၣ်စုလၢပဒိၣ်အခိၣ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢ ယု အ
ခိလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၢယုသ့စကိးလီၤ. ပဒိၣ်မုၢ်ဟံလီၤပှၢ
လၢဟံးန့ၣ်စုလၢပှၢမၤဒုးအဂီၢ်မၤစံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်
အခိၣ်လၢပှၢလၢပဒိၣ်ဟံလီၤန့ၣ် ဒီးပှၢလၢပဒိၣ်ဟံလီၤဝဲ
လၢယုစုတဂၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၢယုအခိလီၤ.

၂၄. **ပှၢအိၣ်တၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါဝဲ ဒီးမၤ
တၢ်တကဲဖဲးတၢ်တကဲဒီးယုအိၣ်ပှၢဂၤအတၢ်ဂ့ၤဒီးပစံး
လၢပှၢယုအိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၢယုအိၣ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢတလၢ
ကျါန့ၣ်အါဂၤလီၤ. လၢပှၢကညီၤကျါန့ၣ်တအိၣ်တဝံ
ဘၣ်. ပှၢက့ၤပှၢကွဲၣ်မုၢ်အိၣ်ဒီးအဖိအလံၤအိၣ်မၤစၢၤအီၤ
လီၤ. ဒီးပှၢကညီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးထဲအဖိအါန့ၣ်တမံၤန့ၣ်အိၣ်
ဒီးဝဲန့ၣ်စုတက့ၢ်လီၤ. အဖိအါ ဒီးတကဲဘၣ်လၢပှၢယု
အိၣ်တၢ်ဘၣ်. တၢ်လၢပှၢကညီၤန့ၣ်မုၢ်ကဲလၢပှၢယုအိၣ်
တၢ်ဒီးပမဲၣ်ဆူးဒိၣ်မးလီၤ.

၂၅. **ပှၢစံၣ်ညိၣ်ကီၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၢလၢကဲပဒိၣ် ဒီးကဲလၢ

ကိၣ်ခူးတဖၣ်န့ၣ် ဧးကဲလၢစံးကဲတဖၣ်န့ၣ်စံၣ်ညီၣ်ပှၢ
ဂၢအတၢ်စံးတၢ်ကတိၤဧးပစံးလၢပှၢစံၣ်ညီၣ်ကိၣ်လီၤ. ပှၢ
စံၣ်ညီၣ်ကိၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဧးပှၢဖီၣ်အိၣ်တသ့ဘၣ်စံးဝဲ
ဒၣ်.

၂၆. **ပှၢဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဒိၣ်တၢ်တထီၣ်ဘၣ်ဧးပစံးလၢ
ပှၢဖုၣ်လီၤ. ပှၢတဂၢတထီၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်ပှၢဖုၣ်လီၤ. ပှၢဖုၣ်
န့ၣ်ယိးတၢ် ဧးပှၢထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်အဖံဘၣ်ခိၣ်တတုၤသိး
ဘၣ်ဧးပှၢထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

၂၇. **ပှၢဖီမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤန့ၢ်ပှၢဂၢအမ့ၢ်ဧးအိၣ်ဝဲအ
ဘူးအလဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢဖီမ့ၢ်လီၤ. ပှၢဖီမ့ၢ်န့ၣ်ဖီထဲမ့ၢ်ဧး
အိၣ်ဝဲအဘူးအလဲလီၤ. ပှၢဖီမ့ၢ်န့ၣ်ဖီန့ၢ်သရၣ်အမ့ၢ်, ဖီ
န့ၢ်ပဒိၣ်အမ့ၢ်ဧးအိၣ်ဝဲဧးအဘူးအလဲစံးဝဲဒၣ်.

၂၈. **ပှၢစုသံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢစုဟးဂီၤလၢဟံးတၢ်ဖီၣ်တၢ်တသ့
ဘၣ် ဧးအစုန့ၣ်လဲၤဝဲဆံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢစုသံလီၤ. ဧး
ပစံးဧးအဆိလၢပှၢစုသံခိၣ်သံလီၤ. ပှၢတနီၤနီၤအစုသံ
လၢအမိၢ်ဟၢမၤပှၢဧးတနီၤနီၤဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါဧးအစုသံ
ဝဲလီၤ.

၂၉. **ပှၢစုသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤသ့ၣ်မၤဝၣ် ဧးမၤဘျးမၤက
ဆုၣ်ဝဲသ့ ဧးမၤဟံၣ်မၤယီၤမၤသရၣ်စိၤမိၤ, မၤကဘီသီ
ပါ, မၤချံမၤထီ, မၤတလၢတဖီသ့ဝဲ ဧးပစံးလၢပှၢစုသ့
လီၤ. ပှၢစုသ့န့ၣ်အိၣ်အဘူးအလဲလၢဧးလဲအသးလၢမၤ
ဟံၣ်မၤယီၤဧးမၤကဘီန့ၣ်ဧးအိၣ်ဝဲအဘူးအလဲလီၤ.

၃၀. **ပှၢစုၣ်တၢ်သ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢတယးကွၢ်တၢ်လၢကူၢ်
လိၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်ခိၣ်ကး ဧးဟံးလီၤဝဲကွၢ်ဝဲဧးသ့ၣ်ညါဝဲလၢ
တၢ်ဆူးတၢ်ဆါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အံၤတၢ်န့ၢ်လိၣ်အိၣ်မၤဆါပှၢန့ၣ်
သ့ၣ်ညါဝဲ ဧးပစံးလၢပှၢစုၣ်တၢ်သ့လီၤ. ပှၢစုၣ်တၢ်သ့
တဖၣ်န့ၣ်ပှၢဂၢမ့ၢ်ဆါ ဧးစံးဝဲလၢဘၣ်မနုၤတမၤလဲၣ်.
မ့ၢ်မနုၤလိၣ်အိၣ်တမၤလဲၣ်န့ၣ်ပကသ့ၣ်ညါ ဧးကူၢ်လိၣ်
ခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ် ဧးဟံးလီၤဝဲလၢအနၢၣ်န့ၣ်ဧးကွၢ်ဝဲ
ဧးစံးဝဲလၢစုၣ်တၢ်အံၤမ့ၢ်ဘၣ်လုၢ်အိၣ်သရဲသးလီၤ.
စံးဝဲဒၣ်န့ၣ် ဧးတၢ်လၢပှၢန့ၣ်ပစံးလၢပှၢစုၣ်တၢ်သ့လီၤ.
နမ့ၢ်ဆါဧးလဲၤကိးပှၢစုၣ်တၢ်သ့တဖၣ်န့ၣ် ဧးမၤစုၣ်ကွၢ်န့ၣ်
တက့ၢ်.

၃၁. **ပှၢစိၣ်ပဟးသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအလဲၤစိၣ်ပဟးဆါ
ထီၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲအဂ့ၢ်အပီၢ် ဧးဆိၣ်လီၤဝဲလၢပှၢဟးဆါ
တဂၢန့ၣ်အဟၢဖၢၣ်အဖိကလီၤကစီၤဧးပစံးလၢပှၢစိၣ်ပ
ဟးသ့လီၤ. ပှၢစိၣ်ပဟးသ့န့ၣ်ပှၢဂၢပှၢဂၢအဟၢဖၢၣ်မ့ၢ်
ဆါထီၣ်လၢကဆံးစၢ်အဖိ ဧးလဲၤဆိၣ်လီၤဝဲလီၤ. ယုန့ၣ်
ပှၢလၢစိၣ်ပဟးသ့တဂၢဧးမၤအစိၣ်ပဟးတက့ၢ်.

၃၂. **ပှၢစိၣ်ကျိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအမဲၣ်ဆူးတသ့ဘၣ် ဧးက
တၢ်လိၣ်ဃီၤလိၣ်ကွဲ ဧးပိၣ်တၢ်ပိၣ်ခွါအလံးဘီသ့ၣ်ဧးပစံး
လၢပှၢစိၣ်ကျိၤလီၤ. ပိၣ်မုၢ်တဂၢအမဲၣ်ဆူးတသ့ဘၣ်န့ၣ်

မ့ၢ်ပှၢစိၣ်ကျိၤလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢပှၢစိၣ်ကျိၤပှၢစိၣ်
ကျိၤလီၤ.

၃၃. **ပှၢဆါဆီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဘုၣ်ဆီ ဧးဆါအိၣ်ဆီအပှၢ
န့ၣ်ပစံးလၢပှၢဆါဆီလီၤ. ပှၢဆါဆီန့ၣ်ဆါထဲဆီဧးအိၣ်
ဆီအပှၢဧးပစံးလၢပှၢဆါဆီလီၤ. ဧးပှၢစံၣ်ဖိတနီၤနီၤ.

၃၄. **ပှၢဆါတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢပနံၣ်တၢ်ကၢဖိလၢဆါပနံၣ်မ့ၢ်
ဂ့ၢ, ပှၢလၢဖိးဆါအိၣ်တၢ်ပရဲမ့ၢ်ဂ့ၢ, ပစံးလၢပှၢဆါတၢ်
လီၤ. ကိၤလၢသ့န့ၣ်ကဲဝဲလၢပှၢဆါတၢ်အါဂၢလီၤ. လဲၤ
ပှၢခိၣ်ဖၢၣ်လၢပှၢဆါတၢ်အိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၃၅. **ပှၢဆးခိၣ်ဖံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤခိၣ်ဖံးဧးဆါဝဲဧးအိၣ်
အပှၢန့ၣ်ပစံးလၢပှၢဆးခိၣ်ဖံးလီၤ. ပှၢဆးခိၣ်ဖံးန့ၣ်
မ့ၢ်မၤခိၣ်ဖံးသ့ ဧးပစံးလၢပှၢဆးခိၣ်ဖံးလီၤ. ဧးပှၢတနီၤ
နီၤစံးလၢပှၢဆးခိၣ်ဖံးန့ၣ်ဆးထဲခိၣ်ဖံး ဧးအိၣ်ထဲခိၣ်ဖံး
အပှၢဧးပစံးလၢပှၢဆးခိၣ်ဖံးလီၤ.

၃၆. **ပှၢဆးတၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဆးအိၣ်ကဲသ့ ဧးဆးတၢ်
ကူတၢ်သိးသ့ဝဲန့ၣ်အိၣ်ဝဲအဘူးအလဲ ဧးပစံးလၢပှၢဆး
တၢ်ဖိလီၤ. ပှၢဆးတၢ်ဖိန့ၣ်တနီၤနီၤဧးလဲအသးလၢဆး
န့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိး ဧးအိၣ်ဝဲအဘူးအလဲလီၤ. ဧးတ
နီၤနီၤန့ၣ်ဆးဒၣ်အတၢ်ဧးဆါဝဲန့ၣ်အပှၢလီၤ.

၃၇. **ပှၢဆံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဖိနဲကဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢ
ဆံးလီၤ. ထီၣ်ရီၤဖိသ့ၣ်န့ၣ်လၢအိၣ်န့ၣ်ဒီးတဖၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢပှၢဆံးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢဆံးပှၢဆူးလီၤ. ပှၢ
ဆံးဟီၣ်နးကၢ.အိၣ်န့ၣ်က့ၢ်တက့ၢ်.

၃၈. **ပှၢဆဲးတၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဆဲးအိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ
လၢဘီတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢဆဲးတၢ်ဖိလီၤ. ပှၢဆဲးတၢ်
ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဆဲးတၢ်လၢဘီန့ၣ်အစုတီဝဲ ဧးဆဲးကဆီမ့ၢ်
ဂ့ၢ, ဆဲးတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ, န့ၢ်ဝဲဧးပစံးလၢပှၢဆဲးတၢ်ဖိ
လီၤ. ဧးပှၢဆဲးတၢ်ဖိန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢဆဲးတၢ်ဖိအဆိလီၤ. ပှၢဆဲး
တၢ်ဖိပှၢဆဲးတၢ်ဖိစံးဝဲဒၣ်.

၃၉. **ပှၢဆီမူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလူဖိတဖၣ်လၢပဒိၣ်ဟ်ကွဲးတၢ်
တနီၤ, လၢစံၣ်ညီၣ်တၢ်တနီၤ, လၢလဲၤကိးပှၢဂၢတနီၤဧး
တၢ်လၢပှၢတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢဆီအမူးလီၤ. ပှၢဆီမူးန့ၣ်
မ့ၢ်ပှၢလူဖိလၢပဒိၣ်ဟ်လီၤလၢအဖိလၢခဲလၢခဲန့ၣ်လီၤ.

၄၀. **ပှၢတဂၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပမါန့ၣ်လၢပှၢတဂၢလီၤ. ပှၢ
တဂၢအဖိဟီၣ်ဧးတစိၣ်က့ၢ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်, ဧးပမ့ၢ်ထံၣ်ပှၢ
ကညီမ့ၢ်တအါဂၢဘၣ် ဧးပစံးလၢပှၢတဂၢစကိးလီၤ. စ
ထံၣ်ပှၢတဂၢဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်.
ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢဒ်ပှၢတဂၢလီၤ.

၄၁. **ပှၢတတီဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢကတိၤကဘျးကဘျးတၢ်
ဧးလိတၢ်ဝုၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ, ပှၢလၢဟ့ၣ်အိၣ်မၤဂီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ,
ပစံးလၢပှၢတတီဘၣ်လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢတတီ
တလီၤဘၣ်လီၤ. ဧးပစံးလၢပှၢတတီတတြီဘၣ်စကိး

လီၤ. ဒီးထီၣ်ပှါပှါလၢအိၣ်ကဘျဲးအိၣ်က ဘျၣ်တၢ်ဒီးအဲၣ် ပဖိသိးပမၤန့ၣ်ပှါတတိၤတလီၤဘၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၄၂. **ပှါတန့ၣ်တူၣ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢမၤကလိကတၢ်တ ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဘၣ် ဒီးဖျိၣ်ဝဲယၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှါတန့ၣ် တူၣ်ဘၣ်လီၤ. ပှါလၢတန့ၣ်တူၣ်ဘၣ်န့ၣ်ထီၣ်ရီၤမၤတၢ်န့ၣ် တန့ၣ်တလီၤတကိၣ်တသိၣ်ဘၣ် ဒီးပစံးလၢပှါတန့ၣ်တူၣ် ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှါတန့ၣ်တူၣ်န့ၣ်ကၢ်, ပှါတ န့ၣ်တူၣ်ဒီးစ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၄၃. **ပှါတမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢပဲလၢအဂၤတဖၣ်န့ၣ်မ့တ မ့ၢ်ဘၣ်ပှါဟံၣ်ဖိ ဒီးပစံးလၢပှါတမ့ၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢပှါတမ့ၢ်တပျီၤလီၤ. ပှါမ့ၢ်ပဲလၢထံယံၤ ကီၢ်ယံၤဒီးမ့ၢ်ပှါတမ့ၢ်လီၤ. ပှါတမ့ၢ်မ့ၢ်ပဲ ဒီးပဖိအိၣ်န့ၣ် အမ့ၢ်လီၤ.

၄၄. **ပှါတယူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢဟးဂၢ်ဟးဂီၤ ဒီးကတိၤအ ကိၣ်ဖျိးထီၣ်ပျၢထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှါတယူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢပှါတယူၤပှါတပျၢ, ပှါတယူၤမံမိလီၤ. ပှါတ ဂၤတယူၤမံမိ ဒီးကတိၤတၢ်ဖျိးထီၣ်ပျၢထီၣ်န့ၣ်အမဲၣ်တ ဆုးဘၣ်.

၄၅. **ပှါတၢ်ဘျၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢဒုးအိၣ်တၢ်လၢမၤဆူၣ် တၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှါတၢ်ဘျၣ်ဖိလီၤ. ဒီးတလၢကိး လၢတမ့ၢ်လီၤ. ပှါတၢ်ဘျၣ်ဖိန့ၣ်ဂၢ်အိၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်လၢအ ဆူၣ်အကိၣ်ဒီးပမၤတန့ၢ်ဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပှါ တၢ်ဟ့ၣ်ဖိတၢ်ဘျၣ်ဖိလီၤ.

၄၆. **ပှါတူၢ်ကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢမၤကမၣ်တၢ် ဒီးဘၣ်တၢ် သမံသမိးန့ၣ်ပစံးလၢပှါတူၢ်ကီၢ်လီၤ. ဒီးပှါလၢပှါမၤ ကမၣ်အိၤဒီးဘၣ်တၢ်သမံ သမိးလၢဆိးတၢ်အယိန့ၣ်ပစံး လၢပှါတူၢ်ကီၢ်စကိးလီၤ. ပှါတူၢ်ကီၢ်ခဲဂၤန့ၣ်ကဘၣ်ဒၣ် ဝဲလၢတၢ်သမံသမိးလၢပဒိၣ်အဂီၢ်ထံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢပှါတူၢ်ကီၢ်ပှါတူၢ်လဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှါတူၢ်ကီၢ် တူၢ်ထွဲစကိးလီၤ.

၄၇. **ပှါတူၢ်လဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါတူၢ်ကီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှါခဲ ဂၤလၢမၤကမၣ်လိာ်သး ဒီးဆိးလိာ်အသးလၢပဒိၣ် ဒီး ဘၣ်တၢ်သမံသမိးန့ၣ်လီၤ. ပှါတူၢ်ကီၢ်ပှါတူၢ်လဲးစံးဝဲဒၣ်.

၄၈. **ပှါတုတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢမၤတၢ်ဂီၤန့ၣ်ပစံးလၢပှါ တုတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှါတုတၢ်ဂီၤလီၤ. ပှါတုသပၢၤန့ၣ် မ့ၢ်ပှါတုတၢ်စကိးလီၤ. ပှါတုတၢ်န့ၣ်တုသပၢၤ ဒီးတုတၢ် ဂီၤလီၤ. ပှါတုတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤတၢ် ဒီးပစံးလၢပှါတုတၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှါတန့ၢ်နီၤစံးဝဲလီၤ.

၄၉. **ပှါတုတၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢမၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှါ တုတၢ်ဖိလီၤ. ပှါတုတၢ်ဖိန့ၣ်မၤတၢ် ဒီးဒၢန့ၣ်တၢ်လၢ တၢ် ပှါန့ၣ်လီၤ.

၅၀. **ပှါတုတလါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢမၤဆါတလါတဖၣ်န့ၣ်ပ

စံးလၢပှါတုတလါလီၤ. သုမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးတလါဒီးလဲၤဆူပှါ တုတလါအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅၁. **ပှါထံဆဲၣ်မိၤကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါကညီတကလုာ်အိၣ် လၢကီၢ်ပယိးဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်အကုာ်အဂီၢ်ဒိၣ်ဝဲ ဒီးအ ကလုာ်ဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှါထံဆဲၣ်မိၤကျိလီၤ.

မိၣ်ဘၣ်ပှါထံဆဲၣ်မိၤ အစုလိာ်ထူးခိၣ်လိာ်တၢ်

၅၂. **ပှါဒုးအိၣ်န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါဒီးလဲအသးလၢအိၣ်န့ၣ်ပှါ ဂၤအဖိ ဒီးပစံးလၢပှါဒုးအိၣ်န့ၣ်ပှါဂၤအဖိလီၤ. ပှါဒုး အိၣ်န့ၣ်ပှါဂၤအဖိန့ၣ်အိၣ်ဝဲအဘူးအလဲလီၤ. နန့ၣ်ထံမ့ၢ် တအိၣ်ဘၣ်ဒီးယုန့ၣ်ပှါဒုးအိၣ်န့ၣ်တၢ်တကတက့ၢ်.

၅၃. **ပှါဒုၣ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢအလုာ်အလၢတၢ်အမိၢ် အပၢ်အသနီၤလၢတမၤဘၣ်တၢ်လၢတၢ်ကဆဲကတီၤ ဒီး တၢ်လၢအဆၢအကတီၢ်လၢလါဘၢ. ကယူၤဖၣ်ဟုလၢမ နၢဒီးတမၤဘၣ်ကလိကတၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှါဒုၣ်တၢ် လီၤ. ဒီးပှါဒုၣ်တၢ်န့ၣ်ဒုၣ်တၢ်လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးအါ မးလီၤ. ပှါဒုၣ်တၢ်တဖၣ်လါဘၢမ့ၢ်န့ၣ်တမၤဘၣ်ကလိ ဘၣ်ဒီးဒုၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပှါသံမ့ၢ်န့ၣ်တမၤဘၣ်ကလိဘၣ် ဒီးဒုၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးဒုၣ်တၢ်ထူတၢ်လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးအါ မးလီၤ.

၅၄. **ပှါဒူဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါအိၣ်လၢဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပှါတနီၤနီၤ စံးဝဲလၢပှါဒူဖိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပှါဒူဖိတဝီဖိ လီၤ. ပှါဒူဖိတဝီဖိတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ ဒီးဒူဖိတဝီဖိဒီးအိၣ် လၢဒူလၢတဝီလီၤ.

၅၅. **ပှါဒုးဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢအိၣ်ကနၢ်အိၣ်လီၤယီၤ ဒီးပှါ တနီၤနီၤစံးဝဲလၢပှါဒုးဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးပဲလၢပှါလီၤယီၤ လီၤ. ပှါမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်အ မၤလၢအဖိသၣ်လံၤလံၤတုၤအ သးပှါဒီးပှါဂၤစံးဝဲလၢပှါဒုးဒိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအဒိၣ် တဒုဘၣ်အသးဘၣ်. မ့ၢ်ပှါလီၤယီၤလၢအမၤတအိၣ်ဘၣ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှါအိၣ်သဘျူစကိးလီၤ.

၅၆. **ပှါဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢကွၢ်ဂီၤဂုၤ ဒီးပစံးလၢပှါဒိၣ် လီၤ. ပှါဒိၣ်ပှါထီပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဟံးန့ၣ်ပဖိ ပမၤဒီးကွၢ်လၢပှါဒိၣ်ပှါထီတက့ၢ်.

၅၇. **ပှါပံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢပယုအိၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်တန့ၢ်ဘၣ် န့ၣ်ပစံးလၢပှါပံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှါပံၣ်ပှါဂီၢ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှါပံၣ်ပှါကနံစကိးလီၤ.

၅၈. **ပှါပၢနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢကဲပဒိၣ် ဒီးပံၣ်သံတၢ်ကျိသံ တၢ်ပၢန့ၣ်ပစံးလၢပှါပၢနးလီၤ. ပှါပၢဘီပၢနးန့ၣ်မ့ၢ်ပှါ လၢကဲပဒိၣ်စီၤပၢန့ၣ် ဒီးပၢပှါဂၤ ဒီးပှါဂၤတၢ်ဒီးဘးမ့ၢ် အိၣ်န့ၣ်မၤသံကျိသံဝဲပၢ ဒီးပစံးလၢပှါပၢနးလီၤ. ပှါပၢ နးလၢပှါဂၤဖိခိၣ်န့ၣ် ဒီးပှါဂၤဘၣ်ပျံၤဝဲန့ၣ်မၤတၢ်ဒီးဘး တၢ်ကမၣ်တဘျၣ်ဘၣ်.

၅၉. **ပှါပုၣ်တၢ်သ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှါလၢထူးလူးသ့ ဒီးမၤသ့ၣ်ဖး

သုၣ်လၢလွးမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤတဲာ်သုၣ်လၢလွးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ ပှၢပုၣ်တၢ်သုၣ်လီၤ. ဧးပှၢမၤစ့ၤလုၤတၢ်လီၤခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, စိၤ ခိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤမၤဝဲသ့ ဧးပစံးလၢပှၢပုၣ်တၢ်သုၣ်လီၤ. ပှၢပုၣ် တၢ်သုၣ်န့ၣ်ပှၢပုၣ်စ့ၤလုၤတၢ်လီၤခိၣ်သ့, ပှၢပုၣ်စ့ၤလုၤစိၤခိၣ်ခိၣ် သ့, ပှၢပုၣ်လွးသ့ဝဲလီၤ.

၆၀. **ပှၢဖီၣ်သန့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢပုၣ်ရိၣ်သန့ဧးဖီၣ်တလးတန့အ ဘိဧးဝံာ်စၢ်ဆၢချဲခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢဖီၣ်သန့လီၤ. ပှၢဖီၣ် သန့န့ၣ်ဘၣ်သုၣ်ညါဧးထံအကျါလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိ လၢပှၢဖီၣ်သန့ပှၢဖီၣ်သရီၤလီၤ. ပမ့ၢ်လဲၤတၢ်လၢချဲဧးယု န့ၢ်လၢပှၢဖီၣ်သန့တကိးမၤရိၣ်သန့လီၤ.

၆၁. **ပှၢဘျၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ ပှၢဘျၢၣ်လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢဟ့ၣ်ပှၢဘျၢၣ်လီၤ. ပှၢဘျၢၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်နးကၤ, ဧးပစံးလၢပှၢဘျၢၣ်ပှၢလွဲၤ စကိးလီၤ.

၆၂. **ပှၢမၤကိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအတိၢ်ကိၣ်တိၢ်ဖုးဧးဖိမံသ အာမံဝဲ ဧးတိၢ်အိၣ်ဆါအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢမၤကိၣ်လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢမၤကိၣ်မၤဖုးလီၤ. ပှၢမၤကိၣ်တဖၣ် န့ၣ်ဆါထဲကိၣ်လီၤ. ဧးပှၢတနီၤနီၤစံးဧးအဆိလၢပှၢမၤ ကိၣ်ပှၢမၤနီၤလီၤ.

၆၃. **ပှၢမၤစံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤဘု ဧးထူစံာ်လၢပနၢ်န့ၣ် ပစံးလၢပှၢမၤစံာ်လီၤ. တလၢတဖၣ်န့ၣ်ကဲလၢပှၢမၤ စံာ်အါမးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢမၤစံာ်မၤပှၢလီၤ.

၆၄. **ပှၢမၤညၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢတငါဖိလၢဆဲးနီၣ်မၤစၢလၢ ဘၣ်န့ၣ်ညၣ် ဧးတိၢ်ဆါဝဲန့ၣ်အပှၢအကလံာ် ဧးပစံးလၢပှၢ မၤညၣ်လီၤ. ပှၢမၤညၣ်န့ၣ်မၤန့ၣ်ညၣ်ဧးဆါဝဲဧးအိၣ်ညၣ် အပှၢလီၤ. ပှၢမၤညၣ်န့ၣ်အိၣ်ညၣ်အပှၢလီၤ.

၆၅. **ပှၢမံဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢထုးဃး ဧးမံကဲဧးတၢ်မိၣ်မံ အသးနးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢမံဆူၣ်လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢ ပှၢမံဆူၣ်ဟီၣ်ဃးလီၤ. ပှၢမံဆူၣ်ဟီၣ်ဃးန့ၣ်မံနးကၤ. တၢ်တမိၣ်ဂဲၤထၢၣ်ဘၣ်အသးဘၣ်.

၆၆. **ပှၢမံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်အကွၢ်အဂီၤလီၤကဲာ်လၢ ပှၢကညီဧးအခိၣ်အိၣ်တကပိာ်စိၤ ဧးပစံးလၢပှၢမံၤလီၤ. ဧးအိၣ်လၢအါတၢ်ပှၢလၢကျါန့ၣ် ပယီၤအိၣ်ဝဲဧးအိၣ်တၢ်ဖိ တၢ်လံာ်အညၣ်အသးလီၤ. ဧးတလၢကိးလၢငီၣ်လီၤ. ပှၢမံၤန့ၣ်အခိၣ်အိၣ်တကပိာ်စိၤ ဧးတုၤလီၤဃံးန့ၣ်ဂဲၤ ဆၢထၢၣ်တန့ၢ်ဘၣ်လီၤ. ပှၢမံၤပှၢပျါစံးဝဲဒၣ်.

၆၇. **ပှၢမၤသလၢၣ်** န့ၣ်ပစံးဘၣ်. ပစံးလၢပှၢပၢၣ် သလၢၣ်လီၤ. ဧးမ့ၢ်ပှၢဖုၣ်လၢဘိၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢ ပၢၣ်သလၢၣ်လီၤ. ပတစံးဘၣ်လၢပှၢမၤသလၢၣ်ဘၣ်.

၆၈. **ပှၢမ့ၢ်ကွီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢယုတၢ်ကမၣ်လၢပှၢဂၤအ လီၤဧးလိာ်ကွီၢ်ကဲဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၢမ့ၢ်ကွီၢ်လီၤ. ပှၢမ့ၢ်ကွီၢ် န့ၣ်ယုတၢ်ကမၣ်လၢပှၢဂၤအလီၤကဲဧးလိာ်ကွီၢ် ဧးပှၢဂၤ

န့ၣ်မ့ၢ်န့ၢ်အီၤဧးပစံးလၢပှၢမ့ၢ်ကွီၢ်လီၤ.

၆၉. **ပှၢမ့ၢ်ကနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢကူထီၣ်န့ၣ်လၢအဝၤတ အိၣ်ဒဲးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢမ့ၢ်ကနီၤလီၤ. ပှၢမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ် ကနီၤန့ၣ်အဝၤတအိၣ်ဒဲးဘၣ်. ပှၢမ့ၢ်ခိၣ်ပှၢမ့ၢ်ကနီၤစံး ဝဲဒၣ်.

၇၀. **ပှၢမ့ၢ်ခွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအိၣ် ဧးအလံာ်တစဲးအထုၣ် တစဲးဧးပစံးလၢပှၢမ့ၢ်ခွါလီၤ. ပသးပှၢစံးဝဲဒၣ်. ဧးတ နီၤနီၤန့ၣ်အလံာ်အိၣ် ဧးအနုာ်တအိၣ်ဘၣ်. မၤပိာ်ခွါအ သးလီၤ. ဧးတနီၤနီၤန့ၣ်အထုၣ်အိၣ်ဒဲးအိၣ်ဒဲးအနုာ် ဧး မၤပိာ်မ့ၢ်အသးလီၤ. ဧးပစံးလၢပှၢမ့ၢ်ခွါလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဧးပတထံၣ်ဘၣ်ပဝဲနီၣ်တခိၣ်ဘၣ်. ပသးပှၢစံးဝဲလီၤ. ဧး ထံၣ်ဝဲလၢတလၢတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲတဂၤဂၤလီၤ.

၇၁. **ပှၢမ့ၢ်ပှၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ပှၢအိၣ် ဧးအဝၤန့ၣ်ပစံးလၢ ပှၢမ့ၢ်ပှၢခဲလၢလီၤ. ဧးပှၢပိာ်မ့ၢ်လၢသးပှၢဝဲန့ၣ်ပစံးစ ကိးလၢပှၢမ့ၢ်ပှၢလီၤ.

၇၂. **ပှၢရီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢကညီနီၢ်နီၢ်လၢတလီၤဆူၣ်လီၤမ့ၢ် ဘၣ်ဆူၣ်ပှၢကလုာ်အဂၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၢရီၢ်လီၤ. ဧးပစံးအ ဆိလၢပှၢရီၢ်ထံးလီၤ. ပှၢနီၢ်စၢ်ပှၢရီၢ်ထံးမ့ၢ်ထဲယၢတဂၤ လီၤ. ပှၢဂၤတဖၣ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်ဆူၣ်ပှၢကလုာ်အဂၤတ နီၤလံ.

၇၃. **ပှၢရီၢ်ကွံာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်စိၤသီတဖၣ်ကူတၢ်ဘိဝံၤ ဧးကူထီၣ်က့ၤအယၢၣ် ဧးပစံးလၢပှၢရီၢ်ကွံာ်အသးလီၤ. ပှၢတဂၤကဲလၢစိၤသီတကဲဘၣ် ဧးကဲက့ၤဝဲလၢပှၢရီၢ် ကွံာ်အသးလီၤ. ပှၢမ့ၢ်လူၣ်လီၤကွံာ်တၢ်ဘိလၢအလီၤဧး မ့ၢ်ပှၢရီၢ်ကွံာ်အသးလီၤ.

၇၄. **ပှၢလးပှၢလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤလီၤဆိအသးန့ၣ်ပ စံးလၢပှၢလးလီၤ. ပှၢလၢတအဲၣ်ဖိတအဲၣ်မၤတအဲၣ်အ မိၢ်အပၢ်အပၢ်အဝဲၢ်အတၢ်အသကိး ဧးပစံးလၢပှၢလး လီၤ. ပှၢတဂၤတအဲၣ်မိၢ်တအဲၣ်ပၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ပှၢလးပှၢ လံာ်လီၤ. ပှၢနီၣ်တဖၣ်. ပှၢလၢအအၢန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလးလီၤ. ပှၢလၢအဲၣ်မ့ၢ်ဟံာ်ယီၤန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလးစကိးလီၤ. ပှၢလးပှၢ လံာ်. ဖိဒိၣ်တသ့ၣ်ညါ. မဂၢ်တသ့ၣ်ညါ. ထီၣ်ရီၤန့ၢ်လၢမၤ လီၤ.

၇၅. **ပှၢလး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢပံာ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢလးစ ကိးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢပှၢပံာ်ပှၢလးလီၤ. ပှၢပံာ်ပှၢ လးတဂၤစယုအိၣ်အတၢ်တန့ၢ်ဘၣ်.

၇၆. **ပှၢလၢဃာ်ဃာၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢတဒီဘူးဧးတံာ်ဘၣ် ဧးပှၢတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢလၢဃာ်ဃာၤလီၤ. ပှၢလၢဃာ် ဃာၤတဖၣ်န့ၣ်အဲၣ်ဒဲသ့အဲၣ်လီၤသုးအသးတက့ၢ်. ပှၢလၢဃာ်ခိၣ်ပှၢလၢဃာ်ဃာၤစံးဝဲဒၣ်.

၇၇. **ပှၢလၢဝံၤလၢထး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢကညီအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤ ဖးဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢကီၢ်ပယီၤဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ

ပှၢလၢဝံၤလၢထးလီၤ. ပှၢလၢဝံၤလၢထးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢတဝဲၢ်အဖီခိၣ်ယံၤဝဲ နီၤပစံးလၢပှၢလၢဝံၤလၢထးလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပှၢကညီလီၤ. ပှၢလၢဝံၤလၢထးန့ၣ်မ့ၢ်မၤဘူးလီၤ. ၇၈. **ပှၢလုကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢကတိၤကြီၤကြိတ်သ့တဖၣ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်ဖိနဲ နီၤစံးဝဲလၢဖးဒိၣ် နီၤပစံးလုကီၢ်လီၤ. ပှၢလုကီၢ်လုယီၢ်န့ၣ်ပှၢန့ၣ်အီၤတသ့ဘၣ်. နီၤပစံးလၢပှၢလုပှၢတယွဲၤစကိးလီၤ.

၇၉. **ပှၢလုၢ်တဖီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤန့ၣ်မိၤဖွံၣ်မိၤဒီးမၤပျၢၣ်ၣ်န့ၣ်ကူးဆိခၣ် နီၤထုကဖၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢလုၢ်တဖီလီၤ. ပှၢလုၢ်တဖီန့ၣ်ထီၣ်ပှၢလၢမၤန့ၣ်မိၤဖွံၣ်မိၤလၢတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလုၢ်တဖီလီၤ.

၈၀. **ပှၢဝီၤတဝီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအိၣ်တရံးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢဝီၤတဝီၤလီၤ. ပှၢဝီၤတဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်တရံးပဒိၣ်လီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဒိၣ်အခုအပှၢလၢအိၣ်တရံးပဒိၣ်လီၤ. ပှၢဝီၤတဝီၤပဒိၣ်အိၣ်သၢဆဲၣ်ညါလီၤ.

၈၁. **ပှၢသနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢပထီၣ်ဒုၣ်ဒါအီၤလၢပသးဟ့ၣ်အီၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၢဒုၣ်ဒါသနးလီၤ. ပှၢသနးမိၤန့ၣ်ပသးဟ့ၣ်အီၤနးကၤ. နီၤပစံးဒီးအဆိလၢပှၢသနးပှၢဒုၣ်ဒါလီၤ.

၈၂. **ပှၢသဘျး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပှၢသ ကျဲလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပှၢလၢအသးဒ်သိးလၢတပှၢၢ်န့ၣ်လိၣ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

၈၃. **ပှၢသးကမီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢပအဲၣ်အီၤန့ၣ်ပကိးလၢပှၢသးကမီၤလီၤ. နီၤဘၣ်တစုစုမ့ၢ်ပကိးပဖိပမၤလၢပှၢသးကမီၤလီၤ. ပှၢသးကမီၤတၢ်သ့ၣ်ဝံၤစသးကၤ. ဖိအိၣ်မၤချ့. ပှၢသးကမီၤသ့ၣ်တၢ်လဲၤအိၣ်သကိးပှၢမိၣ်. သုတလဲၤအိၣ်သကိးပှၢမ့ၢ်သုတအဲၣ်ဘၣ်ပှၢဘၣ်မိၤ.

၈၄. **ပှၢသံစုၣ်မိၤကျီ** န့ၣ်ဒ်ပှၢထံဆဲၣ်မိၤကျီအသိးလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပှၢလၢဝံၤလၢထးတကလုၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်ဒိၣ်ဝဲ နီၤအကလုၢ်ဒိၣ်ဝဲ နီၤပကိးလၢပှၢသံစုၣ်မိၤကျီလီၤ. နီၤပှၢတနီၤနီၤကိးလၢပှၢထံဆဲၣ်မိၤကျီလီၤ.

၈၅. **ပှၢသ့ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကယဲၢ်ပှၢလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒိဘၣ်ညါအကလုၢ်ကလုၢ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်ကစၢ်ယုၣ်ရူးယရံးအပျၢ်အဘိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢသ့ခိၣ်ဖိလီၤ. နီၤပစံးဒီးအဆိလၢပှၢသ့ခိၣ်ပှၢဝါမံၣ်လီၤ. ပှၢသ့ခိၣ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအမ့ၢ်အါကလုၢ်လီၤ.

၈၆. **ပှၢသ့ထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢအစုလီၢ်ထူးခိၣ်လီၤတီၤဒီးပစံးလၢပှၢသ့ထံလီၤ. နီၤပှၢတနီၤနီၤစံးဝဲလၢပှၢသ့ထံလီၤ. ပှၢသ့ထံန့ၣ်အကျိၣ်အါအစုအါဝဲလီၤ. ပှၢသ့ထံန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီးအကုၢ်အပှၢလီၤ.

၈၇. **ပှၢသိၣ်တၢ်သ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဒုးနဲၣ်ပှၢလၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤအဂ့ၢ်အပီၢ်သ့ နီၤမၤပကျဲးစးမၤတၢ်တီၢ်လီၤဒ်အံၤဒ်န့ၣ်သ့ နီၤမၤပှၢဂၤမၤတၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်သ့ဒီးပ

စံးလၢပှၢသိၣ်တၢ်သ့လီၤ. ပှၢသိၣ်တၢ်သ့န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ်ဒီးမးမးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပှၢသိၣ်တၢ်သ့ဒီးကဲဝဲလၢသရၣ်လီၤ.

၈၈. **ပှၢဟံတူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကီၤလၢသ့န့ၣ်အိၣ်လၢကီၢ်ဟံတူၣ်ဒီးပကိးလၢပှၢဟံတူၣ်လီၤ. ပှၢဟံတူၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကီၤလၢသ့န့ၣ်လီၤ. ပှၢဟံတူၣ်ဖိတဖၣ်အိၣ်လၢဝဲၢ်တဝဲၢ်ပှၢအါမးလီၤ.

၈၉. **ပှၢဟူတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤလုၢ်မၤထီၤလၢပှၢမၤဘူၣ်ထီၣ်က့ၤပှၢသံန့ၣ်ပစံးလၢပှၢဟူတၢ်လီၤ. ပှၢကညီတုၤဟူထီၣ်က့ၤလိၣ်အသးန့ၣ်ပှၢဟူတၢ်တဖၣ်န့ၣ်မၤလုၢ်အုၣ်ထီၤပီၢ်ဒါပီၢ်မိၤစံၣ်ကျိၣ်အူမိလီၤ.

၉၀. **ပှၢအကီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢအပံၣ်လၢပယုတၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢအကီလီၤ. ပှၢအကီန့ၣ်ပယုတၢ်တန့ၢ်ဘၣ် နီၤမၤကီၢ်အသးလီၤ. ပှၢပံၣ်ပှၢအကီစံးဝဲဒၣ်.

၉၁. **ပှၢအခလံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢကတိၤကဘျးကဘျးလိတၢ်ဝဲၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢအခလံလီၤ. ပှၢအခလံတဖၣ်န့ၣ်ကတိၤကဘျးကဘျးတၢ်နးကၤ. နီၤပစံးလၢပှၢကလံစကိးလီၤ. ပှၢန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ပှၢဂ့ၤဘၣ်. မ့ၢ်ပှၢအခလံလီၤ.

၉၂. **ပှၢအဖီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမၤတန့ၢ်အိၣ်တကဲဒီးကူဘုၣ်သိးယၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢအဖီၣ်လီၤ. ပှၢအဖီၣ်ပှၢအယၢ်တဖၣ်န့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးကူဘုၣ်သိးယၢ်ဝဲလီၤ.

၉၃. **ပှၢအဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢဂၤအတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၢအဝဲလီၤ. ပီၢ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢအဝဲလီၤ. လဲၤမၤဘၣ်ဘူးတဂ့ၤ. နဝဲ,စဝဲ,ပှၢဝဲ,ပှၢအဝဲစံးဝဲဒၣ်.

၉၄. **ပှၢအဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၢဂၤတဂၤ နီၤပစံးလၢပှၢအဝဲန့ၣ်တဂၤလီၤ. ပှၢအဝဲန့ၣ်တဂၤကၢၣ် နီၤတမၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ပှၢအဝဲန့ၣ်တဂၤ, ပှၢအဝဲအံၤတဂၤ, ခံၤန့ၣ်မၤအမၤတၢ်တက့ၢ်.

၉၅. **ပှၢအံဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢသံးယိၣ်မုၢ်ယါဖိန့ၣ်ပကိးလၢပှၢအံဖိလီၤ. နီၤပစံးဒီးအဆိလၢပှၢအံဖိပြီၤဖိလီၤ. ပှၢအံဖိပြီၤဖိန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢသံးယိၣ်မုၢ်ယါဖိလီၤ. ပှၢအံဖိပြီၤဖိန့ၣ်အိၣ်လၢန့ၣ်သဝီလၢမူခိၣ်တခီစံးဝဲဒၣ်.

၉၆. **ပှၢအိၣ်ဖိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢဟဲအိၣ်တပှၢယီၤအါဂၤ နီၤပစံးလၢပှၢအိၣ်ဖိၣ်လီၤ. ပှၢအိၣ်ဖိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်ကစၢ်ယုၤလီၤ.

၉၇. **ကပှၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ကပီၤအဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပှၢဆံးဆၢထၢၣ်သ့ဒီးဘၣ်ဒးစီၤ နီၤပစံးလၢဆၢထၢၣ်ကပီၤဆၢထၢၣ်ကပှၢလီၤ. နီၤစယၢ်ပီၣ်ပူန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကပီၤကပှၢစကိးလီၤ. နီၤပစံးလၢစပီၤစပှၢစကိးလီၤ.

၉၈. **စပှၢ** န့ၣ်မ့ၢ်စပီၤအဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်စယၢ်ပီၣ်ပူအသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစပီၤစပှၢလီၤ. စပီၤစပှၢစံးဝဲဒၣ်.

၉၉. **စပှၢထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢလၢမူသံး နီၤအမဲၣ်ခံးသ့ဝဲ, တုၤအမဲၣ်ခံးသ့ဘျါ နီၤပစံးလၢအမဲၣ်စပှၢထီၣ်လီၤ. ပှၢ

ပုံ

တကမ္မာသုံးအမတ်တစ်ယောက်ထိုင်ဒီးဘဉ်. မာဘဉ်ဘူးအီတဂူ. ဒီးပစံးလာတပုထီတကီးလီ. ထီရီပုထီခံးသူဘျါကွဲဝဲန့ၣ်ပစံးလာအမတ်ခံးသူတပုထီတလီ. ဒီးပစံးလာသပုထီတကီးလီ.

၁၀၀. **စပုတက်** န့ၣ်မုၢ်တတ်တမိၣ်မံဘဉ်ပသးဒီးပစံးလာပမဲၣ်သဉ်စပုတက်လီ. လာမနုၤန့ၣ်စတမံဘဉ် ဒီးစမဲၣ်မာသးစပုတက်လီ. ဒီးပစံးလာသပုတက်ဒီးတပုတက်လီ.

၁၀၁. **စပုထီ** န့ၣ်မုၢ်စပုထီအဆီလီ. ဒီးမုၢ်ပမံဒီးပဝဲအာထာၣ်တတ်တမိၣ်မံလာဘဉ်ပသး ဒီးပစံးလာပမဲၣ်စပုထီစပုထီလီ.စပုထီစပုထီစံးဝဲဒဉ်.

၁၀၂. **တပု** ဒီး **စပု** ဒီးသီးသီးလီ. ဒီးတပုန့ၣ်မုၢ်တပုအဆီလီ. ဒီးမုၢ်စပုထီပီပုလုအိၣ်ဖိၣ်ဝဲန့ၣ်လီ. တပုတပုစံးဝဲဒဉ်.

၁၀၃. **တပုတက်** န့ၣ်မုၢ်တတ်တမိၣ်မံဘဉ်ပသး ဒီးပစံးလာပမဲၣ်တပုတက်လီ. လာမနုၤန့ၣ်တတ်တမိၣ်မံဘဉ်စသးဒီးစမဲၣ်မာသးတပုတက်လီ.

၁၀၄. **တပုထီ** န့ၣ်မုၢ်ပမဲၣ်ခံးသူဘျါကွဲ. ဒီးပစံးလာပမဲၣ်တပုထီလီ. ပုတကအမတ်ခံးသူတတပုထီဒီးဘဉ်. မာဘဉ်ဘူးအီတဂူ.

၁၀၅. **မံပု** န့ၣ်မုၢ်ပမဲၣ်ချီန့ၣ်ပစံးလာမံပုလီ. ပုကညီအမတ်ပုတုဖျါထီၣ်ဒီးအကစၢ်တထံၣ်လာဘဉ်တနီတမံဘဉ်. ဒီးပုတနီနီခံးလာမံသဉ်စကီးလီ. ဒီးပစံးလာမံသဉ်မံပုစကီးလီ. ပုကညီမံသဉ်မံပုန့ၣ်ဝါဒီးဖျါဝဲလီ.

၁၀၆. **မံပု** န့ၣ်မုၢ်ပမဲၣ်အကညီလာအိၣ်ဒီးပမိၣ်ဒီးပမိၣ်မာအကွၢ်အစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပမိၣ်မံပုလီ. ပုလာပမိၣ်ပတ်လီလာမံသဉ်မံပုန့ၣ်ဘဉ်မာတတ်တီလီ. မာတတ်တတ်ဘဉ်ဒီးဘဉ်တံၣ်ညီၣ်ဆါက.

၁၀၇. **အပု** န့ၣ်မုၢ်ပမိၣ်အကျဲအပု, ပမိၣ်အပျါန့ၣ်ပစံးလာပမိၣ်အပုလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပမိၣ်အခုအပုလီ. ပမိၣ်တကအခုအပုသဉ်သမီးလီ.

၁. **ပုံ** န့ၣ်မုၢ်သိကူလိၣ်န့ၣ်ပဝု ဒီးကဲလာအထံမုၢ်ဂု, ပုကူလိၣ်န့ၣ်ပဝုထီၣ် ဒီးကဲထီၣ်လာအထံမုၢ်ဂု, ကနဲယိးန့ၣ်ပဝီ ဒီးကဲလာအထံမုၢ်ဂု ပစံးလာပုံထီၣ်လီ. သိတလိၣ်စဝဲဒီးပုံဝဲလီ. ပုပုံထီၣ်ပုကူလိၣ်တလိၣ်န့ၣ်ပကသိသးန့ၣ်ဆဉ်လီ.

၂. **ပုံ** န့ၣ်မုၢ်ပမိၣ်န့ၣ်တတ်ထီၣ်လုၢ်ဝါပုဒီးပစံးလာပုံလီ. ပုံန့ၣ်မုၢ်ပမိၣ်ဒီးတတ်ထီၣ်ဆု ဒီးပလူလီလာဖိုဝါပုန့ၣ်ဒီးပမိၣ်န့ၣ်ဆုလီ. လာအမိလုၢ်န့ၣ်ပမိၣ်ထီၣ်ဒီးတပုတက်လီ ဒီးထံအဆုန့ၣ်လီဝဲလာဖိုဝါအမိ လုၢ်ဆုတပုတက်လီဒီးထံအဆုန့ၣ်အိၣ်ဒီးတကမ္မာ ဒီးတက

ပုံ

မုၢ်လီဝဲတသ့ဘဉ်န့ၣ်အိၣ်လီတဲၣ်လာဖိုဝါအပုဒီးပစံးလာပုံထီၣ်လီ. ပမိၣ်ဒီးထံအဆုဒီးပပုံလာဖိုဝါပုလီ. တလာပုံန့ၣ်သိထံလာဖိုဝါပုလီ.

၃. **ပုံ** န့ၣ်မုၢ်ပဟာဖါဆါလာအနးကတက်န့ၣ်ပစံးလာပုံလီ. စဟာဖါမုၢ်ပုံဒီးဆါဝဲဒ်အုၣ်ထုးအသီးမာသးဆါဆါကလဲၣ်န့ၣ်ပစံးလာပုံလီ. ပုတကစံးဝဲလာအဟာဖါပုံနးက. ပုံကွဲးကွဲးစံးဝဲဒဉ်. ဒ်ပစံးတတ်အသီးမာသးဆါစုးစုးစံးဝဲလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပုံလဲးပုံ ပုလီ. စဟာဖါပုံလဲးနးက. စဟာဖါပုံပုနးကစံးဝဲဒဉ်.

၄. **ပုံ** န့ၣ်မုၢ်တန့ၣ်လာအလီၢ်ခံပုကွဲၣ်ခံန့ၣ်တန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလာပုံတန့ၣ်လီ. လာမလဲလာပုံစံးဝဲဒဉ်.

၅. **ပုံ** န့ၣ်မုၢ်တတ်ဆါလာဖုဝဲ ဒီးဆါအါဝဲနးထီၣ်တထံၣ်စါလီတထံၣ်အသီး ဒီးပစံးလာပုံလီ. ဒီးပစံးလာပုံကွဲးကွဲး, ပုံစံးစံးပစံးဒ်န့ၣ်လီ. စတုတဖျါဆါအုၣ်ထုးဒီးစုၢ်ပုံဝဲကွဲးကွဲးလီ. တါဒ်အုၣ်တတ်ဆါပုံစံးစံးလီ.

၆. **ပုံ** န့ၣ်ပမာဒီး“က” ပမာဒီး“စ” ပမာဒီး“တ”. ပမာဒီး“သ” လီ. ကပုံ, စပုံ, တပုံ, သပုံစံးဝဲဒဉ်.

၇. **ပုံကွဲ** န့ၣ်မုၢ်တတ်မိၣ်သဉ်ညါပသးလာစုအကူအပီမုၢ်ဂုၤတဂုၤ ဒီးပမာပုံထီၣ်လာမုၢ်ပုလာတမံထီၣ်လာယိန့ၣ်ပစံးလာပုံကွဲလီ. စတုတမုၢ်ဂုၤတဂုၤမာတမံထီၣ်ပုံကွဲ ဒီးပသဉ်ညါလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပုံကွဲရဲကွဲလီ.

၈. **ပုံကွဲ** န့ၣ်မုၢ်တတ်ကူလိၣ်လာပဟ် ဒီးဘဉ်စီၣ်ကဲထီၣ်လာအထံန့ၣ်ပစံးလာပုံကွဲလီ. အံသဉ်တရီၣ်ဘဉ်စီၣ်ဒီးထံဒီးပုံကွဲလဲၣ်လံ. စုၣ်ကူလိၣ်ဘဉ်စီၣ်ဒီးထံပုံကွဲစကီးလီ.

၉. **ပုံဆိ** န့ၣ်မုၢ်ပဟ်န့ၣ်ယိးအစီထံဒီးပဝုပုံထီၣ်လာသပုပုဒီးပဟ်န့ၣ်အစီထံလာပလူလီဆုတက်ကဲညဉ်အပုဒီးလီဝဲဆုပီပုထဲအစီထံမိန့ၣ်ပစံးလာပုံယိးလီ. ပုံယိးန့ၣ်ထဲအစီထံမိ ဒီးယိးအုၣ်တဖဉ်န့ၣ်ကွဲတုၢ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပုံယိးပုံယိးလီ.

၁၀. **ပုံထီ** န့ၣ်မုၢ်တတ်ဒ်စါအိၣ်ထီၣ်ပြီကန့ၣ်ပစံးလာအနီၣ်ပုံထီၣ်လီ. ဆိတဘဉ်အနီၣ်ပုံထီၣ်လာအဟာဖါပြီကန့ၣ်လီ.

၁၁. **ပုံထီ** န့ၣ်မုၢ်တတ်ကီဘဉ်သိ ဒီးကဲထီၣ်လာအထံမုၢ်ဂု, မုၢ်ကီဘဉ်ပု ဒီးကဲထီၣ်လာအထံမုၢ်ဂုပစံးလာပုံထီၣ်လီ. သိဘဉ်ဒီးမုၢ်ပုံထီၣ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပုံထီၣ်ပုံထီၣ်လီ. ပုန့ၣ်ဘဉ်မုၢ်ဒီးပုံထီၣ်ရဲးရဲးလီ.

၁၂. **ပုံပုပုပု** န့ၣ်မုၢ်ပုကညီမုၢ်ပုလဲတတ်တချဘဉ်ဒီးပစံးလာလဲတတ်ပုပုပုပုလီ. ပုမုၢ်ပုတကလဲတတ်ပုပုပုပုစံးဝဲဒဉ်. ဒီးပစံးလာပုပုပုပုစကီးလီ.

ပုံ

- ၁၃. **ပုံရဲကဲ** နှုတ်မုတ်ကော်လာသူကီပူနုတ်ကော်ဘဉ် ပုဆါ ဦးပစံးလာတော်ကီပုံရဲကဲလီ။ တော်ကီပုံရဲကဲ နှုတ်ပအိတ်လာတော်ကီကျါတကဲဘဉ်။
- ၁၄. **ပုံရဲရဲ** နှုတ်မုတ်ပုံကဲထီၣ်လာအထံးဦးယှာဝဲရဲရဲဦးပစံးလာပုံရဲရဲလီ။ သိပုံရဲရဲဦးကဲထီၣ်လာအထံးလဲလီ။
- ၁၅. **ပုံလဲ** နှုတ်မုတ်ပကီးပုံဦးအဆိဦးပစံးလာပုံလဲလီ။ ဦးမုတ်ပဟာပဆါဝဲနုးနုးကဲလဲဦးဆါဆဲးထီၣ်သိပုံကဲလဲထီၣ်အသိးနှုတ်ပစံးလာဟာပပုံလဲလီ။ စဟာပပုံလဲနုးကဲ။
- ၁၆. **ပုံအိတ်** နှုတ်မုတ်ပကညီဦးနုတ်ထံစီဆုံလာဖိုဝါပူဦးတော်ကဲပသုတအိတ်တဂူ ဦးလူလီထံလာဖိုဝါပူဦးဦးထီၣ်သဟာလာဖိုဝါအဖိလဲလီနှုတ်ဦးထံဆုံတဖဉ်နှုတ်လီဝဲလာသဟာပူနုတ် ဦးပစံးလာပုံအိတ်လီ။ ဦးစီသိပုံအိတ်လာဖိုဝါပူလီ။
- ၁၇. **ကပုံ** နှုတ်မုတ်ပကပုအဆိလီ။ ဦးမုတ်ပထုတော်ဆါစာဝဲဦးမသးဝဲဉ်ပြီဝဲဉ်ပြီ ဦးစာဝဲနှုတ်ပစံးလာကပုံကပုလီ။ ဦးပစံးလာစပုံစပုစကီးလီ။ နထုချီၣ်မသးကပုံကပုဦးပထုချီၣ်တသုဦးဘဉ်သိးလဲဉ်။
- ၁၈. **ကီပုံ** နှုတ်မုတ်တော်ကီလာဘဉ်ပုဆါလာမုတ်ထီၣ်ဖးဖီမုတ်ဂူ၊ မုတ်ထူၣ်မုတ်ဂူ၊ ပစံးလာကီပုံလီ။ တော်ကီပုံလဲလဲလီလာဘုတက့၊ တုတော်ကီပုံဦးလဲလဲလီလာဘုတက့ . . . ဦးပစံး : ပစံး : လာတော်ကီပုံရဲကဲ , တော်ကီပုံဃဲကဲအဲလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလာကီပုံကီပုံလီ။
- ၁၉. **ခဉ်ပုံ** နှုတ်မုတ်ပအိတ်တပခဉ်ယံခိဉ်ထံးဆါဝဲစူးစူးဦးပစံးလာခဉ်ပုံလီ။ စအိတ်ထီၣ်မုတ်ဦးစခဉ်ပုံမးစူးစူးဦးဘျါကွာဝဲလီ။ ပခဉ်ပုံနှုတ်ပုံတဘိခံဘိဦးဘျါဝဲလီ။ ပခဉ်ပုံနှုတ်မုတ်ပအိတ်တပခဉ်အထူၣ်ကမုတ်ဦးဆါဝဲလာပခဉ်ယံအခိဉ်ထံးနှုတ်လီ။
- ၂၀. **စပုံစပု** နှုတ်မုတ်ပကညီထုတော်လာဆါစာဝဲဦးဝဲပြီဝဲလာအနာၣ်တယုတဖိးဘဉ်နှုတ်ပစံးလာမသးစပုံစပုလီ။ ပုတဂကဲချီၣ်တဘဉ်မသးစပုံစပုနုးကဲ။ ဦးပုကညီဟီၣ်နှုတ်အထါခိဉ်ဝဲစပုံစပုစကီးလီ။
- ၂၁. **စခိပုံ** နှုတ်မုတ်စခိတဂူဘဉ်လာပကွဲးကသံၣ်ထံပြီဝဲနှုတ်ပစံးလာစခိပုံလီ။ စခိတဘဉ်ပုံနုးကဲ။ ပကွဲးတော်တသုဘဉ်ပုံဦးကသံၣ်ထံပြီဝဲလီ။
- ၂၂. **စိပုံ** နှုတ်မုတ်စိပုံအဆိလီ။ ဦးမုတ်ပမတကဲဦးလဲတော်ကယီကယီ ဦးဆုးလီအခိဉ်နှုတ်လီ။ ပုတဂမတကဲဦးလဲတော်စိပုံစိပုံနုးကဲ။
- ၂၃. **တပုံဖါ** နှုတ်မုတ်ထွံမုတ်ဂူ၊ ထိးမုတ်ဂူ၊ အဖိမုတ်အိတ်တနုတ်ယီထဲအဖါဦးပစံးလာတပုံဖါလီ။ ဦးမုတ်အိတ်ထဲ

ပုံ

- အမိဉ်ဦးပစံးလာတပုံမိဉ်စကီးလီ။ ဦးပစံးလာသပုံဖါစကီးလီ။
- ၂၄. **သပုံဖါဦးတပုံဖါ** နှုတ်ဦးသိးသိးလီ။ ဦးမုတ်ထွံဇီထိးဇီ ဆံးစာအဖိထဲအဖါ ဦးပစံးလာသပုံဖါလီ။ ထွံဖိတဖုသပုံဖါမးကီးလီ။ ထွံသပုံဖါနှုတ်ပတဘဉ်ဘဉ်။ ပဘဉ်ဦးခုအိတ်ပုလီ။
- ၂၅. **သပုံမိ** နှုတ်မုတ်ထွံဇီထိးဇီဆံးစာအဖိထဲအမိဉ်နှုတ်ပစံးလာသပုံမိလီ။ ထွံတဖဉ်နှုတ်သပုံမိတနီနီလီ။
- ၂၆. **သပုံသပု** နှုတ်ဦးစပုစပုအသိးလီ။ ဦးမုတ်ပထုတော်နာၣ်ဝဲဝဲနှုတ်လီ။
- ၂၇. **သးပုံ** နှုတ်မုတ်ပသးပအူးနုးကဲဉ်ဆိးလာဆါကတော်ဝဲနှုတ်ပစံးလာပသးပုံလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလာသးပုံသးပုံလီ။ စသးပုံဆါကဲ။ စမတော်တကဲဘဉ်နီတမံဘဉ်။ ပသးပုံနှုတ်ဆါလာပသးပုထိးနှုတ်လီ။
- ၂၈. **သးပုံ** နှုတ်မုတ်ပသးဦးထီၣ်လာပသးကံပုလာနုးကတော်နှုတ်ပစံးလာပသးပုံစကီးလီ။ ပုတဂကတိာဆါစသးဦးစသးပုံဘျါတသုဘဉ်။ ပုတဂကတိာယာစသးပုံသမိး။ ပုတဂကတိာဆါစသးဦးစသးပုံကွဲးကွဲးလီ။
- ၂၉. **ဟီၣ်ပုံ** နှုတ်မုတ်ပအူးအဒါလာတထီၣ်စီဘဉ်ဘျါအသိး ဦးပါရုဝဲနှုတ်ပစံးလာဟီၣ်ပုံလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလာဟီၣ်ပုံဟီၣ်နီလီ။ ဦးမုတ်ပအူးအဒါလာတထီၣ်စီဘဉ် ဦးလီပါရုဖးလဲလာအံတလိၣ်လာနုးတလိၣ်ဦးပြီဆံၣ်ပြီဆဲနှုတ်ပစံးလာဟီၣ်ပုံလီ။ ဟီၣ်ပုံနှုတ်ပုဂမံးဝဲလာလိာအိတ်တလီ။
- ၃၀. **အုတ်ကီဟီၣ်ပုံ** နှုတ်မုတ်ပမဟီၣ်ပုံနုတ်ဇီဖုံဇီလာဟု ဦးပအုတ်ထူးပုတ်လာဟုနှုတ်ပစံးလာပအုတ်ကီဟီၣ်ပုံလီ။ ပုကညီအလီမုတ်သးတုအုတ်လီသလဲးဦးစံးဝဲလာဟီၣ်ပုံလိာအိတ်ဦးပအုတ်ကီဟီၣ်ပုံလီ။
- ၁. **ပုံ** နှုတ်မုတ်ပအိတ်လီမုတ်လဲလဲနုတ်အိတ်မုတ်မသးတကွီတကွီဦးပစံးလာပပုံလီ။ ပုကညီပုံအိတ်လာအဟာပုလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလာပုံကဖုလီ။ ပုကညီအိတ်ဦးပုံကဖုလီ။ဦးပကီးဦးအဆိလာပသုပပုံလီ။
- ၂. **ပုံခိဉ်သုဉ်** နှုတ်မုတ်ပပုံခိဉ်ထံးလာပအံၣ်ကီနှုတ်ပစံးလာပုံခိဉ်သုဉ်လီ။ ဦးပစံးလာပပုံခိဉ်ထံးစကီးလီ။ ပပုံခိဉ်သုဉ်နှုတ်တုထီၣ်တံးဦးပသံသလူလီစံးဝဲဒဉ်။ ဦးပစံးဦးအဆိလာပုံခိဉ်သုဉ်ပုံခိဉ်ပုလီ။
- ၃. **ပုံစာ** နှုတ်မုတ်ပပုံလာအအိတ်တအိတ်ဘဉ်လာအပုအါအါဘဉ်ဦးစာဝဲဝဲ ဦးပစံးလာပုံစာလီ။ တံးဖိတံးလဲအပုံစာနှုတ်ပုကညီလဲကွဲၣ်ဘဉ်အအံၣ် ဦးဖိအိတ်ချီအိတ်ဝဲလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလာပုံတံးပုံစာလီ။

۷۱:

၄. **ပုံမှန်** နှင့် မှန်တော်အပုံရလအအံ့ဉ်ခိဉ်ဆာဉ်အိဉ်လအပူလနှဉ်ပစံးလပုံရလီလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလပုံရလီပုံဘိလီ. တာဖိတာလံအပုံရလီပုံဘိနှဉ်ပကွဲဉ်တုာဒီးပတအိဉ်ဘဉ်.

၅. ကပိုင် နဲ့ပဲမာ်ကပိုင်အဆီလီ၊ ဒီးမာ်ဟိုင်ခိုင်ဘိုင်စိုင်
ဒီးထံလာကျဲမုာ်ပူာ်နဲ့ပဲစံးလာကပိုင်ကပိုင်လီ၊ ဟိုင်ခိုင်
ပိုင်ကပိုင်ကပိုင်ပဲလဲတော်တမိုင်ဘိုင်.

၇. **ကးပိုင်** နှင့်မိုင်ပိုင်နှစ်ပစ်လဲလဲနီ၊ ဒီးအပိုင်တဂ္ဂါဘၣ် အသး ဒီးအပိုင်နှၣ်ဒ်တၢ်ဖိတၢ်လဲၤအပိုင်သီးအိုင် ဒီးအ သဘးသကးဒီးပကီးလၢကးပိုင်လီၤ၊ ဒီးပုၤစီၤတဖၣ်န့ၣ် ဆိုင်ပိုင်ဒီးစံးဝဲလၢပိုင်ကးပိုင်လီၤ၊ ပိုင်န့ၣ်အိုင်ဒီးအကဖု ဒီးအပိုင်ကးဒီးကိးဝဲလၢပိုင်ကးပိုင်စံးဝဲလၢပုၤနီၤန့ၣ်လီၤ၊

၇. **ပနပိုင်** နှင့်မ္ဗာပမာပနအလံလာလှိုင် ဒီးပစံးလာပန
ပိုင်လီ၊ ပနနဉ်တပျာ်ဒိုင်ဒီးကံဒိုင်ဝဲလီ၊ ပနပိုင်မ္ဗာတ
ဒိုင်ဘဉ်ဒီးကပီတဒိုင်ဘဉ်၊ ပနပိုင်ပနပိုင်စံးဝဲဒဉ်.

၈. **ပသ္မုပ္ပိနိ** န္နိမ္မာ်ပကိးပပ္ပိဒီးအဆိ ဒီးပစံးလာပ
သ္မုပ္ပိနိလီာ်. ပသ္မုပ္ပိနိအိၣ်လာပဟာၤဖျါန့ၣ်ပတ
ထံၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

၉. ဟာဖာပုံ နှင့်ပတစ်ဘဉ်. ပစ်းလာဟာဖာပုံလီ.
ဒီးမု်ပဟာဖာဆါလာအနးကတၢ်လီ.

၁. **ပုံ**၊ နှုတ်လှိုင်းလှိုင်းအဖုံးအညှပ်ကိုင်ဝါးဝါးထီးထီးတဖန်ကိုင်ဝါးဝါးသွပ်လှိုင်းလှိုင်းပန်းပန်းလှိုင်းလှိုင်း၊ ထိရိုက်လှိုင်းလှိုင်းကိုင်ကိုင်ဆီးနှုတ်ပန်းလှိုင်းလှိုင်း၊ ဝတ်တတ်ပုံသမီး၊ စပ်ယဉ်ကိုင်ဘုရားထီးလှိုင်းတဖန်နှုတ်မူတဖန်လှိုင်း၊ သွပ်လှိုင်းတပတ်ဝါးယဉ်ဝါးလှိုင်း၊ ဝါးပန်းဝါးအဆီလှိုင်းသရုံးပန်းဆီးလှိုင်း၊

၂. ပုံ၊ နှုတ်ချုပ်သဘာဝကွက်ပခိုက်ယံင်လၢဖိဆံင် ဇီးပ
စံးလၢပုံပခိုက်လီၤ. ပှၤတကၢပုံၤအခိုက်လၢဖူဆံင်ဇီးအ
ခိုက်ယံင်စီဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢပုံၤပှၤလီၤ. နမ့ၢ်ပုံၤ
နခိုက်ဇီးပုံၤကၢ်န့ၢ်.

၃. ပုံ၊ နှင့်မိုးပျက်လုပ်ယဲနှင့်ပစ်လဲအကလုပ်ပုံလီ၊ ပျက်ကဲအကလုပ်ပုံသမီး။

၄. ပုံ၊ ဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ၊ နဟဲပွၤဂၤလဲၣ်၊
နအိၣ်ပွၤဂၤလဲၣ်၊ နပုၤအိၣ်ပွၤဂၤလဲၣ်၊ တၢ်သၢၣ်အိၣ်ပွၤ
ဖျၢၣ်လဲၣ်၊ စံးဝဲဒၣ်လီၤ၊

၅. **ပုံကွေ့** နှင့်မိုင်ပျာလာကွပ်ပဟူးသုနှင့်မိုင်လဲကွပ်ပျာ
ဆီးဆီးပျာပဟွင်ကွေ့အဘူးအလဲနှင့်လာသဘျူဝံသဲး
သင်ဒီးပမံးလာပုံကွေ့လီ။ ပုံကွေ့ပျာလာကွပ်ပဟူးသု
နှင့်တကွ။

၆. တပုံ၊မံ၊တပုံ၊စဉ် နှင့်မှ၊ပု၊ကညိ၊ကံ၊တံ၊လ၊ဆိ
 ယံဒီးထီဉ်ဝဲလ၊အအ၊အသိဒီးစံးဝဲလ၊တပုံ၊မံ၊တပုံ၊စဉ်
 လီ၊ ပု၊တဂ၊မ၊တကံဒီးစကံ၊လ၊ဆိယံ ဒီးဆိယံထီဉ်ဝဲ

လာတပျံ၊မံတပျံစဉ်ဒီးတကဲဘဉ်တၢ်ဘဉ်.

၇. **တံပုံ၊** နှင့်မိုးတံလှာပျံ့အုပ်တံတဖန်နှင့်မာနာဇီ၊
 ပုံဇီ၊ ဒီးပမ္မာလဲဘဉ်ဖဲအကတီၢ်လၢအုပ်တံအခါနှင့်
 ဒီးပနာဘဉ်အခုအသံဉ်နှင့်ယုထီၣ်ယုဆီ၊ ယုမ့စုၣ်မ့၊
 တီးဒီးတံလၢမ့စုၣ်မ့တီးထီၣ်ဇီဆီဇီနှင့်ပစံးလၢတံ
 ပုံလီၤ. ပှတဂမၤမၤခုးနာဇီပုံဇီ၊ ဒီးပတသုၣ်ညါဘဉ်
 ပလဲဘဉ်အခုး ဒီးယုတံပုံလၢပှလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ
 ဆီလၢတံသုးတံပုံလီၤ. ထီရီၤပှမၤအုပ်တံနှင့်ပမ္မာ
 လဲဘဉ်အတီးဒီးယုတံသုးတံပုံလၢပှလီၤ.

၈. ဝတ်ပုံ၊ နှုတ်ဖော်ကိစ္စကပ်ဆီးဒီးပစံးလာဝတ်ပုံ၊ လီ၊ ကွန်လာပုံအကျါတကွန်.

၉. **သုဉ်ပုံ၊** နှုတ်မုဉ်သုဉ်ကိဉ်ကဉ်ဆိး၊ ဒီးပစံးလာသုဉ်ပုံ၊ လီ၊ ကွဉ်လာပုံ၊အကျါတကွဉ်၊ သုဉ်တထံးပုံ၊စီဉ်ရီဉ် စံးဝဲဒဉ်.

၁. **ပျက်ကလံ** နှင့် မှတ်အုပ်ပုံစံ နှင့် ပမံး လာမသး ပျက်
ကလံ လီ၊ နီး ပမံး လာသ ပျက်ကလံ လီ၊ သဒ္ဓိ အုပ်
မသး ပျက်ကလံ စကီး လီ၊ ထီဒိ ညှဉ် အုပ်သ ပျက်က
လံ ပအိတ်သ လာဘၣ်၊

၂. **ကပွက်ကပွက်** နှင့်မိုးထိရီတော်ပွဲဝဲဒီးကျိပ်ကျအသး
မၤအသးဒီးထံဒီးနီန့ၣ် ပစံးလာမၤသးကပွက်ကပွက်လီၤ.
ကပံာ်ကျိပ်ကျဒီးထံဒီးနီကပွက်ကပွက်စံးဝဲဒၣ်.ကပံာ်
အိၣ်လာပနၢ်ကလိာ်ပူၤကပွက်ကပွက်ထဲကပံာ်လီၤ. ဒီးပ
စံးလာတပွက်တပွက်ဒီးသပုာ်သပုာ်ဒီးစပုာ်စပုာ်လီၤ.

၃. **စပျာ်စပျာ်** နှင့်ဒီကပျာ်ကပျာ်အသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကပျာ်ဘိးဘိကျိၣ်ကျဲအသး ဒီးထံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢစပျာ်စပျာ်လီၤ.

၄. တပျော်တပျော် နှင့်မုန်စပျော်စပျော်အသီးလီ၊ ဒီးမုန်က
ပံင်ကျိန်ကျဲဒီးထံလီ၊

၅. သပျက်သပျက် နှင့်မှန်တပျက်တပျက်အသီးလီး၊ ဒီးမှန်ကပံင်ဒီးထံကျိပ်ကျဲဝဲန့ၣ်လီၤကပံင်မာသးသပျက်သပျက်စံးဝဲဒၣ်.

၁. ပုား နှင့်မူါတ်ပြင်လဲာမးသးပွဲကလုဒီးဘျဲလဲန့ပ
စံးလဲာမးသးပုားကလဲာလီ. ဒီးမူါပကလဲထူင်ဒီးထံဒီး
ပွဲလဲန့ပစံးလဲာမးသးပုားကလဲာလီ. နကလဲကိင်က
မူါဒီးထံန့ပွဲကဲာဆိးသပုားကလဲာန့တဂ့ဘင်.

၂. **ပျား** နှင့်ပမာဒီးက. ပမာဒီး“စ”.ပမာဒီး“တ”.ပမာဒီး“သ”လို့. ကပျား, စပျား, တပျား, သပျားစံးဝဲဒ်လို့.

၃- ကပွားကပွားနှင့်မှ်ပခွဲၼ်သိမ္မာန့ၼ်ပွၼ်ဝဲဒီးပစံးမၤသး
ကပွားကပွားလီၤ။ မ့ၤခွဲၼ်သိမ္မာသးကပွားကပွားန့ၼ်
ပအိၼ်တဝံၼ်ဘၼ်။ မ့ၼ်ဖိသၼ်အိၼ်ဝဲလီၤ။ ဒီးပစံးလၢစပွား
စပွားဒီးတပွားတပွားဒီးသပွားသပွားစကီးလီၤ။

♀

၄. **စပျားစပျား** နှင့် မှန်ကြဲကပွားကပွား အသီးလီး၊ ဒီး မှန်ပလဲ၊ ထူဉ်ဒီး ထံပှဲင် မှန်ဂု၊ ပခွဲဉ်သီး မှန်ဂု ပှဲင်ဒီး ပစံးလာစပျားစပျားလီး။ ထီရီ၊ တာကမူဉ်ကျိဉ်ကျဲဒီး ထံဒီး ပှဲင်န့ဉ် ပစံးလာမာသးစပျားစပျားခဲလာဉ်လီး။

၅. **တပျားတပျား** နှင့်မာ်ဒီစပျားစပျားအသီးလီ၊ ဒီးမာ်မု၊
ခွဲာ်သိပုာ်ဝဲန့ာ်လီ၊ဒီးပစံးလာသပျားသပျားန့ာ်လီ၊

၆. သပ္ပာသပုး နှင့်မုခ်တပုးတပုးအသီးလီၤ. ဒီးမုခ်
မုခ်လာပွဲၣ်သိၣ်ပွဲၣ်န့ၣ်လီၤ. မုခ်ပွဲၣ်သိၣ်မုခ်သးသပ္ပာသပုး
စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပျာ** နှိုနှိုတအိတ်ဘတ်. အိတ်ထဲကပျာ ဒီးတပျာဒီးစ ပျာလီၤ. ကပျာ,စပျာတပျာ,သပျာစံးဝဲဒ်.

၂. ကပ္ပာ၊ နှံ့မွှ်မမကဆို့ထိပ်ပက်ပူလသံ ဒီးပမ၊ ကျကျိထံလပက်ပူနှံ့ပစံးလပကပ္ပာပက်ပူလီ၊ ဒီးပစံးလပစပ္ပာ၊ ဒီးကပ္ပာဒီးတပ္ပာလီ၊ ကပ္ပာကွံာ်န ကိာ်ပူလသံစံးဝဲဒ် ဒီးပစံးဒီးအဆိသကပ္ပာကပ္ပာ လီ၊

၃. စပျာ ဇီး ကပျာနုၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပျာကညီသ့
ကဆိထီၣ်အကိာ်ပျာလာထံလီၤ.

၄. **တပျာ** နှင့်စံပျာအသီးလီး၊ ဒီးမုံပုကညိသုက
 ဆိုအကိပ်ပုလသံလီး၊ ပုကညိအိန်မုဝံ၊ ဒီးတပျာအ
 ကိပ်ပုလသံလီး၊

၅. **သပာ** နှင့်ဒီစပာအသီးလီး၊ ဒီးမ့်ပမာကဆီပ
ကိာ်ပုမ့်ဂု၊ ပုံခိဉ်မ့်ဂု၊ ပမံးလာသပာအကိာ်ပု၊ သ
ပာအခိဉ်လီး၊ သပာကိာ်နကိာ်ပုလထံတက့၊

၆. သုသပ္ပာ၊ နှင့်မှ်ပသပလီပူ၊ ဇီးပကျ်ကျုပလီနှင့် ဇီးပစံးလာသုသပ္ပာလီ၊ ဇီးပစံးလာသုဆဲးသပ္ပာစကီး လီ၊ သုပလီအပူ၊နှင့်သုသပ္ပာစီကညးတက့၊ သု ဆဲးသပ္ပာပလီပူတကဆိတက့၊

၇. **အိမ်သပျာ** နှင့်မိုးပျာကညီအစ်လားဟံဒီးတယျာ
ထိုင်တဟးလီ၊ ဘၣ်န့ၣ်ပံးလားအိမ်သပျာလီ၊ ပျာ
တဂးအိမ်သပျာလားဟံန့ၣ် ကဟဲထီၣ်န့ၣ်လားတၢ်ဆူး
တၢ်ဆါဘၣ်ဖးလီ၊

၁. ပျှံ နှင့်ဒိပျံအသီးလီး၊ ဒီးမ့တၢ်ကူလိာ်ဘၣ်မ့ၣ်ဒီး ကဲထီၣ်လၢအထံန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပျံလီၤ၊ ပဝၤထီၣ် ပှ်ကူလိာ်ဒီးပျံကဲထီၣ်လၢအထံလီၤ၊ တၢ်ကူလိာ်လၢ အဘၣ်မ့ၣ်အူ ဒီးကဲလၢအထံန့ၣ်ပစံးလၢပျံခဲလၢာ်လီၤ၊ ပှ်ကိာ်လိာ်ဘၣ်မ့ၣ်အူဒီးပျံဝဲလီၤ၊ သိကူလိာ်ဘၣ်မ့ၣ်ဒီး ပျံဝဲလီၤ၊

၂. **မေပွါ** နှင့်မိုးပုကညီဝံ့ပျံ့ထီၣ်သိမ့်ဂု၊ ဝုပျံ့ထီၣ်
ပျံ့မ့်ဂု၊ ပစံးလာမေပွါဝဲလီၤ။ မေပွါထီၣ်ပျံ့လာမ့ၣ်အဖီ
ခိၣ်စံးဝဲဒၣ်။

၁. **ပုၤ** နှိမ့်ပုၤကညိလဲလိာ်တၢ်ဒီးစု ဒီးပစံးလာပုၤဝဲ

۷۱

လီ၊ ပှတကပှအံသုသဒိအုလစအါမးလီ၊ ထီ
ရီပလဲလိတံ ဒီးစုလာတမံဘုပလဲလိပှဘုနုပ
စံးလာပပှခဲလကလီ၊ ထီရီဆုဇီယုနီနုဒီးတံအိ
တံအိအံသုသဒိအု၊ ယံဇီကွါဇီနုပပှလာစ
လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပှလိလီ၊

၂. ပွား နှင့် မှာ ထိုင် ဇီ လုံ ဇီ မာ သိင် အကလုာ် ဇီး ပမ်း လာ ထိုင် ပွား လီၤ. ထိုင် ပှ် ပွား, စီး ဝဉ် ဃး ပွား, ထိုင် ကံဉ် ပွား လီၤ. ထီရီၤ ထိုင် မာ သိင် အကလုာ် နှံ ပမ်း လာ ထိုင် ပွား ခဲ လာင် လီၤ. ဇီး ပမ်း ဇီး ဆဆိ လာ သိင် ပွား လီၤ. ထိုင် သိင် ပွား နး ကာ. ဇီး တာ ဖိ တာ လံာ် ကီး နှံ ပမ်း လာ ပွား တနီၤ လီၤ. တာ ဇိုင် ခိုင် ပွား ဖဲ ဝဲ ဌာ်.

၃. **ပျာကျာ** နှင့် မှီပျာလာကဲကျာနှင့် ပလဲလဲလီကွေးဒီး စုဒီးပစံးလာပပျာကျာလီ၊ ပျာကျာညီကဲကျာလာတလာ၊ ဆိုင်နှင်လဲပျာကျာတကျာဒီးပစံးဒီးအဆိပျာကျာလီ၊ ကွာလီ၊ ပမ္မာဟုင်ကီယာပတံဖိတ်လံ၊ ဒီးပစံးလာပပျာကျာနှင့် ပလဲလီကွေးဒီးစုလီ၊ ဒီးပစံးလာပျာထိုင်ကျာစကီးလီ၊

၄. ပုတီး နှင့်ပမ္ဗဲထိရီတၢ်လၢပလဲလိာ် ဒီးစုန့ၣ်မ့ၢ်ပုတီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပုတီးလိာ်တၢ်လီၤ. ပုပနံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ပုတီးလိာ်တၢ်ဒီးဆါဝဲလီၤ.

၅. ပွဲ ထိုင်နဲ့ မှီပပွားကွာပွားကဲကုန်မှီဂု၊ တါလၢဝှံ ပွဲ ဒီးပစိဆူပှ်ကျါမှီဂု၊ ပစဲးလၢပွဲထိုင်လီၤ. ပွဲထိုင် ကွာပွားတဂၢလၢတလၢအစုပူလီၤ. ဒီးအဝဲတဂၢပွဲ ထိုင်န့ၢယၢလၢသဒိၣ်အုၣ်တမၤလီၤ. ပွဲထိုင်လိၢ်ထီၣ်စံး ဝဲဒၣ်.

၆. **ပျာဘဉ်** နှင့် မှ်ပတၢ်ကိၣ်ပှၤဂၤအမံၤ ဒီးပစံးလာ်ပှၤ
ဘဉ်အမံၤလီၤ. ပျာဘဉ်ပှၤဂၤအမံၤတဂၤ.

၇. **ပျာပလ်** နှင့်ဒိပ္ပံပလ်အသီးလီ၊ ဇီးအိုင်ထတံ၊ ကတိလီ၊ သုဉ်အထီအိုင်ပျာပလ်လဲဉ်စံးဝဲလီ၊ အိုင် တပျာစံးဝဲဒၣ်၊

၈. ပွားသက်: နှုတ်မှ်ပွားကညီပွားတၢ်အါဂ၊ ဒီးပွားဝဲဒီးအသက်းအါန့ၣ်ပစံးလၢပွားသက်းလီၤ. ပွားတပူၤပွားသက်းပန်တဖၣ်န့ၣ်ပွားသက်းဝဲလွံာ်ဂၢလီၤ. ပွားဝဲတဂၢယိအစုတလာဘျ်. ပွားသက်းဝဲလွံာ်ဂၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပွားသက်းလီၤသက်းလီၤ.

၉. **ပွဲသင်** နှင့်မု်ပွဲမတီၢ်ဖျါၣ်သလၢၣ်ထဲစုမု်ခိၣ်မု်
ဒီးအဆိပူၤကအိၣ်ဒီးဒေၣ်န့ၣ် ဒီးအသၣ်ဖိတဖျါၣ်လၢအိ
ပူၤန့ၣ် ဒီးမၤသ့ၣ်ဖးၣ်အခိၣ်တစးပကျံၣ်ကျူၣ်သီၣ်ရၤဒီး
ပကီးလၢပွဲသၣ်လီၤ. ဒီးပွဲကညီပွဲဒီးလံာ်ဝဲလၢအကီၢ်
လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပွဲသ့ၣ်ပွဲသၣ်လီၤ.ပွဲသၣ်ပွဲ
သိစံးဝဲလီၤ.

၁၀. **ပူးသင်ပျံ** နှင့်မုန်ပစာထိုင်ပူးသင်လာလှန် ဒီးတၢ်

လာလှ်န့ၣ်ပကိးလာပွဲသၣ်ပျံးလီၤ. ပွဲသၣ်ပျံးန့ၣ်မ့ၢ်လှ်လာပစၢထီၣ်ပွဲသၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၁. **ပွဲသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပွဲသၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လာပွဲမၤဝဲအဖျၢၣ်လာသီၣ်မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပွဲသ့ၣ်ပွဲသၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၂. **ပွဲအမံး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.ပစံးလာပွဲဘၣ်အမံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကၢၣ်ကီၣ်ပွဲအမံးန့ၣ်လီၤ.

၁၃. **ပွဲအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပွဲတၢ်လာပကအိၣ်အဂီၢ် ဒီးပစံးလာပွဲအိၣ်လီၤ. ပွဲအိၣ်ကီၣ်လာပွဲပစံးဝဲဒၣ်. ထီရီၤပပွဲတၢ်လာပကအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလာပွဲအိၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ. ပွဲအိၣ်အံၣ်ပွဲအိၣ်ဒီးအုၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပွဲအိၣ်လီၤအိၣ်လီၤ.

၁၄. **ပွဲ** န့ၣ်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“သ” ပမၤဒီး“စ” ပမၤဒီး“တ” လီၤ. ကပွဲ, စပွဲ,တပွဲ, သပွဲစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၅. **ကပွဲကပျီၣ်ကပွဲ. မဲၣ်ကပွဲ. နံၣ်ကပွဲ. ထီၣ်ကပွဲ** မဲၣ်, ကွၢ်လာကပွဲအကျါတက့ၢ်.

၁၆. **ကီၣ်ပွဲကီၣ်ကလံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသံပုၤဂၤအတၢ်ဒီးအကစၢ်ဃုက့ၢ်အပွဲလၢခဲန့ၣ် ပစံးလာကီၣ်ပွဲကီၣ်ကလံးဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤမၤသံတလၢအပုၤနံၣ် ဒီးတလၢကီၣ်ပွဲကီၣ်ကလံးဝဲလီၤ.

၁၇. **ခိၣ်ပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအုၣ်လီၤအိၣ်လီၤအသးလာသါကပွဲန့ၣ်ပုၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလာခိၣ်ပွဲဝဲလီၤ. စကခိၣ်ပွဲပုၤနံၣ်တကယၤလာသုဂီၢ် ဒီးဟ့ၣ်က့ၢ်အပွဲလၢခဲ. ခဲကနံၣ်အံၣ်သုစုတအိၣ်ဘၣ်. ဒီးစကခိၣ်ပွဲန့ၣ်သုလီၤ. ဒီးဆူခဲန့ၣ်သုမၤစုမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးဟ့ၣ်က့ၢ်ယၤ.

၁၈. **စပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တမိၣ်မံဘၣ်ပသးလာမနၤန့ၣ်ပစံးလာပမဲၣ်စပွဲလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲၣ်စပွဲဒီးတမံဘၣ်. ပုၤလာမဲၣ်စပွဲန့ၣ်မၤတၢ်လာမုၢ်ခဲမုၢ်ဟါလီၤ. ပုၤတဂၤမံပုၤသံနီၣ်ထီၣ်ဒီးအမဲၣ်စပွဲထီၣ်ဝဲ ဒီးတမံက့ၢ်လာဘၣ်. ဒီးပစံးလာတပွဲဒီးသပွဲလီၤ. စပွဲစပွဲပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၁၉. **စပွဲမုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်ပျၢ်ဖၣ်ဆါလာစဲဘူးဝဲလာမုၢ်အဖီခိၣ်, တၢ်ကမုၢ်ကမုၢ်သုယုၢ်ကလၢန့ၣ်ပစံးလာစပွဲမုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစပွဲတၢ်စပွဲမုၢ်လီၤ. ဖၣ်ကပွဲအဖီခိၣ်န့ၣ်စပွဲမုၢ်ဖိးဟံၣ်ခိၣ်သုမးလီၤ.

၂၀. **စပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်စပျီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မုၢ်ဒီးကသုထံကျိၣ်ကျဲအသးလာပအိၣ်တသ့ဘၣ်လာဖီသၣ်ကျိၣ်ကျဲဝဲန့ၣ်လီၤ. စံးဘိးကြီၣ်မုၢ်ဒီးကသုထံစပျီၣ်စပွဲတဂ့ၢ်.

၂၁. **စကံၣ်ပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပြီဒဲတကလုာ်အိၣ်လာထံတခီကီၢ်တဘျီ ဒီးပြီဝဲထံစုမုၢ်စုဆၣ်န့ၣ်ပစံးလာစကံၣ်ပွဲလီၤ.ပသးပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၂. **တပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲစပွဲအသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လာမနၤန့ၣ်တၢ်တမိၣ်မံဘၣ်ပသး ဒီးပစံးလာပမဲၣ်တပွဲလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲၣ်တပွဲသမိး. မံတန့ၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလာသပွဲစကိးလီၤ.

၂၃. **ထီၣ်ပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိမုၢ်ဂ့ၢ်, ထီၣ်ဖးဒိၣ်မုၢ်ဂ့ၢ်,မၤသီၣ်အကလုာ်ဒီးပစံးလာထီၣ်ပွဲလီၤ. ထီၣ်တဖၣ်ပွဲသီၣ်နးကၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလာထီၣ်သီၣ်ထီၣ်ပွဲလီၤ.

၂၄. **ဒီးပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပတၢ်ဖိတၢ်လံးအပွဲထံအံၣ်ထံန့ၣ်ဒီးပစံးလာပဒီးအပွဲလီၤ. နဒိတဘျီနဒိးအပွဲဆံးဒိၣ်လဲၣ်. စဒိးအပွဲတပၤလီၤ.

၂၅. **နံၣ်ပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်ဟူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သီၣ်တၢ်ပွဲလာန့ၣ်လာပနံၣ်ပွဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာနံၣ်ဟူနံၣ်ပွဲလီၤ. စတနံၣ်ဟူနံၣ်ပွဲဘၣ်တၢ်နီၣ်တမံလဲၣ်. ပုၤတဂၤအနံၣ်တအၤဒီးပစံးတၢ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်တနံၣ်ဟူတနံၣ်ပွဲဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးနံၣ်ပွဲမုၢ်နံၣ်သီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနံၣ်ဟူတၢ်ဒဲပကလုာ်ကတိၤသီးကြီၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာနံၣ်သီၣ်နံၣ်ပွဲလီၤ.

၂၆. **ဘၣ်ပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာပအဲၣ်ဒီး ဒီးပဘၣ်ဟ့ၣ်စုန့ၣ်ပစံးလာဘၣ်ပွဲလီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးစယဲၣ်ဒီးနဘၣ်ပွဲလီၤ.

၂၇. **မၤပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီထုကဖၣ်ရံၣ်တနံၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလာမၤပွဲအကလုာ်လီၤ. ဝဲမၤပွဲအကလုာ်လာလီၤကွၢ်တၢ်န့ၣ်သီၣ်ဒဲသးဝံၣ်တၢ်သီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာမၤသီၣ်မၤပွဲအကလုာ်လီၤ.

၂၈. **လီၤပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤသီၣ်အဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်လီၤဖျးတၢ်သီၣ်ဒဲမုၢ်သီၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလာလီၤသီၣ်လီၤပွဲလီၤ.

၂၉. **သပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲတပွဲအသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမံတန့ၢ်ဘၣ်လာန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလာပမဲၣ်သပွဲလီၤ. ပုၤ တဂၤအမဲၣ်သပွဲဂ့ၢ်ကၤ. တၢ်တမိၣ်မံဘၣ်အသးဘၣ်.

၃၀. **သပွဲမုၢ်** ဒီးစပွဲမုၢ်ဒဲသီးသီးလီၤ.ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကမုၢ်ကမုၢ်လၢမုၢ်ခိၣ်သုဝဲဒီးပစံးလာသပွဲမုၢ်လီၤ. သပွဲတၢ်သပွဲမုၢ်ကဘၣ်အၤပုၤဘၣ်ဖးစံးဝဲဒၣ်.

၃၁. **အပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာအိၣ်ဒီးအဘူးအလဲန့ၣ်ပမၤ န့ၣ်စုလၢပကပွဲအဂီၢ် ဒီးတၢ်လာစုန့ၣ်ပစံးလာအပွဲအကလံးလီၤ. တၢ်တဖၣ်န့ၣ်အဲၣ်ဒီးဝဲဒီးအပွဲအကလံးန့ၣ်ပတဟံးန့ၣ်ကလီၤဘၣ်.

၁. **ပွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုကမုၢ်ဂ့ၢ်, နံၣ်မုၢ်ဂ့ၢ်, ယုၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်,ပထုအီၤဆါသ့ၤတတိၤဆါပြီတတိၤ ဒီးပစံးလာဆါပြီတတိၤန့ၣ်လာပွဲလီၤ. ယုၢ်ပွဲကပွဲန့ၣ်ပွဲစံးဝဲလီၤ. ကုန့ၣ်အိၣ်ဒီးပွဲတက့ၢ်အကစၢ်တက့ၢ်လီၤ. ကုပွဲတက့ၢ်န့ၣ်ဆါပြီဝဲလီၤ. ဒီးအကစၢ်တက့ၢ်န့ၣ်ဆါသ့ၤဝဲလီၤ.

၂. **ပွဲကု** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုကမုၢ်ပွဲန့ၣ်ပစံးလာပွဲကုလီၤ. ပုၤတဂၤပွဲကုတဒုဆါပြီကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပွဲကုလီၤ.

ပဲ

ပဒိုပဲပိပဒိုအခံအါက၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလကျဲပဲလီ၊ ပဒိုကျဲပဲပံးပဒို.

၃. **ပဲ** နှ်မ့သ့တကလုာ်အဖီဂီဆုာ်ကလံာ် ဒီးပကိးလာပဲလီ၊ ဒီးမ့သ့ဖးဒိုတကလုာ်လီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလဆါမဲပဲလီလီ.

၄. **ပဲဂ** နှ်အိတ်ထတ်ကတိလီ၊ နအိတ်ပဲဂလဲာ်, နဟဲပဲဂလဲာ်, ပနဲပဲဂလဲာ်, စံးပဲလီ, ဒီးပုတနီနီစံးလာပဲဂလဲာ်လီ.

၅. **ပဲစါ** နှ်မ့လါဒိုဝဲကပီဘဉ်ဒီးဒီးနှ်ပစံးလာပဲစါလီ၊ လါထီဝဲတဆဲယံသီဒီးပဲစါလီ.

၆. **ပဲစိတရီ** နှ်မ့ဘုပဲတပူတလီ ဒီးပဲအိတ်ပဲအိးဒီးနှ်ပစံးလာပဲစိတရီလီ၊ ဘုပဲကစိတရီစံးပဲဒိုလီ၊ ထီရီတလါအပဲပဲနဲကဲဆိဒီးစိထီဝဲနှ်ပစံးလာပဲစိတရီလီ.

၇. **ပဲစိ** နှ်မ့ပဲအိတ်အဆိလီ၊ ဒီးမ့ပတ်ဘုလာတပူတလီ ဒီးပဲပဲလါအူစိထီအသးနှ်ပစံးဒီးအဆိလာပဲအိတ်ပဲစိလီ၊ စဟ်ဘုလာကုပုပဲအိတ်ပဲစိနးကါ.

၈. **ပဲဆာ်ကလံာ်** နှ်မ့ပတ်ဘုလာတပူတလီ ပဲပဲမ့ဂု၊ ထံပဲအကျဲမ့ဂုပစံးလာပဲဆာ်ကလံာ်လီ၊ ဘုပဲကုဆာ်ကလံာ်စံးပဲဒို.

၉. **ပဲထီဝဲ** နှ်မ့တလါအိတ်ကိးအမံ၊ ဒီးအါဝဲသကုဆးဒီးနှ်ပစံးလာပဲထီဝဲလီ၊ တအိတ်ပဲလဟ်ခိချဲပဲထီဝဲ ဒီးတကလုာ်ကလုာ်နှ်မ့ကစိယုာ်လီလဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပဲထီဝဲဟ်ထီလီ၊ ကစိယုာ်ဟ်တလါပဲထီဝဲကုအမံလီ.

၁၀. **ပဲနာ** နှ်မ့ပဲအံအဆိလီ၊ ဒီးမ့တအါဝဲနှ်ပစံးလာပဲအံပဲနာလီ၊ စဟ်နတ်ပဲအံပဲနာနှ်စတဟံးနာဘဉ်အပူဘဉ်, နမ့စမိစလံ၊ ဒီးစဟ်နတ်ပဲအံပဲနာလီ၊ ပုကညီအိတ်ပဲအံပဲနာနှ်ကွာ်လာစရီပူတကွာ်.

၁၁. **ပဲနုာ်** နှ်မ့ပုဂဟုာ်ပတ်အါတုအဘဉ်ပသးမ့ဂု၊ ပုဂမာပတ်တုကြးမ့ဂု၊ ဒီးပစံးလာပဲနုာ်လီ၊ ဟုာ်စတပဲနုာ်လီလီ၊ အါလံ.

၁၂. **ပဲပုာ်** နှ်မ့လါဒိုထီဝဲနှ်အကွီ၊ ဒီးကဝီဝဲကဝီကျဲနှ်ပစံးလာပဲပုာ်လီ၊ လါနှ်တုပုာ်ဒီးတုလီတသီလံလီ၊ လါပုာ်ကဝီဂုကါ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပဲပုာ်ဘဉ်လီလီ.

၁၃. **ပဲပုာ်** နှ်မ့ပဲအိတ်အဆိလီ၊ ဒီးမ့တလါအပဲလုာ်ကွာ်နှ်ပစံးလာပဲအိတ်ပဲပုာ်လီ.

၁၄. **ပဲပဲအံ** နှ်မ့တအါဝဲတပူခံပူ၊ ဒီးပစံးလာပဲပဲအံလီ၊ တပဲပဲအံညါနပ်အိတ်လါစါ၊ ဟုာ်

ပဲ

တပဲပဲအံစဝံတနုာ်ဘဉ်, နမာဘုပဲပဲအံနအိတ်ကလါစါ.

၁၅. **ပဲမဲာ်ပဲနါ** နှ်မ့တအိတ်လါပမဲာ်ညါဒိုဝဲမ့ဂု၊ အါဝဲမ့ဂု၊ ပစံးလာပဲမဲာ်ပဲနါလီ၊ စလံတဒီးစထီဝဲဘဉ်သအိတ်ဆါထာ်လါစမဲာ်ညါပဲမဲာ်ပဲနါ ဒီးစယုာ်လီ၊ ဘုသအိတ်ပဲမဲာ်ပဲနါနှ်ပဘဉ်မာဝံဆိကွာ်လီ၊ တကအိတ်ဂီပတ်ဘဉ်ဖးလီ.

၁၆. **ပဲသီး** နှ်မ့ပနီဟုာ်တအါဒီးသီးဒီးပစံးလာပဲသီးသီးလီ၊ ဒီးပစံးလာပဲသီးစကိးလီ၊ နီပဲသီးသီးစံးပဲဒို.

၁၇. **ပဲအံ** နှ်မ့ပဟုာ်တအါဘဉ်ဒီး ဒီးပစံးလာပဲအံလီ၊ စကဟုာ်နဟုာ်အံလီ၊ တမ့အါတပူမဲာ်ဘဉ်ဒီးနှ်ပစံးလာပဲအံလီ၊ နမာဘုနုာ်ပဲအံစါစါ, နုာ်ပဲအံလီ.

၁၈. **ပဲအူစိ** နှ်မ့ပတ်ဘုလာကုပုပဲစိတရီဒီးပစံးလာပဲအူစိလီ၊ ဒီးပုတနီနီစံးလာပဲအူစိလီ၊ နဟ်ဘုနုာ်ပဲအူစိကုနးကါ၊ ကလီဆံဘဉ်ဖးလီ.

၁၉. **ပဲအိတ်** နှ်မ့ဒိုပဲအူစိအသီးလီ၊ ဒီးမ့ဘုပဲကလါထီဝဲနှ်ပစံးလာပဲအူစိကုလီ၊ ဒီးပစံးစကိးလာပဲအိတ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပဲအိတ်ပဲစိ, ပဲစိပဲပုလီ၊ ဒီးပစံးလာပဲအိတ်ပဲဟ်စကိးလီ၊ ဒီးပစံးလာပဲအိတ်ပဲပုစကိးလီ.

၂၀. **ပဲအိတ်** နှ်မ့ပလီလုာ်လီတဲာ်တုပသးဘံးဒီးပသးတံာ်တပသါတသုလာဘဉ် ဒီးပစံးလာပသးပဲအိတ်ပဲပုလီ၊ စလီတံာ်စသးပဲအိတ်ဆါသမိး, စသါထီဝဲကုတထီဝဲဖးဘဉ်.

၂၁. **ထံပဲ** နှ်မ့ထံထီဝဲဒီးပဲထီဝဲအကျိတ်ပူနှ်ပစံးလာထံပဲလီ၊ ထံဟီနှ်ထီဝဲတုအဆုာ်ပဲနှ်သအာ်ဒီးပစံးလာထံပဲလီ၊ ဒီးပစံးလာထံထီဝဲပဲစကိးလီ၊ ထံပဲဒီးတလါတချဲလဲတလီ၊ တလါနှ်မ့ကလဲတလါချဲဒီးကွာ်လဲထံပဲဒီးလဲတလီ.

၂၂. **ဘုပဲ** နှ်မ့ဘုစံာ်အဆိလီ၊ ဒီးမ့တလါမာဘုလါပူလါပနီနှ်ပစံးလာဘုစံာ်ဘုပဲလီ၊ ဘုစံာ်ဘုပဲစံးပဲဒို.

၂၃. **မာပဲ** နှ်မ့ပမာတနုာ်ဒီးပစံးလာမာပဲလီ၊ ခုးနှ်စမာပဲစံာ်စီမာပဲ၊ ကွဲးလံာ်စီမာပဲလဲလီ၊ စနီတဂါစါစတချဲစမာတပဲဘဉ်, မ့မ့ခံဂါဒီးစမာပဲယာ်.

၂၄. **လါပဲ** နှ်မ့လါထီဝဲတဆဲယံသီဒီးကဝီဝဲနှ်ပစံးလာလါပဲလီ၊ ဒီးပစံးလာလါထီဝဲပဲစကိးလီ၊ ဒီးပစံး ဒီးအဆိလာလါပဲလါပုလီ၊ လါပဲလံ, ကိးမးဘာလီ.

၂၅. **လာပဲ** နှ်မ့တလါပဲထီဝဲဟ်ထီဝဲကိးမံနှ်ပ

ပိုဒ်

စံးလၢလၢပွဲၤလီၤ. ကစၢ်ယွၤဟံၣ်လီၤတၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ
အံၤလၢပွဲၤဝဲကိးအမံၤဒဲးလီၤ.ဒီးပစံးလၢလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်
စကိးလီၤ.

၂၆. **လၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကလုာ်လၢအစံးတၢ်
ကတိၤတၢ်တဘီၤလၢလၢန့ၣ်ဒ်အစံးဝဲအသိးန့ၣ်တၢ်မၤအ
သးကိးထံၣ်ကိးဘီဒီးပစံးလၢလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်လီၤ. ဝံအ
ကလုာ်အကထိၤလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝဲကိးအထံၣ်ဒဲးလီၤ.
ဒီးပမံၤပပုၤအကလုာ်အကထိၤလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝဲကိးဘီ
ဒဲးလီၤ. ဒီးပမံၤပပုၤစံးဝဲလၢဖုအဖိခါကီၤလၢဝါန့ၣ်ဘၣ်
ဖုအကလုာ်ကထိၤစံးဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးခဲကနံၣ်အံၤလၢထီၣ်
ပွဲၤထီၣ်ဝဲလၢသရၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ကစၢ်ယွၤအကလုာ်က
ထိၤဒီးစံၣ်တၢ်တဲလီၤပုၤလၢလံာ်စီဆုံခဲကနံၣ်အံၤလီၤ.

၂၇. **အပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်အဆုအပုၤ ဒီးပစံးလၢပဒိၣ်အပုၤ
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိအကၢအကျဲအပုၤလီၤ. ပဒိၣ်တကၢအ
ကျဲအပုၤအါကၢစံးဝဲဒ်.

၂၈**အိၣ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ကုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ဘၣ်
အိၣ်ဘၣ်မုၢ်မိၤထံၣ်မိၤဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ကစီဒီးပစံး
လၢအိၣ်ကုးအိၣ်ပုၤလီၤ.

၁. **ပိုဒ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတကလုာ်လီၤ. ဒီးအပိာ်ခွါတဖၣ်န့ၣ်သိး
ဆုကံၣ်ဒီးအိၣ်လၢပုၤလၢကျါကုာ်ခးဝဲသံၣ်လီၤ. ဒီးမၤ
န့ၣ်မိၤဖုံၣ်မိၤ, အိၣ်သံးအိၣ်ကစီလီၤ. ဒီးအပိာ်မုၢ်တဖၣ်
မုၢ်န့ၣ်ကုာ်နံၣ်သိးဆု ဒီးဆးကံၣ်အဆုလၢလုာ်ဂီၤလုာ်ဘီ
ဒီးပကိးလၢပိုၤလီၤ.

၂. **ပိုဒ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိကတိၤခိတၢ် ဒီးပစံးလၢပိုၤပိုၤ
တၢ်လီၤ. ပိုၤပိုၤတၢ်န့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်ကတိၤခိန့ၣ်မ့ၢ်ပိုၤပိုၤ
တၢ်လီၤ. လၢန့ၣ်ပိုၤပိုၤဝဲစံးဝဲလၢသးသ့သ့လီၤ.

သးသ့သ့လီၤထွဲလၢကီၤ မ့ၢ်နီၣ်ပိုၤပိုၤလၢပုၤလီၤ.

၃. **ပိုၤခါသ့ၣ်မိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပိုၤဒီးအဆိဒီးပစံးလၢပိုၤခါ
သ့ၣ်မိၤလီၤ. ပိုၤခါသ့ၣ်မိၤတဖၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤအနၢ်တပာ်
ဘၣ်အကလုာ်ဘၣ်.

၄. **ကပိုၤ** ဒီးကပိုၤကပူၤန့ၣ်ကွၢ်လၢကပိုၤတက့ၢ်.

၅. **စပိုၤ** ဒီးစပိုၤကလုာ် ဒီးစပိုၤစပူၤကွၢ်လၢစပိုၤတက့ၢ်.

၆တပိုၤ No.161- ၁၆၁ ဒီးတပိုၤကလုာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢတပိုၤ
တက့ၢ်.

- * ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤဝဲဖိကလီၤဝဲတူၣ်စိး
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးဆဲးဘီဘီလီၤ.
- * ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤဖိခါအိၣ်နဲဒ်ဖဲအံၤမိၢ်ကလဲၤဆူညါ
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးဒံလီၤ.
- * ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်မိၢ်လဲၤတဖၣ် တၢ်မိၢ်လဲၤတဖၣ်
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်အစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးမ့ၢ်သ့လီၤ.
- * ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်ဖုဖိတၢ်ကိးအုအု
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးဒိၣ်ကွံၤလီၤ.

ပိုဒ်

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်အဖိပယီၢ်ဒီးနူး တၢ်အမိၢ်ပုၤပဖူးလဲၤ
ဖူးသ့.

တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်အစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးယီတၢ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤပတသ့ၣ်တၢ်, တၢ်မူ, ပတဖုံတၢ်,တၢ်ဖး.

* တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးတၢ်အာၣ်ဒီးဆၣ်
လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤမ့ၢ်မၤဖိကူနံၣ်တဝး

* တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်မၤအစံးပစုမ့ၢ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤမ့ၢ်မၤဖိမၤလီၤမ့ၢ်တီၤ.

တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးတဖဲးသ့လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်သံသၢနံၣ်တၢ်ကလုာ်အိၣ်လီၤတဲာ်ဒီး
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးကွံၤလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်ဟဲလၢမ့ၢ်န့ၣ်တပၤ မ့ၢ်ထီၣ်တပၤ
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးဟံၣ်ခိၣ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤသ့ၣ်လီၤတဲာ်ထံသဲ
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်အစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးတဖဲးလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်သံသၢနံၣ်တၢ်အကုာ်ယံအိၣ်ဒီး
တၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်စံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးခဲးလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်သိးစယိးတၢ်ကုာ်ဒီးန့ၣ်ဒၤ.
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးယီဟီၣ်ဒီးတကီၤ
အခိၣ်မိၣ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်အိၣ်လၢထံအဖိအါ.
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးလၢဂံၢ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်အဒးပူၤအိၣ်. တၢ်ကျဲစၢၤတအိၣ်
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးဝဲအိၣ်ပူၤလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်ကျဲစၢၤအိၣ်တၢ်ဒးပူၤတအိၣ်
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးထံဖုံၣ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤချၢၣ်တထံးဆိဖါဂီၤထီၣ်မံၣ်ပုၤအခံ
တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်.မၤအစံးမိၢ်ဟဲသ့မံၣ်လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်အိၣ်အဆၣ်တၢ်ဆဲးလီၤ.တၢ်တအိၣ်ဘၣ်
အဆၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်.

* တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးထုလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤလုာ်တဘီပစၢ်ဝးကီၢ်.

* တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးကျဲလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤဆိဖိပံလၢကကီၤလၢာ်.

* တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးပူၤသ့လီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤနံၣ်ဘၣ်လီၤဖုဒီးတကါစူၣ်ပျါ

* တၢ်တၢ်အံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးဘုဒၤလီၤ.

* ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤတၢ်အိၣ်လၢခိထဲထု. တၢ်လီၤလၢထံထဲ
ကီၢ်တၢ်.

* တၢ်ကတိၤအံၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်. မၤအစံးပုၤလီၤ.

ပသးပှ်ပှ်ပှ်

တၢ်န့ၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပခးတၢ်န့ၣ်ပှ်လီၤ. စခးကဆိဘၣ်
န့ၣ်ပှ်န့ၣ်န့ၣ်သက့တသံဘၣ်.

၃၁. **ပှ်န့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ပစံးတၢ်ဘၣ်န့ၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘၣ်
န့ၣ်ပှ်န့ၣ်လီၤ. ဝၣ်ခိဘၣ်န့ၣ်ပှ်န့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဒိၣ်ကၢ.

၃၂. **ပှ်ပှ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးအဆူၣ်အဒီး
လၢအးဝဲဒ်ထီၣ်ပှ်အသိး ဒီးပကိးလၢပှ်ပှ်လီၤ. ဒီးပ
စံးလၢထီၣ်ပှ်ပှ်တစုစုလီၤ.ပှ်ပှ်န့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ကၢ.

၃၃. **ပှ်ပှ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပှ်အဆိဒီးပစံးလၢပှ်ပှ်လီၤ.
ကစၢ်ယူၤန့ၣ်ပှ်ပှ်ဝဲဒီးပထံၣ်အီၤတသ့ဘၣ်.

၃၄. **သပှ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမုၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢခးသပှ်လီၤ.
ခးသပှ်မ့ၢ်န့ၣ်ဆူစအိၣ်လီၤ. စတပျံးမးန့ၣ်. စခးသပှ်
လၢန့ၣ်ဆူစအိၣ်တခီလီၤ.

၃၅. **တၢ်ပှ်တၢ်ပှ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပထံၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ပ
စံးလၢတၢ်ပှ်တၢ်ပှ်လီၤ. တၢ်ပှ်တၢ်ပှ်န့ၣ်ပန့ၣ်ဟူ ထဲ အ
မံၤလၢပသးပှ်စံၣ်တၢ်ဝဲဒီး ပထံၣ်အီၤတသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သးတၢ်ပှ်. တၢ်ပှ်တၢ်ပှ်လီၤ.

၃၆. **ပသးပှ်ပှ်**. No.136.—၁၃၆ ပှ်အစံၣ်တၢ်
မတၢ်တၢ်ဟဲဆူပဝှ်တဝှ်ဒီးဟဲယိး ဒီးနးတဘျီလဲၤဝဲ
တုၤပဝှ်တဝှ်အသံဂီၢ်ပမုၢ်ကနီၤအတၢ်, သုဖိမုၢ်သံန့ၣ်
သုကဟီၣ်စကိးခါ. သုမုၢ်တဟီၣ်ဘၣ်န့ၣ်စကန့ၣ်သုလီၤ.
ပပိာ်မုၢ်ဒီၣ်ညါန့ၣ်စံးဆၢအီၤပဖိသံပဟီၣ်ဝဲသၢ. အဃူ
ဝဲဒီၣ်ညါန့ၣ်တန့ၣ်ဘၣ်ဒီးလဲၤကဒီးဆူညါတဝှ်လဲၤန့ၣ်
က ဒီးဆူဝှ်ပူၤန့ၣ်ကယဲၤပမုၢ်ကနီၤန့ၣ်သံဂီၢ်အတၢ်သုဖိ
သံသုကဟီၣ်စကိးခါ. သုမုၢ်တဟီၣ်ဘၣ်န့ၣ်စကဟံးန့ၣ်သု
လီၤ. ပပိာ်မုၢ်ဒီၣ်ညါန့ၣ်ပဖိသံပဟီၣ်ဝဲသၢဒီးပိာ်ခွါန့ၣ်
လဲၤကဒီးဆူညါတုၤကဒီးလၢဝှ်တဝှ်လဲၤန့ၣ်ကဒီးဝဲဆူ
အပူၤအသံဂီၢ်ကဒီးပပိာ်မုၢ်အတၢ် သုဖိမုၢ်သံန့ၣ်သုက
ဟီၣ်စကိးခါသုဖိသံသုမုၢ်တဟီၣ်ဘၣ်န့ၣ်စကန့ၣ်သုလီၤ.
ပပိာ်မုၢ်တခီပဖိသံပဟီၣ်ဝဲသၢ. လဲၤကဒီးတဝှ်လဲၤန့ၣ်
ကဒီးလၢဝှ်ပူၤသံဂီၢ်ကဒီးပပိာ်မုၢ်အတၢ်, သုဖိမုၢ်သံသုက
ဟီၣ်စကိးခါ, ပပိာ်မုၢ်စံးဆၢ. ပဖိသံပဟီၣ်ဝဲသၢ. သုမုၢ်
ဟီၣ်စကန့ၣ်ဘၣ်သုဘၣ်. လဲၤကဒီးဝဲဆူညါတုၤကဒီးလၢ
ဝှ်တဝှ်လဲၤန့ၣ်ကဒီးဆူဝှ်ပူၤသံဂီၢ်ကဒီးပပိာ်မုၢ်အတၢ်,
သုဖိမုၢ်သံသု ကဟီၣ်စကိးခါ. ပပိာ်မုၢ်စံးဆၢပဖိသံပ
ဟီၣ်ဝဲသၢ. သုမုၢ်ဟီၣ်န့ၣ်စကန့ၣ်ဘၣ်သုဘၣ်. ကတိၤ
ဝဲယီၤန့ၣ်ဝံၣ်ဟးထီၣ်လၢဝှ်န့ၣ်အပူၤလဲၤကဒီးဆူညါတုၤ
လၢဝှ်အသးဒါတဖျါ, လဲၤန့ၣ်ဝဲဆူအပူၤမုၢ်ယုၢ်လီၤဖးဖိ
လီၤ. ဘၣ်တဲလၢပမုၢ်ကနီၤအဂီၢ်မုၢ်ဆုတကိးဘုဒီးလဲၤ
သံဂီၢ်ဝဲအတၢ်ခွါသ့ၣ်စၢ. ယဲၤအီၤစကန့ၣ်သုလီၤ. ပတိၤ
ဆၢယၢ်ဟဲတိတက့ၢ်. သုဖိအိၣ်န့ၣ်မုၢ်သံသုကဟီၣ်စကိး
ခါ. ပပိာ်မုၢ်ခဲလၢန့ၣ်ပတိၤဆၢပိာ်ခွါပဖိသံပဟီၣ်ဝဲသၢ.
ပပိာ်မုၢ်အဝဲတကၢဟဲယီၤဖးဖိသံစတဟီၣ်ဘၣ် ဒီးပိာ်ခွါ

ဖိၣ်သဲပှ်ပှ်

ကတိၤဆၢနကလုာ်န့ၣ်မုၢ်တိ ဒီးနက စၢ်ဂ့ၢ်လံၤယဲၤဖိသံဒီး
စတဟီၣ်ဘၣ်မုၢ်န့ၣ်တကၢအံၤစကဟံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးက့ၢ်ဟံး
န့ၣ်ပှ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်စကိးဟံၣ်တဖျါအိၣ်ဝဲခံၤအဖိ
အိၣ်တကၢမုၢ်လၢအပိာ်ခွါထုၣ်ထီၣ်ထုၣ်ဝါကျိၣ်ကလၢ
ထံၣ်ထီၣ်တၢ်အမိၢ်မဲၤအပၢ်မဲၤ ဒီးသံဝဲဒ်အမိၢ်တကၢ
အမဲၤထံတဖျါအိၣ်တလီၤသြ့စကိးဘၣ်. အပၢ်တကၢဘိၣ်
ထီၣ်ဝဲလၢဆူသီယုၢ်သီဖိထီၣ် ဒီးမုၢ်တဖျါဘိၣ်ထီၣ်ဝဲ
ဟံးထီၣ်ဒီးတဖျါတဘျီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပူၤန့ၣ်ဝံၣ် ကစ
ဒီးထီၣ်ယုၢ်လီၤအဖိဘိၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒ်ဖိစၢအိၣ်တ ကိး
မုၢ်ဒီးပၢ်ဒီးအဖိန့ၣ်ဂၢၤဆၢထၢ်အိၣ်မုၢ် ဒီးအပၢ်အိၣ်ဝဲဝံၣ်
ဒီး အဖိက့ၢ်မဲၤကဲၢ်န့ၣ်ဖိစၢမၤလိာ်ဝဲပၢ်မုၢ်ဟဲကိးန့ၣ်
ဟဲက့ၢ်အိၣ်မုၢ်ဒီးပၢ်လီၤ. ဒီးစံးအပၢ်ပၢ်စၢ. တၢ်မိၣ်မဲၤ
သးကၢ, အပၢ်စံးအီၤက့ၢ်မဲၤကဲၢ်န့ၣ်. ဒီးအဖိန့ၣ်သံက့ၢ်
က ဒီးအပၢ်ပၢ်လီၤအီၤဖဲတၢ်ပူၤန့ၣ်အပၢ်မၤဘံး
မၤဘၢဝံၣ်ဒီးအပၢ်ဟဲက့ၢ်မဲၤလၢမန့ၣ်ဆိတဖျါအိၣ်
အိၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ် ဒီးဂၢၤဆၢထၢ်ဖိအိၣ်မုၢ်ဖိဝဲဝံၣ် ဒီးဘိၣ်
ထီၣ်ဝဲဝံၣ်လဲၤဆူအဖိ အိၣ်န့ၣ်တလုၢ်လီၤမုၢ်ဘိၣ်ကိး
အဖိဖိစၢ, ဟဲက့ၢ်အိၣ်မုၢ် ဒီးပၢ်, အဖိကိးဆၢအီၤဒီးအဖိ
ဟဲထီၣ် ဒီးအိၣ်မုၢ်ဒီးဖိပၢ် ခံၤအိၣ်ဝဲအိၣ်ဝဲဝံၣ် ဒီး
ဖိပၢ်ခံၤန့ၣ်စံးအပၢ်ပၢ်စၢ, မိၣ်မဲၤ သးကၢပၢ်စၢ, ဒီး
အပၢ်စံးဖိစၢက့ၢ်မဲၤကဲၢ်န့ၣ်, ပၢ်မုၢ်ဟဲကိးန့ၣ်ဒီး
ဂၢၤဆၢထၢ်ကဲၢ်န့ၣ်ဖိစၢ, အဖိအၢ်လီၤ အီၤ ဝံၣ် ဒီး
အဖိက့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်လီၤ. အပၢ်တကၢက့ၢ်ဆူဟံၣ်လီၤ. လဲၤ
ဝဲလၢဂီၤလၢဂီၤ. ပှ်ထီၣ်ယုၢ်သီန့ၣ်ဟဲကိးအဖိအဖိဟဲက့ၢ်
အိၣ်မုၢ် ဒီးအီၤယုၢ်လီၤလီၤ. မုၢ်န့ၣ်တန့ၣ်မတၢ်တကၢ
ပိာ်မုၢ်တကၢသးကၢတဲၤမတၢ်တကၢအဝၢန့ၣ်ဟဲဝဲလၢမ
တၢ်တကၢအလီၤခံးမတၢ်တကၢအမၤန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်,
လဲၤတၢ်လၢဂီၤလၢဂီၤန့ၣ်မးအလဲၤအိၣ်ဘၢန့ၣ်လီၤ. ပှ်တ
ကၢန့ၣ်န့ၣ်မတၢ်တကၢပိာ်မုၢ်န့ၣ်, မုၢ်ဆုၣ် ဒီးအဝၢလဲၤက
ဒီးဆူအဖိအိၣ်အဝဲလဲၤပိာ်အဝၢခံးထူးကွၢ်အဝၢန့ၣ်လဲၤ
တုၤ ဒီးတလုၢ်လီၤမုၢ်လီၤ. အိၣ်ကွၢ်ဟ့ၣ်အဝၢ, ကိးထီၣ်
အဖိဖိစၢ, ဒီးအဖိကိးဆၢအီၤစၢ, ဟဲက့ၢ်အိၣ်မုၢ်ဒီးပၢ်ပိာ်
မုၢ်န့ၣ်န့ၣ်ဟူအဖိကလုာ် ဒီးအမဲၤထံလီၤဘၣ်တဖျါတး
ဒီးက့ၢ်ယုၢ်က့ၢ်ဆူဟံၣ်လုၢ်လုၢ်လီၤ. အပၢ်တခီဖိစၢကိးက
ဒီးဝဲဖိစၢဟဲက့ၢ်အိၣ်ဒီးပၢ်အဖိတခီပၢ်စၢစက့ၢ်တပၢ်
လၢဘၣ်န့ၣ် ဒီးထံတလိာ်ဒိၣ်ကၢအဝၢန့ၣ်အသးဒိၣ်ထီၣ်
ဒီးက့ၢ်တုၤလၢဟံၣ်သံဂီၢ်အမၤန့ၣ်လၢစလီၤခံးမုၢ်နမၤ
မုၢ်လဲၣ်. စတမၤဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်, မုၢ်န့ၣ်ဟီၣ်ဘၣ်ခါ,
အမၤတခီစံးဘၣ်တိတိမတၢ်တကၢပိာ်မုၢ်ဟဲမၤတကၢ
ဟဲစံးယၢ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်. န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်တဂ့ၢ်, န့ၣ်လဲၤတၢ်
လၢဂီၤလၢဂီၤန့ၣ်မးအလဲၤအိၣ်မုၢ်ဒီးအမၤလီၤ. နမ့ၢ်တ
န့ၣ်ဘၣ်ယၢ် ဒီးလဲၤပိာ်ကဲၢ်အခံးဂီၢ်န့ၣ် ဒီးမုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်စ

ဖိနပ်ဖိပု

လဲလဲပိန်နံလီ၊ စလဲလဲကွာ်ဟုတ်တဲနဲနတလုင်လီ၊ မှာ
ဘိန်နကိးနဖိဖိစ၊ နဖိကိးဆါနဲဒီးစမဲင်ထံလီ၊ တဖျါ
လီ၊ ဒီးစဟဲကွာ်ဆုဟံင်လီ၊ ဒီးအတဲကတိထိုင်တဲဒီး
အီစကကွာ်ဆုဖိအိင်လီ၊ နဲဒီးစတဟံလီ၊ တဲဘိန်န
ဘိန်စကကွာ်ကိးကွာ်ဒီးနဲလီ၊ ဘုင်ထိုင်နဲကျိအမါ
နုင်ယုင်လီ၊ ဒီးကွာ်ဆုအဖိအိင်လီ၊

၃၇. **ဖိနပ်ဖိပု** No.139-၁၃၉. ပုအစံင်တဲမတတ
ဂမိင်ယံခဲအိင်ဒီးပုဝဲခဲဂမိင်အမိင်အဟံသံသဒ်အီ၊
အိင်ဒ်လဲပုသီးဒီးပုခဲအီလဲအိင်အဆင်ဆုဒီး
ပုလဲပုခဲအီကွာ်ဆုယံမုကျိအိင်ဒ်ဒီးပုဝဲခဲ
ဂမိင်မဲထိုင်ဖိဖိစ၊ ဒုးထိုင်ဒ်အိင်လဲယံလုင်
နုင်ဒီးပုခဲမိဒ်လဲထိုင်နုအီဒီးပုမဲလီ၊ ပုဝဲခဲအဲ
နုင်လီ၊ အိင်လဲပုလီခဲမဲထိုင်ကွာ်ကိးဝဲကိးလီ၊
ပုလဲကိးမဲလီ၊ ပုဝဲခဲဒီးအတဲနုင်တဖျါဒီးကတိဆဲပု
ပုသုင်ဝဲသုင်စ၊ သုစံးလဲစအိင်ဆုဒီးသုဟဲ
ဟံကွာ်လဲပုလဲအံလဲ၊ တုမုအနုင်တဖျါဒီးဘိန်လဲပု
ကွာ်ခဲခဲခဲပုဝဲခဲဒီးအဲဒ်ဂဲဆဲထိုင်ကွာ်ဝဲတဲသါ
ဒီးလဲဆုင်နုလဲဒီးဘိန်လဲပုအကျိဒီးပုခဲမိဒ်လဲထိုင်
အီ၊ ဒီးထုးဝဲဒ်ဖိနပ်ဖိပုဝဲခဲဒ်ပုသုင်ဝဲသုင်စထုး
ဝဲဒ်ယံတဂု၊ ဖဲဒ်စကစဲဟုင်ဒ်ယံလီ၊ တဲဒီးလဲ
ပုပုအခဲဒီးပုဝဲလီ၊ နုလဲလီ၊ ဖဲလဲထိုင်အသးဒီးပု
ဝဲခဲဂမိင်ပုခဲ၊ ပုကဲဒီးအံလီ၊ အပုတဲခဲဝဲဒီးကွာ်ဖဲန
သးလီ၊ ဟဲကွာ်ဒီးမုဆုင်ထိုင်ဒီးလဲဆုဝဲကရဲအအိင်
ဒီးကစဲခဲမုမုခဲဂဲတနဲအံကွာ်ဖိကဲဒီးလီ၊ ခုးလီ၊
တဲမုသိင်မုသဲနုဖုတဂု၊ ကစဲမဲလီအကွာ်ဖိယံ
နုင်တကွာ်၊ ဟဲကွာ်ဆုအဟံဒီးမုဆုင်ထိုင်ဒီးထိုင်ဂဲ၊
အပုဒီးခဲဒ်ပုခဲ၊ ဂဲဆဲထိုင်တကွာ်၊ မုဆုင်လဲဒီး
အပုဂဲဆဲထိုင်ဒီးဖိအိင်မုဒီးအိင်ဝဲဒီးပုဝဲခဲဂမိင်ဝဲ
ဘိန်ထိုင်မုဆုခဲအပုဒုဒီးအိင်ကဲနဲလဲဟံင်နဲ၊ ဒီး
အပုခဲအီဝဲဒီးစအိင်လဲဟံင်တဘျီဘုင်၊ မုယံလဲနု
ဒီးလဲကဲနဲ၊ ဒီးလဲဒီးပုဝဲခဲဂမိင်နုလီ၊ တုမုအနုင်
တဖျါဒီးတဲနုနဲနုနုနုပုခဲမိဒ်လဲထိုင်ဖုဒီးယုဝဲ
လီ၊ ဒီးလဲထိုင်ဆုဝဲလဲဝဲကရဲလီ၊ ဝဲကရဲခဲအီ၊
မဲဖိနပ်ဖိပုလဲ၊ ပုတဂုဒီးပုခဲမိဒ်လဲထိုင်ဝဲဒီး၊ ပုခဲမိ
ဒ်လဲထိုင်အခဲလီ၊ အဲဒ်တဲခိဒီးဝဲဒ်တဲသါလီ၊ တဲ
ဝဲဝဲဒီးအတဲယုပုဂဲဘုချိဒီးပုအဲအီတဖျါဟုင်ဝဲ
လီ၊ ပုတအဲဘုအီဒီးပုမဲအဲအီအီဒီးဖဲဒ်ပု
ဟုင်တဖျါဒီးကွာ်ဝဲလီ၊ နုဘုလဲဒီးပုထိုင်ဝဲလီ၊
တဲဒီးလဲထိုင်ဒီးဝဲဒ်ကယံပုခဲလဲလဲနုဖိနပ်ဖိ
ထိုင်တဖျါလီ၊ ဘုကွာ်အခဲတဲသါဒီးအပုခဲဒ်
ဝဲအခဲနုလဲကဲ၊ လဲဘိန်ဒီးမုဆုဆုစဲတကွာ်၊
ပုလဲအနုအီတဖျါဒီးလဲစိဝဲလီ၊ ပုလဲအတဲနု

ပု

ဘုအီတဖျါဒီးတဲလဲစိဝဲဘုခဲဒ်ဖိနပ်ဖိပုအခဲ
တဲခဲခဲနဲ၊ ပုခဲပုအံပုထိုင်တဖျါဒီးဝဲလီ၊ ဒီးထိုင်ဝဲ
သဲတနဲကျိတဲသုဝဲအသးဒီးကွာ်ဝဲလီ၊ အဲဒ်
ဒီးပုဝဲခဲဂမိင်အိင်လဲထိုင်တဖျါဒီးထိုင်ဝဲလီ၊ ဟဲ
ကွာ်ဒီးထိုင်လဲပုခဲမိဒ်လဲထိုင်ဒီးဟုင်အိင်ဟုင်အီ
ကွာ်ဝဲလီ၊ တုကွာ်ဟံင်ပုခဲမိဒ်လဲထိုင်တကျိလီ၊
ခုးတုဒီးပုဂဲဟဲပုသုလဲလီ၊ အဲဝဲပုတဲကတိ
ဆဲပုခဲမိဒ်လဲထိုင်အံမဲဖိနပ်ဖိပုလဲ၊ ပုအဲသုတဘျီ
ဘု၊ သုကမဲအဲဘုပုလီ၊ တဲဒီးဝဲကရဲဖိချိသု
လီ၊ တဲဒီးအဲအိင်လီ၊ အဲဝဲမဲဘျီတဖျါ၊ အပု
ဖိသးဖိမဲဝဲ ဒီးကိးကွာ်ပုခဲ ဒီးဝဲကရဲကယံထိုင်အ
ဖိချိလီ၊ ဟဲတုဒီးခဲပုခဲသုထိုင်စဘျီမုပုဒီးသုက
အိင်ယုဘုဒီးစပုနုလီ၊ တဲဒီးပုခဲသုထိုင်ဘျီ
လီ၊ ဖိနပ်ဖိပုခဲအဲဒ်ဒီးတဲလဲမုတဲခိအတဲဟံင်တ
ထဲသးဘုဖိနပ်ဖိပုအတဲဟံင်ဘုဒီးထိုင်ဘျီနုတဟံ
ဘု၊ အပုခဲအီဝဲဒီးအတဲဟံင်တထဲသးဒီးနဲဘု၊
မဲလီ၊ ပုဝဲခဲမုယံတကွာ်၊ ဒီးပုထိုင်ဝဲဒီးခုဒီးပုအိင်
ဒီးတုဘျီဒီးအိင်သးအီမဲလီ၊ အနီတဲသးစဲကိး
အနီဂဲဒီးလီ၊ အဲဒ်တဲလဲဘုဒီးဖိနပ်ဖိပုခဲသု
သးနုကွာ်စိကွာ်လဲလဲလီ၊ ဒီးကွာ်စိကွာ်ဝဲကဆီ
ဒီးလီ၊ ပုကွာ်ပုဒီးဒုးအိင်ယုအပုနုလီ၊ တုအနု
တဖျါဒီးခဲအပုဝဲယုနုနုဟံင်နုလဲအိင်ကဲနဲ၊ ဒုဒီး၊
ဝဲကဟဲဝဲလီ၊ ဝဲကဟဲကွာ်အိင်သကိးနဲတဖျါလီ၊
ပုအဲလဲပုပုပုပုမဲဒီးထဲလီ၊

ဖိနပ်ဖိပုလဲပုမဲအဲဖိနပ်ဖိပုလဲပုမဲဒီး၊
ခဲအဲဖိနပ်ဖိပုကတဲ၊ ခဲအဲဖိနပ်ဖိပုယု၊

- ၃၈. **သုပုခဲသုပု** (ကွာ် ၁၀)
- ၃၉. **သုပု** နုမုပုကိးတဲပု ဒီးပုခဲလဲသုပုလီ၊
ကစဲယုနုသုပုဝဲဒီးအစဲအကမိဒ်ဝဲလီ၊
- ၄၀. **အိင်ပု** နုမုပုကညီမုအုင်လီအသးခဲဂဲဒီး
ပသးပုအိင်လဲအဲတဲကအပု ဒီးမဲစဲအဲတဲကနု
ပုခဲလဲအိင်ပုဝဲလီ၊ ပုတဲကအုင်လီအသးဒီးပုဂဲ
ဒီးပုဂဲသဲကတိသဲကွာ်အီ ဒီးအတဲခဲလဲအိင်ပုကွာ်
အီလီ၊ နုသိးမုကိးလဲမုမဲမဲမဲမဲမဲမဲမဲမဲမဲမဲမဲ
စဲယုအိင်ပုမဲစဲလီ၊ ဒီးပုခဲဒီးအဆဲလဲအိင်ပု
မဲစဲလီ၊

- ၂. **ပု** နုမုပုခဲတဲလဲပုစုလဲပုကကဲပုစုညါသး
ဒီးပုခဲလဲပုလီ၊ ပုတဲကပုဝဲဒီးအိင်ကဲ၊ စကပုခဲ
မဲဘုဒုး၊ ပုတဲကကတိတဲကတဲဘုနုပုထီ ခိင်
တကွာ်၊ ပုတဖျါအုပုပုဝဲဒီးပုဝဲဒီးမဲဒီးသမိး
- ၃. **ပု** နုတဲဖိတဲလဲအသိလဲအဟဲမဲပုကဘျီ
ဝဲတဘျီတဘျီဒီးပုခဲလဲပုလီ၊ တဲဖိတဲလဲပုနု

မှန်အသိဘုတ်ဘုတ်ဖးလဲင်နီခိဉ်စုညါလၢအဟၢဖၢပူၤန့ၣ်လီၤ.

၄. **ပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျီအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်တၢ်လၢမၤဆဲးအသးသ့မၤဒိဉ်အသးသ့. လိဉ်ထီဉ်အသးသ့အကလုာ်ကလုာ်ဧးမၤဖျါထီဉ်အသးသ့. မၤလီၤဘၢအသးသ့. မၤဖိဉ်သးသ့. မၤဖးအသးသ့. တၢ်မၤန့ၣ်လိဉ်ထီဉ်အသးခံၤသ့. သၢကၤသ့ဧးသံတသ့ဘၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်ပကိး ဧးအဆိလၢပျီပျီဝဲလီၤ.

၅. **ပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်သိအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ဘိဉ်ဝဲဧးအညဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲတကလုာ်ကဘိဉ်ကဘိဉ်ဧးပစံးဧးအဆိလၢအသိအပျီလီၤ.

ပျီပံးပျီပုး(ကွၢ်ပုးdef2)

၆. **ပျီပုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤကြိတၢ်ဒ်အသးဆိကမိဉ်တၢ်အသး ဧးပစံးလၢပျီပုးတၢ်လီၤ. ပုၤတကၤယုပျီပုးတၢ်ဧးစံးဝဲလၢသါဆါန့ၣ်မ့ၢ်ဘုးလိာ်အိဉ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ပုၤတကၤပျီပုးကတိၤတၢ်စံးဝဲလၢသါဖိန့ၣ်မ့ၢ်ဘုးလိာ်အိဉ်သံလီၤ. ပုၤတကၤသံဧးပုၤကတဖၣ်ပျီပုးတၢ်စံးဝဲလၢပုၤကတိၤသံလီၤ.

၇. **ပျီပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဝံၤတမံၤဘၣ်တမံၤ ဧးပစံးလၢဝံၤပျီပျီလီၤ. ပုၤတကၤအတၢ်မၤအိဉ်အါမံၤန့ၣ်သက့ဧးမၤဝဲဝံၤဒၣ်တၢ်ပျီပျီလီၤ.

၈. **ပျီတံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကပီၤလုၤစၢၢ်အသး ဧးပမၤတံၤလၢပစုညါသးဧးပစံးလၢပျီတံၤလီၤ. ကပီၤလုၤစၢၢ်အသးန့ၣ်စပျီတံၤပြးပြးလီၤ.

၉. **ပျီလီၤတံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတံၤတၢ်လၢပစုညါသးဧးပစံးလၢပျီလီၤတံၤလီၤ. ပုၤတကၤပျီလီၤတံၤတၢ်သၣ်လၢအစုညါသးလီၤ. ကပျီနီဉ်ကပျီ. (ကွၢ် ၁၂)

၁၀. **တပျီဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအုဉ်တၢ်တဖုယိဒ်သးသးကိးဂၤဧးပစံးလၢပအုဉ်တၢ်တပျီဖိလီၤ.

၁၁. **တလုာ်ပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဆၢထၢၣ်လၢချဲခိဉ်နါစုၤဧးပစံးလၢဆၢထၢၣ်တလုာ်ပျီလီၤ. ထီရီၤပုၤအိဉ်လၢတၢ်ထီဉ်ထီလၢစုဖံးလီၤတအိဉ်ဘၣ် ဧးပစံးလၢမၤသးတလုာ်ပျီလီၤ. ပုၤတကၤဆၢထၢၣ်တပျီစုလၢတၢ်ဖးထီအိဉ်တလုာ်ပျီစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **ဒဲစုပျီစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသီဉ်ပစုညါ ဧးပစံးလၢဒဲစုပျီစုလီၤ. ပုၤတကၤဒဲစုပျီစုသီဉ်တိတိစံးဝဲဒၣ်.

၁၃. **နီဉ်ကပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်သမုၤတကလုာ်အလုာ်ဖးထီနီဉ်စုမုၤသၢဘိ ဧးပကိးလၢနီဉ်ကပျီလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢနီဉ်ဘုဉ်နီဉ်ကပျီလီၤ.နီဉ်ကပျီန့ၣ်ပအိဉ်အဧးလီၤ.

၁၄. **မိးပျီပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအုဉ်တၢ်ဒ်သးသးဧးပစံးလၢမိးပျီပျီလီၤ. ဧးပစံးလၢမိးပျီပျီစုကိးလီၤ. ပုၤတဖၣ်အုဉ်တၢ်မိးမးပျီပျီလီၤ. ဧးပုၤမၤဒ်သးအသးန့ၣ်ပစံးလၢမၤ

သးမိးပျီပျီစုကိးလီၤ.

၁၄. **လီၤပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံဉ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တိမ့ၢ်ကံၢ်ဝဲဧးလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤပျီလီၤ. ဟံဉ်လီၤပျီဧးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဟံဉ်အဖိခိဉ်န့ၣ်ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲလီၤ. ထံဒိဉ်လီၤဧးထံဆူသနီၤဧးသနီၤအတိကၢ်ဧးလီၤပျီကွံာ်ဝဲလီၤ. ဟံဉ်ဒုလီၤန့ၣ်တုၤယံာ်ဧးလီၤပျီဝဲလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢလီၤဂုၤလီၤပျီလီၤ.

၁၅. **သပျီကလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤတံာ်ဝဲလၢတၢ်ကပိာ်လီၤအဖၢမၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတံာ်သပျီကလံာ်လီၤ. ထးတဘိလီၤတံာ်သပျီကလံာ်ဧးဟါမံၤဝဲလီၤ. သ့ၣ်လုာ်အူလီၤတံာ်သပျီကလံာ်ဧးဟါမံၤဝဲလီၤ. တၢ်လၢလီၤတံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤတံာ်သပျီကလံာ်ကိးမံၤဒဲးလီၤ.

၁၆. **အူပျီ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢအူပံာ်ပျီဒါလီၤ. ဧးမ့ၢ်တလၢမၤဘူဉ်ဧးပျီဒါန့ၣ်လီၤ.

၁၇. **ပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိဉ်တၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဧးဟီဉ်ခိဉ်မ့ၢ်ဂုၤ.ဧးယိခိဉ်မ့ၢ်ဂုၤ. ပစံးလၢပျီလီၤ. ဘိဉ်သအိဉ်ပျီပဒဲးတဖုဧးန့ၣ်ဝဲလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢပျီပုၤလီၤ.

၁၈. **ပျီ** န့ၣ်ပမၤဧး“က”. ပမၤဧး“စ” ပမၤဧး“တ”. ပမၤဧး“သ” လီၤ. ကပျီ. စပျီ. တပျီ. သပျီစံးဝဲ ဒၣ်.

၁၉. **ပျီဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သိသံဉ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ကစၢၢ်လၢအဒိဉ်ကတၢ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ချၢအံၤန့ၣ်ပကိး ဧးအဆိလၢသိသံဉ်ပျီဂီၤလီၤ. ဧးပုၤလဲၤတတုၤဘၣ်အခိဉ်ထံးနီတကဘၣ်ပသးပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၀. **ပျီဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲမုဉ်တကလုာ်အသၣ်မံဂီၤဝဲတစဲးစဲးဧးပကိးလၢဒဲမုဉ်ပျီဂီၤလီၤ. ဒဲမုဉ်ပျီဂီၤန့ၣ်အသၣ်မံဘိကံာ်ဆိးဧးဂီၤဝဲတစဲးစဲးလီၤ. ဒဲမုဉ်ပျီတၢ်ဒဲမုဉ်ပျီဂီၤစံးဝဲဧးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ပျီပံးပျီပူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိဉ်တၢ်ဒဲးဒဲးတၢ်လၢဟီဉ်ခိဉ်အဖိခိဉ်ဧးပစံးလၢပျီပံးပျီပူလီၤ.ပုၤကၤသါကဖိဉ်ဆိတဘုဉ်ဧးပျီပံးပျီပူဝဲလီၤ.

၂၂. **ကပျီ** ဧး**ကပျီကပျီ** ဧး**ကပျီကပျီ** ဧး**ကပျီကပျီ**န့ၣ်ကွၢ်လၢကပျီအကျါတက့ၢ်.

၂၃. **ချဲးပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ချဲးတကလုာ်အနီၤဒဲခံဂီၤ ဧးအကုဘိတနီၤဧးမၤသးဘိဘိသုသုဒ်အကံာ်သးတနီၤဧးပစံးလၢချဲးပျီန့ၣ်ပစံးလၢချဲးပျီလီၤ. ချဲးပျီန့ၣ်အကုနီၤစုညါခံခိဉ်လီၤ. ဧးပုၤကညီအိဉ်ဝဲလီၤ.

၂၄. **စပျီ** ဧး**စပျီပပျီ** ဧး**စပျီစပျီ** ဧး**စပျီညီ** ဧး**စပျီစပျီ**န့ၣ်ကွၢ်လၢစပျီအကျါတက့ၢ်.

၂၅. **စိာ်ကပျီထီဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပစိာ်ကပျီထီဉ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပစိာ်ကပျီထီဉ်တၢ်လီၤ. စိာ်ကပျီထီဉ်လီၤမံအထူဉ်တက့ၢ်. စကစၢၤယာ်ယဲလီၤ. စိာ်ကပျီထီဉ်တၢ်ဝဲတၢ်ယိးစံးဝဲဒၣ်.

၆၅

၃. **ပွဲပွဲ** နှုတ်ခွင့်ပေးအပ်အဆင့်နှုတ်ခွင့်ပေးအသုံးပြု
ပွဲလီ၊ ပေးတစ်အပ်အဆင့်ပွဲပွဲစံးဝဲဒ်.

ပြ

ဖးဝဲချသဒီးသပြးကလံးဒီးပစံးလာပြီလီ။ ညဉ်တဖုစ ကွံင်လီလါဒီးပြီဝဲလီ။ ညဉ်တဖုပြီဝဲဒီးဟါမာ်သ လူလီ။ ဒီးပစံးလာပြီကွံင်စကီးလီ။

၄. ပြကလံး နှဉ်မုာ်ပထူးဝဲဉ်လီတကမာ်အိဉ်ထံသ ဖးကလံးဒီးပစံးလာပထူးဝဲဉ်ပြကလံးလီ။ ဒီးပဝဲဉ် ထံနှဉ်ပစံးလာပဝဲဉ်ပြကလံးစကီးလီ။ ပုတဂါပွဲဉ်ထံ လာယီခိဉ်ပြကလံးနှဉ်မုာ်ဘဉ်မနုာ်လဲဉ်။ ပွဲဉ်တကမာ် အိဉ်ထံလာယီခိဉ်ပြကလံးတဂု။ ဒီးပစံးလာသပြက လံးစကီးလီ။

၅. ပြကွံင် နှဉ်မုာ်ပထူးလီဖးမုာ်အူခံလာကါဒိဉ်ကဉ် ဆိဝဲနှဉ်ပစံးလာပပြကွံင်လီ။ မုာ်ကါဒိဉ်ကဉ်ဆိဝဲနှဉ် ပြကွံင်မုာ်အူခံတကုာ်။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပြကွံင်ပြကွံင် လီ။ ဒီးပစံးလာထူးကွံင်ပြကွံင်စကီးလီ။

၆. ပြကွံင် နှဉ်မုာ်တလါလီဖးကွံင်ဝဲနှဉ်ပစံးလာပြ ကွံင်လီ။ ပုတဖဉ်လာသီနှဉ်အိဉ်ဖိဉ်ဝဲဒီးခဲကနဉ်အံၤ ပြကွံင်လံး။

၇. ပြဆဉ်ပြဆဲး နှဉ်မုာ်ပတ်တအိဉ်လီဖးဝဲ ဒီးပစံး လာပြဆဉ်ပြဆဲးလီ။ ဒီးပုတနီၤနီၤစံးလာပြဆဉ်ပြဆဲး လီ။ ပုတဂါမာ်တံး ဒီးဟံးဝဲဉ်မိၤကွါမိၤထးလူထးပျာ ပြဆဉ်ပြဆဲးနှဉ်ကဟါမာ်ဘဉ်ဖးလီ။ ဟံးတကုာ်သီး ပြဆဉ်ပြဆဲးတဂု။ ဟံးဖိဉ်တပူၤယီတကုာ်။ ဒီးပုတနီၤ နီၤစံးလာပြဆဉ်ပြဆဲးလီ။ ပြဆဉ်ပြဆဲး ဒီးပြဆဉ်ပြ ဆဲးနှဉ်ဒီးသီးသီးလီ။

၈. ပြဆဲး နှဉ်မုာ်ပြဆဉ်အဆိလီ။ ဒီးမုာ်တအိဉ်လာ လီဖးဝဲနှဉ်ပစံးလာအိဉ်ပြဆဉ်ပြဆဲးလီ။ ဟံးသုဉ်လုဉ် ဝဉ်လုဉ်ပြဆဉ်ပြဆဲးတဂု။ ဟံးတပူၤယီတကုာ်။

၉. ပြဆဲး နှဉ်မုာ်ပြဆဲးအဆိလီ။ ဒီးမုာ်တအိဉ်သလုဉ် အသးတဖျဉ်တပူၤခံဖျဉ်တပူၤနှဉ်လီ။ တံးချဲတံးသဉ် လီဆဉ်ဒီးပြဆဲးပြဆဲးနးကါ။ ထာဖိဉ်ကုာ်တကုာ်။

၁၀. ပြပြဆဲး နှဉ်မုာ်တအိဉ်မုာ်လီဖးဝဲလာအအိဉ် ဝဲတံးစဉ်လံးနှဉ်ပစံးလာအိဉ်ပြပြဆဲးလီ။ ပနာ် ကိမုာ်လီဖးဝဲဒီးအိဉ်ဝဲပြပြဆဲးဒီးအကစၢ်ယုကုာ်ဝဲ လီ။ ပုကညီတရွဉ်ဘဉ်ဆူးဘဉ်ဆါဒီးဟးအိဉ်ဝဲပြပြ ဆဲးလဲလာပုာ်လံးကျါလီ။ ဒီးပစံးလာအိဉ်ပြပြပြစကီး လီ။

၁၁. ပါပြ နှဉ်မုာ်ထံအကျါဖးဒု ဒီးအကျါလီဖးဝဲခံ ကျါသါကျါမုာ်ဂု၊ တကျါခံကျါမုာ်ဂုဒီးပကီးလာထံစါ ပြလီ။ ထံစါပြနှင့်အကျါအိဉ်ထီဉ်ခံကျါသါကျါ၊ သါ ကျါလွံကျါဒီးပစံးလာထံစါပြလီ။ ဒီးပကီးဒီးအဆိ လာထံစါဖြံထံစါပြလီ။

၁၂. ဆံးပြ နှဉ်မုာ်တမာ်တိထး ဒီးထးအုဉ်ဆံးဖးဝဲအါ အါကလဲဉ်နှဉ်ပစံးလာဆံးပြလီ။ ထးအုဉ်ဆံးပြက

ဖြ

ဘဉ်ကိာ်သုးပုာ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဆံးမုာ်ဆံးပြ လီ။

၁၃. ဖြပြ နှဉ်မုာ်ပကီးပြဒီးအဆိဒီးပစံးလာပြလီ။ ဒီးမုာ်တလါလီမုာ်လီဖးဝဲလာအါနှဉ်လီ။ ကဆိတ ဖုအိဉ်ပြနးကါ။ တအိဉ်ဘဉ်ပူၤယီဘဉ်။

၁၄. လီပြ နှဉ်မုာ်တသဉ်လီအါဝဲ ဒီးအိဉ်ဝဲဝဲအံၤဖဲ နုာ်လာနှဉ်တဖျဉ်လာအံၤတဖျဉ် ဒီးပစံးလာလီပြဝဲ လီ။ တသဉ်လီပြလာအိဉ်ထံးအါကါ။ ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလာလီမုာ်လီပြလီ။ ဒီးပုာ်အိဉ်လီဖးဝဲနှဉ်ပစံးလာ အိဉ်လီပြစကီးလီ။

၁၅. ဝဲပြ နှဉ်မုာ်ပမာ်ဘုသဉ်အိဉ်ဖိဉ်လာချီဉ်ပူၤ ဒီးပ မာ်သလုဉ်လာပစုဒ်သုတအိဉ်ဖိဉ်တဂု။ ဒီးပစံးလာ ဝဲပြလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာထူးမုာ်ဝဲပြလီ။ ဒီးပစံး လာဝဲပြစကီးလီ။ ဝဲပြဘုအသဉ်လာချီဉ်ပူၤနှဉ်သ ကျါချီဉ်တဘဉ်တကုာ်။ဒီးပစံးလာဝဲပြဝဲပြစကီးလီ။

၁၆. ဟးပြ နှဉ်မုာ်ပဟးလီဖးတဂါတကျါခံဂံကျါ ဒီးပစံးလာပဟးပြလီ။ ပုတဖဉ်ဟးပြတဂါတပူၤခံဂံ ခံပူၤဒီးပတထံဉ်ကုာ်လာဘဉ်အီဘဉ်။

၁၇. အပြအပြ နှဉ်မုာ်တအိဉ်ဝဲလာအလီမုာ်လီဖးဒီး ပစံးလာအပြအပြလီ။ ယုထာကုာ်သုဉ်လုဉ်ဝဲလုဉ်လာ အပြအပြတဖဉ်နှဉ်ဒီးဖိအိဉ်ဝဲလာမုာ်လီ။

၁. ဖြ နှဉ်မုာ်တအုးတသုဉ်စံဉ်ဝဲသိဉ်ဒီးပစံးလာစံဉ် သိဉ်ဖြဖြလီ။ တအုးတသုဉ်စံဉ်ဝဲသိဉ်ဖြဖြလီ။

၁. ဖြ နှဉ်ပုာ်လီယံသါပူကလံး ဒီးပစံးလာပယံးဖြ လီ။ ပုတဂါအဝဲတဂါထူးဒီးယံးဖြလီ။ ဒီးပစံးလာ ယံးဖြ၊ ယံးဖြစကီးလီ။ ပုတဂါလဲတံးဒီး လီယံးဖြဒီးဂဲထာဉ်ကုာ်ဝဲလီ။

၂. ဖြကလံး နှဉ်မုာ်ပုာ်ကညီဆုဉ်နီၤတတုာ်ကလံးဒီး ပစံးလာဆုဉ်နီၤဖြကလီ။ ပုတဂါဆုဉ်နီၤသဖြက လံးဒီးအိဉ်ဘဉ်တလီ။

၃. ဖြစီ နှဉ်မုာ်ပသးပုာ်စံးထီဉ်ပုာ်အဆိလာဖြစီလီ။ ဒီးမုာ်ထီဉ်တကလုဉ်လာအံးလါဆဲးကတြဉ်နှဉ်လီ။ ထီဉ်ပုာ်ဖြစီစံးဝဲဒဉ်။

၄. ဖြထီဉ် နှဉ်မုာ်သလံးဖိးထီဉ်ပခိဉ် ဒီးပစံးလာဖြ ထီဉ်အသးလာပခိဉ်လီလီ။

၅. ဖြပတဲ နှဉ်မုာ်သကွံတကလုဉ်လီ။ ဒီးအထံးဝါအ သဉ်ဝါဝဲလီ။ ဒီးပုတနီၤနီၤကီးလာဘံလံဝါလီ။ ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလာဖြပတဲဖြပတဲလီ။

၆. ဖြဖြ နှဉ်မုာ်ပုာ်ကညီလီယံတလီလီဒီးပစံး လာယံးဖြဖြလီ။ပုတဂါလဲတံးယံးဖြဖြစံးဝဲဒဉ်။

၇. ဖြလီအသး နှဉ်မုာ်ပုာ်ကညီဖိနီအံဉ်လီဝဲ ဒီးပစံး လာနီအံဉ်ဖြလီအသးလီ။ ပုကညီဖိနီအံဉ်ဖြလီ

ပြ

အသးန့ၣ်ထွါကွံာ်တက့ၢ်.

၈. **ဆုၣ်နီၤပြဲ** န့ၣ်ကွံာ်လၢပြဲကလံာ်တက့ၢ်.

၉. **တပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တပြဲအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်အထံးတကလံာ်လၢပသ့ၣ်ပဖျးလၢစးဒီးန့ၣ်မူဝဲ ဒီးအလၢပဖးဒုသၢဘၣ် ဒီးအလၢနီၣ်စုမ့ၢ်ဒိၣ်အထံးထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်စုမ့ၢ်ဆၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတပြဲတပြဲလီၤ.

၁၀. **သပြဲကလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဆုၣ်နီၤအိၣ်တြိကလံာ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်သပြဲကလံာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဆုၣ်နီၤအိၣ်သပြဲကလံာ်လီၤ.

၁၁. **ပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟဲအိၣ်ဖိၣ်တုၤသမိဝဲ ဒီးပစံးလၢတုၤဖိၣ်ပြဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတုၤဖိၣ်သပြဲကလံာ်စကိးလီၤ. မဆါတနံၤပုၤကညီတုၤဖိၣ်ပြဲလီၤ.

၁၂. **ပြဲကးဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအါဂၤကိာ်ယးတကတိာ်ဘၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢကိာ်ယးပြဲကးဒးလီၤ.

၁၃. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒဲပစုဖိးဝဲ ဒီးသိၣ်ဝဲန့ၣ်စံးလၢသိၣ်ပြဲပြဲလီၤ. ပုၤတဖၣ်ဒဲအစုသိၣ်မးပြဲပြဲလီၤ. ပုၤကညီဒဲအစုအါဂၤဒီးသိၣ်မးပြဲပြဲလီၤ. ဒီးပုၤကညီလဲၤတၢ်လၢတပိာ်ကျါသိၣ်ပြဲပြဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပြဲပြဲလီၤ.

၁၄. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤတၢ်ဒီးသိးဒီးသိးဖိးဖိး ဒီးပစံးလၢမၤတၢ်ပြဲပြဲလီၤ. ပုၤကညီမၤသကိးအိၣ်သကိးပြဲပြဲစံးဝဲဒၣ်.

၁၅. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စုၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သၣ်လီၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဝံးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်ပြဲပြဲ, ဝံးပြဲပြဲလီၤ. ပုၤကညီလဲၤတၢ်ဝံးပြဲပြဲကလံာ်အူသ့ၣ်လၢဝံးပြဲပြဲ, တၢ်ဟဲစုၤသိၣ်ပြဲပြဲတၢ်သၣ်လီၤပြဲပြဲလီၤ. သ့ၣ်သဲထီၣ်လၢပကူၣ်ကံၢ်န့ၣ်သိၣ်ပြဲပြဲလီၤ.

၁၆. **ပြဲသး** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမၤထီၣ်စခိဒိလၢဝၣ်လုၣ်လီၤဒီးဆဲးထီၣ်ဝဲ ဒီးအဒုအတြၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပြဲသးလီၤ. ဒီးယိအသ့န့ၣ်ပကိးလၢပြဲသးကိးလီၤ. ပြဲသးန့ၣ်မၤထီၣ်ဝၣ်တၢ်ဒီးအဒုအတြၢ် ဒီးဆဲးထီၣ်ဝဲ ဒီးစခိၣ်အဒိအလုၣ်အဒုဒီးကိးဝဲလၢပြဲသးလီၤ.

၁၇. **ပြဲ** န့ၣ်ပမၤဒီး“က”. ပမၤဒီး“သ” ပမၤဒီး“တ” ပမၤဒီး“စ” လီၤ. ကပြဲ, စပြဲ, တပြဲ, သပြဲစံးဝဲလီၤ.

၁၈. **စပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်စပြဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စုၤစီၣ်ပုၤကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိၣ်ထံဘၣ်စီၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢစီၣ်စပြဲစပြဲလီၤ. တၢ်ဘၣ်စီၣ်စပြဲစပြဲစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတပြဲတပြဲလီၤ.

၁၉. **တပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တပြဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်စီၣ်ဘၣ်သ့န့ၣ်မၤသးတပြဲတပြဲလီၤ.

၂၀. **သပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒိတပြဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သပြဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စုၤတၢ်လီၤဘၣ်စီၣ်တၢ်မၤသးသပြဲသပြဲ

ပြ

စံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **အိၣ်ပြဲကလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ကိာ်ယးဘၣ်ကလံာ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်ပြဲကလံာ်လီၤ. တလၢမ့ၢ်ဟဲဒီးအိၣ်ပြဲကလံာ်. သဲတဂ့ၤဖိသ့ၣ်စၢ. အိၣ်ပြဲကလံာ်. ကတိာ်တဂ့ၤ.

၂၂. **အိၣ်ပြဲကလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မုၢ်သအိၣ်ကလံာ် ဒီးပစံးလၢပအိၣ်မုၢ်ပြဲကလံာ်လီၤ. ပုၤတဖၣ်ခွဲးလီၤမုၢ်ဒီးအိၣ်ဝဲဒီးပုၤဒီးဝဲဒီးအိၣ်ဝဲပြဲကလံာ်လီၤ.

၁. **ပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကလီလီဒီးပစံးလၢပြဲလီၤ. စဖိၣ်ဆိတဘၣ်တဘၣ်ဘၣ် ဒီးစဖိၣ်ကလီလီတၢ်ပြဲကလံာ်လီၤ. ဖိၣ်တၢ်ပျီပျီပြဲကလံာ်လီၤ. ဖိၣ်ဆိတဘၣ်ဘၣ်. ဘၣ်တၢ်ကလီလီပြဲကလံာ်လီၤ.

၂. **ပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလီၤယံၤသပူကလံာ် ဒီးပစံးလၢယံၤပြဲလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဘၣ်တၢ်ယံၤပြဲ.

၃. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စံၣ်လၢသ့ၣ်ခံသိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်စုၤသိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်ပြဲပြဲလီၤ. တၢ်စုၤသိၣ်ပြဲပြဲ, တၢ်သ့ၣ်စံၣ်သိၣ်ပြဲပြဲစံးဝဲလီၤ.

၄. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်လၢနိးကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢနိးပမဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပဟ်တၢ်ပြဲပြဲလီၤ. ပုၤတဂၤပဟ်ယံာ်လၢကျဲပြဲပြဲဒီးတလၢဟ့ၣ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ပဟ်ကြိတၢ်ဒီးပစံးလၢဟ်ပြဲပြဲလီၤ.

၅. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟ်လီၤယုာ်ခါကုခါ ဒီးကွံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစုးပြဲပြဲလီၤ. ပုၤတဂၤစုးယုာ်ခါကုခါပြဲပြဲလီၤ.

၆. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိာ်လီၤ. စမၤပုၤဂၤယၣ်ပြဲပြဲစံးဝဲဒၣ်. ပုၤတဂၤကတိာ်တၢ်ဒီးယၢဒီးမၤယၢယၣ်ပြဲပြဲလီၤ.

၇. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်တၢ်တူၤတူၤ ဒီးပစံးလၢကွံာ်ပြဲပြဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးကွံာ်ဝဲပြဲပြဲလီၤ. ကွံာ်လံာ်ပြဲပြဲဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ. ဟ်ကစီဒိတက့ၢ်.

၈. **ပြဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ကြိကြိဒီးပစံးလၢအိၣ်ပြဲပြဲလီၤ. ပုၤတဂၤတမၤတၢ်နီတမၤ ဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်ပြဲပြဲလီၤ.

၉. **ဟ်ပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘၣ်လၢအနၢၣ်တယူဘၣ် ဒီးဝံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ပြဲလီၤ. ဟံာ်နၢၣ်ဟ်ပြဲန့ၣ်မ့ၢ်ဟံာ်နၢၣ်တယူဘၣ်ဒီးပစံးလၢဟ်ပြဲလီၤ. ဒီးချီၣ်နၢၣ်ဟ်ပြဲန့ၣ်မ့ၢ်ချီၣ်နၢၣ်တယူဘၣ်ဒီးဝံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဟ်ပြဲပြဲစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **ဖဲပြဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲသ့ၣ်တစၢ်ဆၢဘၣ် ဒီးပဝံာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဖဲပြဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲပြဲဖဲပြဲလီၤ. နုတဲသ့ၣ်ဖဲပြဲဖဲပြဲဘၣ်မနုၤလဲၣ်.

၁၁. **သပြဲကလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်တြိကလံာ် ဒီးပစံးလၢအိၣ်သပြဲကလံာ်လီၤ. နအိၣ်တြိတြိသပြဲကလံာ်

ဖြန့်

နတမာတန်နိတမံဘဉ်မနုလဲဉ်.

၁. ဖြ နှုတ်မုတ်ချ်လၢအဆံးဝဲဖိနဲကဲဉ်နှုတ်ပစံးလၢပြီလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပြီကဲဉ်လီၤ. ကသံဉ်ချ်နှုတ်ပြီကဲဉ်လီၤ. ဖိတနီၤနီၤအချ်ပြီကဲဉ်လီၤ.

၂. ဖြ နှုတ်မုတ်ပုၤကညီလၢတဒိဉ်ဘဉ်နှုတ်ပစံးလၢပြီလီၤ. ပုၤတဖဉ်ပြီသမိး, တဒိဉ်ဘဉ်ဘဉ် ဦးပကိးဦးအဆိလၢပြီလီၤ. ပုၤလၢပြီလီၤ. ပုၤတဖဉ်နှုတ်အတဟိဉ်တဆူဉ်ဘဉ်ဘဉ်.

၃. ဖြကဲဉ် နှုတ်မုတ်ထီရီၤတဆံးဝဲနှုတ်ပစံးလၢပြီကဲဉ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပြီကဲဉ်လီၤ. တၢသုဉ်တၢသုဉ်ပြီကဲဉ်နှုတ်မုတ်ဆံးဝဲလီၤ. ပုၤကညီနှုတ်တနီၤနီၤပြီကဲဉ်လီၤ. ဦးတၢဂံးမံဉ်မံဉ်နှုတ်ပြီကဲဉ်လီၤ.

၄. ဖြထီဉ်ဘု နှုတ်မုတ်ပမၤကဆိထီဉ်ဘုစိလၢကလံးဦးပစံးလၢပြီထီဉ်ဘုလီၤ. ပုၤကညီမုတ်မၤကဆိထီဉ်ဘုစိလၢကလံးဦးပစံးလၢပြီထီဉ်ဘုလီၤ. ပုၤကညီထီဉ်ဘုလၢဘုပညၢအဆံးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢပြီထီဉ်ဘုလီၤ.

၅. ဝဲပြီ နှုတ်မုတ်တၢဆိဉ်လီၤဖးဝဲနှုတ်ပစံးလၢအိဉ်ပြီလီၤ. သုဉ်လုဉ်ဝဲဉ်လုဉ်အိဉ်ပြီလီၤ. ဟံးဖိဉ်တက့ၢ်.

၆. ဖြဗြး နှုတ်မုတ်ပကိးတၢလၢအပြီတဖဉ်နှုတ်ဦးအဆိဦးပစံးလၢပြီလီၤ. လုနုၤယၢလၢသုဉ်ပြီလီၤ. တဖဉ်တက့ၢ်. စကမၤသုဉ်မုတ်လီၤ.

၇. ကလုာ်ဖြ နှုတ်မုတ်ပုၤလၢကတိတၢသိဉ်ဖိနဲဦးဦးပစံးလၢအကလုာ်ဖြလီၤ. ပုၤတဂၤကတိတၢအကလုာ်ဖြကဲဉ်လီၤ. ဝဲဘဉ်.

၈. လၢဖိဖြ နှုတ်မုတ်လၢအဆံးတဖဉ်နှုတ်ပကိးလၢလၢဖိဖြလီၤ. လၢဖိဖြတပူၤအိဉ်သမိး. ထၢလိာ်ကွဲလၢဖိဖြလၢပြီခိဉ်ဝဲဘဉ်.

၉. အပြီအသွါ တၢအိဉ်ဦးအဆိအဆံး ဦးပစံးလၢအိဉ်ဦးအပြီအသွါလီၤ. လၢအိဉ်ဦးအပြီအသွါ. ဦးပုၤကညီအိဉ်ဦးအပြီအသွါ. ဦးတၢသုဉ်အိဉ်ဦးအပြီအသွါစကိးလီၤ.

၁၀. ဖြ နှုတ်မုတ်ပမၤပုၤလၢအဆိလီၤ. စါပြီစါပြီ, တၢပြီတၢပြီ, ယာ်ပြီယာ်ပြီဝဲဘဉ်.

၂၀. စါဖြ နှုတ်မုတ်စါပြီအဆိလီၤ. ဦးမုတ်ထံကျါဖးဒုအိဉ်ဘဉ်နှုတ်ပစံးလၢထံစါပြီစါပြီလီၤ. စါပြီစါပြီဝဲဘဉ်.

၃၀. တၢဖြ နှုတ်မုတ်တၢပြီအဆိလီၤ. ဦးမုတ်ပုၤကညီသိးဆုတုၤလီၤလၢအဆိထံးဦးဟးဝဲကယိကယိနှုတ်ပစံးလၢမၤသစးတၢပြီတၢပြီလီၤ. ပုၤတဂၤသိးဆုတၢပြီတၢပြီဝဲဘဉ်.

၄၀. ယာ်ဖြ နှုတ်မုတ်ယာ်ပြီအဆိလီၤ. ဦးမုတ်တၢကတိသိးယာ်ဝဲလၢအိဉ်ထီဉ်ဦးအလုဉ်အဒုနှုတ်လီၤ. ယာ်ဖြ

ဖြး

ယာ်ဖြးဝဲဘဉ်.

၁. ဖြ နှုတ်မုတ်ပမၤတၢတၢတၢကဆုးလၢကိးယိးမုတ်ဂၤ, ကပံးမုတ်ဂၤ, ပစံးလၢဖြလီၤ. ဖြချ်လၢကိးယိး, ဖြချ်လၢကပံး, ချ်စးကဆုးမုတ်တတၢဘဉ်ဦးဖြတၢလၢကိးယိးတက့ၢ်. ဦးပစံး ဦးအဆိလၢဖြတၢလၢကိးယိး. ဖြချ်မုတ်ကတိဦးဝဲဘဉ်. ဦးပစံးလၢရံးစကိးလီၤ. ဦးပစံးလၢဖြတၢစကိးလီၤ. ဖြချ်ဖြချ်ဝဲဘဉ်.

၂. ဖြထီဉ်အသး နှုတ်မုတ်ပမၤမုတ်ဂၤ, ကိးယိးမုတ်ဂၤ, ထီရီၤတၢပုဉ်ဝဲမုတ်ဂၤ, မုတ်မုတ်လၢတၢကဆုးကတုၤဦးပစံးလၢဖြထီဉ်အသးလီၤ. စတၢဒုဉ်မုတ်ဦးဖြထီဉ်အသးလၢစုမုတ်ကဆုးလီၤ. တၢကံးညဉ်ဖြထီဉ်အသးလၢဟံးညဉ်အကဆုးလီၤ.

၃. ဖြဖြ နှုတ်မုတ်ကပံးကျါလီၤဘျၢလီၤဖျါ ဦးပစံးလၢဖြဖြလီၤ. ကပံးဖြဖြကးကၢစလဲၤယီၤလီၤယဲတဘျၢဘဉ်. ဦးပစံးလၢတၢဖြဖြစကိးလီၤ. တၢဖြဖြဖြနှုတ်မတၢလဲၤခိဉ်ကဘျၢတဂၤလဲဉ်. ဦးပစံးလၢမၤသးဖြးဖြးစကိးလီၤ.

၄. ဖြဖြဖြဖြ နှုတ်မုတ်ပုၤကညီလဲၤခိဉ်ကပံးကျါကျါးကျါးဦးပစံးလၢလဲၤတၢလၢကပံးကျါဖြဖြဖြဖြဖြလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤခိဉ်ကပံးကျါဖြဖြဖြဖြဖြဝဲဘဉ်.

၅. ဖြခါ နှုတ်မုတ်သုဉ်တကလုာ်လၢပအိဉ်အဒိးခဉ်ဝဲနှုတ်ပကိးလၢဖြခါလီၤ. ဦးမုတ်သုဉ်ဖိထဲစုဉ်ခိဉ်ဒုဉ်, ထဲကံးဒုဉ်ထဲကံးဖိလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိလၢဖြခါဖြခါလီၤ.

၆. နါဖြ နှုတ်မုတ်နါအိဉ်အဆိလီၤ. ဦးမုတ်ပနါဒုထံနှုတ်ပကိးဦးအဆိလၢနါအိဉ်နါဖြလီၤ. ပုၤဆံးတဂၤနါအိဉ်နါဖြလီၤ. ကးကၢ. ထွါကွဲတက့ၢ်.

၁၀. ဖြး နှုတ်မုတ်ပယီၤဘဉ်တၢသဘံးဝဲသိဉ်ဦးပစံးလၢသိဉ်ဖြးကလံးလီၤ. စယီၤဘဉ်ဝဲဉ်ထီဉ်သဘံးဖြးလီၤ. ထီရီၤတၢသဘံးဝဲနှုတ်ပစံးလၢသဘံးဖြးလီၤ. ကုတဒုစယီၤဘဉ်ဦးသဘံးဖြးလီၤ.

၂၀. ဖြး နှုတ်ပမၤဦး“က”. ပမၤဦး“စ”, ပမၤဦး“တ”, ပမၤဦး“သ”လီၤ. ကဖြးကဖြး, စဖြးစဖြး, တဖြးတဖြး, သဖြးသဖြးဝဲဘဉ်.

၃၀. ဖြးဖြး နှုတ်မုတ်ထီဉ်ပုးပုးသိဉ်ဝဲနှုတ်ပစံးလၢပုးသိဉ်ဖြးဖြးလီၤ. ထီဉ်ပုးပုးသိဉ်ဖြးဖြးဝဲဘဉ်.

၄၀. ဖြးဖြး နှုတ်မုတ်ပစံးတၢသိဉ်စးစးဦးပစံးလၢပစံးဖြးလီၤ. စံးဆၢတၢညဉ်ဖြးဖြးလီၤ.

၅၀. ဖြးဖြး နှုတ်မုတ်ကပံးကျါပုဉ်ဝဲ ဦးပစံးလၢကပံးကျါဖြးဖြးဝဲလီၤ. ဦးမုတ်ကပံးကျါပုဉ်ဝဲနှုတ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖြးဖြးဖြးလီၤ. ကပံးဖြးဖြးအကျါနှုတ်ပလဲၤတၢတမုတ်ဘဉ်. ဦးပစံးလၢဖြဖြဖြစကိးလီၤ.

၆၀. ကဖြးကဖြး နှုတ်မုတ်ပုၤစိဉ်ဟီဉ်ခိဉ် ဦးပစံးလၢစိဉ်

ပြန်

ကပြီးကပြီးလီ၊ တာရူစီတကပြီးနးက၊ ဒီးပစံး လာစပြီးစကီးလီ၊ ဒီးပစံးလာတပြီးတပြီး ဒီးသပြီး သပြီးစကီးလီ၊ ဒီးပစံးလာကပြီးဒီးစကီးလီ၊

၇. ကပြီးနး နှုတ်မုာ်ပုာ်ကညီဟီၣ် ဒီးအမဲာ်ထံဘၣ်စီၣ်အ မဲာ်မုာ်ဂုာ်၊တာရူစီတကပြီးမုာ်ဂုာ်ပစံးလာကပြီးဒီးလီ၊ပုာ်တ ဂဟီၣ်ကပြီးဒီးစံးဝဲဒၣ်လီ၊

၈. စပြီးစပြီး နှုတ်မုာ်ပုာ်ကညီဟီၣ်ဒီးအမဲာ်ထံဘၣ်စီၣ် အ မဲာ်မုာ်ဂုာ်၊တာဘၣ်စီၣ်လာထံမုာ်ဂုာ်ပစံးလာမာ်သးစပြီး စပြီးလီ၊ တာဘၣ်စီၣ်စပြီးစပြီးနးက၊ ပုာ်တဂဟီၣ်ဒီး အမဲာ်မာ်သးစပြီးစပြီးလီ၊ ဒီးပစံးလာစပြီးဒီးစကီး လီ၊ ဒီးပစံးလာသပြီးသပြီးစကီးလီ၊

၉. စပြီးနး ဒီး စပြီးစပြီးနှုတ်သီးသီးလီ၊ မုာ်တစီၣ် တာသုဝဲမုာ်ဂုာ်၊ပုာ်ကညီဟီၣ်ဝဲမုာ်ဂုာ်ပစံးလာစပြီးဒီးလီ၊ ဒီးပစံးလာတပြီးဒီးစကီးလီ၊ ပုာ်တဂဟီၣ်စပြီးဒီးစံးဝဲ ဒၣ်၊ တာရူစီတစပြီးဒီးစံးဝဲဒၣ်၊

၁၀. တပြီးဒီးကပြီးနး ဒီး တပြီးတပြီးနှုတ်ကွာ်လာတပြီး တကွာ်၊

၁၁. ဝါပြီး နှုတ်မုာ်တာကံာ်ဝါ ဒီးသဘုးဝဲနှုတ်ပစံးလာဝါ ပြီးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာဝါပြီးသးဟူး၊ ဝါပြီးသးဒီ လီ၊ ဝၣ်တဘိဝါဒီးဝါပြီးဝဲလီ၊ ဒီးပစံးလာဝါပြီးဝါပြီး စကီးလီ၊ ပုာ်တဂဟီၣ်လာတဒီးယီၣ်ဘုဝါပြီးဝါပြီးနး က၊ ဒီးပစံးသဘုးတာဖိတာလံာ်တာဖိယာ် ဒီးပစံး လာပစံးဝါပြီးစကီးလီ၊

၁၂. သပြီးသပြီး နှုတ်မုာ်စပြီးစပြီးအသီးလီ၊ ဒီးမုာ်ထံ ဘၣ်စီၣ်တာလာပကွာ်တမုာ်ဘၣ်နှုတ်ပစံးလာမာ်သးသပြီး သပြီးလီ၊ ပုာ်တဂဟီၣ်လီထံဘၣ်စီၣ်တာသပြီးသပြီး နးက၊

၁၃. သပြီးနး နှုတ်မုာ်ပုာ်ကညီဟီၣ်အမဲာ်ဘၣ်အာလာအ မဲာ်ထံဒီးပစံးလာဟီၣ်သပြီးဒီးလီ၊ ပုာ်တဂဟီၣ်မးအ မဲာ်ထံသပြီးဒီးလီ၊

၁၄. အုၣ်ပြီး နှုတ်မုာ်ပုာ်ကညီဖိဆဲးအဟာဖာတမုာ်ဘၣ် ဒီးအံၣ်လီၤစးဖိစးဖိဒီးပစံးလာအုၣ်ပြီးလီ၊ ပုာ်က ညီဖိအုၣ်ပြီးနှုတ်အဟာဖာတမုာ်ဘၣ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာ အုၣ်ပြီးအုၣ်ပြီးလီ၊

၁၅. အုၣ်ပြီး နှုတ်မုာ်အုၣ်နီအဆီလီ၊ ဒီးမုာ်ကလံာ် ထီၣ်ဝဲလာပုာ်ကညီအခံပုာ်သီၣ်ပုာ်ပုာ်စးပစံးလာအုၣ် နီအုၣ်ပြီးလီ၊ အုၣ်နီအုၣ်ပြီးစံးဝဲဒၣ်. .

၁. ဖြဲၣ်ဖြဲၣ် နှုတ်မုာ်တာဝးမုာ်ဂုာ်၊ တာလာတာအါဝဲ ဒီးဝဲဝဲ မုာ်ဂုာ်ပစံးလာဝးဖြဲၣ်ဖြဲၣ်၊ လာတာဖြဲၣ်ဖြဲၣ်လီ၊ ပနာ်ဂီၢ်မုာ် လာတာဖြဲၣ်ဖြဲၣ်၊ ကလံာ်ဟဲအူဘၣ်ဘုဝးဖြဲၣ်ဖြဲၣ်စံးဝဲ လီ၊ ပနာ်ဂီၢ်မုာ်ဟးဖြဲၣ်ဖြဲၣ်စံးဝဲဒၣ်၊

၂. ဖြဲၣ်ဖြဲၣ် နှုတ်မုာ်ပုာ်ကညီအိၣ်ဒၣ်အတာ်လာဟံၣ်အါ

ပြား

ဂ၊ဒီးပစံးလာအိၣ်ဖြဲၣ်ဖြဲၣ်လီ၊ ပုာ်တဖၣ်အိၣ်ဖြဲၣ်ဖြဲၣ်ဒီး တမာ်တာ်နီတမံာ်ဘၣ်၊

၃. ဖြဲၣ်ဖြဲၣ် နှုတ်မုာ်ပုာ်ကညီလာတာ်အခိၣ်ထွဲနှုတ်ဝဲဒီး ပစံးလာလာတာ်ဖြဲၣ်ဖြဲၣ်လီ၊ ပုာ်ကညီလာတာ်အါဂ၊ ဒီး မာ်သးဖြဲၣ်ဖြဲၣ်လီ၊ဒီးပစံးလာဖြဲၣ်ဖြဲၣ်ဖြဲၣ်ဖြဲၣ်ဒီးအဆီ နှုတ်လီ၊ ဒီးပစံးလာဝးဖြဲၣ်ဖြဲၣ်စကီးလီ၊ ပုာ်တဖၣ်လာ တာ်ဝးမးဖြဲၣ်ဖြဲၣ်လီ၊

၄. စံၣ်ဖြဲၣ် နှုတ်မုာ်ဆၣ်ထီၣ်လာမုာ်ခိၣ်အါဝဲ ဒီးမာ်သးဒီး စံၣ်ဘုအသီးနှုတ်ပစံးလာစံၣ်ဖြဲၣ်လီ၊ ဆၣ်ထီၣ်လာမုာ်ခိၣ် စံၣ်ဖြဲၣ်မးလီ၊

၅. စံၣ်ဖြဲၣ်စံၣ်ဖြဲၣ် နှုတ်မုာ်ခိၣ်ဖြဲၣ်စံၣ်ဖြဲၣ်အသီးလီ၊ ဒီး မုာ်တာ်ကံၣ်ယုလာအဘီအဝါအသူနှုတ်ပစံးလာစံၣ်ဖြဲၣ် စံၣ်ဖြဲၣ်လီ၊ခိၣ်ဖၣ်တနီၤနီၤကံၣ်ဝဲစံၣ်ဖြဲၣ်စံၣ်ဖြဲၣ်လီ၊

၁. ပြာ နှုတ်မုာ်ပမာ်တုာ်သီးပသး ဒီးပုာ်ဂ၊ဒီးပစံးလာပြာ လီ၊ ထီရီၤပမာ်တုာ်သီးတာ် ဒီးပုာ်ဂတမံာ်လာ်လာ်နှုတ်ပ စံးလာပြာလီ၊ ပြာချဲနှုတ်မုာ်ပမာ်တုာ်သီးချဲ ဒီးပုာ်ဂအချဲ လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပြာပြာလီ၊ ယုာ်ပြာနှုတ်မုာ်ပယုာ် တုာ်သီးဒီးပုာ်ဂ၊ဒီးပစံးလာယုာ်ပြာလီ၊ ပြာလိာ်သးနှုတ်မုာ် ထီရီၤပမာ်တုာ်သီးတာ်ဒီးပုာ်ဂတမံာ်မံာ် ဒီးမုာ်ပပြာလိာ်ပ သးလီ၊ တလာပြာချဲခဲဘုစံးဝဲဒၣ်၊ ပုာ်ခံာ်ထီၣ်ပြာ သုၣ်ဒီးလာထီၣ်တုာ်သီးသီးလီ၊ ပုာ်ခံာ်ဂါပြာထံဒီးလီ၊ ထွဲဒီးသီးသီးလီ၊ ပုာ်ခံာ်ပြာလိာ်အသးလာမာ်တာ်ဒီးအ ဝဲတဂ၊မာ်ဝဲဝဲကံၣ်နှုတ်အီၤလီ၊ ပုာ်ခံာ်ပြာလိာ်သးလာတာ် ကတီၤဒီးအဝဲတဂ၊မာ်ယုာ်ဝဲလီ၊ ထီရီၤပမာ်တာ်ပက တီၤတာ်နှုတ်ပြာသုကီးမံာ်ဒီးလီ၊ ကစာ်ယုာ်နှုတ်ပြာဒီး အီၤတကဲဘၣ်၊

၂. ပြာ နှုတ်မုာ်တာ်ဟူထီၣ်သါလီၤအကစီၣ်နှုတ်ပစံးလာပြာ လီ၊ဒီးပစံးလာပရ၊စကီးလီ၊လံာ်ပြာပစာ်နှုတ်မုာ်ပုာ်ကွဲး တာ်ကစီၣ်ဟူထီၣ်သါလီၤနှုတ်လီ၊ ကနှုတ်တာ်ပြာလာလံာ်ပြာ ပစာ်အပူၤနှုတ်ပနာ်ဟူတာ်ပြာအါမးလီ၊

၃. ကးပပြာ နှုတ်မုာ်ညၣ်တကလုာ်အိၣ်လာထံဟီၣ်ကျါ လီၤကလာညၣ်ကိၣ်ဒီးပစံးလာကးပြာလီ၊ ကးပြာနှုတ် အိၣ်ဒီးအအုၣ်ဒီးဆဲးပုာ်ဆါက၊ ဒီးပစံးလာညၣ်ကးပြာစ ကီးလီ၊

၄. ချဲပြာ နှုတ်မုာ်ချဲလာပဝါတုာ်သီးဝဲ ဒီးပုာ်ဂအဂီၢ်နှုတ်ပ မာ်ချဲတကလုာ်ဒီးပကီးလာချဲပြာလီ၊တလာမာ်ချဲပြာနှုတ် မုာ်ကပြာဒီးပုာ်ဂအဂီၢ်လီ၊ ချဲပြာချဲပြာစံးဝဲဒၣ်၊

၁. ဖြဲၣ်ဖြဲၣ် နှုတ်မုာ်တာ်အုၣ်ကုာ်လိာ်ပုာ်သုာ်ကလံာ် ဒီးပစံး လာမာ်သးသပြဲၣ်ကလံာ်လီ၊ သဒီၣ်အုၣ်အကုာ်လိာ်ပုာ် သပြဲၣ်ကလံာ်လီ၊ ဒီးပမုာ်ဒီလီၤပုာ်ဂလာတာ်အုၣ်ဒီးပ စံးလာပုာ်တဂ၊မာ်သးသပြဲၣ်ကလံာ်လီ၊ ပုာ်တဂ၊မာ်သး သပြဲၣ်ကလံာ်စကွာ်တဂုာ်ဘၣ်၊ ပုာ်တဂ၊မာ်သးသပြဲၣ်က

မြ

လက်ဝဲတက်ဘက်သို့လှည့်

၂. **မြက်ကလံ** နှင့်မူပုဂံလှည့်ခိုးဘိုဝဲ ခိုးအဟာဖာ ခိုဝဲနှစ်ပတ်လမ်းသွားပြန်ကလံလီ၊ ပုဂံတဂါမသး သပြန်ကလံဝဲတန့်ဘက်.

၁. **မြား** နှင့်မူတံထိုးတကလုာ်အိုခိုးအဆူ ခိုးအထုံး ထိုခိုဝဲထဲကံခိုဝဲ ခိုးအသုထဲစုခိုဝဲ ခိုးပကီးလာပြား လီ၊ မြားနှုတ်အသုထဲခိုးဆံ့ဝဲလီ၊ ခိုးပကီးလာပြား နီစကီးလီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာပြားပြေးလီ၊ ခိုးပကီး လာပရစကီးလီ၊ မြားသုတ်နှုတ်ဆံ့ကါ.

၂. **မြားခပ်** နှင့်မူမြားတကလုာ်အသုပတအိုဘက် ခိုး အထုံးဆုံးနှုတ်မြားနီနှုတ်ပကီးလာပြားခပ်လီ၊ မြားခပ်နှင့် အသုဆုံးနှုတ်မြားနီကီတကုာ် ခိုးပတအိုဘက်အသုနီ တခိုဘက်.

၃. **မြားခံ** နှင့်မူမြားတကလုာ်မြားနီအသီးနုသကု ခိုးအသုထဲဝဲတစံးခိုးအသုအဖုံးတိုဝဲခိုးပကီးလာ ပြားခံလီ၊ မြားခံနှင့်အသုထဲခံသုအသီးတစံးခိုး ပကီးလာပြားခံလီ၊ မြားခံမြားခံစံးခိုးအဆီလီ.

၄. **မြားနီ** နှင့်မူမြားနှုတ်ပကီးလာပြားနီလီ၊ ခိုးပကီး လာပြားတစုစု ပကီးလာပြားနီတစုစုလီ၊ မြားနီခိုးမြား နှုတ်ခံသီးသီးလီ.

၅. **တမြား** နှင့်မူအံကသံတခိုးခိုးပကီးလာတပြားလီ၊ တမြားခံမြားစံးဝဲဘက်.

၆. **သမြားကလံ** နှင့်မူခံသပြန်ကလံအသီးလီ၊ ခိုးမူ တံအိုတံကျပ်အကုာ်လိပ်ပွဲဝဲသပွဲကလံလီ . သခိုအိုတလိပ်အိုသပြားကလံလီ.

၁. **တပြောင်အိုင်** နှင့်မူပုဂံညီသီးဆုတုလီလောအခို ညီခိုခိုးပကီးလာမသးတပြောင်အိုင်လီ၊ ပုဂံတဂါသီးဆု မသးတပြောင်အိုင်စံးဝဲဘက်လီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာတ ပြောင်ခိုတပြောင်အိုင်လီ.

၁. **တပြောင်တပြောင်** နှင့်မူပုဂံညီသီးဆုတုလီလော အခိုညီခို ခိုးလဲတံကယီကယီနှုတ်ပကီးလာလဲတံ တပြောင်တပြောင်လီ၊ ခိုးပကီးလာလဲတံတပြောင်တပြောင် ပြောင်စကီးလီ၊ ပုဂံတဂါလဲတံတပြောင်တပြောင်ခိုးသီး ဆုတုလီလောအခိုထုံးလီ၊ ပုဂံတဂါသီးဆုတုလီ လောအခိုထုံး ခိုးလဲမေးတံတပြောင်တပြောင်လီ၊ တပြောင်တပြောင်မြားခိုးတပြောင်တပြောင်နှုတ်ခိုးသီးသီးလီ.

၁. **မြ** နှင့်မူပုဂံညီကမိထိုက်ပြီကံခိုး အါအါကလံ ခိုးပကီးလာပြေးလီ၊ ပုဂံတဂါအလီသး ခိုးပြုထိုက်ခါ ညီလီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာပြေးလီ၊ ပုဂံတဂါပစီ အိုခိုးပြုထိုက်ဝဲလီ.

၂. **မြ** နှင့်မူပုဂံကွဲကွဲပကလါ ခိုးပမာပုဂံပကလုာ်ပကီး လာပြေးလီ၊ ပြုပုဂံညီကလဲပကလဲကွဲကွဲ၊ ပြုပက

မြာ်

ကွဲအိုထိုက်ခိုဝဲပကွဲအိုဆီခိုဝဲတကွဲစံးဝဲဘက်လီ.

၃. **မြကဆီ** နှင့်မူပုဂံညီဖိုခိုးပြုဝဲပနီဝဲ ခိုးပကီးလာ ပြုကဆီလီ၊ ခိုးတခိုခိုခိုအဖုံးကမိထိုက်မူဂု၊ တခိုး အကီစလံကနံမူဂု၊ သမုတ်အဖုံးစလံစလံးမူဂု၊ ပကီး လာပြုကဆီလီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာပြုကဆီပြုက ဆီလီ၊ တခိုခိုခိုအဖုံးပြုကဆီလီ၊ သမုတ်တဘိအ ချာယံပြုကဆီလဲ၊ တခိုးအကီကျးခံပြုကဆီစံးဝဲ လီ.

၄. **မြကစု** နှင့်မူပုဂံညီဘက်မရီအပူလီဘျါကွဲဝဲ လီဆာ်အါပူပြီဝဲပြုအသီး ခိုးပကီးလာမခဲမသး ပြုကစုလီ၊ ပုဂံတဂါအမဲပြုကစုနှင့်ကမုာ်ကံဘက် မရီသါ.

၅. **မြထီ** နှင့်မူထီရီပုဂံညီပြုဝဲ ခိုးပကီးလာပြု ထီလီ၊ ထီရီပုဂံညီကမိထိုက်ပြီကံခိုးအါအါကလံ နှင့်မူပြုထီဝဲလီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာပြုထီပနီထီ လီ.

၆. **မြပနီ** နှင့်မူပုဂံညီပြုဝဲတုအါကံဆီးခိုးတို ဝဲနှင့်ပကီးလာပြုပနီလီ၊ ခိုးပကီးလာပြုကနီစကီးလီ၊ ပုဂံတဂါဘက်တံဆါဖူခိုးပြုပနီဝဲခါညီလီ.

၇. **မြထီ** နှင့်မူပမာကဆီထီဘုအသိုက်လာကလံ လာဘုပညါအလီခိုးပကီးလာပြုထီဘုလီ၊ ခိုးပကီးလာ ပြုထီစကီးလီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာပြုထီပြုထီစ ကီးလီ၊ ပုဂံညီပြုထီဘုခိုးဘုအသိုက်ခံကွဲဝဲလီ.

၈. **မြမြ** နှင့်မူပကီးကွဲဆီတဖုနှင့်ပကီးလာပြုမြ လီ၊ မြမြစံးဝဲဘက်ဆီဟးလက်လံ၊ မြကွဲဆီတကုာ်.

၉. **စမြ** နှင့်မူအုအဆီလီ၊ ခိုးမူတံဘက်စီဘက်သု ဝဲနှင့်ပကီးလာအုစမြလီ၊ တံစီအုစမြစံးဝဲဘက်.

၁၀. **တံမြ** နှင့်မူထီရီပုဂံသးဝဲမူဂု၊ ဖူဝဲမူဂု၊ က မိထီဝဲနှင့်ပကီးလာတံမြလီ၊ ခိုးပကီးခိုးအဆီလာတံ မြတံမြလီ၊ တံမြဘက်ယာပြုနးကါ.

၁၁. **အုစမြ** နှင့်မူတံစီဝဲ ခိုးပကီးလာစီအုစမြလီ၊ တံဘက်စီအုစမြစံးဝဲဘက်. ခိုးပကီးလာအုသပြုစကီး လီ.

၁. **မြာ်** နှင့်မူဆုဖိကီဖိလောအခိုတဖုနှင့်ကီ လီဝဲခိုးပကီးလာကီလီသပြုကလံလီ၊ ကဆီတစု ကီလီမေးသပြုကလံလီ၊ ကဆီကီလီသပြုက လံနှင့်မသးခိုခိုကလံလီ.

၂. **မြာ်** နှင့်ပမာခိုး“က” လီ၊ ကမြာ်၊ ကမြာ်တုာ်၊ က မြာ်ကမြီ၊ ကမြီ၊ ကမြာ်ကံကုာ်စံးဝဲဘက်.

၃. **ကမြာ်ကမြီ၊ တံကမြာ်၊ ကမြာ် က မြာ်၊ က မြာ် ကီ၊ ကမြာ်ဝါ၊ ကမြာ်သု၊ ကမြာ်ဟု၊ ကမြာ်ဘိ၊ ကမြာ်တုာ်** ကွဲလောကမြာ်တကုာ်.

မြူး

- ၄. **တံကပြုဂီၤ** နှံ့မုၢ်တၢ်အၢၣ်ဂီၤဝဲလၢမုၢ်လၢမုၢ်လီၤန့ၣ်ဆဲးဘၣ်ဝဲ ဇီးဂီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကပြုဂီၤလီၤ. တၢ်ကပြုဂီၤန့ၣ်မုၢ်မုၢ်လီၤန့ၣ်ဆဲးဘၣ်တၢ်အၢၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်ဂီၤဝဲလီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ကပြုဂီၤစကိးလီၤ.
- ၅. **သမံပြု** နှံ့မုၢ်သံးယီၣ်မုၢ်ယါအဒိၣ်အခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသမံပြုလီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလၢသမံအံသမံပြုလီၤ. သမံအံသမံပြုန့ၣ်အိၣ်လၢန့ၣ်သဝီစံးဝဲဒၣ်.
- ၆. **သပြုကလံ** နှံ့မုၢ်တၢ်ဘၣ်စီၣ်ဝဲ ဇီးပစံးလၢစီၣ်သပြုကလံလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သးဘၣ်စီၣ်သပြုကလံစံးဝဲဒၣ်. ဆုတဘျီဘၣ်စီၣ်သပြုကလံန့ၣ်ဝံၣ်ကွံၣ်အထံတက့ၢ်.
- ၁. **ပြု** နှံ့မုၢ်ပုၤမၤတကဲ ဇီးမံလီၤဒီးပစံးလၢမံလီၤပြုကလံလီၤ. ပုၤတကဲမၤတကဲမံလီၤပြုကလံစံးဝဲဒၣ်.
- ၂. **ပြုပြု** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီဖိညီတမုၢ်ဘၣ် ဇီးဆုၣ်နီၣ်ဝံၣ်မံလီၤ. မံလီၤဝံၣ်ဆုၣ်နီၣ် ဇီးပစံးလၢမံလီၤပြုပြုလီၤ. ပုၤဆဲးညၣ်တမုၢ်ဘၣ်ဒီးမံလီၤပြုပြုစံးဝဲဒၣ်.
- ၃. **သပြုကလံ** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီအိၣ်ဆုၣ်နီၣ်ဒၣ်တၢ်တြိကလံဒီးပစံးလၢအိၣ်သပြုကလံလီၤ. ပုၤတကဲမၤတကဲနီၣ်တမံဒီးအိၣ်ဒၣ်တၢ်သပြုကလံလီၤ.
- ၄. **ပြုးကဒုး** နှံ့ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပြုကဒုးလီၤ. ဇီးမုၢ်ပုၤကမိထီၣ်ပြုဝဲလီၤ.
- ၅. **ကပြုးဧကလဲ** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီဘၣ်ဆိးလၢတၢ်ဆူၣ်အါမုၢ် ဇီးသွံၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ထီၣ်ကပြုးဧကလဲလီၤ. ပုၤတကဲဘၣ်ဆိးလၢတၢ်ဆူၣ်ဒီးသွံၣ်ထီၣ်မးကပြုးဧကလဲလီၤ.
- ၆. **ကပြုးကပြုး** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီအပူၤလီၤသွံၣ်ထီၣ်တစံးစံးဒီးပစံးလၢသွံၣ်ထီၣ်ကပြုးကပြုးလီၤ. ပုၤတကဲဘၣ်တုၤဒီးသွံၣ်ထီၣ်မးကပြုးကပြုးလီၤလီၤ.
- ၁. **ပြုၤကလံ** နှံ့မုၢ်ဟံၣ်လီၤပုၤသီၣ်ဝဲမုၢ်ဂုၤ, ပနၢ်ဂီၢ်မုၢ်ယုၢ်သီၣ်ဝဲမုၢ်ဂုၤပစံးလၢယုၢ်သီၣ်ဝဲပြုၤကလံလီၤ. ဟံၣ်လီၤပုၤသီၣ်ဝဲပြုၤကလံလီၤ. ပနၢ်ဂီၢ်မုၢ်ယုၢ်သီၣ်ဝဲပြုၤကလံလီၤ.
- ၂. **ပြုၤကလံ** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီအါဂၤဝဲဆၢထၢၣ်ဖိးဝဲသီၣ် ဇီးပစံးလၢဝဲဆၢထၢၣ်ပြုၤကလံလီၤ. ပုၤတဖၣ်န့ၣ်ဟူတၢ်သီၣ်ဒီးဝဲဆၢထၢၣ်ပြုၤကလံလီၤ. ဇီးပစံးလၢသီၣ်ဝဲပြုၤကလံစကိးလီၤ.
- ၃. **ပြုၤပြုၤ** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်အါဂၤမုၢ်ဂုၤ, ပုၤကညီယုၢ်အါဂၤမုၢ်ဂုၤ, ပနၢ်ဂီၢ်မုၢ်ယုၢ်အါဂၤမုၢ်ဂုၤ, တၢ်စုၤမုၢ်ဂုၤ, ပုၤဟးဝဲအါဂၤမုၢ်ဂုၤသီၣ်ဝဲ ဇီးပစံးလၢသီၣ်ဝဲပြုၤပြုၤလီၤ. ပုၤကညီလဲၤတၢ်သီၣ်ဝဲပြုၤပြုၤ, ပနၢ်ဂီၢ်မုၢ်ယုၢ်သီၣ်ဝဲပြုၤပြုၤ, တၢ်ဟူၤသီၣ်ဝဲပြုၤပြုၤစံးဝဲဒၣ်. ပုၤကညီဟးပြုၤပြုၤစကိးလီၤ.

မြူး

- ၄. **သပြုၤကလံ** နှံ့မုၢ်ဒ်ပြုၤကလံအသိးလီၤ. ဇီးမုၢ်ဟံၣ်လီၤပုၤသီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ၁. **မြူး** နှံ့မုၢ်တၢ်ကမုၢ်ကမုၢ်မုၢ်လၢဝါဝဲတစံးစံးဒီးပစံးလၢမြူးလီၤ. တၢ်လၢဝါတဂ့ၤဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမြူးဝဲလၢလီၤ. ဖၣ်ဆါန့ၣ်မြူးဝဲလီၤ.
- ၂. **မြူး** နှံ့မုၢ်ကသံၣ်တကလုာ်အကမုၢ်ဝါဝဲတစံးစံးဒီးပစံးလၢမြူးလီၤ. ဇီးကသံၣ်သရၣ်မၤဝဲလၢကသံၣ်ခိၣ်ဆါဒီးအပူၤဒိၣ်မးလီၤ. မြူးန့ၣ်တလၢအါလၢမုၢ်ပုၤန့ၣ်ပထံၣ်တစုစုလီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢမြူးဒီးဒီးလီၤ.
- ၃. **မြူးမြူး** နှံ့မုၢ်ပမၤတၢ်အါဂၤဖိးဝဲမုၢ်ဂုၤ, ပအိၣ်တၢ်အါဂၤဖိးဝဲမုၢ်ဂုၤ, ပလဲၤတၢ်အါဂၤဖိးဝဲမုၢ်ဂုၤ, ပပံၣ်တၢ်ဖိးဝဲမုၢ်ဂုၤ ထီၣ်ပမၤတၢ်အါဂၤလၢဖိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမြူးမြူးလီၤ. မၤမြူးမြူး, လဲၤမြူးမြူး, အိၣ်မြူးမြူး, မၤတၢ်မြူးမြူးမးဝံၣ်ကချတက့ၢ်. ပုၤတဖၣ်အနီၣ်အါ ဇီးလဲၤသကိးတၢ်မြူးမြူးလီၤ.
- ၄. **မြူးမြူး** နှံ့မုၢ်ပလဲၤတၢ်လၢတၢ်ခိၣ်ခဲကျါ ဇီးပတုၣ်ဘၣ်သီၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ဃးဝဲဃး ဇီးကၢ်သီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပလဲၤတၢ်တုၣ်တၢ်မြူးမြူးလီၤ. ပုၤတကဲလဲၤတုၣ်တၢ်ခဲကျါသီၣ်မးမြူးမြူးလီၤ. ဇီးပစံးလၢသီၣ်ဝဲမြူးမြူးဒီးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.
- ၅. **မြူးမြူး** နှံ့မုၢ်တၢ်ဝဲဖိးဖိး ဇီးစံးလၢမြူးမြူးလီၤ. ကလံၤဟဲအူသ့ၣ်လၢဝဲလၢဝဲဒီးပစံးလၢမြူးမြူးစံးဝဲလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤတၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢမြူးမြူးလီၤ. လၢၣ်အိၣ်လၢတၢ်အုၣ်ကျါန့ၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမြူးမြူးလီၤ. ပုၤကညီဖိအါဂၤလီၤကွဲးဝဲဒီးပစံးလၢမြူးမြူးစံးဝဲဒၣ်.
- ၆. **မြူးမြူး** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီဟးဝဲအါဂၤ ဇီးပစံးလၢဟးမြူးမြူးလီၤ. ပုၤတဖၣ်ဟးမြူးမြူးဒီးလၢဝဲလီၤ. ပုၤတဖၣ်အိၣ်လၢခွၢ်တခွၢ်န့ၣ်တမုၢ်ဘၣ် ဇီးဟးမြူးမြူးဒီးလၢဝဲလီၤ.
- ၇. **မြူးမြူး** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီန့ၣ်က့ၤဆူကစၢ်ယုၤအပူၤအါဂၤဒီးပစံးလၢဒီးကန့ၣ်ကစၢ်ယုၤအကလုာ်အကထါဒီးလဲၤက့ၤဝဲဒီးပစံးလၢမြူးမြူးလီၤ. ဒီးကန့ၣ်ကစၢ်ယုၤအကလုာ်အကထါဒီးလဲၤက့ၤမြူးမြူးတက့ၢ်.
- ၈. **တီၢ်မြူးမြူး** နှံ့မုၢ်ပတီၢ်သကိးတၢ်အါဂၤဒီးပစံးလၢတီၢ်မြူးမြူးလီၤ. ပုၤတဖၣ်တီၢ်သကိးတၢ်သီၣ်တဘီဒီးတီၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢတီၢ်မြူးမြူးဒီးသံဝဲလီၤ. ဂုၢ်တဘီန့ၣ်တီၢ်မြူးမြူးတက့ၢ်. ယီၤတကဲတလၢတီၢ်မြူးမြူးဒီးသံဝဲလီၤ.
- ၉. **ထုၣ်မြူး** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီထုၣ်ယံၣ်အိၣ်လၢထုၣ်ခိၣ်လီၤန့ၣ်ဝါတစံးစံးဒီးပစံးလၢထုၣ်မြူးလီၤ. ဇီးပစံးလၢထုၣ်မြူးထုၣ်ဖုလီၤ. ဇီးပစံးလၢထုၣ်အမြူးလီၤ. ဖိသၣ်န့ၣ်ထုၣ်မြူးအါစံးဝဲဒၣ်.
- ၁၀. **ထွံၣ်မြူး** နှံ့မုၢ်ထွံၣ်လၢဝါတစံးစံးန့ၣ်ပစံးလၢ

မြ

ထွက်ပြေးလီ၊ ထွက်ပြေးပဲပြေးသတိလီ၊

၁၁. **ဘဉ်ပြူး** နှစ်မှပဘဉ်အာလာဖဉ်ဆါ ဒီးပစံးလာဘဉ်ပြူးလီ၊ နဘဉ်ပြူးဒီးဖဉ်ဆါနးက၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဘဉ်ပြူးဘဉ်ပြူးလီ၊ ဖဉ်ခိဉ်ဖဉ်ဆါဘဉ်ပြူးဘဉ်ပြူးနးစံးပဲဒဉ်၊

၁၂. **မဲပြူး** နှစ်မှပမဲအယဉ်လာပမဲအလီ၊နှစ်ပစံးလာမဲပြူးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာမဲပြူးမဲပြူးလီ၊ပုကညီအိဉ်ဒီးအမဲပြူးန့ပကွာတဂုဘဉ်၊

၁၃. **လှာပြူး** နှစ်မှပလှာလာအသဉ်မံအိဉ် ဒီးအကမုဉ်ဝါပန့ပစံးလာလှာပြူးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာလှာပြူးလှာပြူးလီ၊

၁၄. **သပြူးကလံ** နှစ်မှပဘီးကံတံသိဉ်ပဲ ဒီးပစံးလာသိဉ်သပြူးကလံလီ၊ ပုတဂုဘီးသုဉ်ယးတဘိကံသပြူးကလံလီ၊

၁၅. **အပြူး** နှစ်မှပတံယဉ်ဝါပန့ပစံးလာအပြူးလီ၊ ထီရီတံအယဉ်လာဝါတစံးစံးန့ပစံးလာအပြူးလီ၊ ထံပိဉ်တနီ၊နီ၊အိဉ်ဒီးအပြူး၊ သကွံတနီ၊နီ၊အိဉ်ဒီးအပြူးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာအပြူးအပြူး၊ အပြူးအဖုလီ၊

၁၆. **မြုဉ်မြုဉ်** နှစ်မှပအိဉ်တံလာစိုးပဲတဖဉ်န့သိဉ်ပဲဒီးပစံးလာသိဉ်မြုဉ်မြုဉ်လီ၊ ပုတဂုအိဉ်ကိဉ်သိဉ်မြုဉ်မြုဉ်လီ၊ ပုတဂုအိဉ်ထွဲသိဉ်မြုဉ်မြုဉ်စံးပဲဒဉ်၊ ပုကညီအိဉ်ယာဉ်သိဉ်မြုဉ်မြုဉ်လီ၊ ထွဲအိဉ်ဟုသိဉ်မြုဉ်မြုဉ်လီ၊

၂. **မြု** နှစ်မှပတံလီ၊အါဒီးသိဉ်ပဲန့ပစံးလာမြုလီ၊ ပစီထံလီ၊အါသမြုကလံဒီးဘဉ်စိဉ်ပုလီ၊ တုလီတကဒါခံကဒါဒီးပစံးလာလီ၊မြုလီ၊မြုလီ၊

၃. **မြု** နှစ်မှပကညီဟိဉ်ဒီးအမံထံလီပဲအါအါဒီးပစံးလာမံထံလီ၊မြုလီ၊မြုလီ၊ ပုတဂုအသးဒိဉ်ထိဉ်ဒီးအမံထံလီ၊မြုလီ၊မြုလီ၊

၄. **မြုမြု** နှစ်မှပတံဟဲစုအါပဲ ဒီးပစံးလာတံဟဲစုမြုလီ၊မြုလီ၊ တံဟဲစုဘဉ်ဟံဉ်ခိဉ်သိဉ်မြုလီ၊မြုစံးပဲဒဉ်၊

၅. **မြု** နှစ်မှပတံသဉ်လီပဲလာအါန့ပစံးလာလီ၊မြုလီ၊မြုလီ၊ တသဉ်လီ၊အါပဲတစုခံစုဒီးပစံးလာလီ၊မြုလီ၊မြုလီ၊ ပုတဂုတြုလီ၊တသဉ်ဒီးတသဉ်လီ၊မးမြုလီ၊မြုလီ၊ ပုတဂုတြုစခိးသဉ်လီ၊မြုလီ၊မြုစံးပဲဒဉ်၊

၆. **သပြူးကလံ** နှစ်မှပယီဖိဉ်ဖုးပုမုဂု၊ ဘိဉ်သအိဉ်အုဉ်ပုတံလာပသးသပုမုဂု၊ ပစံးလာသပြူးကလံလီ၊ ယီဖိဉ်ပုသပြူးကလံဒီးန့ပဲလီ၊ တံသပြူးကလံ ဒီးမုလာဘိဉ်သအိဉ်ပုတံလီ၊ တံမုသ

မြ

ပြူးကလံန့သုယုတဘဉ်ကျဘဉ်၊ ဒ်ပစံးတံအသီးယီမုဖိဉ်သုသပြူးကလံစံးပဲလီ၊

၇. **မြ** နှစ်မှပကညီသါဘဉ်လိာအသးဒီးမုဉ်ကနီ၊ဖိသဉ်ခါကဒဲကဒဲဒီးပကီးမုဉ်လိာအမံလာထါကျိဉ်ဒီးကီးပဲလာမြုလီ၊

နီဂုမုကဲလာစမြု တဒုးဘဉ်ဆါကိဉ်မုဉ်ပု

၈. **စံဉ်မြ** နှစ်မှပတံကံဉ်ယုပဲမြကဒဲခါ ဒီးပစံးလာကံဉ်စံဉ်မြလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစံဉ်မြစံဉ်မြလီ၊ ခိဉ်ဖဉ်ကံဉ်ယုစံဉ်မြစံဉ်မြလီ၊

၉. **ဖိမြ** နှစ်မှပကညီပိဉ်မုဉ်အဂုလာအဂုပဲလာပသးပုအကလုအိဉ်ပဉ်ပဲလာမုဖျါထိဉ်အသးလာမုနံ၊အအါအသိန့ပစံးလာမုဉ်ဖိမြလီ၊ ဒီးအမံ၊နီ၊နီ၊မုဉ်ဖိမြလီ၊ တုတံကကကဲပဲလာပုအါကလုကအိဉ်ဖိဉ်ပဲလာရှုတကူဉ် ဒီးကညးကုလီ၊မုဉ်ဖိမြ ဒီးမုဉ်စါရီဒီးကကျိလိာအသးလီ၊

၁၀. **ကမြ** နှစ်မှပတံကံဉ်ယုအါပဲမြကဒဲ ဒီးပစံးလာကံဉ်ကမြလီ၊ ဒီးပစံးလာကံဉ်ယုကမြတုစကီးလီ၊ ခိဉ်ဖဉ်ကံဉ်ယုကမြတုစံးပဲဒဉ်လီ၊ ထီရီတံကံဉ်ပဲလာမြတဖျါတဖျါန့ပစံးလာကံဉ်ကမြတုလီ၊

၁၁. **ကမြကမြ** နှစ်မှပကလံ၊အုထံဝးပဲမြလီ၊ထံဖံးခိဉ်ဒီးပစံးလာထံဝးကမြကမြလီ၊ ကလံ၊ယဲအုဘဉ်ထံဝးကမြကမြစံးပဲလီ၊

၁၂. **တမြတု** နှစ်ပတစံးဘဉ်၊ ပစံးလာကမြတုလီ၊ ကွာကမြတုတကု၊

၁၃. **မြ** နှစ်မှပနီဖိတကလုလာပယိဉ်ဘုယိဉ်ဟုလာအဆံးပဲန့ပစံးလာမြလီ၊ တလာ၊အါဟုတမြန့ပုဉ်သဘုဉ်စံးပဲဒဉ်၊ တလာ၊ယိဉ်ဟုလာမြန့တဆံယုမြဉ်ဒီးပုတနုလီ၊

၁၄. **ဘုမြ** နှစ်မှပဘုတကလုန့ပတထံဉ်နီတစုဘဉ်၊ ပနံဟုထံအမံလီ၊ ဘုမြဘုမြစံးပဲဒဉ်၊

၁၅. **မြ** နှစ်မှပတကလုလာတလာ၊သုဉ်ပဲဖျးပဲလာထံခိဉ်ထံနံ၊န့မုသးဒ်မုဉ်အသီးတစံးစံး ဒီးပကီးလာမြလီ၊ ဒီးပကီးလာပရဲစကီးလီ၊ မြန့ပအိဉ်အသဉ်မံအါကစံးပဲဒဉ်၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာမြပရါလီ၊

၁၆. **မြကဒဲ** နှစ်မှပတံလာတဒိဉ်ဘဉ်ပဲ ဒီးမြပဲန့ပုတနီ၊နီ၊စံးလာမြကဒဲလီ၊ ဒီးပု၊နီ၊နီ၊စံးလာမြကဒဲလီ၊ တံချဲတနီ၊နီ၊မြကဒဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာမြကဒဲမြကဒဲလီ၊

၁၇. **စါမြ** နှစ်မှပစါမြအဆိလီ၊ ဒီးမုထံဖးဒုအါကျိ၊ နှစ်ပစံးလာထံစါမြထံစါမြလီ၊ ထံစါမြထံစါမြစံးပဲဒဉ်၊

၁. **မြ** နှစ်မှပတံကူတံသီးတကလုသုပဲ ဒီးဂီ၊ဒီးပ

ပြဲ

ကိးလာပြီလီ၊ ဒီးမုာ်ယိမာဝဲလီ၊

၂. **ပြဲကံ** န့မုာ်တကုတ်သိးလာယိမာဝဲလာသတိ ဒီးမာသူမာကံဝဲလာအညာကျါဘဉ်ဒီးဒီးပကိးလာ ပြဲကံလီ၊ ဒီးကံဝဲပြဲပြဲလာအကျါန့ကုတ်ကံကုတ် ကွါလီ၊ ပြဲကံန့အပူဒိင်သတိအသိးလီ၊ ဒီးပု ကညီဖာဝဲကုဝဲလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပြဲကံသိသိ လီ၊

၃. **ပြဲဖိအံ** န့မုာ်သံးယိမုာ်ယိမုာ်ဒီးပစံးလာအံဖိပြဲ ဖိလီ၊ ဒီးပစံးလာပြဲဖိအံဖိမုာ်ပစံးလီ၊ ပုပြဲဖိအံဖိတ ဖာန့အိဝဲလာန့သဝီလီ၊ ဒီးန့သဝီန့မုာ်အိဝဲလာမူ ခိလီမံးဝဲဒင်၊

၁. **ပြဲကလံ** န့မုာ်တဖိတလံလာအဆံးတဖာန့ ကိလီမံလီ၊ဒီးပစံးလာကိလီပြဲကလံလီ၊မံးတဲး လဲးမံကိလီပြဲကလံလီ၊

၂. **ပြဲပြဲ** န့မုာ်တကုတ်ရဲအသးထီဝဲဒီးပစံးလာပြဲ ပြဲလီ၊ ပုတဖာလဲတကုတ်ပြဲပြဲစံးဝဲလီ၊

၃. **စာပြဲ** န့မုာ်တမုာ်ဂု၊ ပအူးမုာ်ဂု၊ သုးလဲ တမုာ်ဂုတကုတ်ရဲအသးထီဝဲ ဒီးပစံးလာစာပြဲပြဲလီ၊ ပုလဲတမုာ်အါမုာ်ဂု၊ တဖိတလံ တာမံယံဝဲမံ လဲ တမုာ်ဂုတကုတ်ရဲအသးထီဝဲ ဒီးပစံးလာစာပြဲပြဲ လီ၊ ပုတဖာစာပြဲပြဲလီ၊ ပအူးလဲတမုာ်အါဒီးစာမး ဝဲပြဲပြဲလီ၊ သုးမံဂီမုာ်စာပြဲပြဲစံးဝဲလီ၊

၄. **မံပြဲ** န့မုာ်တံလံအဆိလီ၊ ဒီးမုာ်ပုကညီလဲ တမုာ်အါဂု ဒီးအိဝဲလဲတံလံကျဲကပိလီတနီ၊ လဲ တမုာ်တနီ ဒီးလူလံအခံချုးတနီတချုးနီ၊ ဒီးပစံးလာ တံလံစာပြဲလီ၊ ဒီးပစံးလာတကုတ်ရဲစာပြဲစကီးလီ၊ ပုတဖာလဲတကုတ်တံလံစာပြဲန့က၊

၅. **လံပြဲ** န့မုာ်ပအူးစာပြဲပြဲအသးလီ၊ ဒီး မုာ်ပအူးစာဝဲန့ပစံးလာပအူးလံပြဲပြဲလီ၊ ပအူးတ ပုလံမးပြဲပြဲလီ၊

၆. **ဟးပြဲ** န့မုာ်ပုကညီဟးအါဒီးပစံးလာဟး ပြဲပြဲလီ၊ ဟးပြဲပြဲဒီးစာပြဲပြဲန့ဒီးသိးသိးလီ၊

၁. **ပြဲ** န့မုာ်ပုကညီဘဉ်တမံမံပုဂံကုာ်န့ပ စံးလာပြဲလီ၊ တဖိတလံအုာ်ပုကညီတဂုဒီးအဝဲ တဂုပြဲဝဲဒီးဆဲးတဖိတလံတဖု လာဘီလီ၊ ဒီး ပစံးဒီးအဆိလာပြဲလီ၊ ဒီးပစံးလာပြဲကုာ်ဒီးကုာ် စကီးလီ၊

၂. **ပြဲကဲး** န့မုာ်ပိတကလုာ်လီ၊ ဒီးအသုာ်အိဝဲ လာအခိဝဲအဂံလီန့ဂီဝဲလီ၊ ဒီးပကိးလာပြဲက ဖဲလီ၊ ပြဲကဲးအသုာ်န့ပကုာ်အိဝဲဝဲက၊ ဆံဘဲ ဆံဘဲစံးဝဲဒင်၊ ဆံဘဲစံးဝဲဒင်တဲးဝဲး ပအိဝဲပြဲက ဖဲအသုာ်န့မာသးဒ်န့လီ၊

ပြဲ

၃. **ပြဲကုာ်** န့မုာ်တကုတ်အုာ်တကုတ်၊ တကုတ်တနးပု ကညီဒီးပလဲမာစာပလဲဂုဒီးပထိဆာဆဲးဆာဒီး ပစံးလာပြဲကုာ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပြဲကုာ် လီ၊ တလာတီစပုဒီးစရံကုာ်ပြဲကုာ် ဒီးထုာ်ဖျဲးဝဲ လီ၊

၄. **ပြဲထီဘု** န့မုာ်ပဂံပုကုာ်လဲလဲလီအဖိ ခိဒီးပစံးလာပြဲထီဘုလီ၊ ဒါလီလဲလဲလီအဖိ ခိဒီးပြဲထီဘုတကုာ်၊ ပြဲထီပြဲထီပစံးဒီးအဆိဒ် န့လီ၊

၅. **ပြဲပြဲ** န့မုာ်တကုတ်ဘဉ်သုာ်လုာ်ဝဲလုာ်၊ ဟံခိဝဲ နံပျဲဒီးပစံးလာတကုတ်ပြဲပြဲလီ၊ တဟဲကုာ်စာဝဲန့ သိလဲဟံခိဝဲပြဲပြဲလီ၊ တဟဲကုာ်ဘဉ်ဟံခိဝဲသိ ပြဲပြဲလီ၊

၆. **ပြဲပြဲ** န့မုာ်ပပျဲတဒီးပသးဝဲချုန့ပစံးလာပသး ကနိးပြဲပြဲလီ၊ ပုတဂုတဒိခိဝဲသုာ်ထီဒီးပျဲဝဲအ သးကနိးမးပြဲပြဲလီ၊ပုတဂုထံဘိသအိဒီးအ သးကနိးပြဲပြဲလီ၊ ပဒိန့ပပျဲဒီးပသးကနိးပြဲပြဲ လီ၊

၇. **ပြဲပြဲ** န့မုာ်သုာ်တဖာဘုးဒီးကကံဒီးသိဝဲ ထီဝဲပကုတ်အလီန့ပြဲပြဲ ဒီးပစံးလာသုာ်သဲထီဝဲ သိပြဲပြဲလီ၊သုာ်သဲထီဝဲသိပြဲပြဲဒီးကံဝဲလီ၊သုာ် တထဲသဲထီဝဲသိမးပြဲလီစံးဝဲဒင်၊

၈. **ပြဲပြဲ** န့မုာ်မုာ်အိဝဲနီကျါသိပြဲပြဲလီ၊ မုာ် အိဝဲနီကျါန့ပိသိပြဲပြဲစံးဝဲဒင်လီ၊

၉. **ယာ်ပြဲ** န့မုာ်တကုတ်သိးလီလဲလဲလဲလဲထီဝဲ လဲထီဝဲလီဝဲ ဒီးပစံးလာယာ်ပြဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိ လာယာ်ပြဲယာ်ပြဲလီ၊ တကုတ်သိးယာ်ပြဲယာ်ပြဲ လာလဲ၊ ပကုပသိးတသုလာဘဉ်၊

၁၀. **လီပြဲ** န့မုာ်ကစာယုာ်ဟဲလီအုာ်ကုာ်ခိဝဲကုာ် ပုကညီဒီးပစံးလာလီလဲလဲပြဲပုလီ၊ ကစာယုာ်လီ လဲလဲပြဲပုဟီခိဝဲမိလီ၊ စံးဝဲဒင်၊

၁. **ပြဲ** န့မုာ်ပအူသုာ်ထီဝဲထံလာပကိာ်ပု ဒီးပစံးလာ ပြဲလီ၊ ပုတဂုကမာထံလာအကိာ်ပုဒီး ပြဲကွဲဝဲလီ၊ ဒီးပစံးလာပြဲထံစကီးလီ၊

၂. **ပြဲ** န့မုာ်ပအိဝဲသဘျုာ်သဲးသုာ်ပကိာ်ပု ဒီးပ အုာ်တုာ်ဘျဲး ဒီးပဟဲလာပကိာ်ပုန့တုာ်ကျိာ်ကျဲးပ ထူးပုထံဒီးပအူသုာ်ထီဝဲ ဒီးပစံးလာပြဲစကီးလီ၊ ပု ကညီပြဲသဘျုာ်ထံလာပုတဖာအလီလာတဂုတံ သိးအဖိခိဝဲန့ဘျဲးလီ၊

၃. **ပြဲထီ** န့မုာ်ထံထီဝဲဟံလာတပုဒီးပစံးလာပယိ ပြဲထီထံလီ၊ ပယိပြဲထီထံလာဟဲထီလာဟီခိဝဲ လဲန့မာသးဒ်ထံချိကလာဆိဝဲပဝဲအသိးလီ၊

၄. **ပြီလီ** နှုတ်မှပဏ္ဍသဖိုလီတကမာအိတ်အထံနှုတ် လာတဝုတ်ညိးအစိခိတ် ခီးပသမူအိတ်ပစံးလာပြီလီလီ. ပုတဂါညိးခီးအဝဲတဂါပြီလီခီးဘျဲဝဲလီ.
၅. **တံပြီတံပြီ** နှုတ်မှတံချဲတံသလံးနှုတ်ပုတကညိသ မူပြီလီဝဲလာတကမာအိတ်အထံခီးဘျဲဝဲနှုတ်ပစံးလာ တံပြီလီ. တံပြီနှုတ်မှပပြီလာသဘျုတ်ထံနှုတ်ဘျဲဝဲခီး ပစံးလာတံပြီလီ. တံပြီနှုတ်ပသမူပြီလီလာတကမာ အိတ်ထံနှုတ်ဘျဲဝဲစံးဝဲဒ်.
၆. **ထံပြီနိပြီ** နှုတ်မှထံလီဆံင်လီကလုးဘင်စိတ်ဘင် သုတခီးပစံးလာထံပြီနိပြီလီ. ပုတဖုတ်လူထံခီးထံပြီ နိပြီဘင်စိတ်တံနုက. သုမထံပြီနိပြီစိတ်တံသုတနု က. ဘင်စိတ်ယိခိတ်ယိလံးစံးဝဲဒ်.
၇. **အုတ်ပြီ** နှုတ်မှပအုတ်ဘျဲကသံင် ခီးပပြီလီပုဆါ တဖုတ်နှုတ်ပစံးလာအုတ်ပြီလီ. ပုတဂါအမဲင်ခံးသုခီးအ ဝဲတဂါအုတ်ပြီလီအခိတ်လာမဲသလိတ်လီ. ခီးပစံးလာ အုတ်ပြီအုတ်ပြီစကီးလီ.
၈. **အံင်ပြီဆံင်ပြီ** နှုတ်မှပုတကညိအဟာဖာတမုတ်ဘင် ခီးအအံင်ထိတ်သဖိုအသးခိတ်ပပြီထိတ်ထံအသးခီးပစံးလာ အံင်ပြီလီ. ပုတဂါအဟာဖာတမုတ်ဘင်ခီးအအံင်ပြီဝဲ လီ. ပုတကညိဖိအိတ်တံတဘင်လိတ်ဘင်ခီးအဟာဖာခီး အအံင်ပြီဆံင်ပြီနုက.
၁. **ဖြဲ** နှုတ်မှထံဘျုတ်ပီလာပဘျုတ်ထိတ်ထံနှုတ်ပစံး လာပြီလီ. ခီးပစံးလာပီလာပြီစကီးလီ. ခီးပစံးခီးအ ဆိလာပြီစိတ်ပြီစိတ်လီ. ပအိတ်လာပုတ်လံးကျဲနှုတ်ပ ဘျုတ်အိတ်ထံလာပြီလီ. ခီးပုတနီနီနီနီလံးလာပြီ, ခီး တနီနီနီနီလံးလာထံပြီ, ခီးတနီနီနီနီလံးလာဒဲပြီလီ. မနုစပြီတဖျုတ်တက့. စကဒါတ်အိတ်လီ.
၂. **ဖြဲ** နှုတ်ပမခီး“က”. ပမခီး“စ”. ပမခီး“တ”. ပမခီး“သ”လီ. ကပြီ. တပြီ. သပြီစံးဝဲဒ်.
၃. **ကဖြဲ** နှုတ်ကွဲလာကပြီတက့.
၄. **တဖြဲ** နှုတ်ကွဲလာတပြီတက့.
၅. **စဖြဲ** နှုတ်ဒဲတပြီအသးလီ. ခီးမှတ်တံထံးတက လုတ်လာပသုတ်ပဖိုခီးပအိတ်အခီးခီးအထံးဖိယဲအသး တစံးစံးလီ. ခီးအထံးထစုမုတ်စုဆုတ်လီ. စပြီအခီး နှုတ်ပကျိးအိတ်နုမူဝဲလီ. ခီးပုတနီနီနီနီလံးလာတပြီခီး ကပြီခီးသပြီလီ. ခီးပုတနီနီနီနီလံးလာကပြီ. တ ပြီ. သပြီလီ.
၆. **တီးဖြဲ** နှုတ်မှဘာင်ဘိပြီစိတ်တကလုတ်နှုတ်ပကိး လာတီးပြီစံးဝဲလီ.
၇. **ဒဲဖြဲ** နှုတ်မှပီကူးဆိလာပဒါတ်ထိတ်အိတ်နှုတ်အ ထိ ဆိတ်တထိခီးပစံးလာဒဲပြီလီ. ခီးပကိးလာပြီစကီး လီ. ခီးပကိးလာပီလာပြီစကီးလီ. ခီးပကိးခီးအဆိလာ

- ဒဲပြီဒဲပြီလီ.
၈. **ပီဖြဲ** နှုတ်မှဒဲပြီလီ. ခီးပုတနီနီနီလံးလာပီ လာပြီခီးပုတနီနီနီလံးလာဒဲပြီလီ. ခီးမှတ်ပီလာပဒါတ် အိတ်ထံနှုတ်လီ. မနုယာလာပီလာပြီတဖျုတ်တက့. စက ဘျုတ်အိတ်လီ.
၉. **သဖြဲ** နှုတ်မှဒဲတပြီအသးလီ. ခီးမှတ်တံထံးလာ ပသုတ်အိတ်အခီးလာခူးလီ.
၁. **ဖြဲ** နှုတ်မှပြီအဆိလီ. စံးမှတ်ထိရီတံလာဆံးဝဲနှုတ် ပစံးလာပြီလီ. ကွဲတံသပြီဖြဲတဖုတ်နှုတ်ပတ ပု. ခီးအသွါတဖုတ်နှုတ်ပတပုတက့. ပုလာပြီဖြဲ တဖုတ်နှုတ်မတံတသုခီးဘင်. မာသိတ်လံးတက့.
၂. **ဖြဲကဒီး** နှုတ်မှပြီကဒီးအဆိလီ. ခီးမှတ်တံချဲတံ သုလာအဆံးဝဲနှုတ်ပစံး ခီးအဆိလာပြီကဒီးဖြဲကဒီး လီ. တံချဲတံသုတံပြီကဒီးဖြဲကဒီးနှုတ်မှကသံင်ချဲသ ဘင်ချဲသုတ်တဖုတ်နှုတ်လီ.
၁. **စံင်ဖြဲစံင်ဖြဲ** နှုတ်မှတံကုတ်သီးကံင်ယုလာအ ဘိအဂီအဝါပြီကဒီး ခီးပစံးလာကံင်စံင်ဖြဲစံင်ဖြဲလီ. ခိတ်ဖျုတ်တဘင်ကံင်စံင်ဖြဲစံင်ဖြဲပွဲစံးဝဲဒ်.
၁. **ဖြဲ** နှုတ်မှပဲးပြီစိတ်အကျဲနှုတ်ပကိးလာပြီလီ. ခီးပ ကိးခီးအဆိလာပြီစိတ်ပြီစိတ်လီ. ပြီခိတ်နှုတ်ပလဲတံမုတ် က. တံပျီလာပြီခိတ်နှုတ်လီ. ပိတ်လဲင်နုပြီခိတ်နှုတ်ပလဲ တံမုတ်ကစံးဝဲဒ်. ခီးပကိးခီးအဆိလာပြီစိတ်ပြီစိတ်လီ.
၂. **ဖြဲနုး** နှုတ်မှပြီတူလီဆူထံယိတ်နှုတ်ပစံးလာပြီ နုးဒု လီ. ပြဲနုးဒုလီဆူထံကျဲပုနှုတ်လဲဘူးတဂု. ချဲကတုတ် ထိတ်ဘင်ဖုးလီ. ပြဲနုးဒုနှုတ်ထံဒိတ်က. ပမှတ်လဲလာချဲခီး ပဘင်ပဒုတ်ကွဲလီ. ခီးဘင်တစုစုပစံးလာပြီတူလီ.
၃. **ပြီမှ** နှုတ်မှပြီဖးလံးပြီဖးဒိတ်လာအလဲဝဲတဖုတ်နှုတ်ပ စံးလာပြီမှလီ. ခီးပစံးခီးအဆိလာပြီမှပြီလီ. တံ လာပိတ်လဲင်နုနှုတ်အိတ်ခီး ပြီမှပြီဖာတကွဲမံင်ကွဲမံင် လဲက.
၁. **ဖြဲ** နှုတ်မှမှီလာနှုတ်ပကိးလာပြီလီ. ခီးပစံးလာအံ လာပြီစကီးလီ. ခီးပကိးခီးအဆိလာအံလဲပြီစိတ်လီ. ပုအံဖိပြီဖိနှုတ်ဂုက. စံးဝဲဒ်. ခီးအိတ်ဝဲ လာဒု သဝီ လာ မူခိတ်နှုတ်လီ. ခီးပုလာနုဘုတ်နုတံတဖုတ်နှုတ်ကဘင်ဝဲ လာပုအံဖိပြီဖိလီ.
၂. **ကပြီတံ** နှုတ်မှတံကံင်ခီးသု ခီးဘိကျိတ်ကျဲအသး ခ်ဘိတ်သအိတ်အသးနှုတ်ပစံးလာကံင်ကပြီတံလီ. ဘိတ် သအိတ်တဒုကံင်မးကပြီတံလီ. ခီးပစံးလာကံင်ကပြီ စကီးလီ. တံကံင်ယုလာအဖျုတ်ဒိတ်ခီးကျိတ်ကျဲခီးသု ခီးဘိနှုတ်ပစံးလာကံင်ကပြီတံလီ.
၃. **သိဖြဲဘံ** နှုတ်မှသုတ်တကလုတ်အိတ်လာတရါကျဲခီး အသုတ်ဖျုတ်သလာင်ထဲယိတ်သုတ်တဖျုတ်ခီးပစံးလာသိဖြဲ

ဗြိ

ဘံလီ၊ ဒီးသိပြီဘဲအချ်န့ၣ်ထဲတူၣ်ရၢ်သၣ်အချ်ဒီးပုၤက ညီဟာၤအါလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ဂ့ၢ်အိၣ်သိပြီဘဲအချ်ဒီးဘျါစံးဝဲ ဒၣ်.

၄. **အံၤဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်သံးယီၣ်မ့ၢ်ယါအဖိန့ၣ်ပကိးလၢအံၤ ဖိပြီဖိလီ၊ ဒီးအိၣ်ဝဲလၢသဝီစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ကဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢမဲထီၣ်လၢလၢ်ခိၣ်လၢ် လီၤ လၢအလၢ်ဒ်ပသၢပကျၢအသိးတစံးစံးဒ်အသိးတစံး စံးဒီးပစံးလၢကဗြိလီၤ.ကဗြိန့ၣ်မဲထီၣ်လၢလၢ်ခိၣ် လၢထံးဒ်အလီၢ်န့ၣ်ဘၣ်လၢ်ဒ်ဖျါညါလီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢကဗြိကဗြိလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိး လၢကဗြိစကိးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကဗြိလီၤ.

၆. **တဗြိ** န့ၣ်ဒ်ကဗြိအသိးဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးလၢမဲထီၣ် လၢလၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကဗြိဒီး ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကဗြိလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢသ ဗြိလီၤ.

၇. **သဗြိ** န့ၣ်ဒ်သိးသိးတဗြိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးမဲထီၣ် လၢလၢ်ခိၣ်လၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဗြိ သဗြိလီၤ.

၁. **ဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်ပုၤဂၤအခိၣ်လၢပစုမ့ၢ်အကၢ်ချံးအ သးန့ၣ်ပစံးလၢဗြိလီၤ. ပုၤတဂၤဗြိအဝဲတဂၤအခိၣ်လၢ အ စုမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဗြိဗြိလီၤ. ဗြိဗြိပုၤဂၤအခိၣ်တ ဂၤအသးကဒိၣ်ထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ဗြိဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဒဲစုသီၣ်မ့ၢ်ဂၤ, တၢ်ဟဲစုသီၣ် မ့ၢ်ဂၤ, ပစံးလၢသီၣ်ဗြိဗြိလီၤ. တၢ်စုသီၣ်သ့ၣ်လၢဝဲ န့ၣ်ဒီးသီၣ်ဝဲဗြိဗြိလီၤ.

၃. **ဗြိဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီစံၣ်လိာ်ကွဲတၢ်ဒီးစံၣ်ဝဲမိးမိး ဒီး ပစံးလၢစံၣ်ဗြိဗြိလီၤ. မိသၣ်စံၣ်လိာ်ကွဲတၢ်ဗြိဗြိစံး ဝဲဒၣ်.

၄. **ဗြိဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝဲမိးမိး ဒီးပစံးလၢဝဲဗြိဗြိလီၤ. ကလံၤဟဲအူဘၣ်သ့ၣ်လၢဝဲဗြိဗြိစံးဝဲဒၣ်.ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢဝဲဗြိဗြိလီၤ.

၅. **ဗြိဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်တၢ်လၢအစိုးတဖၣ်န့ၣ်ပိာ် သီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသီၣ်ဗြိဗြိလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ကိၣ်သီၣ် ဗြိဗြိလီၤ. နအိၣ်မနုၤပိာ်သီၣ်ဗြိဗြိလဲၣ်. စအိၣ်ကိၣ်ပိာ် သီၣ်ဗြိဗြိလီၤ.

၁. **ဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်စံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤတကလုာ်လၢအိၣ် ဝဲတခါဘိတခါမ့ၢ် ဒီးအူအဂ့ၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အဂ့ၢ် န့ၣ်ပကိးလၢစံၣ်လၢဗြိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစံၣ် ဓါဗြိဗြိလီၤ. ဒီးပထံၣ်တနီၤနီၤဟဲကၤလၢကဘိဒီးမၤ ထီၣ်အဟံၣ်အယီၤလၢကီၢ်ပယီၤတနီၤနီၤ ဒီးန့ၣ်မၤလၢ ပယီၤမုၢ်လီၤ. ဒီးစံၣ်ဓါဗြိဗြိန့ၣ်အပိာ်မုၢ်တဖၣ်န့ၣ် ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခါဘၣ်လီၤ.

ပျါ

၂. **ကဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကဗြိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကဲၤဝဲအုၣ် အုၣ်ပိၤပိၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကဗြိကဗြိလီၤ. မ့ၢ် ကဲၤထီၣ်ကဗြိကဗြိန့ၣ်ကဲၤစံးဝဲဒၣ်.

၃. **တၢဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီသိးဆုတုၤလီၤလၢအခိၣ် ထံး ဒီးသယၢ်အသးလၢအကပၤန့ၣ်လဲၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢ တၢဗြိလီၤ. ပုၤတဂၤသိးဒီးဆုတုၤဗြိတဘျီဒီးဟးမး တၢဗြိတၢဗြိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢဗြိတၢဗြိ လီၤ.

၄. **တၢဗြိတၢဗြိ** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ဖးဒိၣ်ယူၤလၢတၢ်ကပိာ် လီၤ ဒီးယူၤတရံးကဝီၤကယီၤကယီၤ ဒီးပစံးလၢတၢဗြိ တၢဗြိလီၤ. လံာ်ဖးဒိၣ်ယူၤမးတၢဗြိတၢဗြိလီၤ. လံာ်ယူၤတၢဗြိတၢဗြိစံးဝဲဒၣ်.

လံာ်ဖးဒိၣ်တၢဗြိတၢဗြိ ကလီၤဖိၣ်ဆီမိာ်ကနီ

၁. **ပျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိးသလၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢပျါ လီၤ. ပုၤတ ဂၤပျါချဲတဘျီသလၣ်ဂၤကၤ. ပျါသလၣ်ထီၣ်ချဲတုၤအိၣ် သလၣ်အသးကစီဒိတက့ၢ်. ထီၣ်တၢ်လၢပဆိးသလၣ် အိးသလၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျါလီၤ. ပုၤတဂၤပျါကံၣ်တခါ တလုာ်လုာ်စံးဝဲဒၣ်.ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢအဲးကံၣ်လီၤ.

၂. **ပျါကံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအဲးအကံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျါ ကံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမံၤလီၤပျါအကံၣ်တခါတလုာ်လုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပျါကံၣ်တခါတဘျီဘျီစကိးလီၤပိာ်မုၢ်မံၤမ့ၢ် တသ့ဘၣ်ဒီးမံၤပျါကံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမံၤပျါကံၣ်ပျါဖဲနးသ မိး.

၃. **ပျါထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပျါထီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဖိၣ်သၣ် ခွါဒိၣ်ထီၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢပျါထီၣ်ပျါထီၣ်လီၤ. ဒီးဆီဖါတ လီၤန့ၣ်ပစံးလၢပျါထီၣ်ပျါထီၣ်စကိးလီၤ.

၄. **ပျါသလၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ပဆိးသလၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ ပျါသလၣ်လီၤ. ပျါသလၣ်တၢ်ဘိၣ်လၢပထီၣ်ယုာ်လီၤ န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဘိၣ်တၢ်လၢစးခိ ဒီးပထီၣ်ယုာ်လီၤ ဒီးပပျါ သလၣ်လီၤ. ပျါသလၣ်လီၤတၢ်ဘိၣ်တဘျီန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤ အိၣ်လၢအဘိၣ်ပူၤလဲၣ်.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျါသလၣ်ပျါ သလၣ်လီၤ.

၅. **ပျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထူၣ်ဖျဲးတၢ်ဒီးပစံးလၢပျါလီၤ. ဒီးပ စံးလၢပျါကွဲၣ်စကိးလီၤ. နယုာ်ကညးပဒိၣ် ဒီးပဒိၣ်ပျါ လဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်. ပဒိၣ်ပျါလဲၣ်ယၤလဲၣ်. ပျါလိာ်သ့တၢ်ဒီးဘးတ က့ၢ်. ပမ့ၢ်သ့ၣ်နီၣ်ပိာ်ယၤပသး ဒီးကစၢ်ယူၤကပျါကွဲၣ်ပ တၢ်ဒီးဘးလီၤ.

၆. **ပျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဖျါဝဲလုာ်ကဆုာ်ဝဲ ဒီးပမၤစုအ ခိၣ်လၢပခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤ ဒီးပမၤချဲၣ်အဆၣ်န့ၣ်ပကိး လၢပျါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပျါဓါဗြိဗြိလီၤ. ပျါန့ၣ် ပသးဖျါဘၣ်လိာ်လၢအကပိာ်လီၤန့ၣ်ကဆုာ်ဝဲဒီးပခး တၢ်လဲၤဝဲလီၤ. ပျါန့ၣ်ပသးလၢပိၤပူၤ ဒီးပမ့ၢ်ခးတၢ်ဒီးပ

ပျို

ထူးထိုင်ပျိုလာပီပူနဲ့လီ။

၇. **ပျိုကါ** နှုတ်မုၢ်ပမၤတၢ်တတုၤလီၤဖိဃိၣ်ဘၣ် ဇီးပမၤဖဲအမံၤအိၣ်, ဖဲပၤဂၤနၢ်ဘၣ်ပၤဒီးပစံးလာပမၤပျိုကါလီၤ. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုမူးပျိုကါလီၤ.

၈. **ပျိုကွဲး** နှုတ်မုၢ်ပၤကညီမၤဘျီဃိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပျိုကွဲးလီၤ. တလာပျိုကွဲးန့ၣ်မၤဒီးပူၤဇီၤလီၤဇီၤနးကၤ. ဇီးမုၢ်ကိးပိၣ်ထွဲတလာနီၢ်အခံတနီၤလီၤ.

၉. **ပျိုကွံာ်** နှုတ်မုၢ်ပဟံးဃာ်တၢ်ဒီးပမၤဟးကွံာ်န့ၣ်ပစံးလာပပျိုကွံာ်လီၤ. ပၤတဂၤဟံးဃာ်ထွံၣ်တဖု ဇီးပျိုကွံာ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤပမၤဟးကွံာ် တၢ်လာပဟံးဃာ်စၢဃာ်န့ၣ်ပစံးလာပပျိုကွံာ်ခဲလာ်လီၤ. ပျိုကွံာ်ပနၢ်စၢဃာ်အသးန့ၣ်တက့ၢ်. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုကွံာ်ပျိုပျိုလီၤ.

၁၀. **ပျိုစဃီ** နှုတ်မုၢ်ပျိုလာပမၤတဝံၤဒီးဘၣ် ဇီးပမၤယုတ်လာသကံၤခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပျိုစဃီလီၤ. ပျိုသံကစံၣ်လာတယုဒီးဘၣ်လာပတမၤစုဒီးဘၣ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာပျိုစဃီလီၤ. ဇီးပစံးလာပျိုသဃီဒီးပျိုတဃီစကိးလီၤ.

၁၁. **ပျိုစက့ၤ** နှုတ်မုၢ်ပမၤပျိုကမဲၣ်လာကဘၣ်ကွဲးတၢ်အဂီၢ်ဒီးပစံးလာပျိုစက့ၤလီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလာပျိုစက့ၤပျိုစဖိလီၤ.

၁၂. **ပျိုစုၣ်** နှုတ်မုၢ်ပျိုလာပမၤအခိၣ်ဒီးစုၣ်တဖုန့ၣ်ပကိးလာပျိုစုၣ်လီၤ. ဇီးပကိး ဒီးအဆိလာပျိုစုၣ်ပျိုန့ၣ်လီၤ. ပမၤခးတၢ်သ့ၣ်ဒီးပမၤဒီးပျိုစုၣ်လီၤ. ပျိုစုၣ်န့ၣ်ပဘိးထီၣ်ဒီးစုၣ်ဒီးပကိးလာပျိုစုၣ်လီၤ.

၁၃. **ပျိုတကံ** နှုတ်မုၢ်ပကၢ်တၢ်တဘၣ်ပဖးတၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးပစံးလာပပျိုတကံဘၣ်လီၤ. ဇီးပဘၣ်ကတိၤဒီးအဆိလာပျိုတတုၣ်ပျိုတကံဘၣ်လီၤ. ဇီးပကၢ်တဖုစံးဝဲဒၣ်ယဲဒၣ်အံၤစမုၢ်ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤစချံၣ်တတုၣ်ပျိုတကံဘၣ်စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၄. **ပျိုတၢ်ဒီးဘး** နှုတ်မုၢ်ပၤဂၤမၤကမၣ်ပၤ ဒီးပဝံသးစူၤအီၤဒီးပတသးဟ့ၣ်သးဘၣ်အီၤဘၣ် ဒီးပဘၢထုကဖုန့ၣ်အဂီၢ်လာကစၢ်ယုၤ ဒီးပစံးလာပျိုတၢ်ဒီးဘးလီၤ. ဇီးကစၢ်ယုၤပျိုပတၢ်ဒီးဘးန့ၣ်ဝံသးစူၤအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပၤဒီးမုၢ်ကစၢ်ယုၤပျိုပတၢ်ဒီးဘးလီၤ.

၁၅. **ပျိုဒီးခံ** နှုတ်မုၢ်ပမၤထီၣ်ပျိုခံလာသ့ၣ်, လၢနးလၢ်ဒီးပစံးလာပျိုဒီးခံလီၤ. ပျိုဒီးခံမုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပခးပျိုတလဲၤဘၣ်လီၤ. ဇီးပကိး ဒီးအဆိလာပျိုဒီးခိၣ်ပျိုဒီးခံလီၤ.

၁၆. **ပျိုနါ** နှုတ်မုၢ်ပျိုမဲၣ်အဆိလီၤ. ဇီးမုၢ်ပသ့ကဆိပမဲၣ်လာထံဒီးပစံးလာပျိုမဲၣ်ပျိုနါလီၤ. ပၤကညီမံၣ်သံနီၣ်ထီၣ်ပျိုမဲၣ်ပျိုနါလီၤ.

၁၇. **ပျိုပီ** နှုတ်မုၢ်လာပီၤလာပဒၤပျိုလာအပူၤန့ၣ်ပစံး

ပျို

လာပျိုပီၤလီၤ. ပျိုပီၤန့ၣ်ပဒၤပျိုလာအပူၤလီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလာ လာပီၤပျိုပီၤလီၤ.

၁၈. **ပျိုပျို** နှုတ်မုၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပစံးလာပထံၣ်ပျိုပျိုလီၤ. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုပျိုပျိုလီၤ. ဇီးပစံးလာကပျိုကပျိုစကိးလီၤ. ပၤတဂၤလာလာကျဲန့ၣ်စထံၣ်ပျိုပျိုဒီးတဒၢဝဲလီၤ. ဇီးဘၣ်တစုစုပစံးလာပထံၣ်ကဝုၢ်ကဝီၢ်လီၤ.

၁၉. **ပျိုမဲၣ်** နှုတ်မုၢ်ပသ့ကဆိပမဲၣ်လာထံ ဒီးပစံးလာပပျိုမဲၣ်လီၤ. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုမဲၣ်ပျိုနါလီၤ.မံၣ်ၤဆၢထၢၣ်ပျိုမဲၣ်ပျိုနါတက့ၢ်.

၂၀. **ပျိုသက့ၤ** နှုတ်မုၢ်ပျိုအကမဲၣ်စူၤလာဘၣ်ကွဲးတၢ်န့ၣ်ပစံးလာပျိုသက့ၤလီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလာပျိုသက့ၤပျိုသက့ၤလီၤ. ပျိုမုၢ်အိၣ်ဒီးအသက့ၤဒီးပခးတၢ်စဲဘူးဝဲလီၤ.

၂၁. **ပျိုသါ** နှုတ်မုၢ်ပထူးပျိုထံဘၣ်ပၤဂၤဒီးပတြှိုၣ်ကွံာ်န့ၣ်ပစံးလာပျိုသါလီၤ. ပၤတဂၤဆဲးဘၢယၢ ဒီးအထူးပျိုထံဆဲးဘၢယၢန့ၣ် ဒီးပျိုသါက့ၤယၢလီၤ. စထူးပျိုထံဘၣ်န့ၣ်ပျိုသါစံးဝဲဒီးတြှိုၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. တြှိုၣ်ကွံာ်ထူးပျိုထံလာပၤဂၤအလီၤ ဒီးပျိုသါစံးဝဲလာအကလုာ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂၂. **ပျိုမိၤ** နှုတ်မုၢ်မၤအဆိလီၤ. ဇီးမုၢ်ပသ့ၣ်စူၣ်လုၣ်အခိၣ်ဒီးပဒီးလီၤလာတၢ်အကျဲအကပူၤဒ်သိးကဘၣ်ဆိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ပကိး ဒီးအဆိလာမၤမိၤပျိုမိၤလီၤ. လဲၤဒီးလီၤမၤမိၤပျိုမိၤလာတၢ်ဘျီအကျဲန့ၣ်တက့ၢ်. ကဘၣ်ဒၣ်ဝဲတၢ်ဘျီလီၤ.

၂၃. **ပျိုမိၤစၢၤမိၤ** နှုတ်မုၢ်ပကိးပျိုဒီးအဆိလီၤ. ဇီးပကိးလာပျိုမိၤစၢၤမိၤလီၤ. ပျိုမိၤစၢၤမိၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၄. **ပျို** နှုတ်မုၢ်ဒီး“က”, ပမၤဒီး“တ”, ပမၤဒီး“သ”လီၤ. ကပျို, တပျို, သပျိုစံးဝဲဒၣ်.

၂၅. **ကပျို** ဒီး**ကပျိုကပျို**န့ၣ်ကွၢ်လာကပျိုတက့ၢ်.

၂၆. **စုပျို** နှုတ်မုၢ်ပစုတီၤတကပိၣ်တခီတုၤလာပစုနၢ်ခံဒီးတခီထီၣ်ဘးလာပစုမုၢ်နါစုၤ ဒီးပစံးလာပစုပျိုလီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလာပစုပျိုစုတၢၤလီၤ. ပၤလာအစုထီတဖုန့ၣ်အစုပျိုထီကၤ.

၂၇. **ဆုၣ်ပျို** နှုတ်မုၢ်ပၤကညီအါဂၤအိၣ်လာဟံၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်လာသရိၣ်ပူၤမုၢ်ဂ့ၤ, ပဲၤဝဲဆၢၣ်ကလၢ်ဒီးပစံးလာပစံးလာဆုၣ်ပျိုလီၤ. ပၤတဖုအိၣ်လာသရိၣ်ပူၤပဲၤဝဲဆုၣ်ပျိုမးအသးလီၤ. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာဆုၣ်ပျိုဆုၣ်တံၤလီၤ.

၂၈. **တပျို** နှုတ်မုၢ်ပစုပျိုတစါဒီးပစံးလာတပျိုလီၤ. တပျိုခံပျိုစံးဝဲဒၣ်.

၂၉. **တပျို** နှုတ်မုၢ်ကပျိုအသိးလီၤ. ဇီးမုၢ်ပထံၣ်တၢ်တ

ပျဉ်

လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်တပျဉ်တပျဉ်လီၤ. ပှၤလဲၤတၢ်စထံၣ်တပျဉ်တပျဉ်ဖါလီၤ.

၃၀. တၢ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ခီတကလုာ်လၢပဆဲးဘၣ်ထိးဘၣ်ဆီန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ပျဉ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဆဲးဝၣ်ခီလၢကဘၣ်ထိးအဂီၢ်ဒီးပကိးလၢတၢ်ပျဉ်လီၤ. တၢ်ပျဉ်န့ၣ်ဘၣ်ထိးတကလုာ်လီၤ. တဘၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤဘၣ်. ဒီးထိးမ့ၢ်ဟဲအိၣ်ဘုဒီးပဆဲးတၢ်ပျဉ်လၢအကျါန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ပျဉ်တၢ်တၢ်လီၤ. ဆဲးတၢ်ပျဉ်လၢထိးအကျါလီၤ. ဒီးဝၣ်ခီန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၃၁. တၢ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်န့ၣ်ဂ့ၤလၢပမၤသ့ၣ်မ့ၢ်ဒီးပကိးလၢတၢ်ပျဉ်လီၤ. တၢ်ပျဉ်န့ၣ်အသၢ်မံဆဲးဝဲလီၤ. ဒီးအသၢ်ထဲစုဆၣ်နါစ့ၤ ဒီးမံသ့ဝဲလီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. တၢ်ပျဉ်မ့ၢ်တကလုာ်. တၢ်ပျဉ်ခွါတကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်တၢ်တၢ်ပျဉ်လီၤ.

၃၂. ပပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပညၣ်အဂံၢ်အဂဲၤလၢပညၣ်ကျါလၢပစုပခိၣ်အညၣ်ကျါအိၣ်တဘိတဘိန့ၣ်စွဲဝဲဒီးပစံးလၢပထုၣ်ပပျဉ်ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအထုၣ်အပျဉ်စကိးလီၤ.

၃၃. မဲၣ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲၣ်ဒီးဘၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢမဲၣ်ပျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲၣ်ပျဉ်နါပျဉ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအမဲၣ်ပျဉ်ဝါဒီးပကိးဂ့ၤ, ပှၤတနီၤနီၤအမဲၣ်ပျဉ်တဝါဘၣ်ဒီးပကိးတဂ့ၤဘၣ်.

၃၄. သပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ကပျဉ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤထံၣ်တၢ်လုာ်လုာ်ဝါဝါတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဘၣ် ဒီးပစံးလၢပထံၣ်တၢ်သပျဉ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပျဉ်သပျဉ်စကိးလီၤ. ပှၤတဂၤစထံၣ်သပျဉ်သပျဉ် ဒီးဟါမဲၣ်လီၤ. ထီၣ်တဘျီယုၤဒီးစထံၣ်သပျဉ်သပျဉ်လီၤ.

၃၅. သံပျဉ်လၢဂ့ၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်သ့ၣ်ညါအသးတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ် ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ညါသးသံပျဉ်လၢဂ့ၤလီၤ. ဒီးပဖုသံနီၣ်ထီၣ်လၢပမံအဖၤမ့ၢ်န့ၣ်ပသ့ၣ်ညါထီၣ်ပသးတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ် ဒီးပစံးလၢပသ့ၣ်ညါပသးသံပျဉ်လၢဂ့ၤလီၤ. ပှၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါအသးတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဘၣ်. သ့ၣ်ညါအသးသံပျဉ်လၢဂ့ၤဒီးလီၤ. စမံဒီးစဖုသံနီၣ်ထီၣ်သံပျဉ်လၢဂ့ၤဒီးစမံက့ၤလီၤ. ဒီးပထံၣ်တၢ်ကပျဉ်ကပျဉ်န့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်သံပျဉ်လၢဂ့ၤလီၤ.

၃၆. အပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်အထုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုဂံၢ်ခိၣ်ဂံၢ်, ပကိၣ်ဂံၢ်ယီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပစုပခိၣ်အထုၣ်အပျဉ်လီၤ. ပစုပခိၣ်အိၣ်ဒီးအထုၣ်အပျဉ်လီၤ.

၁. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တၢ်ကူလီၤလၢတဘိတဘိဒီးပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ဆုဖံဘၣ်ခိၣ်ပျဉ်အသးလၢသးကလးလီၤ. ပဒိၣ်အကသ့ၣ်န့ၣ်အနီၤဒုပျဉ်လၢအဝါလီၤ. ပျဉ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တၢ်ကူလီၤလၢအဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအဝါမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအ

ပျဉ်

သ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်န့ၣ်ကံၣ်ဒီးပျဉ်အသးလၢအကပၤန့ၣ်တဘိတဘိလီၤ.

၂. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘၣ်တုၣ်ဘၣ်ဆိး ဒီးသ့ၣ်ယုၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢအသ့ၣ်ပျဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တုၣ်လၢအခိၣ်လီၤဒီးအသ့ၣ်ပျဉ်စီၤပျဉ်နးကၤ.

၃. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပနဲလၢမ့ၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်ပှၤလီၤယုၤလီၤဝဲဒီးပစံးလၢပနဲပျဉ်လီၤ. ပဆိၣ်ကဲၤပနဲန့ၣ်ပနဲပျဉ်နးကၤ. ဒီးပစံးလၢပနဲပျဉ်ပနဲပျဉ်စကိးလီၤ. ပနဲတဘိပျဉ်တဘးန့ၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပျဉ်ဝဲသၤ. ဒီးပစံးလၢပျဉ်စကိးလီၤ.

၄. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲၣ်ထံယုၤလီၤလၢအမဲၣ်လီၤန့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလၢအမဲၣ်ထံပျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအမဲၣ်ထံပျဉ်လီၤစကိးလီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ် ဒီးအမဲၣ်ထံပျဉ်လၢအမဲၣ်သၣ်လီၤလီၤ. မဲၣ်ထံပျဉ်မဲၣ်နီၣ်ပျဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. ပျဉ် န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပျဉ်အဝဲအံၤတဘိမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤ. နစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပျဉ်လဲၣ်. တၢ်ဟဲစူၤပျဉ်လဲၣ်. ကလံၤဟဲပျဉ်လဲၣ်. သရၣ်အိၣ်ပျဉ်လၢဟံၣ်လဲၣ်. ပှၤတဂၤန့ၣ်မၤတကဲဒီးကဲပျဉ်တၢ်လဲၣ်.

၆. ပျဉ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမဲၣ်ထံယုၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပနဲပှၤဒီးအထံယုၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ထုးယုၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပျဉ်လီၤလီၤ. သ့ၣ်ထုးပျဉ်လီၤလၢသ့ၣ်လီၤလီၤ. သ့ၣ်လၢအိၣ် ဒီးအထုးတဖၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ဝဲဘၣ် ဒီးအထုးပျဉ်လီၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ်ဒီးအမဲၣ်ထံပျဉ်လီၤဝဲလီၤ. ပနဲတဘိမ့ၢ်အိၣ်အခိၣ်နါစ့ၤဒီးပျဉ်လီၤဝဲလီၤ.

၇. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဒီး“က” ဒီး“စ” ဒီး“တ”ဒီး“သ”လီၤ. ကပျဉ်, စပျဉ်, တပျဉ်, သပျဉ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၈. ကပျဉ် ဒီးကပျဉ်စွၢ် ဒီးကပျဉ်ကပျဉ်ဒီးကပျဉ်ကပျဉ် တၢ်ခဲလၢန့ၣ်ကွၢ်လၢကပျဉ်တက့ၢ်.

၉. ခိၣ်သပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီခိၣ်သုလုၤထီၣ်လၢအစၢၢ်အထီၣ်အမဲၣ်တုၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်သပျဉ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခိၣ်သပျဉ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢခိၣ်သပျဉ်နၢ်သပျဉ်ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၁၀. ခိၣ်သုလီၤပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်သုလီၤစဲၤလၢပခိၣ်ကပၤန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်သုလီၤပျဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သုလီၤပျဉ်လၢအခိၣ်ကပၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပျဉ်လီၤပျဉ်လီၤ.

၁၁. စပျဉ်စွၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤသးဘဲဝဲ ဒီးပစံးလၢစ ပျဉ်စွၢ်လီၤ. ကစၢၢ်ပၤလီၤဘဲဝဲစပျဉ်စွၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစပျဉ်စွၢ်စပျဉ်စွၢ်လီၤ.

၁၂. စပျဉ် န့ၣ်မ့ၢ်စပျဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သိဒီးယံၣ်ဒီးမူးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးစပျဉ်စပျဉ်လီၤ. ဖိသၣ်တဂၤတလုၣ်ထံတလုၣ်နီၣ်မၤသးစပျဉ်စပျဉ်ဘၣ်အဘၣ်

သိန်းက၊

၁၃. **စပျာ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ထီၣ်ပဲၣ်န့ၣ်ပဲၣ်လၢတၢ်စပျာ်ထီၣ်လီၤ. ကစၢ်လီၤန့ၣ်တၢ်စပျာ်ထီၣ်ဘၣ်က၊ ဦးပဲၣ်လၢတၢ်စပျာ်ထီၣ်စပျာ်လီၤဒီးအဆိၣ်လီၤ.

၁၄. **တပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တပျာ်အဆိၣ်လီၤ. ဦးမ့ၢ်ကလံၤဟဲအူတၢ်ဆူၣ်ပဲၣ်န့ၣ်ပဲၣ်ဒီးအဆိၣ်လၢတပျာ်တပျာ်လီၤ. ကလံၤတပျာ်တပျာ်တၢ်ဆူၣ်က၊

၁၅. **တပျာ်စွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်စပျာ်စွၢ်အသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပဲၣ်လၢတၢ်တပျာ်စွၢ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢသပျာ်စွၢ်စကိးလီၤ.

၁၆. **တိၤပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ်အမဲၣ်ကံၣ်တိၤက့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိးဆိအမဲၣ်ကံၣ်တိၤက့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဲၣ်လၢကံၣ်တိၤပျာ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢအဆိၣ်လၢတိၤပျာ်တိၤပျာ်လီၤ.

၁၇. **မ့ၢ်ပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ပျာ်အဆိၣ်လီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဒီးသ့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲၣ်ကမ့ၢ်, ဖၣ်ခိၣ်ဖၣ်ဆါန့ၣ်ပဲၣ်လၢဘၣ်မ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်ပျာ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢအဆိၣ်လၢမ့ၢ်ပျာ်မ့ၢ်ပျာ်လီၤ.

၁၈. **မဲၣ်ထံပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအမဲၣ်လၢအနီၤဒုသရွၢယၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပဲၣ်လၢအမဲၣ်ထံပျာ်လီၤ. ပုၤကညီအမဲၣ်ထံပျာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲအမဲၣ်ထံယွၢ်လီၤအလီၤန့ၣ်ပဲၣ်လၢမဲၣ်ထံပျာ်လီၤ. ပုၤကညီမဲၣ်လၢအမဲၣ်ထံပျာ်န့ၣ်ဘၣ်ဟီၣ်ဘၣ်ယၢ်နးကၢၢ်စဲၣ်ဒၣ်. ထံၣ်တၢ်ဖီၣ်ခိၣ်အါစဲၣ်လီၤ. ပုၤမဲၣ်လၢအမဲၣ်ထံပျာ်န့ၣ်ထံၣ်တၢ်ဖီၣ်ခိၣ်အါ, ဦးဘၣ်ဟီၣ်ဘၣ်ယၢ်အါစဲၣ်လီၤ.

၁၉. **လီၤပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ယွၢ်လီၤန့ၣ်ပဲၣ်လၢသ့ၣ်ပျာ်လီၤ. ဦးခိၣ်သ့ၣ်လီၤစဲၣ်လၢပခိၣ်ကပၤန့ၣ်ပဲၣ်လၢပခိၣ်သ့ၣ်လီၤပျာ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဘၣ်ဆိးဒီးအသ့ၣ်လီၤပျာ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢအဆိၣ်လၢလီၤပျာ်လီၤပျာ်လီၤ.

၂၀. **သပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ယဲၣ်ခိၣ်ဆွဲအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဲၣ်လၢသပျာ်လီၤ. ယဲၣ်န့ၣ်တုၤပဲၣ်ယံၣ်ဒီးအခိၣ်သပျာ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢသပျာ်စွၢ်စကိးလီၤ. တၢ်ပၤလီၤတံၢ်သပျာ်စွၢ်စဲၣ်ဒၣ်လီၤ. ယဲၣ်ခိၣ်သပျာ်န့ၣ်တအုၣ်လၢဘၣ်.

၂၁. **သပျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်သပျာ်အဆိၣ်လီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးယံၣ် ဒီးမ့ၢ်န့ၣ်ပဲၣ်လၢမၤသးသပျာ်သပျာ်လီၤ. ဆုလၢထီၣ်ယံၣ်ဘၣ်အဘၣ်စီၣ်န့ၣ်ပဲၣ်လၢမၤသးသပျာ်သပျာ်လီၤ. ပုၤဘၣ်အါဒီးဖၣ်ခိၣ်ဖၣ်ဆါန့ၣ်ပဲၣ်လၢသပျာ်သပျာ်လီၤ. နသိးဆုသပျာ်သပျာ်န့ၣ်ဘၣ်အါကၢ. ပုၤဖိသၣ်တဂၤသပျာ်သပျာ်ဘၣ်အါသမိး.

၁. **ပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်ပသးလၢပုၤဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒုးနဲၣ်တၢ်လၢပုၤဂၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပဲၣ်လၢပျးလီၤ. သိးတၢ်ယၢ်ပြး ဒီးလဲၤပျးထီၣ်နသးလၢပုၤဂၤမဲၣ်ညါတဂ့ၤ. လဲၤပျး

ထီၣ်သုးသးလၢတလၢအမဲၣ်ညါတဂ့ၤ. ဟိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လဲၤပျးအသးလၢတလၢအမဲၣ်ညါတဂ့ၤ. ကယံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လဲၤန့ၣ်ပျးထီၣ်လၢပုၤဂၤအမဲၣ်ညါတဂ့ၤ.

၂. **ပျးပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၣ်ထံသီၣ်ပဲၣ်ဒီးပဲၣ်လၢသီၣ်ပျးပျးလီၤ. ဦးပဲၣ်လၢအဆိၣ်လၢသီၣ်ပျးပျးပျးပျးလီၤ. ပုၤကညီခိၣ်ထံသီၣ်ပျးပျးပျးပျးစဲၣ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢသီၣ်ပျးပျးပျးပျးစကိးလီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစဲၣ်လၢသီၣ်ပျးပျးပျးပျးစကိးလီၤ.

၃. **ပျးအမိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢထူးထီၣ်လီၣ်ပျါအမိအကမိန့ၣ်ပဲၣ်လၢပျးအမိလီၤ. ပဒိၣ်ပျးအမိလၢပာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဦးကစၢ်ယုၣ်ပျးထီၣ်အမိလၢဟီၣ်ထီၣ်ကွၢ်တၢ်နါန့ၣ်လီၤ. ဦးပဲၣ်လၢအဆိၣ်လၢပျးအမိအကမိလီၤ.

၄. **ကပျးကပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရဲၤတၢ်လၢထံဘၣ်အါန့ၣ်ပဲၣ်လၢကပျးကပျးလီၤ. ပုၤကညီနါအံၣ်ဘၣ်အါကပျးကျးလီၤ. ထံဘၣ်အါဒီးကပံၣ်န့ၣ်မၤသးကပျးကပျးလီၤ. ကသူအဆွဲဘၣ်အါဘၣ်သီကပျးပျးပျးပျး. ဦးပဲၣ်လၢစပျးစပျး ဒီးသပျးသပျးစကိးလီၤ.

၅. **စပျးစပျး** ဒီးတပျးတပျးန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်ထံဘၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

၆. **တပျး** န့ၣ်ဒ်စပျးအသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်ထံတၢ်နီၣ်ဘၣ်အါဘၣ်သီၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံဘၣ်အါဒီးကပံၣ်တပျးတပျးစဲၣ်လီၤ. ပုၤကညီဖိနါအံၣ်ဘၣ်အါတပျးတပျးစကိးလီၤ.

၇. **ပုၤပျးပုၤပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဘၣ်အါဘၣ်သီဒီးအယံၣ်အမ့ၢ်န့ၣ်ပဲၣ်လၢပုၤပျးပုၤပျးလီၤ. ပုၤဘၣ်အါပုၤဘၣ်သီပုၤပျးပုၤပျးစဲၣ်လီၤ.

၈. **သပျး** န့ၣ်ဒ်တပျးအသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်ထံတၢ်နီၣ်ဘၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

၉. **အပျး** န့ၣ်မ့ၢ်အပျးအဆိၣ်လီၤ. ဦးမ့ၢ်ပမၤကမၣ်ပိၣ်မ့ၢ်ဒီးပလိးအပုၤလၢစန့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤကမၣ်အသးဒီးဟိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်လိးဟိၣ်မ့ၢ်အပျးအပျးလီၤ.

၁. **ပျာ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်မၤလိလံာ် ဒီးပဒုးနဲၣ်အခိၣ်အပညီန့ၣ်ပဲၣ်လၢဖိသၣ်ပျာ်လံာ်လီၤ. ဖိသၣ်လဲၤပျာ်လံာ်လၢသရၣ်အိၣ်လီၤ. ပျာ်လံာ်ပျာ်လံာ်စဲၣ်လီၤ.

၁. **ပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျာ်တၢ်လၢထးပျာ် ဒီးပဲၣ်လၢပျာ်လီၤ. ပုၤတဂၤပျာ်ပျာ်သ့ၣ်တဘီၤလၢထးပျာ်လီၤ.

၂. **ပျာကဝီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျာ်တၢ်လၢထးပျာ်လၢကကၢၤတဖၣ်န့ၣ်အပူၤကဝီၤဒီးပဲၣ်လၢပပျာ်ကဝီၤလီၤ. ပျာကဝီၤသ့ၣ်အပူၤကဝီၤကျိၤ ဒီးပျာ်ထီၣ်လၢဟံၣ်ထူၣ်ခိၣ်တက့ၢ်. ပျာကဝီၤဟံၣ်ထူၣ်အပူၤဒီးစထီၣ်လၢနီၣ်စဲတက့ၢ်.

၃. **ပျာတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျာ်စဲဘူးတၢ်ဒီးထး ဒီးပဲၣ်လၢပျာ်တၢ်လီၤ. ပျာတၢ်ထးတဘီၤလၢဟံၣ်ထူၣ်လီၤလီၤ. ဦးပဲၣ်လၢအဆိၣ်လၢပျာ်တၢ်ပျာ်နီၤလီၤ.

၄. **ပျာထီၣ်** နှံၣ်မ့ၢ်ပပျာစဲဘူးတံၢ်ထးလာထူၣ်လီၤ လာထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလာပျာထီၣ်လီၤ. ပျာထီၣ်ထးတဘိလာတံၢ်ထီၣ်ထီၣ်လာထူၣ်လီၤတက့ၢ်.

၅. **ပျာထီ** နှံၣ်မ့ၢ်ပပျာစဲဘူးတံၢ်တံၢ်တမံၤမံၤလာထူၣ်လီၤဒီးပစံးလာပျာထီလီၤ. ပှာတဂၤပျာထီထးတဘိလာဟံၣ်ထူၣ်လီၤလီၤ.

၆. **ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပျာအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂီၤတမံၤလာပကီၢ်ပျာနှံၣ်ပကတိၤတံၢ်ဝးထီၣ်ဝးလီၤဝဲ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပျာလာပျာလီၤ. ပပျာပပျာနှံၣ်အိၣ်လာပကီၢ်ပျာလီၤ.

၇. **ပျာအပူၤ** နှံၣ်မ့ၢ်ပမၤဖျါတံၢ်ပျာလာထးပျာ ဒီးပစံးလာပျာအပူၤလီၤ. ဟံၣ်ထူၣ်တဘိနှံၣ်ပျာအပူၤဝဲ ဒီးပိာ်ထီၣ်တံၢ်တိတက့ၢ်.

၈. **ပျာ** နှံၣ်ပမၤဒီး “က”, ပမၤဒီး “တ”, ပမၤဒီး “သ” လီၤ. ကပျာ, တပျာ, သပျာစံးဝဲဒၣ်.

၉. **ကပျာ** ဒီးကပျာကပျာ, ဒီးကပျာစု, ဒီးကပျာစုဝါ နှံၣ်ကွၢ်လာကပျာတက့ၢ်.

၁၀. **ဆုပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ဆုဖျါးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကညီကတိၤအကတိၤသီအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆုဖျါးဆုပျာစံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **ဆူၣ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ဆူၣ်တံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒၢန့ၣ်တံၢ်လာကပူၤ ဒီးပဲၤဝဲတုၤပဆိၣ်လီၤတံၢ်အလီၢ်တအိၣ်လာဘၣ်ဒီးပစံးလာဆူၣ်တံၢ်ဆူၣ်ပျာလီၤ. ပှာတဂၤဒၢန့ၣ်တံၢ်ကူတံၢ်သီးလာတလီၤပူၤ ဒီးပဲၤဝဲဆူၣ်တံၢ်ဆူၣ်ပျာမးလီၤ.

၁၂. **ဆဲးပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ဆဲးထူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲးတံၢ်လီၤပိၤအဆံၣ်န့ၣ်ပစံးလာဆဲးထူဆဲးပျာလီၤ. ထီရီၤပထံးတံၢ်လီၤတံၢ်အဆံၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဆဲးထူဆဲးပျာလီၤ.

၁၃. **ညဉ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ညဉ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ညဉ်အိၣ်လာထံကျါတကလုာ်န့ၣ်အသဒံးဘိဝဲတစဲးစဲး ဒီးဒိၣ်ထဲစုဒုၣ်ခိၣ်ဒုလီၤ. ညဉ်ပျာနှံၣ်ပကညီအိၣ်ဝဲဝံၣ်မးလီၤ.

၁၄. **တပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်တပျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ကံတထူၣ်တပျါအသးနှံၣ်ပကိးလာတပျါတပျာလီၤ. ကလံၤအူသ့ၣ်ကံဆူၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးဒီးအဆိလာကံတပျါတပျာလီၤ.

၁၅. **တပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်တပျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤတံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤဆူၣ်လဲၤကနီၤတံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤထီရီၤပမၤဆူၣ်မၤကနီၤတံၢ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလာတပျါတပျာလီၤ. စအိၣ်တပျါတပျာမ့ၢ်ဒီးစဟၢမၤမးလီၤ. စလဲၤတပျါတပျာတံၢ်ဘုံးစသးကၤ.

၁၆. **တဘဉ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပကညီသးတဒံးသီးဘၣ် ဒီးကတိၤလီၢ်အသးတန့ၣ်လီၢ်ဘၣ်အနီၤတဘဉ်လီၢ်ဘၣ်အသး ဒီးပစံးလာတဘဉ်ပျာလီၢ်ဘၣ်အသးလီၤ. ပှာတဂၤကတိၤတံၢ်ဒီးယၤတဘဉ်ပျာလီၢ်ဘၣ်အသးဘၣ်. စ

ကတိၤတမံၤ ဒီးအဝဲကတိၤတမံၤဒၣ်လီၤ. နတံၢ်ကတိၤဒီးယတံၢ်ကတိၤတဘဉ်ပျာလီၢ်ဘၣ်အသးဘၣ်.

17. **တီးလုတီးပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပကညီမၤ တံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လဲၤတံၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤ,မၤသးပစုာ်ပတုၤ ဒီးပစံးလာမၤသးတီးလုတီးပျာ လီၤ. ပှာတဂၤမၤတံၢ်တီးလုတီးပျာတလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်. ပှာတဂၤလဲၤတံၢ်တီးလုတီးပျာနှံၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးနးကၤ. ပှာလဲၤတံၢ်တီးလုတီးပျာနှံၣ်အခိၣ်ဘၣ်တံၢ်ဘၣ်ထံးန့ၣ်တက့ၢ်လီၤမးဝဲလီၤ.

၁၈. **ထးပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ထးတကလုာ်လာပမၤအကန့ၣ်အုၣ်ဝဲလာပပျာဖျါသ့ၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီးပကိးလာထးပျာလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာထးလူထးပျာလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလာထးပျာတဘၣ်တက့ၢ်. စကပျာဖျါဟံၣ်ထူၣ်အပူၤလီၤ.

၁၉. **ထီၣ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲ ဒီးအိၣ်ဝဲလာအဝဲခိၣ်အဖျါမ့ၢ်န့ၣ်ကနိးဝဲဒီးပစံးလာအထီၣ်ပျာလီၤ.

၂၀. **နီၣ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပမၤစုာ်ဝဲလုာ်အခိၣ် ဒီးပဆဲးထီၣ်အိၣ်ချဲးစါန့ၣ်ဒီးပကိးလာနီၣ်ပျာလီၤ. ချဲးစါအိၣ်လာအပူၤနှံၣ်ပပျာထးထီၣ်လာနီၣ်ပျာ ဒီးန့ၢ်ဝဲလီၤ. မၤန့ၢ်စနီၣ်ပျာတဘိတက့ၢ်. စကပျာထးထီၣ်ချဲးစါလာအပူၤလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလာနီၣ်ဘုၣ်နီၣ်ပျာလီၤ.

၂၁. **ပဲၤပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပဲၤအိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒၢန့ၣ်တံၢ်ပဲၤလုာ်ကွံာ်န့ၣ်ပစံးလာပဲၤအိၣ်ပဲၤပျာလီၤ. ဒၢန့ၣ်တံၢ်လာကပူၤပဲၤအိၣ်ပဲၤပျာနးကၤ.

၂၂. **ဘဉ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပကညီဆါဝဲလာခိၣ်တယူၤမဲာ်ခံးသုဝဲန့ၣ်ပစံးလာဘဉ်ပျာလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဘဉ်ပျာဘဉ်အိၣ်ထီၣ်လီၤ. ပှာကညီဘဉ်ပျာနှံၣ်စံးဝဲလာပျာသးကညီဝဲဒီးဒုးထီၣ်ဝဲအနီၤလာသ့ၣ်လးလီၤ.

၂၃. **ဘဉ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်ပကညီဆါမဲာ်ခံးသုအခိၣ်တယူၤခိၣ်ဆါဝဲ ဒီးစံးဝဲလာပျာသးကညီဝဲ ဒီးကကိးက့ၤအီၤန့ၣ်ဒီးပျာမၤဆါဝဲန့ၣ် ဒီးဒုးဒီးထီၣ်ပှာဆါတဂၤန့ၣ်လာသ့ၣ်လးဒီးတံၢ်ဆါဘဉ်ပျာပှာန့ၣ်ဘျါဝဲလီၤ. ပှာတဂၤကိးအမဲာ်ခံးသုန့ၣ်မ့ၢ်ဘဉ်ပျာလာအမိာ်အပာ်အဝဲအကလၤဒီးဆါဝဲန့ၣ်လီၤ. ပမိာ်ပပာ်သံန့ၣ်အဝဲအကလၤကဲလာပျာန့ၣ်ဘဉ်ပျာပှာဒီးပဆါလီၤ. ပျာဘဉ်ပျာပှာန့ၣ်မ့ၢ်သးကညီပှာလီၤဝဲစံးဝဲဒၣ်. ထံၣ်ဝဲလာပဆိၣ်ဖျါအိၣ်ယာ်ဒီးသးကညီပှာဒီးဘဉ်ပျာပှာလီၤ. ဒီးတုၤပဒံးထီၣ်သ့ၣ်လး ဒီးထံၣ်ဝဲဒံးထီၣ်ထူအသး ဒီးတသးကညီဘဉ်ဝဲဘဉ်န့ၣ်ဒီးတံၢ်ဆါပှာဘျါစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလာဘဉ်ပျာဘဉ်ပျာ.

၂၄. **ယာ်ပျာ** နှံၣ်မ့ၢ်သကွံာ်တကလုာ်လာမဲာ်ထီၣ်လာပှာကျါလာပတသ့ၣ်ဘဉ်န့ၣ်ပကိးလာယာ်ပျာလီၤ. ယာ်ပျာန့ၣ်အထံးဒိၣ်န့ၢ်ယာ်အဂၤတက့ၢ်ဒီးမၤသးပြုးဝဲ ဒီးအသ့ၣ်န့ၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာယာ်

ပျံ

ပျံယာ်ပျံလီၤ.

၂၅. **လံာ်ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်လူၢ်အဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်လံာ်တကလုာ်အပျီၣ်တီၤကွဲးဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်လူၢ်လံာ်ပျံလီၤ. လံာ်လူၢ်လံာ်ပျံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၆. **လီၤပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤလိးအဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပဟ်တၢ်ဒီဘိလၢဝါပူၤဒီးလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလိးလီၤပျံလီၤ. နီၤပုၤကညီကိးပသူကိးဖးဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကိးလီၤလိးလီၤပျံစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပျံအိၣ်လၢပူၤန့ၣ်လၢဆဲခိၣ်လီၤလၢအသးဒီးလီၤလိးလီၤပျံလၢလံာ်.

၂၇. **လီၤပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဖိုးအဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်တၢ်ဒီဘိလီၤဝဲဆူတၢ်ပူၤဟံးလိာ်ဆူးန့ၣ်လီၤ. တဒၢဘိလီၤဖိုးလီၤပျံဆူလိာ်ဆူးလီၤ.

၂၈. **သီပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်သီတၢ်အဆိလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပတီၢ်တၢ်တၢ်လၢပစုန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသီတၢ်သီပျံလီၤ. သီတၢ်သီပျံယၤလၢနစုခိၣ်တဂ့ၤ.ပတီၢ်တၢ်တၢ်လၢပစုန့ၣ်ပစံးလၢသီတၢ်သီပျံလီၤ.

၁. **ပျံပျံပျံပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ပျံလုာ်လုာ်ဝီၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ် နီၤပစံးလၢပျံပျံပျံပျံလီၤ. စထံၣ်ပုၤလဲၤတၢ်ပျံပျံပျံပျံဒီးတဒၢဝဲလီၤ. နီၤပစံးလၢပျံကဝုၢ်ကဝီၢ်စကိးလီၤ. နီၤပစံးလၢပျံကပျံကပျံစကိးလီၤ.

၂. **ကပျံကပျံ** နီၤပျံပျံပျံပျံန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပျံဝဲလုာ်လုာ်ဝီၢ်တလီၤ. နီၤပစံးလၢတပျံတပျံဒီးသပျံသပျံစကိးလီၤ.

၃. **တပျံတပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၤကပျံကပျံအသိးလီၤ. နီၤမ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ပျံကဝုၢ်ကဝီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပျံတပျံတပျံလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ပျံတပျံဒီးတဒၢဝဲလီၤ.

၄. **သပျံသပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံပျံပျံပျံအသိး နီၤမ့ၢ်တၢ်လၢပျံတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤစံးဝဲလၢသၢထံၣ်ဘီၣ်သအိၣ်တဒုသပျံသပျံဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထူၣ်ဖျိတၢ်လၢထးခိၣ်စု နီၤပစံးလၢပျံလီၤ. ပုၤတဂၤပျံထူၣ်ဖျိသ့ၣ်ဘၣ်တဘျီလၢထးခိၣ်စုလီၤ. ထီၣ်ပမၤထူၣ်ဖျိတၢ်လၢထးဒီးပပကံးစိုးစိုးန့ၣ်ပစံးလၢပျံလီၤ. ထီၣ်ပမၤထူၣ်ဖျိတၢ်လၢထးခိၣ်စုဒီးပစံးလၢပျံလီၤ. ဝဲန့ၣ်ပုၤပျံထူၣ်ဖျိဝဲအပူၤလီၤ.

၂. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအဒီးဒီးပကိးလၢပျံလီၤ. ပျံန့ၣ်မၤသးဒ်လံာ်အသိးဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဒီးအဒီးလီၤ. နီၤပကိးဒီးအဆိလၢပျံနီၤပျံနီၤလီၤ. ပျံနီၤပျံနီၤန့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ. နီၤပကိးလၢပျံနီၤစကိးလီၤ. ပျံပူၤသီၣ်ကူစီၣ်ကူစီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပျံဒီးယာ်ပျံယာ်ပျံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

ပျံ

၃. **ပျံကဝီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဖျိတၢ်ပူၤလၢထးပျံကဝီၤဝဲဒီးပစံးလၢပျံကဝီၤလီၤ. ထီၣ်ပပျံတၢ်လၢကဝီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပျံကဝီၤလီၤ. ဟံၣ်ထူၣ်အပူၤန့ၣ်တလၢ ပျံကဝီၤဟံၣ်ထူၣ်အပူၤဒီးဝဲထီၣ်ဝဲဒီးပန့ၣ်စဲတဘိတဘိကိးကျိးဒီးတီၣ်ထီၣ်တၢ်တီၤလၢအလီၤလီၤ.

၄. **ပျံကံးကူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဝံၣ်ပကံးပသး နီၤပစံးလၢပျံကံးကူလီၤ. ပုၤတဂၤပတီၢ်အိၣ်ဆါဒီးပျံကံးကူအသးလီၤ.

၅. **ပျံဃ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံတကလုာ်အနီၤဒုစုဒ်ယဲအသိးဒီးပကိးလၢပျံဃလီၤ. ပျံဃဒီးပျံနီၤန့ၣ်ပုၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒီးအဖိန့ၣ်နီၤထီၣ်ဝဲလီၤ. နီၤပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပျံယာ်ဃလီၤ.

၆. **ပျံပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံအိၣ်အလီၤလၢသ့အိၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပျံပူၤလီၤ. ပျံပူၤန့ၣ်အိၣ်လၢသ့အိၣ်ပူၤစံးဝဲလီၤ.

၇. **ပျံပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံတကလုာ်ဖိနဲဇိၤထဲယုာ်ဖိတဒုဒီးပစံးလၢပျံပျံလီၤ. ပျံပျံန့ၣ်အဒီးယုာ်ဖျိယုာ်ဖျိလီၤ. ပျံပျံန့ၣ်ပုၤကညီတအိၣ်ဘၣ်. ပျံပျံန့ၣ်အိၣ်လၢသ့အိၣ်ပူၤဒီးပမၤမၤဘၣ်ဒီးယုာ်ဝဲလီၤ.

၈. **ပျံဖျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထူၣ်ဖျိတၢ်လၢထးခိၣ်စု နီၤပစံးလၢပျံဖျိလီၤ. ကွၢ်လၢပျံတက့ၢ်.

၉. **ပျံနီၤပျံနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပျံဒီးအဆိဒီးပကိးလၢပျံနီၤပျံနီၤလီၤ. ပျံနီၤပျံနီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **ပျံ** န့ၣ်ပမၤဒီး“က”. ပမၤဒီး“စ”ပမၤဒီး“သ”ပမၤဒီး“တ”လီၤ.ကပျံ, စပျံ,တပျံ,သပျံစံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **ကပျံ** နီၤကပျံကပျံန့ၣ်ကွၢ်လၢကပျံအကျါတက့ၢ်.

၁၂. **စပျံစပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးဘၣ်အာဒီးဖၣ်ခိၣ်ဖၣ်ဆါဒီးပစံးလၢမၤသးစပျံစပျံလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဘၣ်အာယၣ်တဘျီဒီးဖၣ်ခိၣ်ဖၣ်ဆါဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်စပျံစပျံနးကၢ.

၁၃. **ညၣ်ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်ဘူဒ်ပျံအသိးဒီးပကိးလၢညၣ်ပျံလီၤ.

၁၄. **တပျံတပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်အာဘၣ်သီအိၣ် ဒီးအယံၣ်အမူ. နီၤပစံးလၢမၤသးတပျံတပျံလီၤ. တၢ်ဘၣ်အာဘၣ်သီတပျံတပျံန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖိသိးဆုဘၣ်အာဘၣ်မူလၢဖၣ်ခိၣ်ဖၣ်ဆါဒီးပစံးလၢဘၣ်အာတပျံတပျံလီၤ. နီၤပစံးလၢသပျံသပျံစကိးလီၤ.

၁၅. **မူးပျံဟံးကူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဘၣ်အာဒီးသ့ၣ်ခိၣ်သ့ၣ်လးသ့ၣ်ကမူၣ်ဝၣ်ကမူၣ်ဒီးပစံးလၢမူးပျံဟံးကူလီၤ. နီၤပစံးလၢမူးပျံမူးပျံစကိးလီၤ.

၁၆. **မူးပျံမူးပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤအတၢ်ကူတၢ်သိးဘၣ်အာဒီးသပၤမူးဒီးပစံးလၢမူးပျံမူးပျံလီၤ. ထီၣ်ပတၢ်ဘၣ်

ပျံ

အာဒီးသဝါတၢ်သဝါမူး ဖဉ်ခိဉ်ဖဉ်ဆါ၊ သွဲတၢ် သွဲလးန့ၣ်ပစံးလၢမူးပျံၣ်မူးပျံၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ၊ ပှၤဆံး တၢ်တၢ်အာဒီးတၢ်တၢ်အာဘၣ်မူး ဒီးမူးပျံၣ်မူးပျံၣ်ဝဲ လီၤ၊

၁၇. **ယၢ်ပျံၣ်ယၢ်ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆုဇီၤစီၤတၢ်ကူတၢ်သိး ထီၣ်ယၢ်ဝဲဖးဒုဖးချဲဒီးပစံးလၢယၢ်ပျံၣ်ယၢ်ပျံလီၤ၊ ဒီး ပစံးလၢယၢ်ပျံၣ်ယၢ်ပျံၣ်ဖျံစကိးလီၤ၊ နသိးဆုတဘျီယၢ် ပျံၣ်ယၢ်ပျံန့ၣ်ကၤ၊

၁. **ပျံးပျံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံပှၤထီၣ်သိၣ်ပစံးလၢသိၣ်ပျံးပျံး လီၤ၊ ထံတပှၤပှၤထီၣ်သိၣ်မးပျံးပျံးလီၤ၊

၂. **ကပျံးကပျံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံကျိၣ်ကျဲဒီးတၢ်ဘၣ်အာန့ၣ်ပ စံးလၢကပျံးကပျံးလီၤ၊ ထံဘၣ်အာကပျံးကပျံးန့ၣ်ပအိ တန့ၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢစပျံးစပျံးဒီးသပျံးသပျံးစကိးလီၤ၊

၃. **စပျံးစပျံး** န့ၣ်မ့ၢ်ကပျံးကပျံးအသိးလီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤ တၢ်ထံဘၣ်အာပစံးလၢစပျံးစပျံးလီၤ၊ ပနံၣ်နံၣ်ထံ ဘၣ်အာဒီးဖဉ်ဆါမၤအသးစပျံးစပျံးလီၤ၊

၄. **ပှၤပျံးပှၤပျံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘၣ်အာဘၣ်သိးဒီးအယံၣ် အမူးမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ဘၣ်အာဒီးအနီၤအံၣ်နီၤပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံး လၢပှၤပျံးပှၤပျံးလီၤ၊ ပှၤပျံးပှၤပျံးတၢ်ဘၣ်အာန့ၣ်ကၤ၊ မၤလၢလုၣ်ကွၢ်ထံတက့ၢ်၊ ဒီးပစံးလၢပှၤပျံးပျံးစကိး လီၤ၊

၅. **သပျံးသပျံး** န့ၣ်မ့ၢ်စပျံးစပျံးအသိးလီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤ တၢ်အထံဘၣ်အာပစံးလၢသပျံးသပျံးခဲလၢၣ်လီၤ၊ ဒီးပှၤ ဆံးဘၣ်အာဒီးအနီၤအံၣ်နီၤပစံးလၢသပျံးသပျံးစကိး လီၤ၊

၁. **စူပျံၣ်ကလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစူပစံးလၢစူပျံၣ်က လၢလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢစူပျံၣ်ကလၢစကိးလီၤ၊

၂. **လီၤပျံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤပျံၣ်အဆိလီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်ပျံၣ်တၢ် လၢလီၤကျိတဖဉ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပျံၣ်လီၤပျံၣ် လီၤ၊ တဒီးတဖျၢၣ်စပျံၣ် ဒီးလီၤပျံၣ်လီၤပျံၣ်ကျိသလိး လီၤ၊

၁. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပလံၣ်ဆီၣ်န့ၣ် ဒီးပပလံၣ်ယုၣ်ခံဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ သၢဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ သကံဝဲကဲထီၣ်တဘိတဘိ ဒီးပကိးလၢပျံ လီၤ၊ ပမၤပျံန့ၣ်မ့ၢ်ပစၢတၢ်အဂီၢ်ဒီးပကိးလၢပျံလီၤ၊ဒီး ပကိးဒီးအဆိလၢပျံမီးဆီၣ်မီးလီၤ၊ မၤန့ၢ်ယၢ်လၢပျံ တဘိတက့ၢ်၊ စကစၢယၢ်တၢ်လီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသ့ၣ်ယံၣ် ဝၣ်စၢန့ၣ်ပစံးလၢပျံစကိးလီၤ၊ ဒီးထီၣ်ရီၤတၢ်လၢပစၢတၢ် သ့ဒီးပစံးလၢပျံစကိးလီၤ၊

၂. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ဖးသးဖးပသ့ၣ်ကနိးသးကနိးဒီးပ စံးလၢပျံလီၤ၊ စထံၣ်ဂ့ၢ်တဘိစပျံသမိး၊ ပမ့ၢ်ထံၣ်ပ ဒိၣ်ဒီးပပျံန့ၣ်ကၤ၊ နပျံစကိးပသးပှၤန့ၣ်မိ၊ ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢသ့ၣ်ပျံသးဖးလီၤ၊ ပျံတၢ်တဂ့ၤလဲၤကစၢတၢ်

ပျံ

တက့ၢ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျံတၢ်ဖးတၢ်စကိးလီၤ၊

၃. **ပျံတၢ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤမၤဝဲတဘိတဘိဖးထီ န့ၣ်ပစံးလၢပျံတၢ်ဘိလီၤ၊ တၢ်ဘိန့ၣ်ပှၤမ့ၢ်မၤလၢပက စၢတၢ်တမံၤမံၤအဂီၢ်ဒီးပစံး လၢပျံတၢ်ဘိလီၤ၊ ပျံတၢ် ဘိန့ၣ်တလၢမၤသီတြုၣ်အပျံလီၤ၊

၄. **ပျံထး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤထးလၢကစၢတၢ်အဂီၢ်တဘိဒီး ပကိးလၢပျံထးလီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပျံထးပျံဖိ လီၤ၊ ဒီးပကိးလၢပျံထးသ့စကိးလီၤ၊

၅. **ပျံသကွီၤကိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျံလၢပက စၢတၢ်အဂီၢ် ဒီးပမၤဒီးအကွီၤန့ၣ်ပကိးလၢပျံသကွီၤကိၢ်လီၤ၊ ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢပျံသကွီၤတၢ်ပျံသကွီၤကိၢ်လီၤ၊

၆. **ပျံသရူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံကြိကြိတၢ်ဒီးပစံးလၢပျံသရူး လီၤ၊ ပဒိၣ်တမၤန့ၣ်သက့ပတၢ်နီၣ်တမံၤဒီးပပျံသရူး အီၤလီၤ၊ ကျဲတဘိန့ၣ်ဘိၣ်သအိၣ်တအိၣ်န့ၣ်သက့ဒီးပ ပျံသရူးတၢ်ဒီးပလဲၤတၢ်တဂၤမိၤတဘျီဘၣ်၊

၇. **ပျံသ့ၣ်ယံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤသ့ၣ်ယံၣ်လၢပစၢတၢ်န့ၣ်ပ စံးလၢပျံသ့ၣ်ယံၣ်လီၤ၊ ပျံသ့ၣ်ယံၣ်န့ၣ်ပစၢချဲစၢထီၣ်လၢ ထံတၢ်ထံကွၢ်လီၤ၊

၈. **ပျံသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံထးလၢအကွီၤဘျးလိၣ်အသးန့ၣ် ပစံးလၢပျံသ့လီၤ၊ ထီၣ်ရီၤပျံလၢအကွီၤဘျးလိၣ်သးန့ၣ် ထးမ့ၢ်ဂ့ၤ၊တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊စမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပကိးလၢပျံသ့လီၤ၊ ဒီးပ ကိးလၢပျံသ့၊ ပျံသ့စု၊ ပျံသ့တၢ်စကိးလီၤ၊ ပျံသ့န့ၣ် ပစၢတၢ်လၢအဒိၣ်အယၢ်ကဘိသီပါအသိးန့ၣ်တဖဉ် လီၤ၊ ဒီးပအဲၣ်ဒီးလၢအခိးဒီးပမၤပျံသ့လီၤ၊ ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢပျံသ့ပျံသ့လီၤ၊

၉. **ပျံအကမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢကူၢ်လိၣ်ပျံအကမိၢ်ဖးဖိဒီး ပစံးလၢပျံအကမိၢ်လီၤ၊ ပျံန့ၣ်ပှၤမ့ၢ်ထီၣ်ခးဒီးမၤ ဝဲ ဒီးအကမိၢ်လီၤ၊ နမ့ၢ်ထီၣ်ခးဒီးကွၢ်နီၣ်လၢပျံအကမိၢ် န့ၣ်လီၤ၊

၁၀. **ပျံမီးဆီၣ်မီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပျံဒီးအဆိဒီးပစံးလၢ ပျံမီးဆီၣ်မီးလီၤ၊ ပျံမီးဆီၣ်မီးန့ၣ်မ့ၢ်ပစၢတၢ်ဖိးတၢ် လီၤ၊

၁၁. **တပျံယီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပတၢ်တဘိခံဘိ ဒီးမ့ၢ်အိၣ်တဘိ ယီဒီးပစံးလၢတပျံယီလီၤ၊ ဝဲတပျံယီန့ၣ်အိၣ်တဘိ မီးလီၤ၊ ပှၤတဂၤလဲၤပှၤကီၤလၢသ့အဖိးန့ၢ်တပျံယီ လီၤ၊ ကြးန့ၢ်တပျံခံပျံလီၤ၊မ့ၢ်န့ၢ်တပျံယီ န့ၣ်တကြး ပပှၤဘၣ်၊

၁၂. **တၢ်ပျံတၢ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီပျံတၢ်န့ၣ်ပကိး ဒီးအ ဆိလၢတၢ်ပျံတၢ်ဖးလီၤ၊ ပအိၣ်လၢပှၤလၢကျိန့ၣ်မ့ၢ် ဘိၣ်သအိၣ်အါဝဲဒီးပှၤကညီအိၣ်ဒီးတၢ်ပျံတၢ်ဖးလီၤ၊

၁၃. **ဒီးပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤစၢထီၣ်ပျံသကွီၤကိၢ်လၢတၢ် ဖိတၢ်လံၤအကျိၤဒ်ကဘၣ်စၢလၢပျံန့ၣ်ဒီးပစံးလၢဒီးပျံ

ပျာ

လီၤ. ဒီးပျာလၢထီၣ်ခိၣ်အကျိၤဒီးထီၣ်ခိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးပျာသက့ၤကိၣ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဒီးပျာတဘိလၢထီၣ်ခိၣ်အကျိၤဒီးထီၣ်ခိၣ်တဖၣ်သံလီၤ.

၁၄. **ပျာသက့ၤကိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢသက့ၤပျာ ဒီးဒ်ကဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးပကိးလၢပျာသက့ၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤပျာသက့ၤကိၣ်တဘိန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်စၢတၢ်အကိၣ်တမံၤမံၤသၢ.

၁၅. **အပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပစၢတၢ်လၢပျာ ဒီးတၢ်လၢပျာန့ၣ်ပစံးလၢအပျာလီၤ. ပနၢ်အပျာ, ထွံၣ်န့ၣ်စၢ ဒီးအပျာတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအပျာအဆိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအပျာအတြၢစကိးလီၤ.

၁၆. **ပျာ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပျာလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်လၢအုၣ်တၢ်ဆါဝဲတကလုာ်န့ၣ်အယီၤဒုက့ၤလၢအဘိလီၤ.

၂. **ပျာဖိ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပျာဖိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပျာအဒၢစၢလၢအဖိအိၣ်လၢအလီၤန့ၣ်လီၤ.

၃. **ဖါပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤဆိဖါလၢတလီၤတလဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆိဖါပျာလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိဖါပျာစကိးလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးဂီၤဖံးအဖါတလီၤတလဲၣ်န့ၣ်လၢကျိၢ်ဖါပျာလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမိၣ်လၢမ့ၢ်ဖိတဖၣ်ကိးလီၤ.

၁၇. **ပျာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ခးတၢ်န့ၣ်ယိၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢပျာၣ်မးလီၤ. စဆဲးကဆိတဖၣ်န့ၣ်ပျာၣ်မးလီၤ. ဝၣ်ခိဘၣ်န့ၣ်ပျာၣ်မးလီၤ.

၂. **ပျာၣ်ပျာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ထံတလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ထံပျာၣ်ပျာၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ထံပျာၣ်ပျာၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ထံပျားပျားစကိးလီၤ.

၃. **တပျာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘိစၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတပျာၣ်လီၤ. တခွဲဘိစၢဝဲမၤသးတပျာၣ်တပျာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပျာၣ်တပျာၣ်လီၤ.

၄. **တပျာၣ်ယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ချံၣ်ဘိစၢဝဲလၢတဆူၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတပျာၣ်ယၢ်လီၤ. ချံၣ်တဘၣ်အဘိတဆူၣ်ဘၣ်. အဘိမၤသးတပျာၣ်ယၢ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဘိစၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတပျာၣ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပျာၣ်ယၢ်တပျာၣ်ယၢ်လီၤ.

၁၈. **ပျားပျား** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပဆဲးတၢ်န့ၣ်ကဘုးဝဲ ဒီးပစံးလၢပဆဲးတၢ်န့ၣ်ပျားပျားလီၤ. စဆဲးလီၤမဲၣ်သူလၢကမံၣ်ကျိၤဒီးန့ၣ်ပျားပျားလီၤ. ကိၣ်သၣ်မံၣ်န့ၣ်ပဆဲးလၢပစုမုၢ်ဒီးန့ၣ်ပျားပျားလီၤ.

၂. **ပျားပျား** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ထံဆူၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢအိၣ်ထံပျားပျားလီၤ. ပုၤတဂၤအညၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဒီးအိၣ်ထံပျားပျားလီၤ.

၁၉. **ပျာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပျာၣ်ဝဲန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢပျာၣ်လီၤ. လၢတုၤပဲၤဝဲဒီးမၤသးပျာၣ်သလၢၣ် ဒီးကဝီၤဝဲ

ပျာ

လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်မၤသးဒ်စုာ်ဝံာ်သၣ်အသိးပျာၣ်သလၢၣ်လီၤ.

၂. **တပျာၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်တပျာၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတပျာၣ်လီၤ. လဲၤမၤအိၣ်တၢ်သၣ်တပျာၣ်ခံပျာၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယံာ်ဝဲအကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပျာလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပျာလၢပျာလီၤ. လၢပျာလၢသီန့ၣ်ကစၢ်ယုၤတုမုၢ်ခိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢပျာလၢသီ, လၢပျာလၢကစၢၤ, လၢခံလၢကပျာပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်တၢ်လၢခံလၢပျာအံၤပတထံၣ်ဘၣ်ကီၤလၢနီၤတစုဘၣ်. ပုၤစံာ်ဝဲၤပုၤလၢပျာတဖၣ်န့ၣ်လဲၤကၤဝဲ ဒီးမၤပနီၣ်ဒ်တလၢအသိးလီၤ.

၂. **ပျာမုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်ထီၣ်ဝဲလၢမုၢ်န့ၣ်တခီလၢဘူးဒီးတၢ်ကစူၤလီၤအဆၢန့ၣ်ပကိးလၢပျာမုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲပျာအခံလီၤ. ဒီးပကိးပဝဲလၢပျာမုၢ်လီၤ. မုၢ်လီၤန့ၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်အိၣ်ဝဲလၢမုၢ်န့ၣ်တခီန့ၣ်မုၢ်ပျာမုၢ်လီၤ.

၃. **ကပျာ** ဒီး**ကပျာကပျာ** ဒီး**ကပျာထံ** ဒီး**ကပျာခိ** ဒီး **ကပျာခိၣ်ဒီးကပျာကလဲၣ်** ဒီး**ကပျာကပျာၣ်** ဒီး**ကပျာခိၣ်ကပျာလၢ** ဒီး**ကပျာတၢၤ** န့ၣ်ကွၢ်လၢကပျာအကျါတက့ၢ်.

၄. **တပျာ** န့ၣ်ဒ်ကပျာအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဖိခံလီၤပၤအိၣ်ဒီးထံတစဲးစဲးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတပျာဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢကပျာလီၤ.

၅. **နီၣ်ပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ခိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစံးပညၣ်လၢခိတယၣ်အံၤလီၤ. ပအိၣ်ဒီးပနီၣ်ပျာနီၣ်ခိခဲကနံၣ်အံၤတယၣ်အံၤပဘၣ်ဆူဘၣ်ဆါဝဲလီၤ.

၆. **သပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ကညီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကီၢ်ပယီၤဖိပုၤပုၤလၢကျါဖိပဝဲဒၣ်အံၤလီၤ. ပုၤသပျာပုၤကညီတဖၣ်အိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပုၤလၢကျါစံးဝဲဒၣ်.

၇. **သပျာ** မုၢ်ကလီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢတဒ်တဒၢဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအနီၤသပျာကလီလီၤ. ပိာ်မုၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဝၤတဒၢဒံးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအနီၤသပျာကလီဒံးလီၤ. တုၤဒၢဒံးပစံးလၢအနီၤတသပျာကလီဘၣ်လီၤ. ပုၤလၢအနီၤတသပျာကလီဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ပုၤဒၢန့ၣ်လီၤ.

၁. **ပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ဝဲလၢပျာလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုဆၢခိၣ်ဆၢတစဲးဘုးဘၣ်လၢဘၣ်ဒိဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁. **ပျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟးဂီၢ်ဟးဂီၢ်လၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်အသးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျာလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤအမိၢ်လုာ်အီၤဖးဒိၣ်တုၤဒီးပျာဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျာတြိးလီၤ. ပုၤပျာပုၤတြိးလီၤ. ဒီးတၢ်လၢတၢ်ပျာန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ပျာတၢ်တြိးလီၤ. ပျာအိၣ်တရီၢ်တနီၤနီၤ. ပျာထိးဒီးသံတယုာ်တနီၤ. တနီၤနီၤန့ၣ်

ပျဉ်

ပျဉ်ဒီးဂဲပျဉ်တနီၤနီၤလီၤ.

၂. **ကပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကပျဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စၢ်ဘိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ညိးကဖိကလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးကပျဉ်ကပျဉ်လီၤ. ပုၤဆံးတၢ်ထွဲၣ်ထီၣ်ဒီးဘိၣ်မးဝဲကပျဉ်ကပျဉ်လီၤ.

၃. **ကပျဉ်ကပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ဒိၣ်ထီၣ်လုၢ်ပုၤခိၣ်ပုၤကျိးဒီးပစံးလၢထံၣ်ဒိၣ်ကပျဉ်ကပျဉ်လီၤ. ထံၣ်ဒိၣ်မးကပျဉ်ကပျဉ်ပခိတနီၤဘၣ်.

၄. **ဂဲပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤထီၣ်ရီၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမ့ၢ်ဟံးယၢ်ဖိၣ်ယၢ် ဒီးပကံးပကးအသးဒီးမၤထီၣ်အသးပတၢ်ပတိၤန့ၣ်ပစံးလၢဂဲပျဉ်လီၤ. စဖိၣ်ယၢ်ပုၤတၢ်ဂဲပျဉ်နးကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဂဲပျဉ်ဂဲဆးလီၤ.

၅. **တပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တပျဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညိထီၣ်ခိၣ်ပျဉ်တီၣ်ပစံးလၢမၤသးတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤအထီၣ်ခိၣ်ပျဉ်မၤသးတပျဉ်တပျဉ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပုၤကညိညိးပစံးလၢမၤသးတပျဉ်တပျဉ်စံးလီၤ.

၆. **တၢ်ပျဉ်တၢ်တြး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပုၤပျဉ်ပစံးလၢတၢ်ပျဉ်တၢ်တြးလီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤဟံးသးဒ်တၢ်ပျဉ်တၢ်တြးအသးလီၤ.

၇. **ဟံပျဉ်ဟံတြးအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိမၤအတၢ်ကံၢ်ပဝးဒ်ပုၤပျဉ်အသးဒီးပစံးလၢဟံပျဉ်အသးလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်ဟံပျဉ်အသးဒ်တၢ်ပျဉ်အသးဒီးကတိၤတၢ်ကလိၣ်ကလၢဒ်တကျိၤဘၣ်အသးလီၤ.

၈. **ဖျာပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖျာတကလုၢ်န့ၣ်အပူၤအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ပူၤန့ၣ်အမိၢ်ပုၤထဲစုမုၢ်ခိၣ်ဒီးပကံးလၢဖျာပျဉ်လီၤ. ဒီးပကံးဒီးအဆိလၢဖျာပျဉ်ဖျာထီလီၤ.

၉. **မၤပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကအသးကုၣ်လိၣ်အသး ဒီးမၤဆူမၤဆါဝဲဒ်တၢ်ပျဉ်အသး ဒီးပစံးလၢမၤပျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤပျဉ်မၤစွဲလီၤ. ပုၤကညိမၤပျဉ်လိၣ်အသးန့ၣ်မၤဝဲလၢတၢ်သမူတနီၤနီၤ, မၤဝဲလၢတၢ်အတၢ်သီန့ၣ်မၤဖျံၣ်မၤတနီၤလီၤ.

၁၀. **မၤပျဉ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်မၤသးအလံၤဘိသ့ၤဟံကလိၣ်အသး ဒီးဂဲပျဉ်ဂဲဆးန့ၣ်ပစံးလၢမၤပျဉ်အသးလီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤမၤပျဉ်အသးဒ်တၢ်ပျဉ်အသးစံးဝဲလီၤ.

၁၁. **မ့ၢ်ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အခုၣ်သဝံၣ်ဖိထီၣ်တၢ်သုၣ်ယုၢ်ကလၢဒ်ပစံးလၢမ့ၢ်ပျဉ်လီၤ. ဒီးပကံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ပျဉ်ဖျဉ်ဆါလီၤ. မ့ၢ်ပျဉ်န့ၣ်ဖိထီၣ်တၢ်ဒီးကထီၣ်လၢသပူၤမ့ၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဒီးထီၣ်တၢ်တမံၤလၢမ့ၢ်လၢနီၤခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ပျဉ်လီၤ. မ့ၢ်ပျဉ်န့ၣ်ဖိထီၣ်တၢ်သုၣ်ယုၢ်ကလၢလီၤ. ဟံးယၢ်လၢမ့ၢ်လၢနီၤအဖိခိၣ် ဒီးမ့ၢ်ပျဉ်ဖိထီၣ်ယုၢ်ကလၢလီၤ.

ပျဉ်

၁. **ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိသမူထံၣ်ဒီးဒုးလုၢ်ပုၤကအဆါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်တၢ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤပျဉ်တၢ်လၢထံသမူလၢထံပျဉ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ပျဉ်ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ယုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ထံၣ်ယုၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢယုၢ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ. ထံၣ်ယုၢ်လီၤလၢသပၤခိၣ်န့ၣ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤအခိၣ်သ့ၣ်ပျဉ်လီၤပျဉ်ပျဉ်လီၤ. ဒီးထံၣ်ဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ပျဉ်ပျဉ်စံးလီၤ. ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ပျဉ်** န့ၣ်ပမၤဒီး“က”. ပမၤဒီး“တ” ပမၤဒီး“သ”လီၤ. ကပျဉ်. တပျဉ်. သပျဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ကပျဉ်ကပျဉ်, ကပျဉ်ကွံၣ်** ဒီး **ကပျဉ်ကပျဉ်** ဒီး **ကပျဉ်ကပျဉ်**န့ၣ်ကွံၣ်လၢကပျဉ်တက့ၢ်.

၅. **တပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးသဝံၣ်တၢ်ဆူပဟးလၢလၢဒ်ပတဟီၣ်ဒီးပစံးလၢပတပျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤဖိၣ်အဝဲတၢ်အစု ဒီးတပျဉ်ဝဲလီၤ.

၆. **တပျဉ်တပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဘၣ်လၢစၢ်ဝဲ ဒီးအိၣ်ဒီးအဆူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးလၢသးကလးန့ၣ်မၤသးတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. ဒီးသိဆူၣ်န့ၣ်မၤသးတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. ထံၣ်ပကူအနီၤလီၤဘျးတပျဉ်တပျဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **တပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတြးကဆိတၢ်ကူတၢ်သိးဒ်တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်ကံၢ်ကွံၣ် ဒီးပစံးလၢပတပျဉ်လီၤ. တပျဉ်ကွံၣ်တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်လၢတၢ်ကူတၢ်သိးအလီၤတက့ၢ်.

၈. **ထုးတပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးတၢ်လၢဒ်ပတဟီၣ်ဒီးပစံးလၢထုးတပျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုးတပျဉ်အိၣ်တပျဉ်လီၤ. ပုၤတၢ်ဂၤထုးတပျဉ်အဝဲတၢ်အစု ဒီးအစုဆၢကပျဉ်တၢ်လီၤ.

၉. **ပိၣ်ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်တကလုၢ်ဝဲထီၣ်လၢသ့ၣ်လီၤဒီးပကံးလၢပိၣ်ပျဉ်လီၤ. ပိၣ်ပျဉ်န့ၣ်ဝဲထီၣ်လၢသ့ၣ်ပိၣ်လီၤဒီးအဖိဘိတစံးဝဲဝဲတစံးဝဲလီၤ. ပိၣ်ပျဉ်ပိၣ်ပျဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **သပျဉ်ဒီးတပျဉ်** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထုးတၢ်လၢဒ်ပတဟီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၁. **ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံစိၣ်န့ၣ်ပကံးလၢပျဉ်လီၤ. ပုၤကညိသံဒီးအစိၣ်န့ၣ်ဟံဝဲလၢသံခိၣ်အပူၤန့ၣ် ဒီးတြးဝဲဒီးစံးဝဲလၢပုၤမၤထီၣ်တြးပျဉ်စိၣ်လီၤ. ဟူထီၣ်က့ၤပျဉ်စိၣ်ဒီးတြးပျဉ်စိၣ်န့ၣ်ဒီးမၤထီၣ်ပျဉ်တက့ၢ်. ဒီးပကံးဒီးအဆိလၢပျဉ်စိၣ်စိၣ်လီၤ. ပျဉ်န့ၣ်က့ၤ ဒီးတုၤလၢပျဉ်ကီၢ်လၢညါခိၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲ ဒီးအတံၤအသကိးအါမးလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံစိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျဉ် ဒီးပုၤသံအက

လၢလၢကွၢ်န့ၣ်ပကိးလၢပျူစကိးလီၤ. ပျူန့ၣ်တုၤ ကွၢ်လၢညါ ဦးဆီဘၣ်ထံသပုၤသးန့ၣ်တသ့ၣ်ညါကွၢ် ဘၣ်အလီၢ်လၢအိၣ်ဝဲလၢခိအံၤဘၣ်. သးပုၤနီၣ်ကွံာ်အ သးလီၤ. ဦးထံၣ်ကွၢ်တၢ်ညါခိတခီ ဦးကွၢ်တုၤဝဲလၢ ပျူကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃. **ပျူကသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤတြၢ် ဦးထီစဘူးသ့ၣ် လွံၢ်လုၣ်ဒ်တလါန့ၣ်အသိးဦးစံးဝဲလၢပျူကသ့ၣ်လီၤ. ပျူကသ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤ ကညီဟူထီၣ်ကွၢ်လီၢ်အသးန့ၣ်ထီ စဘူးလီၢ်သ့ၣ်လွံၢ်လုၣ် ဦးမၤသးဒ်တလါအကပၤလွံၢ်ခိ အသိးန့ၣ်ဦးစၢထီၣ်ဝဲအခိၣ်အံၤ ဦးပျူဦးထူးတြးသံၣ် ဆီလီၢ်န့ၣ်ဦးပစံးလၢပျူကသ့ၣ်လီၤ. မၤန့ၢ်ပျူကသ့ၣ်, ပျူကကွၢ်ပတီၤဝဲဆူပျူကီၢ်လီၤ.

၄. **ပျူကသ့ၣ်ပတီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢမနၤန့ၣ်တၢ် သီၣ် ဒ်ထီၣ်ယူၤသီၣ်အသိးဟူးဟူးဟးဟး ဦးပစံးလၢပျူက သ့ၣ်ပတီၤလီၤ. ပအိၣ်လၢမနၤလၢခူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢတၢ် လီၤယုၣ်လီၤတွၢ်အလီၢ်ထီၣ်တပုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်လၢမနၤဦး တၢ်သီၣ်ဝဲလၢအံၤလၢန့ၣ်ဝဲလဲၣ်ဒ်ထီၣ်ယူၤသီၣ်အ သိးတစံးစးသီၣ်ဟူးဟူး သီၣ်ပုၤပုၤ ဦးပစံးလၢပျူက သ့ၣ်ပတီၤလီၤ.

၅. **ပျူကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံအကလၢကွၢ်ဝဲဆူပျူကီၢ် ဦးပ စံးလၢပျူကွၢ်လီၤ. ပျူကွၢ်လၢညါခိန့ၣ်တုၤလၢပျူကီၢ် ဦးအိၣ်ဘၣ်ဝဲဦးအတံၤအသကိးလီၤ.

၆. **ပျူကိးအိၣ်မ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ် ဦးမၤသးဒ်ပနၢ်တအၢ အသိးဦးပနၢ်ပုၤသီၣ်စုစု ဦးပစံးလၢပျူကိးအိၣ်မ့ၢ်လီၤ. ပျူကိးအိၣ်စုစုသီၣ်မးစုစုလီၤ.

၇. **ပျူကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကီၢ်လၢညါခိလၢပျူစိၤစၢၤစိၤအိၣ်ဝဲ အလီၢ် ဦးခူၣ်ထွၢ်ဃးမိၤအိၣ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ် ပကိးလၢပျူ ကီၢ်လီၤ. ပုၤကညီတုၤသံ ဦးကွၢ်အိၣ်ဝဲလၢပျူကီၢ်လီၤ. ဦးမ့ၢ်ကီၢ်လၢညါခိန့ၣ်အိၣ်ဝဲဦးခူ ဦးဝုၢ်လီၤ. ပုၤကညီကီၢ် ဦးပျူကီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၢ်ဘၣ်အသးဘၣ်. မ့ၢ်ပုၤသံဦး အကလၢကွၢ်ဝဲန့ၣ်ဦးကျိဝဲလီၤ.

၈. **ပျူခိၣ်တခါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်အကုကီၢ် ဝဲဒ်စွံၤအသိးဦးအမိၢ်ပုၤဘၣ်တစံးစး ဦးထဲစုမ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပ ကိးလၢပျူခိၣ်တခါလီၤ. ပျူခိၣ်တခါန့ၣ်အဒံးပုၢ် ကီၢ်ဝဲဒ်စွံၤအသိး ဦးဂီၤယုဝဲဒ်ဦးအိၣ်ဦးအခၣ်ဆုၣ်လီၤ. ဦးပကိး ဦးအဆီလၢပျူခိၣ်တခါပျူခိၣ်တမ့ၢ်လီၤ. ပ ကွၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တြိတြိဒ်တၢ်ဦးပစံးလၢပျူခိၣ်တခါ န့ၣ်ဘၣ်မနၤလဲၣ်. ပသးပုၤစံးဝဲဒ်.

၉. **ပျူစိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံစိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပျူစိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒၢန့ၣ်ပျူစိၣ်လၢတလါပုၤ ဦးလဲၤခူၣ်လီၤဘျၢ လီၤဝဲလီၤ. ပျူစိၣ်စုၤစိၣ်န့ၣ်ပပာ်ယံာ်ယံာ်ကနၢ်အုၣ် ထီၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. လဲၤခူၣ်လီၤဘျၢလီၤကွံာ်အီၤတက့ၢ်.

၁၀. **ပျူစၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပျူဦးအဆီ ဦးပစံးလၢပျူ စၢၤလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆီလၢပျူစိၤစၢၤစိၤစကိး လီၤ. ပျူစၢၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံစိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤသံအဝံအကလၢ မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပျူစၢၤလီၤ.

၁၁. **ပျူထး** န့ၣ်မ့ၢ်ထးလၢပုၤသံ ဦးအနၢ်မ့ၢ်တတုၢ်ဒံး ဘၣ်အသးန့ၣ်ပတုၢ်အနၢ်လၢထး ဦးတၢ်လၢထးန့ၣ်ပစံး လၢပျူထးလီၤ. ထးလၢပတုၢ်ကွၢ်ပုၤသံအနၢ်န့ၣ်ပကိး လၢပျူထးလီၤ.

၁၂. **ပျူပုၢ်ထး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်မ့ၢ်တၢ်စွါသ့ဝဲဦး ဒိၣ်ထဲထးချၢ်ဘိခိၣ်နီၤစ့ၤန့ၣ်ဦးဘိဝဲဦးအခိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ် ပကိးလၢပျူပုၢ်ထးလီၤ. ဦးမ့ၢ်တၢ်လၢစွါသ့ဝဲဒ်ထဲက လဲၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

၁၃. **ပျူဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကယံာ်ပုၤအိၣ်ဝဲလၢပျူကီၢ်န့ၣ်ပကိး လၢပျူဖိဝဲလၢလီၤ.

၁၄. **ပျူသံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသံၣ်လၢပဟူထီၣ်ကွၢ်ပုၤသံ န့ၣ် ဦးပမၤန့ၢ်သံၣ်ကန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ပပာ်လၢကုၢ်ဝဲတြိၣ် အပူၤလၢပဒၢပုၤသံအယံာ်န့ၣ် ဦးတၢ်လၢသံၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ ပျူသံၣ်လီၤ.

၁၅. **ထီပျူ** ဦး **ထီပျူထီစၢၤ** န့ၣ်ကွၢ်လၢထီတ ကွၢ်.

၁၆. **ပျူစိၤစၢၤစိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပျူ ဦးအဆီဦးပစံးလၢ ပျူစိၤစၢၤစိၤလီၤ. ပျူစိၤစၢၤစိၤစံးဝဲဒ်.

၁၇. **ထီခိၣ်ပျူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီခိၣ်ဖံးမၤသးတိၣ်တနီၢ် ဦး ပကိးလၢထီခိၣ်ပျူလီၤ. ပုၤကညီထီခိၣ်ပျူဖိးဘၢအ ဖဲဦးအဖဲတဖျါထီၣ်ဘၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆီလၢထီခိၣ် ပျူထီခိၣ်ဖိလီၤ. ဦးပစံးလၢပပျူပဖိစကိးလီၤ.

၁၈. **ဖိပျူ** န့ၣ်လၢပျူန့ၣ်ပုၤကညီအလုၢ်အလုၢ်အိၣ် ဝဲလၢပုၤမ့ၢ်သံန့ၣ်ဒုးဒံးထီၣ်ဝဲလၢထံပိၢ်ဖးအဖိန့ၣ် ဦးတၢ် လၢထံပိၢ်ဖးအဖိန့ၣ်လၢပဒုးဒံးထီၣ်ပုၤသံန့ၣ်ကိးဝဲလၢဖိ ပျူလီၤ. ပုၤသံန့ၣ်လၢပျူတုၤပဒုးဒံးထီၣ်ထံပိၢ်ဖးအဖိ န့ၣ်ဦးဂဲၤဆၢထၢၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. တုၤဘျၢလီၤထံပိၢ်ဖးဖိဦး သံကဒါကွၢ်ဝဲလီၤပသးပုၤစံးဝဲဒ်. ဦးတၢ်လၢထံပိၢ်ဖး ဖိန့ၣ်တဖိးဒ်ဝဲလၢပဒုးဒံးထီၣ်ပုၤသံန့ၣ်ပကိးလၢဖိပျူ ထဲအဝဲန့ၣ်တဖိးမိၤလီၤ. မ့ၢ်ခဲကနံၣ်အံၤပဒုးဒံးထီၣ်ပုၤ သံန့ၣ်လၢဖိပျူသန့ၣ်ကွၢ်တဂဲၤဆၢထၢၣ်ကွၢ်လၢလၢဘၣ်.

၁၉. **လီပျူ** န့ၣ်မ့ၢ်လီတဘျၢအမံၤန့ၣ်ပကိးလၢလီ ပျူလီၤ. ပကိးလၢလီပျူအဝုၢ်ဒ်အံၤ လၢပျူလၢက စၢၤန့ၣ်တၢ်ယုၢ်ထဲလၢအဝဲန့ၣ်တဘျၢစိၤတနံၣ်တဘျီတ နံၣ်တဘျီကိးအနံၣ်ဒံးဦးတၢ်လၢလီတဘျၢန့ၣ်ပကိးလၢ လီပျူလီၤ. မၤသးဒ်သံတနံၣ်တစုတနံၣ်တစု ဦးပကိး လၢလီပျူလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆီလၢလီပျူလီၤစၢၤ လီၤ. လီပျူအပူၤန့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်လီၢ်ဖျိလီၢ်အသးတ

ပျဉ်

ဂၤဘၣ်. မ့ဆိၣ်လိာ်ဖျိလိာ်အသးန့ၣ်ကသံသဒၣ်လိာ်အသးဒီးမိၣ်ဝါချသဒ်းလိာ်ပသးပှ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၀. လိာ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်တလၢလိာ်တၢ်ဆိၣ်အၢလၢပၤဘၣ်ကွီၢ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢလိာ်ပျဉ်လီၤ. ပှ်မ့ၣ်ကဲလၢသးသ့ၣ်ဒီးမ့ၣ်အုၣ်လီၤအသးလၢပၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်တိဘၣ်လိာ်ပျဉ်လီၤ.

၂၁. လိာ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်တလၢပှ်ဒၤလၢမၤဘၣ်ထီၣ်က့ၤလိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢပှ်လိာ်ပျဉ်အဒၤလီၤ.

၁. ပျဉ်ကလံာ် န့ၣ်မ့ၣ်ပဖိကသုထံအါဝဲ ဒီးပစံးလၢပျဉ်ကလံာ်လီၤ. ပှ်တဂၤဖိကသု ဒီးမၤထံပျဉ်ကလံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပျဉ်ကလံာ်စကိးလီၤ. နဖိကသုနမၤထံပျဉ်ကလံာ်န့ၣ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.

၂. ပျဉ်ပျဉ်ဖျိဖျိ န့ၣ်မ့ၣ်ထံအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်အါဝဲဒီးပစံးလၢထံအိၣ်ပျဉ်ပျဉ်ဖျိဖျိလီၤ.

၁. ပျဉ်ကလံာ် န့ၣ်မ့ၣ်ကျဲလိာ်စ့ၤဖးဒိၣ်ဒီးပစံးလၢလိာ်စ့ၤပျဉ်ကလံာ်လီၤ. ကျဲမ့ၣ်တဘိလိာ်စ့ၤပျဉ်ကလံာ်လီၤ.

၂. ပျဉ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်ပတံၢ်တၢ်, ထုးတၢ်, အလိာ်လိာ်ကျိာ်လိာ်စ့ၤဝဲဒီးပစံးလၢပျဉ်ပျဉ်လီၤ. ပှ်တဂၤတံၢ်သ့ၣ်တဘိဒီးအလိာ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ.

၃. ကပျဉ် ဒီးကပျဉ်ကပျဉ် ဒီးကပျဉ်စၢကလံာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကပျဉ်တက့ၢ်.

၄. ကပျဉ်ထီကပျဉ်လီၤ န့ၣ်ကွၢ်လၢကပျဉ်တက့ၢ်.

၅. တပျဉ်တပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်ပှ်ကညီဘၣ်တၢ်အပူၤလိာ်ပန့ၣ်ထီၣ်အိၣ်တဘိတဘိဒီးပစံးလၢတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. ပှ်တဂၤဘၣ်တၢ်အပူၤလိာ်အိၣ်မးတပျဉ်တပျဉ်လီၤ.

၁. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်ပဒိၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖူဖးဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ပှ်တဂၤပျဉ်သ့ၣ်ဖူတဖူတၢ်ဖြးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျဉ်တၢ်စကိးလီၤ.

၂. ပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်ပကူးတၢ်တတိၤတတိၤ ဒီးအညၣ်အဆၢလိာ်ဆၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ပျဉ်န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်မၤသးစိထီၣ်လိာ်ဆၢဝဲစိထီၣ်လိာ်ဆၢဝဲ လၢအဒိၣ်တူၣ်န့ၣ်မ့ၣ်ပျဉ်လီၤ. တၢ်တိၤကွၢ်လၢအဒိၣ်တူၣ်တတိၤတတိၤ ဒီးပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ဒီးပဒိၣ်တူၣ်တၢ်ခဲကူၣ် ဒီးပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ပကူးတၢ်တတိၤတတိၤဒီးပစံးလၢပျဉ်လီၤ. ဒီးပရံးတၢ်တၢ်ခဲကူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်တၢ်လိာ် ပျဉ်ဖျိလီၤ. ပျဉ်အသးတတိၤတတိၤလၢကံၣ်တူၣ်ပျဉ်လီၤ.

၃. ပျဉ်တၢ် န့ၣ်မ့ၣ်ပမၤတၢ်သ့ၣ်ဖူလၢယၢ်မ့ၣ်ဂ့ၤ, လၢကွၢ်မ့ၣ်ဂ့ၤပစံးလၢပျဉ်တၢ်လိာ်. ပျဉ်တၢ်သ့ၣ်တကျိာ်ခဲကူၣ်ဒီးမၤသ့ၣ်မုကျိာ်တက့ၢ်.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျဉ်တၢ်ပှ်တၢ်လိာ်.

၄. ပျဉ်ဝီ န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်တကလုာ်မၤသးအက့ၢ်အဂီၢ်တခူးအသးတစံးစး ဒီးထဲခိၣ်မ့ၣ်ဒိၣ်ဒီးပကိးလၢပျဉ်ဝီလီၤ.

ပျး

ပျဉ်ဝီန့ၣ်အိၣ်လၢစယာ်ခိၣ်စယာ်ကျါ, လၢသ့ၣ်လၢခိၣ်သ့ၣ်လၢခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်အသးလီၤ. ဒီးပသးပှ်စံးဝဲလၢအ့ၣ်ဘၣ်ပှ်ပသံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပျဉ်တၢ်ပျဉ်ဝီလီၤ.

၅. ပျဉ်အသး န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်ကံၣ်တိၤအသးလၢအဒိၣ်တူၣ်တတိၤတတိၤမ့ၣ်ဂ့ၤ, တၢ်လိာ်ဒုလၢအဒိၣ်တူၣ်တတိၤတတိၤမ့ၣ်ဂ့ၤပစံးလၢပျဉ်အသးလီၤ. တခူးပျဉ်န့ၣ်ပျဉ်အသးလၢအဘိလၢအဒိၣ်တူၣ်တတိၤတတိၤ ဒီးပစံးလၢတခူးပျဉ်လီၤ. တခူးပျဉ်န့ၣ်ပျဉ်အသးတတိၤတတိၤလီၤ.

၅. ကူးပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်ပကူးတၢ်အဘၣ်စၢၤဒုး ဒီးပကူးတတိၤတတိၤဒီးအိၣ်ထီၣ်ဒီးပျဉ်ဒီးပစံးလၢပကူးပျဉ်လီၤ. ပှ် ၁ ကညီ မ့ၣ် ကံၣ်ညၣ် ဒီး ပျဉ်ပျဉ်ဝဲတတိၤတတိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကူးပျဉ်ကူးပျဉ်လီၤ. နမ့ၣ်ကံၣ်တၢ်ညၣ်မ့ၣ်ဂ့ၤ,ညၣ်မ့ၣ်ဂ့ၤကူးပျဉ်တက့ၢ်. ကူးပျဉ်ညၣ်ဒီးစံးဒီးအသ့ၣ်တက့ၢ်.

၆. ကံၣ်ပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်ကံၣ်ဒိၣ်တူၣ်လၢအဖးဖိတတိၤတတိၤဒီးပစံးလၢကံၣ်ပျဉ်လီၤ. ဘၢပျဉ်ဒီးတခူးပျဉ်န့ၣ်ကံၣ်ပျဉ်တတိၤတတိၤလၢအကပိာ်လိာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကံၣ်ပျဉ်ကံၣ်ပျဉ်လီၤ.

၇. တပျဉ်တပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်တၢ်ပျဉ်အသးတတိၤတတိၤဒီးပစံးလၢတပျဉ်တပျဉ်လီၤ. တခူးပျဉ်န့ၣ်ပျဉ်အသးတပျဉ်တပျဉ်လီၤ.

၈. တခူးပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်တခူးတကလုာ်န့ၣ်ကံၣ်ပျဉ်တတိၤတတိၤဒီးပကိးလၢတခူးပျဉ်လီၤ. တခူးပျဉ်န့ၣ်ပှ်ကညီအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတခူးပျဉ်တခူးပျဉ်လီၤ.

၉. ဘၢပျဉ် န့ၣ်မ့ၣ်ညၣ်ဖိတကလုာ်န့ၣ်ထဲစုဆၢဒီးကံၣ်ပျဉ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဘၢပျဉ်လီၤ. ဒီးပှ်တခူးနီၤကိးလၢဘိပျဉ်လီၤ. ညၣ်ဘၢပျဉ်န့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၁. ပျး န့ၣ်မ့ၣ်ပပိၤပျံၤတပလံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျံၤပျးလီၤ. ပျံၤန့ၣ်ပမၤဒီးပျးလီၤ. ပျံၤတဘိန့ၣ်ပမၤခံပျးတနီၤပမၤသၢပျးတနီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျံၤပျးပျံၤပျးလီၤ.

၂. ပျး န့ၣ်မ့ၣ်ပှ်ကညီဆဲးအစုဒုၣ်န့ၣ်ဒီးဒၤန့ၣ်တၢ်ဆူအညၣ်ကျါတမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢပျးအသးလီၤ. ပှ်ကညီပျးအသးလၢကသံၣ်ခါဒီးပဝဲတန့ၣ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. ပျးကမၣ် န့ၣ်မ့ၣ်ပှ်ကညီမၤကမၣ်ပှ်တမံၤမံၤဒီးပပာ်လၢတၢ်ကမၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပပျးကမၣ်လီၤ. ပှ်ပိာ်မုာ်တဂၤပျးကမၣ်ပိာ်ခွါလၢစံးဝဲပိာ်ခွါဟံးန့ၣ်လီၤ. ပှ်တဂၤအဝဲတဂၤစံးသိးအိၣ်ဒီးပျး

ပျဉ်

ကမၢ်ပဲလီၤ. ဦးပစံးလၢပျဉ်းလၢတၢ်ကမၢ်စကိးလီၤ.

၄. **ပျဉ်းထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ဒၢန့ၣ်တၢ်ဘျဉ်ဆူထီပူၤ ဦးပစံးလၢပျဉ်းထီပဲလီၤ. ထီရီၤပဒိၣ်ဟ်န့ၣ်ပုၤတၢ်ဒီးဘးဖိလၢထီပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်းထီပဲလီၤ. ပုၤသးပုၤတဂၢအိၣ်စ့ဒီးပဒိၣ်ပျဉ်းထီကွၢ်အီၤလီၤ.

၅. **ပျဉ်းပျးပျးပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီခိၣ်သိၣ်ပဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ပျဉ်းပျးပျးပျးလီၤ. ထံသိၣ်ပျဉ်းပျးပျးပျးန့ၣ်မ့ၢ်မတၢ်ခိၣ်လဲၣ်.

၆. **ပျဉ်းပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံသိၣ်ပဲ ဒီးပစံးလၢသိၣ်ပျဉ်းပျးဒီးပျဉ်းပျးပျးပျးစံးပဲဒၣ်.

၇. **ပျဉ်းပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်န့ၣ်ပဲတပူၤတပူၤဒီးပစံးလၢန့ၣ်ပျဉ်းပျးလီၤ. ပဆဲးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဘီဒီးန့ၣ်ပဲပျဉ်းပျးလီၤ. ထီရီၤပဆဲးတၢ်န့ၣ်ပဲဒီးပစံးလၢန့ၣ်ပျဉ်းပျးလီၤ.

၈. **ပျဉ်းဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံန့ၣ်ပုၤဒၢန့ၣ်ကသံၣ်လၢအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤဒုးလၢတၢ်သမူမ့ၢ်ဂ့ၤ, မုၤဒီးထီၣ်က့ၤပဲန့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်းဖုၣ်လီၤ. ပုၤလၢသ့တဖၣ်န့ၣ်ပျဉ်းဖုၣ်ပုၤသံဒီးပုၤသံဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤပဲတစိၣ်ဖိန့ၣ်သ့ပဲလီၤစံးပဲဒၣ်.

၉. **ပျဉ်းလၢထူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟီၤတၢ်လၢထူန့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်းလၢထူလီၤ. တလၢပျဉ်းလီၤလၢထူန့ၣ်နထံၣ်စကိးခါ. ပုၤပျဉ်းထီၣ်လံာ်ကနူၤလၢထူန့ၣ်တထံၣ်ဘၣ်ခါ.

၁၀. **ပျဉ်းအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီစံးလီၤအသးလၢသၢဂ့ၤဒီးပစံးလၢပျဉ်းအသးလၢထူလၢစ့လီၤ. ပုၤတဂၢပျဉ်းအသးလၢစ့ဒီးစံးထီၣ်ပတြၢၤ လီၤအသးလီၤ. ဖိသၣ်ခွါစံးလၢအသးလၢသၢဂ့ၤဒီးစူပိၣ်မုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်းအသးလၢစ့လၢထူလီၤ. န့ၣ်တၢ်ဘးန့ၣ်မ့ၢ်နပျဉ်းနသးဒီးစ့ခါ.

၁၁. **ပျဉ်းအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒၢန့ၣ်ကသံၣ်လၢအညၣ်ကျါဒီးပစံးလၢပျဉ်းအသးလီၤ. ပုၤတဂၢပျဉ်းအသးလၢကသံၣ်ခၢၣ်ဒီးပဲတန့ၣ်ဘၣ်.

၁၂. **ကပျဉ်းကပျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖိကသူထံအါဒီးပစံးလၢမၤသးကပျဉ်းကပျးလီၤ. နဖိကသူထံအါဒီးမၤသးကပျဉ်းကပျးန့ၣ်စအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.

၁၃. **ကတိၤပျဉ်းကမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်ဒီးပဟ်ပုၤဂၢလၢတၢ်ကမၢ် ဒီးပစံးလၢပကတိၤပျဉ်းကမၢ်တၢ်လီၤ. ပုၤတဂၢကတိၤပျဉ်းကမၢ်ယၢလၢတၢ်ကမၢ်လီၤ. ပုၤတဂၢပုၤဂၢမၤကမၢ်အီၤဒီးကတိၤပျဉ်းကမၢ်ပဲလီၤ. ဒီးပဟ်ကြီၢ်ကြီၢ်တၢ်ကမၢ်လၢပုၤဂၢအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢကတိၤပျဉ်းကမၢ်ပုၤဂၢစကိးလီၤ.

၁. **ပျဉ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံအိၣ်လၢသပၤပူၤအါပဲ ဒီးပစံးလၢထံအိၣ်ပျဉ်ကလၢ်လီၤ. ထီရီၤထံအိၣ်လၢတၢ်ပူၤထီရီၤတပူၤအါပဲန့ၣ်ပစံးလၢထံအိၣ်ပျဉ်ကလၢ်လီၤ. ထံ

ပျၢ်

အိၣ်လၢသပၤပူၤအါပဲပျဉ်ကလၢ်န့ၣ်နတထံၣ်ဘၣ်ခါ.

၂. **ပျဉ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်လီၤထံလိာ်ပူၤလၢလၢ်သိၣ်ပဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ပျဉ်ကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၢကွၢ်လီၤထံလၢလၢ်သိၣ်မးပျဉ်ကလၢ်လီၤ.

၃. **ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံခါနီၤခါအါပဲလၢတၢ်စုၤခါန့ၣ်လၢစံၣ်ခိၣ်ပျဉ်ပူၤန့ၣ်ထံအါထံတၢ်ပဲ ဒီးပစံးလၢထံအိၣ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ. စံၣ်ခိၣ်ပျဉ်ပူၤထံအိၣ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ. စံၣ်ခိၣ်ပျဉ်ပူၤထံအိၣ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပဲလၢတၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်.

၄. **သိၣ်ပျဉ်ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဘၣ်ဒီးသိၣ်ပဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤကညီခိၣ်သိၣ်ပဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သၣ်လီၤလၢထံလိာ်ပူၤသိၣ်ပဲမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးပစံးလၢသိၣ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ. မ့ၢ်မတၢ်လဲၤဒၢၣ်ထံသိၣ်ပျဉ်ပျဉ်တဂၢန့ၣ်လဲၣ်. တၢ်သၣ်လီၤတၢ်လၢထံလိာ်ပူၤသိၣ်ပျဉ်ပျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်ပျဉ်စကိးလီၤ.

၁. **ပျ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပျလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတီၢ်တၢ်လၢနီၣ်ပျလီၤ.

၂. **ပျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟီၤထီၣ်ကွၢ်ပုၤလၢမၤအါမၤသီအသးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျဉ်ကွၢ်လီၤ. ပုၤန့ၣ်ဖိန့ၣ်မၤတဆိးတလီၤဘၣ် ဒီးပျဉ်ကွၢ်အီၤ ဆူထံဂၢကီၢ်ဂၢလီၤ. ပုၤခံၤအဲၣ်မ့ၢ်တဆိးဘၣ်ဒီးပုၤပျဉ်ကွၢ်အီၤဆူပုၤခိၣ်ပုၤကျါထံဂၢကီၢ်ဂၢ ဒီးပုၤတမၤစၢၤလၢဘၣ်နီတဂၢဘၣ်. ဒီးပဲဒၣ်အသးဒီးကဟးဒၣ်ပဲလီၤ.

၃. **တိၤပျ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်တိၤလၢအထီတခါန့ၣ်ပစံးလၢတိၤပျလီၤ. ဒီးပစံးလၢတိၤကွၢ်စကိးလီၤ. ဒီးပုၤကညီစံးလၢတိၤပျတစုတိၤကွၢ်စကိးလီၤ. နထီၣ်ယၣ်တဘျဉ်တိၤပျတိၤပျစံးပဲဒၣ်. တၢ်လၢတိၤပျန့ၣ်မ့ၢ်တိၤကွၢ်ဖုၣ်ပဲဒီးပစံးလၢတိၤပျလီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်ကံၣ်တိၤပျအိၣ်တနီၤလီၤ.

၄. **တိၤပျ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလူၤအခိၣ်တကျါပဟ်ထီပဲတကျါဒီးပစံးလၢမၤသးတိၤပျလီၤ. ပုၤတဂၢလူၤအခိၣ်တတိၤပျတတိၤပျစံးပဲဒၣ်.

၁. **ပျၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟီၤဆူၣ်တၢ်ချသးဒီး ဒီးပစံးလၢပျၢ်လီၤ. ပုၤတဂၢပျၢ်အဲတဂၢအခိၣ်ဒီးတပျၢ်ပဲလီၤ. တၢ်ဘျဉ်တဂၢဟဲပျၢ်တၢ်သၣ်လၢသပီပူၤဒီးယုၢ်ပဲလီၤ.

၂. **ပျၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်လုၢ်လၢပဆးပုၤန့ၣ်ပသ့ၣ်ဖးဒုအသးကံၢ်ပူၤဒ်စယုၤအသိး ဒီးပသ့ၣ်စူအခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပျၢ်လီၤ.

၃. **ပျၢ်ရီၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပျၢ်ရီၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလုာ်ထီၣ်တၢ်တကလုာ်လီၤ.

၄. **ပျၢ်** န့ၣ်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“သ” လီၤ. ကပျၢ်, သပျၢ်စံးပဲဒၣ်.

4.7

ယာ်. သုဂ်လုဂ်ဝ်ဒီးလဲၤစီကညးလီၤ.

၁၂. ကံၤပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ဘုခိၣ် ဒီးဟံထီၣ်ဆွဲၣ် ဧၤသဒိၣ်ဧၤလၢယဲၣ်ဖီခိၣ်ကွါဖီခိၣ် ဒီးဟံဝဲလၢလၢၢ်ဆိ အဖီခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကံၤပျူ ဘုခိၣ်လီၤ. ပုၤကညီမၤန့ၣ် ဧၤဖုံၣ်ဧၤတကလုာ်လၢစံးဝဲလၢ သါအိၣ်ဘုခိၣ်န့ၣ်ဟံ ထီၣ်သဒိၣ်လၢလၢၢ်ဆိအိၣ်န့ၣ်ဒီးစံးဝဲလၢကံၤပျူဘုခိၣ် လီၤ.

၁၃. ကွဲၤပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသီၣ်တံၤမံၤလၢပကအူအဂီၢ် ဒီးပမၤထီၣ်လၢကွဲၤအလီၤန့ၣ် ဒီးပအူကွဲၤသီၣ်ဝဲဒီးပစံး လၢကွဲၤပျူလီၤ. ကွဲၤန့ၣ်အပျူမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးပအူတ သီၣ်ဘၣ်လီၤ. ကွဲၤပျူမ့ၢ်အိၣ်ဒီးပအူသီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢကွဲၤပျူကွဲၤဖီလီၤ.

၁၄. ခိၣ်ပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်အိၣ်ပူၤအိၣ်ဒီးအကံၢ်သိဝါဝဲဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ပျူလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အခိၣ်တ မံၤလၢလံၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ပျူလီၤ.

၁၅. တပျူဒု န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလၢအနၢ်ကုၣ်ဝဲ ဒီးပက တၢ်တၢ်တကန့ၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟံၣ်နၢ်တပျူဒုလီၤ. ပုၤ ကညီဖီတဂၤပကတၢ်တၢ်ဒီးဟံအနၢ်တပျူဒုလီၤ. ဘၣ် မနုၤပကတၢ်တၢ်ဒီးသုဟံသုနၢ်တပျူဒုလဲၣ်.

၁၆. တိၤပျူ န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢတိၤပျူလီၤ. ဒီးမ့ၢ် တၢ်ကံၣ်ဝဲလၢအထီတခီတဘိတဘိ ဒီးပစံးလၢတိၤပျူ လီၤ. တိၤပျူန့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁၇. ထူးပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပထါခိၣ်ထံန့ၣ်ပစံးလၢထူးပျူထံ လီၤ. ဒီးပစံးလၢထူးပျူထံစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢထူးပျူကဟးလီၤ. ပုၤတဂၤပုၣ်လီၤအထူးပျူထံဝဲ န့ၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်.

၁၈. တုထုၣ်ပျူ န့ၣ်မ့ၢ်လံၤပျူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိၣ်မ့ၢ် အတၢ်သကျိၣ်ကတၢ်ထီစိးကဒုၣ်ထီၣ်အသးတစံးဖီန့ၣ် လီၤ. လံၤပျူထုၣ်ပျူစံးဝဲဒၣ်.

၁၉. ဒီးကၣ်သံးပျူ န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်န့ၣ်အလုၣ်ဒ် ဒီးကၣ်အသးတစံးဝဲ ဒီးအသုၣ်အိၣ်သၢယိၣ်န့ၣ်ပအိၣ် ဘၣ်ပပျူသံးထီၣ်အသးဒီးပကိးလၢဒီးကၣ်သံးပျူလီၤ. ဒီးကၣ်သံးပျူန့ၣ်တုၤပအိၣ်အသုၣ်ဒီးပမူၤတုၤပပျူသံး ထီၣ်အသးလီၤ. ဒီးပကိးလၢဒီးကၣ်သံးပျူဒီးကၣ်သံး ပျူပကိးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၂၀. ဘုပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတြုတၢ်သုၣ်လၢပစုမုၢ်ခိၣ် ဒီးပစံးလၢဘုပျူလီၤ. ပုၤတဂၤဘုပျူတၢ်သုၣ်လၢအခိၣ် မိၣ်လီၤလီၤ. ဘုပျူတၢ်သုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပဒီးတၢ်သုၣ်လၢအ ခိၣ်မိၣ်လီၤပျူဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုပျူ ဘုပျူ လီၤ.

၂၁. ဘုပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတြုဘုခုသုၣ်လၢအဒိလီၤန့ၣ် ပစံးလၢဘုပျူလီၤ. ဘုခုသုၣ်အချီအိၣ်လၢအသုၣ်အဒိ

လီၤန့ၣ်ပဘုပျူလၢပစုမုၢ်ခိၣ်ဒီးလီၤပျူဝဲလီၤ.

၂၂. ဘိးစၢ်အပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကတၢ်တၢ်သုဝဲ ဒီးပစံးလၢ ဘိးစၢ်အပျူလီၤ. ပုၤတဂၤကတၢ်တၢ် ဒီးဘိးစၢ်မးအပျူ လီၤ. နစံးလီၤနသးလၢပုၤသုနကတၢ်တၢ်နဘိးစၢ်နပျူ တဘၢးန့ၣ်ဧါ.

၂၃. မ့ၢ်ပျူ န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ၢ်ကံၤ ထီၣ်ဝဲလၢအလုၢ်အိၣ်လၢအပျူအိၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိးဒီးအ ဆိလၢမ့ၢ်လုၢ်မ့ၢ်ပျူလီၤ. ပုၤတဂၤတဲးတၢ်ဒီးမ့ၢ်လုၢ် မ့ၢ်ပျူကံၤထီၣ်ထီကၢ.

၂၄. မဲၣ်သုပျူကံၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပုၤကညီတုၤဆါနး ကံၣ်ဆိးဒီးကီၤပအုးဝဲတုၤအမဲၣ်တဖျးလၢဘၣ်အသး ဒီးအပျူအိၣ်ဂၢ်ဝဲ ဒီးအမဲၣ်ဂီၤဘူးဒီးကသံးဒီးပစံးလၢ မဲၣ်သုပျူကံၤလီၤ. ပုၤတဂၤဒးဘီအုၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဆါဒီး ကီၤပအုးဝဲတုၤအမဲၣ်သုပျူကံၤလီၤ.

၂၅. ယာ်ပျူယာ်ပျူ န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢယာ် ပျူယာ်ပျူလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သးထီၣ်ယာ်ယုၤပျူဝဲန့ၣ် လီၤ.

၂၆. လံၤပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပိၣ်မ့ၢ်အတၢ်သကျိၣ်က တၢ်ထီန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစိးကဒုၣ်တစံး ဒီးပစံးလၢလံၤပျူ လီၤ. ဒီးပစံးလၢပုၤလံၤပျူစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ လံၤပျူထုၣ်ပျူလီၤ.

၂၇. လီၤပျူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သုၣ်မံၤလီၤတြုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤ ပျူတစုစုလီၤ. တၢ်သုၣ်တုၤမံၤကဘုၣ်ဝဲဒီးအခိၣ်မိၣ် ထုၣ်ဖျးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤပျူလီၤ. တၢ်သုၣ်တဖျၢ်မံၤက ဘုၣ်ဒီးအခိၣ်မိၣ်လီၤပျူဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤ ပျူလီၤကံၣ်ကူး. လီၤတြုလီၤပျူလီၤ. ဒီးတဖျၢ်မံၤကဘုၣ် ဒီးလီၤပလုၤလီၤကံၣ်ကူးဝဲလီၤ.

၂၈. အပျူအဖီ န့ၣ်ထီရီၤတၢ်ပျူတမံၤလၢလံၤန့ၣ်ပစံး လၢအပျူအဖီခဲလၢလီၤ. တၢ်ဖီတၢ်လံၤအကလုာ်က လုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအပျူအဖီခဲလၢလီၤ.

၁. ပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပပဒုၣ်ပုၤဂၤအကျဲ ဒီးပစံးလၢပျူလီၤ. ပုၤမ့ၢ် အိၣ်နိးကျဲ ဒီးပုၤဂၤလဲၤတသုဘၣ်. တုၤပပျူဒီးလဲၤဝဲသု လီၤ. အိၣ်နိးကျဲတဂ့ၤ. ပျူယာ်တဘိတက့ၢ်.

၂. ပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပဒုးမၤဒုးအိၣ်ဒုးအိၣ် ဒီးဖဲဒုၣ်ဘၣ် သးပဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးန့ၣ်ပစံးလၢပျူလီၤ. စဖီတဂၤအံၤစက ပျူသီၣ်လၢလံၤသၢန့ၣ်လီၤ. စကပျူလဲၤဒုၣ်ကယၢ်နၢ်ဆူ ဝုၢ်ပုၤတဘျီလီၤ. ဆိမိၢ်ပုၤပျူအိၣ်ဖိၣ်အဖီလၢအဒီးဆူလၢ် လီၤ. စတပျူလဲၤဘၣ်နၢ်ဆူဝုၢ်ပုၤဘၣ်.

၃. ပျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပကျိၣ်ကျဲထံဒီးအံၤသုၣ်သဒိၣ်အုၣ်မိၢ်ဂံၢ် ဖါယဲဒီးပစံးလၢပျူတၢ်ရံၣ်လီၤ. ပျူတၢ်ရံၣ်ဒီးထံတက့ၢ်. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢပျူပျူလီၤ. ပျူတၢ်ရံၣ်ပျူတၢ်ရံၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. ပျူတး န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးတုၢ်တၢ်ဒီးပစံးလၢပျူတးလီၤ. ပျူ

၁၂

ဘၣ်ဒီးတိၣ်ယုၣ်တိၣ်ဟးတကျလီၤ. ဒီးစီၤပျၢ်ဘီဟး
န့ၣ်ပမုၣ်ကနီၤလၢအဂ့ၤကတၢၢ်တဂၤလီၤ. ဒီးတၢ်ဟဲဇူ
ဟဲစီၤယဲမ့ၢ်ယဲခဲၣ်ရံၣ်မးအသးသ့သ့ တနံၤ သီ သီ တနၤ
လီၤ. ဒီးခိၣ်လိာ်ကီၤလိာ်ခိၣ်လီၤမးပွဲၤအကျိူပူၤလီၤ. ပိာ်
တိၤလူၣ်ယီၤလၢဝၣ်သိဝၣ်ဘီ ဒီးခိၣ်ဝဲကံၤယီၤလၢဘးခိၣ်
ဒီးမိဝဲခံၣ်လၢကံၤလီၤ. ဒီးစီၤပျၢ်ဘီအကညီၤစီၤဘျီးကိာ်
ဖိဒီးစီၤဘျီးကိာ်ဖိခံၣ်န့ၣ်န့ၣ်သမၣ်အိၣ်သံကွၢ်အိၣ်ခံၣ်
လၢကံၤလီၤ. ကံၤယီၤလၢဝၣ်ဘးခိၣ်မိဝဲခံၣ်လၢကံၤဒီးအသ့
ခုအသးခုဝဲဒၣ်ဒီးအဝဲသးခုအမၤ. အမၤသးခုအဝဲလီၤ.
ဟးဝဲန့ၣ်ပာ်လၢပိာ်တၢ်တၢ်ဒီးပိာ်ဖိအိၣ်န့ၣ်အမၤအထံလီၤ.
ပိာ်လၣ်မ့ၢ်လၣ်ထံဒီးမၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ထံဘီၣ်ခိၣ်လီၤ. တ
ဘၣ်ဘၣ်ဒၣ်ခိၣ်ညၣ်ခိၣ်တၢ်ဘီၣ်တၢ်ဘဲ ဒီးအိၣ်ဝဲတမိအ
သးအူခံမိအသးအူလီၤ. လဲၤလဲၤတုၤကဒီးတၢ်တၢ် ဒီးအ
တၢ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်လၢဘီၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲယံၣ်ယံၣ်
ဒီးအသ့အူအသးအူထီၣ်တကျလီၤ. လဲၤလဲၤဝဲယံၣ်ယံၣ်
ဒီးပာ်လၢပစီၤအၢၣ်ဒီးအတၢ်ဖိအိၣ်န့ၣ်အမၤအထံလီၤ.
လၣ်မ့ၢ် ဒီးမၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢကသ့ဝံၣ်ဟီၣ်ဘီၣ်ဆၢ.
ဒီးညၣ်ကိာ်ဘၢညၣ်ဝဲဘၢလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲတမိအသး
ခုၣ်လီၤခံမိအသးခုၣ်လီၤ ဒီးအသ့ကျၢၤအသးကျၢၤ
ထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ. ဒီးအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်က့ၤအဆၣ် ဒီးအိၣ်ဝဲ
ဝဲန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. စီၤပျၢ်ဘီဟးဒီးတၢ်စူၤဖးဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ် အ
ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ကလးလၢအတိၢ်ယုၣ်တိၢ်ဟးလၢအခိၣ်
ထံးန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်. ထိးဆံၣ်စံၣ်လီၤ. ထိးဆံၣ်စံၣ်လီၤလၢ
ဟံၣ်ဒီးတၢ်ကအဲတၢ်ကတိၤဝဲလီၤ. မိးန့ၣ်ဒီးအကညီၤခံ
ဂၤသံသဒၣ်အိၣ်လီၤ. မ့ၢ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ကအဲတၢ်က
တိၤဘၣ်ဒီးတၢ်မၤအသးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤတၢ်ကဆိထီၣ်
က့ၤဒီးစီၤဘျီးကိာ်ဖိဒီးစီၤဘျီးကိာ်ဖိသံဝဲအဂ့ၢ်အပီၤန့ၣ်
အမိၢ်အပၢ်န့ၣ်ဟူဘၣ်က့ၤဝဲလီၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၢဒီးစီၤ
ပျၢ်ဘီန့ၣ်လီၤဖၣ်ဝဲဒီးပမုၣ်ကမဲန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်လိာ်အသး
ဒီးပမုၣ်ကနီၤအဂ့ၤလၢအဟးဝဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. မၤသးဒိၣ်
န့ၣ်ဒီးပသ့က့ၤသးပုၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်တၢ်လၢ
တၢ်ကအဲတၢ်ကတိၤအံၤပုၤမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဒီးဟဲန့ၣ်ဝဲလၢအ
ဒုကၢ်အလၣ်ညံး. အသံအဟၢမၤလီၤ. ပမ့ၢ်တိၢ်လၢပက
ယုၢ်ကဟးပကလဲၤကက့ၤန့ၣ်တုၤတၢ်ကအဲမ့ၢ်အိၣ် ဒီးပ
ဘၣ်ဒၣ်လီၤ. တၢ်လၢစီၤပျၢ်ဘီန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ကအဲန့ၣ်
တုၤအနံၤအသီပုၤဒီးအကညီၤခံၣ်ဂၤန့ၣ်တသံဘၣ်. ပသး
ပုၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၇. **အပျိုအဘိဉ်** နှ်ဉ်မ့ၣ်ပုၤလၢန့ၣ်က့ၤလၢကစၢ်ယုၣ်
ရှးအလုၢ်အလၢ်ဒီးကဲထီၣ်ဝဲလၢအပျိုအဘိဉ်လီၤ.ပုၤလၢ

6. ပျံသလီ နှင့် မှုပ်စာပွားကလဲသံကီ၊ နှိုဝမါဒီးဝစံး လာပျံသလီလီ၊ ပျံသလီလာပိာ်မုာ်တကန့ာ်ဘာ်က နှိုစကီးဒါ၊

၈. ပျို နှင့်မိုးပဒိ်အခုအပွားနှို်ပစံးလာပဒိ်အပျို လီးပဒိ်ပျိုနှို်ထဲပွားအပွားသီလီး၊ ဒီးပစံးလာပဒိ်ပျို ဘိ်ပစံးဒီးအဆိ်နှို်လီး.

၁၀. **ပျော်ခိဉ်** နှဉ်မ့ၣ်ပျော်စီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ဟံၣ်အဖီခိဉ်
လၢဘျီၣ်တခါနှဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢပျော်ခိဉ်ပျော်စီၣ်လီၤ.

၁၂. **ပျော်ပျော်** နှင့်မိုးတော်ဖျါချွဲဝဲ ဒီးပစံးလာဖျါပျော်ပျော်လီၤ.
ဒီးပစံးလာဖျါမျှော်မျှော်စကီးလီၤ. ဂုၢ်လှံထီၣ်အပျှာပျော်ပျော်
စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိုးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ.

၁၄. ကဘီပျို နှင့်မိုးကဘီလားဆုံးဝဲတဖန်နှင်ပစံး
 ၁၅ ကဘီ ပျိုလီၤ. တလၢအချံဖးဒိန်နှင်ပစံး
 ၁၆ လၢကဘီပျိုလီၤ. တလၢတဖန်နှင်မၤကဘီပျိုဒီး
 ၁၇ လဲၤကလၢကဘီပျိုအပူလီၤ.

၂၆၂ / 262

ပျာ

- ကဲလၢအပျံအဘိဉ်န့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်က့ၤမူခိၣ်တၢ်အမုၢ်လီၤ.
၁၈. **အပျံအဘိဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢခးစၢသရၣ် ဇီးကဲလၢသရၣ်အကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကဲစၢသိတ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသရၣ်အပျံအဘိဉ်စၢသိအပျံအဘိဉ်လီၤ. သရၣ်လဲၤတၢ်ဇီးအပျံအဘိဉ်အါဂၤလီၤ.
၁. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ထဲစုဆၣ် ဇီးလီၤကဲလၢခွံၣ်တစဲးစဲးဇီးပကိးလၢပျံလီၤ. ပျံန့ၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်လၢခိၣ်သ့ၣ်လၢကျဲန့ၣ်ဒ်ခွံၣ်အသိးလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢပျံခိၣ်ပျံခိၣ်လီၤ.
၂. **ပျံဂီၤမံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံတကလုာ်ဖိနဲဇီးအမဲၢ်ဂီၤဝဲတစဲးစဲးဇီးပကိးလၢပျံဂီၤမံလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢပျံဂီၤမံပျံဂီၤမံလီၤ.
၃. **ပျံနီၤ** ဇီးပျံ န့ၣ်တကလုာ်ဃီလီၤ. ဘၣ်တစုစုပစံးလၢပျံ,ဇီးဘၣ်တစုစုပစံးလၢပျံနီၤလီၤ. ဇီးအစုအခိၣ်ဒ်ခွံၣ်အသိးတစဲးစဲးလီၤ.
၄. **ပျံပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်စၢအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်တၢ်ဒိဘိလၢဝးစၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစၢပျံပျံလီၤ. ဝဲဘိဘိတုၤထီၣ်ဇီးဝးဝဲစၢပျံပျံလီၤ. သ့ၣ်ဖးထီၣ်န့ၣ်ကလံၤမ့ၢ်အူဇီးဝးဝဲစၢပျံပျံလီၤ.
၅. **ပျံခိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံဝဲလၢအဆိးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျံဝဲလီၤ. ပျံဝဲန့ၣ်တဒိဘိဘိပျံဝဲလီၤ. ထဲခွံၣ်တဘိဇီးဇီးပကိးလၢပျံဝဲလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပျံဝဲအိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပျံဝဲလီၤ.
၆. **ပျံခိပျံခိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပျံခိဇီးအဆိလီၤ. ပျံခိပျံခိစံးဝဲဒၣ်.
၇. **ကပျံ** ဇီးကပျံကပျံ,ဇီးကပျံထဲး,ဇီးကပျံတဲာ်ဇီးဒဲကပျံန့ၣ်ကွၢ်လၢကပျံတက့ၢ်.
၈. **တပျံယံ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးထီၣ်ရီၤတထံးဇီးပစံးလၢတပျံယံလီၤ.သ့ၣ်တထံးမဲထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပျံပူၤတပျံယံလီၤ.
၉. **ထီၣ်ပျံစုၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢထီၣ်ပဲာ်စုၣ်လီၤ. ဇီးမ့ၢ်ထီၣ်ဖိတကလုာ်လီၤ. ကွၢ်လၢပဲာ်တက့ၢ်.
၁. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်လၢပိာ်မုၢ်မၤကမၢ် ဇီးလိးအိၣ်ပိာ်ခွါလၢစုန့ၣ်ပစံးလၢပိာ်မုၢ်ပျံလီၤ. ပိာ်ခွါတဂၤလဲၤမၤကမၢ်ပိာ်မုၢ် ဇီးဘၣ်လိးပိာ်မုၢ်ပျံစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢအပျံးစကိးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢအပျံးအပျံးလီၤ.ပိာ်မုၢ်ပျံးပျံးစံးဝဲဒၣ်.
၁. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုယံလၢကျဲဇီးပဘိးဆၢထၢၣ်က့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပျံလီၤ.ပျံထီၣ်က့ၤဘုယံန့ၣ်တက့ၢ်.ထီၣ်ရီၤပဘိးဆၢထၢၣ်က့ၤတၢ်ထံးလၢအပြီတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျံလီၤ. ဇီးပစံးလၢပျံထီၣ်စကိးလီၤ.
၂. **ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလုာ်လၢပနဲတၢ်ဃီန့ၣ်ပကိးလၢဃီပျံ

ပျီ

- လီၤ. ပုၤကညီမ့ၢ်ဃီလီၤဃီဇီးနဲတၢ်ဃီဇီးဃီပျံလီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ပျံစကိးလီၤ.
၃. **ပျံကွံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘိးထီၣ်ကွံာ်တၢ်ထံးယံဝဲလၢနိးကျဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျံကွံာ်လီၤ. နီၣ်ထံးကၢ်ဘၢကျဲန့ၣ်ပျံကွံာ်တက့ၢ်.တပိာ်ကဟံကၢ်ဘၢကျဲန့ၣ်ပျံကွံာ်တက့ၢ်.
၄. **ပျံခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မဲၤသလိာ်အတၢ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပျံခိၣ်လီၤ. နမဲာ်မ့ၢ်ခံးသူဇီးပျံခိၣ်န့ၣ်တၢ် ဇီးပိာ်လီၤတက့ၢ်. နခိၣ်မ့ၢ်ခါဇီးအုၣ်ပြီလီၤလၢပျံခိၣ်တက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢပျံခိၣ်ပျံန့ၣ်လီၤ.
၅. **ပျံထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်သူလီၤပယုၤ ဇီးပဖူးလဲးကဆုၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤဇီးပစံးလၢပျံထီၣ်လီၤ. ခိၣ်သူလီၤပယုၤန့ၣ်ပျံထီၣ်ကဆုၣ်ဒၣ်တက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢပျံထီၣ်ပျံထီၣ်လီၤ.
၆. **ပျံပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်စၢအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်တၢ်လၢအယီၤဒုထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစၢပျံပျီလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အယီၤဒုထီၣ်ပျံပျီ. ပုၤကညီတနီၤနီၤအယီၤဒုထီၣ်ပျံပျီလီၤ.
၇. **ပျံလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလီၤကသံၣ်ထံးလၢပစုမုၢ်နီၤစုၤန့ၣ်လီၤစီဝဲဆူပုၤကညီကိာ်ပုၤ ဇီးပစံးလၢပျံလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲနဲးဝဲ ဇီးအီၤကသံၣ်တကဲဘၣ်န့ၣ်ပျံလီၤန့ၣ်အီၤလၢကသံၣ်တက့ၢ်. ဇီးပစံး ဇီးအဆိလၢပျံလီၤပျံလီၤလီၤ.
၈. **ပျံလီၤမုၢ်ထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤခါ ဇီးအိၣ်မုၢ်တကဲဘၣ်န့ၣ်ပစံးလီၤန့ၣ်မုၢ်ခွံၣ်သိအထံးလၢပစုမုၢ်နီၤစုၤ ဆူအကိာ်ပုၤဇီးပစံးလၢပျံလီၤမုၢ်ထံလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဇီးအိၣ်မုၢ်တကဲဘၣ်တုၤပဘၣ်ပျံလီၤန့ၣ်အမုၢ်ထံလီၤ.
၉. **ကပျံ** ဇီးကပျံကပျံ. ကွၢ်လၢကပျံတက့ၢ်.
၁၀. **ခိၣ်ပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပခိၣ်အိၣ်ပုၤအိၣ်ဇီးအကၢ်သိကၢ်ဘဲးန့ၣ်ဝါဝဲကျိၣ်ကလံာ်လီၤ.
၁၁. **တၢ်ပျံ**န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယုာ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်တၢ်ဝဲတၢ်နီၤလၢအအၢကတၢ်လၢအမၤခါပုၤဘျီတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
၁၂. **ပျံပျံ** န့ၣ်မ့ၢ်သလံးအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပုၤကညီပာ်ကလိာ်အသးအုၣ်လဲးဘိသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤသလံးပျံပျံစံးဝဲဒၣ်.
၁. **ပျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိတလီၤတလဲာ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဖါတဖၣ် ဇီးပစံးလၢပျီလီၤ. ဆိတဘၣ်ပျီထီၣ်လဲး. အိၣ်အိၣ်ကသ့တုာ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢဆိဖါပျီစကိးလီၤ.
၂. **ပျီဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဂုာ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပတပျံပာ်န့ၣ်ဆူၣ်ပုၤဂၤအတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဂုာ်ဆူၣ်ပျီဆူၣ်လီၤ.
၃. **ပျီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဖိသ့ၣ်ခွါထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပျီထီၣ်တစုစုလီၤ.ဇီးဆိဖါတလီၤတလဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢပျီထီၣ်စကိးလီၤ. ဇီးဂီၤဖဲးတလီၤတလဲာ်လၢအဖါတဖၣ်န့ၣ်ပစံး

ပျို

လာပျိုထိုင်စကီးလီ၊ ပုတကပျိုထိုင်လံ၊ ကိးမးဒီးအမါ အိပ်လီ၊ ဒီးပမာဒီးအဆိလာပျိုထိုင်ပျိုထိုင်လီ၊

၄. **မါပျို** နှပ်မှ်ဆိမါတလီတလဲလီ၊ ကွာ်လာပျိုတ ကွာ်၊

၅. **အိပ်ဂုင်ဆူပျို** နှပ်မှ်ပုလလူးအိပ်ဖူးအိပ်တံဒီး ပံးနှံဆူပံးနှံကနီတံနှပ် ပံးလာအိပ်ဂုင်ဆူပျို တံလီ၊ ပုခိပ်တရံးခံဆဲးကွီတဖပ်နှပ်အိပ်ဂုင်ဆူ ပျိုတံးနးက၊

၁. **ပျို** နှပ်မှ်ပချာယံအယံဒီဘိညါနှပ်ပံးလာပျိုလီ၊ ဒီးပံးလာပျိုယံစကီးလီ၊ စကွဲးလံာ်ဒီးစပျိုဆါနးက၊ ဒီးပံးဒီးအဆိလာပျိုဆဲလီ၊ ပျိုဆါဆဲဆါက၊

၂. **ပျို** နှပ်မှ်သကွဲးထံးမှ်ဂု၊ပိတ်ထံးမှ်ဂု၊ထံပိတ်မှ် ဂု၊ကတံမှ်ဂု၊ ချမှ်မှ်ဂု၊ ဟိပ်ကအးအမှ်မှ်ဂုမှ် လာမဲထိုင်သိနှပ်ကလု၊ဒဲ ဒီး ဘိပ်ပဲနှပ်ပံးလာပျိုလီ၊ သကွဲးတထံးပျိုဂုသမိး၊ ပုကညီသုင်ထံပိတ်ပျိုထိုင် လံထံပိတ်ပျိုထိုင်နှပ်ဘိပ်ကပုဆူလီ၊

၃. **ပျိုကတိာ်** နှပ်မှ်ပုကညီအနီဒုဒိပ်ပဲနှပ်ပံးလာ အနီဒုပျိုကတိာ်လီ၊ ပုတကပုအနီဒုမာသးပျိုကတိာ်ပံး ဝဲဒု၊

၄. **ပျိုကမိာ်** နှပ်မှ်ပုကညီအပျိုဆါနှပ်စိထိုင်ဝဲတ လိပ်တလိပ်ဒီးပံးလာပျိုကမိာ်လီ၊ ပုတကပုယဲဒီးအ ပျိုကမိာ်ဝဲလီ၊

၅. **ပျိုယံ** နှပ်မှ်ပချာယံအယံနှပ်ပံးလာပျိုယံလီ၊ ဒီး ပံးဒီးအဆိလာပျိုယံဆဲယံလီ၊ ပုကညီနှပ်မှ်အတ ဟိပ်အိပ်ဝဲလာအပျိုယံအိပ်တဘိနှပ်လီ၊ ဒီးပံးလာ ပျိုတံးပျိုယံစကီးလီ၊

၆. **ပျိုယံ** နှပ်မှ်ကဘိမိာ်ပုနှပ်ပံးလာကဘိပျိုယံ လီ၊ ကဘိပျိုယံမှ်သုဒိကျိလီ၊

၇. **ပျိုဆါ** နှပ်မှ်ပပျိုယံအဘာ်စါနှပ်ပံးလာပျိုဆါ လီ၊ ပုတကပုတံးတံးနးကဲဆိဒီးအပျိုဆါဖျူဝဲဒီးပံး ဝဲ ဆါနးကလီ၊ စပျိုဆါဖျူဆါဒီးစယုဝဲသးတန့်ဘု၊ ဒီးပံးလာပျိုဆါဆဲဆါပံးဒီးအဆိဒ်နှပ်လီ၊

၈. **ပျိုတံာ်** နှပ်မှ်ပျိုဝိအဆိလီ၊ဒီးမှ်တံာ်တက လုာ်မာ သးဒ်တရူးအသိး ဒီးထဲခိပ်မှ်ဒိန်နှပ်ပံးဒီးအဆိလာပျို တံာ်ပျိုဝိလီ၊

၉. **ပျိုထိပ်** နှပ်မှ်တံာ်ထံးမဲထိုင်လာစာ်ဒီးဝဲနှပ်ပံးလာ ပျိုထိပ်လီ၊ပိတ်ဒုပျိုထိပ်သိနှပ်ပချိကျိးအိပ်ဝဲလီ၊ သကွဲးပျိုထိပ်ဂုက၊

၁၀. **ပျိုနှပ်ကံာ်** နှပ်မှ်ပပျိုအိပူအိပ်ဒီးအကံာ် သိ ဝါ ဝဲ ဒီးပံးလာပျိုနှပ်ကံာ်လီ၊ ပျိုနှပ်ကံာ်နှပ်ဝါဒ်ပခိပ်နှပ်အ သိးဒီးပံးလာပျိုနှပ်ကံာ်လီ၊ ဒီးပံးဒီးအဆိလာပျိုနှပ်

ပျို

ကံာ်ပျိုနှပ်တြာလီ၊

၁၁. **ပျိုဝိ** နှပ်မှ်တံာ်လာမာသးဒ်တရူးအသိးတစဲးဝဲး နှပ်ထဲခိပ်မှ်ဒိန်ဒီးပကိးလာပျိုဝိလီ၊ ပျိုဝိနှပ်အိပ်လာ စယုခိပ်စယုကျါလာသုင်လုင်ခိပ်သုင်လုင်လံာ်လီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပျိုတံာ်ပျိုဝိလီ၊ ဒီးပုတနီနီကိး လာပျူဝိလီ၊

၁၂. **ပျိုသကွဲး** နှပ်မှ်ပုကညီပုဒီးအပျိုကွာ် လီဝဲနှပ်ပံးလာအပျိုသကွဲးလီ၊ ပုတကပု ဒီးအပျို သကွဲးထြူးလီ၊

၁၃. **ပျိုသွါ** နှပ်မှ်ပုကညီထုချိပ်မာဝဲအသရူးနှပ်ဝံာ် တာ်ဆါသါဘုတ်တစုလွံဘုတ်တစု ဒီးချိပ်တံးအိပ်ဆါ ထာ်ဝဲနှပ်ပံးလာပျိုသွါချိပ်လီ၊ ချိပ်ပျိုသွါမှ်တအိပ် ဘုဒီးပဝံာ်အနာ်တဘုတ်ဘုတ်၊

၁၄. **ပျိုအုင်ထူး** နှပ်မှ်ပပျိုဆါနးကဲဆိဒီးစုာ်ဝဲနှပ် ပံးလာပျိုအုင်ထူးလီ၊ စဆုာ်နီနီဒီးစပျိုဆါအုင် ထူးက၊ ဒီးပံးဒီးအဆိလာပျိုအုင်ထူးဆဲအုင်ထူးလီ၊

၁၅. **ကလုာ်ပျို** နှပ်မှ်တံာ်လုာ်အကပယုခိပ်ဝဲဒီးတံာ် လုာ်ခိပ်နှပ်အိပ်စိထိုင်ယုာ်ကလုာ်ဖးထီ ဒီးပံးလာတံာ်က လုာ်ပျိုလီ၊ တံာ်ယုာ်လီဒီးကလုာ်ပျိုထိုင်အသးလာအ ခိပ်နှပ်လီ၊ ဒီးပံးလာသရူးပျိုစကီးလီ၊

၁၆. **ကလုာ်ပျို** နှပ်မှ်ပမာလဲာ်ကနုထိုင်တလါခိပ်ကး အနာ်မှ်ဂု၊ ဝဲတရီအသရူးမှ်ဂု၊ ပမာဂုထိုင်လာလဲာ် ကနုအသးနှပ်ပံးလာကလုာ်ပျိုလီ၊ ဒီးပံးလာတံာ် သရူးပျိုစကီးလီ၊တလါနာ်နှပ်ပမာကလုာ်ပျိုဂုက၊

၁၇. **ဆုပျို** နှပ်မှ်တံာ်ကုတံာ်သိး လာပုကညီပိတ်ခွါသိး ဝဲနှပ်ပကိးလာဆုပျိုလီ၊ ဆုပျိုနှပ်ကံာ်တုာ်လာသးယု ဝဲနှပ်ပကွာ်ဂုစကီးလီ၊ဒီးပကိးဒီးအဆိလာဆုပျိုစါဝါ လီ၊

၁၈. **တရုာ်ပျို** နှပ်မှ်ပမာဂုထိုင်တလါအနာ်လာလဲာ် ကနုထိုင်အသး ဒီးကဆုာ်ဝဲတဘိတဘိနှပ်ပံးလာတ ရုာ်လီ၊ ဒီးပံးလာသရူးပျိုစကီးလီ၊ ပမာတရုာ်ပျိုတ လါကနုနှပ်ပကွာ်ဂုက၊

၁၉. **တရုပျို** နှပ်မှ်ဟိပ်တြုာ်ဒီးစာ်ထိုင်သိလာအဘိ ကပုဆူနှပ်ပံးလာတရုပျိုလီ၊ တရုပျိုနှပ်ပချိကျိး အိပ်ဝဲလီ၊ ဒီးပံးဒီးအဆိလာတရုပျိုတရုဖီလီ၊

၂၀. **တံာ်ပျို** နှပ်မှ်တံာ်ဒုင်အဆိလီ၊ ဒီးမှ်ဂုာ်အစိးစာ် နှပ်ပံးလာတံာ်ဒုင်တံာ်ပျိုလီ၊ ဂုာ်စိးစာ်ဝဲနှပ်ပံးလာ တံာ်ဒုင်တံာ်ပျို ဒီးပုကညီမာဝဲ လာတံာ်ကျိး ဒီးအိပ်ဝဲလီ၊ ဒီးပမာလာကသုစကီးလီ၊

၂၁. **တံာ်ပျိုခိပ်** နှပ်မှ်တံာ်လုာ်ခိပ်ပယုနှပ်ပံးလာတံာ် ပျိုခိပ်လီ၊ ပုတကပုလဲထိုင်လာတံာ်ပျိုခိပ် ဒီးကွာ်လီ၊ တံာ်ဆုပိပ်လဲာ်ပူနှပ်နထံာ်စကီးခါ၊

ဖို

၂၂. နါဒဖို နှစ်မုဒ်နါဒဂံကနူထီၣ်အသးအဖိခိၣ် နှစ်ပစံးလၢနါဒဖိုလီၤ. ပုၤတဂၤအနါဒဖိုဂံကနူထီၣ်အသးပျိုၣ်ကတိၢ်လီၤ.

၂၃. မံၤဖို နှစ်မုဒ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမံၤခိၣ်ထံးနှစ်ဘီၣ်ဒဲးဒီးပစံးလၢမံၤပျိုၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမံၤခိၣ်ထံးနှစ်ဘီၣ်ဒဲးဒီးပစံးလၢမံၤပျိုၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမံၤခိၣ်ထံးနှစ်ဘီၣ်ဒဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံၤပျိုၣ်မံၤပျိုၣ်လီၤ.

၂၄. ယၢ်ဖို နှစ်မုဒ်ယၢ်ဒုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုဒ်သကံၤအထံးလၢအစၢ်လၢအဆိပူၤန့ၣ်လီၤ. ယၢ်ဒုၣ်ယၢ်ဖိုန့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်လၢကသူၤမၤလၢတၢ်ကျိးလီၤ.

၂၅. လီၤကလုၢ်ဖို နှစ်မုဒ်တၢ်ယွဲၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤကလုၢ်ဖိုလီၤ. တၢ်လီၤကလုၢ်ဖိုန့ၣ်မုဒ်တၢ်ယွဲၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ပမုၤထီၣ်ကစၢ် ဒီးပလဲၤထီၣ်လၢတၢ်လီၤကလုၢ်ဖိုန့ၣ်ဒီးပထီၣ်ဘးလၢပယၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂၆. သရဲၤဖို နှစ်မုဒ်ပမၤတၢ်လၢအသရဲၤ ဒီးပမၤဂံၢ်ကနူထီၣ်အိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသရဲၤပျိုၣ်လီၤ. ပမၤသရဲၤပျိုၣ်တၢ်လၢအကနူန့ၣ်ပကွၢ်ဂၤကၤ.

၂၇. သုၣ်ဖို နှစ်မုဒ်သုၣ်လၢဒၤကတဖၣ်န့ၣ်မုဒ်လၢအဆိခိၣ်တခါဒီးပစံးလၢသုၣ်ပျိုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသုၣ်ပျိုၣ်ခိၣ်စကိးလီၤ. တၢ်သုၣ်ထီၣ်သုၣ်န့ၣ်ထီၣ်လၢသုၣ်ပျိုၣ်ခိၣ်တခါလီၤ.

၂၈. အဖို နှစ်မုဒ်ထီၣ်တၢ်ပျိုၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအပျိုၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအပျိုၣ်အဆဲးလီၤ. ပုၤကညီအဖိုအဆဲး. သုၣ်အဖိုအဆဲး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအပျိုၣ်အဖိအပျိုၣ်အဆဲးလီၤ.

၁. ဖို နှစ်မုဒ်ဘုသုၣ်ထီၣ်သီလၢပိၤဖးထီၣ်လၢအဒၤပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဘုပျိုၣ်လီၤ. တုၤဘုပျိုၣ် ဒီးတယံၣ်တမိၢ်ဘၣ်. အိၣ်တလၢဒီးဂီၤလီၤ.

၂. ဖိုထီၣ် နှစ်မုဒ်ဘုသုၣ်ထီၣ် ဒီးပစံးလၢဘုပျိုၣ်ထီၣ်လီၤ. ဘုပျိုၣ်ထီၣ်န့ၣ်မုဒ်ဘုသုၣ်ထီၣ်သီလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျိုၣ်ထီၣ်ဖိထီၣ်လီၤ.

၃. ဖိုထီၣ် နှစ်မုဒ်ထုၣ်ထီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုဒ်ပုၤဆံးအိၣ်ဖျၢၣ်ဒီးဘီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထုၣ်ထီၣ်ပျိုၣ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤဆံးန့ၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်တလၢခံၤလၢ ဒီးထုၣ်ထီၣ်ပျိုၣ်ထီၣ်လီၤ.

၄. ဖိုလဲလီၤအသး နှစ်မုဒ်ပုၤမၤတနါပမံၤညါမုၢ်ဂၤ, လဲၤတနါပမံၤညါမုၢ်ဂၤ, တူၢ်တနါခိၣ်တနါပမံၤညါလၢတၢ်ကိတိခဲမုၢ်ဂၤပစံးလၢပျိုၣ်လဲလီၤအသးလီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်တၢ်ကိတိခဲဒီးအဝဲတဂၤသးကညီဒီးပျိုၣ်လဲလီၤအသးလၢအဝဲတဂၤအမံၤညါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျိုၣ်လဲလီၤအသးစကိးလီၤ.

ဖို

၅. ဖိုသရဲၤ နှစ်မုဒ်ဘုပျိုၣ်ထီၣ်ထဲအကျၢၤအသွၢၤတဖၣ်ဒီးဒီးပစံးလၢလၢပျိုၣ်သရဲၤလီၤ. ဘုပျိုၣ်သရဲၤန့ၣ်ပျိုၣ်တနီၤဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုပျိုၣ်သရဲၤပျိုၣ်သရဲၤလီၤ.

၆. ဖိုအသး နှစ်မုဒ်စံးလီၤအသး, ဆိကမိၣ်လီၤအသးဒီးပစံးလၢပျိုၣ်အသးလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤပျိုၣ်အသးလၢပုၤအဂၤလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤပျိုၣ်အသးလၢပုၤသ့လီၤ.

၇. ကပျိုၣ်ကဖို နှစ်မုဒ်ပထုးဆုၣ်ထုးကနီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤကပျိုၣ်ကပျိုၣ်မိၣ်မုၢ်အစုၣ်န့ၣ်လီၤ.

၈. ကပျိုၣ်ကဖို နှစ်မုဒ်ပုၤဒိၣ်တၢ်ထီၣ် ဒီးဝါဒဲးန့ၣ်ပစံးလၢဒိၣ်တၢ်ကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကပျိုၣ်ကပျိုၣ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဒိၣ်တၢ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်ကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ.

၉. ကပျိုၣ်ကဖို နှစ်မုဒ်တၢ်လၢစၢ်ထီၣ် ဒီးပစံးလၢကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ. ဝဲဘီၣ်န့ၣ်မၤသးကပျိုၣ်ကပျိုၣ်စကိးကဘၣ်ဒီးလီၤ.

၁၀. ကပျိုၣ်ကဖို နှစ်မုဒ်ပုၤကွၢ်ဘၣ်ဂီၤဂၤ ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်ဒီးဝါဒဲးန့ၣ်ပစံးလၢကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒိၣ်တၢ်ကပျိုၣ်ကပျိုၣ်စံးဒဲးန့ၣ်လီၤ.

၁၁. ကဖို နှစ်မုဒ်တၢ်မုၢ်သုၣ်ယံၣ်တကလုၢ်အိၣ်ဒီးအထုးဝါကျိၣ်ကလုၢ်ဒီးပကိးလၢကပျိုၣ်လီၤ. ကပျိုၣ်န့ၣ်အသုၣ်ထဲစုၣ် ဒီးအသုၣ်မံၤဘီၣ်န့ၣ်ပအိၣ်အသုၣ်အချံအကပိၤန့ၣ်ဆဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကပျိုၣ်ကပျိုၣ်လီၤ.

၁၂. တဖို နှစ်မုဒ်ပထုးတပျိုၣ်ကတၢ် ဒီးပစံးလၢတပျိုၣ်လီၤ. တပျိုၣ်န့ၣ်မုဒ်တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်န့ၣ်ပထုးတပျိုၣ်ကတၢ်သးကလုၢ် ဒီးပစံးလၢတပျိုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖိၣ်သကံၤဖိတထံးလၢအစိးနါ ဒီးတပျိုၣ်ကတၢ်သးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပျိုၣ်တပျိုၣ်လီၤ.

၁၃. လီၤဖို နှစ်မုဒ်တၢ်လၢဒ်သိးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤပျိုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒ်သိးလီၤပျိုၣ် ဒီးထီၣ်သိးလီၤပျိုၣ်လီၤ. ပလုၢ်န့ၣ်ပဖိ ဒီးမုၢ်တလီၤပျိုၣ်ဘၣ်ဒီးပုၤဂၤအဖိဒီးပမံၤဆုးလီၤ. ပဖိမုၢ်တဒ်သိးလီၤပျိုၣ်ဘၣ်ဒီးပုၤဂၤဘၣ်ဒီးမုၢ်မၤအၢအသးန့ၣ်ပမံၤဆုးနးကၤ. လီၤပလိၣ်ပစံးန့ၣ်စကိးလီၤ. လီၤပလိၣ်န့ၣ်ပမၤအဆိလၢဒ်သိးဒီးဒ်သိးန့ၣ်ပမၤအဆိလၢလီၤပျိုၣ်လီၤ. ဒီးဒ်သိးလီၤပျိုၣ်န့ၣ်အခါအပညီဒ်သိးသိးလီၤ.

၁၄. လီၤဖို နှစ်မုဒ်ဆဲးဆုးအဆိလီၤ. ဒီးမုဒ်တၢ်အိၣ်ကျိၣ်ကျဲးန့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဆုးလီၤပျိုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးဆုးပျိုၣ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤကွဲးဆဲးဆုးလီၤပျိုၣ်လံၣ်ဒီးကွဲးဝးန့ၣ်လၢကးအလီၢ် ဒီးကွဲးဝးန့ၣ်လၢခးအလီၢ်

ပျို

လီ၊ ဦးပသးပု၊ ဦးဖိသင်အိပ်ကျိပ်ကျဲန့ၣ်ပစံးလာအိပ်ဆံၣ်ဆူးလီ၊ပျိုစကီးလီ၊

၁၅. သပျို န့ၣ်ဒ်တပျိုအသီးလီ၊ ဦးမုၢ်ပထူးတပျိုတၢ်န့ၣ်ပစံးလာသပျိုလီ၊ ဝၣ်ဘိၣ်လာဖုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပသပျိုတၢ်ညီက၊ ပုၤတဂၤဖုၣ်သပျိုအဝဲတဂၤအခိၣ်လီ၊ ဦးပစံးဒီးအဆိလာသပျိုသပျိုလီ၊

၁၆. အပျို န့ၣ်မုၢ်ဘုသၣ်ထီၣ်သီလာအဟဲထီၣ်လာအဒၢပုၤမုၢ်ဂုၤ၊ ဘုခုအသၣ်အဖိဟဲထီၣ်လာအဒၢပုၤမုၢ်ဂုၤ၊ သကွံလၢအံၣ်ထီၣ်သီမုၢ်ဂုၤပစံးလာအပျိုလီ၊ ဘုခုအပျိုန့ၣ်ဖိထီၣ်လာအခိၣ်စိၣ်လီ၊

၁. ဓးပျို န့ၣ်မုၢ်ဘုပျိုထီၣ်သီတဘိတဘိတအါဒီးဘၣ်ဒီးပစံးလာခးပျိုလီ၊ ဦးပစံးလာခးပျိုစကီးလီ၊ ဘုခးပျိုလံး ကိးမးပျိုအါထီၣ်လီ၊

၁. ပျို န့ၣ်မုၢ်ပပျိုလၢတဘိဖိနဲဒါ ဦးအထီအိၣ်ဟံစုမုၢ်ခံ ဘိန့ၣ်ပပျိုလီလၢပဝုအပူၤလီၤဒီးပကိးလာပျိုလီ၊ ဦးပကိးဒီးအဆိလာပျိုခိးပျိုခိးလီ၊ ပုၤကညီဝုဖံမုၢ်တပၢ်ဘၣ်ဒီးပျိုထူၣ်ပၢ်လဲပျိုလီ၊

၂. ပျိုလီ န့ၣ်မုၢ်ပမၤကျိပ်ကျဲတၢ်လီၤလံး ဒီးတၢ်သီန့ၣ်ပစံးလာပျိုလီလီ၊ ယီၤလီၤလံးလၢဟံၣ်ဖိခိၣ်န့ၣ်မုၢ်ဟးဂီၤ ဒီးပျိုလီက့ၤလၢအသီတနီၤလီ၊ ပယီၤလီၤကျိပ်ကျဲယီၤသီဒီးယီၤလီၤလံးန့ၣ်မုၢ်ပပျိုလီလီ၊ ဟံၣ်ခိၣ်လီၤလံးဟးဂီၤတနီၤ၊ ဂုၤဒီးတနီၤဒီးပျိုလီက့ၤလၢလၢသီဒီးကအိၣ်ကျိပ်ကျဲဒီးသီဒီးလီၤလံးန့ၣ်လီ၊ ပျိုလီပျိုလီလံးဝဲဒၣ်၊

၃. ပျိုလီ န့ၣ်မုၢ်လဲလီၤအဆိလီ၊ ဒီးမုၢ်ပဘၣ်ပဒိၣ်မူးလၢဘၣ်လဲထူးချဲန့ၣ်ပလဲမုၢ်တကဲဘၣ် ဒီးပဖိပလံးလဲတနီၤပစံးညါမုၢ်ဂုၤ၊ ပဟ့ၣ်တနီၤလၢစုမုၢ်ဂုၤ ပစံးဒီးအဆိလာပျိုလီလဲလီၤလီ၊ ပုၤတဂၤလဲမၤပဒိၣ်အတၢ်တကဲဘၣ် ဒီးပျိုလီလဲလီၤအသးလၢအဖိအလံးလီ၊ ပုၤမုၢ်လဲအမူးတကဲဘၣ်ဒီးပျိုလီလဲလီၤက့ၤအသးလၢစုလီ၊

၁. ပျို န့ၣ်မုၢ်ပပျိုထီၣ်သ့ၣ်ကပၤ ဒီးဝၣ်လၢဒီးဝၣ်ထီၣ်လၢပကထီၣ်သ့ၣ်အလီၤန့ၣ်ပကိးလာပျိုလီ၊ ပုၤတဂၤထီၣ်သ့ၣ်တသ့ဘၣ်ဒီးထီၣ်ဝဲဒီးပျိုလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပျိုခိးဝဲဒီးလီ၊

၂. ပျိုတၢ်န့ၣ်မုၢ်ပမၤဝၣ်ထီၣ်လၢပမၤပျိုလၢအလီၤန့ၣ်ပကိးလာပျိုတၢ်လီ၊ ပျိုတၢ်န့ၣ်မုၢ်ဝၣ်ဖးထီၣ်လၢပပျိုသ့ၣ်လၢအလီၤ ဒီးပဘၣ်ဖျိပမၤဒီးအသ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလာပျိုတၢ်လီ၊ ပထီၣ်သ့ၣ်လၢပျိုလီန့ၣ်ပဟံးယၢ်ပျိုတၢ်ဒီးပထီၣ်သ့ၣ်လီ၊ ပျိုတၢ်န့ၣ်မုၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးပပျိုထီၣ်သ့ၣ်တသ့ဘၣ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုဘုၣ်ပျိုတၢ်လီ၊

ပျို

၃. ပျိုထီၣ် န့ၣ်မုၢ်ပပျိုထီၣ်ပျိုအသ့ၣ်ခံထးန့ၣ်ဒီးပစံးလာပျိုထီၣ်လီ၊ ပုၤတဂၤပျိုထီၣ်သဘျုၣ်တသ့ၣ် ဒီးထီၣ်ဒီးဝဲအလၢလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုထီၣ်ပျိုထီၣ်လီ၊

၄. ပျိုထီၣ် န့ၣ်မုၢ်ပမၤထီၣ်ပျိုလၢသ့ၣ်လီၤဒီးပစံးလာပျိုထီၣ်လီ၊ ပုၤတဂၤပျိုသ့ၣ်တထးန့ၣ်မုၢ်ကနဲအိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးပျိုသ့ၣ်န့ၣ်ဒ်သီးဒီးမၤကနဲကန့ၢ်ဝဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပျိုသ့ၣ်ပျိုသ့ၣ်လီ၊

၅. ပျိုသ့ၣ် န့ၣ်မုၢ်ဝၣ်လၢပမၤပျိုလၢပပျိုဘူးတၢ်ဒီးသ့ၣ်န့ၣ်ဒီးပကိးလာပျိုသ့ၣ်လီ၊ ပျိုသ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလာပျိုတၢ်ဘၣ်ဖျိအပူၤန့ၣ် ဒီးပပျိုဘူးတၢ် ဒီးသ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလာပျိုသ့ၣ်လီ၊ ဒီးပကိးလာဝဲသ့ၣ်စကီးလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပျိုဘုၣ်ပျိုသ့ၣ်လီ၊

၆. ပျို န့ၣ်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“တ” ပမၤဒီး“သ” လီ၊ ကပျို၊ တပျို၊ သပျိုစံးဝဲဒၣ်၊

၇. ကပျို ဒီး ကပျိုကပျို ဒီး ကပျိုလီ ဒီး ကပျိုကပျိုက့ၤလၢကပျိုတက့ၤ၊

၈. တပျိုလီ န့ၣ်မုၢ်ပုၤညိးစိထီၣ်စိတရီၤဒီးပစံးလာညိးတပျိုလီလီ၊ ပုၤတဂၤအစုမုၢ်ဘၣ်သံး ဒီးညိးတပျို လီလီ၊

၉. တပျိုလီ န့ၣ်မုၢ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်န့ၣ်အစိးဘိဝဲ ဒီးပကိးလာတပျိုလီလီ၊ တပျိုလီန့ၣ်ပဖိအိၣ်အဒီးဆံၣ်ဝဲလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာတပျိုဘုၣ်တပျိုလီလီ၊ ဒီးပစံးလာသပျိုလီစကီးလီ၊

၁၀. တပျိုတပျို န့ၣ်မုၢ်ပုၤညိးဝဲတပျိုလီ ဒီးပစံးလာတပျိုတပျိုလီ၊ ပုၤတဂၤညိးမးတပျိုတပျိုလီ၊ ပုၤလၢဆါညိးနးဝဲန့ၣ်ပစံးလာညိးတပျိုတပျိုလီ၊ ဒီးပစံးလာသပျိုသပျိုစကီးလီ၊

၁၁. တမုၢ်ပျို န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ပြီၤတကလုာ်ဝဲထီၣ်လၢထံခိၣ်ထံနံၤဒီးအသၣ်မၤသးဒ်သမုၢ်အသီး ဒီးပကိးလာတမုၢ်ပျိုလီ၊ ဒီးပကိးလာသမုၢ်ပျိုစကီးလီ၊ တမုၢ်ပျိုန့ၣ်ပအိၣ်အသၣ်လီ၊

၁၂. ပျိုပျို န့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ကလုာ်န့ၣ်ကဘူးဝဲန့ၣ်ပကိးလာပျိုပျိုလီ၊ ဒီးမုၢ်သ့ၣ်ကြိကြိဒ်တၢ်တကလုာ်လီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာပျိုတၢ်ပျိုပျိုလီ၊

၁. ပျို န့ၣ်မုၢ်တၢ်အလီၤလၢသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးနီၣ်ဝဲထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂုၤ၊ ကဟံးဝဲထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂုၤပကိးလာပျိုလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလာစံးခိးပျိုခိးလီ၊ တၢ်ဖိတၢ်လံးအိၣ်လၢပျိုပျိုန့ၣ်အိၣ်နီၣ်ခိးမၤခိးအါမးလီ၊ဒီးပစံးလာပျိုပျိုစကီးလီ၊

၂. ပျို န့ၣ်မုၢ်ဂုၢ်အဆိလီ၊ ဒီးမုၢ်ပကယၢ် က့ၤ ဂုၢ် က့ၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလာဂုၢ်ပျိုလီ၊

ပျို

- ၃. **ပျိုကွန်** နှင့်မှန်ကွန်အဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပမာကဆို တာ လာနီခွဲသိင်လီ၊ ခွဲကွန်ပျိုကွန်စံးဝဲဒင်.
- ၄. **ပျိုဆုန်** နှင့်မှန်ကွန်အဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပဟံးနုန်ဆုန် ပှာဂါအတက်နုန်ပစံး ဒီးအဆီလာကွန်ဆုန်ပျိုဆုန်လီ၊ ပှာ အတကကွန်ဆုန်ပျိုဆုန်နုန်ပှာဂါအတက်လီ၊
- ၅. **ပျိုပှာ** နှင့်မှန်တက်လီလာကဟံကျါဒီးနီတကျါလာသုန် တဆိန်ဘန်နုန်ပစံးလာပျိုပှာလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာ စံးခိန်ပျိုပှာလီ၊
- ၆. **ပျိုမှန်ပျိုဖါ** နှင့်မှန်ပျိုဖါလဲလာပလဲတနံးကဲဝဲပလဲ လာဂါမှန်ထုန်ဒီးကဲဝဲ ဒီးပလဲခံနုန်ရံနုန်သးနုန်ရံကဲဝဲ တဖန်နုန်ပကီးလာပျိုမှန်ပျိုဖါလီ၊ ပလဲတဒီးပခိဘန်ပျို မှန်ပျိုဖါတက်ကိပသးနုန်က၊
- ၇. **ပျိုလှန်ပျိုထီ** နှင့်မှန်တက်လီလာဟီခိန်ခိန်လီလာတတ ဝဲထီခိန်ဘန်နီတမံ၊ ဒီးအိန်ထဲဟီခိန်ခိန်နီတဆံးတကွန် ဒီးပျိုလဲလဲကလဲနုန် ပစံးလာပျိုလှန်ပျိုထီလီ၊ ဟီခိန် ခိန်အလီတပူပျိုလှန်ပျိုထီမှန်သမိး.
- ၈. **ပျိုအိန်** နှင့်မှန်ကွန်အဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပဟံးနုန်ဆုန် အိန်ပှာဂါအတက်နုန်ပစံးဒီးအဆီလာကွန်အိန်ပျိုအိန်နုန် လီ၊
- ၉. **တက်ပျိုပှာ** နှင့်မှန်တက်လီလာအကဆီဝဲဒီးဘူးဒီးဟံ ဂါထံးလာပမာကဆီနုန်ပစံးလာတက်ပျိုပှာလီ၊ တက်ပျိုပှာ လာဟံဂါထံးနုန်ပမာကဆီဒီးပထံးကွန်နီခိန်ခိန်ခိန်ဒီး ကဆီဝဲနုန်ပကီးလာတက်ပျိုပှာလီ၊ ဖိသုန်လဲလီကွဲလာ တက်ပျိုပှာနုန်မှန်ဝဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာတက်ပျိုခိန်တက် ပျိုပှာလီ၊
- ၁၀. **ဟံပျို** နှင့်မှန်ပဟံကဝီတက်ပျိုလာစုးလာပတသုန် လီဘန်ဘုအလီနုန်ပစံးလာဟံပျိုလီ၊ ဟံပျိုဟီခိန် တကဝီလာပကမဟံအလီနုန်သုန်လီဘုတဂု၊ ဒီး ပစံးဒီးအဆီလာဟံဟံပျိုလီ၊
- ၁၁. **ဟံပျို** နှင့်မှန်ဟံဟံအဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပမဟံဒီးပ ဟံပျိုဝဲတြီနုန်ပစံးလာဟံဟံပျိုလီ၊
- ၁၂. **ပျိုပျိုပျိုပျို** နှင့်မှန်ကသုန်ကဆီလဲတက်အိန်တက် အလီဒီးတက်ပျိုနုန်ပစံးလာပျိုပျိုပျိုပျိုလီ၊ ကဆီအိန် အဆန်အလီနုန်တက်မာအသးပျိုပျိုပျိုပျိုလီ၊
- ၁၃. **မာပျို** နှင့်မှန်ပဝဲဟံပဲဟံဆံတက်အလီပျိုဝဲကဆီဝဲ ဒီးပစံးလာပမာပျိုလီ၊ မာပျိုတက်အလီပဲနုန်တပူတကွန်၊ ပကမာထီဟံပဲနုန်လီ၊
- ၁၄. **လီပျို** နှင့်မှန်ထီရီတက်ပျိုဝဲအလီနုန်ပစံးလာလီ ပျိုလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာလီပျိုလီဟံလီ၊ တက်လီ ပျို ဝဲအလီတပူနုန်အိန်ဒီးကဟံလီ၊
- ၁၅. **တက်ပျို** နှင့်မှန်ပဟံကွန်ဟီခိန်အကမုန်ကမိုလာ ဒီး ဖိလန်နုန် ပစံးလာတက်ပျိုလီ၊ တက်ပျိုဒီးဖိလန်ကဆီဒီတ

ပျို

- ကွန်၊ မာခဲဒီးဖိလန်တဂု၊
- ၁၆. **ပျိုခါစံးခါ** နှင့်မှန်ပကီးပျိုဒီးအဆီလီ၊ ဒီးပကီး လာပျိုခါစံးခါလီ၊ ဒီးပကီးလာစံးခါပျိုခါစံးခါလီ၊ ပျို ခါစံးခါ၊ စံးခါပျိုခါစံးခါလီ၊
- ၁၇. **ခွဲပျို** နှင့်မှန်ပမာကဆီတက်လာနီခွဲသိင်မှန်ဂု၊ လာ သနုန်ဂု၊ ပစံးလာခွဲပျိုလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပျိုကွန် ခွဲကွန် ဒီးခွဲသိင်ခွဲပျိုလီ၊
- ၁၈. **စံးခါပျိုခါ** နှင့်မှန်ပကီးပျိုဒီးအဆီဒီးပကီးလာစံး ခါပျိုခါလီ၊ စံးခါပျိုခါလဲကစံးဝဲဒင်.
- ၁၉. **တက်ပျို** နှင့်မှန်တက်လီလာကဆီဝဲလာဟီခိန်တက် တဝဲထီခိန်ဘန် ဒီးဟီခိန်ခိန်လဲဟီခိန်နုန်ပစံးလာတက်ပျို လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာတက်ပျိုတက်လှံလီ၊ ကွန်လာတက် ပျိုတက်လှံတပူဒီးလဲလီလာတက်ကွန်သးစံးဝဲဒင်.
- ၂၀. **အိန်ပျို** နှင့်မှန်ဟံပျိုအိန်ကလီလာပှာတဆိန်ဘန် လာအပှာနီတကနုန်ပစံးလာအိန်ပျိုလီ၊ ဟံပျိုအိန်ပျို နုန်ပှာတဆိန်ဘန်လာအပှာနီတကဘန်လီ၊
- ၂၁. **အိန်ပျို** နှင့်မှန်ဟီခိန်အလီလာစုးမှန်ဂု၊ လာတဝီ ပှာမှန်ဂု၊ ပမှန်တသုန်လီဘန်တက်နီတမံဒီးပစံးလာအိန် ပျိုလီ၊ ဟီခိန်အလီအိန်ပျိုတပူနုန်လဲသုန်လီတက် ထံးတမံမံတကွန်၊
- ၁. **ပျို** နှင့်မှန်တက်လီတက်ဝဲနုန်ပသးပှာစံးလာပျိုလီ၊ ပှာတဂါလဲပျိုနုန်အဝဲတကဆုပှာလာကျါလီ၊
ပျိုပျိုလဲလဲထွဲပျိုအခဲ လဲထွဲပျိုခိန်ခိန်ဝဲသံ
- ၂. **ပျိုကဒီး** နှင့်မှန်ကီးကဒီးအဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပှာလာ ကီးဖိဒီးလန်ဒင်အတဟီနုန်ပစံးလာကီးကဒီးပျိုက ဒီးလီ၊
- ၃. **ပျိုကဒီး** နှင့်မှန်ကဲကဒီးအဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပှာကညီ ကဲကဒီးဒီးဝဲလာအကလုယဲတုလာဒင်အတဟီနုန်ပ စံးလာကဲကဒီးပျိုကဒီးလီ၊
- ၄. **ပျိုကဒီး** နှင့်မှန်နံကဲဝဲအဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပှာကညီ နံဖိဒီးဝဲနုန်ပစံးလာနံကဲဝဲပျိုကဒီးလီ၊ ပှာတဖန် နံကဲဝဲပျိုကဒီးနုန်သမိး.
- ၅. **ပျိုသး** နှင့်မှန်ပဟံပသးနုန်ပစံးလာပျိုပသးလီ၊ ပျိုသးသးတကွန်၊ ဘန်ပလီသးသးလီ၊
- ၆. **ပျိုသီ** နှင့်မှန်မံမိအဆီလီ၊ ဒီးမှန်ပမံအမာမှန်နုန် ပထံတက်လာညါခိ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာမံမိပျိုသီလီ၊ စ မံမနာစမံမိပျိုသီတနုန်က၊
- ၇. **ပျိုခါ** နှင့်ပတစံးဘန်၊ ပစံးလာဂုခါပျိုခါလီ၊ ဒီး မှန်တက်မှန်တကလုအိန်ဒီးအဖိဘုန်လာပစာတက်ယုယာ တက်သုဝဲလီ၊
- ၈. **ကပျို** နှင့်မှန်ဆီတဖန်ပမှန်ဖိဒီးယုသးဘျိုကွန်ဆု အယံ၊ ဒီးပစံးလာဆီကပျိုလီ၊ ဆီတဘုန်ထံပယံဒီး

ပျို

ယူကပျိုကွဲလဲလိ။

၉. ကပျိုကွဲ နှစ်မ့ဆီယူသဘျိုကွဲလဲလိတ ချူးဘဉ်ဒီးယူဝဲ ဒီးကဒီးဝဲတခီနှစ်ပစံးလဲကပျိုကွဲလဲလိ။ ဆီတဘဉ်စစဉ်တနှစ်ဘဉ်ဒီးကပျိုကွဲလဲလိ။

၁၀. ကီးပျို နှစ်မ့ကီးဖုးအဆီလိ။ ဒီးမ့ပကီးဖုးဒ် လဲပကလုတဘဉ်ပကကဖုးဝဲနှစ်ပစံးဒီးအဆီလဲကီး ဖုးကီးပျိုလိ။ ပကတကကီးဖုးကီးပျိုဒီးစဖုးမလိ။

၁၁. တာပျိုခံ နှစ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလဲတာပျိုခံလိ။ ဒီးမ့တာပျိုခံသီးတကလုန့ပပျိုထိုင်လဲပခံတခီ နှစ်လိ။

၁၂. ဘဉ်ပျိုသး နှစ်မ့ပဘဉ်ပကပသးဒ်ပသးကကက ကျာ ဒီးပစံးလဲဘဉ်ပျိုပသးလိ။ ဘဉ်ပျိုသုသးဒ်မ့ ကီလဲသုတမန့သုတဂုလိ။

၁၃. မာပျို နှစ်မ့မာဖုးအဆီလိ။ ဒီးမ့ဒ်ပကကဖုး ဒီးပမာသိပ်ပသးနှစ်ပစံးလဲမာမာပျိုလိ။ မာဖုးမာ ပျိုပကတဂု. ပကကဖုးကပျိုဒီးကသံဘဉ်ဖုးလိ။

၁၄. လာပျို နှစ်မ့လာပျိုအဆီလိ။ ဒီးမ့တာယံ တာစာလဲလဲအယံဝဲလဲလဲလဲမာမာမာမာမာမာမာမာမာမာ နှစ် လိ။ တာလာပျိုလာပျိုန့ ပတသုညါလာဘဉ်မုံက လုကထါအါအါဘဉ်။

၁. တပျိုယိတ် နှစ်မ့တာဒ်ဘိလဲစာဝဲနှစ်ပစံးလဲတ ပျိုယိတ်လိ။ ချဉ်ဘိတပျိုယိတ်န့ပခးတာတနုဘဉ်. တခွဲဘိစာတပျိုယိတ်န့တုညဉ်အုဒ်ဒီးပဝဲလိ။

၂. တပျိုတိတ်တပျိုတိတ် နှစ်မ့တာဒ်ဘိလဲစာ ဒီးဝဲ နှစ်ပစံးလဲမာသးတပျိုတိတ်ပျိုတိတ်လိ။ သုတထံး စတြဒီးဝဲမဲတပျိုတိတ်ပျိုတိတ်လိ။

၁. ပျိုး နှစ်မ့ပမာလိကတြျံပျံ ဒီးပစံးလဲပျိုးပျံ လိ။ ပထုထိုင်တလဲလဲပျံ ဒီးပမ့ဟ်လိန့ပပျိုးပျံ လိ။ ဒီးပစံးလဲပျိုးလိစကီးလိ။ နထုထိုင်တလဲလဲ ပျံ ဒီးတပဟ်လိကန့ပပျိုးပျံန့ကယိကယိလိ။ ဒီးပစံးလဲပျိုးလိစကီးလိ။ ထီရီပထုထိုင်တလဲလဲပျံဒီး ပမာလိကတြျံန့ပစံးလဲပျိုး, ဒီးပစံးလဲပျိုးလိလိ။ နထုပျံဆဲကဲခိး. ပျိုးတစဲတကု.

၂. ပျိုးပျိုး နှစ်မ့ထွံပလုအိထံသိပ်ဝဲ ဒီးပစံးလဲသိပ် ပျိုးပျိုးလိ။ဒီးထံးပီးလဲသပပျံသိပ်ပျိုးပျိုးစကီးလိ။ ထံးပီးလဲသပပျံသိပ်ပျိုးပျိုးစံးဝဲဒ်.

၁. ပျို နှစ်မ့ပကညီဟးကွဲအလိတပူပူ ဒီးပစံး လဲပျိုအလိလိ။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလဲသုးလိပျိုကျ လိပကတဖဉ်တအိဘဉ်တပူလိလိဘဉ်. ပျိုအလိ အကျနးက။

၂. ပျို နှစ်မ့သံးနကျီန့ပကီးလဲပျိုလိ။ သံးန ပျိုန့ပခးတာစာဆဲတနီ. ပခးတာအိဒီးတဘဉ်

ပျို

ဘဉ်တနီလိ။

၃. ပျိုကု နှစ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလဲပျိုကုလိ။ ဒီး မ့ပမာကုတလဲလိလဲတဖဉ်န့လိ။

၄. ပျိုပျို နှစ်မ့ပျိုပျိုအဆီလိ။ ဒီးမ့ထံးခီခီခီ အါဝဲ လဲစာခီခီပျိုပျိုလဲခီခီန့ပပူန့ ပစံးလဲထံ ပျိုပျိုပျိုပျိုလိ။ ထံဒ်ပျိုပျိုပျိုပျိုပျိုပကဝဲ ညဉ်တနီဘဉ်.

၅. မဉ်ပျို နှစ်မ့မဉ်ထံကလဲကျီလဲပကွဲတဖျိဒ် ထိုင်ဝဲနှစ်ပစံးလဲမဉ်ပျိုလိ။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလဲမဉ် ဘဉ်မဉ်ပျိုလိ။

၁. ပျို နှစ်မ့မ့အဆီလိ။ ဒီးမ့တာမ့တကလုလဲလဲအ ဖိးဘဉ်စာဒီးန့အိဒ်ဒီးအဆုဒ် ဒီးတုအဖိးဘဉ်ပျိုဒီးအ ဖိးဘဉ်လဲတအိးကွဲဝဲန့ ဒီးအမုလိလဲတဘိတဘိ ထီဝဲဒီးပယုယုစာယုတဘိဝဲန့ ပကီးဒီးအဆီလဲမ့ ပျိုလိ။ ဒီးပစံးလဲမ့ခီခီပျိုခီခီစကီးလိ။ မန့စဂုစ ပျိုတဘိတကု.

၂. ပျို နှစ်မ့ဘိသအိအမဲမ့ဂု, ထိးပကအမဲမ့ ဂု, ကံဒ်ဒ်တုဝဲဒီးပစံးလဲပျိုလိ။ ဒီးပကနီနီစံး လဲပလိစကီးလိ။ ဘိသအိအမဲကံပျိုလဲအဘိ လိ။

၃. ပျိုပျို နှစ်မ့သုတကလုန့အထံးပကွဲကဘုး ဝဲလိ။ ဒီးမ့သုကြိကြိလိ။

၄. ပျိုမု နှစ်မ့တာအာထိုင်လဲမုန့န့ လဲမုဟ် လဲဘုး ဒီးတာကလဲလိန့ပကီးလဲပျိုမုလိ။ ပျိုမု တာန့န့သုယုကလု. ပျိုမုတာယိန့ဘိဝဲလိ။ ဒီး မ့တာအာသုဝဲန့ပစံးလဲပျိုမုတာကု ဒီးတာအာဘိ ဝဲန့ပစံးလဲပျိုမုတာယိလိ။ ပျိုမုန့ဟ်ထိုင်ဝဲလဲ မုန့တခီလိ။ ဒီးအိထဲလဲမုဟ်န့ပထံအိလဲ မုန့တခီလိ။ ပျိုမုထိုင်ဒီးကစာလဲပိလဲန့န့ လိ။

၅. ကပျို နှစ်မ့မ့အကဲထိုင်ဖးဒ် ဒီးပစံးလဲမ့က ပျိုလိ။ ပကတကဲးမ့ကပျိုထိုင်ဒ်က။

၆. ကပျို, ကပျိုကပျို, ဒီးမဲကပျိုထိုင်, ဒီးကဲက ပျို, ဒီးကပျိုကဲကု, ဒီးကပျိုစုန့ကွဲလဲကပျိုအ ကျဲတကု.

၇. ကျွဲခီပျိုခီ နှစ်မ့တာလဲပမာသံညဉ်န့မ့သု ယံမ့ဂု, သုဖဲမ့ဂု, ပကီးလဲကျွဲခီပျိုခီလိ။

၈. တပျို နှစ်မ့တမုံအဆီလိ။ဒီးမ့ပကဲလဲလဲထံယ ူကီယံန့ပစံးဒီးအဆီလဲတမုံတပျိုလိ။

၉. တပျို နှစ်မ့တပျိုအဆီလိ။ ဒီးမ့ပထုကဲတာ လဲပတဟ်န့ပစံးလဲဒီးအဆီလဲတပျိုတပျိုလိ။ ပကတကဲတပျိုအဝဲတကဲ ဒီးအဝဲတကဲလဲယံဝဲ

လီ။

၁၀. **တပျိုတော်** နှင့်မုၢ်ပမၤတၢ်လၢာ်တပဟ်ဒ် ဦးပစံးလၢ တပျိုလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတပျိုခွးတလီၢ်လဲၣ်သမိး. ပုၤတဂၤလဲၤတပျိုတၢ်မဆါတနံၤတအိၣ်ဘျးဘၣ်.

၁၁. **တၢ်ပျိုမဲၢ်** နှင့်မုၢ်ထိးပၢၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ပျိုမဲၢ်တစုစုလီၤ. တၢ်ပျိုမဲၢ်န့ၣ်အမဲၢ်ပျိုအသးလၢအဘီလီၤ.

၁၂. **တၢ်ပျို** နှင့်မုၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အထူးဂီၤ ဦးပကိးလၢတၢ်ပျိုလီၤ. ဦးမုၢ်သ့ၣ်ကြီၤကြီၤဒ်တၢ်တကလုာ်လီၤ.

၁၃. **ထါမုၢ်ပျို** နှင့်မုၢ်ပမၤထါလၢပုၤသံအစိၣ်ထံး ဒ်ပုၤစံၣ်တၢ်ပူၤအသိး ဦးပစံးလၢထါမုၢ်ပျိုလီၤ. ထါမုၢ်ပျိုန့ၣ်မုၢ်ပုၤမၤဘျုးထီၣ်က့ၤပုၤသံ ဦးပမၤကြီၤကြီၤထါတုၤမုၢ်ဆုၣ်ဒီးပစံးလၢထါမုၢ်ပျိုလီၤ.

၁၄. **ထွံၣ်ပျို** နှင့်မုၢ်ထွံၣ်မံၤအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ထွံၣ်လၢပုၤခိၣ်ပုၤကျါန့ၣ်ပုၤကညီတဘျုးဘၣ်ဝဲ ဦးပကိးလၢထွံၣ်မံၤထွံၣ်ပျိုလီၤ. ထွံၣ်မံၤထွံၣ်ပျိုန့ၣ်အိၣ်လၢပုၤဒ်ကနၢစံးဝဲဒ်.

၁၅. **ပုၤပျို** နှင့်မုၢ်ပုၤမံၤအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပုၤလၢပုၤလၢကျါန့ၣ်ပသးပုၤစံးဝဲဒ်လၢပျါထံၣ်ဝဲလီၤ.

၁၆. **ခုပျို** နှင့်မုၢ်ခုယုၢ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ခုတကလုာ်လၢပတထံၣ်ဘၣ်ပဝဲဒီးပသးပုၤထံၣ်ဝဲလၢပျါန့ၣ်လီၤ.

၁၇. **သပျို** နှင့်မုၢ်ပသ့ၣ်ဖုံထီၣ်သးဖုံထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမံၤသပျိုထီၣ်လီၤ. ပုၤမံၤမုၢ်ခံးသူဘျါက့ၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအမံၤသပျိုထီၣ်လီၤ.

၁၈. **သပျို** နှင့်မုၢ်ပပိာ်ဆံၣ်ပၢၣ်အဆိန့ၣ်ပစံးလၢပိာ်ဆံၣ်သပျိုလီၤ. ဦးမုၢ်ပမၤတၢ်လၢသ့ၣ်ဖိတကလုာ်ပက့သ့ၣ်ဖးအခိၣ်ဒီးပုၤမံၤခံးသူန့ၣ်ပမၤအထူးဝဲၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပိာ်ဆံၣ်ပၢၣ်ဆံၣ်သပျိုလီၤ.

၁၉. **ပူ** နှင့်မုၢ်တလၢမၤဘျုးပူန့ၣ်ပကိးလၢပူလီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢပူခါလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤတလၢမၤပူဒီးကွၢ်ကိဝဲလီၤ. ဦးပစံးလၢပူခါဝီၤခါစကိးလီၤ. ဦးပစံးလၢပူစကိးလီၤ.

၂၀. **တပူ** နှင့်မုၢ်စီၤသီလၢအဆံးန့ၣ်ပစံးလၢတပူလီၤ. တပူန့ၣ်မုၢ်စီၤသီဖိလီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢတပူတပူလီၤ. တပူတဖၣ်န့ၣ်မုၢ်စီၤသီလၢအဆံးအစၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ပွဲ** နှင့်မုၢ်ဒ်ပူအသိးလီၤ. ဦးမုၢ်တလၢမၤဘျုးခါတီၢ်ခါန့ၣ်ပစံးလၢပွဲလီၤ. တလၢမၤပွဲလၢမၤဘျုးဒီးပျီၤဒါပျီၤမိၤန့ၣ်ကလၢနးကၢ. ဦးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဘျုး, ဦးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပွဲလီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပူလီၤ. တလၢမၤပွဲတပွဲခံးပွဲစံးဝဲဒ်လီၤ. ဦးမုၢ်မၤဘျုးတဘျုးခံးဘျုးန့ၣ်လီၤ.

၂၂. **တပွဲ** ဦးတပူန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဦးမုၢ်စီၤသီလၢအ

ဆံးအစၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတပွဲ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတပူလီၤ. တပွဲတဖၣ်န့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်ကွီဘၣ်. အိၣ်ဘၣ်ကွီထဲန့ၣ်ပတဖၣ်ခါလီၤ.

၂၃. **ဖဂူ** နှင့်မုၢ်ပမၤကွံာ်သ့ၣ်လၢအူလၢအဒိယံလီၤန့ၣ်လၢပစုညါသးဒီးပစံးလၢဖဂူလီၤ. ဦးပမၤကွံာ်ကပံာ်လၢပျါလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖဂူစကိးလီၤ. ဖဂူကွံာ်သ့ၣ်လၢအူလၢအဒိယံလီၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဦးပစံးလၢလၢဖုးစကိးလီၤ. ဦးပမၤကွံာ်ကပံာ်လၢပျါလီၤန့ၣ်လၢပစုညါသး ဒီးပတၢၤဒုၣ်ပျါန့ၣ်ပထူးသးသြးကလၢန့ၣ်ပစံးလၢဖဂူလီၤလီၤ. ဦးပစံးလၢဖုးစကိးလီၤ.

၂၄. **ဖစီၤ** နှင့်မုၢ်ထံအိၣ်ထီၣ်လၢမနၢလၢသ့ၣ်လၢခံသ့ၣ်လၢလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖစီၤလီၤ. ဦးပကိးလၢပစီၤစကိးလီၤ. တၢ်တဖူၤဘၣ်န့ၣ်သက့ဒီးလၢမနၢန့ၣ်ထံအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်လၢခံသ့ၣ်လၢလီၤန့ၣ်ပကိးလၢဖစီၤလီၤ. ဦးပကိးလၢပစီၤထံစကိးလီၤ. ဂီၤသီၣ်ထၢဖစီၤအါအါကလဲၣ်န့ၣ်ပလဲၤတၢ်ပလီၤဘၣ်စီၣ်နးကၢ.

၂၅. **ဖတၢ်** နှင့်မုၢ်တၢ်ထံတကလုာ်ဝါဆုၣ်ဒ်ပုၤအပံာ်အထံအသိးဒီးပကိးလၢဖတၢ်လီၤ. ဦးပကိးလၢပတၢ်စကိးလီၤ. ဦးမုၢ်ကဲထီၣ်ဝဲအခိၣ်ထံးဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢထံနါလီၤ.

၂၆. **ဖနံၣ်** နှင့်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပပူၤပဆါတမံၤလၢလၢန့ၣ်ပစံးလၢဖနံၣ်တၢ်ကၢလီၤ. ဦးတၢ်လုာ်ဒ်ပုၤဒ်တမံၤလၢလၢန့ၣ်ပစံးလၢပနံၣ် တၢ်ကၢစကိးလီၤ. ပုၤကညီလဲၤပူၤဖနံၣ်တၢ်ကၢဒီးလဲၤဆါဝဲလီၤ. ဦးမုၢ်ပကိးပိာ်ထွံၣ်ပျီၤအခံလီၤ. ဦးပစံးလၢပနံၣ်တၢ်ကၢစကိးလီၤ.

၂၇. **ဖနံၣ်ဖိ** နှင့်မုၢ်ပုၤလၢယုၤယုၤလီၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢကအိၣ်ဝဲအပူၤအကလံၤ. ဦးအပရဲၤန့ၣ်ပစံးလၢဖနံၣ်ဖိလီၤ. ပုၤဖနံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်စုဒီးအပရဲၤလၢအပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, တၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ် ပစံးလၢပုၤဖနံၣ်ဖိလီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢပုၤဖနံၣ်ဖိတၢ်ကၢဖိလီၤ.

၂၈. **ဖနဲၢ်** နှင့်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပနဲၢ်လီၤ. ဦးမုၢ်တၢ်လၢပပျါစဲတၢ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢဖနဲၢ်လီၤ. ဦးပစံးလၢပနဲၢ်စကိးလီၤ.

၂၉. **ဖယံာ်** နှင့်မုၢ်ပသးတမုၢ်ဘၣ်ပုၤဂၤ ပသးဟ့ၤပုၤဂၤဒီးပစံးလၢဖယံာ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤအဝဲတဂၤတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးဖယံာ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤမၤကမုၢ်အဝဲတဂၤ ဒီးအဝဲတဂၤဖယံာ်အီၤလီၤ. ဦးပစံးလၢပယံာ်စကိးလီၤ.

၃၀. **ဖလါ** နှင့်မုၢ်ဖလီၤအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တကလုာ်လၢပုၤမၤဝဲလၢယုၤခိၣ်စိးအသူ ဒီးအကိာ်သလုၤဖးထီၣ်န့ၣ်ပကိးလၢလီၤဖလါလီၤ. ဦးအနီၢ်နီၢ်မုၢ်ပလီၤပလါလီၤ.

၉. **ဖလှုံ** နှင့်မှီပူးကညီဆီဝဲ ဦးလှိုင်ထံသမ္မုန့်ပစံး လာဖလှုံအသးလီၤ. ဦးမိုးပက်းပိတ်ထွဲပျိုအခံလီၤ. ဦး ပုၤစိုၤစံးဝဲလာပလှုံသးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဦးမၤတ လာဖလှုံအီၤလီၤ.

၁၀. **ဖလီ** နှင့်မှီတၢ်ပူၤတၢ်လီၤလာအကိၣ်သလွၤဖးထီ ဦးပဒၢသိဒၢဘဲးန့ၣ်ပကိးလာဖလီလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိ လာဖလီဖလီလီၤ.

၁၁. **ဖဝ်** နှင့်မှီတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်လာဟီၣ်ခိၣ်ချၢအကလုာ် ကလုာ်န့ၣ်ပစံးလာဖဝ်လီၤ. ပုၤကညီအိၣ်လာဟီၣ်ခိၣ် ချၢအံၤတၢ်ဖတ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးကိးဂၤလီၤ. ဦးပစံးလာပ ဝစကိးလီၤ.

၁၂. **ဖဝ်မိ** နှင့်မှီပုၤလုာ်သ့ၣ်အမိအကလုာ် ဦးဘၣ် တၢ်ဖျိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖဝ်မိလီၤ. ဦးပစံးလာဖဝ်မိဖတ် ပၤစကိးလီၤ. ပုၤလာလုာ်သ့ၣ်ခါပတ်အမိအပၢ်အက လုာ်ဦးတၢ်ဘၣ်ဝဲလာဖဝ်မိဖတ်ပၤလီၤ. ဦးပစံးလာပတ် မိပတ်ပၤစကိးလီၤ.

၁၃. **ဖအူး** နှင့်မှီတၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တကလုာ်ဒ်တၢ်အသိး တစံးစံး ဦးမၤအဒၢလာဟီၣ်ခိၣ် ဦးအိၣ်လာဟီၣ်ခိၣ်ကျါ န့ၣ်ဆိၣ်ထီၣ်အဒၢစိတရီၤဦးပကိးလာဖအူးလီၤ. ဦးပကိး လာပအူးစကိးလီၤ.ဦးပကိးဦးအဆိလာဖအူးဖဆိလီၤ.

၁၄. **ဖအိး** နှင့်မှီပုၤကညီအပူၤလီၤအညၣ်ပျါထီၣ် ဦးပ စံးလာဖအိးလီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ပူၤလီၤဖအိးမးလီၤ. ဦး ပစံးလာပအိးစကိးလီၤ.

၁. **ဖါ** နှင့်မှီသ့ၣ်တကလုာ်န့ၣ်အသၣ်အိၣ် ဦးအဆူၣ်ဒ် ပနွဲၣ်အသိး ဦးပကိးလာဖါလီၤ. ဖါန့ၣ်အသၣ်ထဲစုခိၣ် ဦး အထံးဒိၣ်ဝဲတုၤတလၢမိးလာချံလီၤ. ဦးမှီသ့ၣ်ဖးဒိၣ်တ ကလုာ်လီၤ. ဖါန့ၣ်တလၢမိးချံဂ့ၤကၤ.

၂. **ဖါ** နှင့်မှီထီၣ်ရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတမံၤလၢလံၤန့ၣ်မှီ အိၣ်ဦးအထုၣ်ဦးပစံးအဖါလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ် အိၣ်ဦးအမိတနီၤဦးအဖါတနီၤလီၤ.

၃. **ဖါကစဲ** နှင့်မှီထိးလာအဖါတၢ်ထီၣ်လာတထဲသိးဒံး ဘၣ် ဦးအဖါဖးဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလာထိးဖါကစဲလီၤ. ထိးဖါ ကစဲန့ၣ်မှီထိးဖါတလီၤလာတထဲသိးဘၣ်ဦးအတၢ်မှီတ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထိးဖါကစဲန့ၣ်ဘီၣ်ဂ့ၤကၤ.

၄. **ဖါကနီ** နှင့်မှီဆီဖါလာအတလီၤတလဲၣ်န့ၣ်ပစံးလာ ဆီဖါကနီလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာမိၣ်ကနီဖါကနီလီၤ. ဆီဖါကနီန့ၣ်မှီဆီဖါတလီၤတလဲၣ်လီၤ.

၅. **ဖါကွၢ်ကျဲ** နှင့်မှီတးအူးတးသ့ၣ်အဖါတၢ်လဲၣ်တၢ် လာညါဦးပစံးလာဖါကွၢ်ကျဲလီၤ.

၆. **ဖါခူ** နှင့်မှီသ့ၣ်ဂဲၤအဆိလီၤ. ဦးမှီပုၤန့ၣ်ပယိတ ဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာပုၤသ့ၣ်ဂဲၤဖါခူလီၤ. ဦးပစံးလာသ့ၣ်ဂဲၤဖး ခူစကိးလီၤ.

၇. **ဖါဆွံၣ်** နှင့်မှီထိးလာအဖါဖးဒိၣ်န့ၣ်ပကိးလာထိးဖါ ဆွံၣ်လီၤ. ဦးပကိးလာထိးဖါတၢ်စကိးလီၤ. ထိးဖါဆွံၣ် တဒုဒိၣ်သမိးလီၤ. ဦးကသ့ၣ်ဖါဖးဒိၣ်န့ၣ် ပကိးလာက သ့ၣ်ဖါဆွံၣ်စကိးလီၤ.

၈. **ဖါတၢ်** နှင့်မှီပုၤလာဒီပဝဲၣ် ဦးပမိၣ်ပၤန့ၣ်ပကိးလာ ဖါတၢ်လီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိလာမၢ်ဖါတၢ်လီၤ. ဖါတၢ် ဟဲအိၣ်သကိးပုၤ ဦးပသးခုမးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပိၣ်ခွါလာဒီပ ဝဲၣ်ဦးပမိၣ်ပၤန့ၣ်ပကိးလာဖါတၢ်ခဲလၢ်လီၤ.

၉. **ဖါတၢ်စီမိ** နှင့်မှီပိၣ်ခွါလာအသးသကျဲ ဦးပမိၣ်ပၤ န့ၣ်လာတဒီပဝဲၣ်ဘၣ် ဦးပမိၣ်ပၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖါတၢ် စီမိလီၤ. ဖါတၢ်စီမိန့ၣ်ပုၤလာအကြးလာပဖါတၢ်ဦးတ ဒီပဝဲၣ်ဘၣ် ဦးပမိၣ်ပၤန့ၣ်ပစံးလာဖါတၢ်စီမိလီၤ. ပုၤတ နီၤနီၤန့ၣ်ဝဲလာအဖါတၢ်စီမိလီၤ.

၁၀. **ဖါတၢ်ယၢ်** နှင့်မှီပမိၣ်အဝဲၣ်လာပၤသံဝဲဦးန့ၣ်အဖါ လာပမိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖါတၢ်ယၢ်လီၤ. ဖါတၢ်ယၢ်န့ၣ်ပးကဲ အသးလာပပၤဖိသၣ်လီၤ.

၁၁. **ဖါတၢ်သဒါ** နှင့်မှီပိၣ်ခွါလာဒီပဝဲၣ် ဦးပမိၣ်ပၤလာ အသဒါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖါတၢ်သဒါလီၤ. ဖါတၢ်သဒါ န့ၣ်မှီပဖါတၢ်လာအကတၢ်တကၤန့ၣ်လီၤ.

၁၂. **ဖါတူၢ်ထီၣ်** နှင့်မှီတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖါလာအတထဲ သိးတဝဲဒံးဘၣ်အဖါဖးဒိၣ်ဘၣ် ဦးဘီၣ်ဝဲလာအဖံးပုၤ ညၣ်ပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာအဖါတူၢ်ထီၣ်လီၤ. ပနၢ်ဖါတူၢ်ထီၣ် န့ၣ်ဘီၣ်ဂ့ၤသမိးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဖါတူၢ်ထီၣ်ဖါ ဘီၣ်မိလီၤ.

၁၃. **ဖါဒုဒိၣ်** နှင့်မှီတၢ်ဖိတၢ်လံၤလာပဘုၣ်ဒၢဦးပကူး ကွံၣ်အဒံၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖါဒုဒိၣ်လီၤ. ပနၢ်ဖါဒုဒိၣ်န့ၣ် ဘီၣ်ဂ့ၤကၤ. ပနၢ်ဖါဒုဒိၣ်န့ၣ်တုၤပဒုဒိၣ် ဦးတပၤလာ ဘၣ်ဦးအမိဘၣ်လီၤ. ဦးပိၣ်ကိးလာဖါဆွံၣ်စကိးလီၤ.

၁၄. **ဖါန့** နှင့်မှီထိးဖါတလီၤထိးဖါကစဲန့ၣ်ပကိးလာ ထိးဖါန့လီၤ. ထိးဖါန့န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ဦးပကိးလာထိးဖါန့လီၤ. ထိးဖါန့န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်အဆိးစံးဝဲဒုၣ်လီၤ. ဦးပုၤတနီၤနီၤစံး ဝဲလာကသ့ၣ်ဂီၤဖံးန့ၣ်အိၣ်ဦးအဖါန့စကိးလီၤ.

၁၅. **ဖါပၤ** နှင့်မှီဖါပၤအဆိလီၤ. ဦးမှီကဆိအဖါတ လီၤတလဲၣ်လာအမဲထီၣ်တပျၢ်, တတၢၤန့ၣ်အမဲဘျၢဝဲဒ် ပါအသိး ဦးပစံးလာကဆိဖါပၤလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိ လာဖါပၤဖါပၤလီၤ.

၁၆. **ဖါပီ** နှင့်မှီကဆိအဖါလာအမဲထီၣ်တထီဒံးဘၣ် ဦးအမဲဘျၢဝဲဒ်ပါအသိး ဦးပစံးလာကဆိဖါပီလီၤ. ဦးပ ကိးဦးအဆိလာဖါပီဖါပီလီၤ. ကဆိဖါပီန့ၣ်အမဲတ ထီဒံးဘၣ်. အမဲဘျၢဝဲဒ်ပါအသိးလီၤ.

၁၇. **ဖါပျၢ** နှင့်မှီဆီဖါကနီန့ၣ်ပကိးလာဆီဖါပျၢလီၤ. ဦးပကိးလာဆီဖါပျၢစကိးလီၤ. ဆီဖါပျၢဦးဆီဖါပျၢန့ၣ်ဒ်

သီးသီးလီၤ.ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဆိဖါပျၢ,ဒီးပုၤတနီၤနီၤ
စံးလၢဆိဖါပျၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆိဖါကနီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီး
အဆိလၢဆိဖါပျၢဆိဖါပျၢလီၤ.

၁၈. **ဖါဖိၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဟံၣ်ဖိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်
ပဟံၣ်တၢ်ပူၤလီၤန့ၣ်လီၤ.

၁၉. **ဖါဘိၣ်နၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ခိၣ်အဖါလၢအနၢၤတထီၣ်တူ
ဘၣ်ဒီးအနၢၤအခိၣ်န့ၣ်အဖံးအလၢ်ဖိးဘၢဝဲဒီးပစံးလၢ
ထီၣ်ခိၣ်ဖါဘိၣ်နၢၤလီၤ. ထီၣ်ခိၣ်ဖါဘိၣ်နၢၤန့ၣ်အနၢၤခိၣ်န့ၣ်
စ့ၤဘိၣ်ယၢ်အသးဒီးအဖံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖါ
ဘိၣ်တၢ်ဖါဘိၣ်နၢၤလီၤ.

၂၀. **ဖါလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်လၢကျၢ်ဘၢအသးမ့ၢ်
ဂ့ၤ,တၢ်အိၣ်လၢပုၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဖါလၢ်လီၤ. ဒီးပစံး
လၢဖိလၢ်စကိးလီၤ.ဟံၣ်ဖိလၢ်န့ၣ်ပကိးလၢဟံၣ်ဖါလၢ်,
ဒးဖါလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟံၣ်ဖိလၢ်စကိးလီၤ. ယဲၣ်
အိၣ်လၢချိၣ်ဖါလၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်အဖါလၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး
ဂ့ၢ်တဘိးဝဲဒၣ်. ဒီးပကစံးလၢအဖါခိၣ်အဖါလၢ်ပစံးဒီး
အဆိဒီးန့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ဖါသ့ၣ်ဂဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤစံၣ်တၢ်ပံၣ်လူလါန့ၣ် ဒီးပကိး
လၢဖါသ့ၣ်ဂဲၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤစံၣ်တၢ်ပူၤလၢစံးဝဲလၢဖါသ့ၣ်
ဂဲၤန့ၣ်မ့ၢ်ပံၣ်လူလါန့ၣ်ပိၣ်ကိးလၢဖါသ့ၣ်ဂဲၤလီၤ.

၂၂. **ထူဖါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထူအစီထံလၢအဂ့ၤကတၢ်န့ၣ်ပစံး
လၢထူဖါလီၤ. ထူဖါန့ၣ်ဘီ ဒီးကပီၤတစဲးစဲးဂ့ၤကစံးဝဲ
ဒၣ်.

၂၃. **သကွံၢ်ဖါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ဆဲးစါအ
ဖိတဖူၣ်ယီထဲအဖါဒီးပစံးလၢသကွံၢ်ဖါလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤ
နီၤစံးလၢသပံၣ်ဖါလီၤ. ထိးတဖူၣ်သကွံၢ်ဖါခဲလၢ်လီၤ.
ထွံၣ်န့ၣ်ဘၣ်တဖူၣ်န့ၣ်သကွံၢ်ဖါစကိးလီၤ.

၁. **ဖၢ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သပၤလၢထံအိၣ်လၢအပူၤန့ၣ်
လီၤတၢ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ဖၢ်ကလၢ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢ
သိၣ်သဖၢ်ကလၢ်စကိးလီၤ.

၂. **ဖၢ်ဖၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟံၣ်အသးသိၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးပစံး
လၢသိၣ်ဖၢ်ဖၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံၣ်အသးဖၢ်ဖၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပိၣ်ဝဲသ့ၣ်ဖးကဘဲဒဲန့ၣ်ပစံးလၢပုၤ
ဖးလီၤ. ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဟ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတူၤပစံးဒီးပစံးလၢ. ဘု
ခုးန့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ကၢ. ဒီးဆၣ်ထီၣ်လၢမူခိၣ်အါဝဲန့ၣ်ပစံး
လၢဆၣ်ဖးစကိးလီၤ. ဒီးဘဲသၣ်လၢအသ့ၣ်ဖးဒီးအလုၤ
ပျါဝါဝဲအါကလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဲဖးလီၤ. ဆၣ်ဖးလၢမူ
ခိၣ်န့ၣ်ဝါမးလီၤ. ဘဲဖးလၢအထံးလီၤန့ၣ်ဝါမးလီၤ.

၂. **ဖးကပီၤ** န့ၣ်ဆၣ်ထီၣ်အါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘဲဖးအါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပ
စံးလၢဖးကပီၤလီၤ. ဆၣ်ထီၣ်လၢမူခိၣ်ဖးကပီၤမးလီၤ.
ဘဲတလီၢ်ဖးကပီၤမးလီၤ.

ဘဲဖးကပီၤဆၣ်မူထံး တၢ်တအိၣ်သူနီၣ်ပုၤပျၢ

၃. **ဖးကဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘၢၣ်ဘဲအဖိဖးဝါပြိကဒဲ ဒီးပစံး
လၢဖးကဘဲမးလီၤ. ဒီးပစံးပုၤအဖးန့ၣ်ပစံးလၢဖးကဘဲ
ဒဲလီၤ. သ့ၣ်တထံးအဖိဖးကဘဲမးလီၤ. ပုၤတဂၤဝဲဘဲ
အပုၤဒီးဖးကဘဲဒဲလီၤ.

၄. **ဖးကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးကွၢ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢဖးကၢ်
လီၤ. စလဲၤဟးဘၣ်ကနီၤအိၣ်တၢ်တမံၤမံၤမံၤ. နဖးကၢ်မဲ.
စဖးကၢ်နလဲၤဟးကနီၤကၢ်သၢ. ဒီးပစံးလၢဖးကွၢ်စကိး
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးကွၢ်လဲးကွၢ်လီၤ. စဖိအိၣ်လၢ
အမိၢ်အဟၢဖါပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်မ့ၢ်ပိၣ်ခွါလဲၣ်. နဖးကၢ်မဲ. စ
ဖးကၢ်ယဲတဘၣ်ဘၣ်.

၅. **ဖးကွၢ်** ဒီး **ဖးကၢ်** န့ၣ်ဒဲသီးသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစံးကွၢ်
တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်တဘၣ်တဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖးကွၢ်လီၤ. နဖးကွၢ်
ပုၤကညီမဆါတနံၤဘၣ်ကဟဲတဂၤဂၤ. စဖးကွၢ် ပုၤက
ညီကဟဲတဂၤလီၤ.

၆. **ဖးဆိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိးထဲသီးပတဟီၣ်ဒီးပုၤဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပခိး
ထဲသီးပတၢ်ကတိၤဒီးပုၤဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပဖးဆိလီၤ. မ့ၢ်
မတၢ်ကဖးဆိဒီးယၢတဂၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖး
ဆိဖးထီလီၤ.

၇. **ဖးတၢ်ကတိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိတၢ်ကတိၤအသၣ် ဒီးပစံးလၢ
ဖးတၢ်ကတိၤလီၤ. တၢ်ကတိၤလၢအိၣ်ဒီးအခိအပယီတ
ဖုၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ထုးထီၣ်လိၣ်ပျါအခိအပယီ ဒီးပစံးလၢပဖး
တၢ်ကတိၤလီၤ. နကတိၤခိတၢ်န့ၣ်စဖးနတၢ်ကတိၤ
ဘၣ်ယၢ်. ပုၤလၢဖးတၢ်ကတိၤသ့တဖုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထုးထီၣ်
တၢ်ကတိၤအခိအပယီသ့ဝဲဒီးပစံးလၢဖးတၢ်ကတိၤလီၤ.

၈. **ဖးထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖးဆိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢခိးထဲ သီး
လိၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ခိးထဲသီးအတဟီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ခိးထဲသီး
အတၢ်ကတိၤအကသီး တၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးမ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးဒီးအ
ဆိ လၢဖးဆိဖးထီလီၤ. တၢ်ဖးဆိဖးထီဒီးကစၢ်ယွၤန့ၣ်
တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.

၉. **ဖးတြိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖးဒုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်အဒုလၢ
အိၣ်ဒီးအဒဲးအဆၣ်အါဝဲလၢအိၣ် ဒီးအတြိအါတြိန့ၣ်ပ
စံးလၢဖးဒုဖးတြိလီၤ. ဒီးသ့ၣ်ဒုခံဒုစဲးလိၣ်အသးအိၣ်
ဒီးအကဆူးန့ၣ်ပစံးလၢဖးဒုဖးတြိစကိးလီၤ.

၁၀. **ဖးထီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိတၢ်လၢအတဖုၣ်ဘၣ်ဝဲ ဒီးမၤ
သးယွၢ်ကဒၢန့ၣ်ပစံးလၢဖးထီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ
ဖးထီကူစကိးလီၤ. လဲၤဝဲန့ၣ်ယၢလၢစဝၣ်ဖးထီတဘိတ
ကွၢ်. စကမၤယီဖးထီတဘိလီၤ. ပျၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,
သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတဖုၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဖးထီခဲလၢ်လီၤ. ဒီးပ
စံးလၢလၢဖးထီ ဒီးဖးထီကူလီၤ. မၤန့ၣ်စသ့ၣ်လၢဖးထီ
ကူတဖုၣ်. စကမၤဟံၣ်ထူၣ်လီၤ.

၁၁. **ဖးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ထီၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤထီၣ်ရီၤတၢ်
အမိၢ်လၢအဒိၣ်အိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤတူၤအမိၢ်ပုၤဟ့ၣ်ဒီးကဲထီၣ်လၢ

အဖိဒီးအခံန့ၣ်သ့ၣ်ဖးဒီးအဖိဟဲထီၣ်လၢအခံအိ ပူၤ န့ၣ်ပစံးလၢဖးထီၣ်လီၤ. ဆိဟုအခံၣ် ဒီးအခံၣ်ဖးထီၣ်ဝဲ ဒီးကဲလၢအဖိခဲလၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးထီၣ် လဲးထီၣ်လီၤ.

၁၂. **ဖးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယါယုၣ်မ့ၢ် ဒီးကိၣ်မံၣ်ဒီးကိၣ်မံၣ် ဒီးမ့ၢ်န့ၣ်ထီၣ်ပိၤပုၤဝဲ ဒီးအဖျၢၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲတုၤသ့ၣ်ဖးဒီး ပစံးလၢဖးထီၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်ပယါယုၣ်ဒီးကိၣ်မံၣ်ဒီးဟံ တနၤခံန့ၣ်ဒီးဖးထီၣ်ဝဲလီၤ.

၁၃. **ဖးဒု** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘူးလိာ်အသးခံထူၣ်ဒီးပစံးလၢ ဖးဒုလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖးဒုဖးတြၢလီၤ. ဖးဒုဖးတြၢပစံးဒီး အဆိခံန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးဖးဒုဖးတြၢစံးဝဲဒုၣ်လီၤ.

၁၄. **ဖးဒုဖးတြၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒုလၢစံးဘူးလိာ်အသးအါဒု ဒီးအိၣ်ဒီးအကဆူးကတုၤန့ၣ်ပစံးလၢဖးဒုဖးတြၢလီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒုဖးဒုဖးအါသမိးထီၣ်တၢ်အိၣ်ဘူးလိာ် အသးဒီးအကဆူးအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖးဒုဖးတြၢလီၤ.

၁၅. **ဖးဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢအစိအသ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢ ဖးဒိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤဟံၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဖးဒိၣ်ဖးမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖးဒိၣ်ဖးကျိၢ် စကိးလီၤ. ကဆိဖးဒိၣ်တဒုဒိၣ်ကၢ. ပုၤကညီဖးဒိၣ်တ ဂၤဒိၣ်ဝဲပုၤဂၤတထံးသီးဒီးအိၣ်ဘၣ်.

၁၆. **ဖးနီၣ်သိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲၣ်ခံခီနီၣ်သိး သိးဒီးပစံးလၢဖးနီၣ်သိးလီၤ. ဖးနီၣ်သိးသ့ၣ်ခံခီနီၣ်သိးသိး တက့ၢ်.

၁၇. **ဖးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲစူၤတြၢးတြၢးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤကညီ တၢ်တၢ်တြၢးတြၢးမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤကညီအိၣ်တၢ်တြၢးတြၢးမ့ၢ် ဂ့ၢ်ပစံးလၢဖးဖးလီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်အမၤဖးဖး တၢ်ဟဲစူၤ ဖးဖးဒီးထံဒိၣ်လီၤဝဲလီၤ. အိၣ်မ့ၢ်ဖးဖးတုၤအဘျးအိၣ်န့ၣ် လီၤ. တဖျၢၣ်ကွံၣ်တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်လၢယုၣ်လီၤဖးဖးတ က့ၢ်.

၁၈. **ဖးဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပိာ်လီၤန့ၣ်ပထီၣ်အခိၣ်ထံးဒီးအ နါစုၤတုၤသိးဝဲဒီးအကပိာ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖးဖိလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢဖးဖိချ့ၣ်လီၤ. ထီၣ်သ့ၣ်ဘၣ်အခိၣ်ထံး ဒီးအနါစုၤတုၤသိးသိးဒီးဒိၣ်တၢ်ဖဲအဖးဖိန့ၣ်လီၤ. ပုၤတ ဂၤမၤတၢ်သ့ၣ်တကျိၢ်ဖးဖိတချ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဖးခိၣ်ဖးဖိစကိးလီၤ.

၁၉. **ဖးဖိကျဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲကပိာ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖးဖိကျဲ လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဖးဖိကျဲဒီးဟဲက့ၢ်ကဒါက့ၢ်အလီၢ် ခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးဖိကျဲသက့ၢ်ကျဲလီၤ.

၂၀. **ဖးဖိန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တစူၤအတီၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဖးဖိ န့ၣ်လီၤ. တၢ်တစူၤအတီၢ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်တယီၤအတီၢ်ပူၤ မ့ၢ်ဂ့ၢ်ပစံးလၢဖးဖိန့ၣ်လီၤ.လုၤလၢတီၢ်ပူၤန့ၣ်ဖးဖိန့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ဖးဖိမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လၢမနၤန့ၣ်လၢထူၣ်ဝဲလၢလၢပုၤအ

ကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဖးဖိမ့ၢ်လီၤ. လၢလၢပုၤအကတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်နၤခီလၢထူၣ်ဒီးပသ့ၣ်ညါလၢဖးဖိမ့ၢ်လီၤ. ဒီးလၢမ့ၢ်တ အိၣ်ဖျါဘၣ်ဒီးပတယးကွၢ်လၢမနၤန့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါလီၤ. မ့ၢ်ယံၣ်ဒီးပစံးလၢဖးဖိမ့ၢ်လီၤ. တၢ်မနၤတနၤအံၤစအိၣ် ဆိးသိးဖးဖိမ့ၢ်ဒီးစမံၤယဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသက့ၢ်မ့ၢ် လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဖးဖိမ့ၢ်လီၤ.

၂၂. **ဖးယိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤလၢထီၣ်ဝဲလီၤဆၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံး လၢဖးယိာ်လီၤ. တၢ်ပူၤလီၤဆၢၣ်ဖးယိာ်စံးဝဲဒုၣ်လီၤ.

၂၃. **ဖးလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်လၢလံာ်ပူၤဒီးပစံးလၢဖး လံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးလံာ်ဖးလံာ်လီၤ. နဖး လံာ်လီၤစကိးခါ. စဖးလံာ်တလၢန့ၣ်တလီၤဘၣ်. လံာ် ကညီန့ၣ်နဖးသ့ၣ်စကိးခါ. စဖးလံာ်ကညီန့ၣ်သ့တစံး ဝဲးခါလီၤ.

၂၄. **ဖးလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖးလံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကတိၤတၢ် လၢလံာ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဖးလံာ်ဖးလံာ်လီၤ.

၂၅. **ဖးလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဘျၢၣ်လၢဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖးလံာ် လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးလံာ်ကီၢ်ကွါလီၤ.လဲၤပူၤန့ၣ်ယ ၁လၢသ့ၣ်ဘၣ်ဖးလံာ်တဘျီတက့ၢ်. လဲၤဒီးန့ၣ်ယၤလၢသ ကွံၣ်လံာ်ဖးလံာ်တဘျီတက့ၢ်.

၂၆. **ဖးလိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတီၢ်န့ၣ်တၢ် န့ၣ်ပစံးလၢတီၢ်လိဖးလိလီၤ. ပုၤမ့ၢ်မၤလိတၢ်ဒီးတီၢ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလၢတီၢ်လိဖးလိလီၤ. ပုၤသီၣ်လံာ်ခါလဲၤခါန့ၣ်တီၢ် လိဖးလိတက့ၢ်. သီၣ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်တီၢ်လိဖးလိတက့ၢ်.

၂၇. **ဖးလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီ သ့ၣ်နံၤဖးသိလၢကလဲၤတၢ်မၤတၢ်န့ၣ်အသးဒ်သိးဝဲဒီးစံး ဟံလိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လိာ်ဖးလိာ်လီၤ. ပုၤခံၤ သါကလဲၤတၢ်ခဲၤ ဒီးသ့ၣ်လိာ်ဖးလိာ်အသးလၢမ့ၢ်မဆါ တနၤအံၤလီၤ. သုမ့ၢ်ကလဲၤတၢ်ဒီးသ့ၣ်လိာ်ဖးလိာ်သ့သး ဒီးယၤလၢမ့ၢ်မဆါတနၤအံၤတက့ၢ်.စကလဲၤစကိးလီၤ.

၂၈. **ဖးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကၢၣ်ထီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီ ကၢၣ်ကီၣ်လိာ်အသးလၢကမၤတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢ ကၢၣ်ထီၣ်ဖးလီၤလီၤ. ပုၤခံၤကၢၣ်ထီၣ်ဖးလီၤလၢသါ ကလဲၤမၤပနံၣ်လီၤ.

၂၉. **ဖးဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤသ့ၣ်ဖိလၢဘျီထီၣ်အါအါဒီး ဝါဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢဖးဝါမးလီၤ. သ့ၣ်ဖိမးဝါမးလီၤ. တၢ်ဖးထီၣ် လၢဝါန့ၣ်ပစံးလၢဖးဝါမးလီၤလီၤ.

၃၀. **ဖးသလၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပဲၣ်ပြီၣ်ဝဲ ဒီးပအိးသလၢၣ်န့ၣ်ပ စံးလၢဖးသလၢၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖးသလၢၣ်ဝဲတန့ၣ်ဒီးမၤဝဲ လၢဖုဒါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးသလၢၣ်ဖးသလၢၣ် လီၤ.

၃၁. **ဖးအါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသဲၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖးအါလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဘုန့ၣ်ဖးအါစံးဝဲဒုၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖး

သဲၣ်ဖးအါလီၤ. ပှၤသီၣ်လံာ်ဖိအိၣ်ဖးအါလီၤ.

၃၂. **ဖးအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဲၣ်သ့ၣ်ဖးမ့ၢ်စ့ၣ်ပီၤဒီးပစံးလၢဖးအိၣ်လီၤ. ဖးအိၣ်မ့ၢ်စ့ၣ်ပီၤလၢယဲာ်ဒီးပအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဲၣ်အိၣ်ဖးအိၣ်လီၤ.

၃၃. **ကဖး** ဒီးကဖးလံာ်ကဖးလးန့ၣ်ကွၢ်လၢကဖးအကျိတက့ၢ်.

၃၄. **ကဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ကဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးဒီးဘဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်ပှၤကပုၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢမၤသးကဖိကဖးလီၤ. ဘဲၣ်န့ၣ်မၤသးကဖိကဖးစးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၅. **ကဖး** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ကွၢ်လိာ်န့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ကဖးလီၤ. မ့ၢ်ဖးတလိာ်ပဟံးတဘျီတဘျီ.

၃၆. **ကုးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတဲာ်တၢ်ညၣ်အဆၢလၢယဲာ်တခီတလိာ်လိာ် ဒီးပစံးလၢကုးဖးလီၤ. ပှၤတဂၤကုးဖးတၢ်ညၣ်တခီတလိာ်လိာ်စးဝဲဒၣ်.

၃၇. **ကုးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးဝၣ်လုၣ်အခိၣ်လၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢကုးဖးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကုးသ့ၣ်ဖးစကိးလီၤ. ကုးဖးဝၣ်လုၣ်န့ၣ်ခံလုၣ်တက့ၢ်. စကကၣ်အိၣ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကုးပၢ်ကုးဖးလီၤ.

၃၈. **ကိးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမိၤအိၣ်အသးန့ၣ်ပကိးလၢကဝိးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်ဒီးခါလီၤကိးဖးဝဲန့ၣ်လီၤ.

၃၉. **ကျိတဲာ်ဖးဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတဲာ်တၢ်လၢယဲာ်ခံကွၢ်တုၤသးသးဒီးပစံးလၢကျိတဲာ်ဖးဖိလီၤ. ကျိတဲာ်ဖးဖိဝၣ်ခံကွၢ်တုၤသးသးတက့ၢ်. ပှၤတဂၤကျိတဲာ်ဖးဖိဝၣ်တဘိတဘိဖြးလီၤ.

၄၀. **ခိၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပလဲၤဒုးအိၣ်ပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်ဖးလဲာ်အိၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢပခိၣ်အိၣ်ဒီးတံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပမ့ၢ်မၤန့ၣ်ပခိၣ် ဒီးပလဲၤဒုးအိၣ်ပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဖးလီၤ. မၤန့ၣ်ပခိၣ်အခိၣ်ဖးလၢဟုၤအဝါဂ့ၤတဖၣ်တက့ၢ်. ပခိၣ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးခိၣ်ဖးလၢကဆိဝဲလီၤ.

၄၁. **ခွဲၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၤဖးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနီၤဖးတၢ်အဆၢန့ၣ်ပစံးလၢခွဲၣ်ဖးနီၤဖးလီၤ. သဲးသ့ၣ်တကယၢ်န့ၣ်နီၤဖးခွဲၣ်ဖးခံဂၤဒီးသးသးဒီးဟံးန့ၣ်တက့ၢ်. ပနၢ်တဖုန့ၣ်ခွဲၣ်ဖးနီၤဖးခံဂၤပှၤသးသးဒီးဟံးန့ၣ်တက့ၢ်.

၄၂. **စၢဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢဖးပနၢ်အမိၢ်ပှၤ ဒီးပနၢ်အဖိတဖုတပှၤပှၤဒီးပစံးလၢပစၢဖးလီၤ. စၢဖးပနၢ်အမိၢ်ပှၤဒီးအဖိန့ၣ်ပကဆံးအိၣ်အနၢ်ထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစၢမ့ၢ်စၢဖးလီၤ.

၄၃. **ဆံးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုးလၢသ့ၣ်ဖးတခီတလုၣ်လုၣ်ဒီးဆံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆံးဖးလီၤ. လၢ်တဖျၢၣ်စုး ဒီးဆံးဖး

တခီတလုၣ်လုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆံးမ့ၢ်ဆံးဖးလီၤ. ပှၤကညီၤလီၤဖျၢၣ်လီၤသံးန့ၣ်ပစံးလၢဆံးမ့ၢ်ဆံးဖးလီၤ.

၄၄. **တဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဆံးယဲာ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်တဆံတဖးလီၤ. တၢ်တဆံတဖးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတလဲၤဘၣ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်ခံဖးဒီးကဲထီၣ်တၢ်တဆံလဲၤဝဲလီၤ.

၄၅. **တၢ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကွၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကၢၣ်ထီၣ်တၢ်လၢပသးလၢညါခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကွၢ်တၢ်ဖးလီၤ.

၄၆. **တၢ်ဖးခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖးဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကပိာ်လီၤလၢပှၤကွၢ်သ့ၣ်ခံဝၣ်ခံန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ယူၤလၢတၢ်ဖးခိၣ်တၢ်ဖးဖိန့ၣ်ထံၣ်စိတၢ်ကယံၤဝဲကသၢ.

၄၇. **တၢ်ဖးဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပိာ်လီၤလၢပှၤကွၢ်သ့ၣ်ခံဝၣ်ခံန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖးဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖးခိၣ်တၢ်ဖးဖိလီၤ. ထီၣ်ယူၤလၢတၢ်ဖးဖိန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဖးဖိထးန့ၣ်လီၤ.

၄၈. **တၢ်ဖးတၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိသ့ၣ်ဖးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖိတၢ်ဖးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်ဖးန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဝၣ်ခိၣ်အဖိအဖးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်ဖးဖိပစံး တၢ်ဖးတၢ်ဖိဖိပစံးလီၤ. တၢ်ဖးတၢ်ဖိလၢကစၢၢ်ခံကစၢၢ်လီၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဝၣ်ခိၣ်လီၤ. တၢ်ဖးတၢ်ဖိန့ၣ်သ့ၣ်လၢအဖိအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

၄၉. **တၢ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိတကလုာ်န့ၣ်မၤသးဒ်ထီၣ်ခိၣ်အသး ဒီးအရအိၣ်ဒ်ကသ့ၣ်အသး ဒီးထဲထီၣ်ခိၣ်တလီၤတဖုဒီးပကိးလၢတၢ်ဖးလီၤ. တၢ်ဖးန့ၣ်အိၣ်လၢပှၤခိၣ်ကနၢ်ဒီးအိၣ်လၢလုၣ်ခိၣ်လုၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီၤအိၣ်အညၣ်ဒ်ထီၣ်ခိၣ်အသးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဖးလီၤ.

၅၀. **တၢ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအပှၤ ဒီးသ့ၣ်ဖးဝဲပၢ်န့ၣ်အပှၤ ဒီးပစံးလၢတၢ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ပၢ်တၢ်ဖးလီၤ. နမၤဝၣ်တဖုတၢ်ပၢ်တၢ်ဖးနးကၢ. တလၢတဖျၢၣ်တၢ်ပၢ်တၢ်ဖးနးကၢ.

၅၁. **တၢ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်န့ၣ်ဖံးယာ်တၢ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢတၢ်ဖးပစံးန့ၣ်လီၤ. ပသးပှၤသိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဖးတက့ၢ်.

၅၂. **ထုးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤန့ၣ်အမၤတဆိးဘၣ် ဒီးပမၤဟံးမၤကွၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထုးဖးလီၤ. ပှၤတဂၤန့ၣ်အမၤတဆိးဘၣ်ဒီးအမိၢ်ထုးဖးဝဲလီၤ. ထုးမ့ၢ်ထုးဖးစးဝဲဒၣ်.

၅၃. **ဒုးဖး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၤယိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပှၤသးသးန့ၣ်ပစံးလၢနီၤယိာ်ဒုးဖးလီၤ. ကယဲာ်သုမိာ်သုပၢ်အစုလီၤအခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်နီၤယိာ်ဒုးဖးဒီးပှၤ ဒီးဝါတက့ၢ်.

၅၄. **နီၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ဖိဘျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနီၣ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဘိၣ်နီၣ်ဖးလီၤ. နီၣ်ဖးန့ၣ်

ဝါတနီနီဂါတနီနီဘိတနီနီလီ။

၅၅. **နီဖး** နှုတ်မုၢ်ပဟ်လိာ်တၢ်ခံဂၢၤသးသးဒီးပစံးလၢနီဖးလီ။ ပှၢ်ခံဂၢၤနီဖးအတၢ်အိၣ်ပှၢ်သးသးလီ။ ပှၢ်ခံဂၢၤနီဖးအဆၢဖိကီၢ်ဖိဒီးအပှၢ်ခံဂၢၤသးသးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီဖးခွဲၣ်ဖးလီ။

၅၆. **နီဖးအဆၢ** နှုတ်မုၢ်ပဟ်န့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အလီၢ်ခံဂၢၤနီသးသး ဒီးပဟ်ဒီးအဆၢလၢတၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ပစံးလၢနီဖးအဆၢလီ။ ပှၢ်ခံဂၢၤနီဖးစံၣ်အဆၢလီ။ စံၣ်တလီၢ်န့ၣ်နီဖးအဆၢခံဂၢၤနီသးသးတက့ၢ်။

၅၇. **နီဖးဗ်ဖး** နှုတ်မုၢ်ပှၢ်လၢအိၣ်မိၣ်တၢ်ဂ့ၤ ဒီးတၢ်အၢအဆၢသ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနီဖးဗ်ဖးတၢ်အၢအဆၢဒီးတၢ်ဂ့ၤအဆၢလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီဖးဗ်ဖးလီ။ ဒီးပစံးလၢဗ်မုၢ်ဗ်ဖးစကီၢ်လီ။ ပှၢ်လၢနီဖးဗ်ဖးတၢ်အဆၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးလၢအဂ့ၤလီ။

၅၈. **ဗ်ဖး** နှုတ်မုၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲၣ်ဒီးပစံးလၢဗ်ဖးလီ။ ပှၢ်တဂၤဗ်ဖးဒံသၣ်တဖျၢၣ်ခံခီလီ။ ဒီးသ့ၣ်မုၢ်ကွၢ်န့ၣ်ပဗ်ဖးခံခီဒီးအိၣ်ကဲၤအီၤလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဗ်ဖးလီ။ ဒီးပစံးလၢဗ်မုၢ်ဗ်ဖးစကီၢ်လီ။

၅၉. **ဗ်ဖး** နှုတ်မုၢ်နီဖးအဆိလီ။ ဒီးမုၢ်ပှၢ်လၢအိၣ်မိၣ်ခံဆိကမိၣ်ညါတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အၢအဆၢန့ၣ်ပစံးလၢနီဖးဗ်ဖးလီ။ နီဖးဗ်ဖးတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အၢအဆၢဒီးတၢ်အၢန့ၣ်ပဒုၣ်ဟးဆွဲးကွၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ဟးန့ၣ်တက့ၢ်။

၆၀. **ပိၢ်ဖး** နှုတ်မုၢ်တၢ်လၢသ့ၣ်ဖးသိၣ်ဝဲခဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢပိၢ်ဖးလီ။ တၢ်လၢပိၢ်ဖးဝဲန့ၣ်သိၣ်သထူၢ်ကလၢလီ။ ဝၣ်တန့ၣ်အိၣ်ဒီးပိၢ်ဖးသိၣ်မးသထူၢ်ကလၢလီ။ ဒီးပစံးလၢပိၢ်စကီၢ်လီ။ ပှၢ်တဂၤအိၣ်မုၢ်ဒီးအဟၢဖၢကပိၢ်ဖးတၢ်လီ။ စံၣ်ဆိဒိၣ်တဖျၢၣ်ဒီးပိၢ်ဖးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပိၢ်ပိၢ်ဖးလီ။

၆၁. **ဖိဖး** နှုတ်မုၢ်ဖိလၢဘျဲဝဲ ဒီးသလၣ်ထီၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဖိဖးလီ။ ဖိဖးန့ၣ်ဘျဲသလၣ်ထီၣ်အသး ဒီးပစံးလၢဖိဖးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိဘိၣ်ဖိဖးလီ။

၆၂. **ဘုဖး** နှုတ်မုၢ်ပဗ်ဘုအပှၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုဖးလီ။ ဝဲန့ၣ်ယၢလၢဘုဖးအါအါတက့ၢ်။ စကအိၣ်ယဲလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုပှၢ်ဘုဖးလီ။

၆၃. **မၤဖးထီၣ်** နှုတ်မုၢ်မၤလိာ်ထီၣ်အဆိလီ။ ဒီးမုၢ်ပှၢ်အိၣ်ဒီးအမၤဒီးအဖိအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤလိာ်ထီၣ်မၤဖးထီၣ်လီ။

၆၄. **မၤဖး** နှုတ်မုၢ်ပကျိၣ်ကျဲမၤ ဒီးကိၣ်မံၣ်ဒီးထီၣ်ပိၤပှၢ်ဝဲန့ၣ်အစီအိၣ်ထီၣ် ဒီးပကိးလၢမၤဖးလီ။ မၤဖးန့ၣ်ထီၣ်ပိၤပှၢ် ဒီးအဖျၢၣ်ဒိၣ်ထီၣ် ဒီးသ့ၣ်ဖးဝဲဒီးပကိးလၢမၤဖး

လီ။ မၤဖးန့ၣ်ပအိၣ်ဆၢဝဲ ဒီးပဖိသးန့ၣ်ယဲဝဲလီ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမၤဘုၣ်မၤဖးလီ။

၆၅. **ဗ်ဖး** နှုတ်မုၢ်ပှၢ်လၢအိၣ်ဖျၢၣ်သီန့ၣ်အမဲၣ်တထံၣ်ဘၣ်တၢ် ဒီးတုၤအပှၢ်ထီၣ်တလီၢ်ခံလၢ ဒီးအမဲၣ်ထံၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအမဲၣ်ဖးလီ။ ထွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်သီအမဲၣ်ဘၣ်စယၢ် ဒီးတုၤယၢ် ဒီးအမဲၣ်စိၣ်သးန့ၣ်ပစံးလၢအမဲၣ်ဖးလီ။ ထွံၣ်ဖိအမဲၣ်တဖးဒီးဘၣ်န့ၣ်တထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်။ တုၤအမဲၣ်ဖးဒီးထံၣ်တၢ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲၣ်ဖးနီဖးလီ။

၆၆. **ယီၤဖး** နှုတ်မုၢ်ပိၢ်မုၢ်ဒီးပိၢ်ခွါသါဘၣ် လိာ်အသးဒီးအမိၢ်အပၢ်တြိလီၤဖးဝဲန့ၣ် ပစံးလၢယီၤဖးဝဲလီ။ ပိၢ်ခွါမုၢ်တဘၣ်ဘၣ်ပိၢ်မုၢ်အမိၢ်အသးဒီးယီၤဖးဝဲလီ။

၆၇. **လိာ်ဖး** နှုတ်မုၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးဝၣ်လၢယဲၣ် ဒီးပစံးလၢလိာ်ဖးဝၣ်လီ။ ဒီးပစံးလၢလိာ်ဖးစကီၢ်လီ။ ဝၣ်တန့ၣ်လိာ်ဖးခံခီတက့ၢ်။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိာ်မုၢ်လိာ်ဖးလီ။

၆၈. **လိာ်ဖး** နှုတ်လိာ်ဖးအသးလီ။ ဒီးမုၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးဝၣ်ထီၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်မုၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢလိာ်ဖးလီ။ လိာ်ဖးန့ၣ်ယၢလၢဝၣ်တဘိတက့ၢ်။ ပှၢ်တဂၤလိာ်သ့ၣ်ဖးသးသ့ၣ်တဖျၢၣ်ခံခီလီ။ ဒီးပစံးလၢလိာ်သ့ၣ်ဖးစကီၢ်လီ။

၆၉. **လိာ်ဖး** နှုတ်မုၢ်ပှၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်ခံဂၢၤတဂၤတပူၤပူၤ ဒီးပစံးလၢလိာ်ဖးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိာ်မုၢ်လိာ်ဖးလီ။ ပှၢ်ဒီးမိၣ်တန့ၣ်မုၢ်လိာ်မုၢ်လိာ်ဖး ဒီးသးတယုၢ်လိာ်ဘၣ်အသးလီ။

၇၀. **ဝါဖး** နှုတ်မုၢ်ပထုးလီၤဖျၢၣ်တၢ်လၢအစဲဘူးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝါဖးလီ။ ပှၢ်ခံဂၢၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဖျၢၣ်လိာ်အခိၣ်စဲဘူးဝဲ ဒီးအဝဲတကၤဒၣ်လဲၤဝါဖးကွၢ်ဒီးလိာ်ဖျၢၣ်ဝဲလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုးမုၢ်ဝါဖးလီ။ ဒီးတၢ်ဒီးဘးအိၣ်လၢပလီၤန့ၣ်ပမၤကစၢ်ထုးမုၢ်ဝါဖးစကီၢ်လီ။

၇၁. **သးကလၢ** နှုတ်မုၢ်ပတီၢ်တၢ်သိၣ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၤ, ထံအိၣ်လၢသပၤပူၤလိာ်တၢ်သိၣ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢသိၣ်သးကလၢလီ။ ထံအိၣ်လၢသပၤပူၤန့ၣ်မုၢ်လိာ်တၢ် ဒီးသိၣ်သးကလၢလီ။ ပှၢ်တဂၤတီၢ်အမၤသးကလၢ ဒီးအမၤဟီၣ်ဝဲလီ။

၇၂. **သးဖး** နှုတ်မုၢ်ပှၢ်လၢအသ့ၣ်ညါတၢ်အါ, ပှၢ်လၢတီၢ်တၢ်န့ၢ်, ပှၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးအါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအသးဖးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လိာ်သးဖးလီ။ ပှၢ်လၢသ့ၣ်လိာ်သးဖးန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးစံးဝဲဒၣ်လီ။

၇၃. **သ့ၣ်ဖး** နှုတ်မုၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လိာ်လၢအစိးဝဲန့ၣ်မုၢ်ဟးဂီၤလၢလိာ်ကလဲကွၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, လၢအိးဖးအသးတခီတလုၣ်

ဖဉ်

လုဉ်မုာ်ဂုၤ ပစံးလာ်သ့ဉ်ဖးလီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်သ့ဉ် မုာ်သ့ဉ်ဖးလီၤ. သပၤတဖျၢဉ်သ့ဉ်ဖးလံ.

၇၄. **သ့ဉ်နံၤဖးသီ** န့ဉ်မုာ်ပစံးလိာ်ဟံပသးခံၤ လၢပ ကလဲၤတၢ်တပူၤပူၤ ဧိးပစံးလာ်ပကလဲၤတၢ်အနံၤအသီဖဲ အံၤဖဲန့ၤန့ဉ်ပစံးလာ်ပသ့ဉ်နံၤဖးသီလီၤ. နမုာ်လဲၤတၢ်ဧိး သ့ဉ်နံၤဖးသီဧိးယၢဧိးစကလဲၤဧိးန့ၤလီၤ.

၇၅. **ဟးဖး** န့ဉ်မုာ်ပဟးဖးဉ်ခံလိာ်ပသးတကတပူၤပူၤ ဧိးပစံးလာ်ဟးဖးလီၤ. ပုၤခံၤဟးဖးလိာ်အသးဧိးသယုာ် ဘဉ်လိာ်အသးလီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်ဟးမုာ်ဟးဖး လီၤ.

၇၆. **အဖး** န့ဉ်မုာ်အဆိအဆိလီၤ. ဧိးမုာ်ပုၤဂံၢ်ထဲသိးမုာ် ဂုၤ, ပုၤသဒုာ်သကျဲမုာ်ဂုၤပစံးလာ်အဆိအဖးလီၤ. ပုၤမုာ် န့ဉ်မုာ်ဝါ ဧိးကွၢ်လာ်အဆိအဖးတဖဉ်လီၤ. ပနာ်တဖုအ ဆိအဖးတဆိဉ်ဘဉ်လာ်အကမၤန့ၤအီၤဘဉ်.

၇၇. **အဖး** န့ဉ်မုာ်ထီၣ်တၢ်ဖိလာ်သလုာ်ထီၣ်ပဲန့ဉ် ပစံးလာ်အဖးလီၤ. နမုာ်ဧိးဖိဧိးကွၢ်လာ်အဖးတဖဉ်တက့ၢ်. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်အဘိဉ်အဖးလီၤ.

၇၈. **အိးဖး** န့ဉ်မုာ်ပအိးသလုာ်တၢ်န့ဉ်ပစံးလာ်အိးဖး လီၤ. ပုၤတဂၤအိးဖးဝဉ်တခီတလုာ်လုာ်လီၤ. ပုၤတဂၤ အိးဖးဖုဒါတဘုဉ်တုၤသလုာ်ထီၣ်အသးတက့ၢ်. ပုၤတဂၤ အိးဖးလံာ်အကဘျးနးကဉ်ဆိးဧိးလံာ်ဟးဂီၤဝဲလီၤ. ဧိး ပစံးဧိးအဆိလာ်အိးမုာ်အိးဖးလီၤ.

၇၉. **အိဉ်ဖး** န့ဉ်မုာ်ပအိဉ်တဂၤတပူၤတဂၤတပူၤဧိးပစံး လၢအိဉ်ဖးလီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်အိဉ်မုာ်အိဉ်ဖးလီၤ. ပုၤတဖဉ်အိဉ်မုာ်အိဉ်ဖးလိာ်အသး ဧိးတသးသယုာ်ဘဉ် လိာ်မးအသးလီၤ.

၁. **ဖဉ်** န့ဉ်မုာ်ဂုၤထီၣ်လုာ်န့ဉ်ပကိးလာ်ဖဉ်လီၤ. ဧိးပသး ပုၤကိးလာ်ဂုၤကုၤဧိးဂုၤထီၣ်လုာ်ဧိးပကိးဟံထွဲတလၢအခံ လၢဖဉ်လီၤ. ပုၤဖဉ်တဖျၢဉ်တသးဧိးဒၢတၢ်ကူတၢ်သိးလၢ အပူၤတက့ၢ်.

၂. **ဖဉ်** န့ဉ်မုာ်ပမၤသလံးထီၣ်ပထုဉ်လၢပစုမုာ်အကဆူး ဧိးပစံးလာ်ဖဉ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖဉ်ထုဉ်ဘဉ်အၢကၤ. တး အုးတဖုဖဉ်ထီၣ်အထုဉ်စံးဝဲဒဉ်. တလၢလၢအအၢတ ဖဉ်န့ဉ်ဖဉ်အထုဉ်ဧိးဒုးန့ဉ်ဝဲလၢပုၤဂၤလီၤ. တလၢလၢန့ဉ် အသးမုာ်ဒိဉ်ထီၣ်လၢပုၤဂၤအလီၤ. ဧိးဖဉ်ထီၣ်အထုဉ်န့ဉ် ဧိးဒုးန့ဉ်ဝဲလၢပုၤဂၤလီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်ဖဉ်ဒိဉ်ဖဉ် ထုဉ်လီၤ.

၃. **ဖဉ်ကပူၤ** န့ဉ်မုာ်ပဆိဉ်ကဲၤမုာ်အလီၤလၢဟံဉ်အ ဖိခိဉ်န့ဉ်ပကိးလာ်ဖဉ်ကပူၤလီၤ. ဧိးပကိးဧိးအဆိလာ်ဖဉ် တၢ်ဖဉ်ကပူၤ. ဖဉ်ကပူၤဖဉ်ကတုၤလီၤ. ပုၤကညီမၤဟံဉ် န့ဉ်မၤဖဉ်ကပူၤလၢဟံဉ်အသးကံၢ်ပူၤန့ဉ်လီၤ.

၄. **ဖဉ်ကပူၤ** န့ဉ်မုာ်ပုၤဖိမုာ်အလီၤန့ဉ်ပစံးလာ်ဖဉ်က

ဖဉ်

ပူၤလီၤ. ဧိးဖဉ်ကပူၤန့ဉ်လၢသီပထံဉ်တအါဘဉ်. လၢခံ ဧိးပထံဉ်အါမးလီၤ. ဧိးဖဉ်ကပူၤန့ဉ်အိဉ်အကလုာ်က လုာ်လီၤ. ဧိးထီၣ်ပုၤဆိဉ်ကဲၤမုာ်အလီၤ. ဧိးပဖိမုာ်အလီၤ လၢဘဉ်ယးဧိးဟံဉ်. ဘဉ်ယးဧိးကဘီ. ဘဉ်ယးဧိးချဲန့ဉ်ပ စံးလာ်ဖဉ်ကပူၤခဲလၢလီၤ. ဖဉ်ကပူၤအိဉ်ဝဲအါကလုာ် န့ဉ်သက့ဧိးပကိးလာ်ဖဉ်ကပူၤန့ဉ်ခဲလၢလီၤ.

၅. **ဖဉ်ကပူၤအဟံဉ်** န့ဉ်မုာ်ပုၤဖိမုာ်အလီၤန့ဉ်ပဒုးထီၣ် အခိဉ်ခဲဟံဉ်အသိး ဧိးပစံးလာ်ဖဉ်ကပူၤအဟံဉ်လီၤ. သ ရုဉ်ဖဉ်ကပူၤအဟံဉ်န့ဉ် ဒုးထီၣ်ဝဲအခိဉ် ခဲဟံဉ်အသိး လီၤ. ဧိးပစံးလာ်ဖိမုာ်အလီၤစကိးလီၤ.

၆. **ဖဉ်ကယုၤ** န့ဉ်မုာ်ပုၤဆဲးကွၢ်တၢ်အမဲဉ်ဖိခဲဧိး ဧိးအ မဲဉ်တလံာ်ဘဉ်ဒ်ပသးပုၤအသိးဘဉ်န့ဉ်ပစံးလာ်အမဲဉ်မၤ သးဖဉ်ကယုၤလီၤ. ပုၤဆဲးတဂၤကွၢ်တၢ်အမဲဉ်ဖဉ်ကယုၤ. ဖိသုဉ်ဆဲးကွၢ်တၢ်တြိကလံာ်န့ဉ် အမဲဉ်မၤသးဖဉ်ကယုၤ လီၤ.

၇. **ဖဉ်ကွဉ်** န့ဉ်မုာ်ပမၤဝဉ်ထီၣ်လုာ်လၢဖဉ်ကပူၤအယၢၤ တ ခီတဘိဘိဧိးပကိးလာ်ဖဉ်ကွဉ်လီၤ. ဧိးပကိးလာ်ဖဉ်တၢ် ဖဉ်ကွဉ်ပစံးဧိးအဆိန့ဉ်လီၤ. ဖဉ်ကပူၤအသရူၤန့ဉ်ပ မၤဧိးဖဉ်ကွဉ်ခံကျိ ဧိးပမၤအသရူၤန့ဉ်လၢအံၤတကျိလၢ ဘးတကျိလီၤ. ဖဉ်ကပူၤအယၢၤန့ဉ်ပမၤဧိးဖဉ်ကွဉ်ခံကျိ တက့ၢ်. ဖဉ်တၢ်ဖဉ်ကွဉ်စံးဝဲဒဉ်. ဖဉ်ကွဉ်န့ဉ်ပမၤလၢ သ့ဉ်ဧီၤဂုၤ, ပမၤလၢဝဉ်ဧီၤဂုၤဝဲလီၤ.

၈. **ဖဉ်ကွဉ်ထံး** န့ဉ်မုာ်ဖဉ်ကပူၤအဂီၢ်ထံးန့ဉ် ပကိးလာ် ဖဉ်ကွဉ်ထံးလီၤ. ဧိးပကိးဧိးအဆိလာ်ဖဉ်ကွဉ်တၢ်ဖဉ် ကွဉ်ထံးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဧိးမံလီၤလၢဖဉ်ကွဉ်ထံး လီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးစၢ်အဖိဧိးမံလီၤဒဉ်အတၢ်လၢဖဉ်ကွဉ် ထံးလီၤ.

၉. **ဖဉ်ခံ** န့ဉ်မုာ်မုဉ်ခံအဆိလီၤ. ဧိးမုာ်သ့ဉ်မုဉ်ဒုလၢမုဉ် အိဉ်လၢအခိဉ်န့ဉ်ပစံးလာ်မုဉ်ခံဖဉ်ခံလီၤ. ဆိဉ်န့ဉ် မုဉ်ခံဖဉ်ခံလၢသပၤဖိလံာ်တက့ၢ်.

၁၀. **ဖဉ်ခံလီၤ** န့ဉ်မုာ်ဖဉ်ကပူၤအခိဉ်လီၤဆူသ့နီဉ်ခံတ ခီန့ဉ်ပစံးလာ်ဖဉ်ခံလီၤလီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်ဖဉ်ခံခိဉ် ဖဉ်ခံလီၤလီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်ဖဉ်ခံတၢ်ဖဉ်ခံလီၤစ ကိးလီၤ.

၁၁. **ဖဉ်ခိဉ်** န့ဉ်မုာ်ဖဉ်ဆါအဆိလီၤ. ဧိးမုာ်မုဉ်အူအိဉ် တၢ်အကဘိဉ်အကမုဉ်ကမုဉ်န့ဉ်ပကိး ဧိးအဆိလာ်ဖဉ်ခိဉ် ဖဉ်ဆါလီၤ. ဖဉ်ကပူၤအိဉ်ဧိးဖဉ်ခိဉ်ဖဉ်ဆါအါကၤ.

၁၂. **ဖဉ်ခိဉ်ထး** န့ဉ်မုာ်ဖဉ်ခိဉ်လံာ်အဆိလီၤ. ဧိးမုာ်ဖဉ် ကပူၤအကတၢ်ထီၣ်ဆူလီၤမံခိဉ်တခီန့ဉ်လီၤ. ဖဉ်ခိဉ်လံာ် ဖဉ်ခိဉ်ထးစံးဝဲလီၤ.

၁၃. **ဖဉ်ခိဉ်လံာ်** န့ဉ်မုာ်ဖဉ်ကပူၤကတၢ်ထီၣ်ဆူလီၤမံခိဉ် တခီန့ဉ်ပစံးလာ်ဖဉ်ခိဉ်လံာ်လီၤ. ဧိးပစံးဧိးအဆိလာ်ဖဉ်

ခိဉ်လၢ်ဖဉ်ခိဉ်ထးလီၤ.

၁၄. **ဖဉ်ဆါ** န့ဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်အူအိဉ်တၢ်အကဘိဉ်အကမူဉ် န့ဉ်ပကိးလၢဖဉ်ဆါလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢဖဉ်ခိဉ်ဖဉ် ဆါလီၤ. မ့ဉ်အိဉ်တၢ်အကမူဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဖဉ်ဆါလီၤ. ဖဉ်က ပူၤန့ဉ်အိဉ်ဧးဖဉ်ဆါအါမးလီၤ. မ့ဉ်အိဉ်တၢ်အကဘိဉ် လီၤကမူဉ်ဝဲပြုးဟၢဉ်ကလၢ်န့ဉ်ပစံးလၢဖဉ်ခိဉ်ဖဉ်ဆါ လီၤ.

၁၅. **ဖဉ်ဆါ** န့ဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်အူအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်တၢ်တကလုာ် လၢကၤကဝီၤဝဲ ဧးကိၢ်ယိာ်ကိၢ်သွးပှၤဆါဝဲန့ဉ်ပကိးဧး အဆိလၢမ့ဉ်အူဖဉ်ဆါလီၤ. မ့ဉ်အူဖဉ်ဆါစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **ဖဉ်တၢ်** န့ဉ်မ့ၢ်ဖဉ်ကွၢ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ဝဉ်ထီၣ်န့ဉ် ကျီၤလၢဖဉ်ကပူၤအယၤန့ဉ်ပကိး ဧးအဆိလၢဖဉ်တၢ် ဖဉ်ကွၢ်လီၤ. ဖဉ်တၢ်ဖဉ်ကွၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဧးဖဉ်တၢ်န့ဉ်မ့ၢ် ဖဉ်ကပူၤအဆိစကိးလီၤ.

၁၇. **ဖဉ်ထုဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပှၤမၤသးလံးထီၣ်အထုဉ် ဧးပစံး လၢဖဉ်ထုဉ်လီၤ. ဧးပစံးလၢဖဉ်ခိဉ်ဖဉ်ထုဉ်ပစံးဧးအ ဆိဒ်န့ဉ်လီၤ. ဧးပစံးလၢဖဉ်ထီၣ်အထုဉ်ပစံးဒ်န့ဉ်စကိး လီၤ.

၁၈. **ဖဉ်ရံးကံး** န့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိဉ်သုတဂ့ၤဘဉ်ဧး အခိဉ်သုတဖဉ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘုတဂ့ၤဘဉ်ဧးအထံးဖဉ်ဝဲန့ဉ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးဖဉ်ရံးကံးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိဉ်သုတ ဂ့ၤဘဉ်အခိဉ်သုမၤသးဖဉ်ရံးကံးလီၤ. ဘုတပူၤဒိဉ်ထီၣ် တသ့ဘဉ်. မၤသးဖဉ်ရံးကံးလီၤ. ဧးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢမ ရံးကံးစကိးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢဖဉ်ရံးကံးဖဉ်ရံးကး လီၤ.

၁၉. **ဖဉ်လဲ** န့ဉ်မ့ၢ်နံၤဘဉ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပဇုဉ်ဖွဲဉ်ပှၤ ဂၤ ဧးပနံၤလၢအမၤတၢ်တဂ့ၤဘဉ်အယိန့ဉ်ပစံးလၢနံၤ ဘဉ်ဖဉ်လဲလီၤ. ပမၤတၢ်မ့ၢ်တဂ့ၤဘဉ်ဧးပှၤဂၤနံၤဘဉ်ဖဉ် လဲပှၤလီၤ.

ဆိးန့ၢ်ပှၤထိးမိၢ်အဝဲ အိဉ်လၢပှၤနံၤဘဉ်ဖဉ်လဲ

၂၀. **ဖဉ်ဝါ** န့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤလီၢ်မံလၢဖဉ်ကပူၤအ ယၤယၤခိဉ်ဧးပကိးလၢဖဉ်ဝါလီၤ. ဧးပကိးဧး အဆိလၢဖဉ်ဝါဖဉ်တြၢလီၤ. ပှၤကညီမၤဟံဉ်န့ဉ်မၤလီၢ် မံလၢဖဉ်က ပူၤအယၤယၤခိဉ်န့ဉ် အိဉ်တခါလဲၤတခါ ဧးအ လဲၤတခါ န့ဉ်ပကိးလၢဖဉ်ဝါလဲၤ ဧးအအိဉ်တခါန့ဉ်ပ ကိး လၢဖဉ်ဝါ ဖိလီၤ. ပှၤကညီမၤဟံဉ်န့ဉ်မၤဝဲ ဧးဖဉ်ဝါခိဉ် လၢဖဉ်ကပူၤအယၤန့ဉ်လီၤ.

၂၁. **ဖဉ်ဝါတၢ်** န့ဉ်မ့ၢ်ဖဉ်ဝါဖိအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်လီၢ်မံ လၢ ဖဉ်ကပူၤအယၤလၢအအိဉ်တခါန့ဉ်ပစံးဧးအဆိဖဉ် ဝါတၢ်ဖဉ်ဝါဖိလီၤ.

၂၂. **ဖဉ်ဝါတြၢ** န့ဉ်မ့ၢ်ဖဉ်ဝါလဲၤအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်လီၢ်မံ လၢဖဉ်ကပူၤအယၤလၢအလဲၤတခါန့ဉ်ပစံးဧးအဆိလၢ

ဖဉ်ဝါလဲၤဖဉ်ဝါတြၢလီၤ.

၂၃. **ဖဉ်ဝါဖိ** န့ဉ်မ့ၢ်လီၢ်မံလၢအအိဉ်တခါလၢဖဉ်ကပူၤ အဂီၢ်ထံးန့ဉ်ပကိးလၢဖဉ်ဝါဖိလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢ ဖဉ်ဝါတၢ်ဖဉ်ဝါဖိလီၤ. မံနဲလၢဖဉ်ဝါဖိတခါန့ဉ်စကမံယဲ လၢဖဉ်ဝါလဲၤတခါလီၤ.

၂၄. **ဖဉ်ဝါလဲၤ** န့ဉ်မ့ၢ်လီၢ်မံအလဲၤတခါလၢဖဉ်ကပူၤအ ဂီၢ်ထံးန့ဉ်ပကိးလၢဖဉ်ဝါလဲၤလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢ ဖဉ်ဝါလဲၤဖဉ်ဝါတြၢလီၤ. ဖဉ်ဝါလဲၤတခါန့ဉ်ပှၤမံဝဲဧးဖိဧး မါဧးဖိဧးလံလီၤ. ဖဉ်ဝါဖိတခါန့ဉ်မံတြီၢ်ထဲဖိမ့ဉ်က နီၤတဂၤခံဂၤဧးလီၤ. ဧးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢဖဉ်ဝါဒိဉ် လီၤ.

၂၅. **ဖဉ်သလဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်လၢမၤသးသအိး ဝဲတဖဉ်န့ဉ်ပစံးလၢဖဉ်သလဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုနုာ်တ ဖျၢဉ် ဖဉ်သလဉ်စကွၢ်တဂ့ၤ ဘဉ်. ဧးပစံးဧးအဆိလၢဖဉ် သလဉ်ဖဉ်သလဉ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤပထုတၢ်လၢအခိဉ်သအိး နးကံးဆိးဧးပစံးလၢဖဉ်သလဉ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၂၆. **ဖဉ်ဧါ** န့ဉ်မ့ၢ်ကွီအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်စိၤသီအဟံဉ်န့ဉ် ပကိးဧးအဆိလၢကွီဧါဖဉ်ဧါလီၤ. တလၢၤသီဉ်လံာ်လၢ ကွီဧါဖဉ်ဧါအပူၤလီၤ.

၂၇. **ဖဉ်** န့ဉ်ပမၤဧး“က”ပမၤဧး“တ”ပမၤဧး“သ” လီၤ. ကဖဉ်, တဖဉ်, သဖဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၈. **ကဖဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထုအဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပဘိကညးတၢ် လၢကစၢ်ယူၤန့ဉ်ပစံးလၢဘိထုကဖဉ်တၢ်လီၤ. ဒ်ပကပူၤ ဧးလရၢ်န့ဉ်ယုဘိထုကဖဉ်လၢကစၢ်ယူၤတက့ၢ်.

၂၉. **ကံးဖဉ်ရံး** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပအိဉ်ဧးပကိာ်ပူၤတမ့ဉ် ဘဉ်ဧးအထုးစဲဘူးပကိာ်ပူၤန့ဉ်ပစံးလၢကံးဖဉ်ရံးလီၤ. သဲးသဉ်န့ဉ်ပအိဉ်မၤသးကံးဖးရံးလီၤ. ဧးတၢ်ကံးဖဉ်ရံး န့ဉ်အိဉ်တဘျုးမံလီၤ. သကွံသဉ်လၢတမံဧးဘဉ်န့ဉ်ပ အိဉ်ကံးဖဉ်ရံးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢကံးဖဉ်ရံးကံး ဖဉ်ရံးလီၤ.

၃၀. **ယိဖဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ယိဘိအခိဉ်နီၤန့ဉ်ပမၤဧးအ လဉ် နီၤခိဉ်ခွးအသိးဧးထီၣ်ဆူဉ်ဆီဆူဉ်န့ဉ်ပကိးလၢယိဖဉ် လီၤ. တလၢၤကုာ်ကသုဉ်ယိန့ဉ်မၤဝဲ ဧးယိဖဉ်ဧးယိန့ဉ် ကုာ်ဝဲကသုဉ်လီၤ.

၃၁. **တဖဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဖဉ်န့ဉ်စတ သုဉ်ညါဘဉ်ယဲဘဉ်. အဝဲသုဉ်တဖဉ်မုန့ဉ်သါကလဲၤမၤ လိလံာ်လီၤ. ပနုာ်တဖဉ်တလၢၤထူစံာ်သ့. ကသုဉ်တဖဉ် န့ဉ်အကစၢ်ဒးဝဲသ့လီၤ.

၃၂. **တလဉ်ဖဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်လၢအသအိးဝဲဧး ပစံးလၢတလဉ်ဖဉ်လီၤ. ဧးပစံးလၢသဖဉ်လဉ်ဧးသ လဉ်ဖဉ်စကိးလီၤ. လီၤခိၤဝါဝီၤန့ဉ်မၤသးတလဉ်ဖဉ် လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢတလဉ်ဖဉ်တလဉ်ဖဉ်လီၤ.

၃၃. ထုကဖှ် နှံကွါလကဖှ်တကွါ. ဒီးကွါလကထု တကွါ.

၃၄. လီဖှ်ရံး နှံမုာ်တံးဖိးဘုဒီးဘုတုာ်ကွံာ်ဒီးဖှ် လီဖှ်ပစံးလကဖှ်လီဖှ်ရံးလီ. တံးဖိးဘုလီဖှ်ရံး နးကါ.

၃၅. လီဖှ်ရံး နှံမုာ်ပုာ်ကညီအခိာ်သူတထီထီာ် ဘာ် ဒီးအိာ်ဝဲဖှ်တြးမိာ်နှံပစံးလကလီဖှ်ရံးလီ. ပုာ် တကါအခိာ်သူလီဖှ်ရံးဒီးတထီထီာ်မးလီ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလကလီဖှ်ရံးလီဖှ်ရံးလီ.

၃၆. လီဖှ် နှံမုာ်လီနံအဆိလီ. ဒီးမုာ်ပထံာ်တံာ် တမံးမံးဒီးတံာ်မိာ်နံပသးနှံလီ.

၃၇. သဖှ်ဝါ နှံမုာ်ပုာ်ကညီအမဲာ်လဲာ်ဝဲဒီးပစံးလက အမဲာ်သဖှ်ဝါလီ. ပုာ်တကါအမဲာ်မာ်သးသဖှ်ဝါလီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလကသဖှ်ဝါသဖှ်ဝါလီ.

၃၈. သဖှ်ဝါ နှံမုာ်တံာ်ပုာ်လီလကသအိးဝဲနှံပစံး လကမာ်သးသဖှ်ဝါစကီးလီ. သပါဖှ်ဝါနှံအပုာ်လဲာ် ဒီးမာ်သးသဖှ်ဝါလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလကသဖှ်ဝါသ ဖှ်ဝါစကီးလီ.

၃၉. သပါဖှ်ဝါ နှံမုာ်တံာ်ပုာ်တံာ်လီလကတလါမာ်ဝဲ လကဟီာ်ခိာ်ဖးလဲာ် ဒီးပမာ်လကဖှ်ကပူာ်နှံပစံးလက သပါဖှ်ဝါလီ. သပါဖှ်ဝါနှံပမာ်လကဖှ်ကပူာ်ဒီးပ ဆိာ်ကဲာ်မုာ်အုလကပူာ်လီ.

၄၀. သုဖှ်ထုာ် နှံမုာ်သုာ်တကလုာ်အသုာ်ဖျါထီာ် တကုာ်ဒီးအခိာ်မိာ်ဖိးဘာ်တကုာ်ဒီးပကီးလကသုဖှ်ထုာ် လီ. သုဖှ်ထုာ်နှံအသုာ်မာ်သးဒ်အလဲဖျါထီာ်တကုာ် ဒီးအခိာ်မိာ်ဖိးဘာ်တကုာ်ဒ်ပထုာ်အသီးလီ. ဒီးပကီး လကသုဖှ်ထုာ်လီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလကသုဖှ်ထုာ်သု ဖှ်ထုာ်လီ.

၄၁. အိးဖှ် နှံမုာ်ပအိးသလုာ်တံာ်နှံပစံးလကအိးဖှ် လီ. ဒီးပစံးလကအိးသဖှ်စကီးလီ. ပုာ်တကါအိးသဖှ် နာ်တဖျါဒီးမာ်သးသဖှ်ဝါလီ. ကပူာ်မုာ်တလဲာ်ဘာ်ဒီး အိးသဖှ်လဲာ်ထီာ်တကုာ်. ပမုာ်အိးသလုာ်လဲာ် ထီာ် တံာ်ပုာ်လကအဆိာ်နှံအိးဖှ်လဲာ်ထီာ်ဝဲလီ. ဒီးပုာ် တနီနီစံးလကအိးဖှ်သးလီ. ဒီးပုာ်တနီနီစံးလကအိး ဖှ်လီ.

၁. ဖဲ နှံမုာ်ပဝဲသုာ်တစါဆါဘာ်ဒီးပဝဲအသးနှံ ပစံးလကလီ. ဒီးပစံးလကဖဲပုာ် ဒီးဖဲစကီာ်ပစံးဒ်နှံ စကီးလီ. နုာ်သုာ်တဘိတစါဆါဘာ်. ဖဲနးကါ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလကဖဲစကီာ် ဒီးဖဲစကီာ်လီ.

၂. ဖဲ နှံမုာ်ပဝဲပညိးဒီးအသုာ်တဂုာ်ဘာ်နှံကဲထီာ် လကအဆါအကုာ်အထံအနီဒီးဝါဝဲနှံပကီးလကလီ.

ပုာ်တကါဝဲဒီးအဖဲအါကါ. နညိးနှံအဖဲတအိာ်ဒီးဘာ်. တံာ်ညိးဖဲအိာ်ဒီးဝါဖးဝဲလီ. နဝဲဖဲမုာ်တအိာ်ဒီးဘာ်ဒီး ဘာ်လီလကမုာ်ခွဲာ်သီတကုာ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလကဖဲပုာ် လီ. ပုာ်တကါအခိာ်ပုာ်လီဖဲပုာ်ယုာ်နးကါ.

၃. ဖဲ နှံမုာ်ပမိာ်အမိာ်မုာ်ဂုာ်,ပပါအမိာ်မုာ်ဂုာ် ပကီးလက ဖဲလီ. ဒီးပုာ်လကသကျဲဒီးဖဲနှံပကီးလကဖဲစကီးလီ. ဒီး ပကီး ဒီးအဆိလကဖဲစကီးလီ. ဖဲလဲာ်ပိာ်မုာ်တကါဖဲ အိာ်နီဖဲမုာ်လီ.

၄. ဖဲ နှံမုာ်ပစုာ်နှံပကီးလကလီ. ဒီးမုာ်ပသးပုာ်ကီးဝဲ လီ. ထီရီတံာ်ဖိတံာ်လဲာ်အစုာ်နှံပစံးလကလီ. ကါထီ ခိာ်ကံာ်တဖဲတခိဒီးကုာ်ယိးဝဲလီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလက အကံာ်အဖဲလီ.

၅. ဖဲခိာ် နှံမုာ်ဖဲဘာ်အဆိလီ. ဒီးမုာ်ပစုာ်ခိာ်ထံးအက ဘျာ်နှံပကီးဒီးအဆိလကဖဲခိာ်ဖဲဘာ်လီ.

၆. ဖဲစါဖုစါ နှံမုာ်ပဖဲပဖုကါဝဲအကတီာ်လကခဲလက ပုာ်နှံပစံးလကဖဲစါဖုစါလီ. ပအိာ်လကဖဲစါဖုစါနှံ ပတထံာ်ဘာ်ကီလကသီဖိနီတခိာ်ဘာ်.

၇. ဖဲထံခိာ် နှံမုာ်ပစုာ်ခိာ်ထံးအဖဲခိာ်နှံပကီးလကဖဲထံ ခိာ်လီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလကဖဲထံခိာ်ဖဲထံလဲာ်လီ. ပုာ် ကညီယိးတံာ်လကအဖဲထံခိာ်လီ.

၈. ဖဲထံး နှံမုာ်ပစုာ်ခိာ်ထံးနှံပကီးလကဖဲထံးလီ. တံာ် ဆဲးဖဲထံး ဒီးတံာ်ကိာ်တံာ်လဲာ်နှံတပူာ်လီ. ဒီးပစံး လကဖဲဘာ်ထံးစကီးလီ. စဘုးတံာ်ပုာ်ကတံာ်စုဒီးတုာ် လကဖဲထံးလီ.

၉. ဖဲထံးခိာ် နှံမုာ်ပဖဲဘာ်ခိာ်နှံပကီးလကဖဲထံးခိာ် လီ. ဒီးပကီးလကဖဲထံးခိာ်စကီးလီ. ပုာ်ကညီယိးတံာ် နှံဟဲထီာ်နီယိးဘိလကဖဲထံးခိာ်လီ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလကဖဲထံးခိာ်ဖဲထံးလဲာ်လီ.

၁၀. ဖဲနာ်ခိာ် နှံမုာ်ပဖဲထံးခိာ်အသရုာ်ပစုာ်ခိာ်ထံး အဆါအဖဲခိာ်နှံပစံးလကဖဲနာ်ခိာ်လီ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလကဖဲနာ်ခိာ်ဖဲနာ်လဲာ်လီ. ပဖဲနာ်ခိာ်နှံတုာ်ဘာ်ဒီး ဒီးပဖဲဘာ်ဆါလီဖျါဝဲလီ.

၁၁. ဖဲပြါ နှံမုာ်ပမာ်ဟံာ်အနာ်တယုာ်ဘာ် ဒီးဝဲဝဲ နှံပစံးလကဖဲပြါလီ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလကဖဲပြါဖဲပြါလီ. နမာ်ဟံာ်တယုာ်တယီဘာ်ဒီးဖဲပြါဖဲပြါနှံမုာ်နတထီာ် တတဲာ်ဘာ်စါ.

၁၂. ဖဲပုာ် နှံမုာ်ခွဲာ်တံာ်ပုာ်ဝဲဒီးပကီးလကဖဲပုာ်လီ. ထီ ရီတံာ်အတံာ်ပုာ်ဝဲနှံပကီးလကဖဲပုာ်လီ. သအုအတံာ် နှံအိာ်ဒီးအဖဲပုာ်လီ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလကဖဲပုာ်ဖဲတြါ လီ.

၁၃. ဖဲဘာ် နှံမုာ်ပစုာ်ခိာ်ထံးကဘျာ်ဝဲနှံပကီးလကဖဲ

ဘဉ် လီၤ. စယိးသုဉ်ယိးဝဉ်ဒီးစဖဲဘဉ်ဆါကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်ဖဲစၢစကိးလီၤ.

၁၄. **ဖဲဘဉ်ကဘျဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပစုခိဉ်ထံးအယံကဘျဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢဖဲဘဉ်ကဘျဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်ကဘျဉ်ဖဲစၢကဘျဉ်လီၤ. ပဖဲဘဉ်ကဘျဉ်န့ဉ်အိဉ်လၢပချၢယံအဆၢတခါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဖဲဘဉ်ယံကဘျဉ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖဲဘဉ်တၢ်ဖဲဘဉ်ကဘျဉ်ပစံးဒီးအဆိန့ဉ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖဲဘဉ်ယံစကိးလီၤ.

၁၅. **ဖဲဘဉ်ခိဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပဖဲထံခိဉ်န့ဉ်ပစံးလၢဖဲဘဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖဲထံခိဉ်ဒီးဖဲထံးခိဉ်လီၤ. ပၤကညီယံးတၢ်န့ဉ်ဟံထီဉ်ဝဲလၢအဖဲဘဉ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်ခိဉ်ဖဲဘဉ်လၢလီၤ.

၁၆. **ဖဲဘဉ်ဆၢ** န့ဉ်မ့ၢ်ပဖဲဘဉ်ယံဒီးပစုယံထံးလိာ်အသးန့ဉ်ပစံးလၢဖဲဘဉ်ဆၢလီၤ.

၁၇. **ဖဲဘဉ်ထံး** န့ဉ်မ့ၢ်ပစုခိဉ်ထံးဝးတြးပစုန့ဉ်ပစံးလၢဖဲဘဉ်ထံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်ခိဉ်ဖဲဘဉ်ထံးလီၤ. စဘးတၢ်ပူၤကတၢ်စဖဲဘဉ်ထံးလီၤ. စကူဉ်သ့ဉ်ဒီးစဖဲဘဉ်ထံးဆါသမိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖဲဘဉ်ခိဉ်ထံးစကိးလီၤ.

၁၈. **ဖဲဘဉ်ခိဉ်ထံး** ဒီးဖဲဘဉ်ထံးန့ဉ်တပူၤယီ လီၤ. ဒီးပၤတနီၤနီၤစံးလၢဖဲဘဉ်ထံး ဒီးပၤတနီၤနီၤစံးလၢဖဲဘဉ်ခိဉ်ထံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုခိဉ် ထံးန့ဉ်ဝးတြးပစံးလၢဖဲဘဉ်ခိဉ်ထံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်ခိဉ်ခိဉ်ဖဲဘဉ်ခိဉ်ထံးန့ဉ်လီၤ.

၁၉. **ဖဲဘဉ်တံာ်လိ** န့ဉ်မ့ၢ်ပတံာ်လၢပူၤန့ဉ်ပစံးလၢဖဲဘဉ်တံာ်လိလီၤ. စဝဲလၢစဖဲဘဉ်တံာ်လိန့ဉ်ဆါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်တံာ်တၢ်ဖဲဘဉ်တံာ်လိလီၤ.

၂၀. **ဖဲဘဉ်တံာ်လိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပချၢတၢ်ဆူးပဖဲဘဉ်ကဘျဉ်တံာ်လိာ်အသးဒီးပစံးလၢဖဲဘဉ်တံာ်လိာ်လီၤ. ပဖဲဘဉ်တံာ်လိာ်န့ဉ်မ့ၢ်ပချၢတၢ်ဆူးန့ဉ်ပဖဲဘဉ်အယံအကဆူးအိဉ်တစံးဒီးပစံးလၢဖဲဘဉ်တံာ်လိာ်လီၤ. စပျိုကကံဖဲစဖဲဘဉ်တံာ်လိာ်န့ဉ်န့ဉ်ကွၢ်တဘီဇဲ.

၂၁. **ဖဲဘဉ်လံာ်လိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပဖဲဘဉ်အယံ ဒီးထီဉ်ဂဲာ်ကန့ဉ်အသးလၢပချၢတၢ်ဆူးန့ဉ်ပစံးလၢဖဲဘဉ်လံာ်လိာ်လီၤ. ပၤကညီဖဲဘဉ်လံာ်လိာ်န့ဉ်အစုမ့ၢ်ဝးထီဉ်ဝးလီၤဝဲဒီးဝးလံာ်လိာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်လံာ်လိာ်ဖဲဘဉ်လံာ်တြးလီၤ.

၂၂. **ဖဲဘဉ်ယီ** န့ဉ်မ့ၢ်ဘုနုာ်နီၤဖဲဘဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဝဲလၢအဖိမ့ၢ်ဒီးပၤကညီကိးလၢဖဲဘဉ်ယီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲဘဉ်တၢ်ဖဲဘဉ်ယီလီၤ. ပၤကညီမၤဘုဒီးမၤဘုနုာ်နီၤဖဲဘဉ်န့ဉ်စံးဝဲလၢလုာ်အိဉ်ဖဲဘဉ်ယီလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢပၤလၢပျၢထီဉ်န့ဉ်ဖဲဘဉ်ယီလၢစခိဉ်ကဆူးလီၤ.

၂၃. **ဖဲသ့ဉ်ထိး** န့ဉ်မ့ၢ်ပၤမ့ၢ်ပၤလၢပျၢတကၢကံတၢ်စုာ်တၢ်သ့ဒီးပကိးအမၤလၢဖဲသ့ဉ်ထိးလီၤ. ပၤမ့ၢ်ဆါထီဉ်တကၢလၢကံဝဲလၢဖဲသ့ဉ်ထိးဆါထီဉ်ခဲကၢလၢကံဝဲလၢဖဲသ့ဉ်ထိး ဒီးဖဲသ့ဉ်ထိးကံတၢ်န့ဉ်ဆုာ်နီၤဝဲဒဲသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်အသးထူဉ်ကလၢ ဒီးပကိးလၢဖဲသ့ဉ်ထိးလီၤ. သုမ့ၢ်မၤတကဲဒီးလၢကံလၢဖဲသ့ဉ်ထိးတက့ၢ်.

၂၄. **ဖဲသ့ဉ်ထိး** န့ဉ်မ့ၢ်ပၤကညီပိာ်ဆံဉ်ပၤဒီးလဲၤဟံဝဲလၢသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်အခိဉ် ဒီးတၢ်လၢသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်န့ဉ်ကိးဝဲလၢဖဲသ့ဉ်ထိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲသ့ဉ်ထိးဖဲဝဲနီၤလီၤ. ဒီးပၤကညီမၤနုာ်နီၤဖဲဘဉ်လၢဒီးထီဉ်လိာ်အနီၤန့ဉ်ဘဉ်ပျၢစံးဝဲဒဲဒ် ဒီးလဲၤဟံထီဉ်အစုကံလၢသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်အခိဉ် ဒီးတၢ်လၢသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်န့ဉ်ကိးဝဲလၢဖဲသ့ဉ်ထိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပၤဆါဒီးမၤနုာ်နီၤဖဲဘဉ်တကၢလုာ်လဲၤဟံထီဉ်အစုကံလၢသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်အခိဉ်ဒီးတၢ်လၢသ့ဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်န့ဉ်ကိးဝဲလၢဖဲသ့ဉ်ထိးလီၤ.

၂၅. **ဖဲသး** န့ဉ်မ့ၢ်ပၤကညီလုာ်လိာ်အိဉ်ယုာ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲသးစီဉ်တြးဒီးဖဲသးအိဉ်ယုာ်လီၤ. ပၤကညီပိာ်မ့ၢ်ဒီးပိာ်ခွါန့ဉ်တုၤဖဲသးလိာ်အသးန့ဉ်မ့ၢ်ကဒိမိဝဲလီၤ. ပၤပိာ်မ့ၢ်ဒီးပိာ်ခွါန့ဉ်တုၤဖဲသးအိဉ်ယုာ်ဒီးန့ဉ်မၤလိာ်သးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖဲသးအိဉ်ယုာ်စကိးလီၤ.

၂၆. **ဖဲခိဉ်ဖုခိဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပကိးပဖဲလၢပမိာ်ပပာ်အမိာ်န့ဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢဖဲခိဉ်ဖုခိဉ်လီၤ. ဖဲခိဉ်ဖုခိဉ်စံးဝဲဒဲဒ်.

၂၇. **ဖဲထီဉ်က့ၤဖဲ** န့ဉ်မ့ၢ်ပၤနုာ်ဘုဆူဖိပူၤဝံၤ ဒီးပမၤနုာ်နီၤဖဲဘဉ်လၢဖဲပူၤန့ဉ်ဒီးဆီဒ် ဒီးမၤတၢ်ဒုဒ်ဒီးမၤတီၤဒီးန့ဉ်ခိဉ်ခိဉ်ခိဉ်ဒီးပစံးလၢဒုထီဉ်က့ၤဖဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒုထီဉ်က့ၤဖဲဘဉ်ယီစကိးလီၤ. ပၤကညီတုၤမၤဘုဝံၤဒီးဒုထီဉ်က့ၤဖဲဘဉ်ယီလီၤ.

၂၈. **ဖဲပံာ်ဖဲဖု** န့ဉ်မ့ၢ်ပကံထီဉ်မိာ်စိာ်စိာ်ဒီးပစံးလၢမိာ်ပံာ်ဖဲဖုလီၤ. ပအိဉ်တၢ်လၢမိာ်ပံာ်ဖဲဖုအံၤပတထီဉ်ဘဉ်ကီၤလၢအူးနီတစုဘဉ်.

၂၉. **အဖဲ** န့ဉ်မ့ၢ်ပဝုမ့ၢ်ဂၤ,ပညိးမ့ၢ်ဂၤ,အထံအနီအအုာ်အသ့န့ဉ်မ့ၢ်ပစံးလၢပဝုအဖဲပညိးအဖဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဖဲအပျီလီၤ. ပဝုအဖဲအပျီစံးဝဲဒဲဒ်လီၤ.

၃၀. **ဖဲး** န့ဉ်မ့ၢ်ပတၢ်ဒုတၢ်န့ဉ်ပစံးလၢဖဲလီၤ. ပၤကညီဖဲးတၢ်လၢအစုန့ဉ်တၢ်ဒုဝဲယါမနုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲဖိဉ်လီၤ. ဖဲးတၢ်လၢနစုတဖဲဒီးဖဲးဟဲဟ့ဉ်ယၢ. စဖဲးတၢ်တဖဲဒီးန့ဉ်နဲတဖဲန့ဉ်တုၤသးစကိးဧါ.

၂၁. **ဖဲး** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်အဘုာ်လၢအဖိခိဉ်တကထၢန့ဉ်ပစံးလၢဖဲလီၤ. ထီခိဉ်အဖဲးတဘုာ်န့ဉ်ပကမၤပျီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဖဲးအခါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဖဲးအဘုာ်စကိးလီၤ. ထီရီၤတၢ်ဘုာ်လၢအဖိခိဉ်တကထၢန့ဉ်ပစံး

ဖုံး

လာဖုံးခဲလက်လီ၊ သွပ်ဖုံးဝပ်ဖုံးတံဖုံးတံခီ၊ထီခိပ်ဖုံး၊ ပနာဖုံး၊တၢသုတ်ဖုံးစံးဝဲလီ၊

၃. **ဖုံးခိပ်** နှုတ်မှပုၤကညီဘွတ်ခိပ်ခိးထီရီၤတံဘွတ်ခိပ် နှုတ်ပစံးလာဖုံးခိပ်လီ၊ ပုၤကညီဖုံးခိပ်တကထာနှုတ်က ဆုတ်ဂုၤက၊ သုတ်အဖုံးခိပ်တကထာနှုတ်အိပ်ခိးအစကိး ပုၤလီ၊ တံဖိတ်လံၤအဖုံးခိပ်တကထာနှုတ်အိပ်ခိးအ ဆုတ်အဖုံးလီ၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာဖုံးခိပ်ဖုံးလက်လီ၊ ခံ သုတ်မံနှုတ်ဖုံးခိပ်ဘိဝဲလီ၊

၄. **ဖုံးခိပ်** နှုတ်မှထံအဖိခိပ်နှုတ်ပစံးလာထံဖုံးခိပ်လီ၊ ဝပ်ထီနူထီဖိလာထံဖုံးခိပ်စံးဝဲဒု၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာ ထံဖုံးခိပ်ထံဖုံးလက်လီ၊ ထံဖုံးခိပ်နှုတ်ပယီၤခိးပလီၤဘျါ ဆုထံကျါလီ၊

၅. **ဖုံးဃာ်** နှုတ်မှပဟံးဃာ်တံကျါကျါခိးပစံးလာဖုံး ဃာ်လီ၊မှါဃါချာ်လၢပျါတဂၢၤနှုတ်ဖုံးဃာ်ဂံၢ်ခိပ်အ ဆုခိးဂံၢ်ခိပ်အုမၤထါစံးဝဲလၢ—

မှါဃါချာ်ဖုံးဃာ်စဆု မှါဃါဃီဖုံးဃာ်စဆု
စံးဝဲဒုနှုတ်လီ၊ ဖုံးဃာ်ခိးဟံး

ဃာ်နှုတ်ဒံးသိးလီ၊ခိးပစံးခိးအဆိလာဖုံးဃာ်ဖိပ်ဃာ် လီ၊

၆. **ဖုံးဃာ်** နှုတ်မှတံၢ်နှုတ်အဆိလီ၊ ခိးမှါပမၤလိတ်မှါ ဂုၤ၊ ပဒိကနုတ်ပုၤကအကလုာ် ခိးပဟံးဃာ်လၢပသးမှါ ဂုၤပစံးခိးအဆိလာတံၢ်နှုတ်ဖုံးဃာ်လီ၊ ပုၤသိပ်တံၢ်သိတ် နှုတ်တံၢ်နှုတ်ဖုံးဃာ်တက့ၢ်၊

၇. **ဖုံးစၢၤ** နှုတ်ဖိပ်စၢၤအဆိလီ၊ ခိးမှါပဟံးဃာ်စၢၤ ပုၤကအတံၢ်တမံၤမံၤလီ၊ ဖုံးစၢၤဖိပ်စၢၤယၢလၢပနာ်တ ငုတက့ၢ်၊ စဖိပ်ဆိတ်ပူၤခိးပုၤတဖုံးစၢၤဖိပ်စၢၤဘၣ်ယၢ နိတ်ကဘၣ်၊ ခိးမၤစၢၤအဆိမှါဖုံးစၢၤလီ၊

၈. **ဖုံးဆၢ** နှုတ်မှဖိပ်ဆၢအဆိလီ၊ ခိးမှါပုၤကဟ့ၣ်ပ တံၢ်ခိးပဟံးဆၢနှုတ်ပစံးခိးအဆိလာဖုံးဆၢဖိပ်ဆၢ လီ၊ စ ဟ့ၣ်နုတ်ခိးနုတ်ဖုံးဆၢဖိပ်ဆၢဘၣ်မနုၤလဲၣ်၊

၉. **ဖုံးတကုၣ်** နှုတ်မှပဖုံးတထုးနှုတ်ပစံးလာဖုံးတကုၣ် လီ၊တံၢ်ဂီၢ်စသးစဖုံးတကုၣ်နးကၢ၊ဘိၣ်သအိၣ်ယီၢ်ဘၣ် ပလီၢ်နှုတ်ပဖုံးတကုၣ်စကိးလီ၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာဖုံးတ ကုၣ်ဖုံးတကုၣ်လီ၊ ခိးပစံးလာဖုံးသကုၣ်စကိးလီ၊ ပနာ် နှုတ်ဖုံးတကုၣ်ဝးရၢရၢလီ၊

၁၀. **ဖုံးခိးကါ** နှုတ်ပတစံးဘၣ်၊ ပစံးလာခိးတကးလီ၊ ခိးမှါတံၢ်အတံၢ်သီအမုၢ်ပုၤလၢပျါလီ၊

၁၁. **ဖုံးပနုၣ်** နှုတ်မှပကွၢ်လိပ်မိၢ်ပဟံးခိးပစံးလာပဖုံး ပနုၣ်လီ၊ ဖုံးနမိၢ်နုၢ်အပနုၣ်ခိးလီၤကံၤလၢနမိၢ်နုၢ်လီ၊ ပုၤအၢနုၣ်ဖုံးပနုၣ်တဂုၤ၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာဖုံးပနုၣ်ထါပ နှုတ်လီ၊

ဖုံး

၁၂. **ဖုံးပနုၣ်** နှုတ်မှပထီၣ်ဝပ်ခိးအထီၣ် ခိးပစံးလာပစု ဖုံးနှုတ်လွၢ်ဖုံးမှါဂုၤ၊ ယံၢ်ဖုံးမှါဂုၤခိးပစံးလာဖုံးပနုၣ်လီ၊ ထီခိပ်အတံၢ်နှုတ်ပဖုံးပနုၣ်အဖုံးတဆံလီ၊ ဝပ်ခိးလၢဖုံး အတံၢ်နှုတ်နုၣ်ဖုံးပနုၣ်ပုၤဖုံးလဲၣ်၊ဖုံးပနုၣ်တဆံသၢဖုံးလီ၊

၁၃. **ဖုံးသိး** နှုတ်မှပုၤကညီရူလိာ်အိၣ်ယုာ်နှုတ်ပစံးလာ ဖုံးသိးလီ၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာဖုံးသိးအိၣ်တြီၤလီ၊ ပုၤ ကညီပိာ်မုၢ် ခိးပိာ်ခွါနှုတ်တုၤဖုံးသိးအိၣ်ယုာ် ခိးခိမိဝါ လီ၊

၁၄. **ဖုံးအံၤ** နှုတ်မှပဒုးနဲၣ်တံၢ်လၢအဘူးခိးပုၤတဖုာ် နှုတ်ပစံးလာဖုံးအံၤလီ၊ ဟံၤလီၤတံၢ်ယိးဖုံးအံၤ၊ ခိးပုၤတ နီၤနီၤစံးလာဖုံးအံၤခိးပုၤတနီၤနီၤစံးလာဖုံးအံၤလီ၊ အိၣ် နဲၣ်ဖုံးအံၤ၊နဟံၣ်အိၣ်ဖုံးအံၤခါ၊ အိၣ်ဟံၣ်ဖုံးအံၤ၊ ဆူလၢ ဟူယၢဖုံးအံၤ၊ စကလဲၤဆူဘးနှုတ်လီ၊

၁၅. **ခိပ်ဖုံး** နှုတ်မှပဆးတံၢ်ဖုံးခိးပဖျိာ်လၢပခိပ်ညါသး နှုတ်ပကိးလာခိပ်ဖုံးလီ၊ ခိးပကိးခိးအဆိလာခိပ်ဘုၣ် ခိပ်ဖုံး၊ခိပ်ဖုံးခိပ်ဖျိာ်လီ၊ ပုၤဆါခိပ်ဖုံးတဆိနှုတ်သၢသး လီ၊ ခိးပစံးလာခိပ်ဖုံးခိပ်ဖးစကိးလီ၊

၁၆. **ဂီၤဖုံး** နှုတ်မှဆၣ်မိၤကီၢ်မိၤတကလုာ်လၢအဆုာ် ဂီၤဝဲခိးပကိးလာဂီၤဖုံးလီ၊ ခိးပကိးခိးအဆိလာဂီၤဘုၣ် ဂီၤဖုံးလီ၊ ဂီၤဖုံးနှုတ်ပုၤဘုၣ်ဒၢဝဲအါကၢ၊

၁၇. **စုဖုံး** နှုတ်မှတံၢ်မှါကမံၣ်ကပိာ်အယုာ်အယံၢ်ဘံတံၢ် နှုတ်ပစံးလာစုဖုံးလီ၊ လုာ်ခွအိၣ်ခိးအစုဖုံးလီ၊

၁၈. **စုဖုံး** နှုတ်မှပစုလုာ်တၢၤဒုၣ်အသးနှုတ်ပစံးလာစုဖုံး လီ၊ ပုၤတဂၢၤတၢၤဒုၣ်အစုဖုံးခိးအစုဖုံးထီ နှုတ်ယ ၁လီ၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာစုဖုံးစုဖုံးလီ၊

၁၉. **ဆိခိပ်ဖုံး** နှုတ်မှဆိဖးထီၣ်အခိၣ်သအိ နှုတ်ပကိး လၢဆိခိပ်ဖုံးလီ၊ ခိးပကိးခိးအဆိလာဆိခိပ်ဖုံးဆိခိပ် ဖးလီ၊

၂၀. **တဖုံး** နှုတ်မှပတၢၤဒုၣ်သုၣ်တဘိတတၢၤဒုၣ်ခိးပစံး လၢတဖုံးလီ၊ တဖုံးခိးစံးစံးဝဲဒု၊ ခိးပကိးခိးအဆိလာ တဖုံးတထါလီ၊

၂၁. **တဖုံး** နှုတ်မှတမၤအဆိလီ၊ ခိးမှါပအိၣ်ကြံကြံ ခိးပတမၤဘၣ်တံၢ်နီတမံၤနှုတ်လီ၊ ပုၤတဂၢၤအိၣ်နှုတ်တဖုံး တမၤတံၢ်နီတမံၤဘၣ်၊

၂၂. **တဖုံးစုမှါခိပ်** နှုတ်မှပထီၣ်တံၢ်တံၢ်တံၢ်လၢပစုညါ သးပတၢၤဒုၣ်တဖုံးခိးအဘျီၣ်ဟံစုမှါခိပ် ခိးပစံးလာတ ဖုံးစုမှါခိပ်လီ၊ တံၢ်ဖိတ်လံၤလၢအဆံးတဖုာ်နှုတ်ပ ဆဲဝပ်ခိပနုၣ်တဖုံးစုမှါခိပ်လီ၊ ဝပ်ခိးဘါအတံၢ်နှုတ်ပဆဲ ကစီၤထီၣ်တဖုံးစုမှါခိပ်လီ၊ ခိးပစံးခိးအဆိလာတဖုံး စုမှါခိပ်တဖုံးစုမှါနီလီ၊

၂၃. **တံၢ်ဖုံးတံၢ်ကု** နှုတ်မှတံၢ်ဖုံးတံၢ်ဘုၣ်နှုတ်မှထီရီၤ

တံဘွန်နုပစံးလာတံးတံကုတံးတံဘွန်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတံးတံကုတံပူၤ နုနုကမုၢ်ကံၤသါကမၤခိၣ်ဖံးသၢ.

၂၄. **တံးတံး** နုနုမုၢ်တံးညၣ်အဆိလီၤ. ဧးမုၢ်ထီၣ်ရီၤတံးအညၣ်နုပစံးဧးအဆိလာတံးတံးညၣ်လီၤ. ဖီအိၣ်တံးတံးညၣ်တက့ၢ်.

၂၅. **တံးတံးမၤ** နုနုမုၢ်ထီၣ်ရီၤပမၤကလိကုကါတမံၤလံာ်နုပစံးဧးအဆိလာတံးတံးမၤလီၤ. ပှၤအိၣ်ဧးတံးတံးမၤနုပလဲၤတံးတံးဘျးဘၣ်.

၂၆. **ထးခိၣ်ဖံး** နုနုမုၢ်ပထးခိၣ်ပူၤနုပစံးလာပထးခိၣ်ဖံးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတံး ဧးအထးခိၣ်ဖံးဝဲလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလာထးခိၣ်ဖံးထးခိၣ်ဖံးလီၤ.

၂၇. **ထံးခိၣ်** နုနုမုၢ်ထံးခိၣ်နုပစံးလာထံးခိၣ်လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလာထံးခိၣ်ထံးခိၣ်လံာ်လီၤ. ဝဲထီၣ်ဖူထီၣ်ဖူလာထံးခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၈. **ဘုခုဖံး** နုနုမုၢ်ဘုခုသၣ်အဘုနုပစံးလာဘုခုဖံးလီၤ. ဘုခုဖံးနုနုအိးကွံာ်ဧးအချံၤထီၣ်ဝဲလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဘုခုဖံးဘုခုဖံးလီၤ.

၂၉. **မဲးဖံး** နုနုမုၢ်ပမဲးပှၤအဘုခိၣ်နုပစံးလာမဲးဖံးလီၤ. တံးမိၣ်မံးသးဧးစမဲးဖံးလီၤသယုာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံးဧးအမဲးဖံးထိးလိာ်အသးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလာမဲးဖံးမဲးဖံးလီၤ.

၃၀. **သုၣ်ဖံး** နုနုမုၢ်သုၣ်ဘုၣ်လာအဖီခိၣ်တကထာနုပစံးလာသုၣ်ဖံးလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလာသုၣ်ဖံးသုၣ်ဖီလီၤ. ပှၤတဂၤတအိးကွံာ်သုၣ်ဖံး ဧးအကပိၤဖျါထီၣ်ဝဲလီၤ.

၃၁. **အဖံး** နုနုမုၢ်ထီၣ်ရီၤတံးဘုနုပစံးလာအဖံးလီၤ. တံးဖီတံးလံာ်အဖံးအဘုခိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဧးပစံးဧးအဆိလာအဖံးအကု. အဖံးအဘုခိၣ်အဖံးအဖးလီၤ.

၃၂. **အခါဖံးလဲၣ်စံးဝဲ** နုနုမုၢ်စံးဝဲအခါဖဲလဲၣ်စံးဝဲလီၤ. ဘုပျီာ်ထီၣ်အခါဖံးလဲၣ်. ဧးပစံးလာအခါဖဲလဲၣ်စကိးလီၤ. နကလဲၤတံးအခါဖံးလဲၣ်.

၃၃. **အိၣ်ဖံးလဲၣ်** နုနုမုၢ်ပသံဂီၢ်တံးအိၣ်ဝဲအလီၢ်နုပစံးလာအိၣ်ဖံးလဲၣ်. ဧးပစံးလာအိၣ်ဖဲလဲၣ်စကိးလီၤ. ယံာ်အိၣ်ဖံးလဲၣ်. အိၣ်ဖံးအံၤအိၣ်ဖံးနုစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ကမံၣ်** နုနုမုၢ်ကမံၣ်အဆိလီၤ. ဧးမုၢ်ပှၤကူတံးသိးတံးတီၣ်ဝဲ ဧးသယံာ်အသးလဲၣ်နုပစံး ဧးအဆိလာကမံၣ်ကမံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကူတံးသိးတံးကမံၣ်ကမံၣ်ဂ့ၤကၢ.

၂. **စမံၣ်** နုနုမုၢ်သုၣ်တကလုာ်အသၣ်ဆံၣ်ကံးဝဲ ဧးပစံးလာစမံၣ်လီၤ. ဧးပှၤတနီၤနီၤကံးလာတမံၣ်ဧးပှၤတ

နီၤနီၤကံးလာသမံၣ်လီၤ. စမံၣ်နုနုအသၣ်ထဲခိၣ်မုၢ်ခိၣ်ဧးပအိၣ်အသၣ်နုနုဆံၣ်ကံးဝဲလီၤ. ဧးအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. စမံၣ်ထီၣ်ဒုတကလုာ်စကိးလီၤ.

၃. **တမံၣ်** နုနုခဲစမံၣ်အသိးလီၤ. ဧးမုၢ်သုၣ်တကလုာ်လီၤ. တမံၣ်နုနုအသၣ်ထဲခိၣ်မုၢ်ခိၣ်လီၤ.

၄. **သမံၣ်** နုနုမုၢ်သုၣ်တကလုာ်လီၤ. ဧးပစံးလာသမံၣ်လီၤ. ဧးပှၤတနီၤနီၤကံးလာစမံၣ်ဧးတမံၣ်လီၤ. ဧးပစံးလာကမံၣ်စကိးလီၤ.

၁. **ဖၢ** နုနုမုၢ်တံးဖီတံးယံာ်တကလုာ်နုပပိၣ်ထဲဟုပိာ်ဟုနံးဧးပစံးလာဖၢလီၤ. ဖၢနုနုအုၣ်တံးဖီပစိၤအသိးဧးသးဝဲနးကၢ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဖၢခါတြၢခါလီၤ.

၂. **ဖၢ** နုနုမုၢ်ပဟံးထီၣ်တံးကမုၢ်ကမုၢ်နုပပိၣ်ထီၣ်ပှၤပစုညါသးဧးပကွံာ်နုပစံးလာဖၢလီၤ. ပှၤတဂၤစိၤထီၣ်ဖုၣ်ဆါဧးဖၢဝဲဆူကိာ်လံာ်လီၤ. ပှၤဆံးလိာ်ကွံာ်ဧးဖၢလိာ်အသးလာဖုၣ်ဆါလီၤ. ပှၤတဂၤဖၢလိာ်ဖုၣ်ဆါဆူကိာ်လံာ်လီၤ.

၃. **ဖၢ** နုနုမုၢ်ပဒၢအိၣ်တံးဧးတံးလုာ်. တံးသုၣ်တံးသုၣ်လာပဆူပှၤလာပဆူကတၢၤနုပစံးလာဖၢလီၤ. ပှၤတဂၤအကုတအိၣ်ဘၣ်ဧးဖၢတံးဧးလာအဆူလီၤ.

၄. **ဖၢ** နုနုမုၢ်ပှၤကညီအိၣ်မုၢ်ဘျးအိၣ်ဧးအဟၢဖၢခိၣ်ထီၣ်ဝဲနုပစံးလာဟၢဖၢလီၤ. စအိၣ်မုၢ်ဝဲစဟၢဖၢကၢ. ပအိၣ်တံးတုၤနးကဲၣ်ဆိးဧးပဟၢဖၢနးကၢလီၤ.

၅. **ဖၢကလူ** နုနုမုၢ်ပှၤကညီအဟၢဖၢခိၣ်ဝဲ ဧးပစံးလာအဟၢဖၢကလူလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအဟၢဖၢကလူပကွံာ်တဂ့ၤဘၣ်. ဧးပစံးဧးအဆိလာဖၢကလူဖၢကလီၤ. ထီၣ်ရီၤတံးအဟၢဖၢခိၣ်ဝဲနုပစံးလာဖၢကလူလဲၣ်လီၤ. ဧးပစံးလာဖၢတဲၣ်တူၣ်စကိးလီၤ. ဧးပစံးလာဖၢသအၢၣ်စကိးလီၤ.

၆. **ဖၢယိာ်** နုနုမုၢ်ဖၢမုၢ်အဆိလီၤ. ဧးမုၢ်တံးကတီၢ်ထီၣ်ရီၤတမံၤနုပစံးဧးအဆိလာဖၢမုၢ်ဖၢယိာ်လီၤ. တံးဖူၤဖၢမုၢ်ဖၢယိာ်နုပလဲၤတံးတပာ်ဘၣ်. ပမၤတံးဖၢမုၢ်ဖၢယိာ်နုပလဲၤတံးတဘျးဘၣ်.

၇. **ဖၢ** နုနုခဲပဟၢအသိးလီၤ. ဧးမုၢ်တံးတစုနုပစံးလာဖၢလီၤ. မုၢ်တနီၤနုအိၣ်မုၢ်ပှၤဖၢလဲၣ်. စအိၣ်မုၢ်သၢဖၢလီၤ. ယဲစအိၣ်မုၢ်တဖၢခဲဖၢလီၤ.

၈. **ဖၢဖၢဟုး** နုနုမုၢ်ပအိၣ်မုၢ်ဘျးအိၣ်တစုခဲစုဧးပစံးလာပအိၣ်မုၢ်ဖၢဖၢဟုးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မုၢ်ဖၢဖၢဟုးဧးအိၣ်ဒၣ်အတံးတမၤဘၣ်တနီၤတမံၤဘၣ်. ဧးပစံးဧးအဆိလာဖၢဖၢဟုးဖၢဖၢသးလီၤ.

၉. **ဖၢဖၢဘိး** နုနုမုၢ်ပအိၣ်မုၢ်ပှၤပကိာ်ပှၤတမိခံမိဧးပစံးလာဖၢဖၢဘိးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မုၢ်ဖၢဖၢဘိးဧးအဘိး

ကမိထိပ်ဝဲလီၤ.

၁၀. **ဖာဘီ** နှံ့မုာ်တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်ဘိဝဲ ဇီးပစံးလာဖာဘီလီၤ. ဖာဘီနှံ့အုာ်ပုၤဒ်ပစံးယးသူအသိးလီၤ. ဖာဘီနှံ့အုာ်ပုၤသးဝဲလီၤ.

၁၁. **ဖာမုာ်** နှံ့မုာ်တၢ်အကတီၢ်အခါထီၣ်ရီၤတမံၤ ဇီးပစံးလာဖာမုာ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာဖာမုာ်ဖာမုာ်လီၤ. တၢ်စုၤဖာမုာ်နှံ့ထံၣ်ဒိၣ်နးကၢၤ. ပကတိၤတၢ်ဖာမုာ်နှံ့ထီၣ်သုဝဲတဂ့ၤ. ပမၤတၢ်ဖာမုာ်ပလဲၤတၢ်တချုးဘၣ်.

၁၂. **ဖာမုာ်အူ** နှံ့မုာ်ပမၤလီၤပံာ်ကွံာ်မုာ်အူလၢဖာဆါဇီးပစံးလာဖာမုာ်အူလီၤ. ပုၤတဂၤမုာ်ကၢၤထီၣ်ဇီးဖာမုာ်အူလၢဖာဆါဇီးမုာ်လီၤပံာ်ဝဲလီၤ. ဖာမုာ်လၢဖာဆါတဂ့ၤ. မုာ်ကလီၤပံာ်ဘၣ်ဖးလီၤ.

၁၃. **ဖာလၢ်** နှံ့ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာဖီလၢ်လီၤ. ဟံာ်ဖီလၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဟံာ်ဖာလၢ်ပတစံးဘၣ်.

၁၄. **ဖာလီၤ** နှံ့မုာ်ပစံးထီၣ်ဖာဆါဇီးပမၤလီၤကွံာ်ဆူကီာ်လၢ်ဒုန့ၣ်ပစံးလာဖာလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးထီၣ်ဖာဆါဇီးဖာလီၤဝဲဆူကီာ်လၢ်ဒုလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာဖာလီၤဖါလီၤလီၤ.

၁၅. **ဖာလီၤ** နှံ့မုာ်ပစံးထီၣ်အံသၣ် ဇီးပမၤလီၤဆူကသုပုၤဇီးပစံးလာဖာလီၤလီၤ. ဖာလီၤအံသၣ်ဆူကသုပုၤစံးဝဲဒၣ်. ဖာလီၤအံသၣ်ဒိၣ်အုာ်ဆူကသုပုၤတက့ၢ်.

၁၆. **ဖာသူ** နှံ့မုာ်ဖာတကလုာ်သူဝဲ ဇီးမုာ်တၢ်ဖိဃၢ်ဒ်ပစံးယးသူအသိးနှံ့ပစံးလာဖာသူလီၤ. ဖာသူနှံ့အုာ်တၢ်ဒ်ယးသူအသိးလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလာဖာသူဖါသူလီၤ.

၁၇. **ဖာစါတြၢ်စါ** နှံ့မုာ်ပကိးဖာဇီးအဆိလီၤ. ဇီးပကိးလာဖာစါတြၢ်စါလီၤ. ဖာစါတြၢ်စါစံးဝဲဒၣ်.

၁၈. **ကဖာ** ဇီး**ကဖာကဖါ** ဇီး**ကဖာလၢ** ဇီး**ဒိၣ်ကဖာ** ဇီး**လီၤကဖာ** ဇီး**ကဖာဖာ**နှံ့ကွၢ်လၢကဖာတက့ၢ်.

၁၉. **ကဖာဖာ** နှံ့မုာ်ပုၤကညီအူမုာ်တြၢ်တြၢ်နှံ့ပစံးလာအူမုာ်ကဖာဖာလီၤ. ပုၤတဂၤအူမုာ်ကဖာဖာကဖာဖာဇီးမုာ်ကၢၤထီၣ်ဝဲလီၤ.

၂၀. **ကဖာခံဖာ** နှံ့မုာ်ဒ်တစုခံစုအသိးလီၤ. ဇီးပစံးလာတပဟၢခံပဟၢစကိးလီၤ. မုာ်တနံၤအတီၢ်ပူၤနှံ့အိၣ်မုာ်တဖာခံဖာစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၁. **ဘိၣ်ဖာ** နှံ့မုာ်ပဘိၣ်တၢ်လၢပဆူခိၣ်ထံးတတၢၤထီၣ်အသးအပူၤနှံ့ပစံးလာဘိၣ်ဖာလီၤ. ပုၤတဂၤဘိၣ်ဖာတၢၤသၣ်လၢအဆူပူၤလီၤ. နကုမုာ်တအိၣ်ဘၣ်ဇီးဘိၣ်ဖာတၢ်ဇီးလၢနဆူန့ၣ်တက့ၢ်.

၂၂. **ဟာဖာ** နှံ့မုာ်ပုၤကညီအဂီၢ်လၢအဖးဖီနှံ့ဒိၣ်ကဖာဇီးပစံးလာဟာဖာလီၤ. ပုၤကညီအဟာဖာပူၤနှံ့အိၣ်

ဇီးအပုာ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာဟာဖာသးဖာလီၤ.

၂၃. **ဟာဖာဖာ** နှံ့မုာ်ပုၤကညီအိၣ်တၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဇီးအဟာဖာ ဇီးအဟာဖာဒိၣ်ဝဲဆါဝဲနှံ့ပစံးလာဟာဖာလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ပန့ၣ်သၣ်ဇီးအဟာဖာဖာလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာဟာဖာသးဖာလီၤ.

၂၄. **ဟာဖာပအူ** နှံ့မုာ်ပဟာဖာဆါလၢအဆးတီၢ်ဝဲထူးထူးနှံ့ပစံးလာဟာဖာပအူလီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤပသးဇီးကလံၤန့ၣ်လၢပဟာဖာပူၤဇီးပဟာဖာပအူဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာပဟာဖာပအူပအးလီၤ. ဇီးပစံးလာပဟာဖာပအူပညီစကိးလီၤ.

၂၅. **ဟံာ်ဖာလၢ်** နှံ့ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာဟံာ်ဖီလၢ်လီၤ. ဇီးမုာ်ဟံာ်ခိၣ်ထံးလၢနီၢ်ကျိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၆. **ဟုးဖာ** နှံ့မုာ်ပဟာဖာဖာနှံ့ပစံးလာဟုးဖာလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာဟုးဖာသးဖာလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်တၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဇီးအဟာဖာဇီးအဟုးဖာလီၤ.

၁. **ဖာဖး** နှံ့မုာ်ပုၤကညီအိၣ်မုာ်တြၢ်တြၢ် ဇီးပစံးလာအိၣ်မုာ်ဖးဖးလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်မုာ်ဖးဖးဘျးအိၣ်ဇီးဟးဝဲလီၤ. ဇီးပစံးလာအိၣ်ဖးဖးအိၣ်ဖးပစံးဇီးအဆိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **ဖာနီၤ** နှံ့မုာ်ပဘိၣ်ထီၣ်ပခိၣ်လၢခိၣ်ဖာနီၤမုာ်ဂ့ၤ. ပကျိၣ်ထီၣ်ပခိၣ်လၢခိၣ်ဖာနီၤမုာ်ဂ့ၤပစံးလာဖာနီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဖာနီၤထီၣ်အခိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဇီးပစံးလာဖာနီၤခိၣ်ဖာနီၤလီၤ. ဖာနီၤခိၣ်လၢခိၣ်ဖာနီၤဝါန့ၣ်ပကွၢ်ဂ့ၤဝဲလီၤ.

၂. **ဖာနီၤဆူ** နှံ့မုာ်ထံးဖးဒုအကဆူနှံ့ပကိးလာထံးဖာဆူလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဆူတလီၢ်လၢထံးဖာနီၤဆူစံးဝဲဒၣ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာထံးဖာနီၤဆူထံးဖာဆူလီၤ. ဇီးကျဲကဆူပူၤနှံ့ပစံးလာကျဲဖာနီၤဆူစကိးလီၤ.

၃. **ဖာနီၤထီၣ်** နှံ့မုာ်ပဘိၣ်ထီၣ်ပခိၣ်လၢခိၣ်ဖာနီၤဇီးပစံးလာဖာနီၤထီၣ်ခိၣ်လီၤ. နခိၣ်လီၤဃီၤလံၤဖာနီၤထီၣ်က့ၤတက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာဖာနီၤထီၣ်ဖာနီၤထီၣ်လီၤ. ဖာနီၤထီၣ်ခိၣ်ဖာနီၤစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖာနီၤထီၣ်ဖာနီၤထီၣ်က့ၤနခိၣ်တက့ၢ်.

၄. **ဖာနီၤသး** နှံ့မုာ်ကျဲအသးကံၢ်ပူၤနှံ့ပကိးလာကျဲဖာနီၤသးလီၤ. ဇီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာကျဲဖာနီၤသးဇီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာကျဲပူၤသးလီၤ.

၅. **ဖာနီၤသ့** နှံ့မုာ်ပဒိၣ်တုာ်ဇီးပမဲာ်ပြုထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလာဖာနီၤသ့လီၤ. ပုၤတဂၤအမဲာ်ဖာနီၤသ့စံးဝဲဒၣ်.

ဖာကဖာကဖာ နှံ့ကွၢ်လၢဖာနီၤတက့ၢ်.

က့ၤကျဲဖာနီၤဆူ နှံ့ကွၢ်လၢဖာနီၤဆူတက့ၢ်. ဇီးမုာ်ကျဲဖးဒုအကဆူလီၤ.

၈. **ခိၣ်ဖာနီၤ** နှံ့မုာ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပဘိၣ်ထီၣ်လၢပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာခိၣ်ဖာနီၤလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလာခိၣ်ဖာနီၤ

ခိန်ကးလီၤ. ပုၤကညီအသနီၣ်အိၣ်ဝဲလၢဖျါခိၣ်ဖျါလီၤ. ခိၣ်ဖျါသ့, ခိၣ်ဖျါဂီၤ, ခိၣ်ဖျါဝါအိၣ်ဝဲအကလုာ်က လုာ်လီၤ.

၉. **ခိၣ်ဖျါကံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်ခိၣ်ဖျါလၢမၤကံၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလၢခိၣ်ဖျါကံၣ်လီၤ.

၁၀. **ခွဲၣ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ခွဲၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်နီၣ် ကျါဒီးအမိၢ်ပုၤထံစုမုၢ်ဒိၣ် ဒီးအဒံးဂီၤယုန့ၣ်ပကိးလၢခွဲၣ် ဖျါလီၤ. ခွဲၣ်ဖျါန့ၣ်ပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလၢခွဲၣ်ဖျါခွဲၣ်ဖျါလီၤ. ဒီးခွဲၣ်ဖျါန့ၣ်အိၣ်ဝဲအက လုာ်ကလုာ်လီၤ.ခွဲၣ်ဖျါ,ခွဲၣ်ဖျါကူးခွဲၣ်ဖျါဝါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဖု** န့ၣ်မ့ၢ်ပမိၢ်ပပၢ်အပၢ်မုၢ်ဂုၤပုၤလၢအသကျဲ ဒီးပပၢ် အပၢ်မုၢ်ဂုၤပကိးလၢဖုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖုမိၢ်ဖံ မိၢ်လီၤ. ဖုတဂၤအခိၣ်ဝါလံဟၢၣ်ကလုာ်လီၤ. ဖုစကူး ပျီၢ်ထိးဒီးနီၣ်ထိးဘိလီၤ. ဒီးပကိးလၢဖုမိၢ်တြၢမိၢ်စကိး လီၤ.

၂. **ဖုကရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီခိၣ်သုတရီးထီၣ်မုၢ်ဂုၤထီၣ်ရီၤ တၢ်ဆူၣ်တရီးထီၣ်မုၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢဖုကရၢ လီၤ. ပုၤတ ဂၤအခိၣ်ဖုကရၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုသဂုၤစကိးလီၤ. ဒီး ပစံးလၢဖုသရၢစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤတခွံခိၣ်ခွံနီၣ်ဒီးအ ခိၣ်မၤသးဖုကရၢလီၤ.

၃. **ဖုကု** န့ၣ်မ့ၢ်ဖုဒါအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ဖးသလုာ်ဝၣ်ထီၣ် န့ၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုကုဖုဒါလီၤ. ဆူၣ်ဖုကုဖုဒါန့ၣ်ပက မၤဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄. **ဖုစအိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုာ် အတၢ်ဒီးခွဲၣ်အသိး ဒီးပကိးလၢဖုစအိၣ်လီၤ. ဖုစအိၣ်အတၢ်န့ၣ်ပအိၣ်ဒီးခွဲၣ် တၢ်အသိးလီၤ. ဖုစအိၣ်ဖုစအိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဖုဒါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆူၣ်ဘျးဝါထီၣ် န့ၣ်ဒီးပအိးသလုာ်န့ၣ်ပ စံးလၢဖုဒါလီၤ. ဒီးအဆိလၢဖုကုဖုဒါဒီးဖုဒါလီၤ.န မၤဖုဒါန့ၣ်မုၢ်နသါကန့ၣ်ဟံၣ်ခါ. ပုၤကညီန့ၣ်န့ၣ်ဟံၣ် လၢဖုဒါန့ၣ်ကိးဂၤဒီးလီၤ.

၆. **ဖုနီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမိၢ်ပပၢ်အပၢ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဖုနီၢ်လီၤ. ဖုနီၢ်န့ၣ်မုၢ်လၢမိၢ်အပၢ်ဒီးပၢ်အပၢ်န့ၣ်လီၤ.

၇. **ဖုပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢသးပုၤဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဖုပုၢ်လီၤ. ဒီး မုၢ်ပိာ်ခွါသးပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖုလၢ ဖုပုၢ်လီၤ. ဒီးပုၤအိၣ်ဒီးအမၤန့ၣ်ပစံးလၢဖုပုၢ်စကိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤပုၤအိၣ်ဒီးအမၤန့ၣ်ပစံးလၢဖုပုၢ်လီၤ.ပုၤတဂၤတမ့ၢ် ဘၣ်ဖိသၣ်ခွါဘၣ်. မုၢ်ဖုပုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုပုၢ်လီၤ.

၈. **ဖုမိၢ်တီၢ်ပု No.26-၂၆.** ပစံၣ်တဲၤမတၢ်တဂၤ လၢပျၢၤတဂၤကိးဝဲအမံၤလၢဖုမိၢ်တီၢ်လီၤ. မတၢ်တဂၤ န့ၣ်အသးပုၤသယဲးတၢ် ဒီးလဲၤဖဲး ဒီးခုးတလီၢ်လၢပုၤလၢ ကျါလီၤ. ဒီးတးအုးဟဲအိၣ်အဘုသုသုတနီၢ်မၤဝဲတပုၤ လၢဘၣ် ဒီးယိသံယုခံဖျါၣ်ဒၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအနီၣ်ဒုပုၤဝဲဒီး

လဲၤဟံၣ်သံအသးလၢဖိပုၤန့ၣ်ကူတလုာ်လီၤ. တးအုးဂီၢ် မုၢ်ဟဲထံၣ်အီၤဒီးတးအုးဟီၣ်အီၤလီၤ. တးအုးက့ၤစိာ် အီၤဆူပုၤလၢကျါတပုၤ ဒီးအတၢ်ဟူထီၣ်မိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤ လီၤ. တးအုးန့ၣ်ဟဲသစုာ်ထီၣ်ဖုမိၢ်တီၢ်အသံၣ်ဆိလီၢ်န့ၣ် လၢတၢ်ဂုၤတၢ်ဘၣ်, ထူမိၢ်စုမိၢ်, လွဲမိၢ်, ကပီၤမိၢ်, တၢ်မုၢ် မိၢ်ထးသံမိၢ်ဝဲဒီးမၤအိၣ်လီၢ်အသးတက့ၢ်သ့ၣ်လီၤ. တ နီၢ်နီၢ်ဟီၣ်ထုကဖၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်

ယလဲၤအိၣ်ဖုမိၢ်တီၢ်ဘု
ဖုမိၢ်တီၢ်သံသဒၣ်ပုၤ
စံၣ်စကီၤတၢ်ဟုတ်ဟု

တုၤန့ၣ်တပဟၢဖုမိၢ်တီၢ်ယါထီၣ်အီၤဒီးဖုး ယုာ်ကွဲၣ်ဝဲလုာ်တက့ၤလီၤ. ဖုမိၢ်တီၢ်ဝဲထီၣ်တၢ်ဖိ တၢ် လဲၤ န့ၣ်ဝဲဒီးဖုမိၢ်တီၢ်ဟဲက့ၤဝဲလီၤ. ဟဲက့ၤတုၤဒီးနီၢ်ပုၤလၢ စုန့ၣ်တဂၤတလီၢ်ဖိတဂၤတလီၢ်ဖိကိးဂၤဒီးလီၤ. အဝဲ တဂၤအမံၤမုၢ်စုာ်ကိးဖုမိၢ်တီၢ် ဒီးစံးဝဲဒၣ်စတဟံးန့ၢ် ဘၣ်ယဲးတၢ်တဘးန့ၣ်မိၢ်စုာ်မိၢ်စုာ်ကိးယၢ်. စ ကၢထီၣ်အသးလဲၤဖဲးခုးတလီၢ်တးအုးဟဲအိၣ်အဘု ယံၣ်ယံၣ်ဒီးလဲၤဟံၣ်သံစုာ်ကိးအသးလၢဖိပုၤလီၤ.

ယုန့ၣ်တယိသံဘၣ်ဝဲဒီးဒၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအနီၣ်ဒုပုၤ ဒီးတးအုး ဟဲထံၣ်အီၤဒီးတးအုးဟီၣ်ကဒီးစံးဝဲဒၣ် ပဟဲအိၣ်ဖုမိၢ် တီၢ်အဘုယံၣ်ယံၣ်ဒီးဖုမိၢ်တီၢ်သံသဒၣ်လံပုၤလံ. ပကယု အိၣ်က့ၤပဆၣ်ဆူလုာ်. စံးလီၢ်အသးဒီးန့ၣ်ဝဲဒီးက့ၤယ ဝဲဖုမိၢ်တီၢ်အစိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိမိၢ်တီၢ်န့ၣ်ယုဝၣ်န့ၣ်ဆူအနီၣ်ဒု ပုၤယံၣ်ယံၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်ဆဲးအသးလီၤ. တၢ်မိၣ်ဆဲးအသး န့ၣ်ယံၣ်ယံၣ်ကီၤကီၤဝဲတကဲလၢဘၣ် ဒီးဆဲးထီၣ်သ ထံၢ် ကလုာ်လီၤ. ဆဲးထီၣ်သထံၢ်ကလုာ်ဒီးတးအုးဖုးတၢ်လီၤ သံကွဲၣ်အီၤလီၤ. ဒီးသံဝဲဒီးတနီၢ်ဘၣ်လၢဘၣ်တၢ်နီတ မံၤဘၣ်. မၤသးဒီးန့ၣ်ဒီးပကတီၤတၢ်တုၤခဲကနီၢ်အံၤပစံး သုတတြိၣ်တၢ်တဂုၤပတြိၣ်တၢ်န့ၣ်တဘၣ်ပလီၢ်ဒီးပမဲလံး ထီၣ်အသးလီၤ.

မၤဒီးချဲးတဘၣ်ဒီးချဲး မၤဒီးတးအုးအမဲလံး

၉. **ဖုမိၢ်တီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလၢပျၢၤတဂၤလီၤ. ဒီးထီၣ်ရီၤ အဖံးတၢ်မၤတၢ်န့ၣ်အိၣ်လီၤတၢ်လၢပုၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၢ် နီၢ်ကိးလၢမိၢ်တီၢ်ကလီကလီလီၤ.

၁၀. **ဖုသလုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပလီၢ်ပဒီတၢ်အာတၢ်သီ ဆိၣ်တၢ်ထုဒီးစံးဝဲဆာဝဲလၢဖုသလုာ်လီၤ. ပုၤကညီမုၢ် တၢ်ဆိၣ်အာအဝဲတဂၤဒီးအဝဲတဂၤန့ၣ်စံးဆာဝဲဖုသလုာ် ဖုသလုာ်န့ၣ်ဆိၣ်တၢ်သုတဘၣ်ယၢတဂုၤ. စံးဝဲဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖုသလုာ်ဒံယံၣ်ဆုးယံၣ်တက့ၢ်. န့ၣ်ဆိၣ်ယၢမးသုတ ဘၣ်ယၢတဂုၤ.

န့ၣ်ဆိၣ်တၢ်သုတဘၣ်ယၢ ဖုသလုာ်က့ၤဘၣ်ဒၣ်န့ၢ်

၁၁. **ဖုသရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒီးမုၢ်ဂုၤ,ခိၣ်သုခိၣ်ဒီး

မှီဂု၊ သဘာဝဘုံဝဲတကဆုဂ်ဘုံဝဲန့ၣ်မးသးတရီးထီၣ်
ဒီးပစံးလာဖုသရူလီၤ။ ပုၤတဂၤဆုၣ်နီၤအခိၣ်ဖုသရူ
လီၤ။

၁၂. **ဖုသံန့ၣ်** န့ၣ်မှီဝၣ်အဖံးလာပတအိးန့ၣ်ဒီးအကန့ၣ်
အုၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလာဖုသံန့ၣ်လီၤ။ ဒီးပကိး ဒီးအဆိလာဖု
သံန့ၣ်ဖုသံန့ၣ်လီၤ။

၁၃. **ဖုသံနီၣ်** န့ၣ်မှီပမံးဘျးမံးဒီးပဝဲၤထီၣ်ဒီးပသ့ၣ်နီၣ်
ထီၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးလာဖုသံနီၣ်လီၤ။ စမံးစဖုသံနီၣ်ဆူ
ခိးမှီဆုၣ်ဝဲလီၤ။ ပမံးဒီးပဝဲၤဆာထီၣ်သ့ၣ်ညါထီၣ်က့ၤ
ပသးန့ၣ်မှီပဖုသံနီၣ်ဆူခိလီၤ။ ဒီးပစံးလာဖုသံနီၣ် ဒီးဖု
သ့ၣ်နီၣ်စကိးလီၤ။

၁၄. **ဖုမိၤတြၢမိၤ** န့ၣ်မှီပကိးဖုလာပမိၤဒီးပပာ်အာ်န့ၣ်
ပစံးဒီးအဆိလာဖုမိၤတြၢမိၤလီၤ။

၁၅. **ဖု** န့ၣ်ပမးဒီး“က” ပမးဒီး“စ” ပမးဒီး“တ” ပ
မးဒီး“သ” လီၤ။ ကဖု, စဖု, တဖု, သဖုစံးဝဲဒၣ်လီၤ။

၁၆. **တဖု ဒီး ကဖု** ဒီးကဖုကမါ. ဒီးကဖုကတီၤ. ဒီး
ကဖုဆၣ်. ဒီးထွဲၣ်ကဖုဘဲ ဒီးပုၤပုၤနီၤကဖု န့ၣ်
ကွၢ်လာကဖုတက့ၢ်.

၁၇. **စဖုစဖု** န့ၣ်မှီပုၤကညီအခိၣ်တရီးထီၣ်သဘာဝ
ဝဲန့ၣ်ပစံးလာအခိၣ်စဖုစဖုလီၤ။ ပုၤတဂၤကွံၣ်ဘၣ်အခိၣ်
ဒီးအခိၣ်မးအသးစဖုစဖုလီၤ။

၁၈. **စဖုရူ** န့ၣ်မှီတၢ်ဖိတၢ်လံၤလာအဆူၣ်အါဒီးအ
ဆူၣ်ထီၣ် ဒီးသဘာဝဘုံတရီးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာမးသးစဖု
ရူလီၤ။ တၢ်သုတဒုအဆူၣ်မးသးစဖုရူလီၤ။ ဒီးပစံး
ဒီးအဆိလာစဖုရူစဖုရူလီၤ။ ဒီးပစံးလာတဖုရူဒီးသဖု
ရူစကိးလီၤ။ ပုၤတဂၤအခိၣ်တဖုရူစံးဝဲဒၣ်လီၤ။

၁၉. **ထွဲၣ်ဖု** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. မှီပိုၢ်စံးဝဲလာထွဲၣ်ဖုလီၤ.
ဒီးမှီထွဲၣ်စံးတၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂၀. **ဖိဖုထီၣ်** ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာဖိဖုထီၣ်လီၤ. ဒီး
မှီပုၤကညီအမိအါဂၤလာအဆံးဒီးန့ၣ်မးအမိၢ်စိာ်အီၤဒီး
ဟီၣ်ကွံၣ်အမိၢ်န့ၣ်ဒီးပံးယၢ်အမိၢ် ဒီးပစံးလာဖိဖုထီၣ်
လီၤ. ဖိဖုထီၣ်ပတစံးဘၣ်.

၂၁. **ဖိဖု** န့ၣ်မှီဖိလာပဒၢဘုလာအပူၤန့ၣ်အနၢၣ်အတီၢ်
ပူၤန့ၣ်ပကိးလာဖိဖုလီၤ. ဖိအကပၤအတီၢ်န့ၣ်ပစံးလာဖိ
ဖုလီၤ. ဖိဖုလွံၢ်ပျံၤန့ၣ်အကပၤပကွၢ်ဖးလံၤလီၤ. ဖိတီၢ်
လာအဒီၣ်တူၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖိဖုလီၤ. နမးဖိဖုပျံၤလဲၣ်.
စမးဖိဖုလွံၢ်ပျံၤလီၤ.

၂၂. **ဖုဖိ** န့ၣ်မှီဖိအလီၤဆဲး, ဖိအန့ၣ်လာဖုဒါလာပန့ၣ်
ဖိန့ၣ်ပကိးလာဖိဖုလီၤ. ပုၤကညီမးဖိန့ၣ်မးဝဲလာဖုဒါ
လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာဖိဖုဖိဖိလီၤ.

၂၃. **တဖု** န့ၣ်မှီပုၤကညီတၢ်တရူအခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဝဲၣ်

ဖုလီၤ. ဒီးပစံးလာဝဲၣ်စဖုစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်
သးဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတကဖုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်
ပစံးလာဝဲၣ်ဖုဟီၣ်ခိၣ်စကိးလီၤ. ပုၤကညီတၢ်ဖုအခိၣ်.
ဒီးထွဲၣ်တၢ်ဖုဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာဝဲၣ်စကိးလီၤ.

၂၄. **သဖုဂုၤ** န့ၣ်မှီပုၤကညီအခိၣ်ဆူၣ်အါဝဲဒီးပစံးလာ
အခိၣ်ဆူၣ်သဖုဂုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသဖုဂီၢ်ဂုၤ
လီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဆူၣ်သဖုဂုၤစကွၢ်တဂုၤဘၣ်. ထီၣ်ရီၤ
တၢ်အဆူၣ်အါဒီးအဆူၣ်ထီၣ်ဒီးဆူၣ်သဘာဝဘုံဝဲန့ၣ်ပစံး
လာသဖုဂုၤ. ဒီးသဖုဂုၤလီၤ.

၂၅. **သဖုသဃီၤ** န့ၣ်မှီပုၤကညီအသးဒိၣ်ထီၣ်နးနး
ကလဲၣ် ဂဲၤဆာထီၣ်ဒီးကတီၤဆူၣ်တၢ်နးနးကလဲၣ်ဒီးပ
စံးလာသဖုသဃီၤလီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်သဖုသ
ဃီၤဒီးသါကတီၢ်တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်နးနးကလဲၣ်လီၤ.

၂၆. **သဖုထီၣ်** န့ၣ်မှီပထုတၢ်ပူၤတၢ်လီၤ. ဒီးပမ့ၢ်တမၤ
ဘၣ်အခိၣ်န့ၣ် ဒီးအခိၣ်လီၤယုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာသဖုထီၣ်
လီၤ. ဒီးပစံးလာသဖုထီၣ်စကိးလီၤ. နၢ်ခိၣ်န့ၣ်တအိၣ်
ဘၣ်ဒီးသဖုထီၣ်ဝဲလီၤ.

၂၇. **သဖုရူဒီးသဖုဂုၤ** န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမှီတၢ်ဆူၣ်
တၢ်ဒီးမှီဂုၤ, ဒီးမှီပုၤကညီအခိၣ်ဆူၣ်အါဝဲမှီဂုၤ, တၢ်ဖိ
တၢ်လံၤအဆူၣ်အါဝဲမှီဂုၤ ပစံးလာသဖုရူလီၤ. သိတဒု
အဆူၣ်မးသးသဖုရူလီၤ. ဒီးပစံးလာသဖုရူသဖုရူပ
စံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၁. **ဖုး** န့ၣ်မှီပသးလီၤလာပပျံၤတၢ်န့ၣ်ပဝးဝဲန့ၣ်ပစံး
လာဖုးလီၤ. ဒီးပစံးလာပဖုးတြးကလဲၣ်လီၤ. ဖုးမှီပသး
ခုၣ်လီၤ, ပသးကနိးဒီးပတ ထူၣ်ဝဲဒီးပစံးလာဖုးလီၤ. ပုၤ
တဂၤနၢ်ဟူဘီၣ်သအိၣ်ပုၤဒီးဖုးဝဲတြးကလဲၣ်လီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလာဖုးပျံၤလီၤ.

၂. **ဖုး** န့ၣ်မှီပုၤကညီအသးခုၣ်လီၤ. ဒီးကတီၤထီၣ်ဖျး
တၢ်လာအထီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖုးလီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးကီၢ်
ကွံၣ်အယီၤဒု ဒီးတထူၣ်သလုၤကလဲၣ်ဒီးကတီၤထီၣ်ဖျး
တၢ်လာအထီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ဆူၣ်ဖျးဆူၣ်ပျံၤတၢ်လီၤ.

၃. **ဖုးတြးတြး** န့ၣ်မှီပုၤကညီဖုးဒီးဝဲလုၤလုၤဒီးပ
စံးလာဖုးတြးတြးလီၤ. ပုၤတဂၤထံၣ်သံမိၢ်ပိၤတဘီၤဒီး
ဖုးတြးတြးလီၤ. ပုၤဆဲးတဂၤမံးဖုးတြးတြးလီၤ.

၄. **ဖုး** န့ၣ်မှီပဘဲသ့ဘဲဂီၤခိၣ်ဖျးန့ၣ်လာလုၣ်သုလုၣ်ဂီၤ
ဒီးပစံးလာကဖုးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာကဖုးကဖုး
လီၤ. ပုၤတဂၤကဖုးခိၣ်ဖျးန့ၣ်လာလုၣ်သုလုၣ်ဂီၤလီၤ. ဒီး
မှီမးဂုၤထီၣ်ခိၣ်ဖျးန့ၣ်လီၤ.

၅. **ကိးဖုး** န့ၣ်မှီပကွၢ်လာပုၤဂၤအသးသပုၤန့ၣ်ပမး
ပျံၤအီၤ ဒီးပကိးထီၣ်ဖးဒိၣ်လာပကလုၢ်ကပာ်လာဒီးပ
စံးလာပကိးဖုးလီၤ. ပုၤတဂၤကိးဖုးယၢ် ဒီးစဖုးတၢ်သး
ဒီးစသးကနိးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကိးဖုးကိးပျံၤ

လီၤ.

၆. ဘဉ်ဖုး န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်န့ၢ်ကီၣ်ဒီးပစံးလၢန့ၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. စပူၤချဲတဘျီအံၤန့ၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. စပူၤလၢချဲကစၢ်န့ၢ်နးကဲၣ်ဆိးဒီးန့ၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. ပမၤတၢ်သလိၣ်လၢအကန့ၢ်န့ၣ်ပကျဲးစးဘဉ်နးနးကလဲၣ်ဒီးန့ၢ်ဘဉ်ပစံးလၢန့ၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. တၢ်လၢအိၣ်ကီၤ, န့ၢ်ကီၤဒီးပမၤန့ၢ်တမံၤမံၤန့ၣ်ပဘဉ်ကျဲးစးနးဒီးပစံးလၢန့ၢ်ဘဉ်ဖုး, အိၣ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိအိၣ်ဘဉ်ဖုးတဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်ဖုးဘဉ်ပျီလီၤ.

၇. မၤဖုး န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်လၢပုၤဂၤအသးသပုၤ ဒီးပမၤသိၣ်သန့ၣ်ဘိၣ်သအိၣ်သိၣ်ဘိၣ်သအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဆူၣ်ပခိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒ်ပုၤဂၤဖုးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢမၤဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဖုးမၤပျီလီၤ. ပုၤတဂၤစဆူၣ်နီၤအိၣ်ဘဉ်ဖုးဒီးမၤဖုးယၢစဖုးမးလီၤ.

၈. လီၤဖုး န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လီၤတၢ်ဝဲလၢပသးပုၤနီၣ်ပသးအခါဒီးပစံးလၢလီၤဖုးလီၤ. သ့ၣ်ဒုတဒုလီၤဖုးဒီးစဖုးမးလီၤ. တၢ်လီၤတၢ်ဝဲလၢပသးပုၤနီၣ်ပသးဒီးပဖုးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖုးလီၤပျီလီၤ.

၉. သဖုးကလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မ့ၢ်တမိၣ်ပုၤပကီၢ်ပုၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်မ့ၢ်သဖုးကလၢ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်တၢ်ကမူၣ်ပုၤပကီၢ်ပုၤ ဒီးပစံးလၢသဖုးကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ယၢၣ်ကမူၣ်သဖုးကလၢ်လီၤ.

၁၀. သးဖုး န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်နးနးကလဲၣ်တုၤပအိၣ်တသ့လၢဘဉ်ဒီးပမ့ၢ်န့ၢ်ဟူတၢ်သိၣ်တၢ်သဲဒီးပဖုးန့ၣ်ပစံးလၢသးဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပျံၤသးဖုးလီၤ. ပလဲၤတၢ်တဂၤပလီၤလၢပုၤဒိၣ်ကနၢ်န့ၣ်ပသ့ၣ်ပျံၤသးဖုးတၢ်နးကၤ.

၁၁. အိၣ်ထီၣ်ဖုး န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပသးသပုၤအကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ထီၣ်ဖုးလီၤ. ကစၢ်ယုၣ်ရှုးအိၣ်ထီၣ်ဖုးလၢပုၤယူၤဒၤဖိအကျါန့ၣ်လီၤ. လၢပျၢၤန့ၣ်ကစၢ်ယူၤအဝံတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ဖုးဝဲတဂၤလီၤ. တၢ်ပုၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဖုးလၢပကျါဒီးပသးကရဲလီၤ. ပသးပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. အိၣ်ဖုးမ့ၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကီၤဝံၤယံၣ် ဒီးပအိၣ်က့ၤမ့ၢ်တစုတုၤအဘျဲးအိၣ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဖုးမ့ၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟူလီၤတူၣ်န့ၢ်အီၤ ဒီးအိၣ်ဝံၤခံၤဒီးအိၣ်ဖုးမ့ၢ်ဒီးအဟၢဖၤဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒီးအိၣ်ဖုးမ့ၢ်ဒီးအဟၢဖၤဝဲဒီးလူဝဲလီၤ.

၁. ဖုန် န့ၣ်မ့ၢ်ပစုၣ်ထီၣ်ပဖိလၢပချၢဒီးယဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိဖိးပကီၢ်ဒီးအိၣ်ကီၢ်လီၤလၢပချၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဖုန်လီၤ. ပုၤတဂၤဖုန်အဖိလၢအချၢယံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖုန်အဖိဒီး

စုၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးယဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုန်စိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖုန်တၢ်စိၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖုန်အဖိလီၤ. ဖုန်ဖိစိၣ်လံၤစံးဝဲဒ်န့ၣ်စုၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖုန်လၢကီၢ်, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖုန်လၢချၢလီၤ.

၂. ဖုန် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘိၣ်လၢတထီဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢဖုန်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢတထီဘဉ်ဝဲဒီးမၤသးဒုးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖုန်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုန်တြိးလီၤ. ဖုန်ကွးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤတထီဘဉ်. ဖုန်ကွးန့ၣ်လီၤ. ဝၣ်တဘိတထီဘဉ်ဒီးဖုန်တြိးဝဲလီၤ. ဒီးပုၤကညီမ့ၢ်တထီဘဉ်ဒီးဖုန်ကွးန့ၣ်သံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုန်နဲတြိးစကီးလီၤ. ဝၣ်ဖုန်နဲတြိးန့ၣ်တထီဘဉ်.

၃. ဖုန်တၢ်စိၣ်တၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးဖုန်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢဖုန်တၢ်စိၣ်တၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖုန်တၢ်စိၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖုန်အဖိလီၤ.

၄. ဖုန်ထီ န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်တၢ်တတုၤသးဘဉ်ဒီးပစံးလၢဖုန်ထီလီၤ. ပထီၣ်သတြိးတၢ်ခံဘိၣ်မ့ၢ်တတုၤသးဘဉ်ဒီးပစံးလၢဖုန်ထီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုန်ထံၣ်ဖုန်ထီလီၤ. ထီၣ်ရီၤပထီၣ်သတြိးတၢ်ဒီးတတုၤသးဘဉ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖုန်ထံၣ်ဖုန်ထီလီၤ.

၅. ဖုန်သံ န့ၣ်မ့ၢ်ယဲၤဂီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢတဘီၣ်ဘဉ်လၢမၤတကဲန့ၣ်ပစံးလၢဖုန်သံယဲၤဂီၤလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤဆါဘျဲးဆါတီၤဒီးဖုန်သံယဲၤဂီၤဝဲလီၤ.

၆. ဖုန်ဒိ န့ၣ်မ့ၢ်ဆံးစၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢအဖိအိၣ်ဖျဲၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢဆံးစၢ်ဖုန်ဒိလီၤ. ဖိၣ်မုၢ်န့ၣ်တုၤဆံးစၢ်ဖုန်ဒိဒီးတယုၢ်လီၤဘဉ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ဘဉ်.

၇. တၢ်ဖုန်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်မၤဟံၣ်ဒီးပမၤထီၣ်ဒီးအကစီၤထီၣ်ဖုန်ဝဲတတီၤန့ၣ်ပကီးလၢတၢ်ဖုန်လီၤလီၤ. ပမၤထီၣ်တၢ်အလီၤလၢအဖုန်န့ၣ်ဟံၣ်န့ၣ်ပကီးလၢတၢ်ဖုန်လီၤလီၤ. တၢ်ဖုန်လီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လၢအဖုန်လီၤတဆိန့ၣ်လီၤ.

၈. သးဖုန် န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသးဒိၣ်ထီၣ်ညီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသးဖုန်လီၤ. ပုၤတဂၤအသးဖုန်ကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖုန်သးဖုန်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးဖုန်တြိးစကီးလီၤ. တၢ်လၢယၢအံၤစသးဖုန်တြိးလီၤ. ကတီၢ်ဘဉ်ယၢတဂ့ၤ.

၁. ဖူ န့ၣ်မ့ၢ်သကွံသၣ်တချီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသကွံဖူလီၤ. သကွံဖူန့ၣ်အသၣ်အိၣ်သၢသံၣ်တနီၤ အသၣ်အိၣ်အသံၣ်တဆံတနီၤလီၤ. သကွံဖူတြိးစံးဝဲဒၣ်. သကွံတဖူခံဖူန့ၣ်အသၣ်အိၣ်တဘျဲးသံၣ်လီၤ.

၂. ဖူ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤဘျီထီၣ်က့ၤလိၣ်အသးတပူၤဒီးပစံးလၢတၢ်သံဖူလီၤ. ပုၤကလဲၤဆူတၢ်သံဖူန့ၣ်မၤလုၢ်အုၣ်ထါနးကၤလီၤ. မ့ၢ်တပူၤဒီးပစံးလၢတဖူ, မ့ၢ်ခံပူၤဒီးပစံးလၢခံဖူလီၤ. စလဲၤမၤဘျီထီၣ်က့ၤပုၤကညီသံန့ၣ်အိၣ်တုၤအဖူတဆံလံလီၤ. ပုၤမၤဘျီထီၣ်က့ၤတၢ်သံတဖူစံး

ဝဲဒၣ်.

၃. **ဖူဆံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်သံၣ်တကလုာ်အလၢၣ်ပြဲဝဲဒီးအသၢ်နီၣ်စုမ့ၢ်ယုာ် ဒီးဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလာဖူဆံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖူဆံၣ်ဖူအူဒီးဖူဆံၣ်ဖူဆံၣ်လီၤ. ဖူဆံၣ်န့ၣ်အဒီးဆံၣ်ဝဲဒၣ်. ဒီးပပံၤပခိၣ်လၢအသၢ်လီၤ.

၄. **ဖူပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဒီးအမၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤလၢအသးပုၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဖူပုၢ်လီၤ. ပုၤကညီဖူပုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအမၤလီၤ. ပုၤဖူပုၢ်တဂၤအပျီၤသကူးနးကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖူလံၤဖူပုၢ်လီၤ.

၅. **ကရံၤဖူ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကျဲးကျဲးလၢပထီထီၣ်ကြၢ်အဝဲလၢအလီၤန့ၣ်ပကိးလၢကရံၤဖူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကရံၤဖူကရံၤဖူလီၤ. ပုၤကညီမၤကရံၤန့ၣ်ထီထီၣ်ကရံၤမဲလၢကရံၤဖူလီၤလီၤ.

၆. **ဂ့ၢ်ဖူပုၤဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တကလုာ်လၢပကိးလၢကလီၤန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဂ့ၢ်ဖူပုၤဒိၣ်လီၤ. ကလီၤန့ၣ်ပကိးလၢဂ့ၢ်ဖူပုၤဒိၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ပတနီၤထီၣ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **တဖူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သံတဖူမ့ၢ်ဂ့ၤ, သက့ၢ်တချံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢတဖူလီၤ. ဝဲန့ၢ်ယၤလၢသက့ၢ်တဖူတက့ၢ်. စကသ့ၣ်မံအိၣ်လီၤ. ပုၤမၤဘူၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်သံတဖူန့ၣ်စကလဲၤစကိးလီၤ.

၈. **တၢ်ဖူကၢ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တၢ်ဖူကၢ်စဘၢတဘၣ်ကတဘၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်နဟဲက့ၢ်ဟ့ၣ်သၢ. တၢ်ဖူကၢ်စယဲၣ်ဟါမၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်နဟ့ၣ်သၢ. တၢ်ဖူကၢ်ဝဲစခိၣ်က့ၢ်ယၢ် ကမ့ၢ်ကၢ်နမၤယၢ်သၢ.

၉. **လီၤဖူ** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤမံလၢပုၤမၤဝဲလၢတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးမၤဝဲတီၣ်ပံၤကလၢ်ဒီးပစံးလၢလီၤဖူလီၤ. သရၣ်လီၤဖူန့ၣ်ဆးဝဲတီၣ်ဂ့ၤကၤ. တလၢၤတဖၣ်န့ၣ်တနီၤနီၤမံဒါလီၤဖူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖူလီၤဒါလီၤ.

၁၀. **သ့ၣ်ဖူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၣ်ကၢ်သ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ဒီးကျိၣ်ပိၣ်မံလီၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဖူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖူဝၣ်ဖူလီၤ. သ့ၣ်ဖူတဖူကၢ်လီၤမၤကျဲၣ်ကလၢ်လီၤ.

၁၁. **ဖူၢ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ်ပီၤတၢ်သီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤကညီလီၤယံၤလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်သီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢသီၣ်ဖူၢ်ကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤလီၤယံၤသီၣ်မးသဖူၢ်ကလၢ်လီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်ပီၤတၢ်သီၣ်ဖူၢ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသီၣ်သဖူၢ်ကလၢ်စကိးလီၤ.

၁၂. **ဖူၢ်ဖူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်သီၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သီၣ်ဖူၢ်ဖူလီၤ. ဒီးပုၤကညီလဲၤတၢ်သီၣ်ဖူၢ်ဖူလီၤ.

၁၃. **ဖူၢ်ဖူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်ဒီးအနံၣ်အဆုၣ်ပုၤအသးန့ၣ်သီၣ်ဝဲဖူၢ်ဖူလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်သီၣ်ဝဲဖူၢ်ဖူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသီၣ်ဖူၢ်ဖူလီၤဖူၢ်ဖူလီၤ.

၁. **ဖူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်လီၤတကလုာ်အကိၣ်စ့ၤတလုၤဒီးပုၤတဝဲခံကထၢ ဒီးသ့ၣ်ဝဲခံကထၢအဘၣ်စၢၤန့ၣ်လၢလၢၣ်ဒီးပကိးလၢဖူးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖူးမံၤဖုၣ်မံၤလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢပုၤလီၤ. ဖူးန့ၣ်တလၢၤဒၢဆုဒၢယၢ်လၢအပူၤလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဖူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီတကလုာ်ဒၢပုၤသံစိၣ်တစုစုဒီးပကိးလၢဖူးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖူးမံၤဖုၣ်မံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၤအကလုာ်န့ၣ်ပကိးထွဲအခံလီၤ. ဒီးပကိးလၢဖူၣ်စကိးလီၤ.

၃. **ဖူးလုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီဒၢပုၤသံစိၣ် ဒီးပုၤသံစိၣ်န့ၣ်ဂၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်က့ၤဒီးပစံးလၢဖူးလုာ်လီၤ. ဖူးလုာ်ဒီးပုၤသံစိၣ်ဂၤဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲလီၤ. ဒီးတစိၣ်တပနၣ်တုၤဖူးဟးကွံာ်ဒီးပုၤသံစိၣ်န့ၣ်သံက့ၤဝဲတသါလီၤ.

၄. **ဖူးလဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတြၢ်တၢ်လၢပစုညါသး ဒီးပစံးလၢဖူးလဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖူးလဲးဖူးသ့ၣ်လီၤ. ဖူးလဲးကွံာ်တၢ်ကမ့ၢ်လၢသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဖူးလဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတြၢ်ပုၤကၤအချၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, အခိၣ်အမဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤပမၤတြၢ်လၢပစုညါသး ဒီးပစံးလၢဖူးလဲးလီၤ. ပုၤတဂၤဖူးလဲးအဝဲတဂၤအချၢလၢအစုညါသးသသွဲးကလၢ်လီၤ.

၆. **သဖူးကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်တမိ ဒီးပစံးလၢအိၣ်မ့ၢ်သဖူးကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်တမိသဖူးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်. အိၣ်သဖူးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဟ့ၣ်ဖူးလဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတြၢ်လီၤကသံၣ်လၢပပူၤလီၤဒီးပမၤတြၢ်လၢပစုမ့ၢ်သွဲးသွဲး ဒီးပစံးလၢဟ့ၣ်ဖူးလဲးလီၤ. ဟ့ၣ်ဖူးလဲးလီၤတၢ်ဆါပူၤလီၤလၢကသံၣ်လီၤ.

• **အိၣ်ဖူးဖူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မၤတြၢ်တြၢ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်မ့ၢ်ဖူးဖူးလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်မးမ့ၢ်ဖူးဖူးဒီးဘျဲးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဖူးဖူးအိၣ်ဖူးဖူးလီၤ.

၁. **ဖူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစီၤသီမၤတၢ်ဂီၤလၢအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢဖူၣ်လီၤ. တလၢၤဟံၣ်တၢ်ဂီၤလၢဖူၣ်ပူၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖူၣ်မံၤတြၢ်မံၤလီၤ.

၂. **ဖူၣ်လုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသံန့ၣ်တၢ်အၢတၢ်သီဒၢပုၤ ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖူၣ်လုာ်လီၤ. ပုၤကညီသံစိၣ်န့ၣ်တုၤဖူၣ်လုာ် ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲတစိၣ်လီၤ. ပုၤသံစိၣ်န့ၣ်သၣ်မံၤယီၤမ့ၢ်စံၣ်ကဟံၣ် ဒီးဖူၣ်လုာ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖူးလုာ်ဖူးလုာ်လီၤ.

၃. **ကဖူၣ်** ဒီးကဖံၣ်ကဖူၣ်ဒီးကဖူၣ်ကဟံၣ်, ဒီးကဖူၣ်ထီၣ်ဒီးကဖူၣ်လုာ် တၢ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဖူၣ်တက့ၢ်.

၄. **ထီၣ်ဖူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသရၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ဖူၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်တုၤယၢ်ဒီးအတိၤထီၣ်ဖူၣ်ဝဲလီၤ. ပျံၤန့ၣ်တုၤလီၤလံၤဒီးထီၣ်ဖူၣ်ဝဲတြၢ်ဒုလီၤ. ထိးက

ဒို့ဟိန်ခိန်ထိန်ဖုထိန်ဟ်စကီးလီၤ.

၅. **ပျူးဖု** နှံ့မုၢ်ပုၤကွံာ်ပုၤသံစိၣ်လၢကသံၣ်ဒီးပစံးလၢပျူးဖုလီၤ. ပုၤသံစိၣ်နှံ့ပုၤမုၢ်ပျူးဖု ဒီးဝဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤဝဲတစိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျူးဖုပျူးဖုလီၤ.

၁. **ဖု** နှံ့မုၢ်ဘုဘုၣ်နှံ့ပကိးလၢဖုလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘုဖုစကီးလီၤ. ပုၤတဂၤလၢလီၤဖုတပူၤအါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုစိၣ်လီၤ.

၂. **ဖုကမုၢ်** နှံ့မုၢ်ပဆုဘုအသလီၤအကမုၢ်ဒီးဖုအဘျးကမုၢ်ဝဲနှံ့ပကိးလၢဖုကမုၢ်လီၤ. တြူးမၤဖုကမုၢ်လၢဘုၣ်လီၤထိးဆၣ်နှံ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုကမုၢ်ဖုကမုၢ်လီၤ.

၃. **ဖုကရ** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီအခိၣ်သူတဂ့ၤဘၣ်ဒီးတထီၣ်ဘၣ်ဝဲနှံ့ပစံးလၢဖုကရလီၤ. ပုၤကညီအခိၣ်သူဖုဝဲဒီးမၤသးစဖူစဖူနှံ့ပစံးလၢခိၣ်သူဖုကရလီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဖုကရစက့ၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုကရဖါကရါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုသရစကီးလီၤ.

၄. **ဖုကလုၤ** နှံ့မုၢ်တၢ်လၢာ်စိကျဲၤဝဲနှံ့ပစံးလၢဖုကလုၤလီၤ. စအိၣ်မုၢ်လၢာ်စိဖုကလုၤလီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဟံၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်အိၣ်လၢာ်စိဖုကလုၤလီၤ.

၅. **ဖုဂုၤ** နှံ့မုၢ်ကိၢ်လံာ်တကလုာ်ဟံၣ်ကရဒီးပစံးလၢဖုဂုၤလီၤ. ဖုဂုၤနှံ့ပဂုၤဘုဒီးဘုသးလီၤဆုအဖိလၢာ်တခီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖုဂုၤဖုလီၤ. ဒီးဖုဂုၤဖိတကလုာ်လၢပဂုၤကိၣ်ကမုၢ်နှံ့ပမၤလၢဖိုဝါ ဒီးပကိးလၢဖုဂုၤစကီးလီၤ. ဒီးဖုဂုၤထးလၢပဂုၤကိၣ်ကမုၢ်တကလုာ်စကီးလီၤ.

၆. **ဖုဘုၣ်ပုၤ** နှံ့မုၢ်ဘုသုၣ်အဖံးလၢအတဘျးဘၣ်ဝဲနှံ့ပကိးလၢဖုဘုၣ်ပုၤလီၤ.

၇. **ဖုသရ** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီအမဲၣ်ဆါဒီးအမဲၣ်ဆုၣ်လုၤဝဲမုၢ်ဂုၤ, အမဲၣ်ဆါဒီးအိၣ်ဒီးအထံအနီၣ်မုၢ်ဂုၤ, ပစံးလၢမဲၣ်ဖုသရလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုကရစကီးလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲၣ်ဆါဒီးအမဲၣ်ဖုသရလီၤ.

၈. **ဖုသွဲး** နှံ့မုၢ်ဖုပူၤကျါနှံ့ပကိးလၢဖုသွဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုသွဲးခိၣ်စကီးလီၤ. ဆိဝဲးအိၣ်ဖုသွဲးကျါနှံ့ဒီးအိၣ်ဝဲဒီးဟုပိၢ်ဟုနုးလီၤ. လဲၤယီၤဖုသွဲးခိၣ်တဂ့ၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖုသွဲးဖုသွဲးလီၤ.

၉. **ဖုမိၤယာ်မိၤ** နှံ့မုၢ်ပကိးဖုဒီးအဆိဒီးပစံးလၢဖုမိၤယာ်မိၤလီၤ. ပုၤတဖုၣ်မၤဖုမိၤယာ်မိၤနှံ့မုၢ်သါကမၤမနုၤတမံၤလဲၣ်.

၁၀. **ကဖု** နှံ့ကွၢ်လၢကဖုအကျါတက့ၢ်.

၁၁. **ကဖု** နှံ့မုၢ်ကမုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဘျးဝဲကနုၢ်ဒူးနှံ့ပစံးဒီးအဆိလၢကမုၢ်ကဖုလီၤ. ကိၣ်ကမုၢ်

ကဖုစံးဝဲဒၣ်. ကိၣ်ကမုၢ်ကိၣ်ကဖုနှံ့ပမၤဒီးအကိၢ်လီၤကဲထီၣ်ဝဲလီၤ.

၁၂. **စဖု** နှံ့မုၢ်သုၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဒီးအသၣ်ထဲစုမုၢ်ဒိၣ်လီၤ. ဒီးပနီၤဟူထဲပုၤဂၤစံးဝဲလီၤ. စတထံၣ်ဘၣ်ယဲဘၣ်. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢသဖုလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတဖုလီၤ. ကဖုဒီးစဖုဒီးသဖုနှံ့ဒီးသိးသိးလီၤ.

၁၃. **ထုၣ်ဖု** နှံ့မုၢ်ထုၣ်ပြူးအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤထုၣ်ခိၣ်အိၣ်ဒီးအယံၣ်ဝါဝဲနှံ့ပစံးလၢထုၣ်ပြူးထုၣ်ဖုလီၤ.

၁၄. **ထီၣ်ဖု** နှံ့မုၢ်ထီၣ်ဖုအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပျံၤလီၤလံၤမုၢ်ဂုၤ, တၢ်ကူတၢ်သိးလီၤလံၤမုၢ်ဂုၤ, အဆုၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးကဖုထီၣ်ဝဲနှံ့ပစံးဒီးအဆိလၢထီၣ်ဖုထီၣ်ဖုလီၤ. ပျံၤတဘိထီၣ်ဖုထီၣ်ဖုတြုၤလီၤ.

၁၅. **နာဖု** နှံ့မုၢ်တၢ်လံာ်တၢ်ထုၣ်နာဝဲဒီးပစံးလၢနာဖုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနာဖုနာဖုလီၤ.

၁၆. **မဲၣ်ဖု** နှံ့မုၢ်ပုၤကညီအမဲၣ်ဆါ ဒီးဘျးထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂုၤ, အမဲၣ်ဆုၣ်လုၤဝဲမုၢ်ဂုၤ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲၣ်ဖုကရလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲၣ်ဆါဒီးအမဲၣ်မၤမးအသးဖုကရလီၤ.

၁၇. **လီၤဖု** နှံ့မုၢ်လီၤဂုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်နှံ့တုၤလီၤဝဲလၢဟိၣ်ခိၣ်အညၣ်ကျါနှံ့ပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်အိၣ်တၢ်လီၤဂုၢ်လီၤဖုဝဲလီၤ. မ့ၢ်အိၣ်တၢ်လီၤဂုၢ်လီၤဖုဒီးအိၣ်န့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်အညၣ်တကထာလီၤ.

၁၈. **လီၤဖု** နှံ့မုၢ်လၢစူအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်သတုၢ်ဘုၣ်လုၤဝဲနှံ့ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤစူလီၤဖုလီၤ. ပုၤတဟံၣ်ဘၣ်ဆုဘၣ်ဆါ ဒီးသံတုၤလၢာ်ဝဲနှံ့ပစံးလၢ လီၤစူလီၤဖုလီၤ. ပုၤတပူၤသံဒီးလီၤစူလီၤဖုမးလီၤ.

၁၉. **သဖု** နှံ့မုၢ်သုၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးအသၣ်ထဲစုမုၢ်ဒိၣ်နှံ့ပအိၣ်ကံးဒီးဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအဖုဖိတဖုအိၣ်ဒီးအဆုၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဖုသဖုလီၤ.

၂၀. **အဖုအယာ်** နှံ့မုၢ်ဘုဖုနှံ့ပစံးလၢဘုအဖုတစုစု, ဘုအဖုအယာ်, ဘုအဖုအဖါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဖုၣ်** နှံ့မုၢ်ပျံၤမုၢ်ဂုၤ, သုၣ်ယံၣ်မုၢ်ဂုၤပဖီၣ်ထုးလၢပစုခံဒီးပစံးလၢဖုၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖုၣ်ပျံၤတဘိတတံာ်ဘၣ်. လဲၤဖုၣ်န့ၢ်ယၢလၢသုၣ်ယံၣ်တဘိတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢဖုၣ်ထုးဖုၣ်တံာ်စကီးလီၤ.

၂. **ဖုၣ်ခိၣ်** နှံ့မုၢ်ပဖီၣ်ပုၤဂၤအခိၣ်ပဟံးယာ်အခိၣ်သူနှံ့ပစံးလၢဖုၣ်ခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဖုၣ်အဝဲတဂၤအခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖုၣ်ခိၣ်ဖုၣ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤခံၤဖုၣ်လီၤအခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဖုၣ်ဆါ** နှံ့မုၢ်ပဖီၣ်ပျံၤအခိၣ်အခံဒီးပထုးဆါတလုာ်ဒီးပစံးလၢဖုၣ်ဆါလီၤ. ပျံၤတပျံၤတဘိစဖုၣ်ဆါတတံာ်ဘၣ်.

၄. **ဖှ်တံ** နှ်မ့ၢ်ပဟံးတၢ်ဒိဘိတဖှ်နှ်ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိၣ်အခိၣ်အခံ နီၤပထုးတၢ်နှ်ပစံးလၢဖှ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖှ်တၢ်ကွၢ်ပျံၤတဘိသဖြးကလၢ်လီၤ. ဖှ်တၢ်ကွၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တဘိလၢဘံထီၣ်တၢ်ထံးနှ်တက့ၢ်.

၅. **ဖှ်ထုး** နှ်မ့ၢ်ပဖိၣ်ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိၣ်ဒီးပထုးနှ်ပစံးလၢဖှ်ထုးလီၤ. ပှၤတဂၤဖှ်ထုးအဝဲတဂၤအယၢ် နီၤယၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖှ်ထုးဖှ်ယီၤလီၤ.

၆. **ဖှ်ထီၣ်** နှ်မ့ၢ်ပခးတၢ်လၢချံၣ်ဒီးပဖိၣ်ထုးထီၣ်ချံၣ်ပျံၤနှ်ဆူချံၣ်အမဲၣ်ပူၤဒီးပစံးလၢဖှ်ထီၣ်ချံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖှ်ထီၣ်ဖှ်ထီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤခးတၢ်ဒီးဖှ်ထီၣ်ချံၣ်လီၤ.

၇. **ဖှ်န့ၢ်** နှ်မ့ၢ်ပှၤကညီထုးတၢ်သ့ၣ်ယံၣ်ဝဲၣ်စၢလုၢ်ခိၤန့ၢ်ဒီးပစံးလၢကမၤတၢ်တမံၤမံၤနှ်ပစံးလၢဖှ်န့ၢ်လီၤ. ဖှ်န့ၢ်ယၤလၢသ့ၣ်ယံၣ်တဘိတက့ၢ်. စကစၢယၢ်တၢ်လီၤ.

၈. **သဖှ်** နှ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲၣ်သဝဲၣ်ထီၣ်အသးဆူအခိၣ်တခိၣ်နှ်ပစံးလၢအမဲၣ်သဖှ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဖှ်လုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဖှ်လုၢ် ဒီးကဖှ်လုၢ်စကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဝဲတၢ်ဒီးအမဲၣ်သဖှ်မးလီၤ.

၁. **ဖဲ** နှ်မ့ၢ်ပှၤမၤလၢၢ်နှ်ဖျၢၣ်ဝဲ ဒီးပျံၤထူၣ်ပၢ်ဝဲအပူၣ်နှ်ဒီးတၢ်ဝဲတဘိတဘိနှ်ပစံးလၢဖဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံၣ်ခိၤဖဲလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢဖဲတဝီၤတက့ၢ်. စကလံၣ်ယဲလီၤ. ဒီးဖဲနှ်အိၣ်ဒီးအသုအဝါဒီးအဘီ ဒီးအဂီၢ်လီၤ.

၂. **ဖဲဂီၢ်** နှ်မ့ၢ်ပှၤမၤဖဲတကလုၢ်ဂီၢ်ဝဲ ဒီးပကိးလၢဖဲဂီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဖဲဂီၢ်တဘိနှ်ဆါဝဲတဘးလီၤ.

၃. **ဖဲတဝံ** နှ်မ့ၢ်ဖဲကကြၢ်အါဘီ ဒီးဘံပကိးလိာ်အသးနှ်ပစံးလၢဖဲတဝံလီၤ. ဖဲတဝံခံဝံစံးဝဲဒၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဖဲတကကြၢ်ဒီးစံးဝဲလၢတဝံလီၤ.

၄. **ဖဲတဝီ** နှ်မ့ၢ်ဖဲတဘိနှ်ပစံးလၢဖဲတဝီလီၤ. ဖဲတဘိနှ်ပမ့ၢ်စၢကွီၤဒီးပစံးလၢဖဲတဝီလီၤ. ပှၤတဂၤလံာ်ဒီးဖဲတဝီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲတဝီဖဲတဝီလီၤ.

၅. **ဖဲထူ** နှ်မ့ၢ်ဖဲနှ်ပှၤမၤဝဲလၢထူ ဒီးပကိးလၢဖဲထူလီၤ. ပယီၤဒိၣ်နှ်လံာ်ဒီးဖဲထူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲထူဖဲစ့လီၤ. ဖဲထူအဖျၢၣ်နှ်ထဲစုၢ်ဆၣ်လီၤ.

၆. **ဖဲ** နှ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဖဲဒၣ်နသး, ဖဲဒၣ်ပှၤလဲၤတၢ်နှ်အိၣ်ယၢ်ဂၤလီၤ. ဖဲအတၢ်အိၣ်နှ်မၤဘူၣ်ဝဲလီၤ. မၤဝဲဖဲအသးအလီၤလီၤ. ဖဲဒၣ်နကစံးယၤလီၤ. ဖဲဒၣ်နကစံးညီၣ်ယၤလီၤ. ဖဲပသးပလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဖဲန့ၢ်** နှ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၢ်တၢ်အလီၢ်ထီၣ်ရီၤတပူၤ ဒီးပစံး

လၢဖဲလီၤ. ပၢ်ဖဲန့ၢ်, ပၢ်လီၤတၢ်ယံးဖဲန့ၢ်, အိၣ်ကစၢ်နဲဖဲအံၤ, မံနဲဒၣ်ဖဲအံၤ, ပၢ်လီၤတလါဖဲန့ၢ် ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲအံၤဖဲန့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖဲအံၤဖဲန့ၢ်စကီးလီၤ. အိၣ်နဲဖဲန့ၢ်ဒီးပးတဂ့ၤ.

၈. **ဖဲပညီ** နှ်မ့ၢ်ဖဲတကလုၢ်ဘီဝဲ ဒီးပကိးလၢဖဲပညီလီၤ. ဖဲပညီနှ်ဘီဒီးဆဲးထီၣ်ဒီးအဂီၢ်တစဲးစဲးဒီးကယၢ်ကပီၤဂ့ၤမးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖဲပညီဖဲပတြၢ်လီၤ.

၉. **ဖဲဘံ** နှ်မ့ၢ်ဖဲတကလုၢ်ပျီဝဲ ဒီးဝါဝဲနှ်ပှၤကညီတုၢ်ဖးထီၣ်ဒီးဘံဝဲလၢအခိၣ်ဘိၣ်လီၤ. နှ်ပကိးလၢဖဲဘံလီၤ. ဖဲဘံနှ်ပှၤစၢထီၣ်ဝဲလၢခိၣ်ဆိးအခံဒီးပှၤကညီဆိးခိၣ်ဆိးလၢအခိၣ်ဘိၣ်လီၤ. ဒီးဘံထီၣ်ဖဲဘံလၢအခိၣ်ဘိၣ်ထံးနှ်လီၤ. ဒီးခိၣ်ကံၢ်အဆိမ့ၢ်ဖဲဘံလီၤ.

၁၀. **ဖဲလဲၣ်** နှ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံဂီၢ်တၢ်အကတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သီဂီၢ်တၢ်အလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤစံးဝဲလၢဖဲလဲၣ်လီၤ. နအိၣ်ဖဲလဲၣ်. အကတီၢ်ဖဲလဲၣ်. နထံၣ်ယၤဖဲလဲၣ်ခိၣ်လဲၣ်, ကစၢ်ယုၣ်ရှုးကဟဲလီၤအခါဖဲလဲၣ်ခိၣ်, ကဟဲအခါဖဲလဲၣ်ခိၣ်ဖဲလဲၣ်ခိၣ်နှ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဖဲလဲၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပသံဂီၢ်ပှၤကညီအဂၤနှ် ပစံးလၢဖဲလဲၣ်ဂၤလဲၣ်ဒ်နှ်လီၤ.

၁၁. **ဖဲသ့ၣ်ထုး** နှ်မ့ၢ်ဖဲတကလုၢ်နှ်ဘီဝဲ ဒီးအိၣ်ဒီးအကယၢ်ကပီၤဒီးပကိးလၢဖဲသ့ၣ်ထုးလီၤ. ဒီးအိၣ်ဒီးအဂီၢ်အိၣ်ဒီးအဝါလီၤ. ဖဲသ့ၣ်ထုးအဝါနှ်မၤဒ်သ့ၣ်ဃါကီၤဝဲလၢကယၢ်ကပီၤဝဲအသိးနှ် ဒီးပကိးလၢဖဲသ့ၣ်ထုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲသ့ၣ်ထုးဖဲဝဲထုးလီၤ.

၁၂. **ဖဲသိ** နှ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤဖဲအကလုၢ်ကလုၢ်နှ်ပပကီၢ်အါပျံၤအါဘီဒီးပကိးလၢဖဲသိဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲသိဖဲသိလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ကနီၤတဂၤလံာ်ဖဲသိဖဲသိအါသမိး.

၁၃. **ထံၣ်ခိၤဖဲခိၤ** နှ်မ့ၢ်ပကိးဖဲဒီးအဆိဒီးပစံးလၢထံၣ်ခိၤဖဲခိၤလီၤ. လဲၤပူၤထံၣ်ခိၤဖဲခိၤ ဒီးမၤပှၤကညီကယၢ်ကယဲတက့ၢ်.

၁၄. **ကဖဲ** ဒီးကဖဲကဖီ နှ်ကွၢ်လၢကဖဲတက့ၢ်.

၁. **ဖဲး** နှ်မ့ၢ်ပှၤကညီပၢ်ယီၤပၢ်လၢ်ကျါလၢသါကမၤဒုးဒီးပစံးလၢဖဲးဒုးလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်လၢပၢ်လၢ်ကျါနှ်ဖဲးဝဲဒီးကထီၣ်လၢဒုးလီၤ. ပှၤကညီဖဲးလၢပၢ်လၢ်ကျါနှ်ကထီၣ်လၢဒုးလဲၣ်ကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်ဖဲးလီၤ. ပှၤတဖှ်နှ်မၤဘူၣ်ဝဲဒီးဖဲးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢကွၢ်အိၣ်ဖဲးအိၣ်, ကွၢ်ဒုးဖဲး, ကွၢ်ဒုးဖဲးသံၣ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နှ်လီၤ.

၂. **ဖဲး** နှ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပမၤဖဲဒၣ်ပသးပလီၤလီၤ. ပမၤဖဲဒၣ်ပသးလီၤလီၤ. ပမၤဖဲဒၣ်ပသးပလီၤလီၤ. မၤဝဲဖဲဒၣ်အသးလီၤ. ဖဲဒၣ်နကစံးယၤလီၤ. ဖဲဒၣ်တၢ်အိၣ်တမံၤနှ်စကဟ့ၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲဘၣ်နသးဒီးဟံးန့ၢ်ဒၣ်နဲလီၤ. တဘၣ်ဖဲးဘၣ်နှ်မၤနဲတက့ၢ်. ကတိၤတၢ်ဖဲးဘၣ်

မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပူ

ဘၣ်ဇီၣ်တက့ၢ်. ဖဲန့ၣ်ညီၣ်ယၢၤဒီးစကၢ်ခိၣ်ယဲၤလီၤ. ဒီးပဲးလၢဖဲစကိးလီၤ.

၃. ဖဲး: န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၣ်ဒုးန့ၣ်တၢ်အလီၢ်ထီၣ်ရီၤတပူၤ ဒီးစံးဝဲလၢဖဲးလီၤ. နအိၣ်ဖဲးလဲၣ်, ဟံၤလီၤတလၢဖဲးန့ၣ်, ဆုၣ်နီၤဖဲးအံၤ, အိၣ်နဲးန့ၣ်, အိၣ်ဖဲးအံၤတဂ့ၤ. ဟးဖဲးန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. ဖဲး: န့ၣ်မ့ၢ်ပသံဂီၢ်တၢ်အလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသံဂီၢ်တၢ်အကတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဖဲးလဲၣ်လီၤ. နအိၣ်ဖဲးလဲၣ်. နဟဲးလဲၣ်. နဟံၤယဲၣ်ဖဲးလဲၣ်ပူၤလဲၣ်. နအိၣ်နဟံၣ်ဖဲးအံၤမုၢ်စကိးခါ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးအံၤဖဲးန့ၣ်လီၤ.

၅. ဖဲးဖဲး: န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၣ်တယိးထီၣ်အသး ဒီးပစံးလၢတယိးထီၣ်အသးဖဲးဖဲးလီၤ. ပုၤကညီၣ်တြၢထီၣ်တယိးထီၣ်အသးဝးချဲဝဲဒီးပစံးလၢတယိးထီၣ်အသးဖဲးဖဲးလီၤ. ပုၤတကၤကတီၢ်တၢ် ဒီးတယိးထီၣ်အသးဖဲးဖဲးလီၤ. ဒီးထီၣ်ဇီၣ်ဆီၣ်တပျၢ်အဒံးဖဲးဖဲးစကိးလီၤ.

၆. ဖဲးဖိးဖဲး: န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢလီၤအါဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤကညီၣ်ထူးဝဲၣ်တၢ်အါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသီၣ်ဖဲးဖိးဖဲးလီၤ. သ့ၣ်လၢအူလီၤသီၣ်ဝဲဖဲးဖိးဖဲးလီၤ. ပုၤကညီၣ်ထူးဝဲၣ်တၢ်သီၣ်ဖဲးဖိးဖဲးလီၤ.

၇. ဖဲးအံၤ: န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးန့ၣ်တၢ်အလီၢ်ဘူးဒီးပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဖဲးအံၤလီၤ. အိၣ်နဲးန့ၣ်, ဆုၣ်နီၤဖဲးအံၤ, ဟံၤတၢ်န့ၣ်ဖဲးအံၤစံးဝဲဒၣ်.

၈. ဖဲး: န့ၣ်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“စ”. ပမၤဒီး“တ”. ပမၤဒီး“သ”လီၤ. ကဖဲး, စဖဲး, တဖဲး, သဖဲး စံးဝဲဒၣ်.

၉. ကဖဲး: ဒီးကဖဲးလဲး: န့ၣ်ကွၢ်လၢကဖဲးတက့ၢ်.

၁၀. စဖဲး: န့ၣ်ကွၢ်လၢစဖဲးတက့ၢ်.

၁၁သဖဲး: ဒီးတဖဲးဖိ. ဒီးတဖဲးလူၤန့ၣ်ကွၢ်လၢတဖဲးတက့ၢ်.

၁၂. သဖဲး: န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အမုၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ် အိၣ်ဒီးအထူး ဒီးအဒီးဆံၣ်အသၣ်ဆံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသဖဲးလီၤ. သဖဲးအသၣ်န့ၣ်ထဲစုဆၣ်ဒီးဆံၣ်ဝဲဒီးပအိၣ်ပဝဲလီၤ. သဖဲးန့ၣ်အသၣ်ထီၣ်အိၣ်တုၤစုမုၢ်တဘိဘျၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကဖဲးဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢစဖဲးဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတဖဲးလီၤ.

၁၃. တဖဲး: န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၣ်ကလီၤယံၤ ဒီးပဒီထီၣ်လၢပစုဒီးပဘိးထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတဖဲးလီၤ. ပုၤအါလဲၤတၢ်တစုတစုန့ၣ်တဖဲးထီၣ်က့ၤအီၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢသဖဲးထီၣ်စကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဖဲးတန့ၣ်လီၤ. ပုၤလဲၤတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သါကလီၤယံၤဒီးတဖဲးတန့ၣ်အီၤတက့ၢ်.

၁၄. မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပူ No.17-၁၇.ပစံၣ်တၢ်မတၢတကၤလၢပျၢၤဒီးမိဝါခံၤအဖိမုၢ်အိၣ်တကၤဒီးယုာ်ဝဲအမံၤလၢမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်လီၤ.လဲၤတဖဲးဒီးမိဝါခံၤန့ၣ်ဒီးအဝါတဖဲးအိၣ်တ

မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပူ

ဘိဒီးစံးဝဲဒၣ်.စု.ဘျးအိၣ်လံဖိမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်တကၤလံ. ဒီးအဝါစံးအီၤကတီၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ. ပကတီၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်ပတခွဲတအုၣ်ဘၣ်.အဝါတခွဲအုၣ်ကဒီးတဘျးဒီးစံးကဒီးဝဲဒၣ်.စု.ဘျးအိၣ်လံဖိမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်တကၤလံ.ဒီးအဝါစံးကဒီးအီၤကတီၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ. ပကတီၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်. ပကတီၢ်တၢ်ဒ်န့ၣ်ပတခွဲတအုၣ်ဘၣ်န့ၣ်. အဝါတခွဲအုၣ်ကဒီးတဘိဒီးစံးကဒီးဝဲဒၣ်. စု. ဘျးအိၣ်လံဖိမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်တကၤလံ. ခံစုသၢစုန့ၣ်အဝါအိၣ်ဒီး. တုၤအပဲၤထီၣ်လွံာ်စုဒီးအဝါတီၢ်အီၤလၢတခွဲဘိန့ၣ်လီၤ. ဒီးကဲထီၣ်လၢချးစၢ်တဘျးဒီးယုာ်လီၤကွံာ်ဝဲဆူထံကျါကဒီးကဒီးကဒီးကဒီးလီၤ. မတၢတကၤန့ၣ်တုၤအမါကဲထီၣ်လၢချးစၢ်ဒီးဟဲက့ၤဝဲဒၣ်ဆူဟံၣ်လီၤ.ဒီးအဖိမုၢ်သံကွၢ်အီၤပၢ်ဇၢ. မိၢ်တကၤလဲၣ်.ဒီးအပၢ်စံးအါအီၤမိၢ်ဟဲက့ၤလၢခံ.စံးအဖိမုၢ်ဒ်န့ၣ်. အဖိမုၢ်ပျၢအီၤဒီးအဖိမုၢ်တသံကွၢ်လၢဘၣ်အီၤလီၤ. အိၣ်အိၣ်ဝဲအမိၢ်တဟဲက့ၤပၢ်. အိၣ်အိၣ်ဝဲအမိၢ်တဟဲက့ၤပၢ်ဘၣ်ဒီးသံကွၢ်ကဒီးအပၢ်စံးဝဲဒၣ်ပၢ်ဇၢ. မိၢ်တဟဲက့ၤလၢမုၢ်အလဲၤဆူလဲၣ်. နသံကွၢ်နမိၢ်နသါကမၤမန့ၣ်လဲၣ်. နမိၢ်န့ၣ်စတခွဲအုၣ်တဘိဘိစံးဝဲဒၣ်. ဘျးအိၣ်လံန့ၣ်လဲၣ်. စတခွဲအုၣ်ခံဘိဘိစံးဝဲဒၣ်ဘျးအိၣ်လံန့ၣ်လဲၣ်.ယံာ်ယံာ်ဒီးစတီၢ်လၢတခွဲဘိဒီးကဲထီၣ်လၢချးစၢ်ယုာ်လီၤကွံာ်လဲၣ်ဆူထံလိာ်ပူၤဘးန့ၣ်လဲၣ်. တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်တသံကွၢ်လၢဘၣ်အပၢ်ဘၣ်. အိၣ်ဘုတအိၣ်လၢဘၣ်ဒီးလဲၤပူၤအိၣ်လၢနီၢ်ယ

၉၀ကိာ်အဘုဒီးမၤအဖိမုၢ်လဲၤတီက့ၤလီၤ. နီၢ်ယ

၉၀ကိာ်မၤအဖိမုၢ်လဲၤဒၢန့ၣ်လၢန့ၣ်ပူၤန့ၣ်တပျၢ် ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်တီထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်တန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. မၤပုၤဂၤဒုးတီထီၣ်အီၤဒီးပုၤဂၤစံးအီၤ က့ၤမၤကၢ်နပၢ်ဟဲဒုးတီထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်. ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်န့ၣ်က့ၤစံးဘၣ်အပၢ်စံးဝဲဒၣ်ပၢ်ဇၢ. စတီထီၣ်န့ၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. စမၤပုၤဂၤဒုးတီထီၣ်ယၢၤဒီးပုၤဂၤစံးဝဲမၤနပၢ်ဟဲဒုးတီထီၣ်န့ၣ်တက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်ပၢ်ဇၢ.

တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအပၢ်လဲၤဝဲလီၤ.လဲၤဝဲတုၤဒီးနီၢ်ယ ၉၀ကိာ်ကိးထီၣ်အီၤ. ဟဲထီၣ်အိၣ်သကိးဒၣ်ကလိာ်လၢအံၤမိခါစၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပၢ်န့ၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်အိၣ်သကိးအီၤလီၤ.ဒီးဒါလီၤန့ၣ်ဝဲအချိၣ်. ချိးအီၤန့ၣ်ဝဲအမိၢ်.ဒါအီၤန့ၣ်ဝဲအထံ,ဖိအိၣ်န့ၣ်ဝဲအမုၢ်လီၤ. အိၣ်ဝဲအိၣ်ဝဲဒီးစံးဝဲဒၣ်. စကက့ၤလီၤခါစၢ်. ဒီးနီၢ်ယီၢ်ကိာ်စံးအီၤ. နအိၣ်ပမုၢ်, နအိၣ်ပထံ, နအိၣ်ပမိၢ်, နအိၣ်ပတၢ်ကမၤအိၣ်န့ၣ်လိးအပူၤတက့ၢ်. နမုၢ်တလိးဘၣ်ဒီးအိၣ်လၢပသိး. က့ၤတဂ့ၤ. ဒီးမတၢတကၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ.တုၤန့ၣ်တစုဒီးအိၣ်ယုာ်ဝဲဒီးအီၤလီၤ. နီၢ်ယီၢ်ကိာ်မၤအါအဖိမုၢ်န့ၣ်ဒီးမၤဝဲလၢအက့ၢ်ဘၣ်လီၤ. တဒုးအိၣ်ဝဲအမုၢ်, တဒုးကူဒုးသိးဝဲဘၣ်. ဒုးကူဝဲအယာ်လၢန့ၣ်အ

မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပူ

တၢ်ဆုၣ်နီၤသ့ၣ်ဖးသိၣ်သက့ၣ်ကလၢ်ဒီးပၤဂၤစံးအီၤမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အလံၤသ့ၣ်ဖး. မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်န့ၣ်ပၤဂၤမၤအီၤယံၣ်ယံၣ်လၢကိးအမိၢ်တကျဲလီၤ. ကိးအမိၢ်လၢအပၢ်တီၢ်ကဲထီၣ်လၢချဲးစၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်-

ပၢ်တီၢ်မိၢ်လၢစီၢ်အဘိ ပၢ်တီၢ်မိၢ်လၢစီၢ်အဒု
မိၢ်ကဲထီၣ်လၢချဲးစၢ်ဖိ မိၢ်ကဲထီၣ်လၢချဲးစၢ်ယုာ်

ကိးအမိၢ်န့ၣ်ဒီးအမိၢ်ဟဲထီၣ်အိၣ်အီၤလီၤ. အမိၢ်ဟဲထီၣ်စိၣ်န့ၣ်အဆုၣ်. အနံၣ်, အခိၣ်ဖျၢၣ်,ဒီးအမုၢ်ဒီးအထံ, ဒီးတၢ်ဝံၣ်တၢ်ဆၢ, ဒီးတက့ၣ်သံဒီးသၣ်မိၤကျဲၤ ဒီးပအံၤဒီးပညိ, ဒီးသက့ၣ်ဝံၣ်ဒီးထံပိၤဆၢဒီးအဖိမုၢ်အိၣ်မးပုးပုးဘျးအိၣ်အီၤလီၤ. အိၣ်သကိးဒီးအမိၢ်န့ၣ်သုတနံၤကျဲၤဒီးမုၢ်ဘၣ်က့ၤဝဲလီၤ. နီၤယီၤကိၢ်ထံၣ်လၢအကူအသိးဂၤန့ၣ်ဒီးစံးအဖိမုၢ်ယဲစူနီၤန့ၣ်ဖိမုၢ်ဇၢ. မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အံၤကူတၢ်သိးတၢ်ဂၤကလဲၣ်.မုၢ်ကၢ်အလၢဆါဟုၣ်ပဘုၣ်စဲၣ်. နဂံၢ်ကွၢ်ဘုၣ်စဲၣ်. အဖိမုၢ်ယဲစူနီၤန့ၣ်ဂံၢ်ကွၢ်တၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်တဖၣ်လံၤယံၣ်ဆံ. ခံၣ်သုတနံၤယံၣ်ဆံ. ဟါမၤလၢအဖါတူၢ်မံၤတဖၣ်မိၢ်ဇၢ. မုၢ်န့ၣ်ဘုၣ်န့ၣ် အကူအသိးန့ၣ်ဖိမုၢ်ဇၢ. ဒီးယဲစူနီၤန့ၣ်ဘုၣ်န့ၣ်မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အကူအသိးန့ၣ်လီၤ. ဒုးကူထီၣ်က့ၤကဒီးဝဲအယၢ်လၢန့ၣ်အတၢ်ဆုၣ်နီၤပိၤဖးသိၣ်သက့ၣ်ကလၢ်ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အလံၤထီၣ်ယံၣ် စံးကဒီးဝဲန့ၣ် ဒီးနံၤဘၣ်ဝဲသ့ၣ်ဆီၣ်လီၤ. မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်လၢကိးအမိၢ်ယံၣ်ယံၣ်ဒီးနီၤယဲစူနီၤန့ၣ်လၢကွၢ်ဟုၣ်အီၤတကျဲလီၤ. ထံၣ်ဝဲလၢအတၢ်လၢကိးထီၣ်အမိၢ်ဒီးလိၣ်ထီၣ်အသးလၢထွံၣ်တဖၣ်လီၤ. လၢဆဲးအစုလၢတၢ်ဝံၣ်တၢ်ဆၢအကျါ ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်ဝဲဘၣ်အီၤလၢထွံၣ် ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်တီၢ်အီၤ ဒီးက့ၤယုာ်ဝဲဆူအမိၢ်အိၣ်စိၣ်ကိၢ်စိၣ်ကံၢ် ဒီးမၤအမိၢ်လုၢ်ကွၢ်အစုမုၢ်နီၤဒီးအမိၢ်အုၣ်တူၢ်ဘၣ်အစုမုၢ်တဘိလီၤ. စံးဘၣ်အမိၢ်လၢမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်န့ၣ် ဒီးအမိၢ်န့ၣ်လီၤဆါအသးတကျဲလီၤ. ဒီးစံးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်န့ၣ်. လၢကၢ်ယၤလၢဖဲသ့ၣ်ထိးန့ၣ်တက့ၢ်မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်ဇၢ.ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်လၢယုာ်လီၤအခံတဒၢဒီးလၢယုာ်ခိးခူသ့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢအဂၤတဘိလီၤ. ဒီးသံကွၢ်မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အတၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. နကလၢဆူလဲၣ်လံၤဇၢ,ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်စံးဆၢအီၤဖဲဇၢ. မးစပၤအမၤမၤစပဲကၢ်အီၤလၢန့ၣ်လီၤ. မုၢ်အဆါလဲၣ်လံၤသံကွၢ်ဆၢဝဲဒၣ် ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်စံးဆၢအခၢ်ညိးထဲတၢ်တမံၤညါဖဲဇၢ. အိၣ်မုၢ်တန့ၣ်အိၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. အန့ၣ်စဲးကျဲးမုၢ်လၢအကမၤယၢ်ဆီၣ်လၢအခၢ်ယဲထိးဒီးစံးဝဲလၢသါခၢ်ညိးလီၤ.ဒီးကၢ်ကွၢ်ဝဲကဘဲးကဘဲးဒီးဖးထီၣ်ဝဲဒၣ်. တၢ်လၢနပၤအမၤန့ၣ်မုၢ်အိၣ်ဘၣ်ချဲးစၢ်လၢနပၤတီၢ်နီၤကဲထီၣ်န့ၣ်တမံၤကဘျါယၢ်. မုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ချဲးစၢ်န့ၣ် ဒီးကသံလီၤ. ဖးဝဲဒၣ်န့ၣ်ဝံၣ်ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်န့ၣ်က့ၤဝဲလီၤ. အဝဲဒၣ်ဟဲက့ၤယုာ်ကဒီးကြူးကြူးဒီး

မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပူ

ကအုကစွါကဒီးရၢ်ရၢ်လီၤ. မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်ဟဲက့ၤတုၤသံကွၢ်ဝဲဒၣ်ဒီးအတၢ်စံးဘၣ်အီၤဘၣ်ချဲးလီၤမၤဂၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးချဲးလီၤဝဲဒီးတဘျါဘၣ်လီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးမၤအဖိမုၢ်ယဲစူနီၤလၢကၢ်က့ၤအီၤတသါလီၤ. အဖိမုၢ်လၢဝဲအလီၢ်ခံတဒၢ ဒီးအဝဲဒၣ်လၢယုာ်ခိးအိၣ်ခူသ့ၣ်ကဒီးအဖိမုၢ်န့ၣ်လၢကျဲအဂၤလီၤ. ဒီးသံကွၢ်အဖိမုၢ်တၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. နကလၢဆူလဲၣ်လံၤဇၢ. ဒီးအဖိမုၢ်စံးဆၢအီၤဖဲဇၢ. မိၢ်မၤစပဲကၢ်အီၤလၢန့ၣ်လီၤ. မုၢ်အဆါလဲၣ်လံၤသံကွၢ်ဆၢဝဲဒၣ်ဒီးအတၢ်စံးဆၢအီၤ. အခၢ်ညိးထဲတၢ်တမံၤညါဖဲဇၢ. အိၣ်မုၢ်တန့ၣ်အိၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. ဒီးကၢ်ကွၢ်ဝဲကဘဲးကဘဲးဒီးဖးထီၣ်ဝဲဒၣ်. တၢ်လၢနပၤမုၢ်န့ၣ်မုၢ်အိၣ်ဘၣ်ချဲးစၢ်လၢမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပၢ်လၢတီၢ်အမိၢ်ကဲထီၣ်န့ၣ် တမံၤကဘျါယၢ်. မုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ချဲးစၢ်န့ၣ်ဒီးကသံလီၤ. ဖးဝဲဒၣ်န့ၣ်ဝံၣ်ဒီးအဖိမုၢ်န့ၣ်က့ၤဝဲလီၤ. အဝဲဒၣ်က့ၤယုာ်ကဒီးကြူးကြူးဒီးကအုကစွါကဒီးရၢ်ရၢ်လီၤ. အဖိမုၢ်က့ၤတုၤသံကွၢ်ဝဲဒီးအတၢ်စံးဘၣ်အီၤမိၢ်ဇၢ. ဖဲသ့ၣ်ထိးစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်မုၢ်အိၣ်ဘၣ်ချဲးစၢ်လၢမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်အပၢ်လၢတီၢ်အမိၢ်ကဲထီၣ်န့ၣ်တမံၤကဘျါယၢ်. နမုၢ်တအိၣ်ဘၣ်ချဲးစၢ်န့ၣ်ဒီးနကသံလီၤ. ဖဲသ့ၣ်ထိးစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်မိၢ်ဇၢ. တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစုဒီးမၤအစုအပူလၢမၤန့ၣ်အီၤလၢချဲးစၢ်န့ၣ်တကျဲလီၤ. ပၤဂၤလၢပးထံန့ၣ်လီၤသံးဒီးချဲးစၢ်န့ၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ် ဒီးပၤဂၤသါကဆဲးဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်စံးဝဲဒၣ်မိၢ်ဇၢ. ယုာ်ဆူထံထၣ်ဒီးအမိၢ်န့ၣ်ယုာ်ဆူထံထၣ်ဒီးပၤဂၤလူၤဆူထံထၣ်ဆီၣ်. ပၤဂၤတထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်ဒီးတီၢ်မုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်န့ၣ်ပြူးပြူးဒီးယုက့ၤဝဲဆူထံသါလီၤ.လၢခံထံၣ်ဝဲသါကဆဲးဝဲတက့ၢ်သ့ၣ် ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ဇီၣ်စံးထီၣ်ကဒီးမိၢ်ဇၢ. ယုာ်ဆူထံခံ ဒီးအမိၢ်န့ၣ်ယုာ်ဆူထံထၣ် ဒီးပၤဂၤလူၤဆူထံခံဆီၣ်. ပၤဂၤတထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်ဒီးအတၢ်တီၢ်ကဒီးအီၤပြူးပြူးဒီးယုက့ၤဝဲဆူထံထၣ်တသါလီၤ. ထံၣ်ဝဲဒီးသါကယုာ်ကဒီးလီၤချဲးန့ၣ်.ဒီးအဖိမုၢ်စံးဆၢမိၢ်ဇၢ.ဒီးတုၤလီၤနသးလီၤ. ပၤဂၤတီၢ်ယၤနးကၢ်မိၢ်ဇၢ.စမၤတပုၤလၢဘၣ်. ဒီးအမိၢ်ဒီးသံအသးလီၤ. ဒီးပၤဂၤမၤအီၤလၢအဟဲက့ၤဝဲအမိၢ်အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟဲက့ၤဝဲလၢပၤဂၤအလီၢ်ခံ ဒီးအမိၢ်န့ၣ်အသးအိၣ်လၢအခိၣ်ဒီးအတၢ်မၤလိာ်အီၤစံးဝဲဒၣ်ဖိမုၢ်ဇၢ.ပၤဂၤမုၢ်အိၣ်မိၢ်န့ၣ်ဟံးက့ၤမိၢ်အယံဒီးဒၢန့ၣ်လၢသပၤသီခံဖျါအပူဒီးလၢခူၣ်လီၤကၢ်လၢပသကီၤအထံဆၣ်ပူၤန့ၣ်ကျဲဆဲခိၣ်တဖျါကျဲဆဲလၢတဖျါန့ၣ်ဖိမုၢ်ဇၢ. ဟဲက့ၤတုၤဒီးပၤဂၤမၤအချီထီၣ်အမိၢ်အခိၣ်တဖျါန့ၣ်လီၤ. ချီထီၣ်ဝဲန့ၣ်ထံချီကိၢ်ထီၣ် ဒီးအမိၢ်စံးအီၤဖိမုၢ်ဇၢ.တၢ်ကိၢ်မိၢ်သးကၢ. ထုးလီၤပအုၣ်ကွၢ်မုၢ်အူခံတက့ၢ်. စံးဝဲဒၣ်. ဒီးအဖိမုၢ်ထုးလီၤပအုၣ်ကွၢ်မုၢ်အူခံလီၤ. ယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ယဲစူနီၤန့ၣ်ဟဲဆီၣ်က့ၤ

မုန်ဖန်စီအပူ

သလူ့ဝဲလီ၊ တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးစိာ်ထီၣ်မုၢ်ဖဲၣ်ဒီးအ
ဖိန့ၣ် ဒီးဟဲထီၣ်ဝဲဆူပျံၣ်စိာ်မုၢ်ဖဲၣ်ဒီးအဝၢစိာ်သးစုအ
အိၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဒီးစိာ်သးစုသံကွၢ်အိၣ်စၢ်လီၤ၊ ဒီးစံးဆၢ
ဒၣ်၊ ဧဇုၣ်ဧဍုၤတယၤယါယဲၤဟီၣ်ယါၤမၤစိာ်စိာ်ဒီးဒီး
ဧၣ်ဧၢ်ဒိၣ်ဧၢ်ဧၣ်၊ ဒီးစိာ်သးစုစံးအိၣ်ယဲၤစၢ်န့ၣ်တကတိာ်
မးတၢ်ဒ်န့ၣ်လဲၣ်၊ ဒီးယဲၤစုန့ၣ်စံးဆၢအိၣ်၊ ဧဇုၣ်ဧဍုၤ
ဟီၣ်ယါၤမၤစိာ်ဒီးယါၤမၤစိာ်န့ၣ်ဒီးဒီး၊ ဒီးစိာ်သးစုစံးကဒီးအိၣ်
ယဲၤစုန့ၣ်အန့ၣ်တဘၣ်၊ အိၣ်ဒၣ်တလီၤတြၢၤဘၣ်၊
အနးဒုတစုဘၣ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်၊ ဒီးယဲၤစုန့ၣ်စံးဆၢကဒီးအိၣ်၊
ဟုဇုၣ်ဧ ယါၤမၤစိာ်ဟီၣ်ယါၤမၤစိာ်ယါၤမၤစိာ် ဧးခါၤမၤစိာ်ခါၤမၤစိာ်
စိာ်၊ ယါၤမၤစိာ်ဧၣ်ယါၤမၤစိာ်ဖိးယါၤမၤစိာ်ဖဲၣ်ဒီးဒီး၊ ယါၤမၤ
စိာ်ဒီးဒီးယါၤမၤစိာ်ဒီးဒီး၊ စိာ်သးစုစိာ်ထီၣ်က့ၢ်အဖိး
က့ၢ်ဝဲလီၤ၊ မုၢ်ဖဲၣ်ဒီးန့ၣ်အကလၢလိာ်ထီၣ်အသးလၢ
ထီၣ်ဘိးဖိတဘၣ်ဒီးယဲၤစုန့ၣ်ပၤအလီၢ်ဒီးဟဲကိးအဝၢ
စိာ်သးစုန့ၣ်လီၤ၊ ကိးအဝၢစိာ်သးစုန့ၣ်စံးဒၣ်၊

ကွက်ဟုတ်ကလီးလျှင်လီးတံ ကွက်ဟုတ်ပစီးတံသ်ဗျး

ဧာၣ်, မ့မ့စမါအဝံအကလးဒီးဟဲက့ၤစီၤလီၤလၢစကျါ
ခိၣ်အံၤတက့ၤဒီးအတၢ်ဟဲက့ၤစီၤလီၤလၢစကျါခိၣ်န့ၣ်
သစဲးကလၢ်လီၤ. ဒီးစံးကဒီးဝဲဒၣ်. မ့မ့သမိးတၢ်တၢ်စ
မါအဝံအကလးဒီးဟဲက့ၤစီၤလီၤလၢစကျါခိၣ်န့ၣ်
တက့ၤ. ဒီးအတၢ်ဟဲက့ၤစီၤလီၤလၢစကျါခိၣ်ဒီးစိး
ယုကွံာ်အဖိမိာ်ဘျးမိာ်ချိၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသံးစုန့ၣ်လၢတၢ်
ဒီးထီၣ်န့ၣ်ဟဲဒီးယဲစုန့ၣ်ဒီးသံကွံာ်အီၤလီၤ. စီၤသံးစုန့ၣ်
ဟဲက့ၤတုၤ ဒီးယဲစုန့ၣ်စံးအီၤထီၣ်တဘျီဟဲစိးယုစဖိခါ
အမိာ်ဒီးစဖိသံက့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်လဲၤ. စီၤသံးစုဟံးထီၣ်ဒီး
ကွံာ်တုၤဝဲအူကွံာ်လၢပူၤဘးန့ၣ်လီၤ. ဒီးမဲထီၣ်လၢသၣ်
သ့တထံးဒီးအသၣ်အိၣ်ဝဲတဖျါလီၤ. ပမုၣ်ကမဲတက
လဲၤမၤသ့ၣ်မုၣ်ဒီးထီၣ်န့ၣ်ဝဲလီၤ. သၣ်သ့သ့န့ၣ်ဒီးပမုၣ်
ကမဲန့ၣ်ကိးပမုၣ်ကနီၤစံးဝဲဒၣ်. လံၤသ့ၣ်ဧာ. ဆုစၢဖံ
အဘုတက့ၤ. ဖံကဖီအိၣ်ယုၤသုသၣ်သ့သ့တဖျါလံၤ
သ့ၣ်ဧာ. စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဆုဘုဝါဒီးသးပုၤနီၣ်ကအိၣ်ဝဲဒီး
ပမုၣ်ကနီၤတဖုက့ၤဝဲလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးအိးသ့ၣ်ဖးဝဲဒီးကဲ
ထီၣ်က့ၤကဒီးလၢမုၣ်ဖဲၣ်ဧါလီၤ. ဒီးအဖိခါန့ၣ်သုလိာ်
ကွဲးဒီးဟဲလိာ်ကွဲးဘၣ်လၢအမိာ်ဒီးဖိလိာ်ဒီးအမိာ်စံးအီၤမ
တၢ်တကဖိသ့ၣ်ဧာ. ဟဲဟ့ၣ်ထီၣ်က့ၤစသဘံလုာ်ထွဲတ
က့ၤ. အဖိန့ၣ်ဟဲထီၣ်ထီၣ်လၢအမိာ်ဒီးက့ၤစံးဘၣ်အဟံ
တကျါလီၤ. အဟံသ့ၣ်ညါလၢအဖိခါအမိာ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်
ခါဧာ. အအံၤတဖုအံၤမ့ၢ်မၤနလဲၤဟ့ၣ်ထီၣ်က့ၤအသဘံ
လုာ်ထွဲဒီးစံးဆၢကၢ်အီၤစတလဲၤထီၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤမး
နသးလီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအဖိခါလဲၤလိာ်ကွဲးကိး

လီၤဒီးအသဘာ်လုၤထွဲလီၤတၢ်ဒီးကိးထီၣ်ကဒီးဝ
 မတၢၤဂၤမိသၣ်ဒၢ၊ ယဲဟ့ၣ်ထီၣ်က့ၤစသဘာ်လုၤထွဲတ
 ဘိတက့ၤဒီးအဖိခါစံးဆၢအီၤစတလဲၤထီၣ်ဘၣ်၊
 စၢလီၤနသးစကဟ့ၣ်ထီၣ်က့ၤနၤ၊ ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်
 ဧၤအဝၢစီၤသံးစ့ၣ်ယဲခိးစ့ၣ်သ့ၣ်လဲၤတၢ်တဒၢတပူၤဒီး
 က့ၤဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်ယိကလၢလီၤမုၢ်ဖဲၣ်ခါန့ၣ်
 စၢလီၤအသးဒီးအဖိခါစံးအီၤစၢလီၤနသးတစဲး၊ စ
 ဟ့ၣ်ထီၣ်နတထူးဒီးဘၣ်၊ စၢလီၤစၢလီၤအသးယ
 ဝ်ယံၣ်ဒီးယဲလီၤဒီးဂၤညါလီၤ၊ ဒီးစီၤသံးစ့ၣ်ယဲလီၤမိး
 အီၤလီၤ၊ တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအိၣ်ယုၢ်က့ၤက ဒီးဝဲ
 လီၤဒီးက့ၤဟ့ၣ်န့ၣ်ဝဲအနးတဘျီလၢထးအံၣ်ဘုကစုၢ်ဒီး
 အကန့ၣ်လၢယုၢ်ကလၢလီၤ၊ ဒီးယဲစုၣ်တကန့ၣ်ဟီၣ်န့ၣ်ဝဲ
 ဒၣ်အနးတဘျီလၢပုၤ ဒီးအကန့ၣ်ဝါကျိၣ်ကလၢလီၤ၊
 တုၤမုၢ်အန့ၣ်စု ဒီးယဲစုၣ်န့ၣ်စံးမုၢ်ဖဲၣ်ခါန့ၣ်ဒၣ်နတ
 ဆဲၣ်နၤ၊ နဝါဟီၣ်န့ၣ်နနးယးယုၢ်ကလၢလီၤ၊ ယဲယၤဝါအဲၣ်
 ယၤယၤဝါဟီၣ်န့ၣ်ယၤနးဝါဝါ၊ ဒီးစီၤသံးစ့ၣ်ယဲအီၤကျိၣ်လိာ်
 သုသး၊ သုမုၢ်နၤတဂၤဂၤဒီးစကဆဲၣ်သုဒိၣ်တက့ၤလီၤ၊
 တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစု ဒီးမုၢ်ဖဲၣ်ခါသရၣ်လီၤအခိၣ်သုလီၤ
 ဘၣ်အကိၣ်ကျၢၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ၊ ယဲစုၣ်ကျိၣ်မုၢ်ဖဲၣ်ခါန့ၣ်ဒီး
 တန့ၣ်ဘၣ်၊ နးပုၤန့ၣ်က့ၣ်ဒီးက့ၤမးမုၢ်ဖဲၣ်ခါအကိၣ်န့ၣ်
 လီၤစံးဝဲဒၣ်ယဲစုၣ်ထီၣ်သရၣ်လီၤက့ၤအခိၣ်ဘိၣ်တသါ
 ဒီးအခိၣ်သုအိၣ်စယုကဒုလၢအကိၣ်ကျးခဲန့ၣ်လီၤ၊ မုၢ်
 ဖဲၣ်ခါကျိၣ်တးဒီးအကိၣ်တၢ်ဖြးဒီးသံဝဲလီၤ၊ တုၤမုၢ်အန့ၣ်
 တစုဒီးအိၣ်မုၢ်အိၣ်ဂ့ၤဘၣ်က့ၤဝဲလီၤ၊ စံးဝဲဒၣ်၊
 ၁၆ န့ၣ်မုၢ်ပုၤဆံးန့ၣ်ပကိးလၢမိလီၤ၊ ပုၤဆံးလၢလိာ်
 ထီၣ်ကဲထီၣ်ဒၣ်လဲၤပသ့ၣ်ပညၣ်ဒၣ်ပဝဲန့ၣ် ပကိးလၢမိ
 လီၤ၊ ဒီးပုၤကညီလၢအဆံးဝဲလဲၤန့ၣ်ပကိးလၢမိလီၤ၊
 မုတမုၢ်ဘၣ်ပမိဒီးပစံးလၢပုၤဂၤမိ၊ တလၢမိ၊ ပိုၢ်မိပစံးဒ်
 န့ၣ်လီၤ၊ ဒီးပုၤကညီဒိၣ်နာ်သက့ ဒီးအမိၢ်အပၢ်မုၢ်အိၣ်ဒံး
 န့ၣ်ပစံးလၢမိလီၤ၊ ပုၤကညီအဝဲန့ၣ်တဂၤအဖိဖူပုၤ
 အိၣ်ယုၢ်ဂၤ၊ အဝဲန့ၣ်တဂၤအဖိအမိခိၣ်ဝါဒ်သိး ဒီးအီၤ
 လီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပမိပလံၤလီၤ၊
 ၂. **ဖိခါ** န့ၣ်မုၢ်ပမိလၢပိာ်ခါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိခါလီၤ၊
 ပုၤတဂၤအဖိခါအိၣ်ယုၢ်ဂၤလီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမိ
 တံၢ်ဖိခါလီၤ၊ ဒီးပစံးလၢမိပိာ်ခါစကိးလီၤ၊
 ၃. **ဖိ** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢဆံးဝဲန့ၣ်ပကိးလၢမိလီၤ၊ သ့ၣ်
 မိ၊ တလၢမိ၊ လၢဂိမိစံးဝဲဒၣ်၊
 ၄. **ဖိစီၤလံၤစီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီကၢဝဲတစီၤဒီးအဖိအိၣ်
 ထီၣ်ကဒီးတစီၤဒီးအလံၤအိၣ်ထီၣ်ကဒီးတစီၤန့ၣ်ပစံး
 လၢမိစီၤလံၤစီၤလီၤ၊ ဟီၣ်ခိၣ်တကစီၤအံၤပုၤတဂၤမၤတ
 ဝီးန့ၣ်ဖိစီၤလံၤစီၤလီၤ၊ ဖိစီၤလံၤစီၤ၊ လံၤစီၤလံၤစီၤစံးဝဲ
 ဒၣ်၊

၅. **ဖိစီ** န့ၣ်မုၢ်ပမိပိာ်ခါန့ၣ်ပကိးလၢမိစီၤလီၤ၊ ဖိစီၤ
 လံၤဒၢန့ၣ်ပကိးလၢမိတဖၣ်တက့ၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမိစီ
 လံၤစီလီၤ၊
 ၆. **ဖိဆံး** န့ၣ်မုၢ်ပမိဖိန့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိဆံးလီၤ၊ ပမိ
 မုၢ်အိၣ်န့ၣ်ဒံးန့ၣ်ပစံးလၢမိဆံးလီၤ၊ ပိာ်မုၢ်အိၣ်ဒီးအဖိ
 ဆံးန့ၣ်မၤတၢ်တချုးနီတမံၤဘၣ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိမိဆံး
 လံၤဆံးလီၤ၊
 ၇. **ဖိဒံး** န့ၣ်မုၢ်မိသၣ်အဆိလီၤ၊ ဒီးမုၢ်ပုၤလၢအဆံးတ
 ဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိဒံးမိသၣ်ပစံးဒီးအဆိဒံးန့ၣ်လီၤ၊
 ၈. **ဖိဒိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပမိပိာ်ခါန့ၣ်ပကိးလၢမိဒိၣ်တစုလီၤ၊
 ဒီးပဆဲၣ်အီၤဒီးပကိးလၢမိဒိၣ်လီၤ၊
 ၉. **ဖိဒိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပပုၤမိဝဲၣ်ပမိတမုၢ်မိတခါဖိန့ၣ်ပစံးလၢ
 မိဒိၣ်လီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမိဒိၣ်စၣ်လံၤလီၤ၊ ပုၤတ
 ဂၤအဝဲၣ်သံးဒီးက့ၤက့ၤအဖိဒိၣ်လီၤ၊
 ၁၀. **ဖိဒိၣ်မုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပပုၤမိဝဲၣ်အဖိလၢပိာ်မုၢ်တဖၣ်န့ၣ်
 ပစံးလၢမိဒိၣ်မုၢ်လီၤ၊ ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢမိဒိၣ်မုၢ်မိ
 ဒိၣ်မၤလီၤ၊
 ၁၁. **ဖိန့ၣ်စၢ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီအဝါသံးဒီးဒၢလီၤတၢ် အ
 မိလၢအဝါလီၤခဲ ဒီးန့ၣ်က့ၤအဝါမိသၣ်လၢအဝဲအကတီၢ်
 န့ၣ်ဒီးအဖိန့ၣ်ကဲဝဲလၢအဝါမိသၣ်အဖိန့ၣ်စၢလီၤ၊ ဖိန့ၣ်
 စၢန့ၣ်အပၢ်သံး ဒီးအမိၢ်ဒၢလီၤတၢ်ဝဲန့ၣ်ကဲက့ၤလၢအပၢ်
 မိသၣ်အဖိဒီးပကိးလၢမိန့ၣ်စၢလီၤ၊
 ၁၂. **ဖိနီၤနီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပမိလၢလိာ်ထီၣ်ကဲထီၣ်ဒၣ်လဲၤပသ့ၣ်
 သ့ၣ်ပထံ၊ ပသ့ၣ်ပညၣ်န့ၣ်ပကိးလၢမိနီၤနီၤလီၤ၊ ဒီးပ
 စံးဒီးအဆိလၢမိလံၤဖိနီၤစကိးလီၤ၊
 ၁၃. **ဖိပိာ်ခါ** န့ၣ်မုၢ်ပမိခါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိပိာ်ခါ
 လီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိပိာ်ခါဖိပိာ်ခါလီၤ၊ ပုၤတဂၤ
 အိၣ်ဒီးအဖိပိာ်ခါခဲဂၤလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိတံၢ်လံၤ
 ခါစကိးလီၤ၊
 ၁၄. **ဖိပိာ်မုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ပမိမုၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိပိာ်မုၢ်
 လီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိပိာ်မုၢ်ဖိပိာ်မုၢ်မၤလီၤ၊ ပုၤတဂၤ
 အိၣ်ဒီးအဖိပိာ်မုၢ်ဖိပိာ်မုၢ်မၤအါဂၤလီၤ၊
 ၁၅. **ဖိလံၤ** န့ၣ်မုၢ်ပကိးမိဒီးအဆိလၢမိလံၤလီၤ၊ ပုၤတ
 ဂၤမိလံၤအါဂၤလီၤ၊
 ၁၆. **ဖိဝဲၣ်ကိ** န့ၣ်မုၢ်ပမိလၢအိၣ်ဂံၢ်တဂၤန့ၣ်ပစံးလၢမိ
 ဝဲၣ်ကိလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိဝဲၣ်ကိဖိဝဲၣ်ကိလီၤ၊ ဖိဝဲၣ်
 ကိဝဲၣ်ကိဖိပစံးစကိးလီၤ၊ ပုၤတဂၤအဖိဝဲၣ်ကိဝဲၣ်ကိအ
 မါအိၣ်လဲလီၤ၊
 ၁၇. **ဖိသခါ** န့ၣ်မုၢ်ပမိလၢအိၣ်ဖျါလၢခဲကတၢ်တဂၤ
 န့ၣ်ပကိးလၢမိသခါလီၤ၊ ပုၤတဂၤအဖိသခါကမိသၣ်ခါ
 တၢ် ဒီးအဝဲဒၣ်န့ၣ်အသးတပုၤဒံးဘၣ်နီတစဲးဘၣ်၊ ဒီးပ

ကိးဒီးအဆိလၢဖိသဒါဖိသဒဲလီၤ.

၁၈. **ဖိသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပိၣ်ပကိးလၢဖိသၣ်လီၤ. ထီၣ်ပုၤဆဲးန့ၣ်ပကိးလၢဖိသၣ်လီၤ. ဒီးပုၤလၢအမၤအဝၤတအိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဖိသၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖိဒဲဖိသၣ်လီၤ. ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိသၣ်ပိၣ်ခါစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၉. **ဖိသၣ်ပိၣ်ခါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်ခါလၢအဆဲးအပြီမ့ၢ်ပုၤ. ပိၣ်ခါလၢအမၤတအိၣ်ဒီးဘၣ်မ့ၢ်ပုၤ, ပစံးလၢဖိသၣ်ပိၣ်ခါလီၤ. ဖိသၣ်ပိၣ်ခါဟဲသီၣ်လံာ်လၢသရၣ်အိၣ်အါဂၤလီၤ.

၂၀. **ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအပိၣ်မုၢ်လၢအဆဲးအပြီတဖၣ်မ့ၢ်ပုၤ. လၢအဝၤတအိၣ်ဒီးဘၣ်မ့ၢ်ပုၤ, ပစံးလၢဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်လီၤ. ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဟဲသီၣ်လံာ်လၢသရၣ်မးမးအိၣ်လီၤ.

၂၁. **ဖိသၣ်သဘျု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဖိသၣ်ခါလၢအမၤတအိၣ်ဒီးဘၣ် ဒီးတဘၣ်အိၣ်တိးဒီးဘၣ် ဒီးပိၣ်မုၢ်နီၣ်တဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဖိသၣ်သဘျုလီၤ. ဖိသၣ်သဘျုကလိတဖၣ်န့ၣ်တအိၣ်ဒီးဘၣ်ဒီးအဖိအမၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘျုကလိလီၤ. ပုၤသီၣ်လံာ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ထဲဖိသၣ်သဘျုလီၤ.

၂၂. **ဖိအိၣ်န့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဆဲးလၢအိၣ်န့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိအိၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိအိၣ်န့ၢ်ဖိအိၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖိအိၣ်န့ၢ်န့ၣ်ဆဲးဒီးကၤ. ဒီးပစံးလၢဖိဆဲးခါစံးကိးလီၤ.

၂၃. **ကမိ** ဒီးကမိကဟ်, ဒီးကမိထီၣ်, ဒီးမဲးမဲးက ဖိဒီးကမိထံထီၣ်, ဒီးကမိစၢ်, ဒီးကမိလိ န့ၣ်ကွၢ်လၢကမိကွၢ်.

၂၄. **ကုၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဒီးအကမၢ် ဒီးအကမၢ်မၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢကုၢ်ဖိလီၤ. ကုၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်မၤအကမၢ်အတၢ်မၤတအိၣ်ဘျံးဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကုၢ်ဖိပုၤဖိလီၤ.

၂၅. **နိၣ်ဖိ** န့ၣ်ပုၤလၢတူၢ်အကါလၢပဒိၣ်အစုပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပုၤတူၢ်ဖိခိၣ်ဖိလီၤ. ပုၤတူၢ်ဖိခိၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလၢပဒိၣ်စရီပူၤခဲလၢာ်လီၤ.

၂၆. **စိဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဖိခိၣ်အပိၣ်ခါတဖၣ်န့ၣ် ပကိးလၢစိဖိလီၤ. စိဖိတဂၤစကမၤလဲၤတၢ်ဒီးယၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစိဖိစိလံာ်လီၤ.

၂၇. **ဆိးဖိသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဖိသၣ်ခါဝဲ ဒီးတန့ၢ်ဘၣ်အမၤန့ၣ်ပစံးလၢဆိးဖိသၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိးဖိသၣ်ခါစံးကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဆိးဖိသၣ်ဒီးတန့ၢ်ဒီးဘၣ်အမၤဘၣ်. ပုၤလၢဖိသၣ်ခါဒီးကြးလၢန့ၢ်အမၤဒီးတန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆိးဖိသၣ်ခါလီၤ.

၂၈. **တဖိမိၢ်တဖိပၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်မ့ၢ်ပုၤ, ပိၣ်ခါမ့ၢ်ပုၤ,

အဖိမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတဂၤခါ ဒီးပစံးလၢတဖိမိၢ်တဖိပၢ်လီၤ. တဖိမိၢ်ခံဖိမိၢ်, တဖိပၢ်ခံဖိပၢ်စံးဝဲဒၣ်. ပုၤကညီတဖိမိၢ်န့ၣ်အသးစၢ်ကဘၣ်လီၤ. ပုၤကညီတဖိပၢ်န့ၣ်ပကွၢ်ဒဲဖိသၣ်ခါဒီးအသးလီၤ.

၂၉. **တၢ်ဖိဟံ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢအဒဲးအိၣ် ဒီးယူၤဝဲလၢတမ့ၢ်ဘၣ်ဒဲထီၣ်ဒဲဆိအသးဘၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲဒဲတၢ်ကြီကြီဒဲတၢ်အယါအယၢ်အသး ဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိဟံလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိဟံန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖိလံာ်ဖိဟံ, ဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိတၢ်ယၢ်စကိးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဖိဟံန့ၣ်ဒီးသးသးလီၤ. တၢ်ဖိဟံန့ၣ်အိၣ်ဒီးပြီအိၣ်ဒီးသွၢ်အိၣ်လီၤ. တၢ်ဖိဟံန့ၣ်တနီၤနီၤပြီကဒဲလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်အချၢအံၤတၢ်ဖိလံာ်တၢ်ဖိဟံအါကၤ.

၃၀. **တၢ်ဖိတၢ်ဟံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိဟံန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖိဟံလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ဟံန့ၣ်အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးထီၣ်န့ၣ်အမံၤဆူအဂၤတနီၤနီၤလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ဟံန့ၣ်မ့ၢ်ပစိးယးသူ, ကွဲၤခါကနဲခါ, ဖျါခါတဲၤခါ, စိးတၢ်စိးကပုၤန့ၣ်လီၤ. လၢပတသ့ညါဘၣ်အမံၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအါမးလီၤ.

၃၁. **တၢ်ဖိညီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တကလုာ်မၤသးဒဲသၣ်မံၤယါအသး ဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိညီလီၤ. ဒီးပကိးလၢထိးဆိတနီၤနီၤလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢထိးဆိ ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတၢ်ဖိညီလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်တၢ်ဖိညီစံးဝဲဒၣ်.

၃၂. **တၢ်ဖိတၢ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ခါကိးခါလၢအပြီလၢအဆဲးတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လီၤ. ပမၤဒုးဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အိၣ်ဘုးကၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ခါခါခါ, လံာ်ခါယဲခါ, တးအုးတၢ်သ့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးအါမးလီၤ.

၃၃. **တုၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢန့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဒီးအဖိတအိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢတုၣ်ဖိလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တုၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတုၣ်ဖိတုၣ်လံာ်လီၤ.

၃၄. **တၢ်ဖိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မးလိာ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤကိးလၢတၢ်ဖိခိၣ်လီၤ. ပုၤကညီမၤဟံၣ် ဒီးဒုးထီၣ်လၢတၢ်ဖိခိၣ်အလိၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်အဖိခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖိဘျုးတၢ်ဖိခိၣ်လီၤ.

၃၅. **ထံဖိလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံလၢအလိာ်ဆဲးတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢထံဖိလိာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံဖိလိာ်န့ၣ်ဖိလိာ်လီၤ. ထံဖိလိာ်န့ၣ်ဖးဒုထီၣ်လၢထံမိၢ်ပုၤအလိာ် ဒီးမ့ၢ်ထံလိာ်ဒီးအဆူၣ်အဒုလီၤ. ပုၤကညီလဲၤမၤအိၣ်ညၣ်လၢထံဖိလိာ်န့ၣ်န့ၣ်ညီကၤ.

၃၆. **ထီၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီန့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဒီးအဖိအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ဖိလီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်ဖိလွံၤဂၤ ဒီးသံဝဲ

လီၤ. အဝဲတဂၢၤန့ၣ်ထီၣ်ဖိခံၣ်ဒီးသံဝဲလီၤ. အဝဲတဂၢၤထီၣ်ဖိတဆံၣ်ဒီးအသးပုၤဝဲလီၤ.

၃၇. **နံၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပဖိပိၣ်ခွါလၢဆံးဝဲတဖၣ်န့ၣ် ပဆၣ်အီၤဒီးပကိးလၢနံၣ်ဖိလီၤ. နံၣ်ဖိစၢ, လဲၤဒီးပၢဆူခးဧါ. န့ၣ်အီၤန့ၢ်ပၢလၢထံတက့ၢ်တက့ၢ်. နံၣ်ဖိစၢ, ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနံၣ်ဖိထွၣ်ဖိလီၤ.

၃၈. **နံၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်သပၤလၢအဆံးတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသပၤနံၣ်ဖိလီၤ. ပုၤကညိအိၣ်တဂၢၤမိၤန့ၣ်ဖိအိၣ်မ့ၢ်လၢသပၤနံၣ်ဖိအပူၤလီၤ.

၃၉. **ပိၣ်မုၢ်ဖိသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပိၣ်မုၢ်ဖိသၣ်လီၤ.

၄၀. **ပုၤဖိအိၣ်ခံၣ်ဂုၤ** No.126-၁၂၆. ပကညိလၢပျၢၤတဂၢၤလုၢ်န့ၣ်အဖိခံၣ်ဂုၤအိၣ်ဝဲထဲသိးသိးလီၤ. အပၢန့ၣ်ဖဲခးတလီၢ်အသးကံၢ်ပူၤ န့ၣ်ထီၣ်ကျိၤဒီးသ့ၣ်တထံးဘၣ်လၢအကျိၢ်နီၣ်ခါသ့ၣ်ထီၣ်ကျိၤအခံၣ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးတၢ်အသ့ၣ်တသ့ၣ် ဒီးထွၣ်တဖၣ်လဲၤမိၤသ့ၣ်တန့ၢ် ဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲအိၣ်လၢထိးမဲတိၣ်တဆိ ဒီးဟဲက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤခးန့ၣ်တုၤဒီးနီၤက့ၢ်အဖိအတၢ်လီၤ. အဝဲတဂၢၤန့ၣ်ကျိၣ်တဖျၢၣ်ထိးမဲတိၣ်တဆိ. အပုၤတဂၢၤန့ၣ်နီၤဝဲကျိၣ်တဖျၢၣ်ထိးမဲတိၣ်တဆိဒီးအပၢန့ၣ်သံဝဲလီၤ. အပၢသံလီၢ်ခံၣ်ပူၤအဝဲတဂၢၤန့ၣ်ကၢၣ်တၢ်တကျဲ လီၤ. စံး အပုၤပုၤဧါ ထိးမဲတိၣ်န့ၣ်ဟံးန့ၢ်တုၤမးနဲတဂၢၤဃီဧါလီၤ. ဝဲၣ်ဝဲဧါဝဲကဟံးန့ၢ်တုၤမးကျိၣ်ခံၣ်ပျၢၣ်န့ၣ်တဂၢၤလီၤ. ပမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်ထိးမဲတိၣ်န့ၣ်တဂၢၤခီဒီး ကျိၣ်န့ၣ်တဂၢၤဖျၢၣ်ဖျၢၣ်ကသးတယုၢ်လီၢ်အသးလီၤ. အပုၤတဂၢၤအၢၣ်လီၤအီၤဒီးဟံးန့ၢ်ထိးမဲတိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဟးဆုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢတဝဲၣ်ထီၣ်ဘးလၢအါတ်. တုၤလီၤက့ၢ်လၢစီၤမဲခူၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်စံးအခူအပုၤဟီၣ်ခိၣ်အံၤတလိၣ်ပအိၣ်ကဲယၢ်. စံးအခူအပုၤယီၤန့ၣ်ဝံၤဒီးလဲၤဝဲအူညါလီၤ. လဲၤဝဲတုၤလၢယုၢ်တြၢ်တုၤလီၤက့ၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်န့ၢ်. ကွၢ်ယီၤတၢ်တဆူပိၣ်လဲၣ်ဝဲဘးခီန့ၣ်ယုၢ်ယီၤတၢ်အထိးမဲတိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သုးမ့ၢ်ပုၤဒီးတၢ်မးကဲထီၣ်တက့ၢ်. ဆုၣ်နီၤဒီးခွဲအခိၣ်လီၤ. ခွဲအခိၣ်ဝံၤဒီးမိၣ်ထီၣ်ကွၢ်ယီၤဝဲလၢၢ်ဒီးအသးတဖျၢၣ်တဖျၢၣ်ကပိၣ်လဲၣ်အတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖၢၣ်ထီၣ်က့ၢ်အခိၣ်စံးအခူအပုၤအိၣ်တုၤမ့ၢ်ပကလဲၤယီၤဆူတ်ဘးခီ. အခူအပုၤတခီဒီးနီၤဒီးပိၣ်လဲၣ်ပကလဲၤယီၤန့ၣ်လဲၣ်. ကစၢ်ဧါ. အကစၢ်တခီတးဒီးတၢ်အိၣ်မးန့ၣ်လဲၣ်. အိၣ်တၢ်မ့ၢ်အလီၢ်န့ၣ်ယုၢ်ဝဲအမံၤလၢထံဆဲးမးယုၤလီၤ. ဒီးလဲၤဝဲဆူဘးခီလီၤ. ခူၣ်ထီၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်အံၤတပူၤပအိၣ်ကဲယၢ်. ဖျးလီၤတၢ်ချဲတၢ်သၣ်လၢဟါ ဒီးလၢဂီၤသၣ်ထီၣ်လီၤ. မၤဒီးန့ၣ်ဒီးတဲၣ်ခူတဲၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဟဲက့ၢ်က့ၢ်အပုၤအဝဲဟဲတုၤဝဲလၢအဝဲအိၣ် ဒီးသၢကဟံးမိၣ်ဟံးတၢ်အဝဲ

န့ၣ်ဖဲဝဲၣ်စီၤမဲန့ၣ်လီၤ. လဲၤကွၢ်စီၤမဲန့ၣ်ယီၤဟံးန့ၢ်အတၢ်ယုၤက့ၢ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်ဝဲၣ်စီၤမဲအံၤဒီးဆိၣ်ဝဲလီၤ. နအိၣ်တၢ်လၢယုၢ်တြၢ်ဘၣ်စၢၤအါတ်ဘၣ်စၢၤအံၤမးနဘၣ်ကီၢ်ထီၣ်ဘိတက့ၢ်.

၄၁. **လုၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကွၢ်က့ၢ်ပုၤဂၤအဖိဆံးလၢအမိၢ်အပၢသံဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလုၢ်ဖိလီၤ. လုၢ်ဖိက့ၢ်ပုၤဂၤအဖိစံးဝဲဒၣ်.

၄၂. **လီၤဖိသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပုၤလၢပုၤကဲၣ်ဆိး ဒီးတသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်အသးဒီးဖိသၣ်အသိးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤ. ဖိသၣ်လီၤ. ပုၤတဂၢၤပုၤဒီးလီၤဖိသၣ်ဒီးဖိသၣ်အသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလီၤဖိဒီးလီၤဖိသၣ်လီၤ.

၄၃. **အဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖိန့ၣ်ပစံးလၢအဖိလီၤ. ပုၤကညိအဖိ, ပနၢ်အဖိ, သ့ၣ်အဖိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄၄. **အဖိအဆၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢအဆံးအကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအဖိအဆၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဝဲၣ်သ့ၣ်ဒီးကွၢ်လၢအဖိအဆၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. ပနၢ်အဖိအဆၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပထူစံၣ်တသ့ဒီးဘၣ်.

၁၆. **ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသံၣ်ကျိၤတူၢ်တၢ်လၢပစုခံခီ ဒီးပစံးလၢဖိးလီၤ. ပုၤတဂၢၤဖိးအဝဲတဂၢၤဂဲၤတသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဖိးယၢ်. ဖိးတၢ်ပစံးဒီးန့ၣ်လီၤ.

၂. **ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢယုၢ်ယီၤလီၤပျိၣ်ဝဲဒီးဘၣ်လိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိးလီၤ. ပုၤခံၣ်သးဝဲၣ်တၢ်ဖိးဂ့ၤကၢ. ပုၤခံၣ်ဂၤပိၣ်လိၣ်အခံၣ်ဖိးဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးယံၤလီၤ. ယီၤလီၤယီၤဒီးဖိးတက့ၢ်. ဝဲၣ်က့ၢ်ဒီးပယီၤလီၤယီၤတဖိးတယံၤဘၣ်. တၢ်ဒီးသိးန့ၣ်ပစံးလၢဖိးခဲလၢၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုၢ်ဖိးလီၤ.

၃. **ဖိးယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသံၣ်ကျိၤယၢ်တၢ် ဒီးပစံးလၢဖိးယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးယၢ်လဲၤယၢ်လီၤ. ပုၤတဂၢၤဖိးယၢ်အဖိတဂၢၤဒီးအိၣ်ဒၣ်တၢ်. ဘၣ်ယီၣ်အဖိကလီၤတဲၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ပုၤတဂၢၤအိၣ်သးမူၤ ဒီးဝဲၣ်န့ၣ်ပုၤဂၤဖိးယၢ်အီၤလီၤ.

၄. **ဖိးဖျၢၣ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဒီးမိဝဲခံၣ်ဂၤထဲသိးတုၤသိးဒီးဂုၤဝဲဒီးသိးသိးဒီးပစံးလၢဖိးဖျၢၣ်ကလၢ်လီၤ. ပုၤဒီးမိဝဲခံၣ်ဂၤဖိးဖျၢၣ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးပုၤလၢကယၢ်အသး ဒီးအတၢ်ကူတၢ်သိးတြၢ်ဒီးအီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖိးဖျၢၣ်ကလၢ်စကိးလီၤ. နသိးထီၣ်ဆုတဘၣ်ဖိးမးဒီးန့ၣ်ဖျၢၣ်ကလၢ်လီၤ.

၅. **ဖိးဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤယံၤပုၤဂၤ လၢအန့ၢ်အခါးဒီးပဖိးလီၤယံၤဒီးပကမၤကမၤအီၤလၢပမၤန့ၣ် ပစံးလၢဖိးဆူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးဆူၣ်ဖိးကနီၤလီၤ. ပုၤတဂၢၤဖိးဆူၣ်ပိၣ်မုၢ်တဂၢၤဒီးသၢကမၤဝဲလၢအမၤလီၤ.

၆. **ဖိးထီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲဘူးလၢသ့ၣ်ကပၤဒီးပစံးလၢဖိးထီလီၤ. ထီရီၤတၢ်အိၣ်ဝဲဘူး ဒီးသ့ၣ်ကပၤန့ၣ်ပ

စံးလၢဖိးထီၣ်လၢၣ်လီၤ. သဘျုၣ်အမုၢ်န့ၣ်ဖိးထီၣ်သ့ၣ်ကပၤလီၤ. အံၣ်ဖိးထီၣ်သ့ၣ်ကပၤလၢယုၢ်ကလၢၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်တနီၤနီၤဖိးထီၣ်သ့ၣ်ကပၤဒီးတၢ်ထံးတနီၤနီၤဖိးထီၣ်သ့ၣ်ကပၤစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးထီၣ်ဖးထီၣ်စကိးလီၤ. ကသံၣ်ထံးထီၣ်တလၢအကပၤစံးဒဲဒၣ်တၢ်စကိးဖိးထီၣ်ပစုကျၢၤဝဲလီၤ.

၇. **ဖိးထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပဆၢထၢၣ်ကျိၤတၢ်တမံၤမံၤလၢပစုခံဒီးပစံးလၢဖိးထီၣ်လီၤ. ပှၤဆံးတဂၤဆၢထၢၣ်ဒီးယဲးဖိးထီၣ်စခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသၢကထီၣ်သ့ၣ်ဒီးဖိးထီၣ်သ့ၣ်ကပၤလီၤ. ထွံၣ်တဖုဖိးထီၣ်အမိၢ်အခံစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးထီၣ်ဖးထီၣ်လီၤ.

၈. **ဖိးဒု** န့ၣ်မုၢ်ဘၣ်လိာ်အဆိလီၤ.ဒီးမုၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်လိာ်အိၣ်ယုၤ ဒီးအိၣ်မုၢ်လိာ်အသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိ လၢအိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒုလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒု ဒီးတအုၣ်လိာ်ဘၣ်အသးဘၣ်.

၉. **ဖိးဖိး** န့ၣ်မုၢ်ပှၤကညီအါဂၤလဲၤသတြီၤတၢ်ယုၤလိာ်ဝဲဒီးလဲၤဝဲဒ်သိးသိးန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ဖိးဖိးလီၤ. လဲၤသုတဖုၣ်ထီၣ်တဂၤ. လဲၤဖိးဖိးတက့ၢ်. ပသးဝံၣ်တၢ်ပကလုာ်ဒ်သိးသိးန့ၣ်ပစံးလၢဖိးဖိးစကိးလီၤ. အုၣ်တၢ်ဖိးဖိး. အုၣ်တဂၤတဘီတဂၤ.

၁၀. **ဖိးဖိ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဖးဖိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ဒီဘိလၢအကပိာ်လိၤန့ၣ်အခိၣ်ဒီးအခံတုၤသိးဝဲဒီးပစံးလၢဖးဖိလီၤ.

၁၁. **ဖိးဖိမုၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.ပစံးလၢဖးဖိမုၢ်လီၤ. ဒီးမုၢ်လၢမနုၤန့ၣ်အကတီၢ်ဘၣ်လၢမုၢ်ဆုၣ် ဒီးမုၢ်ဟါန့ၣ်တယုၤန့ၣ်တုၤသိးသိးန့ၣ်လီၤ.

၁၂. **ဖိးဘံ** န့ၣ်မုၢ်ပစိာ်ပှၤဆံး ဒီးပဘိၣ်ဘံယာ်လၢတၢ်ကံးညာ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိးဘံလီၤ. စိာ်ဖိးဘံဖိသၣ်လၢအဆံးတဖုၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ကံးညာ်လီၤ. ပှၤဆံးန့ၣ်စိာ်ဘၣ်ဆုတဂၤ. စိာ်ဖိးဘံလၢတၢ်ကံးညာ်ဘၣ်သယံၤဒိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိဖိးဘံဖိးယာ်လီၤ.

၁၃. **ဖိးလိာ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒုဒီးပစံးလၢဖိးလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုၤလိာ်ဖိးလိာ်လီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ယုၤလိာ်ဖိးလိာ်မုၢ်ကၢစံးဝဲလီၤ.

၁၄. **ဖိးဟု** န့ၣ်မုၢ်ပမံၤလီၤဒီးပဖိပမံၤမံၤလၢပဟးလၢန့ၣ်ပကျၢၢ်ဘံထီၣ်လၢယၣ်ဒီးပစံးလၢဖိးဟု လီၤ. ပှၤ တ ဂၤမံၤဒီးဖိးဟုအဖိလၢအဟးလၢလီၤ. ပှၤတဂၤမံၤမံၤဟုအမါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးဟုဖိးယာ်လီၤ.

၁၅. **ကဖိး** ဒီးကဖိလိးန့ၣ်ကွၢ်လၢအဖိးတက့ၢ်.

၁၆**ကလုာ်ဖိး** န့ၣ်မုၢ်ပှၤခံၣ်ဂၤကတီၢ်တၢ်ဒ်သိးဝဲဒီးပစံးလၢကလုာ်ဖိးလီၤ. ပှၤခံၣ်ဂၤကတီၢ်တၢ်အကလုာ်ဖိးလံး.ဒီးပှၤသးဝံၣ်တၢ်အကလုာ်ဒ်သိးသိးန့ၣ်ပစံးလၢအကလုာ်ဖိး

စကိးလီၤ.

၁၇. **ယုဖိး** န့ၣ်မုၢ်ပစံးဖိးအဆိလၢယုဖိးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒုဒီးတအုၣ်လိာ်ဆိးကုလိာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ယုဖိးလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဝဲဒီးယုဖိးဝဲလီၤ.

၁၈. **ယုလိာ်ဖိးလိာ်** န့ၣ်မုၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်လိာ် ဒီးအတံၤအသကိးဒီးအိၣ်မုၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ယုလိာ်ဖိးလိာ်လီၤ. ပှၤကညီအိၣ် ဒီးအမါယုလိာ်ဖိးလိာ်မုၢ်ကၢစံးဝဲလီၤ.

၁၉. **စၢဖိး** န့ၣ်မုၢ်ပမၤစံးမၤကျၢၤတၢ်လၢပျံၤ ဒီးပစံးလၢစၢဖိးလီၤ. ပှၤအၢတဂၤန့ၣ်ဟံးန့ၢ်ပျံၤဒီးစၢဖိးတက့ၢ်. ပနံၢ်တဖုန့ၣ်ပှၤကညီစၢဖိးတက့ၢ်ဘၣ်. ဂဲၤပျံၤန့းမးလီၤ.

၂၀. **တဖိး** န့ၣ်မုၢ်ပတဝီကျိၤသ့ၣ်လၢပစုခံခိၣ်န့ၣ်ဝးတဝီဒီးပစံးလၢတဖိးလီၤ. သ့ၣ်တထံးအိၣ်တဖိးလီၤ. ဒီးမုၢ်ဝးခံဝီဒီးပစံးလၢခံဖိးလီၤ.

၂၁. **တဖိး** န့ၣ်မုၢ်တၢ်တယုဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတဖိးဘၣ်လီၤ. ပဆိလံာ်အမဲာ်တဖိးဘၣ်.

၂၂. **တဖိး** န့ၣ်မုၢ်ဖိတကူၤဒီးပစံးလၢဖိတဖိးလီၤ. တဖိးခံဖိးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.ဖိတဖိးန့ၣ်မုၢ်ဖိတဘိၣ်လီၤ.ဖိးတဘိၣ်ဒီးပစံးလၢဖိတဖိးလီၤ.

၂၃. **ထီၣ်ဖိး** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ယုးထီၣ်အုၣ်ထီၣ်ဆါန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ဖိးလီၤ. တနံၢ်ထီၣ်ဖိးယာ်ကနၣ်ဟးဂီၤလၢၣ်လံး. ပှၤတဂၤအယံၣ်ထီၣ်ဖိးယးမးယၣ်ကလၢလီၤ.

၂၄. **မတၢတဂၤဖိးကုၤအဖိမုၢ်ပူ**. No.111.၁၁၁. တၢ်ဒီးပှၤအစံၣ်တဲၤမတၢတဂၤလၢပျၢၤတဂၤသၢကလဲၤဒုးအိၣ်ယုၤအဖိဒီးပိာ်ခွါဒီးလဲၤဝဲလီၤ. လၢကျဲန့ၣ်အဖိမုၢ်ထုးထီၣ်န့ၣ်တစး ဒီးဟဲကုၤကဒါကုၤယုၤဝဲလီၤ. မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်လဲၤကဒီး ဒီးအဖိမုၢ်ထုးထီၣ်န့ၣ်တုၤအခိၣ်ညါခိၣ်ဒီးဟဲကုၤကဒါကုၤယုၤဝဲလီၤ. မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်လဲၤကဒီးအဖိမုၢ်ထုးထီၣ်န့ၣ်တုၤအခိၣ်ဒု ဒီးဟဲကုၤကဒါကုၤယုၤကုၤဝဲလီၤ. မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်လဲၤကဒီးအဖိမုၢ်ထုးထီၣ်အနံၣ်ပူၤကွံာ်အခိၣ်ဒုဒီးဖိးအဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်အန့ၣ်တဖုဒီးလီၤဖျးသံအီၤဒီးဖိပံၤခံၣ်ဂၤလိာ်လီၤ. အဝဲတဂၤအဖိခွါလဲၤန့ၢ်အမါ ဒီးအဖိခွါဟဲကုၤကိးအဒဲၣ်ဆုအအိၣ်လီၤ. အဖိခွါဟးလိာ်ခံ ဒီးမၤအၢအဒဲၣ်န့ၣ်တြးတြးလီၤ. ဝှၤဝဲတီၢ်ဝဲ, ဆိၣ်ဝဲထုဝဲ, ဝဲအမၤဝဲသုဒီးမၤဝဲကိးမံၤဒီးလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးဝဲအဒဲၣ်နတလုာ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. အိၣ်ဒီးစဖိခွါတဂၤ. စကအိၣ်ဒုၣ်ယဲတက့ၢ်. စံးဝဲဒၣ်ဒ်န့ၣ်ဝဲဒီးကယံာ်အဒဲၣ်ကယၢကယဲန့ၣ်ဟံးန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဟံးန့ၢ်ဝဲဝဲဒီးကယၢထီၣ်အသးလၢအဒဲၣ်အလိာ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအနံၣ်အဆုအကူအသိးန့ၣ်မၤအဒဲၣ်ကူထီၣ်သိးထီၣ်လီၤ. မၤ

စိန်ဆူ

အတုဆုတ်ဖိယအဖံတခီဒီၣ် ဆိကမိပ်ဝဲသုမအာစ
လံၤန့ၣ်ဝံၣ်န့ၣ်.သုကမအာလၢယၢတသါလီၤဒၣ်. ဒီးဖျါ
ထီၣ်အခိၣ်ဖျါယုၤလီၤဒီးလဲၤဝဲဒၣ်လီၤ.ပုၤဂီၢ်မုၢ်ကွၢ်လီၤ
အီၤမဝဲအတုဆုတ်န့ၣ်အသးဒိၣ်ထီၣ် ဒီးအဖဲၣ်ထံလီၤ

မးလီ၊ ဒီးဆိုလီဘုရားဆုတောင်းခံသံသံ
 ကြွေးကြွေးတီးတီးအဆုတ်၊ ကဒီးဝဲတဘီသံသံ
 ကြွေးကြွေးတီးတီးအဆုတ်၊ သံသံကြွေးဒီးသ
 ကံအဆုတ်၊ တးဒီးပဝဲကီနံဘင်ဖိယဲအဖဲနံသး
 ကလံလီ၊ တးဒီးတံအာင်ထိုင်ခံးလီ၊ သူင်ပိလီဖျး
 ကလံမံထူးသိုင်ဂီမံထူး ဟဲထိုင်မးလာဟိုင်ခိုင်လံ

လီ၊ ဖိပ်ယဲအဖံတဂါန့ၣ် ကွံာ်တုာ်ခိၣ်ဖၢၣ်ဖဲန့ၣ်တးဒီး
ဃုာ်ဝဲဒၣ်လီ၊ ပုၤဂီၢ်မုာ်ဂီၢ်ပၤတဖၣ်ဒီးတၢ်အထုးန့ၣ်အိၤဖဲ
န့ၣ်လီ၊ တၢ်ဖဲန့ၣ်ပူၤကဲထီၣ်မးလၢနီၣ်ပူၤလီ၊ ဖိပ်ယဲဖံ
ခိၣ်ဖၢၣ်တဘျုးန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢသမၣ်လီ၊ ပုၤဂီၢ်မုာ်န့ၣ်ကဲ
ထီၣ်လၢညၢၣ်လံာ်ညၢၣ်ပာ်ကဆိဒီးလီ၊ ပုၤသျှၢ်ကုသးပာ်

တဖန်နက်ထိပ်လာညှပ်လံင်ဝါညှပ်ပဲဝါကဆွဲဒီလီၤ။ တၢ်ဖန့ၣ်ကိးဝဲအမံၤမ့ၢ်ကမၢၤစိးက့ၢ်လီၤ။ လၢခံက့ၤတဘျီ ပုၤကညီလဲၤဖးဘူးတဂၤ လဲၤထံၣ်လၢကမၢၤစိးက့ၢ်ကွၢ် တးဒီးဒုၣ်သဲၣ်ညှပ်သဲၣ်နီၢ်မး ဒီးဟဲက့ၤလၢမ့ၢ်ဟါခါထုဲ ဘၢတခါဒီးစုၣ်ဝဲလီၤ။ ဘိၣ်သဒိၣ်အုၣ်တဘိၣ်ဒၢန့ၣ်ဝဲဆူ ဘၢပူၤလီၤ။ဒီးဝဲဝဲဟဲက့ၤမ့ၢ်ဆုၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲတးဒီးညှပ် ဘၣ်ဘၢန့ၣ်ပွဲၤမးဘၢပူၤန့ၣ်ယါမနၢလီၤ။လိးလိာ်ဆူကု ပူၤဒီးဟဲက့ၤဝဲဖးဖိကျဲညှပ်န့ၣ် ကတိၤထီၣ်တၢ်လၢကုပူၤ ကွၢ်န့ၣ်ကုပူၤ ဒီးအခိၣ်တခီကဲထီၣ်လၢပကညီလၢကဲလံ ကတိၤလိာ်အသးတၢ်အံၤမၤပသံၣ်ခိၣ်လိာ်ပူၤဝဲလၢကဲလီၤ လဲၣ်။ကွၢ်လီၤအကုပူၤန့ၣ်အပိာ်မုၢ်တဖုဒီးသ့ၣ်ကျိသုအ ပိာ်ခါတဖုန့ၣ်ဒီးနဲကါစုး။ ကွၢ်ဝဲတး ဒီးပျံၤဝဲဆိကမိၣ်ဝဲ လၢအသးမၤတၢ်ဝဲတၢ်နါလီၤသၢ။ မတၤတဂၤန့ၣ်ယုၢ်က ဒါက့ၤကဒီးဆူအလီၢ်ကမၢၤစိးက့ၢ်န့ၣ်တုၤလၢအလီၢ်ဒီးကဲ လီၤကွံၣ်ဝဲသဖြူၢ်ကလၢကဲထီၣ်က့ၤလၢညှပ်အလီၢ်လီၢ် လီၤ။ မတၤတဂၤန့ၣ်ကွဲက့ၤအဝဲအကလၢဒီးဟဲက့ၤယုၢ် မံက့ၤဆူအဟံၣ်လီၤ။ အိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲလၢထါပူၤ-

ကန်ကန်နိုင်မယဉ်ဖိဉ်ယ ပှဒးဘျါလကီအလဲ၊
ဖိဉ်ယတုကုဝှဒ်ခိဉ်ကဲ၊ လုဂျျဉ်ကူးလီပဖိဉ်ယ
မံလုဂျျဉ်လယိဉ်အလဲ၊ ဒးဘျါကူးလီပဖိဉ်ယ။

၃. **ဖိဉ်ဆူ**. No.119.၁၁၉. ပှါအစံဉ်တဲါဝဲကရးတ
ဂါအဖီမုဉ်အိဉ်နွံဂါသ့ဒိဉ်သ့ယါ၊ အဝဲတဖဉ်န့ဉ်သါ
ဘဉ်လိာ်အသးဒီးပဒိဉ်ဖိပပှါဖိကိးဂါဒဲးလီါ. အတဒါ
တဂါန့ဉ်သါဘဉ်လိာ်အသးဒီးဖိဉ်ဆူအိဉ်လါလျါခ့စ
ပှါဖိလံာ်လဲါအိဉ်တကိးလိာ်ဒုဉ်အသးကိးမုဉ်နံါလီါ.ဖိဉ်
ယဲတခိးအိါဟဲတဂ့ါနမိဉ်နဟဲကသ့ဉ်ညါဘဉ်ဖုး.ကမၤ
သံဘဉ်န့ါ. ဝဲကရးတခိဇိာ်သ့ဉ်ညါ ဒီးယုနုအဖီမုဉ်နွံ

ဖိပ်ညံ့ပူ

ဂၢ နှ်အ ဝၢလီၤ. ပဖိပ်ယဲဇိၣ်တဘၣ်ဘၣ်ဝဲကရးအသး
ဘၣ်. ဇီးဝဲကရးမၤလုၣ်တကျဲလီၤ. အဖိမုၣ်နှံၣ်ဂၢဇီး
မၤလုၣ်နှံၣ် ဆိ လီၤ. ဘၢထီၣ်တၢ် ဇီးထုကဖၣ်ဝဲစဖိမုၣ်
အံၤမုၢ်အံၤတၢ် အ သုၣ်ဂ့ၤအသးဝါလုၣ်အံၤမး
အတုၤလၢပဒိၣ်ပပုၤအဟံၣ်ကိၣ်လၢ်ဒုတက့ၢ်. ပျၢထီၣ်
တၢ်အဖိမုၣ်ဝဲကိၣ်တဂၢနှံၣ်ပ တုၣ်မးလၢပဒိၣ်
ပပုၤအကိၣ်လၢ်ဒုလီၤ. ကယဲၣ်တၢ်အဖိ မုၣ် နှ်
ထုကဖၣ်ဝဲယီၤဝဲနှံၣ်ခဲလၢ်လီၤ. လုၣ်ပတုၣ်လၢပဒိၣ်အ
ဟံၣ်ကိၣ်ဆိလီၤ. အဖိမုၣ်တဒါတဂၢအလုၣ်တဆိ နှ်
လဲၤဒီးပတုၣ်ဝဲဒုၣ်လုၢ်ခမုၢ်ကျိၣ်လီၤ. ဆူညါဇိၣ် လုၣ်
လဲၤတသ့ဘၣ်. ဝဲကရးက့ၤမူၤက့ၤထုကဖၣ်ထီၣ်ဝဲ
ပုၤထီၣ်နှံၣ်ဂၢလုၣ်နှံၣ်ဆူဂၢတလဲၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. မုၢ်ပျၢထီၣ်
ဝဲလုၣ်တြးက့ၤဒုၣ်လုၢ်ခမုၢ်ကျိၣ်လီၤ. အပၢ်တခီဇိၣ်
အသးဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အံၤတၢ်န့ၣ်ဖိၣ်န့ၣ်ဒီးကူးကွံာ်
အဖိမုၣ်အခိၣ်ဘိၣ်ဒီးထုလီၤတံာ်ဝဲလၢလုၣ်ခိၣ်. အဖိမုၣ်
နှ်အိၣ်ဝဲစ့ၣ်လီၤ. ဝဲကရးနှ်ဟဲက့ၤမူၤခိၣ်လီၤက့ၤထဲအ
လုၣ်ဇိၣ်လီၤ. အဖိမုၣ်တခီဇိၣ်သ့ၣ်တထီၣ်သးတဟ့ၤက့ၤ
ထီၣ်အိၣ်ဝဲဒီးဖိၣ်ယဲန့ၣ်လီၤ. ဇီးဖိၣ်ယဲသံဂီၢ်တၢ်မိၣ်ဝဲ
ဘၣ်ဒီးစကိးနသးလၢနခိၣ်ဘိၣ်န့ၣ်ခါ. ဝဲကရးဖိမုၣ်တခီ
ဇိၣ်စံးဆၢတၢ်အဝၢတၢ်မိၣ်ဝဲပသးဝဲသၢ. မုၢ်မိၣ်ဝဲဘၣ်
နသးနှ်လဲၤပုၤန့ၣ်စသိတဝီၤတက့ၢ်. ဝဲကရးဖိမုၣ်တခီ
ဇီးစ့ၢ်တၢ်အဝၢဖိၣ်ယဲ အက လုၢ်န့ၣ်ဒီးလဲၤပုၤသိလီၤ. ပုၤ
သိတဝီၤဒီးဟဲက့ၤဝဲဒုၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲန့ၣ်ဟံးထီၣ်တၢ်သိတ
ဝီၤန့ၣ်သမူတၢ်ဝဲလီၤသံးကဲထီၣ်ထဲဒ့ၣ်သိတဘၣ်လီၤ.
ဖျူထီၣ်တၢ်အမၤခိၣ်န့ၣ်သတးဒီးအခိၣ်သူဖျိးထီၣ်က့ၤ
ထီၣ်န့ၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. အမၤန့ၣ်ဖျူလီၤက့ၤအသးတးဒီး
ဂ့ၤထီၣ်ဝါထီၣ်က့ၤတး ဒီးအမဲာ်တွံာ်ထီၣ်သ့စိမးလီၤ.
အဝၢဖိၣ်ယဲန့ၣ်ဇိၣ်ဒုးန့ၣ်လီၤက့ၤတၢ်အလုၣ်ဂ့ၤဝါဝါမဲာ်
တွံာ်ထီၣ်သ့စိမးလီၤ. အိၣ်တၢ်ဟံၣ်န့ၣ်ဝဲကရးဖိမုၣ်ကွံာ်
တၢ်လၢအမဲာ်မိၣ်ဟံၣ်စ့ၣ်တုၣ်. မိၣ်ချိၣ်မံဒါစ့ၣ်ချိၣ်မံဒါထု,
ယီၤစ့ၣ်ယီၤထု, နးန့ၣ်အပၢ်န့ၣ်အပၢ်စိၤတးအမိၣ်အပၢ်န့ၣ်လဲၤ
အိၣ်တကိးတၢ်အဖိမုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကိးဂၢဒီးတး ဒီးအမၤ
စံးအံၤလဲၤအိၣ်တကိးပဖိမုၣ်တဒါခါ. အဝၢတခီဟံၣ်
ထီၣ်အသးပကလဲၤအိၣ်သကိးပကုၢ်ပကမၤမုၢ်လဲၣ်. ပျၢ
တၢ်အဝၢနှ်ကသံတုၢ်လီၤ. အမၤဖိၣ်ယဲတခီဒီးမုၢ်ဝဲလၢ
ပုၤအပျီၤကိးထီၣ်တၢ်အမံၤပုၤပိာ်မုၢ်တဂၢအသးတလဲၤ
ဇိၣ်အိၣ်ဝဲတကဲဝဲကရးအမၤန့ၣ် ယီၤအဝၢသုတသ့ညါ
ဘၣ်လဲၤခူသ့ဝဲလီၤ. လဲၤဝဲတုၤအဖိမုၣ်အိၣ်သတးဒီးအ
မၤဖိၣ်ယဲန့ၣ်စံးအမၤဝဲကရးဖိမုၣ်န့ၣ်မိၣ်ဟဲလဲၤ. သံဂီၢ်န့ၣ်
တၢ်တက့ၢ်. မိၢ်ဇၢ, စဲၤလီၤန့ၣ်န့ၣ်ယီၤစ့ၣ်ယီၤထုလဲၣ်. အမိၣ်တခီ
ဟး ဒီးစဲၤလီၤယီၤပယီၤအသးလီၤသၢဖိဇၢ. စဲၤလီၤန့ၣ်
အမိၣ်ယီၤစ့ၣ်တဘိၣ်ဒီးအမိၣ်လဲၤထီၣ်ဝဲလီၤ. အမိၣ်လဲၤထီၣ်

ဖိပ်ညံ့န့ၣ်အပူ

တးမိၢ်ဇၢ. ဟံၣ်လီၤန့ၣ်ကမိၣ်စ့ၣ်ကမိၣ်ထုလဲၣ်. အမိၣ်တ
ခီတးဟံၣ်လီၤန့ၣ်ကမိၣ်ယီၤပန့ၣ်ကမိၣ်အသးလီၤသၢဖိဇၢ.
အဖိမုၣ်တခီဒါချိၣ်မံဒါစ့ၣ်တဘၣ်မၤအမိၣ်ဆုၣ်နီၤလၢအ
ပူၤ. ဟံၣ်လီၤဒီးန့ၣ်ကမိၣ်စ့ၣ်တဖျၢၣ်, အိၣ်တကိးဒီးအဖိမုၣ်
အမိၣ်တခီကွံာ်တၢ်အဖိမုၣ်ဂ့ၤန့ၣ်အလီၤဝါန့ၣ်အလီၤအိၣ်
တၢ်ဟံၣ်ဇိၣ်ယီၤဇိၣ်တးဒီးမးဟံၣ်စ့ၣ်တုၣ်ထုတမၤလီၤ. က
ယဲၣ်မုၢ်အအိၣ်အအိၣ်မးစ့ၣ်ပူၤထုပူၤတမၤလီၤ. အမိၣ်တခီဒီး
က့ၤဝဲလီၤ. က့ၤတုၤတၢ်လၢနီၤပူၤမံတၢ်လၢမနုၤစံးဘၣ်
တၢ်အဝၢနှ်ပစံးလၢပကမၤအၢပဖိမုၣ်တဒါပဖိမုၣ်တ
ဒါအဝၢအံၤမုၢ်ယၢ်ပုၤအဂ့ၤယၢ်. ကယဲၣ်တၢ်မုၢ်အအိၣ်
အအိၣ်အံၤအိၣ်မးတၢ်လၢစ့ၣ်ပူၤထုပူၤတမၤလီၤ. ဖိမုၣ်တဒါ
အဝၢအံၤဇိၣ်ဂ့ၤဝါဝါပဒိၣ်ဇိၣ်တဒ်သီးပဒိၣ်ဇိၣ်တဒ် သီး
ဘၣ်. စံးတၢ်အဝၢပုၤထီၣ်သၢစ့ၣ်, အဝၢတခီစံးဆၢအမၤ
န့ၣ်တၢ်ကလိာ်ကလိာ်မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဒီးပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံးဒီး
မိၣ်ခံၣ်လဲၤတုၤလၢအဖိမုၣ်ကိၣ်လၢ်ဒုအမၤဖိၣ်ယဲတခီ
စံးအမၤန့ၣ်န့ၣ်ဟဲလဲၤ. န့ၣ်န့ၣ်စဲၤလီၤန့ၣ်အယီၤစ့ၣ်တဘိၣ်
န့ၣ်န့ၣ်စဲၤလီၤန့ၣ်အယီၤထုတဘိၣ်. အပၢ်တဂၢနှ်ဇိၣ်စဲၤလီၤ
န့ၣ်ဝဲအယီၤထုတဘိၣ်. အမိၣ်န့ၣ်ဇိၣ်စဲၤလီၤန့ၣ် ဝဲအယီၤစ့
တဘိၣ်. အမိၣ်န့ၣ်ဇိၣ်ဒါလီၤန့ၣ်ဝဲအချိၣ်မံဒါစ့ၣ်တဘၣ်. အပၢ်
တဂၢဇိၣ်ဒါလီၤန့ၣ်ဝဲအချိၣ်မံဒါထုတဘၣ်. အမိၣ်န့ၣ်ဟံ
လီၤန့ၣ်ဝဲအန့ၣ်ကမိၣ်စ့ၣ်တဖျၢၣ်, အပၢ်တဂၢဇိၣ်ဟံလီၤန့ၣ်ဝဲ
အန့ၣ်ကမိၣ်ထုတဖျၢၣ်လီၤ. ခွဲးလီၤန့ၣ်အမိၣ်မုၢ်လၢတၢ်
လီၤစ့ၣ်ပူၤ, အပၢ်တဂၢခွဲးလီၤန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်လီၤထုပူၤလီၤ.
ကယဲၣ်တၢ်ဝဲတၢ်ဆၢထီၣ်တဝဲဆိတဝဲလၢဝဲကရးတအိၣ်
ဘၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်အမၤန့ၣ်ဝဲကိးမံဒီးလီၤ. တၢ်ဝဲတၢ်ဆၢ
လၢအဖိမုၣ်မၤန့ၣ်အိၣ်န့ၣ်သ့ညါဝဲတလၢ်ဘၣ်. အိၣ်
တၢ်ဝဲဒီးမိၣ်ခံၣ်လဲၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဝဲသ့အစ့ၣ်လၢတလၢစ့ၣ်တလၢ
ထုပူၤလီၤ. အဖိမုၣ်တဒါအဝၢနှ်ဇိၣ်တဟဲထီၣ်ဘၣ်.
ဒီးစံးအဖိမုၣ်န့ၣ်တၢ်မိၣ်ထံၣ်စသးလၢနဝၢကၢ. ဒီးအဖိ
မုၣ်က့ၤစံးဘၣ်အဝၢ ဒီးအဝၢနှ်ဟဲထီၣ်တကျဲလီၤ. က
ယဲၣ်မုၢ်အကူအသးန့ၣ်န့ၣ်အကူအသးန့ၣ်လဲၤထီၣ်
ဘးလၢအမံၤပုၤအအိၣ်. အမံၤပုၤတခီဆိမိၣ်တၢ်ဝဲလၢအ
သးဖိမုၣ်တဒါအံၤယုအဝၢသ့တမိး. အမံၤပုၤအိၣ်တကိး
ဝံးဒီးက့ၤဝဲဒုၣ်လီၤ. က့ၤတုၤလၢနီၤပူၤဟ့ၣ်ယီၤလံာ်ဆူ
အမၤအိၣ်ဖိမုၣ်တဒါအဝၢအံၤ ဟဲက့ၤအိၣ်က့ၤနီၤလၢစ
လီၤအံၤတက့ၢ်. အမၤတခီန့ၣ်ဟ့ၣ်ယီၤလံာ်ဆူအမံၤပုၤ
အိၣ်စမံၤပုၤမုၢ်စံးဝဲစက့ၤအိၣ်က့ၤအနီၤန့ၣ်ပိာ်န့ၣ်ကၢ်တၢ်
စ့ၣ်တဘိၣ်တၢ်ထုတဘိၣ်တုၤလၢစဟံၣ်အံၤန့ၣ်. ဝဲကရးတ
ခီဒီးပိာ်ဝဲလီၤ. ပိာ်တၢ်တုၤလၢအမၤဟံၣ်န့ၣ်မုၢ်တနံၤအ
တီၢ်ပူၤန့ၣ်ပကညီၤမး သုတဟးလၢကျဲၣ်မုၢ်ကျဲၣ်နီၤတဂၢ
တဂ့ၤ. ဝဲကရးအိၣ်တၢ်အခူအပူၤ. ပလၢ်တၢ်မုၢ်ပလၢ်
တၢ်ထဲလၢအမၤဟံၣ်တခီသိၣ်ထီၣ်တၢ် ဒီးဒိၣ်ဒီးဒါပိၤခွါ

စိန်ယုအု

ဆာ၊ နီကွအုတ်တက်သံဒီးပအံပညိအိတ်မးတၢ်အစိုဉ်
 ခဲလၢင်ခဲဆုလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးဖိပ်ယဲအိတ်ဝဲဒၣ်ကိးမၤကိး
 စုလီၤ. တၢ်ဂီၢ်အသးဒိတ်မးလီၤ. ကူတအိတ်သိးတအိတ်
 ဒီးကဆိဝါစံးကဒီးအီၤ ဖိပ်ယဲဧဇာၣ်တၢ်မုၢ်ဂီၢ်နသးဒီး
 ဘိတ်ထီၣ်စစဲလၢအထွဲတခါအံၤစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်ဒီးဖိပ်ယဲန့ၣ်
 ဘိတ်ထီၣ်ကဆိဝါအဲလၢအထွဲတခါ တးဒီးအိတ်လၢယၢ်
 သတီၢ်ယၢ်သံလုၣ်. ကဖၢၣ်,နၢ်ကါ,တၢ်ဂ့ၤတၢ်ဘၣ်, နံၣ်
 သီဆုသီတၢ်မျၢၢ်ထးသံးဒီးဟံးထီၣ်ဝဲဒီးကူထီၣ်သိးထီၣ်ဝဲ
 ဝံဒီးလဲၤဝဲတုၤလၢထံဖိကျိတဘိ ဒီးကဆိဝါကိာ်လီၤ
 လီၤ. မုၢ်ကီၤလံာ်တကယဲကွၢ်ထံဖိကျိန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ထံတ
 ကျိမ့ၢ်အဘၣ်မတၤလဲၣ်. လီၤသံးဒီးလဲၤထီၣ်ကွၢ်ဝဲဆူအ
 ခံတးဒီးထံၣ်လၢကဆိဝါအိတ်တဖုစံးဝဲဒၣ်. ကဆိဝါတဖု
 ဒီးမ့ၢ်အကိာ်လီၤဘၢထံကျိပူၤဘၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ် စံးဝဲ
 ဒၣ်. မၤဂဲၤထီၣ်ကွၢ်ကဆိဝါန့ၣ်ဇိာ်အတၢ်တၢ်ဆၢထၢၣ်
 ဘၣ်. ဖိပ်ယဲမၤဂဲၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်ကွၢ်ကဆိဝါန့ၣ်ဒီးဖိပ်
 ယဲထုးထီၣ်ကဆိဝါအပျီၢ် ဒီးကဆိဝါဂဲၤထၢၣ်လီၤစံးဝဲ
 ဒၣ်.မုၢ်ကီၤလံာ်န့ၣ်သၢကမၤကိာ်လီၤကွၢ်ကဆိဝါန့ၣ်ဒီး
 အတၢ်တကိာ်လီၤဘၣ်.ဒီးမၤကဒီးဖိပ်ယဲမၤကိာ်လီၤကွၢ်
 ကဆိဝါန့ၣ်ဒီးဖိပ်ယဲအိတ်လီၤကဆိဝါအပျီၢ် ဒီးကဆိဝါ
 ကိာ်လီၤကွၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.ဖိပ်ယဲန့ၣ်လဲၤကဒီးတုၤလၢပုၤ
 ရွၢ်တရွၢ် ဒီးပုၤစံးအီၤဖိပ်ယဲဧဇးဆဲးလိာ်ပကဆိခံၣ်
 မိာ် ဒီးဖိပ်ယဲစံးဆၢ နကဆိဆဲးစကဆိမ့ၢ်နၢၤဒီးသံဒၣ်
 ဝဲစကဆိဆဲးနကဆိမ့ၢ်နၢၤဒီးသံဒၣ်ဝဲ.ဒၤကဆိဆဲးလိာ်
 အသးတကျဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.ပုၤကဆိဟံးဆဲးတးကဆိဝါအ
 ကပၤလီၤပျီၢ်တပူၤ ကဆိဝါလဲၤဆဲးတးပုၤကဆိသံဆူၣ်
 တုၤဒုလီၤစံးဝဲဒၣ်. လဲၤတးတရွၢ်အတၢ်စံးကဒီးအီၤဒုး
 ဆဲးလိာ်ပကဆိခံၣ်မိာ်ဖိပ်ယဲဧၤ. ဖိပ်ယဲစံးဆၢအီၤဒုး
 ဆဲးဒုးဆဲးသၢၣ်ဖိပ်ယဲစံးဆၢအီၤ.ပုၤကဆိဆဲးတးဖိပ်ယဲ
 ကဆိန့ၣ်တပူၤ.ဖိပ်ယဲကဆိလဲၤတးပုၤကဆိသံဆူၣ်တုၤ
 ဒုး. အကဆိန့ၣ်အဝဲၤနွံၣ်အကဆိခဲလၢင်လီၤ. လၢခံဖိပ်
 ယဲန့ၣ်အကဆိတၢ်နါအိတ်သံလီၤ. အကစၢ်န့ၣ်ဒီးတကး
 အိတ်သံလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဖိနပ်အပူ. No.83.-**ရ. ပှါတ်ဖိနပ်ယဲလၢပျၢၤခံ
ဂၢအမိၢ်အဟံသံသဒၣ်အီၤဒီးအိၣ်ဝဲခံဂၢဒၢးမ့ၢ်လၢအဟိၣ်
ခွါဖဲးစ့ၢ်ဒးတလီၢ်ဒၢးဘုသၣ်ဂီၤကပြၢ်တုၢ်ဒၢးစံးဝဲဒၣ်.
ထီၣ်ဂံၢ်ဆိမံၤဟဲအိၣ်အတၢ်ဒၢးဟူဝဲတနၢၤလီၢ်ဘၣ်ဒၢး
ဆဲးတစိး. ဝဲတုၤခိၣ်ဝဲဒးယၢၤဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲတကျဲလီၤစံး
ဝဲဒၣ်. လဲၤကွၢ်ဝဲဒၢးအတၢ်တဘၣ်ဘၣ်. လဲၤဝဲတဂီၤအ
တၢ်တဘၣ်. လဲၤခံဂီၤစီၢ်တဘၣ်. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုၤဒီး
မၤဝဲတသ့လၢၤဘၣ်လီၤ.အန့ၣ်တဘျီလဲၤကွၢ်ဝဲလၢဆိတ
အိၣ်ဆိဒီးဘၣ်ဒီးထီၣ်လၢပှါဖိသ့တဂၢအတၢ်ဝဲဒၢးယုၢ်
ဖးဒိၣ်တဒထီၣ်ဝဲဒၣ်အတၢ်ယုၢ်လီၤအိၣ်ဆိမံၤလၢတုၤခိၣ်

89

သပ်တကယါခကယါဝံဒီးလဲါဝံဖိသပ်တကယါန့အပူါ
တကျဲလီါ. ဝံါဝံါဝဲဒါးပုါကယါလါအအိတ်တါပူါတဖ်
န့ဟိတ်ပူါဟိတ်ကဲးမးကလံာ်အဲးအဲးလီါစံးဝဲဒ်. အ
တါစံးလိာ်အသးစံးဝဲဒ်အကူါမ့ါနန့ါက့နန့ါယွါ.
နလဲါအိတ်ပုါတါဒါးပုါဟဲမသံနန့ါ. ပုါဟဲမသံယုာ်
ဒီးပုါ. ဟိတ်တါစံးဝဲဒ်. မိါစါမိါစါတါအံါပကသံလီါ
လုာ်.မးဒီးလံာ်. ယါစါစါ. စုစုဇုာ်ဇုာ်ဇုာ်ဇုာ်ဇုာ်
ဇုါဇုာ်ဇုာ်ဇုာ်ဇုာ်. တုါန့ါတဘျီသံဝဲလါာ်လုါတက့ါဒါး
ကွါဝဲလါတုါမ့ါဆုာ်ထီာ်လါာ်ခုာ်လီါဒါးလဲါကွါန့ါဝဲ
ဒါးထံာ်လါတါဂ့ါတါဘဉ်. တါမျါထးသံ, ထူ,လွဲ,
ကျိာ်စု, သပါန့ါကဲထီာ်လါကျိာ်, ဖုန့ါကဲထီာ်လါ
ထူ, မ့ါခိတ်ကါန့ါကဲထီာ်လါမိါ, သပါအက့အခိန့ါ
ကဲထီာ်လါစုဒါးပုါလါအလဲါဟုာ်အိတ်ပုါဆီမံါတဂါ
န့ါဟဲထီာ်သံလါခိတ်ဒါးအဒီကိးတဘျီစံးဝဲဒ်. ဒီ
ကိးတဘျီန့ါအဲးလုတးန့ါမးဖျီးဖျီးလီါစံးဝဲဒ်. ဒါး
ပုါဒီပုါဝံါခါန့ါဟံးက့ါကျိာ်ဟံးက့ါစုဝံါ ဒီးက့ါဝဲဆူ
အခုးန့ါလီါ. ဒါးမထီာ်က့ါအကျိာ်အစုအထူအလွဲ,
အမိါဝံါဒါးသုာ်ထီာ်ကျိာ်ဖိစုဖိဝံါဒီးအိတ်ကိတ်ဝဲလီါ.

၇. **ဖိနပ်သန့်ခွါတံ** နှင့် မှန်ပြာကညီအဖေသန့်ခွါလာအသး ပုဂံနဲ့ပစ်လဲလှဲဖိနပ်သန့်ခွါတံလို့... ဦးပစ်ဦးအဆီလာ ဖိနပ်သန့်ခွါတံမျှင်မျှါလို့... ဖိနပ်သန့်ခွါတံနဲ့အသးပုဂံ ဦးအမ၀ကအိပ်ဘဝံ.

၉. **ဖိနပ်** နှုတ်ဖိနပ်ပုဂံကညီဒိတ်တုတ်ဒီးအမဲာ်ပြုထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပဟ်းလာဖိနပ်သွံလီၤ. ဒီးပဟ်းဒီးအဆိလာဖိနပ်သွံဖိနပ်သွံလီၤ. ပုဂံတဂါအမဲာ်ဖိနပ်အါသမိး. ဒီးပစံးလာဖိနပ်သွံစုာ်ကိးလီၤ.

8

၂. **စိ** နှင့်မှ်သွှတ်ဇီဝှ်ဇီဝှ်ကသှ်ထီၣ်ဝဲ ဒီးအဘိၣ်အ ဖး

ဘိဉ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလာဖီလီၤ. ခိးဖိန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ် ဝၣ်
စၢ, သ့ၣ်ခိးဝဲၣ်ခိးတၢ်ထံးအကလုာ်ကလုာ်အဘိဉ်အဖး
န့ၣ်ပကိးလာဖီလီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢသံၣ်ခိးဖိခိး ခိး
ပုၤကညိကယၢအသးခိးဒီးထီၣ်သံၣ်ခိးဖိခိးလၢအနၢ်န့ၣ်
လီၤ.

၃. **ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤမံၤမၤဘဲမၤခိးထံၣ်ခိး, ကသုဟီၣ်ဘိဉ်,
တၢ်ခိးတၢ်လၢၣ်လၢသပၤပုၤဒီးထံၣ်ခိးဒီးပဆိၣ်ကဲၤထီၣ်သ
ပၤဖိလၢလၢမ့ၢ်ဒီးပစံးလာဖီလီၤ. ဖိမ့ၢ်ဖိကသုစံးဝဲဒၣ်.
ခိးပစံးလာဖီအိၣ်စကိးလီၤ. ခိးပစံးခိးအဆိလၢတၢ်ဖိ
လီၤ.

၄. **ဖိကတီၤထၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပန့ၣ်ထီၣ်ဖိလၢဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပ
န့ၣ်ထီၣ်ဖိန့ၣ်လၢဝၣ်ခိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးလာဖီကတီၤထၢၣ်
လီၤ. မၤန့ၢ်ယၢလၢဖိကတီၤထၢၣ်တက့ၢ်. စကန့ၣ်ထီၣ်ဖိ
လီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိကတီၤထၢၣ်ကတီၤဖိလီၤ.

၅. **ဖိကဘိး** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ်န့ၣ်မၤသးဒီးနီၣ်အသိးခိး
မဲထီၣ်လၢကပျၢၤခိၣ်ကပျၢၤပုၤ ဒီးနၢမူဝဲန့ၣ်ပကိးလာဖီ
ကဘိးလီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိကဘိးဖိကဘးလီၤ.
ဖိကဘိးန့ၣ်မ့ၢ်ဒီးနီၣ်အသိးခိးနၢမူဝဲလီၤ.

၆. **ဖိကပိာ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိအိၣ်ကသုဒီးကိၣ်ကမူၣ်ဒီး
ပစံးလာဖီကပိာ်အိၣ်ကသုလီၤ. ပုၤတဂၤဖိကပိာ်အိၣ်က
သုဒီးကိၣ်ကမူၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဖိကူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိအချံၣ်န့ၣ်ပကိးလာဖီကူၤလီၤ. မၤ
န့ၢ်ယၢလၢဖိကူၤန့ၣ်တကူၤတက့ၢ်. စကဒီးယဲလီၤ. ဖိတ
ဒီးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ခံဘိဉ်သဘိဉ်ဒီးပစံးလာဖီကူၤလီၤ.

၈. **ဖိကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိအကပၤန့ၣ်ပယုယုထီၣ်ဝၣ်ထီၣ်
လာဖီကပၤန့ၣ်ပစံးလာဖီကွၢ်လီၤ. ဖိကွၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယု
တကိၣ်လာဖီကပၤန့ၣ်လီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိကွၢ်
ဖိတြၢလီၤ.

၉. **ဖိကွီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ်န့ၣ်အဖိအိၣ်ပူန့ၣ်အိၣ် ခိးအ
ကွီၤပြီကဒီးခိးပကိးလာဖီကွီၤလီၤ. ခိးဖိကွီၤန့ၣ်အိၣ်ခံက
လုာ်သၢကလုာ်ဒီးအဝါတကလုာ်ခံကလုာ်ဒီးအဂီၢ်တက
လုာ်လီၤ. ခိးပကိးလာဖီကွီၤနီၣ်စုာ်ကိးလီၤ. ခိးပကိးခိး
အဆိလၢဖိကွီၤဖိကွၢ်လီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိကွီၤဖိ
တြၢစကိးလီၤ.

၁၀. **ဖိကွီၤကနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိကွီၤတကလုာ်အဖိဂီၢ် ခိးအ
လၢလံၣ်န့ၣ်ပကိးလာဖီကွီၤကနၢလီၤ. ခိးမဲထီၣ်ဝဲလၢ
ပုၤမ့ၢ်ကနၢဒီးပကိးလာဖီကွီၤကနၢလီၤ. ဖိကွီၤကနၢန့ၣ်မဲ
ထီၣ်ဝဲလၢပုၤမ့ၢ်ကနၢလီၤ.

၁၁. **ဖိကွီၤဖးဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိကွီၤတကလုာ်အထံးဖး
ဒိၣ်ဒီးအလၢဖးလၢဒီးပကိးလာဖီကွီၤဖးဒိၣ်လီၤ. ခိးပ
စံးခိးအဆိလၢဖိကွီၤဖးဒိၣ်ဖိကွီၤဖးကျိၢ်လီၤ. ဖိကွီၤ
ဖးဒိၣ်န့ၣ်အထံးထဲဒိၣ်မုၢ်ဒိၣ်လီၤ.

၁၂. **ဖိခံကျူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၤလီၤဖိပုၤလၢသ့ၣ်ထီၣ်ဝၣ်
ထီၣ်ဒီးပစံးလာဖိခံကျူၣ်လီၤ. ခိးပစံးခိးအဆိလၢဖိခံ
တၢ်ဖိခံကျူၣ်လီၤ. ပုၤကညိမၤဖိခိးကျူၣ်လီၤဖိခံကျူၣ်
လၢသ့ၣ်ထီၣ်ဝၣ်ထီၣ်လီၤ.

၁၃. **ဖိခံတီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိတီလၢအဖိလၢတခီန့ၣ်ပကိးလာဖိ
ခံတီလီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိခံဘုၣ်ဖိခံတီလီၤ.

၁၄. **ဖိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဒီးထီၣ်ကဒါအသးလၢဖျါ
ထီၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလာဖိခိၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိခိၣ်, တလိဖိခိၣ်,
သ့ၣ်ဘၣ်ဖိခိၣ်, ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်ကဒါထီၣ်အသးဆူခိန့ၣ်
ပစံးလာဖိခိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ခိးပစံးခိးအဆိလၢဖိခိၣ်ဖိလၢာ်
လီၤ.

၁၅. **ဖိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိအဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖိခိၣ်လီၤ. ခိးပ
စံးခိးအဆိလၢဖိခိၣ်ဖိနၢ်လီၤ. ဘုမ့ၢ်အိၣ်ပုၤဝဲဒီးဘုဒီးဘု
အဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖိခိၣ်လီၤ. ကျၢၢ်လီၤဖိခိၣ်လၢချီၣ်တ
က့ၢ်. ပမ့ၢ်တကျၢၢ်လီၤကးလီၤဘၣ်ဖိခိၣ် ခိးထီၣ်ကအိၣ်
ဘုလီၤ.

၁၆. **ဖိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤမဲးလီၢ်ဒီးပဒုးဒ်ဟံၣ်ခိၣ်အသိးခိး
ပစံးလာဖိခိၣ်လီၤ. ဒုးထီၣ်ဖိခိၣ်ဒီးတၢ်တစူၤဘၣ်ဘၣ်ဘု
ဘၣ်လီၤ. ခိးပစံးခိးအဆိလၢဖိခိၣ်ဖိနၢ်လီၤ.

၁၇. **ဖိခိၣ်ကျိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဝၣ်လွံၢ်ကျိၤလၢဖိထူၣ်
နၢစုၤဒ်ကျိၤအသိးခိးပစံးလာဖိခိၣ်ကျိၤလီၤ. ဖိခိၣ်ကျိၤ
န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ထူၣ်စံးလာဖိခိၣ်လၢဖိထူၣ်နၢစုၤလွံၢ်ခိး
တၢ်လၢဖိဘူၣ်စံးန့ၣ်ပကိးလာဖိခိၣ်ကျိၤဒီးပတီၢ်လီၤမဲး
လီၢ်လၢအဖိခိၣ်လီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိခိၣ်ဘုၣ်ဖိ
ခိၣ်ကျိၤလီၤ.

၁၈. **ဖိခိၣ်ကွီ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အလၢဖးလၢဒီးအ
ထံးထဲကံၣ်ဒုၣ်ထဲကံၣ်ဖိခိးပကိးလာဖိခိၣ်ကွီလီၤ. ဖိခိၣ်
ကွီန့ၣ်ပမၤဟံၣ်ထူၣ်သ့စကိးလီၤ.

၁၉. **ဖိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိထူၣ်လၢအဖိလၢတခီန့ၣ်ပစံး
လာဖိခိၣ်လီၤ. နမၤဖိန့ၣ်မူၣ်လီၤဖိခိၣ်စုာ်ကျၢၢ်တက့ၢ်. ခိး
ပစံးခိးအဆိလၢဖိခိၣ်ဖိတြၢလီၤ.

၂၀. **ဖိဂံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ်အဘိဉ်ပုၤဒီးအဖိတအိၣ်
ဘၣ်ဝဲန့ၣ်အဒီးအလၢနၢမူဝဲ ခိးပကိးလာဖိဂံၢ်လီၤ. ခိးပ
ကိးခိးအဆိလၢဖိဂံၢ်ဖိတီလီၤ. ဖိဂံၢ်န့ၢ်ပဒီးပဆိးခိးနၢမူဝဲ
ဒီးနၢမူဝဲလီၤ.ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိဂံၢ်ဖိတြၢစကိးလီၤ.

၂၁. **ဖိဂီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ်လၢပသ့ၣ်ပဖျး ခိးအစဲၤဖး
ထီၣ်ဒီးဂီၢ်န့ၣ်ပကိးလာဖိဂီၢ်လီၤ. ခိးပကိးခိးအဆိလၢဖိ
ဂီၢ်ဖိတြၢဖိဂီၢ်ဖိဂၤလီၤ.

၂၂. **ဖိဂီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိလုၣ်ဒီးယိး ခိးဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလာဖိဂီၢ်
လုၣ်လီၤ. ဖိဂီၢ်လုၣ်ခိးန့ၣ် ခိးယိးဒီးသညာ်တက့ၢ်. ခိး
ပစံးခိးအဆိလၢဖိဂီၢ်ဖိသုလုၣ်လီၤ.

၂၃. **ဖိယ** နှင့်မာဖိတကလုပ်လာပွားကညီသူငယ်ဖျားဝဲ
လာ ခုးနှုတ်နာမူဝဲ ဒီးအလတ်ဖးဒုဝဲနှုတ်ပကီးလာဖိယဲလီၤ.
ဒီးပဝံးဒီးအဆိလာဖိယဲဖိယါလီၤ. ဒီးပဝံးလာဖိတကံဖိ
ယဲစကီးလီၤ. ဖိယဲနှုတ်နာမူဒီးပွားကညီဖိအိတ်လာကသူ
ဒီးဒံးဝဲဆိဝဲစကီးလီၤ. ဒီးအထံးထဲစုဆုတ်ဇီလီၤ. ဒီးပ
ကီးဒီးအဆိလာဖိတကံဖိယဲစကီးလီၤ.

၂၄. **ဖီယို** နှင့်မုံတုလီအဆီလီ၊ ဒီးမုံထီရီပမာ
တံမုံဂု၊ပကတိတံမုံဂု၊ပမာလီတံလီဆးဒီးပစံး
လာတုလီဖီယိုလီ၊ ကတိတံတုလီဖီယိုတက့၊

၂၅. **ဖီဆိပ်** နှုတ်မှတ်စီတကလုာ်နှုတ်တလၢလၢသုာ်လၢယိာ်
ခိာ်ထံးဒီးအဖီဝါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖီယိာ်လီၤ. ဖီယိာ်န့ၣ်အ
ထံးထံကံာ်ဒုာ်ကံာ်ဖံစုဒုာ်ခိာ်ဒုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ
လၢဖီယိာ်ဖီယာ်လီၤ.

၂၆. **ဖိစု** နှင့်မုၢ်တလၢပိာ်စုဒ်ဖီအဂီၢ်အရှာ်အသးဒီးပ
စံးလၢဖီစုလီၤ. ဒီးပကးဒီးအဆိလၢဖီစုဖီထူလီၤ. တလၢ
ပိာ်န့ၢ်ပုၤလၢဖီစုဒီးပဒံးပဲလီၤ.

၂၇. **ဖိစား** နှင့်မှီဖီလာအထိတဖန်နှင့်စားလီအသးဒီး
ပမ်းလာဖိစားလီ၊ ဖိဘိနှင့်ပက်းလာဖိစားလီ၊ ဖိဘိနီနီ၊
အိဘိဒီးအစားလီ၊ဖိမီးလာထိတဖန်နှင့်ပမ်းလာဖိစားလီ၊

၂၈. **ဖီဆုန်ဆန်** နှင့်မုန့်စားတကလုပ်ပမာထိုင်လာဖီ
အကပန်းပဉ္စုဖီသု ခီးပမာမူစားလာဝင်လှိုင်နှုန်လာဖီ
ကပန်းပကီးလာဖီဆုန်ဆန်လီ၊ ဖီဆုန်ဆန်နှုန်ပမာ
လာဖီကပဝးတရုံးခီမူစားအသီး ခီးပမာလာဝင်လှိုင်မု
ဂု၊ လာသုင်ဖီမုဂုလီ၊ ခီးပကီးခီးအဆီလာဖီဆုန်ဘုင်
ဖီဆုန်ဆန်လီ၊

၂၉. **ဖီဆုန်ဆည်** နှင့်မိုးမိုးဖိတ်ကလှာအထုံးထဲစုမုဒ်ခိင်မုဒ် ဦးအလင်နီစုမုဒ်ဦးအလင်ပြုူး ဦးအဖီဝါဝဲနုန်ပစံးလၢဖီဆုန်ဆည်လီၤ. ဖီဆုန်ဆည်နုန်မဲထီၣ်လၢသံၣ်ခိၣ်လီၤပူၤအါကၢ. ဦးပကိးဦးအဆိလၢဖီဆုန်ဘုၣ်ဖီဆုန်ဆည်လီၤ.

၃၀. **ဖီဆီယံ၊** နှုတ်မှါသွတ်တကလုာ်အလဲဂုဏ်ဒီးပက်း လာဖီဆီယံလီၤ။ ဖီဆီယံ၊နှုတ်အလဲပမာချံာ်ဘိဂုဏ်၊ စံးဝဲဒၣ်။ ဒီးပက်းဒီးအဆီလၢဖီဆီယံဘၣ်ဖီဆီယံလီၤ။

၃၁. **ဖိထုံး** နှုတ်မှ်ဖိအင်္ဂါထုံးနှုတ်ပကီးလာဖိထုံးလီၤ. ပှၤကညိတ်ဘုလာဖိထုံးနှုတ်မှ်ဘုချံလီၤ. ဘုချံတဖဉ် နှုတ်ပဟ်လာဖိထုံးနှုတ်ပဒူးထီၣ်အခိၣ်ဒီးပဟ်တန့ၤထီၣ် ဒီးဖိလီၤ.

၃၂. **ဖိထိမ်း** နှင့်မူဖိအထူ၌ပကီးလာဖိထိမ်းလို့၊ ထိရုံဖိနှုတ်ဆိဒီးအထိမ်း ဒီးပကီးလာဖိထိမ်းလို့၊ ဖိထိမ်းအိ၌ဒီးအဆိ၌အိ၌ဒီးအဆိမ်းလို့၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာဖိထိမ်းဖိဘိလို့၊

၃၃. **ဖီထွဉ်** နှဉ်မ့ၣ်ဖီတၢ်န့ၣ်ပစံးလာဖီထွဉ် ဒီးပမၤ လွံၣ်ကျိၣ် ဒီးပဃုထီၣ်ဒီးအတီၤလာအထူၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိၤလာဖီထွဉ်ဖီတီၤလီၤ.

၃၄. **ဖိထိပ်** နှုတ်မှတ်ပတ်မှတ်ကိုလိပ်တသိခံသိ ခိုးအ
ဆုတ်ထိပ်ဝဲဝါတၢ်ကလၢနီးပစံးလၢဖိထိပ်လီၤ. မှၢတ
လိပ်စဟ်နီးဖိထိပ်ဝါစၢ်ကလၢလီၤ.နီးပစံးနီးအဆိလၢ
ဖိထိပ်ဖါထိပ်စကီးလီၤ.

၃၅. **ဖိထိန်** နှုတ်မှားသွပ်အဘိဉ်အဖးအိဉ်ထိဉ်ဝဲနှုတ်ပစံး
လာဖိထိဉ်လီၤ.

၃၆. **ဖိနပ်တား** နှုတ်မှ်သုတ်တကလုာ်အဖိတကၤၤနီၣ်တၤအဆိးဒီးပကိးလၢဖိနပ်တၤလီၤ. ဒီးမှ်သုတ်ဖးဒိတ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖိနပ်တၤဘျုးဖိနပ်တၤလီၤ.

၃၇. **ဖိနု** နှင့်မုာ်ဖီပှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်သ့ၣ်ဖိတကလုာ်
 နှံၣ်မဲထီၣ်ဝဲလၢသံၣ်ခိၣ်လီၤပူၤန့ၣ်အါမးဒီးပကိးဒီးအဆိ
 လၢဖိပှာ်ဖိနုလီၤ.

၃၈. **ဖိပျာ** နှင့်မိုးတၢ်ထံးတကလုာ်မဲထီၣ်လၢသံၣ်ခိၣ်
လီၢ်ပူၤအါမး ဒီးအလုာ်အဒီးနာဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိပျာလီၤ. ဖိ
ပျာအဒီးအလုာ်န့ၣ် နၢလၢကသံၣ်ခိၣ်အါန့ၣ်လီၤ. ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢဖိပျာဖိနါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒီနီၣ်အသိးတစးစး
ဒီးမ့ၢ်မဲထီၣ်လၢဒုးန့ၣ်မဲဘၢတၢ်ဒီးပကိးလၢနီၣ်စကိးလီၤ.

၃၉. **ဖိပြ** နှင့်မာ်ပှါကညီပိမုၣ်ကအိၣ်ထီၣ်လၢအဂ့ၢတဂၤ ဆူခံဆူလၢ်န့ၣ်ပသးပှါစံးဟ်ဝဲလၢပူဇိၤတနးဇိၤဒီးကိးဝဲလၢမုၣ်ဖိပြလီၤ. မုၣ်ဖိပြန့ၣ်တုၤအိၣ်ထီၣ်ဒီးပှါကညးဂုၢ်လိာ်တုၤကကျိၣ်သံလိာ်အသးလီၤ. ဒီးပှါကလုာ်ကလုာ်ကသံလၢအယိၣ်န့ၣ်အါမးလီၤ. စံးဝဲဒၣ်. ဒီးကအိၣ်ထီၣ်ဝဲခံဂၢမာ်စါရီၤတဂၤ မုၣ်ဖိပြတဂၤလီၤ.

၄၀. **ဖိပျူ** နှင့်မှီထံပိုဖးအဖီန့ဉ်လာပျူပဒုးဒီးထီဉ် ပှသံန့ဉ်ဂဲကွာဝဲတစီဒီးပကီးလာဖီပျူလီ၊ ဒီး ပကီးဒီးအဆိလာဖီပျူဖီစာလီ၊

၄၁. **ဖိဖး** နှုတ်မှန်ဖိဘျာၣ်န့ၣ်ပကိးလာဖိဖးလီၤ. ဖိန့ၣ်ဘိၣ်
ဝံၤဒီးဖးဝဲလီၤ. ဖးဝဲဝံၤဒီးလီၤဘဲဝဲလီၤ. ဖိဖးထီၣ်လံ က
လီၤဘဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖိဘိၣ်ဖိဖးလီၤ.

၄၂. **ဖိဖု** နှင့်မှီဖီအနာၣ်အတီၣ်ပူၣ်န့ၣ်ပကိးလာဖိဖုလီၤ. ဖိဖုလွံၣ်ပျၢ်န့ၣ်မှီဖီတီၣ်ပူၣ်လွံၣ်ပျၢ် ဧီးပစံးလာဖိဖုလွံၣ်ပျၢ် လီၤ. ပမာဖိဖုလွံၣ်ပျၢ်ဧီးပဒၢန့ၣ်ဘုန့ၣ်အါကာ. ဧီးပကိးလာ ဖိဖုဖီဖါပကိးဧီးအဆိခိန့ၣ်လီၤ. ဖိဖုတပျၢ်န့ၣ်ပဒၢဘုန့ၣ် တအါဘၣ်.

၄၃. **ဖိဖု** နှင့်မုၢ်ဖိဖုၣ်လၢဖုဒါန့ၣ်ပကိးလၢဖိဖုစ့ၢ်ကိး
လီၤ. ဖိဖုန့ၣ်ပမၤဖုဒါဒီးပဖူၣ်ထီၣ်လၢဖိကပၤန့ၣ်ပကိး
လၢဖိဖုလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢဖိဖုတဘျီတက့ၢ်. စကၢ်န့ၣ်

ထိုင်ဖိလီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိမိဖုဖိဖိလီ၊

၄၄. **ဖိဘဉ်** နှုတ်မုတ်ပတီသနီ၊ ဦးပဆဲးယုတ်လီထံအကျိလၢဝၢ်လုၢ်ဒီးပကီးလၢဖိဘဉ်လီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိတၢ်ဖိဘဉ်လီ၊ ပမၤသနီၤန့ၣ်ပဆဲးလီၤတၢ်ထံကျိလၢဖိဘဉ်န့ၣ်ညဉ်ဟဲက့ၤလီၤတၢ်ပာ်ဘဉ်၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိဘဉ်ဖိတြၢစကီးလီ၊

၄၅. **ဖိဘီစုဉ်** နှုတ်မုတ်ဖိဘီလၢပုၤကညီသုၣ်ဝဲဖျးဝဲဖျးဝဲလၢခးန့ၣ်ဘီဝဲဒီးအစးဖးထီန့ၣ်ပသးပုၤလၢပုၤကီးဝဲလၢဖိဘီစုဉ်လီ၊ ဦးပကီးပဝဲထဲဖိဘီလီ၊

ဆိးဘဉ်ဖိဘီစုဉ်တဘီ သံတလိးကီၢ်ကီၢ်လၢခိ

၄၆. **ဖိမံ** နှုတ်မုတ်ပမၤမံမုၤဒီးမုၢ်ဒီးထံဒီးပစံးလၢဖိမံလီ၊ ဦးထီရီၤပမၤမံတၢ်လၢမုၢ်ဒီးထံန့ၣ်ပစံးလၢဖိမံလဲၤလၢလီ၊ ဦးပစံးဒီးအဆိလၢဖိမံဖိဘဲလီ၊ ဖိမံအိၣ်ကသူဟီၣ်ဘီၣ်၊ မုၢ်ခိၣ်ထံခိၣ်တက့ၢ်၊ ဦးပစံးဒီးအဆိလၢဖိမံဖိဘဲလီ၊

၄၇. **ဖိမုၢ်ယါ** နှုတ်မုတ်ဖိတကလုၢ်မဲထီၣ်လၢသုၣ်ကပၤဒီးအဖိဝဲဝဲဒီးအစးအိၣ်ဝဲဖးထီတဖံးတဖံး ဒီးပကီးလၢဖိမုၢ်ယါလီ၊ ဦးမုၢ်ဖိအခါန့ၣ်ဘဉ်လၢတၢ်ဂီၢ်အကတီၢ်လီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိမုၢ်ယါလီၤဖိမုၢ်ယါန့ၣ်ပဒီးပဆဲးန့ၣ်မူဝဲလီ၊

၄၈. **ဖိမုၢ်ထူဉ်** နှုတ်မုတ်ဖိတကလုၢ်ဖးဒုသၢဘဉ် ဒီးနၢမူလၢဂီၤတခီ ဒီးတုၤမုၢ်ထူဉ်န့ၣ်တနၢမူလၢဘဉ်န့ၣ်ပကီးလၢဖိမုၢ်ထူဉ်လီ၊ ဦးမုၢ်အမုၢ်လီ၊ ဦးပကီးလၢဖိမုၢ်ထူဉ်ဖိမုၢ်ပုၤပကီးဒီးအဆိန့ၣ်လီ၊ ဖိမုၢ်ထူဉ်န့ၣ်အဖိနၢမူဘဉ်ပုၤမုၢ်ကၢ၊

၄၉. **ဖိမုၢ်** နှုတ်မုတ်ပမၤမံမုၤ ဒီးပဖိထီၣ်ဟုဒီးထံလၢသပၤပူၤန့ၣ်ပဆိၣ်ကဲလီၤအဖိလၢလၢမုၢ်ဒီးပစံးလၢဖိမုၢ်လီ၊ ပမုၢ်ဟံၣ်ဟုဒီးထံလၢသပၤပူၤ ဒီးပဖိထီၣ်လၢလၢဆိခိၣ်န့ၣ်ပဆိၣ်ကဲလီၤအဖိလၢလၢမုၢ် ဒီးပစံးလၢပဖိမုၢ်လီ၊ ဦးပစံးဒီးအဆိလၢဖိမုၢ်ဖိထံလီ၊ တၢ်သုၣ်ဝဲသးကၢ၊ ဖိမုၢ်ဖိထံတက့ၢ်၊

၅၀. **ဖိမိၢ်ဘီ** နှုတ်မုတ်ပိၣ်တကလုၢ်ဖိထီၣ်လၢအစးန့ၣ်ဘီဝဲဒီးပကီးလၢဖိမိၢ်ဘီလီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိမိၢ်တၢ်ဖိမိၢ်ဘီလီ၊ ဖိမိၢ်ဘီန့ၣ်မုၢ်ပိၣ်ကြိကြိဒုၣ်တၢ်လီ၊

၅၁. **ဖိရၢ်ကုၢ်** နှုတ်မုတ်သုၣ်ဖိတကလုၢ်လီ၊ ဦးအဂံၢ်န့ၣ်အိၣ်ပုၤလီၤတလီၤလီၤဆၢၣ်ဒ်မုၢ်အူအသိး ဒီးပကီးလၢဖိရၢ်ကုၢ်လီ၊ ဦးပမၤကသံၣ်ဘီၣ်တၢ်ဆါအါလီ၊ ဖိရၢ်ကုၢ်ဖိရၢ်တြၢပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီ၊

၅၂. **ဖိလၢ်** နှုတ်မုတ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထီအိၣ်ထံဒီးပစံးလၢဖိလၢ်လီ၊ ဟံၣ်ဖိလၢ်န့ၣ်မုၢ်ဟံၣ်ခိၣ်ထံန့ၣ်ပစံးလၢဟံၣ်ဖိလၢ်လီ၊ သုၣ်ဖိလၢ်လၢသုၣ်ခိၣ်ထံန့ၣ်လီ၊ ဦးပစံးလၢသုၣ်ဖိခိၣ်ဖိလၢ်၊ ဒီးဖိခိၣ်ဖိလၢ်လီ၊ ထီ

ရီၤတၢ်အိၣ်လၢအခိၣ်ထံဒီးတဖီဝဲဒီးစၢ်ဆါလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိလၢ်လဲၤလၢလီ၊ အိၣ်လၢသုၣ်ဒုဖိလၢ်တဂ့ၢ်၊ သုၣ်ဒုကလီၤတၢ်ဘဉ်နၢစံးဝဲဒုၣ်၊

၅၃. **ဖိလိး** နှုတ်မုတ်ပမၤဖိကွၢ်ဒီးပဘၢၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်လၢဝၢ်ဒီးပကီးလၢဖိလိးလီ၊ ဦးပကီးလၢဖိလိးဖိလးလီ၊ ဦးမုၢ်ပကီးဒီးအဆိန့ၣ်လီ၊ ဖိလိးဖိလးစံးဝဲဒုၣ်၊ ဖိကွၢ်ဘၢၣ်စၢၤပမၤဒီးဝၢ်တကပိၣ်ဒီးပကီးလၢဖိလိးလီ၊

၅၄. **ဖိသကီၤ** နှုတ်မုတ်လၢဖိတကလုၢ်ဒီးစတထံၣ်ဘဉ်နီတခိၣ်ဘဉ်၊ ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီ၊

၅၅. **ဖိသရီၤ** နှုတ်မုတ်ဖိဖးဒိၣ်လၢပဒိၣ်ပာ်ဖျိၣ်ဘုလၢအပူၤန့ၣ်ပကီးလၢဖိသရီၤလီ၊ ပဒိၣ်မၤအခုအပူၤဟံၣ်ဖျိၣ်ဘုလၢဖိသရီၤအပူၤလီ၊ ဖိသရီၤဖိသရီၤစံးဝဲဒုၣ်၊

၅၆. **ဖိသလီ** နှုတ်မုတ်တၢ်ထံးဒ်နီၣ်အသိးတကလုၢ်န့ၣ်နၢမူဝဲဒီးပကီးလၢဖိတလီစကီးလီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိသလီဖိသလီလီ၊ ဖိသလီန့ၣ်နၢမူဝဲလီ၊ ဦးအဖိတအိၣ်ဘဉ်၊ အလုၢ်နၢမူဝဲလီ၊ ဦးပစံးလၢဖိတၢ်ဖိသလီစကီးလီ၊

၅၇. **ဖိသံး** နှုတ်မုတ်ပမၤသံးန့ၣ်ပစံးလၢဖိသံးလီ၊ ဦးမုၢ်ပဒိထီၣ်သံးလၢလၢဆိခိၣ်သပၤမိလီပူၤ ဒီးပဒီးန့ၣ်အသဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိသံးလီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိသံးဖိမုၢ်လီ၊ ပုၤကညီဖိသံးဒီးအိၣ်လီ၊

၅၈. **ဖိအကံၢ်** နှုတ်မုတ်ဖိအိၣ်ပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဖိအဘိၣ်တြၢဒ်ဒီးပကီးလၢဖိအကံၢ်လီ၊ ဖိအကံၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢဖိဖးအိၣ်ပူၤန့ၣ်လီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိကံၢ်ဖိဘီလီ၊

၅၉. **ဖိအကူၤ** နှုတ်မုတ်ဖိအချံၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဖိအကူၤလီ၊ ဖိအကူၤတကူၤန့ၣ်အဖိအိၣ်သၢဖိးတနီၤလွံၢ်ဖိးတနီၤလီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိအချံၣ်ဖိအကူၤလီ၊

၆၀. **ဖိအဒု** နှုတ်မုတ်ဖိအကူၤန့ၣ်ပကီးလၢဖိအဒုလီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိအဒုဖိအတြၢလီ၊ ဖိအဒုတဒုန့ၣ်အဖိအိၣ်ခံဖိးသၢဖိးညါလီ၊

၆၁. **ဖိအဘိၣ်** နှုတ်မုတ်ဖိလၢဖိထီၣ်သီန့ၣ်တသလုၢ်ထီၣ်ဒ်ဘဉ်အသး ဒီးပကီးလၢဖိအဘိၣ်လီ၊ ဦးပကီးဒီးအဆိလၢဖိအဘိၣ်ဖိအဖးလီ၊

၆၂. **ဖိအိၣ်** နှုတ်မုတ်ပဖိတၢ်လၢပကအိၣ်အဂီၢ်ထီရီၤတမံၤဒီးပစံးလၢဖိအိၣ်လီ၊ ဖိအိၣ်မုၢ်ဖိအိၣ်ကသူစံးဝဲလီ၊ ဦးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အိၣ်ဖိအိၣ်လီ၊

၆၃. **ဖိမိၤ** နှုတ်မုတ်ကွၢ်အဆိလီ၊ ကွၢ်ခိၣ်ခိၣ်စံးဝဲလီ၊ ဦးမုၢ်ထးလၢပကူၢ်သုၣ်န့ၣ်လီ၊

၆၄. **ကဖိ** ဒီးကဖိကဖါ၊ ဒီးကဖိထီၣ်၊ ဒီးခံကဖိထီၣ်၊ ဒီးကဖိထီၣ်န့ၣ်အခံ၊ ဒီးကဖိထီၣ်က့ၤ၊ ဒီးကဖိကဖိၣ်၊ ဒီးပကီးကဖိထီၣ်အသး ဒီးကဖိကဖိ ဒီးကဖိလီန့ၣ်

ကွက်လာကမိတကွာ်.

၆၅. **ကးကွာ်ဖိ** နှုတ်မုာ်သုတ်တကလုာ်ပကိးလာကးကွာ်
ဒီးအိတ်ဒီးအဖိနာမူဝဲဒီးပစံးလာကးကွာ်ဖိလီၤ. ကးကွာ်
ဖိနာမူမုာ်ကၢ.

၆၆. **ကးလုာ်ဖိ** နှုတ်ကွာ်လာကးတကွာ်. (၂၀)

၆၇. **ကျးမိဖိမိ** နှုတ်မုာ်တလၢၤဆါတၢ်ပူၤတၢ်အလီၢ်
လၢဒုးထီၣ်ဝဲအခိၣ်ဒ်ဟံၣ်အသိး ဒီးပကိးလာကျးမိဖိမိ
လီၤ.တလၢၤပူၤတၢ်ဆါတၢ်လၢကျးမိဖိမိအပူၤနှုတ်လီၤ.

၆၈. **ကျါလီၤဖိခိၣ်ကျါ** နှုတ်မုာ်ပမၤထီၣ်ဖိကွာ်လာဖိ
ထူၣ်နါစ့ၤနှုတ်လီၤ.

၆၉. **ကွာ်ထီၣ်ဖိ** နှုတ်မုာ်ပမၤထီၣ်ဖိကွာ်လာဝဲၣ် ဒီးပစံး
လာကွာ်ထီၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကွာ်ထီၣ်ဖိကွာ်
ထီၣ်ဖိလီၤ. ပုၤကညီကွာ်ထီၣ်ဖိကွာ်စံးဝဲဒၣ်.

၇၀. **ခံဖိ** နှုတ်မုာ်ဒ်ဖျါမုာ်ဂ့ၤ, သကွာ်သုတ်အဖျါမုာ်ဂ့ၤ, အခံ
ထူးနှုတ်အိတ်ဒီးအဖိဒီးပစံးလာခံဖိလီၤ. ဒ်သုတ်အဖျါနှုတ်
အိတ်ဒီးအခံဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာခိၣ်ဖိခံဖိလီၤ.

၇၁. **ခိၣ်ဖိ** နှုတ်မုာ်ပပျံၤတၢ်နးကဲၣ်ဆိး ဒီးမၤသးဒ်ပခိၣ်
ခိၣ်ထီၣ်အသိးနှုတ်ပစံးလာခိၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လာခိၣ်ဖိနီၣ်ဖိလီၤ. ဘိၣ်သအိတ်ပသုဘူးဒီးယၤဒီးစခိၣ်ဖိ
နီၣ်ဖိမးလီၤ.

၇၂. **ခိၣ်ဖိ** နှုတ်မုာ်မံာ်ဆုးအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပကွာ်ပဂီၤပ
ကူပသိးတဂ့ၤဘၣ် ဒီးပပာ်ပသးတသုဘၣ်နှုတ်ပစံးဒီးအ
ဆိလာခိၣ်ဖိမံာ်ဆုးလီၤ.

၇၃. **ခိၣ်ဖိ** နှုတ်မုာ်ခိၣ်မုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပခိၣ်မုာ်ခိၣ်
အိတ်ဒီးအဖိးဘျုးကိာ်ဝဲနှုတ် ပစံးဒီးအဆိလာခိၣ်မုာ်ခိၣ်ဖိ
လီၤ. ခိၣ်မုာ်ခိၣ်ဖိစံးဝဲဒၣ်.

၇၄. **စဖိ** နှုတ်မုာ်စက့ၤအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်တၢ်အကမံာ်စူဝဲ
လာပမၤသကွာ်ဒီးကွးယာ်တၢ်ကျါဝဲနှုတ်လီၤ. တခွဲအိတ်ဒီး
စက့ၤစဖိလီၤ.

၇၅. **တဖိ** နှုတ်မုာ်တလၢအဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ဂုာ်လာပဒါတၢ်
လၢအပူၤနှုတ်ပကိးဒီးအဆိလာတလၢတဖိလီၤ. တလၢ
တဖိစံးဝဲဒၣ်.

၇၆. **တၢ်ဖးဖိ** နှုတ်မုာ်မူဖိလၢလၢပူၤကွာ်သုတ်ခံဝဲခံနှုတ်ပ
ကိးလာတၢ်ဖးဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာတၢ်ဖးခိၣ်တၢ်ဖး
ဖိလီၤ. ထီၣ်ယူၤလာတၢ်ဖးဖိထးနှုတ်စံးဝဲဒၣ်.

၇၇. **တၢ်ဂီၢ်ဖိကွီၤဖိ** နှုတ်မုာ်တၢ်ဂီၢ် အကတီၢ်လၢဖိကွီၤဖိ
ဝဲဒီးပစံးလာတၢ်ဂီၢ်ဖိကွီၤဖိလီၤ. သုတ်တကလုာ်ပကိးလာ
ဖိကွီၤဒီးတၢ်ဖိဒီးတၢ်ဂီၢ်ဝဲနှုတ်ပစံးလာတၢ်ဂီၢ်ဖိကွီၤဖိလီၤ.
ဒီးတၢ်ဂီၢ်ဖိမုာ်ယါဖိစကိးလီၤ.

၇၈. **ထီၣ်ဖိ** နှုတ်မုာ်တၢ်အိတ်လၢထံဖံးခိၣ်နှုတ်တလီၤဒး
ဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလာထီၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာထီၣ်ဖိ

ထီၣ်ဖိလီၤ.တၢ်သံစိၣ်ထီၣ်ဖိလၢထံဖိခိၣ်ပူၣ်သလုာ်လီၤ.
ဝဲထီၣ်ဖိထီၣ်ဖိလၢထံဖိခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၇၉. **ဒုးထီၣ်ဖိခိၣ်** နှုတ်မုာ်ပမၤထီၣ်ဖိလၢပဟ်ဘုလၢအ
ပူၤနှုတ်ပမၤသုအခိၣ်လာလုာ် ဒီးပစံးလာပဒုးထီၣ်ဖိခိၣ်
လီၤ. ဒုးထီၣ်ဖိခိၣ်,ဘုအိတ် လၢဖိပူၤနှုတ်ကဘၣ်စိၣ်ဘၣ်
ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒုးထီၣ်ဖိခိၣ်ဖိနီၣ်လီၤ.

၈၀. **ဒုၣ်ထီၣ်ဖိ** နှုတ်မုာ်ပမၤထီၣ်ဖိဒုၣ်လၢဖုဒါဒီးချိတ်ဒီး
ပစံးလာဒုၣ်ထီၣ်ဖိလီၤ. ပုၤတဂၤဒုၣ်ထီၣ်ဖိဝဲဒီးဒါနုာ်ဘု
လာအပူၤလီၤ.

၈၁. **နီၢ်ဖိ** နှုတ်မိၣ်သုၣ်ခွါကိးမုာ်ပုၤမုာ်ကနီၢ်အမံၤလၢ
နီၢ်ဖိလီၤ.ဒီးကိးဝဲဒီးအဆိလာနီၢ်ဖုးနီၢ်ဖိလီၤ. ဒီးမုာ်ကမဲၤ
လီၤထါအခိၣ်ထံးဒီးစံးဝဲလာထါအကျိာ်လီၤ. နီၢ်ဖုးနီၢ်ဖိ
နီၢ်ဂ့ၤလၢၣ်သးဧၤ. နဂ့ၤနီၢ်စုနဂ့ၤနီၢ်ထုစံးဝဲဒၣ်.

၈၂. **နီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူ.No.137.-**၁၃၇. ပုၤအစံာ်
တၢ်နီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူမးပဒိၣ်ပပျံၤဖိလီၤ. အဖိအိတ်ထဲ
နီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူတဂၤမိလီၤ. အမိၢ်အပာ်အဲၣ်အါဇီၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ
လီၢ်ကွဲတလၢစုတလၢထုတမါလီၤ. အမိၢ်ကွဲဒီးအမိၢ်စံး
အီၤလီၢ်ကလၢဒဲးဘိၣ်ပဒဲးဘးလဲၣ်. ဒီးစံးဝဲလာသါမိၢ်
ဆိၣ်ဒဲးဘးအီၤဟးအိတ်ဝဲလာတၢ်ဂီၢ်ကျါအမိၢ်ယုက့ၤအီၤ
အမိၢ်ယုဆဲးလၢထးခွၢ်ခိၣ်ဘၣ်အီၤဒီးဟဲက့ၤဝဲလီၤ. တ
ဘၣ်ဘၣ်အသးဒီးဟးကဒါက့ၤလီၤ. အမိၢ်ယုက့ၤက့ၤ
အီၤတ ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်ဒီးအမိၢ်အိတ်လီၤ. တုၤလာဝဲကရး
ဖိမုာ်အသုၣ်ခိၣ်ဒီးပၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဝဲကရးဟဲကွာ်က့ၤအဖိ
မုာ်အတၢ်ထံၣ်အီၤဒီးစံးဝဲလာသါဖိမုာ်ဟဲက့ၤလီၤ. ဝဲ
ကရးက့ၤကိးအီၤဆူနီၢ်ပူၤဒီးဝဲကရးလုာ်ဖိက့ၤ အီၤ လီၤ.
ဝဲကရးဟ့ၣ်လီၤအကုၢ်အပူၤတဘၣ်ဘၣ်အသးဘၣ်ထံၣ်
လၢကီၤလၢမုာ်တဂၤအိတ်လၢထီၣ်ပူၤကုာ်ပူၤကီၤလၢမုာ်
နှုတ်အိတ်ပဖိသိးပဝၤပုၤပျူးထီဆဲးထီဆဲးလီၤ. ဒီးနီၢ်ဖိ
ထီၣ်ကံခိၣ်က့ၤအသးလီၤ. ဝဲကရးစံးအီၤနကမၤမုာ်
လာပုၤဒဲးဘိၣ်ဒဲးဘးဖိလဲၣ်. စကမၤဒီးစကမၤဝဲကရး
စံးအီၤဖိဧၤ. စသးကညီၤနၤကၤလဲၣ်. ဒီးဝဲကရးဟ့ၣ်
အီၤ. ဒီးပိာ် နီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူလီၤ. တီဒီးနီၢ်ဖိတဖျါဒီး
လဲၤတၢ်လီၤ. လဲၤတုၤလၢသရိၣ်ပူၤနှုတ်အိတ် ဒီးဝဲကရးအ
ဖိခွါအစိၣ်တဂၤဝဲကရးအဖိခွါအစိၣ်ယၤနှုတ်အိတ်ဒီးနီၣ်
ဝံၣ်စုတဘျုး. နီၣ်ဝံၣ်ထုတဘျုးဒီးနီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူဝံၣ်
ကရးဖိခွါစိၣ်လၢနီၢ်လၢနီၣ်ဝံၣ်စုကီၤလၢမုာ်တဂၤလဲၤ
လီၤလုာ်ထံၣ်လၢကမၤပူၤနှုတ်ကိးလီၤနီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူ
မုာ်ဧၤ.လဲၤလီၤလုာ်ထံမိ. ဒီးအတၢ်ဟဲလုာ်ထံလီၤ. ကီၤ
လၢမုာ်တဂၤ က့ၤထီၣ်ဒီးက့ၤသိးထီၣ်နီၢ်ဖိထီၣ်ကံအပူ
အသိးလီၤ. က့ၤထီၣ်ဝဲဆူဝဲကရးအဖိခွါအစိၣ်ကီၤလၢမုာ်
နှုတ်ဟံးထီၣ်နီၣ်ဝံၣ် ဒီးဝံၣ်ဝဲကရးဖိခွါနှုတ်လီၤ. ဒီးဝဲကရး
ဖိ ခွါဂဲၤအါ ထၢၣ်က့ၤလီၤ. ဒီးအိတ်လာဝဲကရးအဖိခွါအ

ဂါထာနဲ့လီ။ ဒီးနိဗ္ဗိတိယကံဟဲကွာထီၣ်ဒီးကူထီၣ် ကိလေ မုၣ်အနံၣ်တုၣ်ခံ ဒီးတီထီၣ်နာ်ကိလေမုၣ်အ လီၣ်န့ၣ်လီ။ ကွၢ်ကွၢ်ထီၣ်ဆူကိလေမုၣ်အိၣ် ဒီးအိၣ်ဝဲ လီ။ ဝဲကရးဟဲကွၢ်ကွၢ်အဖိခွါဟဲလၢကဆိခိၣ်ဟဲထံၣ် လၢအဖိဝဲကွၢ်ဒီးအသုၣ်ခုအသးခုလီ။ သံဂီၢ်အဖိခွါပိာ် မုၣ်အံၤ ခံဂၢအိၣ်လၢနယၢဖဲလဲၣ်ဂၢလဲၣ်။ အိၣ်လၢစ ယၢထံးလၢကိလေမုၣ်ဟံး ဒီးနိၣ်ဝံၣ်စုတဂၢအံၤလီ။ ဒီးအပံးအံၤစကဖျိဒီးန့ၣ်လီ။ ကွၢ်ဝဲဂုၤလၢနိဗ္ဗိတိယ ကံတဂၢဟံးန့ၣ်လၢအဝံၣ်ဂၢကွၢ်တဂၢလၢပံးန့ၣ်တ ဂၢလီ။ ဒီးပဒးထီၣ်ယုာ်ဆူကဆိဖိခိၣ်ဒီးအဖိခွါဒီးနိဗ္ဗိ တိယကံတဂၢန့ၣ်လဲၤဝဲလၢအခိၣ်လီ။ လဲၤဝဲလၢအ ခိၣ်န့ၣ်အဝဲမုၢ်လၢနိဗ္ဗိတိယဒီးဟးတသ့ဘၣ်။ ကိလေ မုၣ်ဖျါအီၤလၢနိဗ္ဗိတိယကံတဂၢလၢပံးကရးအနီၣ်ပုၤဒီးနိဗ္ဗိ တိယကံတဂၢန့ၣ်ဟီၣ်န့ၣ်ဆူဒီးဖါလၢဒီးကိလေမုၣ်တ ဂၢန့ၣ်န့ၣ်ဝဲအပုၤပီၤဒီးအိၣ်ယုာ်ဝဲဒီးအဖိခွါလီ။ ဒီးနိဗ္ဗိ တိယကံတဂၢမၤကုၢ်ဝဲလီ။ ဒီးဝဲကရးအဖိခွါတဂၢတ ဘၣ်အသးလၢကိလေမုၣ်န့ၣ်ဘၣ်။ ဘၣ်အသးလၢ နိဗ္ဗိတိယကံန့ၣ်လီ။ ဘၣ်အသးလၢနိဗ္ဗိတိယကံန့ၣ် ဒီးကိလေမုၣ်တဂၢန့ၣ်ကွၢ်ဝဲတဂၢဘၣ်။ လၢမနးဒီးလဲၤ အိၣ်သကိးဒၣ်ဒီးနိဗ္ဗိတိယကံန့ၣ်လီ။ ဘၣ်ထီၣ်ဒုၣ် ထီၣ်တၢတဖုမၤနိဗ္ဗိတိယကံတိၢ်န့ၣ်အဆၣ်ဒီးနိဗ္ဗိတိယ ကံအစုအခိၣ်လီၤသလိမးလီ။ တုၤမုၢ်အန့ၣ်တစုဒီး ထံၣ်လၢပကဘီလဲၤဆူအဝုၢ်မၤလိာ်ဝဲပကဘီဒိၣ်ဒၢ။ န လဲၤတၢ်အံၤမၤစမိာ်စပုၤန့ၣ်စဖိထီၣ်ကံတဖိးတက့ၢ်။ ပ ကဘီဒိၣ်တခီစတသ့ညါဘၣ်နမိာ်နပာ်ဘၣ်။ နမုၢ်တ သ့ညါဘၣ်န့ၣ်လဲၤထီၣ်ဆိုးလၢဝဲကရးတက့ၢ်။ ဒီးကိလေ မုၣ်တဂၢလဲၤမၤလိာ်စကိးပကဘီဒိၣ်ခံးဝဲဒၣ်။ ဟဲ ကွၢ်ပုၤန့ၣ်စတပၤမိာ်တပၤဖါတဖျါတက့ၢ်။ ဒီးပကဘီဖိ လဲၤဆူဝုၢ်န့ၣ်လီ။ လဲၤဝဲတုၤပုၤတၢ်လိာ်တၢ်ဒီးသးပုၤနိၣ် ပုၤခံၤမၤလိာ်တၢ်န့ၣ်ဟဲကွၢ်လီၤဆူကဘီပုၤဒီးကဘီန့ၣ် တကဖိထီၣ်ဘၣ်။ ဆိကမိၣ်ဝဲပုၤမၤလိာ်တၢ်တဂၢဒီး လဲၤထီၣ်ပုၤန့ၣ်ကွၢ်ဝဲလီ။ ဟဲကွၢ်လီၤဝဲဆူကဘီပုၤဒီးက ဘီလီၤဘျုးကဘီဒိၣ်တဂၢဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲပကညီၤ အိၣ်လၢဒီးဖါလၢတဂၢမၤပလဲၤခံးဝဲကရး။ ပုၤန့ၣ်သီဖိ ထီၣ်ကံတဖိးဟ့ၣ်ယုာ်အီၤတက့ၢ်။ ဒီးပကဘီခိၣ်လဲၤ ထီၣ်ကွၢ်ကဒီးဆူဝဲကရးအိၣ်န့ၣ်ဆိုးထီၣ်ဝဲဒၣ်။ ဝဲကရး ဧစထံၣ်မတၢတဂၢလၢပုၤဒီးဖါလၢခံးဝဲဒၣ်။ မၤသါမိာ် သါပုၤန့ၣ်သီဖိထီၣ်ကံတဖိးတက့ၢ်။ ကန့ၣ်ဝဲသါတး ဒီးမုၢ်လၢအဖိမုၢ်ဟ့ၣ်ယုာ်အံၤ ဒီးအမိာ်အပံးမိာ်ထံလီၤ ဩမးလီ။ စဖိမုၢ်အံၤယုာ်ဒီးဘးထံၣ်လဲၤဝဲလဲၤ။ ဒီးခံး ကဘီဒိၣ်ကဘီဒိၣ်ဒၢ။ ဆူလၢ်ဟူယၤ။ စကကတီၤန့ၣ်တ ကလိာ်စဖိတၢ်။ ဒီးဟံးထီၣ်ပနာ်န့ၣ်တကျိဟ့ၣ်လီၤပက

ဘီဒိၣ်ခံးဝဲဒၣ်။ စပုၤန့ၣ်ပုၤလၢအိၣ်လၢဒီးဖါလၢန့ၣ်လီ။ ကွၢ်ဟ့ၣ်ကံအီၤန့ၣ်။ ဟံးထီၣ်ပနာ်န့ၣ်ကဘီပံးမးဒီး ဘၣ်ညါခံးဝဲကရး။ ကဘီပံးနးကၢ။ ဝဲကရးတခီတဘၣ် တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်။ သုဟဲတၢ်ခံၤလၢအံၤသုကကွၢ်ဘၣ်သၢ သိကျဲၤလီ။ ကွၢ်ဝဲသၢသိကျဲၤတုၤ ဒီးကိလေမုၣ်တဂၢ န့ၣ်ဟ့ၣ်ကွၢ်အတပၤမိာ်တပၤဖါန့ၣ်ဝဲ။ ဒီးလဲၤထီၣ်ခံး ဘၣ်မတၢတဂၢန့ၣ်လၢအအိၣ်လၢဒီးဖါလၢန့ၣ်စလဲၤယု န့ၣ်နိဗ္ဗိတိယကံတန့ၣ်ဘၣ်။ ဟ့ၣ်ဝဲလၢပနာ်န့ၣ်တကျိလီ။ လဲၤလီၤဟံးကွၢ်တက့ၢ်။ စကလဲၤဟံးကွၢ်ခဲမ ဟါလီ။ ခံးဆၢဝဲဒၣ်။ မုၢ်ဟါလီၤဒီးလဲၤဟံးကွၢ်ဝဲဒၣ်လီ။ ဝဲကရးဖိခွါတခီအိၣ်တမုၢ်ဘၣ်။ ဆိမိၣ်ဝဲလၢအသးပ သးပုၤမိာ်တုၤလဲၤကွၢ်ဝဲ ဒီးပုၤကညီၤပိာ်မုၢ်န့ၣ်တအိၣ်လၢ ဘၣ်။ အိၣ်လီၤတၢ်လၢန့ၣ်ကံညါတက့ၢ်လီ။ ဝဲကရး ဖိမုၢ်န့ၣ်ကွၢ်တုၤလၢအပၢ်အဝုၢ်ပသံကျိဘါထီၣ်အီၤပဝံၣ် အီၤလၢနိၣ်ဝံၣ်ထူန့ၣ်တသ့ထီၣ်တသးဟ့ၣ်ဘၣ်။ ဝဲကရး ဖိခွါန့ၣ်မိာ်မိာ်တန့ၢ်။ ဆိမိၣ်ဝဲမုၢ်မုၢ်ဆုၣ် ဒီးဆုၣ်တုၤလီ။ မုၢ်မုၢ်ဆုၣ်ဒီးဆုၣ်တုၤလီ။ အိၣ်တမိာ်လဲၤထီၣ်ကွၢ်စိဝဲ လၢအပၢ်နီၣ်ခံး။ ထံၣ်စိဝဲဝဲကရးဖိမုၢ်အံၤပဝံၣ်အီၤလၢနိၣ် ဝံၣ်ထူလီ။ မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဒီးဆိမိၣ်ဝဲဒီးခံးဝဲဒၣ်။ မုၢ်မိာ်မၤ ကုၢ်သုသးလၢယၢအံၤမၤကုၢ်လီ။ ဆုးလီၤအခိၣ်ဆိက မိၣ်တၢ်လီ။ ဝဲကရးဖိမုၢ်လၢအပၢ်မၤကုၢ်န့ၣ်အလံာ်တုၤ လီၤကွၢ်ဝဲလီ။ ဝဲကရးလၢအမၤကုၢ်ယၢတဝုၢ်န့ၣ်ဟဲယီၤ အိၣ်မူးတက့ၢ်။ မုၢ်တဟဲဘၣ်ဘၣ်ကိးဂၢန့ၣ်အနီၣ်ထူၣ် န့ၣ်ကကဲထီၣ်လၢထံၣ်ဖိၣ်လီၤလီ။ လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်အနီၣ် ထူၣ်ကကဲထီၣ်လၢအသလုလီ။ ဒီးပဒိၣ်ညါလဲၤဝဲလဲ လာ်လီ။ ဝဲကရးဖိခွါတဂၢဝဲကရးဖိမုၢ်နိဗ္ဗိတိယကံတ န့ၣ်ကတိၤထီၣ်တၢ် ဒီးခံးဝဲဝဲကရးဖိခွါန့ၣ်ဟဲယီၤန့ၣ်ဆူစ အိၣ်တက့ၢ်။ ဝဲကရးဖိခွါတခီလဲၤလီၤဝဲပုၤဝဲသါတးဒီးဝဲ ကရးဖိမုၢ်ကတိၤထီၣ်ကဒီးတၢ် စအိၣ်လၢန့ၣ်နမၤကုၢ် မးယၢလဲၣ်။ ပျံၤယၢတဂ့ၤ။ ဒီးဝဲကရးဖိခွါန့ၣ်လဲၤဆုၣ် နီၤဝဲလၢအယၢလီၤ။ ခံးကိလေမုၣ်တဂၢစလဲၤတၢ်ဒီး နၢအံၤမးစလဲၤခိၣ်လၢတၢ်ဒီးဘးလီၤ။ အအံၤတဒုနဲ နီၤအိၣ်ဒၣ်နတၢ်ယဲၤနီၤစကအိၣ်ဒၣ်စတၢ်လီ။ ဒီးဖျိလီၤ အသးဝံၣ်ဒီးကဲဒိၣ်ကဲပုၢ်ကွၢ်လီၤ။

၈၃. ပဖိ နိဗ္ဗိတိယအိၣ်ဘၣ်။ အိၣ်ထဲနဖိစဖိပုၤဖိဒ်န့ၣ် လီၤ။ စဖိအိၣ်မုၢ်။ နဖိအိၣ်ကသ့။ ပုၤဂၢဖိအိၣ်ဝဲလီ။

၈၄. ဖးဖိ န့ၣ်မုၢ်တၢ်ကပိာ်လီၤလၢအခိၣ်ဒီးအခံတုၤသိး ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖးဖိလီၤ။ ပျုၤတၢ်သ့ၣ်တကျိဖးဖိန့ၣ်တ က့ၢ်။ ထီၣ်ရီၤတၢ်ကပိာ် လီၤလၢအခိၣ်ဒီးအခံတုၤသိးဝဲန့ၣ် ပစံးလၢဖးဖိလဲၤလာ်လီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးဖိသက့ၣ် လီၤ။ ကျဲၤကပိာ်လီၤန့ၣ်မုၢ်ကျဲၤဖးဖိမူကပိာ်လီၤန့ၣ်မုၢ်မူဖး ဖိပုၤတဂၢလဲၤတၢ်ဖးဖိကျဲၤဒီးဟဲကွၢ်ဝဲလီၤ။

၈၅. **ဘုဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘုအလီၢ်လၢပဟ်ဘုန့ၣ်ပစံးလၢဘုဖိလီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢဘုမ့ၢ်ဘုဖိလီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဒီးဘုမ့ၢ်ဘုဖိန့ၣ်တအိၣ်ဝံၤဘၣ်မ့ၤဘၣ်.

၈၆. **ဘုဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုပျီၢ်ထီၣ်သီန့ၣ်အသိအိၣ်ပူၤအိၣ်ဒီးအဖိဒီးပစံးလၢဘုဖိလီၤ.

၈၇. **မ့ၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်ပယါဒီးကိၣ်မံၣ်ဒီးပဟ်န့ၣ်အဆူၣ်ထီၣ်ဝဲပျဲးဟၢၣ်ကလၢဒီးပကိးလၢမ့ၢ်ဖိလီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဖိမ့ၢ်ဖိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတလိၣ်န့ၣ်ပဟ် ဒီးအဆူၣ်ထီၣ်ဝဲပျဲးဟၢၣ်ကလၢဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဖိလီၤ. မ့ၢ်ဖိထီၣ်ဝဲပဟ်ကလၢလီၤ. ဦးပစံးလၢမ့ၢ်ဖိအဖိစကိးလီၤ. တၢ်စဲဘုးအံၤထီၣ်လၢမ့ၢ်ဖိလၢကလံၤ.

၈၈. **လၢဖိထူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လၢကတလၢလၢန့ၣ်အညၣ်ဒ်ယူၤခၢ်စိးအသိးကပိၤဝါဆုဲဝဲဒီးပကိးလၢလၢဖိထူၣ်လီၤ. ဦးပကိး ဒီးအဆိလၢလၢဖိထူၣ်လၢဖိထူၣ်လီၤ. လၢဖိထူၣ်န့ၣ်ပမၤလၢမ့ၢ်ဂ့ၤကၤ.

၈၉.**လၢပျၢအိၣ်ဖိစုဖိထူ**. No.96.-၉၆.ပစံၣ်တၢ်မတၤတဂၤလၢပျၢတဂၤ လဲၤဟးမ့ၢ်ဟါန့ၢ်အိၣ်လၢပျၢလၢကျါဒီးမံၣ်လၢလၢတဖျၢၣ်အခိၣ်သၢ်ယံလီၤ. လၢန့ၣ်ဘူးထီၣ် ဒီးမ့ၢ်ကဆုၣ်ထီၣ်ဒီးပူၤထီၣ်စံးဒီးယူၤဝဲဆူမ့ၢ်ထီၣ်ဘးန့ၣ်လီၤ. တုၤလၢဖိစုဖိထူအထံးကျါဒီးအုၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. မတၤတဂၤန့ၣ်ကံၤကွၢ်ကိၤဖိစုဖိထူန့ၣ်တးတးတန့ၢ်တးတးတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးထၢဝဲလၢလၢအခၢ်ကဒီးခိၣ်ခၢ်ကဒီးလၢန့ၣ်လီၤ. ဘူးထီၣ်ဒီးမ့ၢ်ဟဲထီၣ်ဒီးလၢပူၤထီၣ်ကဒီးစံး ဒီးလၢပဲကွၢ်ယူၤကွၢ်ကဒီးဆူအလီၢ်လီၤလီၤ. မတၤတဂၤန့ၣ်ဟဲကွၢ်တုၤဒီးနီၤပုၤတဂၤတလီၤခိၣ်မိတဂၤတလီၤခိၣ်လီၤ. အဝဲတဂၤသကၤထီၣ်အသးဒီးစံးဝဲဒၣ်တတလီၤခိၣ်မိစိးန့ၣ်ပကမၤမနုၤလဲၣ်. ပလဲၤမၤဒၣ်ပဝဲတဂ့ၤဘၣ်. တုၤန့ၣ်တပဟၤဒီးလဲၤအိၣ်က့ၤဝဲဝဲအဝဲတဂၤအလီၢ်လၢလၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တချုးဆုၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်ဒီးလၢပူၤထီၣ်စံးဒီးလၢပူၤကဒီးဆူအလီၢ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢဖိစုဖိထူကျါ ဒီးအုၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. မတၤတဂၤန့ၣ်ကံၤဖိစုဖိထူန့ၣ်တးတးတန့ၢ်တးတးတန့ၢ်ဘၣ် ဒီးကံၤဝဲန့ၣ်တြးတြးတဒ့စဲတဒ့စဲ. တဒ့စဲတဒ့စဲလီၤ. လၢန့ၣ်ပူၤထီၣ်စံးအဝဲတဟဲက့ၤဘၣ်ဆူလၢအဖိခိၣ်ဘၣ်ဒီးလၢက့ၤယူၤဝဲဆူအလီၢ်လီၤ. ဖိစုဖိထူအထံးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဖဲမ့ၢ်အပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲထီၣ်ဒီးမတၤတဂၤန့ၣ်ယုထီၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်စိးမယဲးလီၤ. လၢခံက့ၤဒီးအဝဲတဂၤလဲၤထီၣ်က့ၤအိၣ်လၢဖိစုဖိထူအလီၢ်န့ၣ်သံစဲထီၣ် ဒီးဖိစုဖိထူအဒုန့ၣ်ဒီးအိၣ်မးယုထီၣ်ထးလီၤ. စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပုၤဒီးန့ၣ်ဒိၣ်ယီၤတၢ်စံးဝဲဒၣ်.-

မၤဒီးချိးတဘၣ်ချိး မၤဒီးတးအုးအစဲလံး
ပုၤလၢအတြိၣ်တၢ်န့ၣ်သ့တသ့စီၣ်စီၣ်ဘၣ်ဒီး

မၤသးဒ်န့ၣ်လီၤတၢ်လၢပမၤဒီးကၢၣ်ဝဲၣ်အံၤဘၣ်ယုလၢပသ့ၣ်က့ၤသးပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၉၀. **လၢၣ်ထီၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဖိဒီးပလၢၣ်ထီၣ်ဖိအထူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလၢၣ်ထီၣ်ဖိလီၤ. ဦးပစံးလၢလၢၣ်ဖိစကိးလီၤ. လၢၣ်ထီၣ်ဖိချုးချုးတက့ၢ်. ပကၤဒၤန့ၣ်ဘုလၢအပူၤလီၤ.

၉၁. **သံးဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်သံးမိၢ်ပိၤတကလၢၣ်အဆူၣ်ပျဲးဝါဝဲဒီးပကိးလၢသံးဖိလီၤ. ဦးပကိးလၢသံးဖိဒုစကိးလီၤ. သံးဖိန့ၣ်ဘၣ်ပုၤပျံၤကၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢသံးတၢ်သံးဖိလီၤ.

၉၂. **သံၣ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပိၢ်မုၢ်လၢမုၢ်ကနီၤလၢပဟ်းဘၣ်အနီၤ ဒီးပလိၣ်ယီၢ်လိၢ်ကွၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသံၣ်ဖိလီၤ. ဦးပကိးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဖိသံၣ်ဖိလီၤ. ပိၢ်ခါတနီၤအသံၣ်ဖိအိၣ်ခံၣ်သ့ၣ်. သၢၤသ့ၣ်လီၤ. ဦးပစံးလၢသံၣ်တၢ်သံၣ်ဖိစကိးလီၤ.

၉၃. **သိၣ်ခိးဖိခိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဖိဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသိၣ်ခိးဖိခိးလီၤ. ဒၤဘုလၢသိၣ်ခိးဖိခိးအပူၤတက့ၢ်.

၁. **ဖိးပနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပပူၤတၢ်ဆါတၢ်ဒ်သိးပမၤကန့ၢ်စုဒီးအပၣ်ဒီးပစံးလၢဖိးပနံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖိးပနံၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်စုဒီးအပၣ်ဒီးလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢဖိးပနံၣ်တၢ်ကၤလီၤ.

၂. **ပုၤလၢပျၢလဲၤဖိးပနံၣ်ပူ**. No.8.-၈ . ပုၤကညီ လၢပျၢလဲၤဖိးပနံၣ်အံၤ. ဖိသၣ်တဖၣ်အံၤစံးဝဲဒၣ်. ပသးပုၤအံၤမးအဆိၣ်ယၢကဘီလီၤ. ဖိသၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်န့ၣ် ဒီးမၤသံကွၢ်ပသးပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်အဝဲတဂၤန့ၣ်အပၢ်အိၣ်ဒီးဘၣ်ယိၣ်ဝဲပုၤကမၤသံဘၣ်အပၢ် ဒီးဟ်ခူသ့ၣ်ဝဲလၢသရံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖိသၣ်န့ၣ်အပၢ်စံးအိၣ်ဖိသ့ၣ်စၢ, သုလဲၤဖိးပနံၣ်လၢကဘီအံၤဖိသ့ၣ်စၢလဲၤဟံး ဒီးဂီၤဖိးပနံၣ်ဒု. ဖိသ့ၣ်စၢ. ဒီးဖိသၣ်တဂၤန့ၣ်မၤဝဲဒ်ပသးပုၤစံးအိၣ်အသိးန့ၣ်ဒီးလဲၤဟံးဝဲ ဒီးဂီၤဖိးပနံၣ်လီၤ. ဒီးလဲၤဝဲဆူပိၣ်လဲၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤလၢပိၣ်လဲၣ်အသးကံၤပူၤန့ၣ်ဒီးဘၣ်မးတၢ်ကိတၢ်ခဲ, တပုၤမ့ၢ်တပိမ့ၢ်, တၢ်ဖိၣ်တၢ်နးလီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးဖိသၣ်တဖၣ်အံၤစံးဝဲဒၣ်တၢ်အံၤစၢပသးပုၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးကၢၢ်ဝဲကဘၣ်ကံၤစၢ. တးဒီးဖိသၣ်လၢအဟ်ခူသ့ၣ်အပၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ် သုဝဲသ့ၣ်စၢ စကၢၢ်တၢ်အံၤသုကန့ၣ်စကိးစကၢၢ်လုၢ်ခါ. ဒီးဖိသၣ်လၢအမၤသံပသးပုၤတဖၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ပကကန့ၣ်ယၢက. မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးဖိသၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်စပၢ်အိၣ်ယၢကတဂၤယၢကမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးဖိသၣ်လၢအမၤသံပသးပုၤတဖၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ် အသံကွၢ်ကံၤပသးပုၤန့ၣ်မိ. ဒီးဖိသၣ်လၢအဟ်ခူသ့ၣ်အပၢ်တဂၤန့ၣ်ကိးထီၣ်အပၢ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲလီၤ. အပၢ်တခီစံးဆၢအဖိ သုဟ်ဖိးပနံၣ် အံၤသုဟ်ဟံးစုၢ်ကိးဒီးဂီၤဖိးခါ. ဒီးအဖိန့ၣ်စံးဝဲဂီၤဖိးအိၣ်

ယက်တုယက်. မှန်နှစ်ဒီးမိသုဉ်ဒါ. စာထီဉ်ဂီၤဖံးနှစ်ဒီး တီၤသမိးအပျံးဒီးတုၤလီၤလၢပိဉ်လဲဉ်ပူၤနှစ်မိသုဉ်ဒါ. မၤဝဲဒ်ပသးပုၤစံးအိၤအသိးနှစ်ဒီးစာထီဉ်ဝဲလၢတြီၢ်တမိး အပျံးနှစ်ဒီးတုၤလီၤဝဲအုပိဉ်လဲဉ်ပူၤဒီးညဉ်ဖးဒိဉ်ဟဲယုၢ် ဂီၤဖံးနှစ်ဒီးညဉ်ဖိတဖဉ်လူၤညဉ်ဖးဒိဉ်နှစ်ဒီးညဉ်ဖးဒိဉ် လှၢ်ဒီးတနၢက့ၤလၢယၢ်ယၢၤလီၤ. တုၤဝဲလၢလူၤလၢဝဲဒ်ဒီး အိဉ်မုၢ်အိဉ်ဂ့ၤဘဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးကတၢၢ်ဝဲလီၤ. မၤသးဒ်နှစ် ဒီးပသးပုၤလၢပျံၤကတိၤတၢ်စံးဝဲမိသုဉ်ဒါ ဘုၤချံပသုတ ဟ်လီၤတုၤ. ပသးပုၤပသုတဆၢသံမိသုဉ်လံၤသုဉ်ဒါ. တၢ် လၢမုၢ်အံၤဒီးလီၤန့ၢ်အခံးဂီၤ. ပသးပုၤဒီးပုၤထီဉ်သုဉ်ဒီး ထီသအူအံၤသုတတၢ်ဘၢအဖံပုၤ. ပသးပုၤအံၤသုတဆိဉ် အၢတဂ့ၤ. စံးဝဲဒ်. မၤဝဲလၢထီၤအံၤ— *မိသုဉ်*
ဧၤသါကမၤထွဲ မိသုဉ်ဧၤသါကမၤဒီး
တံၢ်စါဆုဲအလီၢ်တကဲ တံၢ်စါဆုဲအလီၢ်တကီ

၃. **ဖိးဖိးဖးဖး** နှစ်မုၢ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်အါဘီ ဒီးပစံး လၢကတိၤတၢ်သိဉ်ဖိးဖိးဖးလီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒိဉ် ထီဉ်ဒီးကတိၤတၢ်သိဉ်မးဖိးဖိးဖးလီၤ.

၄. **ဖဲးဖိးဖး** နှစ်မုၢ်သုဉ်လဉ်အူလီၤသိဉ်မုၢ်ဂ့ၤ. ပုၤကညီ ထူးဝဲဉ်တၢ်သိဉ်ဝဲနှစ်မုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိဉ်ဖဲးဖိးဖးလီၤ. သုဉ် လဉ်အူလီၤသိဉ်ဝဲဖဲးဖိးဖးစံးဝဲဒ်. ဒီးပုၤကညီထူးဝဲဉ် တၢ်အါဂၤဒီးသိဉ်ဖဲးဖိးဖးစကိးလီၤ.

၅. **အိဉ်မုၢ်ဖိးဖိး** နှစ်မုၢ်ပုၤကညီအိဉ်မုၢ်တြးတြးဒီးပ စံးလၢအိဉ်မုၢ်ဖိးဖိးလီၤ. ပုၤတဂၤအိဉ်မုၢ်ဖိးဖိးစံးဝဲဒ်.

၁. **ဖိဉ်** နှစ်မုၢ်ပဟံးတၢ်ဒီးပစံးလၢဖိဉ်လီၤ. ပမုၢ်ဟံးယၢ် တၢ်ကျၢၤကျၢၤဒီးပစံးလၢဖိဉ်လီၤ. ဖိဉ်ယၢ်ထွံဉ်, လဲၤဖိဉ် က့ၤပနၢ်, လဲၤဖိဉ်က့ၤဆီ. တလၢဖိဉ်ယၢ်န့ၢ်အါဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးဖိဉ်လီၤ.

၂. **ဖိဉ်** နှစ်မုၢ်ပပကိၤကသံဉ် ဒီးပစံးလၢဖိဉ်ကသံဉ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖိဉ်ကသံဉ်တဘျုးကလုာ်လီၤ. ဒီးဝံၢ်တၢ်ဆါလၢ ကသံဉ် ဒီးဖိဉ်ဝဲတဘျုးမံၤလီၤ. ဖိဉ်ကသံဉ်ဖိဉ်ကသံဉ်စံး ဝဲဒ်.

၃. **ဖိဉ်** နှစ်မုၢ်သုဉ်ကၢ်ဘဉ်တၢ်နှစ်ပစံးလၢသုဉ်ဖိဉ်တၢ် လီၤ. သုဉ်ခံထံးဖိဉ်လီၤသးစံးဝဲဒ်.

၄. **ဖိဉ်ယၢ်** နှစ်မုၢ်ပဟံးယၢ်တၢ်ဒီးပစံးလၢဖိဉ်ယၢ်လီၤ. ဖိဉ်ယၢ်ပနၢ်တုၤန့ၢ်ဒ်ခါဉ်တက့ၢ်. ဖိဉ်ယၢ်န့ၢ်ယၢ်လၢန ထွံဉ်န့ၢ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးယၢ်ဖိဉ်ယၢ်လီၤ.

၅. **ဖိဉ်စၢၤ** နှစ်မုၢ်ပဟံးယၢ်စၢၤတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံး လၢဖိဉ်စၢၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးစၢၤဖိဉ်စၢၤလီၤ. ဖိဉ်စၢၤပုၤလၢသုဉ်တဘီတက့ၢ်. ဖိဉ်စၢၤယၢ်လၢပနၢ်တုၤ တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢဟံးစၢၤဖိဉ်စၢၤစကိးလီၤ.

၆. **ဖိဉ်ဆံး** နှစ်မုၢ်ယၢ်အူအသဝီအမံၤလၢယုၢ်တြီၢ် နှစ် ပကိးလၢဖိဉ်ဆံးလီၤ. ဖိဉ်ဆံးနှစ်မုၢ်ယၢ်အူၢ်အမံၤ

လီၤ.

၇. **ဖိဉ်ဆၢ** နှစ်မုၢ်ပဟံးဆၢတၢ်နှစ်ပကိးလၢဖိဉ်ဆၢ လီၤ. စမုၢ်ဟ့ၢ်နတၢ်ဒီးဖိဉ်ဆၢတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢဖဲးဆၢဖိဉ်ဆၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟံးဆၢဖိဉ်ဆၢစကိး လီၤ.

၈. **ဖိဉ်ဆၢထၢဉ်** နှစ်မုၢ်ထွံဉ်အုဉ်လီၤအသးဒီးဆၢထၢဉ် ဖိးလီၤအသးနှစ်ပစံးလၢဖိဉ်ဆၢထၢဉ်လီၤ. ထွံဉ်ခံဒုအုဉ် လီၤအသးဒီးဖိဉ်ဆၢထၢဉ်လီၤအသးလီၤ.

၉. **ဖိဉ်ဆူဉ်** နှစ်မုၢ်ပုၤကညီဟံးပုၤဂၤလၢအန့ၢ်အခးဒီး ပစံးလၢဖိဉ်ဆူဉ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဖဲးဆူဉ်ဖိဉ်ဆူဉ်ပုၤတဂၤ လီၤ. ပသးဒိဉ်ထီဉ်ဒီးပဟံးပုၤဂၤအခိဉ်အစုမုၢ်ဂ့ၤ. ထီရီၤ တပူၤမုၢ်ဂ့ၤ ပထူးတပျုးဒီးပစံးလၢဖိဉ်ဆူဉ်လီၤ. ဒီးပ စံးလၢဖိဉ်ဆူဉ်ဖိဉ်ကနီၤလီၤ.

၁၀. **ဖိဉ်တၢ်** နှစ်မုၢ်ပဟံးတၢ်နှစ်ပစံးလၢဖိဉ်တၢ်လီၤ. ယိၤဟဲဖိဉ်တၢ်နးကၢ. ဖိဉ်န့ၢ်တလၢလံ. ထီရီၤပဟံး တၢ်နှစ်ပစံးလၢဖိဉ်တၢ်လီၤ. ဖိဉ်တၢ်နှစ်တဂ့ၤ. အကစၢ် ကန့ၢ်ဘဉ်ဖူး.

၁၁. **ဖိဉ်ထီဉ်** နှစ်မုၢ်တၢ်အိဉ်လၢအထီဉ်ထီဉ်ဒီးပဟံးထီဉ် နှစ်ပစံးလၢဖိဉ်ထီဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟံးထီဉ်စကိး လီၤ. ဖိဉ်ထီဉ်န့ၢ်ယၢ်လၢမုၢ်ဒ်န့ၢ်တက့ၢ်. ပုၤတဂၤဖိဉ် ထီဉ်တၢ်သုဉ်တဖျုးဒီးအိဉ်ဝဲလီၤ. ဖိဉ်ထီဉ်လဲးထီဉ်စံး ဝဲဒ်. ဒီးပစံးလၢဟံးထီဉ်ဖိဉ်ထီဉ်စကိးလီၤ.

၁၂. **ဖိဉ်န့ၢ်** နှစ်မုၢ်ပဟံးန့ၢ်ယၢ်တၢ်ဖိဉ်တၢ်လံၤဒီးပစံး လၢဖိဉ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖိဉ်န့ၢ်ထိးဖိတုၤ ဒီးအသးဝဲ ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဖိဉ်န့ၢ်ဆိမံၤတဘျုးလၢဆိမံၤဟ့ၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးန့ၢ်ဖိဉ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖိဉ်န့ၢ်ယၢ် စကိးလီၤ.

၁၃. **ဖိဉ်န့ၢ်ယၢ်** နှစ်မုၢ်ပဟံးန့ၢ်ယၢ်တၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံး လၢဖိဉ်န့ၢ်ယၢ်လီၤ. ပနၢ်ဟဲန့ၢ်လၢကရၢပူၤတုၤန့ၢ်ဖိဉ် န့ၢ်ယၢ်တက့ၢ်. မဲာ်တဲးလဲးအိဉ်တၢ်လၢပဝီပူၤန့ၢ်ဖိဉ်န့ၢ် ယၢ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲးန့ၢ်ယၢ်ဖိဉ်န့ၢ်ယၢ် လီၤ.

၁၄. **ဖိဉ်လီၤ** နှစ်မုၢ်ပဟံးလီၤတၢ်လၢဟီဉ်ခိဉ်အဖိခိဉ်ဒီး ပစံးလၢဖိဉ်လီၤလီၤ. ဒီးပဟံးလီၤပခိဉ်နှစ်ပစံးလၢဖိဉ် လီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးလီၤဖိဉ်လီၤလီၤ. ပုၤ တဂၤဖိဉ်လီၤလၢတဖျုးဒီးထၢထီဉ်ဝဲလီၤ. ဖိဉ်လီၤန့ၢ် လၢနခိဉ်လီၤန့ၢ်တက့ၢ်.

နစံးစဉ်ယၢ်ကဲဝဲဒီး ဖိဉ်လီၤန့ၢ်လၢနခိဉ်လီၤ.

၁၅. **ဖိဉ်သန့** နှစ်မုၢ်ပုၤရိဉ်သန့ ဒီးဟံးနီဉ်ဝံာ်ခံနှစ်ပစံး လၢဖိဉ်သန့လီၤ. ဖိဉ်သန့ဂ့ၤတက့ၢ်. ချံခိဉ်ကတရံးအ သးဘဉ်ဖူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိဉ်သန့ဖိဉ်သရီ လီၤ.

ဖျါ

- ၁၆. **ကဖိဉ်** ဒီးကဖိကဖိဉ် နှဉ်ကွၢ်လၢကဖိဉ်တက့ၢ်.
- ၁၇. **တၢ်ဖိဉ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဂီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢၤတုၤ ကိတမးအဂီၤလၢအဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဂီၤ တၢ်ဖိဉ်လီၤ.
- ၁၈. **တၢ်ဖိဉ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီဟံးန့ၣ်ပဝံပကလၢ နှဉ်ပစံးလၢတၢ်ဖိဉ်ပဝံပကလၢလီၤပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်ဖိဉ်ပဝံပကလၢဒီးပကစၢ်သံဝဲလီၤ.
- ၁၉. **သရဲဖိဉ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီမၤပဝံပကလၢ ဒီးပစံးလၢသရဲဖိဉ်ပှၢ်လီၤ. ဝံစံးဝဲဒၣ်,သရဲဖိဉ်ပှၢ်ဒီးမၤသရဲသခးဒီးကပျၢ်ပှၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.
- ၂၀. **သးဖိဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ပသးကတုၤ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသးဖိဉ်လီၤ. ပမ့ၢ်ပျၢ်တၢ်ဒီးပသးကတုၤဒီးပစံးလၢပသးဖိဉ်လီၤ. ပဒိဉ်မ့ၢ်သမံသမိပှၢ် ဒီးပသးဖိဉ်ဒီးပကတီၤထီၣ် တသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖိဉ်သးဖိဉ်လီၤ.
- ၂၁. **အဖိဉ်အဖး** နှဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်အိဉ်ကိးမံၤ ဒီးပစံးလၢပအိဉ်တၢ်ဒီးအဖိဉ်အဖးလီၤ. ပမ့ၢ်အိဉ်မ့ၢ်ဒီးကသ့ဒီးပစံးလၢပအိဉ်မ့ၢ် ဒီးအဖိဉ်အဖးလီၤ. ပအိဉ်မ့ၢ်အဖိဉ်အဖးအိဉ်ဒီးကသ့ဒီးပအိဉ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ. ပအိဉ်ကိဉ်န့ၣ်ပအိဉ်ဒီးအဖိဉ်အဖးဒီးလးဖးထံလီၤ. ပအိဉ်ကလိကိဉ်န့ၣ်အဖိဉ်အဖးမ့ၢ်တအိဉ်ဘၣ်ဒီးလးဖးထံဒီးပအိဉ်တဝံၣ်ဘၣ်လီၤ.
- ၁. **ဖျါ** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိဉ်ဖးသးန့ၣ် ပစံးလၢဖျါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိဉ်ဖျါစကိးလီၤ. ယီတၢ်ခံကျိဖျါကွံာ်ဝဲဒီးယီသ့ၤလီၤဘိဉ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျါစကိးလီၤ.
- ၂. **ဖျါ** နှဉ်မ့ၢ်ပအိးသ့ၣ်ဖးတၢ်တခီတလုာ်လုာ်ဒီးပစံးလၢအိးဖျါလီၤ. ပလီၤဝၣ်န့ၣ်ပအိးဖျါတခီတလုာ်လုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိးဖျါလီၤ. အိးဖျါထီၣ်ဝဲတရီတခီတဘျီဘျီလီၤ. ပှၢ်တဂၤဖးသ့ၣ်တလုာ်ဒီးအိးဖျါဝဲလီၤ.
- ၃. **ဖျါ** နှဉ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်န့ၣ်အလဲကိးဝဲ ဒီးပကိးလၢဖျါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖျါစၢ်ဖျါလီၤ.
- ၄. **ဖျါနု** နှဉ်မ့ၢ်ပှၢ်ဆံးပျၢ်န့ၣ်လၢတအိဉ်န့ၣ်လၢဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဖျါနုလီၤ. ဖျါနုဖျါန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.
- ၅. **ဖျါလီၤ** နှဉ်မ့ၢ်ဖျါလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤယါလီၤပသးလၢသယီကမူၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကသံၣ်ကမူၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဖျါလီၤဖျါလီၤလီၤ.
- ၆. **ကဖျါ** ဒီးကဖျါထီၣ်, ဒီးကဖျါကါ, ဒီးအးကဖျါ, ဒီးကဖျါကဖျါ, တၢ်ခဲလၢာ်နှဉ်ကွၢ်လၢကဖျါတက့ၢ်.
- ၇. **စဖျါ** ဒီးစဖျါကါ, ဒီးစဖျါဖျါ, တၢ်ခဲလၢာ်နှဉ်ကွၢ်လၢစဖျါတက့ၢ်.

ဖှဉ်

- ၈. **တဖျါ** ဒီးတဖျါကါ ဒီးဆဲးတဖျါဆဲးတဖျါ. တၢ်ခဲလၢာ်နှဉ်ကွၢ်လၢတဖျါတက့ၢ်.
  - ၉. **တၢ်ဖျါ** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖှဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါဝါဘၣ်ပှၢ်တကလုာ်လီၤ. တၢ်ဖှဉ်တၢ်ဖျါစံးဝဲဒၣ်.
  - ၁၀. **ထူးဖျါ** နှဉ်မ့ၢ်ပတုးဒီးအိဉ်န့ၣ်လၢဘၣ်ပှၢ်အဆံးဒီးပစံးလၢထူးဖျါလီၤ. ဒီးပစံးလၢထူးဖျါန့ၣ်လီၤ. ပှၢ်တဂၤအဖိအိဉ်န့ၣ် ဒီးတၢ်ဆါအိဉ်န့ၣ်အဖိတက့ၢ်ဘၣ်ဒီးထူးဖျါဝဲလီၤ. နဖိဒိဉ်တၢ်လံ. ထူးဖျါန့ၣ်တက့ၢ်.
  - ၁၁. **သဖှဉ်သဖျါ** နှဉ်မ့ၢ်ထံဘၣ်စီၣ်တၢ်ကရိၢ်ကရုဒီးပစံးလၢသဖှဉ်သဖျါလီၤ.ထံဘၣ်စီၣ်တၢ်သဖှဉ်သဖျါစံးဝဲဒၣ်. ကလံၤအူန့ၣ်တၢ်ဟဲစူၤဆူဒီးပှၢ်စီၣ်သဖှဉ်သဖျါစံးဝဲဒၣ်.
  - ၁. **ဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ဖှဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဝဲၣ်သ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲာ်အခိဉ်န့ၣ်လီၤ. ဖှဉ်တၢ်ဖှဉ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်. ပှၢ်တဂၤဖှဉ်ကုဖှဉ်ကုယၢ်လၢာ်လံ.
  - ၂. **ဖှဉ်ဖှါ** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးတကလုာ်အလုာ်န့ၣ်ပစံးလၢဖှဉ်ဖှါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖှဉ်ဖှါလီၤ.
  - ၃. **ကိးဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ကွၢ်လၢကိးအကျါတက့ၢ်. (၃၂)
  - ၄. **ကိးဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ကိးဖှဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲးဖှဉ်တၢ်ပှၢ်လၢနီၣ်ကိးဖှဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢကိးဖှဉ်ကိးဖှဉ်လီၤ.
  - ၅. **ဖှဉ်ဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ပဘါထူပၢ်တၢ်ဟးဖျါန့ၣ်ပစံးလၢဖှဉ်ဖှဉ်လီၤ.
  - ၆. **လီၤဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်လီၤဖှဉ်အဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘိလီၤဝဲဆူယီကဆူးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဖှဉ်လီၤဖှဉ်လီၤ. တဘၣ်ဘိလီၤဖှဉ်လီၤဖှဉ်ဆူယီကဆူးဒီးအလုာ်ယၢ်ဝဲလီၤ.
  - ၇. **သဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်သဖှဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယုာ်လၢအချူကတၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသဖှဉ်သဖှဉ်လီၤ. ပှၢ်တဂၤသဖှဉ်သဖှဉ်ချူကၤ.
  - ၁. **ဖှဉ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဖးန့ၣ်ပစံးလၢဖှဉ်လီၤ. ပှၢ်ခံဂၤဟးဖှဉ်ဝဲတဂၤတပူၤပူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖှဉ်ခံစကိးလီၤ. ပှၢ်ခံဂၤဟးဖှဉ်လီၤအသးလီၤ. ဒီးသးသယုာ်လီၤဘၣ်အသးလီၤ. ဖိာ်မုာ်ဒီးဖိာ်ခွါန့ၣ်တုၤမၤတလီၤတန့ၣ်ဘၣ် ဒီးတဘျးဘၣ်. ဖှဉ်ဝဲလီၤ.
  - ၂. **ဖှဉ်ခံ** နှဉ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညိအိဉ်တပူၤယီ ဒီးဟးဖးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖှဉ်ခံလီၤ. ပှၢ်ခံဂၤဟးဖှဉ်ခံလီၤအသးခံဂၤစံးဝဲဒၣ်.
- နီၢ်ဖှဉ်ခိဉ်ဒီးစီၤဖှဉ်ခံ ဖှဉ်တခီတုၤအသံ
- ၃. **ဖှဉ်ထၢာ်** နှဉ်မ့ၢ်ပှၢ်ကနီၣ်တခီတလီၤယံၤဘၣ် ဒီးပစံးလၢဖှဉ်ထၢာ်လီၤ. ပှၢ်ခံဂၤကနီၣ်ဒီးဖှဉ်ထၢာ်ဝဲဒီးတလီၤဘၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဖှဉ်ထၢာ်စကိးလီၤ. ဒီးတၢ်လၢအုာ်လီၤအသးတခီတယၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖှဉ်

ဖုံ

ထာၣ်စကိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်မၤလိာ်အသးတခါတနၢၤန့ၣ်ပ
စံးလာ်ဖုၣ်ထာၣ်လီၤ.

၄. **ကဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကဖုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စူၤအ ဖျၢၣ်
ပြီၣ်န့ၣ်ပစံးလာ်တၢ်စူၤကဖုၣ်ကဖုၣ်လီၤ. တၢ်စူၤကဖုၣ်
လီၤကဖုၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ကိးဖုၣ်** န့ၣ်ကွၢ်လၢကိးအကျါတက့ၢ်. ၆၉.

၆. **ထူးဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢန့ၢ်မၤတဆိးဘၣ်ပသးပၤတဒုး
အိၣ်ယုၣ်န့ၣ်ပစံးလာ်ထူးဖုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်ထူးလီၤဖုၣ်
စကိးလီၤ. ပၤခံၣ်အဲၣ်တဆိးဘၣ်ဒီးပသးပၤထူးဖုၣ်
အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ထူးဖုၣ်ထူးယံၤစကိးလီၤ.

၇. **ထူးဖုၣ်န့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဒုးအိၣ်န့ၢ်လၢဘၣ်ပၤဆံးဒီး
ပစံးလာ်ထူးဖုၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်ထူးဖုၣ်န့ၢ်စကိးလီၤ.
ထူးဖုၣ်န့ၢ်ပၤဆံးန့ၣ်တက့ၢ်. ဖးဒိၣ်လံၤတစံးစံးဒီးအိၣ်န့ၢ်
ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ထူးဖုၣ်န့ၢ်ထူးဖုၣ်န့ၢ်လီၤ.

၈. **လီၤဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဒီးမိၣ်ဝဲသံသးလိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,
ပၤမၤလိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပၤအိၣ်ဖးလိာ်အသးဒီးအပၤအ
ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာ်လီၤဖုၣ်လီၤ. ပၤကညီမ့ၢ်လီၤဖုၣ်လီၤယံၤ
ဒီးသးသယုၢ်ဘၣ်လိာ်အသးလီၤ.

၉. **ဝီၤဖုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝီၤဖုၣ်အဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပၤကညီဟူထီၣ်
ကွၢ်လိာ်အသးဒီးအိၣ်တရံးသံၣ်ဆိလိာ်ဝဲတရံးဒီးန့ၣ်တ
ရံးသံၣ်ဆိလိာ်လၢယၣ်ဝဲတရံးဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဝီၤဖုၣ်
ဝီၤဖုၣ်လီၤ. ပၤကညီဝီၤဖုၣ်ဝီၤဖုၣ်န့ၢ်မၤဒီးထါလီၤ.

ဖုၣ်လၢပဝီၤန့ၢ်ကဘျး ဖုၣ်လၢပဝီၤန့ၢ်ကထာ
ဖုၣ်လၢပဝီၤန့ၢ်ကဘျး ဖုၣ်လၢပဝီၤန့ၢ်ကထာ
မ့ၢ်န့ၢ်ကဘျးယံးကဘျး မ့ၢ်န့ၢ်ကထာယံးကထာ
တၢ်မ့ၢ်ခမၤတန့ၢ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်ခမၤတန့ၢ်လၢၤ

၁၀. **အိးသဖုၣ်** န့ၣ်ဒီးအိးသပၤအသိးလီၤ.ဒီးပအိးသုၣ်
ဖးတၢ်ခံၣ်န့ၣ်ပစံးလာ်အိးသဖုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ်အိးသ
ပၤစုၢ်ကိးလီၤ. ပၤတဂၤအိးသပၤဝဲတန့ၣ်ခံၣ်လီၤ.

၁၁. **ဖုံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတယၢဘၣ်ဝဲ ဒီးမၤသးပိးသလိး
န့ၣ်ပစံးလာ်ဖုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဖုၣ်သလိးလီၤ. နဝဲ
တၢ်အံၤတယၢဘၣ်. ဖုံသလိးလီၤ. တၢ်ဝဲလာ်ဖုၣ်တဖုၣ်န့ၣ်
ဖိ သၣ်ဝဲလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢတယၢဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာ်ဖုၣ်
လီၤ. ဘဲတဖုၣ်န့ၣ်ဖုၣ်လီၤ.

၁၂. **ဖုံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလာ်ထီၣ်တၢ်လၢအပြီတဖုၣ် ဒီးပကွၢ်ဒီး
လဲၤပြီဝဲန့ၣ်ပစံးလာ်ဖုၣ်လီၤ. ပၤတဂၤစံးထီၣ်မဲးတစံးဒီး
ဖုၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤပစံးလာ်ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢပြီဝဲမ့ၢ်
ဂ့ၤပကွၢ် ဒီးပြီသလၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလာ်ဖုၣ်လဲၤလၢလီၤ.
ပၤတဂၤဟံးထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကမ့ၢ်ဒီးဖုၣ်လီၤ. ပၤတဂၤလဲၤ
ဖုၣ်လီၤဘုလၢစံၣ်ပူၤလီၤ. ပၤတဂၤလဲၤဖုၣ်တၢ်ချဲလၢဒုးလီၤ.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဖုၣ်တၢ်ဖုၣ်တၢ်လီၤ.

ဖုံ

၁၃. **ဖုံကဆိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝါကီဘၣ်ပၤကညီလၢအသးန့ၢ်
ပၤန့ၣ်ပစံးလာ်ဖုၣ်ကဆိလီၤ. ဒီးပစံးလာ်တၢ်ဖုံ. ဒီးတၢ်ဖုံ
ကဆိစကိးလီၤ. ဒီးပစံးလာ်တၢ်ကဆိဖုံစုၢ်ကိးလီၤ.တၢ်ဖုံ
လၢဝါကီနးဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဖုံကဆိလီၤ.

၁၄. **ဖုံကဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲဖုံဝဲပိးသလိးဒီးပစံးလာ်ဖုံကဖိလီၤ.
ဒီးပစံးလာ်ဖုံကဖိလီၤစကိးလီၤ. ဘဲန့ၣ်ဖုံကဖိဒီးပဝဲ န့ၢ်အါ
ဝဲလီၤ. ဘဲဖုံကဖိတဘးန့ၣ်နဝဲတန့ၢ်ဘၣ်ခါ.

၁၅. **ဖုံကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်တၢ်ချဲတၢ်သၣ်လၢပတ
အဲၣ်ဒီးဘၣ်ဒီးပစံးထီၣ်ဒီးပကွၢ်ပြီသလၣ်အိၣ်န့ၣ်ပစံး
လာ်ဖုၣ်ကွၢ်လီၤ. တၢ်ချဲတမူၤဟးဂီၤလၢလိာ်. ဖုံကွၢ်တၢ်တ
က့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဖုံကွၢ်ဖုၣ်ကွၢ်လီၤ.

၁၆. **ဖုံတၢ်ချဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒိတၢ်အထံးကမဲထီၣ်ဒီးပစံးထီၣ်
ဒီး ပကွၢ်သလၣ် ပြီဝဲလၢဒုးကျၢ်ပူၤန့ၣ် ပစံးလာ်ဖုံတၢ်ချဲ
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဖုံတၢ်ချဲဖုၣ်တၢ်သၣ်လီၤ. လဲၤဖုံ
တၢ်ချဲလၢဒုးန့ၣ်မ့ၢ်ပဖုံသဘၣ်ချဲ.ကသံၣ်ချဲ.ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢ
အချဲပြီဝဲတဖုၣ်န့ၣ်ပသ့ၣ်မ့ၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးပဖုံအိၣ်လီၤ.

၁၇. **ဖုံထီၣ်လွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖုံဘၣ်ပၤဝါပြီဝဲ ဒီးပစံးလာ်ဖုံ
ထီၣ်လွၢ်လီၤ. ပၤတဂၤဖုံထီၣ်လွၢ်လၢအသးန့ၢ်ပၤလီၤန့ၣ်
ဝါပြီဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်
ဖုံထီၣ်လွၢ်ဖုံထီၣ်ဖုၣ်လီၤ.

၁၈. **ဖုံထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးမ့ၢ်ဂ့ၤ.ထွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤဆံးစၢ်အဖိဒီးပ
စံးလာ်ဖုံထီၣ်လီၤ.ထိးဖိဖုံထီၣ်တန့ၣ်အိၣ်ယံၤဒုးလီၤ.ထွၢ်
န့ၣ်အံၤလါ ဒီးဖုံထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဖုံ ထီၣ်
ဖုၣ်ထီၣ်လီၤ.

၁၉. **ဖုံထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲတၢ်မ့ၢ်ယၢ ဒီးပၤဂၤဝဲစၢၤပၤတနီၤ
န့ၣ်တယၢတဝဲလၢဘၣ်ဒီးပစံးလာ်ဖုံထီၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဝဲ
စၢၤစတၢ်တနီၤဒီးစတၢ်ဝဲဖုံထီၣ်လီၤ.

၂၀. **ဖုံလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလာ်ထီၣ်မဲးဒီးပကွၢ်လိာ်ပသးလၢမဲး
ကမ့ၢ်ဒီးပစံးလာ်ဖုံလိာ်လီၤ. ပၤခံၣ်ပစံးလာ်လိာ်အသးလၢမဲး
စံးဝဲဒၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ်ဖုံလိာ်လီၤ.

၂၁. **ဖုံလိာ်ကွၢ်ထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢၤထီၣ်ထံလၢပစုညါသးပ
ကွၢ်တဆုသလၣ်ဝဲ ဒီးထံဆံးဝဲန့ၣ်ပစံးလာ်ဖုံလိာ်ကွၢ်ထံ
လီၤ.ပၤတဂၤဖုံလိာ်ကွၢ်ထံဆံးသလၣ်ဘၣ်စီၣ်တၢ်နးကၤ.

၂၂. **ဖုံသလိာ်** န့ၣ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာ်ဖုံသလိး
လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢတယၢဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၂၃. **ဖုံသလိး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢတယၢဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံး
လာ်ဖုံသလိးလီၤ. တၢ်ဝဲဖုံသလိးန့ၣ်နဝဲကန့ၢ်ကၤသၢ.

၂၄. **ကဖုံ** ဒီးကဖုံကဖုၣ် ဒီးဆဲးကဖုံ. ဒီးစီၣ်ကဖုံ. ဒီး
ကဖုံကဖုံန့ၣ်ကွၢ်လၢကဖုံတက့ၢ်.

၂၅. **ကဖုံ** စဖုံဒီးစဖုံစဖုၣ်ကွၢ်လၢစဖုံတက့ၢ်.

၂၆. **ဆဲးသဖုံ** ဒီးဆဲးသဖုၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢဆဲးသဖုံတက့ၢ်.

(၈၄)

၂၇. **တဖုံ** နှင့်မူၤထံဆဲးဘၣ်စီၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထံဆဲးတဖုံတဖါလီၤ. ထံဆဲးတဖုံဘၣ်စီၣ်တၢ်နးကၢ. ဇီးပစံးလၢတဖုံတဖါပစံးဇီးအဆိဇ်န့ၣ်လီၤ.

၂၈. **တၢ်ဖုံ** နှင့်မူၤတၢ်ဆါဝါဘၣ်ပသးနါပုၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖုံလီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ဖုံကဆိဖုံ. ဇီးတၢ်ဖုံကဆိဖုံကိးလီၤ. တၢ်ဖုံဘၣ်ပုၤဝါဝဲလၢပသးနါပုၤအလီၤန့ၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ဖုံတၢ်ဖါစကိးဇီးအဆိဇ်န့ၣ်လီၤ.

၂၉. **ထူးဖုံ** နှင့်မူၤထူးဝဲၣ်အဆိလီၤ. ဇီးမူၤပမၤထီၣ်ကွံာ်ပထူးပျၢလၢပကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.ထူးဝဲၣ်ထူးဖုံစံးဝဲခိၣ်.

၃၀. **သဖုံ** နှင့်မူၤတၢ်စုၤဘၣ်စီၣ်တၢ်ပြီကဒံ ဇီးပစံးလၢတၢ်ဆဲးသဖုံလီၤ. တၢ်စုၤဆဲးသဖုံန့ၣ်ဆူဒးပူၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဇီးထံဆဲးဘၣ်စီၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစီၣ်သဖုံသဖါစကိးလီၤ. ထံဆဲးဘၣ်စီၣ်တၢ်သဖုံသဖါစံးဝဲဒၣ်.

၃၁. **သးဖုံ** နှင့်မူၤပဆိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့ ဇီးတၢ်မိၣ်လိာ်ယီၤလိာ်ကွံာ်ပသးတၢ်မိၣ်ဟးပသး. တၢ်မိၣ်မၤလုာ်အုၣ်ထါပသးဇီးပစံးလၢပသးဖုံလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖုံသးညီလီၤ. ပုၤတကသးဖုံဇီးအိၣ်တြီကလံာ်တကဲဘၣ်.

၂၂. **ဟီၣ်ဖုံ** နှင့်မူၤတၢ်ဒီးတကလုာ်အထံးထဲစုဆၣ်ဒီးအဒီးနါမူၤန့ၣ်ပစံးလၢဟီၣ်ဖုံလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဟီၣ်တၢ်ဟီၣ်ဖုံလီၤ. ဇီၣ်ဖုံန့ၣ်ပဖီကသုနါမူၤပဆိၣ်ဝံၣ်ကၢ.

၁. **ကုၤထီၣ်ဖုံ** နှင့်မူၤကုၤတကလုာ်ထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်လၢခးကျါပူၤ ဇီးပစံးလၢကုၤထီၣ်ဖုံလီၤ. ကုၤထီၣ်ဖုံန့ၣ်ပုၤကညီထဲးဝဲဒီးဖီအိၣ်ဝဲလီၤ. လဲၤထဲးအိၣ်ကုၤထီၣ်ဖုံဇီးဖီအိၣ်တက့ၢ်.

၂. **ထီၣ်ဖုံ** နှင့်မူၤထီၣ်တကလုာ်ပြီကဒံဇီးသ့ၣ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢထီၣ်ဖုံလီၤ. ထီၣ်ဖုံန့ၣ်အိၣ်ဘုနးကၢ. လဲၤလုၤထီၣ်ဖုံန့ၣ်ဘုလၢခးန့ၣ်တက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢထီၣ်ဖုံထီၣ်ဖုးလီၤ.

၃. **ဖုံၣ်** နှင့်မူၤတၢ်လီၤဩလီၤပလုၤဝဲပြီကဒံ ဇီးပစံးလၢဖုံၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢလီၤဖုံၣ်စကိးလီၤ. မ့ၤဖုံၣ်လီၤဩဘၣ်ပုၤလၢအိၣ်မ့ၤဖီလံာ် လီၤ. စုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပြီကၢ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖုံၣ်ဖျၢးလီၤ.

၄. **ဖုံၣ်သတ်** နှင့်မူၤပဖီမ့ၤဆူၣ် ဇီးတစဲဘူးလိာ်ဘၣ်အသးမ့ၤဂ့ၤ,ဟီၣ်ခိၣ်အညၣ်တဂ့ၤဘၣ်ဒီးတစဲဘူးလိာ်ဘၣ်အသးမ့ၤဂ့ၤပစံးလၢဖုံၣ်သတ်လီၤ. စဖီမ့ၤဖုံၣ်သတ် ဇီးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်တပူၤဖုံၣ်သတ်ဘုဂ့ၤပျၢလဲၣ်.

၅. **ဖုံၣ်** နှင့်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“စ” ပမၤဒီး“တ” ပမၤဒီး“သ” လီၤ. ကဖုံၣ်,စဖုံၣ်,တဖုံၣ်,သဖုံၣ် စံးဝဲဒၣ်.

၆. **ကဖုံၣ်** ဇီးကဖုံၣ်ကဖုံၣ် ဇီးလီၤကဖုံၣ်ကဖျၢးန့ၣ်ကွံာ်

လၢကဖုံၣ်တက့ၢ်.

၇. **ကူးဖုံၣ်** နှင့်ကွံာ်လၢကူးအကျါတက့ၢ်. ကူးဖုံၣ်ကူးဒုစံးဝဲဒၣ်. ကွံာ်လၢကူးအကျါတက့ၢ်. (၁၇)

၈. **စဖုံၣ်** ဇီးစဖုံၣ်စဖျၢးန့ၣ်ကွံာ်လၢစဖုံၣ်တက့ၢ်.

၉. **တဖုံၣ်** ဇီးတဖုံၣ်တဖုံၣ်ဒီးတဖုံၣ်တဖျၢးန့ၣ်ကွံာ်လၢတဖုံၣ်တက့ၢ်.

၁၀. **တဖုံၣ်တဖုံၣ်** နှင့်မူၤတၢ်စုၤဝဲပြီကဒံန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်စုၤတဖုံၣ်တဖုံၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်စုၤသဖုံၣ်သဖုံၣ်စ ကိးလီၤ. တၢ်တဖုံၣ်လီၤတဖုံၣ်တဖုံၣ်န့ၣ်တၢ်စုၤပြီကဒံလီၤ.

၁၁. **တၢ်လီၤကဖုံၣ်** နှင့်မူၤတၢ်စုၤအဖျၢၣ်ပြီကဒံဇီးပစံးလၢတၢ်လီၤသဖုံၣ်လီၤ. တၢ်လီၤသဖုံၣ်လဲၤ. လဲၤလုာ်ထီၣ်က့ၤဘုလၢလီၤလီၤအသးန့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်လီၤသဖုံၣ်တၢ်လီၤသဖုံၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **ထံဖုံၣ်** နှင့်မူၤတၢ်ကိၤ,စုကိၤ,ထူကိၤလၢပသးလၢပစုဒုလီၤန့ၣ်ပကိးလၢထံဖုံၣ်လီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢထံဖုံၣ်ထံလုာ်. ထံဖုံၣ်တၢ်ပီၤလီၤ.

၁၃. **နၢ်ဖုံၣ်ဖီ** နှင့်မူၤတၢ်အၢတၢ်သီတၢ်ဝံတၢ်နါ ဇီးပကိးလၢနၢ်ဖုံၣ်ဖီလီၤ. ပုၤကညီမၤနၢ်ဖုံၣ်ဖီန့ၣ်မ့ၤလုာ်အိၣ်လုာ်အိၣ်တၢ်ဝံတၢ်နါအဆၣ်လီၤ.

၁၄. **မ့ၤဖုံၣ်** နှင့်မူၤမ့ၤလီၤဩလီၤပလုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၤဖုံၣ်လီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢမ့ၤဖုံၣ်မ့ၤဖုံလီၤ. ထံၣ်တဖၣ်န့ၣ်ထၢအိၣ်မ့ၤဖုံၣ်မ့ၤဖုံလီၤဩလီၤပလုၤလီၤ.

၁၅. **မ့ၤသဖုံၣ်** နှင့်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမ့ၤဖုံၣ်လီၤ. ဇီးမ့ၤမ့ၤလီၤဩလီၤပလုၤလၢယီၤခိၣ်မ့ၤဂ့ၤ.လၢသပၤပူၤမ့ၤဂ့ၤလီၤ.

၁၆. **လီၤဖုံၣ်** နှင့်မူၤထီၣ်ရီၤတၢ်လၢတစဲဘူးလိာ်ဘၣ်အသး ဇီးအိၣ်ဝဲလၢအလုာ်အဒုအပြီအပြီန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဖုံၣ်လီၤ. မ့ၤလီၤဖုံၣ်န့ၣ်တစဲဘူးလိာ်ဘၣ်အသးဘၣ်. စုလီၤဖုံၣ်န့ၣ်မ့ၤစုအလုာ်အဒုလီၤ.ထးလီၤဖုံၣ်န့ၣ်မ့ၤထးအလုာ်အဒုလီၤ.ဇီးဟီၣ်ခိၣ်အကူၢ်လိာ်န့ၣ်လီၤဖုံၣ်ဝဲဒီးတစဲဘူးဘၣ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢလီၤဖုံၣ်လီၤဝဲလီၤ.

၁၇. **ဝီၤဖုံၣ်** နှင့်မူၤပုၤကညီအိၣ်ဝဲတရံးသံၣ်ဆိလီၤဒီးန့ၣ်တရံးသံၣ်ဆိလီၤလၢယၢ် ဇီးမၤဒီးထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝီၤဖုံၣ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဝီၤဖုံၣ်ဝီၤဖုံၣ်လီၤ. ပုၤကညီဟူထီၣ်က့ၤလိာ်အသး ဇီးမၤအလုာ်အလုာ်လၢဝီၤဖုံၣ်ဝီၤဖုံၣ်တမံၤလီၤ.

၁၈. **သဖုံၣ်** နှင့်မူၤတၢ်စုၤအဖျၢၣ်ပြီန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သဖုံၣ်လီၤလီၤ. တၢ်သဖုံၣ်လီၤ ဇီးကစုၤဖးဒိၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်လီၤသဖုံၣ်စုၤကိးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢတၢ်လီၤသဖုံၣ်လီၤသဖုံၣ်လီၤ.

၁၉. သဖုံသဖူး နှစ်မုၢ်ပၤကညီအိၣ်ဝံၤဒီးအိၣ်ဘၣ် မုၢ်စၢၣ်န့ၣ်ပံးလၢအိၣ်ဘၣ်မုၢ်သဖုံသဖူးလီၤ. ပၤတဖၣ်မၤဘုတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်မုၢ်သဖုံသဖူးဇီၤလီၤ.

၁. ဖူ နှစ်မုၢ်တၢ်မၤအသးတရဲဒီးပံးလၢဖူလီၤ. ပၤတဂၤအခိၣ်ဖူသဂၤ, ပၤတဂၤအခိၣ်ဖူထီၣ်ဖူလီၤ. ဒီးပံးလၢသဖူစကိးလီၤ.

၂. ဖူစဂၤ နှစ်မုၢ်ပၤကညီအခိၣ်တရဲမုၢ်ဂၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဆူၣ်တရဲမုၢ်ဂၤ, ပံးလၢဖူစဂၤလီၤ. ဒီးပံးလၢဖူသဂၤစကိးလီၤ. ထီၣ်တၢ်ဆူၣ်မုၢ်တရဲ ဒီးပံးလၢဖူစဂၤလဲၤလၢလီၤ. တၢ်သုတန့ၢ်ဆၢထၢ်မးဖူစဂၤလီၤ. ဒီးပံးလၢဖူစဂၤ, သဖူဂၤစကိးလီၤ.

၃. ဖူ နှစ်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“စ” ပမၤဒီး“သ”. ကဖူ, စဖူ, သဖူ. စံးဝဲဒၣ်.

၄. ကဖူ ဒီးကဖူကဖဲ. ဒီးကဖူထီၣ်ဒီးကဖူဂီၤဂၤ. ဒီးကဖူကဖူန့ၣ်ကွၢ်လၢဖူတက့ၢ်.

၅. စဖူ ဒီး စဖူစဖဲန့ၣ်ဒီးစဖူဂၤန့ၣ်ကွၢ်လၢဖူတက့ၢ်.

၆. တဖူ ဒီးတဖူတဖဲ ဒီးတဖူထီၣ်ဒီးတဖူဂီၤဂၤ ဒီးတဖူတၢ်ဒီးတဖူတဖူဒီးတဖူဂၤန့ၣ်ကွၢ်လၢဖူတက့ၢ်.

၇. သဖူ နှစ်မုၢ်ပၤကညီအခိၣ်သဘံဘၣ်တရဲထီၣ်အသးန့ၣ်ပံးလၢအခိၣ်သဖူလီၤ. ပၤတဂၤတခွံဘၣ်အခိၣ်ဒီးအခိၣ်သဖူနးကၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢသဖူသဖူလီၤ. ဒီးပံးလၢသဖူဂီၤဂၤ, ဒီးသဖူဂၤစကိးလီၤ.

၈. သဖူသဖူ နှစ်မုၢ်ပၤကညီမၤတကဲဟံးသးညံးညံးဘဲဘဲ ဒီးအခိၣ်တရဲပံးထီၣ်ဟးလီၤကယိကယိန့ၣ် ပံးလၢဟံးသးသဖူသဖူလီၤ. ပၤတဂၤအညၣ်ဂီၢ်ဒီးဟံးမၤအသးသဖူသဖူလီၤ.

၁. ဖူ နှစ်မုၢ်ပၤကညီတြုၣ်လီၤအသးလၢတၢ်ကမူၣ်ကမိၣ်ဒီးဖူးလဲးယၢလီၤအသးလၢသယိကမူၣ်န့ၣ်ပံးလၢဖူလီၤ. ပၤကညီဂုၢ်သလီၤဒီးဖူအသးဒီးနၢမူဝဲလီၤ. ပၤတဂၤဖူအသးလၢသယိကမူၣ်ဘိဝဲဒီးဂၤညါလီၤ. ပၤဆံးစၢ်ဒီးဖူအသးလၢသယိလီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢဖူလဲးလီၤ.

၂. ဖူထံ နှစ်မုၢ်တၢ်ဆါဘၣ်ပၤပနီၤထီၣ် ဒီးသးဝဲဒီးမုၢ်ဘၣ်ဒီးထံန့ၣ်နးထီၣ်ဝဲဒီးပံးလၢဖူထံလီၤလီၤ. ဒီးပံးလၢတၢ်ဖူထံစကိးလီၤ. ပၤတဂၤဘၣ်တၢ်ဖူန့ၣ်ကမုၢ်ကတဖူထံသၤ. နလီၤပနီၤထီၣ်န့ၣ်မုၢ်ဖူထံလီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢဖူထံဖူနီလီၤ.

၃. ဖူလဲး နှစ်မုၢ်ပၤဖူပသးန့ၣ်ပံးဒီးအဆိလၢဖူလဲးလီၤ. နလီၤမုၢ်သးဒီးဖူလဲးတက့ၢ်.

၄. ဖူလီၤ နှစ်မုၢ်ပမၤယၢလီၤဖူလဲးလဲးပသးဒီးသယိကမူၣ်မုၢ်ဂၤ, တလီၤကမူၣ်အထံမုၢ်ဂၤပံးလၢဖူလီၤလီၤ.

ပၤတဂၤဖူလီၤအသးလၢသယိကမူၣ်လီၤ. ဒီးပံး ဒီးအဆိလၢဖူလီၤလဲးလီၤလီၤ. ဒီးပံးလၢဖူလီၤဖါ လီၤစကိးလီၤ.

၅. ဖူသ့ နှစ်မုၢ်တၢ်ဆါဘၣ်ပၤပနီၤထီၣ် ဒီးပတြုၣ်လၢသ့ဒီးဘျဲးန့ၣ်ပံးလၢဖူသ့လီၤ. ဒီးပံးလၢတၢ်ဖူသ့စၢ်ကိးလီၤ.

၆. ဂုၢ်ဖူ နှစ်မုၢ်ပၤကညီသံၣ်သ့ၣ်ဂံၢ်မုၢ်ဂၤ, ပၤဂုၢ်တလီၤမုၢ်ဂၤ, ပတြုၣ်လီၤယၢလီၤပသးလၢအကမူၣ်အထံန့ၣ်ပံးလၢဂုၢ်ဖူလီၤ. တၢ်မုၢ်ကိၢ်နသးဒီးဂုၢ်ဖူနသးလၢတလီၤထံတက့ၢ်. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢဂုၢ်ဖူဂုၢ်ဖါလီၤ.

၁. ဖူ နှစ်မုၢ်ပတၢ်ဒုၣ်ထုးတၢ်လၢအဒိဘိတဖၣ်န့ၣ်ပံးလၢဖူးလီၤ. ပၤတဂၤဖူးဘုအသးဒီးဘုအိၣ်လီၤတၢ်ထဲအဒိဒီးအသးန့ၣ်အိၣ်လၢအစုညါသးလီၤ.

၂. ဖူးကွံၣ် နှစ်မုၢ်ကပံးစးဘူးဒီးပျံၤမုၢ်ဂၤ, သ့ၣ်လၢအဆိလၢအဒိလီၤမုၢ်ဂၤပတၢ်ဒုၣ်ထုးတၢ်အလၢစီတုၤကပံးစီဒီးပံးလၢဖူးကွံၣ်လီၤ. ဖူးကွံၣ်ကပံးအိၣ်စးဘူးဒီးပျံၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဖူးကွံၣ်သ့ၣ်လၢအဆိလၢအဒိလီၤန့ၣ်တၢ်စီတက့ၢ်. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢဖူးကွံၣ်ဖူးကွံၣ်လီၤ.

၃. ဖူးထီၣ် နှစ်မုၢ်ပတၢ်ဒုၣ်ထုးထီၣ်ထးသလံလၢယံၣ်တၢ်လီၤဒီးပံးလၢဖူးထီၣ်လီၤ. ဒီးပမၤထီၣ်ပသးလၢပစုမုၢ်လီၤ ဒီးပံးလၢဖူးထီၣ်စကိးလီၤ. ဖူးထီၣ်ပသးလၢနစုမုၢ်လီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၄. ကဖူး ဒီးကဖုံၣ်ကဖူး. ဒီးလီၤကဖူးန့ၣ်ကွၢ်လၢကဖူးတက့ၢ်.

၅. စဖူး နှစ်မုၢ်ပျံၤသကွီၤတၢ်တၢ်န့ၣ်ပံးလၢပျံၤစဖူးအသးလီၤ. ပျံၤသကွီၤစဖူးတၢ်တၢ်အကိၢ်ဒီးလီၤယုၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပံးလၢသဖူးစကိးလီၤ. ပျံၤသကွီၤမုၢ်တစဖူးဘၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကျၢၤဘၣ်. တစဘူးဘၣ်လီၤ.

၆. စဖူး မုၢ်စဖုံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်မုၢ်အိၣ်လၢသပၤပၤပၤစၢၣ်န့ၣ်ပံးဒီးအဆိလၢစဖုံၣ်စဖူးလီၤ.

၇. တဖူး နှစ်ကွၢ်လၢတဖူးတက့ၢ်.

၈. တဖူး နှစ်မုၢ်စဖူးအသးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပျံၤသကွီၤတၢ်တၢ်န့ၣ်ပံးလၢပျံၤတဖူးအသးလီၤ. ဒီးပံးလၢသဖူးစကိးလီၤ. ပျံၤသကွီၤန့ၣ်ပမုၢ်ဒီးဒီးဘၣ်တၢ်န့ၣ်တဖူးအသးလီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢတဖူးတဖူးလီၤ.

၉. တဖူး နှစ်မုၢ်တဖုံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်မုၢ်အိၣ်လၢသပၤပၤပၤစၢၣ်န့ၣ်ပံးလၢမုၢ်မုၢ်အိၣ်တဖုံၣ်တဖူးလီၤ. ထီၣ်မုၢ်မုၢ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တအါဘၣ်န့ၣ်မုၢ်မုၢ်အိၣ်တဖုံၣ်တဖူးလီၤ. ဒီးတၢ်စုၤဖျၢၣ်ပြဲးန့ၣ်ပံးလၢတၢ်စုၤတဖုံၣ်တဖူးစကိးလီၤ.

၁၀. **လီၤတဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်သဘျုၣ်အမ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တကျၢၤဘၣ် ဦးလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတဖျးလီၤ. ဦးပစံးလၢလီၤသဖျးစ့ၢ်ကိးလီၤ. သဘျုၣ်တမ့ၢ်ထီၣ်သ့ၣ်တကျၢၤဘၣ်ဦးလီၤသဖျးဝဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢလီၤတဖျးလီၤတဖျးလီၤ.

၁၁. **သဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တဖျးအသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပျံၤသ ကွီၤစၢတံၢ်တံၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသဖျးလီၤ. ပျံၤသဖျးအသးဦးစၢတံၢ်တံၢ်လီၤ. ပျံၤသဖျးအသးန့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဦးအသကွီၤဦးအသကွီၤထူးယံးတံၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပျံၤသဖျးအသးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢသဖျးသဖျးလီၤ.

၁. **ဖျ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်ကိၤဝဲလၢပမၤဟံၣ်ထူၣ်ခိးဝဲဦးပကိးလၢဖျလီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိလၢဖျခိၤဖျခိၤလီၤ. လဲၤမၤဖျန့ၣ်ပကမၤဟံၣ်ထူၣ်လီၤ.

၂. **ဖျၣ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်စုဦးထီၣ်အသးအါဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပၤကညီဆၢထၢၣ်ဦးအဂ့ၢ်အါဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢမၤသးဖျၣ်ကလၢ်လီၤ. ပၤတဂၤဦးထီၣ်မၤဖျၣ်ကလၢ်ဦးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ. ပၤသုးဖိဆၢထၢၣ်ဖျၣ်ကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဖျၣ်** န့ၣ်ပမၤဦး“က”. ပမၤဦး“သ”. ပမၤဦး“စ”. ပမၤဦး“တ”လီၤ. ကဖျၣ်. စဖျၣ်. ဖျၣ်. သဖျၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ကဖျၣ်** ဦးကဖျၣ်ကဖျၣ် ဦးဘၣ်ကဖျၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဖျၣ်တက့ၢ်.

၅. **တဖျၣ်** န့ၣ်ကွၢ်လၢတဖျၣ်တက့ၢ်.

၆. **သဖျၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ယူၤအိၣ်ဆိလၢအချၢကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလံာ်သဖျၣ်အိၣ်ဆိလီၤ. လံာ်သဖျၣ်အိၣ်ဆိချၢက. ဦးပစံးဦးအဆိလၢသဖျၣ်သဖျၣ်လီၤ.

၇. **သဖျၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်ဘၣ်တြၢၣ်ဦးပစံးလၢဘၣ်သဖျၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဘၣ်သဖျၣ်ဘၣ်သဖျၣ်လီၤ. စခးတၢ်ဦးဘၣ်သဖျၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **ဖျ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုကဆုၣ်ပခိၣ်လၢပစုမ့ၢ်ဦးပစံးလၢဖျ လီၤ. ပၤတဂၤဖျကဆုၣ်အခိၣ်လၢအစုလီၤ. ဦးပစံးလၢဖျထီၣ်စကိးလီၤ. ပၤကညီဖျခိၣ်ဖျခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဖျးဖျကစုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယဲာ်လၢပကျၢအ့ၣ်ဝဲ ဦးအကနၣ်သွဲးမးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်ဖျကစုၣ်လီၤ. ပကျၢယဲာ်လၢလၢၢ်ထီၣ်သွဲးန့ၣ်အ့ၣ်ဖျကစုၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢအ့ၣ်ဖျကစုၣ်ဖျကစုၣ်လီၤ.

၂. **ဖျကစုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်အ့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်အ့ၣ်ဖျကစုၣ်လီၤ.

၃. **ဖျကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျၢယဲာ် ဦးပကလၢၢ်ကွၢ်အကနၣ်လၢပစုဦးပစံးလၢဖျကွၢ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖျကွၢ်လဲးကွၢ်လီၤ.

၄. **ကဖျ** န့ၣ်မ့ၢ်ကဖျအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပခိၣ်တရုၢ်တရုၢ်န့ၣ်ပစံး ဦးအဆိလၢကဖျကဖျလီၤ. ပၤတဂၤအခိၣ်ကဖျ

ကဖျစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဦးပစံးလၢစဖျစဖျဦးတဖျတဖျဦးသဖျသဖျစကိးလီၤ.

၅. **စဖျ** န့ၣ်ဦးစဖျစဖျန့ၣ်ကွၢ်လၢစဖျတက့ၢ်.

၆. **တဖျ** န့ၣ်မ့ၢ်တဖျန့ၣ်ပကိးဦးအဆိလၢတဖျတဖျ လီၤ. ဦးမ့ၢ်ပၤကညီအခိၣ်တကဆုၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတဖျတဖျ လီၤ. ပၤတဂၤအခိၣ်စဖျစဖျတကဆုၣ်ဘၣ်. ဦးပစံးလၢသဖျသဖျစကိးလီၤ.

၇. **တဖျသး** န့ၣ်ပၤလၢပသးဟ့ၤအီၤတဖျန့ၣ်တုၤမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်နးဦးပသးစု ဦးပစံးလၢတဖျသးလီၤ. နမၤကမ့ၢ်ယၤဦးန့ၣ်ဘၣ်လံာ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်. တဖျ စသးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢတဖျသ့ၣ်တဖျသးလီၤ.

၈. **သဖျ** န့ၣ်မ့ၢ်သဖျအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဆုၣ်တၢ်ဦးလၢတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသဖျသဖျလီၤ. ထီၣ်တဖျအဆုၣ်ထီၣ် ဦးတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်န့ၣ်မၤသးသဖျသဖျနးကၢ.

၉. **သဖျသးဦးတဖျသး** န့ၣ်ဦးသးသးလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပဒုၣ်ပဒါဘၣ်ဖိတၢ်ဦးပသးစုထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသဖျသးလီၤ. တလၢတဖျမၤအါပၤဦးဘၣ်ဖိတၢ်က့ၤဝဲန့ၣ်သဖျသးလီၤ.

၁. **ဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲာ်အခိၣ်ဦးပစံးလၢဖျးလီၤ. ပၤတဂၤဖျးသလုာ်ကတုၤဒုခိၣ်လီၤ. ပၤတဂၤဖျးထီၣ်ခိၣ်အဟၢဖၤလၢယဲာ်လီၤ. ပၤကညီဖျးချီၣ်တဘျီလၢယဲာ်ဦးယၢ်ဝဲခိၣ်လီၤ. ပၤတဂၤဖျးကွၢ်ဟံၣ်န့ၣ်ကွးကွးစံးဝဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖျးလၢယဲာ်ဖျးလၢကျၢလီၤ.

၂. **ဖျးကွးကွး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲာ်အခိၣ်သီၣ်ကွးကွးဦးပစံးလၢဖျးကွးကွးလီၤ. ပၤတဂၤဖျးချီၣ်တဘျီကွးကွးဦးဟံးန့ၣ်ဝဲအလုာ်အခိၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖျးကွးကွးဖျးကွးကွးလီၤ.

၃. **ဖျးကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲဟးဂီၤကွၢ်ယုၢ်ခိၣ်လၢယဲာ်အခိၣ်ဦးပစံးလၢဖျးကွၢ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖျးကွၢ်ဖျးကွၢ်လီၤ.

၄. **ဖျးဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးထူၣ်ဖျတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဟၢဖၤဦးပစံးလၢဖျးဖျးလီၤ. ပၤတဂၤဖျးဖျးထီၣ်ခိၣ်အဟၢဖၤဦးထူးထီၣ်ကွၢ်ဝဲအပံာ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖျးဖျးဖျးလီၤ.

၅. **ဖျး** န့ၣ်ပမၤဦး“က”. ပမၤဦး“စ”. ပမၤဦး“တ”. ပမၤဦး“သ”လီၤ. ကဖျး, စဖျး, တဖျး, သဖျးစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ကဖျး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဖျးတက့ၢ်.

၇. **စဖျး** န့ၣ်ဦးသဖျးအသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပယုၢ်ထီၣ်ဆူကစၢ်လီၤလၢအချၢကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

၈. **တဖျး** ဦးတဖျးတဖျန့ၣ်ကွၢ်လၢတဖျးတက့ၢ်.

၉. **ဝဲာ်ဖျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပုၤသ့ၣ်လၢလွးန့ၣ်တစၢ်ဆၢဘၣ်ဦး

ဖိုး

ကွက်ကွက်ဝဲမုၤတၢ်နၢၣ်တၢ်ဆၢဘၣ်ဒီးဝံၣ်ဝဲမုၤဂၤပစံးလၢပဲၣ်ဖိုးလီၤ. စပုၤသ့ၣ်ဘၣ်ဘၣ်တဘၣ်ဒီးဝံၣ်ဖိုးကွက်ဝဲဒီးတၢ်ဆၢလၢဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဲၣ်ဖိုးဝဲမုၤလီၤ.

၁၀. သဖိုး န့ၣ်မုၢ်ပယုၢ်ထီၣ်ဆူကစၢ်လီၤလၢအချူကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသဖိုးလီၤ. ပုၤတဂၤသဖိုးထီၣ်ဆူကစၢ်လီၤချူကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဖိုးသဖိုးလီၤ.

၁၁. ဖွဲၣ် န့ၣ်မုၢ်ပယုၢ်ဘုဖျးဘု ဒီးပဒၢန့ၣ်ဘုချူလၢမုၢ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဖွဲၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖွဲၣ်လီၤဘုလၢမုၢ်ပုၤဒီးတၢ်စူၤဘၣ်ဒီးဘုမဲထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖွဲၣ်လီၤစကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖွဲၣ်ဘုဖျးဘုလီၤ.

၂. ဖွဲၣ်ကလံာ် န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဖွဲၣ်ကလံာ်လီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ခိၣ်စုဒီးထီၣ်သးမုၢ်ဂၤ, လီၤခိၣ်စုကနူၤအသးမုၢ်ဂၤပစံးလၢဖွဲၣ်ကလံာ်လီၤ. ဖွဲၣ်ကလံာ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၃. ဖွဲၣ်ဆု န့ၣ်မုၢ်ကုလၢပဒၢဘုချူလၢအပူၤဒီးပဆုလၢပလီၤ. ဒီးပယုၢ်ဘုဖျးဘုန့ၣ်ပကိးလၢကုဖွဲၣ်ဆုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကုဖွဲၣ်တၢ်ကုဖွဲၣ်ဆုလီၤ.

၁. ဖိုး န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဖးထီၣ်ဘျးဒီးပစံးလၢဖိုးလီၤ. သ့ၣ်မဲထီၣ်အိၣ်ထံးမုၢ်ဂၤ, ဝံၣ်မဲထီၣ်အိၣ်ဘိမုၢ်ဂၤမုၢ်ဘျးဒီးပစံးလၢဖိုးမးလီၤ. ဝံၣ်တပူၤမဲထီၣ်ဖိုးမးလီၤ. ဒီးပုၤကညီဆၢထၢၣ်အိၣ်ဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဖိုးစကိးလီၤ. သ့ၣ်ခိၣ်ဝံၣ်ခိၣ်မဲထီၣ်ဖိုးမးလီၤ. ပုၤတဖၣ်ဆၢထၢၣ်ဖိုးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိုးကဒံလီၤ.

၂. ဖိုး န့ၣ်မုၢ်ဟုလၢတဘျးတကၢ်တူၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိုးလီၤ.ဒီးပစံးလၢဖိုးကဒံစကိးလီၤ. ဟုတပူၤဖိုးဂၤကၢ. ပအိၣ်အမၤကဝံၣ်ကံၤသၢ. ဒီးပစံးလၢကယွဲၤစုၤကိးလီၤ.

၃. ကဖိုး ဒီးကဖိုးကဖိုး, ဒီးအူကဖိုး, ဒီးကလံၤအူကဖိုး, သါကဖိုး, မုၢ်ကဖိုး, ဒီးကဖိုးကလံၤန့ၣ်ကွၢ်လၢကဖိုးတက့ၢ်.

၄. စဖိုး ဒီးစဖိုးစဖိုးန့ၣ်ကွၢ်လၢစဖိုးတက့ၢ်.

၅. တဖိုး ဒီးတဖိုးတဖိုး ဒီးတဖိုးတဖိုး ဒီးမုၢ်တဖိုး ဒီးသါတဖိုး ဒီးအူတဖိုး ဒီးလဲၤတဖိုး ဒီးတဖိုးကလံၤန့ၣ်ကွၢ်လၢတဖိုးတက့ၢ်.

၆. သဖိုး န့ၣ်မုၢ်ပလဲၤပစုၢ်တၢ်လၢအချူဒီးပတလဲၤဘၣ်ဆူကျဲၣ်ခိၣ်ကျဲၤလၢဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပလဲၤသဖိုးလီၤ. ပလဲၤသဖိုးတၢ်န့ၣ်ပတလဲၤဘၣ်ဆူပုၤဟံၣ်ပုၤလီၤဘၣ်. ပလဲၤစၢ်ဆၢလီၤပမဲၣ်ညါလၢကျဲၣ်ကျဲၤဒီးမုၢ်ပလဲၤသဖိုးလီၤ. လဲၤတၢ်န့ၣ်လဲၤသဖိုးဒီးသုတအိၣ်ဘျးတဂ့ၢ်.

၇. သဖိုး န့ၣ်မုၢ်ကလံၤအူတၢ်လၢအဆူၣ်ကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကလံၤအူသဖိုးတၢ်လီၤ.

၈. သဖိုး န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီသါထီၣ်လၢအဆူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသါသဖိုးလီၤ. ပုၤမုၢ်ဘၣ်ဖီၣ်ဘၣ်ယၢ် ဒီးသါသဖိုး

ဖိုး

လီၤ. ဒီးတၢ်ကၢၣ်ထီၣ်ပသးဒီးပသါသဖိုးထီၣ်လီၤ. သါသဖိုးသါသဖိုးစံးဝဲဒၣ်.

၁. ဖိုး န့ၣ်မုၢ်ပဆဲးတြုၣ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ် ဒီးပဆဲးလၢပစုခံဒီးန့ၣ်ပစံးလၢဖိုးလီၤ. ဖိုးန့ၣ်မုၢ်ပဆဲးတၢ်လၢပစုခံဒီးတြုၣ်အသးဒီးယီၤခိၣ်မုၢ်ဂၤ, တြုၣ်အသးဒီးထီၣ်ခိၣ်မုၢ်ဂၤ, ပစံးလၢဖိုးလီၤ. ထံအိၣ်လၢချူပူၤန့ၣ်ဖိုးထီၣ်ကွၢ်တက့ၢ်.

၂. ဖိုးကိာ် န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီလီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိုးကိာ်လီၤ. ပုၤကညီစံးဝဲလၢသါထံၣ်တၢ်ဝံၣ်တၢ်နီၤနီၤမုၢ်ဝဲလၢဖိုးကိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤစံးဝဲလၢသါထံၣ်ပယီၤန့ၣ်မုၢ်ဖိုးကိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိုးကိာ်ဖိုးယီၤလီၤ.

၃. ဖိုးကွၢ် န့ၣ်မုၢ်ပဆဲးကွၢ်တၢ်ဒီဘိတဖၣ်ဆူတၢ်ခဲကျါလၢပစုခံဒီးပစံးလၢဖိုးကွၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဖိုးကွၢ်ဝံၣ်တဘိဆူတၢ်ခဲကျါလီၤ. ပုၤတဂၤဖိုးကွၢ်သ့ၣ်တဘိန့ၣ်ကမုၢ်ကံၤတဆဲးဒီးလၢဘၣ်ဝဲသၢ.ဖိုးကွၢ်ဒီးဆဲးကွၢ်န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဖိုးကွၢ်တၢ်န့ၣ်မုၢ်ပဆဲးကွၢ်တၢ်လၢပစုခံဒီးလီၤ.

၄. ဖိုးယီၤ န့ၣ်မုၢ်ပဆဲးယီၤတၢ်ဒီဘိဆူပုၤဂၤအိၣ်ဒီးပစံးလၢဖိုးယီၤလီၤ. ဒီးမုၢ်ပဆဲးတြုၣ် ဒီးတၢ်ဖိခိၣ်လၢတၢ်ဒီဘိတမံၤမံၤလၢပစုခံဒီးန့ၣ်ပဆဲးယီၤဆူပုၤဂၤအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိုးယီၤလီၤ. ဖိုးယီၤန့ၣ်ယၢ်လၢဝံၣ်တဘိတက့ၢ်. ဖိုးယီၤတြုၣ်လၢနီၣ်ကျါခိၣ်တက့ၢ်.

၅. ဖိုးထီၣ် န့ၣ်မုၢ်ဂုၢ်ဟဲထီၣ်လၢတၢ်ပူၤန့ၣ်မၤသးကမျိၣ်ကမျါဒီးပစံးလၢဂုၢ်ဖိုးထီၣ်အသးလီၤ. ဂုၢ်တဘိဖိုးထီၣ်အသးလၢတၢ်ပူၤဒီးစွါဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိုးထီၣ်ဖူးထီၣ်လီၤ.

၆. ဖိုးထီၣ် န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီပိာ်မုၢ်ဆဲးဘျးဆု ဒီးဆဲးထီၣ်ဂံၢ်ဝဲလၢအနၢၣ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးအဂုၢ်တဂုၢ်တဂုၢ်ဒီးပစံးလၢဖိုးထီၣ်ဆုမိၢ်ပုၤလီၤ. ဖိုးထီၣ်ဆုမိၢ်ပုၤန့ၣ်ဆဲးထီၣ်ဘၣ် လၢအနၢၣ်န့ၣ်တဂုၢ်တဂုၢ် ဒီးပစံးလၢဖိုးထီၣ်ဝဲလီၤ. လူၣ်ထီၣ်ဖိုးထီၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. ဖိုးထီၣ် န့ၣ်မုၢ်ပဂီၢ်ထီၣ်ဝံၣ်ဆူဟံၣ်အဖိခိၣ်မုၢ်ဂၤ, ပဂီၢ်ထီၣ်ဝံၣ်ဆူကျါအဖိခိၣ်မုၢ်ဂၤ ပစံးလၢဖိုးထီၣ်လီၤ. ဖိုးထီၣ်ဝံၣ်တဘိန့ၣ်ဆူဟံၣ်အဖိခိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိုးထီၣ်ဖူးထီၣ်လီၤ.

၈. ဖိုးလီၤ န့ၣ်မုၢ်ပဂီၢ်လီၤကွၢ်ဝံၣ်တဘိဆူကိာ်လၢဒုဒီးပစံးလၢဖိုးလီၤလီၤ. ဒီးပဆဲးလီၤကွၢ်တၢ်ဒီဘိဆူတၢ်ပုၤဟီၣ်ဒီးပစံးလၢဖိုးလီၤလီၤ.ပုၤတဂၤဖိုးလီၤဘိတဘျးဆူကိာ်လၢဒုဒီးဘၣ်ဆဲးထွဲၣ်တဖုလီၤ. ဖိုးလီၤကွၢ်ဝံၣ်တဘိဆူကိာ်လၢဒုဒုတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢဖိုးလီၤဖူးလီၤပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၉. ခးဖိုး န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီခးကြိတၢ်ဆူသ့ၣ်ခံလၢဝဲဘၣ်

ဖိုး

ဝဲလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤကအိၣ်ဖဲန့ၣ် ဇီးခးမ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢခး
ဖိုးလီၤ. ပှၤတဂၤဆိကမိၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်ကအိၣ်ဖဲသ့ၣ်
လၢ်ကျါန့ၣ်ဇီးခးဝဲလီၤ. ခးဖိုးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ
အိၣ်ခူသ့ၣ်လၢတၢ်ခဲကျါ ဇီးပတထံၣ်ဘၣ်န့ၣ်သက့န့ၣ်ပ
ခးတယးဇီးပစံးလၢခးဖိုးလီၤ. ထိးတဒုအိၣ်ခူသ့ၣ်ဖဲ
တၢ်ခဲကျါန့ၣ်စထံၣ်ထဲဝးထီၣ်ဇီးစခးဖိုးဇီးတဘၣ်ဘၣ်.
ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢခးဖိုးခးဖူးလီၤ.

၁၀. **ခးဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုပျီၣ်ထီၣ်သီလၢအကျၢ်အသွါတဖၣ်
န့ၣ်ပျီၣ်ထီၣ်ကူၢ်ဘိကူၢ်ဘိဇီးပစံးလၢခးဖိုးလီၤ. ဘုခးဖိုး
န့ၣ်ပျီၣ်တအါဘိဒီးဘၣ်ဇီးပစံးလၢခးဖိုးလီၤ. ဇီးပှၤ
တနီၤနီၤခဲးလၢခးဖိုးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢခးဖိုးခးဖူး
လီၤ.

၁၁. **ကိၣ်ဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးန့ၣ်ထုးထီၣ်ဆဲးန့ၣ်ထုးထီၣ်တၢ်
ပှၤလၢနီၣ်ကိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဇီးပစံးလၢခးဖိုးလီၤ. ဇီးပစံး
လၢခးဖိုးစကိးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤခဲးလၢခးဖိုးဇီးတ
နီၤနီၤခဲးလၢခးဖိုးလီၤ. ပှၤတဂၤကိၣ်ဖိုးကိၣ်ဖူးတၢ်ပှၤ
တပှၤဇီးယုၢ်ထီၣ်လၢဘါတဒုလီၤ.

၁၂. **ကိၣ်ကွၢ်ဖိုးကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးန့ၣ်တၢ်ပှၤလၢနီၣ်ကိၣ်ဒ်ပ
ကသ့ၣ်ညါလၢအမိၣ်ပှၤကအိၣ်ဇီးပစံးလၢခးကွၢ်ဖိုးကွၢ်
လီၤ. တၢ်ပှၤတပှၤန့ၣ်မ့ၢ်အမိၣ်ပှၤအိၣ်တအိၣ်တအိၣ်ကိၣ်
ကွၢ်ဖိုးကွၢ်တက့ၢ်.

၁၃. **ဆုဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤအါအကိၣ်လၢကတိၤ
တၢ်န့ၣ် ထီၣ်ဇီးတၢ်န့ၣ်လၢ်ဆုလၢ်အမံၤ ဇီးပစံးဆုဖိုးအ
ကိၣ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဆုဖိုးဆုပျၢလီၤ. ဇီးပစံး
လၢဆုဖိုးစကိးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ဇီးဆုဖိုးဆု
ပျၢအကိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **ဆဲးဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆုဝါကွၢ်ဟ့ၣ်ကျဲးဇီးပစံးလၢဆဲး
ဖိုးဟ့ၣ်လီၤ. ဆဲးဖိုးကွၢ်ဟ့ၣ်ကျဲးန့ၣ်တၢ်အဝါတက့ၢ်. ပ
ဆုဝါကွၢ်ဟ့ၣ်အသလီၤလၢဖိးဟ့ၣ်တဝါဘၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်ဆုဝါဇီး
ပစံးလၢဆဲးဖိုးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဆဲးဖိုးဆဲးဖူး
လီၤ.

၁၅. **ဆဲးဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသပှၤပလီပှၤလၢထံဇီးပမၤထီၣ်
မၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဖိုးလီၤ. သ့သပှၤပလီပှၤန့ၣ်ဆဲး
ဖိုးဖြီးဖြီးတက့ၢ်.

၁၆. **ဆဲးဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးန့ၣ်တၢ်ကဆူးတၢ်ကတုၤ, တၢ်
ပှၤတၢ်တုၤလၢနီၣ်က့နီၣ်ကိၣ် ဇီးပဆဲးထုးထီၣ်သ့ၣ်ဇီးပစံး
ပစုတခိဒုခိန့ၣ်ပစံးလၢဆဲး ဖိုးလီၤ. ယုၢ်အိၣ်လၢဝဲပှၤ
န့ၣ်ဆဲးဖိုးသံကွၢ်တက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဆဲးဖိုးဆဲး
ပျၢလီၤ.

၁၇. **ဆဲးဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢလ့ၣ်ကဟၣ်အခိၣ်ဇီးပ
သးတထုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသးဆဲးဖိုးလီၤ. လ့ၣ်ကဟၣ်
န့ၣ်ပဒးတကဲဘၣ်.လ့ၣ်လဲၤတၢ်ဇီးပသးဆဲးဖိုးနးကးဇီး

ဖိုး

ပစံးဇီးအဆိလၢသးဆဲးဖိုးဆဲးထုလီၤ.

၁၈. **ဆဲးဖိုးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးလီၤတၢ်ဆူဒးဖိလၢ်လၢ
တၢ်ပှၤဟံ ဇီးပစံးလၢဆဲးဖိုးလီၤလီၤ. ထွံၣ်အိၣ်လၢဒးဖိ
လၢ်န့ၣ်ဆဲးဖိုးလီၤအခိၣ်တက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဆဲး
ဖိုးလီၤဆဲးပျၢလီၤလီၤ.

၁၉. **တဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယိၣ်ထီၣ်ဟ့ၣ်ပှၤဟ့ၣ်တဘျီဇီးပစံး
လၢတဖိုးလီၤ. တဖိုးခဲးဖိုးစံးဝဲလီၤ. ယိၣ်န့ၣ်ယၤလၢဟ့ၣ်တ
ဖိုးတက့ၢ်.

၂၀. **တလဲၤဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆၢၣ်ပှၤကဆုၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤက ညီ
ထါထၣ် ဇီးမၤကဆုၣ်လုၣ်လၢယိးမ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢတလဲၤ
ဖိုးလီၤ. ဆၢၣ်ပှၤတလဲၤဖိုးန့ၣ်ပဆုကဆုၣ်ထီၣ်နးကး.
ပထါထၣ်လုၣ်မၤအသးတလဲၤဖိုးန့ၣ်လုၣ်တတံၣ်ဘၣ်.
ဇီးပစံးလၢသလဲၤဖိုးစကိးလီၤ.

၂၁. **လီၤဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်လီၤဆူယိၣ်ကဆူးန့ၣ်ပစံးလၢ
လီၤဖိုးလီၤ. တဒးဘိလီၤဖိုးဆူယိၣ်ကဆူးဇီးအလုၣ်ယၢ်
ဝဲလီၤ. ဇီးပှၤကညီခိၣ်လီၤဖိုးဆူတၢ်ပှၤစကိးလီၤ. ဇီးပ
စံးဇီးအဆိလၢလီၤဖိုးလီၤပျၢလီၤ. ဇီးပစံးလၢလီၤဖိုးလီၤ
ဖူးစကိးလီၤ.

၂၂. **လီၤဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤလၢအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပခိၣ်လီၤ
ဆူတၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆူယိၣ်ကဆူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဇီးအဆိလၢလီၤ
လၢလီၤဖိုးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဇီးလီၤလၢလီၤဖိုးဆူတၢ်
ပှၤလီၤ.

၂၃. **သလဲၤဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်အကလုၢ်တုၤ
လီၤ ဇီးအကလုၢ်တဘျီတြီးဘျီတြိဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သးဝဲၣ်
တၢ်မ့ၢ်ဝဲလၢအကလုၢ်တဘျီတြိဘျီတြိဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံး
လၢအကလုၢ်သလဲၤဖိုးလီၤ. ပှၤတဂၤသးဝဲၣ်တၢ်အက
လုၢ်သလဲၤဖိုးဇီးပကန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၂၄. **သလဲၤဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ပှၤကဆုၣ်ဝဲ ဇီးပစံးလၢသ
လဲၤဖိုးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢသလဲၤဖိုးသလဲၤဖူးလီၤ.
ဆၢၣ်ပှၤသလဲၤဖိုးန့ၣ်ပဆုဘုကဆုၣ်ထီၣ်နးကး. ပဒးန့ၣ်
တလါဖိလၢစီၤနီၤခိၣ်စ့ၣ်အိၣ်ပှၤလဲၤန့ၣ်သလဲၤဖိုးလီၤ.
ပှၤထါထၣ်လၢလုၣ်ကဆုၣ်ဝဲန့ၣ်ကိၣ်ထီၣ်အပှၤသလဲၤဖိုး
လီၤ. ဇီးပစံးလၢတလဲၤဖိုးစကိးလီၤ.

၂၅. **သးဖိုးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သးပအူးဆါဆိၣ်ထီၣ်ဆူပ
သးဇီးပစံးလၢသးဖိုးထီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဖိုးထီၣ်ဇီး
သံဝဲလီၤ.

၂၆. **ဟုဆဲးဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤဟုလၢအဝါဝဲလၢတမ့ၢ်ဘၣ်
ဟုဂုၢ်ကျဲးဘၣ်ဇီးပဆုဝါတုၤဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဟုဆဲးဖိုးလီၤ.
ဟုဆဲးဖိုးန့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤဟုလၢပဖိအိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟု
ဆဲးဖိုးခဲလၢ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဟုဆဲးဖိုးဟုဆဲးဖူး
လီၤ.

၂၇. **ဟုဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယိၣ်ဟုလၢပကဖိအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ပ

95

ထိုသို့လောကီပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူမီးတော်လောကီပုဂ္ဂိုလ်
စံးလာဟုဖိုးလီ၊ နှိပ်စားနှိပ်စားအဆင်မပြေဟုဖိုးလီ၊ ပ
မီးတော်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူမီးတော်လောကီပုဂ္ဂိုလ်

၂၈. **ဟုမ္ဗိုး** နှင့်မိုးဟုလပ်ဆွေဝါဝဲတဖန်နှင့်ပစ်းလာဟုမ္ဗိုးလီ၊ ဒီးပစ်းလာဘုမ္ဗိုးစကီးလီ၊ ဒီးပစ်းလာဟုအမ္ဗိုးစကီးလီ၊ ဟုဂုဂျူလာကျိပ်ကျိဒီးအမိနုနှင့်မိုးဟုမ္ဗိုးလီ၊ ဟုမ္ဗိုးနှင့်ဝါဘဉ်ဒေးဒီး ဒီးပဘဉ်ဆဲးမ္ဗိုးဝါကျာဒီးလီ၊ ဟုမ္ဗိုးနှင့်ဝါနဉ်သက့တဝါဘဉ်ဒေးဒီး ဒီးပဘဉ်ဆဲးမ္ဗိုးဝါကျာဒီးလီ၊ ဟုမ္ဗိုးဟုမ္ဗိုးပစ်းဒီးအဆိဒ်နှင့်လီ၊

၂၉. **အံ့ဖိုး** နှင့်မုၢ်အံၣ်လူအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်ဆါလၢ ပဟါဖၢပူၤန့ၣ် ဒီးပအံၣ်ဆါထီၣ်လၢအထံန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအံၣ်လူအံၣ်ဖိုးလီၤ.

[illegible]

၂. ဖိန့် နှင့် မှန်ပလူတိုက်လားထံ ဒီးပမ်းလာဖို့လို။ ပုတေ
ဂါဖို့ဇ်စီဒ်ပုလားထံဘဉ်မနုးလဲဉ်. ဖို့ဇ်စီထံလာယီခိုင်
တဂါ. ဒီးပမ်းဒီးအဆီလာဖို့ထံဖုံထံလီ.

၃. **မှီ** နှင့် မှီပေးတတ်ဒီးပပညိဉ်စာ်ဆါနှင့်ပစံးလာဖှိဉ်
လီၤ. နမာ်ခးတတ်ဒီးဖှိဉ်အီၤစာ်ဆါပံာ်ကလံာ်တက့ၢ်.

၄. **စိုက်ကထာ** နှင့်မူးပတ်ဒီးဒီးသွာ်ဘဉ်ဒီးပစံးလာဖိုင်
ကထာလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆဲလောဖိုင်ကထာဖိုင်ဒီးလီ၊
ပုတဂဟ်သွာ်ဘဉ်ဒီးဖိုးကထာဝဲတဘဉ်တဘဉ်လီ၊

၁။ **ဖိုင်ကထူး** နှင့် မှီတင်အမတ်တကလုင်အသင်ပြုက
စစ် ဦးပကီးလာဖိုင်ကထူးလီ၊ ဖိုင်ကထူးအသင်နှင့်ပ
အိုင်ဆာတစဲးစဲးလီ၊ ဦးပကီးဦးအဆီလာဖိုင်ကထူးဖိုင်
ကထူးလီ၊

၆. ဖြိုစု နှင့်မိုးပျာခံကထိပ်တူသီးထဲသီးအစု ဒီးဟ် သတြါဝဲန့ဉ်ပစံးလာဖိုင်စုလီၤ. ပျာခံကဖိုင်ကွၢ်အစု ဒီး ဒိုင်ဆံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖိုင်စုဖိုင်ခိုင်လီၤ. ဒီး ပညိုင်အစုန့ဉ်ပစံးလာဖိုင်စုစကီးလီၤ. ပှာတကဖိုင်စုစၢ် ဆာဒီးယာစံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဖိုင်ထိပ်** နှင့်မူပလဲလ်ဟ်သတြီပုဂ္ဂလိကဦးပီးသုတ်တထံးဒီးပစံးလာဖိုင်ထိပ်ဒုပီးလီ၊ ပုဂ္ဂလိကဦးအိဃုဉ်အဒုနုပကူးတံာ်တကူာ်ဒီးအဟံာ်လီၤနုာ်ပဒုအုပီးပုဦးပလဲလ်ဖိုင်ထိပ်လာသုတ်ဖးဒိုင်အကပာနုာ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖိုင်ထိပ်ဖုာ်ထိပ်လီ၊

၆၄

၈. **ဖွင့်ဖွင့်စိစိ** နှင့်မူးသကီကျအသံ ခီးပကီးလ၊
ဖွင့်ဖွင့်စိစိလီ၊ ဖွင့်ဖွင့်စိစိနှင့်မူးသကီကျနှင့်ပသး
ပှ်ကီးလ၊ဖွင့်ဖွင့်စိစိလီ၊ ခီးပှ်တနီနီကီးလ၊သ
ကီကျလီ၊

၉. **ဖိုင်ဘာ** နှင့်မူပဒေတာ၊ ဒီးပပညိတ်စာအုပ်ကလပ်
 နှင့်ပဝံးလာဖိုင်ဘာလီ၊ နမူဒေတာဒီးဖိုင်ဘာဖအက
 ပာနုလီ၊ ဒီးပဝံးဒီးအဆိလာဖိုင်ဘာဖိုင်ပိုလီ၊

၁၀. **မှိုဏ်း** နှင့်မှိုဏ်းလီၤအဆီလီၤ၊ ဒီးမှိုဏ်းပုၤကညိ
မၤထီၣ်သလုၣ်နီၤဖျိၣ်စီၤတကလုာ်န့ၣ်ပကိး ဒီးအဆီ
လၢဖျိၣ်လီၤဟံၣ်လီၤလီၤ။

၁၁. ဖိနပ်သံဃာ့ကို နှုတ်ပတ်စားဘုတ်ပတ်စားလာဖျဉ်သံဃာ
ကို ကျွန်ုပ်တို့အကျိုးတက်ကွယ်.

၁၂. **ဖိုင်သွံ** နှုတ်မှားပုဂံညီမိသင်္ခါလဒ်တုတ်နုတ်
အမတ်မှားပြုတ်ဒီးပစံးလဒ်ဖိုင်သွံလီၤ. ဒီးပစံးလဒ်ဖိုင်သွံ
ဒီးဖိုင်သံစကီးလီၤ.ပုၤတဂၤအမတ်ဖိုင်သွံပြုနုးကၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆီလဒ်ဖိုင်သွံဖိုင်သွံလီၤ.

၁၃. **မှို** နှင့်မှိုပမာဒီး“က”. ပမာဒီး“တ”လီ၊
ကမှို၊ တမှိုစံးဝဲဒှ်.

၁၄. ကမ္ဘာ ဖီးဖိုင်ကတူး၊ ဖီးကဖိုင်ကဖိုင်၊ ဖီးကဖိုင်
ဒိုင်ကွ်လာကဖိုင်တကွ်.

၁၅. **ကာဖိုဒ်** နှင့် မှန်အိတ်ဖိုဒ်အါဒု ဦးပစံးလၢကၢၤ
ဖိုဒ်လီၤ. ပန်ကၢၤဖိုဒ်လၢကရၢပူစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဦးပစံး
ဦးအဆိလၢကၢၤဖိုဒ်ကၢၤတံၤလီၤ.

၁၆. **ကာဖိုဗီ** နှင့်မုၢ်ပှၢကညီအသွံၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ဒီးကထီၣ် လၢအသွံၣ်ဒုးကီၢ်လိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအသွံၣ်ကာဖိုဗီလီၤ. ပှၢတဂၤဆံးၣ်အဖီ ဒီးအသွံၣ်ယၢကာဖိုဗီဝဲလၢအက ပျၢခိၣ်ပူၤ ဒီးဆါပှံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကာဖိုဗီ ကၢတံၤလီၤ.

၁၇. ကိစ္စ နှင့် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ထုတ်ပေးသည့်အခါ လက်မှတ်ရေးထိုးရန် လိုအပ်သည်။

၁၈. **ဂုဗိန်** နှင့်မ္ဗူပဂုဏ် ဦးဘုမီးအိပ်ဖိုဝ်နှင့်ပစံး လာဂုဗိန်လီ၊ ပှာကညီမာဝါဘုနုဂုဗိန်ဘုမီး ဦးမာ ကွံဝ်ဒီးဝါဝ်လီ၊ ဂုဗိန်ဘုမီးလကီလံ ဦးထာကွံ စိုကွံဒီးဝါဝ်လီ၊ ဂုဗိန်ဘုမီးလကီလံဒီးထာ ကွံ စိုကွံတက၊ ဦးပစံးဒီးအဆိလာဂုဗိန်ယာဖိန်လီ၊

၁၉. **ဂျာမိုက်** နှင့်မိုင်ပတယ်ဟူသည့်မိုင်ဒူအပြီအပြီးတပူ၊
ယီဒီးပံးလဂျာမိုက်လီ၊ ဖိသည့်ပိုင်မုဂ်လဂျာမိုက်ဟူသည့်
နဂျာမိုက်သုဂ်မုဂ်ကွင်ဂုဂျာမိုက်၊ ဒီးပံး ဒီးအဆီလဂျာမိုက်
ဂျာမိုက်ဟူသည့်လီ၊

၂၀. **စူးစိုက်** နှင့်မာ်ပုကညီအိပ်ဖိုဉ် ဒီးပစံးလာစူးဖိုဉ် လီၤ. ပုတဖဉ်သကမၤသရိဉ် ဒီးပစူးဖိုဉ်အသးအါဂၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစူးဖိုဉ်ရိဖိုဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလာစူး

ရိအိန်ဖိုဝ်စကီးလီ၊

၂၁. **ဆုန်ဖို** နှံ့မုာ်ပုၤအါဂၤဟ်ဖိုဝ်စကီးပစံးလၢဆုန်ဖိုဝ်စကီးလီ၊ ပုၤဟ်ဆုန်ဖိုဝ်စကီးမၤဘျုးလၢသရၣ်အဆိန်လီ၊ နီးပစံးဒီးအဆိလၢဆုန်ဖိုဝ်ဆုန်တံၤလီ၊

၂၂. **ဆုန်ဖို** နှံ့မုာ်ဆုန်တံၤအဆိလီ၊ နီးမုာ်ပုၤကညီအိန်ဖိုဝ်လၢသရၣ်ပုၤပုၤဝဲတံၤဝဲ ဒီးကတိတ်တံၤအလီၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဆုန်တံၤဆုန်ဖိုဝ်လီ၊ ပုၤကညီဆုန်တံၤဆုန်ဖိုဝ်အသးလၢသရၣ်ပုၤန့ၣ်ပဆိန်ပဝဲအလီၢ်တဆးဘၣ်၊

၂၃. **တဖိုဝ်ဒိန်** နှံ့မုာ်ပုၤကညီအိန်ဖိုဝ်တပုၤယီၤမုာ်ဂုၤ၊ ထီၣ်ပဟ်ဖိုဝ်တံၤတပုၤယီၤမုာ်ဂုၤ၊ ပစံးလၢအိန်တဖိုဝ်ဒိန်လီ၊ ပုၤတဂၤဟ်ဖိုဝ်ဘုအသၣ်တဖိုဝ်ဒိန်လီ၊ ပုၤတဖၣ်အိန်ဖိုဝ်လၢသရၣ်ပုၤတဖိုဝ်ဒိန်လီ၊

၂၄. **တဖိုဝ်တဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပုၤကညီလဲၤတံၤတပုၤယီၤ ဒီးတဟးဖးလိာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတံၤတဖိုဝ်တဖိုဝ်လီ၊ ပုၤတဖုၤလဲၤတံၤ ဒီးပုၤဘိၣ်သအိန်ဒီးလဲၤတံၤတဖိုဝ်တဖိုဝ်စံးဝဲဒၣ်လီ၊

၂၅. **ထံဖိုဝ်လီၢ်** နှံ့မုာ်ပဆိန်မုာ်အိထံၤပတုၤအိန်ဖိုဝ်အိန်ဒီးပလူထံလုနီၢ်အလီၢ်န့ၣ် ပစံးလၢထံဖိုဝ်လီၢ်လီၤ၊ ထံဖိုဝ်လီၢ်န့ၣ်ဘၣ်အါကၤ၊ ပမၤဟံၣ်မုာ်ဖုၣ်ဒီးထံ ဖိုဝ်လီၢ်န့ၣ်သပုၤထီၣ်ဘၣ်ပုၤန့ၣ်ပဆိန်တမုာ်ဘၣ်၊

၂၆. **ထံးဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပမၤတံၤလိာ်စၢ်စံး ဒီးပစံးလၢထံးဖိုဝ်လီ၊ ပုၤကညီထံးဖိုဝ်စၢ်စံးန့ၣ်ဘိၣ်မုာ်ဝဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံးဖိုဝ်ထံးဖုၣ်လီ၊

၂၇. **ထံးဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပမၤတံၤယုာ်ဝၣ်ထီၣ်ခံဘိၣ်ဒီးပစံးလၢထံးဖိုဝ်လီ၊ ပုၤကညီထံးဖိုဝ်ကျိၣ်လၢဟူထီၣ်က့ၤလိာ်အသးန့ၣ်မုာ်မၤတံၤယုာ်ဝၣ်ထီၣ်လီ၊

၂၈. **ထာဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပဟံးန့ၣ်တံၤအသုၣ်အသုၣ် ဒီးပစံးလၢထာဖိုဝ်လီ၊ တၢသၣ်လီၤသြူအါကၤ၊ ထာဖိုဝ်တက့ၤ၊ ထီၣ်ပဟံးန့ၣ်တံၤသုၣ်ဒီးပဟ်ဖိုဝ်မုာ်ဂုၤ၊ ပဟံးန့ၣ်တံၤဖျါဖိဒီးပဟ်ပုၤမုာ်ဂုၤ၊ ပစံးလၢထာဖိုဝ်ခဲလၢာ် လီ၊ ပုၤတဂၤထာဖိုဝ်လၢာ်တပုၤန့ၣ်ကမုာ်ကံၤကွံာ်လိာ်ကွဲဝဲသး၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထာဖိုဝ်ဟ်ဖိုဝ်လီ၊

၂၉. **ထံးဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပမၤတံၤတံၤအဆိခံဘိၣ်မုာ်ဂုၤ၊ သၢဘိမုာ်ဂုၤပစံးလၢထံးဖိုဝ်လီ၊ ပမၤတလၢန့ၣ်ပထံးဖိုဝ်သုၣ်ဘၣ်အဆိခံလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံးဖိုဝ်ထံးတံၤလီ၊ ပုၤတဂၤထံးဖိုဝ်အစုမုာ်ခိၣ်စံးဝဲဒၣ်၊ ထီၣ်ပဟံးန့ၣ်တံၤဒီးဘိၣ်ဘုၣ်န့ၣ်ပမုာ်ဟ်အဆိခံတပုၤယီၤဒီးပစံးလၢထံးဖိုဝ်လီ၊ ပုၤကညီဆိၣ်ကံၤမုာ်အူဒီးထံးဖိုဝ်သုၣ်မုာ်အဆိခံလီ၊

၃၀. **ထံးဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပုၤကညီအိန်ဖိုဝ်တပုၤယီၤခံဂၤမုာ်ဂုၤ၊ သၢဂၤမုာ်ဂုၤ၊ တဘျုးဂၤမုာ်ဂုၤကၢၣ်ထီၣ်ဖးလီၤလၢကမၤတံၤတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢထံးဖိုဝ်အဆိခံလီ၊ ဒီးပစံး

ဒီးအဆိလၢထံးဖိုဝ်သရၣ်ခဲလီ၊ ပသးပုၤထံးဖိုဝ်သရၣ်ခဲအဆိခံဒီးကၢၣ်ထီၣ်ဖးလီၤတံၤလၢသါကမၤသရၣ်လီ၊

၃၁. **ဟ်ဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပဟ်ပုၤတံၤတပုၤယီၤ ဒီးပစံးလၢဟ်ဖိုဝ်လီ၊ ဟ်က့ၤဝၣ်န့ၣ်တပုၤယီၤတက့ၤ၊ ဟ်ဖိုဝ်က့ၤသုၣ်ကူးလံာ်ဝၣ်ကူးလံာ်န့ၣ်တပုၤယီၤတက့ၤ၊ ဒီးထီၣ်ပဟ်တံၤတပုၤယီၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဖိုဝ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ဖိုဝ်ဟ်တံၤလီ၊

၃၂. **ဟ်ဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ထာဖိုဝ်အဆိလီ၊ ဒီးမုာ်ပဟ်ဖိုဝ်တၢသုၣ်တၢသၣ်န့ၣ်လီ၊

၃၃. **မၤဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ထီၣ်ပမၤယုာ်တံၤတပုၤယီၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤဖိုဝ်လီ၊ ပုၤတဂၤမၤဖိုဝ်သုၣ်မုာ်တပုၤဒိၣ်သမိး၊ ပုၤကညီမၤဖိုဝ်ဟံၣ်အါဖျါလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဖိုဝ်မၤတံၤလီ၊

၃၄. **လီၤဖိုဝ်** နှံ့မုာ်လီၤဖိုဝ်အဆိလီ၊ ဒီးမုာ်တံၤကူတံၤသိးယာ်လီၤဖျိဖးလိာ် ဒီးပစံးလၢလီၤဖိုဝ်လီၤဖိုဝ်လီ၊ တံၤကူတံၤသိးယာ်လီၤဖိုဝ်လီၤဖိုဝ်စံးဝဲဒၣ်၊

၃၅. **လီၤဖိုဝ်** နှံ့မုာ်တၢသၣ်လီၤပုၤလၢအဆိခံထံးန့ၣ်တပုၤယီၤအါအါကလဲၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤဖိုဝ်လီ၊ တၢသၣ်လီၤဖိုဝ်လၢအထံးအဆိခံထံးန့ၣ်အါကၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖိုဝ်လီၤတံၤလီ၊

၃၆. **သံဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ပုၤကညီဘၣ်ဆုဘၣ်ဆါ ဒီးသံဝဲတပုၤယီၤအါဂၤ ဒီးပစံးလၢသံဖိုဝ်လီ၊ ပုၤကညီဘၣ်တံၤဆါကးဒီးသံဖိုဝ်ဝဲအါဂၤလီ၊

၃၇. **အဖိုဝ်** နှံ့မုာ်အဘျုးအဆိလီ၊ ဒီးမုာ်ပန့ၣ်ဘၣ်တံၤလၢပဒီးန့ၣ်ဘၣ်တံၤလၢအမုာ်ပသးထီၣ်ပတမံၤန့ၣ်ပစံးလၢအဘျုးအဖိုဝ်လီ၊

၃၈. **အိန်ဖိုဝ်** နှံ့မုာ်ထီၣ်ပတံၤအိန်ဝဲတပုၤယီၤလၢအအါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိန်ဖိုဝ်လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိန်ဖိုဝ်အိန်ဖိုဝ်လီ၊ ပုၤကညီအိန်ဖိုဝ်လၢသရၣ်ပုၤအါကၤ၊ ပန့ၣ်အိန်ဖိုဝ်လၢကရၢပုၤစံးဝဲဒၣ်၊

၁. **ဖို** နှံ့မုာ်တံၤဆါတကလုာ်ပြုလီၤသဒံတကဝီၤတကဝီၤလၢပုၤကညီအလီၤ ဒီးပစံးလၢဖိုလီ၊ ပုၤတဂၤဖိုဒီဂၤညါလီ၊ ပုၤကညီဖိုန့ၣ်သးဝဲနးကၢစံးဝဲဒၣ်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိုဖျါလီ၊

၂. **ဖို** နှံ့မုာ်ပထုးယာ်တံၤကူတံၤသိး ဒီးပစံးလၢဖိုလီ၊ ပုၤတဂၤဖိုယာ်ကွံာ်ခိၣ်ဖျါတဘျုးစံးဝဲဒၣ်၊ ဒီးပစံးလၢဖိုယာ်လီ၊

၃. **ဖို** နှံ့မုာ်ခိၣ်ဖျါဝါန့ၣ်ပစံးလၢဖိုလီ၊ ဒီးမုာ်ပသးပုၤစံးဝဲလၢပုၤလီၤ၊ ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးဝဲတုၤခဲကန့ၣ်အံၤလီ၊ ဒီးပစံးပဝဲလၢတံၤဝါ၊ လၢဖိုဝါလီ၊ ထီၣ်ပဟံးန့ၣ်ဝါန့ၣ်ပသးပုၤစံးဝဲလၢဖိုလီ၊ လၢပယီၤအစိၤန့ၣ်တလၢဆါဖိုအပူၤဒိၣ်ကၤ၊

- ၄. **ဖိုကဆီ** နှင့်မှန်ပုကညီဘဉ်တၢ်ဖိုတကလုာ်အခိၣ်န့တိၣ်ဝဲ ဇီးပနီၤပြုထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိုကဆီလီၤ. ပုတဂၤဖိုကဆီပနီၤထီၣ်တၢ်ဖိုဖျၢကလၢလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖိုကသ့ၣ်ဖိုကဆီလီၤ.
- ၅. **ဖိုကွံာ်** နှင့်မှန်ပထုးယၢ်ကွံာ်တၢ်ကူတၢ်သိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, စးခိမ့ၢ်ဂ့ၤ, သုၣ်လၢ်အုမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဖိုယၢ်လီၤ. ပုတဂၤဖိုကွံာ်ခိၣ်ဖျၢတဘျီဇီးကွံာ်တၢ်ဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖိုကွံာ်အိးကွံာ်, ဖိုကွံာ်, ယၢ်ကွံာ်လီၤ. ပုတဂၤဖိုကွံာ်အိးကွံာ်စးခိတဘျီစံးဝဲဒၣ်.
- ၆. **ဖိုယၢ်** နှင့်မှန်တၢ်ဖိုဘဉ်ပုၤလဲၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိုယၢ်လီၤ. ပုတဂၤဖိုယၢ်တဘျီန့ၣ်တမၤဘျီဝဲဘဉ်မနုၤလၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖိုယၢ်ဖိုယၢ်လီၤ.
- ၇. **ဖိုဆး** နှင့်မှန်တၢ်ဖိုလၢဘဉ်ပုၤပြုဝဲလၢပမၤဘျီကီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိုဆးလီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ဖိုဆးစကိးလီၤ. တၢ်ဖိုဆးန့ၣ်ဘဉ်ပုၤပြု ဇီးသးဝဲ ဇီးအခိၣ်န့အိၣ်ကဝီၤကျိၤလီၤ.
- ၈. **ဖိုဖို** နှင့်မှန်ပုကညီကိးကြူးကြူးဇီးပစံးလၢကိးဖိုဖိုလီၤ. ပုတဂၤကိးဖိုဖိုန့ၣ်မ့ၢ်အကိးမနုၤတမံၤလၢ်.
- ၉. **ဖိုယၢ်** နှင့်မှန်ပမၤယၢ်ထုးယၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးဇီးပစံးလၢဖိုယၢ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖိုယၢ်ဖိုယၢ် လီၤ. ဖိုယၢ်ကွံာ်ခိၣ်ဖျၢတဘျီ.
- ၁၀. **ဖိုယီၤ** နှင့်မှန်တၢ်ဖိုတကလုာ်လီၤသးဇီးကံာ်ထုးမံၤဝဲတုၤပုကညီအရၢ်ဟးဂီၤဇီးပစံးလၢဖိုယီၤလီၤ. ဖိုယီၤဖိုသ့ၣ်စံးဝဲဇီးအဆိန့ၣ်လီၤ.
- ၁၁. **ဖိုဝါ** နှင့်မှန်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဝါန့ၣ်ပကိးလၢဖိုဝါလီၤ. ဖိုဝါလၢတလၢၤဆါန့ၣ်အိၣ်လၢဖျါပုၤအါကၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢဖိုတၢ်ဖိုဝါလီၤ.
- ၁၂. **ဖိုဝါတအူး** နှင့်မှန်တၢ်ဝါလၢအထီဝဲန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်တဘျီဖးထီၣ်ဇီးပစံးလၢဖိုဝါတအူးလီၤ. ဖိုဝါတအူးအတီၢ်ထီၣ်ကစံးဝဲဒၣ်. ဖိုဝါတအူးခံအူးစံးဝဲဒၣ်.
- ၁၃. **ဖိုဝါဒီအူး** နှင့်မှန်တၢ်ဝါလၢအထီဝဲအိၣ်အပျါတဆံခံဆံ ဇီးပစံးလၢဖိုဝါဒီအူးလီၤ. ဖိုဝါဒီအူးန့ၣ်တလၢၤဆါဝဲအပုၤဒိၣ်စံးဝဲဒၣ်.
- ၁၄. **ဖိုသူ** နှင့်မှန်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအသူဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိုသူလီၤ. တၢ်သူဟဲလၢကဘီတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိုသူလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖိုသူဖိုဝါလီၤ.
- ၁၅. **ဖိုသူ** နှင့်မှန်တၢ်ဖိုလၢတၢ်ဆါဘဉ်ပုၤကဝီၤပြုဝဲဇီးထီၣ်ဝဲသူယုၢ်ကလၢ်ဇီးပစံးလၢဖိုသူလီၤ. ပုကညီတနီၤနီၤဖိုသူဝဲသူယုၢ်ကလၢ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ဖိုသူစကိးလီၤ. တၢ်ဖိုသူန့ၣ်ဘဉ်ပုၤကညီတအါဘဉ်. ဘဉ်တဂၤဂၤဇီးလီၤ.
- ၁၆. **ဖိုသိၣ်** နှင့်မှန်တၢ်ဖိုတကလုာ်ဝါဝဲဇီးအခိၣ်န့သူဇီး

- တပြုတၢ်ဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢလၢဖိုသိၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢတၢ်ဖိုသိၣ်စကိးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဖိုသိၣ်ဖိုတြၢလီၤ. ပုတဂၤဖိုသိၣ်ဇီးမၤဘျီဝဲလီၤ.
- ၁၇. **ကဖိုကဖို**ဇီးကဖိုလုၤက့ၤန့ၣ်ကွၢ်လၢကဖိုတက့ၢ်.
- ၁၈. **ကဲးဖိုဖို** နှင့်မှန်ပုကညီကိးကြူးကြူးဇီးပစံးလၢကဲးဖိုဖိုလီၤ. ပုဆံးဟီၣ်ကဲးဖိုဖိုစံးဝဲဒၣ်.
- ၁၉. **ကိးဖိုဖို** နှင့်မှန်ပုကညီကိးကြူးကြူးဇီးပစံးလၢကိးဖိုဖိုလီၤ. ပုတဂၤကိးမးအမိဖိုဖိုလီၤ.
- ၂၀. **ဆုဖို** နှင့်မှန်အိၣ်န့ၣ်ပုကနီၤနီၤကိးလၢဆုဖိုလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢဆုဖိုဆုဖိုလီၤ. ဇီးပုကနီၤနီၤကိးလၢဆုကၤလီၤ.
- ၂၁. **တၢ်ဖို** နှင့်မှန်တၢ်ဆါလီၤသးဇီးပြုထီၣ်ဝဲကဝီၤဇီးပစံးလၢတၢ်ဖိုလီၤ. တၢ်ဖိုဘဉ်ပုကညီပြုထီၣ်လီၤသးဇီးသးဝဲလီၤ.
- ၂၂. **န့ၣ်ဖို** နှင့်မှန်န့ၣ်တကလုာ်န့ၣ်အချၢယံၣ်ပြုၣ်တၢ်ဖိုအသိးဇီးပကိးလၢန့ၣ်ဖိုလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢန့ၣ်ဖိုန့ၣ်ဖိုလီၤ. န့ၣ်ဖိုန့ၣ်ပုကညီအိၣ်ဇီးဖိအိၣ်ဝဲလၢကသူလီၤ.
- ၂၃. **လီၤဖို** နှင့်မှန်တၢ်ကူတၢ်သိးယၢ်ဖးလဲၣ်ကဝီၤကျိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သပၤခံထုၣ်ဖျိကဝီၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟီၣ်ခိၣ်အပူၤထုၣ်ဖျိကဝီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢလီၤဖိုလီၤ. ယုၢ်အုၣ်လီၤဖိုတၢ်ကူတၢ်သိးစံးဝဲဒၣ်. သပၤတဖျါအခံလီၤဖိုလဲၣ်ကၤ. ဟီၣ်ခိၣ်တပူၤလီၤဖိုဝဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်သူၣ်အပူၤသၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢလီၤဖိုလဲၣ်လီၤဖိုလီၤ.
- ၂၄. **သဖိုသဖို** နှင့်မှန်ပုကညီဖိဘဉ်ဆူးဘဉ်ဆါ ဇီးဟ်အသးသပုၤသပုၤ ဇီးဟးကယိကယိ ဇီးလိာ်ကွဲတကဲဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်သးသဖိုသဖိုလီၤ. ပုဆံးတဂၤဟ်သးသဖိုသဖိုန့ၣ်မ့ၢ်အညဉ်တမုာ်ဘဉ်လီၤ. ပသးပုၤဆါဇီးဟ်သးသဖိုသဖိုစကိးလီၤ.
- ၂၅. **သဖိုလုၤက့ၤ** နှင့်မှန်ပုကညီကၢ်ဉ်ဇီးမၤတၢ်တကဲဘဉ်ဇီးဟ်သးဒ်ပုၤဆါသိးန့ၣ်ပစံးလၢ ဟ်သးသဖိုလုၤက့ၤလီၤ. ပုတဂၤဟ်သးသဖိုလုၤက့ၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအါဇၢ်ပတသ့ၣ်ညါ. မ့ၢ်ဟ်ကစွၢ်အသးဇၢ်ပတသ့ၣ်ညါဘဉ်. ပုတဂၤဟ်သးသဖိုလုၤက့ၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ဟ်ကစွၢ်အသးသၤ.
- ၁. **ဖိုၢ်** တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘဉ်. တၢ်ကတိၤအိၣ်ဒၣ်ထဲဖိုၢ်ဝါလီၤ. ကွၢ်လၢဂီၢ်တက့ၢ်.
- ၁. **ဖိုၣ်** နှင့်မှန်တၢ်တအိၣ်ဘဉ်လၢပုၤနီတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤတၢ်တနီၤအိၣ်ဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆါပုၤတုၤပတုၤတကဲဘဉ်ဇီးပဘဉ်တုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘဉ်နးဘဉ်ဖိုၣ်ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဖိုၣ်လီၤ. ပုတဂၤဖိုၣ်သမိး. ကူတၢ်ကံးညဉ်ဘဉ်အခံဇီးလီၤ. ပမံလၢတၢ်စူၤကျါလၢပလဲၤတၢ်န့ၣ်ဖိုၣ်ကၤ.

တလားမပထမချီလာတိုက်ကျိုက်က၊ တာဆီယာတ
ဒုတိယသမီးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာဖိုင်ယာလီ၊

၂. **ဖိုင်ကထိ** နှင့်မုာ်ပုၤကညီကွာ်တအိတရိုင်လီ၊
ပုၤတဂၤကွာ်တဖိုင်ကထိလီ၊

၃. **ဖိုင်ဆံ** နှင့်မုာ်ဖိုင်ဆံအဆီလီ၊ ဒီးမုာ်ပုၤကညီ
ဆံဆါကြူးဆံဆါကြီဘၣ်အဘၣ်သီထီရီတပူၤလၢ
တမုာ်ဘၣ်ဆံဆါလီ၊ ဒီး ဆံဆါဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆီလာ
ဖိုင်ဆံဖိုင်ဆံလီ၊

၄. **ဖိုင်နုာ်ယာ်က** နှင့်မုာ်ပုၤကညီလၢအတၢ်တအိဘၣ်
နီတမံ၊ ဒီးကူဘၣ်သီးယာ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိုင်နုာ်ယာ်ကလီ၊
ပုၤတဂၤဖိုင်နုာ်ယာ်ကဒီးတအိဘၣ်အိဘၣ်၊ တကူဘၣ်
သီးဘၣ်ဘၣ်၊ ဒီးပုၤကလၢကုာ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိုင်နုာ်ယာ်က
လီ၊

၅. **ဖိုင်သံယာ်သံ** နှင့်မုာ်ပုၤတၢ်ဘၣ်တၢ်နးတၢ်ကျဲတုၤပ
တၢ်တကဲဘၣ်ဒီးပစံးလၢဖိုင်သံယာ်သံလီ၊ ဒီးပစံးလၢ
ဖိုင်သံယာ်ကီစကီးလီ၊ ပတုာ်ဘၣ်တၢ်ဆူတၢ်ဆါဖိုင်
သံယာ်သံပတုာ်တပူၤလၢဘၣ်၊ ပုၤတဂၤဘၣ်တၢ်မၤလၢ
အကစၢ်အဆိဒီးဖိုင်သံယာ်သံဒိုင်မးလီ၊

၆. **ဖိုင်နီယာ်နီ** နှင့်ပတစံးဘၣ်၊ ပစံးလၢဖိုင်ယာ်နီ နှင့်
လီ၊ ဖိုင်အဆီန့ၣ်မုာ်ဖိုင်သံယာ်ကီ၊ ဖိုင်နုာ်ယာ်က၊ ဖိုင်
သံယာ်သံ ပစံးန့ၣ်လီ၊ ဖိုင်နီယာ်နီပတစံးဘၣ်၊

၇. **ကီဖိုင်** နှင့်မုာ်ပုၤဖိုင်ပုၤယာ်အမိအဖၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပ
စံးလၢအမိအဖၢ်လၢတၢ်ဖိုင်ကီဖိုင်လီ၊ ပုၤကညီဖိုင်ဝဲ
အစၢၤအသ့ၣ်ဖိုင်စကီးဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိုင်ကီဖိုင်လီ၊
ပုၤလၢတၢ်ဖိုင်ကီဖိုင်တဖၣ်န့ၣ်လီတစၢ်ဖိုင်ခံစၢ်ဖိုင်ဝဲ
လီ၊

၈. **တၢ်ဖိုင်** နှင့်မုာ်ထီရီတၢ်ဘၣ်ပုၤဆါလၢပတုာ်တကဲ
ဘၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖိုင်လီ၊ ဒီးပစံး
ဒီးအဆီလာတၢ်နးတၢ်ဖိုင်၊ ဒီးတၢ်ဖိုင်တၢ်နးလီ၊ တၢ်ဆူ
တၢ်ဆါမုာ်ဂုၤ၊ တၢ်သံတၢ်ပုၤမုာ်ဂုၤ၊ တၢ်ဒုၣ်ဒုၣ်ပယဲမုာ်ဂုၤ၊
တၢ်ကီတၢ်ခဲမုာ်ဂုၤ၊ ဘၣ်ပုၤဆါလၢပသးမုာ်ဂုၤ၊ ဘၣ်ပုၤဆါ
လၢပညၣ်မုာ်ဂုၤ ပစံးလၢတၢ်ဖိုင်လီ၊

၉. **ပုၤဖိုင်ဖိ** နှင့်မုာ်ပုၤလၢတကဲဘၣ်လၢပဒိပ်ပုၤ၊ တ
ကဲဘၣ်လၢပုၤထူးပုၤတၢ်ခဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢပုၤဖိုင်ဖိလီ၊
ဒီးပစံးဒီးအဆီလာပုၤဖိုင်ဖိယာ်ဖိလီ၊ ဒီးပစံးလၢပုၤဖိုင်
သံဖိစကီးလီ၊ ပုၤဖိုင်ဖိန့ၣ်ပုၤပတၢ်တကဲဘၣ်၊

၁၀. **မၤဖိုင်** နှင့်မုာ်ပမၤအာမၤသီမၤနးမၤကျဲပုၤဂၤဒီး
ပစံးလၢမၤဖိုင်ပုၤဂၤလီ၊ ပဒိပ်ပုၤဟဲမၤဖိုင်ပုၤဖိုင်ဖိလၢ
တၢ်ကံခါန့ၣ်သံကလၢ်တၢ်လီ၊ ဒီးပမုာ်မၤပုၤဂၤမၤပ
တၢ်လၢအကီန့ၣ်စံးဝဲလၢပမၤဖိုင်အီလီ၊ ဒီးထီရီပုၤဂၤ
မၤတၢ်တၢ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤဖိုင်ပုၤစကီးလီ၊ ဖိသၣ်တ
ဂၤမၤဖိုင်ပုၤမၤပစိအီနးကၢ၊

၁၁. **လၢ်ဖိုင်** နှင့်မုာ်ပလၢ်ပဖိ ဒီးဘၣ်ကီပုၤဒီးအဆူအ
ဆါဒီးပကွၢ်အဆံအဆံ ဒီးပစံးလၢပလၢ်ဖိုင်ပဖိလီ၊
ပုၤကညီအမိအဖၢ်လၢ်ဖိုင်လၢအနီဆံးခါန့ၣ်တုၤဒိုင်
ထီၣ်ဒီးဘိၣ်ကွၢ်အမိအဖၢ်လီ၊

၁၂. **သးဖိုင်** နှင့်မုာ်ပုၤကညီပုၤလီၤအသးလၢကဘၣ်
တၢ်တမံမံ၊ ဒီးအိၣ်တမုာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသးဖိုင်လီ၊
ပုၤမုာ်ဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲဒီးအသးဖိုင်ဝဲလီ၊ ပုၤထံၣ်လီၤ
အတၢ်ဒီးဘးဒီးအသးဖိုင်ဝဲဒီးအိၣ်တမုာ်ဘၣ်လီ၊

၁၃. **ဖိ** နှင့်ပတစံးဘၣ်၊ ပစံးထဲပုၤဒီးကပုၤဒီးစပုၤဒီး
သပုၤဒီးလီၤပုၤလီၤ၊

၁၄. **ဖါ** နှင့်မုာ်တၢ်လၢတဆံတဆါတခၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ်
န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးဖါကလၢ်လီ၊ တၢ်ဒီးတနီၤနီၤဘျါဖါ
ကလၢ်လီ၊

၁၅. **ဖါ** နှင့်မုာ်ကျဲပုၤလၢတလၢဆါတၢ်ပုၤတၢ်ဆါတၢ်
အလီၤန့ၣ်ပကီးလၢဖါလီ၊ ပုၤကညီလဲၤပုၤအိၣ်တၢ်လၢ
ဖါပုၤစံးဝဲဒၣ်၊ ဒီးပကီးဒီးအဆီလာဖါဖိဖိလီ၊

၁၆. **ဖါကလၢ်** နှင့်မုာ်ပဖိကသုအံသၣ်တဆါဘၣ် ဒီးပ
စံးလၢမၤသးဖါကလၢ်လီ၊ ကသုန့ၣ်အံသၣ်တဆါဘၣ်
ဒီးမၤသးဘျါဝဲဖါကလၢ်လီ၊ ဒီးပစံးလၢဖုၤကလၢ်စ
ကီးလီ၊

၁၇. **ဖါဖါ** နှင့်မုာ်ထီၣ်ဒုၣ်ဖါပုၤဝဲသီၣ် ဒီးပစံးလၢသီၣ်ဖါ
ဖါလီ၊ ထီၣ်ဒုၣ်အဖါန့ၣ်ပုၤသီၣ်ဖါဖါစံးဝဲဒၣ်၊

၁၈. **ဖါဖါဖိ** နှင့်မုာ်ပကီးဖါဒီးအဆီ ဒီးပကီးလၢဖါဖါ
ဖိလီ၊ ဖါဖါဖိစံးဝဲဒၣ်၊

၁၉. **ဖုး** နှင့်မုာ်ပဂုၤဆုၣ်ဂုၤကနီၤပုၤဂၤအတၢ် ဒီးပစံးလၢ
ဖုးလီ၊ တၢ်ဘျၣ်ဖုးတၢ်န့ၣ်စုအါကၢ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာ
လုးဖုးလီ၊ ပုၤတဂၤကၢ်မၤတၢ်ဒီးဖုးအိၣ်တၢ်လီ၊ ဒီး
တလၢစံးဝဲလၢ(ဒါးမြတိုက်)လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာ
ရှုၣ်ဖုးလီ၊ တၢ်ဘျၣ်ရှုၣ်ဖုးတၢ်နးကၢ၊

၂၀. **ဖုး** နှင့်မုာ်ပဘျီစၢ်ဆါကျဲဒီးပစံးလၢဖုးလီ၊ ကျဲကုၣ်
ဝဲန့ၣ်ပမုာ်လဲၤစၢ်ဆါဒီးပစံးလၢဖုးလီ၊ ပလဲၤကျဲအကုၣ်
န့ၣ်တုၤကီကၢ၊ ဖုးစၢ်ဆါဖါအံၤလီ၊ ဖုးစၢ်ဆါကျဲစံးဝဲ
ဒၣ်၊

၂၁. **ဖုးစံး** နှင့်မုာ်တၢ်ထံးတကလုာ်မဲထီၣ်လၢပသုၣ်အီၤ
လၢအလီၤမုာ်ဒီးအဒီးန့ၣ်ပကီးလၢဖုးစံးလီ၊ ဒီးပုၤ
တနီၤနီၤကီးလၢဖုးစံးလီ၊ ဖုးစံးန့ၣ်အထံးပြီကဒ်နီၣ်
အသိးန့ၣ်ပကီးလၢဖုးစံးဒီးအိၣ်အဒီးန့ၣ်ပလီ၊

၂၂. **ဖုးဖုး** နှင့်မုာ်ပစုၣ်လီၤမုာ်ဆူထံကျါသီၣ်ဝဲဒီးပစံး
လၢသီၣ်ဖုးဖုးလီ၊ ပုၤတဂၤစုၣ်လီၤမုာ်ဆူထံကျါသီၣ်
ဖုးဖုးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာသီၣ်ဖုးဖုးလီ၊

၂၃. **ဖုး** နှင့်မုာ်ပယုးပယီၣ်တၢ်၊ ပကုၣ်စၢ်ပသးဒီးပစံးလၢ
ဖုးလီ၊ ပသးပုၤတဖၣ်န့ၣ်ပဘၣ်ဖုးအီလီ၊ ပုၤတဂၤက

ဖြ

တိတိဒီးစဘဉ်ဖှာမးအီလီ၊ ပနာနုတုဘျာဉ်လိာ်အသး ဒီးမုာ်ယဉ်တခီနီလဲယဉ်တဒုန့ဖှာအဝဲတဒုလီ၊ ပစံးတလဲယဉ်န့မုာ်ကုာ်စာ်အသးလီ၊

၂. ဖှာကဝီ န့မုာ်ပုကညီပစီအဂံဒီးဟ်ဆုာ်အသးဒီးပစံးလဲယဉ်ကဝီ၊ ဒီးဖှာကဝီစကီးလီ၊ ပုတဂုဖှာကဝီဒီးမတုာ်တနံအလီလဲလဲက၊

၃. ဖှာကဝီ န့မုာ်ပုကညီအသးလီ၊ ဒီးမုာ်ပုကတုာ်ထီာ်ဘိဉ်ပစီအဂံ ဒီးမုာ်မတုာ်ဆံးဆုာ်လဲန့ဟ်ဆုာ်အသးဒီးမတုာ်န့ပစံးလဲယဉ်တဝီလီ၊ ပုတဂုဖှာကဝီဒီးဘိးသုာ်ကံထုဒုခိာ်ဒုစံးဝဲဒု၊ ဒီးပုတနီနီစံးလဲယဉ်လီအဂံလီ၊

၄. ဖှာအသး န့မုာ်ပုမတုာ်တကဲလဲ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်လီသးလီ၊ စကွဲးလံာ်တကဲလဲဘဉ်၊ စဖှာလီလံစသးလံ၊ ပသးပုမတုာ်မုာ်တကဲလဲဘဉ် ဒီးဖှာလီအသးလီ၊ တံမနးကဲာ်ဆိးတုစဖှာလီစသးလီ၊

၅. ဖှာလီအသး န့မုာ်ပုတနီနီစံးလဲယဉ်အသးလီ၊ ပတြာ်လီအသးလီ၊ ပုတဂုဖှာလီအသးလဲအတဟီာ်ဂု၊ အတဟီာ်ဆုာ်လီစံးဝဲဒု၊

၁. ဖှာကလံာ် န့မုာ်တလဲယဉ်န့ပစံးလဲယဉ်မသးဖှာကလံာ်လီ၊ နဖီကသုအံသုာ်တဆာအံဘူးတဆာမသးဖှာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်မသးဖှာကလံာ်စကီးလီ၊ စအိာ်တကမာ်အိာ်ထုာ်တဆာဘဉ်၊ မသးဖှာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖှာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖှာကလံာ်စကီးလီ၊

၁. ဖှာ န့မုာ်ပဟ်ထံလဲယဉ်အကျါန့သိာ်ဒီးမုာ်လီ၊ ပံာ်န့သိာ်ဖှာလီ၊

၂. ဖှာ န့မုာ်ပုကညီသါသိာ်န့ပစံးလဲယဉ်သါသိာ်ဖှာလီ၊ ပုတဂုတံာ်ဘုးအသးဒီးသါထီာ်ဖှာစံးဝဲဒု၊ ပုတဂုဘဉ်မိာ်ဘဉ်မးဒီးသါသိာ်ဖှာလီ၊

၁. ဖြာကလံာ် န့မုာ်ထီရီတံာ်စံာ်လဲယဉ်အကျါတံာ်တဘိန့ပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်လီ၊ ဘိာ်သအိာ်တဒုထံာ် ယဒီးစံာ်ဖြာကလံာ်ဒီးဟါမံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ ပုတဂုအမိာ်သါကတီာ်အီဒီးစံာ်ဝဲဖြာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊

၂. ဖြာကလံာ် န့မုာ်ထီရီတံာ်တဘိန့ပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ ပုတဂုပဲာ်ဝဲာ်တဘိတံာ်ဖြာကလံာ်စံးဝဲလီ၊ ပုတဂုထုးပျံတဘိတံာ်ဖြာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊

၃. ဖြာဖြာ န့မုာ်ပုကညီလဲတံာ်ချချ ဒီးပစံးလဲယဉ်တံာ်ဖြာဖြာလီ၊ ပုတဂုလဲတံာ်ဖြာဒီးစလူတချးဘဉ်လီ၊ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာစကီးလီ၊

ဖြာ

၄. ဖြာ န့မုာ်တံာ်လဲတံာ်ဆုာ်န့ပစံးလဲယဉ်ဖြာလီ၊ ပုတဂုကျိဝဲာ်တဘိတံာ်ဖြာလီ၊ ဒီးပျံတံာ်ဝဲသိာ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်၊ ဒီးဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ စထုးကွာ်လုာ်တဘိတံာ်ဖြာစံးဝဲဒု၊

၅. ဖြာကလံာ် န့မုာ်ပုကညီဆုာ်နီဝဲ ဒီးပစံးလဲယဉ်နီဖြာကလံာ်လီ၊ ပုတဂုလဲတံာ်ဒီးတံာ်ဘုးအသးန့ဆုာ်နီဖြာကလံာ်လီ၊

၆. ဖြာဖြာ န့မုာ်ပုကညီလဲတံာ်ချချန့ပစံးလဲယဉ်ဖြာလီ၊ ပုတဂုလဲတံာ်ဖြာဖြာ ဒီးစလူတချးဘဉ်၊ ပုတဂုလဲတံာ်ဖြာဒီးပဲာ်ကုာ်ဖြာဖြာလီ၊

၇. ဖြာဖြာ န့မုာ်တံာ်တံာ်ဆုာ်အါဘိဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာလီ၊ ပုတဂုပဲာ်ဝဲာ်အါဘိတံာ်ဖြာဖြာလီ၊

၈. ဖြာဖြာ န့မုာ်ပုကညီကတီာ်တုာ်လီ၊ဖီယိာ်ဒီးပစံးလဲယဉ်တံာ်တံာ်ဖြာဖြာလီ၊ ပုတဂုကတီာ်တံာ်ဖြာဖြာစံးဝဲဒု၊

၁. ဖြာဖြာ န့မုာ်ပုကညီဟီာ်သိာ်န့ပစံးလဲယဉ်ဖြာဖြာလီ၊ ပုတဂုဟီာ်ဒီးသြအနါအံာ်သိာ်ဖြာဖြာလီ၊ ပုတဂုအမိာ်တံာ်ဒီးဟီာ်ဝဲဖြာဖြာလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလဲဟီာ်ဖြာဖြာဖြာလီ၊

၂. ဖြာဖြာ န့မုာ်ထီာ်ဖုးပုသိာ်ဝဲ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာဖြာလီ၊ ထီာ်ဖုးပုသိာ်ဖြာဖြာဖြာဖြာစံးဝဲဒု၊

၁. ဖြာကလံာ် န့မုာ်ပုကညီဟဲတုာ်လဲပအိာ်တစုဒီးပစံးလဲယဉ်ဟဲဖြာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ ပုတဂုတဟဲဟဲနီတခိာ်ဒီးဟဲဟဲတခိာ်လဲဖြာကလံာ်လီ၊

၂. ဖြာကလံာ် န့မုာ်ပလီလဲတံာ်ပု ဒီးပစံးလဲယဉ်လဲဖြာကလံာ်လီ၊ ဒီးပစံးလဲယဉ်ဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ ပုတဂုလဲတံာ် ဒီးလီလဲမးဖြာကလံာ်ဆုာ်ပုလီ၊ ဒီးတံာ်လီဖီဖြာကလံာ်စကီးလီ၊ သဟါခဲလီဖီဖြာကလံာ်လီ၊

၃. ဖြာဖြာဖြာ န့မုာ်ထံအါဝဲလဲယဉ်ပုကပုကခိာ်ကပုကပုကခိာ်ခိာ်နီနီပုကန့တလီသးဘဉ်န့ပစံးလဲယဉ်ဖြာဖြာဖြာလီ၊ ထံအိာ်ဖြာဖြာဖြာန့ပမးအိာ်ညာ်တနုာ်ဘဉ်၊ ထံမုာ်အါဝဲလဲဟီာ်ခိာ်အဖီခိာ်လဲတံာ်စုဒါန့ထံအိာ်လဲပုခိာ်ပုဒီးပစံးလဲယဉ်ထံအိာ်ဖြာဖြာဖြာလီ၊

၄. ဖြာဖြာဖြာ န့မုာ်ပုကညီကတီာ်ကြိတံာ်န့ပစံးလဲယဉ်တံာ်ဖြာဖြာဖြာလီ၊ ပုမုာ်ကတီာ်ပုကဆုာ်ဆုာ်ပုမုာ်ဂု၊ စံးပျံပုကမုာ်ဂု၊ ကတီာ်ခိာ်ပုကအသးဒီးကတီာ်လိာ်ကွဲအသးတစံးစံး ဒီးပစံးလဲယဉ်တံာ်ဖြာဖြာဖြာလီ၊ ပုတဂုကတီာ်ကြိပုကဖြာဖြာဖြာဒီးတဘဉ်ယိာ်ဘဉ်ပုကလဲအိာ်အီဘဉ်၊

၁. ဖြာကလံာ် န့မုာ်တံာ်ထုာ်ဖျါလဲလဲန့ပစံးလဲ

ဖျါ

လီၤဖျါဖြူကလံလီၤ. သုၣ်အိၣ်ပူၤလီၤဖျါဖြူကလံစံးဝဲဒၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်ထူၣ်ဖျါဖြူကလံစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ကူတၢ်သးယၢ်လီၤဖျါဖြူကလံစံးဝဲလီၤ. ဒီးပၢ်လီၤကွံာ်တၢ်လၢကူပူၤသဖြူကလံစံးလီၤ.

၂. **ဖြူဖြူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလုၣ်ထံသိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဖြူဖြူလီၤ. ပုၤတဂၤစံၣ်လီၤဆူထံလီၤပူၤဒီးလုၣ်မးထံဖြူဖြူစံးဝဲလီၤ.

၃. **ဖြူဖြူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသၢသဖျါဒီးသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ဖြူဖြူလီၤ. ကသုၣ်သၢသဖျါသိၣ်ဝဲဖြူဖြူလီၤ. တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်သၢသဖျါသိၣ်ဖြူဖြူစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဖြူဖြူဖြူလီၤ.

၄. **ဖြူဖြူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟီၣ် ဒီးသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟီၣ်ဖြူဖြူလီၤ. ပုၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်လၢအဝဲတဂၤအလီၤဒီးဟီၣ်ဝဲဖြူဖြူလီၤ.

၁. **ဖြူးကလံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပျံၤလၢဆံးတဖၣ်န့ၣ်တံာ်ဝဲသိၣ်ဒီးပစံးလၢတံာ်ဖြူးလီၤ. ပုၤတဂၤဖုၣ်လုၣ်တဘိတံာ်ဖြူးလီၤ. ပျံၤဖိတဘိစဖုၣ်ဒီးတံာ်ဖြူးလီၤ. ဒီးပစံးတံာ်ထံးလၢဆံးန့ၣ်တံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပစံးတံာ်ဖြူးကလံလီၤ.

၂. **ဖြူးဖြူး** န့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်တံာ်တဘိတဘိ ဒီးပစံးလၢတံာ်ဖြူးလီၤ. စထီၣ်ဒီးလုၣ်တံာ်ဖြူးဖြူးစထီၣ်တကျါတၢ်.

၁. **ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီးကပီၤဝဲလၢပမဲၣ်ညါလၢပထံၣ်ဘၣ်ခဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢဖျါလီၤ. ထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢပမဲၣ်ညါဒီးပထံၣ်ခဲလၢန့ၣ်မ့ၢ်ဖျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဖျါစကိးလီၤ.

၂. **ဖျါကပြု** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်မ့ၢ်အူမၤသးဆူၣ်ဆူၣ်ဂီၤဂီၤန့ၣ်ဒီးကပီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖျါကပြုလီၤ. မ့ၢ်အူအိၣ်တၢ်ဖျါကပြုမးလီၤ. ထီၣ်လၢပထံၣ်တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဂီၤဂီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖျါကပြုလီၤ.

၃. **ဖျါကဘျုး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီးဘျုးန့ၣ်ပစံးလၢဖျါကဘျုးလီၤ. ကနဲအဒၢဖျါကဘျုးလုၣ်စံးဝဲဒၣ်. စးခိဖျါကဘျုးလုၣ်လီၤ. တၢ်ဖျါကဘျုးလုၣ်န့ၣ်အါမးလီၤ. ဟံၣ်န့ၣ်ဖျါကဘျုးလုၣ်လီၤ.

၄. **ဖျါကမုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢမနုၤလၢချံၤပူၤဒီးပထံၣ်လၢမုၤဂုၤ, စယၢ်မုၤဂုၤဖျါတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးဖျါဝဲသုၣ်ဒီးပစံးလၢဖျါကမုၤလီၤ. တၢ်လၢဖျါလၢမနုၤကမုၤန့ၣ်ကမုၤတၢ်လၢသၢ.

၅. **ဖျါကမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်လၢအါဖျါ ဒီးပစံးလၢဖျါကမိၢ်မးလီၤ. ထံလီၤသးဒီးလၢဖျါကမိၢ်မးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျါကမိၢ်ကမိၢ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၆. **ဖျါကမိၢ်ကမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲၣ်ခံး ဒီးပထံၣ်တၢ်တလီၤတံာ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်ဖျါကမိၢ်ကမိၢ်

ဖျါ

လီၤ. စမဲၣ်ခံးစကွၢ်တၢ်ဖျါကမိၢ်ကမိၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **ဖျါကလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်လၢကဆုၣ်ဘၣ်လီၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢဖျါကလၢလီၤ. မဲၣ်ထံကလၢန့ၣ်ဖျါကလၢဝဲလီၤ. ဒီးပကွၢ်တၢ်လၢပထံၣ် ဖျါလၢဘးခိၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဖျါကလၢစကိးလီၤ. မဲၣ်ထံကလၢန့ၣ်ဖျါကလၢဆဲးဖျါလၢဘးခိလီၤ.

၈. **ဖျါကဝုၢ်ကဝီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတံာ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖျါကဝုၢ်ကဝီၢ်လီၤ. စထီၣ်မတၢ်လဲၤလၢကျဲၣ်န့ၣ်ဖျါကဝုၢ်ကဝီၢ်ဒီးဟါမဲၣ်လီၤ.

၉. **ဖျါဂီၤကယုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ဒီးအဆူၣ်ဂီၤဝဲတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢဖျါဂီၤကယုၤလီၤ. ပုၤမိသၢဆုၣ်နီၤအခိၣ်ဖျါဂီၤကယုၤစံးဝဲဒၣ်. တးအုးအဆူၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢအမိၢ်ပုၤလီၤဒီးဖျါဂီၤကယုၤလီၤ.

၁၀. **ဖျါဆဲးကလၢ** န့ၣ်ထံအိၣ်လၢပလီၤပူၤ ဒီးပထံၣ်န့ၣ်လၢအဆဲးကလၢဒီးပစံးလၢဖျါဆဲးကလၢလီၤ. ထံအိၣ်လၢပလီၤဝါပူၤဖျါဆဲးကလၢဝဲလီၤ. ဒီးပခိၣ်ဘၣ်ဆိးအဖဲဝါဖျါဆဲးကလၢလၢအဖဲးလၢလီၤ.

၁၁. **ဖျါဖုၣ်ကယုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဆဲးကွၢ်ပုၤပထံၣ်အမဲၣ်ဖိနဲမိၤဒီးပစံးလၢဖျါဖုၣ်ကယုၤလီၤ. ပုၤဆဲးတဂၤကွၢ်ပုၤဒီးအမဲၣ်ဖျါဝဲဖုၣ်ကယုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျါဖုၣ်ကယုၤစကိးလီၤ.

၁၂. **ဖျါဝါကယုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပထံၣ်အိၣ် ဒီးအဆူၣ်ဝါဝဲဘၣ်ဒီးမိၤန့ၣ်ပစံးလၢဖျါဝါကယုၤလီၤ. တၢ်ဖိလၢအဆူၣ်ဝါဝဲဘၣ်ဒီးမိၤဒီးပထံၣ်လၢပမဲၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢဖျါဝါကယုၤလီၤ. ပုၤအဲကလံဖိတဖၣ်န့ၣ်ပထံၣ်အခိၣ်သုဖျါဝါကယုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျါဝါကယုၤစကိးလီၤ.

၁၃. **ကွၢ်တၢ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ခဲလၢလၢတတဒၢဘၣ်လၢပမဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကွၢ်တၢ်ဖျါလီၤ. စထီၣ်ဆူၣ်သုၣ်ခံးစကွၢ်တၢ်ဖျါယံၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံၣ်တၢ်လၢကွၢ်တၢ်ဖျါလီၤ. ဒီးကစၢ်ယုၤန့ၣ်ကွၢ်တၢ်လၢတဒၢအမဲၣ်တအိၣ်ဘၣ်နီၤတမံၤဒီးထံၣ်ဝဲလၢခိၣ်ညါညါဒီးပစံးလၢထံၣ်တၢ်လၢကွၢ်တၢ်ဖျါလီၤ.

၁၄. **ဆဲးဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆဲးဖျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲးပၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးဖျါဆဲးဖျါလီၤ. ဒီးတၢ်ဆါပုၤလၢပသအိၣ်ပူၤ ဒီးဆါပၢ်လၢပညၣ်ကျါဖဲးကျါန့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢတၢ်ဆါဆဲးဖျါဆဲးဖျါလီၤ.

၁၅. **တၢ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢအအိၣ်လၢပမဲၣ်ညါဒီးပထံၣ်ခဲလၢန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖျါခဲလၢလီၤ. တၢ်ဖျါလၢန့ၣ်ဒ်ပုၤကညီအသိးလဲၣ်. တၢ်ဖျါသုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်လီၤ.

၁၆. **တၢ်ဖျါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်တၢ်သုၣ်လၢစၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁၇. **ဘုဖျါ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်နီၤတစုဘၣ်.

ဖျား

၁၈. **မာဖျါ** နှုတ်မှီထီရီပဒုးထံၣ်ပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဒုးသ့ၣ်ညါပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ မာဖျါလီၤ. ပှၤတဂၤမာဖျါထီၣ်အတၢ်ဒီးဘးလၢပှၤဂၤအမဲၣ်ညါလီၤ. ပှၤတဂၤစီၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘျီဒီးမာဖျါပဲလၢပှၤဂၤလီၤ.

၁၉. **လိၣ်ဖျါ** နှုတ်မှီပဒုးနဲၣ်ထီၣ်ပှၤဂၤလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပှၤဂၤကထံၣ်နှုတ်ပဒုးနဲၣ်ထီၣ်ဖးထီဆူပခိၣ်အဖီခိၣ်နှုတ်ပစံးလၢလိၣ်ဖျါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုးထီၣ်လိၣ်ဖျါလီၤ. လိၣ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်ဒ်ပကထံၣ်ကိးဂၤဒီးဒီးယုၣ်ထီၣ်ဆူန့ၣ်ထးနှုတ်တက့ၢ်. ဒီးပှၤကညီအိၣ်တဒၢပဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒုးထံၣ်အသးလၢပှၤ ဒီးပစံးလၢလိၣ်ဖျါအသးစကိးလီၤ.

၂၀. **အိၣ်ဖျါ** နှုတ်မှီထီရီတၢ်လၢပထံၣ်လၢပမဲၣ်ညါခဲလၢၣ်န့ၣ် ပစံးလၢအိၣ်ဖျါလီၤ. သရၣ်အဟံၣ်အိၣ်ဖျါပဲလၢန့ၣ်လီၤ. ကဘီမ့ၢ်ဖဲအိၣ်ဖျါထီၣ်လံၤ. တၢ်အိၣ်ဖျါပဲန့ၣ်ပဂံၢ်တလၢၣ်မးလီၤ.

၁. **ဖျား** နှုတ်မှီပစံးသ့ၣ်မ့ၢ်လၢကွါဒီးပစံးလၢဖျားသ့ၣ်မ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖျားသ့ၣ်မ့ၢ်ဖျားသ့ၣ်ကွၢ် ဒီးဆိၣ်ကဲၤပဲလီၤ. ပဖျားတၢ်နှုတ်မှီပက့ၢ်တၢ်လၢကွါလၢအဆၢထၢၣ်တခီဒီးပစံးလၢဖျားလီၤ. ပှၤတဂၤဖျားအဝဲတဂၤအခိၣ်လၢကွါဒီးအဝဲတဂၤသံပဲလီၤ. ဖျားလၢကွါ.

၂. **ဖျား** နှုတ်မှီဂုၢ်အ့ၣ်ပှၤ ဒီးတစီၤထီၣ်အကိၢ်ဒီးအ့ၣ်ပှၤသမိးကလၢန့ၣ်ပစံးလၢဂုၢ်ဖျားပှၤလီၤ. ဂုၢ်သ့ၣ်ဒီးဘီဖျားပှၤဒီးပသံးစံးပဲဒၣ်.

၃. **ဖျား** နှုတ်မှီတၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလုၢ်ဒ်သရံၢ်အသိးဒီးဖိနဲဒီး ဒီးထဲသပၤမိလီၤန့ၣ်ပကိးလၢဖျားလီၤ. ဖျားဖိတဖျါထဲန့ၣ်ကဖျါဒီးအက့ၢ်အဂီၤလီၤကလၢသရံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖျားခါဖျားခါလီၤ.

၄. **ဖျား** နှုတ်မှီပသ့ၣ်လီၤဘုခုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လူၢ်ချံးခဲချံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဆဲးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ပှၤဒီးပဒၢန့ၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢန့ၣ်ပစံးလၢဖျားတၢ်ချံးလီၤ. လဲၤဖျားလူၢ်ချံးလဲၤဖျားခဲချံး. လဲၤဖျားဘုခုၣ်စံးပဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီၤဖျားလီၤလီၤ.

၅. **ဖျား** နှုတ်မှီပမဲၣ်ဖဲဘံၣ်စီၣ်အသးဝးဒဲးဒဲးချ့ဝဲဒီးပစံးလၢပမဲၣ်ဖျားလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျားပမဲၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤတဂၤဖျားအမဲၣ်ဝးပဲဒဲးဒဲးစံးပဲဒၣ်.

၆. **ဖျားခိၣ်** နှုတ်မှီပှၤကညီမံၣ်ခဲအခိၣ်ဆုးလီၤအသးဒီးပစံးလၢဖျားခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံၣ်ခဲဖျားခိၣ်ဖျားနီၣ်စံးပဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျားလီၤအခိၣ်စကိးလီၤ.

၇. **ဖျားယုၢ်မဲၣ်** နှုတ်မှီပထုယုၢ် ဒီးအကွီၤအိၣ်ထီၣ်ပဲလၢအကပၤန့ၣ်ဒ်တၢ်ကံၣ်အသိးဒီးပစံးလၢဖျားယုၢ်မဲၣ်လီၤ. ပှၤကညီထုယုၢ်ဒီးဖျားယုၢ်မဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထုၣ်အကပၤန့ၣ်ဒီးအကံၣ်အဝုၤတကွီၤတကွီၤဒီးပစံးလၢဖျားယုၢ်မဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုယုၢ်ဒီးဖျားယုၢ်မဲၣ်ဂ့ၤကၤ.

ဖျား

၈. **ဖျားဆံး** နှုတ်မှီပဖျားတၢ်ပမဲၣ်တဘီသတံးကလၢၣ်ဒီးပစံးလၢဖျားဆံးပမဲၣ်လီၤ. ပှၤကညီပကလီၢ်အသးဒီးဖျားဆံးအမဲၣ်လၢအဝဲတဂၤအလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖျားဆံးဖျားစီၣ် ဒီးဖျားလံးဖျားစီၣ်လီၤ.

၉. **ဖျားလံးဖျားစီၣ်** နှုတ်မှီပှၤကညီပကလီၢ်အသးဒီးဖျားဆံးအမဲၣ်လၢပှၤဂၤအလီၤဒီးပစံးလၢဖျားလံးဖျားစီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပကလီၢ်အသးလၢပှၤဂၤအလီၤဖျားလံးဖျားစီၣ်လီၤ.

၁၀. **ဖျားလီၤမိၤ** နှုတ်မှီပှၤကညီဆးဘျီဆုးဒီးတုၢ်ထီၣ်ဘၢၣ်တဘီတဘီဒီးပစံးဖျားလီၤမိၤလီၤ. ပှၤကညီဆးဘျီဆုးဖျားလီၤမိၤန့ၣ်ပကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဆးထီၣ်ဖးထီဘၢၣ်တဘီတဘီဒီးဆုးတဘျီဘၣ်ပဲလီၤ. ပှၤကညီပိၣ်မ့ၢ်ဆးဘျီဆုးဖျားလီၤမိၤန့ၣ်ဆးထီၣ်ဘၢၣ်တဘီတဘီဒီးမၤသးဖးထီလီၤကတဲန့ၣ်ပစံးလၢဖျားလီၤမိၤလီၤ.

၁၁. **ဖျားလီၤ** နှုတ်မှီပဘျါလီၤတၢ်ချံးဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢၣ်ဒီးပစံးလၢဖျားလီၤလီၤ. သ့ၣ်လီၤဖျားလီၤစံးပဲဒၣ်.

၁၂. **ဖျားဟီၣ်ခိၣ်** နှုတ်မှီပစံးဟီၣ်ခိၣ်လၢနီၣ်ဖျား ဒီးပစံးလၢဖျားဟီၣ်ခိၣ်လၢနီၣ်ဖျားလီၤ. ထီဖိတဖၣ်န့ၣ်ဖျားဟီၣ်ခိၣ်လၢနီၣ်ဖျားလီၤ.

၁၃. **ဖျားအိၣ်** နှုတ်မှီထီၣ်စိးအိၣ်အဆၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဆိစိးအိၣ်အဆၢမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဖျားအိၣ်အဆၢလီၤ. ဆိတဘျီဖျားအိၣ်အဆၢစံးပဲဒၣ်.

၁၄. **တဖျား** နှုတ်မှီတဖျားအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတဲလီၤဘၣ်လီၢ်သ့ၣ်ကမိၢ်ကမိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတဲတဖျားတဖျားလီၤ. တဲတဖျားတဖျားစံးပဲဒၣ်.

၁၅. **မဲၣ်ဖျား** နှုတ်မှီပမဲၣ်ဘံၣ်စီၣ်အသးဝးဒဲးဒဲးန့ၣ်မ့ၢ်ပမဲၣ်ဖျားလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲၣ်ဖျားဝးဒဲးဒဲးလီၤ.

၁၆. **လီၤဖျား** နှုတ်မှီပှၤကညီအခိၣ်ဆုးလီၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ကွါကန့ၣ်စိးလီၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤဖျားလီၤ. ပှၤတဂၤမံၣ်ခဲဒီးအခိၣ်လီၤဖျားပဲလီၤ. ကွါကန့ၣ်လီၤဖျားဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပဲလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤစီၣ်ကွါတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးကွါကန့ၣ်လီၤဖျားပဲလီၤ. ကွါကန့ၣ်လီၤဖျားကဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဖးလီၤ.

၁. **ကဖျါ** နှုတ်မှီပတဲသ့ၣ်ကျဲးကျဲးအခိၣ်ကဘျီဒ်တပူၢ်အသိးဒီးပကိးလၢကဖျါလီၤ. ဒီးပကိးလၢတဖျါစကိးလီၤ. ကဖျါဒီးတဖျါန့ၣ်ဒဲးသိးသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကဖျါကဖျါလီၤ. ဒီးပှၤကိးလၢတဖျါတဖျါစကိးလီၤ.

၂. **ဖျါ** နှုတ်မှီတၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုၢ်အစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒ်ထွံၣ်အသိး ဒီးအနီၤဒုးခံသအိးပဲဒ်ထိးအသိးန့ၣ်ပစံးလၢဖျါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖျါခါတြၢခါလီၤ. ဖျါန့ၣ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. နၤကၤ.

၃. **ထီၣ်ဖျါ** နှုတ်မှီထီၣ်တကလုၢ်ဟးလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီ

ခိုက်ဒီးပကီးလာထိပ်ဖျံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိမာထိပ်ဖျံထိပ်ဖျံလီၤ. ထိပ်ဖျံန့ၣ်မာအသွံလာဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးမာဒီးမာသးလါအဲဒီးအဲဒီးနီၤဝါဒီးအနီၣ်ဂီၤဝဲလီၤ. ဒီးပူၤဝဲသိၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ.

၁. ဖျံး န့ၣ်မ့ၢ်ပသုၣ်လီၤဖျံးလီၤတၢ်ချဲတၢ်သၣ်တဆိ ဘၣ်အထံးတဂ့ၢ်အသၣ်တဂ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖျံးလီၤ. ပထိၣ်လီၤဘုၤလၢခးမ့ၢ်တဆိဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာဘုၤဖျံးလီၤ. ပထိၣ်လီၤဘုၤဖျံးကဲၣ်ဆိဒီးဘုၤတဂ့ၢ်ဘၣ်. အသၣ်တဂ့ၢ်ဘၣ်လီၤ. ပသုၣ်တၢ်ဖျံးတၢ်လၢခံန့ၣ်ပစံးလာသုၣ်ဖျံးလီၤ.

၂. ဖျံး န့ၣ်မ့ၢ်ခးလၢပတသုၣ်လီၤဖျံးလီၤဆိဘၣ်ဘုၤဒီးပစံးလာခးဖျံးလီၤ. ခးတလီၢ်ဖျံးဒီးဘုၤတဂ့ၢ်လၢဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမာဖျံးလီၤ.

၃. ဖျံး န့ၣ်မ့ၢ်ယီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ချဲၣ်ဘိတဆူၣ်လၢဘၣ်ဒီးစၢ်လီၤကွဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပယိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်သက့လၢခံဒီးတပုၤလၢဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ပစံးဒီးအဆိမာယီၢ်ဖျံးလီၤ. ယိၣ်န့ၣ်ယၤလၢဘုၤန့ၣ်သုတယီၢ်တဖျံးတဂ့ၢ်.

၄. သုၣ်ဆိတနီၤသုၣ်ဖျံးတနီၤ န့ၣ်မ့ၢ်လၢပသုၣ်တၢ်ဂံၢ်တနီၤ, ပသုၣ်လၢခံတနီၤလီၤ. ဒီးပစံးလာသုၣ်ဆိတနီၤသုၣ်ဖျံးတနီၤလီၤ. သက့ၢ်လၢပသုၣ်ဖျံးတဖျံးန့ၣ်အထံးတဂ့ၢ်ဘၣ်.

၁. ကဖျံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ကဖျံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အလၢန့ၣ်ပစံးဒီးအထံးထဲစုဆၣ်ဒီးအလၢကဝီၤနီၤစုမ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ.

၂. စုဖျံၣ်ကလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစုၣ်န့ၣ်နးကလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစုဖျံၣ်ကလၢ်လီၤ. တၢ်ဆူၣ်န့ၣ်စုဖျံၣ်ကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. ယုၤဖျံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ယုၤဖျံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးယၢ်ဝဲအိၣ်ဒီးအလုၣ်အဒုလီၤ. ပုၤတဂၤသိးဆုတဘၣ်ယုၤဖျံၣ်ယုၤဖျံးစံးဝဲဒၣ်.

၁. ဈာ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ထဲစုမ့ၢ် ဒီးအယီၢ်ဒုက့ၢ်လၢအဘီန့ၣ်ပကီးလာဖျံးလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိမာဖျံးလီၤ.

၂. ဈာကွီၤယီၢ်ဒု န့ၣ်မ့ၢ်ဈာတကလုာ်အယီၢ်ဒုကွီၤလၢအဘီဒီးပကီးလာဖျံးလီၤ. ဈာကွီၤယီၢ်ဒုန့ၣ်အုၣ်ပုၤဆါကၤ.

၃. ဈာထီ န့ၣ်မ့ၢ်ဈာတကလုာ်အမိၢ်ပုၤထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးတုၤစုမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ပကီးလာဖျံးလီၤ. ဈာထီန့ၣ်မာအပူၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ပူၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိမာဖျံးလီၤ.

၄. ဈာအ န့ၣ်မ့ၢ်ဈာမာထီၣ်အလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးန့ၣ်မာသးဒဲဘျၢၣ်အသိး ဒီးပကီးလာဖျံးလီၤ. ဈာအန့ၣ်ဈာမိၢ်ပုၤအိၣ်လၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိမာဖျံးလီၤ.

လီၤ.

၅. ဈာပျၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဈာတကလုာ်အမိၢ်ပုၤသုတစဲးစဲးဒီးပကီးလာဖျံးလီၤ. ဈာပျၢ်န့ၣ်အပူၤအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ပူၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိမာဖျံးလီၤ.

၆. ဈာစကီၤခၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဈာတကလုာ်အမိၢ်ပုၤပိၣ်ဝဲ ဒီးအဲဒီးဂီၤဝဲတစဲးစဲးန့ၣ်ပကီးလာဖျံးလီၤ. ဒီးပကီးလာဖျံးလီၤ. ဈာစကီၤခၢ်န့ၣ်အအိၣ်လၢသုၣ်ခံလီၤ.

၇. ဈာမိၢ်တြၢမိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးဈာဒီးအဆိဒီးပကီးလာဖျံးလီၤ. ဈာမိၢ်တြၢမိၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၈. သပၤဈာအ န့ၣ်မ့ၢ်သပၤတကလုာ်ပုၤကဆိဒီးမာသးတလဲၣ်ဒီးဒီးပကီးလာသပၤဈာလီၤ. သပၤဈာအန့ၣ်မာသးဒဲဈာအသိးန့ၣ်ပကီးလာသပၤဈာလီၤ. သပၤဈာအန့ၣ်တလၢယုၤအံၣ်သၣ်လၢအပူၤလီၤ.

၁. ဈာၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်လိာ်ဝဲတိၣ်လိာ်ကူၤ ဒီးပစံးလာဈာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာဈာၣ်သလၢၣ်စကီၤလီၤ. စုၣ်ဝံၣ်သၣ်န့ၣ်ဈာၣ်သလၢၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်ဘၣ်လိာ်ဝဲတိၣ်လိာ်ကူၤန့ၣ်ပစံးလာဈာၣ်လဲလၢလီၤ.

၂. ဈာၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဒုဒိက့ၢ်လၢဘၣ်လိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာဈာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလာဈာၣ်လုကု, ဈာၣ်မ့ၢ်ကလၢ်စကီၤလီၤ. သုၣ်ဈာၣ်န့ၣ်ဘၣ်လိာ်ဈာၣ်မ့ၢ်ကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. ကံၣ်ဈာၣ်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကံၣ်ဒုၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်ပကီးလာကံၣ်ဈာၣ်ခိၣ်လီၤ.

၄. ကုၢ်ဈာၣ်ကုၢ်ဈာၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်အိၣ်စုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကုၢ်ဈာၣ်ကုၢ်ဈာၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်အသၣ်အိၣ်မ့ၢ်တအါဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာအိၣ်ကုၢ်ဈာၣ်ကုၢ်ဈာၣ်လီၤ. သုၣ်တထံးအသၣ်အိၣ်တအါဘၣ်. အိၣ်ကုၢ်ဈာၣ်ကုၢ်ဈာၣ်လၢအခံန့ၣ်လီၤ.

၅. တဈာၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဈာၣ်အိၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလာတဈာၣ်လီၤ. တၢ်သၣ်တဈာၣ်မိၢ်, လၢၣ်တဈာၣ်မိၢ်လီၤ. တဈာၣ်ခံဈာၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၆. သုၣ်ဈာၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်ဒိက့ၢ်ဘၣ်လိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာသုၣ်ဈာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမာသုၣ်ဈာၣ်ဝဲစဲလီၤ. ပုၤခံၣ်ယိးသုၣ်ဈာၣ်တက့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်.

၇. အဈာၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဈာၣ်န့ၣ်ပစံးလာအဈာၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမာအဈာၣ်အမိၢ်. လံာ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဈာၣ်အမိၢ်လီၤ.

၁. ဈာ န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်ယဲၣ်တၢ်ကွါတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ထီၣ်တၢ်တၢ်တမံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်တကျၢၤဘၣ် ဒီးဖျံးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာဈာလီၤ. ဒီးပစံးလာဈာကွဲၣ်စကီၤလီၤ. နးတဘျၢၣ်စကီၤတၢ်ဒီးဈာလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမာဈာလီၤ.

၂. ဈာထီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်ယဲၣ်တကျၢၤဘၣ်ဒီးဟဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်

ဖျူး

ပစံးလာဖျူးထီၣ်လီၤ. ဖျူးထီၣ်ဆဲထီၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဒိဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိဟဲထီၣ်ယဲာ်လာအတီၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလာဒိဖျူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဒိဖျူးဒိဖျူးလီၤ. ပုၤတဂၤဒိဖျူးကွါတီၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **လီၤဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လာပမၤတကျၢၤဘၣ် ဒီးဟဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာလီၤဖျူးလီၤ. ဒီးပစံးလာလီၤဘီၣ်စကိးလီၤ. ပထီထီၣ်လီၢ်ဆုၣ်နီၤအခိၣ်မ့ၢ်တကျၢၤဘၣ်ဒီးဖျူးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာလီၤဖျူးလီၤယီၤလီၤ.

၅. **လီၤဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီစုဆၢခိၣ်ဆၢမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး ဒီးတစဲဘူးလိာ်လာဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလာအစုအခိၣ်လီၤဖျူးလီၤ. စစုဘၣ်ဒီးစစုဆၢလီၤဖျူးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာလီၤဖျူးလီၤဖျူးလီၤ.

၁. **ဖျူးကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ခးတၢ်န့ၣ်သီၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလာသီၣ်ဖျူးကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးထီၣ်ခိၣ်တဖုန့ၣ်သီၣ်မးဖျူးကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာသဖျူးကလၢ်စကိးလီၤ. စခးတၢ်သီၣ်ဘၣ်န့ၣ်သဖျူးကလၢ်လီၤ.

၂. **ဖျူးသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလုၢ်ထံသမူ ဒီးပစံးလာဖျူးသးလီၤ. ဒီးပစံးလာဖျူးသးစကိးလီၤ.

၃. **တဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးယီၤတၢ်ဆူပဟုးလၢ်လၢ်ဒၣ်ပတဟီၣ်ဒီးပစံးလာတဖျူးလီၤ. ဒီးပစံးလာတဖျူးစကိးလီၤ. ပုၤတဂၤတဖျူးအဝဲတဂၤဒီးအဝဲတဂၤယံၤဝဲလီၤ.

၄. **တဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤအူတၢ်လာအဆူၣ်ကတၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာကလံၤတဖျူးတၢ်လီၤ. ကလံၤတဖျူးတဖျူးတၢ်ဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ယံၤနးကၢ. ဒီးပစံးလာကလံၤသဖျူးတၢ်စကိးလီၤ.

၁. **ဖျူးကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်န့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာန့ၣ်ဖျူးကလၢ်လီၤ. ပနၢ်ဘျၢၣ်အဝဲတဖုန့ၣ်မးဖျူးကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာန့ၣ်သၢဖျူးကလၢ်စကိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ထူၣ်ဖျိဝဲန့ၣ်ပစံးလာထူၣ်ဖျိဖျူးကလၢ်လီၤ.

၂. **ဖျူးဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထူၣ်ဖျိတပူၤခံၣ်ပူၤ ဒီးပစံးလာထူၣ်ဖျိဖျူးဖျူးလီၤ. တၢ်ထူၣ်ဖျိဖျူးဖျူးန့ၣ်ထူၣ်ဖျိတပူၤခံၣ်ပူၤလီၤ. ယုၢ်အုၣ်ချီၣ်တဘျီထူၣ်ဖျိဖျူးဖျူးစံးဝဲဒၣ်. ထွဲၣ်အုၣ်စခိၣ်န့ၣ်ဖျူးဖျူးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖျူးဖျူးဖျိဖျိလီၤ. ညၣ်လီၤက့ၤလာသနီၤထူၣ်ဖျိပၢ်ဖျူးဖျူးလီၤ.

၁. **ဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်လီၤတၢ်ဆူထံလိာ်ပူၤန့ၣ်သီၣ်ဝဲဒီးပစံးလာသီၣ်ဖျူးကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤကွံာ်လီၤထံလိာ်ပူၤသီၣ်ဖျူးကလၢ်လီၤ.

၂. **ဖျူးဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီပီၢ်ထံ ဒီးတကျၢ်အခိၣ်လာထံဖီခိၣ်သီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာသီၣ်ဖျူးဖျူးလီၤ. တၢ်သီၣ်လာထံကျၢ်န့ၣ်သီၣ်ဖျူးဖျူးန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကွံာ်လီၤထံလာလၢ်သီၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤကညီကွံာ်လီၤထံလိာ်ပူၤသီၣ်ဖျူးဖျူးလီၤ. ပုၤကညီပီၢ်ထံသီၣ်ဖျူးဖျူးစံးဝဲဒၣ်.

ဖျ.

၁. **ဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထီတလာကွံာ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလာဖျူးပုၤလီၤ. ထံယီၣ်ဖျူးပုၤဒီးပခီတတုၣ်ဘၣ်. ဒီးယၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်လုးဒီးထီၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖျူးခိၣ်ဖျူးခိၣ်လီၤ.

၂. **ဖျူးခိၣ်ဖျူးခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလုးယၣ်ဘၣ်ပုၤဒီးပခိၣ်ဒီးပစံးလာဖျူးခိၣ်ဖျူးခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလုးထီၣ်ယၣ်ဘၣ်ဖျူးခိၣ်ဖျူးခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဖျဲၣ်ဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်သဘျူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဖိသၣ်ခွါလာအဖိအမၤတအိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာသဘျူဖျဲၣ်ဖျူးလီၤ. ပုၤသဘျူဖျဲၣ်ဖျူးန့ၣ်တၢ်မၤတၢ်တၢ်အီၤတအိၣ်ဘၣ်.

၄. **န့ၣ်ဖျူးဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်န့ၣ်တပူၤခံၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘၣ်ဆိးလာတၢ်ဆူၣ်န့ၣ်တပူၤခံၣ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလာန့ၣ်ဖျူးဖျူးလီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ဆိးလာတၢ်ဆူၣ်န့ၣ်ဖျူးဖျူးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဖျ.** န့ၣ်မ့ၢ်ပသကံၣ်ပျံၤဒီးပစံးလာဖျူးပျံၤလီၤ. ပမ့ၢ်မၤသကံၣ်ပျံၤလာပခိၣ်လီၤ ဒီးပစံးလာဖျူးပျံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖျူးပျံၤဖျူးပျံၤလီၤ. ဖျူးန့ၢ်ယၤလာပျံၤတဘီတက့ၢ်. စကစၢဆိလီၤ.

၂. **ဖျ.** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်တၢ်လာနီၣ်ဖျူးဒီးပစံးလာဖျူးလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိအနၢ်က့ၣ် ဒီးဖျူးဝဲလာနီၣ်ဖျူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဆူၣ်ဖျူးလီၤ.

၃. **ဖျူးကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒီးဘၣ်လာတဘျီဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာတီၣ်ဖျူးကလၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘျီတီၣ်ဖျူးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဖျူးကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာဘီၣ်ဖျူးကလၢ်လီၤ. ပနၢ်တဖုတယံၤဘၣ်. ဘီၣ်ဖျူးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဖျူးဃာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖျူးသကံၣ်လုၢ်ခံၣ်ဘီန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာပဖျူးယံၤဖျူးယံၤလီၤ.

၆. **ဖျူးဃာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖျူးယံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီဘၣ်စီၣ်ဒီးအခိၣ်သုသကံၣ်လိာ်အသးန့ၣ် ပစံးလာအခိၣ်ဘၣ်စီၣ်ဖျူးယံၤဖျူးယံၤလီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဘၣ်စီၣ်ဖျူးယံၤဖျူးယံၤစံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဖျူးဃာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသကံၣ်လုၢ်ခံၣ်ဘီမ့ၢ်ဂ့ၤ, သၢဘီမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာဖျူးယံၤလုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖျူးယံၤဖျူးယံၤလီၤ. ဖျူးယံၤဖျူးယံၤန့ၢ်ယၤလာလုၢ်တဘီတက့ၢ်.

၈. **ဖျူးဖျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝုၤဝါနီၣ်က့ၢ်နီၣ်ဂီၢ်သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိဒီးပစံးလာဖျူးဖျိလီၤ. ပဝုၤဝါသ့ၣ်ဖိန့ၣ်ပဝုၤဝါလာဘုကျၢ်ဒီးပစံးလာဖျူးဖျိဘုလီၤ. ပုၤတဂၤဘုပျီၣ်ထီၣ်ဒီးလဲၤဖျူးဖျိဝဲလာနီၣ်ထိးသ့ၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖျူးဖျိဖျိလီၤ.

၉. **ဖျူးဖျိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဘီဝးစၢ်ဝဲဒီးဝးဝဲယၢ်ခိယၢ်ခိန့ၣ်ပစံးလာဖျူးဖျိလီၤ. ဒီးပစံးလာဝးဖျူးဖျိစၢ်ကိးလီၤ. ကလံၤဟဲဒီးဝၣ်ဘီၣ်ဖျူးဖျိဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလာဝၣ်ဘီၣ်တဖျူးဖျိစၢ်

ကီးလီ၊

၁၀. **ဖျလုန** နှင့်မုာ်ပမာသကံလုနခံဘိမုာ်ဂု၊ သဘိမုာ်ဂု၊ ပမံးလုလုနဖျလီ၊ ဖျနုယလုလုနဖျတဖျတကုာ်၊ ဇီးပမံးဇီးအဆိလုလုနဖျလုနဖျလီ၊

၁၁. **ကုာ်ဖျကလံာ်** နှင့်မုာ်ပုလုကုာ်နုးကံနိဆိးဇီးပမံးလုကုာ်ဖျကလံာ်လီ၊ ပုတဂုကုာ်ဖျကလံာ်ဇီးပမာတနုာ်ဘိ၊

၁၂. **ခိနုဖျနုဖျ** နှင့်မုာ်ပုကုညိအလီ၊ ဘိစိနုလုတုာ် ဟဲစု၊ ဇီးအခိနုဖျသကံအသးဇီးပမံးလုခိနုဖျလီ၊ တုာ်စုဘိယာဇီးစခိနုဖျနုဖျမးလီ၊

၁၃. **ဂဲာ်ဖျ** နှင့်မုာ်ပုကုညိကုးသုာ်ဖးတုာ်ပိာ်ဇီးပမံးလုဂဲာ်ဖျလီ၊ ပုကုညိဂဲာ်ဖျတုာ်ညိဇီးစံာ်ဆာဲလီ၊ ဇီးပမံးဇီးအဆိလုဂဲာ်ဖျဂဲာ်ဖျလီ၊

၁၄. **တဖျဒု** နှင့်မုာ်တုာ်ဇီးတုာ်လုအနုစုဆံးပဲနုပမံးလုတဖျဒုလီ၊ မးနုယလုတုာ်ဖိတဘိတဖျဒုစိတကုာ်၊ စကမာတခွဲဘိလီ၊ ဇီးပုဆံးလုထီပဲနုပမံးလုခိတုတဖျဒုစကီးလီ၊

၁၅. **တဖျတဖျ** နှင့်မုာ်ပုလုဟံဂုဟံဂုအသးနုပမံးလုဟံအသးတဖျတဖျလီ၊ ပုတဂုဟံအသးတဖျတဖျဖျစံးပဲဒု၊

၁၆. **နိနုဖျ** နှင့်မုာ်နိတုာ်လုအဆံးတဖျနုပကီးလုနိနုဖျလီ၊ ဇီးပမံးဇီးအဆိလုနိနုဆုာ်နိနုဖျလီ၊ ပုနုကုာ်နုနုဖျအိလုနိနုဖျလီ၊

၁၇. **ဘိနုဖျ** နှင့်မုာ်ပလုတုာ်ဇီးသုာ်ဒုတုာ်ဒုဘိပု နိပတီတုာ်လုနိနုဖျအသး ဇီးပမံးလုဘိနုဖျလီ၊ စလုတုာ်ဇီးဝဲဒုတဘိဘိနုဖျယာဆါဒုပုကုညိဖျယာလုနိနုဖျအသးလီ၊ ဇီးပမံးဇီးအဆိလုဘိနုဖျဘိနုဖျလီ၊

၁၈. **ဘိနုဖျကလံာ်** နှင့်မုာ်ထီရီတုာ်ဘိနုနုးကံနိဆိး ဇီးအဖံးပုညိပုာ်နုပမံးလုဘိနုဖျကလံာ်လီ၊ ပနုတဒုဘိနုဖျကလံာ်လီ၊ ပုတဂုဘိနုဖျကလံာ်စံးပဲဒု၊

၁၉. **ယုာ်ဖျ** နှင့်မုာ်ပလုလုသုာ်ဖးဝဲတနီသီးဘိ ဇီးခိနုဆံးပဲမုာ်ဂု၊ ပကုဂုာ်ခိနုဆံးဇီးတဲာ်ကွဲာ်ပဲမုာ်ဂုပမံးလုယုာ်ဖျလီ၊ ဇီးပကီးဇီးအဆိလုယုာ်ဖျယုာ်ဖျလီ၊ ပုတဂုလုဝဲတဘိယုာ်ဖျဇီးတနီသီးဘိ၊ ပုတဂုကုာ်ဇီးယုာ်ဖျတဲာ်ကွဲာ်လုာ်လံ၊

၂၀. **လုနုဖျ** နှင့်မုာ်လုနုလုပသကံယုာ်ခံဘိမုာ်ဂု၊ သဘိမုာ်ဂု၊ ဇီးပမာထးမဲာ်ခံနုပကီးလုလုနုဖျလီ၊ လုနုဖျနုနုမုာ်လုနုလုပယုာ် ဇီး ပတုာ်လုထးမဲာ်ခံဇီးပဆးတုာ်နုပမံးလုလုနုဖျလီ၊ ယံးနုယလုလုနုဖျတဖျတကုာ်၊ ဟီာ်ခိနုယုာ်တလုတဂု ဇီးအဝဲယံးထွဲအခံလုလုနုဖျလီ၊ ဇီးပကီးဇီးအဆိလုလုနုဖျလုနုဖျလီ၊

၂၁. **ဝးဖျဖျ** နှင့်မုာ်တုာ်ဇီးတုာ်ဆိဆါထာ်ဇီးဝးစါပဲ ဇီး

ဝးပဲယာ်ခိယာ်ခိနုပမံးလုဝးဖျဖျလီ၊ ဝဲာ်ဘိနုနုပမုာ်တြုဇီးဝးဖျဖျလီ၊ ကလံးအုဝဲဘိဝးဖျဖျလီ၊ ထီရီတုာ်ထးလုစါပဲနုပမုာ်တြုဇီးဝးဖျဖျလီ၊ ဇီးပမံးဇီးအဆိလုဝးဖျဖျဝးဖျဖျလီ၊

၂၂. **သဖျ** နှင့်မုာ်ဒုတဖျအသီးလီ၊ ဇီးမုာ်တုာ်ဇီးတုာ်လုအခိနုထးခိနုဇီးအနုစုသစုာ်ဇီးအနုစုဆံးပဲဖိနုစါနုပမံးလုသဖျလီ၊ ဇီးပမံးလုသဖျဒုစကီးလီ၊ ဝဲာ်ဖိတနီနီသဖျပဲလုအနုစုဆံးလီပဲလီ၊ တခွဲဘိနုအခိနုသဖျပဲလီ၊ ထးချုာ်ဘိနုအခိနုသဖျပဲလီ၊

၁. **ဖျာ်** နှင့်မုာ်နိနုမုာ်ဂု၊ ဘုမုာ်ဂု၊ ယံးပဲတကဝီတကဝီဇီးပမံးလုဖျာ်လီ၊ ကလံးအုနိနုစါမံးစါဘုမုာ်ဂုစါဖျာ်မးလီ၊

၂. **ဖျာ်ခံလီာ်သး** နှင့်မုာ်ပုကုညိလုတုာ်လုကျဲတဘိ ယီ ဇီးလုတနီဟဲကုာ်တနီနုနုမုာ်တဘိစုးလီာ်ဘိအသးဇီးပမံးလုဖျာ်ခံလီာ်သးလီ၊ ပုကုညိခံဖုလုတုာ်လုကျဲတဘိယီလုမုာ်တနီယီနုအပဲတဖုလုပဲဇီးအပဲတဖုနုဟဲကုာ်နုမုာ်တဘိစုးလီာ်ဘိအသးလုကျဲကပိာ်လီာ်ဘိ၊ မုာ်လုတလုလီာ်အသးလုထီပုဟံနုပုယီဇီးပမံးလုဖျာ်ခံလီာ်အသးလီ၊ စလုတုာ်ဇီးစတဘိစုဘိသရဲဟဲထီာ်ဘိ၊ သရဲဖျာ်ခံလီာ်အသးဇီးယာ်လုစလုထီာ်အိာ်သကီးပုကုအလီာ်ခံလီ၊

၃. **ဖျာ်ခိနုဖျာ်ခံ** နှင့်မုာ်ပုကုညိပဒုာ်ဟးဆုးပု ဇီးတကုာ်ဆါညါဘိပုနု ပမံးလုမာသးဖျာ်ခိနုဖျာ်ခံလီ၊ ပုလုလီာ်ပစုဇီးတတုာ်လီာ်ဘိပုဇီးပဒုာ်ဟးဆုးပုနုပမံးလုမာသးဖျာ်ခိနုဖျာ်ခံလီ၊ ပုတဂုပမုာ်မာဇီးတကနုဘိပကလုာ် ဇီးတတုာ်လီာ်ဘိပုနုပမံးလုမာသးဖျာ်ခိနုဖျာ်ခံစကီးလီ၊

၄. **ဖျာ်ထီာ်အုရု** နှင့်မုာ်ဘုမုာ်ဂု၊ တီာ် မုာ် တီာ်ဂီယံးပဲနုးနုးကလံးဇီးပမံးလုဖျာ်ထီာ်အုရုလီ၊ ထးအိာ်ဘုလုအထးလီနုယံးပဲဖျာ်ထီာ်အုရုလီ၊ ဘိသအိာ်ကနုအသးလုနိနုကျါနုနိနုယံးပဲဖျာ်ထီာ်အုရုနုးကု၊

၅. **တုာ်ဖျာ်** နှင့်မုာ်ထီရီနုနုစါမံးစါကဟံကမါ၊ တီာ်မုာ် တီာ်ဂီယံးပဲလုကလံးအုမုာ်ဂုလုတုာ်ဖိတုာ်လံးတုာ်ပဲမုာ်ဂုပမံးလုတုာ်ဖျာ်လီ၊ တုာ်ဖျာ်တဘးနုနုမုာ်ကဆီဂီာ်မုာ်တုာ်လီ၊

၆. **ထူးဖျာ်တလုာ်** နှင့်မုာ်ပုကုညိမာဘုနုစုာ်ဇီးအိာ်ဘိဘိမုာ်နုစုာ်ဇီးဘုနုတထူးအိာ်ဘိဇီးပမံးလုထူးဖျာ်တလုာ်လီ၊ ပုတဂုမာဘုနုတအါဘိဇီးအိာ်ဘိပဲထူးဖျာ်တလုာ်လီ၊

၁. **ဖျ** နှင့်မုာ်စုအဆိလီ၊ ဇီးမုာ်တုာ်လုအခိနုဆံးပဲလုဘိဆိးတုာ်နုပမံးလုဖျကလံာ်လီ၊

ဖျား

၂. **ဖျားအိပ်** နှုတ်မှပအိပ်တတ်ဘူးအိပ်ပူတုပူပဟာဖါ
ဒီးပစံးလာဖျားအိပ်လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာဖျားအိပ်ဖျားအိ
လီ။ ဒီးပစံးလာဘူးအိမ္မာကီးလီ။ အိပ်မုနုတုဖျား
အိပ်နုတကုာ်။

၃. **ခိပ်ဖျား** နှုတ်မှခိပ်စူအဆိမ္မာလီ။ ဒီးမှတ်လာအခိပ်ဆံး
ဝဲလာဘဉ်ဆိးတတ်နုဝဲနုပစံးဒီးအဆိမ္မာခိပ်စူခိပ်ဖျား
လီ။ တာဆူခိပ်စူခိပ်ဖျားဝဲဒဉ်။

၄. **တတ်ဖျား** နှုတ်မှတတ်စူအဆိမ္မာလီ။ ဒီးမှတ်ထီရီတာဆူ
တမဲ၊ ဘီဇီးနု၊ ထီရီတတ်ခိပ်စူလာဘဉ်ဆိးပူနုဝဲ
နုပစံးဒီးအဆိမ္မာတတ်စူတတ်ဖျားလီ။ လိာ်ကွတ်တတ်စူတတ်ဖျား
တဂု၊ ကဘဉ်ဆိးဘဉ်နု။

၁. **ဖျား** နှုတ်မှပပူဒီးတတ်ဆူတတ်ဆါ၊ တက်ကိတ်တက်ဂီ၊ ပ
ပူဒီးပူအာပူသီအစုဒီးပစံးလာဖျားလီ။ ယိတုဖိပ်
ပူနုပယုာ်ကဖျားခါ၊ တဖျားဘဉ်။ တာသူမှတ်လူပူဒီးပ
ဘဉ်ယုာ်တုဖျားလီ။ တတ်ဆူတတ်ဆါနုပယုာ်ဖျားဝဲလီ။ န
မှတ်ဖိပ်ယာဒီးဖိပ်တုနု၊ စကယုာ်တုဖျားလီ။ ဒီးပစံးဒီး
အဆိမ္မာပူဖျားလီ။

၂. **ဖျားကွတ်** နှုတ်မှပဝဲကွတ်သုာ်ကမိာ်ကမာ်၊ ပမာကွတ်
တာဆူတမဲလာယဲာ်ဒီးပစံးလာဖျားကွတ်လီ။ ဒီးပမှတ်မာ
ကဆိပ်ကမာ် ဒီးယဲာ်နုပစံးလာဖျားကွတ်ဝဲကမာ်လီ။
ဖျားကွတ်ဝဲကမာ်လာယဲာ်စံးဝဲဒဉ်။ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာဖျား
ကွတ်ဖျားကွတ်လီ။

၃. **ဖျားခိပ်တြိကစာ်** နှုတ်မှထီရီပမာတတ်ဝဲထီဒဉ်ပ
ဂီပူဖျားဒဉ်ပမဲာ်သုာ်ထံး ဒီးပစံးလာဖျားခိပ်တြိကစာ်
လီ။ ပမာတတ်တုဖျားခိပ်တြိကစာ်နုပတဘဉ်ယုာ်ဘဉ်ပူ
ဂါအတတ်ဘဉ်။ ပတဘဉ်မာဘဉ်ပူဂါဘဉ်။ ပမာဒဉ်ပတတ်
ကဲဒီးပစံးလာပမာတတ်ဖျားခိပ်တြိကစာ်လီ။ ဒီးပတနီ
နီစံးလာဖျားပမဲာ်သုာ်ထံးလီ။

၄. **ဖျားအိပ်** နှုတ်မှပအိပ်တတ်ပူပဟာဖါဒီးပစံးလာဖျား
အိပ်လီ။ နအိပ်မုနုအိပ်တုဖျားအိပ်နုတကုာ်။

၅. **ယုာ်ဖျား** နှုတ်မှတတ်လူတတ်ယိာ်ပတမံမံ၊ ဒီးပယုာ်
တုမာပူတနုဘဉ်နုပစံးလာယုာ်ဖျားလီ။ စလူထီ
ပုာ်တဘဉ်တဖျားဘဉ်ဒီးယုာ်ဖျားဝဲလီ။ စယိာ်တကုာ်ခိပ်
တနုတဖျားဘဉ်ဒီးယုာ်ဖျားဝဲလီ။ ယိဖိပ်ယာတနုဘဉ်ဒီး
စယုာ်ဖျားဝဲလီ။ ဒီးပစံးလာယုာ်ဖျားသးစကီးလီ။ ဒီးပစံး
လာယုာ်ဖျားသးစကီးလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာယုာ်ဖျား
ဟးဖျားလီ။

၆. **တဖျားကိာ်နါ** နှုတ်မှတတ်ပလီဘဲတုပဆါထာ်
တကျာ်ဘဉ် ဒီးပစံးလာတတ်ဘဲတဖျားကိာ်နါလီ။ ထီရီ
တတ်ဘဲလာပဆါထာ်တကျာ်ဘဉ်နုပစံးလာဘဲတဖျား
လီ။ လုကပတဖျားကိာ်နါနုပဆါထာ်တကျာ်ဘဉ်။
ဒီးပစံးလာသဖျားကိာ်နါလီ။

ဖျာ်

၇. **တဲသဖျား** နှုတ်မှပဝဲတြိကလီသုာ်ကပနုပစံး
လာတဲသဖျားလီ။

၈. **ထူာ်ဖျား** နှုတ်မှပစာယတ်တတ်မှဂု၊ ပဟံးယတ်တတ်မှ
ဂု၊ မှတ်ကျာ်ဘဉ်ဒီးယုာ်ကွတ်ဝဲနုပစံးလာထူာ်ဖျားလီ။
ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာထူာ်ပာ်ထူာ်ဖျားလီ။ နစာဆိတကျာ်
ဘဉ်ဒီးထူာ်ဖျားကွတ်ဝဲလီ။

၉. **ထီာ်ဖျား** နှုတ်မှပကတိတ်တတ်သီာ်ထီာ် ဒီးပစံးလာပ
ထီခိပ်ထီာ်ဖျားလီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာထီာ်ပာ်ထီာ်ဖျား
လီ။ ပူတဂါကတိတ်တတ် ဒီးအထီခိပ်ထီာ်ဖျားလာဆိပ်
တတ်ထီခိပ်ထီာ်ဖျားလာစံးသီးတတ်လီ။ ပူလာအုးအး
ကတတ်ပူနုကတိတ်တတ်ထီာ်ပာ်ထီာ်ဖျားဘဉ်။

၁၀. **ထီာ်ဖျား** နှုတ်မှနီာ်ကျိးဝဲဒီးပစံးလာနီာ်ထီာ်ဖျားလီ။
တုနီာ်ထီာ်ဖျားဒီးပူကညီကွတ်ဝဲလီ။ ဒီးပစံး ဒီး
အဆိမ္မာနီာ်ထီာ်ပာ်နီာ်ထီာ်ဖျားလီ။

၁၁. **ဒီးဖျား** နှုတ်မှပူနုလူအိပ်ပူချာ်လာပူဂါတဂါ
ဒီးပူချာ်တဂါနုယုာ်ဒီးမာသီာ်မာပူအကလုာ် ဒီးစံးဝဲ
ဒီးဖျားဒီးဖျားစံးဝဲနု ဒီးပူဖျားဝဲ ဒီးပူနုအစုပူလီ။ ပ
သးပာ်စံးဝဲဒဉ်။

၁၂. **ပူဖျား** နှုတ်မှပတဘဉ်ဖိပ်ဘဉ်နုဘဉ်လာပူအာအ
စုပူမှတ်ဂု၊ ပတဘဉ်ဘဉ်တတ်ဆူတတ်ဆါမှတ်ဂုပစံးလာပူ
ဖျားလီ။

၁၃. **ပူဖျား** နှုတ်မှပတဘဉ်ဘဉ်တတ်ကိတ်တက်ဂီ၊ တက်ကီ
တတ်ခဲ၊ တက်နုတတ်ဖိပ်၊ တတ်ဆူတတ်ဆါ၊ ပတဘဉ်ဘဉ်တတ်လာ
ပနုပဒါအစုပူနီတမံဘဉ် ဒီးပစံးလာပူဖျားဒီးပူလီ။
ကစာ်ယုာ်မာပူဖျားပူဒီးလရတ်တတ်ဒီးဘးစံးဝဲဒဉ်လီ။

၁၄. **မာဖျား** နှုတ်မှကစာ်ယုာ်ဒုးပူပူဒီးလရတ်တတ်ဒီး
ဘးဒီးပစံးလာမာဖျားပူလီ။ ကစာ်ယုာ်မာပူမာဖျားပူဒီး
လရတ်တတ်နုတတ်ဖိပ်စံးဝဲဒဉ်လီ။ ဒီးကစာ်ယုာ်မာဖျားပူဒီး
ပတတ်ဒီးဘးလီ။ မှတ်မတကမာဖျားပူဒီးလရတ်နုကသု
တဂါလဲာ်မှတ်ကစာ်ယုာ်မာမာဖျားပူဒီးလရတ်နုလီ။

၁၅. **သဖျား** နှုတ်မှတတ်ဘဲလာအနုဝဲနုပစံးလာသဖျား
လီ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာသဖျားကတတ်လီ။ တတ်ဘဲသဖျား
ကတတ်တဘးနုပလဲာ်သုဒါ။ တတ်ဘဲသဖျားကတတ်နုစ
လဲာ်သဲတသုဘဉ်။ ဒီးပစံးလာတတ်သဖျားခိပ်စကီးလီ။
ဒီးပစံးလာသဖျားကိာ်နါစကီးလီ။ တတ်ဘဲသဖျားခိပ်နုပ
လဲာ်တသုမး။

၁၆. **ဟးဖျား** နှုတ်မှပမာစံာ်မာကျာ်တတ်ကျာ်ဘဉ်ဒီး
ယုာ်ကွတ်ဟးကွတ်နုပစံးလာဟးဖျားလီ။ ဒီးပစံး ဒီးအဆိ
မ္မာယုာ်ဖျားဟးဖျားလီ။ နစာပနုတကျာ်ဘဉ် ဒီးပနုဟး
ဖျားဝဲလီ။

၁. **ဖျာ်** နှုတ်မှဒီးချာ်အသီးလီ။ ပူလာတတ်မှချာ်ဒီးပစံး
လာလာတတ်ဖျာ်လီ။ ပူတဂါလာတတ်ဖျာ်သမီးစလူတ

ဖျိ

ချူးဘုတ်. ထိရီတုတ်ချူန့ၣ်ပစံးလၢဖျါလီၤ. ဆိတဘုတ်
ယုၣ်ဖျါသမိး. ဦးပစံးဒီးအဆိလၢဖျါသလဲၣ်. ဖျါဖျူး
နူးလီၤ.

၂. ဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိကတိၤတလုၢ်ထီၣ်တၢ်ချ့ဝဲဒီးပစံး
လၢကတိၤတၢ်ဖျါလီၤ. ဦးပစံး ဒီးအဆိလၢကတိၤ
တၢ်ဖျါသလဲၣ်စကိးလီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုာ်
ဖျါသလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. ဖျါဖျူး န့ၣ်မ့ၢ်သဘူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢတအိၣ်
ဘၣ် ဒီးအဖိအမါန့ၣ်ပစံးလၢသဘူဖျါဖျူးလီၤ. ပုၤ
သဘူဖျါဖျူးန့ၣ်တၢ်မၤတံၢ်တၢ်အိၣ်တအိၣ်ဘၣ်.

၄. ဖျါဖျါဆါဆါ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢလဲၤတၢ်ချ့ ဒီးအတဟီၣ်
ဆူၣ်ဝဲဒီးဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢဖျါဖျါဆါဆါလီၤ. ဒီး
ထိရီပုၤလၢတအိၣ်ဆူအိၣ်ဆါဘၣ် ဒီးအတဟီၣ်အိၣ် ဝဲ
လၢလဲၤတၢ်ချ့န့ၣ်ပစံးလၢဖျါဖျါဆါဆါလီၤ. ပုၤတၢ်
ထီၣ်ဘိမိန့ၣ်မၤသးဖျါဖျါဆါဆါလီၤ.

၅. ဖျါသလဲၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ထိရီတုတ်ချ့ဝဲ ဒီးပစံးလၢဖျါသ
လဲၣ်ခဲလၢလီၤ. ထီၣ်ဖိတဘုတ်အဒံးထီၣ်ပုၤဒီးယုၤဝဲ
ဖျါသလဲၣ်လီၤ. ပုၤဆံးတဂၤဟးဖျါသလဲၣ်လံး. ဆိဖိတ
ဘုတ်ဟးဖျါသလဲၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤယုၤဖျါသလဲၣ် ဒီးပ
လုၤတချူးဘၣ်.

၆. ကဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ကဖျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ကျူးကျီ
လၢပတဲဘၣ်အိၣ်ဒိတပူၣ်အသိး ဒီးပခူၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိး
ဒီးအဆိလၢကဖျါကဖျါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးဆိလၢတဖျါ
တဖျါစကိးလီၤ.

၇. တဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်တဖျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နီၣ်ခူၣ်လၢပ
မၤလၢသ့ၣ်ကျူးကျီန့ၣ်လီၤ.

၈. လီၤဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစဲဘူးလိာ်အသးန့ၣ်ထူၣ်ဖျါ
ဝဲဒီးပစံးလၢလီၤဖျါလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးယာ်အဝဲတဂၤအ
စုဒီးစဘၣ်တလီၤဖျါဘၣ်. မၤလီၤဖျါန့ၣ်ယၢလၢသးသ့ၣ်
အကူၤတက့ၢ်. ပျံၤစၢလိာ်အသး ဒီးသဘံဘုတ်န့ၣ်ဘၣ်
လီၤဖျါကွၢ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖျါလီၤဖျါ
လီၤ.

၉. အိၣ်ဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိအမိၢ်ဆံးစါအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ
အိၣ်ဖျါလီၤ. ပုၤဆံးတဂၤအိၣ်ဖျါ ဒီးမၤသးဂီၤကဒဲဇီ
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဖျါအိၣ်ဖျါလီၤ.

၁၀. ဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ခးတၢ်ဘၣ်ထူၣ်ဖျါယၢဒီ ဒီးပစံး
လၢဖျါလီၤ. ပုၤတဂၤခးထီၣ်တဖျါဝဲဆူအကပၤဘးဒီ
လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျါစကိးလီၤ.

၁၁. ဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရီတုတ်သ့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖျါလီၤ. လုာ်
ဖျါ, ဒံဖျါ, သးဖျါ, သကွဲဖျါ, လၢန့ၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးအါမး
လီၤ.

၁၂. ဖျါကံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်လၢဘီ ဒီးဖျါယၢဒီဒီး

ဖျါ

တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်လၢဘီအကပိာ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢဖျါကံၤ
ကီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးထိးတဖျါဒီးဖျါကံၤကီၤဝဲလီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢဖျါကံၤကံၤဖျါကံၤကီၤလီၤ.

၄. ဖျါဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ပခးသ့ၣ်ကပၤလၢသးန့ၣ် ဒီးန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲ
ဖျါလၢအဝဲတခီန့ၣ်ပစံးလၢဖျါဖျါလီၤ. ပုၤတဂၤခးသ့ၣ်
တထံးလၢသးန့ၣ်ဖျါဖျါစံးဝဲဒၣ်.

၅. ဖျါစုာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထူၣ်ဖျါစုာ်ယၢဒီဖျါလိာ်အသးန့ၣ်ပ
စံးလၢဖျါစုာ်လီၤ. သ့ၣ်ဆိပုၤဖျါစုာ်ယၢဒီကျိသလံးလီၤ.
သ့ၣ်န့ၣ်အပုၤဖျါစုာ်ယၢဒီလီၤ. ပပုၤသ့ၣ်ဖျါစုာ်ယၢဒီစကိး
လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖျါစုာ်ဖျါစုာ်လီၤ.

၆. ဖျါထီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်ပာ်ထီၣ်လၢအဝဲတခီ ဒီးပစံး
လၢဖျါထီၣ်လီၤ. စပျံၤသ့ၣ်ဘုတ်ဘၣ်တဘုတ်ဖျါထီၣ်လၢအ
ဝဲတခီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖျါထီၣ်ဖျါထီၣ်လီၤ.

၇. ဖျါထီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်လုာ်ခိးခိးသ့ၣ်ထီၣ်သီဝဲ ဒီးပစံးလၢ
ဖျါထီၣ်လီၤ. လုာ်ခိးဖျါထီၣ်လံးကိးမးအသ့ၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ထီၣ်ဖျါထီၣ်လီၤ.

၈. ဆဲးဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးထူၣ်ပာ်တၢ်လၢတၢ်ခိၣ်စုဒီးပစံး
လၢဆဲးဖျါလီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးဖျါဟံၣ်န့ၣ်လၢဒီးစံးဝဲဒၣ်.
ပုၤတဂၤဆဲးဖျါဝဲကမဲၣ်လၢသ့ၣ်ဖိလီၤ. ထိရီပဆဲးပာ်
တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဖျါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးပာ်
ဆဲးဖျါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးထူၣ်ဖျါစကိးလီၤ.

၉. ဆဲးဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ထံးစါပြါဖးဒုထီၣ်လၢထံးမိၢ်ပုၤအသရၢ
ဒီးလီၤဆဲးလၢအမိၢ်ပုၤအတီၤန့ၣ်ပကိးလၢထံးဆဲးဖျါလီၤ.
ထံးဆဲးဖျါအထၣ်လီၤဆဲးလၢထံးမိၢ်ပုၤအတီၤလၢအထၣ်
ဒီးအခံလီၤ. ထံးဆဲးဖျါအထၣ်ဒီးအခံန့ၣ်လီၤဆဲးဒီးထံ
မိၢ်ပုၤအတီၤလီၤ.

၁၀. တဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်တဖျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဟံၣ်ဂုၤဟံၣ်ချ့
အသးဒီးပစံးလၢဟံၣ်သးတဖျါတဖျါလီၤ.

၁၁. ထံးဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ထံးထၣ်လီၤဆဲးအကြိမ့ၢ်ဂုၤ, ထံးဆဲး
ဖျါအထၣ်လီၤဆဲးမ့ၢ်ဂုၤပစံးလၢထံးဖျါလီၤ. ထံးစါပြါအါ
လိာ်ဒီးပစံးလၢထံးဖျါအါဖျါလီၤ. ထံးဖျါန့ၣ်နကလဲၤဝဲ
လဲၣ်တဖျါလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံးဖျါထံးလဲၤလီၤ.

၁၂. ထူၣ်ဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရီတုတ်ထူၣ်ပာ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢထူၣ်
ဖျါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထူၣ်ပာ်ထူၣ်ဖျါလီၤ. သပၤ
တဖျါထူၣ်ဖျါလံး. ပဖိအိၣ်မ့ၢ်တသ့လၢဘၣ်. ဂၢ်အိၣ်
ထူၣ်ဖျါတလၢတဖျါဒီးဟးဂီၤဝဲလီၤ.

၁၃. ဒံဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲးသ့ၣ်ထီၣ်သီန့ၣ်ပကိးလၢဒံဖျါလီၤ. ဒံ
ဖျါန့ၣ်အဖိအိၣ်လၢအခံထူးန့ၣ်လီၤ. လုာ်ဖျါဒံဖျါစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. ပျံၤဖျါ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထူၣ်ပာ်တၢ်လၢထးပျံၤဒီးပစံး
လၢပျံၤဖျါလီၤ. ပျံၤဖျါတလၢဝဲ ဒီးစဲလီၤလၢပနဲတက့ၢ်.
ထိရီပမၤထူၣ်ဖျါတၢ်လၢထးပျံၤဒီးပစံးလၢပျံၤဖျါလီၤ. ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢပျံၤပာ်ပျံၤဖျါလီၤ.

၆၅

၁၅. **ဖျဉ်** နှင့်မုခ်ပဌာဝီသုဉ်ဖိဉ်ဖိမုခ်ဂု၊ ထိရီတော်တမံမုခ်ဂု၊ ပစံးလာဖျဉ်လီ၊ ပုတကုဖျဉ်သုဉ်တဘိဒီးဘဉ်ထွဉ်တဒုလီ၊ ဒီးတံဒိဘိဝးစဉ်ယံဒိယံဒိနုပစံးလာဖျဉ်စကီးလီ၊ ပမုခ်တြုဉ်ဘိဉ်ဒီးဉ်ဘိဉ်ဝးဖျဉ်ဉ်လီ၊ ပကတိတံဒိပဌာဝးဖျဉ်စကီးလီ၊ ထိရီတော်လဝးစဉ်ယံဒိယံဒိနုပစံးလာဖျဉ်အသး ဒီးဝးဖျဉ်လီ၊

၁၆. ဘာဏ်ဖျိ နှင့်မုာ်ယုာ်မုာ်ဂုာ်၊ လံာ်မုာ်ဂုာ်၊ မုာ်အံာ်ထုာ်
ဖျိဝံာ်ဒီးပစံးလၢဘာဏ်ဖျိဝဲလီၤ. ယုာ်ဘာဏ်ဖျိတလၢတဖျါာ်
ဒီးလဲၤန့ာ်အိာ်လၢတလၢပှၤလီၤ.

၁၇. **ဘဏ်ဖျိ** နှင့်မိုင်ပတ်ထုတ်ဖျိတို့ ဦးပစ်လေ့ရှိသော ဘဏ်ဖျိ လီး၊ ပုတကဘဏ်ဖျိတို့တစ်ဦးမပစ်လေ့ရှိသောလီး၊ ဦး ပုမေးထေးဘဏ်လေ့ရှိသော နှင့်ဘဏ်ဖျိပဲ ဦးဆုံးလီးတစ်ဦး လေးထေးဘဏ်ပုနှင့်လီး၊

၁၈. **ဘုရား** နှင့်စတုရန်းဟူသည်။ ပတစ်းနီတစ်ခုသည်။ ပတစ်းလားဘုရား၏လား။

၁၉. **မာဖျို** နှင့်မိုးထိရိုးပမာထူ၍ဟင်္သာတိုင်းနှင့်ပစိးလာမာဖျိုလီ၊ ဒီးပစိးဒီးအဆိလာမာဟင်္သာမာဖျိုလီ၊ ဟင်္သာတိုင်းနှင့်မာဖျိုပဲတရီတဖိုတဖိုလီ၊

၂၀. **လီယို** နှင့်မိုးဟိန်ခိုင်ထူင်ဖျံ ဦးပစံးလာလီယို လီ. ဟိန်ခိုင်မိုးဂု၊သပာခံမိုးဂုမိုးထူင်ဖျံဦးပစံးလာ လီယိုလီ. ဟိန်ခိုင်လီယိုဦးကထိင်လာတံပူလီ. ပှ တဂုခူင်လီယိုဟိန်ခိုင်တပူဦးတမာဘာကုဘာင် ဘာ်. သပာတဖျာ်အခံတိထိင်ဦးလာဦးလီယိုလီ. ဦးပစံးဦးအဆိလာလီယိုလီယိုလီ. ထီရီတံထူင်ဖျံ လာလီကဝါးနှင့်ပစံးလာလီယိုလီ.

၂၁. အဖို နှင့်မုာ်ထီရီတၢ်ထုၣ်ဟံၣ်အိၣ် ဒီးအပူၤန့ၣ်ပ
စံးလာအဖိုလီၤ. ပဲတရီအဖို ဒီးတၢ်ပူၤအိၣ်ဒီးအဖိုလီၤ.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလာအဖိုအဖိုလီၤ.

၁. **ဖိုး** နှင့် မှ်ပလဲတၢ်လၢအချူကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိုးလီၤပခးသံးန့ၣ်အဆၣ်န့ၣ်ဖိုးမၤသလံာ်ကလၢ်လီၤထီၣ်တဘျုးယူၤဖိုးသလံာ်ကလၢ်လီၤ ပှၤတဂၤလဲတၢ်တနံၤဖိုးယံၤသမိး.

၂. **ဖိုး** နှင့်မာ်ထံဟဲထီၣ်လာတၢ်ပူၤန့ၣ်ချ့ဝဲဒီးဖဲးလၢထံဖိုးလီၤ. ထံဖိုးထီၣ်လာလုၤချ့ကၢ. ထံအိၣ်လာသပၤပူၤဒီးသပၤမ့ၢ်ထွၣ်ဖိဒီးထံဖိုးထီၣ်ဝဲလီၤ.

၃. **ဖျိုး** နှင့်မူ၁ပခိၣ်သူထီၣ်ချုဝဲဒီးပစံးလာပခိၣ်သူဖျိုးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သူဖျိုးချ့သမိးအခိၣ်သူဇီၣ်ဂုဝဲလီၤ.

၄. **ဖိုး** နှင့်မူပံ့တော့မူဖီမူလောပီပူ ဦးမူဆံးထီဉ် လောပီပူန့ဉ်ချဉ်ဦးပစံးလာမူစဉ်ဖိုးလီ၊ ပတုမူလော ပီပူန့ဉ်မ့ဉ်ကသာဘဉ်ဆူဉ် ဦးမူဟဲထီဉ်လောပီပူချ.

၆၅

သဒ္ဓါဒီးပဇာနည်လောကဓာတ်ဖွားလီၤ. ပတုၤမ့ၣ်စုၣ်လၢပီၤပူၤန့ၣ်
အိၣ်စၢ်ဆၢဒီးပီၤခိၣ်တဂ့ၤ. မ့ၣ်စုၣ်ကဖျိးဘၣ်န့ၤ.

၅. **ဖျိုးထိန်** နှင့်မှာထံပြုထိန်အသားဆူတက်ကပိင်လီဒီး ပစံးလာထံဖျိုးထိန်လီ၊ ထံကျိန်ကျဒီးကပိင်နှင့် တှာပယီဘဉ်ဒီးဖျိုးထိန်ဝဲလီ၊ ဒီးထံပြုထိန်အသားလာ လှပူဒ်ပဆံဉ်ဆါအသီးနှင့်ပစံးလာထံဖျိုးထိန်စကီး လီ၊

၆. ဖိုးထိန် နှင့်မာ်ပွားကညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည်
ညဉ့်ဟဲထိုင်စံထိုင် ဒီးပမ်းလာအညဉ့်ဖိုးထိန်လီ၊ ပွား
ကအစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည်ဖိုးထိန်စံတရီလီ။

[illegible]

၈. ဖိုးထီၣ် န့ၣ်မ့ၣ်သ့ၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်ထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ်ဒီး
ဖျါထီၣ်တစိးတထါန့ၣ်မၤသးဖ့ၣ်ကလၢ် ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်
ဂံၢ်ဖိုးထီၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဂံၢ်ဖိုးထီၣ်လၢတရါကျါန့ၣ်အါကၤ.

၉. **ဖိုးထိန်** နှင့်မှီပူးကညီကတိအကတိသီအကိာ်
ဒီးပစံးလာကတိတၢ်ဖိုးထိန်ပျၢထီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ
သးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးကတိဖိုးထိန်အကိာ်နးကၤ.

၁၀. **ကလျာဏိယ** နှင့် မှီပှါကညီမျှဝှါ၊ ထိရီၤတၢ်တမံၤမှီ
ဝှါကိးဝဲအကလျာဏိယံၤဒီးပစံးလၢအကလျာဏိယိးလီၤ၊ ပှါ
တဂၢ်ကိးအကလျာဏိယိးယံၤကၢ၊ ကွဲၤသီၣ်အကလျာဏိယိးယံၤ
ကၢ၊ တၢ်အကလျာဏိယံၤနှင့် မှီအကလျာဏိယိးယံၤလီၤ။

၁၁. **စူးဖျိုး** နှင့်မိုးစူးကွက်အဆီလီ၊ ဒီးမိုးပကွက်တံလါ ပစုခံဒီဒီးပစံးဒီးအဆီလာစူးကွက်စူးဖျိုးလီ၊ ပှါတဂါ ဟံးထီၣ်နာတဖျါၣ် ဒီးစူးကွက်စူးဖျိုးဝဲလီ၊ ဒီးပစံးလာစု ကွက်စုဖျိုး၊ ဒီးပှါတနီၤနီၤလံးလာစူးကွက်စူးဖျိုးလီ၊

၁၂။ **ဆုဖျီး** နှုတ်မှားပွားကညီကတီးအကတီးသီတီးနီး
ပစံးလာဆုဖျီးတံလီး။ နီးပစံးနီးအဆိလာဆုဖျီးဆုပျာ
လီး။ ပွားတဂါအသးဒိုင်ထိုင်နီးဆုဖျီးဆုပျာအကိုင်နး
ကါ။

၁၃. **ဆူဖျိုး** နှင့်ပတစ်းဘဉ်. ပစ်းလၢစူဖျိုးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွံာ်တ့ၢ်တၢ်အဆိံနှံ့ပစ်းလၢစူကွံာ်စူဖျိုးလီၤ.

၁၄. **ထံထိုင်ဖိုး** နှင့်မှူးထံထိုင်ပါအဆီလီ၊ ဒီးမှူးထံ
စံပ်ပိဉ်လိထီလာတာပျာတာတုာနှုာလီ၊

၁၅. **ထူဏ်ဖိုး** နှင့်မုၢ်ပစုဆာခိဉ်ဆာန့ဉ်အထူဉ်ဝးဒဲးဒဲးဒီး ပစံးလာထူဉ်ဖိုးလီၤ. ပှၤဆါန့ဉ်တုၤအထူဉ်တဖိုးလာၤ ဒီး သံဝဲလီၤ.

၁၆. **ဟ်ဖျိး** နှံ့မ့ၣ်ဟ်ကွံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ပတ်တၢ်လၢ
ကစီၤဒီးပှၢ်နှံ့ပစံး ဒီးအဆိလၢဟ်ကွံာ်ဟ်ဖျိးလီၤ. ဟ်
ကွံာ်ဟ်ဖျိးစံးဝဲဒၣ်.

ဖျိန်

၁၇. **မာတၢ်ဖျိး** န့ၣ်စတၢ်ဟူဘၣ်နီၣ်တစုဘၣ်. ပစံးလာမာတၢ်ချလီၤ.

၁၈. **သးဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဝးဝဲဒီးပစံးလာပသးဖျိးလီၤ. တၢ်ဘျးပသး ဒီးပသးဖျိးဝးဝဲဒီးဒီးလာပန့ၢ်ထူးခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၉. **သးဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်သးဒိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးဟူထီၣ်လာပုၤအလီၤန့ၣ်ပစံးလာသးဒိၣ်သးဖျိးပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၂၀. **သွံၣ်ဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ဆိးအပူၤလီၤန့ၣ်ပသွံၣ်ပြီထီၣ်အသးဒီးပစံးလာလာပသွံၣ်ဖျိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသွံၣ်ဖျိးစိၤကံလီၤ. ပုၤတၢ်မးဆဲးထီၣ်ခိၣ်တဖုဒီးအသွံၣ်ဖျိးစိၤကံမးလီၤ.

၂၁. **ဟးဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤကျဲတဘၣ်ဘၣ်ဒီးပလဲၤကြိကြိတၢ်ထီၣ်ရီၤတပူၤ ဒီးတပၢ်ဘၣ်ထံၣ်ခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလာပဟးဖျိးလီၤ. ပုၤတၢ်မးဟးဖျိးကျဲဒီးလဲၤတၢ်တတုၤဘၣ်တၢ်နီၣ်တပူၤဘၣ်. ပုၤတၢ်မးဟးဖျိးဒီးလဲၤကျဲတဘၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဟးမံၤဟးဖျိးလီၤ.

၁. **ဖျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးဒိမိဝၢ်ပိၣ်မ့ၢ်ဒီးပိၣ်ခါ ဒီးပမးဒီးတလးမူးအပူၤဒီးပစံးလာဖျိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဆိၣ်ဖျိလီၤ. ပုၤတၢ်မးဖျိအဖိ ဒီးမးဒီးတလးမူးအပူၤလီၤ. ဒီးပစံးလာဖျိလီၤသးစကိးလီၤ.

၂. **ဖျိဂုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိၣ်ဂုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီထုကဖၣ်န့ၢ်အဖိအဂီၢ်လာတၢ်တိတၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ.

၃. **ဖျိယုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဒုးအိၣ်ယုၣ်လိာ်အသး ဒီးပစံးလာဖျိယုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဆိၣ်ဂုၤဖျိယုၣ်လီၤ. သုမိၢ်သုမိၢ်ဆိၣ်ယုၣ်ဖျိယုၣ်သု ဒီးအိၣ်ခံၤန့ၣ်တစိၤဒၣ်သုတက့ၢ်.

၄. **ဖျိလီၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ယုၣ်ဒီးအမါလာပုၤဂၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ယုၣ်ဒၣ်အတၢ်ဖဲအသးဒီးပစံးလာဖျိလီၤအသးလီၤ. ပုၤခံၤဖျိလီၤအသး ဒီးပုၤဂၤတဘၣ်ဖျိဘၣ်. ဖျိလီၤဒၣ်အသးခံၤဂၤလီၤ.

၅. **ဖျိလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တုၤလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကစၢ်ယွၤပာ်လီၤပုၤန့ၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤတုၤလီၤဖျိလီၤပုၤလၢသီန့ၣ်ဂုၤဝါစီဆံၣ်ဒၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤတုၤပုၤဖျိပုၤဒီးပကဲထီၣ်လာပုၤကညီလီၤ.

၁. **ဖျိးဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ဆုၣ် ဒီးန့ၣ်ဝဲကဘူး. န့ၣ်ညီဝဲဒီးပစံးလာန့ၣ်ဖျိးဖျိးလီၤ. ပဆဲးတၢ်န့ၣ်တဘီခံဘီဒီးပစံးလာန့ၣ်ဖျိးဖျိးလီၤ. ပုၤတၢ်မးဆဲးတၢ်န့ၣ်ဖျိးဖျိးလီၤ. ဒီးညၣ်ပတုၤလၢထံကျါသီၣ်ဖျိးဖျိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖျိးဖျိးဖျိးလီၤ. ညၣ်ပတုၤလၢထံကျါသီၣ်လၢထံကျါဖျိးဖျိးဖျိးလီၤ.

၂. **ဖျိးဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျိၣ်ကျါဆိၣ်ခိၣ်ချသီၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလာ

ဖျိန်

သီၣ်ဖျိးဖျိးလီၤ. ဆိၣ်ခိၣ်ချန့ၣ်ကျိၣ်ကျါသီၣ်ဖျိးဖျိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသီၣ်ဖျိးဖျိးလီၤ.

၁. **ဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ဒီးအပူၤ ဒီးပဒၢ်န့ၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကျိၣ်ဒီးပစံးလာဖျိန်လီၤ. ပုၤတၢ်မးဖျိန်န့ၣ်အခိၣ်ဆူခိၣ်ဖျိန်အပူၤလီၤ. ဖျိန်န့ၣ်ဒိၣ်ဆူအကြိးပူၤစံးဝဲဒၣ်. ဖျိန်န့ၣ်တဒီးဆူအခိၣ်ဖျိန်အပူၤလီၤ. ဖျိန်တဒီးန့ၣ်လဲၤန့ၣ်ဝဲဆူအခိၣ်ဖျိန်အပူၤလီၤ.

၂. **ဖျိန်န** န့ၣ်မ့ၢ်ပဂီၢ်န့ၣ်နးမိၤဒိၣ်ဆူအကြိးပူၤ ဒီးပစံးလာဖျိန်နလီၤ. ဖျိန်န့ၣ်နးဆူအကြိးပူၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဖျိန်နဖျိန်နလီၤ. ဖျိန်န့ၣ်စိၤခိၣ်တိဆူအထူၣ်ပူၤလီၤ.

၃. **ဖျိန်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၣ်တဒီးဆူအခိၣ်ဖျိန်ပူၤဒီးပစံးလာဖျိန်လီၤလီၤ. ပုၤတၢ်မးဖျိန်လီၤတဒီးတဖျါၣ်လဲၤန့ၣ်ကျိၤသလိးလီၤ.

၄. **ကဖျိန်** ဒီးကဖျိန်ကဖျိန်ဒီးကဖျိန်ကဖျိန်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဖျိန်တက့ၢ်.

၅. **ခိၣ်ဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ကူတၢ်သိးဒ်ထၢၣ်ဖိအသိးဒီးပဆဲးအနီၤစ့ၤဒ်ပခိၣ်လၢအဂီၢ်အသိး ဒီးပဖျိန်လၢပခိၣ်ညါသးန့ၣ်ဒီးလဲၤန့ၣ်ဝဲဆူပခိၣ်လၢခိၣ်ယၣ်ယၣ်ဒီးပကိးလၢခိၣ်ဖျိန်လီၤ. ပုၤအဲၤကလံးဖိန့ၣ်ဖျိန်အခိၣ်ဒီးခိၣ်ဖျိန်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာစုဖျိန်ခိၣ်ဖျိန်စကိးလီၤ.

၆. **စုဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဆဲးတၢ်ကံးညၣ်ဒ်ပစုညါသးအန့ၢ်အသိး ဒီးဖျိန်ထီၣ်လၢပစုလီၤန့ၣ်ပစံးလာစုဖျိန်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤအဲၤကလံးဖိမၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာစုဖျိန်စုဖျိန်လီၤ.

၇. **စံၣ်သဖျိန်** န့ၣ်ကွၢ်လၢစံၣ်အကျါတက့ၢ်.

၈. **တဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်လိပိၣ်ထီၣ်ဆူတၢ်ကပိၣ်လိၤဒီးပစံးလာတဖျိန်လီၤ. ပုၤတၢ်မးတဖျိန်ထီၣ်ဆူတၢ်ကပိၣ် လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလာသဖျိန်လီၤ. ထွံၣ်တဖျိန်အုၣ်တၢ်လၢတၢ်ကပိၣ်လိၤလီၤ. ဒီးပစံးလာစံၣ်တဖျိန်စုၢ်ကိးလီၤ.

၉. **တၢ်ခိၣ်ဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢပသုဒီးလၢပဖျိန်ယုၣ်ခိၣ်ကုခိၣ်န့ၣ်ပကိးလာတၢ်ခိၣ်ဖျိန်လီၤ. ဒီးပကိးလာယုၣ်ခိၣ်ဖျိန်ကုခိၣ်ဖျိန်စုၢ်ကိးလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢတၢ်စုၤခါန့ၣ်ပမၤတၢ်ခိၣ်ဖျိန်ဒီးပဖျိန်လၢကုခိၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးတဘၣ်စီၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပုၤကညီဖိသံးန့ၣ်ကျါဝဲအခိၣ်လၢထံလူၤအခံ ဒီးပကိးထံလူၤန့ၣ်လၢတၢ်ခိၣ်ဖျိန်စုၢ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီဖိသံးန့ၣ်ကျါလီၤဝဲအခိၣ်လၢတၢ်ခိၣ်ဖျိန်စုၢ်ကိးလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢတၢ်စုၤခါန့ၣ်ပမၤတၢ်ခိၣ်ဖျိန်ဒီးပဖျိန်လၢကုခိၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးတဘၣ်စီၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပုၤကညီဖိသံးန့ၣ်ကျါဝဲအခိၣ်လၢထံလူၤအခံ ဒီးပကိးလၢထံလူၤန့ၣ်လၢတၢ်ခိၣ်

ဖျိန်စကီးလီ၊

၁၀. **တၢ်ဖျိန်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလာ်ပုၤအဲကလံးဖိမၤဝဲ ဒီးမ့ၢ်ကူဝဲန့ၣ်ဖျိန်ထီၣ်ဝဲလၢအခိၣ်တခါန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ဖျိန်ခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖျိန်ခိၣ်တၢ်ဖျိန်ခံလီၤ. တၢ်ဖျိန်ခံန့ၣ်ဆးဝဲအကူၤဒ်ပုၤကညီကံၣ်ဒုၣ်အသိးခံခိ ဒီးမ့ၢ်ကူဝဲန့ၣ်ဖျိန်ထီၣ်ဝဲလၢအခိၣ်တခါဒီးပကိးလၢတၢ်ဖျိန်ခံလီၤ.

၁၁. **တၢ်ဖျိန်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤသုးဖိတဖၣ်ဖျိန်အခိၣ်လၢတၢ်တကလုာ်န့ၣ်သ့ဝဲဒီးပကိးလၢတၢ်ဖျိန်ခိၣ်လီၤ. ပုၤသုးဖိကီၤလၢသုတဖၣ်န့ၣ်ကဲလၢသုးဖိ ဒီးကုၢ်ဒီးတၢ်ဖျိန်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖျိန်ခိၣ်တၢ်ဖျိန်န့ၣ်လီၤ.

၁၂. **တၢ်ဖျိန်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖျိန်ခံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤအဲကလံးဖိတၢ်ကူတၢ်သိးလာ်ဖျိန်ထီၣ်ဝဲလၢအခိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ.

၁၃. **လီၤဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျါၣ်သပၤအခိၣ်လၢခိၣ်ခွးတဘၣ်ဘၣ်သပၤအခိၣ် ဒီးလဲၤန့ၣ်ဝဲဆူသပၤပူၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဖျိန်လီၤ. သပၤအခိၣ်လၢဒီးခိၣ်ခွးဆဲးဝဲန့ၣ်ဒီးခိၣ်ခွးလီၤဖျိန်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖျိန်လီၤဖျိန်လီၤ.

၁၄. **လီၤဖျိန်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကဆိမဲဒိၣ် ဒီးအပူၤလဲၣ်ဝဲတုၤပဖျိန်ပခိၣ်တြီၢ် ဒီးပစံးလၢကဆိမဲလီၤဖျိန်ခိၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢကဆိမဲလီၤဖျိန်ခိၣ်အိၣ်တနီၤလီၤ. ဒီးထီၣ်ရီၤတၢ်ပူၤလၢပဖျိန်ပခိၣ်တကတံၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဖျိန်ခိၣ်လီၤ.

၁၅. **သဖျိန်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီစံၣ်လိပိၣ်ဖိၣ်တၢ်လၢအထီမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထွံၣ်စံၣ်လိပိၣ်အုၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသဖျိန်ဝဲလီၤ. ထွံၣ်န့ၣ်တနီၤနီၤအုၣ်သဖျိန်ထီၣ်ခိၣ်လၢထီၣ်ခိၣ်အကိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထွံၣ်အုၣ်တၢ်မ့ၢ်တထီၣ်ဘးဘၣ် ဒီးသဖျိန်အုၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤကညီဖိၣ်တၢ်မ့ၢ်တထီၣ်ဘး ဒီးသဖျိန်ဖိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢစံၣ်သဖျိန်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁. **ဖွး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီသမူတၢ်မၤသီၣ်အကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ကူၣ်ဖဲဒီးထုကဖၣ်တၢ်မၤသီၣ်အကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤစံးဝဲလၢဖွးလီၤ. ဖွးလီၤလီၤလးလး. ယူၤဒီးထီၣ်စီၢ်ဒီးဘျါစကူၣ်တနီၤလီၤတန့ၣ်. စဲးတနီၤလီၤတန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဖွး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီသမူတၢ်ဒီးမၤပူၤမၤသီၣ်အကလုာ်လၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်စံးဝဲလၢဖွးလီၤ. ဖွးတပီၣ်စံၣ်စုးတပီၣ်တး. တၢ်တိၣ်လိၣ်ကူၤတၢ်သုၣ်ဖးစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သမူထုၣ်န့ၣ်ဝဲလီၤအဝုသုၣ်ဖးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **မဲၤဖွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တပီၣ်တကလုာ်အကပိၣ်ဒ်ဝၣ်ဖိအသိးဒီးပကိးလၢတပီၣ်မဲၤဖွဲလီၤ. တပီၣ်မဲၤဖွဲန့ၣ်မဲထီၣ်လၢပုၤလၢကျါန့ၣ်လၢသံၣ်ခိၣ်လီၤပူၤအါကၤ.

၁. **လံာ်ဖွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢမၤပုၤတူဝဲ ဒီးကွဲးလီၤတၢ်သမူ

လၢအပူၤဒီးထုဖျါၣ်ဝဲဒီးမၤဝဲဒီးအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢလံာ်ဖွဲလီၤ. ဒီးဂ့ၤလၢတၢ်ဆူတၢ်ဆါ, ဂ့ၤလၢတၢ်ဝံတၢ်နီၤပျံၤဝဲဒီးပုၤမၤဝဲဒီးလံာ်ဝဲလၢအကိၣ်, ကံာ်ဝဲလၢအစုဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်ဖွဲလၢကၣ်လီၤ.

၁. **ဖွဲၣ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်န့ၣ်အသၣ်ပြီၣ်န့ၣ်ဘုဂၤတက့ၢ်. ဂီၤထီၣ်လၢဘုဂၤအလီၢ်ခံဒီးပကိးလၢဖွဲၣ်ထီၣ်လီၤ. ဘုဖွဲၣ်ထီၣ်န့ၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. ဖွဲၣ်ထီၣ်ဂီၤတကလုာ်ဒီးဖွဲၣ်ထီၣ်ဝါတကလုာ်လီၤ.

၁. **ဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲလၢပခူၣ်တၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဘါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘါထီၣ်စကီးလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲအါကၤ. ဘါထီၣ်ကွၢ်တက့ၢ်. ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲအါကံၣ်ဆိးစဘါတလၢၣ်ဘၣ်. ပုၤတကလုာ်တၢ်ပူၤဒီးဘါဟီၣ်ခိၣ်ဝဲဟဲထီၣ်အါကၤ. ဒီးပစံးလၢဘါထီၣ်. ဘါကွၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂. **ဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တကလုာ်ထဲခိၣ်ဒုၣ်ကံၣ်ဒုၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအဆူၣ် ဒီးပကိးလၢဘါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘျုးစီၤဘါစီၤလီၤ. ဘါန့ၣ်တၢ်အပူၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လၢဒီးအိၣ်ခုၣ်အိၣ်န့ၣ်, အိၣ်လူၢ်စီၤဒီးစီၤနးကၤ. ဒီးပကိးလၢဘါစီၤတြီၢ်စီၤစကီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဘါစီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတဟီၣ်ဆူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဂံၢ်ဘါလီၤ. ပုၤအိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **ဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်စူဝၣ်လုၣ်အခိၣ်စူၣ်ကလၢ ဒီးစူကဆူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘါစူလီၤ. ဒီးပဆဲးဝဲခိၣ်န့ၣ်ပဘါတၢ်ကန့ၣ်စူဂ့ၤကၤ. ဘါန့ၣ်ယၤလၢတၢ်ကန့ၣ်တဘျီတက့ၢ်. ဘါအီၤစူၣ်ကလၢဒ်ဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်ကန့ၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘါစူဒီးဘါလီၤ. နဘါတၢ်ကန့ၣ်တစူဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘါ, ဘဲလီၤ.

၅. **ဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုးထီၣ်ယီၣ်ထီၣ်ပကစၢ် ဒီးပဒဲးလိာ်ပစူညါသးန့ၣ်ပတီၣ်ထီၣ်ယုာ်ထီၣ်ဆူပခိၣ် ဒီးပတီၤလီၤတဖွဲၣ်ကိၣ်လၢပကစၢ်အမဲၣ်ညါဒီးပစံးလၢဘါပကစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျုးဘါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘျုးထီၣ်ဘါထီၣ်စကီးလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤဘါန့ၣ်မဲၤဖွဲၣ်စီၤ, ဒီးတနီၤနီၤဘါကစၢ်ယုၤ ဒီးလၢန့ၣ်အဖီခိၣ်အိၣ်ဒီးအါမးလီၤ.

၆. **ဘါကညး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘါပကစၢ်ဒ်ပကစၢ်ကအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပုၤဒီးပဘါထုကဖၣ်တြီၢ်တြီၢ်လၢပကလုာ်မုာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘါကညးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုပတံဘါကညးလီၤ. ယုပတံဘါကညးတၢ်လၢကစၢ်ယုၤတက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဘါကဘျုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘါတြီၢ်န့ၣ်မဲၤဖွဲၣ်စီၤ ဒီးပစံးလၢဘါကဘျုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျုးကဘျုးဘါကဘျုးလီၤ.

၈. **ဘါစူ** နှင့်မုၢ်ပသွၢ်စူဝၣ်လုၢ်အခိၣ်မုၢ်ဂၤသ့ၣ်ဖိခိၣ်မုၢ်ဂၤ ပစံးလာဘါစူလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာသ့ၣ်စူဘါစူလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဘါစူဘါဖျဲးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘါစူဝၣ်လုၢ်အခိၣ်နှံၣ်ပကမၤတၢ်ကနၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤပသွၢ်စူတၢ်ခိၣ်နှံၣ်ပစံးလာဘါစူလီၤ.

၉. **ဘါတၢ်** နှံၣ်မုၢ်ထီၣ်ရီၤပယုးပယိၣ်တၢ် ဦးပဘါပကစၢ်တမံၤလၢ်လၢ်နှံၣ်ပစံးလာဘါတၢ်လီၤ. ပသးပုၢ်စံးဝဲဒ်နှံၣ်လီၤ. ပဘါကစၢ်ယုးနှံၣ်ပစံးလာဘါတၢ်စကိးလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဘျုးတၢ်ဘါတၢ်လီၤ. မုၢ်တနံၤနှံၣ်စဘါတၢ်သၢစူလီၤစံးဝဲဒ်.

၁၀. **ဘါတၢ်ကနၣ်** နှံၣ်မုၢ်ပသွၢ်စူဝၣ်ခိၣ်အကနၣ်ဦးပစံးလာဘါတၢ်ကနၣ်လီၤ. ပုၤမုၢ်ဆဲးဝၣ်ခိၣ် ဦးဘါတၢ်ကနၣ်နှံၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဝဲလၢဝၣ်ခိၣ်လီၤလီၤ.

၁၁. **ဘါထီၣ်** နှံၣ်မုၢ်ပကစၢ် ဦးပယုၣ်ထီၣ်ပစူဆူပခိၣ်ဦးပစံးလာဘါထီၣ်ပကစၢ်လီၤ. ဘါထီၣ်ပစၢ်ယုးလၢမုၢ်ခိၣ်နှံၣ်တက့ၢ်. ဦးပစံးဦးအဆိလာဘျုးထီၣ်ဘါထီၣ်လီၤ.

၁၂. **ဘါထီၣ်** နှံၣ်မုၢ်ဘုးထီၣ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပထုးထီၣ်တၢ်လၢတၢ်ပူၤနှံၣ်လီၤ.

၁၃. **ဘါထီၣ်** နှံၣ်မုၢ်ပတ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲလၢပခူၣ်ဟီၣ်ပူၤနှံၣ်ပစံးလာဘါထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဘါထီၣ်ဘဲထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤခူၣ်တၢ်ပူၤဦးဘါထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **ဘါမုၢ်** နှံၣ်မုၢ်ဘုၣ်ဆၣ်အဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ထီၣ်စိၤတမံၤစိၤနှံၣ်ပစံး ဦးအဆိလာဘျုးဆၣ်ဘါမုၢ်လီၤ. ထံၣ်ထီၣ်တမံၤလီၤနှံၣ်ဘုၣ်ဆၣ်ဘါမုၢ်တက့ၢ်စံးဝဲဒ်.

၁၅. **ဘါမုၢ်** နှံၣ်မုၢ်ပုၤကညီအိၣ်မုၢ်ဦးအိၣ်နီၤလၢအိၣ်မုၢ်အမၤမုၢ်နှံၣ် ဦးဘါမုၢ်ပဘါပကစၢ်အသိး ဦးပစံးလာဘါမုၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်မုၢ်ဦးအိၣ်နီၤလၢမုၢ်လၢခိၣ်ဦးဘါမုၢ်နှံၣ်ဘါအကစၢ်အသိးလီၤ. ဦးမုၢ်ပုၤတနီၤနီၤအလုၢ်အလၢ်အိၣ်ဝဲဒ်နှံၣ်လီၤ.

၁၆. **ဘါလီၤ** နှံၣ်မုၢ်သ့ၣ်လီၤအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပသ့ၣ်လီၤတၢ်ချဲတၢ်သ့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်လီၤဘါလီၤစံးဝဲဒ်.

၁၆.၁ **ဘါစိၤတြၢစိၤ** မုၢ်ပကိးဘါတၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုၢ်ဦးအဆိဦးပကိးလာဘါစိၤတြၢစိၤလီၤ. ဘါစိၤတြၢစိၤစံးဝဲ ဒ်**ကဘါ** ဦး **ကထံကဘါ** ဦး**ကဘာကဘါ**နှံၣ်ကွၢ်လၢကဘါတက့ၢ်.

၁၇. **ကိၢ်ဘါ** နှံၣ်မုၢ်ကိၢ်ဘီအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်မုၢ်ကသါဘၣ်မုၢ်လၢသပၤပူၤဦးဘီထီၣ်စိုးထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂၤမုၢ်ကသါဘၣ်ကိၣ် ဦးဘီထီၣ်စိုးထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂၤ ပစံးလာကိၢ်ဘီကိၢ်ဘါလီၤ.

၁၈. **ကျၢ်ဘါ** နှံၣ်မုၢ်ကျၢ်ဘါအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပမၤ လီၤ

ဘါတၢ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤတဖၣ်နှံၣ်လၢတၢ်ဒီဘုၣ်လီၤ. ဦးပမၤလီၤဘါပသးလာတၢ်ကူတၢ်သိးနှံၣ် ဦးပစံးဦးအဆိလၢကျၢ်ဘါကျၢ်ဘါစကိးလီၤ.

၁၉. **ခိၣ်ဘါ** နှံၣ်မုၢ်ခိၣ်ဘံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပခိၣ်မုၢ်ခိၣ်ထံးတဲာ် ဦးပစၢ်လာလုၢ်သူနှံၣ်ပကိးဦးအဆိလာခိၣ်ဘံခိၣ်ဘါလီၤ.

၂၀. **စဘါ** နှံၣ်မုၢ်စကၢအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပုၤအိၣ်ဆၣ်ဆူၣ်ဝဲနှံၣ်ပစံးလာအိၣ်စကၢစဘါအဆၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်စကၢစဘါအဆၣ်လၢအါကၢ.

၂၁. **စဘါ** နှံၣ်မုၢ်စဘံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပုၤဟံတၢ်ကူတၢ်သိးလၢတချဲးဘၣ်ဝဲနှံၣ်ပစံးလာဟံဝဲစဘံစဘါလီၤ.

၂၂. **စိာ်ဘါ** နှံၣ်မုၢ်စိာ်ဘံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပစိာ်ဘိၣ်ယာ်ပုၤဆံးဦးတၢ်ကံးညာ်နှံၣ်ပစံးဦးအဆိလာစိာ်ဘံစိာ်ဘါလီၤ.

၂၃. **တဘါ** နှံၣ်မုၢ်တဘံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်သ့ၣ်ဖိလၢပမၤကဆုၣ်ဦးပထါထၣ်လၢအလီၤနှံၣ်ပကိးဦးအဆိလာတဘံတဘါလီၤ.

၂၄. **တၢ်ဘါ** နှံၣ်မုၢ်တၢ်ဘံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်တၢ်ပၤလီၤကစၢ်သဖျဲးခိၣ်ကစၢ်ကပၤလီၤတၢ်သဖျဲးကိၢ်နီၤပစံးဦးအဆိလာတၢ်ဘံတၢ်ဘါလီၤ. ကစၢ်ပၤလီၤနှံၣ်တၢ်ဘံတၢ်ဘါနးကၢ. စထီၣ်ဦးတၢ်ဘုးစသးလီၤ.

၂၅. **ဘုးထီၣ်ဘါထီၣ်** နှံၣ်မုၢ်ပထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ပူၤနှံၣ်ပစံးလာဘုးထီၣ်ဘါထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤပၤသဲးသ့ၣ်လၢပီၤပူၤဦးဘုးထီၣ်ဘါထီၣ်က့ၢ်ဝဲလီၤ.

၂၆. **ဘုၣ်ကဘျဲးဘါကဘျုး** နှံၣ်မုၢ်ပုၤကညီဘါကြီနၢ်စိၤဖုံၣ်စိၤတၢ်ဂီၤဦးပစံးလာဘျုးကဘျဲးဘါကဘျုးတၢ်လီၤ. ပုၤလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်ကစၢ်ယုးနှံၣ်ဘျုးကဘျဲးဘါကဘျုးတၢ်လီၤ.

၂၇. **သဘါ** နှံၣ်မုၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုၢ်အိၣ်ဦးအဆူၣ်ဦးပကိးလၢသဘါလီၤ. ဦးပကိးလၢသဘါစိၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. သဘါစိၤနှံၣ်အိၣ်ဦး အ ပုၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လၢလီၤ. ဦးအမိၢ်ပုၤထဲကိၣ်ဒုၣ်ခိၣ်ဒုၣ်လီၤ. ဦးပကိးလၢသဘါလီၤ.

၂၈. **သဘါ** နှံၣ်မုၢ်သဘံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်သ့ၣ်ဖိလၢပမၤကဆုၣ်ဝဲ ဦးပမၤလုၢ်မၤထၣ်လၢအလီၤနှံၣ်ပကိးဦးအဆိလာသဘံသဘါလီၤ.

၂၉. **သ့ၣ်လီၤဘါလီၤ** နှံၣ်မုၢ်ပဘျုးလီၤတၢ်ချဲတၢ်သ့ၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢလီၤနှံၣ်ပစံးလာသ့ၣ်လီၤဘါလီၤလီၤ. သ့ၣ်လီၤဘါလီၤတၢ်ချဲတၢ်သ့ၣ်စံးဝဲဒ်.

၃၀. **အဘါ** နှံၣ်မုၢ်အကံအဆိလီၤ. ဦးမုၢ်ပတဟီၣ်ကးယးနှံၣ်ပစံးလာအကံအဘါလီၤ.

၁. **ဘး** နှံၣ်မုၢ်သကွံသ့ၣ်ထီၣ် ဦးသကွံအဖူလီၤတီၢ်ဝဲ

န့ၣ်ပစံးလၢသက့ဘးလီၤ. သက့တထံးဘးလံ. ကိးမးအသၣ်ပှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘးလီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘးဘးလီၤ. သက့ဘးသက့ဘးစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုခုသၣ်ထီၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢဘုခုဘးလီၤ. ဘုခုဘးလံ. ကိးမးပအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၃. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီအနီၣ်ဒိၣ်အနီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအနီၣ်ဘးလီၤ. ပိာ်မ့ၢ်တနီၤနီၤအနီၣ်ဘးဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဘးနီၣ်ဘးလီၤ.

၄. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤခိတူၣ်ကစၢ်ကလိ, တၢ်ဒုတၢ်တြီၤဒီးပစံးလၢဘးလီၤ. ဘးကစၢ်ဘးကလိ, ဘးတၢ်ဒုဘးတၢ်တြီၤစံးဝဲဒၣ်. ပှၢ်တဂၤလဲၤဟးဒီးဘးကစၢ်ဘးကလိလီၤ.

၅. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၢ်ကညီဆဲဝဲခိဒီးယၢ်လၢဘၣ်န့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအါဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစ့ၢ်ဘးလီၤ. ပဆဲဝဲခိမ့ၢ်စ့ၢ်မ့ၢ်ဘးဒီးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအါကၢ.

၆. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ပၤန့ၣ်ပစံးလၢစ့ၢ်ဘးလီၤ. စ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးဘးဒီးပၤဒီးသံးလီၤ.

၇. **ဘးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိၤထီၣ်လုၣ်လၢနီၣ်ဘးအလီၤဒီးပစံးလၢဘးထီၣ်လုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘးထီၣ်ဘဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပိာ်မ့ၢ်ဘးထီၣ်လုၣ်လၢနီၣ်ဘးလီၤလီၤ.

၈. **ဘးဒး** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘၣ်ဒးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၉. **ဘးန့ၢ်ဘးရံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီလဲၤဟးဝှၢ်ကိးကိးကိးဝှၢ်ဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်ဘးန့ၢ်ဘးရံလီၤ. ပှၢ်စံးဖိလဲၤတၢ်ဘးန့ၢ်ဘးရံ ဒီးပှၢ်အဲကလံးဖိန့ၣ်လဲၤတၢ်ဘးန့ၢ်ဘးရံစကိးလီၤ.

၁၀. **ဘးလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ကိၢ်လီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢၣ်ထီၣ်တီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကိၢ်လီၢ်ဘးလီၤလီၤ. တၢ်အၢၣ်ထီၣ်ကိၢ်လီၢ်ဘးလီၤန့ၣ်ကိးမးတၢ်စ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢခံၣ်ခူၣ်ဘးလီၤစကိးလီၤ.

၁၁. **ဘးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သက့အဖူလီၤတီၢ်ဝဲလၢအသၣ်ထီၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢသက့ဘးလီၤလီၤ. သက့ဘးလီၤလံတဖူခံဖူလံ. ပကအိၣ်ဘၣ်အသၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘးလီၤဘးလီၤလီၤ.

၁၂. **ဘးဟံၣ်ဖိယဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီမၤနီၣ်ခိၤဖံၣ်ဒီးမၤန့ၢ်ဝဲအလီၢ်လၢဟံၣ်ဖိစီၢ်ဒီးစံးဝဲလၢဘးဟံၣ်ဖိယဲလီၤ. ပှၢ်ကညီအိၣ်ဘုးလၢထိးဒီးဘးဒီးဟံၣ်ဖိယဲလီၤ. ဘးဟံၣ်ဖိယဲန့ၣ်မ့ၢ်မၤဟံၣ်ဖိစီၢ်လီၤ.

၁၃. **ကဘး** ဒီးကဘးကဘး ဒီးကဘးလး ဒီးကဘးကဘးန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘးတက့ၢ်.

၁၄. **ကဘး** န့ၣ်ကဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၢ်ကညီဘိၣ်

ထီၣ်ညးထီၣ်ဝဲဒီဂၤညါ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤသးကဘၢကဘးလီၤ.

၁၅. **ကဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ခူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢတကိၢ်တလၢၤဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢခူၣ်ကဘးလီၤ. ထံခူၣ်ထံကဘးစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **ကလဲဘိးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံကျိၣ်ကျဲဒီးကပံၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကလဲဘိးဘးလီၤ. ထံဖျိၣ်လီၢ်မၤသးကလဲဘိးဘးဒီးကပံၣ်ကျိၣ်မၤသးကလဲဘိးဘးလီၤ.

၁၇. **ကိာ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ကိာ်ဘးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိာ်ယုၢ်တံာ်တၢ်လၢပကတိၤတၢ်တသီၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢကိာ်ဘးကိာ်ဘးလီၤ.

၁၈. **စဘး** န့ၣ်မ့ၢ်စကီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်တဂၤလၢပၤရှၢ်လၢပဒိၣ်ဟ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. စကီၤစဘးစံးဝဲဒၣ်.

၁၉. **စၢ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ကိၢ်ညါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတကဲဘျီဝဲဘၣ်ဒးဒီးပစံးလၢကိၢ်ညါစၢ်ဘးလီၤ. ကိၢ်ညါစၢ်ဘးစံးဝဲဒၣ်.

၂၀. **စဲဘး** န့ၣ်မ့ၢ်စဲဘူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢကးယၢ်အသး ဒီးပှၢ်ကျါဝဲန့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢစဲဘူးစဲဘးလီၤ. စဲကန့ၣ်န့ၣ်မၤသးစဲဘူးစဲဘးလီၤ. သ့ၣ်ထုးဘၣ်ပှၢ်စဲဘူးစဲဘးစံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **ဆူဘးန့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်တၢ်လၢအယံၤဒီးပစံးလၢဆူဘးန့ၣ်လီၤ. ပၢ်လဲၤတၢ်ဆူဘးန့ၣ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်ထီၣ်ရီၤတပူၤတုၤယံၤဒီးပစံးလၢဆူဘးန့ၣ်လီၤ.

၂၂. **တဘး** န့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ပၤဒီးပစံးလၢစ့ၢ်တဘးလီၤ. တဘးခံဘးစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်. စ့ၢ်တဘး, စ့ၢ်ဘး, ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတကျၢ်တဘးလီၤ.

၂၃. **တၢ်ဒဲးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်မၤကမၢ်တၢ်ဒဲးတၢ်ဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ဒဲးဘးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒဲးဘၣ်တၢ်ဒဲးဘးလီၤ. တၢ်ဒဲးဘးန့ၣ်ပတူၢ်တကဲဘၣ်.

၂၄. **ထီၣ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်သ့ၣ်တုၤလၢသ့ၣ်ခံဒီးပစံးလၢထီၣ်ဘးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဘးလီၤ. ဒီးပှၢ်ကညီအိၣ်လၢထံလိာ်ပှၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လဲၤတုၤလၢခိဒီးပစံးလၢထီၣ်ဘးခိစကိးလီၤ. ပှၢ်တဂၤခိထံကိးထီၣ်ဘးခိလီၤ.

၂၅. **ဒီးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဘူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၢ်နီၣ်ခိၤပှၢ်ချျၢ်န့ၣ်ဒီးယုၢ်သုတသုတဂုၤ, ဒီးဖိၣ်အိၣ်ဝဲကန့ၢ် ဒီးစံးဝဲလၢဒီးဘူးဒီးဘးလီၤ. ဒီးပှၢ်ကညီမ့ၢ်သါကခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ဒီးခးဝဲကချူးဒီးစံးဝဲလၢဒီးဘူးဒီးဘးစ့ၢ်ကိးလီၤ. မ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတယုၢ်ဘၣ်ဒီးခးဝဲ ဆဲးဝဲချူးလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **နီၣ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီပိာ်မ့ၢ်တနီၤနီၤအနီၣ်ဒိၣ်အနီၣ်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢနီၣ်ဘးလီၤ. စမါန့ၣ်အနီၣ်တဘးဘၣ်စံး

ဘဉ်

ဝဲဒၣ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနီၣ်ဘးန့ၣ်ဘဲးလီၤ.

၂၇. **ဘုးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်ထီၣ်ဖျးကိဇီးပစံးလၢအကလုာ်ဘုးဘးလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤကတိၤတၢ်အကလုာ်ဘုးဘးလီၤ.

၂၈. **လၢဘးခီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ချၢယံတမံၤမံၤဇီးပစံးလၢဘးခီလီၤ. ပုၤကညီအိၣ်လၢကစၢ်ချၢဘးခီတနီၤအိၣ်လၢအံၤတခီတနီၤလီၤ. ဇီးပစံးလၢအံၤလၢဘးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂၉. **ဝံၣ်ဘးဝံၣ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ခူသ့ၣ်တၢ်လၢနီၣ်ကျိးဇီးပမၤဘၢလၢနီၣ်ဇီးပစံးလၢဝံၣ်ဘးဝံၣ်ဘးလီၤ. ဇီးပစံးလၢဝံၣ်ဘးဝံၣ်ဘးစကိးလီၤ.

၃၀. **ဘိးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ကလဲအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ထံကျိၣ်ကျိးဟီၣ်ခိၣ်ဇီးပစံးမၤသးကလဲဘိးဘးလီၤ. ထံကျိၣ်ကျိးဟီၣ်ခိၣ်ကလဲဘိးဘးဘဉ်အဘဉ်သီစံးဝဲဒၣ်.

၃၁. **အနံၣ်ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်နံၣ်ကျိး, နံၣ်ထီၣ်ဖျးဇီးပစံးလၢလၢအနံၣ်ဘးလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဖျၢၣ်အနံၣ်ဘးဇီးဟးကသ့ဝဲလီၤ. အနံၣ်ဘးန့ၣ်မ့ၢ်ဆၢအလီၢ်လၢနံၣ်ထီၣ်ဖျးဝဲန့ၣ်လီၤ. ချဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တခူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖးထီၣ်အနံၣ်မ့ၢ်တဘးဘဉ် ဇီးပုၤမိသ့ၣ်အိၣ်တဂ့ၤဘဉ်စံးဝဲလီၤ. နီၣ်ပစံးတၢ်အသိးတဆၢဘဉ်အလီၢ်ဘဉ်န့ၣ်မိသ့ၣ်အိၣ်တဂ့ၤဘဉ်စံးဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢနီၣ်ဘးလၢဘးလီၤ.

၁. **ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ် ဇီးပျၢၤလဲၤစဲးဘုးဘဉ်ဆိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ပစံးလၢပစံးလၢဘဉ်လီၤ. စခးတၢ်ဘဉ်တၢ်သ့ၣ်တဖုဇီးသံဝဲလီၤ. ပခးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပခးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်လဲၤဘဉ်ဆိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဇီးပစံးလၢဘဉ်လီၤ.

၂. **ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပကွံာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပခးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပခးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပပံာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖီၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထူတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်တကမၢ်ဘဉ် ဇီးမ့ၢ်လဲၤဖးခၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်လီၤ. စခးဘဉ်ပုၤတဂၤအမဲာ်လီၤ. စထူဘဉ်ပုၤတဂၤလၢစခိၣ်လီၤ. စပံာ်ဘဉ်ထွံာ်တဖုလၢယဲာ်လီၤ.

၃. **ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကြၢးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်လီၤ. စခံအံသ့ၣ်သီၣ်အုၣ်အံၤဘဉ်လံၤကံၤသၢ. နခံအံသ့ၣ်န့ၣ်တဘဉ်ဘဉ်. ယၢဆူလၢပီၤသ့ၣ်တခီလီၤ. နအိၣ်ဖဲအံၤဘဉ်ယၢ. နလဲၤဆူဂ့ၢ်ပုၤဘူးတလံးလီၤ. စမၤဟံၣ်အလီၢ်ဖဲအံၤဘဉ်လံၤခါ. နမၤဟံၣ်အလီၢ်ဖဲန့ၣ်ဘဉ်လံၤစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပုၤသ့ဝဲတမံၤလၢလၢန့ၣ်ပစံးလၢသ့ဘဉ်လီၤ. ပုၤလၢသ့ဘဉ်တဖုန့ၣ်မၤတၢ်သ့ကိးမံၤဇီးလီၤ.

၅. **ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်ဇီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤ ဇီးဝံၣ်ခါဝံၣ်လီၤဇီးဆဲးတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, စၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တီၢ်တၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘဉ်လီၤ. ပခးဝံၣ်ခီဘဉ်ထိး. ဇီးပစံးတၢ်ခီဘဉ်ဆိမံၤ, ပခးထူန့ၣ်ဘဉ်ယုာ်

ဘဉ်

စံးဝဲဒၣ်. တစိးဘဉ်န့ၣ်ဆိမံၤတဘဉ်. ဇီးဝံၣ်ခီဘဉ်န့ၣ်ထီခိၣ်တဖု. ဇီးထူန့ၣ်ဘဉ်န့ၣ်လံၣ်ဇီးယုာ်လီၤ. ဇီးတၢ်လၢပခးဘဉ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်ဇီးတနီၤလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘဉ်ပုၤလီၤ.

၆. **ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဇီးအကသိး ဇီးဆိကမိၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂ့ၢ်န့ၣ်မၤဝဲသ့ဇီးသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကၢၣ်တၢ်ဘဉ်လီၤ. ပုၤလၢကၢၣ်တၢ်ဘဉ်တဖုန့ၣ်မၤတၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်မၤအဂ့ၢ်အပီၤလီၤ.

၇. **ဘဉ်ကဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးပခးတၢ်ဘဉ် ဇီးတနုာ်ဘဉ်ဆူအညဉ်ကျိၣ်ဘဉ် ဇီးဘဉ်န့ၣ်ထဲအဖဲးလၢ ဇီးအညဉ်ဆဲး ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်ကဘျးလီၤ. ဇီးပစံးလၢဘဉ်သဘျးစ့ၢ် ကိးလီၤ. စခးတၢ်ဇီးဘဉ်ကဘျးထဲအဖဲးဇီးလီၤ.

၈. **ဘဉ်ကါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဉ်တူာ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပဘဉ်ကူးလၢယဲာ်ကန့ၣ် ဇီးန့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢဘဉ်ကါလီၤ. ယဲာ်ဘဉ်တူာ်ဘဉ်ကါတၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၉. **ဘဉ်ကါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘဉ်တူာ်လၢယဲာ်အလီၢ်ဖးလဲာ် ဇီးပစံးလၢဘဉ်ကါလီၤ. ပုၤတဂၤအခီၣ်ဘဉ်ကါလၢယဲာ်အပူၤလီၢ်လၢကၢ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘဉ်ကူးဘဉ်ကါလီၤ.

၁၀. **ဘဉ်ကုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပံာ်တၢ်စိးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပခးတၢ်ခးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွံာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပျၢၤလီၤတၢ်ဆိးဘဉ်ပုၤ ဇီးပစံးလၢဘဉ်ကုၤပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤကွံာ်တၢ်ဇီးနီၣ်ကွံာ်လီၤတၢ်ဘဉ်ကုၤအီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးတၢ် ဇီးဘီဘဉ်ဇီးတၢ်တမံၤမံၤ ဇီးဘီဖဲကုၤဘဉ်ကုၤအီၤလီၤ.

၁၁. **ဘဉ်ကုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်တၢ်ဆူပလီၢ်ခံတခီဇီးပစံးလၢဆိကမိၣ်ဘဉ်ကုၤလီၤ. ပုၤကညီတုၤအဖိအမၤအဖိအဝၤသံသဒၣ်အီၤဇီးဆိကမိၣ်ဘဉ်ကုၤဝဲထီၣ်တီလီၤ.

၁၂. **ဘဉ်ကုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးတမံၤလၢပုၤကညီဆိတၢ် ဇီးခံဆိတၢ်သိးန့ၣ်တူာ်ဘဉ်ကုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဆိဘဉ်ကုၤအီၤလီၤ. ပုၤတဂၤဆိဘဉ်အပုၤဂၤဇီးအတၢ်ဆိန့ၣ်ဘဉ်ကုၤအီၤလီၤ.

၁၃. **ဘဉ်ကုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအုၣ်လီၤအီၤလီၤအသးလၢသါကမၤတၢ်တီတၢ်လီၤဇီးခံအုၣ်လီၤအီၤလီၤအသးအသိးန့ၣ်တမၤဘဉ်ဝဲဇီးကစၢ်ယွၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢဘဉ်တၢ်တမံၤမံၤဇီးပစံးလၢတၢ်တီဘဉ်ကုၤအီၤလီၤ. ပုၤတဂၤပစံးတၢ်တီဇီးတမၤဘဉ်ဝဲတီတီဘဉ်န့ၣ်တၢ်တီဘဉ် ကုၤ အီၤလီၤ.

ပုၤမ့ၢ်တယးဘဉ်တၢ်တီ တၢ်တီကဘဉ်ကုၤအီၤလီၤ

၁၄. **ဘဉ်ခံတူာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘဉ်တၢ်ဆါအီၤဇီးပစံးလၢဘဉ်ခံတူာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘဉ်ခံတူာ်ဇီးအစုအခီၣ်တူာ်ဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘဉ်ခံတူာ်ဘဉ်ခံတၢ်လီၤ.

၁၅. **ဘဉ်ခါး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကြၢးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်ခါးလီၤ. နမၤနသးမ့ၢ်ဘဉ်ခါးဇီးစကအဲၣ်နၢလီၤ. နမၤနသးမ့ၢ်

ဘဉ်

တဘဉ်ခါးဒီးစတအဲဉ်ဘဉ် နၤဘဉ်. ဘဉ်ခါးတဘဉ်ခါး စကလဲၤတၢ်ခဲဂီၤလီၤ. ဒ်ပစံးတၢ်သိးကြးတကြးစက လဲၤတၢ်စံးဝဲလီၤ. တၢ်ကြးတၢ်တကြး. ဒီးဘဉ်ခါးတ ဘဉ်ခါးန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ.

၁၆. **ဘဉ်ဃး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢပပၤန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ် ဃးဒီးပုၤလီၤ. တၢ်ဘဉ်ဃးဒီးပုၤမ့ၢ်ပဖိပမိပလံၤ, ပ စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်. ထီၣ်တၢ်လၢပပၤဘဉ်ပဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ် ဘဉ်ဃးဒီးပုၤခဲလၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်ဃးပလီၤစ့ၢ် ကိးလီၤ. စမၤဒၣ်စတၢ်ဘဉ်ဃးန့ၣ်လီၤခါ.

၁၇. **ဘဉ်စု** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တနီၤဖဲကတၢၢ်နီၤဒီးပ ထံၣ် လိာ်ပသးလၢကျဲကပိာ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်စုလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်သယိာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. စလဲၤဆူဝုၢ်ပုၤဒီးစ ဘဉ်စုသရၣ်လၢကျဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်စုစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်စုဘဉ်ဖိာ်လီၤ. ဘဉ်စုဒီးဘဉ်စု ဒီးဘဉ်သယိာ်န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ.

၁၈. **ဘဉ်စိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဘဉ်ပုၤ ဒီးထံဖိထီၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံး လၢထံဘဉ်စိာ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်စိာ်ဘဉ် သုလီၤ. ထီၣ်တၢ်လၢထံဘဉ်တၢ်ဒီးထံဖိထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထံ ဘဉ်စိာ်တၢ်လီၤ.

၁၉. **ဘဉ်စိာ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဘဉ်တၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတခါ ဒီးထံဖိထီၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်စိာ်ထီၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ် လံၤအိၣ်လၢချံပုၤ ဒီးထံဘဉ်စိာ်ထီၣ်လၢအဖိလၢတခါ လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤဘဉ်စိာ်ထီၣ်လၢအဖိလၢတခါစံးဝဲ ဒၣ်.

၂၀. **ဘဉ်ဆဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လၢနီၤအသိးလီၤ. ဒီးအိၣ်ထဲတၢ် ကတိၤလီၤ. စကလဲၤတၢ်ဒီးနၤစဆိကမိၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဒီးစဆိကမိၣ်ဒ်ကယၢ်တက့ၢ်. ပတၢ်ဒီးဘး အိၣ်ဘဉ်ဆဉ်ဒီးသ့နီၣ်ပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤပသးတက့ၢ်. ဒီးပ စံးလၢမ့ၢ်လၢနီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်န့ၣ်သက့စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂၁. **ဘဉ်ဆဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဘဉ်ဒီးတၢ်ခိၣ်စုလၢပခိၣ်ဒုၣ် ခိၣ်ဒုဒီးပစံးလၢပခိၣ်ဘဉ်ဆဲးလီၤ. စခိၣ်ဘဉ်ဆဲးလၢဝဲၣ် လုၣ်ခိၣ်စုဆါကၤ. စဆဲးတၢ်ဒီးဝဲၣ်လုၣ်ဒီးလဲၤဘဉ်ဆဲးစ ခိၣ်လီၤ. ညဉ်နၤဘဉ်ဆဲးစစုဆါတခါ ဒီးပစံးလၢဘဉ် ဆဲးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘဉ်ဆဲးဒီးဘဉ်ဆဲးန့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဒီး ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဘဉ်ဆဲးလီၤ.

၂၂. **ဘဉ်တစိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတစိး ဒီးထီၣ်ကံၢ်ဆိမံၤလဲၤ ဘဉ်အတိၤန့ၣ်ဒီးဝဲၣ်ဆုၢ်ဒီးအပျံၤန့ၣ်စၢယာ်တၢ်ဖိတၢ် လံၤထီၣ်ကံၢ်ဆိမံၤဒီးပစံးလၢဆိမံၤဘဉ်တစိးလီၤ.

၂၃. **ဘဉ်တဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဘဉ်တ ဘဉ်စကလဲၤဒီးနၤသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. ခဲဂီၤတနံၤန့ၣ်ဘဉ်တ ဘဉ်စကလဲၤဆူန့ၣ်အိၣ်လီၤ.

၂၄. **ဘဉ်တမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘဉ်တၢ်ဆါနီၤဒုပုၤဘံး

စိၤဘဉ်ထးနီၤပုၤ

ဝဲဒီးပစံးလၢဘဉ်တမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢဘဉ် တမ့ၢ်ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဘဉ်တမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢဘဉ်တမ့ၢ်ဘဉ်တအး ဒီးဘဉ်တမ့ၢ်ဘဉ်အံးတၢ် လီၤ.

၂၅. **ဘဉ်တအး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဉ်တမ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ် ဆါနီၤဒုပုၤဘံးလၢပနီၤအုၣ်ယွၤလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်တ မ့ၢ်ဘဉ်တအးလီၤ.

၂၆. **ဘဉ်တၢ်ဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘဉ်တၢ်ဆါအဆူၣ် လုၤဝဲ ဒီးပစံးလၢဘဉ်တၢ်ဃီလီၤ. ထွံၣ်တဖၣ်ဘဉ်တၢ် ဃီဒီးအဆူၣ်လုၤဝဲလီၤ.

၂၇. **ဘဉ်တၢ်ဒီးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတၢ်တၢ်ဖိာ်လီၤ မၤသြူးမၤကမၢ်တၢ်အယီၤ ဒီးပစံးလၢဘဉ်တၢ်ဒီးဘး လီၤ. ပုၤအၢပုၤသီန့ၣ်ဘဉ်တၢ်ဒီးဘးလၢလရၣ်ပုၤလီၤ.

၂၈. **ဘဉ်တၢ်အုၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီသးထီၣ်ဒီးအသး ဒိၣ်ဝဲလၢပုၤဂၤအလီၤ. ဒီးအုၣ်လီၤဆိးက့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ ဘဉ်တၢ်အုၣ်လီၤလီၤ. ပုၤခံၤက့ၢ်တၢ်အုၣ်လီၤဆိးက့ၢ်ဒီး လီၤမ့ၢ်လီၤဖးဝဲလီၤ.

၂၉. **ဘဉ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဘဉ်လၢတၢ်ကဆူး ဒီးက တံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်တံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်တံာ်စ့ၢ် ကိးလီၤ. စစုမ့ၢ်ဘဉ်တံာ်လၢယီၤကဆူးဆါကၤ.

၃၀. **ဘဉ်တုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုဘဉ်ကူးလၢယဲာ်ကန့ၣ်န့ၣ်ပစံး လၢပစုဘဉ်တုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်တုၣ်ဘဉ် ကါလီၤ. စခိၣ်ဘဉ်တုၣ်လၢယဲာ်ဆါသမိးလီၤ. စစုဘဉ် တုၣ်အပူၤလီၤဆးကၤစံးဝဲဒၣ်.

၃၁. **ဘဉ်တိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘဉ်ဒီးဒီးတၢ်ခိၣ်တမံၤမံၤဒီးပစံး လၢဘဉ်တိလီၤ. သ့ၣ်တဘိအခိၣ်ဘဉ်တိယၢ်ဆါကၤ.ဒီး ပခိၣ်ဘဉ်ဒီးဒီးတၢ်တမံၤမံၤ ဒီးပစံးလၢပခိၣ်ဘဉ်တိစ့ၢ်ကိး လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်ထံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. စခိၣ်ဘဉ်တိဒီးကျိၤ စခိၣ်တယူၤမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်တိဘဉ်ထံး လီၤ.

၃၂. **ဘဉ်တိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဘဉ်ထံးဒီး လၢဒီးပစံးလၢပခိၣ်ဘဉ်တိာ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်ဒီးပခိၣ်မ့ၢ် ခိၣ်ဘဉ်ထံးဒီးလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးသ့ၣ်ခိၣ်ဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ.ဒီးသ့ၣ် ဖူမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘဉ်တိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်တိာ် ဘဉ်ထံးလီၤ.

၃၃. **ဘဉ်တိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘဉ်ဒီးလၢအဖးဖိန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ် တိာ်လီၤ. စယီၤဒုဘဉ်တိာ်ဒီးသ့ၣ်ဖူဒီးစသးပွဲၤအိၣ်မးလီၤ. ချံဘဉ်တိာ်ထီၣ်ဒီးလၢလၢအဖးဖိန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဘဉ်တိာ်ဘဉ်တိာ်လီၤ. ချံတဘုၣ်ဘဉ်တိာ်ဒီးလၢ ဒီးသ့ၣ်ဖးဝဲလီၤ.

၃၄. **စိၤဘဉ်ထးနီၤပုၤ** No.45.၄၅. ပစံာ်တၢ်မတၢ်တကၤ လၢပျၢၤတကၤကလဲၤသ့ ဒီးလဲၤအိၣ်သကိးပအဲကရးအဖိ

ဘဉ်

မုၢ်လီၤ. ပအဲကရးအဖိမုၢ်တဂၢၤန့ၣ် မ့မုၢ်ပိၣ်ခွါဖဲဒၣ်အ
 ဝုၢ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်တထံၣ်ဘဉ်ဘဉ်အီၤနီတဂၢၤဘဉ်.အဝဲဒၣ်
 ဟဲကလဲထီၣ်န့ၣ်နီၤ ဦးပအဲကရးဖိမုၢ်ပိးထီၣ်န့ၣ်အ တၢ်
 ထူၣ်ဖျိဒီးဟဲန့ၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးပအဲကရးသ့ၣ်ညါ
 လီၤ. တုၤပအဲကရးသ့ၣ်ညါ ဦးပအဲကရးဒီးထးနီၤလီၤ.
 ဟဲကဒီးတဟါဒီးဘဉ်ထးနီၤန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ထးနီၤန့ၣ်ဒီး
 က့ၤကလဲကဒါက့ၤအလီၢ်ခဲလီၤ. မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ် ဒီးပအဲက
 ရးအဖိမုၢ်န့ၣ်လဲၤပိၣ်စိၤအီၤလီၤ. လဲၤလဲၤဒီးအခိၣ်လုၤ
 ပာ်စွါလၢအသးနီၤပုၢ်. အသးနီၤပုၢ်လုၤပာ်စွါလၢအချၢ
 ယံၣ်.အချၢယံၣ်လုၤပာ်စွါလၢအကပၤ.အကပၤလုၤပာ်ဒီးမံ
 လီၤအိၣ်ဘျဲးဝဲလၢချၢၣ်တထံးအခိၣ်ထံးလီၤ. ဒီးထီၣ်ခံ
 ဘျဲးဟဲက့ၤကတိၤလိာ်အသးစံးဝဲနဲတဂၢၤစၢ. နယံၣ်န့ၣ်
 မုၢ်အလုၢ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးအဝဲတဘျီသံကွၢ်ဆၢအီၤနဲဒၣ်
 နယံၣ်လုၢ်စ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးအဝဲတဘျီစံးဘဉ်အီၤ. ပ
 ဘဉ်ထးဘျီထးနီၤအပူၤလီၢ် ဒီးတခီပဘဉ်တုၣ်ဘဉ်ဆိး
 အပူၤလီၢ်အံၤပဟ့ၣ်လီၤဘျီယၢၢ်. ဒီးအဝဲတဘျီန့ၣ်စံး
 ဘဉ်လီၤစ့ၢ်ကိးအသးလီၤ. ယဲဒၣ်စယံၣ်အံၤပစုလုၤပာ်ပ
 ခိၣ်လုၤပာ်ပလီၤလဲးလီၤဖျိအပူၤလီၢ်န့ၣ်ပဟ့ၣ်လီၤဒီး
 ဘျီက့ၤလီၤ.ကတိၤလိာ်အသးဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဖျိလိာ်အသး
 ဒီးသံဝဲလီၤ. ပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်ဟံးန့ၣ်ဝဲအယံၣ်ဟ့ၣ်
 လီၤအသးဒီးဘျီက့ၤဝဲဒၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၤလဲၤဝဲ
 ကြူးကြူးဒီးတုၤလၢပိၣ်ခွါအဝုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပိၣ်ခွါန့ၣ်မုၢ်
 ပအဲကရးအဖိမုၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. လဲၤထီၣ်ပိၣ်မနုၢ်မုၢ်ပုၢ်တဂၢၤ
 အကိၢ်ပူၤဒီးဘျီဟံးတုၢ်အနီၤလၢကိၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. လဲၤထီၣ်
 ဆူနီၤပူၤန့ၣ်မၤပိၣ်ခွါအသးဒီးဝဲလီၤပအဲကရးအဖိမုၢ်ပူၤ
 လီၢ်လၢအဘဉ်ထးနီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပအဲကရးအဖိမုၢ်န့ၣ်
 ဘျီက့ၤကစီဒီးလီၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၤဒီးပအဲကရးအဖိ မ့
 န့ၣ်ကၢၣ်ဝဲလၢသၢကလဲၤမၤသံကွၢ်ပိၣ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ.
 ပိၣ်မုၢ်တခီသ့ၣ်ညါဒီးက့ၤထိးထီၣ်က့ၤအနီၤလီၤ.ထိး
 ထီၣ်က့ၤအနီၤဝံၤဒီးက့ၤဝဲလီၤ. က့ၤတုၤဒီးဝဲအလီၢ်မံန့ၣ်
 ဟံးလီၤသဘဉ်တဘျီ ဒီးလူလီၤတိလဲထံၣ်ကျိးပူၤန့ၣ်
 လီၤ. ဒီးဒုးလုးထီၣ်ကျိးန့ၣ်အဆူအယၢ်ကစီဒီးလီၤ. ဝံၤ
 ဒီးဟးအိၣ်ဝဲလၢယၢ်ယၢ်လီၤ.ပိၣ်ခွါန့ၣ်ဟဲကလဲကဒီးစ့ၢ်
 စ့ၢ်ထံၣ်လၢတၢ်မံလီၤကျုၣ်ကလဲန့ၣ်ဒီးကျိးဝဲခံကူၣ်လီၤ.
 ကျိးဝဲဝံၤဒီးက့ၤထီၣ်အိၣ်ဝဲလၢခိဒီးဆိကမိၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်
 တၢ်တဒုစၢစၢၢ် စမ့ၢ်သ့ၣ်ညါသုတကျိးဒီးကံၢ်ပကိၢ်တဂ့ၤ
 တက့ၢ်စၢၢ်. ကလးလၢအဘဉ်ထးနီၤ ဒီးတၢ်လဲၤဝံၤဘျီ
 က့ၤအီၤန့ၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ် ဒီးအကညီၤဖိသုၣ်ခံဂၢၤလီၤစံးဝဲ
 ဒၣ်. ဒီးပိၣ်မုၢ်န့ၣ်ယါထီၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်တယါစံးဝဲ
 ဝံၤ ဒီးမၤအကညီၤဖိသုၣ်န့ၣ်လဲၤဟ့ၣ်အကစၢ်ခွါန့ၣ်လီၤ.
 ပိၣ်ခွါန့ၣ်ထံၣ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဖိသုၣ်အံၤမုၢ်မးစ
 ဟ့ၣ်တၢ်လၢအဝံၤဘျီယၢ်လၢသီန့ၣ်လီၤလဲၣ်.တမ့ၢ်စီၤလၢ

ဘဉ်

အမဲၣ် ဒီးသံကွၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အတၢ်စံးဘဉ်လီၤအသးစံး
 စံးမုၢ်သမိးမးအပျီၤဖိသုၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တပဟၤ
 ဒီးအိၣ်ယုၣ်က့ၤဝဲဒၣ်ဒီးအမၤန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.
 ၃၅. **ဘဉ်ထံး** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဖျါဘဉ်ဒိဝဲဒီးတၢ်တမံၤမံၤ န့ၣ်
 ပစံးလၢဘဉ်ထံးလီၤ. ပုၤတဂၢၤအခိၣ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဒီး
 ကျိၤလီၤ. သပၤတဖျါဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးဒီးလၢဒီးသ့ၣ်ဖး
 ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၢၤဘဉ်ထံးဒီးန့ၣ် ဒီးန့ၣ်န့ၣ်ကွၢ်တုၢ်ဝဲလီၤ.
 ပုၤလၢဆဲးယီၢ်အၢန့ၣ်ဘဉ်ထံးဒီးန့ၣ်ဒီးယီၢ်ဟးဂီၤ ဒီးပျါ
 ဝဲလီၤ.
 ၃၆. **ဘဉ်ထီၣ်ဘဉ်လီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတၢ်လၢန့ၣ်ညီတစုစုဒီး
 ပစံးလၢဘဉ်ထီၣ်ဘဉ်လီၤလီၤ. ဒီးမုၢ်အဆၢအကတီၢ်
 လၢပမၤတၢ်န့ၣ်ညီတစုစုန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်ထီၣ်ဘဉ်လီၤ
 လီၤ. မုၢ်မိၤဝဲၤမိၤဘဉ်ထီၣ်ဘဉ်လီၤပမၤဘုၤန့ၣ်တစုစုလီၤ.
 ဘဉ်ထီၣ်ဘဉ်လီၤတစုစုသဘျီအပူၤအိၣ်ဝဲလီၤ.
 ၃၇. **ဘဉ်ဒး** န့ၣ်မုၢ်တၢ်စ့ၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘဉ်ဒးလီၤ. တၢ်
 စ့ၢ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆံးဝဲမုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘဉ်ဒးလီၤ. ဟ့ၣ်အိၣ်
 ဒီးတဆါဘဉ်. ဟ့ၣ်အိၣ်ဒီးဘဉ်ဒးလီၤ. တၢ်ဆါယၢ်ဘဉ်ဒး
 မိၤလီၤ. ပုၤတဂၢၤသ့ၣ်လံာ်ဘဉ်ဒးမိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
 လၢဘဉ်ဒိဘဉ်ဒးလီၤ.
 ၃၈. **ဘဉ်ဒၣ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ.ပုၤတဂၢၤမၤဒၣ်
 ဝဲအဘဉ်ဒၣ်အသးလီၤ. တၢ်ဘဉ်ဒၣ်နသးဒီးနမၤနဲလီၤ.
 စကမၤဒၣ်ယဲဝဲဘဉ်ဒၣ်စသးလီၤ.
 ၃၉. **ဘဉ်ဒီ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီၤမၤတၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲး
 ဘဉ်, တမၤဘဉ်တၢ်လၢအသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲဘဉ်ဒီးပစံး
 လၢမၤဘဉ်ဒီတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၢၤမၤဒုးဒီးမၤဘဉ်ဒီဝဲဝဲအ
 မံၤအိၣ်မိၤဒီးနီၣ်ခဲဘၢဝဲတနီၤလီၤ. ပုၤတဂၢၤမၤဘဉ်ဒီ
 ဟံၣ်တဖျါဖိနဲမိၤပအိၣ်ကသ့ၣ်ခါ. ပုၤတဂၢၤမၤဘဉ်ဒီတ
 လီၤတဖျါတတၢ်တလဲးဘဉ်.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဘဉ်
 ဒိဘဉ်ဒီလီၤ.
 ၄၀. **ဘဉ်နီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီၤကတိၤတၢ်မုၢ်ပနီၤဒီးပစံး
 လၢဘဉ်ပနီၤလီၤ. ပုၤကညီၤန့ၣ်ပကတိၤတၢ်မုၢ်ဘဉ်နီၤဒီး
 အသးမုၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၢၤကတိၤတၢ်တဘဉ်ဘဉ်စနီၤ
 ဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်န့ၣ်ဘဉ်နီၤလီၤ.
 ၄၁. **ဘဉ်ပစိး** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီၤဘဉ်စုလိာ်အသးန့ၣ်ပစံး
 လၢဘဉ်ပစိးလီၤ. ဒီးမုၢ်ပကိးပိၣ်ထွဲပျီၤအခံလီၤ. စဟဲတၢ်
 အံၤစဘဉ်ပစိး ဒီးသရၣ်လၢကျဲကပိၣ်လီၤလီၤ. ပုၤခံဖု
 ဘဉ်ပစိးလိာ်အသးလၢကျဲလီၤ.
 ၄၂. **ဘဉ်ပလိာ်** န့ၣ်မုၢ်ပပိၣ်ထဲသီးနီၣ်သီးတၢ်န့ၣ်ခံဘိ မုၢ်
 ဂ့ၤ, ခံဘုၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, မုၢ်ထဲသီးနီၣ်သီး ဒီးပစံးလၢဘဉ်ပလိာ်
 လီၤ. ဒီတြိးခံခံအံၤစပိၣ်သတြိးဒီးဘဉ်ပလိာ်လိာ်အသး
 ဂ့ၤကၢ. ဒီးတဒီးခိၣ်ဖျါဒီးတ ဒီးအမိၢ်ပုၤန့ၣ်ဖျါလိာ်မုၢ်
 န့ၣ်ညီဝဲ ဒီးပစံးလၢဘဉ်ပလိာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တဒီးခိၣ်ဖျါ

ဘဉ်

န့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်အဆိၣ်ဒၣ်ဒီးတဘဉ်ပလိၣ်လိၣ်ဘဉ်အသးဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်ပလိၣ်ဘဉ်ပလၢ်လီၤ.

၄၃. **ဘဉ်ဟ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤတကဲ ဒီးစံးဝဲလၢထီၣ်သလုလိၣ်အိၣ်အိၤန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်ဟ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်ဖှိၣ်ဘဉ်ဟ်လီၤ.

၄၄. **ဘဉ်ဖုး** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. စပူၤတလၢအချံတဘျီန့ၣ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. ဘဉ်ဖုးန့ၣ်မၤသးဒ်ပမၤတၢ်ကန့ၢ်တမံၤမၤဒီးပဘဉ်ကျဲးစးတြုးတြုး ဒီးန့ၢ်ဝဲန့ၢ်ပစံးလၢန့ၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. ပုၤတဂၤစပူၤအယၢ်တဘျီန့ၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ. စမၤတလၢသ့ဘဉ်ဖုးလီၤ. စကျဲးစးဘဉ်နးကၤ. ပုၤတဂၤစမၤန့ၢ်ဘဉ်ဖုးတစုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်ဖုးဘဉ်ဖျိၣ်လီၤ.

၄၅. **ဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဒီးပုၤဂၤမၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကတိၤဒီးပုၤဂၤကတိၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ မ့ၢ်ဒ်သိးတစဲးစဲးတဒ်သိးတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်လီၤ. သရၣ်မၤတလၢဒီးစမၤဒီးအိၣ်အသိးန့ၣ်ဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်လီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤဒီးယိၤဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်စဲးဝဲဒၣ်.

၄၆. **ဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်လိၣ်ကွဲးပုၤဂၤဘဉ်တစဲးစဲးတဘဉ်တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်လီၤ. ပုၤတဂၤလုၤဖိသံၣ်တဂၤဒီးတီၢ်ဝဲဘဉ်ဘဉ်တဘဉ်လီၤ.

၄၇. **ဘဉ်ဘိးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢချံ ဒီးမ့ၢ်တြးလၢပမၤလီၤယံၤယၢ်ထုၣ်ဒီးပစံးလၢဘဉ်ဘိးလီၤလီၤ. တုၤပလဲၤန့ၣ်ထံတြးဒီးပဘဉ်ဘိးလီၤယၢ်ထုၣ်လီၤ.

၄၈. **ဘဉ်ဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဉ်ယိၣ်အဆိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘဉ်ပျံၤဘဉ်ဖုးတၢ်တမံၤမၤလၢပုၤဂၤအဂီၢ်ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်ယိၣ်ဘဉ်ဘီလီၤ.

၄၉. **ဘဉ်ဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်တခွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, နီၣ်သက့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်ကွဲးတၢ်ကျၢၤဝဲ ဒီးပစံးလၢဘဉ်ဘျးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်ဘျးဘဉ်ဘျးလီၤ. တခွဲးဘဉ်ဘျးညၣ်အခၣ်ကျၢၤဝဲဒီးပထးန့ၢ်ဝဲလီၤ. သ့ၣ်သက့ၤဘဉ်ဘျးယၢ်တၢ်စထးတန့ၢ်ဘဉ်.

၅၀. **ဘဉ်မတၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသံၣ်ဂီၢ်ပုၤဂၤအတၢ်, တၢ်မ့ၢ်မၤအသးတမံၤမၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်မတၤလဲၣ်လီၤ. နဟီၣ်တဘျးန့ၣ်မ့ၢ်နဘဉ်မတၤလဲၣ်. ဒီးပစံးလၢန ဘဉ်မနုၤလဲၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤယုၢ်တဘျးန့ၣ်မ့ၢ်အ ဘဉ်မတၤလဲၣ်. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမိၣ်လဲၣ်ဖိအကလုၢ်လီၤ. ဒီးပုၤတဝဲၣ်ဖိစံးလၢဘဉ်မနုၤလဲၣ်လီၤ.

၅၁. **ဘဉ်မနုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသံၣ်ဂီၢ်ပုၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဘဉ်တၢ်တမံၤမၤန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်မနုၤလီၤ. ကတိၤတၢ်တဘျးန့ၣ်ဘဉ်မနုၤလဲၣ်.

၅၂. **ဘဉ်မး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဉ်မိၣ်အဆိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီသံသဒ်လိၣ်အသးဒီးသးသယုၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအ

ဘဉ်

ဆိလၢဘဉ်မိၣ်ဘဉ်မးလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိအမၤသံသဒ်အိၣ်ဒီးဘဉ်မိၣ်ဘဉ်မးနးကၤ.

၅၃. **ဘဉ်မူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီတုၢ်ဘဉ်ပဒိၣ်မၤအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤဂၤလိၣ်လၢကွီၢ်လၢမၤကမၣ်တၢ်အယိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘဉ်မူးလီၤ. ပုၤကညီဘဉ်မူး ဒီးမၤကလိက့ၤကါတချုးဘဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်မူးဘဉ်ရၢ်လီၤ.

၅၄. **ဘဉ်မူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢဘဉ်အာဒီးဖှိၣ်ဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘဉ်အာဒီးသပၤအယံၣ်အယုး ဒီးမ့ၢ်ပျံၤဖှိၣ်ဆါ ဒီးဟီၣ်မိၣ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘဉ်မူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်မူးဘဉ်ကွဲးလီၤ. ပုၤဆံးဘဉ်မူးလၢသပၤမူးသုၤယုၢ်ကလၢ်န့ၣ်ဒုးလုၣ်က့ၤအထံတက့ၤ. ဆုဘဉ် မူးဒီးတၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်ဘဉ်အာကၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်အမူးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅၅. **ဘဉ်မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဆိကမိၣ်အဖိအမၤသံသဒ်န့ၣ်ဒီးသးသယုၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘဉ်မိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်မိၣ်ဘဉ်မးလီၤ. ပုၤတဂၤအဖိအမၤသံသဒ်အိၣ်ဒီးဘဉ်မိၣ်ဘဉ်မးဝဲလီၤ. ဒီးပုၤဘဉ်ကီၤဘဉ်ခဲလၢအသုၣ်အးသးအးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်မိၣ်ဘဉ်မးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅၆. **ဘဉ်ယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်သုပမၤတၢ်ဘဉ် ဒီးပစံးဘဉ်ပုၤဂၤဒီးပစံးလၢဘဉ်ယၢ်လီၤ. စမၤတၢ်ဘဉ်ယၢ်. နမၤတလၢန့ၣ်ဘဉ်ယၢ်. နကွဲးလိၣ်န့ၣ်ဘဉ်ယၢ်စဲးဝဲဒၣ်.

၅၇. **ဘဉ်ယိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်လၢပုၤဂၤအဂီၢ်တမံၤမၤလၢကဘဉ်တၢ်တမံၤမၤ ဒီးပစံးလၢဘဉ်ယိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်ယိၣ်ဘဉ်ဘီလီၤ. ပုၤတဂၤစ ဘဉ်ယိၣ်န့ၢ်အဂီၢ်လၢကဘဉ်တၢ်ဆူးဘဉ်ဆါလီၤ. သုလဲၤတၢ်လၢချံလၢထီၣ်န့ၣ်စဘဉ်ယိၣ်န့ၢ်သုဂီၢ်လၢသုကလီၤအးလီၤယုၤ ချံၣ်ထီၣ်ဒိကဟးဂူၢ်ဟးဂီၢ်ဘဉ်ဖုးလီၤ.

၅၈. **ဘဉ်လဲး** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်အူအလုၣ်ဘဉ်ကီၢ်သွးပုၤဒီးပစံးလၢမ့ၢ်မ့ၢ်အူဘဉ်လဲးပုၤလီၤ. မ့ၢ်အူဘဉ်လဲးပုၤဒီးကဖိထီၣ်ဝဲလီၤ.

၅၉. **ဘဉ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ယုၤအိၣ်ဖိးလၢတအုၣ်လိၣ်ဆိးက့ၤလိၣ်ဘဉ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်လိၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်လိၣ်ဖိးဒုလီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဘဉ်လိၣ်ဖိးဒုဒီးတအုၣ်လိၣ်ဘဉ်အသးဘဉ်.

၆၀. **ဘဉ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢတထီၣ်ကူလီၤဆၢၣ်ဘဉ် ဒီးဘျးသိကဆုၣ်ဝဲ ဒီးပၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်လိၣ်လီၤ. တၢ်ပၤခိၣ်ပၤဘဉ်လိၣ်ဂ့ၤကၤ. စတြုၣ်ကဆုၣ်သ့ၣ်ဘဉ်ခိၣ်ဘဉ်လိၣ်ဂ့ၤကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဉ်လိၣ်ဘဉ်လဲးလီၤ.

၆၁. **ဘဉ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲဒီးပအိကသံၣ်ဘျီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်လိၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဆါန့ၣ်ပမ့ၢ်မၤလီၤကသံၣ်ဒီးကိၣ်ညါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်လိၣ်လီၤ. စညၣ်ဂီၢ်ဒီးစ

ဘဉ်

အိကသံဉ်န့ဉ်ဘဉ်လိာ်ဒီးဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဘဉ်လိာ်ဖိးလိာ်, ဘဉ်လိာ်ဖိးဒုစုာ်ကိးလီၤ.

၆၂. **ဘဉ်သဂါ** န့ဉ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘဉ်သယိာ်လိာ်အသး လၢကျဲကပိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်သဂါလီၤ. ပုၤကညီ လဲၤတၢ် ဒီးဘဉ်သဂါလိာ်အသးလၢကျဲကပိာ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်သဂါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်သ ယိာ် ဘဉ်စု,ဘဉ်စုးစုာ်ကိးလီၤ.

၆၃. **ဘဉ်သဃိာ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပထံဉ်လိာ်ပသး လၢကျဲဒီးပစံးလၢဘဉ်သယိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢ ထံဉ်လိာ်ဘဉ်သယိာ်လီၤ. စလဲၤတၢ်ဒီးစဘဉ်သယိာ်ပုၤ တပူၤလၢကျဲကပိာ်လီၤလီၤ.

၆၄. **ဘဉ်သး** န့ဉ်ထီၣ်ပုၤမၤတၢ်တမံၤမံၤ,ထီၣ် ပုၤတၢ်တမံၤမံၤန့ဉ်မ့ၢ်ပထံဉ်ဒီးပသးမုာ်ဝဲဒီးပကနဉ်ဒီး ပသးမုာ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢဘဉ်သးလီၤ. ပုၤတဂၤန့ဉ်ပမၤ တၢ်မ့ၢ်ဘဉ်သး ဒီးအဉ်ဒီးပကတၢ်တၢ်မ့ၢ်ဘဉ်သးဒီးက နဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်သ့ဉ်ဘဉ်သး. ဒီးပစံး လၢဘဉ်အသးစကိးလီၤ.

၆၅. **ဘဉ်သး** န့ဉ်မ့ၢ်သံမိာ်ပီၤအဆူဉ်ဘဉ်ဆိးပခိဉ်ဒီးဝု ထီဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢဘဉ်သးလီၤ. စခိဉ်ဘဉ်သးဝုထီဉ် ဆါသမိးလီၤ.

၆၆. **ဘဉ်သု** န့ဉ်မ့ၢ်ဘဉ်စီဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘဉ် ဒီးထံဒီးထံဖိးဝဲအုစပြုန့ဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်စီဉ်ဘဉ် သုလီၤ.

၆၇. **ဘဉ်သီ** န့ဉ်မ့ၢ်ဘဉ်အဆိလီၤ. ဒီးတၢ်ဘဉ်မုး ဘဉ်ကွဲမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်အဉ်တၢ်ဆဉ်,တၢ်ဘိးတၢ်ဘိး, တၢ်ယံဉ် တၢ်ယူးန့ဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်အဘဉ်သီလီၤ. ပုၤတ ဂၤထီဉ်ယံဉ်ထီဉ်ယူးဘဉ်အဘဉ်သီစံးဝဲဒၣ်.

၆၈. **ဘဉ်အခါ** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ကြၢးဝဲဒီးပစံးလၢဘဉ်အခါး လီၤ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်န့ဉ်စကွၢ်တဘဉ်ဘဉ်အခါးဘဉ်. ဟုဉ်ပုၤဂၤတၢ်လီၤ. ထီၣ်ပုၤမၤတၢ်မ့ၢ်တကြၢးတလီၤ ဘဉ်ဒီးပစံးလၢတဘဉ်ဘဉ်အခါးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢတဘဉ်အခါးအကနီလီၤ. ပုၤကညီမၤတၢ်မ့ၢ်ဘဉ်အ ခါးဒီးပကွၢ်ဘဉ်ပသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်အဂ့ၢ်စုာ်ကိး လီၤ.

၆၉. **ဘဉ်အဂီၤ** န့ဉ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလၢဘဉ်အတီၤ လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲၤဆူပုၤဂၤအိဉ်လၢမၤတၢ်တမံၤအကတီၢ် န့ဉ်လီၤ.

၇၀. **ဘဉ်အတီၤ** န့ဉ်မ့ၢ်ပလဲၤဆူပုၤဂၤအဆိဉ်လၢမၤတၢ် တမံၤမံၤအကတီၢ်န့ဉ်ပစံးလၢပလဲၤဘဉ်အတီၤလီၤ. ပုၤ တဂၤမၤတလါတဖျၢဉ်ဒီးစလဲၤဘဉ်အတီၤ ဒီးမၤစမၤစၢၤ အီၤလီၤ. ပုၤတဂၤကူးဘုဒီးစလဲၤဘဉ်အတီၤ ဒီးမၤဝဲစ ကူးစၢၤအဘုလီၤ. ပုၤမၤတၢ်န့ဉ်လဲၤဘဉ်အတီၤတဂ့ၤ.

ဘဉ်

ကမၤဘဉ်ဖုးနၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်အဆၢဉ်အတီၤ လီၤ.

၇၁. **ဘဉ်အါ** န့ဉ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အဉ်တၢ်ဆဉ်, တၢ်ဘိး တၢ်ဘိး, တၢ်ယံဉ်တၢ်မုးထီၣ်ရီၤတၢ်တဂ့ၤဘဉ်ဝဲခဲလၢဉ်န့ဉ် ပစံးလၢဘဉ်အါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်အါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်အါဘဉ်သီလီၤ. ပုၤတဂၤတလုဉ် ထံတလုဉ်နီဒီးဘဉ်အါဘဉ်သီနးကၢ. တၢ်အုဉ်တၢ်ကျဉ် တၢ်အဉ်တၢ်ဆဉ်ဘဉ်အါဘဉ်သီနးကၢ.

၇၂. **ဘဉ်အိဉ်လဲဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပစံးတၢ်တအိဉ်ဘဉ်န့ဉ်ပစံး လၢဘဉ်အိဉ်လဲဉ်လီၤ. နမၤလိာ်စတၢ်လၢစယုန့ၢ်န့ၢ် ဘဉ်အိဉ်လဲဉ်. ထးပျၢလၢဖျါပူၤန့ဉ်ဘဉ်အိဉ်လဲဉ်စံးဝဲ ဒၣ်. နပစံးတၢ်အသိးတအိဉ်မးလဲဉ်စံးဝဲလီၤ.

၇၃. **ဘဉ်အိဉ်ဓါ** န့ဉ်မ့ၢ်ပသံဂီၢ်ပုၤဂၤအတၢ်ပစံးအိဉ်စ ကိးဓါပစံးဒီးန့ဉ်လီၤ. သုဉ်ပဟံဉ်လၢတဝဲဉ်အံၤဘဉ်အိဉ် ဓါ. တအိဉ်ဘဉ်အဝဲတဂၤစံးဆၢဒီးန့ဉ်လီၤ.

၇၄. **ဘဉ်** န့ဉ်ပမၤဒီး“က”. ပမၤဒီး“စ” ပမၤဒီး“ တ” ပမၤဒီး“သ” လီၤ. ကဘဉ်, စဘဉ်, တဘဉ်, သဘဉ်စံးဝဲဒၣ်.

၇၅. **ကဘဉ်** ဒီးကဘဉ်ကဘီ. ဒီးကအိဉ်ကဘဉ်. ကွၢ် လၢကဘဉ်တက့ၢ်.

၇၆. **ကျဲဘဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပမံလီၤဘဉ်တၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သုဉ်ဖူယီၢ်လီၤတၢ်ဘဉ်တၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကျဲ ဘဉ်လီၤ. ပုၤတဂၤမံကျဲဘဉ်အဖိဒီးအဖိသံဝဲလီၤ.

၇၇. **စဘဉ်** န့ဉ်ကွၢ်လၢစဘဉ်တက့ၢ်. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတၢ် ဒီးတကလုဉ်လၢပသုဉ်ပဖုံလၢဒုးဒီးပဖိအိဉ်ချီအိဉ်ဝဲ လီၤ.

၇၈. **စံးဘဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပစံဉ်တဲၤပုၤဂၤအတၢ်တမံၤမံၤဒီးပ စံးလၢစံးဘဉ်လီၤ.ပုၤတဂၤစံးဘဉ်ယၢလၢသါကလဲၤတၢ် လီၤ.

၇၉. **တဘဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုဉ်ပသုဉ်ပဖုံလၢဒုးဒီး အလုဉ်နီစုမ့ၢ်သၢဘိဒီးပကျိးအိဉ်ဖိအိဉ်အဒီးခဉ်တစံး စံးဒီးပကိးလၢတဘဉ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသဘဉ် ဒီးစဘဉ် ဒီးကဘဉ်စုာ်ကိးလီၤ. ဒီးအိဉ်တကလုဉ်ခံကလုဉ်လီၤ.

၈၀. **တဘဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်ခးတၢ်တဖးခၢဉ်ဖးတီ တ လဲၤဘူးလဲၤတၢ်ဘဉ် ဒီးပစံးလၢတဘဉ်ဘဉ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢတဘဉ်တပျီဘဉ်လီၤ. စခးထီဉ်ခိဉ်တဘဉ် မးလီၤ.

၈၁. **တအိဉ်ဘဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢဉ်ဝဲန့ဉ်ပစံးလၢတအိဉ် ဘဉ်လီၤ. ထူဉ်ဇိကသံဉ်ဇိကအိဉ်ဘဉ်. လၢဉ်လံ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢတအိဉ်တယၢၤဘဉ်လီၤ.

၈၂. **တၢ်ဘဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်သုအဆိလီၤ. ဒီးတၢ်လၢမၤတၢ် သုဝဲအကလုဉ်ကလုဉ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၢ်န့ဉ်ပကိးလၢတၢ်ဘဉ်

ဘဉ်

တၢ်သ့.တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်လီၤ. တၢ်ဘဉ်တၢ်သ့ထဲကစၢ်ယွၤ တၢ်ယီၤလီၤ. ဦးပစံးလၢတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. က စၢ်ယွၤမ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်သ့တၢ်ဘဉ် ဦးပစံးလီၤတၢ်အကလုာ်က လုာ်သ့ဝဲလီၤ.

၈၃. **ထဲဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးဘဉ်ပုၤဂၤအတၢ်တမံၤမံၤဦးပ စံးလၢတၢ်ဘဉ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢမံးဘဉ်ထဲဘဉ် လီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်လဲၤတၢ်တပူၤဦးထဲဘဉ်ဦးယၢတက့ၢ်.

၈၄. **တူၢ်ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘဉ်တၢ်ဖှိၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဦးပ စံးလၢပတူၢ်ဘဉ်လီၤ.

၈၅. **သါဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသါဘဉ်ပုၤမုၢ်ကနီၤလၢပကွၢ် ဂ့ၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသါဘဉ်လီၤ. ပုၤတၢ်သါဘဉ်ပိာ်မုၢ်တ ကဦးလဲၤအိၣ်သကိးဝဲလီၤ.

၈၆. **ထံၣ်ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါလၢပမဲၣ်ညါဦးပ ကွၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်ဘဉ်လီၤ. ပုၤတၢ်မၤဟံၣ်တဖျါ ဦးစထံၣ်ဘဉ်လဲၤ. ထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤတၢ်န့ၣ်စထံၣ်ဘဉ်လဲၤ ခဲလၢၣ်လဲၤ. လၢန့ၣ်အဖီခိၣ်စထံၣ်ဘဉ်တၢ်အါမးလီၤ. ဦး ပစံးဦးအဆိလၢထံၣ်ဘဉ်သ့ဘဉ်လီၤ.

၈၇. **ဦးဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တူၢ်ဘဉ်အသိးလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပဘဉ် တၢ်ဖှိၣ်တၢ်နးအကလုာ်ကလုာ်ဦးပစံးလၢဦးဘဉ်လီၤ.က စၢ်ယွၤရှုးဦးဘဉ်တၢ်ဖှိၣ်တၢ်နးလၢပယီၤလီၤ. ပုၤလၢတတီ တလီၤဘဉ်န့ၣ်ဦးဘဉ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်လၢလရၢ်ပူၤန့ၣ် လီၤ. ဦးပစံးလၢတူၢ်ဘဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ် ချၢအံၤဦးဘဉ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါကိးဂၤဦးလီၤ.

၈၈. **နံၣ်ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယီၤခါလၢပုၤကညီကူၣ်ဖဲးဝဲအ ကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်ဘဉ်လီၤ. နံၣ်ဘဉ်လၢလုလံၤ. ကူၣ် ဖဲးတက့ၢ်.ဦးထီၣ်ပမၤတၢ်အကတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၣ်ဘဉ် စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်နံၣ်မ့ၢ်ဘဉ်ဦးကူးဘုၤ. နံၣ်မ့ၢ်ဘဉ် ဦးထီၣ်ဘုၤ. နံၣ်မ့ၢ်ဘဉ်ဦးကျိၢ်နီၣ်. နံၣ်မ့ၢ်ဘဉ်ဦးမၤဟံၣ် စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဦးနံၣ်မ့ၢ်ဘဉ်နီၢ်နီၢ်မ့ၢ်နံၣ်ကျိးဆါအလီၢ် လၢပကူၣ်ပစံးအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢနံၣ် ဘဉ်လၢလုလံၤ.

၈၉. **နံၤဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်ပုၤဂၤမၤတၢ်တဂ့ၢ်ဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ပုၤဂၤကတီၢ်တၢ်တဂ့ၢ်ဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ပထံၣ်ဘဉ်ပနၢ်ဟူဘဉ် ဦးတၢ်မိၣ်နံၤပသးဦးပနံၤန့ၣ်ပစံးလၢနံၤဘဉ်လီၤ. ပုၤတ ဂၤပမၤတလၢတဖျါတဂ့ၢ်ဘဉ် ဦးဟဲနံၤဘဉ်ပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤကတီၢ်ကြီၢ်အကိၣ်ဒ်တၢ်ပျါအသိးဦးပုၤဂၤနံၤ ဘဉ်အီၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢနံၤဘဉ်ဖၣ်လဲလီၤ.

၉၀. **ဖဲဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစုခိၣ်ထံးအကဘျၢ ဦးအယံးဦးအ ညဉ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖဲဘဉ်လီၤ. ထီၣ်ခိၣ်ဖဲဘဉ်တခီန့ၣ် ဘျးယံးတဂၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢဖဲဘဉ်ဖဲစ့ၢ်လီၤ.

၉၁. **ဘဉ်တဘဉ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၢ်လီၤ. ဘဉ်တ ဘဉ်စကလဲၤဦးန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်တဘဉ်မ့ၢ်စကမၤဟံၣ်ဇာ်

ဘဉ်

စတသ့ညါဘဉ်.

၉၂. **ဘုၣ်ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ကဘျၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ဘုၣ်ဘဉ်လီၤ. သုၣ်ဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်.လၢၢ်ကဘျၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်.ပုၤက ဘျၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပစံးလၢဘုၣ်ဘဉ်လီၤ. သုၣ်ဘုၣ်ဘဉ်. ပုၤဘုၣ် ဘဉ်.တီၢ်ဘုၣ်ဘဉ်. စုဘုၣ်ဘဉ်.လၢၢ်ဘုၣ်ဘဉ်စံးဝဲဒၣ်. ထီၣ်တၢ်ကဘျၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘုၣ်ဘဉ်ခဲလၢၣ်လီၤ. ဦး ပစံးဦးအဆိလၢဘုၣ်ဘဉ်စီၤယၢလီၤ. သုၣ်ဘုၣ်ဘဉ်အိၣ် မးတဘုၣ်ဘဉ်တဘုၣ်အါဘုၣ်လီၤ.

၉၃. **ဘီဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်လၢပဖျးလၢခးန့ၣ် အမုၢ်ဒ်ပထိးအသိး ဦးအသၢ်ဘဉ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဘီဘဉ် လီၤ. ဦးအိၣ်တကလုာ်ခံကလုာ်သၢကလုာ်လီၤ. ဘီဘဉ် ပဝံၣ်တကလုာ်.ဘီဘဉ်လဲၤန့ၣ်တကလုာ်ဦးဘီဘဉ်ဖးဒိၣ် တကလုာ်လီၤ. ဦးပုၤကညီချီအိၣ်ဖီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၉၄. **မ့ၢ်ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်အကတီၢ် ဦးမ့ၢ်ဟါအကတီၢ် န့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဘဉ်လီၤ. မ့ၢ်ဘဉ်လံက့ၤဆူဟံၣ်တက့ၢ်. ပမၤတၢ်တုၤမ့ၢ်ဘဉ်ဦးပက့ၤအိၣ်မ့ၢ်လီၤ. ပမၤတၢ်တုၤမ့ၢ် ဘဉ်ဦးပက့ၤမံၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢမ့ၢ်ဘဉ်လၢ ဘဉ် လီၤ.

၉၅. **လဲၤဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဂၤဒုးလဲၤပုၤလၢတၢ်တပူၤဦး ပစံးလၢလဲၤဘဉ်လီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်ဒုးလဲၤယၢဆူဝဲပုၤဦးစက လဲၤဘဉ်လီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်တဒုးလဲၤဘဉ်ယၢဦးစတလဲၤဘဉ် ဘဉ်. ဦးပစံးဦးအဆိလၢလဲၤဘဉ်က့ၤဘဉ်လီၤ.

၉၆. **လဲၤဘဉ်** မ့ၢ်ပလဲၤတုၤတၢ်လီၢ်တပူၤဦး ပစံးလၢ လဲၤဘဉ်လီၤ. ကီၢ်လၢဘျးန့ၣ်စလဲၤဘဉ်လံတစုလံၤ. ကီၢ်လၢယျာ်တြီၢ်န့ၣ်စတလဲၤဘဉ်ဦးဘဉ်နီၣ်တစုဘဉ်. လၢ ရှၢန့ၣ်စလဲၤဘဉ်တစုယၢၣ်.

၉၇. **လီၤဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ညဉ်ဟဲက့ၤလီၤက့ၤဆူကါပူၤဦးပ စံးလၢညဉ်လီၤဘဉ်ကါလီၤ. ညဉ်လီၤဘဉ်ကါပူၤကါအ ပူၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလၢလီၤဘဉ်လဲးဘဉ်လီၤ.

၉၈. **လီၤဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤတၢ်ဒီးပုၤဦး ပစံးလၢလီၤဘဉ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်ဒီးဘဉ်ပုၤန့ၣ် ပစံးလၢလီၤဘဉ်ပုၤလီၤ. သုၣ်ဒုလီၤဘဉ်ပုၤဦးဆါကၤ.

၉၉. **လီၤဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤကမ့ၢ်တၢ် ဦးပဒိၣ်ဟ် လၢယိာ်ပူၤဦးပစံးလၢလီၤဘဉ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ် ဦးလီၤဘဉ်ထီၣ်လီၤ.

၁၀၀. **သဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်လၢပသ့ၣ်ပဖျး လၢခးန့ၣ်အလုာ်နီၣ်စုမုၢ်သၢဘီဦးပချီအိၣ်ဖီအိၣ်အဦးန့ၣ် ခၣ်ဝဲတစဲးစဲးဦးပကိးလၢသဘဉ်လီၤ. ဦးသဘဉ်န့ၣ်အိၣ် ခံကလုာ်သၢကလုာ်လီၤ. ဦးပကိးဦးအဆိလၢသဘဉ်သ ဘဲၣ်လီၤ. ဦးပကိးလၢစဘဉ်. ဦးတဘဉ်.ဦးကဘဉ်လီၤ.

၁၀၁. **သ့ၣ်ဘဉ်သးသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလၢအသးစူၤဦး အသးဂ့ၢ်. ဦးဆိကမိၣ်တၢ်ဘျးန့ၣ် ပစံးလၢသ့ၣ်ဘဉ်သး

သုလီ၊ ဒီးကစၢ်ယုၤန့ၣ်အသုၣ်ဘၣ်သးသုဒီးဝံသးစူၤ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ ဒီးအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပုၤလၢစူၤက့ၤန့ၣ်က့ၤဝဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀၂. **ဟံးဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီၣ်ဘၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢ ဟံးဘၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဟံးဘၣ်သံမိၢ်ပိၤတဘိဒီးအစုဘၣ် သံးဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးဘၣ်ဟီၣ်မုၢ်အန့ၢ် ဒီးဟီၣ်မုၢ်တုၢ်န့ၢ် အိၣ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးဘၣ်ဖီၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁၀၃. **ဟီၣ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလဲၤဟူထီၣ်က့ၤလိာ်အ သးန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤဟီၣ်ဘၣ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဟီၣ်ဘၣ် ယၤ ထွဲ လီၤ. ပုၤတဖၣ်လဲၤဟီၣ်ဘၣ် လိာ်အသးဒီးမၤဒီးပူၤဇီၤလီၤန့ၣ်န့ၣ်ကၤ.

၁၀၄. **အဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်အဂ့ၢ်အဆိလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ဂ့ၢ် တမံၤလၢလံၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအဂ့ၢ်အဘၣ်လီၤ. ကယံၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်အဘၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ် ဒီးန့ၣ်ယၤ လၢအအာတလိာ်လီၤ.

၁၀၅. **အစိၤဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအသးပုၤဒီးအဆိလၢ လၢအကသံဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအစိၤဘၣ်လီၤ. ပုၤကညီန့ၣ် တုၤအစိၤဘၣ်ဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအစိၤဘၣ် အယၢ်တုၤလီၤ.

၁၀၆. **အိၣ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကုးအိးပုၤ, ပမၤဘုဇီၤဟု ဇီၤန့ၣ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ကုးအိးပုၤဒီးပစံးလၢအိၣ် ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်မုၢ်ဝဲ ဖၣ်လီၤ.

၁. **ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလီၤလၢသဘျၢ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ဘဲလီၤ. တၢ်ပလီၤတပူၤဘဲသမိး. စထီၣ်တၢ်ဘျးစသး ကၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဘဲတၢ်ဘဲစုၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢက စၢ်ဘဲထီၣ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၂. **ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢတရံးတၢ်တၢ်တဘျးဝီ ဒီးပစံးလၢဘဲ လီၤ. ပုၤတဂၤဘဲယဲၣ်တၢ်လၢဂ့ၢ်တဘျးဝီလီၤ. ဒီးပစံး လၢဘဲတရံးစုၢ်ကိးလီၤ.ဒီးပစံးလၢဘဲယဲၣ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ကွီၤတၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအတီၤဒီးပစံး လၢဂ့ၢ်ဘဲတၢ်လီၤ. ဂ့ၢ်တဘိဘဲယုၤတဖုၤလၢကအိၣ်ဝဲအဂီၢ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဲယဲၣ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၄. **ဘဲထုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢတရံးတၢ်ဒီးပထုးတၢ်အီၤန့ၣ်ပစံး လၢဘဲထုးလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဲထုးဘဲယီၤလီၤ. ပုၤ တဂၤဘဲထုးကီၢ်လဲၤခိၣ်န့ၣ်လၢဂ့ၢ်လီၤ.

၅. **ဘဲထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်တဖၣ်အမုၢ်ထီၣ်သ့ၣ် ဒီးကွီၤတ ရံးသ့ၣ်န့ၣ်ဒီးပစံးလၢန့ၣ်ဘဲထီၣ်အဝၤလီၤ. န့ၣ်တမုၢ်ဘဲ ထီၣ်အဝၤကတၢ်လဲၤဝဲလဲၤ.

၆. **ဘဲထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလီၤသဘျၢ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ တၢ်ဘဲထီၣ်လီၤ. တၢ်ပလီၤဘဲထီၣ်ဘဲကၤ. ပထီၣ်ဒီးတၢ် ဘျးပသးလီၤ.

၇. **ဘဲပကံး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်ပဝံၣ်လိာ်အသးခံဘိမ့ၢ်ဂ့ၢ်. သၢဘိမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပစံးလၢဘဲပကံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဲ ပကံးဘဲပကီၢ်လီၤ. သ့ၣ်ယံၣ်ဘဲပကံးလိာ်အသးခံဘိဒ် ပဝံၣ်ပျံၤအသးလီၤ. ထီၣ်ရီၤသ့ၣ်ယံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ပဝံၣ် ပလွံလိာ်အသးဒီးပစံးလၢဘဲပကံးလိာ်အသးလီၤ. ဒီးပ စံးလၢဘဲပလိာ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၈. **ဘဲပလိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. မ့ၢ်ပလွံ လိာ်အသးဒ်ပဝံၣ်ပျံၤအသးဒီးပစံးလၢဘဲပလိာ်လီၤ. ဒီးပ ပကံးယုၤဂ့ၢ်ခံဘိဒီးပစံးလၢဘဲပလိာ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၉. **ဘဲဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢတၢ်တၢ်လၢပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်. လၢသ့ၣ်ယံၣ် မ့ၢ်ဂ့ၢ်. လၢဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ပစၢပတရံးလွံၢ်ဝီယံၢ်ဝီ ဒီးပစံးလၢ ဘဲဘူလီၤ. ပမ့ၢ်ဘိတၢ်ဒီးပဘဲဘူလွံၢ်ဝီယံၢ်ဝီ ဒီးကျၢၤဝဲ လီၤ. ဒီးထီၣ်ရီၤပစၢတၢ်အါဝီန့ၣ်ပစံးလၢဘဲဘူလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဘဲတၢ်ဘဲဘူလီၤ.

၁၀. **ဘဲဘူလိာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်လုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်. မ့ၢ်သ ဘဲဘဲဘုၣ်စၢလိာ်အသးဒီးပစံးလၢဘဲဘူလိာ်အသးလီၤ. လုၢ်သဘဲဘုၣ်စၢလိာ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်ဘဲဘူလိာ်အသးလီၤ. လုၢ်ဘဲဘူလိာ်သးပယုၤလီၤတန့ၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒ်လီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢဘဲဘူဘဲဘဲလီၤ.

၁၁. **ဘဲဘူယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တခွဲပျံၤ ဒီးတခွဲဘိန့ၣ်အါ ဝီဒီးပစံးလၢဘဲဘူယာ်လီၤ. ဘဲဘူယာ်တခွဲပျံၤလၢအဘိ လိာ်တက့ၢ်.

၁၂. **ဘဲယံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအမဲၢ်ဆံးဝဲ ဒီးအမဲၢ်ဂီၢ်ဝဲဆူ အမဲၢ်တၢ်ခံန့ၣ်ပစံးလၢအမဲၢ်ဘဲယံၤလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲၢ် ဘဲယံၤဒီးစီၣ်ထီၣ်ဝဲဖိန့ၣ်လီၤ.

၁၃. **ဘဲယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤဘုန့ၣ်ဇီၤဖုံၣ်ဇီၤန့ၣ်ပစံး လၢဘဲယီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုံဘဲယီၤစုၢ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီ မၤန့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးဘဲတၢ်အိၣ်ဒီးဘဲယီၤစံးဝဲဒ်.

၁၄. **ဘဲယီၤလီၤယုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤန့ၣ် ဒီးအဒီပုၤဝဲၢ် ခွါတပူၤယီၤဒီးပစံးလၢဘဲယီၤလီၤယုၤလီၤ. ပုၤဒီပုၤဝဲၢ်ခွါ န့ၣ်ဘဲယီၤလီၤယုၤစံးဝဲဒ်လီၤ.

၁၅. **ဘဲယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲထုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစၢတၢ်ထုး ယံးတၢ်တဝီခံမ့ၢ်ဂ့ၢ်. ခံဝီသၢဝီမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢ ဘဲထုးဘဲယီၤလီၤ.

၁၆. **ဘဲလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သကွံတကလုၢ်န့ၣ်အသၢ်ဂဲၢ်ကနူၤ အသးဒီးပကိးလၢဘဲလၢလီၤ.

၁၇. **ကဘဲ** န့ၣ်ပမၤဒီး“က”. ပမၤဒီး“စ”. ပမၤဒီး“ တ”. ပမၤဒီး“သ”လီၤ. ကဘဲ, တဘဲ, သဘဲစံးဝဲဒ်.

၁၈. **ကဘဲ** ဒီးကဘဲကဘူ ဒီးကဘဲကဘါ ဒီးကဘဲပိာ် မုၢ်ထါထုၣ်အပိးအလီ, ကဘဲကထွံလုၢ်, ကဘဲထုၣ် ခိၣ်ထံး. ကဘဲန့ၣ်, ကဘဲကျူၤသုး, ကဘဲတၢ်တလုၢ်ထီ, က ဘဲတၢ်ထါထီၣ်, ကဘဲဇီၤ ဒီးကဘဲဘုၣ်. တၢ်ခဲလၢဂံၢ်န့ၣ်

ကွၢ်လၢကဘဲတက့ၢ်. ဧးကဘဲဘုၣ်, ဧးမဲၣ်ကဘဲဘုၣ်ဧးတၢ်ကတိၤကဘဲဘုၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘဲတက့ၢ်.

၁၉. **ကၢၢ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ကၢၢ်ပၤလီၤသဖျဲးကတဲၣ် ဧးပစံးလၢကၢၢ်ဘဲလီၤ. ကၢၢ်ဘဲန့ၣ်ပထီၣ်တသ့ဘၣ်.

၂၀. **ခိၣ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီအခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ထံးတဲၣ်ဝဲ ဧးစၢဝဲလၢလုၣ်သုတဘီ ဧးတၢ်လၢလုၣ်သုန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဘဲလီၤ. ပၤတဂၤလဲၤတၢ် ဧးအခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဘဲတဲၣ်ဝဲလၢအဖီလၢတခါန့ၣ်ဧးဘဲဝဲဧးခိၣ်ဘဲလၢလုၣ်သုလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢခိၣ်ဘဲခိၣ်ဘဲလီၤ.

၂၁. **ခိၣ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တလၢမ့ၢ်ဂ့ၤဖျၢကသ့ၣ်မဲၣ်ဆူၣ်န့ၣ်ဧးကထီၣ်ပျံၤဖးထီတဘီန့ၣ်စၢတရဲးဝဲလၢအခိၣ်ဒုၣ်သစူၢ်လီၤလၢအခိၣ်လုၢ်ခိၣ်အဖီလၢန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဘဲလီၤ. ပၤတဂၤဖျၢကသ့ၣ်မဲၣ်ဆူၣ် ဧးမၤဝဲလၢခိၣ်ဘဲလီၤ.

၂၂. **စဘဲစဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤခံၣ်ဖျၢလိာ်အခိၣ် ဧးပစံးလၢဖျၢလိာ်အခိၣ်စဘဲစဘူလီၤ. ပၤခံၣ်အသးဒိၣ်ထီၣ်လိာ်အသးဧးဖျၢလိာ်အခိၣ်စဘဲစဘူ ဧးစဲဘူးလိာ်အသးထူၣ်ထူၣ်လီၤ. ပၤကညီဖျၢလိာ်အခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်သ့ဘဲယၢ်အစုမ့ၢ်ဧးပစံးလၢစဘဲစဘူလီၤ. ဧးပစံးလၢတဘဲတဘူစုၢ်ကိးလီၤ. ဧးပစံးလၢမရဲၢ်ဘဲဘူစုၢ်ကိးလီၤ.

၂၃. **စဘဲစဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဟံၣ်ပျံၤလၢပတက့ၢ်ဘၣ်ကစီဒီဘၣ် ဧးအိၣ်လၢအံၤတက့ၢ်လၢန့ၣ်တက့ၢ် ဧးပစံးလၢမၤသးစဘဲစဘူလီၤ. ဧးပျံၤသဘဲဘုၣ်န့ၣ်ပစံးလၢစဘဲစဘူစုၢ်ကိးလီၤ. ဟံၣ်ပျံၤစဘဲစဘူန့ၣ်တဂ့ၤ. က့ၢ်ကစီဒီတက့ၢ်.

၂၄. **တဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိလၢပၤကညီထီၣ်ထီၣ်ဧးမၤထီၣ်အပိးအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢတဘဲလီၤ. ဧးပစံးလၢတဘဲစီစုၢ်ကိးလီၤ. ဧးတဘဲန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘဲန့ၣ်တက့ၢ်.

၂၅. **တဘဲတဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်စဘဲစဘူအသးလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပၤကညီအသးဒိၣ်ထီၣ် ဧးဖျၢလိာ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖျၢလိာ်အခိၣ်တဘဲတဘူလီၤ. ဧးပျံၤသဘဲဘုၣ်လိာ်အသးတဘဲတဘူစုၢ်ကိးလီၤ.

၂၆. **တၢ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢၢ်ပၤလီၤသဖျဲးကတဲၣ်ဧးပစံးလၢတၢ်ဘဲလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢတၢ်ဘဲတၢ်ဘဲလီၤ. ကစၢၢ်လီၤတၢ်ဘဲကၢၤ.

၂၇. **ထီၣ်ဘဲယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢလီၤခိၣ်ခံကျါလၢခးန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ဘဲယၢ်လီၤ. ဧးပၤတနီၤနီၤကိးလၢထီၣ်ဘဲယၢ်လီၤ. ထီၣ်ဘဲယၢ်န့ၣ်ထီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဧးယးသဖဲးဧးအိၣ်တၢ်ဖိယၢ်လၢဘုသ့ၣ်ကျါလၢဘုကဒိၣ်ကျါဧးပၤတနီၤနီၤကိးလၢထီၣ်ဘဲယၢ် ဧးတနီၤနီၤကိးလၢထီၣ်ဘဲယၢ်လီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢထီၣ်ဘဲယၢ်ထီၣ်

ဘဲယၢ်လီၤ.

၂၈. **ထီၣ်ဘဲယၢ်ထီၣ်ဘဲယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲဘဲယၢ်န့ၣ်ပၤကိးလၢထီၣ်ဘဲယၢ်ထီၣ်ဘဲယၢ်တနီၤလီၤ. ပၤကညီမၤခးန့ၣ်မၤဝဲဧးန့ၣ်မၤဖျၢဝဲဧးပကိးလၢထီၣ်ဘဲယၢ်ထီၣ်ဘဲယၢ်တစုစုလီၤ.

၂၉. **ဖဲဘဲယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမၤခးန့ၣ်မၤဖျၢဝဲဧးန့ၣ်ပစံးလၢဖဲဘဲယၢ်လီၤ. ဧးပကိးလၢဘဲယၢ်တစုစုပကိးလၢဖဲဘဲယၢ်တစုစု. ပကိးလၢထီၣ်ဘဲယၢ်ထီၣ်ဘဲယၢ်တစုစုလီၤ. ပၤကညီမၤဘုန့ၣ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ဖဲဘဲယၢ်လၢထီၣ်ဒိၣ်ဆီဖိလီၤ.

၃၀. **ဖဲဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖဲတကလုာ်ပြီကဒ်ဧးပၤကညီဘဲလၢအခိၣ်ဘိၣ်ထံးဧးပကိးလၢဖဲဘဲလီၤ. ဖဲဘဲန့ၣ်ပစၢလၢခိၣ်ဆိးအမဲၢ်ခံးဧးပဆိး ခိၣ်ဆိးန့ၣ်လၢပခိၣ်ဘိၣ်လီၤ. ဧးပဘဲတြးဖဲဘဲလၢပခိၣ်ဘိၣ်ထံး ဧးပကိးလၢဖဲဘဲလီၤ. ဖဲဘဲန့ၣ်အဖျၢပြီကဒ်ဧးပတုၢ်ကျိၣ်ကျိၣ်အသ့ ဧးအဝါန့ၣ်မၤသးဒ်ကံၣ်ယုအသးဧးပကိးလၢဝဲလီၤ. ဖိသၣ်ခွါတဖၣ်ဘဲထီၣ်ဖဲဘဲလၢအခိၣ်ဘိၣ်ထံးလီၤ. ဧးပကိးဧးအဆိလၢဖဲဘဲဖဲဘဲလီၤ.

၃၁. **ဖဲဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ကံၢ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပပိာ်စုဘူဝဲ ဧးပပိာ်ဖးထီၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပခိၣ်ဘိၣ်ထံးဧးပစံးဧးအဆိလၢခိၣ်ကံၢ်ဖဲဘဲလီၤ.

၃၂. **ဖိးဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ကံၢ်အဆိလီၤ. ဧးမ့ၢ်ပပိာ်စုဘူဝဲ ဧးပပိာ်ဖးထီၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပခိၣ်ဘိၣ်ထံးဧးပစံး ဧးအဆိလၢခိၣ်ကံၢ်ဖဲဘဲလီၤ.

၃၃. **ဘိၣ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘိၣ်ယၢ်တၢ်တမံၤမံၤလၢတၢ်ကံးညၢ်ဧးပစၢတရဲးအါဝီန့ၣ်ပစံးလၢဘိၣ်ဘဲလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢဘိၣ်ဘဲဘိၣ်ယၢ်လီၤ. ပၤတဂၤစိာ်ဒီတဘုၣ်ဧးဘိၣ်ဘဲလၢတၢ်ကံးညၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကံၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲပၤအၢပၤသီကဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ဘၣ်ဖးသၢ. ထီၣ်ရီၤပဘိၣ်တၢ်ဧးပစၢတရဲးအါဝီန့ၣ်ပစံးလၢဘိၣ်ဘဲလဲလၢလီၤ.

၃၄. **ဘိၣ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးလုးထီၣ်ပၤဆဲးလၢတၢ်ကံးညၢ်ဘိၣ်သယံ ဧးပစံးလၢဘိၣ်ဘဲလီၤ. ပၤဆဲးလၢအိၣ်ဖျၢသီန့ၣ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်ကံၢ်ဘၣ်အသး ဧးပဘိၣ်ဘဲလၢတၢ်ကံးညၢ်ဘိၣ်ဒီဂၤညါဧးပဟံးဖျါထီၣ်ထဲအမဲၢ်လီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢဘိၣ်ဘဲဘိၣ်ဘဲလီၤ.

၃၅. **လုၢ်ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူတၢ်ဆါပၤတမံၤမံၤ ဧးပမၤကသံၣ်န့ၣ်ဧးအဂံၢ်အလုၢ်အထံးဧးပချီပလုၢ်အထံးန့ၣ်ပစံးလၢလုၢ်ဘဲလီၤ. ပၤတဂၤအဖီအညၢ်ဂီၢ်ဧးဒုးလုၢ်ဘဲလဲလၢလီၤ. ဧးပစံးဧးအဆိလၢဘုၣ်ဘဲလုၢ်ယိာ်လီၤ. ပၤဆါညါန့ၣ်ချီလုၢ်ဘဲကသံၣ်စုၢ်ကိးလီၤ. ပၤကညီန့ၣ်အလုၢ်အလုၢ်အိၣ်လၢမ့ၢ်ဆါဧးလုၢ်ဘဲကသံၣ်လီၤ.

ဘံး

၃၆. သဘံ နှစ်မှီသွပ်ဖိလၢပမၤကဆၢဝဲ ဇီးပမၤထၢ် အပိးအလီၤန့ၣ်ပကိးလၢသဘံလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢ သဘံသက့လီၤ. ဇီးပမၤသဘံန့ၣ်အိၣ်ဝဲအါဘိ ဇီးပကိး ဇီးအမံၤကိးဘိဒဲးလီၤ. သဘံလုၣ်ထွံ. သဘံနဲကံၣ်. သ ဘံတၢ်တလုၢ်ထီ. သဘံတၢ်ထၢ်ထီၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၇. သဘံဘူ နှစ်မှီပစံးတၢ်လၢသဘံဘူန့ၣ်ပတၢ်နီၤ နီၤစံးလၢသဘံဘူလီၤ. ဇီးမှီလုၣ်မှီဂ့ၤ, ပျံၤဂ့ၤ, လီၤသ ဘဲစၢလိာ်အတီၤန့ၣ်ပတၢ်နီၤနီၤစံးလၢသဘံဘူလီၤ. လုၣ် သဘံဘူဇီးစၢလိာ်အတီၤန့ၣ်ပယုၣ်လီၤကိကၢ. ဇီးပစံး လၢသဘံဘူယၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢသဘံ ဘံၣ်သဘံဘူလီၤ.

၃၈. သဘံဘုၣ် နှစ်မှီပျံၤလၢထီမှီဂ့ၤ, လုၣ်လၢထီမှီ ဂ့ၤ, မှီလီၤသက့ၤတုၤစၢလိာ်အတီၤဇီးပစံးလၢသဘံဘုၣ် လီၤ. တခွဲပျံၤန့ၣ်ပမှီတက့ၤဘၣ်ကစီဒီ ဇီးသဘံဘုၣ် လိာ်အသးဇီးစၢလိာ်အတီၤတတီၤဘၣ်တတီၤလီၤ.

၁. ဘံၢ် နှစ်မှီတၢ်ကလုၢ်မၤသးသူ ဇီးပံၣ်ဝဲဒၣ်ထုးအ သိးန့ၣ်ပကိးလၢဘံၢ်လီၤ. ဇီးပုၤအိၣ်တဖၣ်မူၤဝဲဒၣ်ပ မူၤသးအသိးဇီးတၢ်မိၣ်မဲအသးလီၤ. ဇီးတုၤပုၤအိၣ်နးဇီး သံဝဲလီၤ. ဇီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဘံၢ်လီၤ.

၁. ဘံး နှစ်မှီပကိၣ်ယုၣ်တံၢ်တၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, ပနီၤဒုတံၢ်တၢ် မုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘံးလီၤ. ပသးတံၢ်တၢ်လၢပသၢတသ့ ဘၣ် မုၢ်ဂ့ၤ, ပနီၤဒုပုၤတံၢ်တၢ်လၢပသၢတပၢ်ဘၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ပ ကိၣ်ယုၣ်တံၢ်တၢ်လၢပကတီၤတၢ်တသီၣ်ဘၣ်မုၢ်ဂ့ၤပစံး လၢဘံးလီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်တမုၢ် ဇီးအကိၣ်ဘံးဇီးအနီၤဒု ပုၤဘံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. စဝံတၢ်ယၢ်ဇီးစသးဘံးစတသၢတသ့ ဘၣ်.

၂. ဘံး နှစ်မှီဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီတၢ်အိၣ်တဒၢ, တၢ် အိၣ်ခူသူၣ်န့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢဘံးဘးလီၤ. လီၤဘံးလီၤ ဘၢ. မၤဘံးမၤဘၢစံးဝဲဒၣ်.

၃. ဘံး နှစ်မှီပတၢ်ၤဒုၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘံးလီၤ. ဇီး မှီပကိးပိာ်ထွဲပျီၤအခံလီၤ. ပုၤတဂၤဘံးပနီၤနီၤထံန့ၣ်အါ ကၢ. ပုၤတဂၤဘံးပိာ်မုၢ်အနီၤ ဇီးပိာ်မုၢ်တုၢ်န့ၣ်အိၣ်အီၤ ဇီးပိာ်မုၢ်ကဲလၢအမၤလီၤ.

၄. ဘံးဖျၢၣ် နှစ်မှီပတၢ်ၤဒုၣ်ဖျၢၣ်မုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘံးဖျၢၣ် လီၤ. ပုၤတဂၤဘံးဖျၢၣ်မုၢ်တၢ်ဒုၣ်တဒုၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. ဘံးဘံး နှစ်မှီပုၤကညီဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဇီးအသးအုးဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢသးဘံးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤကမုၢ်တၢ် ဇီးပုၤဂၤ သၢကလိးအိၣ်ဝဲဇီးအသးမၤသးဘံးဘံးလီၤ.

၆. ဘံး နှစ်မှီပုၤကညီဘၣ်တမုၢ် ဇီးသၢထီၣ်ဖျးဘၣ်ဒး ဘၣ်ဒး ဇီးပစံးလၢမၤဘံးဘံး, ပုၤတဂၤဘၣ်တမုၢ် ဇီးမၤ ဘံးဘံးလီၤ.

၇. ဘံးဘၢဘံးဘၢ နှစ်မှီတၢ်ဖျါဖျါတဖျါဖျါ န့ၣ်ပစံးလၢ

ဘံး

ဘံးဘၢဘံးဘၢလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်လၢကဟံကျါ ဖျါဘံးဘၢဘံးဘၢလီၤ.

၈. ဘံးလၢ နှစ်မှီသက့တကလုၢ်လၢအသၢ်တဘၣ် လိာ်ဘၣ် ဇီးကဲကန့ၣ်ကန့ၣ်အသးန့ၣ်ပကိးလၢဘံး လၢလီၤ. ဇီးပကိးလၢဘံးလၢစ့ၢ်ကိးလီၤ. သက့ဘံးလၢန့ၣ် ပအိၣ်အသၢ်မဲဆၢဝဲလီၤ.

၉. ဘံးသံး နှစ်မှီပုၤကညီအကလုၢ်သီၣ်ဝဲထီၣ်ဖျးဖျး တထီၣ်ဖျးဖျးလၢအကိၣ်ဘံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်ဘံး သံးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘံးသံးဘံးတြီၣ်လီၤ. ပုၤတ ဂၤကတီၤတၢ်အကလုၢ်ဘံးသံးဘံးတြီၣ်န့ၣ်ကမုၢ်ကံၢ်ဘၣ် တမုၢ်သၢ.

၁၀. ဘံးသွံးဘံးသွံး နှစ်မှီပုၤကညီဘၣ်တမုၢ်ဇီးသၢ သီၣ်ဝဲသွံးသွံး ဇီးပစံးလၢသၢဘံးသွံးဘံးသွံးလီၤ. ပုၤတ ဂၤသၢသီၣ်ဘံးသွံးဘံးသွံးန့ၣ်ကမုၢ်ကံၢ်နီၤဒုပုၤဘံးသၢ.

၁၁. ကးဘံး နှစ်မှီကးဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီပကၢ်ကု ခိၣ်လၢသ့ၣ်လုၣ်အူ ဇီးပပၢ်စကၢလၢဝဲလုၣ် ဇီးပကိးဇီး အဆိလၢကးဘံးကးဘၢလီၤ. ဘုအိၣ်လၢကုပုၤန့ၣ်ကး ဘံးကးဘၢက့ၤတက့ၢ်.

၁၂. ကိာ်ဘံး နှစ်မှီပုၤကညီဘၣ်တမုၢ်ကတီၤတၢ်တ သီၣ်တၢ်ဘၣ်ဇီးပစံးလၢကိာ်ဘံးလီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်တ မုၢ်ဇီးကတီၤတၢ်သီၣ်တထီၣ်ဖျးတၢ်ဘၣ်လီၤ. ဇီးပစံး လၢကိာ်ဘံးသံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဇီးပစံးလၢကိာ်ယုၢ်ဘံး လီၤ.

၁၃. ကျၢ်ဘံး နှစ်မှီကျၢ်ဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီပဒုးလုး ပုၤဂၤအယၢ်ဘၣ်ဝဲဒီဂၤညါန့ၣ်လီၤ.

၁၄. ကျၢ်တံၢ်ဘံး နှစ်မှီပမၤဘၢသပၤအခိၣ်လၢခိၣ်ခွး န့ၣ်ပစံးလၢကျၢ်တံၢ်ဘံးလီၤ.

၁၅. ခဲဘံး နှစ်မှီခဲဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီနီၣ်ခိၤမံၤခိၤလီၤ ဘၢခးန့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢခဲဘံးခဲဘၢလီၤ.

၁၆. ဃါဘံး နှစ်မှီဃါဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီပုၤဂၤက တီၤတၢ်ဇီးပုၤဇီးပသးဒီၣ်ထီၣ် ဇီးပဃါအီၤန့ၣ်ပစံးဇီးအ ဆိလၢဃါဘံးဃါဘၢလီၤ.

၁၇. ဆီၣ်ဘံး နှစ်မှီဆီၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီပကတီၤ တၢ်ဇီးပုၤဂၤဇီးပကတီၤသန့အီၤန့ၣ်ပစံးဇီးအဆိလၢဆီၣ် ဘံးဆီၣ်ဘၢလီၤ.

၁၈. ဆိုးဘံး နှစ်မှီဆိုးဘၢအဆိလီၤ. ဇီးမှီပဆိုးခူသူၣ် ပုၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဆိုးဘံးဆိုးဘၢလီၤ. ပုၤတဂၤနီၤဟူပုၤ ဂၤမၤတၢ်တဂ့ၤဘၣ် ဇီးဆိုးဘံးဆိုးဘၢပုၤဂၤလၢပသ့ၣ်က့ သးပုၤလီၤ.

၁၉. တၢ်ဘံးကိာ် နှစ်မှီပုၤကညီမၤတၢ်သမုၢ်ဇီးသမုၢ် ဝဲ တုၤပုၤဂၤအကိၣ်ဘံးဇီးပစံးလၢတၢ်ဘံးကိာ်လီၤ. ဇီးမှီ သမုၢ်တၢ်လၢမၤနီၤဖုံၣ်ခိၤ, မၤဘံးပုၤဂၤအကိၣ်န့ၣ်ပစံး

ဘံဉ်

လၢမၤတၢ်ဘံးကိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤမၤလၢတၢ်ဘံးကိၣ်ဒီး အကိၣ်ဘံးဝဲလီၤ.

၂၀. **တၢ်ဘံးကိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီၣ်ခူၣ်န့ၣ်ပှၤဂၤအလီၢ်ဒီး တုဲလၢပှၤကညီၣ်တဂၤ ဒီးစဲးဘူးထီၣ်ဝဲကိၣ်လၢဘဲချဲဒီးပှၤ ကညီၣ်လၢပှၤဂၤခူၣ်န့ၣ်အလီၢ်န့ၣ်အကိၣ်ဘံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ မၤတၢ်ဘံးကိၣ်လီၤ. ပှၤလၢသ့စံးသ့ကတိၤန့ၣ်ပမၤလၢ တၢ်ဘံးကိၣ်ဒီးကတိၤတၢ်တသီၣ်ဘၣ်. စံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **တၢ်ဘံးနးဒု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်န့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤ ကိၣ်လၢတၢ်ဘံးနးဒုလီၤ.

၂၂. **တၢ်ဒုၣ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤ ဟံၣ်ခူၣ်သ့ၣ်တၢ်လၢပစုၣ်ညါသးဒီးပတၢၤဒုၣ်တၢ်ယၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟံးစုၤလၢအစုၣ်ညါသးဒီးတၢၤဒုၣ်ဘံးတၢၤဒုၣ်ဘၢ ဝဲလီၤ.

၂၃. **ဘိၣ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဘိၣ်ဘၢ တၢ်လၢသ့ၣ်လၢအူၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၄. **ဘိၣ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးလုးထီၣ်ပှၤဆံးတၢ်ကံးဘၣ်တၢ် ကံးညၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘိၣ်ဘံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစိၣ် ဘံးစ့ၢ်ကိၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၢ်ပှၤဆံးအသးန့ၣ်ဘိၣ်ဘံးက့ၤအိၤ တက့ၢ်.

၂၅. **မၤဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်မၤဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤခူၣ်သ့ၣ် တၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ.

၂၆. **မၤဘံးသးဘံးသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီၣ်ကတိၤတၢ်အက လုၢ်ဘံးဝဲ ဒီးပစံးလၢမၤဘံးသးဘံးသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤ ဘံးသးဘံးသးန့ၣ်ကမ့ၢ်ကိၣ်အကိၣ်ဘံးသၢ.

၂၇. **လီၤဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢ ခူၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဂၤအဖီလၢန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘံး လီၤဘၢလီၤ. ယၢ်စိၤကျၢ်စိၤလီၤဘံးလီၤဘၢလၢတၢ်ကံး ဘၣ်တၢ်ကံးညၢ်အကျါလီၤ.

၂၈. **တၢ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤခူၣ်သ့ၣ် တၢ်လၢမဲးကျါလၢမဲးလၢဟံၣ်ခိၣ်ကမ့ၢ်အဖီလၢန့ၣ် ပစံးလၢတၢ်ဘံးတၢ်ဘၢလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးချဲးဒိၣ်ဒီးတၢ်ဘံး တၢ်ဘၢဝဲလၢမဲးလီၤ.

၂၉. **ဝံၣ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤဘၢတၢ် လၢသန့ၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃၀. **သးဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝံၣ်တၢ်ယၢ်ဒီးပသါတထီၣ်ဖျဲးဘၣ် န့ၣ်ပစံးလၢပသးဘံးလီၤ. ပှၤတဂၤပဝံၣ်တၢ်ယၢ်ဒီးအသးဘံး မးလီၤ.

၃၁. **အဲၣ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီၣ် န့ၣ်ခူၣ်သ့ၣ်အဝၤဖိသၢ်အမၤဖိသၢ်လၢအမၤဖးဒိၣ်အဝၤဖး ဒိၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ် ပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်ဘံးအဲၣ်ဘၢ ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအဝၤလဲၤတၢ် ဒီးအဲၣ်ဘံးအဲၣ်ဘၢအဝၤ လၢအဝၤလီၢ်ခံလီၤ.

ဘံဉ်

၃၂. **အိၣ်ဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤ က ညီ အိၣ်ခူၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဘံးအိၣ်ဘၢလီၤ. န အိၣ်ဘံးအိၣ်ဘၢယၢ်တဘံးတဘၢဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဘံဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤသးကဘျၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘံဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘံဉ်တၢ်ကျၢ, ဘံဉ်သလၢ်စ့ၢ်ကိၣ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤ တၢ်ကဘျၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘံဉ်ခဲလၢ်လီၤ.စးခိၣ်န့ၣ်ဘံဉ်သ လၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဘံဉ်တၢ်ကျၢလီၤ.

၂. **ဘံဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံလုၢ်ဘၢတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထံဘံဉ်ပှၤ လီၤ. ထံဘံဉ်လၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဘံဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတအိၣ်ဖျါဘၣ်ဝဲ ဒီးတဒးဒီးတၢ် တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကျၢ်လီၤဘၢအသးဒီးတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘံဉ်လီၤ. ကျၢ်ဘၢယၢ်ပှၤဆါတဂၤလၢယၢ်တုၤ ဘံဉ်ဒီးဂၤညါတက့ၢ်. ပှၤတဂၤအိၣ်ခူၣ်သ့ၣ်ဒီးတဒးအသး လၢသ့ၣ်ဒီးဘံဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘံဉ်သယံၤ ဒီးဒီးဘံဉ်သ့ၣ်ကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟံးခူၣ်သ့ၣ်တၢ်ဘံဉ်သ့ၣ် လုးထီၣ်ယၢ်ဘံဉ်သယံၤဒီးတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဘံဉ်ဘၢလီၤ.

၄. **ဘံဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၢပမံၤပှၤလၢပမံၤဖဲးန့ၣ်ပမံၤပှၤ တအိၣ်ဖျါဘၣ် ဒီးပစံးလၢဘံဉ်ပမံၤလီၤ. ပှၤတဂၤမံးဒီး ဘံဉ်မံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘံဉ်စယၢ်လီၤ. ပှၤတ ဂၤဘံဉ်အမံၤဘံဉ်စယၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဘံဉ်ခူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီၣ်အမံၤမၤသးဒ်ကမံၤအသးဒီးပ စံးလၢမံၤဘံဉ်ခူလီၤ.

၆. **ဘံဉ်စယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ် ဂ့ၤ, မံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သံမ့ၢ်ဂ့ၤအမံၤန့ၣ်အဖဲးတုၤလီၤ ဒီးအပှၤမ့ၢ် တအိၣ်ဖျါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘံဉ်စယၢ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသံ ဒီးအမံၤဘံဉ်စယၢ်လီၤ. ဒီးပှၤမံၤန့ၣ်အမံၤဘံဉ်စယၢ် စ့ၢ်ကိၣ်လီၤ.

၇. **ဘံဉ်စိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ထီၣ်တၢ်တစဲးစဲးပဘံဉ်ပမံၤတ စဲးစဲးဒီးပစံးလၢဘံဉ်စိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘံဉ်စိၣ်ဘံဉ် စိၣ်စ့ၢ်ကိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးအမံၤဘၣ်ပံၤ ဒီးဘံဉ် စိၣ်အမံၤလီၤ. ပှၤမံၤမ့ၢ်ဆါဒီးဘံဉ်စိၣ်ဘံဉ်စိၣ်ဝဲလီၤ.

၈. **ဘံဉ်တၢ်ကျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဘၣ်လၢတီၣ်ဝဲတစဲးစဲးဒီး ပစံးလၢဘံဉ်တၢ်ကျၢလီၤ. ပစုၣ်ညါသးဘံဉ်တၢ်ကျၢ. က နဲအဒးန့ၣ်မၤသးဘံဉ်တၢ် ကျၢ. ဒီးသ့ၣ်ဘၣ်လၢ တီၣ် ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ဘံဉ်တၢ်ကျၢလီၤ.

၉. **ဘံဉ်တီၢ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤယဲၤဝဲတုၤအတ ဘၣ်လီၤလၢဘၣ်ဒီးအကပၤန့ၣ်ကဘျၢဝဲ ဒီးအယီၤဒု စ့ၢ်ဝဲဒ်ကတၢ်တုၤအသး ဒီးပစံးလၢမၤသးဘံဉ်တီၢ်တၢ် လီၤ. ထိးတဒုယဲၤဝဲဘံဉ်တီၢ်တၢ်လီၤ.

၁၀. **ဘံဉ်တီၢ်ခိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လုၢ်ဝၣ်ခိဘံဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢ ဘံဉ်တီၢ်ခိလီၤ. သ့ၣ်လုၢ်သ့ၣ်ခိတဖၣ်မၤသးဘံဉ်တီၢ်ခိ

လီၤ.

၁၁. **ဘဉ်ဘဉ်လဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လဉ်အူဝဉ်လဉ်အူဒီးထီၣ်ရီၤလဉ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်ဘဉ်လဉ်လီၤ. သက့ၢ်လဉ်န့ၣ်မၤသးဘဉ်ဘဉ်လဉ်လီၤ.

၁၂. **ဘဉ်ဘၢဘဉ်ဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါတစးစးတအိၣ်ဖျါတစးစးန့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်ဘၢဘဉ်ဘၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘးဘၢဘးဘၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဖျါလၢတၢ်ခဲ ကျါဘဉ်ဘၢဘဉ်ဘၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်တၢ်ဘဉ်ဘၢလီၤ. တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျါလၢသ့ၣ်လဉ်ကျါဘဉ်တၢ်ဘဉ်ဘၢလီၤ.

၁၃. **ဘဉ်ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ဖိတကလုာ်ဂီၤဆူၣ်ကလၢ် ဒီးဘုၣ်ညါဒီးအခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ် ဒီးပကိးလၢဘဉ်ဘုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီၣ်ဖိတကလုာ်လီၤ.

၁၄. **ဘဉ်ဘုပူ** (ကွၢ် ပကွၢ်)

၁၅. **ဘဉ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လီၤပမဲၣ်ဖံးန့ၣ်ဒ်ပမဲၣ်ပၤသုတအိၣ်ဖျါတဂ့ၢ် ဒီးပစံးလၢဘဉ်လီၤပမဲၣ်လီၤ. ပၤတဂၤဘဉ်လီၤအမဲၣ်ဒီးမဲၣ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်လီၤဖျးလီၤလီၤ.

၁၆. **ဘဉ်သလဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လဉ်အူတဖၣ်ဘဉ်ဘဉ်ဘုသလၢဒီးပစံးလၢဘဉ်သလဉ်လီၤ. တၢ်ကဘျၢလၢသ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဉ်သလဉ်လီၤ.

၁၇. **ဘဉ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်ကိၣ်ကမူၣ်ဒီးပိာ်န့ၣ်တၢ်ဘျးဒီးပကျိၣ်ကျိးဒီးအံၣ်သဉ်အိၣ်အုၣ် ဒီးပမၤဒီးမိၢ်ကံၤဖါယဲ ဒီးပဘဉ်အိၣ်ဘဉ်တၢ်ကျၢနီုစုမ့ၢ်သၢဘိ ဒီးပချီမံးဒီးပအိၣ်န့ၣ် ပစံးလၢပဘဉ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်အိၣ်ပိာ်န့ၣ်ဒီးကိၣ်ကမူၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဝံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **ဘဉ်** န့ၣ်ပမၤဒီး“က”. ပၤဒီး“စ”. ပမၤဒီး“သ” ပမၤဒီး“တ”လီၤ. ကဘဉ်, စဘဉ်, တဘဉ်, သဘဉ်စးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၉. **ကဘဉ် ဒီးကဘဉ်ဘုၣ်**. ဒီးကဘဉ်လီၤခိ, ဒီးစၢ်ကဘဉ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘဉ်အကျါတက့ၢ်.

၂၀. **ကုဘဉ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီထွဲကတလုာ်အခံဘဉ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢကုဘဉ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးလၢကုဘဉ်တစုစုလီၤ. ဒီးပစံးလၢကုစုၤကိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကုဘဉ်ခံကုဘဉ်ယီၤလီၤ. ထုန့ၢ်ယၤလၢကုဘဉ်ခံတဖုတက့ၢ်.

၂၁. **ကိၢ်ဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကိၢ်ဘိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ၢ်ကသါဘဉ်မၤဒီးဘိဝဲန့ၣ်လီၤ.

၂၂. **ကျါဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘဉ်ကိၣ်လၢသ့ၣ်ကျါဒီးပစံးလၢကျါဘဉ်လီၤ. ပၤစံၣ်ဖိမၤကိၣ်ဘုၣ်ဘဉ်န့ၣ်ကျါဘဉ်လၢသ့ၣ်ကျါဒီးပကျါလီၤ.

၂၃. **စဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤခိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢပအိၣ်မၤလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. စဘဉ်လီၤခိစးဝဲဒၣ်.

၂၄. **တဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤခိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢပအိၣ်မၤလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂၅. **သဘဉ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လုာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်,လီၤဝုဝီစၢလီၤအတီၤန့ၣ်ပစံးလၢတဘဉ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဘဉ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဘဉ်ဘုၣ်စီၤယၢ်လီၤ.

၂၆. **မဲၣ်ဘဉ်ခိၣ်ခါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤသံဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ မဲၣ်ဘဉ်ခိၣ်ခါလီၤ. တၢ်ပမဲၣ်ဘဉ်ခိၣ်ခါန့ၣ်ဒ်ပကတုၤလၢမူခိၣ်တၢ်မုၢ်ဒီးဘၢကစၢ်ယုၤတက့ၢ်.

၂၇. **ဝံၣ်ဘဉ်ဝံၣ်ဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၢတၢ်လၢနီၣ်ခိၣ်နီၣ်ကျါလၢပပာ်သ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဘဉ်ဝံၣ်ဘၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပာ်သ့ၣ်တၢ်လၢနီၣ် ကျါန့ၣ်ပစံးပမၤဘၢလၢနီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဘဉ်ဝံၣ်ဘၢ ဒီးပစံးလၢဝံၣ်ဘဉ်ဝံၣ်ဘၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈. **သမိးဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်သမိးတကလုာ်အသဉ်ဘဉ်ဝဲဒီးပကိးလၢသမိးဘဉ်လီၤ. ဒီးသမိးဘဉ်န့ၣ်အသဉ်ဒိၣ်တစးစးဒီးဘဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသမိးဘဉ်သမိးဘဉ်လီၤ.

၂၉. **သဘဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤခိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢပအိၣ်မၤလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.

၃၀. **သဘဉ်စုခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ခွးန့ၣ်ပသးပၤကိးလၢသဘဉ်စုခံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပၤကိးဝဲလၢပျၢလီၤ.

၃၁. **သဘဉ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လုာ်နီၤနီၤပျံၤနီၤဆိၣ်နီၤလၢထီတဖၣ်န့ၣ်လီၤကွီၤဝဲတၢ်စၢလီၤအတီၤန့ၣ်ပစံးလၢသဘဉ်ဘုၣ်လီၤ. ပျံၤလၢထီတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ပမ့ၢ်တကွီၤဘဉ်ကစီဒီးသဘဉ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘဉ်ဘုၣ်စီၤယၢ်လီၤ.

၃၂. **သဘဉ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီမၤတၢ်တုၤကွၢ်တၢ်ဆူအဂၤတချုးဘဉ် ဒီးပစံးလၢမဲၣ်သဘဉ်ဘုၣ်နီၤသဘဉ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမဲၣ်သဘဉ်ဘုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၃. **သဘဉ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီကတီၤလီၤအသးလၢတကန့ၣ်လီၤဘဉ်အကလုာ်န့ၣ်ကတီၤတခိကတီၤဒီးပစံးလၢကတီၤတၢ်သဘဉ်ဘုၣ်လီၤ. သုကတီၤတၢ်သဘဉ်ဘုၣ်ဒီးပကန့ၣ်တချုးဘဉ်.ပကန့ၣ်တသ့ဘဉ်

၁. **ဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်တကလုာ်ပမၤအပူၤဒီးအဆူၣ်အိၣ်သက့ၢ် ဒီးပဒီးအိၣ်ညဉ်လၢထံကျါန့ၣ်ပကိးလၢဘၢလီၤ. ဒီးပဒီးဘဉ်ညဉ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်တဒၢလၢတၢ်ဂၤအဖီ လၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ဂၤအကျါမ့ၢ်ဂ့ၢ်တဖျါဘဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤဘၢစ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘး

ဘာပလူင်ပူ

ဘာလီ၊ ထိရီတတ်တဖျါဘဉ်ဝဲန့ဉ်မ့ဉ်အိဉ်လတ်ဖိလတ်
ဒီးပစံးလာဘာခဲလတ်လီ၊ နကျာ်လီၤဘုခိဉ်ဘာလံခါ၊
နကျာ်မ့ဉ်တဘာဘဉ်၊ အိဉ်ဖျါထီဉ်ဒီးလီ၊ တၢ်အာဉ်
ဘာမုဉ်ဒီးမုဉ်တဖျါထီဉ်ဘဉ်၊ ပုၤတဂၤမၤလီၤဟီဉ်ခိဉ်ဝဲဆူ
တၢ်ပူၤဒီးတၢ်အိဉ်လတ်ပူၤတမံၤမံၤဘာလဲလီၤဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢဘာဘံးလီၤနမၤဘာတၢ်တဘာတဘံးဒီးဘဉ်၊

၃. **ဘာ** န့ဉ်မ့ဉ်ပမၤမုဉ်ဆူဖဉ်ဆါကျါဒီးပစံးလာဘာမုဉ်
လီၤ၊ ဘာမုဉ်လၢဖဉ်ဆါကျါတက့ၢ်၊ မုဉ်ကအိဉ်ဘဉ်တၢ်
စံးဝဲဒဉ်၊ ဒီးပစံးလာဘာပံာ်မုဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ၊ ဒီးပစံးလာ
ဘာယၢ်မုဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ၊

၄. **ဘာ** န့ဉ်မ့ဉ်လၢအိဉ်ဘူးဒီးမုဉ်ဒီးပတထံဉ်ထီဉ်ဘဉ်
န့ဉ်ပစံးလာလၢဘာလီၤ၊ လၢဘာဒီးတဖျါထီဉ်လၢဘာဘဉ်ဝဲ
ဘဉ်လီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢဘံးလၢဘာလီၤ၊

၅. **ဘာတြၢ** န့ဉ်မ့ဉ်ဘာထုဉ်အဆိလီၤဒီးမုဉ်ပထုဆါဘာ
အဆူဉ်ထီဉ်သက့ဆူအပူၤန့ဉ်ပကိးလာဘာထုဉ်ဘာတြၢ
လီၤ၊

၆. **ဘာထုဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ပမၤဘာအဆူဉ်ထီဉ်သက့ဆူအပူၤ
န့ဉ်ပကိးလာဘာထုဉ်လီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘာထုဉ်
ဘာတြၢလီၤ၊ ဘာန့ဉ်အထုဉ်မ့ဉ်တအိဉ်ဘဉ် ဒီးဘဉ်ညဉ်
တန့ဉ်ဘဉ်လီၤ၊

၇. **ဘာပလူဉ်** န့ဉ်မ့ဉ်ညဉ်တကလုာ်ထဲစုမုဉ်စုဆဉ်ဒီး
ကံဉ်ပျုဉ်တတီးတတီးဒီးပကိးလာဘာပလူဉ်လီၤ၊ ဒီးပ
စံးလာဘာပလူဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘာပျုဉ်
ဘုပျဉ်လီၤ၊

၈. **ဘာပလူဉ်ပူ.No.152.**၁၅၂. ပုၤအစံဉ်တဲၤမတၢ်
တဂၤလၢပျုၤဖဲးလၢထံသရၢအနံၤနီဉ်စီၢ်ခဲနးနးလဲၤကျိာ်
ဝဲလၢဂီၤလၢဂီၤလီၤ၊ အဖိဆံးစီၢ်ဟီၤလဲၤတဲာ်ဝဲဒီးအဝဲခဲ
ဂၤ၊ မတၢ်တဂၤန့ဉ်အယီၤအိဉ်တဂၤလီၤ၊အမိၤမၤအချီ
န့ဉ်အပုၤခုဉ်အန့ဉ်ဒီးချီဉ်အိဉ်ယုၤအပုၤလီၤ၊ အယီၤန့ဉ်အ
သ့ဉ်ကုဉ်အသးဘျဉ် လဲၤစံးအယီၤယီၤစၢၤ၊ တမ့ၢ်ဘဉ်၊
နမိၢ်စံးနချီခုဉ်ချီန့ဉ်ဘဉ်၊ မၤနမိၢ်စံးချီန့ဉ်လီၤ၊
မၤသံအယီၤပုၤန့ဉ်ချီထီဉ်ဝဲအမိၤဟဲက့ၢ်မိၤစၢၤ၊စချီန့ဉ်လဲန
ခုဉ်န့ဉ်လဲ၊ အမိၤထုးထီဉ်အဖိစုတခီ၊ အပၢ်တဂၤထုး
ထီဉ်အဖိခိဉ်တခီကွၢ်တဲၤအဖိစုအဖိခိဉ်လီၤကလုာ်လၢခုဉ်
ခိဉ်ဂီၤန့ဉ်ခိဉ်ဂီၤမးလီၤ၊ ဒီးအိဉ်ဘဉ်ဝဲလီၤ၊ အိဉ်ဝဲဝဲဒီး
သံဂီၢ်အဖိမုဉ် ဖိမုဉ်စၢၤနဟံနပုၤအုလဲဉ်၊စပုၤယီၤမၤသံ
လဲ၊ ယီၤချီထီဉ်လၢနအိဉ်န့ဉ်မိၤဒီးအမိၤဒီးအပၢ်န့ဉ်အ
သးဒိဉ်အပၢ်န့ဉ်အသးဒိဉ်ဒီးအမိၤလူၤဝုၤလူၤတီၢ်အီၤ
လီၤ၊ဒီးအမိၤလဲၤလဲးက့ၢ်အီၤအသ့ဉ်လီၤစၢၤအသးလီၤစၢၤ
လီၤ၊ တၢ်ဟဲက့ၢ်အိဉ်အီၤဒီးတီၢ်ကဒီးဝဲတစုတီၢ်ဝဲလၢ
တၢ်ဆူဉ်ထီတဲၤထီယုၢ်ကဒီးဝဲတထံဉ်ဒီးအသ့ဉ်ဒီးအ
စီၤလီၤ၊ ယုၢ်တုၤလၢပမၤဒုဉ်မၤညဉ်ဒီးအိဉ်ဝဲဖဲန့ဉ်မၤစ

ဘာပလူဉ်ပူ

ကိးဒုဉ်ခိၤညဉ်ခိၤဖဲန့ဉ်လီၤသးဟ့အမိၤမၤန့အမိၤဒုဉ်တ
ပီၤညဉ်တပီၤဒၢဝဲလၢလၢတဆီ၊ညဉ်တဆီ၊မဲးတဆီ၊
ဒုဉ်တဆီ ဒီးတၢ်ဆူဉ်တဆီဒီးဟ့ဉ်ယုၢ်အမိၤအပၢ်လီၤ၊
အမိၤအပၢ်ဂၢ်လီၤဝဲဟဲလီၤညဉ်တဆီလၢတဆီဒုဉ်တဆီ
မဲးတဆီတၢ်ဆူဉ်တဆီလီၤ၊ တီၢ်ကိဉ်လၢဂီၤလၢဂီၤလဲၤ
ဘုဉ်လီၤဘာပျုဉ်ထးကံဉ်ယုၤလဲၤဘုဉ်လီၤဒုဉ်ဝဲလၢဂီၤ
လၢဂီၤလီၤ၊အယီၤန့ဉ်အသးကုဉ်ကဒီးအီၤလဲၤမၤသံ
အယီၤတးကံဉ်ယုၤဘာပျုဉ်န့ဉ်အယီၤဟံးဒီးအီၤအသိတ
ခီအပီၢ်တခီအပၢ်က့ၢ်ဝဲတၢ်ပူၤတၢ်တုၤတအိဉ်ဝဲဘဉ်၊
ဟံက့ၢ်ဝဲလၢသပၤတီၢ်တခီသပၤထးတခီအပူၤလီၤ၊ဒၢ
က့ၢ်ဝဲတၢ်ပူၤတၢ်တုၤတအိဉ်ဘဉ်၊ ဖိဉ်သုဉ်ခါသဆဲးန့ဉ်
ယီၤတဲၤဝဲန့ဉ်တဂ့ၢ်ဘဉ်နီတဂၤဘဉ်၊ ဖိဉ်ယဲတဂၤသံဂီၢ်
တဲၤသုဉ်၊ သံဂီၢ်တဲၤဝဲတၢ်တအာဉ်လီၤဆၢလီၤဆၢအီၤ
နီတဂၤဘဉ်၊ တၢ်အာဉ်လီၤဆၢအီၤကျိတဂၤလီၤ၊ ဖိဉ်
ယဲန့ဉ်ကျိဝဲဒီးယီဝဲတပိာ်ခံပိာ်ဂ့ၢ်လီၤ၊ ဆဲးထုဝဲလၢဝဲဉ်

ကျိဆဲးထုဝဲဒီး	ပသး
လၢမုဉ်ဖျါထီဉ်	ပုၢ်စံးဝဲတၢ်လၢပမဲၤပျုး
ရီၤရီၤလီၤ၊ ဟံးမုဉ်န့ဉ်ထီဉ်	အံၤမၤလီၤဖိအံဉ်လီၤ၊
ဘးလၢမူခိဉ်န့ဉ်ဘဉ်	မ့ၢ်ကုဉ်လီၤတရၢခိဉ်ဒီ
အဝၤလၢလီၤဖိခါလီၤ၊ ဒီး	ပုၢ်ဖဲးလီၤတရၢခိဉ်ဒီ
အဖိအိဉ်တဂၤဟဲလီၤအိဉ်	နီဉ်သုဉ်ယံဉ်ခဲတၢ်ကလီဉ်
တကိးပုၤကညီလၢဟီဉ်ခိဉ်	နီဉ်ဝဲတုၤခဲတၢ်ကလီဉ်
အံၤလီၤလီၤန့ဉ်ပျံၤထွဉ်	မိၢ်လဲၤကျိၢ်နံၤနၤဟါဂီၤ
လီၤ၊ပုၤကညီသးကုဉ်	ပၢ်လဲၤကျိၢ်နံၤနၤဟါဂီၤ
အီၤဘျုးလီၤမူသုဉ်ထွဉ်ခိဉ်	မိၢ်လဲၤကျိၢ်ဖိဟီဉ်ကွၢ်အီၤ
လၢမုဉ်ကျါလီၤ၊ လီၤသါက	ပၢ်လဲၤကျိၢ်ဖိဟီဉ်ကွၢ်အီၤ
အိဉ်လီၤမုဉ်ထံဉ်လၢထွဉ်	မိၢ်မၤစုၤစုၤစုၤစုၤစုၤ
အခိဉ်၊ လီၤဖျးတၢ်ဒီး	မိၢ်မၤစုၤစုၤစုၤစုၤစုၤ
ပုၤကညီအိဉ်ဖဲန့ဉ်	ခုဉ်ခိဉ်ဂီၤပျီဉ်လၢပုၢ်စီ
သံမၤကဆုဒီလီၤလီၤ	ခုဉ်ခိဉ်ဂီၤပျီဉ်လၢဝဲစီ
စီၢ်ကုၤထီဉ်က့ၢ်ဝဲလီၤ၊	မိၢ်အိဉ်ဘဉ်ဖိစုတခီ
အမၤအိဉ်လီၤတဲာ်လၢ	ပၢ်အိဉ်ဘဉ်ဖိခိဉ်တခီ
အလီၢ်ခဲထံးအံဉ်အဖိအံဉ်	မိၢ်လူၤတီၢ်ယၢ်တၢ်ဆူဉ်ထီ
ဆါလီၤ၊ ကယ	ပၢ်လူၤတီၢ်ယၢ်တၢ်မဲထီ
ပုၤကညီသံန့ဉ်ဒွံး	စပုၢ်ဒီးစသ့ဉ်ဂီၤဂီၤ
လီၤဝဲအကိၣ်	စပုၢ်ဒီးစစီၤဂီၤဂီၤ
ပုၤလၢလီၤဖိအံဉ်န့ဉ်လီၤ၊	မိၢ်လွဲက့ၢ်ယၢ်မုဉ်စုတီၢ်
ဒီးမူဒီးထီဉ်က့ၢ်က့ၢ်ဒီး	ပၢ်လွဲက့ၢ်ယၢ်မုဉ်တီၢ်ဘီ
ထီဉ်ဝဲဆူမူခိဉ်လီၤ၊	စပုၢ်တုၤပလူၤကျိတီၢ်
လၢမုဉ်န့ဉ်လီၤထုကံဉ်ကွၢ်	စပုၢ်တုၤပဒးဘျါတီၢ်
လီၤ၊ တုၤမုဉ်ဆါတနံၤအံၤ	ပလူၤကျိတီၢ်စလုာ်စကိးပဒး
လီၤတဟဲလီၤလၢဘဉ်၊	ဘျါယဒးတကိး

ဘာပလူင်ပု

ဟုတ်ယုမ်အဒုတ်တပီ	တိန်နီကိတ်စလဲ၁ဘုတ်
ဟုတ်ယုပ်အညှိတပီ	လီၤ
ဒါလါတဆီမဲးတဆီ	တိန်နီဖုစလဲ၁ဘုတ်လီၤ
မဲးတဆီတဆီ	ယီၤသုတ်ကုတ်ယါတဆီ
ဘာပလူင်လါအပျါဂီၤ	ယီၤသးကုတ်ယါတဆီ
တဒိုင်လါအခတ်အုတ်ထီ	ဆဲးသံအိုင်စတတ်တဘီ

၉. **ဘာပ** နှုတ်မုတ်ပတဲးကိတ်ယိတ်သုတ်စုတ်ခိတ်နှုတ်ပတဲးနှုတ်အဖုတ်ဆါ ဦးပပုံအထံနှုတ် ဦးပမာလါအံသုတ်ဦးပမိကသူ ဦးပရံအိုင်တိတ်ဦးပကိးလါဘာပလီၤ ဦးပကိးဦးအဆိ လါဘာပဘာပလီၤ ပုၤလါဘုတ်တံၤတံၤကံၤနှုတ်တ အိုင်ဘုတ်အံသုတ်ဦးမာအိုင်ဘာပလီၤ

၁၀. **ဘာဘုတ်ဘာသကွံကွီဘုတ်ကွီသကွံ** နှုတ်မုတ်ပလိတ် ပုၤဂါလါကွီ ဦးပုၤဂါမာယုတ်ကဒါကုၤပုၤနှုတ်ပတဲးလါ ဘာ ဘုတ်ဘာသကွံကွီဘုတ်ကွီသကွံလီၤ ပုၤတဂါလိတ် ကွီ ဦးကွီဘုတ်ကွီသကွံဘာဘုတ်ဘာသကွံ ဦးယုတ်ကဒါ ကုၤဝဲလီၤ

၁၁. **ဘာဘံး** နှုတ်မုတ်ပကိးဘာဦးအဆိ ဦးပကိးလါဘာ ဘံးလီၤနတ်ဘာတံၤဘာဘံးလံၤတဘာတဘံးဒဲးဘုတ်

၁၂. **ဘာဘာ** နှုတ်မုတ်ပုၤကညီၤအညှိဂီၤဒိုင်ဒိုင်ဆဲးဆဲး ဦးပတဲးလါတံၤဂံၤအိၤညွဲးညွဲးဘာဘာလီၤ တံၤဂံၤယါ ညွဲးညွဲးဘာဘာစခိတ်ဆါနးကါ ပုၤတဂါမာညွဲးညွဲးဘာ ဘာကမုတ်ကံၤအညှိဂီၤသါ

၁၃. **ဘာဘာဘုတ်ဘုတ်** နှုတ်မုတ်ပမာတကဲပမံမိတ်တံၤနှုတ်ပ တဲးလါပမံမိတ်ဘာဘာဘုတ်ဘုတ်လီၤ စညှိဂီၤ ဦးစမံ ဦးစမံမိတ်တံၤလါညါခိဘာဘာဘုတ်ဘုတ်စဲးဘုတ်

၁၄. **ဘာဘာဘုတ်ဘုတ်** နှုတ်မုတ်ပလဲၤတံၤလါပိတ်လဲၤပုၤ နှုတ်လါချံလါကဘီ ဦးပတသုတ်ညါဘုတ်မုတ်မုတ်ထီၣ်နှုတ် ပတဲးလါမာသးဘာဘာဘုတ်ဘုတ်လီၤ ပိတ်လဲၤပုၤနှုတ်ပတ လဲၤဘုတ်နိတ်ခိတ်ဘုတ် ဦးပမုတ်လဲၤတခိတ်တဆဲးနှုတ်ပတ သုတ်ညါဘုတ်မုတ်မုတ်ထီၣ်ဦးမာသးဘာဘာဘုတ်ဘုတ်လီၤ

၁၅. **ဘာဘုတ်** နှုတ်မုတ်တံၤဖိယံတကလုတ်ဘိကံၤကလံၤ ဦးအမိတ်ပုၤထဲစုမုတ်ဆုတ်ဦးအုတ်ပုၤဆါဒဲးဖျါအသိးနှုတ်ပကိး လါဘာဘုတ်လီၤ ဘာဘုတ်နှုတ်အပူၤအဒါအိုင်လါဟီၣ် ခိတ်လံၤလီၤ

၁၆. **ဘာရါ** နှုတ်မုတ်ပကျဲးစးမာတံၤနးကဲၣ်ဆိးဦးပတဲး လါဘာရါလီၤ

၁၇. **ဘာလီၤ** နှုတ်မုတ်ပမာအိုင်ခုတ်ခိၤခွဲၤခိၤဦးပမာဆူဖုတ် ဆါကျါလါကျိတ်ကျဲးဦးမုတ်ကမးနှုတ်ပတဲးလါဘာလီၤ လီၤ ပဘာလီၤခွဲၤဆူဖုတ်ဆါကိတ်လါကျိတ်ကျဲးဦးမုတ်ကမး နှုတ်ဦးမံဝဲလီၤ ပုၤတဂါဘာလီၤခုတ်တလိတ်လါဖုတ်ဆါဦး မုတ်ကမးအကျါဦးဖိတ်ယိတ်တပနုတ်ဦးမံဝဲလီၤ ဦးပတဲးဦး

ကျဲးဘာ

အဆိလါဘာလီၤဘါလီၤလီၤ

၁၈. **ဘာသံ** နှုတ်မုတ်ပုၤမာသံပုၤကညီၤအသးပုၤစံၣ်ညီၣ် လါကဘုတ်သံဝဲနှုတ်ပတဲးလါဘာသံလီၤ ပဒိုင်စံၣ်ညီၣ်ဘာ သံနှုတ်ဦးပုၤလါဘုတ်ဘာသံနှုတ်ကသံဘုတ်ဝဲလီၤ ဦးပတဲး ဦးအဆိလါဘာသံကွီၤသံလီၤ တံၤစံၣ်ညီၣ်ဘာသံနှုတ်ပ တဲးပဒိုင်ဖးဒိုင်တဂါလီၤ

၁၉. **ဘာသံးမဲၣ်** နှုတ်မုတ်တံၤဖိယံတကလုတ်အိုင်လါထံ ကျါဦးပကိးလါဘာသံးမဲၣ်လီၤ ဦးမာသးဒိထံယံသိး တစဲးစဲးဦးအဒဲးတအိုင်ဘုတ်ဦးအခိတ်နှုတ်မာသးဒိထံကံၤ အသိးလီၤ ဘာသံးမဲၣ်နှုတ်ပုၤကညီၤယိတ်အိုင်ဝဲလီၤ

၂၀. **ဘာအုတ်** နှုတ်မုတ်ပုၤကညီၤဖိသံး ဦးမုၤသဝံၣ်နှုတ်က ထိုင်လါသံးဦးမုၤသံးနှုတ်ကထိုင်လါပိတ်ကါဦးဆံၣ်ဝဲနှုတ် ဦးသုကွံဝဲတုၤတဆံၣ်လါဘုတ် ဦးကိးဝဲလါဘာအုတ် လီၤ ဘာအုတ်နှုတ်မုတ်ပသုဆဲးကွံၣ်ပိတ်ကါဆံၣ်နှုတ်တုၤတ ဆံၣ်လါဘုတ်ဦးပကိးလါဘာအုတ်လီၤ ဦးမုၤမာသံးလါ ပုၤကညီၤဖိသံးနှုတ်လီၤ ဦးပုၤကညီၤကိးဦးအဆိလါဘာ အုတ်ဘာခတ်လီၤ

၂၁. **ဘာအိုင်** နှုတ်မုတ်ပတိုင်ဒုတ်ခိၤညှိခိၤလါလုတ် ဦးပ တံၤလါနိတ်တံၤ ဦးပဘုတ်မာမံလါမုတ်နှုတ်ပတဲးလါပဘာ အိုင်လီၤ ညှိနှုတ်ပစံၣ်ဆါ ဦးအံသုတ်ဦးပဘာဦးပသုတ် လါလါမုတ်နှုတ်ပတဲးလါဘာအိုင်ညှိလီၤ ဘာအိုင်ဒုတ်ခိၤ ညှိခိၤစဲးဝဲဒုတ်

၂၂. **ဘာခိၤကါခိၤ** နှုတ်မုတ်ပကိးဘာ ဦးအဆိဘာခိၤကါ ခိၤလီၤ ဦးမုတ်ပထုတ်လါပဒီးအိုင်ညှိနှုတ်လီၤ

၂၃. **ဘာခိၤကွီၤခိၤ** နှုတ်မုတ်ပကိးကွီၤ ဦးအဆိဦးပတဲးလါ ဘာခိၤကွီၤခိၤလီၤ

၂၄. **ကဘာဦးကဘာကဘုတ်, ဦးကဘာကဘါ, ဦးက ဘာကဘးဦးကဘာကဘီ, ဦးကဘာစုၤ, ဦးကဘာလါ ဦးသးကဘာ, ဦး ကဘံၣ်ကဘာ,ဦးဒုတ်ကဘာ,** တံၤခဲ လါၣ်နှုတ်ကွၢ်လါကဘာတကွၢ်

၂၅. **ကတိၤဘာ** နှုတ်မုတ်ကတိၤကွီၤအဆိလီၤ ဦးမုတ်ပုၤ လိတ်ကွီၤ ဦးကတိၤတံၤလါကွီၤပုၤနှုတ်ပတဲးလါကတိၤဘာ ကတိၤကွီၤလီၤ

၂၆. **ကျါဘာ** နှုတ်မုတ်ပမာဘာမုၤခိတ်လါခိတ်ခွဲးနှုတ်ပတဲး လါကျါဘာလီၤ ဦးပတဲးဦးအဆိလါကျါဘံးကျါဘာ လီၤ ထီၣ်ပမာတံၤတံၤပုၤအခိတ်နှုတ်ပတဲးလါကျါဘာခဲ လါၣ်လီၤကျါဘာကုၤခိတ်လါကီၤလဲၣ်ကျါဘာကစၢ်ယ ညှိ ဂ္လုးယရဲးအသုတ်ခိတ်ပုၤလါလါဘုတ်ဘုတ်စဲးဝဲ ဒုတ် ဦး ပတဲးလါကါဘာစုၤကိးလီၤ

၂၇. **ကျဲးဘာ** နှုတ်မုတ်ပမာဘာတံၤလါတံၤကံးညှိ ဦးပတဲး လါကျဲးဘာလီၤ ဦးပတဲးဦးအဆိလါကျဲးဘံးကျဲးဘာ လီၤ ပုၤတဂါကျဲးဘာအမဲၣ်လါခိတ်ဖျါလီၤ ပုၤတဂါ

ပုၤတဖၣ်ပမၤမၤစး ဒီးတကျဲးစးဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤဝဲဘာ
ဘၤလီၤ. မၤဘၤဘၤတဂ့ၤ သုကအိၣ်ဝံၤဘၣ်ဖးလီၤ.

၄၉. **ယိးဘၤတိၣ်ကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်တိၣ်လီၤ, ပုၤတၢ်
တၢ်တိၣ်န့ၣ်ပမံးလၢယိးဘၤတိၣ်ကီၢ်လီၤ. ပုၤယိးဘၤတိၣ်ကီၢ်
န့ၣ်မၤတၢ်တိၣ်လီၤ ဒီးစံးဘၣ်တဲဘၣ်ပုၤဂၤလၢတၢ်တိ
တၢ်လီၤအဂ့ၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပမံးလၢယိးဘၤတိၣ်ကီၢ်လီၤ.ဒီးပမံး
လၢယိးဘၤယိးကီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅၀. **ယိးဘၤယိးကီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပုၤဂၤမၤကမၣ်တၢ်
ဒီးပမ့ၢ်လၢတြီထီၣ်ပသးပမ့ၢ်စံးတနီၤကတိၤတနီၤပမ့ၢ်
တၢ်တနီၤခိၣ်တနီၤပုၤဂၤအကီၢ်န့ၣ် ဒီးပမံးလၢပယိးဘၤ
ယိးကီၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်သးကညီၤပုၤဂၤ ဒီးပတူၢ်တနီၤအတၢ်
ဒီးဘးအတၢ်ကမၣ်န့ၣ်တုၤအဝဲတဂၤအဂီၢ်ပုၤဝဲ ဒီးပမံး
လၢယိးဘၤယိးကီၢ်လီၤ. ပုၤလၢသ့ၣ်ဝဲၤဖးန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ယိး
ဘၤယိးကီၢ်လီၤ.

၅၁. **လီၤဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်တၢ်ဂၤအဖီလၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,
အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ခိၣ်အဖီလၢ်အကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တဖျါဘၣ်
ဝဲန့ၣ်ပမံးလၢလီၤဘၤလီၤ. ဒီးပမံးဒီးအဆိလၢလီၤဘံး
လီၤဘၤလီၤ. ယဲၣ်လီၤဘၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤဒီးပယုတဘၣ်
ဘၣ်. ခိၣ်ဖျါလီၤဘၤဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးစံးဝဲဒၣ်. သ့ၣ်
ကျဲးကျါလီၤဘၤဒီးသ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၅၂. **လီၤဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤမ့ၢ်ပုၤထီၣ်က့ၤ
ဒီးပမံးလၢလီၤဘၤလီၤ. တၢ်ပူၤဒီးတၢ်ပူၤလီၤဘၤလၢဟီၣ်
ခိၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ပူၤလီၤဘၤဒီးစယိၣ်စယၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.ဒီး
ပမံးလၢလီၤတၢ်ဘၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅၃. **လီၤဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၤဆိၣ်တလၢ ဒီးစံးတလၢ
န့ၣ်လၢလီၤဘၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်လီၤဘၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.
လီၤဘၤတဂၤလူးအိၣ်ပတၢ်နးသမိးလီၤ.

၅၄. **တိၢ်ဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပၣ်ခူသ့ၣ်တၢ်လၢဝဲလၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,
ဟီၣ်ခိၣ်လၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပမၤဘၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤ, ပမၤဘၤလၢဝဲ
ဒီးပမံးလၢတၢ်ဘၤလီၤ. ပမံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဘံးတိၢ်ဘၤ
လီၤ.

၅၅. **ဝံၣ်ဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၤတၢ်လၢသန့ၣ်လၢ် နီၣ်ဇါ
မံၤဇါဒီးပမံးလၢဝံၣ်ဘၤလီၤ. ဒီးပမံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဘံး
ဝံၣ်ဘၤလီၤ. ပုၤတဂၤဟံးသ့ၣ်တပူၤ ဒီးဝံၣ်ဘံးဝံၣ်ဘၤဝဲ
လၢသန့ၣ်လၢ်လၢနီၣ်ဇါမံၤဇါလီၤ.

၅၆. **သုဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်တၢ်ချဲတၢ်သ့ၣ်ဒီးပမၤလီၤဘၤ
လၢဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤ ဒီးပမံးလၢသုလၢလီၤ. ပသ့ၣ်လီၤတၢ်ချဲ
လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢ်န့ၣ်ပသုဘၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤလီၤ. ဒီးပမံး
ဒီးအဆိလၢသုဘံးသုဘၤလီၤ. ပထီၣ်ခုးန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမ့ၢ်တ
ဘၤဘၣ်ဒီးသုဘၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤလီၤ.

၅၇. **ဟၢၣ်ဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပၣ်တၢ်လၢမ့ၢ်သဝံအဖီခိၣ်ဒီးပ
ကျါဘၤလၢခိၣ်ခုးဒီးပမံးလၢဟၢၣ်ဘၤလီၤ. ပမ့ၢ်မၤမံၢ်

ဟဲသၣ်လၢပတယိဘၣ်န့ၣ် ပဟၢၣ်ဘၤလၢမ့ၢ်သဝံကီၢ်ဝဲ
လၢပယၣ်လီၤမ့ၢ်အဖျါမ့ၢ်န့ၣ် ဒီးမံၢ်ဟဲသၣ်မဲဝဲဒ်ပချီအ
သိးလီၤ.

၅၈. **အၢၣ်ဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်တဒီမ့ၢ်တဖျါထီၣ်ဘၣ်
န့ၣ်ပမံးလၢတၢ်အၢၣ်ဘၤမ့ၢ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်ဘၤမ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်တ
ဖျါထီၣ်ဘၣ်. ဒီးမ့ၢ်တကီၢ်လီၤဘၣ်လီၤ.

၅၉. **အဲၣ်ဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၤဆိၣ် ဒီးအမၤအဝၤအဖျါ
မ့ၢ်န့ၣ် န့ၣ်ခူသ့ၣ်အမၤအဝၤလၢပုၤဂၤ ဒီးပမံးလၢအဲၣ်ဘၤ
လီၤ. ဒီးပမံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်ဘံးအဲၣ်ဘၤလီၤ. ပုၤတဂၤ
အဝၤလဲၤတၢ်ဒီးအဲၣ်ဘၤအဝၤလၢအဝၤလီၤခံလီၤ.

၆၀. **အိၣ်ဘၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ခူသ့ၣ်န့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤစံးလၢ
အိၣ်ဘၤလီၤ. ဒီးပမံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဘံးအိၣ်ဘၤလီၤ.
ပုၤတဂၤလဲၤအိၣ်ဘၤအသးလၢလီၤအဖီလၢ်လီၤ.

၁. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုာ်မၤသးဒ်ထီၣ်ဒုၣ်အသိးဒီး
ဂီၤတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢဘးလီၤ. ဒီးအမံၢ်ပုၤထဲထီၣ်လွံာ်
တဘၣ်ဒီးအိၣ်တဖုတဖုလီၤ. ဒီးအိၣ်လၢပီၣ်လဲၣ်နံၤ. ဒီး
ပျီခိၣ်ပျီပုၤလီၤ.

၂. **ဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဒီး“က” ပမၤဒီး“စ” ပမၤဒီး“
တ” ပမၤဒီး“သ” လီၤ. ကဘး,စဘး,တဘး,သဘး
စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဘးဘးဘးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤယီၢ်ကပံာ်ကျါန့ၣ်ပမံး
လၢပယီၢ်ဘးဘးဘးဘးလီၤ.

၄. **ကဘးကဘး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘးတက့ၢ်.

၅. **စဘးစဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်စီၣ် ဒီးထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်
ဘၣ်စီၣ်ဒီးထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤသးပုၣ်စါရါဒီးပမံးလၢမၤသးစ
ဘးစဘးလီၤ. ကပံာ်ကျါစဘးစဘးန့ၣ်ပလဲၤယီၢ်ဒီး
ဘၣ်အပခီၣ်လီၤ.

၆. **စူးဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၤထီၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လၢဟူထီၣ်က့ၤ
လီၢ်အသးပူၤန့ၣ်ပမံးလၢစူးဘးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲလၢပုၤက
ညီၤအလုာ်အလၢ်တကလုာ်န့ၣ်မၤဝဲလၢဆါ ဒီးလီၢ်ကွဲတၢ်
ဒ်ပုၤထီၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

၇. **တဘး** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. နအိၣ်တၢ်
လၢ်တဘးန့ၣ်ဇါ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်တဘးန့ၣ် ဒီးတန့ၢ်
အိၣ်ဘၣ်.

၈. **တဘးသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပုၤတဂၤလဲၤထံၣ်မ့ၢ်ယါ
ဘုၣ်တၢ်အာတဒုကိးဝဲအမံၤလၢတဘးသးလီၤ. ဒီးခိၣ်
ထဲသိးဒီးကစၢ်ဖိတဖျါ ဒီးမ့ၢ်ယါအဒုၣ်အဒါမ့ၢ်ဟဲဒီး
အိၣ်ကွဲၣ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၉. **တဘးတဘး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ကျါကျဲ ဒီးထံ
န့ၣ်မၤသးတဘးတဘးလီၤ. ဒီးပမံးလၢတဘးတဘး
စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁. **ဘၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပံာ်ထုၣ်ဖျါသ့ၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပ

ဘၣ်

စံးလၢဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ကွဲအိၣ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤ, ဘၣ်ထူၣ်
ဖျိၣ်တဘိတက့ၢ်.ပကဒၢန့ၣ်တၢ်လၢအပူၤတမံၤမံၤလီၤ.

၂. **ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်န့ၣ်မၤသးဒိပုၤအသိး
ဒီးအသၣ်န့ၣ်ပုၤကညိဆးဘဲၣ်ဆု ဒီးပကိးလၢဘၣ်လီၤ.
ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘၣ်မံၤဘဲၣ်မံၤလီၤ. ဒီး
အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၃. **ဘၣ်ကွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ကွဲအိၣ်လၢသ့ၣ်အိၣ်ပူၤ ဒီးပုၤကညိ
ဝဲထူၣ်ဖျိဒီးမၤထီၣ်ဝဲအဒၢန့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်ကွဲလီၤ. ပုၤ
တဂၤဘၣ်ကွဲတဒၢဒီးထုးထီၣ်ကွဲအဒၢန့ၣ် ဒီးအိၣ်ဝဲအစီ
လီၤ.

၄. **ဘၣ်ခၢ်ပုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘိတကလုာ်န့ၣ်အပုၢ်ခၢ်
ဝဲဒီးပကိးလၢဘၣ်ခၢ်ပုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘၣ်ဘိပြီၤတက
လုာ်လီၤ. ဒီးပုၤကညိဖိအိၣ်ဝဲလီၤ.

၅. **ဘၣ်ဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိမၤဃီလၢဝဲၣ် ဒီးဝဲထူၣ်ဖျိ
ဝဲန့ၣ် ဒီးဖျိန့ၣ်ဃီသ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်ဃီလီၤ. ဒီးပ
စံးလၢဘၣ်ထီၣ်ဃီစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဘၣ်ဃီတဆိ
လၢဝဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်ဃီဘၣ်ဃီလီၤ.

၆. **ဘၣ်စၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံမံၤအကဆူးန့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်
စၢၤလီၤ. ခုးခံလီၤဘၣ်စၢၤန့ၣ်ဘူးလိာ်အသးလီၤ. ဟံၣ်ခံ
ဖျါအိၣ်ဒီးအဘၣ်စၢၤစံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဘၣ်ဖိကွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘုဖိဒီးပမၤထီၣ် ဒီးဝဲထူၣ်ဖျိ
ဒီးပစံးလၢဘၣ်ထီၣ်လၢဖိထူၣ်အခိၣ်န့ၣ် ဒီးပစံးလၢဘၣ်
ဖိကွၢ်လီၤ.ပုၤတဂၤဘၣ်ဖိကွၢ်ဒီးမၤဝဲဒီးဖိခိၣ်ကျိလီၤ.

၈. **ဘၣ်ဖျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလၢဘၣ်ထီၣ်လၢဖဲၣ် ဒီးပစံးလၢ
ဘၣ်ဖျိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်ဖျိဘၣ်ဖျိလီၤ. ပုၤ
တဂၤဘၣ်ဖျိဝဲဒီးမၤဖိကွၢ်လီၤ.

၉. **ဘၣ်ဘီ** န့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢထံကျါတကလုာ်မ့ၢ်ဒုၣ်ဒိၣ်
ကဲထီၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲတဖုတဖုန့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်ဘီလီၤ. ဒီး
ပကိးဒီးအဆိလၢဘၣ်အံးဘၣ်ဘီလီၤ.

၁၀. **ဘၣ်ဘီကဲၤကဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘိတကလုာ်ပြီၤဒီး
အဟၢၤမၤသးဒိကဲၤအသိး ဒီးပစံးလၢဘၣ်ဘီကဲၤကဲၤ
ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢတီၤပြီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘၣ်ဘီကဲၤကဲၤ
ဝဲန့ၣ်ပုၤကညိဖိအိၣ်ဝဲလီၤ.ဘၣ်ဘီကဲၤကဲၤန့ၣ်အဟၢၤ
မၤကဲၤဒီးဆဲးကလၢပၢ်အပုၢ်လီၤ.

၁၁. **ဘၣ်ဘီဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘိတကလုာ်ဘီဝဲဒီးပကိး
လၢဘၣ်ဘီဘီလီၤ. ဒီးအမိၢ်ပုၤထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ် ဒီးအိၣ်အါဝဲ
လၢထံဟီၤ ဒီးထံကျါအကတီၢ်တပူၤပူၤအါမးလီၤ. ဒီးပုၤ
ကညိဖိအိၣ်ဝဲဝဲမးလီၤ.

၁၂. **ဘၣ်ဘီသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘိတကလုာ်သ့ ဒီးပကိး
လၢဘၣ်ဘီသ့လီၤ. ဒီးအိၣ်လၢထံခံကွၢ်စိးအါမးလီၤ.
ဘၣ်ဘီသ့န့ၣ်ပုၤကညိအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၃. **ဘၣ်မူစၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ဟံၣ်န့ၣ်လၢဝဲၣ်လုၢ်ဒိ

ဘု

ကရၢအသိး ဒီးပစံးလၢဘၣ်ထီၣ်ဖျိဝဲထီၣ်န့ၣ်ပ
စံးလၢဘၣ်မူစၢၤလီၤ.

၁၄. **ဘၣ်မုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တကလုာ်အသၣ်ဖျါၣ်သ
လၢၣ်ဒီးပကိးလၢဘၣ်မုၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢဘၣ်ထံစ့ၢ်
ကိးလီၤ. ဘၣ်မုၢ်န့ၣ်ပုၤကညိတၢ်လံာ်ဒိဖဲအသိးလီၤ.
ပုၤကညိမၤဘၣ်မုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လံာ်ဝဲဒီးမၤဝဲဒိဖဲအသိးဒီး
ဝါဝဲလီၤ.

၁၅. **ဘၣ်ဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤဘၣ်လၢဝါဝဲန့ၣ်ပကိးလၢ
ဘၣ်ဝါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညိသ့ၣ်ဝဲဖျါဝဲဒီးလံာ်ဝဲဒီးဆး
ဘဲၣ်ဆုန့ၣ်လီၤ.

၁၆. **ဘၣ်ဝဲၣ်သိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တကလုာ်လၢအပြီၤန့ၣ်ဘၣ်
ဂၤဒီးအသၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးပုၤကညိဆးဘဲၣ်ဆုဒီးပုၤဝဲဘၣ်လိာ်
သိကဘဲးဒီးပကိးလၢဘၣ်ဝဲၣ်သိလီၤ.

၁၇. **ဘၣ်ဝဲၣ်သ့** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တကလုာ်န့ၣ်အသၣ်သ့ဝဲ
ဒီးပုၤကညိကိးလၢဘၣ်ဝဲၣ်သ့လီၤ. ဒီးပကိးလၢဘၣ်သ့
စ့ၢ်ကိးလီၤ.ဒီးအသၣ်ဖျါၣ်တစဲးစဲးလီၤ.

၁၈. **ဘၣ်သကဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညိဆးထီၣ်ဘၣ်လၢဆု
လီၤကွၢ်ချဲးကွၢ်ချဲး ဒီးပစံးလၢဘၣ်သကဲးလီၤ. ဘၣ်
သကဲးန့ၣ်ပုၤကညိဆးထီၣ်လၢဆုခိၣ်ထံး ဒီးသကဲးဝဲ
ကွၢ်ကူၤကွၢ်ကူၤလီၤ.

၁၉. **ဘၣ်သိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤညိစိးဃီသိလၢမၤတွဲလဘီန့ၣ်
ပစံးလၢဘၣ်သိလီၤ. ပုၤကညိဘၣ်သိ ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲအသိ
န့ၣ်ဒီးဘိၣ်တွဲလဘီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘၣ်သိ
ဘၣ်ဝဲၣ်လီၤ. လၢဘၣ်သိပကမၤတွဲလဘီလီၤ.

၂၀. **ဘၣ်မိၤဘၣ်မိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဘၣ် ဒီးအဆိဒီးပကိး
လၢဘၣ်မိၤဘၣ်မိၤလီၤ.

၂၁. **တအိၣ်ဘၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢတအိၣ်ဘၣ်
လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂၂. **ထါဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပဘုးထၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ပ
ကိးလၢထါဘၣ်လီၤ.ထါဘၣ်န့ၣ်ပဘၣ်ဖျါဒီးပဖျါထီၣ်
တဘံၤလၢအပူၤ ဒီးပဘုးထၣ်လၢအလီၤ ဒီးပကိးလၢ
ထါဘၣ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထါဘၣ်ထါဘၣ်လီၤ.

၁. **ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပသ့ၣ်ပဖျါပထီၣ်ပဆဲး ဒီးတုၤ
အသၣ်ဂီၤဝဲဒီးပကူးပယီၢ်ပလိ ဒီးပဆုဒီးပဖိကဲထီၣ်လၢ
မ့ၢ် ဒီးတၢ်လၢတၢ်ထံးတကလုာ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုလီၤ. ဘု
န့ၣ်ပတဟံးလီၤတုၤဘၣ်အီၤဘၣ်. တုၤပဟံးလီၤတုၤဒီး
ပဝံၢ်သံလီၤ. ဘုမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးပုၤကညိကဝံၢ်သံလၢ
မ့ၢ်လီၤ. ဒီးဘုန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်အါဝဲတုၤပသ့ၣ်ညါတ
လၢာ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုမၤဟုမၤလီၤ.

၂. **ဘုကစုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျဲယဲာ်အုၣ်ဝဲတုၤပစံးတၢ်န့ၣ်အ
လီၢ် သိကဘဲး ဒီးပစံးလၢအုၣ်ဘုကစုာ်လီၤ. လၢလၢအ
ညၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပကျဲယဲာ်အုၣ်ဘုကစုာ်လီၤ. ယဲာ်အုၣ်ဘုက

စုန်န့ၣ်ပဲၣ်တၢ်မ့ၢ်ကၢ၊

၃. **ဘုကဆိမဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်အသၣ်ထီၣ် ဒီးအသၣ်ကုၣ်တစးစးဒ်ကဆိမဲအသိးဒီးပကိးလာဘု ကဆိမဲလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာဘုတၢ်မဲလီၤ. ဘုကဆိမဲန့ၣ်ပအိၣ်အမ့ၢ်ပံၣ်ကၢစးဝဲဒၣ်.

၄. **ဘုကဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးဟံၣ်ဖျိၣ်ဘုတကတြၢ်တကတြၢ်ဒီးပကိးလာဘုကဒိၣ်လီၤ. ဘုကဒိၣ်န့ၣ်ပယုယာ်တကတြၢ်တကတြၢ် ဒီးပကိးလာဘုကဒိၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိမဲလာဘုကဒိၣ်ဘုကဒိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလာဘုကဒိၣ်ဟုကဒိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅. **ဘုကဒိၣ်ကဲၣ်** န့ၣ်စတထံၣ်ဘၣ်နီၣ်တခိၣ်ဘၣ်. စနံၣ်ဟူထဲအမံၤဇီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုတကလုာ်စးဝဲလီၤ.

၆. **ဘုကနၢၤစၢၤတူၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဒၢထီၣ်ဘးဝဲလၢအခိၣ်စ့ၢ်လီၤန့ၣ်ပစးလၢဘုကနၢၤစၢၤတူၢ်လီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤကနၢၤစၢၤတူၢ်ဒီးတယံၣ်တမိၢ်ဒီးပျီၣ်ဝဲလီၤ.

၇. **ဘုကမူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးဖျိးဘုသလီၤဘျဲးဝဲကန့ၣ်ဒူးဒီးပစးလၢဘုကမူၣ်လီၤ. ဒီးဘုသၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအကမ့ၢ်ကန့ၣ်ဒူးဒီးပစးလၢဘုကမူၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိမဲလၢဘုကမူၣ်ဘုကမူၣ်လီၤ.

၈. **ဘုကလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုလၢအိၣ်လၢညါခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒ်အိၣ်လၢခိၣ်အသိးဒီးပစးလၢဘုကလၢလီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤနီၣ်ခိၣ်အိၣ်ဒီးအကလၢအိၣ်လၢညါခိၣ်လၢပျၢၤကီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပမ့ၢ်မၤဘုဒီးပကလၢမၤစကိးဘုကလၢလၢညါခိၣ်လီၤစးဝဲဒၣ်. ဒီးပုၤကညီမ့ၢ်မၤခး ဒီးကွဲၤက့ၤဘုကလၢ ဒီးဘုကလၢဟဲက့ၤန့ၣ်ပုၤကညီတထံၣ်ဘၣ်နၣ်သက့ဒီးပသ့ၣ်ညါလၢဘုန့ၣ်အါဝဲလီၤစးဝဲဒၣ်.

၉. **ဘုကံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်လၢအသၣ်ကံၣ်တစးစးဒီးပကိးလာဘုကံၣ်လီၤ. ဘုကံၣ်န့ၣ်တုၤဂီၤဒီးအသၣ်တၢ်ကူလၢဂီၤဒီးဝါ ဒီးပကိးလာဘုကံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိမဲလၢဘုကံၣ်ဘုဂီၤလီၤ. ဒီးပကိးလာဘုကံၣ်ဝါစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၀. **ဘုကံၣ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်သၣ်ဒ်ဘုကံၣ်အသိး ဒီးအသၣ်ပျဲးဝဲ ဒီးအဖံးဂီၤဝဲန့ၣ်ပကိးလာဘုကံၣ်ဂီၤလီၤ. ဘုကံၣ်ဂီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဘုကံၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးအသၣ်တၢ်ကူတစးစးလီၤ.

၁၁. **ဘုကူလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်အသၣ်ဖျၢၣ်ဝဲတစးစးဒီးပကိးလာဘုကူလူၤလီၤ. ဘုကူလူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိလီၤ. ဒီးအသၣ်ဖျၢၣ်ဝဲလီၤ.ဒီးပကိးလာဘုဆိကူလူၤစကိးလီၤ.

၁၂. **ဘုကီၤဝုၤခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်ဘီၣ်ကျိၣ်ဒီးဂီၤဒီးထဲအနါစ့ၢ်ဇီၤန့ၣ်ပစးလၢဘုကီၤဝုၤခံလီၤ. ဘုဂီၤဘၣ်ဒီးဒီးဂီၤဝဲထဲအစၢၤနါစ့ၢ်မ့ၢ်ဘုကီၤဝုၤခံလီၤ. ဘုကီၤဝုၤခံလံၤကိး

မးဒီးပအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်လီၤ.

၁၃. **ဘုကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်အိၣ်လၢကီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်န့ၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်အထံးအသၣ်ဘၣ်. ပထံၣ်လၢဟုလၢပုၤမၤကိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာဘုကူၣ်လီၤ.

၁၄. **ဘုခးဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုပျီၣ်ထီၣ်သီကူၢ်ဘီကူၢ်ဘီဒီးပစးလၢဘုခးဖျိးလီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤခးဖျိးဒီးတယံၣ်လၢဘၣ်. ကိးမးဒီးပျီၣ်လၢလီၤ. ဒီးပစးဒီးအဆိမဲလၢဘုခးဖျိးခးဖျိးလီၤ.

၁၅. **ဘုခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးလီၤဂံၢ်ဘုလၢအဂံၢ်န့ၣ်သၢကဒိၣ်ဒီးပစးလၢကူးလီၤဘုခံလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပကူးလီၤဂံၢ်ဘုန့ၣ်ပစးလၢဘုခံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. မ့ၢ်ပမံၤပပျံးစးဝဲလီၤ.

၁၆. **ဘုခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုနါစ့ၢ်န့ၣ်ပစးလၢဘုခံလီၤ. ဘုခံဖျါလၢခးန့ၣ်ပမၤမးလီၤ. နီၣ်မ့ၢ်ခဲဘၢဘုဒီးဘုခံတဖျါဘၣ်လီၤ. ဒီးပစးဒီးအဆိမဲလၢဘုခံဘုယီၤလီၤ.

၁၇. **ဘုခု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အသၣ်ထဲစုဒု ဒီးအလၢဒ်ထံးဝဲအသိး ဒီးသၣ်လၢအကပိၣ်လီၤန့ၣ်ပကိးလာဘုခုလီၤ. ဘုခုန့ၣ်အသၣ်န့ၣ်ပယီၤအိၣ်ဝဲဝဲလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိမဲလၢဘုခုဘုသၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလာဘုခုနီၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၈. **ဘုခုဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုခုတကလုာ်အသးဂီၤဝဲဒီးပကိးလာဘုခုဂီၤလီၤ. ဒီးအိၣ်စ့ၢ်ဝဲဒီးပထံၣ်တအါဘၣ်လီၤ.

၁၉. **ဘုခုဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုခုတကလုာ်အသၣ်အချံန့ၣ်ဝါဝဲဒီးပကိးလာဘုခုဝါလီၤ. ဒီးအသၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဘုခုအဂၢတက့ၢ်လီၤ.

၂၀. **ဘုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုထံးအိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်ပကိးလာဘုခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤသ့ၣ်ဘုခိၣ်ဒိၣ်ကၢ. ဘုခိၣ်အါခိၣ်လၢခးကျၢၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ဘုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ဂံၢ်ဘုသီတစုန့ၣ် ဒီးမၤဒီးန့ၣ်ဇီၤဖျိၣ်ဇီၤဒီးဒုၣ်ဒီးညၣ်ဒီးခုၣ်ဒီးန့ၣ် ဒီးစးဝဲလၢအိၣ်ဘုခိၣ်လီၤ. ဒီးပစးလၢအိၣ်ဘုခိၣ်အိၣ်ဘုန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဘုခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤန့ၣ်ဇီၤဖျိၣ်ဇီၤတကလုာ်လီၤ.ဒီးပမ့ၢ်ဆိကမိၣ် ဒီးဘုခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘုလၢပအိၣ်ဂံၢ်ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဇီၤဖျိၣ်ဇီၤတကလုာ်လီၤ.

၂၂. **ဘုချံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုလၢပဟ်လၢပကသ့ၣ်ကဖျး, ပကထီၣ်ကဆဲးအဂီၢ်န့ၣ်ပစးလၢဘုချံလီၤ. ဒီးပုၤကိးအဆိမဲလၢဘုချံသံမိၢ်လီၤ. ဒီးပစး ဒီးအဆိမဲလၢဘုချံဘုသၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်ဘုချံလွံၢ်န့ၣ်ဒီးထီၣ်လီၤဝဲလၢခးန့ၣ်လၢဂ်သးလီၤ.

၂၃. **ဘုချၢၣ်နၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဘၣ်စီၣ်ဒီးကမဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်ကမဲထီၣ်ဖိန့ၣ်ဇီၤ ဒီးအဂံၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစးလၢဘုချၢၣ်နၢၤလီၤ. ဘုချၢၣ်နၢၤန့ၣ်အမဲထီၣ်သီအိၣ်ထီၣ်ဖိန့ၣ်ဇီၤစုဒ်တၢ်

၁၃

နာသိး ဒီးပစံးလာဘုချာ်နာလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ
ဘုချာ်နာချာ်နာလီၤ.

၂၄. ဘုဂံမြို့နှင့်မှီဘုမထိပ်ထိဟ်စုမှီသာဘိလၢပထိပ်
လီၤလၢခး ဒီးပစံးလၢဘုမထိပ်ဂုၤမြီလီၤ။ ဘုမထိပ်
ဂုၤမြီနှင့်မထိပ်ပူၤကွံာ်ဟီၣ် ခိၣ်မြီခိၣ်ဒူနှင့်ဟ်စုမှီသာဘိ
လီၤ။ ဒီးဖျါဖျၢၣ်ကလၢာ်ဖိးဖိးကလၢာ်အိၣ်ဒီးအဂုၤနှင့်ပစံး
လၢဂုၤမြီလီၤ။ ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢဘုထိပ်ဖျဲးမဲၤလီၤ။ ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢဘုဂုၤမြီဂုၤမဲၤလီၤ။

၂၅. **ဘုဂုထွံ** နှင့်မ့်ဘုထိပ်တထါ ဇီးပလဲလောအကျါ နှင့်ပထွံဘဉ်အလုပ်လပဒိဉ်ညါခိဉ် ဇီးပစံးလာဘုဂုထွံ လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိမ့်လာဘုဂုထွံဘုဂုထွံလီၤ. ဘုဂုထွံနှံမ့်ဘုထိပ်ဘဉ်ဟီဉ်ခိဉ်, ဘုထိပ်လပထိဉ်လီၤနှင့် တထါဇီးပစံးလာဘုဂုထွံလီၤ. လါနွံနှံမ့်ထီဉ်ဇီးဘုဂုထွံလီၤ.

၂၆. **ဘုဂါ** နှင့်မိုးဘုဒိုင်ထိုင်ပဲ ဒီးပစံးလာဘုဂါလီ၊ ဘုမိုးဒိုင်ထိုင် ဒီးအဘိအါထိုင်ပဲနှင့်ပစံးလာဘုဂါလီ၊ ဘုလာပထိုင်လီဒီးမဲထိုင်ပဲစှာဘိဒီးတုဒိုင်ထိုင်နှင့်ဂါပဲဒီးအါထိုင်ဒိုင်ထိုင်ပဲလီ၊

၂၇. **ဘုဂီၤပှ်** နှံၣ်မ့ၢ်ဘုဂီၤဝဲတုၤဘူးဒီးကလး ဒီးပစံးလၢ ဘုဂီၤပှ်လီၤ.ဘုဂီၤပှ်လံၤ.ကူးဘုချ့ဃုာ်က့ၢ်. ကလီၤ.သြ့ ကံၢ်ဘၣ်ဖးလီၤ.

၂၈. **ဘူဂီလီတစ်ကိုင်** နှင့်မိုးဘူဂီဝဲတုဘူးဒီးက
ဗုထိၣ်ဒီးအကိုင်ပိဝဲန့ၣ်ပစံးလာဘူဂီလီတစ်ကိုင်
လီၤ. ဘူဂီလီတစ်ကိုင်န့ၣ်ပကူးဒီးအကိုင်လီၤသြး
နးကၢ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလာဘူဂီလီတစ်ကိုင်လီၤတ
စိးယီၤလီၤ.

၂၉. **ဘုဂီသး** နှင့်မုၢ်ဘုတကလုာ်အသးဂီၤဒီးပကိး လၢဘုဂီသးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုဂီသ့ၣ်ဘုဂီ သးလီၤ. ဘုဂီသးန့ၣ်ပအီၣ်အမၤဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၃၀. **ဘုမ္မ**း နှုတ်မ့်ဘုတကလုာ်ပတထိာ်နာ်သက့ ဇီးမဲထိာ်ကျိာ်ကျဲလာဘုဂါအကျါ ဇီးအသးဂီဝဲနှုတ်ပကိးလာဘုမ္မးလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိံလာဘုမ္မးဘုမ္မးလီၤ. ဘုမ္မးနှုတ်အသးကိၤဝဲဇီးပဖီတမံဘာ်လီၤ.

[illegible]

၃၂. **ဘုမ္မိ** နှင့်မှီဘုလားပယံလားမိယူနှင့်ပစံးလားဘု
မိလီး၊ ဒီးပကီးဒီးဆဆိလားဘုမိလီး၊ တလား
ဘုမိနှင့်မိလားမိလီး၊

၁၃

၃၃. **ဘုစါ** နှင့် မှီဘုအချုပ်ကွိုင်လီဖဲအသက်ထီးထိုင် အသးနှင့်ပဝံးလာဘုစါလီ၊ ဘုဂူအသက်ဂူနှင့်ဘုစါ ဝဲထီဆိုင်တထါလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆိလာဘုစါဘုစါ လီ၊

၃၄. **ဘုရား** နှင့်မှီပယ်သူတို့နှင့် ဦးအလုပ်အတိအလီ၊
ဘုရားအသက်ကျနှင့်ပတ်သက်သောအလုပ်အတိအလီ၊ ဦးပတ်သက်သော
အဆုံးအဖြတ်အတိအလီ။

၃၅. **ဘုစီးကမ္ဗင်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဗေထီၣ်သီ ခီးအနီၣ်အိၣ်ထီၣ်ခီးအထံးဖိတစးဖိ ခီးပစံးလာဘုစီးကမ္ဗင်ထီၣ်လီၤ. ခီးပစံးလာဘုချၢၣ်န့ၣ်ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘုဗေထီၣ်သီစီးကမ္ဗင်ထီၣ်တစးဖိလီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢစီးကမ္ဗင်ထီၣ်စီးကမ္ဗင်ထီၣ်လီၤ.

၃၆. **ဘုခါ** နှင့်မျှဘုတဂုၤဘၣ် ဒီးအလၢ်ဘီထီၣ်ဒီးအလၢ်ကံၣ်ဃုထီၣ်မျှဂုၤ, တၢ်ဖိယၢ်ဖိး ဒီးအဒိၣ်ထံးအုၣ်ဝဲ မျှဂုၤပစံးလာဘုခါလီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤခါဒီးပမၤတသ့ဘၣ် နီတမံၤဘၣ်.

၃၇. **ဘုဆး** နှုတ်မှတ်အသံပြု၍ နှုတ်ပစ္စည်းလေးဘုဆးလီ။
ဘုဂါတဖန်ဆးဝဲလီ။ ဘုဆးကျိတ်ကျိဒီးဘုသိင်္ဂနုယ၊
ကွိုင်ဘုသိင်္ဂနု ဦးဆိင်္ဂလီၤတၢ်ထဲဘုဆးဓါလီ။ ဦးပစ္စည်း
ဦးအဆိလၢဘုဆးဘုဝဲလီ။

၃၈. **ဘုဆဲးဖး** နှုတ်မှ်ဘုအဘိအါထီၣ်လၢဆိၣ်ထီၣ်ဒီး
အဖးအဆၣ်နှုတ်ပံးလၢဘုဆဲးဖးလီၤ. ဘုတဘိနှုတ်ဆဲး
ဖးလွံၣ်ဘိတနီၤခံဘိတနီၤ သၢဘိတနီၤ, ဆဲးဆဲးဘိတနီၤ
လီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိလၢဘုဆဲးဖးဆဲးဖးလီၤ.

၃၉. ဘုဆးဖးယာ်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဘုမုၢ်ကနီၤဖိသၢ်ခွါဒီး ထီၣ်တုၤယီၤဒုန့ၣ် ဒီးအဒဲးအဆၢၣ်တဖၣ်အိၣ်တရံးအဘိ ကျၢ်မုၢ်န့ၣ် နီယာ်မဲထီၣ်တြးအမိၢ်ပှၢ်အသိး ဒီးအဘိထဲ သိးလီၢ်က့ၤဒီးအမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုဆးဖးယာ်ခိၣ်လီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤအဆးဖးယာ်ခိၣ်န့ၣ်ကိးမးဒၤလီၤ.

၄၀. ဘုဆီ နှင့်မုာ်ဘုတကလုာ်မဲထီၣ် ဒီးဒိၣ်ချ့ဝဲပျီၣ်ချ့
ဂီၤချ့ဒီးပကိးလာဘုဆီ, ဒီးပကိးဒီးအဆိလာဘုသံၣ်ဘု
ဆိလီၤ. ဘုဆိဘုယျဲၣ်လီၤ.

၄၁. **ဘုဆီကုလ္လ** နှင့်မိုးဘုဆီတကလုာ်နှင်အသည့်ဖုာ်
ဝဲဒီးမးသးဖျါာ်တဲးဝဲဒီးပကီးလာဘုဆီကုလ္လလီၤ.ဘု
ဆီကုလ္လန့ာ်ပုၤကညီအဲာ်ဒီးဝဲဂ့ၤကၤ. ဂီၤဆီန့ၢ်ဒီးဘုဆီ
အဂၤတဖၣ်လီၤ.

၄၂။ ဘုဆိတါမဲ နှုၣ်မ့ၣ်ဘုဆိတကလုာ်အသုၣ်ထီတစဲး
စဲး ဦးပကီးဘုဆိတါမဲနှုၣ်ပွၤကညီထီၣ်ဝဲတနီၤနီၤလီၤ။
ဦးပအိၣ်မ့ၣ်ဝံၣ်ကၤ၊ ဦးပကီးဦးအဆိလၢဘုဆိ တါမဲဘု
ဆိတါခိလီၤ။

၄၃. **ဘုဆီဂီသး** နှ်မ့ၣ်ဘုဆီတကလုာ်အသးဂီၤဝဲဒီး ပကိးလၢဘုဆီဂီသးလီၤ. ဘုဆီဂီသးနှံ့ပမၤလၢခးဒီး

ဟဲဂီထီၣ်ချဲဝဲ ဒီးအသးဂီၤ ဒီးပဖီမ့ၤဆူၣ်ဒ်ဘုတလၢအသးလီၤ. ဒီးအမ့ၤဆူၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်တဝ်ဘၣ်.

၄၄. **ဘုဆိနာမူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်အမ့ၤနာမူဒီးပကိးလၢဘုဆိနာမူလီၤ. ဒီးအဘၣ်သူဝဲ ဒီးပကိးလၢဘုဆိသူစုၢ်ကိးလီၤ. ဒီးဘုဆိနာမူဒီးဘုဆိသူန့ၣ်တကလုာ်လီၤ.

၄၅. **ဘုဆိပြီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်လၢအသၣ်ပြီၤဒီးမၤသးဒ်ဘုတံၤမဲအသးန့ၣ်ပကိးလၢဘုဆိပြီၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုဆိကွၢ်စုၢ်ကိးလီၤ. ဒီးအလၢၣ်ပြီၤဒီးအသၣ်ထီၣ်လီၤ.

၄၆. **ဘုဆိဖးဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိကူလုၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုဆိဖးဒိၣ်တစုစုလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုဆိအံၤဒီးပကိးလၢဘုဆိအဂၤတက့ၢ်လီၤ.

၄၇. **ဘုဆိဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိအဘၣ်ဝါ ဒီးပကိးလၢဘုဆိဝါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးလၢဘုဆိထီၣ်လၢပထံၣ်တနီၤနီၤလီၤ.

၄၈. **ဘုဆိသူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်န့ၣ်အဘၣ်သူဝဲဒီးပကိးလၢဘုဆိသူလီၤ. ဒီးအမ့ၤနာမူဒီးပကိးလၢဘုဆိနာမူစုၢ်ကိးလီၤ.

၄၉. **ဘုဆိအံၤကြးကြီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်အသၣ်အလၢၣ်ဒီးဆူၣ် ဒီးပကိးလၢဘုဆိအံၤကြးကြီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးလၢဘုဆိထီၣ်လၢပထံၣ်တနီၤနီၤလီၤ.

၅၀. **ဘုဆိအံၤတမိးဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိကူလုၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုဆိအံၤတမိးဝါလီၤ. ဒီးအဘၣ်ဝါဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုဆိဖးဒိၣ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၅၁. **ဘုဆိအံၤတမိးသူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိကူလုၤတကလုာ်အဘၣ်သူဝဲတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢဘုဆိအံၤတမိးသူလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုဆိမၤဝဲအါဂၤလီၤ.

၅၂. **ဘုဆိကဟိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိထီၣ်ဒီးအကဟိၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဘုဆိကဟိၣ်လီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤဆိကဟိၣ်ဒီးတယံၣ်ဘၣ်ဒီးဒါဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုဆိကဟိၣ်ဘုဆိကဟိၣ်လီၤ.

၅၃. **ဘုဆိဒ်ဒါဆိၣ်ပျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိဒ်ဒါဆိၣ်ပျီၣ်လၢစၢ်ဒီးပကိးလၢဘုဆိဒ်ဒါဆိၣ်ပျီၣ်လီၤ. ဘုဆိဒ်ဒါဆိၣ်ပျီၣ်ဒီးပကိးလၢဘုဆိအသးဒ်လၢကန့ၣ်ဘုဘၣ်ဒီးထွဲချီၣ်မိၤပါမိၤလီၤ.

၅၄. **ဘုညၣ်မံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဆိထီၣ်လၢအလၢၣ်အခိၣ်ထံးဘၣ်ဝဲညၣ်မံၤသးဒီးပကိးလၢဘုညၣ်မံၤလီၤ. ဘုညၣ်မံၤလံး ကိးမးဒါထီၣ်ဘးလီၤ.

၅၅. **ဘုတလဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်လၢပယီၤလဲၣ်မၤန့ၢ်အချဲလၢကီၢ်ယုၢ်လၢဝုၢ်တလဲၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုတလဲၣ်လီၤ. ပယီၤလဲၣ်ဒုးန့ၢ်ဝုၢ်တလဲၣ် ဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ဘုချဲတကလုာ်လၢဝုၢ်တလဲၣ် ဒီးပကိးလၢဘုတလဲၣ်မၤန့ၢ်မ့ၢ်ဟဲ

ဆိကဲၣ်ဆိးဒီးဘၣ်တၢ်ပူၤကညီမၤန့ၢ်ဝဲအချဲ ဒီးကိးဝဲလၢဘုတလဲၣ်လီၤ. ဒီးအသၣ်ဖျဲၣ်ဘၣ်ဒီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုတလဲၣ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၅၆. **ဘုတံၤမဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်အသၣ်ထီၣ်ဒီးအသၣ်က့ၣ်ဝဲတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢဘုတံၤမဲလီၤ. ဒီးပအိၣ်အမ့ၤန့ၣ်ဝံၣ်လီၤ.ဒီးပကိးလၢဘုတံၤမဲဘုတံၤမဲလီၤ.

၅၇. **ဘုတွဲၢ်ယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်အသၣ်ဂ့ၤဒီးအဘၣ်ဝါဒီးအသၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုတွဲၢ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုတွဲၢ်ယၢ်လီၤ.

၅၈. **ဘုထီၣ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်အသၣ်ဒ်ဘုအသးဒီးပကိးလၢဘုထီၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢထီၣ်ပုၤဘုစုၢ်ကိးလီၤ.ဘုထီၣ်ပုၤန့ၣ်မဲထီၣ်လၢပျီၣ်ပျီၣ်လီၤ.

၅၉. **ဘုထီၣ်မံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်အမံၤလၢအသၣ်ခံထူးန့ၣ်ထီၣ်ဒီးပကိးလၢဘုထီၣ်မံၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုထီၣ်မံၤဘုထီၣ်မံၤလီၤ.

၆၀. **ဘုထွဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဂီၤထီၣ်လၢတဂီၤပုၤဒီးဘၣ်ဒီးကျိၣ်ကျဲၣ် ဒီးအမိၢ်ပုၤတဖျါၣ်ဖျါၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုထွဲၣ်လီၤ.ဘုထွဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်မံၤကျိၣ်ဒီးဒီးပမၤအိၣ်သ့ ထဲထွဲမိၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုထွဲၣ်လီၤ. ဘုထွဲၣ်လံး, ပကူးအိၣ်သ့ဒီးထဲထွဲမိၤလီၤ.ပကူးအိၣ်မၤအဂီၢ်တသ့ဒီးဘၣ်.

၆၁. **ဘုထွဲၣ်တသဘျၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဂီၤဒီးထဲအကျါၣ်အသ့ၣ်ဒီးအဒီးအဆၣ်န့ၣ်တဂီၤဒီးဘၣ် ဒီးပကိးလၢဘုထွဲၣ်တသဘျၢၣ်လီၤ. ဘုထွဲၣ်လံးတသဘျၢၣ်လံး. ကိးမးဂ့ၤကူးနီၣ်နီၣ်လီၤ.

၆၂. **ဘုဒါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုအသၣ်အိၣ်ထီၣ်လၢအဆိပူၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုဒါလီၤ. ဘုဒါလံး. ကိးမးပျီၣ်လီၤ.

၆၃. **ဘုဒါစၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဒါထီၣ်သီလၢအသၣ်အိၣ်လၢအဆိပူၤဒီးစၢ်ဒီးဝဲအမၤမ့ၢ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုဒါစၢ်လီၤ. ဒီးဘုဒါစၢ်န့ၣ်အသၣ်အိၣ်လၢအဆိပူၤဝါဝဲကျိၣ်ကလၢဒီးစၢ်ဝဲလီၤ.

၆၄. **ဘုဒါပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဒါလၢဘူးဒီးကပျီၣ်ဝဲ ဒီးအသၣ်အိၣ်လၢအဆိပူၤဒီးမၤထီၣ်အသးသစုၢ်ဒူး ဒီးပကိးလၢဘုဒါပုၤလီၤ. ဘုဒါပုၤတယံၣ်တမိၢ်ဒီးပျီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုကနၢ်စၢ်တုၤစုၢ်ကိးလီၤ.

၆၅. **ဘုနာမူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်အမ့ၤနာမူဒီးပကိးလၢဘုနာမူလီၤ. ဘုနာမူန့ၣ်ပအိၣ်အမ့ၤဝံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုနာမူဘုနာမူလီၤ.

၆၆. **ဘုနီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်လၢပမၤလၢဒုးထီၣ်ဘိးပကိးလၢဘုနီၢ်, ပကိးလၢဘုနီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတွဲၢ်ယၢ်, မ့ၢ်ဘုဖျဲၣ်ထီၣ်တဖၣ်ပကိးလၢဘုနီၢ်လီၤ. ဘုစိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘုမ့ၢ်လၢဒုးလၢပကိးလၢဘုနီၢ်မၤဝဲထီၣ်ဘိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးလၢဘုနီၢ်လီၤ.

၆၇. **ဘုနီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဒါစၢ်ထီၣ်သီလၢအပူၤန့ၣ်အ

သင်အိပ်ထိုင်နှင့်ပစ်လော့အိပ်လို့။ ဘုနီမုန့်ဘုသင်အိပ်ထိုင်သီလအပူနီလို့။ ဒီးမုန့်ဘုသင်စာနီဒီးဖိနီကပ်စီလို့။

၆၈. **ဘုညါ** နှုမုန့်ဘုညါအဆီလို့။ ဒီးမုန့်ပမာထိုင်တင်လီထိုင်ထီ ထီထီကလံဒီးပပြီလော့အဖိခိန်နှင့်ပစံးဒီးအဆီလော့ဘုညါဘုညါလို့။

၆၉. **ဘုညါ** နှုမုန့်ပမာကဆိုဘုသိင်ဒီးပမာထိုင်ထီတင်အလီဒီးသီးထီထီကလံ ဒီးပဒါလီချိုင်လော့အဖိလံဒီးပလံထိုင်ကံဘုလော့အဖိခိန် ဒီးဘုနုလီဆူအဖိလံချိုင်ပူနုဒီးတင်အလီဖးထီဒီးအသီးနုပကီးလော့ဘုညါလို့။ ဒီးပုတနီနီကီးလော့ဘုညါလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုညါဘုညါလို့။ ပမာကဆိုဘုသိင်နှုပလံထိုင်ပြီလော့ဘုညါအဆီလို့။

၇၀. **ဘုပီ** နှုမုန့်အသင်ဖးထီတစ်စံးဖိုကံ ဒီးပကီးလော့ဘုပီလို့။ ဘုပီနှုအိပ်လော့ပုလံသးပုထိုင်ပလို့။

၇၁. **ဘုပု** နှုမုန့်ဘုစံအဆီလို့။ ဒီးမုန့်ဘုလော့တလော့ပုလံစံပူနုပကီးဒီးအဆီလော့ဘုစံဘုပုလို့။

၇၂. **ဘုပု** နှုမုန့်ဘုအဆီလို့။ ဒီးမုန့်ဘုလော့သိင်ဘုဒီးအသးကုးပဲနုလို့။

၇၃. **ဘုပြီခါ** နှုမုန့်ဘုတကလုအသင်ပြီဒီးပကီးလော့ပြီခါလို့။ ဒီးဘုပြီခါနှုအမုပအိပ်ဝံပဲလို့။

၇၄. **ဘုပြီ** နှုမုန့်ဘုပုနုဖိတဖျာ် ဒီးပစံးလော့ဘုပြီလို့။ ဘုပြီတဆဲယုပြီဒီးပုတနုလို့။

၇၅. **ဘုပျိုသွံ** နှုမုန့်ပမာကီလူးဘုဒီးပလံယုချွဲ နှုပကီးလော့ဘုပျိုသွံလို့။ ဘုသင်ဂီသံကစံနုပုကညီဟာကီလူးပဝံ ဒီးလိထိုင်ပလံမုန့်ဖိခိန်ချိုင်ပူနုယုချွဲပဲနု ဒီးတင်လော့ဟာကီလူးအသးနုပကီးလော့ဘုပျိုသွံလို့။ ဘုနုပမုပျိုသွံဒီးယုချွဲတကုလို့။

၇၆. **ဘုပျို** နှုမုန့်ဘုသင်အိပ်ထိုင်လော့အစီးနီနုအသးတအိပ်ဒီးဘုဒီးပစံးလော့ဘုပျိုလို့။ ဘုနုတုပျိုထိုင်ဒီးဘုမဒဲဘုလုတင်ဖိတင်လံကအိပ်ဂီဘုဖးလို့။

၇၇. **ဘုပျိုသရီ** နှုမုန့်ဘုသင်အိပ်ထိုင်သီထဲအကျာ်အသွါ ဒီးပစံးလော့ဘုပျိုသရီလို့။ ဘုပျိုတလံဒီးဘု။ ဘုပျိုသရီထဲအကျာ်အသွါဒီးလို့။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလော့ဘုပျိုသရီဘုပျိုသရီလို့။

၇၈. **ဘုဖး** နှုမုန့်ပပဲဘုနုပီဖးထိုင်ဝါပဲ ဒီးပစံးလော့ဘုဖးလို့။ ပုကညီဝဲဘုဖးနုပအိပ်ဝံပဲလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုပုဘုဖးလို့။

၇၉. **ဘုဖးခိန်** နှုမုန့်ဘုတကလုအသင်သွါပဲဒီးပကီးလော့ဘုဖးခိန်လို့။ ဒီးအသင်နုဒီးဆူဒီးအမဲထီပဲလို့။

၈၀. **ဘုဖု** နှုမုန့်ဘုတကလုအသင်ဖု ဒီးပကီးလော့ဘုဖုလို့။ ဘုဖုနှုအသင်ဖုဒီးအသင်သုတစံးလို့။ ဒီးပုကညီထိုင်ပဲတနီနီလို့။

၈၁. **ဘုဖိ** နှုမုန့်ဘုလော့ထိုင်သီနုပြီပဲ ဒီးပကီးလော့ဖိလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုဖိဘုဆင်လို့။ ဘုဖိပြီဒီးနုလံတင်လော့အကျါတဂု။ သုကယီဘုဖးလို့။

၈၂. **ဘုဖိ** နှုမုန့်ဘုပျိုထိုင်နုအသင်အိပ်အိပ် ဒီးအကံပြီကံဒီးပကီးလော့ဘုဖိလို့။ ဘုဖိနှုတုဘုပျိုနုဘုလံအဖိ ဒီးအသင်အဲထိုင်အသးလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုသင်ဘုဖိလို့။

၈၃. **ဘုဖိ** နှုမုန့်ပမာနုဘုလီလော့ပပဲဘုလော့အပူနုပကီးလော့ဘုဖိလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုဖိဘုဖိလို့။ မာနုဘုဖိတကု။ ပကဟ်ဘုလော့အပူလို့။

၈၄. **ဘုဖျိ** နှုမုန့်ဘုလော့အသင်စာနီဒီးနုပကီးလော့ဘုဖျိလို့။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလော့ဘုဖျိဘုဖျိလို့။ ထိုင်ဖုးအိပ်ဘုဖျိစံးပဲဒု။

၈၅. **ဘုဖွင်ထီ** နှုမုန့်ဘုတကလုအသင်ပြီဒီးဂီထိုင်လော့ဘုကလံအလီခဲနုပကီးလော့ဘုဖွင်ထီလို့။ ဘုဖွင်ထီနုအိပ်ခံကလုသကလုလို့။ ဘုဖွင်ထီဂီ၊ ဘုဖွင်ထီဝါ၊ ဘုဖွင်ထီဖးဒိန်စံးပဲဒု။

၈၆. **ဘုဖွင်ထီဂီ** နှုမုန့်အဘုဂီပဲ ဒီးအသင်သွါပဲနုပစံးလော့ဘုဖွင်ထီဂီလို့။ ဒီးပကီးလော့ဘုဖွင်ထီဂီဖးဒိန်စံးကီးလို့။

၈၇. **ဘုဖွင်ထီဖးဒိန်** မုန့်ဘုဖွင်ထီဂီလော့အသင်သွါပဲနုပစံးလော့ဘုဖွင်ထီဖးဒိန်လို့။

၈၈. **ဘုဖွင်ထီဝါ** နှုမုန့်ဘုဖွင်ထီလော့အဘုဝါပဲနုပစံးလော့ဘုဖွင်ထီဝါလို့။ ဘုဖွင်ထီဝါနုပမာဒီးအိပ်လီတင်လော့ဘုကလံခဲနုယံမးဒဲဘုစံအသီးလို့။

၈၉. **ဘုဘံထီလွံ** နှုမုန့်ဘုထိုင်တထါ ဒီးထိုင်လွံအိပ်လော့အကျါနုတဖျါဘုဒီးပစံးလော့ဘုဘံထီလွံလို့။ ဒီးပစံးဒီးအဆီလော့ဘုဘံထီလွံဘုဘံထီလွံဖးလို့။

၉၀. **ဘုဘု** နှုမုန့်ဘုသင်အဖံးနုပကီးလော့ဘုဘုလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုဘုဘုကလို့။ ဘုသင်မုအိပ်ဒီးအဖံးနုပစံးလော့ဘုဘုလို့။ ဘုနုတနီနီအဘုဝါဒီးတနီနီအဘုဂီဒီးတနီနီအဘုသုပဲလို့။

၉၁. **ဘုဘိ** နှုမုန့်ဘုထံးနုပစံးလော့ဘုဘိလို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုဘိဘုတြါလို့။ ဘုလော့တဖုနုဘုဘိဒိန်ပဲလို့။

၉၂. **ဘုဘျိုင်** နှုမုန့်ဘုသင်ပူနုပကီးလော့ဘုဘျိုင်လို့။ ဒီးပကီးဒီးအဆီလော့ဘုဘျိုင်ဘုဘျိုင်လို့။ ပမာဘုနုမု

အါဒီးဘျီဒ်ဒ်လီၤ.

၉၃. **ဘုမုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုလၢပထီၣ် ဒီးပမၤလၢခးန့ၣ်ထီၣ်ဘိလၢပုၤကညီမၤဝဲလၢတမ့ၢ်ဘၣ်ဘုဆိခဲလၢန့ၣ်ပကိးလၢဘုမုၢ်လီၤ. ဘုဖွဲၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုမုၢ် ဒီးဘုတဲၢ်ယၢ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုမုၢ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ဘုနီၤလၢပတၢ်လီၤတူၣ်ဘၣ်အချံန့ၣ်ပကိးလၢဘုမုၢ်ခဲလၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုနီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုမုၢ်ဘုပျီၤလီၤ.

၉၄. **ဘုမုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုဖိအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပမၤဘုလီၤလၢပတၢ်ဘုလၢအပူၤန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဘုမုၢ်ဘုဖိလီၤ.

၉၅. **ဘုမုၢ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါ** န့ၣ်မုၢ်ဘုထီၣ်တုၤယီၤဒုဒီးဘူးဝဲဒီးကတၢၢ်ပျီၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုမုၢ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါလီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤမုၢ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါန့ၣ်ကိးမး ဒီးဒၢဝဲလီၤ.

၉၆. **ဘုမဲ** န့ၣ်မုၢ်ဘုထံးကမဲၣ်ထီၣ်သီလၢအနီၣ်လီၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုမဲလီၤ. ဘုန့ၣ်တၢ်မုၢ်စ့ၢ်ဘၣ်ဒီးအမဲအိၣ်ထီၣ်လၢအနီၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢဘုမဲဘုနီၤလီၤ.

၉၇. **ဘုမိၤ** န့ၣ်မုၢ်ဘုသၣ်ကျိၣ်ကျဲလၢဟုကျါန့ၣ်ပကိးလၢဘုမိၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုအံးဘုမိၤလီၤ. ဘုမိၤအိၣ်လၢဟုကျါန့ၣ်ပကိးအိၣ်တသ့ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၉၈. **ဘုယုၢ်လီၤမိပုၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုသၣ်တဂီၤဒံးဘၣ် ဒီးအသၣ်ပုၢ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဘုယုၢ်လီၤမိပုၢ်လီၤ. ဘုယုၢ်လီၤမိပုၢ်န့ၣ်ဘူးဒီးကဂီၤဝဲလီၤ.

၉၉. **ဘုလိထီၣ်အဖိ** န့ၣ်မုၢ်ဘုပျီၣ်ထီၣ်သီန့ၣ်တၢ်မုၢ်ကိၢ်ဒီးအသၣ်အံးထီၣ်အသး ဒီးအဖးဖိပျီၣ်ထီၣ်လၢအသၣ်အိပူၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုလိထီၣ်အဖိလီၤ.

၁၀၀. **ဘုလွဲၢ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုဆိအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ဘုလၢပျီၣ်ချ့ဂီၤချ့တဖၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဘုဆိဘုလွဲၢ်လီၤ.

၁၀၁. **ဘုဝါ** န့ၣ်မုၢ်ဘုတကလုာ်အဘၣ်ဝါဝဲဒီးပကိးလၢဘုဝါလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤထီၣ်ဝဲလၢခးတဂၤလီၤ. ဒီးအိၣ်တအါဘၣ်လီၤ.

၁၀၂. **ဘုဝါ** န့ၣ်မုၢ်ပဆုဘုကဲထီၣ်လၢဟု ဒီးပစံးလၢဘုဝါလီၤ. နဆုဘုဝါလံၤ. စဆုဘုဝါလံၤ.

၁၀၃. **ဘုသဃု** န့ၣ်မုၢ်ပမၤတၢ်လၢပုၤဂၤတြီပုၤတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပမၤဘုသဃုလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘုစဃုစ့ၢ် ကိးလီၤ.

၁၀၄. **ဘုသဒိၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုပျီၣ်ထီၣ်သီတကူၢ်လၢဖးဘိဒီးပစံးလၢဘုသဒိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဘုသဒိၣ်ခိၣ်ပျီၣ်ထီၣ်သီအသၣ်ပျီၣ်ထီၣ်တဖး. ဟ်စုမုၢ်သၢဘီ ဒီးပစံးလၢဘုသဒိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုသဒိၣ်ခိၣ်သဒိၣ်နီၤလီၤ.

၁၀၅. **ဘုသလဲၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုတကလုာ်လၢတလၢမၤ

န့ၣ်လၢယီၤကီၢ်လၢဝုၢ်သလဲၣ်န့ၣ်ဒီးပကိးလၢဘုသလဲၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ဘုတကလုာ်လၢအသၣ်ဂ့ၤဝဲ ဒီးပုၤကညီမၤဝဲလီၤ. ဒီးအသၣ်ဖျီၣ်တြဲးဒီးလီၤ.

၁၀၆. **ဘုသး** န့ၣ်မုၢ်ဘုလၢပဆုဝါဝဲ ဒီးကဲထီၣ်လၢဟုန့ၣ်ပကိးလၢဘုသးလီၤ. ဘုသးအိၣ်လၢဘုဘၣ်အိပူၤလီၤ. ဘုကညီန့ၣ်အသးဝါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုသ့ၣ်ဘုသးလီၤ.

၁၀၇. **ဘုသၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုပျီၣ်လၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအစဲၤလီၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုသၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုသ့ၣ်ဘုသၣ်လီၤ. ဘုတလီၢ်အသၣ်ဂီၤဒီလီၢ်ညါလီၤ.

၁၀၈. **ဘုသၣ်ကွံၢ်လီၤ** န့ၣ်မုၢ်ဘုအသၣ်စဲၤလီၤအသးလီၤသကူးဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဘုသၣ်ကွံၢ်လီၤလီၤ. ဘုသၣ်တုၤအနီၣ်ထံးအိၣ်ဒီးဘုသၣ်ကွံၢ်လီၤ.

၁၀၉. **ဘုသံၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုဆိအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ဘုလၢပျီၣ်ချ့ဂီၤချ့ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဘုသံၣ်ဘုဆိလီၤ.

၁၁၀. **ဘုသုခံ** န့ၣ်မုၢ်ဘုတကလုာ်န့ၣ်အသၣ်ခံသုဝဲဒီးပကိးလၢဘုသုခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုသုခံဘုသုခံလီၤ.

၁၁၁. **ဘုသိၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုမဲထီၣ်ကြံၢ်လၢလုကဆူး ပူၤန့ၣ်လၢကစၢၢ်လီၤဒီးသၣ်ထီၣ်လၢအသိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘုသိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးတုၤတၢ်စူၤလီၤ ဒီးမဲထီၣ်ဝဲကစီဒီးတုၤအသၣ်ခါန့ၣ်ပျီၣ်ထဲအသိၣ်ဒီးပကိးလၢဘုသိၣ်ခိၣ်လီၤ. ပသးပုၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမဲထီၣ်ကိးန့ၣ်ဒီးဒီးသိၣ်ကိးန့ၣ်ဒီးတပူၤလီၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုသိၣ်ခိၣ်ဘုသိၣ်နီၤလီၤ. ဒီးပသးပုၢ်ထံၣ်ဝဲတပူၤထဲန့ၣ်ဒီးလီၤ. တအိၣ်ဘၣ်လၢအအါဘၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်လၢကီၢ်ဝဲလံၤန့ၣ်တပူၤလီၤ.

၁၁၂. **ဘုသိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုလၢအသးအံးလၢအသးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုသိၣ်ဘုအံးလီၤ. ဘုတနီၤနီၤပျီၣ်ထီၣ်ဘၣ်ကလံၤသိၣ်နးကၤ.

၁၁၃. **ဘုသီ** န့ၣ်မုၢ်ဘုလၢပမၤ ဒီးဂီၤထီၣ်ဝဲလၢပမၤလၢတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုသီလီၤ. ဒီးပမုၢ်မၤခးဒီးဘုဂီၤဝဲဒီးပကူးဆိအိၣ်ဆိန့ၣ်ပကိးလၢဘုသီလီၤ. ဘုသီန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢမငါတန့ၣ်ဘၣ်မုၢ်ဘုလၢန့ၣ်အံၤ ဒီးပကိးလၢဘုသီလီၤ. ဘုသီန့ၣ်ပအိၣ်မၤဝဲဝဲလီၤ.

၁၁၄. **ဘုအံး** န့ၣ်မုၢ်ဘုသိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ဘုပျီၣ်ထီၣ်လၢအသးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဘုသိၣ်ဘုအံးလီၤ.

၁၁၅. **ဘုအံးခိ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်ပစံးလၢဘုချၢၣ်နၤလီၤ. ဒီးမုၢ်ဘုမဲထီၣ်သီလီၤ.

၁၁၆. **ဘုမိၤဟုမိၤ** န့ၣ်မုၢ်ပကိးဘုဒီးအဆိဒီးပကိးလၢ

ဘုမီးဟုမီးလီၤ.

၁၁၇. **ကဘု** ခီးကဘုစု, ကဘါစါန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘု တက့ၢ်.

၁၁၈. **ကူးလီၤဘုခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးလီၤဂံၢ်ဘုလၢမ့ၢ်ဟါန့ၣ် သၢကဒိၣ်ခီးပစံးလၢကူးလီၤဘုခံလီၤ. ပမ့ၢ်ကူးလီၤ ဘုခံခီးပကူးဘုန့ၣ်အါပမၤဘုန့ၣ်အါဝဲ ခီးပကူးဘုန့ၣ်အါပ မၤဘုန့ၣ်အါဝဲခီးပကူးဘုမၤဘုဝံၤချွံးဝဲဒၣ်.

၁၁၉. **ကိာ်ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤဖံးပနၢ်အကိာ်ကျးခံအိၣ်ခီးအ ညၣ်ကူၢ်လိာ်ကမိာ်ခီးပစံးလၢကိာ်ဘုလီၤ. ခီးပုၤကညီ လၢဘိၣ်တဖၣ်န့ၣ်အကိာ်ဘုအိၣ်စ့ၢ်ကိးကမိာ်တြိာ်လီၤ. ခီးပကိးခီးအဆိလၢလၢကိာ်ဘုကိာ်ဘါလီၤ.

၁၂၀. **ခၢ်ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘိၣ်ဝဲခီးအခၢ်လၢအညၣ် အိၣ်ထီၣ်ကမိာ်ထီၣ်ဝဲဘိၣ်ဖျုကလၢ ခီးပစံးလၢခၢ်ဘု လီၤ. ခီးဂီၤဖံးအခၢ်လီၤစၢၤကဘျၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢခၢ်ဘု စ့ၢ်ကိးလီၤ. ခီးပကိးခီးအဆိလၢခၢ်ဘုခၢ်ပုၤလီၤ.

၁၂၁. **ဆၢ်ဘုဖီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆၢ်တကလုာ်ပြဲဝဲခီးအါဝဲခီးပြုး မးဝဲခီးဆးယၢအသးတုၤအဘၢၣ်စၢၤတအိၣ်ဘၣ်. တနီၤ နီၤန့ၣ်ပကိးလၢဆၢ်ဘုဖီလီၤ. ခီးပကိးခီးအဆိလၢဆၢ် ဘုမ့ၢ်ဆၢ်ဘုဖီလီၤ.

၁၂၂. **ဆဲးလီၤဘုချံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤသ့ၣ်လီၤဂံၢ်ဘုချံလၢပ ဟံၣ်ဖိၣ်ကိးလိာ်န့ၣ်သၢပူၤလၢခူးန့ၣ် ခီးပစံးလၢပဆဲးလီၤ ဘုချံလီၤ.

၁၂၃. **ထံဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ထံပိာ်တကလုာ်န့ၣ်အဒုၣ်ဒိၣ်ဝဲခီး အဒုၣ်ဘိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢထံဘုလီၤ. ထံဘုန့ၣ်အဒုၣ်ဒိၣ် န့ၣ်ထံပိာ်အဂၤတက့ၢ်လီၤ. ခီးပကိးခီးအဆိလၢထံဘုထံ ဘါလီၤ.

၁၂၄. **န့ၣ်ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢလုခိၣ်လုပူၤ ခီးပကိးလၢန့ၣ်ဘုလီၤ. ခီးပကိးခီးအဆိလၢန့ၣ်ဘုညၣ် လံၣ်လီၤ.န့ၣ်ဘုန့ၣ်ဘိၣ်ဝဲပအူးဒုးခီးပုၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၂၅. **သၢ်ဘုလါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢတကလုာ်အိၣ်အါ လၢဖိးတၢ်အုၣ်တၢ်ကျၢ်ခီးပကိးလၢသၢ်ဘုလါလီၤ. သၢ် ဘုလါန့ၣ်ဒိၣ်လီၤလၢတၢ်အုၣ်ကျါ ခီးအဒိၣ်ကဲထီၣ်လၢ လၢၣ်လီၤ. ခီးပကိး ခီးအဆိလၢသၢ်ဘုတၢ်သၢ်ဘုလါ လီၤ.

၁၂၆. **အုၣ်ဘုကစၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယဲာ်ခိးခိးလၢအုၣ်ဝဲလၢပ ဟံၣ်တၢ်န့ၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအုၣ်ဘုကစၢ်လီၤ.ယဲာ်တဘျီ စကျိးအုၣ်မးဘုကစၢ်လီၤ.

၁၂၇. **အိၣ်ဘုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘုလၢပမၤန့ၢ်သီလၢပလိ အိၣ်ဆုအိၣ် ခီးပအိၣ်ဂံၢ်ခိၣ်တစုန့ၣ်ပအိၣ်ခီးဆွၢ် ခီးသ ခိၣ် ခီးဒုၣ်ခီးပဒုးအိၣ်ခီးလၢဂံၢ်ဆိပဒုးအိၣ် ခီးယဲာ်ခိးကွါ ခိးခိးပစံးလၢအိၣ်ဘုခိၣ်လီၤ. ပုၤကညီအိၣ်ဘုခိၣ်န့ၣ်အ လုၢ်အလုၢ်အိၣ်ဝဲဒ်မၤန့ၢ်မၤဖျၢၣ်အသိးလီၤ.

၁. **ဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်တၢ်လၢပစုဒီးပစံးလၢဘုးလီၤ. ပမ့ၢ် ကိာ်တၢ်ပူၤလၢပစုဒီးပစံးလၢဘုးစံးဝဲလီၤ. တၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ပူၤတမံၤမံၤခီးပကိာ်ထုးထီၣ်လၢပစုဒီးမ့ၢ်ပဘုးလီၤ. စ ဘုးတၢ်ပူၤတမံၤခီးအိၣ်ခီးညၣ်လီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢ ဘုးဘါလီၤ.

၂. **ဘုးကလိာ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျိၣ်ကျဲထံခီးဖၣ်ဆါ ခီးဖၣ် ဆါလီၤဒးလၢထံခံဒး ခီးပမၤကျိၣ်ကျဲခီးထံန့ၣ်ပစံးလၢပ ဘုးကလိာ်ထီၣ်လီၤ.

၃. **ဘုးယာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကိာ်တၢ်ယာ်အစုလၢတၢ်ပူၤ ခီးပုၤတဂၤဘုးယာ်တၢ်ပူၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ဘၣ်ယိၣ်ညၣ်က ယုၢ်ထီၣ်လၢတၢ်ပူၤသၢ. ဘုးယာ်ညၣ်ပူၤလၢနစုညၣ်က ယုၢ်ထီၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၄. **ဘုးထၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤတၢ်ကူတၢ်သိး ခီးစၢ်ထီၣ် လုၢ်လၢထါဘၢၣ်လီၤ. ခီးပစံးလၢဘုးထၢ်လီၤ. ပုၤကညီ ဘုးထၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးအခိၣ်ထံးခီးပစံး လၢဘုးထၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘုးထၢ်တဘျီလၢထါဘၢၣ် လီၤလီၤ.ခီးပစံးခီးအဆိလၢဘုးထၢ်ဘုးထၢ်လီၤ.

၅. **ဘုးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးထီၣ်တၢ်လၢတၢ်ပူၤတမံၤမံၤ ခီး ပစံးလၢဘုးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဒၤကသံၣ်လၢပီၤပူၤခီး ဘုးထီၣ်က့ၢ်ဝဲလီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢဘုးထီၣ်ဘါထီၣ် လီၤ.

၆. **ဘုးဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဘုးခီးအဆိလၢဘုးဘါလီၤ.ဘုး ဘါတၢ်ပူၤတၢ်တုၤစံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဘုးဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်အုးအးခီးပစံးလၢ ကတိၤတၢ်ဘုးဘုးလီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢဘုးဘုးဘး ဘးလီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်တလိာ်လၢကထီၣ်ဖျးန့ၣ်မၤ ထီၣ်ဝဲဘုးဘုးဘးဘးလီၤ.

၈. **ဘုးလုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုးထၢ်အဆိလီၤ. ခီးမ့ၢ်ပုၤကညီမၤ တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအခိၣ်ထံး ခီးစၢ်ထီၣ်လုၢ်လၢထါဘၢၣ် အလီၤန့ၣ်လီၤ.

၉. **ကဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပစံးခီးလီၤယၢၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ် လၢပအုၣ်န့ၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၢ်တၢ်လၢပဝဲန့ၣ်ညီဝဲမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပစံးလၢ ကဘုးလီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢကဘုးလုးလီၤ. ပန့ၣ် သၢ်မံန့ၣ်ပစံးကဘုးလုးလီၤ.

၁၀. **ကဘုး** ခီးကဘုးကဘး, ခိၣ်မိၣ်ကဘုး, ခီးသံက ဘုး, မံကဘုး, ခီးအိၣ်ကဘုးကဘုးခီးဘုးလုး ခီးလိခိက ဘုးန့ၣ်ကွၢ်လၢဘုးတက့ၢ်.

၁၁. **စဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုလုၢ်ယုၢ်လၢဘုခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢ ဘုစဘုးလီၤ. ခီးပစံးလၢသဘုးစကိးလီၤ. ဘုလုၢ်ပုၤခီး ယုၢ်ဝဲခီးကဲလၢဘုစဘုးလီၤ. ခီးပစံးခီးအဆိလၢစဘုးစ ဘးလီၤ.

၁၂. **စဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်အယုၢ်အယဲၤ ခီးပစံးလၢတၢ်

ဘုရင်

ညဉ်စဘူးလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာစဘူးစဘူးလီၤ၊ တၢ်ညဉ်စဘူးစဘူးန့ၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်.

၁၃. **စဲဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထူးလၢပံာ်ဃာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပအံၣ်ဃာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပစံးလၢစဲဘူးလီၤ၊ ထီၣ်တၢ်လၢပံာ်ဃာ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစဲဘူးတၢ်လီၤ၊ ဒီးပစံးလၢစဲဘူးစ့ၢ်ကိးလီၤ၊ ဒီးပစံးဒီးဆိမ္မာစဘူးစဘူးလီၤ.

၁၄. **ကဘူး** န့ၣ်ဒ်စဘူးအသီးလီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်ညဉ်သဘျိုးသဘျိုးအယုၣ်အယဲၤန့ၣ်ပစံးလၢတဘျိုးလီၤ.

၁၅. **ပဘူးပတၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပဘူးပတၢ်လီၤ၊ ဒီးမ့ၢ်ပုၤလၢဒိတမ့ၢ်ဒိတခွါဒီးပုၤန့ၣ်ပစံးလၢပဘူးပတၢ်လီၤ. ပဘူးပတၢ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁၆. **သဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုအလၢပုၤဃုဝဲ ဒီးလီၤသီၣ်ဂဲၤလၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢဘုသဘူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာဘုသဘူးသဘူးလီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤအလၢဂီၤဒီးအသဘူးအါကၤ.

၁၇. **သဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ညဉ်အယုၣ်အယဲၤကးဃာ်အသးလၢတၢ်ညဉ်အလီၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ညဉ်သဘူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာတၢ်ညဉ်သဘူးသဘူးလီၤ.

၁၈. **သံၣ်ဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဝံၣ်ထီၣ်အခိၣ်ဘိၣ်ဒီးဘူးထီၣ်ဝဲအန့ၣ်လၢအကူၤပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဝံၣ်သံၣ်ဘူးအခိၣ်လီၤ. ပုၤမ့ၢ်မၤထီၣ်အခိၣ်ဘိၣ် ဒီးကူၤထီၣ်အခိၣ်သုလၢဒီးဘူးထီၣ်ဝဲအခိၣ်န့ၣ်လၢခိၣ်သုကူၤပုၤန့ၣ်ပစံးလၢသံၣ်ဘူးအခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဝံၣ်သံၣ်ဘူးအခိၣ် ဒီးထူးဃံးဝဲလီၤထီၣ်တသ့ဘၣ်.ဝံၣ်သံၣ်ဘူးဃာ်နခိၣ်စ့ၢ်ကျါတက့ၢ်.

၁. **ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးအိၣ်ပတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဆၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ထီၣ်မိၤဆိမ္မာအဆၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပစံးလၢဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာလၢဘုၣ်ဘိးလီၤ. ပုၤတဂၤဘုၣ်ဆိအါကၤ. ပုၤတဂၤဘုၣ်ပနၢ်တဖုအိၣ်တကယၤလီၤ.

၂. **ဘုၣ်ဆၣ်ဘါမုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီလုၢ်ထံၣ်လုၢ်တမ့ၢ်ဒီးပစံးလၢဘုၣ်ဆၣ်ဘါမုၢ်လီၤ. ပုၤထံၣ်ဖိတမ့ၢ်ဖိမ့ၢ်ဟဲဒီးဘုၣ်ဆၣ်ဘါမုၢ်တက့ၢ်.

၃. **ဘုၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးအိၣ်ထွံၣ်မုၢ်ဆိမုၢ် ဒီးပစံးလၢဘုၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာလၢဘုၣ်လီၤဘိးလီၤလီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၣ်ထွံၣ်သးန့ၣ်ဘုၣ် လီၤက့ၤအဆၣ်တက့ၢ်. ဘုၣ်လီၤဆိဘုလၢသးပုၤန့ၣ်ဆိကဝံၣ်သံဘၣ်ဖုးလီၤ.

၄. **ဘုၣ်သံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးအိၣ်သံပုၤဂၤလၢကသံၣ်ဘုၣ်ဒီးပစံးလၢဘုၣ်သံလီၤ.

၅. **ဘုၣ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၣ်ပုၤဂၤဒီးပစံးထၢဘုၣ်အိၣ်ဘုၣ်အိၣ်လီၤ. ပုၤဟဲက့ၤလၢထံယံၤကီၢ်ယံၤန့ၣ်ဘုၣ်အိၣ်ဘုၣ်အိၣ်အိၣ်တနံၣ်တလါတက့ၢ်.

၆. **ကဘုၣ်** ဒီးကဘုၣ်ကဘိး, ဒီးလီၤကဘုၣ်, ဒီးကဘံၣ်ဘုၣ်, ဒီးကဘုၣ်, ထီၣ်ဒီးလၢကဘုၣ်, ဒီးမံကဘုၣ်

ဘူ

ဒီး စုၣ်ကဘုၣ်, ဒီးကဘုၣ်ချုၣ်, ဒီးကဘုၣ်ယုၣ်,ဒီးကဘုၣ်ကဘုၣ်, ဒီးကဘုၣ်ဘု, ဒီးကဘၢကဘုၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘုၣ်တက့ၢ်.

၇. **ကသံၣ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မူၤသံအကလုၢ်ကလုၢ်န့ၣ်ပုၤကညီပကိဝဲ ဒီးဒုးအိၣ်သံပုၤဂၤန့ၣ်ပကိးလၢကသံၣ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိမ္မာကသံၣ်ဘုၣ်ကသံၣ်ဘိးလီၤ.

၈. **တဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သဘံဘုၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတဘုၣ်တစုစုလီၤ. လုၢ်တဘုၣ်လိာ်သးပဘျါတန့ၢ်ဘၣ်.

၉. **နၢ်ဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နၢ်စဲၤအဆိမ္မာလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီတုၢ်ခိၣ်ပိၤအုအဒံးန့ၣ် ဒီးဒံးလီၤစဲၤလၢအနၢ် ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာနၢ်ဘုၣ်နၢ်စဲၤလီၤ. ဒီးနၢ်ဒံးအဆိမ္မာနၢ်ဘုၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၀. **မၤဘုၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမၤဘုၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢမၤပုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလုၢ်ကစၢ်ယုၤလၢစုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤဘုၣ်လီၤ. မၤဘုၣ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁၁. **သဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သဘံဘုၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသဘုၣ်လီၤ. ပျံၤသဘုၣ်လိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢပျံၤသဘံဘုၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၂. **သံတုၢ်ဘုၣ်လုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဘုၣ်ဆုဘၣ်ဆါဒီးသံဝဲအါဂၤဒီးဖိဒီးမၤဒီးဖိဒီးလံၤန့ၣ်ပစံးလၢသံတုၢ်ဘုၣ်လုၢ်လီၤ. ပုၤတပုၤသံတုၢ်ဘုၣ်လုၢ်လၢကံးဒီးဒိဟံၣ်လီၤ.

၁. **ဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘုၣ်လၢသလၢအသးလၢအဘၢၣ်စၢၤဆံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိမ္မာဘူကဘျိုးလီၤ.စးခိၣ်န့ၣ်ဘူကဘျိုးလီၤ. ထီၣ်လုၢ်န့ၣ်ဘူကဘျိုးကိးမံၤဒီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘူသဘျိုးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂. **ဘူသလါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘုၣ်လၢတီၣ်တစဲးစဲးန့ၣ်ပစံးလၢဘူသလါလီၤ. သုၣ်ဘၣ်တဘုၣ်ဘူသလါလီၤ. ဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးတနီၤနီၤဘူသလါစ့ၢ်ကိးလီၤ. ထီၣ်တၢ်ဒိဘုၣ်လၢသလၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘူသလါလီၤ.

၃. **ကဘံကဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအုၣ်လိာ်အသးဒီးဖုၣ်လိာ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤလိာ်အသးကဘံကဘူလီၤ. ပုၤခံၤဖုၣ်လိာ်အခိၣ်ကဘံကဘူစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဃံာ်ဘူလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဃံာ်လၢပုၤကညီဝံၣ်ဝဲလၢအကနၢ်ဘူဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဃံာ်ဘူလၢလီၤ. ဃံာ်ဘူလၢန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဝံၣ်လီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလၢဃံာ်လၢမိၤလီၤ.

၅. **စဘံစဘူ** န့ၣ်ဒ်ကဘံကဘူအသိးဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီဖုၣ်လိာ်အခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆. **တဘံတဘူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအုၣ်လိာ်အသးဒီးဖုၣ်လိာ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖုၣ်လိာ်အခိၣ်တဘံတဘူလီၤ. ဒီးပစံးလၢကဘံကဘူစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၇. **နးဘူလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်နးလၢအကနၢ်ဘူဝဲန့ၣ်ပကိးလၢ

ဘူး

နားဘူလင်လီ၊ ပုတဂါနားဘူလင်တဘွင်ဂါက၊

၈. **ဘံဘူ** နှံ့မုာ်ပပကံးတခွဲပျံလၢအဘိလီလီန့ၣ်ပစံး
လၢဘံဘူလီ၊ ဘံဘူတခွဲပျံလၢအဘိလီတက့ၢ်၊

၉. **ဘံဘူလီ** နှံ့မုာ်သ့ၣ်ယံၣ်ပကံးလိာ်အသးန့ၣ်ပစံး
လၢဘံဘူလိာ်အသးလီ၊ နီၣ်မုာ်ဘံဘူလိာ်အသးလၢဒုး
အါက၊

၁၀. **ဘူး** နှံ့မုာ်ထီၣ်တၢ်လၢတယံၤဘၣ်န့ၣ် ပစံးလၢဘူး
လီ၊ ဒီးပစံးလၢဘူးတလံးဘူးကိာ်စါလီ၊ စအိၣ်တယံၤ
ဘၣ်၊ စအိၣ်ဘူးဖဲန့ၣ်လီ၊

၁၁. **ဘူး** နှံ့မုာ်တၢ်တယံၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘူးလီ၊ ဒီးပ
စံးတယံၤဘၣ်၊ ဘူးထီၣ်လံပစံးန့ၣ်လီ၊ ပုတဂါဆါ
ဒီးဘူးဒီကသံတၢ်လီ၊ စအိၣ်တယံၤဘၣ်၊ ဘူးဒီးစက
လဲၤတၢ်လီ၊ ပုတဂါကသံအခိၣ်ဘူးလံ၊ တယံၤလၢ
ဘၣ်၊

၁၂. **ဘူး** နှံ့မုာ်ပပကံးဂံၢ်ဂုာ်ဝုၣ်လုၣ်ခိးန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်န့ၣ်ပ
စံးလၢဘူးလီ၊ နဘူးမ့ၢ်အူန့ၣ်စကိးခါ၊ ဒီးပစံးလၢဘူး
မ့ၢ်စုာ်ကိးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘူးမ့ၢ်ဘးမ့ၢ်စုာ်ကိး
လီ၊

၁၃. **ဘူး** နှံ့မုာ်ပုၤလၢတယံၤဘၣ်ဒီးပုၤဒီးမုာ်ပတမုာ်တခွါ
ပမကံးဖါတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘူးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘူး
တၢ်လီ၊ ပုတဂါအိၣ်ဒီးဘူးဒီးတၢ်အါဂါလီ၊ ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢဘူးတၢ်လီ၊

၁၄. **ဘူးထီၣ်** နှံ့မုာ်ပလဲၤတၢ်ပဟဲက့ၢ်တယံၤလၢဘၣ်
ဒီးပစံးလၢဘူးထီၣ်လီ၊ ထီၣ်တၢ်ပဟဲက့ၢ်မုာ်ဂုၤတၢ်
လဲၤမုာ်ဂုၤ၊ မုာ်တယံၤလၢဘၣ်ဒီးအလီၢ်တပူၤပူၤ ဒီးပစံး
လၢဘူးထီၣ်လီ၊ ပုတဂါလဲၤတၢ်ဘူးထီၣ်ဒီးဝုၣ်ဒီးမုာ်ဟါ
န့ၣ်အီၤလီ၊ သရၣ်ဟဲဘူးထီၣ်လဲၤဒီးဝုၣ်မံၤတါလံ၊

၁၅. **ဘူးဘီ** နှံ့မုာ်ကပံာ်အဆိလီ၊ ဒီးမုာ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢ
ကျိၣ်ကျိၣ်ဒီးထံၣ်ပဲၣ်န့ၣ်လီ၊

၁၆. **ဘူးလဲ** နှံ့မုာ်ပမၤတၢ်အပူၤ ဒီးပစံးလၢဘူးလဲလီ၊
ပုၤမၤတၢ်န့ၣ်ဒီးအဘူးအလဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ
ဘူးအလဲစုာ်ကိးလီ၊

၁၇. **ဘူးလိာ်သး** နှံ့မုာ်ပိာ်မုာ်ဒီးပိာ်ခွါန့ၣ်မၤလိာ်အသး
န့ၣ်ပစံးလၢဘူးလိာ်သးလီ၊ ပုၤခံၤဘူးလိာ်သးဒီးအိၣ်
ယုာ်လဲလီ၊

၁၈. **ကဘူး** ဒီးကဘူးကဘီန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘူးတက့ၢ်၊

၁၉. **ကစၢ်ဘူးပူ** No.144.၄၄. လၢခံၤကတီးကစၢ်
ဘူးသါကဟဲမၤကဒိၣ်ပုၤကညီ ဟဲဟံးဒီးဆိတဘုၣ်ထံၣ်
လိာ်အသးဒီးဖိၣ်ယဲန့ၣ်လၢကျဲၣ်ဖိၣ်ယဲန့ၣ်မုာ်ဟဲက့ၢ်ဟံး
ဒီးဆိတဘုၣ် ဒီးအိၣ်ဘုးဝဲခံၤန့ၣ်ကတိၤလိာ်အသး
ပုၤ ၁ ကညီ ၁ အံၤ ၁ နမၤ ၁ က ၁ ဝဲ
ပုၤလဲ၊ ပုၤကညီအံၤနကွၢ်ကၢ်လၢအမၤယၤအံၤလီ၊ ဒုး

ကစၢ်ဘူးပူ

န့ၣ်လီၤအကိာ်ပုၤကညီမၤယၤတ ဘၢးအံၤလီၤ၊
မုာ်န့ၣ်သက့ၣ်န့ၣ်စတသးဟ့ၣ်ဘၣ်၊ နစံးန ကလဲၤမၤက
ဒိၣ်ပကညီဆိလၢနဟံးန့ၣ်နဒိၣ်ကၢ်အ ကိာ်စဲ၊
နကွၢ်ထီၣ်ဆူတၢ်ဖးဖိစဲ၊ ကစၢ်ဘူးတခိဟံးထီၣ်
အဆိဒိၣ်ဝဲအကိာ်ဖြးထိးက့ၤဝဲကွၢ်ထီၣ်ဆူတၢ်ဘိလီ
တပျုာ်ထီၣ်အဒံးသါကအိၣ်အိၣ်၊ အိၣ်အိၣ်တသ့ဘၣ်ဒီး
လီၤတၢ်က့ၤအခိၣ်တက့ၢ်အခံတက့ၢ်တး ဒီးသံဝဲဒၣ်
လီၤ၊ ဒီးဖိၣ်ယဲတဂါဟံးထီၣ်အဆိဒိၣ်ဝဲအကိာ်သါဖြး
ကလၢထီၣ်က့ၤဝဲကွၢ်ထီၣ်က့ၤဝဲဆူတၢ်ဘိလီတ
ပျုာ်ထီၣ်အဒံးအိၣ်အိၣ်က့ၤဒၣ်ယီၤအလီၢ်လီၤ၊ ဘျဲ
လီၤက့ၤဝဲအဆၣ်ယူၤလီၤက့ၤဒီးအိၣ်ဒၣ်အဆၣ်လီၤ၊ ဒီး
ဖိၣ်ယဲန့ၣ်စံးကစၢ်ဘူးန့ၣ်ပကညီအံၤနမၤကဒိၣ်ပုၤ
လဲၣ်၊ ကစၢ်ဘူးတခိတးဒီးပမၤကဒိၣ်သၢ၊ ဒီးဖိၣ်ယဲစံး
အါနထီၣ်ကွၢ်သ့ၣ်ယးန့ၣ်စဲ၊ ဒီးကစၢ်ဘူးထီၣ်သ့ၣ်ယး
န့ၣ်သံကစံာ်ထီၣ် ဒီးသၣ်ထီၣ်ဖိထီၣ်မးဝဲလီၤ၊ ဟဲက့ၤ
လီၤကဒါတခိတုၤသ့ၣ်ခိၣ်ထံး ဒီးသ့ၣ်ယးသံဒၣ်တၢ်ယီၤ
လီၢ်လီၤလီၤ၊ ဒီးဖိၣ် ယဲတခိထီၣ်စကိးဝဲတထံးလီၤ၊ ထီၣ်
ဝဲပၢ်လၢအစိးထးန့ၣ် ဒီးသံကစံာ်ထီၣ်က့ၤလီၤ၊ ဟဲလီၤ
တုၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဒီးသၣ်ဖိထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ၊ သ့ၣ်န့ၣ်ခိၣ်
မူဒံးထီၣ်က့ၤလီၤ၊ မံသကိးဝဲခံၤဖဲန့ၣ်တသိကတိၤလိာ်
အသးနစံးနမၤပုၤကညီကကဲဒိၣ်န့ၣ်နလဲၤမၤယူၤမၤ
ယီၤကါစဲ၊ မုာ်ယူၤမုာ်ယီၤန့ၣ်ဟဲက့ၤအိၣ်လၢယၤတက့ၢ်၊ စ
ကလဲၤတိစကိးနၢဒီးလဲၤဆိၣ်ယူၤဆိၣ်ယီၤပုၤကညီန့ၣ်က
စၢ်ဘူးန့ၣ်စံးပကညီ၊ ဒီးသုးကံၢ်ဝုၣ်ခဲပုၤကညီန့ၣ်ဒုးဝုၣ်
ဒီးဝုၣ်န့ၣ်အခံမုာ်ဝုၣ်ပကိာ်လီၤ၊ ကစၢ်ဘူးအကညီန့ၣ်
အိၣ်ဝုၣ်ခံၤပုၤတဂါစီတဂါလီၤ၊ ကစၢ်ဘူးမၤလိာ်တၢ်
န့ၣ်သိန့ၣ်သံးခိၣ်အိၣ်တဂုၤ ပိာ်မုာ်ခိၣ်ထုးတဂုၤတၢ်န့ၣ်သိန့ၣ်
တုၤစဟဲက့ၤတုၤ ဒီးပုၤလၢတၢ်နီတခံၤတဂုၤ၊ မၤလိာ်ဝဲ
ပုၤခံၤန့ၣ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ ဒီးကစၢ်ဘူးန့ၣ်လဲၤတၢ်လီၤ၊
လဲၤဝဲတုၤလၢ ဒီးပုၤဝဲဖိၣ်ယဲအအိၣ်လီၤ၊ ပုၤကညီအံၤ
ယူၤလံး၊ ဒီးဖိၣ်ယဲန့ၣ်ခိၣ်ဟဲစကိးလီၤ၊ ဟဲဝဲယုာ်အတီၢ်
ပုၤန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဟူသံးန့ၣ်သိၣ်ထီၣ်ဒီးဖိၣ်ယဲန့ၣ်စံးကစၢ်ဘူး
နစံးနမၤပကညီယူၤလံး နကန့ၣ်ကွၢ်န့ၣ်စဲပုၤဝဲဖိၣ်ယဲ
စံးအီၤစတလဲၤလၢဘၣ်၊ ဒီးပုၤဝဲဖိၣ်ယဲစံးကစၢ်ဘူးနမၤ
တၢ်အံၤပကညီသံကလၢလီၤလဲၣ်၊ ဒီးပုၤဝဲဖိၣ်ယဲန့ၣ်
အကညီကျိၣ်ဝုၣ်တဂါတဘိတဂါတဘိ ဒီးဝုၣ်န့ၣ်ယုထီၣ်
န့ၣ်ကစၢ်ဒီးက့ၤက့ၤအလီၢ်ခံလီၤ၊ ကစၢ်ဘူးန့ၣ်က့ၤဆူပ
ကညီအအိၣ်လီၤ၊ စံးပကညီဂီၢ်မုာ်န့ၣ်ဘါယၤတက့ၢ်၊
ပကညီဂီၢ်မုာ်န့ၣ်အသးပုၤပုၤတဂါန့ၣ်တဘါဘၣ်ဝဲဘၣ်၊
ကစၢ်ဘူးန့ၣ်ယုာ်တရံးခိၣ်ထံးန့ၣ်တဘါဘၣ်ဝဲနီတဂါ
ဘၣ်ဒီးကစၢ်ဘူးန့ၣ်လဲၤယုာ်ဆူတလၢတပူၤအအိၣ်စံး
တလၢမုာ်သုစုတအိၣ်ဘၣ်ခါ၊ တးဒီးတလၢပဲာ်တုၤပုၤ

ဘူး

ကညီဖဲန့ၣ်တလၢကျိသံကွံာ်မး ဒီးဖိဒံၣ်ဖိသၣ်ကဆိဒီးလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲကစၢ်ဘူးအံၤမၤကဲဒိၣ်ပကညီတကဲဒိၣ်ဘၣ်. ဒီးကွၢ်တဘျီဘၣ်. လၢခံကွၢ်ကဒီးတစုတလၢစံးဝဲပကညီအံၤမးပှၢ်ဖိလီၤ. သါကမၤသံပကညီမၤန့ၣ်အဟံၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်မး ဒီးကီၤလၢဝါဟဲထံတဂၤကီၤလၢဝါသံဂီၢ်သုကမၤမၤအံၤလဲၣ်. ပကမၤသံကွံာ်ပကညီလီၤ. ဒီးကီၤလၢဝါကွၢ်လီၤကွၢ်ဆူတဝဲၣ်ထံၣ်လၢဒီးဒီးမၤစကိးဝဲတဖျၢၣ်ထဲသီးဝဲတဝဲၣ်န့ၣ် ဒီးတလၢလဲၣ်ထံတဂၤ ဒီးတလၢသံဂီၢ်သုကမၤမၤအံၤလဲၣ်. ပမၤယီၤသုမၤလၢတဝဲၣ်ပူၤအသီးန့ၣ်လီၤ. သုမၤမၤသံပကညီန့ၣ်ပကမၤသံစ့ၢ်ကိးသုလီၤ. ဒီးတလၢန့ၣ်သံဂီၢ်ဝဲန့ၣ်မၤလဲၣ်ထီကသုယီၤလဲၣ်. ကီၤလၢဝါစံးဆၢအီၤပခးထီလၢမ့ၢ်ဒီးကဲလၢမ့ၢ်အဆၣ်လီၤ. တလၢန့ၣ်ကွၢ်စံးဘၣ်လိာ်အသးပမ့ၢ်မၤသံကညီအံၤသါကမၤသံစ့ၢ်ကိးပှၢ်လီၤ. တလၢန့ၣ်စံးဘၣ်လိာ်အသးမၤဝဲအလီၢ်အံၤထဲသီးပဝဲတဝဲၣ်အံၤစသံဂီၢ်အံၤစံးဆၢယၤပမၤလဲၣ်ကိးဧါ.ပခးထီမ့ၢ်ဒီးကဲလၢမ့ၢ်အဆၣ်လီၤ. ဒီးလဲၣ်ထီဝဲလီၤ. ကတိၤလိာ်အသးယီၤန့ၣ် ဒီးပျံၤကီၤလၢန့ၣ်ကယဲၢ်ပှၢ်ကညီန့ၣ်ပျံၤကွၢ်ဝဲကဆိဒီးလီၤ. လဲၣ်လီၤကွၢ်ကိးဒီးကီၤလၢအိၣ်ဒၣ်အတၢ်ကီၤလၢသံဂီၢ်အီၤသုမၤသံလံပကညီဧါ. စံးဆၢကီၤလၢပတမၤသံဘၣ်ပပျံၤကွၢ်လဲၣ်. ကီၤလၢစံးဆၢအီၤသုမၤတမၤသံဘၣ်ပကညီ ဒီးပတမၤသံစ့ၢ်ကိးဘၣ်သုဘၣ်. အိၣ်လီၤတဲာ်လၢမိၢ်ပပၢ်အကလုာ်. ကီၤလၢမ့ၢ်တဖျၢၣ်ဘၣ်ပှၢ်ဒီး တလၢမၤသံပှၢ်လၢာ်လီၤ.

ခိၣ်တလုးစုလၢဝှၢ်ပှၢ်	ခိၣ်တလုးစုလၢဝှၢ်သး
ခိၣ်တလုးထူလၢဝှၢ်ပှၢ်	ခိၣ်တလုးထူလၢဝှၢ်သး
တၢ်တကြးပဒိၣ်အယုာ်	တၢ်တကြးပဒိၣ်အဟံ
တၢ်တကြးပပှၢ်အယုာ်	တၢ်တကြးပပှၢ်အဟံ
ကစၢ်ဘူးတုၤမ့ၢ်အယုာ်	ကစၢ်ဘူးတုၤမ့ၢ်အဟံ
ခူဒီးဝှၢ်ကပီၤလံာ်လှၢ်	ခူဒီးဝှၢ်ကပီၤသံသး

- ၁၁. **ကိၢ်ဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢပီၤပှၢ် ဒီးပကုာ်လီၤလၢမ့ၢ်န့ၣ်ကိၢ် ဒီးစဲဘူးဒီးပီၤန့ၣ်ပစံးလၢကိၢ်ဘူးလီၤ. ပတုၤညၣ်လၢပီၤပှၢ်ဒီးညၣ်ကိၢ်ဘူးယာ်ဒီးပီၤလီၤ.
- ၁၂. **စဲဘူး** န့ၣ်တၢ်ထုးကးယာ်အသးပံာ် ဒီးပစံးလၢစဲဘူးလီၤ. ထီရီၤတၢ်လၢပံာ်ဝဲဒီးပံာ်ယာ်တၢ်ကျၢၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစဲဘူးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဲဘူးစဲဘးလီၤ. ပအံၤစဲဘူးတၢ်, ဒီးထီရီၤတၢ်ထုးန့ၣ်စဲဘူးတၢ်လီၤ.
- ၁၃. **တဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်ထံးတကလုာ်အထံးထဲစုမ့ၢ်ဆၣ်ဒီးအလၢန့ၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢတဘူးလီၤ. ဒီးတဘူးန့ၣ်မဲ

ဘျီ

- ထီၣ်လၢသံခိၣ်လီၢ်ပှၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတဘူးတဘးလီၤ.
- ၁၄. **ဒီးဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်နီၤလူၤတီၢ်အိၣ်ပှၢ်ချၢၣ်လၢပျၢၤတဂၤ ဒီးမၤပှၢ်အကလုာ်ဒီးဘူးဒီးဘူးစံးဝဲန့ၣ် ဒီးပှၢ်ချၢၣ်ယုာ်တသ့ဘၣ်စံးဝဲန့ၣ်. ဒီးတုၤခဲကန့ၣ်အံၤပှၢ်ကညီတီၢ်န့ၣ်ဝဲ ဒီးမ့ၢ်ခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤ ဒီးစံးဝဲဒီးဘူးဒီးဘူးစံးဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ၁၅. **ဒီးဘူးဒီးလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲၣ်ဒီးပမၤတၢ်အပှၢ် ဒီးပစံးလၢဒီးဘူးဒီးလဲလီၤ. ပမ့ၢ်မၤပှၢ်ဂၤအတၢ်ဒီးသီးပကန့ၣ်စုဒီးပစံးလၢပဒီးဘူးဒီးလဲပသးလီၤ. ပှၢ်တဂၤဒီးဘူးဒီးလဲအသးလၢကမၤပှၢ်ဂၤအဟံၣ်လီၤ.
- ၁၆. **ဒီးဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီဒီးတမ့ၢ်ဒီးတခါန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဘူးဒီးတၢ်လီၤ. ပှၢ်ဒီးဘူးဒီးတၢ်န့ၣ်ဒီးတခါဒီးဖိဒိၣ်ဖါတၢ်ဒီးဖိဒိၣ်မဂၢ်လၢအဒိပဝဲၢ် ဒီးအပၢ်ဒီးအမိၢ်ဒီးအပၢ်ဖိဝဲၢ်ဖိန့ၣ်မ့ၢ်အဒိဘူးဒီးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘူးတၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.
- ၁၇. **ဘၣ်ဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယး ဒီးပှၢ်ဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်ဘူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်ဘူးဘၣ်တၢ်, ဘၣ်ဘူးဘၣ်ဖိလီၤ. လဲၣ်မၤဘၣ်ဘူးနသးဒီးပှၢ်န့ၣ်တဂ့ၤ. ပှၢ်အလီၤ.
- ၁၈. **မၤဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပရူလိာ်အိၣ်ယုာ်မၤယုာ်အိၣ်ယုာ်တၢ်ဒီးပှၢ်ဂၤဒီးပစံးလၢပမၤဘူးတၢ် ဒီးပှၢ်ဂၤလီၤ. ပှၢ်အန့ၣ်လဲၣ်မၤဘူးသုသးဒီးအီၤတဂ့ၤ.
- ၁၉. **သဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်ဒိတဘူးအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ်ဒီးအလၢအဒိန့ၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသဘူးလီၤ. ဒီးပှၢ်တနီၤနီၤကိးလၢတဘူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘူးသဘးလီၤ.
- ၂၀. **အဘူးအလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အပှၢ်န့ၣ်စု ဒီးပစံးလၢအဘူးအလဲလီၤ. ပှၢ်ကဲကုၣ်လံၣ်န့ၣ်မၤတၢ်ဒီးယုာ်အဘူးအလဲလီၤ.
- ၂၁. **အံၤဘူး** န့ၣ်မ့ၢ်အံၤသၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံပီၤလီၤသကၤလၢတလၢယုာ်ဝါဝဲဆၢဝဲဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢအံၤသၣ်အံၤဘူးလီၤ.
- ၁. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကညီမၤပှၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၢ်ကညီ လုာ်စုလၢစီၤသီမ့ၢ်ဂ့ၤစံးဝဲလၢဘျီလီၤ. ဘျီန့ၣ်မ့ၢ်ဒီးသီးကဆိမ့ၢ်ဘၣ်ခဲကိာ်တယၣ်အဂီၢ်ဒီးမၤပာ်တၢ်လၢအံၤယၣ်လၢဟ့ၣ်စီၤသီအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,မၤပှၢ်ဒီးလုာ်တမ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးပစံးလၢဘျီ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျီစီၤတီၢ်စီၤလီၤ. ပှၢ်ကညီ မၤဘျီဒီးသီးကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ခဲကိာ်တယၣ်အဂီၢ်လီၤ.ဒီးပှၢ်မၤဘျီန့ၣ်အိၣ်ဒီးဘျီခိၣ်တဂၤလီၤ.
- ၂. **ဘျီခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်လၢမၤဘျီအသးပှၢ်တဂၤလၢစံးဝဲသါထံၣ်ပကစၢ်လၢညါခိၣ် ဒီးဘၣ်မၤဘျီဒီးအံၤဒီးန့ၣ်စံးညီဝဲဒီးပကိးလၢဘျီခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ

ဘူၣ်ခိၣ်တီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဘူၣ်ခိၣ်န့ၣ်စံးဝဲလၢသၢထံၣ်ပကစၢ် လၢညါခိၣ်ဒီးမၤဘူၣ် ဒီးမၤပူၤဒီးလၢအိၣ်လၢအိၣ်ပတၢ်တံၢ်ဒီး မၤအဆၢပတၢ်ကလံၣ်သံကျဲတၢ်လီၤ.

၃. **ဘူၣ်ဆးဘူၣ်ဆး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်လီၤပတၢ်တံၢ်ဘၣ် တတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤလီၤတၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံး လၢဘူၣ်ဆးဘူၣ်ဆးလီၤ. ပုၤအိၣ်လၢအယံၤတတီၤန့ၣ်ပ မ့ၢ်ဟ့ၣ်ယုၢ်တၢ်တံၢ်မံၤ ဒီးပဟ့ၣ်တကၤ ဒီးအဝဲတကၤဟ့ၣ် က့ၤဆူညါ ဒီးပစံးလၢဘူၣ်ဆးဘူၣ်ဆးလီၤ. သရၣ်မ့ၢ် အိၣ်လၢကီၢ်မ့ၢ်ရဲကၤဒီးပဟ့ၣ်လံၣ်မိၣ်တၢ်လၢသရၣ်ဘဲး နဲးဒီးသရၣ်မံးနဲးဟ့ၣ်ဆူသရၣ်အဂၤ ဒီးပစံးလၢဘူၣ်ဆး ဘူၣ်ဆးလီၤ. ဟ့ၣ်လံၣ်ဘူၣ်ဆးဘူၣ်ဆး ဒီးတုၤဝဲလၢသ ရၣ်အိၣ်လၢမ့ၢ်ရဲကၤန့ၣ်လီၤ.

၄. **ဘူၣ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘၢထီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယုၢ်ယီၣ် ထီၣ်ပကစၢ် ဒီးပတီၤလီၤကၤန့ၣ်ပယုၢ်ထီၣ်ပစုဆူပက စၢ်အဆိန့ၣ်လီၤ.

၅. **ဘူၣ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကဲလၢဘူၣ်ခိၣ်အဆၢပုၤဒီးပစံး လၢဘူၣ်ပုၤလီၤ. ဘူၣ်ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်ဘူၣ်ခိၣ်မၤအသံကျဲတၢ် ဒီး ဝဲကလံၣ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဘူၣ်ပုၤလီၤ.

၆. **ဘူၣ်ဘျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ်စိၤမိၤန့ၣ်ပကိးလၢဘူၣ်ဘျီၣ် လီၤ. ပုၤဘၢယုၤဒီးပမၤဘူၣ်ဘျီၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢဘူၣ်ဘျီၣ်တီၢ်ဘျီၣ်လီၤ.

၇. **တၢ်ဘူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပကလုၢ် အိၣ်သရၣ်သမၤ ဒီးထံၣ်မိၤတမံၤဒီး ဒီးပကလုၢ်အိၣ်ပုၤ ဖီၣ်ပုၤယၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်တီၢ်လီၤ. မၤတၢ်အိၣ် တၢ်အိၣ်အိၣ်တက့ၢ်. ပအိၣ်မ့ၢ်တလၢ်ဘၣ်ဒီးကကဲဝဲလၢ တၢ်ဘူၣ်တၢ်တီၢ်လီၤ.

၈. **ထီၣ်ဘူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပျံၤမ့ၢ်တထီၣ်ဘၣ် ဒီးပစၢထီၣ်န့ၣ်ပ စံးလၢထီၣ်ဘူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထီၣ်ဘူၣ်ထီၣ်ပစိၣ် လီၤ. ပျံၤမ့ၢ်တထီၣ်ဘၣ်ဒီးထီၣ်ဘူၣ်တက့ၢ်.

၉. **ဒီးဘူၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢထီၣ်ဘူၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပစၢထီၣ်ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

၁၀. **မၤဘူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပမၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟ့ၣ်တၢ်လၢပ သးမုၢ်ဝဲ လၢပဆိကမိၣ်လၢကန့ၢ်ဘၣ်အဘျးခဲကိၣ်တ ယၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပမၤဘူၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်မၤဘူၣ်ဒီးပမၤဒီး ပူၤ ဒီးပလုၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ပတၢ်တံၢ်ပုၤဖီၣ်ဖိ ဒီးပဟ့ၣ်စိၤသီစု ဒီး မ့ၢ်ပမၤဘူၣ်လီၤ. ဒီးပဟ့ၣ်ဘူၣ်ခိၣ်အစုဒီးပစံးလၢပ မၤဘူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဘူၣ်မၤတီၢ်လီၤ.

၁၁. **ဟ့ၣ်ဘူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢပဟ့ၣ်အိၣ်အတၢ်လၢပသ့ၣ် ခုၣ်သးမုၢ်ဒီးဆိၣ်ဂ့ၤပုၤ ဒီးဘၢထုကဖၣ်န့ၢ်ပဂီၢ်ဒီးပ စံး လၢဟ့ၣ်ဘူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်ဘူၣ်ဟ့ၣ် တီၢ်လီၤ.

၁၂. **ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကွၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်လၢပစုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤ

လီၤဘုခုသၣ်အချံလၢပစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဘုလီၤ. ပုၤတကၤဘုလီၤသြၢဘုခုသၣ်အချံလၢအစုမ့ၢ်ခိၣ် ဒီးဘုခု သၣ်အချံလီၤသြၢဝဲလီၤ. ဘုကွၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်ခိၣ်မိၣ်န့ၣ်တ က့ၢ်. ဒီးပဒဲးတၢ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုစုၢ်ကိးလီၤ. ဘုအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုပ လုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘုပျံၤစကိးလီၤ.

၂. **ဘုလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံထီၣ်ပုၤဝဲ ဒီးထံလီၤက့ၤဝဲတစဲးဖိဒီး ပစံးလၢထံခိၣ်ဘုလီၤလီၤ. ဆူလၢဆူထံထီၣ်တုၤထံခိၣ် ဘုလီၤဒီးပကလဲၤတၢ်လၢချံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘု လီၤဘၢလီၤလီၤ.

၃. **ဘုလီၤခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတရံးလီၤချံခိၣ်ဆူထံထီၣ်တခီဒီး ပစံးလၢဘုလီၤချံခိၣ်လီၤ. ပုၤတကၤသၢကလဲၤတၢ်လၢ ချံဒီးဘုလီၤချံခိၣ်လီၤ. ဘုလီၤချံခိၣ်ပကလဲၤတၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ကဘု** ဒီးသံၣ်သံၣ်ကဘုန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘုတက့ၢ်.

၅. **ခိၣ်လုၢ်ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်လုၢ်ခိၣ်မဲကဲသၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ ခိၣ်လုၢ်ဘုလီၤ.

၆. **စဘု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုၢ်မၤသးဒ်ပထိးအသိးဒီး အသၣ်ဒ်ပထိးအသိးန့ၣ် ဒီးအလၣ်ဒီးဆူၣ်ဒီးအသၣ်ပြ န့ၢ်ပထိး ဒီးပကိးလၢစဘုလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဘုစုၢ်ကိး လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစဘုစဘၢလီၤ. စဘုန့ၣ်ပုၤက ညီဖျးဝဲဒီးအိၣ်ဝဲအဒိးအသၣ်လီၤ.

၇. **တဘု** န့ၣ်မ့ၢ်စိစဘုအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်မုၢ်လၢပသ့ၣ် ပဖျး ဒီးပအိၣ်အဒိးအသၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတဘုလီၤ. ဒီး လီၤကဲလၢပထိးအသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတဘု တဘၢလီၤ.

၈. **ဘဲဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုဘဲဘျးလၢတဘဲမိၤအလီၤန့ၣ်ဖး ထီၣ်ဒီးပကိးလၢဘဲဘုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘဲဘုဘဲ ဘၢလီၤ. ပမ့ၢ်ထူဖျၢၣ်ဘဲဘျးလၢတဘဲလီၤကဲထီၣ်တဘီ တဘီဒီးပကိးလၢဘဲဘုစံးဝဲလီၤ.

၉. **လံၢ်ဘု** န့ၣ်မ့ၢ်လံၢ်ပျံၤန့ၣ်ပကိးလၢလံၢ်ဘုတစုစု လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်အတၢ်သကျိၣ်ကတၢ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးအစိး ကဒုၣ်တစဲးဒီးပကိးလၢလံၢ်ဘုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ လံၢ်ခိၣ်လံၢ်ဘုလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဘုအတြးစုၢ်ကိးလီၤ. လံၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဘုအတြးစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **လီၤဘု** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢလီၤပျံၤလီၤ. ဒီး မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ခိၣ်မိၣ်ထူၣ်ဖျးဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁၁. **သဘု** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဖံးသလံးကွၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုသဘု လီၤ. ဘုသၣ်အဖံးမ့ၢ်လီၤသအိးမ့ၢ်လီၤသလံး ဒီးပစံးလၢ ဘုသဘုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘုသဘၢလီၤ. နဆု ဘုတဘုထီၣ်ဒီးဘၣ်. ဘုန့ၣ်တုၤပဆုဒီးအဖံးသဘုဝဲ လီၤ.

၁၂. **သဘု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုၢ်လီၤကဲလၢပထိးဒီး

ဘုဂ်

အသင်္ဂလီၤကလံပထိး ဦးအမုၢ်ပြီအသင်္ဂလီၤန့ၣ်ပစံး လၢသဘူလီၤဒီးပစံးလၢကဘျး စဘျး တဘျးစုၢ်ကိးလီၤ.

၁. **ဘုဂ်** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်တၢ်ကဘျး ဦးပစံးလၢဘုဂ်လီၤ. လၢမုၢ်ဂ့ၤ, သုဂ်ဘုဂ်မုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကတၢ်သးမုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢ ဘုဂ်ခဲလၢလီၤ. သုဂ်ဘုဂ်တဘျး, ညုဂ်တဘျး, ထီၣ်တၢ်ကဘျးဝဲန့ၣ်မုၢ်ဘုဂ်ခဲလၢလီၤ.

၂. **ဘုဂ်** န့ၣ်မုၢ်ဖဲအဆီလီၤ. ဦးမုၢ်ပဖိခိၣ်တကထာန့ၣ် တမုၢ်ဘုဂ်အညုၣ်ဒီးပဂီၤကးဘၢပညုၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆီ လၢဖဲဘုဂ်လီၤ. သုဂ်ဖဲသုဂ်ဘုဂ်, ပုၤကညီဖဲဘုဂ်, ထီၣ် တၢ်ကဘျးန့ၣ်ပကိး ဒီးအဆီလၢဖဲဘုဂ်လီၤ. ဦးပစံးလၢ ဘုဂ်ခဲကုၤခိၣ်စုၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘုဂ်ကဘျး** န့ၣ်မုၢ်ပမၤကဒါတၢ်ကတၢ်သးအပူၤဆူ အချၢဒီးပစံးလၢဘုဂ်ကဘျးလီၤ. ပုၤတဂၤဘုဂ်ကဘျး ဆုတဘျးဆူအချၢတခီလီၤ. ပမုၢ်မၤကဒါတၢ်ပူၤဆူအချၢ န့ၣ်ပစံးလၢဘုဂ်ကဘျးလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆီလၢဘုဂ်က ဘျးဘုဂ်ကဘျးလီၤ. ဦးပစံးလၢဘုဂ်သဘျးစကိးလီၤ.

၄. **ဘုဂ်ကဘျး** န့ၣ်မုၢ်ပထုးကဒါထီၣ်ပမဲၣ်ဆူအချၢဒီး ပစံးလၢဘုဂ်ကဘျးပမဲၣ်လီၤ. ပမုၢ်ထုးကဒါပမဲၣ်ဖဲဒီးပ စံးလၢဘုဂ်ကဘျးပမဲၣ်လီၤ. ဦးပစံးလၢဘုဂ်သဘျးစုၢ် ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဘုဂ်ကဘျးအမဲၣ်ဒီးအမဲၣ်ဖဲကဘျး ပျါဂီၤဆူကလံလီၤ.

၅. **ဘုဂ်ကွံာ်** န့ၣ်မုၢ်ပထုးလီၤကွံာ်တၢ်ကတၢ်သးလၢပ လီၤ. ဦးပစံးလၢဘုဂ်ကွံာ်လီၤ. ဘုဂ်ကွံာ်ဆုလၢနလီၤန့ၣ် တက့ၢ်. ဘုဂ်လီၤကွံာ်အိၣ်က လၢနလီၤန့ၣ်တက့ၢ်. ထီၣ်တၢ် ပဒီးတၢ်သးတၢ်န့ၣ်ပမုၢ်မၤလီၤကွံာ် ဒီးပစံးလၢဘုဂ်ကွံာ် လီၤ. ဘုဂ်ကွံာ်န့ၣ်ဒီးလၢနနီၤလီၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဘုဂ်ကွံာ်ထံ ဖဲၣ်လၢနနီၤလီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၆. **ဘုဂ်ခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ဘုဂ်ပုၤအဆီလီၤ. ဦးမုၢ်တၢ်ဒီးဘုဂ် လၢပုၤဝဲလၢမုၢ်သုဂ်ဖဲဝဲန့ၣ်လီၤ. သုဂ်ဖဲဘုဂ်ခိၣ်ဘုဂ် ပုၤဖဲဝဲဒၣ်. ကုၤလၢအပုၤန့ၣ်ပစံးလၢကုၤဘုဂ်ခိၣ်ဘုဂ်ပုၤ လီၤ.

၇. **ဘုဂ်ခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်တၢ်အဖဲခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုဂ် ခိၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဘုဂ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုဂ်လီၤ. ဘဲတ ပူၤပူၤလီၤ. ဦးပစံးလၢဖဲဘုဂ်ခိၣ်စုၢ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီ ဘုဂ်ခိၣ်ဖဲဝဲဒၣ်.

၈. **ဘုဂ်ဆု** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညီတကတၢ်သးတၢ်ဘုဂ်ဒီးပ စံးလၢအိၣ်ဘုဂ်ဆုလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆီလၢဘုဂ်ဆုလုၢ် ထဲလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဘုဂ်ဆုလုၢ်ထဲဝဲဒၣ်. ပာ်ဘုဂ်ဆု နုၤဖိန့ၣ်တဂ့ၤ. ဒုးသီးအဆုတက့ၢ်.

၉. **ဘုဂ်ဆုဒါ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤတကလုၢ်တကတၢ်သးဘုဂ်ဒီးပ ကိးလၢဘုဂ်ဆုဒါလီၤ. ဦးမုၢ်ပသးပုၤကၢၣ်ကိၣ်ဝဲလီၤ.ဒီး မုၢ်အိၣ်ကိၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်စတသုၣ်ညါဘုဂ်ဝဲဘုဂ်.

ဘုဂ်

၁၀. **ဘုဂ်ထီၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပထုးထီၣ်ဘီၤဒီးခိၣ်လၢအကြီး ပူၤဒီးပစံးလၢဘုဂ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘုဂ်ထီၣ်န့ၣ်လၢအ ကြီးပူၤဒီးကျိၣ်ဂုၢ်တဘီလီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆီလၢဘုဂ်ထီၣ် ဘုဂ်ထီၣ်လီၤ.

၁၁. **ဘုဂ်ပုၤ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဖဲပုၤလၢပုၤန့ၣ်ပကိးလၢဘုဂ်ပုၤ လီၤ. သုဂ်ဖဲမုၢ်ဂ့ၤ, ထီၣ်တၢ်ဖဲမုၢ်ဂ့ၤ, အဖိခိၣ်ပုၤဒီးပ ကိးလၢဘုဂ်ပုၤလီၤ. သုဂ်ဖဲဘုဂ်ပုၤလၢအဖဲအဖိခိၣ်န့ၣ် လီၤ. ဦးပစံးဒီးအဆီလၢဘုဂ်ခိၣ်ဘုဂ်ပုၤလီၤ.

၁၂. **ဘုဂ်ပုၤ** န့ၣ်မုၢ်ပခံကိၣ်ကဒါရဲန့ၣ်ပစံးလၢခံကိၣ်ဘုဂ် ပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤအခံကိၣ်ဘုဂ်ပုၤလၢသမိးလီၤ. ဦးပစံး ဒီးအဆီလၢခံကိၣ်ဘုဂ်ခိၣ်ဘုဂ်ပုၤလီၤ.

၁၃. **ဘုဂ်ဘုဂ်စီၤယၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဒီးဘုဂ်လၢဆူဝဲန့ၣ်ပ စံးလၢဘုဂ်ဘုဂ်စီၤယၢ်လီၤ. တၢ်ဘုဂ်မုၢ်တကဆုၣ်ဘုဂ်မုၢ် ဂ့ၤ, မုၢ်တစၢ်ဘုဂ်မုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘုဂ်ဘုဂ်စီၤယၢ်ခဲလၢလီၤ. နတြျၢၣ်သုဂ်ဘုဂ်တဘျးတကဆုၣ်ဘုဂ်. မၤသးဘုဂ် ဘုဂ်စီၤယၢ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်ဘုဂ်လၢတစၢ်ဘုဂ်န့ၣ်ဒီးတ ကဆုၣ်ဘုဂ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆီလၢဘုဂ်ဘုဂ်စီၤယၢ်လီၤ.

၁၄. **ဘုဂ်ဘုဂ်** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်တၢ်ကဘျးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ဘုဂ်ဘုဂ်လီၤ. သုဂ်ဘုဂ်ဘုဂ်ထးဘုဂ်ဘုဂ်န့ၣ်မုၢ်သုဂ်က ဘျးထးကဘျးဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢဘုဂ်ဘုဂ်န့ၣ်ကဘျးဝဲ လီၤ.

၁၅. **ဘုဂ်လဲ** န့ၣ်မုၢ်ပဘုဂ်လီၤထံဖဲၣ်လၢပစုၤ ဒီးပဒုးသီး ထီၣ်ပုၤဂၤဒီးပုၤဂၤဘုဂ်လီၤထံဖဲၣ်လၢအစုၤဒီးဒုးသီးထီၣ် ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢပဘုဂ်လဲလီၤ. ပုၤဒီးမဝၤန့ၣ်ဘုဂ်လဲအ ကယၢကယဲဒ်န့ၣ်အလုၢ်အလုၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၆. **ဘုဂ်လီၤ** န့ၣ်မုၢ်ပလုၢ်လီၤကွံာ်တၢ်ကတၢ်သးလၢပ လီၤဒီးပစံးလၢဘုဂ်လီၤလီၤ. ပမၤလီၤထုးလီၤကွံာ်တၢ် ကတၢ်သးမုၢ်ဂ့ၤ, ထံဖဲၣ်, တၢ်ပီၤ, နၢ်ဒီးနါကါလၢပလီၤ မုၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဘုဂ်လီၤလီၤ. ဘုဂ်လီၤကွံာ်ဆုလၢနလီၤန့ၣ် တက့ၢ်. ဘုဂ်လီၤကွံာ်ထံဖဲၣ်လၢနနီၤလီၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဦးပစံး ဒီးအဆီလၢဘုဂ်လီၤလုၢ်လီၤလီၤ.

၁၇. **ဘုဂ်သဘျး** န့ၣ်မုၢ်ပမၤကဒါထီၣ်ဆုအပူၤန့ၣ်ဆူ အချၢတခီ ဒီးပစံးလၢဘုဂ်သဘျးလီၤ. ပုၤတဂၤဘုဂ်သ ဘျးဆုအပူၤဆူအချၢတခီလီၤ. ထီၣ်တၢ်ပမၤကဒါတၢ်က တၢ်သးအပူၤဆူအချၢန့ၣ်ပစံးလၢဘုဂ်သဘျးလီၤ. ဦးပ စံးဒီးအဆီလၢဘုဂ်သဘျးဘုဂ်သဘျးလီၤ.

၁၈. **ဘုဂ်ခိၣ်ကုၤခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ပကိးတၢ်လၢကတဖၣ်န့ၣ်ပစံး လၢဘုဂ်ခိၣ်ကုၤခိၣ်လီၤ. ချဲးန့ၣ်အိၣ်ဒီးဘုဂ်ခိၣ်ကုၤခိၣ်လီၤ.

၁၉. **ကျိၢ်အဘုဂ်** န့ၣ်မုၢ်ပုၤမိၣ်လဲၣ်ဖဲကိးဂီၤဖဲအဖဲး န့ၣ်စံးဝဲလၢကျိၢ်အဘုဂ်လီၤ. ကျိၢ်အဘုဂ်ကျိၢ်အဘုဂ်စံး ဝဲဒၣ်.

၂၀. **ခံဘုဂ်ပုၤ** န့ၣ်မုၢ်ပခံကိၣ်အဒါရဲဖဲလဲၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ

ခံဘုဉ်ပုဂံလီၤ. ပုၤတဂၢၢ်အခံဘုဉ်ပုဂံလဲၤသမိးလီၤ. ခံကီၢ်ဘုဉ်ခိၣ်ခံကီၢ်ဘုဉ်ပုဂံပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၁. **ခိၣ်ဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဖံးန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဘုဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမိၣ်လၢမ့ၢ်ဖံးဝဲလီၤ. ဒီးပုၤတဝဲၣ်ဖံးဝဲလၢခိၣ်ဖံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢခိၣ်ဖံးအဆိၣ်ခိၣ်ဘုဉ်လီၤ.

၂၂. **ခိၣ်ဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဖံးအဆိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆးပခိၣ်ဖျီၣ်လၢတၢ်ဖံးဒီးပစံးလၢခိၣ်ဖံးခိၣ်ဘုဉ်လီၤ.

၂၃. **ဃီၤသၣ်ဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဃီၤသၣ်အဖံးန့ၣ်ပကိးလၢဃီၤသၣ်ဘုဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဃီၤသၣ်ဘုဉ်ဃီၤသၣ်ကုလီၤ. တဆိးကွံာ်ဃီၤသၣ်ဘုဉ်န့ၣ်တက့ၢ်. ပကဃ်ဖးဒီးပကအိၣ်လီၤ.

၂၄. **ဆါဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆါဖံးန့ၣ်ပကိးလၢဆါဘုဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဆါဘုဉ်ဆါကုလီၤ. ဆါဘုဉ်န့ၣ်ပဟံးန့ၣ်ဒီးသူးကဆုၣ်တက့ၢ်. ပကထုကုလီၤ.

၂၅. **ညၣ်ဘုဉ်ပုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်န့ၣ်အသးလဲၤဒီးအမိၢ်ပုၤဆံးဝဲဒီးပကိးလၢညၣ်ဘုဉ်ပုၤလီၤ. ညၣ်ဘုဉ်ပုၤန့ၣ်ပကိးလၢညၣ်သူၣ်ချၢစ့ၢ်ကိးလီၤ. ညၣ်ဘုဉ်ပုၤန့ၣ်အိၣ်လၢထံၣ်ဘျီန့ၣ်အါကၢ.

၂၆. **ဒီဘုဉ်ညါ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘုဉ်လၢထၣ်လၢခံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ညၣ်လၢခိၣ်ပုၤလၢမိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဒီဘုဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီဘုဉ်ဒီကုပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဘုဉ်ဒီဘုဉ်ညါန့ၣ်အိၣ်တဆံခံပုၤလီၤ.

၂၇. **ဟံလီၤဘုဉ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံသ့ၣ်ဘၣ်လၢအကဘျီတခီ ဒီးပစံးလၢပဟံလီၤဘုဉ်ဘၣ်လီၤ. ဟံလီၤဘုဉ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်တဂ့ၤ. ဒီးကနူၤအီၤတက့ၢ်.

၂၈. **ဖံးဘုဉ်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖံးဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဖံးဘုဉ်ခိၣ်လီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်ပကွၢ်လၢအဖံးဘုဉ်ခိၣ်တခီန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဂ့ၤတဂၢၢ်လီၤ. မ့ၢ်အသးလၢညါခီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပုၤအၢလီၤ.

၂၉. **ဖိးဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးကပၤဖိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဝၣ်ဘီၣ်တပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဖိးဘုဉ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်ဖံးဖိခိၣ်ပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိးဘုဉ်လီၤ. ထံၣ်ဖိးဘုဉ်လီၤတဆိးဒီးအဖုၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလီၤ. ဘုလုာ်ခိၣ်ထံးအိၣ်ဒီးအဖိးဘုဉ်လီၤ.

၃၀. **ဘုဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုအိၣ် ဒီးအသၣ်အဖံး ဒီးပစံးလၢဘုဘုဉ်လီၤ. ဘုဘုဉ်န့ၣ်တုၤပဆုဒီးအဘုဉ်လီၤတဆိးဝဲလီၤ. ပုၤတဂၢၢ်ဆုဘုဘုဉ်တဝါဒီးဘၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘုဘုဉ်ဘုဘုဉ်လီၤ.

၃၁. **လၢၢ်ဘုဉ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ကဘျီဝဲန့ၣ်ပကိးလၢလၢၢ်ဘုဉ်ဘၣ်လီၤ. လၢၢ်ဘုဉ်ဘၣ်တဘုဉ်လဲၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢလၢၢ်ဘုဉ်ခိၣ်လၢၢ်ဘုဉ်ဘၣ်လီၤ.

၃၂. **လီၤဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဒီးအဖံးဒီးပစံးလၢလီၤဘုဉ်လီၤ. လီၤမ့ၢ်ဖျးတၢ်ဒီးကပီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဝါဒီးဒီးပဆိကမိၣ်လၢလီၤန့ၣ်မ့ၢ်လီၤဘုဉ်ဒ်ထီၣ်အသိး ဒီးဝါ

အဖံးသ့ၣ်လီၤ. လီၤတဘုဉ်ဖျးတၢ်သီၣ်ခိၣ်ကၢ.

၃၃. **သုဉ်ဘုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်သုဉ်ဖံးန့ၣ်ပကိးလၢသုဉ်ဘုဉ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသုဉ်ဘုဉ်သုဉ်ကုပကိးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပုၤကိးဝဲတနီၤနီၤလီၤ.

၁. **ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အသၣ်ဖးထီၣ်အိၣ်ဒီးအလုၤဒီးပကိးလၢဘဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢလုာ်မိၢ်ဘဲမိၢ်လီၤ. ဘဲန့ၣ်ပုၤကညီမၤန့ၣ်အလုၤန့ၣ်မၤကဲထီၣ်ဝဲလၢလုာ်ဒီးမၤတၢ်ကူတၢ်သိးလီၤ.

၂. **ဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဝံၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘဲတစုစုလီၤ. စအိၣ်မုၤတစုဘဲကၢ. ပအိၣ်မုၤဘၣ်ဒီးညၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဘဲစံးဝဲဒ်. ဒီးပစံးလၢဘဲကပုၤလုးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘဲကီၤလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲတကလုာ်အိၣ်လၢကီၤမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးပုၤဟဲစိၣ်ဝဲလၢကဘီၤဒီးပကိးလၢဘဲကီၤလၢလီၤ. ဒီးအထံးဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဟဲစိၣ်လၢကီၤလၢအကီၢ်ဒီးပစံးလၢဘဲကီၤလၢလီၤ. ဘဲကီၤလၢန့ၣ်အချံသ့ဝဲလီၤ.

၄. **ဘဲကျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖဲးဒုးဖိလၢပဖံးအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဲကျိးလီၤ. ပုၤတဂၢၢ်မၤဘဲကျိးတလီၢ်ဒီးဖဲးလီၤဘဲလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်လၢဘဲကျိးဘဲသဝီလီၤ.

၅. **ဘဲချံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲအသးန့ၣ်ပကိးလၢဘဲချံလီၤ. ပုၤကညီဖဲးလီၤဘဲချံလၢဘဲကျိးပူၤ ဒီးဘဲချံဝဲထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဘဲချံဘဲသ့ၣ်လီၤ.

၆. **ဘဲချံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဒိၣ်ထီၣ်သီ ဒီးအနုၤညးထီၣ်ကီၤထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနုၤဘဲချံလီၤ. ပုၤကညီအနုၤမ့ၢ်ဘဲချံဒီးကဖိသၣ်ခါထီၣ်ဝဲလီၤ.

၇. **ဘဲဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲတကလုာ်အလုၤဂီၤ ဒီးပကိးလၢဘဲဂီၤလီၤ. ဘဲဂီၤန့ၣ်အိၣ်တအါဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးမိၢ်လီၤ.

၈. **ဘဲယုခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲတကလုာ်အသၣ်ပြီ ဒီးဖးထီၣ်ဝဲအဖးပြီဒီးပကိးလၢဘဲယုခိၣ်လီၤ. ဘဲယုခိၣ်န့ၣ်အထံးပြီဒီးအသၣ်ပြီဒီးပကိးလၢဘဲယုခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဘဲယုခိၣ်ဘဲယုနုၤလီၤ.

၉. **ဘဲဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဖးအိၣ် ဒီးအလုၤဒ်ဘဲအသိးဒီးပကိးလၢဘဲဃီလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘဲဃီဖိစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဘဲဃီဘဲဃီလီၤ.

၁၀. **ဘဲဆံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်မၤသးဒ်ဘဲအသိးဒီးအဖိးဆံၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢဘဲဆံၣ်လီၤ. ဘဲဆံၣ်န့ၣ်ပဖိအိၣ်အဖိးဒီးပအိၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဘဲဆံၣ်ဘဲခၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဘဲဆံၣ်ဘဲအူစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ် ဒီးအဂီၤတကလုာ်ဒီးအဝါတကလုာ်လီၤ.

၁၁. **ဘဲဆံၣ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အဖိးအလုာ်ဂီၤဒီးပကိးလၢဘဲဆံၣ်ဂီၤလီၤ. ဘဲဆံၣ်ဂီၤန့ၣ်ပုၤကညီသ့ၣ်ဝဲဒီးဖိအိၣ်ဝဲအဖိးန့ၣ်လီၤ.

- ၁၂. **ဘဲဆံဝါ** နှုတ်မှတ်ထံးတကလုာ်ဒဲဘဲအသီးဒီး အဒီးဆံဝါဒီးအဒီးဝါဒီးပကီးလာဘဲဆံဝါလီၤ. ဒီးပုၤ ကညီတသုာ်ဘၣ်ဒီးမဲထီၣ် ကြီကြီဒုာ်တၢ်လီၤ.
- ၁၃. **ဘဲတိယိရံ** နှုတ်မှတ်တကလုာ်ဂီၤဝဲ ဒီးပကီးလာ ဘဲတိယိရံလီၤ. ဒီးမုၢ်ဘဲဂီၤန့ၣ်ပကီးပိာ်ထွဲတလၢနီၢ်အ ခံလာဘဲတိယိရံလီၤ.
- ၁၄. **ဘဲထံး** နှုတ်မှတ်ထုာ်န့ၣ်ပကီးလာဘဲထံးလီၤ. ဘဲ ထံးတထံးဒီးထဲစုမုၢ်ဒီးလီၤ.
- ၁၅. **ဘဲထီၣ်** နှုတ်မှတ်ပဇိကသုာ်ဒီးညၣ်ဒီးပအိၣ်ဝံၣ်န့ၣ်ပ စံးလာဘဲထီၣ်လီၤ. ပဇိကသုာ်ဒီးညၣ် ဒီးကသုာ်ဘဲထီၣ်ဝဲ လီၤ.
- ၁၆. **ဘဲဖး** နှုတ်မှတ်သုာ်အပုၤအိးထီၣ်အသး ဒီးအလုၤ ဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာဘဲဖးလီၤ. ဘဲဖးန့ၣ်အလုၤဖျါထီၣ် ဝဲကဖိလိဒီးပစံးလာဘဲဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဘဲဖး ဘဲတြၢလီၤ.
- ၁၇. **ဘဲဖးဒိၣ်** နှုတ်မှတ်တကလုာ်အထံးဒိၣ်ဝဲ ဒီးအထံး ထီၣ်န့ၣ်ပကီးလာဘဲဖးဒိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာဘဲ ဖးဒိၣ်ဘဲဖးကျိာ်လီၤ. ဒီးပကီးလာဘဲကီၤလၢစုာ်ကီးလီၤ. ဘဲဖးဒိၣ်န့ၣ်ပလုၤလၢပုၤကညီဒိၣ်ကွၢ်တသုာ်. သုလၢ ပလုၤလၢဒိၣ်ကွၢ်ကီၤလၢလီၤ.
- ၁၈. **ဘဲဖိ** နှုတ်မှတ်တကလုာ်အထံးပြဲကဒိၣ်ဒီးသုာ်န့ၣ် ပကီးလာဘဲဖိလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာဘဲဖိဘဲဆၣ်လီၤ. ဘဲဖိန့ၣ်အထံးတုၤခိၣ်ဒုၣ်သုာ်ဒီးဖိထီၣ်သုာ်ထီၣ်ဝဲဒီးအ ထံးထဲထးချၣ်ဘိဒီးပကီးလာဘဲဖိလီၤ. ဘဲဖိန့ၣ်အထံး ဆံးန့ၣ်သကုၤအထံးဖုာ်န့ၣ်သကုၤအသုာ်ထဲသိး ဒီးဘဲအ ဂၤ. အဖးထဲသိးဒီးဘဲဂၤလီၤ.
- ၁၉. **ဘဲဘု** နှုတ်မှတ်ပထူတန့ၣ်ဘဲဘုးလၢတဘံးအလီၤ န့ၣ်ဖးထီၣ်ဒီးပစံးလာဘဲဘုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာလုာ် ဘုဘဲဘုလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဘဲဘုဝံးဒီးလုာ်ဝဲလၢကဟၣ် လီၤ.
- ၂၀. **ဘဲဘျး** နှုတ်မှတ်လၢပမၤလၢဒိၣ်ကွၢ်ဝံၣ် ဒီးအခံတ အိၣ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်ပကီးလာဘဲဘျးလီၤ. ပုၤတဂၤလုၤဘဲ လၢဒိၣ်ကွၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဘဲဘျးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာ ဘဲဘျးဘဲဘျးလီၤ.
- ၂၁. **ဘဲမံၤ** နှုတ်မှတ်ထံးတကလုာ်မဲထီၣ်ဒုာ်တၢ်ဒီးအ ထံးလီၤဂၢ်လၢဘဲန့ၣ်ပကီးလာဘဲမံၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလာဘဲမံၤဘဲပျီလီၤ. ဘဲမံၤန့ၣ်မဲထီၣ်ကြီလၢသံၣ်ခိၣ် လီၤပုၤလီၤ.
- ၂၂. **ဘဲလဲၤ** နှုတ်မှတ်စၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်တၢ်သံဝဲလၢအ တဆုာ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာသံစၢ်ဘဲလဲၤလီၤ. တၢ် သ့ၣ်တဒုသံမးစၢ်ကဘဲလဲၤလီၤ.
- ၂၃. **ဘဲလီၤ** နှုတ်မှတ်ကျိးန့ၣ်ပကီးလာဘဲလီၤလီၤ. ဒီး

- ပကီးဒီးအဆိလာဘုၣ်လီၤဘဲလီၤလီၤ.
- ၂၄. **ဘဲဝါ** နှုတ်ထီရီၤဘဲ ဒီးပစံးလာဘဲဝါလီၤ. ဘဲဝါန့ၣ် ထီရီၤဘဲလၢအဝါဝဲန့ၣ်ပကီးလာဘဲဝါလီၤ. ဒီးစသုာ်ညါ အခိပညီတဘးန့ၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤဂၤထုးထီၣ်ဝဲလၢဘံး ဒုာ်ဒဲန့ၣ်လီၤ. ဘဲဝါစံးဝဲဒုာ်.
- ၂၅. **ဘဲသုာ်** နှုတ်မှတ်အဘိၣ်အဖးလိာ်ဖျါကဲထီၣ်ဝဲ ဖျါသလၢာ်ဒီးပစံးလာဘဲသုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ ဘဲသုာ်ဘဲသုာ်လီၤ.
- ၂၆. **ဘဲသူ** နှုတ်မှတ်တကလုာ်လၢပုၤတထံတကီၢ်မၤဝဲ လၢကီးအိၣ်လၢဆၣ်ကဆိအဖိလၢန့ၣ်မၤဘဲကလုာ်က လုာ် ဒီးအိၣ်ဒီးဘဲဂီၤ, ဘဲဝါ, ဘဲဘီ, ဘဲသူအကလုာ်က လုာ်လီၤပသးပုၢ်စံးဝဲဒုာ်. ဒီးမုၢ်ပုၤအိၣ်ဝဲလၢကီးလၢဆၣ် ကဆိအဖိလၢန့ၣ်မၤဝဲလီၤစံးဝဲဒုာ်. ဘဲတဖၣ်န့ၣ်တုၤပုၤ မၤဝဲ ဒီးပတဘၣ်မၤသူမၤဂီၤမၤဘီဘၣ်လၢၤဘၣ်လုာ် ဘၣ်. သဲၣ်ဝဲလၢဘဲဂီၤဘဲသူန့ၣ်လီၤ.
- ၂၇. **ဘဲသုာ်** နှုတ်မှတ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ပကီးလာဘဲသုာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာဘဲသုာ်ဘဲဝံၣ်လီၤ. ဘဲသုာ်တကလုာ် အထံးဒိၣ်ဒီးအထံးလီၤဂၢ်လၢသုာ်ဒီးပကီးလာဘဲသုာ် လီၤ.
- ၂၈. **ဘဲသီ** နှုတ်မှတ်လၢပမၤလၢဒုးသီ ဒီးပကီးလာဘဲ သီလီၤ. ဘဲသီန့ၣ်မုၢ်ပမၤတန့ၣ်အတီၢ်ပုၤဒုာ်ဝဲလၢပမၤဒုး သီန့ၣ်ပကီးလာဘဲသီလီၤ.
- ၂၉. **ကဘဲကဘီ** နှုတ်မှတ်ပုၤကညီလဲၤတၢ်လၢတကွၢ်လီၤ ဘၣ်အခိၣ်ထံးဘၣ် ဒီးတထံၣ်ဘၣ်အန့ၣ်အဆုာ်ဘၣ်န့ၣ်ပ စံးလာလဲၤတၢ်ကဘဲကဘီလီၤ. ဒီးပစံးလာတဘဲတဘီဒီး စဘဲစဘီလီၤ.
- ၃၀. **ကယာ်ဘဲ** နှုတ်မှတ်ပုၤကညီလုာ်ဘဲ ဒီးဝံၣ်ဘဲလၢက ဟၣ်န့ၣ်တုၤလုာ်သကံဝဲကျၢၤကျၢၤကလဲာ် ဒီးပစံး လၢကယာ်ဘဲလီၤ. ပလုာ်ဘဲန့ၣ်ပမုၢ်တကယာ်ဘၣ်ဒီး လုာ်တကျၢၤဘၣ်လီၤ.
- ၃၁. **ကျူးဘဲ** နှုတ်မှတ်ကျူးမံအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပဘျၢလီၤ တၢ်ဆုဖၣ်ဆါကျါ ဒီးဖၣ်ဆါကီၢ်လုးဒီးမံဝဲဒဲပယိမံအသိး ဒီးပစံးဒီးအဆိလာကျူးမံကျူးဘဲလီၤ. ကျူးမံကျူးဘဲ ပထိးသုာ်န့ၣ်ဒီးပအိၣ်ဝဲလီၤ.
- ၃၂. **ကျိာ်ဘဲနီၣ်** နှုတ်မှတ်ကျိာ်နီၣ်လၢဘဲကျါန့ၣ်ပစံးလာ ကျိာ်ဘဲနီၣ်လီၤ. ဘဲနီၣ်ခဲကၤ. ကျိာ်ဘဲနီၣ်တက့ၢ်.
- ၃၃. **ခွံၣ်ဘဲ** နှုတ်မှတ်ခွံၣ်တကလုာ်ဖိန့ၣ်ဒီးဝါတစံးစံးဒီး အိၣ်လၢဘဲလုာ်လီၤန့ၣ်ပကီးလာခွံၣ်ဘဲလီၤ.
- ၃၄. **ယိဘဲ** နှုတ်မှတ်ယိမံအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပမၤမံတၢ်လၢ မုၢ်ကဖးအကျါန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလာယိမံယိဘဲလီၤ.
- ၃၅. **စဘဲစဘီ** နှုတ်မှတ်ပုၤလဲၤတၢ်တကွၢ်လီၤဘၣ်အခိၣ် ထံး ဒီးအန့ၣ်အဆုာ်အသးလၢအကပၤ ဒီးပစံးလာလဲၤ

တၢ်စဘဲစဘီလီၤ. ဦးပစံးလာတဘဲတဘီစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်လာပုၤဂၤကဆူးပုၤတထံၣ်ဘၣ်အသးဘၣ် ဦးအနံၣ်အဆုၣ်အသးဆူအံၤဆူန့ၤ ဦးမၤသးစဘဲစဘီလီၤ.

၃၆. ဆံၣ်ဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီကသူဦးတၢ်ဆံၣ်ဦးပအိၣ်ဝံၣ်ဦးဆံၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာဆံၣ်ဘဲလီၤ. ကသူတသပၤပအိၣ်ဆံၣ်ဘဲဝံၣ်ကၤ.

၃၇. ဆိးဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပထာဘဲဖးန့ၣ်ပစံးလာဆိးဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤဆိးဘဲလာအထံးလီၤ. ဦးဒၤန့ၣ်ဝဲဆူကုပုၤလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဆိးလုၣ်ဆိးဘဲလီၤ.

၃၈. ညီဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ညီနီၤအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်တမံၤဦးမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးဦးအဆိလာညီနီၤညီဘဲလီၤ.

၃၉. ညွဲးဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်အခိၣ်ထံးတၢ်ဦးအလုၣ်ဆိးန့ၣ်ပစံးလာညွဲးဘဲလီၤ. သ့ၣ်န့ၣ်တုၤအခိၣ်ထံးတၢ်ဝဲန့ၣ်ဦးအလုၣ်ဆိးညွဲးဘဲလီၤ.

၄၀. ညွဲးညွဲးဘဲဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအညုၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဦးဟ်အသးသဖီသဖီန့ၣ်ပစံးလာမၤသးညွဲးညွဲးဘဲဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟ်သးညွဲးညွဲးဘဲဘဲဦးမၤတၢ်တကဲဘၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

၄၁. တဘဲတဘီ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလာဟ်သးတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဦးလဲၤတၢ်တက့ၢ်လီၤဘၣ်အသးဦးအနံၣ်အဆုၣ်အသးဆူအံၤဆူန့ၤန့ၣ်ပစံးလာတဘဲတဘီလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်လာပကဆူးခိၣ်ကဆူးပုၤတဘဲတဘီတလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်လီၤ.

၄၂. တဘဲဘၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တဝံၣ်ဘၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်ပစံးလာတဘဲဘၣ်လီၤ. စညုၣ်ဂီၢ်စအိၣ်မ့ၢ်တဘဲဘၣ်. ဦးပစံးဦးအဆိလာတဘီတဘဲဘၣ်လီၤ.

၄၃. တၢ်ဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လာအဝံၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာ တဘဲလီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်ညီနီၤတၢ်ဖဲတၢ်ညုၣ်န့ၣ်ပစံးလာတဘဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာတဘီတဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ကလီၤမ့ၢ်တဝံၣ်ဘၣ်. ယုၤအိၣ်ထဲတၢ်ဘဲလီၤ.

၄၄. ပုၤဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘျးဘဲဘျးလာနီၣ်ပုၤ ဦးပစံးလာပုၤဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤပုၤဘဲလာနီၣ်ပုၤဦးဘဲဘျးဘျးဝဲဦးဘုဝဲဦးလုၢ်ဝဲသ့လီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာပုၤဘဲဟ်ဘဲလီၤ.

၄၅. ဖီဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ဖီမံၤအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပမၤမံၤတၢ်လာသပၤပုၤ ဦးထံးဦးပဒိထီၣ်လာမ့ၢ်ဖီခိၣ်န့ၣ်ပစံးဦးအဆိလာဖီမံၤတဲလီၤ.

၄၆. ဖုံဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤဘဲချံၤလၢခူးန့ၣ်ဒ်ကမဲထီၣ်န့ၣ်ပစံးလာဖုံဘဲလီၤ. လဲၤဖုံလီၤဘဲချံၤလၢခူးန့ၣ်ဦးမဲထီၣ်ဝဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဖုံလုၣ်ဖုံဘဲလီၤ.

၄၇. ဘးဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပက့ၢ်ထီၣ်လုၣ်လာနီၣ်ဘးအလီၤဦး

ပစံးလာဘးဘဲလီၤ. ဦးပစံးလာဘးထီၣ်ဘဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဦးပစံး ဦးအဆိလာဘးလုၣ်ဘးဘဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဘးဘဲလာနီၣ်ဘးအလီၤလီၤ.

၄၈. ဘုဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီထူတနံၣ်ဘဲဘျးလာတဘဲဇီၤအလီၤဦးပစံးလာဘုဘဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာဘုလုၣ်ဘုဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤဘုဘဲလာတဘဲဇီၤအလီၤဦးဘဲဘျးထူတနံၣ်အသးဒ်ပထုမိၢ်အသိးဦးပစံးလာဘုဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤပုၤဘဲဦးဘုက့ၢ်ဝဲတသါလီၤ.

၄၉. မၤဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်မၤညွဲးအဆိလီၤ. ဦးမ့ၢ်ပမၤယုထီၣ်တၢ်အဒိးအလုၣ်လာပဝဲတၢ်တံးအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလာပမၤညွဲးမၤဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤမၤညွဲးမၤဘဲသ့ၣ်ဦးသ့ၣ်လုၣ်လီၤ. မၤညွဲးမၤဘဲသ့ၣ်ထံးသ့ၣ်လီၤ.

၅၀. မၤဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ကူတၢ်သိးလာဘဲဦးပပုၤပလုၢ်ပလုၤဦးပမၤကဲလၢတၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်ပစံးလာပမၤဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဘဲတနံၣ်ဦးလၢၣ်တမၤဇီၤလီၤ. ပုၤတဂၤကၢၣ်မၤဘဲဦးအိၣ်ဒုၣ်တၢ်လီၤ.

၅၁. လုၢ်ဇီၤဘဲဇီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဘဲဦးအဆိလာလုၢ်ဇီၤဘဲဇီၤလီၤ. ပုၤတဖၣ်မၤလုၢ်ဇီၤဘဲဇီၤအါအါကလဲၣ်ဦးထါဝဲလီၤ.

၅၂. လူၤဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမၤန့ၢ်ဘဲလုၤလၢဒိၣ်ကွံၤလီၤဦးဝံၣ်ဒိၣ်ကွံၤဦးဒၤန့ၣ်ဘဲလာဒိၣ်ကွံၤအကဆူးဦးဒိၣ်ကွံၤအုၣ်တၢ်ဘဲလုၤဦးအချံၤ န့ၣ်လီၤထြဲဝဲဦးပကိးလာပလူၤဘဲလီၤ.

၅၃. လုၢ်ဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပဝံၣ်ထီၣ်ဘဲဘုလၢကဟၣ်အလီၤဦးကဲထီၣ်ဝဲလာလုၣ်ဦးပစံးလာလုၢ်ဘဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာလုၢ်လုၣ်ဝဲဘဲလီၤ. ပုၤတဂၤလုၢ်လုၣ်ဝဲဘဲတနၤပုၤသၢချ့ၣ်လီၤ.

၅၄. လိာ်ဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအဲၣ်ဦးဘဲစ့ၢ်, ဦးဟ်လီၤဝဲလာတၢ်ကိၢ်ကျါ ဦးပစံးလာလိာ်ဘဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာလိာ်လုၣ်လိာ်ဘဲလီၤ.

၅၅. လီၤဘဲ န့ၣ်တၢ်လာအခိၣ်ထံးတၢ် ဦးအလုၣ်လီၤစၢ်ဝဲလာကယုထီၣ် ဦးပစံးလာလီၤဘဲလီၤ. သ့ၣ်တထံးအခိၣ်ထံးတၢ် ဦးအလုၣ်လီၤဘဲဝဲလီၤ. လုၢ်မုၢ်ဒ်မုၢ်န့ၣ်အခိၣ်ထံးမုၢ်တၢ်ဦးအလုၣ်လီၤဘဲဝဲလီၤ. ဦးပစံးဦးအဆိလာလီၤဘိၣ်လီၤဘဲ. လီၤညွဲးလီၤဘဲလီၤ.

၅၆. သးလီၤဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီအသးစၢ်လီၤဦးအသးတဆူၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာသးလီၤဘဲလီၤ. ပုၤမုၢ်နီၤဟူလာအမိၢ်အဟ်အဟ်အဝဲသံးဦးအသးလီၤဘဲဝဲလီၤ. ဦးပစံးလာအသးလီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅၇. အိၣ်ဘဲစိး န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီစံၣ်တၢ်တဲလီၤပူလာပူၤန့ၣ်စံးဝဲလာတကျိၣ်ခိၣ်တဒုအိၣ်ဘဲစိး ဦးစံးဝဲလာတခံမိၢ်ဘီအိၣ်ဘဲစိးလီၤ. ဦးအိၣ်ဘဲစိးယံၣ်ယံၣ်ဦးကဲထီၣ်လာပ

မုဂ်ကနီတဂါ ဒီးပုတဂါလၢဒုးကစၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ခွါလီၤ. ဒီးဒုဝဲလၢတၢ်ခံးဝဲဒၣ်တၢ်ရၢၤခွဲထီၣ်လၢစိတခံးမိၢ်ဘိအိၣ်ဘဲစး. စံးဝဲလၢတၢ်ခံးအပူၤန့ၣ်ဒီးတကျၢ်ခိၣ်မိၢ်ဘိန့ၣ်စံးဆၢဝဲလၢတၢ်ခံးပူၤန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်နစံးမၤစအိၣ်ဘဲစးစကအံၣ်ဖးနဘဲစံးဝဲဒၣ်န့ၣ် ဒီးပုၤန့ၣ်န့ၢ်အမၤလၢတခံးမိၢ်ဘိလၢကဲထီၣ်လၢပုၤကညီန့ၣ်လီၤ. ပသးပုၤစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဘဲးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘဲးထီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွီၤထီၣ်လုၣ်လၢနီၣ်ဘဲးလီၤလီၤ.

၂. **ကဘဲး** ဒီးကဘဲးကဘဲး ဒီးလီၤကဘဲးဒီးကဘဲးစၢဒီးသိကဘဲး ဒီးကဘုၣ်ကဘဲးန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘဲးတက့ၢ်.

၃. **တၢ်ဘဲး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ညၣ်အကျါမၤသးဝါဝဲဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သိတၢ်ဘဲးလီၤ.

၄. **လီၤသဘဲး** န့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်လၢလီၤယုၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢလီၤသဘဲးလီၤ. လုၣ်လၢလီၤသဘဲးန့ၣ်သဘၣ်ဘုၣ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသဘဲးလီၤသဘဲးလီၤ.

၅. **သဘဲး** န့ၣ်မ့ၢ်သဘုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်တသ့ဘုၣ်မၤတၢ်ကနိးကစၢ်တဘုၣ်တပွါန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤတၢ်သဘုၣ်သဘဲးလီၤ.

၁. **ဘဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကလုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်စံးတၢ်ခံးအံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘဲၣ်အံၣ်ဘဲၣ်အိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုၢ်အကူၢ်အဂီၢ်ဖှိကဒ်န့ၣ်ပစံးလၢဘိလီၤ. သ့ၣ်ဘိ,ဝုၣ်ဘိ,နီၣ်ဘိ,ဘုဘိစံးဝဲဒၣ်လီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢနီၣ်ဘိတဘိတက့ၢ်.

၂. **ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်လၢတတဲၣ်ဒီးန့ၣ်ပစံးလၢဘိလီၤ. တၢ်လၢအိၣ်ဒီးဘိန့ၣ်အါမးဒီးအိၣ်ဝဲဒီးအကလုၢ်ကလုၢ်လီၤ. ဂုၢ်ဖိမ့ၢ်ဘိ. သံ မိၢ်ပိၤဖိမ့ၢ်ဘိ. တၢ်စွါသ့န့ၣ်မ့ၢ်ဘိခဲလၢကလီၤ.

၃. **ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်သ့ၣ်ဖးတၢ်လၢကိၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘိလီၤ. ပုၤကညီဘိယိၤသ့ၣ်ဒီးတီၢ်သ့ၣ်ဖးဝဲလီၤ. ပုၤတဂါဘိချံးလၢယဲၣ်ကနူၤ ဒီးဟံးန့ၢ်ဝဲအညၣ်လီၤ. ပုၤတဂါဘိတၢ်ခိၣ်တဖျါဒီးအိၣ်ဝဲအန့ၣ်လီၤ. ဘိအိၣ်ထီၣ်ခိၣ်အခိၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဘိတလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်တအိးကွၢ်တၢ်ဖံးန့ၣ်ပစံးလၢဘိတလီၤလီၤ. ဘိတလီၤကွၢ်သ့ၣ်ဖးလၢနီၣ်တီၢ်လီၤ. ဘိတလီၤကွၢ်တၢ်ခိၣ်ဖံးစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဘိပလ္လင်ဒီးသဒိၣ်ပူ.** No.50.-၅၀. ပစံၣ်တဲၤမတၢ်တဂါလၢပျါတဂါဖဲးလၢထံသရၤခိၣ်ဒီးနီၣ်သ့ၣ်ယံၣ်နီၣ်ဝုၣ်တုၤခဲလီၤစီၣ်တၢ်မးလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်ဆုၣ်လဲၤကျိၢ်မုၢ်ဟါဟါလဲၤကျိၢ်ဝဲလီၤ. လဲၤကျိၢ်ဝဲယံၣ်ယံၣ်ဒီးအဖိဆံးဟီၣ်ကွံၤအီၤလီၤ. အဖိဆံးဟီၣ်ကွံၤအီၤ ဒီးမၤအဖိမုၢ်အဝဲၢ်ကိတဂါန့ၣ်လွဲန့ၢ်ပာ်အပုၤဆံး

စါန့ၣ်လီၤ. မၤဝဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ဖိမုၢ်စၢ. လွဲန့ၢ်နပုၤဒီးချီအိၣ်ယုၤအခုၣ်ခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးအဖိမုၢ်န့ၣ်အပုၤဟီၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဘုၣ်အမိၢ်အပၢ်မၤလိာ်အတၢ်န့ၣ်ကစီဒီဘုၣ် ဒီးသံကွၢ်က့ၤဝဲလၢပုၤဂၤလီၤ. ဒီးပုၤဂၤအသးကွၢ်အီၤဒီးပုၤဂၤစံးအီၤနမိၢ်စံးဝဲဒၣ်. ချီန့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ချီဝဲၤ ဒီးဟံးအီၤအကံၣ်ဒုၣ်တခီ ဒီးအဖံးဘုၣ်တခီလီၤစံးဝဲဒၣ်. န့ၣ်ပုၤဂၤအကလုၢ်ဒီးချီထီၣ်အပုၤန့ၣ်လီၤ.ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ကွၢ်ပုၤဂၤဒီဂၤညါ ဒီးဟံးအမိၢ်အပၢ်အကီၢ်လၢအကံၣ်ဒုၣ်တခီ ဒီးအဖံးဘုၣ်တခီလီၤ. အမိၢ်အပၢ်ဟဲက့ၤဒီးဟ့ၣ်ဝဲလီၤ. တုၤန့ၢ်တပဟၢအမိၢ်အပၢ်အသးဒိၣ်ထီၣ် ဒီးလဲၤဝဲတၢ်အူၣ်တဂါတယိးယိးလီၤ. ဟဲက့ၤဒီးတီၢ်အဖိမုၢ်န့ၣ်လၢတၢ်အူၣ်န့ၣ်တဂါတသါသါ. တဂါတသါသါလီၤ. အဖိမုၢ်န့ၣ်ဟးဖျဲးဒီးလဲးက့ၤကဒီးဝဲဒၣ်လီၤ. လဲးက့ၤဝဲန့ၢ် ဒီးတီၢ်ကဒီးဝဲန့ၢ်အလီၤန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. အဖိမုၢ်ထူၣ်ဖျဲးကဒီးတစုဒီးဟးအိၣ်ဝဲလၢပုၤဂၤအသး ဒီးမၤပုၤဂၤခဲးထီၣ်ကွၢ်တၢ်အူၣ်လၢအလီၤလၢအမိၢ်အပၢ်တီၢ်အီၤဘုၣ်ဆိးကတၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၢ်တပဟၢဒီးအံၣ်သံၣ်ဝဲသါဆဲးလီၤ. ပုၤဂၤလဲၤတီၢ်ကျၢ်ဒီးလဲၤစုၢ်ကိးဝဲလီၤ. မၤန့ၢ်ဒုၣ်စါညၣ်စါန့ၣ် ဒီးဟ့ၣ်ယုၤအိၣ်အမိၢ်အပၢ်လီၤ. ဟ့ၣ်ယုၤတၢ်န့ၣ်အန့ၣ်ဝဲလၢပီၤပူၤ ဒီးအန့ၣ်ညၣ်တဆိလၢကတဆိ. ညၣ်တဆိတၢ်အူၣ်တဆိလီၤ. မ့ၢ်ဘုၣ်မနုၤလၢအမၤဝဲဒ်န့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်အဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်လၢသါမိၢ်သါပၢ်အသးကစၢ်လီၤကၢ်စၢဒီးမၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်အသးတစၢ်လီၤဘုၣ်စံးဝဲဒၣ်. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစု ဒီးမတၢ်တဂါပိာ်မုၢ်န့ၣ်ဘုၣ်သဒိၣ်တဘုၣ် ဒီးဘိပလ္လင်တဘိလီၤ. ဟံးဝဲလၢကွံၤဖးဒိၣ်တကွံၤအပူၤဒီးလဲၤဘုၣ်လီၤဝဲအဆၣ်လၢကိၣ်ကမူၣ်န့ၣ်ကိးဂီၤကိးဟါဒီးလီၤ. လဲၤဘုၣ်လီၤဝဲဒၣ်အဆၣ်န့ၣ်ကိးယိၤဝဲဆူအဂီၢ်ထံးဒီးစံးဝဲဒၣ်.

ဘိပလ္လင်လၢအပျါဂီၤ စကဘုၣ်နဆၣ်နမိၢ်သဒိၣ်လၢအခုၣ်ဆူၣ်ထီၣ် ဟဲက့ၤအိၣ်မၤမၤဘိ
ဒီးဘိပလ္လင်ဒီးသဒိၣ်န့ၣ်ဟဲအိၣ်ကိၣ်ကမူၣ်လၢသကလုၢ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးပုၤထံၣ်န့ၢ်အီၤဒီးပုၤဂၤကၢၣ်လၢသါကမၤသံအိၣ်သဒိၣ်ဒီးဘိပလ္လင်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဂၤမၤအလဲၤတီၢ်ကိၣ်မံၣ်လၢအဂါဒီးပုၤဂၤလဲၤဆဲးသံအိၣ်ကွၢ်အဘိပလ္လင်န့ၣ်လီၤ. လဲၤတီၢ်ကိၣ်မံၣ်ဝဲဟဲက့ၤဒီးလဲၤကိးကဒီးအသဒိၣ်ဒီးဘိပလ္လင်န့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၢ်တပဟၢ ဒီးဟဲထဲသဒိၣ်တဘုၣ်စါလီၤ. ဒီးသဒိၣ်န့ၣ်ဟဲဘုၣ်ဘုၣ်တ ဘုၣ်ဘုၣ်ဘုၣ်တဘုၣ်လီၤ. ဒီးသံကွၢ်သဒိၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်သဒိၣ်စၢ. ဘိပလ္လင်တဘိလဲၣ်. ဒီးသဒိၣ်စံးဆၢအီၤပုၤဂၤမၤသံအိၣ်ကွၢ်လဲၣ်. တုၤန့ၢ်တပဟၢမၤလိာ်အသဒိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်သဒိၣ်စၢ. ဟးအိၣ်ကၢ်န့ၣ်ဆူထံ

ဒိုင်ကီလဲကွဲယိကွဲထီနဲနဲ. နအိဉ်ဒီးပုဂံကအိဉ်လဲ
 သါနုလီၤ. ဒီးသဒိဉ်န့ဉ်ဟးအိဉ်ကွဲဝဲဆူထံဒိုင်ကီလဲ
 လီၤစံးဝဲဒၣ်. သဒိဉ်ဒီးဘိပလ္လင်န့ဉ်ဘုဉ်တဘုဉ်ထဲထဲက
 စာနီၣ်ဖျါနီၣ်ဖျါလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမတၢတဂၢပိဉ်မုဉ်န့ဉ်
 ပုဂံပၢ်အိဉ်လၢအဘိပလ္လင်အညဉ်ဒီးအသိန့ဉ်တခီ
 လီၤ. သါကဝဲကၢအညဉ်သိန့ဉ် ဒီးယုပုဂံအသပၢတီ
 ခီန့ဉ်တခီလီၤ. ဝဲညဉ်သိန့ဉ်ဒၢကၢဝဲတၢပုတအိဉ်တၢ
 တၢတအိဉ်ဘဉ် ဒီးမအသံဝဲသၢဆဲန့ဉ်လီၤယိမိလီၤ.
 ယိမိန့ဉ်အကမဲတယၢဘဉ်နီတမိဘဉ်စံးဝဲဒၣ်. အသံ
 ဝဲဖိဉ်ယဲတကၢန့ဉ်လီၤယိမိဒီးသံကွဲဝဲဒၣ်လီၤ. သံကွဲဝဲ
 ကိးကလုဉ်ဒီးန့ဉ်ဝဲတအုဉ်လီၤဘဉ်အိဉ်နီတကလုဉ်
 ဘဉ်. ဝဲအုဉ်လီၤအိဉ်ထဲဝဲသိဒီးဝဲကျိခဲကလုဉ်ခီ
 လီၤ. ယိဝဲဒီးအကမဲတယၢကိးကမိဉ်ဒီးလီၤ. တၢနုတ
 ပဟၢ ဒီးကိဉ်ကၢညဉ်သိလၢပိပူန့ဉ်လီၤ. တၢမုဉ်အ
 န့ဉ်တစုယုအဖုလၢသုန့ဉ်လီၤ. မုဉ်ယုဝဲလၢအဖုဒီးအဖု
 စံးအိဉ်ယုလၢန့ဉ်န့ဉ်. မုဉ်ယုဝဲလၢအဖုဒီးအဖုစံးအိဉ်
 လၢန့ဉ်န့ဉ်မုဉ်ယုဝဲလၢအဖု ဒီးအဖုနီလၢအဖု. မုဉ်ယုဝဲ
 လၢအဖုဒီးအဖုနီလၢအဖုနီန့ဉ်ယၢမိယၢမိလီၤ. ယံဉ်ယံဉ်
 ဒီးကၢပံးန့ဉ်အဖုဒီးအဖုလၢသုန့ဉ်လီၤ. လဲထီဉ်အိဉ်
 လၢလၢသုအဖုဒီးန့ဉ်ဒီးဆဲးထုဝဲလၢသိပိန့ဉ်ဒီးစံးဝဲ—
 ဆဲးထုလၢမုဉ်ပိဝဲကျိ ပိဝဲကျိလၢမုဉ်ဆဲးထု
 လၢမုဉ်ဆဲးထုထီဉ်ဂီၤဂီၤ ဆဲးထုလၢမုဉ်ထီဉ်ဂီၤဂီၤ
 လၢမုဉ်န့ဉ်ထီဉ်ပူကွဲပဟံဉ်ခိဉ်ယိခိဉ်ဒီးကိး
 လီၤသိဉ်အကလုဉ်စံးဝဲဒၣ်ဖုဒၢဆီအိဉ်နဘုကလုဉ် ဒီး
 အဖုန့ဉ်အိဉ်လၢဒီးပူတဟဲထီဉ်ကွဲဘဉ်တဆူပျါစီ
 ဘဉ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဂျၢစိဉ်ဆီဒၢအိဉ်ဘဉ်စလံးနီၣ်ဂီၤလံးအ
 ဘုဉ်. တၢမုဉ်အန့ဉ်တစုဒီးဆဲးထုဝဲကျဲးကျဲးဒီးလၢ
 မုဉ်ထီဉ်ဖးဖိမူလီၤ. တၢနုတပဟၢပုဂံမုဉ်ထီဉ်ဒီးလီၤ
 ကွဲကၢဝဲတကျဲလီၤ. ကွဲဝဲသုတနံကျဲတကၢထီဉ်
 ဘဉ် ဒီးစံးလိာ်အသးကွဲထီဉ်ကွဲမုဉ်မိမုဉ်လီၤတၢဆဲးထီ
 လဲဉ်. ကွဲထီဉ်မုဉ်သဘုးကလုတကၢသုဉ် ဒီးကွဲလီၤ
 ကၢလၢမုဉ်န့ဉ် ဒီးလၢမုဉ်ထဲကၢဒီးအလီၤလီၤလီၤ.
 ယံဉ်ယံဉ် ဒီးကွဲဝဲတကဲလၢဘဉ် ဒီးအိဉ်ကၢဒၣ်ထုက
 နံထုကန့ဉ်လီၤ. တၢမုဉ်အန့ဉ်တစု ဒီးမတၢတဂၢပိဉ်မုဉ်
 န့ဉ်ဆဲးထုဆဲးထုလၢမုဉ်န့ဉ်ဒီးထီဉ်ဘးဝဲလၢမူဒီးလီၤ. မ
 တၢတဂၢပိဉ်မုဉ်န့ဉ်သံကွဲမုဉ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဖုဒၢ. စကအိဉ်
 ဒီးနုမိ. ဒီးမုဉ်ဆဲးထုဆီန့ဉ်ဒီးယၢတသုဘဉ်. ယဲဒၣ်
 အံးစလဲဒၣ်တၢကီကီစလဲဒၣ်တၢဂီၤဂီၤလီၤ. ဒီးသံ
 ကွဲကၢလၢတသါစံးဝဲဒၣ်ဖုဒၢစကအိဉ်ဒီးနုမိ ဒီးလိစံး
 ဆဲးထုဆီန့ဉ် ဒီးယၢတသုဘဉ် ယဲဒၣ်အံးမုဉ်စလဲခံး
 လဲသိဒၣ်တၢလီၤ. ဒီးသံကွဲကၢဆၢတသါစံးဝဲဒၣ်ဖု
 ဒၢ, စကအိဉ်ဒီးနုမိ ဒီးဆၢစံးဆဲးထုဆီ နအိဉ်ဒီးယၢ

တသုဘဉ်. ယဲဒၣ်အံးလၢမုဉ်ဆဲးထု ဒီးစကထီဉ်ကွဲလၢ
 လၢဖိမဲးဖိလီၤ. ဒီးသံကွဲကၢလီတသါစံးဝဲဒၣ်ဖုဒၢ, စ
 ကအိဉ်ဒီးနုမိ ဒီးလိစံးဆဲးထုဆီ နအိဉ်ဒီးယၢကဲပျါ
 လဲဉ်. ယဲဒၣ်အံးစကလုဉ်ဒိုင်စကထီဉ်ဒိုင်ကၢ. နအိဉ်
 ဒီးယၢကဲတကဲအံးထီဉ်ဝဲယၢနုပူလၢဆီအုဉ်ကီၤယု
 တကွဲ. ပိဉ်မုဉ်န့ဉ်ထီဉ်ဝဲယၢအနုပူဝဲဒီးလီၤန့ဉ်ဖျး
 လီၤမံခိဉ်သၢဘိသုနီဉ်ခံသၢဘိ ပိဉ်မုဉ်န့ဉ်တသံဘဉ်ဒီးလီ
 ဖျါအိဉ်ဒီးအဖိခွါလီၤ. အိဉ်ယုဝဲဒီးထီဉ်ဖိဝဲဒၣ်တဂၢ
 လီၤ. တၢမုဉ်အန့ဉ်တစု ဒီးလီဖိဖဲလီၤအိဉ်သကိးယု
 အိဉ်လၢအမိအပၢလီၤ. တၢလၢလီၤအံးပျါထွဲန့ဉ်အ
 မိအပၢသုဉ်ညါ ဒီးအမိအပၢဖိအိဉ်ယုအထွဲလီၤ. မုဉ်
 အဂၢဒဲလဲဉ် မုဉ်အကၢဝဲလၢအကဟံးလီၤတၢကၢအဖိ
 မုဉ်န့ဉ်ဒီးမၤဝဲဒၣ်န့ဉ်လီၤ. ပုဂံလုဉ်မုဉ်လုဉ်ထံးဒီးဘျါ
 ထီဉ်န့ဉ်လီၤန့ဉ်လၢထွဲအခိဉ်လီၤ. အိဉ်မုဉ်အမုဉ်န့ဉ်
 လီၤန့ဉ်ထီဉ်လၢပုဂံဘျါထီဉ်န့ဉ်အထွဲခိဉ်န့ဉ် ဒီးပျါဝဲ
 ဒီးကၢယုသုဝဲထီဉ်ကၢဝဲဆူမုဉ် ဒီးအမိဖိဉ်ယၢန့ဉ်အ
 ဆူခိဉ်ထံးဒီးထီဉ်ဘးကၢဝဲဒီးမိဝဲခံးလၢလၢလီၤ. တၢနု
 တပဟၢလီၤဖိအသးဒိုင်ထီဉ် ဒီးသါကထုကၢကွဲလၢမုဉ်
 န့ဉ်လီၤ. ဒီးမတၢတဂၢပိဉ်မုဉ်န့ဉ်တြီလီၤအကလုဉ်စံးဝဲ
 ဒၣ်. စၢယၢသုတၢဖိတၢလံးလၢခိဉ်သုတကွဲ. လီကထု
 ကၢလၢမုဉ်လီၤ. ပုဂံတနုဘဉ်အိဉ်ဘဉ်ဒီးပုဂံစၢယၢတၢ
 ဖိတၢလံးလၢပျါမုဉ်ဆီဘိဘိလီၤ. အသံအတၢဖိဉ်ယဲတ
 ကၢန့ဉ်အတၢဖိအကလုဉ် ဒီးစၢယၢအတၢဖိတၢလံးလၢ
 ခိဉ်သုလီၤ. တၢနုတပဟၢလီၤဖျးဖျးတၢသတးဒီးသုဉ်
 လုဉ်ခိဉ်ဝဲလုဉ်ဆီမးလီၤ. လီထုကၢလၢမုဉ်ဒီးတၢခံးလီၤ
 စီဉ်တၢန့ဉ်န့ဉ်န့ဉ် ဒီးပုဂံညီသံတၢမးဝဲလုတကၢလီၤ.
 တၢဖိတၢလံးတဖၢယုဖျးကွဲဝဲလုတကၢ ဒီးအိဉ်လီၤ
 တံးထဲဖိဉ်ယဲအဝဲတပူန့ဉ်ခီလီၤ. လၢမုဉ်န့ဉ်ဆဲးတ
 ပူတလိဉ်တပူတလိဉ် ဒီးအိဉ်ဝဲသကၢဒၣ်ဟီဉ်ခိဉ်အ
 ချါလီၤ. တၢကပိထီဉ်ကၢဒီးလီဖိန့ဉ်ဟဲလီၤဒီးပုဂံညီ
 လၢအမဲလၢအဖိအံဉ် ဒီးပုဂံညီသမူထီဉ်ကၢက ဒီးဝဲဝဲ
 လၢလီၤ. မၤသးဒီးန့ဉ်ဒီးပုဂံညီကုသးပုဉ်စံးဝဲဒၣ်. ပမဲ
 ပြုး အိဉ်တၢဝဲကနံအံးန့ဉ်မုဉ်လီဖိအဖိအံဉ်လီၤ. တၢဖိ
 တၢလံးအတၢဖၢအံးကယဲမုဉ်တမံလၢလၢန့ဉ်မုဉ်ဖိဉ်
 ယဲအတၢလၢပျါလီၤ. တၢဖိတၢလံးအမံလၢတဖၢ
 အံးကယဲမုဉ်တမံလၢလၢန့ဉ် မုဉ်ပဒီမိဒီးပၢအတၢလၢ
 ပျါလီၤ. ဖိဉ်ယဲစၢယၢဝဲလၢခိဉ်သု ဒီးအိဉ်ဝဲတၢဝဲက
 နံအံးလီၤ. ပဒီမိဒီးပၢစၢယၢဝဲလၢပျါမုဉ်ဆီဘိဘိဒီး
 ထွဲဖျးကွဲဝဲ ဒီးတိမံတိဖျးအိဉ်ဝဲလၢစၢယၢခိဉ်စၢယၢ
 လၢတၢဝဲကနံအံးလီၤ.

၅. **ဘိလိ:** န့ဉ်မုဉ်ကဟဉ်ချဉ်ဘိန့ဉ်ပဖျိဉ်ထီဉ် ဒီးဝဲဖိ
 န့ဉ်ပမံးလၢချဉ်ဘိလိလီၤ. မၤချဉ်ဘိလိလၢဝဲဖိတဘိ

ဘီး

တကွာ်.

၆. ကဘိ နှံ့မုာ်ကဘိာ်အဆိလီၤ. ဇီးမုာ်ပအိၣ်သိဇီးမာသးဘျါကစဲာ်နှံ့ပစံးလၢမာသးကဘိာ်ကဘိလီၤ.

၇. ကျိဘိကျိဘိ နှံ့မုာ်တၢ်အိၣ်စ့ၤပစံးလၢအိၣ်ကျိဘိကျိဘိလီၤ. ဘုဲထီၣ်မုာ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်နှံ့ပစံးလၢမဲထီၣ်ကျိဘိကျိဘိလီၤ. ဘုဲထီၣ်ကျိဘိကျိဘိဘိစံးဝဲဒၣ်.

၈. ဆၢၣ်ဘိ နှံ့မုာ်သ့ၣ်လၢပတီၢ်တၢ်လၢဆၢၣ်ပူၤမုာ်ဂ့ၤ, ပဆုတၢ်လၢဆၢၣ်ပူၤမုာ်ဂ့ၤပစံးလၢဆၢၣ်ဘိလီၤ. ပတီၢ်တၢ်ရံၣ်လၢဆၢၣ်ဘိလီၤ. ပတီၢ်ဘျးပသၢပကျၢသအုသယီလၢဆၢၣ်ဘိလီၤ. ဇီးပကိးဇီးအဆိလၢဆၢၣ်ဘိဆၢၣ်ဖိလီၤ.

၉. တဘိ နှံ့မုာ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဖံးသလံးကွံာ်ဝဲနှံ့ပစံးလၢတဘိလီၤ. ပုၤကညီတီၢ်သ့ၣ်လၢနီၣ်တီၢ်ဇီးသ့ၣ်ဖံးတဘိဝဲလီၤ. ဇီးပစံးလၢတဘိကွံာ်စ့ၤကိးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢတဘိတယီလီၤ. စခိၣ်ဘၣ်တြုာ်ဇီးလၢဇီးအဖံးတဘိဝဲလီၤ.

၁၀. ထီဘိ နှံ့မုာ်တပယုာ်ယီၤနှံ့ပစံးလၢထီဘိ လီၤ. ပမၤတၢ်မုာ်ဂ့ၤပအိၣ်တၢ်မုာ်ဂ့ၤပလဲၤတၢ်မုာ်ဂ့ၤပဘါတၢ်မုာ်ဂ့ၤပမုာ်မၤတလီၤလီၤဇီးပစံးလၢထီဘိ လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤထီဘိဆုစအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်မုာ်ထီဘိလီၤ. ကစၢ်ယုၤနှံ့ဘါထီဘိတက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢထီဘိထီကျိလီၤ.

၁၁. ထီဘိ နှံ့မုာ်တၢ်ထံးလၢအထီဝဲနှံ့မုာ်လိာ်တကလုာ်ဇီးသးတကလုာ်နှံ့ ဇီးပစံးလၢလိာ်ထီဘိသးထီဘိလီၤ. တၢ်ထံးမုာ်သးတကလုာ် ဇီးလိာ်တကလုာ်နှံ့တုၤအထံးထီဇီးပစံးလၢသးထီဘိလီၤ. သးထီဘိနှံ့အညၣ်ပြီကၤ.

၁၂. ဇီဘိ နှံ့မုာ်တၢ်အိၣ်ဖးထီလၢအခိၣ်ထံးပၢ်လၢအစိးနါစ့ၤဇီးပစံးလၢဇီဘိလီၤ. ဝဲာ်န့ၢ်ယၤလၢတၢ်ဇီဘိတဘိတက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဇီဘိဇီကျိလီၤ.

၁၃. လိာ်ဘိ နှံ့မုာ်ပုၤဒိၣ်ထီၣ်သိနှံ့ပစံးလၢလိာ်ဘိလီၤ. ပုၤတဂၤလိာ်ဘိထီၣ်လံးကိးမးအမၤအဝၤအိၣ်လီၤ. ပုၤမုာ်လိာ်ဘိနှံ့မုာ်မုာ်ကနီၤထီၣ်သိလီၤ. ဇီးပုၤတနီၤနီၤစံးလၢလီၤဘိလီၤ.

၁၄. သးဘိ နှံ့မုာ်ပုၤလၢအဲၣ်လိာ်အသးနှံ့ကိးလိာ်အသးလၢသးဘိလီၤ. မၤသးဘိ, ဖိသးဘိ, မိာ်သးဘိ, ပါသးဘိ, ခွါသးဘိ, မဂၢ်သးဘိ, မါတၢ်သးဘိ စံးဝဲဒၣ်နှံ့လီၤ.

၁၅. အဘိ နှံ့မုာ်အဂံၢ်အဆိလီၤ. ဇီးမုာ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဂံၢ်နှံ့ပကိးလၢအဂံၢ်အဘိလီၤ.

၁. ဘီး နှံ့မုာ်ပတြုာ်ထီၣ်စုာ်လၢပျါလီၤဇီးပစံးလၢဘိးထီၣ်စုာ်လၢပျါလီၤလီၤ.

ဘီး

၂. ဘီး နှံ့မုာ်ပမၤကၢ်တၢ်လၢပစု ဇီးပစံးလၢဘိးလီၤ. ပုၤတဂၤဘိးကၢ်သ့ၣ်တဘိဇီးကၢ်ဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိးဇီးဘးလီၤ. ဘိးသ့ၣ်ဘးသ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဇီးကဆိဘိးဝဲလၢအတမျါလီၤ.

၃. ဘီး နှံ့မုာ်ပုၤကညီအခၣ်ကပၤယၢ်ခိၣ်ပကိးလၢဘိးလီၤ.

၄. ဘိးကဒါ နှံ့မုာ်တၢ်လၢအအိၣ်လၢအကျၢ်လီၤတခီဇီးပမၤတယၣ်ထီၣ်ဆုအသးနါပုၤဆုခိၣ်ဇီးပစံးလၢဘိးကဒါလီၤ. ပုၤတဂၤဘိးကဒါထီၣ်ချးလၢအသးနါပုၤတခီလီၤ. ဘိးကဒါထီၣ်သ့ၣ်ဘုၣ်လၢအပူၤတခီလီၤ. ထီရီၤပမၤကဒါတၢ် ဇီးပမၤတယၣ်ထီၣ်တၢ်ပူၤဆုခိၣ် ဇီးပစံးလၢဘိးကဒါလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိးကဒါဘိးကဒါလီၤ.

၅. ဘိးကနူၤ နှံ့မုာ်ပဟ်တယၣ်ထီၣ်တၢ်လၢ အက နူၤတခီနှံ့ပစံးလၢဘိးကနူၤလီၤ. ဘိးကနူၤသ့ၣ်ဘုၣ်ဘၣ်လၢအကနူၤတက့ၢ်.

၆. ဘိးကမၣ် နှံ့မုာ်ပုၤကညီထုတၢ်ဇီးဒ်အဂ့ၢ်ကထီၣ်အါဂ့ၢ်ဇီးထုကမၣ်ဝဲနှံ့ပစံးလၢဘိးကမၣ်လီၤ. ပုၤကညီထုယုာ်နှံ့ဒ်အဂ့ၢ်ကထီၣ် ဇီးအဂ့ၢ်ဇီးပစံးလၢဘိးကမၣ်လီၤ.

၇. ဘိးကမၣ် နှံ့မုာ်ပုၤကညီဒ်ကမၤတြုးမၤကမၣ်တၢ် ဇီးပုၤဂၤလွဲကဒ်လွဲကဒါဝဲနှံ့ပစံးလၢဘိးကမၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဘိးကမၣ်ယၤ ဇီးမၤစဟ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိးတြုးဘိးကမၣ်လီၤ.

၈. ဘိးကုာ် နှံ့မုာ်ပမၤကုာ်တၢ်ထီၣ်ရီၤတမံၤလၢပစုဇီးပစံးလၢဘိးကုာ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိးကုာ်ဘိးကုာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘိးကုာ်ထးတဘိဇီးကုာ်ဝဲလီၤ. ထီရီၤပမၤကုာ်တၢ်လၢပစုဇီးပစံးလၢဘိးကုာ်ဝဲလၢာ်လီၤ.

၉. ဘိးစၢ်အပျၢ နှံ့မုာ်ပုၤကညီကတိၤတၢ်သ့ဝဲဇီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဘိးစၢ်အပျၢလီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်ဘိးစၢ်အပျၢလီၤ.

၁၀. ဘိးဆူာ် နှံ့မုာ်ပုၤကညီဘိးကၢ်တၢ်လၢအန့ၢ်အခးနှံ့ပစံးလၢဘိးဆူာ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဘိးဆူာ်သ့ၣ်တဘိဇီးကၢ်ဝဲလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိးဆူာ်ဘိးကနီၤလီၤ.

၁၁. ဘိးတကၢ်ဆိၣ်တယံၤ နှံ့မုာ်ပသိၣ်ယီၣ်ပဖိတန့ၢ်ဘၣ်ဇီးပစံးလၢဘိးတကၢ်ဆိၣ်တယံၤဘၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤပဘိးတကၢ်ပဆိၣ်တယံၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၂. ဘိးထီၣ် နှံ့ပဝံၣ်ထၢၣ်တၢ်ဘိနှံ့ပစံးလၢဘိးထီၣ်လီၤ. ဘိးထီၣ်သ့ၣ်တဘိစံးဝဲဒၣ်. ပုၤတဂၤဘိးထီၣ်ဝဲတဘိထူၣ်ကလၢလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိးထီၣ်ဘိးလီၤလီၤ.

ဘိုး

၁၃. **ဘိုးထိုင်အသး** နှုတ်မှိုထီရီတၢ်ဝံၣ်ဆၢထၢၣ်အသးနှုတ်ပစံးလၢဘိုးထိုင်အသးလီၤ. တၢ်လၢပဝံၣ်ထၢၣ်နှုတ်ပစံးလၢဘိုးထိုင်အသးလီၤ. ဒီးတၢ်အိၣ်ထိုင်ထွဲၣ်နှုတ်ပစံးလၢဘိုးထိုင်အသးလီၤ. ချဲဘၣ်တီၤဒီးချဲခိၣ်ဘိုးထိုင်အသးလီၤ.

၁၄. **ဘိုးဟ** နှုတ်မှိုပခၣ်ကပၤနှုတ်ပစံးလၢဘိုးဟလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘိုးဟထံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤတဂၤနၤမူအမၤအဘိုးဟထံးလီၤ.

၁၅. **ဘိုးဟဃ** နှုတ်မှိုပခၣ်ကပၤအဃံးနှုတ်ပစံးလၢဘိုးဟဃလီၤ. စအိၣ်မှိုဒီးစဘိုးဟဃတကံးမးလီၤ.

၁၆. **ဘိုးဘး** နှုတ်မှိုကလဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမှိုပကျိၣ်ကျဲတၢ်ဒီးထံထီရီတမံၤမှိုဂ့ၤ တၢ်ဘၣ်အကျိၣ်ကျဲဒီးအထံးနှုတ်မှိုဂ့ၤ ပစံးဒီးအဆိလၢကလဲၤဘိုးဘးလီၤ.

၁၇. **ဘိုးဘၣ်ဃၣ်လီၤ** နှုတ်မှိုပသိၣ်က့ၤသီက့ၤပှၤဂၤဒ်ကမၤတၢ်တီၢ်လီၤဒီးပစံးလၢဘိုးဘၣ်ဃၣ်လီၤလီၤ. ကစၢ်ယွၤဘိုးဘၣ်ဃၣ်လီၤပှၤ ဒီးအိးထီၣ်ပသးဒ်ပကမၤတၢ်တီၢ်လီၤလီၤ. ပှၤကညီဖိမှိုမၤကမၤတၢ် ဒီးအမိၢ်ပၢ်ဘိုးဘၣ်ဃၣ်လီၤအိၤလီၤ.

၁၈. **ဘိုးဘၣ်သ့ၣ်ညါ** နှုတ်မှိုပစံၣ်တဲၤတဲၤဘၣ်ပှၤဂၤလၢတၢ်ပရၢပစၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဘိုးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤ. နှုတ်မှိုနၢ်ဟူတၢ်ပရၢပစၢ်တမံၤမံၤ ဒီးဘိုးဘၣ်သ့ၣ်ညါဒီးယၢတက့ၢ်.

၁၉. **ဘိုးဘီ** နှုတ်မှိုကပံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမှိုထံကျိၣ်ကျဲဒီးဟီၣ်ခိၣ်နှုတ်ပဝံၣ်လီၤ.

၂၀. **ဘိုးဘီၣ်** နှုတ်မှိုစွံၤတကလုာ်အိၣ်ဘီၣ် ဒီးပကိးလၢစွံၤဘိုးဘီၣ်လီၤ. စွံၤဘိုးဘီၣ်နှုတ်အိၣ်ဘီၣ်လၢဘီၣ်အိၣ်ပူၤနှုတ်လီၤ.

၂၁. **ဘိုးလီၤ** နှုတ်မှိုပမၤဘျၢတၢ် ဒီးပစံးလၢပဘိုးလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိုးဘၣ်ဃၣ်လီၤလီၤ. ဘိုးလီၤချဲခိၣ်ဆူထံကျိၣ်နှုတ်တက့ၢ်. ဒီးဘိုးလီၤတၢ်လၢက့ၣ်တဖၣ်နှုတ်လီၤ.

၂၂. **ဘိုးလီၤ** နှုတ်မှိုပမၤလီၤပနၢ် ဒီးပစံးလၢပဘိုးလီၤပနၢ်လီၤ. ပမှိုကတီၢ်တၢ်ဒီးဘိုးလီၤသုနၢ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိုးလီၤဃၣ်လီၤလီၤ.

၂၃. **ဘိုးလီၤ** နှုတ်မှိုပမၤလီၤယံၤတၢ်ဒီးဘီတဖၣ်နှုတ်ပစံးလၢဘိုးလီၤလီၤ. ဘိုးလီၤကွံၣ်ဝၣ်တဘိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိုးလီၤဘးလီၤလီၤ.

၂၄. **ဘိုးသလၣ်** နှုတ်မှိုပမၤတဆဲၣ်ပစုဒီးပစံးလၢပဘိုးသလၣ်ပစုလီၤ. ပစုညါသးနှုတ်အမှိုတတဆဲၣ်ဘၣ်ဒီးပဘိုးသလၣ်တဆဲၣ်အိၤလီၤ.

၂၅. **ဘိုးသီးဘီးသီး** နှုတ်မှိုပအိၣ်မှိုပှၤပကိၣ်ပူၤ ဒီးပစံးလၢပအိၣ်မှိုဘိုးသီးဘီးသီးလီၤ.

ဘိၣ်

၂၆. **ကဘိး** ဒီးကဘိးကဘး ဒီးဖိကဘိး ဒီးကဘုၣ်ကဘိးနှုတ်ကွၢ်လၢကဘိးတက့ၢ်.

၂၇. **ကဘိး** နှုတ်မှိုပအိၣ်တၢ်ပှၤပကိၣ်ပူၤဒီးပစံးလၢကဘိးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မှိုကဘိးလီၤ.

၂၈. **စဘိးစဘး** နှုတ်မှိုတၢ်ဘၣ်အလၢအကျိၣ်ကျဲဒီးအသးအထံးနှုတ်ပကိးလၢစဘိးစဘး. ကပံၣ်ကျိၣ်ကျဲဒီးထံစဘိးစဘးစံးဝဲဒၣ်.

၂၉. **စံၢ်ဘိး** နှုတ်မှိုပစံၢ်ကျိၣ်ကျဲမှိုဒီးကသုထံးနှုတ်ပစံးလၢစံၢ်ဘိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမှိုစံၢ်ဘိးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်မှိုဒီးစံၢ်ဘိးအိၣ်မှိုဒီးကသုထံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံၢ်ဘိးစံၢ်ဘးလီၤ.

၃၀. **ဆံၣ်ဘိး** နှုတ်မှိုဆံၣ်ဘိးအဆိလီၤ. ဒီးမှိုပဟ်တၢ်ယၢ်ဒီးဆံၣ်ဘိးပစံးဒီးအဆိလၢဆံၣ်ဘိးဆံၣ်ဘိးလီၤ. ပှၤဟ်ပနၢ်နၢ်ထံးယၢ်ဒီးဆံၣ်ဘိးဆံၣ်ဘိးနးကၤ. က သူနှုတ်တၢ်ပဟ်ယၢ်ဒီးဆံၣ်ဘိးဆံၣ်ဘိးလီၤ.

၃၁. **တဘိးတဘး** နှုတ်ဒ်စဘိးစဘးအသိးလီၤ. ဒီးမှိုကပံၣ်ကျိၣ်ကျဲဒီးထံမှိုဂ့ၤ မှိုကျိၣ်ကျဲဒီးကသုထံးမှိုဂ့ၤ ပစံးလၢမၤသးတဘိးတဘးလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကျိၣ်ကျဲဒီးထံနှုတ်မၤသးတဘိးတဘးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၂. **ထုၣ်ဘိး** နှုတ်မှိုလံၢ်ဘိးအဆိလီၤ. ဒီးမှိုပိၣ်မုၢ်အတၢ်သကျိၣ်အသရူၤပလူၢ်ကူထီၣ်ဝဲယၢ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံၢ်ဘိးထုၣ်ဘိးလီၤ.

၃၃. **ပှၤဘိးဒုကၢ်ယီၢ်လၣ်ဘျး** နှုတ်မှိုသကီၤသဘးလၢနၤခူနၤပှၤနှုတ်ပစံးလၢပှၤဘိးတၢ်ဒုကၢ်ယီၢ်တၢ်လၣ်ဘျးဝဲနှုတ်လီၤ. ပှၤလၢဘိးတၢ်ဒုကၢ်ယီၢ်တၢ်လၣ်ဘျးနှုတ်မှိုပှၤနၤခူနၤပှၤကိးဂၤဒီးလီၤ.

၃၄. **လံၢ်ဘိး** နှုတ်မှိုပှၤကညီပိၣ်မုၢ်အတၢ်သကျိၣ်အသရူၤယၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပျူၢ်ကူထီၣ်သးဘီၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢလံၢ်ဘိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလံၢ်ဘိးထုၣ်ဘိးလီၤ. ဖိသၣ်ပိၣ်မုၢ်တဂၤအလံၢ်ဘိးဘီၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **ဘိၣ်** နှုတ်မှိုပမၤဘၢတၢ်လၢလၣ်မှိုဂ့ၤ. ပမၤဘၢတၢ်လၢတၢ်ကူတၢ်သိးမှိုဂ့ၤပစံးလၢဘိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘိၣ်တၢ်ညၣ်လၢလၣ်အူလီၤ. ပှၤတဂၤဘိၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်လၢတၢ်ကံးညၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးထီရီၤပမၤဘၢတၢ်လၢလၣ်, ပမၤဘၢတၢ်လၢတၢ်ကံးညၣ်နှုတ်ပစံးလၢဘိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိၣ်ဘိၣ်လီၤ.

၂. **ဘိၣ်** နှုတ်မှိုသုးခိၣ်နှုတ်ပကိးပိၣ်ထွဲတလၢၤအခံလၢဘိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘိၣ်ခိၣ်ခိၣ်လီၤ.

၃. **ဘိၣ်** နှုတ်မှိုဖိလၢတဘျါဒီးဘၣ်နှုတ်ပစံးလၢဖိဘိၣ်လီၤ. ဖိဘိၣ်ထီၣ်နှုတ်မၤသးဘိၣ်သလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိၣ်ဘိၣ်လီၤ.

၄. **ဘိၣ်ခိၣ်** နှုတ်မှိုလူၢ်ခူလၢမၤသးအသၣ်အခိၣ်စူဝဲနှုတ်

အိ

သးန့ၣ်ပစံးလာဘိၣ်သလိုလီၤ. ဖိမ့ၢ်တဘျီဒီးဘၣ်ဒီးမၤ
သးဘိၣ်သလိုလီၤ. ပှၤကညိမ့ၢ်တနံၤဘၣ်ဒီးဟံထါခိၣ်
ဖိန့ၣ်ပစံးလာထါခိၣ်ဘိၣ်သလိုလီၤ. တဒၢဘိၣ်လီၤ
အသးဘိၣ်သလိုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဘိၣ်သလံာ်
ဘိၣ်သလိုလီၤ.

၁၇. **ဘိဝံသီ**မှာ နှုတ်မုၢ်ပမၤဘၢမုၢ်လၢသ့ၣ်လၢအူဒီး ပမံးလၢဘိဝံသီမုၢ်လီၤ. ပမုၢ်လဲၤတၢ်ဒီးပဘိဝံသီမုၢ် လၢသ့ၣ်လၢအူလီၤ.

၁၈. ကတိန် ဧီးကတိန်ကတိ, ဧီးသျှင်ကတိန်, ဧီးမုန်ကတိန်, ဧီးယီသျှင်ကတိန်, ဝဉ်ကတိန်, လီၤကတိန်, ဧီးကတိန်, သိဉ်ဧီးကတိန်ကတိန်. တၢ်ခဲလၢၣ်န့ဉ်ကွၢ်လၢကတိန်အကျါတက့ၢ်.

၁၉. ကပ်ဘိဉ်ဘိ နှိမ့်ပမဲင်ဟးလံလီလၢပတသ့ၣ်
ညါဘဉ်မုၢ်နှိမ့်ထီၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးကပ်ဘိဉ်ဘိလီ.

၂၀. **ခိန်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်ခိၣ်သူကူၣ်လိၣ်လာပဝၣ်ထီၣ်လာပ
ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာခိၣ်ဘိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာခိၣ်ဘိၣ်
ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအခိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၂၁. **ဆီမံဘိတ်ခိင်** နှုတ်မုၢ်ဆီမံလၢအခိင်သွၣ်တက
ကျၢ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆီမံဘိတ်ခိင်လီၤ. ဆီမံဘိတ်ခိင်
တဘျုးအခိင်သွၣ်တကကျၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆီလၢ
ဆီမံဘိတ်ခိင်ဆီမံဘိတ်န့ၣ်လီၤ.

၂၂. **တဘိဉ်တဘဲ** နှိမ့်မုၢ်တၢ်လၢတဝံၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ
တဘိဉ်တဘဲဘၣ်လီၤ. စအီၣ်မ့ၤတဘိဉ်တဘဲဘၣ်.

၂၃. တာ်ဘိဉ် နှဉ်မ့ၢ်ထီၣ်ရံၤပတိုင်တာ်နှဉ်ပစံးလာတာ်
ဘိဉ်လီၤ။ ဒီးပတိုင်တာ်ကမၤအိဉ်လာတာ်စ့ၤနုာ်ပစံး
လာတာ်ဘိဉ်စ့ၤကိးလီၤ။ ဒီးပစံးဒီးအဆိလာတာ်ဘိဉ်တာ်
စ့ၤလီၤ။

၂၄. တၢ်ဒီးဘိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဘးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လ
ရၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒီးဘိၣ်တၢ်ဒီး
ဘးလီၤ .

၂၅. **ထိပ်တိုင်** နှုတ်မှန်သွင်အိပ်ထီးဖိုင်တကရ၊ဒီးပမ်း
လာသွင်ထိပ်တိုင်လီ။ ဒီးဘၣ်ဘီအိပ်ဖိုင်လာထံးခိင်
နှုတ်ပမ်းလာထိပ်တိုင်စွဲကီးလီ။ ဘၣ်ဘီထိပ်တိုင်လာ
ထံးခိင်မံးဝဲဒင်။

၂၆. **နိုင်ဘိတ်လုပ်** နှင့်မူနီတကလုပ်လာအလုပ်တသလုပ်ထိုင်ဘဉ်အသးန့ဉ်ပကိးလာနီဉ်ဘိတ်လုပ်လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလာနီဉ်ဘိတ်လုပ်နီဉ်ဘိတ်ဒီးလီၤ.

၂၇. အဘိဉ် နှုတ်မုၢ်ထီၣ်ရံၤတၢ်ဘိဉ်ဒီးပကိးလၢတၢ်ဘိဉ်ခဲ
လၢၣ်လီၤ. ဖီအဘိဉ်အဖးအဘိဉ်အလဲးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဘိ** နှင့်မှါတ်လာမေးသည့်အခန်း ဦးပကွာ်အညာ်ဂုး
ဝဲဒီးပစံးလာဘိလီ၊ ဦးပစံးလာဘိကံကလံာ်၊ ဘိက
ထဲ၊ဘိကလု၊ ဘိစီသုးပစံးဒ်နှံလီ၊

၂. **ဘိ** နှုတ်မှတ်ထိရီတတ်လာအညှဉ်ဂုဏ်လောကသားလောပ ကွာဂုဏ်လောကဉာဏ်ဦး ဦးဆုံးဘဉ်ပဉ်လောကအဂုဏ်လောက နှုတ်ပ ခံးလာဘိလီ။ ဖိလောဂုဏ်တဖဉ်ဘိလီ။ ဖိနှုတ်အိဉ်ဦးအ ဘိတနီလီ။ တိဉ်နှုတ်ဘိလီ။

၃. **ဘိ** နှုတ်မှတ်ထူးစိုဉ်လောကအကနဉ်အိဉ်ဝဲယာခိ ဦးပမာ ဦးအတိဉ်ဦးပဆဲးတဖိတတ်လံလောကနဉ်ပကိးလာဘိလီ။ ဦး ပကိးဦးအဆိလောယဉ်ခိဉ်ဘိထီလီ။ ပုတဂါမာဘိတ ဘဉ်ဦးဆဲးတဖိတတ်လံလီ။

၄. **ဘိကထ** နှုတ်မှတ်လောဘိတဂုဏ်ဘဉ် ဦးဘိတဘဉ် ဒးဇီနဉ်ပစံးလာဘိကထလီ။ လံအကုဘိကထနဉ် မှတ်ဘိတဂုဏ်တဘဉ်ဦးပစံးလာဘိကထလီ။ သကွံသဉ် ဘိနှုတ်မာသးဘိကထဇီလီ။ ထီရီတသဉ်နှုတ်ပု ဦးမာသးဘိကထလီ။ ဦးပစံးလာဘိကထစိုဉ်ကိးလီ။ ထီရီတဘိတဂု ဘဉ်နှုတ်ပစံးလာဘိကထလီ။ ဧသဉ် မံဘိကထစံးဘဉ်။

၅. **ဘိကဘျဉ်** နှုတ်မှတ်ပဉ်နဉ်ဦးလောတိဉ်မှတ်ဂု၊ ထူမှတ်ဂု၊ လောစုမှတ်ဂု၊ ကဘျဉ်နဉ်စုမှတ်ခံဘိဘူသလါ ဦးပထူဖျဉ် ဦးပစံးလာပနဉ်လီ။ နှုတ်ပစံးလာဘိကဘျဉ်လီ။ ဦးပစံး လောထိကဘျဉ်စိုဉ်ကိးလီ။ ပုတဂါဦးဘိကဘျဉ်တ ဆိမှတ်လောတိဉ်လီ။ ဦးပကိးဦးအဆိလောဘိဘျဉ်ဘိက ဘျဉ်လီ။

၆. **ဘိကရံး** နှုတ်မှတ်ဘိတကလုဉ် အကနဉ်ကုဉ်ချံးချူး ဦးပကိးလာဘိကရံးလီ။ ဦးပကိးဦးအဆိလောဘိကရံး ဘိကတြးလီ။

၇. **ဘိကလု** နှုတ်မှတ်ဖိယာတကလုဉ်ဘိတစဲးစဲးဦးပ ကိးလာဘိကလုလီ။ ဘိကလုနှုတ်ပမှတ်ဖျးတဦးတလုဉ် ဦးအိဉ်သံဘဉ်လီ။

၈. **ဘိကလု** နှုတ်မှတ်ဘိလောတဂုဏ်ဘဉ်ဘူလောတဂု ဘဉ်ဦးအလုဉ်ဘိတအသိးနှုတ်ပစံးလာဘိကလုလီ။ ဘူ တလီဆါဝဲ ဦးအလုဉ်ဘိကလုလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိ လောဘိကလုဘိကလုလီ။

၉. **ဘိကလု** နှုတ်မှတ်ထံးလောတရါကျတကလုဉ်အ လုဉ်အဒိဉ်ဂုအသိး ဦးအဆူဉ်အါဝဲနှုတ်ပကိးလာဘိက လုလီ။ ဦးပကိးလာဘိကလုဦးဘိသလုစိုဉ်ကိးလီ။ ဦးပကိးဦးအဆိလောဘိတဘိကလုလီ။

၁၀. **ဘိကလဲး** နှုတ်မှတ်လောဘိတဂုဏ်ဘဉ် ဦးပစံးလာ ဘိကလဲးလီ။ သုဉ်လုဉ်ပုဉ်ဦးဘိဘဉ်ဦးနှုတ်ပစံးလာဘိ ကလဲးလီ။ သုဉ်လုဉ်ဘိတဘျဉ်ဘိကလဲးလီ။

၁၁. **ဘိကိကလံ** နှုတ်မှတ်ဘိလောဂုဏ်လောကနဉ်ပစံးလာ ဘိ ကိကလံလီ။ ဖိလောဘိဂုဏ်လောကနဉ်ပစံးလာဘိကိကလံ လီ။ ဖိတဖိးဘိမးကိကလံလီ။

၁၂. **ဘိကဉ်** နှုတ်မှတ်ထိတကလုဉ်မှတ်လောထိဉ်ဖိဦးဘိ

လောအသးနါပုဉ်နှုတ်ပကိးလာထိဉ်ဘိကဉ်လီ။ ဦးပကိး လောထိဉ်ဘိဇီစိုဉ်ကိးလီ။

၁၃. **ဘိကိဟု** နှုတ်မှတ်မုဉ်လောမုဉ်ကသါဘဉ် ဦးဘိဝဲနှုတ် ဦးနါကိဟုဝဲဦးပစံးလာဘိကိဟုလီ။ မုဉ်ကသါဘဉ် မုဉ်ဦးဘိကိဟုကွဉ်ဦးနါကိဟုစိုဉ်ကိးလီ။

၁၄. **ဘိကျီ** နှုတ်မှတ်တသဉ်မံထိဉ်သိလောတဘိတဝဲဦး ဘဉ်နှုတ်ပစံးလာဘိကျီလီ။ ဦးပစံးဦးအဆိလောဘိကျီ ဘိကျီလီ။ တသဉ်မံဘိကျီနှုတ်ပအိဉ်တဝဲဘဉ်။

၁၅. **ဘိကျီ** နှုတ်မှတ်ထူထီဉ်အဆိလီ။ ဦးမှတ်ပုလောအ ခိဉ်တုဉ်ခိဉ်ပု ဦးအတဟိဉ်ဆူဉ်ဝဲနှုတ်ပစံး ဦးအဆိလော ထူထီဉ်ဘိကျီလီ။

၁၆. **ဘိကူ** နှုတ်မှတ်သလံးအဆိလီ။ ဦးမှတ်ပုကတိလိဉ် ကွဲလောကလိဉ်အသး ဦးနံလဲနှုတ်ပစံးလာမာသးသလံး ဘိကူလီ။ ဦးပစံးလာအလံးဘိကူလီ။

၁၇. **ဘိခံတဆု** နှုတ်မှတ်ဘိတိဉ်ခံနှုတ်ပမာထီဉ်ထးတဘဉ် ဦးအကဒါ ဦးမာသးဒ်တပုဉ်အသိး ဦးပစံးလာဘိခံတဆု လီ။

၁၈. **ဘိခိဉ်** နှုတ်မှတ်ဘိနါစုဉ်စုကတိဉ်ဝဲနှုတ်ပစံးလာဘိနါ စုဉ်ခိဉ်လီ။ ဘိခိဉ်နှုတ်စုလီ။

၁၉. **ဘိဃိဉ်ကလံ** နှုတ်မှတ်ဘိကိကလံအသိးလီ။ ဦးမှတ်လောဘိဂုဏ်လောကနဉ်လီ။

၂၀. **ဘိစဲး** နှုတ်မှတ်ထူးစိုဉ်လောပမာဦးအသကုဉ်ဦးပ ဆဲးညဉ်နှုတ်ပစံးလာဘိစဲးလီ။ ဦးပကိးလာဘိထူးဆဲး စိုဉ်ကိးလီ။ ဦးပကိးဦးအဆိလောဘိတဘိစဲးလီ။ ဦး ပကိးလာဘိတစဲးစိုဉ်ကိးလီ။

၂၁. **ဘိစဲးဘိစိ** နှုတ်မှတ်ဘိမှတ်ဂု၊ ထူလောဘိဝဲမှတ်ဂု၊ ဘိကဉ်ဆိးဦးစိဝဲအယဉ်အမူးတအိဉ်ဘဉ် ဦးပစံးလာဘိ စဲးဘိစိလီ။ ထူနှုတ်ဘိစဲးဘိစိပကွဉ်ဂုကါ။ ဦးထံလံလော တထီဉ်အူးထီဉ်ယးဘဉ်နှုတ်မဲးဘိစိ ဦးပစံးလာဘိစဲးဘိစိ စိုဉ်ကိးလီ။

၂၂. **ဘိစိဉ်ဃိဉ်** ထီဉ်တကလုဉ်နှုတ်အခိဉ်သွဉ်က ဘျဉ် ဝဲဦးပကိးလာဘိစိဉ်ဃိဉ်လီ။ ထီဉ်ဘိစိဉ်ဃိဉ်နှုတ်အိဉ် လောပုဉ်လောတကိးသဝိဦးမာပုလောသုဉ်အိဉ်ပုလီ။

၂၃. **ဘိစိလဲ** နှုတ်မှတ်ဘိဉ်ကသံဉ်သိအိဉ်လောပလီပု အသိးနှုတ်ဘိဘဉ်ဦး ဦးပစံးလာဘိစိလဲလီ။ ပလီယု ခဉ်စိးဘိနှုတ်မာသးဘိစိလဲလီ။

၂၄. **ဘိစိ** နှုတ်မှတ်ထံးတကလုဉ်အိဉ်လောတရါကျဉ်ဦး အဆူဉ်အိဉ်ကတိဉ်ဦးထံးညါ ဦးအထံးအလုဉ်မာသးဒ် သးအသိးနှုတ်ပကိးလာဘိစိလီ။ ဘိစိနှုတ်ပအိဉ်အခုဉ် ဝဲဉ်ကါ။ ဦးပကိးဦးအဆိလောဘိဘျဉ်ဘိစိလီ။

၂၅. **ဘိဆိသိ** နှုတ်မှတ်ဝုဉ်တပုဉ်ဘဉ် ဦးအညဉ်ဘိဘဉ်ဦး ခိဆိသိအသိးဦးပစံးလာဘိဆိသိလီ။ ဝုဉ်တပုဉ်တဝဲ

ဘဉ်ဘိဆိသိဇိလီ။

၂၆. **ဘိဆွဲကလန်** နှုန်မုာ်ပသဉ်လီၤကိဉ်လၢမုာ်ကိာ်ဘိ
ဝဲဒီးပစံးလၢမၤသးဘိဆွဲကလန်လီၤ။ သဉ်လီၤကိဉ်
လၢမုာ်နှုန်ဘိဆွဲကလန်ဒီးပအိဉ်စိုးဝဲလီၤ။

၂၇. **ဘိဆွဲဘိသဒိဉ်** နှုန်မုာ်တၢ်ယံာ်ဝဲတစိာ်တပနဉ်ဒီး
ပစံးလၢတၢ်ယံာ်ဘိဆွဲဘိသဒိဉ်လီၤ။ ပုၤတဂၤလဲၤ
တၢ်ယံာ်ဘိဆွဲဘိသဒိဉ်ဒီးဟဲက့ၤဝဲလီၤ။

၂၈. **ဘိတဖဲ** နှုန်မုာ်ဒ်ဘိတဖဲအသိးလီၤ။ ဒီးမုာ်ဘိထးဆဲး
လၢပဆဲးညဉ်ဒီးပမၤဒီးအသက့ၤနှုန်လီၤ။

၂၉. **ဘိတဖဲ** နှုန်မုာ်တၢ်ထံးတကလုာ်လီၤ။ ဒီးအသဉ်
နှုန်မၤသးဒ်ကဘိသိးတဖဲဒီးပကိးလၢဘိတဖဲနှုန်
လီၤ။

၃၀. **ဘိတလူ** နှုန်မုာ်တၢ်ထံးတကလုာ်မၤသးဒ်ဂ့ၢ်အသိး
ဒီးအဆူၢ်အါဝဲနှုန်ပစံးလၢဘိတလူလီၤ။ ဒီးမဲထီၣ်ဝဲ
လၢတရၢကျိၣ်လီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘိတၢ်ဘိတ
လူလီၤ။

၃၁. **ဘိတလိး** နှုန်မုာ်ထီၣ်တကလုာ်လီၤ။ ဒီးအခိဉ်သ့ၣ်
အိဉ်လၢအခိဉ်လီၤနှုန်တလိးပိး ဒီးပကိးလၢဘိတလိး
လီၤ။ ထီၣ်ဘိတလိးနှုန်အစိာ်ပုၤထီၣ်မုာ်ဒိဉ်လီၤ။

၃၂. **ဘိတလိး** နှုန်မုာ်တၢ်မုာ်တကလုာ်အသဉ်အိဉ်သၢ
ယံာ်ဒီးပကိးလၢဘိတလိးလီၤ။ ဒီးပကိးလၢဘိသလိးစ့ၢ်
ကိးလီၤ။

၃၃. **ဘိထာ** နှုန်မုာ်နီဉ်တကလုာ်အထံးထဲစုမုာ်စုဆဉ်ဒီး
ပကိးလၢဘိထာလီၤ။ ဒီးအိဉ်ခံကလုာ်သၢလုာ်လီၤ။ ဒီး
ဘိထာဂီၤတကလုာ်ဘိထာဝါတကလုာ်ဘိထာသၢယံာ်တ
ကလုာ်လီၤ။ ဒီးမဲထီၣ်လၢသံၣ်ခိဉ်လီၤပူၤအါမးလီၤ။

၃၄. **ဘိထီကိာ်** နှုန်မုာ်နီဉ်တကလုာ်လီၤ။ ဒီးအလုာ်ခိဉ်
ထံးမၤသးစ့ၢ်ဝဲ ဒီးပကိးလၢဘိထီကိာ်လီၤ။ ဒီးပကိးလၢ
နီဉ်စိးဘဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ။

၃၅. **ဘိထီဉ်** နှုန်မုာ်တၢ်သဉ်တမံတၢ်ဒီးဘဉ်လၢဘိ ကျိ
ဝဲနှုန်ပစံးလၢဘိထီဉ်လီၤ။ သက့ၢ်သဉ်ဘိထီဉ်လံာ် တဘိ
နီၢ်နီၢ်ဒီးဘဉ်။

၃၆. **ဘိဒဲး** နှုန်မုာ်ဂ့ၢ်တကလုာ်ထဲစုမုာ်စုဆဉ် ဒီးပကိး
လၢဘိဒဲးလီၤ။ ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘိဒဲးဘိဒဲးလီၤ။ ဘိ
ဒဲးနှုန်ပမၤလၢပတဆံတၢ်သ့ဝဲလီၤ။

၃၇. **ဘိနီထိး** နှုန်မုာ်ဘိလၢပသးပုၤလဲၤတၢ်စိာ်ဝဲ ဒီးပ
တၢ်အသးလၢအတီၢ်နှုန်ပကိးလၢဘိနီထိးလီၤ။ ပသး
ပုၤလၢပူၤနှုန်မၤနီဉ်ထိးဘိလၢဘိတီၢ် ဒီးတၢ်လၢဘိနှုန်ပ
ကိးလၢဘိနီထိးလီၤ။

၃၈. **ဘိပနဲ** နှုန်မုာ်ပလံာ်လုာ်ယိးလၢလုာ်လီၤဒီးကဲထီၣ်
လၢပနဲ ဒီးပစံးလၢဘိပနဲလီၤ။ ပုၤတဂၤဘိပနဲတပူၤ ဒီး
ဆိဉ်ကဲၤကပိာ်ဝဲလီၤ။

၃၉. **ဘိပုၤ** နှုန်မုာ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢမုာ်ကသါဘဉ် ဒီးဘိ
ဝဲနှုန်ပစံးလၢဘိပုၤလီၤ။ တၢ်ကူတၢ်သိးဘိပုၤနှုန်ပကွၢ်တ
ဂ့ၤဘဉ်။

၄၀. **ဘိဘဉ်** နှုန်မုာ်တၢ်မုာ်တကလုာ်နှုန်အသဉ်ဘဉ်ဝဲဒီး
ပကိးလၢဘိဘဉ်လီၤ။ ဒီးအမုာ်မၤသးဒ်ပထိးအသိးနှုန်
လီၤ။ ဒီးအိဉ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ။ ဘိဘဉ်ကဘိတက
လုာ်, ဘိဘဉ်ပဝံာ်တကလုာ်, ဘိဘဉ်လဲၤန့ၢ်တကလုာ်
လီၤ။

၄၁. **ဘိဘု** နှုန်မုာ်စကီၤအဆိလီၤ။ ဒီးမုာ်တၢ်ထံးလၢပ
သုဉ်ပဖျးဒီးပအိဉ်အသဉ်ဒီးပမၤလၢကသုဒီးတၢ်ကျိးနှုန်
ပကိးဒီးအဆိလၢစကီၤဘိဘုလီၤ။

၄၂. **ဘိဘိ** နှုန်မုာ်ဘိတီၢ်နှုန်ပကိးလၢဘိဘိလီၤ။ ဒီးပ
ကိးဒီးအဆိလၢဘိဘိဘိတြၢလီၤ။

၄၃. **ဘိဘိ** နှုန်မုာ်ပုၤကညိတပလီၢ်ဘဉ်အသး ဒီးပစံး
လၢမၤဘိဘိလီၤ။ သုမၤတၢ်နှုန်မၤဘိဘိတဂ့ၤ မၤတြး
တြးတက့ၢ်။

၄၄. **ဘိမုာ်** နှုန်မုာ်ထံးစိာ်ကီၢ်စိာ် လၢစိာ်ပၤပၤဝဲနှုန်ပစံး
လၢဘိမုာ်လီၤ။ ကီၢ်မုာ်အါဘဉ်လၢစိာ်ပၤပၤဝဲနှုန်ပစံးလၢ
ဘိမုာ်လီၤ။ ဒီးကစၢ်ယွၤပၤဘဉ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိဉ်ချၢနှုန်ပ
စံးလၢကစၢ်ယွၤဘိမုာ်လီၤ။ ဒီးအပျဲၢ်အဘိဉ်အကျိၣ်နှုန်ပ
စံးလၢကစၢ်ယွၤအဘိအမုာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ။

၄၅. **ဘိမုာ်လၢမူခိဉ်** နှုန်မုာ်ကစၢ်ယွၤပၤဘဉ်ကီၢ်လၢမူ
ခိဉ်ဒီးပစံးဘိမုာ်လၢမူခိဉ်လီၤ။

၄၆. **ဘိယုာ်ကလန်** နှုန်မုာ်သုဉ်ဖိဝဉ်ဖိဖျါဝဲအါအါက
လဲာ်ဒီးဘိဝဲနှုန်ပစံးလၢဖျါဘိယုာ်ကလန်လီၤ။ ဒီးပစံး
လၢဘိယုာ်ဘိယုာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ။ ထီၣ်ရီၤတၢ်ဘိဖျါအါဝဲနှုန်ပ
စံးလၢဘိယုာ်ဘိယုာ်လီၤ။

၄၇. **ဘိယိ** နှုန်မုာ်ဝဲလၢပူၤတဂၤနှုန်ထုးထီၣ်ကဆိဝါ
လၢဟီၣ်ခိဉ်လၢဒီးပကိးဝဲနှုန်အမံၤလၢဝဲစိာ်ဘိယိလီၤ။ ပ
သးပုၤစံးဝဲဒဉ်။

၄၈. **ဘိရၢါခါ** ဂ့ၢ်တကလုာ်နှုန်ပကိးလၢဘိရၢါခါလီၤ။
ဒီးပစံးလၢဘိရၢါခါစ့ၢ်ကိးလီၤ။ ဒီးအိဉ်ခံကလုာ်လီၤ။ ဒီး
အိဉ် ဒီးဘိရၢါခါဖးဒိဉ်တကလုာ် ဒီးဘိရၢါခါပြီစိာ်တက
လုာ်လီၤ။ ဘိရၢါခါနှုန်ပအိဉ်အဒုဉ်ဒီးပအိဉ်အသဉ်လီၤ။

၄၉. **ဘိလီၤ** နှုန်မုာ်တၢ်ပျီလဲၤဝဲဒီးပလဲၤပူၤတသ့ဘဉ်နှုန်
ပစံးလၢဘဲးလဲာ်ဘိလီၤလီၤ။ ပျီတလီၢ်ပလဲၤဒီးပူၤတ
သ့ဘဉ်။ ပလဲၤဒဉ်ပတၢ်ဘဲးလဲာ်ဘိလီၤလီၤ။ တၢ်တပူၤပျီ
ဒီးပလဲၤဘဲးလဲာ်ဘိလီၤပူၤတသ့ဘဉ်။

၅၀. **ဘိသနာဉ်** နှုန်မုာ်မုာ်သနာဉ်အဆိလီၤ။ ဒီးမုာ်တၢ်
လၢထံယံၤကီၢ်ယံၤလၢပလဲၤတတုၤဘဉ်နှုန်ပစံးလၢမုာ်
သနာဉ်ဘိသနာဉ်လီၤ။

၅၁. **ဘိသနု** နှုန်ပတစံးဘဉ်။ ပစံးလၢကဘိသနုလီၤ။

ဒီးမုၢ်တၢ်လၢၤပထိးထီၣ်ကဘိန့ၣ်လီၤ.

၅၂. **ဘိသယိ** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်တကလုာ်ဘိဒီးဘုၣ်ညါဒီးပကိးလၢထီၣ်ဘိသယိလီၤ. ထီၣ်ဘိသယိန့ၣ်အမိၢ်ပုၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်တစးလီၤ.

၅၃. **ဘိသလူ** န့ၣ်မုၢ်ဒီးဘိတလူအသိးလီၤ. ဒီးမုၢ်ဂ့ၢ်တကလုာ်လၢတရါကျါန့ၣ်ပကိးလၢဘိသလူလီၤ.

၅၄. **ဘိသလိး** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညိလူၤအခိၣ် ဒီးဟံထီၣ်အခိၣ်သူလၢအဒိန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်ဘိသလိးလီၤ. တရုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်ဘိသလိးထီၣ်လီၤ.

၅၅. **ဘိသလိး** န့ၣ်မုၢ်ထီၣ်တကလုာ်အခိၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဒ်ပုၤကညိခိၣ်ဘိသလိးအသိး ဒီးပကိးလၢထီၣ်ဘိသလိးလီၤ. ထီၣ်ဘိသလိးန့ၣ်အမိၢ်ပုၢ်ထဲခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်လီၤ.

၅၆. **ဘိသျါ** န့ၣ်မုၢ်အလံးအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤကတိၤလိာ်ကွဲးဒီးန့ၣ်ပစံးလၢအသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအလံးဘိသျါလီၤ.

၅၇. **ဘိဇးနးဇး** န့ၣ်မုၢ်ပကိးဘိဒီးအဆိဒီးပကိးလၢဘိဇးနးဇးလီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဒီးဘိဇးနးဇးအါကၤ.

၅၈. **ကဘိကဘါ** ဒီးကဘိသုး, ဒီးကဘိကၤ, ဒီးကဘိမုၢ် ဒီးကဘိပျံၤ, ဒီးကဘိထူ, ဒီးကဘိယူၤ, ဒီးကဘိခိၣ် ဒီးကဘိအခံဒီးကဘိဖးဖိ, ဒီးကဘိယၢ်ထူၣ်, ဒီးကဘိယၢ်ပျံၤ, ဒီးကဘိခိၣ်ကး, ဒီးကဘိပျံၤပံ, ဒီးကဘိဂုၢ်ပံဒီးကဘိနီၣ်ဝံၣ်ခံ, ဒီးကဘိသန့, ဒီးကဘိတ ကူၢ် ဒီးကဘိတုၢ်ထီၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘိတက့ၢ်.

၅၉. **ကံၣ်ဘိခိၣ်** န့ၣ်မုၢ်ကံၣ်ဘိလၢအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပကံၣ်ဒုးအဖိလၢပခံကီၢ်အဆါန့ၣ်လီၤ.

၆၀. **ကံၣ်ဘိလၢ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညိကံၣ်ဒုၣ်အဖိလၢန့ၣ်ပအကံၣ်ဒုၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢကံၣ်ဘိလၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကံၣ်ဘိခိၣ်ကံၣ်ဘိလၢလီၤ. တၢ်ထီၣ်ယၤဒီးစကံၣ်ဘိလၢတကံးလီၤ.

၆၁. **ကုၢ်ဘိကုၢ်ဘိ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤကညိအကလုာ်တအါဘၣ်ဒီးကတိၤတၢ်တဘိခံဘိအိၣ်ပခံဘိသဘိအိၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်ကုၢ်ဘိကုၢ်ဘိလီၤ. ပုၤတဂၤကတိၤတၢ်တအါဘၣ်. ကတိၤတၢ်ကုၢ်ဘိကုၢ်ဘိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကုၢ်ထံၣ်ကုၢ်ဘိလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်သိၣ်တဘိ ဒီးဘိၣ်ပခံဘိဒီးဘိၣ်ပန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ကုၢ်ဘိကုၢ်ဘိခဲလၢလီၤ.

၆၂. **ကုၢ်ဘိနၢ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤဆါလဲၤတၢ်တကဲက့ၤတၢ်တကဲဘၣ် ဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်ကုၢ်ဘိနၢလီၤ. ပုၤတဂၤဆါလဲၤတၢ်တကဲဘၣ်ဒီးလဲၤတၢ်ကုၢ်ဘိနၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢကဲးကိးဘိနၢစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၆၃. **ကိာ်ဘိ** န့ၣ်မုၢ်မုၢ်ကသါဘၣ်တၢ် ဒီးဘိပန့ၣ်ပစံးလၢကိာ်ဘိလီၤ. မုၢ်ကသါဘၣ်ကိာ်မုၢ်ဂ့ၢ်, မုၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်ဒီးကိာ်ဘိလီၤ. သုၣ်ကိာ်ဘိကိာ်ဒီးပအိၣ်ဝံၣ်ပလီၤ. ဒီးပ

စံးဒီးအဆိလၢကိာ်ဘိကိာ်ဘိလီၤ. မုၢ်ကိာ်ဘိ, ကိာ်ကိာ်ဘိန့ၣ်ပအိၣ်စ့ၢ်ဂ့ၢ်ကၤ.

၆၄. **ခံဘိ** န့ၣ်မုၢ်တက့ၢ်ခိၣ်မိၢ်န့ၣ်ပကိးပိာ်ထွဲပုၢ်အခံလၢခံဘိလီၤ. ခံဘိန့ၣ်မုၢ်တက့ၢ်ခိၣ်လီၤ.

၆၅. **ခိၣ်ဘိသလိး** န့ၣ်မုၢ်ပဟံထီၣ်ပခိၣ်လၢအဒိဒီးပစံးလၢခိၣ်ဘိသလိးလီၤ. ပုၤကညိလူၤအခိၣ်ဒီးဟံအခိၣ်ဘိသလိးလၢအဒိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်ဘိသလိးခိၣ်ဘိသလိးလီၤ.

၆၆. **ဃၢဘိဃၢနး** န့ၣ်မုၢ်ဘိဇးနးဇးလၢပမၤပစုကဝဲလၢပကဝဲပကဆဲးပဒုၣ်ပဒါန့ၣ် ပစံးလၢဃၢဘိဃၢနးလီၤ. ပိာ်ခါန့ၣ်အိၣ်ဒီးဃၢဘိဃၢနးစံးပဒုၣ်.

၆၇. **စဘိ** န့ၣ်မုၢ်စဘဲအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤကညိလဲၤတၢ်တက့ၢ်လီၤဘၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ် ဒီးလဲၤတၢ်န့ၣ်ဇးဆုဇးပုၢ်အသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်စဘဲစဘိစံးပဒုၣ်.

၆၈. **ဆါဘိ** န့ၣ်မုၢ်ပုၤမၤတကဲဒီးအမဲာ်ဘိပန့ၣ်ပစံးလၢဆါဘိလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဆါဘိစံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤလၢဆါဘိတဖၣ်န့ၣ်တနီၤနီၤတကဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၆၉. **ဆံၣ်ဘိ** န့ၣ်မုၢ်ကသူအလီၢ်လံၤ, မုၢ်လီၢ်လံၤန့ၣ်ဆံၣ်ပစံးလၢဆံၣ်ဘိလီၤ. ကသူလီၢ်လံၤဆံၣ်ဘိလံၤ. ပအိၣ်တသ့ဘၣ်. ဆံၣ်ဘိလံၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆံၣ်ဘိဆံၣ်ဘိလီၤ.

၇၀. **ဆံၣ်ဘိ** န့ၣ်မုၢ်ပကိာ်ပူၤန့ၣ်တုၤပတအိၣ်ဘၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်ဒီးဆံၣ်ပန့ၣ်ပစံးလၢထီၣ်ဆံၣ်ဘိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထီၣ်ဆံၣ်ဘိဆံၣ်ဘိလီၤ.

၇၁. **ဆဲးဘိ** န့ၣ်မုၢ်ပပျံၤထီၣ်ဘိလၢပစု ဒီးဘိလဲၤဘၣ်တၢ်လၢအယံၤန့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဘိလီၤ. ပုၤတဂၤဆဲးဘိဒီးဘိလဲၤဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကပၤလီၤ.

၇၂. **ဆဲးဘိဘိ** န့ၣ်မုၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဘျါဝဲဒ်ဘိဘိအသိးဒီးအကမဲာ်တအိၣ်ဘၣ်ပ ဒီးအသးကံၢ်ပူၤမၤသးကဘိၣ်သိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆဲးဘိဘိလီၤ.

၇၃. **တကျိးဘိသီမုၢ်** န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢတဂီၢ်တသိၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတကျိးဘိသီမုၢ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်လၢတကျိးဘိသီမုၢ်န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢပကွၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နမၤတလၢတဖျါတကျိးဘိသီမုၢ်ဘၣ်ဒီးပကွၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်လီၤ.

၇၄. **တဘိ** န့ၣ်မုၢ်တဘဲအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပိာ်မုၢ်လၢတကဒုလီၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတဘဲတဘိလီၤ.

၇၅. **တဘိ** န့ၣ်မုၢ်တတုၤအဆိလီၤ. ဒီးမုၢ်ပုၤလၢဆဲၣ်သံၣ်မၤဆဲၣ်သံၣ်တဂၤဘၣ်တဂၤ ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတတုၤတဘိလီၤ.

၇၆. **တၢ်ဘိ** န့ၣ်မုၢ်စီၤသီတၢ်ကူၢ်သိးလၢမၤဘိပန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဘိလီၤ. စီၤသီတဖၣ်န့ၣ်ကၤဒီးတၢ်ဘိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဘိတၢ်ဘိလီၤ.

၇၇. **တံဘိနာ** နှင့်မုခ်ဆင်မိကီၤတကလုၤအနၤ ဘိတစးစးဒီးပကိးလာတံဘိနာလီၤ. ဒီးပကိးလာလါ ဖံးစုၤကိးလီၤ. တံဘိနာန့ၣ် အမိၢ်ပုၤဒိၣ်န့ၣ်ပနၢ်လီၤ. ဒီး ပုၤခးတံဖိတဖၣ်ခးဆါအိၣ်ဝဲအညၣ်လီၤ.

၇၈. **ထီၣ်ဘိ** နှင့်မုခ်တံလာသီန့ၣ်ဝါဝဲဒီးတုၤယံၣ်န့ၣ်ဘိ ဝဲဒီးပစံးလာထီၣ်ဘိလီၤ. ကဆိမဲန့ၣ်တုၤဒိၣ်ဒီးထီၣ်ဘိဝဲ လီၤ. ကဆိမဲထီၣ်ဘိကုၤလာအယံၣ်လီၤ. တံလာထီၣ် ပုၤဘိဝဲလာအယံၣ်န့ၣ်ပစံးလာထီၣ်ဘိလီၤ. ပုၤတဂၤမၤ တကဲဒီးအမဲၤထီၣ်ဘိစုၤကိးလီၤ. ဒီးပစံးလာဘိထီၣ်စုၤ ကိးလီၤ.

၇၉. **ဒိၣ်ဘိ** နှင့်မုခ်ပကိးမုၢ်ပမုၢ်ကနီၤမံၤလာနီၤဒိၣ်ဘိ လီၤ. ဒီးမုခ်ပကိးမုၢ်ပိၣ်မုၢ်လာမုၢ်ကနီၤတဖၣ်လာထါ ကျိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလာဒိၣ်ဘိစကိးလီၤ.

ကစၢ်ဒိၣ်လာအထီၣ်ထီၣ် စထီၣ်ဒီးဖိနီၤဒိၣ်ဘိ

၈၀. **ဘၣ်ဘိ** နှင့်မုခ်ဘၣ်ယိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုခ်ဘၣ်ပျံၤ ဘၣ်ဖုးတံလာပုၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်ပစံးလာဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိပ စံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိယၤတဂၤ. ဖဲဒ် ကစၢ်ယုၤကစံၣ်ညီၣ်ဒ်ယၤလီၤ.

၈၁. **ဘုးဘိ** နှင့်မုခ်ကပံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုခ်ဟီၣ်ခိၣ်ကျိၣ် ကျဲဒီးထံန့ၣ်မၤသးပုၤဝဲစါရါန့ၣ်လီၤ.

၈၂. **မၤဘိ** နှင့်မုခ်ပတိၢ်ဘိလုၣ်ဒီးသယိ ဒီးပစံးလာမၤ ဘိလုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာမၤသုမၤဘိလီၤ. မၤဘိ လုၣ်န့ၣ်တုၤဘိတက့ၢ်.

၈၃. **မံဘိ** နှင့်မုခ်တၢ်သၣ်မံဒီးဘိဝဲန့ၣ်ပစံးလာမံဘိလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်သၣ်လာမံ ဒီးဘိဝဲန့ၣ်ပစံးလာမံဘိလီၤ. တၢ် သၣ်မံဘိ, ပနီၤကျဲသၣ်မံဘိစံးဝဲဒ်. ဒီးသကွဲသၣ်မံဘိ, နီၢ်ကါသၣ်မံဘိဝဲလီၤ.

၈၄. **မိၢ်ဘိလီၤလဲ** နှင့်မုခ်ပုၤလာသးပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာမိၢ် ဘိလီၤလဲလီၤ. ဖိသၣ်ခွါလာအသးပုၤတစးစးဒီးပစံးလာ မိၢ်ဘိလီၤလဲလီၤ. ဒီးပမုၢ်ကနီၤလာသးပုၤဝဲတစးစးလာ အတၢ်အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလာမိၢ်ဘိလီၤလဲလီၤ. ပုၤတဂၤ ဖိသၣ်ခွါမိၢ်ဘိလီၤလဲဒီးအမၤတအိၣ်ဒီးဘၣ်. ဒီးပုၤလာပုၤ စယဲးဒီးယဲးဝဲန့ၣ်ပစံးလာမိၢ်ဘိလီၤလဲစုၤကိးလီၤ.

၈၅. **လီၤဘိ** နှင့်မုခ်တၢ်သၣ်လာတစးဘၣ်ဒီးဘိထီၣ်ဝဲ န့ၣ်ပစံးလာလီၤဘိလီၤ. တၢ်သၣ်မုၢ်တစးဘၣ်ဒီးအဖျိန့ၣ် ဘိထီၣ်ဝဲဒီးလီၤတြုၤကွဲၣ်န့ၣ်မုၢ်လီၤဘိလီၤ. တံသၣ်တ စးဘၣ်ဒီးလီၤဘိကွဲၣ်ဝဲလီၤ.

၈၆. **သံဘိသံမုၢ်** နှင့်မုခ်ပုၤကညီၣ်ဘိထီၣ်အကစၢ်တက လုၤန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲအမံၤ ဒီးကိးဝဲလာကစၢ်သံဘိ သံမုၢ်လီၤ. ကစၢ်သံဘိသံမုၢ်န့ၣ်မုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်မုၢ်ခိၣ်က စၢ်စံးဝဲဒ်. ပုၤကညီၣ်မုၢ်ဘၣ်ဖျိဘၣ်နး ဒီးဘိထုကဖၣ် တံစံးဝဲဒ်ကစၢ်သံဘိသံမုၢ်မၤ, ရုၢ်ကုၤပြးကုၤပုၤတက့ၢ်

စံးဝဲဒ်.

၁. **ဘိၣ်** နှင့်မုခ်ဝဲအဖိမဲထီၣ်တဖံးတစိးတပျံၤတချဲဒီး မၤသးကပုၤဆူၣ်ဖးဒိၣ် ဒီးစံးန့ၣ်ပကိးလာဘိၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလာဘိၣ်မိၢ်ယၢ်မိၢ်. ဘိၣ်မိၢ်ဘိမိၢ်လီၤ. ဘိၣ်န့ၣ်တုၤထီၣ် ဒီးပစံးလာဘိၣ်ပျိၣ်လီၤ. ဘိၣ်န့ၣ်ပဝဲတ အိးကွဲၣ်အဖိးဘၣ် ဒီးပချီအိၣ်ဖိအိၣ်လာကသူလီၤ. တုၤ တံစုၤလီၤဒီးဘိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ဘိၣ်** နှင့်မုခ်ပုၤကညီၣ်မုၢ်ဂုၤ, တံဖိတံလံးမုၢ်ဂုၤအဖံး အညၣ်မုၢ်ပုၤဝဲဒီးပစံးလာဘိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လာ ဘိၣ်သိလီၤ. ပုၤဘိၣ်ပုၤသိန့ၣ်အတဟီၣ်ဆူၣ်ဝဲလီၤ. ဒီး ပစံးလာဘိၣ်ကပုၤဆူၣ်ဘိၣ်ပအးဒုး, ဘိၣ်ဖျုကလံၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘိၣ်မးပအးဒုးလီၤ. ပုၤဆံးတဂၤဘိၣ်မးကပုၤ ဆူၣ်လီၤ.

၃. **ဘိၣ်ကပုၤဆူၣ်** နှင့်မုခ်မိသၣ်အိၣ်န့ၣ်လာအဖံးပုၤညၣ် ပုၤဝဲမုၢ်ဂုၤ, တံမုၢ်တံဘိလာအစိးစါ ဒီးကပျီလိမုၢ် ဂုၤပစံးလာဘိၣ်ကပုၤဆူၣ်လီၤ. ထံပိၣ်အဒုၣ်ဘိၣ်ကဘျိၣ် ကဘျုးကပုၤဆူၣ်လီၤ. လုၢ်ခအစိးစါထီၣ်ကပုၤဆူၣ် လီၤ.

၄. **ဘိၣ်ကဘျိၣ်ကဘျုး** နှင့်မုခ်ပုၤဆံးလာဝါ ဒီးအဖံး အညၣ်ပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးလာဘိၣ်ကဘျိၣ်ကဘျုးလီၤ. ဒီးပ စံးလာထုၣ်ကဘျိၣ်ကဘျုးစုၤကိးလီၤ. ပုၤဆံးတဂၤဝါ ဒီးဘိၣ်မးကဘျိၣ်ကဘျုးလီၤ.

၅. **ဘိၣ်ကိၢ်** နှင့်မုခ်ပုၤကညီၣ်တလံၣ်ဘၣ်ဖဲ ဒီးပစံးလာ အိၣ်ဘိၣ်ကိၢ်လီၤ. ပုၤလာဖူလံၤဖူပုၤတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဘိၣ် ကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာအိၣ်ဘိၣ်ကိၢ်ဘိၣ်ယီၤလီၤ.

၆. **ဘိၣ်ကိၢ်** နှင့်မုခ်ပစၢ်ထွဲဒီးအကိၢ်တသကံၢ်ဘၣ်ဒီး မၤလီၤသဖျုးပျံၤန့ၣ်ပစံးလာဘိၣ်ကိၢ်လီၤ. ထွဲတဒု ပစၢ်ဒီးဘိၣ်အကိၢ်ဒီးထွဲဖျုးဝဲလီၤ.

၇. **ဘိၣ်ကိၢ်** နှင့်မုခ်သးတဖၣ်အကိၢ်တူၢ် ဒီးပစံးလာ ဘိၣ်ကိၢ်လီၤ. သးန့ၣ်တုၤဆါဒီးဘိၣ်ကိၢ်ဒီးအကိၢ်တူၢ် ဝဲလီၤ.

၈. **ဘိၣ်ကွဲၣ်** နှင့်မုခ်ပထးထီၣ်ကွဲၣ်ယီၤသ့ၤ ဒီးပစံးလာ ဘိၣ်ကွဲၣ်လီၤ. ပုၤကညီၣ်မုၢ်တအိၣ်ဘၣ်လာဟံၣ်ဒီးမုၢ် လဲၤတံန့ၣ်ဘိၣ်ကွဲၣ်ယီၤသ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလာဘိၣ်လီၤကွဲၣ် ယီၤသ့ၤလီၤ. သုမုၢ်လဲၤတံန့ၣ်ဘိၣ်ကွဲၣ်ယီၤသ့ၤတက့ၢ်.

၉. **ဘိၣ်ခိၣ်** နှင့်မုခ်ပုၤကညီၣ်တဖၣ်ဘၣ်အခိၣ် ဒီးပစံး လာအိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်အခိၣ်ဘၣ်.

၁၀. **ဘိၣ်ခိၣ်ခိၣ်** နှင့်မုခ်ဘိၣ်ထီၣ်သီလာအိၣ်ဒီးလာအဂံၢ် ကျါ ဒီးအခိၣ်ဖျါထီၣ်တစးဖိန့ၣ်ပစံးလာဘိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဘိၣ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်အခိၣ်သ့ၣ်ကမိၢ်ဒ်ခိၣ်သးဒီးပစံးလာဘိၣ် ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာဘိၣ်ခိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်လီၤ.

ဘိဉ်

၁၁. **ဘိဉ်စာ** နှ်မုာ်ပုၤကညိလၢအသးစာ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပုၤဘိဉ်စာ်လီၤ. ပုၤလၢဘိဉ်စာ်တဖၣ်န့ၣ်အတဟီၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၂. **ဘိဉ်ညိ** နှ်မုာ်ပုၤကညိအဖိလၢမၤစၢၤအမိၢ်အပၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်ညိအမိၢ်အပၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤမၤဘိဉ်မၤညိအမိၢ်အပၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၃. **ဘိဉ်တၢ်မဲ** နှ်မုာ်ပထုးထီၣ်ကဆိမဲလၢအခိၣ်အိၣ်ပုၤဒီးပစံးလၢဘိဉ်တၢ်မဲလီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်တၢ်မဲလၢတၢ်ခိၣ်အိၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဉ်တၢ်မဲဘိဉ်တၢ်မိလီၤ.

၁၄. **ဘိဉ်တၢ်** နှ်မုာ်ပုၤသးပုၤဘိဉ်နးကဲၣ်ဆိး ဒီးပစံးလၢဘိဉ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဉ်အုၣ်ဘိဉ်တၢ်လီၤ. ပုၤသးပုၤတဂၤဘိဉ်အုၣ်ဘိဉ်တၢ် ဒီးမၤသးဒ်ကဘၢဒ်ညိးသိးလီၤ.

၁၅. **ဘိဉ်ထီၣ်** နှ်မုာ်ပထုးထီၣ်တၢ်လၢအဖျိၣ်ယာ်အသးတဖၣ်ဒီးပစံးလၢဘိဉ်ထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်ထီၣ်နးလၢအကြးပုၤလီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်ထီၣ်တဒီးတဖျၢၣ်လၢအခိၣ်ဖျိၣ်ပုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဉ်ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၆. **ဘိဉ်ဖျၢကလၢ်** နှ်မုာ်တၢ်ဖံးပုၤညၢ်ပုၤဝဲ ဒီးပစံးလၢဘိဉ်ဖျၢကလၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်မးဖျၢကလၢ်လီၤ.

၁၇. **ဘိဉ်မိ** နှ်မုာ်တၢ်ထီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤလၢဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤ ဒီးအတဟီၣ်ကးယးအုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတုၣ်ထီၣ်ဘိဉ်မိလီၤ.

၁၈. **ဘိဉ်လုၤကုၤ** နှ်မုာ်တၢ်ဘိဉ်ဝဲလၢဖျၢၣ်ဘၣ်လိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်လုၤကုၤလီၤ. ပနၢ်တဖၣ်ဘိဉ်လုၤကုၤဘၣ်လိာ်မးကလၢတၢ်လီၤ.

၁၉. **ဘိဉ်လီၤ** နှ်မုာ်ပထုးထီၣ်စၢ်ခိၣ်အခိၣ်လၢအတီလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်လီၤလီၤ. ဒီးပထုးလီၤကွၢ်ခိၣ်ဖၢၣ်လၢပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်လီၤလီၤ. ဘိဉ်လီၤကွၢ်ခိၣ်ဖၢၣ်လၢနခိၣ်တက့ၢ်. ပုၤလၢဖၢၣ်ကျိၤအခိၣ်န့ၣ်ဘိဉ်လီၤအခိၣ်သ့ဝဲလီၤ.

၂၀. **ဘိဉ်သလီ** နှ်မုာ်တၢ်လၢန့ၣ်ညိဝဲမုာ်ဂုၤ, ပအိၣ်မုာ်ဘၣ်မုာ်ဂုၤပစံးလၢဘိဉ်သလီလီၤ. တၢ်ဆါဘိဉ်သလီန့ၣ်ဆါပကီၤကဲဝဲလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်လၢအမုာ်န့ၣ်ပမၤဘုဘိဉ်သလီဒီးန့ၣ်ဝဲလီၤ.

၂၁. **ဘိဉ်သလီၣ်** နှ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘိဉ်သလီလီၤ. ကွၢ်လၢဘိဉ်သလီတက့ၢ်.

၂၂. **ဘိဉ်သအိၣ်** နှ်မုာ်ဆၣ်ဒီးကီၢ်ဒီးလၢအနုလၢအိၣ်မူဒီးအိၣ်သံကစဲၣ်တၢ်ညၢ်တကလုာ်န့ၣ်အဖံးကံၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢဘိဉ်သအိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘိဉ်သအိၣ်ထိးတရိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘိဉ်သအိၣ်တၢ်

ဘိဉ်

ကဝဲၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘိဉ်သအိၣ်န့ၣ်ပဒီးပသုသိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လီၤ.

၂၃. **ဘိဉ်သအိၣ်ပု.135-၁၃၅**—ပုၤအစံၣ်တၢ်မတၢ်တဂၤအပၢ်လဲၤဟ်အိၣ်လၢခးအတခါလဲၤထံၣ်န့ၣ်အိၣ်အတခါဟဲအိၣ်သကိးအိၣ်ကိးမုာ်ဟါဒီးလီၤ. အန့ၣ်တဟါအတခါဟဲလၢမုာ်ဟါ ဒီးအတခါဟ်မုာ်တဂၤန့ၣ်မံအခိၣ်သုလီၤဝဲ. ဒီးဘိဉ်သအိၣ်တဖျၢၣ်အတခါခိၣ်သုန့ၣ်အဝဲဟဲဒီးထံၣ်ဝဲလၢတၢ်တဖၣ် ဒီးယုာ်လီၤကွၢ်ဝဲမုာ်လၢဘိဉ်သအိၣ်ဒီးမၤဝဲတသုလၢဘၣ် ဒီးလဲၤလၢဘိဉ်သအိၣ်အချၢယံရိၣ်ရိၣ် ဒီးတပျၢၣ်ဘိဉ်သအိၣ်အမၢ်န့ၣ်ကြူးကြူးဒီးဘိဉ်သအိၣ်တပျၢၣ်န့ၣ်အိၣ်ယံၤယိာ်အဝဲတပျၢၣ်ဘိဉ်သအိၣ်ယံၤယိာ်ကိးထီၣ်ဝဲစံးဝဲဒၣ်တိတခါတိတခါမုာ်တဂၤမံဖုသံနီၣ်ထီၣ် ဟံးထီၣ်ကျိၣ်တဘီၤလဲၤလီၤ. ဒီးတၢ်ဘိဉ်သအိၣ်အခိၣ်သၣ်ယံန့ၣ်သဘံးသါဖျိးကလၢ်လီၤ.

၂၄. **ဘိဉ်သိ** နှ်မုာ်ပကိးဘိဉ်အဆိလၢဘိဉ်သိလီၤ. မၤသံတၢ်နါလၢဘိဉ်သိတဖၣ်ဒီးပအိၣ်ဝဲဝဲလီၤ.

၂၅. **ဘိဉ်အုၣ်** နှ်မုာ်ပုၤလၢဘိဉ်ဝဲနးကဲၣ်ဆိးန့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်အုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဉ်အုၣ်ဘိဉ်ပိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤဘိဉ်အုၣ်ပိာ်စက့ၢ်တဂုၤဘၣ်.

၂၆. **ဘိဉ်အုၣ်** နှ်မုာ်ဘိဉ်တၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမုာ်ပုၤလၢအသးပုၤ ဒီးဘိဉ်ဝဲဒ်ပုၤညိးကဘၢအသိး ဒီးပစံးလၢဘိဉ်အုၣ်ဘိဉ်တၢ်လီၤ.

၂၇. **ဘိဉ်အိး** နှ်မုာ်တၢ်လၢအနါလုာ်မၤသးဒ်ယးဝဲသအံၣ်သံၣ်သုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်အိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဉ်အိးဘိဉ်အိးလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးမုာ်ဘၣ်စီၣ်လၢအသိးန့ၣ်ဒီးဝါနၢ်သက့တဝါလၢဘၣ်ဒီးယးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘိဉ်အိးလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးအသိးန့ၣ်တုၤဘၣ်စီၣ်ဒီးဘိဉ်အိးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘိဉ်အိးဘိဉ်အိးလီၤ.

၂၈. **ဘိဉ်ဒီးဘါဒီး** နှ်မုာ်ပကိးဝဲဘိဉ်လၢဘိဉ်ဒီးဘါဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၂၉. **ချဲဒီးဘိဉ်ဒီး** နှ်မုာ်ပကိးချဲတၢ်မုာ်တကလုာ်ပကိးဒီးအဆိလၢချဲဒီးဘိဉ်ဒီးလီၤ.

၃၀. **တၢ်ဘိဉ်တၢ်ညိ** နှ်မုာ်တၢ်လၢပတဘၣ်ဖံးဘၣ်မၤဘၣ်အလီၤလၢပအိၣ်ဘံးဘၣ်အလီၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဘိဉ်တၢ်ညိလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤတၢ်ဘိဉ်တၢ်ညိတအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ဘိဉ်တၢ်ညိအလီၤအိၣ်လၢမူခိၣ်လီၤ.

၃၁. **တုၤထီၣ်ဘိဉ်မိ** နှ်မုာ်ပုၤကညိဒိၣ်တုၤခိၣ်ပုၤဖံးပုၤညၢ်ပုၤဒီးအိၣ်ဒီးအတဟီၣ်အုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတုၤထီၣ်ဘိဉ်မိလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤမုာ်ဂုၤ, ပုၤကညိမုာ်ဂုၤမုာ်တုၤထီၣ်ဘိဉ်မိဒီးအဖံးအညၢ်, အတဟီၣ်ကးယးအိၣ်ဝဲဒီးအုၣ်ဝဲလီၤ.

၃၂. **ဒီးဘိဉ်** နှ်မုာ်ပုၤကညိအပုၤလီၤဘျါကုၤ ဒီးဆး

ဘွါ

ကားဒီးချိုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒီးဘိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တူၣ် ပှၤလီၤဘျါက့ၤဒီးဒီးဘိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီး ဘိၣ်ဒီးဘၣ်လီၤ.

၃၃. **နာဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်န့ၣ်အလုၢ်အလၢ်နာဘၣ်ပှၤ ဒီးပ စံးလၢနာဘိၣ်လီၤ. ပှၤကညီစ့ၣ်ဆံၣ်ဘိၣ်လၢသရဲၢ်ပှၤဒီး နာဘိၣ်လီၤ.

၃၄. **ဃီးဘုၣ်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဘိၣ်တပးန့ၣ်ပကိးလၢယိး ဘုၣ်ဘိၣ်လီၤ. ဃီးဘုၣ်ဘိၣ်န့ၣ်မိးထိကျးထိဝၣ်ဘိၣ်ဒီး ကမူၣ်သးပှၤလီၤ. ဝၣ်ယိးဘုၣ်ဘိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဘိၣ်တပး လီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယိးဘုၣ်ဘိၣ်န့ၣ်မိးထိကျးထိဝၣ်ဘိၣ်လီၤ.

၃၅. **လီၤဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ် ဒီးအနၢၤအခိၣ်တဖၣ် န့ၣ်တုၤတစဲဘူးဒီးအမိၢ်ပှၤလၢဘၣ် ဒီးပစံးလၢလီၤဘိၣ် လီၤ. လီၤဆုၣ်နီၤအခိၣ်တကျၢၤဘၣ်. လီၤဘိၣ်ကွၢ်လံထီ ခိၣ်န့ၣ်အနၢၤလီၤဘိၣ်လၢအခိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဃီသ့ၤမ့ၢ် ထုးထီၣ်ကွၢ်အသးဒီးပစံးလၢလီၤဘိၣ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢလီၤဘိၣ်လီၤမိလီၤ.

၃၆. **ဝၣ်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်စၢ်လၢမဲထီၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢဝၣ် ဘိၣ်လီၤ. ဝၣ်ဘိၣ်န့ၣ်ပဖိအိၣ်ဝၣ်ကၢ. ဒီးပစံးလၢဘိၣ် စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃၇. **သးလီၤဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံတကီၢ်ခါလၢအသး တဝးလၢဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသးလီၤဘိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ဆါနးထီၣ်နးထီၣ်ဒီးအသးလီၤဘိၣ်လီၤ.

၃၈. **ဟီၣ်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကသူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖိအိၣ် တၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ် ဒီးဒုၣ်မိးညၣ်မိး ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢန့ၣ်ပ ဖၢလီၤ ဒီးအံၤသၣ်သဒိၣ်အုၣ်မိၢ်ကံၤဖါယဲ ဒီးပစံးလၢကသူ ဟီၣ်ဘိၣ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ.

၃၉. **အဘိၣ်အဖျိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်စၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဝၣ်အဘိၣ် အဖျိၣ်လီၤ. ဝၣ်အဘိၣ်အဖျိၣ်န့ၣ်ပဖိအိၣ်ချီအိၣ်လီၤ.

၄၀. **အလၢ်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢန့ၣ်ပစံးလၢ အလၢ်ဘိၣ်လီၤ. သဘျုၣ်လၢ်ဘိၣ်န့ၣ်ပအိၣ်တဝၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအလၢ်ဘိၣ်အလၢ်စၢ်လီၤ.

၄၁. **အိၣ်ဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်လၢတမၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်နီၤတမံၤဘၣ် ဒီးတၢ်တဘျးဘၣ်အသးဘၣ် ဒီးအိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဘိၣ်လီၤ. စီၤပၤန့ၣ်အိၣ် ဘိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁. **ဘွါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢမဲဘူးတၢ်ဒီးပမၤထူၣ်ဖျးန့ၣ်ပစံး လၢဘျါလီၤ.ပှၤတဂၤဟံးယၢ်ယၢ်မဲဘူးကျၢၤဝဲစဘျါတန့ၣ် ဘၣ်.တခွဲဘၣ်ကွးညၣ်ခၣ်န့ၣ်ဘျါတက့ၢ်. တၢ်ဆူၣ်ဘၣ် ကွးပှၤမဲဘူးနးကၢ. ဘျါထူၣ်ဖျးကွၢ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်ဖိၣ်ယၢ် ဒီးစကဘျါနစုလီၤ.

၂. **ဘွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိလၢပးထီၣ်သလၢ်ထီၣ်အသးန့ၣ်ပစံး လၢဘျါလီၤ.ဖိတဖိးဘျါထီၣ်လံကိးမးလီၤဘဲလီၤ.ဒီးက့ၤ

ဘွါ

ဘိၣ်သလၢ်ထီၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢက့ၤဘျါစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘွါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတဆၢဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျါသမ့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပ ဘုၣ်ဒီးပဖိၣ်တဖျၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျါလီၤ. ပနၢ်တဒု ဘျါ ဒီးပဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆီန့ၣ်တုၤဘျါဒီးပဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်တၢ်လၢဘျါန့ၣ်ထီၣ်ပှၤဒီးတဖျၢ်ဘၣ်ဘၣ်. ထီ ရီၤထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်ထီၣ်ပှၤ ဒီးတဖျၢ် ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျါလီၤ.

၄. **ဘျါထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘျုၣ်က့ၤပှၤသံအခိၣ်ယံန့ၣ်ပစံး လၢဘျါထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျါထီၣ်လဲးထီၣ် လီၤ.ဒီးပစံးလၢဘျါထီၣ်က့ၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.ပှၤကညီဘျါထီၣ် က့ၤပှၤသံအယံန့ၣ်မ့ၢ်မၤဘျုၣ်ထီၣ်က့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ဘျါထီၣ်က့ၤလိာ်သးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤကညီဘျါထီၣ်က့ၤ လိာ်သးန့ၣ်မၤလုၢ်အုၣ်ထီၣ်ပျီၢ်ဒါပျီၢ်မိးနးကၢ.

၅. **ဘျါထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိပးသလၢ်ထီၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, က့ၤ ဘိၣ်သလၢ်ထီၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘျါထီၣ်လီၤ. ဖိ ဘျါ ဒီးသလၢ်ထီၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျါ ထီၣ်ဘွဲထီၣ်လီၤ.

၆. **ဘျါလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုၣ်လီၤတၢ်ဘိၣ်ဒီးပစံးလၢဘျါလီၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုၣ်လီၤဘျါလီၤလီၤ. ဘျါလီၤ မ့ၢ်ဆွဲဘိၣ်န့ၣ်ပကအိၣ်ပဝဲလီၤ.

၇. **ဘျါသလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုၣ်လီၤတၢ်ဘိၣ်ဒီးပအိးသ လၢ်ဒီးပစံးလၢဘျါသလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘိၣ်တၢ်ကူတၢ် သိးလၢစးခိးဘျါသလၢ်လီၤဝဲဒီးမၤပပှၤအတၢ်လီၤ.

၈. **ကဘျါ** ဒီးကဘွဲကဘျါ ဒီးကဘျါဒါန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျါ တက့ၢ်.

၉. **စဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်စဘွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံစံၣ်ပိၣ်လိလၢ ဖျၢၣ်အသးဖးဝါကျိၣ်ကလၢ်န့ၣ်လီၤ. ထံစဘွဲထံစဘျါစံး ဝဲဒၣ်.

၁၀. **တဘျါ** န့ၣ်ဒ်စဘျါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တဘွဲအဆိဒီး မ့ၢ်ထံစံၣ်ပိၣ်လိလိၣ်ဖျၢၣ်အသးလီၤ.

၁၁. **နာဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလၢအနၢ်က့ၤဘိၣ်အသးဒီးတုၤ ဒိၣ်ထီၣ်တစဲးဒီးအနၢ်က့ၤသလၢ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနာဘျါ လီၤ. ပှၤဆံးလၢအိၣ်ဖျၢၣ်သီန့ၣ်အနၢ်တဘျါဒီးဘၣ်. တုၤ ဒိၣ်ထီၣ်တစဲးဒီးအနၢ်ဘျါလီၤ.

၁၂. **နာ်ပာ်နာ်ဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်လၢအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး ဒီးအနၢ်ပာ်တၢ်အခိၣ်ပညီလၢအဒိၣ်အယိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနာ် ပာ်နာ်ဘျါလီၤ. ပှၤလၢနာ်ပာ်နာ်ဘျါတဖၣ်န့ၣ်ကဲလၢသ့ၣ် ကုသးပှၤသ့ဝဲလီၤ.

၁၃. **မၤဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးရဲလိာ်ပသးဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးပ ဘုၣ်လီၤအဆၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤဘျါလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘျါ ဆိတဘျါဒီးဆိတဘျါဘျါလီၤ.

ဘုံ:

၁၄. **လီၤဘျါ** နှံ့မ့ပထီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘုံပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သၣ်ဝံၤပသးဒီးပတဟီၣ်တအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢ ပလီၤဘျါလီၤ. ပုၤတဂၤလီၤဘျါဝဲလၢတၢ်သၣ်ဝံၤအသး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘျါလီၤဘျါလီၤ.

၁၀. **ဘုး** နှံ့မ့ၢ်နီၤဖုံၣ်နီၤတကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလၢမ့ၢ်နီၤဘုးနီၤလီၤ. ပုၤကညီမၤနီၤဖုံၣ်နီၤလၢ ဆိဒီးအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဘုးလီၤ. ပုၤကညီမၤဘုးလၢ ထိးဒီးဆိဒီးမ့ၢ်နီၤဖုံၣ်နီၤတကလုာ်လီၤ.

၂. **ဘုးခိၣ်** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကလဲလၢအိၣ်ဘုးအသးပုၤတဂၤဒီး ပစံးလၢဘုးခိၣ်လီၤ. ဘုးခိၣ်နှံ့မ့ၢ်ပုၤစံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢမၤ နီၤဖုံၣ်နီၤန့ၣ်လီၤ.

၃. **ဘုးတအိၣ်ဘၣ်** နှံ့မ့ၢ်တၢ်ညီဝဲ ဒီးပစံးလၢဘုးတ အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတဘျးနှံ့အဘုးတအိၣ်ဘၣ်.

၄. **ကဘုး** မ့ၢ်ကဘုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကပံာ်ကျိၣ်ကျိးဒီး ထံန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကဘုးကဘုးလီၤ.

၅. **ချဲဘုး** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီမၤချဲနီၤဖုံၣ်နီၤန့ၣ်ပစံးလၢ ချဲဘုးလီၤ. တလၢတဖၣ်မ့ၢ်ပျါချဲ ဒီးမၤချဲဘုးလၢညာ် လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢချဲဘုးချဲဘုးလီၤ.

၆. **စဘုး** မ့ၢ်စဘုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံကျိၣ်ကျိးဒီးက ပံာ် ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဘုးစဘုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတ ဘုးတဘုးဒီးသဘုးသဘုးစုၢ်ကိးလီၤ.

၇. **တဘုး** နှံ့မ့ၢ်တဘုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကျိၣ် ကျိးဒီးထံဒီးပုၤဝဲလီၤ. ဒီးမၤသးတဘုးတဘုးလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကျိၣ်ကျိးဒီးထံမၤသးတဘုးတဘုးလီၤ.

၈. **မ့ၢ်နီၤဘုးနီၤ** နှံ့မ့ၢ်ပကိးဘုးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်နီၤဘုး နီၤလီၤ. ပုၤကညီမၤမ့ၢ်နီၤဘုးနီၤစံးဝဲဒၣ်.

၉. **သဘုး** နှံ့မ့ၢ်သဘုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤကညီတီၢ် သဘုးဝံၤထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသဘုးသဘုးပစံး ဒီးအဆိဒ် န့ၣ်လီၤ.

၁၀. **အိၣ်ဘုး** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီအိၣ်ဆိ ဒီးမၤနီၤဖုံၣ်နီၤ န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဘုးလီၤ.

၁၁. **ဘုၣ်** နှံ့မ့ၢ်ဘုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တပီၢ်ထီၣ်ဒ်ခုၣ်သဝဲ ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘုၣ်နီၤဘုၣ်နီၤလီၤ.

၂. **ကဘုၣ်** နှံ့မ့ၢ်ကဘုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဟဲစုၤလၢ အဖျါၣ်ပြဲဝဲန့ၣ်လီၤ.

၃. **လီၤကဘုၣ်** နှံ့မ့ၢ်လီၤကဘုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ် အုၣ်လီၤပုၤဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကဘုၣ်လီၤကဘုၣ် လီၤ.

၁. **ဘုံ** နှံ့မ့ၢ်ပမဲာ်နၢဟဲထီၣ်လၢပမဲာ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢပ မဲာ်ဘုးလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲာ်ဘုးတီၣ်သမိး. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢမဲာ်ဘုးမဲာ်ဘုးလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲာ်ဘုးမဲာ်ဘုးအိၣ် ထီၣ်ဒီးပျါကွံာ်ဝဲလၢထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်ဘုး

ဘုံ:

နီၤချီၣ်လီၤ.

၂. **ကဘုံ** ဒီးကဘုံကဘုး, ဒီးကဘုံကဘုး, ဒီးက ဘုံဒီး ဒီးကဘုံကဘုၣ်, ဒီးကဘုံကိၣ်နီၤ, ဒီးနီၤကဘုံ န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘုံတကွၢ်.

၃. **ကမိဘုံ** နှံ့မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်နး ဒီးပကမိဆါဝဲန့ၣ်ပစံး လၢကမိဘုံလီၤ. စလဲၤတၢ်နးဒီးစကမိဘုံနးကၢ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢကမိဘုံကမိဘုံလီၤ.

၄. **စဘုံစဘုး** နှံ့မ့ၢ်ဝံၤထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢစဘုံစဘုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘုးစုၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢစဘုံစဘုးစုၢ်ကိးလီၤ.

၅. **စဘုံစဘုး** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီမဲာ်ဖုနီၤဆို ဒီးမဲာ်ဘုးထီၣ် ဒီးအမဲာ်ထံထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအမဲာ်မၤသးစဘုးစဘုး လီၤ. အမဲာ်ထံထီၣ်အမဲာ်ဘုးထီၣ်စဘုးစဘုးစံးဝဲဒၣ်. ဒီး ပစံးလၢစဘုးဒီးစုၢ်ကိးလီၤ.

၆. **စဘုံဒီး** နှံ့မ့ၢ်ပုၤကညီဟီၣ် ဒီးအမဲာ်ဘၣ်အလၢ အမဲာ်ထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်စုၤစီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢစဘုး ဒီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစပြဲဒီးစုၢ်ကိးလီၤ. ပုၤတဂၤဟီၣ်ဒီး အမဲာ်စဘုးဒီးလီၤ. တၢ်စုၤစီၣ်စဘုးဒီးပလဲၤတၢ်တမ့ၢ် ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢတဘုးဒီးဒီးသဘုးဒီးလီၤ.

၇. **ဆါဘုံ** နှံ့မ့ၢ်ပုၤဆါ ဒီးမၤတၢ်ကဲကဲတကဲကဲဒီးပစံး လၢဆါဘုံလီၤ. ပုၤဆါဘုံန့ၣ်ဆါဒီးတၢ်ဘုးအသးန့ၣ် ပစံးလၢဆါဘုံလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတၢ်ကဲကဲတကဲကဲဒီး တၢ်ဘုးအသးန့ၣ်မ့ၢ်ဆါဘုံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆါ ဘုံဆါတီၤလီၤ.

၈. **တဘုံဒီးစဘုံ** နှံ့မ့ၢ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စုၤစီၣ် ဟီၣ်ခိၣ် ဒီးပုၤကညီဟီၣ်အမဲာ်စီၣ်လၢအမဲာ်ထံန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဘုံတဘုးလီၤ.

၉. **တၢ်ဘုံ** နှံ့မ့ၢ်ပထီၣ်ကစၢ် ဒီးပတဟီၣ်လီၤဘျါပတ ဟီၣ်စၢ်လီၤဒီးပသးလီၤဘျါ ဒီးပစံးလၢတၢ်ဘုံပသးလီၤ. ဒီးပမၤတကဲဒီးပသးလီၤဘျါဒီးပတဟီၣ်လီၤစၢ်န့ၣ်ပစံး လၢတၢ်ဘုံပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဘုံတၢ်တီၤ ပသးလီၤ. စမၤတကဲဒီးတၢ်ဘုံစသးကၢ. စထီၣ်ကစၢ် တၢ်ဘုံစသးကၢ.

၁၀. **မဲာ်ဘုံ** နှံ့မ့ၢ်ပမဲာ်နၢထီၣ်ဝဲကံးကိၣ်ကဲလုဝဲဝဲဒ် တၢ်ဖဲအသိးန့ၣ်ပစံးလၢမဲာ်ဘုံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိ လၢမဲာ်ဘုံမဲာ်ဘုံလီၤ. ပုၤတဂၤအမဲာ်ဘုံအိၣ်ဒီးခွဲးကွံာ် ပျါကွံာ်ဝဲလၢထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်ဘုံမဲာ်ချီၣ် လီၤ.

၁၁. **လီၤဘုံ** နှံ့မ့ၢ်ပယုာ်ယံာ်ယံာ်ဒီးပသးလီၤဘျါဝဲန့ၣ် တုၤပတဟီၣ်တအိၣ်လၢဘၣ် ဒီးပစံးလၢပလီၤဘုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢလီၤဘုးလီၤတီၤလီၤ.

၁၂. **သဘုံ** နှံ့မ့ၢ်တၢ်သုၣ်ဖးလၢလီၤကလဲဝဲန့ၣ်ပစံး

ဘုၼာ

လၢသဘံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘံးကလဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘံးသဘံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဝၣ်ထီၣ်တူတူကဆိယီၢ်ဘၣ်ဒီးသဘံးဝဲလီၤ.

၁၃. **အိၣ်ဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘုးပသး ဒီးပဆၣ်နီၤအိၣ်ကတီၢ်တုၤတၢ်ဘုးပသးဘျီ ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဘုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဘုးအိၣ်သၢလီၤ. ပမၤတၢ်တၢ်ဘုးပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပလဲၤတၢ် ဒီးတၢ်ဘုးပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမ့ၢ်အိၣ်ကတီၢ်တုၤတၢ်ဘုးပသးဘျီ ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဘုးလီၤ. နမၤတၢ်မ့ၢ်ဝံၤဒီးအိၣ်ဘုးအိၣ်သၢတက့ၢ်.

၁. **ဘုံၣ်ဘုံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုၼာအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပညၣ်ဂီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးန့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢတၢ်ဂံၢ်ပုၤဘုံၣ်ဘုံၣ်ဘုၼာလီၤ.

၂. **ကဘုံၣ်ကဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နာဘၣ်ပုၤဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးန့ၣ်ပစံးလၢနာဘၣ်ပုၤကဘုံၣ်ကဘုၼာလီၤ. တၢ်နာအုၣ်ဘၣ်ပုၤကဘုံၣ်ကဘုၼာစံးဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်နာမူဘၣ်ပုၤလၢဖီကဘုံၣ်ကဘုၼာစကိးလီၤ.

၃. **တဘုံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤပြီကဒံ ဒီးပစံးလၢတၢ်တဘုံၣ်လီၤလီၤ.ဒီးပစံးလၢတၢ်စတုၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်သဘုံၣ်လီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.ဒီးပစံးလၢတၢ်တၢ်သဖျံၣ်လီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ်ဟဲစူၤစတုၣ်လီၤလံ. ထုးက့ၤတၢ်လၢသုလိလီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၄. **သဘုံၣ်သဘုံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤပြီကဒံန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်စူၤသဘုံၣ်သဘုံၣ်လီၤ. တၢ်စူၤသဘုံၣ်သဘုံၣ်ဒီးတြီထီၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **ဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝီလီၤမိၢ်ဟဲသၣ်အချံလၢဟီၣ်ခိၣ်လၢအါအါကလဲၣ်ဒီးမဲထီၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဘုၼာမိၢ်ဟဲသၣ်အချံလီၤ. ပုၤကညီၣ်တဲးခးမ့ၢ်ဝံၤ ဒီးဘုၼာလီၤမိၢ်ဟဲသၣ်အချံဒီးမဲထီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝီလီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘုၼာလီၤဂၤလီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂. **ဘုၼာဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၣ်မၤတကဲကသံတုၢ် ဒီးသါဒီးဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးန့ၣ်ပစံးလၢသါဘုၼာဘုၼာလီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲဒီးသါဘုၼာဘုၼာလီၤ. ဒီးပစံးလၢသါကဘုၼာဘုၼာစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘုၼာဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ခုၣ်ဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ခုၣ်ဘုၼာဘုၼာလီၤ. မ့ၢ်တလိၣ်ခုၣ်ဘုၼာဘုၼာ ဒီးကဲၤထီၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **ကဘုၼာ** ဒီးကဘုံၣ်ကဘုၼာ ဒီးကဘုၼာကဘုၼာ ဒီးသါကဘုၼာကဘုၼာဒီးခုၣ်ကဘုၼာကဘုၼာ ကွၢ်လၢကဘုၼာတက့ၢ်.

၅. **တဘုၼာနီၢ်နီၢ်** တအိၣ်ဘၣ်. တဘုၼာန့ၣ်မ့ၢ်တဘုၼာခံဘုၼာလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဝီလီၤမိၢ်ဟဲသၣ်အချံတကဝီၤခံကဝီၤလီၤ.

၆. **တၢ်ဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပညၣ်ဂီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘုၼာပုၤလီၤ. စခိၣ်ဆါတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘုၼာယၤနးကၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘုၼာစ့ၢ်

ဘုၼာ

ကိးလီၤ.

၁. **ဘုၼာကလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ကပံၣ်ကျိၣ်ပုၤန့ၣ်ပစံးလၢပုၤဘုၼာကလၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢပုၤဘုၼာကလၢစ့ၢ်ကိးလီၤ. ထီၣ်ရီၤတၢ်ပုၤကျိၣ်ကျဲၤ ဒီးထံန့ၣ်ပစံးလၢပုၤဘုၼာကလၢခဲလၢလီၤ.

၂. **ကဘုၼာ** ဒီးကဘုံၣ်ကဘုၼာန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘုၼာတက့ၢ်. ၃. **တဘုၼာ** ဒီးတဘုၼာတဘုၼာန့ၣ်ကွၢ်လၢတဘုၼာတက့ၢ်.

၄. **သဘုၼာကလၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ကပံၣ်ကျိၣ်ကျဲၤဒီးထံအါဝဲ ဒီးပစံးလၢမၤသးသဘုၼာကလၢလီၤ. ကပံၣ်တပူၤပုၤသဘုၼာကလၢစလဲၤလီၤဒီးလီၤဘျီနးကၤ.

၅. **ဘုၼာဘုံၣ်ဘုၼာဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၢ်ကပံၣ်ကျိၣ်သိၣ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဘုၼာဘုံၣ်ဘုၼာဘုးလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤလီၤကပံၣ်ကျိၣ်သိၣ်မးဘုၼာဘုံၣ်ဘုၼာဘုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဘုၼာဘုးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၆. **ကဘုၼာဒီးကဘုၼာကဘုး**န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘုၼာတက့ၢ်.

၇. **စဘုၼာစဘုး** န့ၣ်ဒ်ကဘုၼာကဘုးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကပံၣ်ကျိၣ်ကျဲၤဒီးထံလီၤ.

၈. **တဘုၼာတဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ကပံၣ်ကျိၣ်ကျဲၤဒီးထံဒီးပစံးလၢမၤသးတဘုၼာတဘုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဘုၼာစဘုးဒီးသဘုၼာသဘုးလီၤ.

၉. **သဘုၼာသဘုး** န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ကျိၣ်ကျဲၤ ဒီးထံပုၤဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢသဘုၼာသဘုးလီၤ. ကပံၣ်မၤသးသဘုၼာသဘုးန့ၣ်ပလဲၤခိတဘူၣ်ဘၣ်.ဘၣ်အါပုၤနးကၤ.

၁. **ဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်ကညီၣ်အဆိဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပပျံၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကညီၣ်ဘုၼာလီၤ. သလံၤန့ၣ်ကညီၣ်ဘုၼာပဟံးတဘူၣ်ဘၣ်.

၂. **ကဘုၼာ** ဒီးကဘုၼာကဘုၼာန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘုၼာတက့ၢ်.

၃. **စဘုၼာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီၣ်ဘုးန့ၣ်ထံပူၤ ဒီးမၤတရံးဝဲဒ်ထံန့ၣ်ကတရံးအသး ဒီးပစံးလၢစဘုၼာထံလီၤ. ဖိသၣ်လိာ်ကွဲထံလၢသပၤပူၤန့ၣ်စဘုၼာန့ၣ်ထံပူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘုၼာဒီးတဘုၼာစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၄. **စဘုၼာစဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံကလၢထီၣ်လၢသပၤပူၤဒီးစံၣ်ပိၣ်လိလိၣ်ဖျါၣ်အသးဝါကဘုး ဒီးပစံးလၢစဘုၼာစဘုးလီၤ.ဒီးဆိစံၣ်ဖိၣ်လၢဝါန့ၣ်စဘုၼာစဘုးစ့ၢ်ကိးလီၤ.မုၤကလၢထီၣ်စဘုၼာစဘုးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးဆိတဘုၼာစံၣ်ပိၣ်ဝါစဘုၼာစဘုးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစံၣ်ဘုၼာစံၣ်ဘုးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၅. **စံၣ်ဘုၼာစံၣ်ဘုး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဆီမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကံၣ်ဆဲးတပိၣ်လၢအဝါ ဒီးအသူန့ၣ်ပစံးလၢစံၣ်ဘုၼာစံၣ်ဘုးလီၤလီၤ. ထီၣ်ဖိတဘုၼာစံၣ်ဘုၼာစံၣ်ဘုးစံးဝဲဒၣ်. ထီၣ်

ॐ

ဘွဲ့ကွက်လံ။ ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံသံအုၣ်လီၤကလဲန့ၣ်ပစံး
လၢအုၣ်လီၤစဘျၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ။ ဒီးပစံးလၢလီၤတဘျၣ်စ့ၢ်
ကိးလီၤ။

၆. **ဗူးဘွန်** နှင့်မုၢ်ပုၤကညီမံဆူၣ်အိၣ်ဃးန့ၣ်ပစံးလၢဗူးဘွန်လီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်မုၢ်တခွံခိၣ်လုၣ်ထံဘၣ်ဒီးတဆူၣ်ဆုဆူၣ်ယၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဒီးတမၤဘၣ်အသးကဆွဲကဆိဒီးဗူးဘွန်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဗူးဘွန်ဒီးမံဆူၣ်အိၣ်ဃးန့ၣ်ကၤ.

၇. တဘွန် နှင့်မုဒ်ကဘွန်အသိးလီ၊ ဒီးမုဒ်တၢ်အုဉ်
လီၤကလဲလီၤပိုၤဝဲန့ၣ်လီၤ။

၈. လီဘျာ နှင့်မုန်ပချီပဇီတင်ဒီးတံလုာ်လီာ်ကလဲလါ သပာၤပူၤ ဒီးပစံးလာလီၤဘျာ်လီၤ. ပချီတံဒီးတုၤမံ ဒီး လီၤဘျာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလာလီၤသဘျာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ထီရီၤ တံပူတံလီၤကလဲလီၤဘျးန့ၣ်ပစံးလာလီၤဘျာ်လီၤ. ဒီး သဘျာ်ဒီးလီၤဘျာ်န့ၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ.

၁. **ဘုံ** နှင့်မှီပွားကညိတကလုပ်ပနာဟူထအမံ၊ ဒီးပတထံင်ဘဉ်နီတစုဘဉ်. ဘုံနှဉ်ဆဲးသုခးသု ဒီးအိဉ်လာပှ်ကျါလီ၊

၂. **ဘဲ** နှိမ့်စုတယျာ်လၢအိုအဖီလၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘဲ
လီၤ.

၄. **ဘုံထိန်** နှင့်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလာသဘုံထိန်လီၤ. ဒီး
မ့ၢ်ထံလိဉ်ဖျါဉ်အသးဝါဟဉ်ကလၢ်န့ဉ်လီၤ.

၅. ကတဲ့ ဒီးကတဲ့ကဘူး၊ ဒီးကတဲ့ကဘျါ၊ ဒီးကတဲ့
ကလဲ၊ ဒီးပှ်ကတဲ့၊ ဒီးဖးကတဲ့၊ ဒီးသံကတဲ့၊ ဒီးကံင်
ကတဲ့၊ ဒီးကတဲ့ဒဲ၊ တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘဲတက့ၢ်.

၇. စာ့ နှင့် မှိုထပ်စပ်ပိတ်လိလိုက်ဖျက်အသးဝါပြုကံဒီး ပစ်လေ့ထဲမှာ လို့၊ ထဲမှာ ထိုင်လာပင်ချဲ့နှင့်ဝါပဲ လို့၊ ထီရိုးတက်ထဲလိုက်ဖျက်ဝါပဲနှင့်ပစ်လေ့ထဲလား လို့၊

၈. **စံဉာဉ်** နှင့်မှီထိုင်လွှဲအကိုင်ကံဉာဉ်လည်း ဒီးပစံးလၢ စံဉာဉ်လီၤ. ထိုင်လွှဲကံဉာဉ်စံဉာဉ်ပြုကံဉာဉ်ကံဉာဉ်အသိး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢစံဉာဉ်စံဉာဉ်လီၤ.

၉. တဘွဲ့ နှင့်မူထိရီ၊တံထံလိင်ဖျာင်ဝါပြဲဝဲန့ဉ်ပစံး လာကဘွဲ့လီ၊ ထံန့ဉ်ဆိဉ်ဒီးကဘွဲ့ဒီးတနံးထံန့ဉ်ဆိဉ်ဒီး တဘွဲ့ ဒီးမု၊ကလံာ်ထီဉ်န့ဉ်ဆိဉ် ဒီးအတဘွဲ့လီ၊ ဒီးပစံး လာသဘွဲ့စုာ်ကီးလီ၊

၁၀. **တဘုံ** နှင့် မှီစွဲတယျာ်လာတဆို အဖီလင်နှုပ်ပစံး
လာတဘုံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာတဘုံတဘျါလီၤ. ဒီး
ပစံးလာတဘုံတတြါစှ်ကီးလီၤ.

၁၁. တဘုံတဘုး နှင့်မျှပြကညီအခိုင်ပူလိပ်အေးဒီး
ဒီးပစံးလာတဘုံတဘုးလီ၊ ပွါတဂါအခိုင်ပူလိပ်တပူ
အိုင်တဘုံတဘုးစံးဝဲဒင်.

ဘုံ

၁၂. သဘုံ နှစ်မှန်စေဘုံအသီးလီ၊ ဦးမှန်ထိရီတော်ထံ လိပ်ဖျာအသီးဝါကဘုံဒီ ဦးပစံးလာသဘုံလီထံသဘုံ၊ မှာသဘုံစံးဝဲဒင်လီ၊

၁၃. သဘုံကလဲ နှစ်မှန်ထံဖိုင်လီဘုံအာဒီးကျိန်ကျဲအသီးဒီးကပံင်လာပလူထံအလီန့သဘုံထိုင်ဝဲဒီးပစံး လာမာသးသဘုံသလဲလီ၊ တာ်ကလိပ်ပူသဘုံကလဲ ဘုံအာကာ၊ ထံဖိုင်လီသဘုံကလဲဘုံအာကာ၊

၁၄. သဘုံကလဲ နှစ်မှန်ပစံးကသူဒီးကသူလီကလဲ ဒီး လီလျာဝဲအိုင်တစံးဒီး ဦးပစံးလာလီဘုံဘုးကလဲ လီ၊ တာ်ဒီးတပူစဖိ ဒီးလီလျာဝဲဘုးကလဲတစံးဖိ လီ၊

၁၅. ခပ်စိးဘုး နှစ်မှန်ထိရီတော်ခပ်လာပအိုင်တဝံင်ဘုံ နှစ်ပစံးလာခပ်စိးဘုးလီ၊ ဒီခါသင်ခပ်စိးဘုးပအိုင်တ ဝံင်ဘုံ၊

၁၆. ခပ်စိးဘုး နှစ်မှန်ပကတီဒင်ဒွင်ပူဂါ ဒီးပစံးလာအ မဲင်သင်ခပ်စိးဘုးလီ၊ ပူတဂါအမဲင်ခပ်စိးဘုး ဒီးက တီသင်ဂါတလီ၊

၁၇. တဘုး နှစ်မှန်တမံစု၁၆ ဒီးပစံးလာတဘုးလီ၊ ပူ တဂါမာဘုးတဘုးဒီးလီ၊ မာဘုးတအာဘုံ၊

၁၈. အုပ်စဘုး နှစ်မှန်တအုပ်လဲလီကလဲသပြးက လာပိုင်စု၁၆နှစ်ပစံးလာအုပ်စဘုးလီ၊ သဒိုင်အုပ်စဘုး နှစ်ပအိုင်တနာ်ဘုံ၊ ဒီးပစံးလာအုပ်သဘုးစုကီးလီ၊

၁၉. အုပ်စဘုး နှစ်မှန်ပူကညီအသီးအုး ဒီးဟံသပှါအ သးဒီးတကတီဘုံတံ ဒီးဟံမဲင်ပကဟိုင်အသီးဒီးပ စံးလာအုပ်စဘုးလီ၊ ပူတဂါဘုံဖိုင်ဒီးဟံအမဲင်အုပ် စဘုးလီ၊

၂၀. ဘုံ နှစ်မှန်ဆုလာဆးထိုင်ဝဲလာဘာ်နှစ်ဖျါဝါဝဲနှစ် ပစံးလာဘုံလီ၊ ဆုဘုံတဘုံဘုံဂုၤကစံးဝဲဒင်၊ ပ ဆးဘုံဆုလာဘာ်နှစ်တုၤဘာ်အါဒီးပကွၢ်ဂုၤဝဲနှစ် ပစံးလာဘုံလီ၊

၂၁. ဘုံ နှစ်မှန်ပတာၤဒုင်ဘုလာပစုဒီးပမာလီလဲလီ၊ ဩဒီးပစံးလာဘုံလီ၊ ပူတဂါဘုံလီဆီဆင်လာ ဘုလီ၊ နဘုံဘုဘုံဟုမုၢ်နသါကမာမနုၤလဲင်၊

၂၂. ဘုံစအိး နှစ်မှန်သွါထိုင်ဖိလာထံဖိခိုင်နှစ်ပစံးလာ ထိုင်ဖိဘုံစအိးလီ၊ ဒီးတံအိုင်လာဟံပူအါဝဲနှစ်ပ စံးလာဘုံစအိးစုကီးလီ၊ဒီးတံအိုင်လာဟံပူတံလီ ပါဝဲနှစ်ပစံးလာဘုံစအိးလီ၊ ပူတဂါတံဖိတံလံ အိုင်လာဟံပူဘုံစအိး ဒီးအကစာ်တကွၢ်ဘုံ၊ သွါ ထိုင်ဖိလာထံဖိခိုင်ဘုံစအိးလီ၊ ဒီးပစံးလာဘုံသအိး စုကီးလီ၊

၂၃. ဘုံထီၣ် နှစ်မှန်ပထးကွၢ်နီၣ် ဒီးပဟံထီၣ်နီၣ်ထံး လာသွၢ်ဖူခိုင်မှီဂုၤ၊ လာလၢ်ခိုင်မှီဂုၤ၊ ပစံးလာဘုံထီၣ်

ဘိုး

လီ၊ ပူတဂါဘုံထီၣ်နီၣ်လာလာသွၢ်ဖူခိုင်လီ၊

၂၄. ဘုံထီၣ် နှစ်မှန်ပမာဖက်ကပူ ဒီးပကံပူဟိုင်ခိုင်လာ ဖက်ကပူနှစ်ပစံးလာဘုံထီၣ်ဖက်ကပူလီ၊ ဒီးပစံးဒီး အဆီလာဘုံထီၣ်ဘုံထီၣ်လီ၊ ဘုံထီၣ်နှစ်လာလာဖက် ကပူတဖျာ်တကွၢ်၊

၂၅. ဘုံဘုံ နှစ်မှန်ဆုၣ်ဆုၣ်အဆီလီ၊ ဒီးမှန်တံလာမာ သးကပြုကပြီန့လီ၊ ကစာ်ယုၣ်ရှးကဟဲလီဆုၣ် ဆုၣ်ဘုံဘုံစံးဝဲဒင်၊ ဒီးပူလဲတံအါဂါနှစ်ပစံးလာ လဲဘုံဘုံစုကီးလီ၊

၂၆. ဘုံဘုံ နှစ်မှန်ပူလဲတံအါဂါ ဒီးပစံးလာလဲတံ ဘုံဘုံလီ၊ ပူကညီလဲတံဝဲဘုံဘုံလီ .

၂၇. ဘုံလီ နှစ်မှန်ပမာလီ၊ဩဘုလာပစုညါသးဒီးပစံး လာဘုံလီလီ၊ ပူတဂါစိုၣ်ထီၣ်ဘုးဘုံလီဝဲဆု ဒီး ဖိလဲလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာဘုံလီဘုံလီလီ၊

၂၈. ဆုဘုံ နှစ်မှန်ပိုင်မှန်အဆုလာဆးထိုင်ဝဲဒီးဘာ်နှစ် ပကီးလာဆုဘုံလီ၊ ပိုင်မှန်တုၤကူထီၣ်နံၣ်ဒီးသိး ထိုင်ဆုဘုံလီ၊ ဒီးပကီးဒီးအဆီလာဆုဘုံဆုဘုံ လီ၊

၂၉. တဘုံ နှစ်မှန်ဆုဘုံလာဘာ်တအါဘုံနှစ်ဒီး တဂုၤဘုံဒီးပစံးလာတဘုံဘုံလီ၊ ဆုဘုံတဘုံတ ဘုံဘုံစံးဝဲဒင်၊

၃၀. ထီၣ်ဘုံ နှစ်မှန်လၢ်အိုင်ဖိုင်အါဝဲ ဒီးပစံးလာလၢ် ထီၣ်ဘုံလီ၊ လၢ်ပြီအိုင်အါအါကလဲနှစ်ပစံးလာ လၢ်ထီၣ်ဘုံလီ၊ လၢ်ထီၣ်ဘုံလာဟိုင်ခိုင်အဖိခိုင်နှစ် ပယီၣ်ဒီးပခိုင်အါကာ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆီလာထီၣ်ဘုံထီၣ် ဘုံလီ၊

၃၁. ထီၣ်ဘုံ နှစ်မှန်ပိုင်လဲၣ်ထံလီသးဒီးအိုင်လီတံ လာလၢ်လီ၊ လာလၢ်သဝဲသကျိန်လီသးဒီးကဲလာ အံသင် ဒီးပစံးလာအံသင်ထီၣ်ဘုံလီ၊ ပိုင်လဲၣ်ထံဟီ လီသးလာလၢ်သဝဲနှစ်ကဲလာအံသင်ထီၣ်ဘုံလီ၊

၃၂. ဝဲဘုံဘုံ နှစ်မှန်ထီၣ်ရီကလံအူသွၢ်လဲၣ်ဝဲဒီး ဒီးဝဲဝဲဖိဖိမုၢ်ဂုၤ၊ ပူကညီလဲတံဒီးအခိုင်ထွဲဖိဖိမုၢ် ဂုၤ၊ပစံးလာဝဲဘုံဘုံလီ၊ ကလံဟဲသွၢ်လဲၣ်ဝဲဘုံ ဘုံ၊ ပူကညီလဲတံအခိုင်ဝဲဘုံဘုံစံးဝဲဒင်လီ၊

၃၃. ဘိုး နှစ်မှန်ပမာတကဲမုၢ်ဂုၤ၊ ပမူတံတမံမုၢ်ဂုၤ၊ ပသးကနုၤပသးဆိုင်ထီၣ်ဒီးမုၢ်ဖျိုးထီၣ်လာပပိုင်ပူကဖု ပူနှစ်ဆူပကိုင်ပူဒီးပစံးလာဘိုးလီ၊ ပူတဂါမာတကဲ ဘိုးဒီးဟဲထီၣ်လာမုၢ်လာအကိုင်ပူန့လီ၊ ဒီးပစံးဒီးအ ဆီလာဘိုးဘိုး၊ ဘိုးအုပ်လီ၊ ပူတဂါမူ သးဒီးဘိုးနး ကါ၊ ဒီးပစံးလာဘိုးကတံအုပ်ကတံစုကီးလီ၊ ဒီးပ စံးဒီးအဆီလာမူဘိုးစုကီးလီ၊

၃၄. ဘိုးကတံအုပ်ကတံ နှစ်ဘိုးအသီးလီ၊ ဒီးမှန်ပ

ဘိုး

သးဆိပ်ထီၣ် ဇီးမ့ၤဟဲထီၣ်လၢပကိၣ်ပူၤန့ၣ်ပုၤတနီၤနီၤ
စံးလၢဘိုးကတၢ်အုၣ်ကတၢ်လီၤ.

၃. **ဘိုးကတၢ်အုၣ်ကတၢ်** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီဘိုးတဟဲထီၣ်
ဘၣ်ဇီးပစံးလၢဘိုးကတၢ်အုၣ်ကတၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤလီၤ
အုၣ်အိၣ်ဘၣ်ထံ ဇီးဘိုးကတၢ်အိၣ်ကတၢ်လီၤ. ထီၣ်ပုၤ
လၢဘိုးတထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၤဘိုးကတၢ်အုၣ်ကတၢ်လီၤ.

၄. **ဘိုးစအိၣ်** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီသးဘၣ်အါတၢ် ဇီးဘိုးတ
ထီၣ်ဘၣ်ဇီးပစံးလၢဘိုးစအိၣ်လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢ
ဘိုးစအိၣ်ဘိုးစအိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤတၢ်အုၣ်တၢ်ကျၢ်န့ၣ်
ဘၣ်အိၣ်ဇီးဘိုးစအိၣ်လီၤ.

၅. **ဘိုးထီၣ်** န့ၣ်မ့ၤပုၤဘိုး ဇီးမ့ၤဟဲထီၣ်လၢပကိၣ်ပူၤဇီးပ
စံးလၢဘိုးထီၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအိၣ်မ့ၤဝံၤ ဇီးဘိုးထီၣ်က့ၤ
လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိုးထီၣ်ဘူးထီၣ်လီၤ. ဇီးထံ
ဆိၣ်ပဝၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထံဘိုးထီၣ်စ့ၤကိးလီၤ.

၆. **ဘိုးလီၤ** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီဘိုးဇီးမ့ၤလီၤဝဲအူကိၣ်လၢ်ဒု
ဇီးပစံးလၢဘိုးလီၤလီၤ. နမ့ၤဘိုးဇီးဘိုးလီၤအူကိၣ်လၢ်ဒု
တက့ၢ်. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိုးလီၤဘူးလီၤလီၤ.

၇. **ကဘိုး** ဇီးကဘိုးကဘူးန့ၣ်က့ၢ်လၢကဘိုးတက့ၢ်.

၈. **ကိၣ်ဘိုး** န့ၣ်မ့ၤပသးဆိပ်ထီၣ် ဇီးပဘိုးတဟဲထီၣ်ဘၣ်
န့ၣ်ပအိၣ်တမုၢ်ပသးတမုၢ်ဘၣ် ဇီးပကဘိုးန့ၣ်ပအူန့ၣ်
ပကိၣ်ပူၤလၢပစု ဇီးပစံးလၢပကိၣ်ဘိုးပသးလီၤ. ပုၤတဂၤ
ကိၣ်ဘိုးအသးဇီးဘိုးဝဲန့ၣ်ကၤ.

၉. **စဘိုးစဘူး** န့ၣ်မ့ၤမ့ၤကျိၣ်ကျဲ ဇီးကသူထံဇီးမၤသး
ပုၤဝါရဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးစဘိုးစဘူးလီၤ. မ့ၤကျိၣ်ကျဲ
ဇီးကသူထံဇီးကဲလၢမ့ၤစပျီစဘိုးစဘူးလီၤ. ထီၣ်ပုၤတၢ်
ကမ့ၢ်ကျိၣ်ကျဲ ဇီးထံလၢဘၣ်အါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစဘိုးစ
ဘူးလီၤ. ပုၤကညီဘိုးန့ၣ်လီၤလၢမ့ၤစဘိုးစဘူးလီၤ. ဇီး
ပစံးလၢတဘိုးတဘူးစ့ၤကိးလီၤ.

၁၀. **တဘိုးတဘူး** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီဘိုးဟဲလီၤလၢမ့ၤမ့ၢ်
ဂ့ၤ, ကသူထံကျိၣ်ကျဲဇီးမ့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢမၤသးတဘိုးတ
ဘူးလီၤ. ဇီးကပံၣ်န့ၣ်မၤသးတဘိုးတဘူးသဘျၢၣ်က
လၢ်လီၤ.

၁၁. **တၢ်ဘိုး** န့ၣ်မ့ၤထီၣ်ပုၤကညီဘိုးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံၣ်ဘိုးမ့ၢ်
ဂ့ၤ, ဟဲလီၤလၢမ့ၤဇီးပစံးလၢတဘိုးလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအ
ဆိလၢတဘိုးတၢ်အိၣ်လီၤ.

၁၂. **မ့ၤဘိုး** န့ၣ်မ့ၤမ့ၤသံအဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢ
မ့ၤပုၤ ဇီးပသးန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၤသံဘိုးသံလီၤ. ဇီးပစံးလၢ
မ့ၤသံမ့ၤဘိုးစ့ၤကိးလီၤ.

၁၃. **လူဘိုး** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီအိၣ်ဆါထီၣ်လၢထံ ဇီးဘိုးဝဲ
လၢတၢ်ဆါလၢဘၣ်သံပုၤတကလုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလူဘိုး
လီၤ. ပုၤတဂၤလူဘိုးဇီးသံဝဲလီၤ. ပုၤကညီန့ၣ်မ့ၤလူဘိုး
ဇီးသံဝဲအါဂၤလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢလူဘိုးလူဘူးလီၤ.

ဘိုၣ်

၁၄. **သဘိုးသဘူး** န့ၣ်မ့ၤဇီးစဘိုးစဘူးအသးလီၤ. ဇီးမ့ၢ်
တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်ဘိုးတဘူးကျိၣ်ကျဲဇီးထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၤ
ကျိၣ်ကျဲဇီးကသူထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးသဘိုးသဘူး
လီၤ.

၁. **ဘို** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီအိၣ်ဘူးန့ၣ်ပစံးလၢပုၤကညီဘို
သးလီၤ. ပုၤတဂၤဘိုသးလၢထံးလီၤ. ပုၤတနီၤနီၤဘိုသး
လၢဆိလီၤ.

၂. **ဘို** န့ၣ်မ့ၤပျီစီၤပၤလၢဒုးလိာ်အသး ဇီးစီၤလၢပျီတ
ဂၤန့ၣ်ကိးဝဲအမံၤလၢဘိုလီၤ.

၃. **ဘို** န့ၣ်မ့ၤကသံၣ်သရၣ်ဝံၤတၢ်ဆါလၢဟ့ၣ်ကသံၣ်
န့ၣ်ပစံးလၢဘိုတၢ်ဆါလီၤ. ပုၤတဂၤအဝဲတဂၤမၤတကဲ
ဇီးလၢဘိုဝဲလီၤ. ပုၤလၢဆါန့ၣ်ပဟ့ၣ်ကသံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤ
န့ၣ်မ့ၤဖံၣ်ဇီးကဘျီက့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဘိုလီၤ.

၄. **ဘိုကလီၤ** န့ၣ်မ့ၤတၢ်ဟၢမၤဆါလၢအဂ့ၢ်တကလုၢ်
ဘၣ်ပုၤကညီတကဲဘၣ်တဘၣ် ဇီးပစံးလၢဘိုကလီၤ
လီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢဘိုကလီၤဘိုကလၢလီၤ.

၅. **ဘိုက့ၤ** န့ၣ်မ့ၤပမၤက့ၤတၢ်လၢဟးဂီၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢဘိုက့ၤလီၤ. ပုၤတဂၤဘိုက့ၤဟံၣ်ဟးဂီၤတဖျၢၣ်လီၤ.
စတလၢဟးဂီၤလံၤဘိုက့ၤတက့ၢ်.

၆. **ဘိုလိာ်** န့ၣ်မ့ၤဂ့ၢ်လိာ်အဆိလီၤ. ဇီးမ့ၢ်ပကတိၤဂ့ၢ်
လိာ်တၢ် ဇီးပုၤတမံၤမံၤဇီးပစံး ဇီးအဆိလၢဂ့ၢ်လိာ်ဘို
လိာ်လီၤ. ပုၤတဂၤပမ့ၢ်မၤတၢ်တမံၤမံၤ ဇီးဂ့ၢ်လိာ်ဘို
လိာ်လီၤ.

၇. **အိကဘို** န့ၣ်မ့ၤတၢ်လၢတတၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤ
သးအိကဘိုလီၤ. ပမၤတလၢမ့ၢ်တတၢ်ဘၣ်ဇီးပစံးလၢအိ
ကဘိုလီၤ. တၢ်တတၢ်ဘၣ်လၢအဟိၤဂီၤကဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံး
လၢအိကဘိုလီၤ. တလၢခိၣ်ကျၢ်ကျၢ်လီၤသးတတၢ်
ဘၣ်. မၤသးအိကဘိုလီၤ. ဇီးပစံးဇီးအဆိလၢအိကဘို
အိကဘိုလီၤ.

၁. **ဘိုၣ်** န့ၣ်မ့ၤပကိၣ်ယး ဇီးပတကတိၤဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံး
လၢဘိုၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလၢအိၣ်ဘိုၣ်စ့ၤကိးလီၤ. ဟီၣ်တ
ဂ့ၤ, ဘိုၣ်တက့ၢ်. သီၣ်တဂ့ၤ ဘိုၣ်ကိးဂၤဒဲးတက့ၢ်. ဇီး
ပစံးလၢဘိုၣ်ကလၢ်စ့ၤကိးလီၤ. အိၣ်ဘိုၣ်
ကလၢ်တက့ၢ်. ကတိၤတၢ်နီၣ်တဂၤတဂ့ၤ.

၂. **ဘိုၣ်ကိာ်** န့ၣ်မ့ၤပုၤကညီအိၣ်တၢ်လၢဝံၣ်သိတဖၣ် ဇီး
ကလံၤထီၣ် ဇီးအကိၣ်ယုာ်လီၤတသြး ဇီးအသးအူဝဲန့ၣ်
ပစံးလၢဘိုၣ်ကိာ်လီၤ. ပအိၣ်ပအံ ဇီးပဘိုၣ်ကိာ်ဇီးပ
ကိၣ်ယုာ်လီၤတသြးဇီးကလံၤထီၣ်အူပကိၣ်ပူၤတခီလီၤ.

၃. **ဘိုၣ်တံး** န့ၣ်မ့ၤပအိၣ်ကိာ်ယးတုၤပသီၣ်ထီၣ်တဘျီ
ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘိုၣ်တံးလီၤ. ပုၤတဂၤဟီၣ်ဇီးအမိာ်
လီၤဇီးဘိုၣ်တံးလီၤ.

ဘျါ

- ၄. **အိတ်ဘိုင်** နှုတ်မုတ်အိတ်ကိတ်ယး ဇီးပစံးလာအိတ်ဘိုင် လီၤ. အိတ်ဘိုင်ကလတ်ကတိတ်တဂုၤ.
- ၁. **ဘူး** နှုတ်မုတ်လီၤခိသုတ်တကလုတ်ဖးလဲၤဒီးပကိးလာဘူး လီၤ. ပုၤကညီနှုတ်အိတ်မုတ်လာဘူးပူၤလီၤ. ဒီးမုတ်လီၤခိသုတ် ဖးလဲၤတကလုတ်နှုတ်ဂီၤဒ်တလီၤတစီၤခိတ်အသိးလီၤ.
- ၂. **ဘူးကလတ်** နှုတ်မုတ်တံၢ်ပုတ်န့ၢ်ပစံးလာမၤသးဘူးက လတ်လီၤ. ကပံၢ်ပုတ်သဘူးကလတ်စံးဝဲဒၣ်. ထီၣ်တံၢ်ပုတ် ဝဲန့ၢ်ပစံးလာပုတ်ဘူးကလတ်ခဲလတ်လီၤ.
- ၃. **ဘူးဘူး** နှုတ်မုတ်အိတ်တံၢ်သိတ်န့ၢ်ပစံးလာသိတ်ဘူး ဘူးလီၤ. ပုၤတဂၤအိတ်မုတ်သိတ်ဘူးဘူးလီၤ.
- ၄. **သဘူးကလတ်** နှုတ်မုတ်ပဟံးဘၣ်ကပံၢ် ဇီးသိတ်ဝဲန့ၢ်ပ စံးလာသိတ်သဘူးကလတ်လီၤ. ကပံၢ်တလိတ်စဟံးဘၣ် သဘူးကလတ်လီၤ.
- ၁. **ဘူးဘူးဘူးဘူး** နှုတ်မုတ်ပလဲၤခိကပံၢ်လီၤဘျါလီၤ ဖျိးပစံးလာသိတ်ဘူးဘူးဘူးဘူးလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤခိ ကပံၢ်ကျါသိတ်ဘူးဘူးဘူးဘူးလီၤ. ဇီးပစံးလာသိတ် ဘူးဘူးဘူးဘူးစုၢ်ကိးလီၤ.
- ၁. **ဘူးဘူး** နှုတ်မုတ်ပုၤကညီဆူးအစုသိတ်ဝဲ ဇီးပစံးလာ ဆူးစုဘူးဘူးလီၤ. ပုၤကညီမုတ်ဒီးအိတ်တံၢ်ဆီးအစု မုတ် ဇီးဆူးအစုမုတ်သိတ်ဘူးဘူးလီၤ. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာ သိတ်ဘူးဘူးဘူးဘူးလီၤ.
- ၁. **ဘူးဘူးဘူးဘူး** မုတ်မုတ်အိတ်တံၢ်သိတ်မုတ်ဂုၤ. ပခိကပံၢ် ကျါ သိတ်ဝဲမုတ်ဂုၤ, ပစံးလာသိတ်ဘူးဘူးဘူးဘူးလီၤ. ပုၤတဂၤ အိတ်တံၢ်သိတ်ဘူးဘူးဘူးဘူးစံးဝဲဒၣ်.
- ၁. **ဘျါ** နှုတ်မုတ်ဟူၤလာအဒံးတကလုတ်အခိတ်ဒ်ယုၢ်အ သိးဒီးအိတ် ဇီးအဆူၣ်ဒ်ယုၢ်အသိးန့ၢ် ဇီးအမံၢ်တအိတ် ဘၣ်. အိတ်ထဲအဒံးဒီးအခိတ်ဒီးပကိးလာဘျါလီၤ. ဘျါန့ၢ် စီၢ်လီၤလာအခိတ် ဇီးလီၤခိတ်လီၤလတ်ဝဲလီၤ. ဘျါန့ၢ်မံ သကွံၣ်ခိတ်လီၤလတ်လာသကွံၣ်လုတ်အဖိလတ်န့ၢ်လီၤ. ဇီးပ ကိးဒီးအဆိလာဘျါဇီးတြးဇီးလီၤ. ဘျါန့ၢ်အိတ်အက လုတ်ကလုတ်လီၤ.
- ၂. **ဘျါကစံၣ်** နှုတ်မုတ်တံၢ်ဒီးတံၢ်လုတ်လာတခတ်တဆံၣ်တ ဆာဘၣ်ဒီးမၤသးဒ်ထံအသိးန့ၢ်ပစံးလာဘျါကစံၣ်လီၤ. ထီၣ်တံၢ်ဘျါကစံၣ်န့ၢ်တခတ်ဘၣ်, တဆာဘၣ်, တဆံၣ် ဘၣ်, တဝံၣ်သိဘၣ်, မၤသးသဖျါကလတ် ဇီးပစံးလာဘျါ ကစံၣ်လီၤ. ဇီးပစံးလာဘျါသံစိတ်စုၢ်ကိး လီၤ. ကသူန့ၢ် အံသုတ်မုတ်တဆာဘၣ်ဒီးပအိတ်မၤသးဘျါကစံၣ်လီၤ.
- ၃. **ဘျါကံၢ်နါ** နှုတ်မုတ်ဘျါတကလုတ်အမံၢ်သုတ်လီၤဆာၣ် ဒီးပကိးလာဘျါကံၢ်နါလီၤ. ဘျါကံၢ်နါန့ၢ် အနါဒု ကံၢ်လီၤ ဆာၣ်ဖဲ အမံၢ်န့ၢ်ဒီးပစံး လာဘျါကံၢ်နါလီၤ. ဇီးမုတ်ဘျါတကလုတ်လီၤ.
- ၄. **ဘျါကုၤ** နှုတ်မုတ်ပမၤတကဲကိညါကုၤ ဇီးပဆူၣ်ထီၣ်

ဘျါ

- ကုၤန့ၢ်ပစံးလာပမၤတကဲဘျါကုၤလီၤ. ဇီးပစံးလာဘျါ စုၢ်ကိးလီၤ. န့ၣ်ဂီၢ်ဘျါကုၤလံၤခါ. စ့ညၢ်ဂီၢ်ဘျါကုၤ လံၤ. ဇီးပစံးဒီးအဆိလာဘျါကုၤဘျါကုၤလီၤ.
- ၅. **ဘျါယုဇီး** နှုတ်မုတ်ဘျါတကလုတ်အိတ်လာဝံၣ်အိတ်ပူၤဒီး ပြကဒ်ဇီး ဇီးပကိးလာဘျါယုဇီးလီၤ. ဘျါယုဇီးအိတ်လာ ဝံၣ်အိတ်ပူၤဒ်ယုအသိးဒီးပကိးလာဘျါယုဇီးလီၤ. ဘျါယု ဇီးန့ၢ်အမံၢ်ပုၤပြကဒ်လီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလာဘျါယု တံၢ်ဘျါယုဇီးလီၤ.
- ၆. **ဘျါဖးဒိတ်** နှုတ်မုတ်ဘျါတကလုတ်ဒိတ်န့ၢ်ဘျါအဂၤတ ကုၢ်ဒီးပစံးလာဘျါဖးဒိတ်လီၤ. ဘျါဖးဒိတ်န့ၢ်အမံၢ်ပုၤဒိတ် ထဲလံၣ်တဒုဒီးအဒံးနီၤသိးဒီးလံၣ်ဇီးထီၣ်ဇီးအဒံးလီၤ.
- ၇. **ဘျါယုဇိ** နှုတ်မုတ်ဘျါတကလုတ်အမံၢ်ပုၤထဲယုၢ်ဒီး ပစံးလာဘျါယုဇိလီၤ. ဘျါယုဇိန့ၢ်အိတ်စီၢ်လီၤလာသ ကွံၣ်လုတ်အဖိလတ်ဒီးအိတ်သကွံၣ်သုတ်လီၤ. ဇီးပုၤကညီတံၢ် သံယံအိတ်ဝဲလီၤ.
- ၈. **ဘျါအုတ်** နှုတ်မုတ်အံၢ်ကသံအသံကစံၣ်ဝါကျိတ်ကလတ်ဒ် အံသုတ်သိးတစံးစံးဒီးပကိးလာဘျါအုတ်လီၤ. ဇီးပကိး လာဘျါအုတ်ဝါစုၢ်ကိးလီၤ. ဇီးပကိးဒီးအဆိလာဘျါတံၢ် ဘျါအုတ်လီၤ. ဇီးအံၢ်ကသံလာပတိတ်ဝံၣ်န့ၢ်ပကိးလာဘျါ အုတ်စုၢ်ကိးလီၤ.
- ၉. **ဘျါဇီးတြးဇီး** နှုတ်မုတ်ပကိးဘျါဒီးအဆိ ဇီးပကိးလာ ဘျါဇီးတြးဇီးလီၤ.
- ၁၀. **ကဘျါ** ဇီးကဘျါကဘျါန့ၢ်ကွၢ်လာကဘျါတကုၢ်.
- ၁၁. **စုတ်ဘျါ** နှုတ်မုတ်စုတ်ဘျါအဆိလီၤ. ဇီးမုတ်ပတိးဘျါ ထီၣ်သုတ်ဇီးဝံၣ်ဇီးလာအကုတ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. ဝံၣ်တဘိ ကုတ်နးကၤ. စုတ်ဘျါစုတ်ဘျါတကုၢ်.
- ၁၂. **တဘျါ** နှုတ်မုတ်တဘျါအဆိလီၤ. ဇီးမုတ်တပုတ်တက လုတ်လာအကတအိတ်ဘၣ်ဒီးအမံၢ်အိတ်ဒ်ယံၢ်အသိးဒီး ပကိးဒီးအဆိလာတဘျါတဘျါလီၤ.
- ၁၃. **တံၢ်ဘျါ** နှုတ်မုတ်တံၢ်ဘျါအဆိလီၤ. ဇီးမုတ်ပတိးသူလီၤ တံၢ်လာစးခိလီၤ. ဇီးပမၤဒီးသုတ်လုတ်ဖိန့ၢ်ဘျါဝဲ ဇီးပစံး လာတံၢ်ဘျါတံၢ်ဘျါလီၤ. ဇီးပစံးလာတံၢ်ဘျါတံၢ်ဘျါ စံးဝဲ ဒၣ်.
- ၁၄. **တံၢ်ဘျါ** နှုတ်မုတ်တံၢ်ဘျါအဆိလီၤ. ဇီးမုတ်တံၢ်လာမၤ သးပထုးပယဲၤ. ဇီးအထံအနီန့ၢ်ပစံးလာတံၢ်ဘျါတံၢ်ဘျါ လီၤ.
- ၁၅. **တံၢ်ဘျါ** နှုတ်မုတ်တံၢ်ဘျါအဆိလီၤ. ဇီးမုတ်ပိတ်မုတ်ဆံး စံၢ်မုတ်န့ၢ်ပစံးလာတံၢ်ဘျါတံၢ်ဘျါလီၤ. မဆါတန့ၢ်တံၢ် ဘျါတံၢ်ဘျါပမၤတံၢ်တဂုၤ ဘၣ်.
- ၁၆. **ထံဘျါ** နှုတ်မုတ်ထီၣ်လဲၤထံလာတမုတ်ဘၣ်ပိတ်လဲၣ်ထံ န့ၢ်ပစံးလာထံဘျါလီၤ. ထံဘျါန့ၢ်ပအိတ်ကိးမုတ်ဆုတ်မုတ် ဟါလီၤ.

ဘျး

- ၁၇. **နာဘျကဗ်** နှ်ကွ်လၢနာတကွ်.
- ၁၈. **ဘျ်ဘျ** နှ်မ့်ပကိးတၢ်ဆါဘျုး နီုအဆိလၢ ဘျ်ဘျလီု.
- ၁၉. **မၤဘျ** နှ်မ့်တၢ်ဆုတၢ်ဆါတဖၣ်နှ်ပဟ့ၣ်က သံၣ်ဒီးပစံးလၢမၤဘျလီု. ထီုရီုတၢ်ဆါနှ်ပမ့်မၤ လီုလၢကသံၣ်မ့်ဂ့ၤ, ထီုရီုတၢ်တမံၤမ့်ဂ့ၤမ့်ဘျုးဒီးပ စံးလၢမၤဘျလီု. ပှၤတဂၤအစုဘၣ်တူၣ် ဒီးအဝဲတဂၤ မၤဘျဒီးဘျုးလီု. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဘျ်မၤဘျ လီု.
- ၂၀. **မၤဘျ** နှ်မ့်ထီုရီုတၢ်လၢအခၢ်မ့်ဂ့ၤ, ဆံၣ်ပဲ မ့်ဂ့ၤပစုၣ်လၢထံ, ပစုၣ်လၢအံၤသံၣ်ဒီးတဆံၣ်တခၢ် လၢဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤဘျလီု. ပှၤကညီမၤဘျုးချံအတံၢ် ဒီးစုၣ်ပဲလၢထံကျိလီု. ဒီးဘျုးလီု.
- ၂၁. **လီုဘျ** နှ်မ့်လီုဘျအဆိလီု. ဒီးမ့်တၢ်လုာ်ဘၢ လၢထံမ့်ဂ့ၤ, လုာ်ဘၢလၢဟီၣ်ခိၣ်မ့်ဂ့ၤပစံးဒီးအဆိလၢ လီုဘျလီု. ချံတဘျုးလီုဘျလီုလၢထံ ကျိလီု.
- ၂၂. **သးဘျ** နှ်မ့်ပသးဟ့ၣ်ပှၤဂၤ ဒီးပှၤမၤမုၢ်ထီၣ် ကွၢ်ပသးဒီးပစံးလၢသးဘျလီု. ပှၤမၤမုၢ်ထီၣ်နသး ဒီးနသးဘျလံၤ. စသးဘျလံၤ.
- ၂၃. **အိၣ်ဘျ** နှ်မ့်အိၣ်ဝံၤအဆိလီု. ဒီးမ့်ပတအိၣ် ဘၣ်အိၣ်မ့်မၤမုၢ်ထီၣ်ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢလၢအိၣ်ဝံၤ အိၣ်ဘျလီု.
- ၁. **လီုတဘျ** နှ်မ့်ချိၣ်နီုစုၤလီုဘျးနှ်ပစံးလၢလီု တဘျလီု. ပဒါလီုချိၣ်လၢစီၤခိၣ်ဒီးအနီုစုၤလီုတ ဘျုးလီုလၢစီၤခိၣ်အသးလီု.
- ၁. **ဘျး** နှ်မ့်တၢ်လုာ်ကွၢ်တဖၣ်နှ်ကွၢ်တၢ်ဒီးပစံးလၢ ဘျးတၢ်လီု. တခွဲမ့်ဂ့ၤ, တဆူၣ်မ့်ဂ့ၤမ့်ကွၢ်တၢ်ဒီးပ စံးလၢဘျးတၢ်လီုလၢ. တခွဲဘျးညၣ်ထီၣ်ခိၣ် ဒီးတ ထုၣ်ဖျးဘၣ်လီု. တဆူၣ်ဘျးယၢဆါကၤ. ဒီးပစံးလၢ ကွၢ်တၢ်စုၣ်ကိးလီု.
- ၂. **ဘျးကဆဲ** နှ်မ့်ပှၤဆံးမၤတကဲ ဒီးပှၤသးစၢ်ဒီးအ တဟီၣ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးအကိၣ်လီုဘျးပစံးလၢပှၤ သးဘျးကဆဲလီု. ပှၤဆံးတဂၤမၤတကဲ ဒီးပှၤအသး ဘျးကဆဲလီု.
- ၃. **ဘျးခိၣ်** နှ်မ့်ကံၢ်စုအဆိလီု. ဒီးမ့်ပစၢထီၣ်ပစုၣ် လၢလုာ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကံၢ်စုဘျးခိၣ်လီု.
- ၄. **ဘျးထုး** နှ်မ့်ပကွၢ်တၢ်လၢနီၣ်သက့ၤ ဒီးပထုးဒီးပ စံးလၢဘျးထုးလီု. ဒီးပကွၢ်တၢ်လၢတခွဲ ဒီးပထုးဒီးပစံး လၢဘျးထုးစုၣ်ကိးလီု. ပှၤတဂၤဘျးထုးစုၣ်တလီၣ် လၢနီၣ်သက့ၤလီု. ချံစၢ်တဘျုးအိၣ်လၢတၢ်ပှၤဒီးပှၤတ ဂၤဘျးထုးလၢတခွဲလီု.

ဘျး

- ၅. **ဘျးထီၣ်** နှ်မ့်ပကွၢ်လီုစၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပျံၤ လီုဒီးပစံးလၢဘျးထီၣ်လီု. ဘျးထီၣ်တၢ်ကူတၢ်သိး လၢပျံၤလီုတက့ၢ်. ကီုလၢဆါတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးဘျးထီၣ် ပဲလၢပျံၤလီုလီု. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျးထီၣ်ဘျးလီု လီု. ဒီးပကွၢ်လီုစၢ်ကုလၢအပျံၤနှ်ပစံးလၢဘျးထီၣ် စုၣ်ကိးလီု.
- ၆. **ဘျးလီု** နှ်မ့်ဘျးလီုအဆိလီု. ဒီးမ့်ပမၤလီုက တြၢၢ်ချိၣ်ပျံၤလၢအဘိလီုလီု. ဘျးလီုဘျးလီုချိၣ် စံးပဲဒ်.
- ၇. **ဘျးလီု** နှ်မ့်ဘျးထီၣ်အဆိလီု. ဒီးမ့်ပပှၤလီုစၢ် တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပျံၤလီုလီုနှ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘျးထီၣ် ဘျးလီုလီု.
- ၈. **ကဘျး** ဒီးကဘျးကဘျ နှ်ကွၢ်လၢကဘျးတက့ၢ်.
- ၉. **ကဘျး** နှ်မ့်ကဘျးအဆိလီု. ဒီးမ့်တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ် အသဘးသကးစဲဘျး ဒီးအညၣ်ဘုသလၢနှ်ပစံးဒီးအ ဆိလၢကဘျးကဘျးလီု.
- ၁၀. **ကုဘျး** နှ်မ့်ကုစီၤယုၢ်စီၤလၢပဟ်တၢ်ကူတၢ်သိး, ကျိၣ်စီၤစုစီၤလၢအပူၤနှ်ပကိးလၢကုဘျးလီု. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢယုၢ်ဘျးကုဘျးလီု.
- ၁၁. **ကွၢ်ဘျးဘျး** နှ်မ့်ပကွၢ်တၢ်တဘီုပယၣ်ကွၢ်ပခိၣ် ပကွၢ်ကဒီးပကွၢ်တလီုလီုနှ် ပစံးလၢကွၢ်ဘျးဘျးလီု. ပှၤတဂၤထံၣ်အဝဲတဂၤဒီးကွၢ်ဘျးဘျးလီု. ပထံၣ်ပိၣ် မုၢ်လၢဂ့ၤနှ်ပကွၢ်ဘျးဘျးလီု.
- ၁၂. **တဘျး** နှ်မ့်ပကွၢ်တၢ်တဘီု ဒီးပစံးလၢပကွၢ်တ ဘျးလီု. ပှၤလၢတဂ့ၤဘၣ်နှ်ပမ့်ထံၣ် ဒီးပကွၢ်တဘျး လီု. စတကွၢ်ဘၣ်ယဲတဘျးခံဘျးဘၣ်.
- ၁၃. **တဘျး** နှ်မ့်တဘျးအဆိလီု. ဒီးမ့်ပလုးသ ဘျ် တၢ်လၢအချ့ကတၢ်နှ်ပစံးဒီးအဆိလၢတဘျးတဘျး လီု.
- ၁၄. **နီၣ်ဘျး** နှ်မ့်သ့ၣ်သက့ၤလၢပကွၢ်ကွၢ်စယီၣ်စယီၣ် နှ်ပကိးလၢနီၣ်ဘျးလီု. ကွၢ်ကွၢ်စယီၣ်စယီၣ်လၢနီၣ် ဘျးတက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဘျးနီၣ်ဘျးလီု.
- ၁၅. **ဘၣ်ဘျး** နှ်မ့်တခွဲဘၣ်ကွၢ်တၢ်မ့်ဂ့ၤ, တဆူၣ် ဘၣ်ကွၢ်တၢ်မ့်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘၣ်ဘျးလီု. တခွဲဘၣ်ဘျး ညၣ်အခၢ်ကျၢၤလီု. ဒီးတဆူၣ်ဘၣ်ဘျးယၢဆါကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်နီုဘၣ်ဘျးလီု.
- ၁၆. **လီုဘျး** နှ်မ့်ပှၤမၤတကဲဒီးအတဟီၣ်တအိၣ် ဘၣ်ဒီးလီုဘျုး ဒီးလီုကပံၤပဲနှ်ပစံးလၢလီုဘျးလီု. ပှၤကညီလီုဘျးနှ်အခိၣ်လီုတီၢ်လၢအဖံၣ်ဘၣ်ခိၣ်ယၢ ခီယၢခီဒီးပစံးလၢလီုဘျးလီု. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီု ဘျ်လီုဘျးလီု. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးလီုဘျးပဲဘျးက ဆဲလီု.

ဘျဉ်

- ၁၇. **လီၤဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဘျဉ်စၢ်ဝဲ ဒီးလီၤစၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံး လၢလီၤဘျးလီၤ. ထံၣ်န့ၣ်လီၤဘျးစံးဝဲဒၣ်.
- ၁၈. **လီၤဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤကညီဖိမံလၢစၢ်ပၤ ဒီးအခိၣ်လီၤ စၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်လီၤဘျးလီၤ. ပၤဆံးခိၣ်လီၤဘျး န့ၣ်မၤထီၣ်က့ၤဆူစၢ်ပၤတက့ၢ်.
- ၁၉. **သဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်သဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလူၤယီၢ် တၢ်လၢအချ့ကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသဘျးသဘျးလီၤ.
- ၂၀. **သဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်သဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ် ညၣ်အလွၢ်အဒုသဘျးသကးန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ညၣ်သဘျး သဘျးလီၤ.
- ၂၁. **သဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်သဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတအုၣ် ကွံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖံးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသဘျးသ ဘျးလီၤ.
- ၂၂. **ဟုဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟုလၢတဖီ ဘၣ် ဒီးကၢ်တူၣ်ကၢ်ဂျီဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟုဘျးဟု ဘျးလီၤ.
- ၁. **ဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဆါလၢဒီး ဒီးပမၤထီၣ်အကဘျးက ထၢန့ၣ်ပစံးလၢဘျဉ်ဆါလီၤ. ပၤကညီဘျဉ်ဆါလၢဒီးဒီး န့ၣ်ဆါအကဘျးကထၢလီၤ.
- ၂. **ဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၤတၢ်ညၣ်လၢယဲၣ် ဒီးပစံးလၢဘျဉ် သွးကလၢလီၤ.
- ၃. **ဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤဟုၣ်တၢ် ဒီးပၤလီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပၤ ဘျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျဉ်လွဲၤလီၤ. ပၤတဂၤ ဘျဉ်သမိး. ဟုၣ်တၢ်ဒီးပတသ့ၣ်ညါဘၣ်.
- ၄. **ဘျဉ်ကနူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘျဉ်ဆါလၢဝၣ်လုၣ်ကနူ ဒီးပ ဘျဉ်ဆါပြီကဒ်န့ၣ်ပစံးလၢပဘျဉ်ကနူလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဘျဉ်ကနူဘျဉ်ကပၤလီၤ.
- ၅. **ဘျဉ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၤတၢ်လၢယဲၣ်ဘူတလါ ဒီးပစံး လၢဘျဉ်တၢ်လီၤ. ဘျဉ်တၢ်ညၣ်လၢယဲၣ်သၢသွးကလၢ လီၤ.
- ၆. **ဘျဉ်ထွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢဟုၣ်တၢ်လၢအဖိသၣ်လံၤလံၤ တုၤအသးပၤ ဒီးပစံးလၢဘျဉ်ထွဲလီၤ. ပၤန့ၣ်ဘျဉ်ထွဲဒၣ် တၢ်လၢအဖိသၣ်လံၤလံၤလီၤ.
- ၇. **ဘျဉ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူၤအိၣ်တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ် ဒီးပစံးလၢ ဘျဉ်အိၣ်လီၤ. ပၤခးတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဘျဉ်အိၣ်သံကစၢ် တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်ဒီးထိးအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ရံၣ်လီၤ.
- ၈. **ကဘျဉ်** ဒီးကဘျးကဘျဉ်ဒီးသးကဘျဉ်ဒီးကဘျဉ် ထီၣ် ဒီးကဘျဉ်လၢဒီးထံကဘျဉ်ဒီးဖံဘၣ်ကဘျဉ်ဒီး ထံကဘျဉ် ဒီးကဘျဉ်ခိၣ် ဒီးကဘျဉ်ကဘျဉ်န့ၣ်ကွၢ်လၢ ကဘျဉ်တက့ၢ်.
- ၉. **တဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တဘျးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢကထၢ ဒီးဒီးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတဘျးတဘျဉ်လီၤ. ဆါန့ၣ်မ့ၢ်

ဘျး

- ၇၁. ဆီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်၇၁. ဆီၣ်ဒီးတဘျးတဘျဉ်လီၤ.
- ၁၀. **တၢ်ဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢဟုၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ဘျဉ် လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟုၣ်တၢ်ဘျဉ်လီၤ. တၢ်ဘျဉ်ဟုၣ်တၢ်ပဖီၣ်တန့ၢ်ဘၣ်.
- ၁၁. **လဲၤဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလဲၤဟံးန့ၢ်အမၤလၢပၤဂၤတ သ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလဲၤဘျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢလဲၤဟုၣ်လဲၤဘျဉ်လီၤ. ပၤတဂၤလဲၤန့ၢ်အမၤဒီးလဲၤ ဘျဉ်ဝဲန့ၣ်ပၤဂၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ပၤတနီၤနီၤလဲၤန့ၢ်အ မၤဒီးလဲၤဟုၣ်လဲၤဘျဉ်ဝဲပၤဂၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်.
- ၁၂. **လီၤဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဘျဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခီက ဝံၣ်ဒီးပလီၤဆူကဝံၣ်ကျါယီၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤ ဘျဉ်လီၤဘျဉ်လီၤ.
- ၁၃. **လီၤဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဘျဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပချီပဖီ တၢ်လၢလီၤကလဲၤဒီးဘျးဝဲ န့ၣ်ပကိးဒီး အဆိလၢလီၤဘျဉ်လီၤဘျဉ်လီၤ.
- ၁၄. **သဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သဘျဉ် ထီၣ်လီၤ. တၢ်ပၤလီၤသဘျဉ်ထီၣ်စံးဝဲဒၣ်.
- ၁၅. **သးသဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲ ဒီးပတဟီၣ်တဆီၣ် ဘၣ် ဒီးပသါတဘျးသါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးသဘျဉ် လီၤ. ပၤဆါတုၤသးသဘျဉ်ဒီးတကဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်.
- ၁၆. **သ့ၣ်ကုၣ်သးဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပၤလၢသးကါပတၢ်ဒီး တၢ်မိၣ်ပလၢဟးဂီၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ကုၣ်သးဘျဉ် လီၤ. ပၤလၢသ့ၣ်ကုၣ်သးဘျဉ်န့ၣ်တၢ်မိၣ်ပလၢဟးဂီၤ အသးလၢပတၢ်လီၤ.
- ၁၇. **ဟုၣ်ဘျဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်ဘျဉ် ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢ ပၤဟုၣ်ဘျဉ်လီၤ. ပၤလၢဟုၣ်ဘျဉ်န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ပတၢ်ဒီး ဟုၣ်ဝဲလီၤ.
- ၁. **ဘျး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ယီၢ်ဘၣ်ပၤဒီးပစံးလၢဘျးပၤလီၤ.ဘျး န့ၣ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ထီတလၢကွံၣ်ပၤကွံၣ်ပၤဘၣ်ဒး ဒီးပစံးလၢ ဘျးပၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘျးခိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘုထံးထီ ဘျးပၤလီၤ. ထံၣ်ယီၢ်ဘျးပၤန့ၣ်ပခီတန့ၢ်ဘၣ်.
- ၂. **ဘျးကွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးသဖျးလီၤဘျဉ်ကွံၣ်ပျံၤဒီးပစံးပ လၢဘျးကွံၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ထုးသဖျးထူၣ်ဖျးပျံၤလၢချံခိၣ် ဒီးပစံးလၢဘျးကွံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျးကွံၣ်ဘျး ကွံၣ်လီၤ. ဘျးကွံၣ်ပျံၤလၢချံခိၣ်တက့ၢ်.
- ၃. **ဘျးခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတဖၣ်မ့ၢ်၇၁. နီၣ်မ့ၢ်၇၁ကဟံးမ့ၢ်၇၁. မ့ၢ်ထီဝဲတုၤပၤကွံၣ်ပၤ ဒီးပစံးလၢဘျးခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢဘျးခိၣ်ဘျးအၢပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘု၇၁ဒီးအ ထံးဘျးခိၣ်ဘျးအၢလီၤ.
- ၄. **ဘျးချာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီၢ်တၢ် ဒီးပယၢထီၣ်နီၣ်တီၢ်ဆူပချာ ဒီးပစံးလၢပယၢထီၣ်နီၣ်တီၢ်ဘျးချာလီၤ.
- ၅. **ဘျးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖျးလီၤကတြၢၢ်ချံၣ်ပျံၤ ဒီးပစံးလၢ

ဘျး

ဘျးလီလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဘျးလီဘျးလီလီ. ထီရီပဖျးလီကတြျ်တံပျံန့ပစံးလာဘျးလီလီ. ဧးပစံး ဧးအဆိလာဘျးလီဘျးလီလီ. ဘျးလီကွံင်ချံပျံတကွံ. ဧးဘျးလီကဟပ်ပျံ. ဘျးလီနီပုင်ပျံစုကီးလီ.

၆. **ဘျးလီ** န့မ့ပဖျးလီလုင်လါနီဘးလီ ဧးပစံးလာဘျးလီလုင်လီ. ဘျးလီလုင်အိင်လါနီဘးလီန့တကွံ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဘျးလီဘျးလီလီ.

၇. **ဘျးသး** န့မ့တံသဆဲင်အသးဆူအချာတခီဧးပစံးလာဘျးသးလီ. ခိင်ကွံဘျးသးဆူအချာတခီလီ. ဧးပကညီဘျးသးဆူန့တဆဲင်အသးဆူအချာလီ.

၈. **ကဘျး** ဧးကဘျးကထာ,ဧးကဘျးကဘျး,ဧးဆိုင်ကဘျး,ဧးယံကဘျး,ဧးမဲကဘျး,ဧးမဲကဘျး,ဧးနကဘျး,ဧးဆါကဘျး,ဧးလံကဘျး,ဧးဟံင်န့ကဘျး,ဧးမူကဘျးဟိုင်ကဘျး, ဧးတံညင်ကဘျးကဘျး,ဧးချိုင်ကဘျးကဘျး,ဧးလုင်ကဘျး,ဧးလုက ဘျး,ဧးသုင်ဖဲဘျး,ဧးသုင်ကဘျးလံ, ဧးကတိကဘျးကဘျးတံ, ဧးဆဲင်ကဘျးကဘျး,ဧးမကဘျးကဘျးတံ,ဧးဘူ ကဘျး, ဧးနကဘျး, ဧးမဲကဘျးလံ, ဧးကဘျးထိုင်တံခဲလံန့ကွံလါကဘျးတကွံ.

၉. **စာဘျးချာ** န့မ့တလါစာပကညီအစုဆူအချာဧးပစံးလာစာဘျးချာလီ. ပကတဂါတလါစာဘျးချာအစုဆူအချာယံလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာစာဘျးဧးဘျးချာလီ.

၁၀. **တဘျး** န့မ့တံညင်အသဘးသကးလာအညင်ဘူတဖင်န့ပစံးလာတံညင်တဘျးလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာတဘျးတဘျးလီ. တံညင်တဘျးတဘျးန့ပအိင်တသ့ဘင်. ဧးပစံးလာသဘျးစုကီးလီ.

၁၁. **တဘျး** န့မ့ပလူသဖိုတံလါအချာကတံန့ပစံးလာတဘျးလီ. ပကတဂါတဘျးဖိုင်ဆိတဘျးဧးန့ဝဲလီ.ဧးပစံးလာသဘျးစုကီးလီ.

၁၂. **ဘဲဘျး** န့မ့ဘဲလုလါအချံတအိင်လါဘင်န့ပကီးလာဘဲဘျးလီ. ဧးပကီးဧးအဆိလာဘဲဘျးဘဲဘျးလီ. ပကညီလုဘဲလါဒိုင်ကွံဝဲ ဧးဘဲန့အချံလီ.တြျ်ကွံအိင်လီတံထဲအလုန့ ပကီးလာဘဲဘျးလီ.

၁၃. **သဘျး** ဧးတဘျးန့ဒဲးသီးသီးလီ. ဧးမ့ပလူသဖိုတံလါအချာကတံန့ပစံးလာသဘျးလီ. ပကတဂါသဘျးဖိုင်ထီးဖိတဒုဧးန့ဝဲလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာသဘျးသဘျးလီ.

၁၄. **သဘျး** န့ဒဲးတဘျးအသီးလီ. ဧးမ့တံလုင်တံဒုလာဘူဝဲန့ပစံးလာသဘျးလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာသဘျးသဘျးလီ. တံဖဲတံညင်သဘျးသဘျးန့ပ

ဘျာ

အိင်တသ့ဘင်. ပကညီပူလီကိယုသဘျးစုကီးလီ.

၁၅. **ဟူးဘျး** န့မ့ပကညီဟာဖဲတိုင်ပံကလံန့ပကီးလာဟူးဘျးလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဟူးဘျးဟူးဘျးလီ. ပကနီနီအဟူးဘျးတိုင်က. ဧးပကနီနီအဟူးဘျးဘူဝဲလီ. ဧးတံဖိတံလံအဟာဖဲအညင်န့ပစံးလာဟူးဘျးစုကီးလီ.

၁၆. **အိင်ဘျးအိင်ဘျး** န့မ့ပကပိုင်ဧးအိင်ခူသုင်စုန့ပစံးလာအိင်ဘျးအိင်ဘျးလီ. ဧးပစံးလာအိင်ကဘျးအိင်ကဘျးတံစုကီးလီ.

၁၇. **လီဘျး** န့မ့မ့လီဘျးအဆိလီ. ဧးမ့တံလီဝဲဆူကပံလံဟိုင်ခိင်လံန့ပစံးဧးအဆိလာလီဘျးလီဘျးလီ. ယံလီဘျးလီဘျးဆူကပံလံလီ.

၂၀. **အူဘျး** န့မ့မ့အူဘျးအဆိလီ. ဧးမ့ပကညီဝဲသးက ၁ န် ဇီး မ ဝ် လ ဝ် တ လ န် အသးဒဲးတံဆူတံဆါအီအသီးဧးပစံးလာပံသးအူဘျးအူဘျးလီ.

၁၁. **ဘျာ** န့မ့တံလါတကွံဘင် ဧးစါဆာဝဲန့ပစံးလာဘျာလီ. ဝင်တဘိဘျာဂါက. ထီရီတံတကွံဘင်ဝဲန့ပစံးလာဘျာဝဲလံလီ.

၂၂. **ဘျာ** န့မ့ပဟ်တံလါဟိုင်ခိင်လံမ့ဂါ, မဲလံမ့ဂါ,ထံလံမ့ဂါပစံးလာဘျာလီ. ပကတဂါဘျာယံတဘျးဆူမဲလံလီ. ပကတဂါဘျာသုင်တဘိဆူထံကျ. ပစုင်တံလါထံကျန့ပစံးလာဘျာလီ. ဧးပစံးလာဘျာလီစုကီးလီ.

၃၃. **ဘျာကျုင်ကလံ** န့မ့သုင်ဖဲဒိုင်လါတကွံဘင်ဝဲန့ပစံးလာဘျာကျုင်ကလံလီ. သုင်ဖဲဒိုင်တထံဘျာမးကျုင်ကလံလီ.

၄၄. **ဘျာခိးသုင်** န့မ့ပဟ်ခူသုင်တံလါမဲလံမ့ဂါ, လါဟိုင်ခိင်လံမ့ဂါ, ပစံးလာဘျာခိးသုင်လီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဘျာခိးသုင်ဘျာခိးလံလီ. ပကတဂါဘျာခိးသုင်ယံတဘျးလါမဲကျလီ.

၅၅. **ဘျာတံ** န့မ့ပစုင်လီတံလါထံ ဧးပစံးလာဘျာတံလီ. ပကလုင်လီပကစုင်ကွံန့ကစုင်ယုင်ရှးယရံန့ပစံးလာဘျာတံလီ.သရံဘျာတံလါထံအိင်တဘျးဂါလံစါ. သရံလာဘျာတံလါထံန့အိင်တအါဒဲးဘင်. ဧးပစံးဧးအဆိလာစုင်တံဘျာတံလီ.

၆၆. **ဘျာထိုင်** န့မ့တံလါကွံဝဲန့ပမ့မ့လီထိုင်ဧးပစံးလာဘျာထိုင်လီ. တခွဲတဘျးညင်အုင်ဧးဘျာထိုင်ဝဲလီ. သုင်တဘိကွံ ဧးစမာဘျာထိုင်ဧးဘျာထိုင်ဝဲလီ. ဧးပစံးဧးအဆိလာဘျာထိုင်လီထိုင်လီ.

၇၇. **ဘျာလီ** န့မ့စုင်လီအဆိလီ. ဧးမ့ပဟ်တံလါ

ဘျာန်

ထံကျါ ဦးထံလုာ်ဘာဝဲန့ၣ်ပစံးလာစုာ်လီၤဘျာလီၤလီၤ. တမာ်ပိာ်ထးဒီးထီၣ်ဂီၤဝဲကီၢ်ကီၢ် ဒီးစုာ်လီၤဘျာလီၤဝဲဆူ ထံကျါလီၤ.

၈. ကဘျာ ဦးကဘျာကဘျါ ဒီးဆါကဘျာ ဒီးကဘျာ တၢၤ ကွါလာကဘျာတက့ၢ်.

၉. ကျဲဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲလာစါဆါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလာကျဲ ဘျာလီၤ. ပလဲၤတၢ်ကျဲမ့ၢ်ဘျာဒီးတုၤချဲဝဲလီၤ.

၁၀. စုာ်ဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်ပဘိးဘျာတၢ်လာအက့ၣ်တဖၣ် ဒီးပ စံးလာစုာ်ဘျာလီၤ. ပုၤမ့ၢ်က့ၣ်ဒီးပစုာ်ဘျာက့ၢ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆါလာစုာ်ဘျာစုာ်ဘျာလီၤ.

၁၁. တဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်တပုၤတကလုာ်အဒါတအိၣ်ဘၣ်ဒီး အမဲၢ်အိၣ်ဒ်ယံာ်အသိး ဒီးပကိးလာတဘျာလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆါလာတဘျာတဘျါလီၤ. တဘျာန့ၣ်ပမၤဒီးအတီၢ် အိၣ်ဒီးအသလံလီၤ. ဒီးပုၤတနီၤနီၤကိးလာသဘျာလီၤ.

၁၂. တၢ်ဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်လုာ်ဝဲလုာ်လာပသူးက ဆုၣ်စါဆါပံာ်ကလၢာ် ဒီးပကျိၣ်လီၤလာပတီၤသုၤစါခိန့ၣ် ပကိးလာတၢ်ဘျာလီၤ. ဒီးပကိးလာတၢ်ဘျာဘိစုာ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီတီၤစါခိန့ၣ်မၤဝဲဒီးတၢ်ဘျာလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ ဆါလာတၢ်ဘျာတၢ်ဘျါစုာ်ကိးလီၤ.

၁၃. တၢ်ဘျာလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တီၤသုၤအသးလာပတီၤဒီး တၢ်ဘျာဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလာတၢ်ဘျာလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤတီၤလီၤတၢ်ဘျာ လီၤစါဆါဂ့ၤကၢၤ.

၁၄. လီၤဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လုာ်ဘာလာထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လုာ် ဘာလာဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလာလီၤဘျာလီၤ. ချဲလီၤဘျာ လာထံကျါန့ၣ်မၤထီၣ်ဖိက့ၢ်တက့ၢ်. ယံာ်တဘျာလီၤဘျာ လာဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပယုတဘၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆါလာလီၤ ဘျာလီၤဘျာ, လီၤဘျာလီၤဘျာလီၤ.

၁၅. သဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်တဘျာအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တပုၤတက လုာ်လာအကတအိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆါ လာသဘျာသဘျါလီၤ.

၁၆. သးဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလာအသုၣ်တီသးလီၤတဖၣ်န့ၣ်ပ စံးလာသးဘျာလီၤ. ပုၤတဂၤအသးတက့ၣ်ဘၣ်. အသး ဘျာဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆါလာသုၣ်ဘျာသးဘျာလီၤ.

၁၇. သုၣ်ဘျာ န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်လာတက့ၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလာ သုၣ်ဘျာလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆါလာသုၣ်လီၤသုၣ်ဘျာလီၤ. သုၣ်တထံးဘျာဂ့ၤကၢၤ. ပကမၤဟံၣ်ထူၣ်လီၤ.

၁၈. ဟုာ်ဘျာ န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလာလာဟုာ်ဖိုးလီၤ. ဒီး မ့ၢ်ဟုာ်လာတကံာ်တူၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. ဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ပအူးအဝံဆိၣ်ထီၣ်အသးစိတရီၤလာ ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဘျာလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆါလာ ဘျာန်ခါဘျာန်ခါလီၤ.ဘျာန်တဖျာန်စိထီၣ်ထီကၢၤ.

၂. ဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ပနီၤခဲအခိၣ်လာဆဲးတၢ်လာအနီၤန့ၣ်

ဘျာန်

ပစံးလာပနီၤဘျာန်တၢ်လီၤ.ပနီၤဘျာန်တၢ်လာအနီၤလီၤ.

၃. ဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ပဒါၣ်ထီၣ်ထံလာဒဲးဘျာန် ဒီးပစံးလာ ဘျာန်ထံလီၤ. ဘျာန်န့ၣ်ယၤလာထံတဘျာန်တက့ၢ်.

၄. ဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အပူန့ၣ်ပစံးလာဘျာလီၤ. ပုၤတဂၤ က်ပူဟီၣ်ခိၣ်စိထီၣ်ဝဲတဘျာလီၤ.

၅. ဘျာန်ကွံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဒါၣ်ထီၣ်ကွံာ်ထံလာဒဲးဘျာန်မ့ၢ် ဂ့ၤ, သလာမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပကိးကွံာ်န့ၣ်ပစံးလာဘျာန်ကွံာ်လီၤ. ထံဘၣ်အါလာသပၤပူန့ၣ်ဘျာန်ကွံာ်တက့ၢ်.

၆. ဘျာန်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်လီၤဆူကပံာ်ကျါ ဒီးဘၣ်သွံးက လၢာ်န့ၣ်ပစံးလာဘျာန်ခိၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤယံၤနီၣ်ခိၣ်ဆူ ကပံာ်ကျါဒီးကပံာ်ဘျာန်ခိၣ်သွံးလီၤ.

၇. ဘျာန်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဘျာန်ဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလာဘျာန်ခိၣ် လီၤ. ပုၤတဂၤထီၣ်အိၣ်လာဘျာန်ခိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီး အဆါလာဘျာန်ခိၣ်ဘျာန်နီၤလီၤ.

၈. ဘျာန်ထီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဒါၣ်ထီၣ်ထံလာနီၣ်ဘျာန် ဒီးပစံး လာဘျာန်ထီၣ်လီၤ. ဘျာန်ထီၣ်ထံလာသပၤပူတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆါလာဘျာန်ထီၣ်ဘျာန်ထီၣ်လီၤ.

၉. ခံာ်ဘျာန်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ခံာ်တကလုာ်အုၣ်ပုၤ ဒီးအခိၣ် လဲၤန့ၣ်ဆူပညၣ်ကျါ ဒီးပကိးလာခံာ်ဘျာန်ခိၣ်လီၤ. ဒီး ပကိးဒီးအဆါလာခံာ်ဘျာန်ခိၣ်ခံာ်ဘျာန်နီၤလီၤ.

၁၀. ဝုၢ်သီဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ဝုၢ်သီတကလုာ်ဖုၣ်တြး ဒီးပစံး လာဝုၢ်သီဘျာန်လီၤ.

၁၁. တဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ပူတပူန့ၣ်ပစံးလာတ ဘျာန်လီၤ.ပနီၤအုၣ်တဘျာန်,ဘုပူတဘျာန်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၂. ထံဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူတၢ်လီၤထီၣ်ရီၤတမံၤလာပ ဘျာန်ထံန့ၣ်ပကိးလာထံဘျာန်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆါ လာထံဘျာန်ထံဘျာန်လီၤ. ယီၤသၣ်ကုမ့ၢ်ဂ့ၤ, သလာယွၤ ခၢ်စိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမ့ၢ်ဘျာန်အိထံဒီးပကိးလာထံဘျာန်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆါလာထံဘျာန်ထံဘျာန်လီၤ.

၁၃. ဖဲဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ပီၤကူးလၢာ်လာပဘျာန်အိထံန့ၣ်ပ မၤယူအခိၣ်အိၣ်တထါစါဒီးပကိးလာဖဲဘျာန်လီၤ. ဒီး ပကိးလာနီၣ်ဖဲဘျာန်စုာ်ကိးလီၤ. ဒီးပကိးလာနီၣ်ဘျာန် စုာ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီဘျာန်အိထံလာဖဲဘျာန်ပူလီၤ.

၁၄. နီၣ်ဘျာန်ဒီးဖဲဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်သိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ယီၤ သၣ်ကုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝဲထီၣ်ရူကူးလၢာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဒီးအဘိဒီးပ ဘျာန်အိထံန့ၣ်ပကိးလာနီၣ်ဘျာန်လီၤ ပုၤကညီဘျာန်အိ ထံလာနီၣ်ဘျာန်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆါလာနီၣ်ဘျာန်နီၣ် ဘျာန်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆါလာနီၣ်ဘျာန်နီၣ်တြးစုာ်ကိး လီၤ.

၁၅. ဝဲးဘျာန် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲးထီၣ်စိ ဒီးပစံးလာဝဲးဘျာန်လီၤ. ဝဲးမ့ၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ပူထီၣ်သး ဒီးပစံးလာဝဲးဘျာန်လီၤ. ဝဲး ဘျာန်ထီၣ်စိထီကၢၤ.

ဘျူး

၁၆. **လီၤဘျုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကဲကုၢ်လၢအကမၢ်တူၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဘျုးလီၤ. ပုၤတဂၤလီၤဘျုးဒီးကဲလၢပုၤဂၤအကုၢ်န့ၣ်ထဲးထီၣ်က့ၤအသးတန့ၢ်ဘၣ်.

၁၇. **လီၤဘျုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤဆူကပံၣ်ကျါန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဘျုးလီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤခိကပံၣ်ကျါ ဒီးလီၤဘျုးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘျုးလီၤဘျုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘျုးလီၤဒီးလီၤ.

၁၈. **ဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢကတိၤကြီကြီတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်ဘျုးဘျုးလီၤ. ပုၤမ့ၢ်ကတိၤတၢ်အကုၢ်အကျါတအိၣ်ဘၣ်ဒီးကတိၤဝဲအါအါကလဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤကြီတၢ်ဘျုးဘျုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဘျုးဘျုးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤသ့ခိၣ်ဖိဒုၣ်ခွဲၣ်တၢ် ဒီးကတိၤကြီအကိၢ်ဘျုးဘျုးစံးဝဲဒၣ်.

၁၉. **ဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကုၢ်အထနၢ်လၢပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘိၣ်တၢ်ညိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပအိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျူးဖိၣ်လီၤ. သံးန့ၣ်တဆိစပုၤ ဒီးစန့ၢ်ဘၣ်ဘျူးလၢစခးတၢ်န့ၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအဘျူး ဒီးပပူၤဖျဲးဒီးလရၢ်လီၤ. ထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်န့ၣ်ပန့ၢ်ဘၣ်အဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဘျူးတၢ်ဖိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂၀. **ဘျူးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖၤလီၤတၢ်လၢမ့ၢ်ပုၤ ဒီးပစံးလၢဘျူးလီၤလီၤ. ဘျူးလီၤသ့ၣ်မ့ၢ်ဆူမ့ၢ်အူပူၤအါအါကလဲၣ်တက့ၢ်. ပုၤတဂၤဖီၣ်န့ၢ်ယုၢ်တဒုဒီးဘျူးလီၤဝဲဆူမ့ၢ်အူပူၤလီၤ.

၂၁. **ဘျူးအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသတၢ်တန့ၤပသး ဒီးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဘျူးအသးလီၤ. ဘျူးပသးဒီးကစၢ်ယွၤန့ၣ်တက့ၢ်. ပုၤတဂၤန့ၢ်အဝါဒီးဘျူးအသးဒီးအဝါလီၤ.

၂၂. **ကဘျူး** န့ၣ်ဒ်သိးသိးဒီးကဘျူးလီၤ. ကွၢ်လၢကဘျူးတက့ၢ်.

၂၃. **စံၣ်ဘျူးသံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယုၤန့ၣ်ဆူမ့ၢ်ကျါဒီးသံဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစံၣ်ဘျူးသံအသးလီၤ. ပံၣ်စံၣ်ဘျူးသံအသးလၢမ့ၢ်အူပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂၄. **တဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အါဝဲ ဒီးပစံးလၢတဘျူးလီၤ. ပုၤကညီတဘျူးဂၤကဲလၢအပျီၣ်အဘိၣ်လီၤ. ပန့ၢ်တပူၤအိၣ်တဘျူးဒုလီၤ. ဒီးထီၣ်ရီၤတၢ်အိၣ်အါဝဲလၢပတဂံၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဘျူးတဘျူးလီၤ.

၂၅. **ပဘျူးပဖိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်လၢပမၤတၢ်အယိဒီးပစံးလၢပဘျူးပဖိၣ်လီၤ. ပမၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်မ့ၢ်ပဘျူးပဖိၣ်ဒုၣ်ပဝဲလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်ပုၤဂၤအဘျူးဘၣ်.

၂၆. **လီၤဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤယံၤဆူမ့ၢ်အူပူၤ ဒီးပစံးလၢလီၤဘျူးလီၤ. ပုၤဆံးတဂၤလိၣ်ကွဲးဒီးလီၤဘျူးဝဲဆူမ့ၢ်

ဘျူး

အူပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘျူးလီၤဘျူးလီၤ.

၂၇. **အဘျူး** န့ၣ်ဒ်ဘျူးအသိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဘျူးတစုစုလီၤ. ကစၢ်ယွၤအဘျူးအဖိၣ်စံးဝဲဒၣ်. နမၤတၢ်အဘျူးကန့ၢ်ကၢ်သၢ. နမ့ၢ်တမၤဘၣ်တၢ်ကစီဒီးဒီးအဘျူးတန့ၢ်ဘၣ်.

၂၈. **ကဘျုး** ဒီး **ဘျုးကဘျုး** ဒီး **မဲကဘျုး** ဒီး **တပုၤကဘျုး** ဒီး **ကွၢ်ကဘျုး** တၢ်ခဲလၢန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျုးတက့ၢ်.

၂၉. **စဘျုး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုၢ်လၢပသ့ၣ်ဒီးပကမၤအိၣ်အလုၢ် ဒီးယဲဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစဘျုးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဘျုးဒီးတဘျုးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤကညီကမၤအိၣ်တၢ်ကမၤအိၣ်ဒီးစဘျုးလုၢ်လီၤ. သဘျုးဒီးတဘျုးန့ၣ်ဒ်သိးသိးဒီးစဘျုးလီၤ.

၃၀. **ဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွံၣ်တၢ်လၢနီၣ်ဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘျူးလီၤ. ပဘျူးတၢ်လၢနီၣ်ဘျူးန့ၣ်လဲၤဒ်ပကွံၣ်တၢ်အသိးယံၤဝဲလီၤ. တၢ်လၢပဘျူးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပကွံၣ်တၢ်တကလုၢ်လၢဝဲလုၢ်ခိအလီၤဒီးပမၤ ဒီးအပျီၣ်ဒီးပကွံၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျူးလီၤ. ပုၤတဂၤဘျူးလၢတဖျါၣ် လၢနီၣ်ဘျူးဒီးလၢတဖျါၣ်လဲၤယံၤဝဲလီၤ.

၃၁. **ဘျူးစိၣ်ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂီၤဂ့ၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဂီၤဘျူးစိၣ်ကလၢ်လီၤ. သးကလးတဘျုးဂီၤမးဘျူးစိၣ်ကလၢ်လီၤ.

၃၂. **ကဘျူး** ဒီး **ကဘျူးကဘျူး**, ဒီး **သ့ၣ်ဖံးကဘျူး**, ဒီး **ဆိၣ်ကဘျူး**, ဒီး **ဘျီကဘျူး**, ဒီး **ဆိၣ်ခိၣ်ကဘျူး**, ဒီး **ကဘျူးကွံၣ်**, ဒီး **လီၤကဘျူး** ဒီး **ကဘျီၣ်ကဘျူး** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျူးတက့ၢ်.

၃၃. **စဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတအိးကွံၣ်တၢ်ဖံး ဒီးပစံးလၢစဘျူးလီၤ. ပုၤတဂၤမၤန့ၢ်ထီၣ်ခိၣ်တဒု ဒီးစဘျူးကွံၣ်ဝဲအဖံးလီၤ. ပစဘျူးတၢ်ဖံးန့ၣ်မ့ၢ်ပထုးတအိးကွံၣ်တၢ်ဖံးလီၤ. ပုၤတဂၤစဘျူးတၢ်သ့ၣ်အဖံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဘျူးစဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဘျူးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃၄. **တဘျူး** န့ၣ်ဒ်စဘျူးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတအုၣ်ကွံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖံးဒီးပစံးလၢတဘျူးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်န့ၣ်တုၤပမၤန့ၢ်ဒီးပတဘျူးကွံၣ်အဖံးလီၤ.

၃၅. **နီၣ်ဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝဲလုၢ်ဒီးအပျီၣ် ဒီးပကွံၣ်တၢ်လၢအလီၤန့ၣ်မၤသးဒ်ချံၣ်နီၣ်ပုၤအသိးတစံးစံးဒီးပကိးလၢနီၣ်ဘျူးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနီၣ်ဘျူးနီၣ်ဘျူးလီၤ. နီၣ်ဘျူးန့ၣ်မ့ၢ်ပကွံၣ်တၢ် ဒီးပမၤလၢနီၣ်ဘျူးအလီၤန့ၣ်ပကွံၣ်တၢ်လဲၤယံၤဝဲလီၤ.

၃၆. **သဘျူး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖံးအဖီလၢ်, သ့ၣ်ဖံးပူၤအယုၢ်အယဲၤန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဖံးသဘျူးလီၤ. ဒီးဆိၣ်ခိၣ်ဖံးစကိးပုၤန့ၣ်ပစံးလၢဆိၣ်ခိၣ်သဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ

ဘျ

ဘျူးသဘျူးလီ၊ ပမ္မာသိခိဒ်ဒီးပသဘျူးကွံင်ဆိခိဒ် သဘျူးန့လီ၊

၈. **သဘျူးကွံင်** န့မ္မာပတအုင်ကွံင်တံတံလံအဖံး ဒီးပစံးလသဘျူးကွံင်လီ၊ ပုတဂါမနီထီခိဒ်တဒု ဒီးသဘျူးကွံင်ဝဲအဖံးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလသဘျူး သဘျူးလီ၊

၁. **ဘျ** န့မ္မာတံလသအိဒ်ဒီးကးထုးကးယဲ၊ ဒီးပဟံးက ဆုင်ဝဲန့ပစံးလသဘျူးလီ၊ ဒီးတံထံလသမသးပထုး ပယဲန့ပစံးလသဘျူးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလသဘျူးသလံး လီ၊ ပုကညီအနီအံင်ဘျဲလီ၊ ဒီးပုကညီအဆိန့ ဘျဲလီ၊ ထီရီတံကဆုင်လသအိဒ် ဒီးအထံပထုးပယဲ န့ပစံးလသဘျူးလဲလင်လီ၊

၂. **ဘျ** န့မ္မာညာတဖုန့အယံင်မသးပထုးပယဲ၊ ဒီးပဖိတကျါဘင် ဒီးကဆုင်ဝဲန့ပစံးလသဘျူးလီ၊ ညာန့ဘျဲသလံးဒီးပဖိတကျါဘင်၊

၃. **ဘျကဆုင်** န့မ္မာပတသုင် ဒီးပတြျကဆုင်တု ဘင်လိဒ်ဒီးပစံးလသဘျူးကဆုင်လီ၊ ပုတဂါမတလိ တဖျါထုးဝဲဒီးဘျကဆုင်မးလီ၊

၄. **ဘျထီ** န့မ္မာပဝဲထီကဆုပခိဒ် ဒီးပစံးလသဘျူး ထီလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလသဘျူးထီဘျထီလီ၊ ပု တဂါဘျထီကဆုအခိဒ်လီ၊ ပုတဂါကုယဒီးဘျ ထီဝဲဆုအခိဒ်တန့ဘင်၊

၅. **ဘျဘျ** န့မ္မာတံလသဘျူးတဖုန့ဘင်ပု၊ ဒီးပစံး လသဘင်ပုဘျဘျလီ၊ ညာယုဘင်ပုလသထံလင်ဘျ ဘျလီ၊ ဒီးပအိဒ်တံဒီး တံလင်တနီနီဘင်ပကိင်ပု ဘျဘျလီ၊

၆. **ဘျသလံး** န့မ္မာထီရီတံဘျန့ပကိးဒီးအဆိလ သဘျူးသလံးလီ၊ ဆိုင်သဘျူးန့မသးဘျသလံးလီ၊ ဒီးတံဒီးတံလင်တနီနီဘျသလံးစုကိးလီ၊

၇. **ကဘျ** ဒီးကဘျဖျါဖျါ၊ မုင်ကဘျခါကဘျဒီးက ဘျိုင်ကဘျတံလဲလင်န့ကွံင်လသကဘျတကွံင်၊

၈. **စဘျ** န့မ္မာပုလသတအိဒ်ဘင် ဒီးမိဒီးမါန့ပစံးလ သဘျူးလီ၊ ပုစဘျန့အဖိအမါအဖိအဝါတအိဒ်ဘင်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလသဘျူးဖျါဖျါလီ၊ ဒီးပုတဒီးဘင် ဘင်ကုန့ပုတနီနီစံးလသဘျူးလီ၊

၉. **တဘျ** န့မ္မာစဘျအသိးလီ၊ ဒီးမုပုလသအိဒ်ကလိ လသအဖိအမါအဖိအဝါတအိဒ်ဘင်န့လီ၊ ဒီးပစံးလ သဘျူးလီ၊ ဒီးပစံးလသဘျူးခါတဘျစုကိးလီ၊

၁၀. **တံဘျ** န့မ္မာပုကညီဆံးစံးမုန့န့ပစံးလသတံ ဘျလီ၊ ဒီးပကိးဒီးအဆိလသတံဘျတံဘျလီ၊ ပု ကညီဆံးစံးန့တံဘျဒီးပမတံတဂုဘင်၊

၁၁. **ဝဲဘျ** န့မ္မာပမကဆုင်သုင်လသဲဒီးပစံးလ

ဘျ

ဝဲဘျလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလသဝဲဘျဝဲကဆုင်လီ၊ ပု တဂါဝဲဘျသုင်တကျိဘျကဆုင်မးလီ၊

၁၂. **မာဘျ** န့မ္မာပတြျကဆုင်တံန့ပစံးလသမာဘျ လီ၊ ပတြျကဆုင်တလိလသးလသနီပုဒီးမုပမာ ဘျလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလသလီဘျလီဘျလီ၊ ဒီးပ စံးလသမာသိမာဘျစုကိးလီ၊

၁၃. **လီဘျ** န့မ္မာပစုလီယလသပဝါထီဝဲလီတ န့ဘင်န့ပစံးလသပစုလီဘျလီ၊ ပုတဂါအဖံးဘင် လီဘျဒီးယထီအစုတန့ဘင်၊ ဒီးပစံးဒီးအဆိလ သလီဘျလီဘျလီ၊ ဒီးပစံးလသလီဘျလီဘျစုကိး လီ၊

၁၄. **သဘျ** န့မ္မာပုကညီအဖိအမါအဖိအဝါတအိဒ် ဘင်ဒီးပစံးလသပုသဘျူးလီ၊ ဒီးပုလသတဒီးဘင်ကုန့ ပစံးလသပုသဘျူးစုကိးလီ၊ ဒီးပစံးလသမုင်သဘျူးခါ သဘျူးစုကိးလီ၊

၁၅. **သဘျ** န့မ္မာတံဒီးခိဒ်တကလုလသအဖံးတပြု ထီဘင်န့ပစံးလသတံဒီးခိဒ်သဘျူးလီ၊ တံဒီးခိဒ် သဘျူးန့အဖံးတပြုထီဘင်၊ အဖံးဘင်လိဒ်ပနီအ သိးလီ၊

၁၆. **သင်ဘျိုင်ဘျ** န့မ္မာတံထံးတကလုလသသင်ဘျ ဝဲဒီးပကိးလသသင်ဘျိုင်ဘျလီ၊ ဒီးအသင်ထီဝဲဒီးပသုင် ပဖျါလသးဒီးပချီအိဒ်အသင်န့လီ၊

၁. **ဘျိုင်** န့မ္မာပဖိကသုလီကလဲလီဘျးဝဲန့ပစံးလ သဘျူးလီ၊ တံဒီးတံလင်လုသင်ဒ်သင်န့တုပဖိဒီး ဘျိုင်ဝဲလီ၊ ဒီးပစံးလသလီဘျိုင်စကိးလီ၊ ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလသဘျိုင်ဘျလီ၊

၂. **ဘျိုင်** န့မ္မာတံထံးတကလုလသသးဒ်နီသိးဒီးပ အိဒ်အဒီးန့ပကိးလသဘျိုင်လီ၊ ဘျိုင်န့မုနီထံးတ ကလုလီ၊ ဒီးပချီအိဒ်ဖိအိဒ်အဒီးလီ၊

၃. **ဘျိုင်** န့မ္မာဘုဘျဲဝဲလသတံဖိတံလံတုဘင်မုဂု၊ သုင်ကံဘင်မုဂုပစံးလသဘျိုင်လီ၊ ထိးအိဒ်ဘုဒီး ဘုဘျိုင်ဝဲလီ၊ ဒီးပစံးလသဘျိုင်ဒီးပုတနီနီစံးလသဖျိုင် လီ၊

၄. **ဘျိုင်ဘျိုင်မါ** န့မ္မာထီတကလုလသပုတစီလီ ဘင်၊ ဒီးပကိးလသဘျိုင်ဘျိုင်မါလီ၊ ဘျိုင်ဘျိုင်မါန့ အိဒ်ခံကလု ဒီးအပြုတကလုလသသွါတကလုလီ၊ ဒီး ဘျိုင်ဘျိုင်မါဖးဒ်တကလုလသမအသွံလသလံလီဒီး တလသမအိဒ်ဝဲအသွံန့လီ၊

၅. **လီဘျိုင်** န့မ္မာဒ်ဘျိုင်အသိးလီ၊ ဒီးမုထီရီတံ လသပချီပဖိလီကလဲဝဲန့ပစံးလသလီဘျိုင်လီ၊ ဒီးပ စံးဒီးအဆိလသလီဘျိုင်လီဘျိုင်လီ၊ ကိင်န့ဘင်ထံချီ ဒီးလီဘျိုင်ဝဲလီ၊

ဘွဲ့

၇. **အဘျဉ်** နှစ်မှပသုဉ်လီၤတၢ်ချံးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကိၢ်လူးဝဲဒီးတၢ်ချံးပူၤဒီးတၢ်ဝဲတၢ်ဘျဉ်လီၤ. ပသုဉ်ခုၣ်ဒီးအဘျဉ်ဝဲလီၤ. ပသုဉ်လီၤခုၣ်ခိၣ်ခိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်တၢ်ကိၢ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကိၢ်လူးန့ၣ်ဒီးခုၣ်န့ၣ်ပူၤအုၣ်သံဝဲဒီးပစံးလၢအဘျဉ်လီၤ.

၁. **ဘွဲ့** နှစ်မှညးဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဆီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,မ့ၢ်ယုၢ်လီၤယုၢ်ထီၣ်ဆူထံထံဝဲဒီးပစံးလၢဘျဉ်လီၤ. ဒုၣ်တဘျဉ်စံၣ်ဆူထံလီၤပူၤဒီးဘျဉ်လီၤ. ညးတဘျဉ်လီၤဆူထံထံတခါလီၤ. ဒီးဆီၣ်တဘျဉ်လၢထံလၢဒ်ညးအသိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘျဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၂. **ဘွဲ့** နှစ်မှပမၤစီၣ်ပစုၤလၢထံဒီးပထီၣ်လီၤစီၣ်ထံလၢပစုၤမၤနီၤစုၤန့ၣ်ပစံးလၢဘျဉ်လီၤ. ဘျဉ်နှစ်မှပထီၣ်လီၤစီၣ်ထံလၢပစုၤမၤနီၤစုၤန့ၣ်လီၤ. ဘျဉ်စီၣ်ကသံၣ်ကမ့ၢ်လၢထံဘျဉ်မ့ၢ်အလၢထံဒီးမ့ၢ်လီၤပံၣ်ဝဲလီၤ.

၃. **ဘွဲ့** နှစ်မှပမၤတၢ်ရံၣ် ဒီးထံဒီးပစံးလၢထံလၢပစုၤမၤနီၤစုၤန့ၣ်ဒီးပစံးလၢထံလၢတၢ်ရံၣ်ပူၤဒီးထံန့ၣ်ကျိၣ်ကျဲးအသးဒီးတၢ်ရံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျဉ်တၢ်ရံၣ်လီၤ. ဘျဉ်တၢ်ရံၣ်ဒီးထံတၢ်တၢ်ရံၣ်ပုၤဒီးပအိၣ်လီၤ. ဘျဉ်အိၣ်တၢ်ရံၣ်လၢထံစံးဝဲဒုၣ်. ဒီးပစံးလၢပျဲတၢ်ရံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျဉ်အိၣ်ဘျဉ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘျဉ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၄. **ကဘျဉ်** ဒီးကဘျဉ်ကဘျဉ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျဉ်. ကွၢ်လၢကဘျဉ်တက့ၢ်.

၅. **ခံဘျဉ်** နှစ်မှပယုၢ်ထီၣ်ဝဲလၢပဒုးထီၣ်ဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢမဲးလီၤအခံထူးန့ၣ်ပယုၢ်ကီၤထီၣ်လၢပဒုးန့ၣ်နီၤစုၤန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ခံဘျဉ်လီၤ. ပ ဒုးထီၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပမၤဒီးတၢ်ခံဘျဉ်လၢအလၢနီၤစုၤန့ၣ်လၢပယုၢ်ထီၣ်လၢမဲးလီၤခံန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ခံဘျဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲလၢပဒုးခိၣ်လၢကီၤထီၣ်ယၢ်လၢနီၤစုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢခံဘျဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ယုၢ်ထီၣ်တၢ်ခံဘျဉ်လၢလၢနီၤစုၤန့ၣ်လၢမဲးလီၤခံန့ၣ်ဒီးပဒုးထီၣ်လၢပဒုးဝဲလီၤ.

၆. **တခိတဘျဉ်** နှစ်မှပကညီမၤယၢ်လီၤအသးလၢထီၣ်လီၤသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢကတိၤလီၤသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤယၢ်လီၤ အသးတဂၤတစုၤဒီးပစံးလၢယၢ်တခိတဘျဉ်ဘျဉ်လီၤ. ပကညီမ့ၢ်အုၣ်လီၤအသး ဒီးအဝဲတဂၤမၤယၢ်ဝံၤဒီးအဝဲတဂၤမၤယၢ်က့ၤတဂၤတစုၤ ဒီးပစံးလၢယၢ်တခိတဘျဉ်ဘျဉ်လီၤ. ဒီးပနၢ်ဘျဉ်လီၤအသးန့ၣ်အဝဲတဘျဉ်မ့ၢ် န့ၣ်တပူၤဒီးအဝဲတဘျဉ်န့ၣ်စကိးတပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပနၢ်ဘျဉ်လီၤအသးန့ၣ်တခိတဘျဉ်ဘျဉ်လီၤ. ပနၢ်ခံဘျဉ်လီၤအသးန့ၣ်တခိတဘျဉ်ဘျဉ်လီၤ.

၇. **တဘျဉ်** နှစ်မှတၢ်ဘၣ်ဂဲၣ်လၢယၢ်တၢ်တခိဒီးပစံးလၢတၢ်တဘျဉ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢန့ၣ်တဘျဉ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.စကူၣ်

ဘျး

သုၣ်တထံးတၢ်တဘျဉ်လီၤ. စစုၣ်ဘၣ်တၢ်လၢဂဲၣ်န့ၣ်တဘျဉ်လီၤ.

၈. **အဘျဉ်** နှစ်မှပကညီဝံသးကၢၣ် ဒီးမံလီၤကန့ၢ်ကျဲးကျူးအသးဒီးပစံးလၢဟံသးအဘျဉ်အဘျဉ်လီၤ. ပကတဂၤဝံသးကၢၣ် ဒီးဟံအသးအဘျဉ်အဘျဉ်ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢအဘျဉ်အဘျဉ်လီၤ.

၉. **အိၣ်ဘျဉ်** နှစ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢအိၣ်ဘျဉ်အိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တုၤပဟၢမၤန့ၣ်လီၤ.

၁. **ဘျး** နှစ်မှတၢ်လၢလီၤကလဲလီၤကန့ၣ်ပစံးလၢဘျးလီၤ. ပတီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပအုၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်လီၤကလဲလီၤကန့ၣ်ဒီးပစံးလၢဘျးလီၤ. ဒီးပစးလံၣ်တုၤအလၢဂီၢ်ဒီးပတီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘျးလီၤ. ပကတဂၤတီၢ်ကိၣ်ဘျးဂ့ၤကၢ. ပကတဂၤအုၣ်သးသ့တဖျၢၣ်ဒီးဘျးဝဲလီၤ. ပကတဂၤအိၣ်တၢ်ညးလၢခူခိၣ်ဒီးဘျးဝဲလီၤ. ဒီးပကတဂၤသိၣ်လံၣ် ဒီးမၤလီၤလံၣ်ဘျးဝဲ ဒီးတီၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျးကနီၤလီၤ. ဟုဘျးမ့ၢ်ဟုကၢ်တၢ်ဒ်လီၤကလဲအသးလီၤ.

၂. **ဘျး** နှစ်မှပကညီမိမၤဟီၣ်အသးလၢအမိၢ်အပၢ်လီၤကဲဒီးပစံးလၢဘျးလီၤ. ပကဆံးတဂၤဘျးသမိးပစိၣ်တန့ၣ်ဘၣ်. မၤပဟးယုၢ်အိၣ်ဒီးမၤဘျးအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤဘျးအသးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၃. **ဘျး** နှစ်မှထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပအိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပလီၢ်ကွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤတုၤပအိၣ်တကဲလၢဘၣ်, ပမၤတကဲလၢဘၣ်, ဒီးပစံးလၢဘျးအိၣ်ဘျးမၤ, ဘျးလီၤကွဲး, ဘျးလဲၤလီၤ. စလဲၤတၢ်မဆိတန့ၣ်ဘျးလဲၤယၢ်လီၤ. စမံဘျးမံယၢ်,စကွၢ်တၢ်ဘျးကွၢ်ယၢ် စကွၢ်တကဲလၢဘၣ်. ထီၣ်ရီၤတၢ်တကဲလၢဘၣ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါပူၤန့ၣ်ပမၤမ့ၢ်တကဲလၢဘၣ်ဒီးပစံးလၢဘျးမၤ,ဘျးအိၣ်,ဘျးကွၢ်ကီၤပူၤ,ဘျးလီၤကွဲးပူၤ, ဘျးမံပူၤ,ဘျးဝံပူၤ, ဘျးလဲၤပူၤ, ဘျးစိၣ်ပူၤလီၤ. နလီၤကွဲးဘျးလီၤကွဲးလဲၤခါ.

၄. **ဘျးဘျးဘျးဘျး** နှစ်မှပဆိကမိၣ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢပဆိကမိၣ်တၢ်ဘျးဘျးဘျးဘျးလီၤ.

၅. **ဘျးဘျးဘျးဘျး** နှစ်မှပသံဂီၢ်ပူၤဂၤအတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤဆုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤကပံၣ်လီၤသက့ၤဆဲးဒီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘျးဘျးဘျးဘျးလီၤ. ပမ့ၢ်ဟဲတခိဘိတခိမ့ၢ်ဒီးပသံဂီၢ်အတၢ်ဘျးဘျးဘျးဘျးလီၤ. ပုၤလၢကျါဖဲန့ၣ်စလဲၤဆုၣ်ဘျးဘျးဘျးဘျးဒီးပမၤခုးအလီၤမုၢ်ဝဲလီၤ.

၆. **ဘျးသံ** နှစ်မှပထွံၣ်အုၣ်တၢ်မိတၢ်လံၤလၢအညးလီၤကန့ၣ်ပစံးလၢဘျးသံလီၤ. ထွံၣ်အုၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖိတဒုဒီးဘျးသံမးဒီးညါလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျးသံကနီၤ

အိုး

၁. **ဘျဉ်** န့ဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်လီၤတၢ်စ့ၤဝဲန့ဉ်ပစံးလၢ
ဘျဉ်လီၤ. ဟုတန့ၢ်ဘျဉ်အိၣ်ဒံးစ့ၤကအိၣ်လီၤ.

၄. **ဘိုးဘျိုင်အသး** နှင့်မုံထီရီပုၤတဂၤနှံပမုံလူၤအသး ဒီးဟံထီၣ်ထီအသးနှံပစံးလၢဘိုးဘျိုင်အသးလီၤ.

ဘျီ

ပုၤတၢ်ပၤဆဲၣ်အိၣ်ဒီးဘျီအသးလီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိၣ်လၢဘျီဘျီထီၣ်လီၤ.

၅. **တၢ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ဘိးက့ၣ်အသးဆူအချၢန့ၣ်ပံးလၢတၢ်ဘျီအသးလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤယုၢ်ကဒါက့ၤ ဆူအလီၢ်ခံၣ်န့ၣ်ပံးလၢတၢ်ဘျီအသးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘီၣ်သ အိၣ်တၢ်ထီၣ်ယုၢ် ဒီးတၢ်ဘျီကဒါက့ၤအသးဆူအလီၢ်ခံၣ် ဒီးယုၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိၣ်လၢတၢ်ဘျီတဘျီလီၤ.

၆. **အဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ချံၣ်ကိၢ်အခိၣ်လၢအဘိၣ်ဖိခိၣ်န့ၣ်ပံးလၢချံၣ်အဘျီလီၤ. ချံၣ်အကိၢ်အခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လီၤတၢ်ဩဒီးပခးတၢ်တဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အဘျီဟး ဒီးပံးလၢချံၣ်အဘျီဟးပခးတၢ်တဘၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးချံၣ်အဘျီန့ၣ်မ့ၢ်ချံၣ်အကိၢ်အခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိၣ်လၢချံၣ်အဘျီအဘျီလီၤ.

၁. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤတၢ်ယုၢ်လၢထံလၢန့ၣ်ပံးလၢဘျီလီၤ. ညၣ်ဘျီလၢထံလၢန့ၣ်ချူကၤ.

၂. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘျါအဆိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါကိၢ်ညၢ်ပုၤန့ၣ်ပံးဒီးအဆိၣ်လၢဘျီက့ၤဘျါက့ၤလီၤ.

၃. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်အပူၤန့ၣ်ပံးလၢဘုဘျီလီၤ. ဘုသၣ်န့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဘုဘျီခိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိၣ်လၢဘုဘျီဘုဘျီလီၤ.

၄. **ဘျီထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအတပုၤဒီးဘၣ် ဒီးပံးလၢသ့ၣ်ဘျီထီၣ်လီၤ. သ့ၣ်လၢအဒုအလၣ်ဝုၤဖိအသး ဒီးအထံးဘျါန့ၣ်ပံးလၢသ့ၣ်ဘျီထီၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဘျီထီၣ်န့ၣ်အထံးဘျါဝဲ ဒီးအကပိၤကဘုးဝဲ ဒီးအဒုတလီၤသကူးဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘျီထီၣ်လီၤ. သ့ၣ်မ့ၢ်တသၣ်ဒီးဘၣ်ဒီးပံးလၢသ့ၣ်ဘျီထီၣ်လီၤ. ဒီးသကူၤလၢတသၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်ပံးလၢသကူၤဘျီထီၣ်လီၤ.

၅. **ဘျီဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ခုၣ်ထီၣ်ဆူၣ်ဝဲန့ၣ်ပံးလၢမ့ၢ်ခုၣ်ဘျီဘျီလီၤ. မ့ၢ်တပူၤခုၣ်ဘျီဘျီမ့ၢ်အိၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်.

၆. **ဘျီဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီသးဒိၣ်ထီၣ်တဘျါဘၣ်ဒီးဟ်အသးသပုၤသပုၤ ဒီးကွၢ်ပုၤဂၤမိၣ်ကွၢ်လဲၣ်အသးဒီးပံးလၢဟ်သးဘျီဘျီလီၤ. ပုၤတၢ်သးဟ့ၤပုၤဂၤဒီးဟ်သးဘျီဘျီလီၤ.

၇. **ကဘျီ** ဒီးကဘျီကဘျီ ဒီးကဘျီကဘျီ ဒီးဝါကဘျီကဘျီန့ၣ်ကွၢ်လၢကဘျီတက့ၢ်.

၈. **စဘျီ** ဒီးစဘျီစဘျီန့ၣ်ကွၢ်လၢစဘျီတက့ၢ်.

၉. **စံၣ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်ယုၢ်လၢထံအဖိခိၣ်ဒီးထီၣ်ဆူတၢ်ကပိၤလီၤန့ၣ်ပံးလၢညၣ်စံၣ်ဘျီလီၤ. ညၣ်တဘၣ်စံၣ်ဘျီဒီးလၢထီၣ်လၢထံအဖိခိၣ်လီၤ.

၁၀. **ဘျီဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဟ်ထီၣ်ထီၣ်အသးဒီးပံး

ဘျီ

လၢဘျီဘျီအသးလီၤ. ပုၤတၢ်ပၤဆဲၣ်အိၣ်ဒီးဘျီဘျီအသးလီၤ.

၁၁. **သဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပယုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအချူကတၢ်န့ၣ်ပံးလၢပယုၢ်သဘျီပလဲၤသဘျီလီၤ. ပုၤတၢ်လဲၤတၢ်ဒီးသဘျီမးလုၢ်လုၢ်ပလူၤတချုးဘၣ်.

၁၂. **သဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ယုၢ်လၢအချူကတၢ်လၢဘီၣ်လီၤအဒီးန့ၣ်ပံးလၢထီၣ်ယုၢ်သဘျီလီၤ. ထီၣ်သလုတကလုၢ်န့ၣ်ယုၢ်သဘျီချူကၤ. ဒီးပံးဒီးအဆိၣ်လၢသဘျီသဘျီလီၤ.

၁၃. **အိၣ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲၣ်ဝဲဒီးဝဲဒုါဒီးဘံထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပံးလၢအိၣ်ဘျီလီၤ. ပဆဲၣ်ဝဲဒီးလၢကစၢ်လီၤန့ၣ်ကစၢ်ဘံထီၣ်ဒီးဝဲဒုါဘံ ထီၣ်စကိးဒီးပံးလၢဝဲဒုါအိၣ်ဘျီလီၤ. ဝဲဒုါတခါပဆဲၣ်လၢတၢ်ပၤလီၤ ဒီးအိၣ်ဘျီဝဲဘံဒီးတပၤဘၣ်.

၁၄. **အိၣ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်ဆဲးတၢ် ဒီးဘီလဲၤပုၤလဲၤဝဲဒီးဘၣ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤဒီးလဲၤသဖျိး ဒီးဘံထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပံးလၢလဲၤအိၣ်ဘျီလီၤ. ပုၤတဘၣ်စခး ဒီးဘၣ်တြုၣ်ဝဲထီၣ်ဒီးလဲၤအိၣ်ဘျီဝဲလီၤ.

၁၅. **အိၣ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဘၣ်သးန့ၣ်ဘၣ်ဘီဒီးဘျီဒီးကသံန့ၣ်ဂဲၤဆၢထၢ်ယုၢ်တဘီ ဒီးလီၤယံၤဝဲဒီးဂဲၤဆၢထၢ်ယုၢ်ထီၣ်အကိၢ်တဘီဒီးယုၢ်တခါခါဒီးယံၤဒီးပံးလၢလီၤယံၤအိၣ်ဘျီလီၤ. စခးထီၣ်တဖၣ်ယံၤအိၣ်ဘျီခံစုသၢစုဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးပံးလၢစံၣ်အိၣ်ဘျီစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၁၆. **အိၣ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်စံၣ်မိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သမၣ်စံၣ်မိၣ်ဆူထံဖဲခိၣ် ဒီးတဘျီအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပံးလၢစံၣ်အိၣ်ဘျီလီၤ. ညၣ်တဘၣ်စံၣ်အိၣ်ဘျီဆူထံဖဲခိၣ်လီၤ. သမၣ်တဘီစခးဒီးစံၣ်အိၣ်ဘျီမးလၢထံဖဲခိၣ်လီၤ.

၁. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအမဲၣ်ညါန့ၣ်ပံးလၢဘျီလီၤ. ပုၤတၢ်လူၤကဆိတဖၣ် ဒီးဘျီဝဲလၢအမဲၣ်ညါလီၤ. ပနၢ်ကလဲၤအိၣ်ဘုန့ၣ်ဘျီတူၣ်အမဲၣ်ညါတက့ၢ်.

၂. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတကလုၢ်အိၣ်ဒီးအသဘျီဒီးပံးလၢဘျီလီၤ. ဒီးပကိးလၢဝဲဘျီစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘျီန့ၣ်ပတုၤအိၣ်ပအံၤလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိၣ်လၢဘျီမိၤဘျါမိၤလီၤ.

၃. **ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ် ဒီးပခိၣ်တူၣ်ကစၢ်ကလိ ဒီးပံးလၢပဘျီကစၢ်လီၤ. ပုၤတၢ်လဲၤကးလၢပုၤကျါဒီးဘျီကစၢ်ကလိလီၤ. ဒီးဘျီထံတီၤစ့ၢ် ကိးလီၤ.

၄. **ဘျီကံၤကီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်လိာ်ပသးယၢ်ခိယၢ်ခိဒီးပံးလၢဘျီကံၤကီၤလီၤ. ပုၤခံၣ်ဂၤဘျီကံၤကီၤလိာ်အသးဒီးဘၣ်စုးလိာ်အသးလီၤ.

၅. **ဘျီတံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲတံၢ်ဝဲတံၢ်တတီၤတတီၤ ဒီးပံးလၢ

ဘျီ

ဘျီတံင်လီၤ. ပုၤတဂၤဘျီတံင်ဝံင်တဘိသၢကုၤလွံၤကုၤညါလီၤ. ဒီးပစံးလာဘျီလီၤဝံင်စုၤကိးလီၤ.

၆. **ဘျီလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခူၣ်တၢ်ပုၤလာစၢ်ဆၢ ဒီးအမိၢ်ပုၤအိၣ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလာဘျီလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤခူၣ်သ့ၣ်တဖုအိၣ်လာအပူၤ ဒီးခူၣ်ဘျီလီၤဝဲလာစၢ်ဆၢ ဒီးအမိၢ်ပုၤအအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၇. **ဘျီလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီဝံင်ဝံင်လာအခိၣ်လီၤလာအကပိၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလာဘျီလီၤဝံင်လီၤ. ပုၤတဂၤလဲၤထီၣ်ဘျီလီၤဝံင်လာဝံင်ခိၣ်ခဲးန့ၣ်လီၤ.

၈. **ကွၢ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလာလီၤအိၣ်ဆၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢလီၤအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပခိးလာအမဲၣ်ညါ ဒီးပစံးလာကွၢ်ဘျီလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤအိၣ်မိန့ၣ်ကွၢ်ဘျီလာအမဲၣ်ညါဒီးပခးဘၣ်လီၤ.

၉. **ခံဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ခံစုအသိး, ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်, လဲၤတၢ်ကွၢ်တၢ်တစုခံစုဒီးပစံးလာခံဘျီလီၤ. စလဲၤဒၢၤထံခံဘျီဒီးအါဝဲလီၤ. ခံဘျီသၢဘျီစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **မိးဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလာလဲၤတၢ်အမဲၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလာခိးဘျီလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤအိၣ်ဘုန့ၣ်လဲၤခိးဘျီလာအမဲၣ်ညါဒီးပခးဘၣ်ဝဲလီၤ.

၁၁. **စံးဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဒိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သဲၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဂံၢ်တနၢၤဘၣ်. ပစံးတသ့ဘၣ်ဒီးပစံးထီၣ်ထီၣ်တမံၤဒီးပစံးလာစံးဘျီလီၤ. တၢ်အါတုၤပဂံၢ်တနၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးဘျီလာအိၣ်ကမူၤဒၤကလဲၣ်. ပစံးဘျီလာအိၣ်ကမိးဒၤကလဲၣ်လီၤ. ချီၣ်တပူၤအိၣ်မးကမူၤဒၤကလဲၣ်လီၤ. စံးဘျီဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၂. **တဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ရီၤပမၤတၢ်တစုန့ၣ်ပစံးလာတဘျီလီၤ. စလဲၤတၢ်ဆူၣ်ပူၤတဘျီလီၤ.တဘျီခံဘျီစံးဝဲဒၣ်.

၁၃. **ထါဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထါလာအကိးဒီးပုၤဂၤမၤဆၢပုၤတသ့ဘၣ်ဒီးပစံးလာထါဘျီလီၤ. ပမၤထါဘျီန့ၣ်ပုၤဂၤ

ဘျီၣ်

မၤဆၢပုၤတသ့ဘၣ်.

နီၢ်မ့ၢ်ထီၣ်လဲၤစံးမ့ၢ်ဆီ ဘျီလၢထံဘျီလၢခိဘျီ

၁၄. **ဝံၣ်ဘျီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်တကလုၢ်အဖျိကဒ်ဒီးအပူၤန့ၣ်အိၣ် ဒီးအသဘျူးဒီးပကိးလာဝံၣ်ဘျီလီၤ. ဝံၣ်ဘျီန့ၣ်ပကိးလာဘျီစုၤကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာဝံၣ်ဘျီဝံၣ်ဘျီလီၤ.

၁၅. **ဘျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ပျဲၣ်စီၢ်န့ၣ်ပကိးလာဘျီၣ်လီၤ. မံၤလၢဘျီၣ်န့ၣ်တၢ်ကသုၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလာဘျီၣ်မိၤစါမိၤလီၤ. ဒီးဘျီၣ်အဆၢန့ၣ်ပခူၣ်တံၢ်အိၣ်လီၤ.

၂၀. **ဘျီၣ်မဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤမဲၢ်ချဲးဟးဂီၤန့ၣ်ပစံးလာဘျီၣ်မဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလာမဲၢ်ဘျီၣ်စုၤကိးလီၤ. ပုၤဘျီၣ်မဲၢ်န့ၣ်တထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်လီၤ.

၃၀. **ဘျီၣ်မိၤစါမိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဘျီၣ်ဒီးအဆိ ဒီးပကိးလာဘျီၣ်မိၤစါမိၤလီၤ. လဲၤထီၣ်အိၣ်ကသုၣ်လာဘျီၣ်မိၤစါမိၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၄၀. **ကသံၣ်ဘျီၣ်မဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုၢ်အိၣ်လာတရါကျါ ဒီးအထူးအိၣ်ဝဲန့ၣ်အထူးမ့ၢ်ဘၣ်ပမဲၢ် ဒီးပမဲၢ်ဘျီၣ်ဒီးပကိးလာကသံၣ်ဘျီၣ်မဲၢ်လီၤ.

၅၀. **ဘျီၣ်ဘျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသရီၣ်လာပဘါကစၢ်ယွၤအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလာဘျီၣ်ဘျီၣ်လီၤ. လဲၤဘါယွၤလာဘျီၣ်ဘျီၣ်ပူၤစံးဝဲဒၣ်.

၆၀. **ဘျီၣ်ဘျီၣ်မိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်တကလုၢ်ယူၤဂ့ၤဝီၤတစီၢ်လီၤတဝံၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလာဘျီၣ်ဘျီၣ်မိၤလီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုၢ်ဒီးအိၣ်တကလုၢ်ဒီးအပြိတကလုၢ်လီၤ.ဘျီၣ်ဘျီၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ထဲဆီဖိတဘုၣ် ဒီးဘျီၣ်ဘျီၣ်ပြိမိၤတကလုၢ်ထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ. ဘျီၣ်ဘျီၣ်မိၤဖးဒိၣ်န့ၣ်မၤအသ့ၣ်လာလၢခိၣ်လၢဂံၢ်ပူၤ ဒီးတလၢမၤအိၣ်အသ့ၣ်န့ၣ် ဒီးဆါဝဲလာအပူၤဖးဒိၣ်လီၤ.

၇၀. **မဲၢ်ဘျီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကညီမဲၢ်ချဲးဟးဂီၤဒီးအမဲၢ်တထံၣ်